

THE

STUDENT'S ENGLISH-SANSKRIT DICTIONARY

BY

VAMAN SHIVRAM APTE, M.A.,

Author of the "Practical" and "Student's" Sanskrit-English
Dictionaries, "Student's Guide to Sanskrit
Composition" &c. &c.,

LATE PRINCIPAL AND PROFESSOR OF SANSKRIT, FERGUSSON COLLEGE
POONA

भारतीयाधिशासनसंरक्षकतायां प्रकाशितम्
Published under the auspices of Govt. of India

SOLE DISTRIBUTORS:

MOTILAL BANARSIDASS DELHI :: PATNA :: VARANASI PRINTERS & PUBLISHERS:
SHANTILAL JAIN
SHRI JAINENDRA PRESS,
Bungalow Road, Jawahar Nagar,
Delhi-6.

Books available at :

- 1. MOTILAL BANARSIDASS, Bungalow Road, Jawahar Nagar, P. B. 1586, Delhi-6.
- 2. MOTILAL BANARSIDASS, Nepali Khapra, P. B. 75, Varanasi.
- 3. MOTILAL BANARSIDASS, Bankipur, Patna.

FOREWORD

Looking to the great demand for a cheaper edition of Apte's Student's English-Sanskrit Dictionary, the Ministry of Education, Government of India have sponsored and subsidised its reprint through the offset process, bringing down the price of the book from Rs. 12/- to Rs. 4/- only.

It is hoped that the students of Sanskrit all over the country will take the fullest advantage of this reprint.

, R. P. NAIK

Ministry of Education, NEW DELHI.

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

When I prepared "The Student's Hand-Book of Progressive Exercises," Part II., I thought of adding to it a glossary of difficult words and expressions in the Exercises. When this was done, an idea occurred that the Glossary should be made to include all words of ordinary occurrence, such as are given in small School-Dictionaries. When the revision of the sheets thus written out commenced, and when they were put to a practical test, it was found that several words and expressions had still been left out. I, then, resolved to prepare an English-Sanskrit Dictionary as complete as possible, and the following pages are the result. The Dictionary has thus passed through different stages, and has assumed this form, far exceeding the limits which I had first assigned to it.

Much need not, I think, be said with regard to the necessity of a work like this. In these days of literary activity, when the attention of students is drawn more and more to the study of Sanskrit, it is necessary that all appliances should be ready before them to facilitate this study. There are one or two small Sanskrit-English Dictionaries, though not quite adequate to meet the wants of advanced students of Sanskrit, but there is no English-Sanskrit Dictionary such as will be within their easy reach. The Dictionaries of this description that I know of, are two in number:-one by Professor Monier Williams, and another by Mr. Anundoram Borooah of Calcutta. Both these Dictionaries, though valuable in themselves, are not accesible to the student, the prices being prohibitively high. But there are other considerations which make these works not quite adapted to his wants. Professor Monier Williams' Dictionary. having been compiled nearly 35 years ago, chiefly by inverting the then existing Sanskrit-English Dictionaries, is naturally open to the fault of being often not pracical. As he says in the Preface to his Dictionary, he proceeded to translate Webster's Dictionary systematically into Sauskit, omitting words, phrases &c. of which no classical equivalent could be found or suggested. The result has been that many of his syponyms appear more as coined words than classical expressions used by standard Sanskrit authors. With regard to words

collected in Lexicons, such as Amarakosha, Medini, Sabdakalpadruma, there is no difficulty; but in the case of those words and expressions which can only be suggested by a careful study of the usage of the best authors, the work, in my humble opinion, falls short of one's expectations. Mr. Anundoram Borooah's work is eminently practical: it abounds with quotations from several standard authors; the renderings are generally happy, and the work has, at least, a classical appearance. fondness for giving quotations has induced the writer to give several quotations for illustrating such words as गम. इति. तत्र. वद &c., of the meanings of which there is no doubt nor is any confirmation needed. But one great defect of his otherwise very useful work is that it gives too few equivalents. He has pursued the course of referring one word to another, but this is, in some cases, carried to such an extent, that when a word, as directed, is referred to another, that again is referred to some other word of a synonymous nature, which in its turn is referred to another till reader returns to the original word, apparently without having his labours rewarded. A study of Mr. Borooah's work is a good treat for an advanced Sanskrit scholar, but will not, I believe, satisfy the student. From considerations like these I thought I should be doing some service to the Sanskrit reading public, if I compiled an English-Sanskrit Dictionary adapted to the wants of the student. The foregoing remarks are made not with the view of detracting from the high and acknowledged merits of the two works but solely to indicate the line I have followed, and the object I have had in compiling this work.

Some words are now necessary as to the plan and scope of the Dictionary. When I resolved to make this Dictionary as complete as possible, consistently with its aim of being useful for the student, I took the latest edition of Webster's Complete Dictionary, and taking that as my basis, proceeded with the work of compilation. As I advanced, I found that several words, phrases and expressions and several senses of single words, could not be adequately represented in Sanskrit so as to appear like Sanskrit, either because the words &c. were purely technical and referred to specific ideas in subjects, such as Chemistry, Botany, Medicine, Psychology, Law, Engineering &c., or were such as had no corresponding ideas in Sanskrit and were peculiar to the English language. Words of this nature

are numerous in Webster's Dictionary, and I have omitted them, including also obsolete and rare words or senses of words. Several words of obvious signification, such as those formed by the prefixes, 'in, 'mis,' pre' 'un, 'are also omitted, as they may be easily formed from their second member. But the general terms of all sciences have been included, and of technical terms such as could be duly represented by Sanskrit equivalents actually existing in the language or by short. wieldy new combinations of words have been inserted. this description are words like Telegram, Democrat, Society. Literature, Address (of a letter) and several other words which have a seculiar sense in English and have to be translated by inventing equivalents. English, like many other languages, has so many expressions and idioms peculiar to itself, so many shades and nice distinctions of meaning, and so many new formations of words, progressing with the progress of the language, that it would be impossible to embrace them all in an English-Sanskrit Dictionary, even if it were the most comprehensive work, much more so, in a work designed principally for students. Take the words Line, Pass, Strong. Webster gives 21 senses under Line, '13 under 'Pass (v. i.)' and 20 under 'Strong' Some of these are technical, and some are not different senses as such, but shades of meaning or particularities of use: most of which may be translated by the words given for the general sense. (see the words). I have not thought it desirable, like Professor Monier Williams, to insert words the English explanation of which has to be systematically translated, in order to give some idea of their meaning. 'Indian-rubber' is translated by अतिस्थितिस्थापकाविशिष्टो भारतदेशीयवृक्षानिर्यासः; 'Shuttle cock ' bv लघगलिकाविशेषः यो विनोदार्थे दंडाहतो भत्वा इतस्ततः प्रक्षिप्यते; and many others of this nature, which can be translated by विशेष: 'a kind of tree, flower, fruit '&c. Such words may be retained by the student in their English form, or their meaning may be translated if he desire to have them in a Sanskrit garb. राजः 'Sponge,' ग्रुक:' Duke, ' सावनं 'Soap, ' लाटिनं 'Latinity' (as given by Mr. Borooah) may, I think, be very safely omitted even in a comprehensive Dictionary.

To turn now to the plan and arrangement of the work. The most striking feature of the arrangement is that a word in its different parts of speech, compound words derived from it, derivatives formed from it either regularly, by means of terminations (e. g. ed, ing. ly, ness &c.)

or irregularly, have been given together, the derivatives ing arranged in order under the root or primitive word. small black dashes. The intended to at once strike the eye and to direct it to the word after it; and when the "directions to the student" are remembered, there, will, I believe, be no difficulty in referring words to the Dictionary. The principle of the arrangement is to give words according to the root-system; words regularly derived will, of course, be referred in their proper places; but words formed from the radical irregularly should also be referred under that radical. 'Abstemious,' should be referred under 'Abstain,' Perception 'under, 'Perceive, 'Death,' Dead,' under 'Die, 'Strength' &c., under 'Strong, 'Would, under "Will, and so on; where it is not likely for the student to know where such words are given, reference is made to those places: e. a. see Material, Sight. One of the greatest advantages of the system has been practically (whatever it may be theoretically) to effect a very large saving of space. the reader an idea of the vast saving effected by this system. it may be stated that, if the words in their different parts of speech and their compounds and derivatives were separately given, as in Monier Williams' Dictionary, they would cover nearly 800 pages of this size, or 1,000 of the size, style of printing. &c. of Monier Williams' Dictionary. Besides, by giving the words 'Dead' 'Death' under 'Die, 'a considerable repetition of words is avoided. About 20 equivalents are given for 'Die,' and only a few are given for 'Dead; the rest can be formed in the same way from the roots immediately above: if it were given in its usual place, all words would have to be given or a reference made to 'Die.' My chief aim has been to give a good deal of matter in a small space, and this object is, I believe, considerably secured, as shown by the figures given above; and I have thus been enabled to give this book to the public at a cheap price.

The next point to be noticed is the number of equivalents that are given for a word. I believe that in an English-Sanskrit Dictionary, it is sufficient to give such words only as are of very frequent occurrence in Sanskrit authors. It cannot include all words in the language, and even if it could, it would be of no great use, since many of the words would be found to be very rarely used. The word 'Gold' has over 50 synonyms given for it in the different lexicons; 'Sun' has

nearly a hundred. But it will easily be seen that, excepting some, the synonyms are either combinations of simple words. or are descriptive epithets. Of this class are the words वकपुच्छः, ललजिव्हः, रात्रिजागरः, for 'Dog.' Mr. Borooah in his Dictionary has given only a few equivalents, in some in stances. only one, where there were 5 most commonly used; Prof. Williams has very often given too many equivalents, grouping together common and rare, synonyms proper and epithets. the former case the student will hardly have any room left for choosing his word, while in the latter, he will be at a loss to see which to choose. In giving equivalents in this Dictionary. whether for Substantives, Adjectives, Adverbs or Verbs, I have endeavoured to strike a middle course between these two courses, and, have kept one principle steadily in view; to give such words as are found frequently used in the works of standard authors. The equivalents are arranged in the order of their frequency of use; and the students, in his ordinary prose composition, would do well to make his selection from the first few equivalents enumerated. In the case of Verbs it has not been possible to maintain this principle with perfect accaracy in every case, but it is generally maintained. It is only in a few cases of substantives that I have gone the length of giving all words enumerated in the Amarakosha; and in the case of names of material substances, names of plants and trees that have been identified, and in a few others, all the words given in the Amarakosha have been here incorporated. care being taken to arrange them in the order of their useful-Similarly such Genders, Padas or Conjugations are given as will be found generally used; I have very rarely given all possible ones. It has not been thought necessary to give the 3rd person singular, Present tense, nor all possible derivatives from simple words; they will have, if necessary, to be made up according to the "Directions" afterwards given. In giving equivalents for a word in its different senses, it has also not been thought necessary to give the meanings in English, except where it was necessary to note a particular sense. in Sanskrit often represents several meanings in English, and to render them into Sanskrit, the Sanskrit word has to be This accounts for the repetition of some Sanskrit words under different meanings.

In will be noticed that there are several sentences given to illustrate the meanings of words, some of which are quotations

from standard authors, as will be readily seen from the references given after them; but many of the phrases and sentences that are translated, and are not supported by any from the "Student's Hand-Book of authority, are taken Progressive Exercises," Part II. I deemed it essential to illustrate, in some cases at least, the construction of the equivalents given, wherever it was peculiar in Sanskrit; and I thought I could do this better if I gave sentences from classical authors instead of framing them myself. The quotations have become quite necessary in those cases where equivalents have been here suggested for the first time; I thought I should produce my youchers for a particular word that I suggested rather than leave the reader in doubt as to its genuineness. In a few cases the English or Sanskrit sentences are closely translated; in a few others only such parts of the Sanskrit sentences are translated as are sufficient to illustrate the word intended to be illustrated, while in several cases, Sanskrit sentences alone are given which might be readily understood by the student. On a reference to the names of works or authors drawn upon for quotations, it will be found that the list is not very comprehensive; several large and useful works have been left out, and works falling in the range of classical literature excluded. But my principal aim in giving quotations has been to supply the student with good expressions from works within his easy reach so that he might study, if necessary, the particular places referred to. Kalidasa's works and Bana's Kadambari are more frequently drawn upon than the Ramayana, the Mahabhharata, the Naishadha or the Mahâvîracharita.

An attempt has been made to avoid as much unnecessary repetition as was possible, without marring the usefulness of the work. A Dictionary is necessarily a work of repetition; several words have to be unavoidably repeated, howsoever unwilling one might be to do so. I have thought it necessary to make reference under some words to preceding or succeeding parts of the Dictionary, chiefly with the view of avoiding repetition; but in such cases a few equivalents are given, and the student is told to follow out the reference, if he want to know more about the word. Take, for instance, the words, Beguile, Cheat, Deceive, Delude, Defraud, Impose upon, Take in; or Blame, Censure, Reprove, Reproach, Scold, Reprimand, Reprehend; or Path, Road, Way: these words, whatever be their shades of meaning in English, are, when represented in

Sanskrit, almost synonymous, and may be conveniently represented by the same words. If ten or fifteen equivalents under one of these words, say, Cheat, Censure, or Way, are given, it would be unnecessary to repeat all of them again under the synonymous words. In all such cases, therefore, references have been made to some general word under which are given all the equivalents. In a tew cases the reference has been made, not for any equivalents, but for any expressions, phrases, idioms &c. that may have been given under the principal word. In no case will the student have to refer to the Dictionary more than twice.

In a work which professes to deal with the phrases and expressions of the English Language, the writer cannot afford to disregard the several small useful proverbs, mottoes, or other expressions which have become proverbial. I have, with this view, inserted, under some principal word therein, such proverbs &c., and have given exact or approximate equivalents, wherever they existed in Sanskrit, and have in a few cases given my own translation of them. Of this nature are proverbs given under Bush, Handsome, Make, Oil. Race, Something, Suffer, Touch &c.

With regard to the method of writing the Sanskrit equivalents, an objection might possibly be raised. Throughout the work the usual practice of representing every anusvara in the body or a word by its corresponding nasals has been rejected and the anusvara sign is invariably used, where usually a nasal would stand. I have not been able to understand the principle, on which scholars reject this system and betake themselves solely to the other; though the anusvara system is most convenient in printing, and occasionally saves much misunderstanding. Besides, it is a practice generally followed in our old Manuscripts, and is sanctioned by Panini as being optional. For these reasons I have scrupulously followed it in this Dictionary, but more especially because it is very-convenient in printing. The rules of Sandhi, to make the words clearly intelligible, are not in all cases strictly observed.

It now remains for me to do the grateful duty of acknowledging my obligations to those that have assisted me in the preparation of the Dictionary in one form or another. Foremost among them stand the works of Mr- Borocah and Prof. Williams, both of which I have most frequently consult-

Monier Williams' Dictionary, though inferior in several respects to Mr. Borooah's, has several happy renderings of short words and expressions, especially where ideas, purely English, have to be clothed in a Sanskrit garb, and I have freely consulted his Dictionary for such renderings. I have also frequently referred to the learned Professor's valuable Sanskrit-English Dictionary; for both of which my sincere thanks are But my acknowledgments are chiefly due to Mr. Borooah, from whose work I have derived much substantial assistance, in the suggestion of equivalents for words or phrases, more particularly from his numerous quotations, and therein again, quotations from such works as were accessible to me, or being accessible. I had no time at my disposal sufficient to go through them. I have also had to keep constantly by my side, the useful Sanskrit Lexicon-the Kosha of Amarasimha-made more useful by the edition published by the Department of Public Instruction, Bombay. In giving illustrative sentences from classical Authors, I have used annotations or translations wherever they existed, and have derived hints from them and have occasionally adopted their translation. My thanks are due to all annotators, editors or translators of such works. I have to thank' sincerely Prof. R. G. Bhandarkar, M. A. Deccan College, Poona, who kindly proposed suitable equivalents for some difficult words and phrases which were referred to him. I have also to thank my friend, Mr. Ganesh Krishna Garde, L. M. & S., for having supplied me with accurate equivalents for some knotty and technical terms in Medicine, from books and sources which I had no time to reach, and which even if I had time to reach and use, I could not, unaided by him, turn to much practical account. Lastly, my thanks are due to several kind and obliging friends who assisted me either in collecting materials for the Dictionary, or in cerrying it through the Press.

In conclusion, I trust that the Dictionary will be useful not only to those for whose use it is principally prepared, but to the general public also who may wish to avail themselves of appliances calculated to help the study of Sanskid. It is my belief that, except for the translation of passages from purely technical subjects, such as Chemistry, Botany, Medicine, Philosophy etc., this Dictionary will be useful to all readers of Sanskrit for translating any passage dealing with ordinary subjects. None is more conscious than myself of the defects

of the book, and of the mistakes or inaccuracies that might have crept into it, in spite of my vigilance; and when a second edition is prepared, I shall endeavour, to the best of my ability, to make the Dictionary complete in itself. I shall be very happy to receive any suggestions that readers may have to make and shall be but too willing to adopt them, if I find them useful. With these prefatory remarks I leave the work to the indulgent judgment of the public.

Poona, June 11th,1884.

V. S. A.

DIRECTIONS TO THE STUDENT.

(To BE STUDIED BEFORE USING THE DICTIONARY.)

1. Words and their derivatives are arranged in the following order: first the radical or primitive word, in all its different parts of speech; then compound words, arranged in alphabetical order; (in the case of verbs, such words as Break off, Turn out, are given as -off, -out); and then the derivatives which are always distinguished by a black dash; those formed regularly being given first, and the irregular ones, written fully, after them (see Ambition, Humble, Young).

Note.—This order is not regularly observed in the first three letters, compound words and derivatives being, in a few cases, both distinguished by black dashes.

- 2. In giving the terminations by which derivatives are formed, the changes which the final and initial letters undergo, e. q. the dropping. doubling or assimilation of letters are assumed; the terminations being always given in their original form; see Cut, Hurry, Mature.
- 3. (a) A small black dash (-) marks the commencement of a new derivative. (b) A word preceded by a large black dash (-) indicates that the derivatives given after it, are from that word and not from the radical or primitive word; see Die. Dead. (c) A hyphen used in the middle of Sanskrit words indicates that each of the members separated by the hyphen is to be repeated with the word after it: or that the word after the hyphen is to be taken as an alternative for the word immediately before it (to be, in some cases, decided by the context). e. g. in HAVE, l. 9, यथाकामं-स्वरूच्या वृत means यथाकामं वृत्, स्वरूच्या वृत; in PRACTICE, 1. 3. नित्यवृत्तिः-चर्या अनुष्ठानं means नित्यवृत्तिः, नित्यचर्या, नित्यानुष्ठानं, (d) A hyphen followed by a comma (-,) indicates that the word after it may stand by itself or may be joined with the word before it; e g. in PLACE l. 1, प्र-,देश: means the word is either देश: or प्रदेश:; (e) A comma followed by a hyphen (.) indicates that the word after it may be compounded with the word preceding it;e g. in STAGE, l. 1, रंग:-, शाला means the word is either रंग:, or रंगशाला. (f)° denotes that the word immediately before it which is separated by a comma, may be compounded with the words which it connects; e. g. PREVENT, l. 1 ब्र c.. नि-विनि, means the root is also निव c. and विनित्र c.

- 4. In the case of substantives, the nominative case, wherever it could at once indicate the gender, has been given; the visarga thus indicates masculine gender, and anusvára neuter gender. Where the nominative is not indicative of the gender, it is given as m, f, n, as the case may be. All substantives ending in consonants have their genders specified as m, f, or n.
- 5. In the case of adjectives, the simple base only is given. The feminine of the majority of adjectives in अ ends in , and adjectives ending in ₹, ₹ have generally the same base for all genders. In all such cases the simple base is given, the genders being formed regularly according to similar substantive bases. Irregular feminines are denoted in brackets. (f.) Bases ending in ₹, ₹, ₹, form their feminine regularly in ती, ती, ती,
- 6. (a) In the case of verbs, the Arabic figure denotes the conjugation to which the root belongs; Pdenoting Parasmaipaua, A Atmanepada, and U Ubhayapada (P&A). Roots of the tenth conjugation belong to both Padas, theoretically at least; and hence 10 is used for all roots of this conjugation, though the Parasmaipada, unless where otherwise specified, should be generally preferred for use. (b) c. denotes causal, and is formed from roots by making the same changes as in the 10th conjugation. Wherever it cannot be formed by this general rule, it is shown in brackets. (e) D. means Denominatives; here the 3rd pers. singular Present tense is given throughout.
- 7. All the derivatives from a word are not always given when they may be easily supplied; more especially, in the case of potential passive participles, formed by तन्य, य, अनीय, past participles, present participles, verbal nouns, abstract nouns from adjectives, and adverbs from adjectives. Where there was any peculiarity in the formation of these derivatives, they are given; but in many cases the student will have to supply the forms, according to rules given in grammars.

ABBREVIATIONS.

A.

Of Grammatical Terms &c.

A A	tmanepada.	gen. abs.	Genitive abso-	prep.	Preposition.
a. A	djective.		lute.	pron.	Pronoun.
abl. A	blative.	ind.	Indeclinable.	pron. a.	Pronominal ad-
acc A	ccusative.	inf.	Infinitive.	-	jective.
adv. A	dverb.	instr.	Instrumental.	q. v.	Quod vide,
Arith, A	Arithmetic.	interj.	Interjection.		which see.
Bah, F	Bahuvrihi.	lit.	Literal, literally	ε.	Substantive.
c. (	Causal.	loc.	Locative.	sian, com	p.Similar com-
circum.	Circumlocution.	loc. abs.	Locative abso-		pound.
comp. (	Compou nd .		lute.	Tat.	Tatpurusha.
conj.	Conjunction.	m.	Musculine.	U.	Ubhayepada
D. D	enominative.	Math.	Mathematics.		(Parasmai-
dat.	Dative.	n.	Neuter.		.pada and At-
deriv.	Derivative.	nom.	Nominative.		manepada)
desid, 1	Desiderative.	Ρ.	Parasmaipada.	v.	Verb (trausi-
ex.	Expressed.	Part.	Participle.		tive and in-
	Feminine.	pass.	Passive.		tlansitive).
fig. I	Figurative.	pot.	Potential.	v. i. V	erb intransi-
freq. E	Grequentative.	pot. pass	Potential pas-	ľ	tive,
	denitive, Gener-		sive participle.	voc. V	ocative.
•	ally (when fol-	pl.	Plural.	v.t.	erb transitive.
			Prefixed		

B.

Of the Names of Works.

N. B—where a Roman figure is followed by an Arabic figure, the former refers to the canto or chapter, and the latter, to the number of the verse, Arabic figures in the case of dramas &c. refer to the act or page.

Bh.	Bhartribari, II de-	Ka.	Kadambari (Bom-	ľ	and the Arabic,
	noting Nitisha-		bay Edition)		the number of the
	taka and III Vai-	Kav.	Kavyadarsha.		story (Bombay
	ragyashataka.	Ki.	Kiratarjuniyam.		Edition.)
	(Bombay Edi-	Li.	Lilavati.	R.	Raghuvanisha.
	tion.)	Μ.	Malavikagnimitra		Ratnavali.
Dr. K	. Dashakumarachari-		(Bombay Edi-	s.	Shakuntala.
	ta, I denoting the		tion.)	S.B.	Shankar Bhashya.
	Purvapithika,	Mal.	Malatimadhava	Si.	Sisupalavadha.
	and II the Ut-		(Bombay edition)	S. K.	Siddhanta Kau-
	tarapithik, and	Man.	Mahabharata.	1	mudi.
	the Arabic figure,		Meghaduta (Cal-		Subhashitaratna-
	the number of the			l	bhandagaram.
	story.	Mn.	Mallinath.	U.	Uttararamacharita
H.	Hitopadesha, the		Mrichchhakatika.	V.	Vikramorvashiyam
	Arabic figures de-			V. M.	Vyavahara Mayu-
	noting the four	Ν.	Naishadha.		kha (Mr. Mand-
	parts in their	Ρ.			
	order.		Roman figure de-		Venisamhara.
K	Kumarasambhava.		noting the num-		
			ber of the Tantra	lΥ.	Yajnavalkya.

THE

STUDENT'S ENGLISH-SANSKRIT DICTIONARY.

Λ.

A, An (As an article) not ex.; 'a man'
नरः 2 (One) एक. 3 (Indefinite) कि
with चित्, चन or अपि. 4 With part.,
ex. by dat. or inf.; 'set out a hunting'
सुगयार or सुगयां कर्तुं प्रतस्थे; 'fell a-weeping' कंदितुं प्रवसः. 5 (Every) प्रति in
comp., or by repetition of word;
'100 Rs. a day' प्रतिदिनं or दिने दिने
शतस्यकं. 6 (Species) दिशेषः, भेदः,
in comp.; 'dog is an animal' श्रमा
पाणिविशेषः.

Abandon, v. t. स्यज् 1 P, हा 3 P, वि-उत्-स्क 6 P, उज्झ 6 P, अवास 4 P, रह 1 P, 10, सुच् 6 P. -cd. a. त्यक्त, हीन, सुक्त &c. 2 पापारमन्, अष्टचरित; 'he was a. to his fate' दैवाधीन: कृत:, यद्भावि तद्भ-वतु इत्युक्त्वा स परित्यक्त:. -ment, s. त्यागः, उत्सर्गः; 'a. of worldly connections' संन्यास:, विरक्ति f.

Abase, v. t. अभिभू 1 P, स्वस्थानात् निपत् c., अपकृष् 1 P, लघूकु 8 U. -ment, s. अपकृषः, अभिभवः, मानभंगः, अवज्ञानं

Abash, v. t. लज्ज्ज् c., न्ही c. (न्हेपयाती), अप् c. (अपयति). -cd, a: लज्जित, अपित, 'विलक्ष, बीडित, न्हीपरिगत; 'with an a. countenance' अपाधोमस्य (स्ती f.).

Abate, v. t. च्हस् c., लघपति (D.), शस् c. (शसपति). 2 (price) न्यूनीकु 8 U; अवसद् c. -v. i. क्षि pass., च्हस् 1 P; प्र- उप-शस् 4 P. -ment, s. न्यूनीकरणं; च्हासः, क्षरूरू

Abbacy, 8. मठाधीश-पदं-रवं.

Abbey, 8. विहार:, मठ:-

Abbot, 8. मठाध्यक्षः, विहारस्य मधानपुरुषः.
-Abbess, 4. मठाध्यक्षा, विहारपालिनी.

Abbreviate, v. t. सं-मितसं ह 1 P, संकिष् 6 P, समस् 4 P, व्हस् c. -ion, s. संकेषः-

Abdicate, v. राज्यं or पत्तं त्यज्ञ् 1 P or अपास् 4 P or क्षिप् 6 P. -lon, s. पत्नत्यागः, अधिकारत्यागः, स्वेच्छया परित्यागः.

Abdomen, s. उदरं, कृति m.

Abduct, v. t. अपह 1 P. -lon, s. अपहरणं, अपहरणं,

Aberration, s. भंताः, च्युति र्र., भेवाः, पध-भ्रष्टता ; 's. of mind ' चित्त or मति-भ्रमः. Abet, v. t. प्रवृत् c., प्रोत्सङ् c. 2 उपकु 8 U, साहाय्यं कु. =tor, s. प्रवर्तकः, प्रोत्सङ्काः.

Abeyance, s. बिलंब:, ब्याक्षेप:.

Abhor, v. t. ग्रुप् desid. (जुग्रुप्सते), बध् desid. (बीभरसते), (with abl.) गर्ह् 1, 10 A, विद्विष् 2 U. -rence, s. जुग्रुप्सा, बीभरसा, गर्हा, विद्वेष: -rent, a. जात-विद्वेष. 2 विरुद्ध, अयुक्त, विपरीत-

Abide, v. i. बस् 1 P, स्था 1 P, दृत् 1 A.

—v. t. (Wait for) मतीक्ष 1 A, मतिपाल् 10. 2 (Endure) सह 1 A, क्षम् 1 A, 4 P, तिज् desid. (तितिक्षते); 'a. by' स्था (loc.), अद्भवतः कस्यान्यस्य वा वचित्रः मया स्थातव्यं (Ka. 156); 'I shall a. by your decision' तव निर्णयमनुवर्तिक्ये, निर्णय स्थात्यामि; 'a. s by his promise' मतिज्ञा-अभिसंधां-पाल्यतिः -ing, a. स्थायिन; अञ्चयतिनः

Abject, a. अधम, अप-नि-कृष्ट, कृपण, नीच, तिरस्कार्य, See Mean. -ness, s. अधमता, कार्पण्यं-

Abjure, v. t. सज्ञपशं त्यज् 1 P. 2 पत्याकवा 2 P. -ation, s. सज्ञपशः त्यागः.

Ablative, s. पंचमी विभक्ति f.

Ablaze, a. उचलत्, उज्ज्वल, प्रदीस-

Able, a. समर्थ, क्षम, शक्त; कर्मक्षम, अलंकर्मीण. 2 पवल, बलवत्त. शक्तिमत. 3 पद्ग, निप्रुण; 'to be'a.' शक्तु 5 P, पू c., or पारू 10 U, उत्साह 1 A, प्रभू 1 P, with inf.; अलं with inf. or dat. of noun; 'a. to protect' 'रितितुं-रक्षणाय-अलं, प्रभवति &c.—Ability, s. शक्ति f., बलं, सामर्थ्य. 2 पाटवं, वेचक्षपपं; कर्मक्षमता: 3 धीशक्ति f., प्रस्कुद्धक्तं, मित f., खुद्धि f.; 'to the best (utmost) of one's a.' यथाशक्ति, याव-क्छक्यं, सर्वप्रयत्ते:. —Ably, adv. निपुणं, कुशलतया:

Ablution, १. प्रकालनं, धावनं; स्नानं, मज्जनं.
Abnegation, १. प्रत्याख्यानं, संयमः, निग्रहः,
' self-a.' आत्मसंयमः, ईन्नियनिग्रहः. 2

अप-नि-ह्रयः.

Abnormal, a. अनियत, नियमविरुद्ध, अपूर्व, विलक्षण.

Aboard, adv. अधितु; 'go a.' नावमधितृह

Abode, इ. शृहं, वेइमन् ग्र., निवासः, निलयः, आलयः, वसति f., See House. 2 पदं, आर्यदं, स्थानं, भाजनं ; 'riches are the a. of calamities ' संपदः पदं (आस्पदं) आपदां

Abollsh, v. t. विलुप, c., निरस् 4 U; संह 10. 2 नम्र c., उत्सद c., उच्छिद् 7 P. —Abolltion, s. होप: 2 नाम्नः, उच्छेदः, निवर्तनं, खंडनं.

Abominate, v. t. द्विष् 2 U, गई 1, 10 A; See Abhor. -lon, s. गही, विदेष: 2 अशुद्धद्भव्यं, कुत्सास्पद् .-Abominable, a. द्वेष्य, गईणीय, गहित 2 जुगुप्साकर (री f.).

Aboriginal, a. आद्य, आदिम, पूर्वकालीन. Aborigines, s. आदिमवासिन: (pl.).

Abortion, s. गर्भस्राव: पात: ; 'to cause a.' भ्रूणहत्यां कु 8 U, 'causing a.' भ्रूणहत्याः

—Abortive, a. गर्भस्राविन, अपूर्णकाल. 2
अकालकृत, निष्फल, मोघ, व्यर्थ (as an attempt.).

Abound, v. i. (with, in) सक् पू pass, or by बहु, भूबिष्ठ, in comp.; भूबिष्ठवृक्षं वनं; बहुकोतुकः स देशः 'a. s in curiosities.'—ing, a. आख्य, संत्तीण, आकुल, पाप, in comp. —Abundant, a. चहुल, पश्च, पशुर, बिपुल, भूरि.—ly adv. बहुशः, अनेकवारं, विपुल, मूरि.—bun ance, क्रकार्यं, अयुर्वे.

Abous. ' १ परि ; परि-द्व 'go u.' &c.
2 केर्प्य (with numerals); 'a. five
१००१ड कोर्ब ' पंचवर्षदेशीयः 3 (Regarding) अंधकृत्य, प्रति, उद्दिश्य ; संबद्ध-अन्तिद्व तत विषये in comp.; 'I ask a.

my friend ' मित्रगतं पृष्छामि ; पराजया-द्धविद्धा आलापाः &ः 4 कृते, अर्धे, अर्धे, हेतोः. 5 परितः, अभितः, (acc.); समीपं, समीपे, पार्श्वतः, निकटे, (gen.). (Nearly) with numerals उप, आसका, . अदूर, in comp. ; उपचत्रा: 'a. four '. -adv. (Showing prospective fut.) ex. by fut. part., उन्मुख (स्त्री f.), उद्यत, आसन्न, or desid.; अनुपास्पन स्नितनयां (S.1) 'a. to follow' &c.; जिषांस्यमानी नर: 'a. to be killed '; आससमरण: 'a. to die'; आससगरय-नाज: 'a. to lose the realm '. 2 प्राय-केल्प, in comp.; 'it is a. noon ' मध्याझ-प्राय: कहण: समय: ; ' what are you a. किं कर्तमस्ति सि. किंकार्यव्ययोसि, किमारंभः स्त्वं 3 परितः, अभितः 4 इतस्ततः, स्था-नात्स्थानं -

Above, adv. अधि or अभि pr.; उपरि, उप-रिष्टात्, उर्ध्व ; 'just a.' उपश्चेपरि (acc.) -a. प्राग्रक्त, पूर्वनिर्दिष्टः -prep. उपरि (gen.); अति pr; अधिक, उत्तर, विशिष्ट, (abl.); 'a. calculation' अतिसंख्य; 'he stands a. all' स सर्वेषां मूर्प्ति तिष्ठति; 'a. mentioned' पूर्वोक्त, पाग्रक्त; 'to be a.' उर्ध्व स्था 1 P, अभिभू 1 P, See Excel.

Abrade, v. t. घर्षणेन क्षि 1 P. - Abrasion, ४. घर्षणेन क्षय:.

Abreast, ado. पाश्वीपार्श्व.

Abridge, $v.\ t.$ संक्षिप $6\ P$, समस् $4\ P$, संग्रह $9\ P$. =ment, s. संक्षेप:, सारः, संग्रह: &c.

Abroad, adv. विदेश, देशांतरं. 2 बहिः (abl.). 3 (Widely) सर्वत्र, दूरं; 'casting a. his rays' दूरप्रसारितकरः (सूर्यः); 'live a.' प्रवस् 1 P; 'go a.' प्रस् 1 P, बहुलीभू 1 P, प्रकाशतां गम् 1 P, प्रकाशीभू 1 P, विगम् 1 P; 'the dreadful vow hecame known a.' सा दारुणा प्रतिज्ञा लोके प्रसिद्धाभूत, लोके प्रकाशतां गता.

Abrogate, See Abolish.

Abrupt, a. विषम, (प्रपात:). 2 आकस्मिक (-की f.), असंबंध, अकांड. -ly, adv. एकपदे, सहसा, अकस्मान्.

Abscess, s. विद्धिः ; स्कोटः, व्रण:-णं-

Abscond, v. i. प्रच्छाल a. भू 1 P, आत्मानं ग्रह 1 U or प्रच्छद् 10, अतथा pass. 2 पलाय् 1 A, व्यपस्य 1 P, अपक्रम् 1 U, 4 P.

Absent, a. अवर्तमान, अविद्यमान, अद्यपस्थित, स्थानांतरगत 2 प्रोषित 3 (In mind) हृद्येन असिकहित, जून्य-हृद्य-मानस ; 'to be a.' स्थानांतरे वृत् 1 A, न उपस्था 1 U. -००, s. अनुपस्थितः, भवासिन् क श्रीषितः.

-Absence, ह. अनुपश्चिति त. असिविधि कः परोक्षंत, परोक्षताः 2 (Non-existence) अभावः 3 विरद्धः, वियोगः ; 'in one's a. ' परोक्षे ; 'a. of mind' झून्यमनस्कता, झून्य-द्वद्यस्वं, अनवधानं, विगतचेतन्त्वं.

Absolute, a. संपूर्ण, पर्यातः 2 नित्यः, परातः 3 (Not relative) केबलः, मात्रकः अनन्यः संबद्धः 4 परातः, अत्तराः श्रेष्ठः 5 अनियतः, निर्वेत्रणः, स्वाधीनः 'ब. king' सम्राज् सन्तः अधिराजः निर्वेत्रणः स्वाधीनः 'ब. king' सम्राज् सन्तः अधिराजः निर्वेत्रणः सर्वधाः, केवलं एकांततः

Absolve, क. 1. (पापात् ४०) सुन्त 6 1 ल. ०., उद्देश्व 1 1, 10 : पापं-अपराधं-क्षम् 1 ५ -Absolution, क पापसुक्ति हो, क्षमाः 2 मुक्ति हो, मुक्तः, निःश्रेयमं, अपवर्गः, निर्वाणं अयस्य ॥, क्षपहर्यः

Absonant, a. विमंदादिय, विराधिन

Absorb, ए. १. उत्- रह्मप्, ए. र. निमृ ६ १, आसम् । 1 १, नि-आ पा १ १ - 2 अस् १ A, आस्मा-धीन ए-कू ८ १ व्याप्ट ए-, आपंज ए- -एव, ए- नि-,मग्न, आभक्त, निरतः हीन-व्याप्ट पर, परायण, in comp. 2 निपीतः -Ab sorption, ८ निपातः जीपणं । १ a. into the Supreme Scul मोक्षाः, निर्वाणं । ब्रह्म-णि लयः, जेश्यरसायुज्यं.

Abstain, c.). निष्टत् 1 A (abb.), परि-विच्छत् 10 (acc.) : 'bas a. ed from eating flesh' निष्टतमांमा जनकः (U. 4).

2 विरस् 1 ो (abb.) ; 'a. from food' उपवाल । P. -Abstinence % निवृत्ति /- 2 उपयासः अल्पाहारः आहारनियमः 3 संयमनं जितेद्वियतं -Abstinent, a. उपवासिन् 2 जितेद्विय, संयतातमन् ; विशेषः

Abstemious, a. मिताहार. अल्पाहारिन्, अल्पाजन, मितशुज, -ness, s. मिताहारः, मितभोजनं, अल्पाहारः

Abstersion, ४. श्रद्धीकरणं.

Abstract, v. t. संक्षिप् 6 P. संह 1 P. 2 आदा 3 A. अप-अव कृप् 1 P. आपह 1 P. =s. सरः, संबद्धः, संक्षेपः -u. विभिन्नः, केवलः; अमूर्तः 2 आन्विक्षिकः (की तः), निग्रहः -edly, -iy, udv. विविक्तः 2 केवलः, मार्त्रः -ion, s. समाधिः, प्रणिधानं, ध्यानैकाग्रताः 2 अपहरणं, आदानं 3 विभदः, प्रथक्करणं

Abstruse, क गूह, प्रच्लक्त 2 निग्द, दुर्ज्ञेय, गुढार्थ, असुबोध, दुर्बोध, गहन

Absurd, तः अनर्थकः अयुक्तः नगायविरुद्धः, अञ्चपपक्तः -ness, -ity, शः आनर्थक्यः, अञ्चपपत्तिः तः असंगति तः sometimes ex. by ज्ञातिषाणः गगनपुष्ठपं ४० -ly, ततिः अवि-चारेणः, अञ्चपपक्षः ; ' do not talk so u.' क्रुतमेताष्ट्रशेन असंगतेन-अनर्थकेन-महापेन-

Abuse, v. l. वृधा-मृषा-अन्यायतः प्र-चिनि युज् 7 A, 10 or vप्य 1 P. 2 अधि-आ-कृत्स् 10, अर्त्स् 10 A, आ-अधि-श्लिप् 6 P, अभिशंस् 1 P, अपवर् 1 U, अभिशंस् 1 U, अपभाष् 1 A. -8. आक्रोज्ञः, अपवादः, उपप्रतं अपभाष् 1 A. -8. आक्रोज्ञः, अपवादः, उपप्रतं , अपभाष् 1 A. -8. अक्रोज्ञः, अपवादः, उपप्रतं , अपभाष् 1 A. -8. अक्रोज्ञः, अपव्यपः, विद्यान् एकंपः, पर्वाक्तिः f. 2 कुत्रयोगः, अपव्यपः, अन्यायोपयोगः. -Abusive, a. निद्युः, आक्षेपस्थः, निद्याग्में: ' a. word ' निद्यान् सक्यन्यः, आक्षेपस्थः, निद्याग्में : ' a. word ' निद्यान् सक्यन्यः, आक्षेपस्थः, निद्याग्में : ' a. word ' निद्यान् सक्यन्यः, आक्षेपस्थः, निद्याग्में : ' a. word ' निद्यान् स्वक्यन्यः, आक्षेप्

Abut, e. i. अवलंब् 1 A, आधा ठ U (Pass.). Abysm, s. Sec Abyss.

Abyss, हः गभीरगर्तः, अ**गाधविलं, अतलस्पर्शै** - कातं

Academy, 8. विद्यालय:-यं- 2 विद्वरपरिषद् f. Accade, r. i. अनुमन् 4 A, अंगी-स्वी-कु 8U, अग्रज्ञा 9 U. 2 संन्द्र 2 P, संमिल् 6 P, संन्द्राभिनाम 1 P.

Accelerate, v. t. त्वर् ए. (त्वरयति), आश्च संपद ए. or प्रवत ए.

Accent, s. स्वरं 2 आघात:, उश्वारणचिह्नं; haman a.s' मानुषी भिद्नां न्यारं सरंबरसुखर् c. -ed, a. स्वरितः उटानाः

Accept, कर्ष प्रतिम्रह 9 P, आवृ 3 A, प्रति-पद् 4 A, प्रति-इष् 6 P, स्वीकु 8 U. =&ble, त्र मन्त्रिप, आदेष- 2 रुचिर, मनोरम, प्रिय-=ance, क्र प्रतिपत्ति होत्र प्रतिम्रहः, आवृानं, स्वीकारः. =ation, क्ष अर्थः; आज्ञायः; usual & of a word' ज्ञाब्दस्य निस्त्हार्थः

Access, s. प्रकृतः, उपसर्पणं, अभि-उप-गमः; wishing to gain a. to the king राजानं द्रष्टुकामः. -ibie, a. सुल्भ. सुल्लेपसर्प्यं, आभि- गम्य, सुगम, उपस्पंणीयः, अयमरोपसपंणीयः राजानः (S. 6.), सुल्भक्तंनः
'nothing is in a. to desires' मनोर्थानामगतिर्न विद्यते (K. v. 64). -ion, s. योगः, उपगमनं, मिलनं 2 (to power) राजापदः
गामः, नं, राज्यपादि f., सिंहासनारोहणं- अभामः, बुद्धि f., उपचयः -ary, -ory, s. सहकारित् m., प्रवर्तकः, पापसहायः -a. अधिकः सहित, संयुक्तः

Accident, s. समापाचि / , दैवयोगः गति / , देवयदनं, यहुच्छा ; 'seen by a.' समापाचि यहुच्छा दृष्ट 2 अपद्विवाह / ; अत्याहितं, उपह्रवः 3 अपकृति / , असहजो एणः, विकृति / , 'शि । is but an a.' विकृति जीवित् सूच्येत (श. ११११. 57) ; 'by a. अकस्मात्, देवेत, देवात्यं, देवात्यं की /). काकतालीय, देवायन अकस्मित् (की /). काकतालीय, देवायन 2 अपकृत, असमवायिनं, असहज, आहार्य-वशी, क्षी - देवान्यं, देवयोगेन, यहुच्छया, विधि देव-वशात्, समापत्याः अकस्मात्.

Acclamation, 3. धन्यबादः, प्रश्रसाचायः जयशब्दः, 2 निःस्वनः, प्रणादः, उद्येशोषः

Accilvity, s. action:

Accommodate, v. t. ger 10, See Adapt; ' a, oneself to the will of ' भावसन्त-प्रविद्य 6 P (स्वामिनो भावं भूत्योऽसुमविशेत्). 2 बमतिस्थानेन उपक्क 8U, उपकरणवन्याणि **डपक्तक ं 3 संधा** 3 U, प्रशम c., (dispute &c.). -ion, 8. संयोजनं, संधानं. 2 उप-करणज्ञव्योपकल्पनं &c.

Accompany, v. t. अनु इ 2 P, अनुया 2 P, परिष 5 U or c.; संयुज् 10 ; सह यह or बज् 1 P, सं-इ, अनुस् 1 P, सहचरो भू 1 P. -ed, a. सहित, अदुवक्त, समेत, परिवृत, परिवार, in comp. by Bah. co.ap. with er or word indicating 'companionship '; वसंतसहायः-सवसंतः-वसंतद्धितीयः -TH: 'Cupid a. by Spring.'

Accomplice, ह. अनुपंगिन; See Accessory. Accomplish, v. t. साच् 5 P or c., सिच c. (साधयति); पूर् 10; समाप् c., अलुहा 1 P,

संपद ., निर्दृत् c. -ed, a. सिद्ध, सं-,पूर्ण, संपत्त. 2 विझारद, निपुण, गुणवत्, कृतिन्. -ment, s. सिद्धि-समाप्ति f., निवृत्ति f., निष्पत्ति र्. 2कृतार्थता, कृतकृत्यता उगुणित्वं, निषुणता, वैचक्षण्यं, गुणः

Accord, v. i. संबद् 1 P, संयुक्त pass. 2 एक चित्तीभू 1 P, एक मनीभू -o. t. See Give. - 8. समिति f., स्वीकरणं. 2 ऐकमत्यं, एक चित्तता; 'with one a. 'एक चित्तीभूय. 3 vanimo (in music); 'of one's own a. यद्व च्छाया, स्वयं, स्वच्छातः, कामतः. -ance, ह. अनुसारः, साहरूयं, अनुरोधः; ' in a. with his words' तहचनानुसारेण-रोधेन: oft, by the instr. or abl. of the noun itself; सचिवाज्ञया, मदादेशात् &c. -ing, prep. यथा, अनुरूपं, अनु, in comp.; 'a. to seniority' असुउपेष्ठं; 'a. to desire ' यथेष्टं, यथाभिमतं; 'a. to one's power,' यधाशकि -ingly, adv. इत्यं, तव्हरोधात्, तव्हसारेण, तथाचः

Accost, v. t. सं-अभि-आ भाष 1 A. अभिधा 3 U. समामंत्र 10 A. संबुद् c.

Accouchement, ह. प्रसृति र्र. मसव: Accoucheur, s. प्रसव-स्ति वैद्य:

Account, 8. गणना, संख्यानं, विगणनं; . ' balancing a. s' गणनां समीकृत्य. 2 मूल्यं, अर्घः 3 गणना, मात्रा 'of what a. is a king' राजेति का मात्रा ा गणना, 4 बूत्तांतः, कथा, कथनं, उपाख्यानं 'to turn to a. हितं साध् c., हितातकूल a. क 8 U; 'take into a.' समीक्ष 1 A, गण् 10, तेजसां हि न बयः समीक्ष्यते (R. xi. 1). 5 कारण, हतः, निमित्तं; 'on a. of 'ex. by the abl. or instr.; हेसी:, निमित्तेन अर्थे-थें; 'on this

a.'अतः, अतःकारणातः 'on no a.' न कथंसनः 'on one's a. 'sad (gen.); 'on all' a. s ' सर्वथा · =v. t. मन् 4 A · 2 गण् 10; 'a. for 'कारणं निमित्तं हम्नू c. (with gen.). -able, α. चित्यहेतक, प्रतिसंख्येय 2 पराच-योगायस. -ant, ह. गणकः, लेखकः, गणना-कृत m.

Accoutre, v. t. संनद 4 P or c. -ment, 8. संनाहः, अलंकारः, भूवणं, प्रसाधनं, सज्जा Accredit, v. t. विश्वासपत्रं दा 3 U. 2 See 'Believe '. 3 See 'Ascribe '. -ed, a. मत, संमत, स्वीकृत.

Accrescent, a. See 'Increasing 'under 'Increase'.

Accretion, s. See 'Increase,s'.

Accrue v. i. उत्पद् जन् 4 A, प्राप् pass. 2 मतिवृत 1 A, गम 1 P; 'the fruit a.s to the agent' कर्तुगामि फलं.

Accubation, 8. संवेशः, अधिशयनं.

Accumbent, a. संविष्ट, अधिशयान.

Accumulate, e. t. सं-प्र-िच 5 U, संग्रह 9 P. राशिक 8 U, एकत्र क. -v. i. उपचि pass. वृध् 1 A, राशीभू. 1 P. -ion, s. संचयः, राशी-करण.

Accurate, a. यथार्थ, सुरुम, सत्य, यथावृत्तः विश्वाद, See Exact. -ly, adv. यथार्थतः थी. स्थ्मतः, तत्त्वतः, सम्यक्, सत्यं, -Accuracy. 8. याथार्थ्य, सत्यता, यथार्थता, सुक्ष्मता.

Accurse, v. t. See 'Curse' -ed,a. ex. by इतक, अपसद, at the end of nouns, or by gru pr ; 'the a. fete' देवहतक, टग्धटैवं: 'a. man. नरापसदः 2 निंद्य, गई-णीय: शापग्रस्त, अभिशप्त, आक्र्ष्ट.

Accusative, s. हितीया विभक्ति f.

Accuse, v.t. आभियुज् 7 A, 10, अपचट्ट 1 A, अभिशंस् $f 1 \ P$, अधिक्षिप् $f 6 \ P$, दुष् $f c_{f 0}$ नाईसि कामापराधेदेंवं दूषायितुं (Ka. 235); घातकः अयं इति तमभियुयुजिरे 'they a. ed bim of murder. '-stion, s. अभियोग:. अपवादः, अधिक्षेपः, अभिशंसनं, दूषणं. 🗝 📭 8. अभियोक्त m., अभियोगिन् m.

Accustom, v.t. अभ्यस् 4P, अभ्यासं or ध्यव-हार कु 8 U; 'to be a. ed' अभ्यस्त-परि-चित-a. भू 1 P.

Ace, s. एकविंद:, 2 अणु:, लब:, 'within an a. of' आस्वा, a.

Acerb, a. तुवर, कडु, अम्ल -ate, v. t. अम्हीक 8 U. -ity, इ. कट्टता, अम्हता : 'a of temper 'स्वभावपरवता, रक्षता.

Acetic, a. See 'Acid, a. , Acetify, v. t. अस्हीकु 8 U.

Ache, s. बेद्ना, पीडा, ज्यथा; 'head-a. * शिरावेदना; 'I have a strong head-a.' बलवरी शिरोवेदना मां बाधते। ' tooth-u. " इंतवेदना, -v. i. पीड् pass., व्यश् 1 A. See Pain.

Achieve, v. t. समाप् c., संपद् c., निर्दूत् c., See Accomplish. 2 प्राप् 5 P, लभ् 1 A. See Get. -ment, ह. निष्पत्ति f., साधनं. 2 पराक्रमः, विक्रमः, अवदातं कर्म-चेष्टितं, विकातचरितं.

Aclcular, u. तीक्ष्णाग्र, सूच्यग्र.

Acid, 8. अम्ल: -a. अम्ल, जुक्त. -liy, v. t. अम्लोकु 8 U. -lification, s. अम्लोकरणं, -lipetre, s. अम्लमापकः -lty, s. अम्ल-जुक्ते-ता or -त्वं. -ulate, v. t. अम्लीकु 8 U. -ulous, a. इषदम्ल.

Aciform, See 'Acicular. '

Acknowledge, $v.\ t.$ अभ्युपगम् $1\ P$, अभ्युप= $2\ P$, प्रतिपद् $4\ A$, अंगीकृ $8\ U$, स्वीकृ; ग्रह् $9\ P$. =ment, s. स्वीकारः, अभ्युपगमः, अंगी-स्थि-कारः, प्रतिपत्ति $f.\ 2$ (receipt) अभ्युपगमलेखः-पत्रं, निस्तारलेखः.

Acme, 8. परा काष्ठा-कोटि /.

Acoustic, a. श्रातिविषयक, अवणसंबंधिन, -Acoustics, s. ध्वनिविद्या-शास्त्रं.

Acquaint. v. t. बुध् c., ज्ञा c. (ज्ञापयात), निषद् c, (with dat.), गृहीतार्थ or परि-गृहीतार्थ d. कु 8 U; 'the queen was made a. ed with your immodesty ' भवतोऽविनयमंतरेण परिगृहीतार्था कृता देवी (M. 4), 2 परिचयं कृ. अभ्यम् 4 P. -ance, s. परिज्ञानं; परिचयः, ज्ञानं, 2 मित्रं, परिचितः; 'old a. 'चिरंतनं मित्रं, चिरपारिचितः, 3 संसर्गः, संस्तवः, -ed, d. परिचितः, अभ्यस्त; अभिज्ञ, अभ्यंतर, अन्यंतरं, अन्यंतरं, अन्यंतरं, अन्यंतरं, अन्यंतरं अावां मद्नगातस्य (S. 3).

Acquiesce, e. i. अनुमन् 4 A, अनुज्ञा U, संमातें हुङ् c. -ence, s. सं-अनु-माति f.

Acquire, v. t. अर्ज 1 P, लभ् 1 A, समासद c., अवाप 5 P, प्रतिपद 4 A, अङ्ग 5 A, अधिगस् 1 P. See Get. -ment, -Acquisition, s. अर्जनं, प्राप्ति f., लाभः, अधिगमः. 2 ग्रुणः, ज्ञानं.

Acquit, r. t. (पापात-दोषात्) सुच् ८., वि-सुच् ८., निस्तृ ८., शु५ ८.; 'he was a. ted 'स निद्राष: कृत:, पापविसुक्तोऽमन्यतः; 'a. oneself' कर्म निर्वह ८., आचर् 1 P; 'they a. ted themselves well' ते स्वकर्म साधु निरवाहयत् -आचरन्, -al, s. सुक्ति-शुद्धि f., मोचनं -ance, s. निस्तारः, 'a. of debt' ऋणनिर्यातनं-परिशोधनं.

Acrid, Acrimonious, a. कहु, उग्र, तीश्ण-अर्कतुद् .-Acrimony, s. कहुता, तीश्णता, -Acritude, s. कहुत्वं . 2 वाक्पाइटवं .

Acrobat, 8. कलायनः, सूत्रायणः.

Across, prep. पारं, तीरांतरं, in comp.; 'a. the ocean ' सागरपारं. 2 व्यत्यस्त ((); 'with legs a.' ज्यत्यस्तपाद ((); 'to

come a. 'लभ् 1 A, अधिगम् 1 P. See Get.

Act, v. i. वृत 1 A आर्थोऽस्मिन् विनयेन वर्ततां (U. 6), व्यवह 1 P, आचार 1 P, (with loc. of person); अयमाचरत्यविनयं तपस्विक न्यास (S. 1) 'a. s rudely towards' &c. 2 चेड्र 1 A, विधा 3 U, क $8~\mathrm{U}$. 3 स्थाने $_{\mathrm{S}}$ धिकारं कृ. 4~ फल्र 1~ P_{s} गुणं आवह 1 P; कार्य क्र; 'fire a. s like water' अग्निर्जलायते; स कृष्णायते &c.; 'a. up to ' अनुदूत् 1 A ; अनुरुष् 4 A, स्था 1^{1} , शासने तिष्ठ भर्तुः (V. 5). =v. t. नह 10, निरूप 10, अभिनी 1 P; प्रयुक् 10; oft. by denom.; a. ing the part of Lakshmi' स्हमीभूमिक। यां वर्तमाना (V.3); जपायने 'a. s the king'; 'a. the part of a dear friend towards your rivals ' कर पियसस्वीवृत्तिं सपरनीजने (S. 4.). -8. कर्मन् ग, कृति मं, किया, चरितं, चेष्टितं. 2 अंकः 3 ध्यवस्था, विधिः. -ion, s. किया, ध्यापारः, चेष्टितं &c.: प्रवृत्ति 💤 कारणं 2 अभियोगः, ध्यवहारकार्य, कार्य, अर्थः 3 संग्रामः, युद्धं, See Fight. 4 अंगविक्षेप:, इस्ताद्यभिनय:, 'in a., thought and speech ' कर्मणा मनसा वाचा, मनोबा-क्रायकर्मभि:. -ionable, a. अभियोज्य, व्यवहार्यः -Active, तः उद्योगिन्, कर्मोद्यक्त, अनलस, सोद्योग, सोत्साह, ध्यवसायिन, 2 क्षिप्रकारिन, अतंद्र, क्षिप्रकर्मन् उध्यायामज्ञीलः ध्यायामिन. 4 उत्थानयोग्य, उत्थानयोग्य बपु: (S. 2) ; 'a. voice ' कर्तुवास्यम्. -ity, उद्योगिता, व्यवसायः, क्षिप्रकारिता. उत्साहः 3 उत्थानयोग्यता. -ly, ade. सोद्योगं, सोत्साहं. - 01, ह. कर्तृ m.; कारिन् m.; कारकः, in comp. 2 नटः, नर्तकः, कुशीलवः, अभिनेतृ 🚈, शैलूषः. -Actress, ह. नहीं, नर्तकी. -Actual, a. वास्तविक (की 🏂), तथ्य, सत्य, वास्तव (वी f), यथार्थ, प्रमार्थ.-ly, adv साक्षात. प्रत्यक्षं. 2 यथार्थतः, परमार्थतः, वस्ततः. अर्थतः, वस्तुवृत्तेनः, 'what a. took place ' यद्यद् वृत्तं ; oft. ex. by एव only.

Actuate, v. t. प्रेर् 10, प्रोत्सह, c., प्रवृत् प्रणुद् 6 P; See Prompt.

Acumen, 8. मतिसूक्ष्मता, विद्याधता.

Acute, a. नि-, शित, तीश्ण, 'a.pain' द्वारुणतील-वेदना. 2 स्थ्यमति, विद्ग्ध. -ly, adv.
तीलं, तीश्णं. -ness, s. तीश्णता, तेजस् अ.
2 विद्ग्धता, 'a. of intellect' कुशायबद्धि रीAdago, s. सर्त्र, वन्दनं, वाक्यं, आभाणकः.

Adamant, क बज़: जां. 2 हरिक:, माणि:, हीरे. =ine, a बज़मय (यी / ·), बज़ in comp.

Adapt, e. t. युज्ज 10, संधा 3 U; 'a. your conduct to circumstances' यथाकाले व्यवहर, कालानुवर्ती भव; 'has a. ed a

portion of it to the stage 'तस्यैक होशः अभिनेपार्धः कृतः (U·4) -ation, s. संबोजन, संविधानं -ed, a. युक्त, योग्य, पर्याप्त.

Add, v. t. संकल 10 (कलयति), परिगण् 10, पिसंख्या 2 P, सं-समा-युक्त 10; 'he a. ed his army to the general's ' सेनापते: सेनया स्ववलं संयोजयामासः समाचि 🌖 🗓 संभिल c. 2 अन्यज्ञ न 2 U, or कथ 10 or अभिधा 3 U; 'a. to' बृध् c., पुष् 4 P, तन् 8 U; मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मी तमोति (S. 1) 'a. s to her lustre' ; there is this also to a. to my (grounds of) anger' एतवपि में द्वितीयं संतापकारणं (Mr. 5); 'this is another evil to a to the first' गंडस्योपरि पिटिका संवृत्ता (S. 2), अयमपरा गहस्योपरि विस्फोटः (Mn. 5). -ition, ह. संमेलनं, संयोजनं, संयोगः. 2 परिगणनं, परिसंख्या, संकलनं. 3 (Something added) आधिक्यं; 'he is a valuable u. to our side' अस्मत्पक्षेऽयमनध्यः सहायः संजात:. -itional, a. अपर, अधिक, अधिक-

Addict, v. l. (oneself) आ-नि-सेव् 1 A; भव्द 1 U; आसंच्द pass., आसक्त-निरत-व.सू 1 P, (loc.). -ed, a. आसक्त. प्रसक्त, निरत, निविष्ठ, परायण, in comp.-edness, -ioa, s. आसक्ति-प्रसक्ति f., निषेवणं, व्यसनं, विरति f., परायणता.

Addle. a. असंपूर्ण, नष्ट, दुष्ट; 'a. headedpated ' मूह, नष्टधी, दुर्मति

Address, v. t. आमेच्र 10 A: सं-अभि-आ-भाष् 1 A, अभिधा 3 U, संबुध c., आल्g, 1 P; 'a. ed his mind to Surya ' 表章 मनसाध्यायतः 'a. me as is wont with you' (मा पति) यथाभ्यस्तमभिधीयताम् (U. 1.). **2 नाम ग्रह् 9** P, नामग्राहं वद् 1 P or आहे 1 P 3 पहि 5 P, प्रेष् 10. -s, अभि-सं-भाषणं, संबोधनं &c. 2 वचनं. आलाप: : 'incde of a.' आमंत्रणपदं: संश-यिते परिणये नैय समुद्धान्तारः (S. 5). ' not the proper mode of a.'; 'of agreeable 'मधुरालाप, त्रियंवद. 3 पदुता, दक्षता, नैपुण्यं. 4 (Of a lotter) बाह्यनामन् n.; अदस्त्रवाद्यनामानं लेखं (Mu. 1) 'a letter without any a. upon it '; send the letter to my a. 'इत-लिखित-मद्वाह्मनाम (मासुद्धिइय) पत्रं प्रेषय. 5 (Place of residence &c.) नामधामविशेषाः.

Adduce, v. t. (proof, witness &c.) निर्दिश् 6 P, उपन्यस् 4 P, उपक्षिप् 6 P, उपानी 1 P: 'a. ing proofs' प्रमाणोपन्यासः.

Adept, ". निपुण, कुशल, प्रशीण, अभिज्ञ. Adequate, ". पर्याप्त, समर्थ, क्षम, तुल्य योग्य, अनुस्य. -ly, adv. पर्याप्त. Adequacy, s. झमता, सामध्ये, &c.

Adhere, ए. i. संख् pass., सज्ज् 1 P, संसक्तअनुषक्त- व. पू., संलग् 1 P, (loc.); अनुषंष्
9 P. 2 अवलंष् 1 A, पाल् 10, रक्ष 1 P;
'a. s to his promise' प्रतिज्ञां पालयतिरक्षति. -ence, इ. आसक्ति / , आसंगः,
अनुषंगः, अवलंबनं -ent, र पक्षीयः, पश्चः,
सपक्षः. 2 अनुषंगिन् क सत्यः, अनुगामिन् क -Adheslon, इ. संसक्ति / ,
असंगः, आसक्ति, / अवलंबनं, सलग्रदर्व.
-Adhesive, व. संलग्नहील.

Adieu, adv. स्वस्ति (dat). =s. आमंत्रणं, आप्रच्छनं; 'to bid a.' आप्रच्छ 6 A आमंत्र 10 A; आमंत्रयस्य सहचरं (S. 3).

Adjacent, () आसक्त, सभीप, सभीपवर्तिन, सिक्टिंग, निकट, पार्श्वरथ

Adjective, अ. विशेषणं.

Adjoin, v. t. लग् 1 l'. सभीपे-निकट-वृत् 1 A or स्था 1 l'; See Adjacent above.

Adjourn, v. 1. व्याक्षिप 6 P, विलंब c.; व्यवहारं त्यज 1 P.

Adjudge, कर्ना दा ६० (दाषणति). 2 निर्णयं कृ 8 U, निर्णीयं समापु ६०

Adjudicate, v. t. निर्णी 1 P. See above.

Adjunct, त. संयुक्त, सहित. 🗝 अनुषंधः.

Adjure, कार्य समादिश् 6 17, शप् क--ation, कार्याय समोदिशः, शप्यः

Adjust, ७. t. सभी कृ 8 U, समा-पतिसमा-धा
3 U, समायुक्त 10, ध्यवस्था ८. (स्थापयित्त),
(accounts) एकी कृ, संमिन्न ८. -ment, ८.
समाधानं, समायोगः, एकी करणं.

Adjutant, ह. सहाय:. सहकारिन m. Admeasure, e. t. See ' Measure '.

Administer, त. १. प्रज्ञास् 2 P, निर्चत् ८., निर्मृत् ८.; 'a. justice' धर्म-त्याय-विवेश्यकं कु, स्यायं प्रणी 1 P, ог प्रवृत् ८.; 'a. an oath' ज्ञाप् ८. 2 दा 3 U, प्रतिपद् ८. -Administration, ४. ज्ञासनं, प्रवर्तमं, निर्वादः; राज्यधुरा; 'during his a.' तस्मिष् राज्यं (प्रजाः) ज्ञासति. 2 धर्मविवेचनं. 3 प्रकृति में सचिवाः. 4 साचिव्यं, मंत्रित्वं. -Administrative, ८. ज्ञासनद्भ, कार्यनिव्वविक्राल. -Administrator, ४. ज्ञासितृ क., राज्यधुरंधरः. 2 प्रवर्तकः, प्रणेतृ क.

Admiral, ह. नीसाधनाध्यक्षः.

Admire, v. t. प्रशंस् 1 P, श्राष् 1 A, स्तु 2 U. 2 विस्तर्यन दृष्ट्य 1 P. -able, a. श्राष्ट्य, अद्धत, प्रशंसनीय, अन्तप्त -ably, adv. श्राष्ट्यप्रकारेण, साधु, अद्धतं. -extlon, ३. प्रशंसा, श्राष्ट्य. 2 विस्तयः, आश्चरं. -cr, ३. प्रशंसकः, श्राष्ट्य m.; 'a. of ladies." कामिन् m., नामुकः. Admit, ए. ६. प्रविश् ८., अभ्येतरीक 8 U; 'should be a. ed to all confidential matters' सर्वविश्वभेष्यभ्येतरीकरणीया (Ka. 101). 2 अंगी-स्वी-कृ, अभ्युपगम् 1 P, अभ्युपे 2 P; ग्रह् 9 P; 'a. of 'ex. by adj. or noun denoting 'capability'; 'his remark a. s of no doubt' तस्य यचनं न संवेद्यास्पदं; 'her illness a s of no delay तस्या विकासो विलंगाक्षमः. -Admission, s. प्रवेशनं, प्रवेश: 2 अभ्युपगमः, अंगीकारः, प्रतिपत्ति मं -Admissible, a. उपादेय, स्वीकरणीय, ग्राह्म. -Admittance, s. प्रवेश:-शनं.

Admix, v. t. संमिश्र 10, संयुद्ध 7 U, 10, संव 6 P. -ture, s मिश्रणं, संकर:.

Admonish, र. र. उपिद्देश है P, अनुबुध ८, विज्ञा ८ (ज्ञापयति), अनुशास् 2 P. 2 त्रिर्मर्त्म ि, त्रे, उपालभ 1A, See Censure.
-er, ४. उपदेशकः, अनुबोधकः. -Admonition, ४. अनुबोधनं, उपदेशः, अनुशासनं, उपालभः.

Ado, ह. श्रमः, दीर्घायासः.

Adolescence, s. यौवनदृशां, यौवनं -A-dolescent, a. युवन (यूनी f.), प्राप्तयौवन.

Adopt, ए. t. परिग्रह् 9 1, पुत्रीकु 8 U. 2 ग्रह, स्वी-अंगी-कु, अद्युद्धत 1 A. -ed. a. परिग्रहीत, स्वी-अंगी-कुत; 'a. 80n' कृतकः पुत्रः, दित्रमः सुतः, दत्तकः; 'a. daughter' कृतिका दृहिता, अपत्यकृतिका. -ion, s. परिग्रहः, पुत्रीकरणं. 2 अंगी-स्वी-कारः, अद्यवर्तनं.

Adore, v. t. आराध् c, नमस्यति (D), नमस्कु 8 U, अर्च् 1 P, or c. पूच् 10, उपस्था 1 U, उपास् 2 A. -ation, s. पूजा, अर्चनं, नमस्कारः. -er, s. पूजकः, उपासकः, आरा-धकः, भक्तः, अर्चकः.

Adorn, ल.ट. वि-,भूष् 10, अलंकु 8 U, परिष्कृ, संस्कृ, मंह्, 10. प्रसाध, ८., शुभ ८. –ing, ८. अलंकारः, भूषणं, मसाधमं, मंहनं.

Adrift, adv. इतस्ततः प्रक्मान यः 2 अज्ञरण-अनाथ-निरालंबः यः

Adroit, त. निपुण, वृक्ष, धूर्त, चतुर.-ly, adv. 'सनैपुण्यं, चतुरं &c. -ness, श. नैपुण्यं, दक्षता, &c.

Adry, a. See 'Thirsty '.

Adulate, v. t श्लाष् 1 A, स्तु 2 U, अनुनी 1 P. -lon, हे चाद्गक्ति f, अतिमशंसा, श्लाषा, स्तुतिपूर्वकः अनुनयः, स्तवोक्ति f., अतिस्त्राति f. -ory. a. चाद्गक्तिपूर्ण, प्रशंसागर्भ, अतिमशंसायुक्तः

Adult, 8. प्रीढः, प्राप्तयौवनः, प्राप्तव्यवहारद्शः,

Adulterate, v. t. अपद्रव्येण संभिश्न् 10, अञ्चली कृ 8 U. -lon, s. दूषणं, भिश्रणं.

Adultery, ८. व्यभिषारः, पारवार्यं, परभायां-लंबनं, (of a woman) परपुरुषसंगति त., पृति-लंबनं. -Adulterer, ६. परस्तागामिन् m. पारवारिकः, सुजंगः, विटः, जारः -Adulteress, ८. व्यभिषारिणी, जारिणी, पुश्चली, पर-पुरुषसंगता, बंधकी. -Adulterine, ८ जारजः. Adumbrate, ए. १ पांडुलेख्यं-मितिष्टायां-

Adumbrate, v. १ पांडुलेख्यं-प्रतिच्छायां-चित्रारंभं-कु 8 U. -tion, अ. प्रतिच्छाया, प्रतिचियं 2 पांडुलेख्यकरणं.

Adust, a. दुग्ध, भस्मी-भूत or कृत.

Advance, v. i. प-उत-चल 1 P, प-अभि-पा. $\mathbf{2} \; \mathrm{P}$, अभिसुखं या, or -गम् व्रज् $\mathbf{1} \; \mathrm{P}$, प्रगम्, पस्था 1 A; शत्रोरभिमुखं याति 'a. 8 against the enemy. ' 2 ब्रुध 1 A, ज-उप-चि pass. उन्नति-उत्कर्ष-या: 'a. ed some steps to receive ' सादरंमाभेमुखद्तााव-रलपदः (Ka. 95); 's. ed in age' परिणत-वयस्, वयोवुद्धः, प्रवयस्; 'a. ed in knowledge' ज्ञानवृद्ध - v.t. उञ्चल c., पुरस्कु 8 U, अग्रे नी 1 P \cdot 2 वृष् c., परिपुष् 4 P 2 उपिक्षप 6 P, उपन्यस् 4 P, पुरो निधो 3 U. 4 प्राफ् दा 3 U. =8. उच्चलनं, प्रगमनं, प्रयाणं. 2 उन्नाति f , कमशो वृद्धि f , उत्कर्षः, वर्धनं : ' price of a book in a. ' पुस्तकपकाजना-त्पूर्व दत्तं मूल्यं. -ment, ह. उत्कर्षः, उस्नित 六., अभ्युद्धः, वृद्धि 六.,आगमः, उपचयः, '८. in knowledge ' विद्यागमः: ' &. of learning ' ज्ञानोत्कर्षः

Advantage, s. लाभ:, हितं, गुण:, कलं, अर्थ:.

2 अवसर:, अवकाशः: अशिक्यं, उरकर्षः; 'taking a. of my weak point' मम छिद्रेण लच्छावकाशः; 'show or set off to a.' लक्ष्मीं-शोभां-तन् 8 U, See Add. 'They had an a. over their enemy in bravery' शीर्ये ते शहुम्योऽत्यस्चितंत.

-ए. १. उपकु 8 U, अलुग्रह् 9 P, लाभाय भू.

-ouss, a. कलद, हितायह, लाभकर. हितकर (री.री.). -ously, adv. सफलं, सलाभं. 2 सावकाशं.

Advent, ह. आगमनं, प्रकृति f.; 'a. of spring' वसंतसमयावतारः, मधुप्रकृति f. -itlous, a. बाह्य, औपाधिक-आगतुक (की f.), आहार्य.

Adventure, s. साहसं, अद्धतं कर्म. 2 दैवा-धीनं कर्मचेष्टितं. 3 हत्तांतः, चिरतं, चेष्टा, चेष्टतं, किया. -v. i. देवाधीनं कर्म कु 8 U. 2 साहसेन व्यवसो 4 P. or प्रयत् 1 A. -cr. s. साहसिकः, साहसव्यवसायिन् m. -ous. a. साहसिक (की f.), प्रगत्भ, निर्भय. 2 संदिग्ध, दैवायत्त.

Adverb, ह. क्रियाविशेषणं, अध्ययं.

Adverse, a. प्रतिकूल, विपक्ष, वैरिन, विपरीत, वाम, विरुद्ध, पराक्ष्मुख (सी र्र.). -ary, s. इञ्चः, अरि:. See Enemy. -ative, a, विरोध-दुर्शन-दुर्शक. -ity, s. विपद् र्र., : आपस् /, विपात्ति /., आपत्कालः, व्यसनं,दुःखं.
Advort (to), v. i. उदाह 1 P, अञ्चलक्ष 10,
अधिकृत्य-उद्दिश्य-वद् 1 P or वस् 2 P. 2
अव-सं-ईक्ष्र 1 A, मनः समाधा 3 U, अवधा,
अवधानं दा 3 U. -ence, s. अवधानं, अवहितता, मनोयोगः, अवेक्षा.

Advertise, v. t. विज्ञा c. (ज्ञापयति), निवद् c., प्रकाश् c., बुध् c., वि-उद्-बुष् 10. =cr, s. प्रकाशकः, ज्ञापकः.=ment, s. विज्ञा-

पना, घोषणा.

Advise, v. t. उपिद्देश 6 P, अनुशास् 2 P. 2 बुष् c., निविद् .c., ज्ञा c. (ज्ञापयति). - v. i. विचर् c., आलोच् 10. - able, a. उचित्त, पोग्य, युक्त. 2 उपदेष्टच्य. - cdly, adv. सुविचारतः, ज्ञानतः, बोधपूर्व. 2 सावधानं, अवधानेन. - cr. ४. उपदेशकः, उपदेष्ट m. 2 सचिवः, अमात्यः, मंत्रिन् m.-Advice, इ. उपदेशः, अनुशासनं, बोधनं. 2 समाचारः, वार्तः,

Advocate, v. t. परार्थ वस् 1 P, पक्षं समध् 10 or रक्ष् 1 P. = s. परार्थ वक्त m, पक्षसम- र्थकः, वक्तृ m. 2 आअयः, रक्षकः, प्रतिपालकः.

Adze, ह. कुंठारिका, तक्षणी.

Aerial, a. See under Air.

Aeroplane, 8. आकाशयानं, विमानं.

Aery, a. आध्यात्मिक. 2 अमूर्त. 3 मन:सृष्ट-कल्पित.

Aiar, adv. दूरात्, आरात् ; दूरे-रं; 'a. off ' दूरस्थ a.

Affable, a. सुजन, सुशील. 2 मधुरालाप, प्रियवादिन, -Affablity, s. मधुरालापता, सुशीलत्वं, सीजन्यं, प्रश्नयः.-Affably, adv. चाद्वक्त्या, मृदुवचनेन, सुजनवत्, सप्रश्नयं.

Affair, 8 कार्य, ज्यापारः, कर्मन् n., अर्थः.

. Affect, v. t. (To act upon) अभिभू 1 P, आकुलीकु $8~\mathrm{U}$, उपहन् $2~\mathrm{P}$, विकृ, उपसूज् 6 P, सस्क ; क्रेशलेशरभिकं (S. 2) 'not a. ed by the slightest fatigue '; 'a. ed by a devil ' वेतालोपहत ; ' a. ed with many diseases' अनेकन्याध्युपसृष्ट ; 'our position is not in the least a. ed (it does not a. u in the least)' न नः किंचिन्छियते (S. B. 345). 2 (Pretend) Ex. by छबा-ललं कु, मिटया in comp., by कृतक कृत्रिम-a कृ ; ' a. ing a quarrel or anger ' कृतककलई कोपं कृत्वा. 3 आकु- लीक, आदीक, द्र c-; अवकाई-पदं-ग्रह् 9 P; 'my words a. ed his heart ' मम बच्चमा तस्य हृदयं द्वीभूतं, मम वचस्तस्य हृदये हृदं पदं लेभे. 4 मन् 4 A ; ' he a. s learning' -ation, 8. अहंकारः, पंडितंमन्योसी. आरोप:, मिष्टवागौरवं. 2 छदान् n. See Pretext. 3 विलासः, अभिनयः, हावः. -ed, u. आकुल, अभिधृत,उपहत, थिकुत. 2 मिध्या in comp.; कृतक, कृत्रिम; 'by an a. courage' मिध्याप्रतापमात्मन्यारोप्य. 3 अहंकारिन, मानिन, सदंप. -edly, adv. साहंकारं, साटोपं. -ing, a. कर्रण, यमभेदिन. -ingly, adv. कर्रण. -ion, s. प्रेमन क. क. अनुरागः, स्नेहः, प्रणयः, भीति f., वात्सल्यं, (with loc.) 2 धर्मः,संस्कारः, विकारः, अनुभावः, वृद्धि f., भावः, विकाया, रागः. -ionate, a. स्निन्ध, स्नेहःशिल, प्रण्यन, सप्रणय, सानुराग, वस्सलः -ionately, adv. सप्रेमं, सस्नेहं, स्निग्धं, सानुरागं.

Affiance, v. t. प्रतिश्च 5 P, वाचा दा 3 U.

=8., वाग्दानं · 2 विश्वासः, श्रद्धाः

Affidavit, ह. ज्ञापधपत्रं, सज्ञापथं लिखितो लेखः-

Affiliate, v. १. सांश्लिष् c., संयुक्त् 10. * Affinity, s. संबंधः, संपर्कः, योगः- 2 बंधुता,

त्वं, साष्ट्रयं, साम्यं-

Affirm, v. t. प्रतिज्ञा 9 A, बद् 1 P, बच 2 P उपिक्षप् 6 P, उपन्यस् 4 P. 2 सनिश्चयं वद्, तथिति हृड बू 2 U. 3 हृढीकृ 8 U, निश्चित व. कु, प्रमाणीकृ -ation, s. उक्ति f. हृढवचनं, प्रमाणीकरणं, सनिश्चयं वचनं 2 प्रतिज्ञा, पक्षः -ative, a. स्वीकार or अंगीकार-यातक or स्चकः, 'two negatives make one a.' द्वी नजी पक्षतार्थं गमयतः 2 प्रसाद-कृत

Affix, s. आगमः -v. t. अनुबंध् 9 P, सं-आ-

युज़ 7 U, 10

Afflict, v. t. क्लिज्ञ 9 P, दु 5 P, परिसंतप् c., व्यथ् c. (व्यथ्यति), पीड् 10, बार्ष् 1 A, आयम् c. -64 a. आतं, दुःखित, अभिभूत, पाडित, आतुर- 'to be a. for' तम् 4 P.
जित्व a. भू 1 P. -ion, s. क्लेज्ञः, बाधा,
पीडा, कष्टं, व्यथा, दुःखं- =ing, =ive, a.
क्लेज्ञाबह, व्यथाकर (री f.)

Affluence, ह. समृद्धि f., सधनता,धनबाहुल्य-Affluent, त. समृद्धि , धनाढ्य, बहु-महाधन; 'a. circumstances' सधनता, सुस्थिति
f. 2 एकस्थानं पति प्रवाहक. -Afflux, ह.

एकस्थाने प्रवाहः-

Afford, v. t. दा 3 U. 2 (To be able) ज्ञक् 5 P, समर्थ-कम-a. भू 1 P.

Affray, 8. कलहः, हंद्रं, युद्धं-

Affright, v. t. संत्रम् ८., भी ८- (भाषवते, भीषयते), उद्दिज् ८. =८. भयं, सं-,त्रासः-साध्वसं-

Affront, s. अवज्ञा, निकृति f., अपमानः, तिर-स्कारः, मानभंगः = v. t. (संग्रुखं-प्रत्यक्षं) अवज्ञा 9 U, अवमन् 4 A, अधिक्षिप् 6 P, तिरस्त्र 8 U.

Affusion, १. आसेकः

Afire, Aflame, a. दहामान.

Afloat, a. हवमान; 'a rumour is a.' चार्ता भस्ता-

Afoot, adv. पद्म्याम् ; ' set s.' प्रारम् 1 A, See Begin; ' the army is s.' प्रचलितं सैन्यं, 'going s.' पादग, पादचारिन.

Afore, adv. अमे, पुर:, संसुखं- 2 पूर्व, पुरा, गतकाले; 'a. said,' पूर्वोक्त, पागुक्त- 'a. thought.' s. पूर्व-पाक्-संकल्पितं; 'a.times,' adv. पुरा.

Afraid, a. भीत, भयान्वित, शंकान्वित, 'to be a.' बस् 1, 4 P, भी 3 P, (with abl.).
2 आ-शंकु 1 A, मन् 4 A.

Afresh, adv. पुनरपि, अभिनवं.

After, prep. अनु pr. to roots, पश्चातः 'to go a.' अनुगम्, अनुस्, 1 P. 2 (of time) परे, अनेतरे, ऊर्ध्व, (with abl.); 'a. that' तस्मात्परं, ततऊर्ध्वः, 'a. one another' आतु-पूर्विण, अनुपूर्वशः. 'a. 10 years' तृशवर्षे ण्यतीते; 'a. cating ' भोजनानंतरं; पश्चात (gen.), sig in comp.; 'a. a few days दिनेषु गच्छत्सः by gerund, or पूर्वकं in comp; अनामयप्रश्लपूर्वकं (S. 5); 'he waters tree a. tree' वृक्षं वृक्षं सिंचति: 'in a. time' आगामिकाले, उत्तरकाले 3 अनु-सारेण-सारतः, अनुरूपं; 'you write a. his hand' लेखने तस्यानुकरोषि; 'he is called a. his grandfather' स पितामहनाम्नाऽ-भिधीयते-आहू यते; See Name. In comp. e. g. 'a. ages,' ex. by उत्तर; 'a.-ages' उत्तरकालः; पुत्रपीत्राः; 'a. all' अंते, शेषे; 'a. birth,' s. जरायु n. 'a.-crop' शस्यस्य द्वितीयसंग्रहः; 'a. glow, s. सायं-संध्या-ण्काशः- 'a.-inquiry, ' उत्तरजिज्ञासाः; ¹ a. life ' आयुःशेषः, उत्तरवयस् ".; 'a. noon' s. अपराह्मः, पराह्मः, विकालः; (a.) अपराद्धतन (नीf), वैकालिक (कीf); 'a. puins,' प्रसर्वोत्तरवेदना. 'a. thought,' उत्तरचिंता, अनुबाध: 'a. wards' पश्चात, अनंतरं, ततः परं, परं.

Again, adv. पुनः, भूयः; 'a. and a.' भूयो .भूयः, वारंवारं; 'as much a.' हिन्नुण a. 2 अपरं च, अन्यञ्च, अपि च. 3 (With verbs) by प्रति pr.

Ageinst, prep. प्रति-आभी pr. to nouns; प्रतिचातं 'a. the wind' &c. 2 अभिसुखं, प्रतिसुखं, समुखं, in comp. or with gen. 3 विरुद्धं, प्रतिसुलं, or by आतिक्रस्य; 'a. my order' मम शासनस्य विरुद्धं, शासनमितिकस्य-उद्घंदय; 'assist him a. his brother' भ्राति बद्धवेरस्य तस्य साहाय्यं कुर. 4 अथे, अथं; आपद्धं धनं रक्षेत् 'should lay by wealth a. (as a provision for) calamitics.

Agape, a. जुंभमाण; ' with eyes a. with astonishment ' विस्मयोद्धाललोचन.

Agastric, a. जठरञ्जन्य.

Age, 8. युगं, कालः, समयः. 2 वयस् n.; 'a. of the world' कल्पः; 'old a.' वृद्धत्वं, वार्धक्यं,वृद्धभावः, परिणतं वयस् n. 'come of a.' प्राप्तव्यवहार; 'of the same a.' समकाल्लीन, समानवयस्क; 'of age ex. by वर्षाय n. वर्षात्मक n.; '5 years of a.' पंचवर्षाय-वर्षात्मक; 'about 8 years of a.' अष्टवर्षदेशीय; 'a. of majority' योवन्यशा, योवनावस्था; ध्यवहारज्ञताद्शेकवयस् n. 'be reached the 16th year of his a.' बोडशवर्षवयोवस्थामस्पृशत् - сd, a. वृद्ध-जीर्ण, पुराण-

Agenda, ह. कार्यक्रमपन्नं

Agent, s. मतिहस्तः, मितिनिधिः 2 (in grammar) कर्तृ कः; कारकः, कारः in comp. 3 हेतुः, कारणं, साधनं; शक्ति / -Agency, s. कर्तृत्वं, निर्मातृत्वं; 'the action was done through his a.' तत्कर्तृका क्रिया, तस्य साहाय्येन संपादिता क्रिया- 2 कारणं- 3 निर्माणितं, नियोज्यत्वं-

Agglomerate, v. t. संचि 5 U, एकत्र-राशी-क्र 8 U.

Agglutinate, ए. ८ संयुज् 10., संश्लिष् ८, संलग्न ८. इ. 8 U, संसंज् ८.

Aggrandize, v. t. वि-सं-प्र-वृध् ८., आर्घे ६., एध् ८., स्काय् ८. (स्फावयति), उत्कृष् 1 P, उपिच 5 U. -ment, s. विवृद्धि ƒ., उपिति ƒ., अभ्युत्यः, उत्कर्षः, उपचयः, उत्यः

Aggravate, ए. र. वृध् ८., उपचि ५ U, प्रवृद्धि नी 1 P. 2 प्रकुष् ८., संक्षुभ् ८., उद्दीष् ८. -lon, १. वृद्धि /., उपचयः. 2 प्रकोपनं-णं, उद्दीपनं.

Aggregate, क संग्रहः, समाहारः, राजिः, स मूहः, समुदायः. - १ मंग्रह् 9 P, राजिक 8 U, संचि 5 U, एत्त्रत्रकः. -ed, व एकीकृत, समुद्दित, संचित, समाहत. -lon, क संग्रहणं, राजीकरणं. 2 समुहः, See (s) above.

Aggress, v. i. (प्रथम) आक्रस् 1 U, 4 P, छंपू 1 A, 10, हिंसारंभं कु 8 U. -ion, s. आ-अति-क्रमः, छंपनं. 2 प्रथमापकारः, हिंसारंभः. -ive, a. प्रथमापकारिन, 'a. etep' हिंसारंभः, प्रथमाक्रमः.-or, s. प्रथमापकारकः, आक्रामकः.

Aggrieve, v. t. आई 1 P or c., दु:साकु-लीक 8 U, See Afflict.

Aghast, a. ससाध्वस, भयाभिभूत. 2 विस्म-याकुल, आश्वर्यचिकत.

Agile, a. लघु, चपल, लघुशरीर.

Agitate, v. t. सं-वि-प्र-धुभ् c., आकुलीक ⁸ U, उद्विष्द c.; धू 5, 9 U, प्रमंध् 9 P, विसुद्ध c. (water). **2** Discuss, q. v. -ed, a. धुन्ध, विह्वल, आकुल, विक्रव, पारिह्रव. 2 प्रमथित, विलोहित; 'to be a.', धुम् 4, 9 P, 1 A, विह्वल &c. धू. नाग, इ. संक्षोभः, उन्हेगः, उपहंदः, आकुलत्वं. 2 विलोहनं. 3 विचारणा, वादानुवादः. नग, इ. क्षोभकः.

Aglow, a. अग्नितप्त.

Agnate, a. संबंधिन, संबद्ध.

Agnostic, s. अनीश्वर-निरीश्वर-वादिन् m.

Ago, adv. पूर्व, प्राक्, (with obl.); 'long a.' पुरा; 'not long a.' नातिचिरात्माङ्, अनतिपुर्व.

Agony, 8. व्यथा, यातना, वेदना, संतापः; 'in the a. es of death' मृत्युवेदनाभिभूतः; 'sharp के तिवयातना-वेदना &c. -ize,e. i. व्यथ् 1 A. -c. t. Afflict, q. v.

Agrarian, त. भूमिविषयक, क्षेत्रसंबंधिन्.

Agree, v. i. संगन् 4 A, तथा-एवं-मन्: 'I don't a. with you' नैवमई मन्ये. 2 एक-चित्तीभू, एकमत u. भू; 'birds in their nests a. स्नेहभावेनैक त्र वसंति ; 'they all n. on this point अस्मिन्विषये सर्वेषां तेषा. मैकमत्यम्. 3 ग्रह् 🤊 l', स्वीकृ 🎖 U, अनुमन् $4\Delta_s$ अनुज्ञा $9 ext{ } \mathbb{G}_{m{c}}$ $m{4}$ संक्लुप् $m{e}_s$, समयं-संविदं-कु, प्रतिपद 4 A. अभ्यूष-इ 2 P or गम 1 P. प्रतिश्च $5 \ 1^{\prime}$. 5 आरोग्याय क्रुप् $1 \ A$, हिताय भू, हितमाबह 1 P; (living in) Bombay does not a. with my nealth Hally-निवासी ममारोग्याय न कल्पते 6 Resemble. q. v. -able, а. रम्य, अख in comp. सुखस्पर्शता शिलाविशेषस्य (M. 4); मनाज्ञ, पिय, सूनत, अभिमत, सभग, 2 अनुरूप,योग्य, तुल्य, सदुश (श्री f). **-ably,** adv, यथासातं. 2 अनुरूपं, अनुसारत: ; 'a. to one's nature' सत्त्वानुरूपं. -ment, s. समयः, संविद् f. 2ऐक्यं, संमति 🦯 । ऐकमत्यं. 🕉 सादुइयं, संवादः. 4 अभ्युपगम : स्वीकार:, प्रतिपत्ति /.

Agrestic, a. असम्य, ग्राम्य, क्षेत्रिक.

Agriculture, s. कृषि / , कर्षणं, 'science of a. कृषिकर्मविद्या -Agriculturist, s. कृषिचित्रः, कर्षकर्मा, कृषिचित्रिक् m., क्षेत्रिक् m. 2 वहराः, विज्ञा m.

Agronomial, त. क्षेत्रकर्मविषयक, कृषिकर्म-संबंधिन.

Aground, ade. तटस्थ ध., उत्तरिं, सैकतस्थं.
Ague, s. कंप-शीत-ज्वरः, विषमः; 'tertian
a.' ज्याहिकविषमः; 'quartan a.' चातुर्थिकविषमः.

Aguerried, a. युद्धपरिचित, युद्धाभ्यस्त.

Ah, interj. आ:, हत, हा, अहो, अहह.

Ahead, adv. अग्रे, पुरतः, पुरः.

Aheap, adv. संकलितं.

Aid, v, t, उपकु 8 U, साहाट्यं कु (with gen.). =s. साहाट्यं, उपकारः- 2 सहायः,

उपकारकः. -less, a. असहाय. See Help. Ald-de-camp, s. आसजसहायः. 2 सेना-पत्तिसहायः.

All, v. i. पींड 10; हु 5 P, तप् c.; 'what a. s thee' कि त्वां व्यथयति or का ते पींडा.
-lng, a. पींडित, श्रुंदरोगपीडित.-ment, s. पींडा, आतंक:. 2 श्रुदरोग:, व्याधि:

Aim, e. t. लक्षीक 8 U, जिल्लेश 6 P, संधा 3 U; 'well a. ed arrow 'साधुकृतसंधानः शर: (S. 1.). 2 आप desid. (ईप्सति), आकांक्ष 1 P, रुभ desid. (हिप्सति); 'a. ed at the crown' राजपदं हिप्सांचके &c. 3 हरूपं पति क्षिप 6 P or अस् 4 P - क. हरूपं स्वं, शरपं 2 संधानं, 'taking a.' शर्मसंधानं कुर्वन्. 3 अभिमायः, आशयः, नांद्या, कांक्षा, हेतुः, चिकीर्षितं, 'friend, where are you going without any definite a.' हरा क्वानिर्दिष्टकारणं गर्मते (V. 2).

Air, ८, ब्योमन् ॥., आकाशः शं, नभस्र ॥., विहा-यस n.: ' to take the a.' वातमासेव् 1 A; 'take a. मकाझतां गम् 1 1'. 2 वायुः, वातः, समीरणः. 3 तालः, रागः, मूर्छना. 4 रूपं, आ-कारः, सुद्रा; 'with a dignified a.' सगौर-वाकारेण; 'a. of conceit' अवलेपसदा; 'with the a. of one who is offended' निकृतमिवात्मानं संदर्शः 5 गति f., विधि m., प्रकारः, स्पं ; 'through a विहायसा, नभोवत्र्मना ; 'to build castles in the a.' गगनकसमानि चि 5 U; 'a. balloon' आका-शयाने, च्योमयानं ; 'a. bladder' वायुक्तोषः: 'a, hole' वातायनं, गवाक्षः, जालं; 'a. born,' 'aerial,' आकाशन्य, नभःस्थ.-у, ॥ वायव (वी /.), वायमय (यी.f.). 2 सुवात, प्रवात; 'a. place' प्रवात: प्रवातशयन 'a ted in a place (in the current of wind)'. 3 असार, फल्डा, खपुष्पवत् ind. =Aeronaut, 🧀 वेमानिकः-

Ait, s. प्रातिनं, अन्तरीपं.

Ajar, adv. अर्धवितृत ".

Akin, a, सगोत्र, सनाभि, सजातीय. 2 संदुर्श $(\hat{s}_i(\vec{r}_i), समान, संबंधिन$

Alack, See Alas.

Alacrity, अ औत्सुक्यं, उत्साहः 2 शीघरवं, क्षिपता, अविलंबः

Alar, a. सपक्ष.

Alarm, ४० त्रासः, शंका, भयं, साध्वसं 2 सामहिनकं 3 भयध्वितः, भयाकंदनं ; 'a. bell' भयस्चको घंटानादः 4 प्राग्भयस्चका च्टा तादः 4 प्राग्भयस्चना च्टा 3 U·2 भी ८०, संत्रस् ८०, उद्विस् ८० च्टो, यः भीत, उद्विस, भयात, चिकतः =ing, यः भयावह उद्वेगकर (री रि॰), त्रास्त्रजनन (नी रि॰), भयमदः =ist, ४० भयो-त्यादकः =Alarum, ४० सामहिनकं, भय-> ध्वितः, प्रघोधनघंटा •

Alas, interj. कष्टं, हा, हंत, हा धिक्, अहह, अहो बत. 2 अत्याहितं, अबह्मण्यं

Alate, a. See 'Alar'.

Albeit. adv. यद्यपि

Albescent, a ईषत्थेत, श्वेतमाय.

Albugineous, a. अंडशुक्रांशोपमः

Albugo, ह. श्रुक्कं ; चक्षरोगः

Albumen, ह. अंडशुक्र iजः.

Alchemy, क रसविद्या, रससिद्धि रि-Alchemist, क रसायनविद् रा., रसज्ञः

Alcohol, s. मद्यसार:

Alcoran, क सहंसदीय धर्मग्रंथः

Alcove, s. कुंज:, पर्णशाला, निभृतस्थानं.

Alderman, ८. पुराध्यक्षः ; वृद्ध-गुरु-जनः

Ale, s. यवसुरा-रं, मद्यं ; 'a house' छूंडा, पानागारं; 'keeper of an a. house' श्लीं-डिक:.

Aleatory, तः यद्गच्छाधीन.

Alert, तः जागरूक, दक्ष, सावधान, अवहित, अतंत्र, उद्यमिन, उद्यागिन, -ness, १. जाग-रूकता, अवधानं, दक्षताः

Alias, adv. अन्यथा (अभिहित, a.); ex. by

Alibi, ह अन्यस्थानवार्तित्वं

Algebra, ह. बीजगिणतं = ica!, त. बीज-विषयकः

Allen, a. विदेशीय, अन्यदेशीय 2 विरक्त; विरुद्ध, भिन्न, अपस्तुत •ate, v. t. (affection) विघट c, विश्लिष्ठ c., विनश् c., विभिन्न 7 P or c., विश्लिष्ठ 7 P or c. 2 (person) विरंक्त c., वि-अप-रक्त a. कृ 8 U. 3 पराधीन a. कृ. परस्वत्वे प्रतिपद्ध c. •ation, s. विषटनं, विरागः, विराक्त f.

Alight, $v.\ i.$ अवतः $1\ P$, उपविञ् $6\ P$, अव- निपत् $1\ P$.

Alight, a. पदीसः

Alike, a. सदृश (शि. √), तुल्य, समान, सम. Aliment, s. आहार:, भोजनं -Al, -Ary, a. पोषक, पुष्टिपद, शाक्तिवर्धक -ation, s. पोषणं, भरणं

Alive, a. जीवत् (न्ती में), सजीव, सचेतन; 'I caught him a.' जीवग्राहमग्रहीषं (D. K. II. 4). 2 अभिज्ञ (with gen.), or विद् 2 P, See Know.

Alkali, s. भारः, सजिका, See Natron. a. -fy, v. t. भारीकृ 8 U. -ne, u. भार-स्वभाव, भारविशिष्ट.

All, s. सर्व, अखिलं, साकल्यं = 4. सर्व-विश्व, pron. a., अखिलं, सकलं, कृत्का, निखिलं, समस्त; 'not at a.' न किमपि, न मनागपि 'at a. times' सर्वदा; 'a. but' पाय, कल्प, in comp.; 'a. but dead' सृतपाय; छिक्रपाय 'a. but cut'; 'a. of a sudden' अकस्मात, सहसा, सपदि, एकपदे; 'this is not a,' एसावतापि बोषो &c. न समाप्यते;
'a. I can ' यथाशाक्ति, यथासामध्ये; 'this
is a. I can do to serve you' एसावान्मे
विभवो भवंतं सेवितुं (M. 2); 'by-a. means'
सर्वथा; 'a.-in-a. of one's life' जीवितसर्वस्वं; 'a. at once' युगपत्; 'a. round,'
सर्वतः, सर्वदिशु, समंततः; 'in a. साकल्येन,
पिंडीकृत्य, मिलित्या; 'give me 20 rupees
in a.' एवं पिंडीकृत्य महा विंशांतिं रूपकान्देहि,
सर्वे मिलित्या सम वर्ष 'we are 7 in a.';
'a-bearing' सर्वसह; 'a.-conquering'
सर्वदमन, सर्वजय, सर्वद्म; 'a.-destroying' सर्वकष; 'a-knowing' सर्वझ, मर्वविद्; 'a-pervading' सर्वव्यापिन, विश्वादमन, सर्वगत; 'a-powerful' सर्वझक्ति।Allay, क. t. प्र-उप-इम् ८. (इम्मयति)- नियम

Mlay, क. 1. प्र-उप-इ.स. ८. (ज्ञायात) . नियम ८., निर्वा ८. (वापयति); ' a. ing of heat' निर्वापण- 2 साल्व 10, तुष् ८. -१, ४. ज्ञासकः, ज्ञातिदः करः -ment, ४. प्रज्ञासनं, सांत्वनं;

'a. of hunger ' क्षुत्प्रतीकारः-

Allege, ए. १. प्रतिज्ञा 9 A, बहु 1 P, दृडं ब् 2 U; 'the charges a. ed against me' मिय समारोपिता दोषाः. 2 इस फु 8 U, व्यपदिज्ञ 6 P, मिथ्या बद् 3 उदाह 1 P. -ation, इ. प्रतिज्ञा, उक्ति १., बचनोपन्यासः 2 दोषारोपः, सिथ्याभियोगः 3 व्यपदेशः, छस्रन् गः, व्याजः

Allegiance, क निष्ठा, भाक्ति 📝 , अनुरागः; 'a. to the king' राजनिष्ठा.

Allegory, s रूपकं, दृष्टांत: -lcal, a. लाक्ष-णिक (की.f.), ह्रपकमय (ची.f.).-lcally, adv. दृष्टांतत:, दृष्टांतेन -lze, v. t. दृष्टांत-यति (D.), रूपकेण दृश्

Alleviate, v. t उप-प्र-ज्ञम् c., नियम् c., सात्व् 10; निर्वा c. (वापयति), लघयति (D.), लघ्कु 8 U. =lon, s. उप-प्र-ज्ञमः, निर्वापणं; 'a. of sorrow' दुःखानिर्वापणं-=lve, u. ज्ञांतिद, ज्ञमक

Alley, 8 उद्यानपथः, वीथि-धी रं 2 दुर्गममार्गः, संवाधपथः

Alligate, $v.\ t.\$ सं-अनु-बंध् $9\ P.\$ =ion, $s.\$ संयंधः, संयोजनं

Alligator, 8. नक्र:, ग्राह:

Alliteration, ह. अनुपासः

Allocate, $v.\ t.$ स्थानं दा $3\ U.$ =lon, s. स्थान-

Allot, v. t. पारिक्रूप् c., दा 3 U, विभज् 1 U.
—ment, 8. विभागः, विभजनं 2 अंशः,
भागः

Allow, v. t. अद्धज्ञा 9 U, अद्धमन् 4 A, अदुम् सुद् 1 A. 2 Give, q. v. 3 ग्रह् 9 P. See Admit. 4 उप ईस् 1 A, विषद् 1 A; स कस्मादार्थेणापकामक्षेपेक्षितः (Mu. 3); 'I a. my feet to be burnt' द्वह्ममानाविष चरणादुपेक्षे- 5 (for) न्यूनीक्व 8U, न गण् 10, -able, a. अञ्चल्लेय, अञ्चलेय; 'a, mistake, क्षमाद्योपराधः; 'not a.' प्रति-नि-विद्धः -ance, ह. अञ्चल्ला, अञ्चलति f., अञ्चलोदनं. 2 नेतनं, निरूपितमूल्यं, वृक्ति f. 3 स्वीकारः; न्यूनीकरणं.

Alloy, क मिश्रणं, दोषः, न्यूनता. 2 अपद्रव्यं, कुप्यं, मिश्रणंतुः, =ed, a. मिश्रित, दूषितः, un-a. pleasure केंचलं-दुःखासंभिन्नं सुर्खं.

Allude, v. t. उद्दिश्य-अधिकृत्य बद् 1 P or बच् 2 P or अभिधा 3 U; उद्दिश् 6 P, सूच् 10, लक्षीकः; अनुसंधा; 'this story a. s. to myself' इयं कथा मामेव लक्षीकरोति (S.7).

-Allusion, s. उद्देशः, उदाहरणं, कर्तिनं; इंगितं, स्चनं; 'in a. to' अधिकृत्य, स-सिंह्रिय.

Allure, $v.\ t.$ हु 1 P, आष्ट्रण् 1 P, बि-प्र-लुस् c. -ing, a. प्रलोभक, हारिन, आकर्षक, 'a. things r प्रलोभनवस्तूनि. -ment, s. प्र-वि-लेभिन, वंचनं, विकारहेतुः, आकर्षणं.

Alluvium, s. पुलिनं, नर्द्रियसमादृता मृत्तिका. -Alluvial, a. पुलिनमय (यी f.)

Ally, s. भित्रं, सहायः, पक्ष्यः, सहकारित् m.
- v. t, संबंध् 9 P. 2 संघा 3 U; संबुद्ध 10, संक्षित्र c.-Alliance, s.संधिः; 'friendly a.'
सख्य, मैत्री. 2 सबंधः, सपर्कः; 'matrimonial
a.' विवाहसंबंधः.

Almanac, 8. पंजिका, पंचांगं.

Almighty, a. सर्वशक्तिमत्, अमितौजस् ; सर्व-शक्, सर्वसमर्थ.

Almond, 8. वातामफलं.

Almonry, 8. भिक्षादानगृहं, भैक्ष्यशाला. -Almoner, 8. भिक्षादाने अधिकृतः.

Almost, adv. पाय, भूयिष्ठ, कल्प, affixed to adj.; 'a. dead' मृतकल्प, मृतभाय; 'when the night had a. worn away' क्षीणभूयिष्ठायां क्षपायां; 'it is a. dawn now' अधुना प्रभात-भाया-कल्पा शब्दी. 2 भायः, पायशः, 'a. all' प्रायः सर्वे. 3 (With num.) ex. by आसक्ष, उप, in comp.; उप-आसक्ष-दशाः &c.

Aims, ८. भेक्ष्य, भिक्षा, भिक्षादानं; 'beg a.' । भिक्षादनं कु 8 U, भिक्ष-याच् 1 A; 'a.-giving' भिक्षादानं, त्यागः; 'a. house' अनाध-गृहं, भिक्षागेहं; 'a. man' भिक्षुकः, भिक्षा-शिन् m.

Aloe, र सहा: कुमारीरसोद्धवो बोल:.

Aloft, adv. ऊर्ध्व, उपिर; 'a. in the air' विहायसा, व्योमवर्तमंत्रा.

Alone, a. एक, अद्वितीय, एकाकिन् 2 एव, के वलं, मात्र in comp.

Along, prep. असु in comp. or with acc.; or by instr.; 'a. the way 'असुमार्ग, 'a.

the city of Ayodhyå ' अयोध्यानगरीमतः, 'a. a road ' मार्गेज. 2 पुरः, अग्रे, पुरस्तातः, 'a. with' सङ्, सार्घ, See With, 'all a.' आपथमं, पथमावधिः, 'a. side ' पार्श्वतः, समीपं-पे.

Aloof, adv. दूरे, अंतरे, पृथक्, 'standing a.' दूरस्थ, 'keep a.' पृथक् निधा 3 U, न गण् 10.

Alopecia, 8. अकेशता, केशहीनत्वं.

Aloud, adv. उच्चैः, उच्च-तार-स्वरेण. 2 प्रकाश, म-उत्-सुक्तकंठं (weep a.), "' call a.' शब्दायते (D.).

Alphabet, 8. वर्णमाला.=ical, a. वर्णक्रमानु-सारिन्.-ically, adv.वर्णक्रमेण,वर्णानुसारेण.

Already, adv. पूर्व, पुरा, पाक्, with एব; sometimes by দুব alone; 'the moon has a risen' ওবিব एব ছিনংহিন:

Also, adv. अपि, च. 2 अपरंच, पुँनश्च, अपिच. 3 तहत.

Altar, 8. वेदि-दी र्., चैत्यं, स्थंडिलं.

Alter, v. t. अन्यथा कृ 8 U, विपर्यस् 4 P, विपर्यासं नी 1 P, परिवृत् c. 2 विकृ, विस्त् 10, 'a. ed in appearance' भिन्नाकार इच लक्ष्यमाण = v. i. परिवृत् 1 A, अन्यथा-अन्यस्प य. भू; विपर्यासं या 2 P; =ation, s. परि(री) वर्तः, विकारः, विकृति f., विपर्यासः.

Altercate, v. i. विवद् 1 A, कलहायते (D.)
-ion, s. विवादः, कलहः, वाग्युद्धं.

Alter-ego, s. लिंगदेह:, सक्ष्मश्रीरं.

Alternate, a. Ex. by प्रयोग in comp.; 'a. service ' पर्यायसेवा. - e.t. परिवृत c.; ex. by a verb with पर्यायेण.-lon, s. विपर्ययः, परिवृत्ति f., पर्यायः.-lve, s. विकल्पः, पक्षः, पक्षांतरं; gen. ex. by words like गतिः, इत्रणं &c.; 'there is no other a. ' अन्या गतिनास्ति, अन्यच्छरणं नालोक्यते (Ka. 152) 2 विकल्पः, विभाषा (in grammar). -ly, adv. पर्यायेण, यथाक्रमं.

Although, conj. यद्यपि, अपि.

Altimeter, s. उञ्चत्वमापर्क यंत्रं.

Altitude, है. उच्चत्वं, उच्छायः, उत्सेधः.

Altogether, adv. सर्वथा, सर्वथा, अञ्चलतः, अञ्चलतः, साकल्येन. 2 सहित-संहत-एकीकृत-धः, समं, एकीकृत्य.

Alum, है स्फटी, तुवरी, सौराष्ट्री, स्फाटिकी. Alveary, है मधुकाष: 2 कर्णशष्क्रील f.

Always, adv. सदा, सर्वदा, अनिशं, सततं, सर्वकालं, निरंतरं, अनवरतं.

Amain, ade. प्रसमं, प्रसह्म, बलात्, सवेगं, जवन.

Amalgam, ६. कांस्यं, मिश्रधातः, पारदसंस्प्ट-धातः. -ate, ए. t. संनिश्च 10. 2 संयुज् 10, एकीकृ 8 U, संश्लिष्ट c. -ation, ६. धातुसं-मिश्रणं. 2 संयोजनं, संयोगः, समेलनं.

Amanuensis, ह. लेखकः, लिपिकारः-

Amaranth, ह अस्लानपुर्व. 2 अस्लानः, म-हासहा.

Amass, v. t. संचि 5 U, संग्रह 9 P, संघ 3 U, राजी-एकी-कु 8 U. =ment, s. संचयः, संग्रहः, &c.

Amatory, a. कामिन्न, प्रेमशील, श्रंगारिषय.
Amaze, v. t. विस्मि c. (विस्मापयति, विस्मापयते), विस्मयाकुल-साश्चर्य-a. कु 8 U.—ed. a. विस्मापित, विस्मित, विस्मयाकुल, साश्चर्य .—ment, s. विस्मयः, आश्चर्य , विस्मयाकुलन्तं .—edly, adv. सविस्मयं, साश्चर्य .—ing, a. विस्मयकारिन, विचित्र, अ-

द्धत. 2 अतिरिक्त; अति pr. Ambages, 8. वक्रोक्ति f.

Ambassador, ६. दूतः, राजदूतः, प्रणिधिः, सं-देशहरः. –ship, –Ambassage, ६. द्रात्यं, प्रणिधिकार्थे.

Amber, ह. तुंगस्था:

Ambidextrous, a. उभयहस्तकुक्त. 2 अ-सरल, उभयपक्षपातिन्.

Ambient, a. स्यापक; निपातिन, नामिन in comp. 2 वष्टक, परिवेष्टक.

Ambiguous, a. हचर्च, संदिग्धार्थ, अध्यक्त, अस्पष्ट, संदिग्ध .=!y, adv. अस्पष्टं, वक्रोक्त्या, द्वचर्यत: .=ness,-Ambiguity, s. षक्रोक्ति f., संदिग्धार्थता, संदेहार्थः.

Ambit, ह. मंहलं, चक्रवालं, वर्तलं.

Ambition, ६. स्पृष्टा, आकांक्षा. 2 कीर्तिस्पृष्टा, ऐश्वयाकांक्षा, उञ्चयद्वांछा; 'a. o get a throne, गराज्यलोभः नुष्णा. -Ambitious, a. सस्पृष्ट, साकांक्ष, एश्वयंभेष्य, यज्ञासकाम; 'who, a. of your throne, has roused your envy के कान्यस्या यद्कांक्षिणा ते जनिता (K. 111.4). 2 (Of hopes) दूरा-धिरोहिन, उत्सर्पिन. -ly, adv. ऐश्वयाकांक्ष्य &c.

Amble, v. i. ललितं बल्ग् 1 P, हु 1 A; धोर् 1 P. -s. धोरितं. -er, s. धोरितगामिन m.

Ambrosis, s. असृतं, सुधा, पीयूषं. नश, a. असृतमय (धी f.), असृततुल्य, (s.) in comp.

Ambu!ste, v. i. विचर् 1 P, परिक्रम् 1 U, 4 P, इतस्ततश्चर्. -ion, s. परिक्रमः, पर्यटनं. Ambush, Ambuscade, s. (परावरकंद्रनार्थ)

Amoush, Amousesuc, ४. (प्रावस्कद्नाध) निभृते स्थानं, निभृतायस्थिति र्:, 'they all lay in a. , सर्व एव ते निभृतं तस्थुः.

Ameliorete, v. t. वृध् c., श्रेयस्-साधीयस् क्र 8 U, समुक्तिं नी l P, See Improve. —ion, s. वर्धनं, समुक्ति f., श्रेयस्त्वं.

Amen, adv. ओम्, भवतु, एवमस्तु, तथास्तु. Amensble, a. पराज्योगाधीन, अज्ञविध्ययिन्, आज्ञाकर (रीf·), आयत, वहां यात; 'a. to another's power r पराधिकारवज्ञ:.

Amend, v. i. सं-वि-परि-ग्रुष् c., समा-प्रति-समा-धा 3 U; 'a. one's life 'पापाकिवृत् 1 A, पापं त्यक्त्वा धर्ममाच्य 1 P. -v. i. ग्रुष् 4 P; समाधा pass., भद्रतर α. पू. -ment, s. संशोधनं, प्रतिसमाधानं. 2 दोषशोधनं &c. -Amends, s. प्रमार्जनं, निस्तार:, निष्कृति f., शोधनं; 'to make a. for' प्रमुक्त 2 P, श्रुष्ट c.; See Atone.

Amenity, 8. रम्यता, मनोज्ञता.

Amerce, v. t. See Punish.

Amiable, a. सुझील, सुभिय, सुज न 2 प्रियदर्शन, रमणीय. =ness, s. सोजन्यं, सद्धावः, सुशी-लत्वं. =Amiably, adv. सुशीलतया, प्रत्या, स्नेहभावेन.

Amicable, a. मैत्र (श्री f.), हित, स्नेहरुिल; मित्रभावेन ; 'a. settlement' मित्रभावेन निर्णय:. =ness, s. मित्रत्यं, संख्यं, सौहार्दं, =Amicably, adv. मित्रवत्, कित्रभावेन सौहार्देन.

Amid,-st, prep. मध्ये, अंतरे, अभ्यंतरे, (with gen.); मध्यगत-स्थित त. ' a. these thoughts he was pierced by an arrow, एवं विचारयन-एवं विचारनिमग्नः सन्-वाणेन हतः.

Amiss, a. दोषिन, अपराधिन. 2 अनुचित, अयोग्य. -adv. अनुचितं, अयुक्तं; ' take a.' See Misunderstand.

Amity, ह. मैत्री, स्नेहभावः, सरूर्यं, संधिः.

Ammunition, ह. सुद्धसामधी, दुद्धोदकरणानि. Amnesia, ह. स्मृति-भ्रंतः-नाज्ञः.

Amnesty, इ. (राजकृता) दोषक्षमा, दोषाद्वि-मोचनं.

Among,-st, prep. मध्ये, अभ्यंतरे, (with gen.); ex. by loc. or pen. of noun; 'a. cows the black one gives much milk ' गवां गोषु वा कुष्णा बहुक्षीरा (S. K.) काय्येषु नाटक रम्यं &c.

Amoretto, s. Lover, q, v.

Amorous, a. कासुक, प्रेमशील, रसिक, श्वार-भिय. 2 सविलास, सविश्रम, ललित; 'a. sport' सविलासकीडाः -!y. adv. सकामं, सानुरागं; सविलासं, सविश्रमं, ललितं.

Amount, v. i. उपिन्न-संख्या- prss.; संपष्ट् 4 A; 'a. ing to' संख्याक in comp.; 'a. to 100' शतसंख्य-संख्याक; 'they a. in all to 24 men' एवं पिंडी कृत्य चतुर्विशति-नंशः संपर्धते; 'thus the ramilies a. to 14' एक्सेतान्येकच चतुर्देश कुलानि (Ka. 136); 'your whole speech a. s to this' एताक्ता-एवंच ; एष तव वचसो निष्कर्षः पं क्तिथें:; 'your exertions do not a. to even a hundredth part of mine' तव ब्यक्सायो ममोद्योगस्य शततमीमिप कलां न स्पूजाति. - । राजिः, परिमाणं, समुद्रायः, संख्या, समृज्ञयः; ' by any a. of labour ' । महता अभेणापि ; 'to the a. of 100' ज्ञत-संख्यं.

Amphibious, a. स्थलजलचर. 2 द्विधागति. Amphibiology, s. संदिग्धवचनं, श्लेष:.

Amphitheatre, s. रंग:, रंगभूमि f., रंगांगणं.

Ample, a. विज्ञाल, विपुल, बृहत्, विस्तीणंग विस्तृत. 2 पजुर, पसूत्, बहुल, पथेष्ट. -ness, s. विज्ञालता. 2 पाजुर्थ. -Amply, adv. मिक्तरं, पजुरं, पथेष्टं; 'he was a. rewarded 'तस्मै पसूर्त पारितोषिकं दत्तं. -Amplify, v. t. सविस्तरं-विस्तरंण -वर्ण 10. 2 तत् 8 U, बृध् ८., विस्तृ 9 U-Amplification, -Amplitude, s. विस्तारः, शृद्धि f. 2 महत्त्वं, पाजुर्थे.

Amputate, v. t. अंगं छिद् 7 P or निकृत् 6 P. -ion s. छेदः, फर्तनं.

Amulet, 8. रक्षाकरंड:.

Amuse, v. l. विजुद् c., रस् c., नंद् c.; 'a. oneself' विह्न 1P, विलस् 1P, कींड् 1P. =ment, s. विमोदः, विनोदनं, कींडा, केंलि f, विलासः, कींतुकं. =ing, a. विनोदिन, विनोदनकींल, हृद्यंगम, रम्य.

Anachronism, 8. कालगणनायां प्रमादः or भ्रमः. 2 कालनिर्देशप्रमादः.

Anæsthetic, a. संवेदनानाशक.

Anagogy, ह. मुहार्थ:.

Anagraph, s. वर्णनं. 2 परिगणनापत्रं.

Analogy, s साहुइयं, समाजता, संबंध: =ical, -ous, a सहुइ। (शी f), तुल्यरूप, सनान, अनुरूप, संबंधिन, आनुषीयिक (की f) =ly, adc साहुइयेन, औपस्थेन.

Analphabete, s. निरक्षर, अनक्षर.

Analyze, $v.\ t.$ ब्याकु $8\ U$, विभन्त् $1\ U$, विन्छिद् $7\ P$, विभिन्न a.—खंडराः पृथक् -कृ, विभिन्न g.—संदराः क्यक्-क्यंदः, विभेदः, ब्याकरणं. a.—संदराः, ब्यक्-क्यंदः, विभेदः, ब्याकरणं. a.

Anaphrodisiac, a. कामशामक.

Anarchy, s. अशासनं, अनीश्वरता, राजिष-एवः, अराजकता; 'when the country is in a.' अराजके जनपदे. Anarch, Anarchiet, a. अराजकताप्रतिपादक

Anathema, s. अभिशापः, शापः, आक्रोशः. –tize, v. t. গ্রাণ্ 1 U, आकुङ 1 P.

Anatomy, s. पृथक्तरण, विच्छेदः. 2 शरीर-व्यवच्छेद् विद्या-शास्त्रं. = 12c, v. t. (शरीरं) व्यवच्छिद् 7 P, पृथक् कृ. 2 षित्र 5 U, व्याख्या 2 P. = 1st, s. व्यवच्छेद्कः.

Ancestor, s. पूर्वपुरुष :; a. s पूर्वजाः (pl.), पितरः (pl.), पितृलोक : -Ancestrai, a. पितृक, पेतृक (की f.); 'a. property' पिटयं रिक्थं. -Ancestry, s. पितरः, पितृ Anchor, ϵ . नौबंधनकीलः-लं, लांगलं. = ϵ t. कीलेन बंध् 9 P, स्थिरीकृ, गतिं निरुष् 7 U or मतिहन् 2 P.

Anchorite, s. यतिः, आरण्यकः, संन्यासिन्m., वनवासिन् m., वानप्रस्थः.

Ancient, a. पुराण, पुरातन (नी रं.), पूर्व, पाक्कालीन, पाक्तन, पाचीन.=३ (१० ४) दृद्धाः-पाचीनपुरुषाः (१०). 2 ध्वजः, पताका. 3 पताकिन कः =1y, adv. पुरा, पूर्व, पूर्वकाले. -ness, १. पाचीनता, पुरातनत्व, &c.

Ancipital, a. क्विशीर्थक. 2 संदिग्ध.

And, conj. Trepeated after each word joined, or after all. In the case of neuns, ex. by Dvandva comps.: 'the Sun and the Moon' आदित्यचंद्री. 2 (With adjectives) gen. ex. by Karm. comps.; अलसल्लितसुरधानि अंगकानि; (with numerals) by a comp. with अधिक, उत्तर ; '100 a · 8' अष्टाधिकं-अष्टोत्तरं शतं. 3 (In the case of verbs) ex. by the us of gerunds; 'go a. tell him' गत्वा तस्मे कथयः sometimes by वा in questions; जात अस्ति ते माता स्मरसि वा तातं (U. 4). 4 अपि च, अन्यच, किं च. ' A. then 'अथ, तदनु, तत: ; ' a. yet, तथापि, er ex. by च-च ; असुलभा सकलेंद्र-मुखी च सा किमपि चेदमनंगिवचेष्टितं (४.2).

Androgynous, तः द्विलिंगविशिष्ट.

Aneal, v. t. तैहेन अभ्यंज् 7 P.

Anear, adv. प्रायः, 2prep. संनिर्धा, सकाशं. 3r.t. अभिगम् 1P, अभ्युप-इ 2P.

Anecdote, ह. कथा, उपाख्यानं, आख्यायिकाः

Anemograph, ४. वासुवेगदिग्दर्शकं यंत्रं.

Anemometer, हर वायुवेगमापकं यंत्रं.

Anent, prep उद्दिश्य, अधिकृत्य, विषये ।n comp.

Anew, adv. पुन:, पुनरपि. 2 अभिनषं.

Angel, s. देवडूतः, ईश्वरप्रेष्यः, स्वर्गदूतः, 'you are my a.' त्वं में प्रियतमा, प्राणप्रेयसी. -ic, -ical, a. दिव्य, देवडूतोपम, अमानुष, (षी र्र.)-

Anger, हः क्रांधः, कापः, अमर्षः, राषः, मन्यः.

—e. t. प्रकुप् c., कुछ c. —Angry, a. जांता
मर्ष, घष्ट, सामर्ष, सरोष, कोपिन, कुपित,

कुछ, समन्यु; 'to be a.' कुप्-कुप्-कप्-4 P,

(with dat.). —Angrlly, ade. सकोपं,

सरोषं, कापात &c.

Angle, s. अस्नः, कोणः. =ः ं बहिशेन मत्स्यान् ग्रह् 9 P, उद्धृन्द्व 1 P.=er, s. मत्स्यवेधकः. =ing, s. मत्स्यग्रहणं =Anguler, a. कोणविशिष्ट, अस्रोपेत.

Anguish, क परितापः, पीडा, बाधा, वेदना, यातना, आतंकः ; 'ध- of mind' मनस्तापः. Anhelation, क उच्छु सन्ने, हृद्यस्तेषः, वेपशुः.

६ सभा च :,

Animadvert, v. i. निंद् 1 P, उपालभू 1 A; See Censure. 2 परीक्ष 1 A, चर्ची कु. -Animadversion, s. निंद्रा, उपालंभः. 2 परीक्षणं, चर्चा.

Animal, s. जंतु:, प्राणिन् m., जीविन् m., जीवः, जन्मवत् m. 2 पद्युः, मृगः, तिर्यन् m. -a. प्राणिसंबंधिन् &c. 2 चेतनः, 'a. food 'मांसाहारः; 'a. pleasures' विषयः, विषय-सुखानिः; 'a. passions' (carnal) षद्र-रिपवः-इंद्रियाणि; 'a. kingdom' प्राणिवर्गः--cule, s. क्षद्रजंतुः.

Animate, १. ६ जीव् ८., समा-आ-श्वस् ८., प्राण् ८. 2 प्रोत्सह् ८. जीवं संचर् ८., उत्तिष् ८., उद्दीष् ८., उद्दीष् ८., उद्दीष् ८., उद्दाष्ट्र १०, पराणुद् ८. -८७, ८. सजीव, चेतन, चर, प्राणिनः. 2 प्रोत्साहित, आश्वासितः. 3 प्रप्तुष्ट्र, प्रोत्साहनाप्रेरित, सारवतः, 'a. by passion' मद्दोद्धासित, समदः. -ion, इ. जीवस्चार्रणं, जीवपदानं. 2 प्रोत्साहनं, प्रपुट्टाता, उद्घासः. -०1, इ. प्राणवः, प्रोत्साहनः ६८.

Animosity, s. द्वेष:, वैरं, विरोध:, मात्सर्थ.

Animus, ह चोद्ना, उद्देशः.

Ankle क निकास मिलियाः

Ankle, s. गुरुफ:, घुटिका.

Anklet, ६. चूड्र:-रं, मंजीरं.
Annals, ६. सार्षिकहत्तांतः, वार्षिकहत्तेतिहासः.
2 पुराहत्तकथा, चरित्राख्यानं.-Annalist,
६. चरित्रलेखकः.

Annex, v. t. संयुक्त 10, अनुषंध् 9 P, उपाधा 3 U; 4 Oudh was a ed to the British territory ' अवधदेश आंग्लराज्यांगं कृत:,-राज्येन संयोजित: 2 अंते निर्दृश् 6 P; ' a list of names is a ed ' नामावली लेखांत दत्ता, नामानि लेखांते निर्दृष्टानि. -ation, s. संयोजनं, अनुषंधनं; 'a thing annexed' अनुषंध: -ed, a. अंयोजित, उपाहित.

Annihilate, e. l. उत्-समुत्-छिट् 7 l', उन्मूल् 10, अव-उत्-सद् e., नश् e., विलुप् e.=ion, ४. उच्छेदः, क्षयः, अवसादनं, विलोपः, विनाशः: प्रलयः (of the world).

Anniversary, a. सांवत्सरिक चार्षिक (की f.).
- के सांवत्सरिका विधि:; a. of birth' जन्मदिवस:; 'a. of death' मताविध:.

Annotate, v. t. टीकां-भाष्यं-लिख् 6 P (with gen.), ष्याख्या 2 P, ष्याचक्ष 2 A. =ion, s. टीका, ष्याख्यानं, भाष्यं, टिप्पनी. =or, s. टीकाकारः, टीका-भाष्य-कृत m.

Announce, v. t. आख्या 2 P or c., निविद् c., विद्युष् 10, प्रकाझ c.-er, s. आख्यायकः, संदेशहरः. -ment, s. ख्यापनं, निवेदनं, विधेषणा. 2 वार्ता, समाचारः, संदेशः.

Annoy, v. t. बाधू 1 A, पहि 10, दु 5 P, See Afflict. - ance, s. पीडा, व्यथा, क्रेडा:, बाधा, दुःखं; 'a source of a.' कंटकः. - er, s. पीडा-व्यथा-कर:.- ing, a. बाधक, दुःखपद.
Annual, a. बार्षक-सांबरकारक-आव्यक (की

f.); प्रति°. = y, adv. प्रतिवर्षे, प्रतिसंवत्सरं, वर्षे वर्षे.

Annuity, s. वार्षिकं चेतनं.

15

Annul, v. t. वि-अव-लुपू c, निरम् 4 U, निरर्थक a. कु. -ment, s. लोप:.

Annular, a. मंडलाकार, घलयाकार.

Annulet, s. शुद्रवलय:-यं.

Anodyne, s. সূত্র।

Anoint, र. 4. लिए 6 P, दिह् 2 U, अंक 7 P, समालभ् 1 A. 2 अभिषिच् 0 P; 'a. ed as king' राज्येभिषिक्त:. = राज्येभिषेक्तः, विल्लेषकः. = ing, राज्येभिषेक्तः, अभ्यंजनं, अभिष्वेकः पेकः समालभः.

Anomaly, ८ विधि-नियम-चिरोधः, अनियमः, व्यभिचारः. =०॥॥, वः विधि-नियम-विरुद्ध, अविधि. =०॥॥।, वर्षः अनियमतः, विधि-विरुद्धं.

Anon, adv. सपदि, शीधं, झिटिनि; 'ever

and a.' सहर्सह:.

Anonymous, यः अविद्तिनआनेदिष्टन्लेखक-नामनः, नाम-संज्ञा-होनः -ly, यर्यस्य नाम विना, नामनिद्देशं विनाः

Another, a. अंन्य-इतर-पर-अपर, pron. a.; or अंतर in comp.; नगरांतर 'a. city;' 'in a. place 'अन्यञ्च; 'in a. manner' अन्यथा; 'at a. time' अन्यदा; 'a. day' अन्येषुः, परेषुः; 'one after a.' अनुपूर्वज्ञः, एकेककः.

Answer, v. i. उत्तरं दा 3 U or प्रतिपद् 4 A, प्रतिवच् 2 P, प्रतिभाष् 1 A.; 'he a. ed in the affirmative' बाढ़-तथा-इति म प्रत्युवान्त. 2 संबद्द 1 P, अनुरूप-तृत्य-भू. 3 प्रतिभू: स्था 1 P, प्रातिभाष्यं स्विकृ 8 U, उत्तरं दा 3 U. = c. t. (a question) कथा 10, ब्रा 2 U, उत्तरं दा (with gen.); 'a. my letter' मम लेखस्योत्तरं प्रतिणु-प्रेषय. 2 Refute, q. v. 3 क्रूप 1 A (dat.), उप्पुक्त व. भू 1 P; 'this will a. my purposes अनेन में प्रयोजनं भवेत, इदं में इष्ट्रास्ट्रिये कर्रपत. = अ उत्तरं, प्रतिचचनं, प्रत्युक्ति f, प्रतिचचनं, प्रत्युक्ति न, प्रतिचचनं, प्रत्युक्ति f, प्रतिचचनं प्रवेद, द प्रस्तुयोगाधीन, प्रष्ट्य-

Ant, इ. पिपीलिका.-hill, इ. बल्मीक:-कं, वा-मलुरः, कूल,कः.

Antagonist, s. प्रतिपक्षः, चिपक्षः, इाष्टुः, वैरि-न् m., See Enemy. -ic, a. विरुद्ध, विरो-चिन्, Antagonism, s. विरोधः, वेरं.

Antarctic, य. दक्षिणकेंद्रीय. = ९- दक्षिणकेंद्रं. Antecedent, य. पूर्वगाभिन, पूर्वगत. = ९- पूर्व-चरितं-दृत्तं. 2 पूर्वगामी शब्दः-शब्दसमुहः.

Antechamber, s. Sec 'Antichamber. '

Antedituvian, तः विश्वप्रलयात् पाग् वर्तमानः, अतिपराणः Antelope, s. कुष्णसारः, हरिणः, एणः, सूगः, कुरंगः.

Anthem, s. इंश्वरस्तुति f., स्तुतिरूपं गीतं.

Anthropology, ६. मानवजातिशाञ्चं. Anthropophagi, ६. क्रव्याशिन: (pl.) रा-

Antic, s. भंड:, वैहासिक:. -a. भंडसदश (ज्ञी f.), अयोग्य, असंगत.

Antichamber, ह. उपशाला.

Anticipate, v. t. पूर्व पागेव जा 9 U or नि-रूप् 10 or ग्रह् 9 P. 2 अग्रतः अनुभू 1 P or भुज 7 A, पूर्वास्वादनं क्य. -ion, s. पूर्वभव ज्ञानं, पूर्वभुक्ति f., पूर्वास्वादनं

Antidote, 8 विषद्भीऽगदः, प्रतिविर्दः, 4 a. against anxiety ' चिताविषद्भीऽगदः, ' dealer in a. 8 ' विषवैद्यः. जांगुलिकः. 2 प्रतिकारः. -2!, a. विषद्भ (ध्नी f.).

Antimony, s. स्रोतोंजन, यासुन, सावीरं.

Antipathy, ह. विरोधः, वैरं, इंद्रभावः, विद्रेषः; 'natural a.' शाश्वतिको विरोधः

Antiphony, 8. मतिध्वनिः, मतिगानं.

Antipodes, s. प्रतिलोमं; 'living in a. ' प्र-

Antipyrin (e), ८. ज्वरझं औषधं.

Antiquary, -rian, ह. प्राक्कालीन्यविषयकोवि-दः-पंडितः. - य प्राक्कालीन, प्राक्तन (नी f.)

Antiquated, Antique, तः प्राचीन, पुरातन-प्राक्तन (नी रि.), पुराण ; (style) अपच-लित, लुप्तप्रयोग (भाषासरणिः).-Antiquity, s. Ancients, q. v. 2 प्राक्कालः, पूर्वकालः. 3 पुरातनत्वं, प्राक्कालीनत्वं.

Antiseptic, a. पूतिनाशक.

Antithesis, इ. प्रतिपक्षता, विरोधः, अर्थवे-परीत्यं.

Antitype, ह. मूलमूर्ति f., आदर्शः.

Antler, 8. हरिणेड्रांगे, मुगविषाणं. -ed, α. ड्रां-गवत, विषाणिन.

Anus, ह. गुद्दं, अपानं, पायुः. Anvil, ह. जूमं:-मीं, स्थूणा.

Anxlety, है. चिंता, उत्कंठा, औत्सुक्यं, ध्यग्रता, मनस्तापः, चित्तोद्वगः; आकुल्त्वं, उत्कलिका, रणरणकः. -Anxious, व. ध्याकुल्ततं, उद्घित, उत्कंठित, चिंतापर, ध्यग्र. 2 उत्सुक, ईप्सु, सकाम; 'he thus passes a. nights' एवसुद्विग्रस्य योति रजन्यः; 'to be a. (for)' उत्कंट् 1 A, उत्सुका-यतं (D.), उत्तम् 4 P; 'he is a. to see you near' उत्कंठते युष्मत्सिक्षकंस्य (U.6.). 3 चिंतापद, उद्देगकर (री f.). -ly,

adv. सोद्वेगं, सोत्कंटं, सर्चितं.
Any, a. Ex. by चित्, चन, or आप with the forms of किम; 'a. man' कोपि नरः; 'a. woman' काचित्झी &c., 'at a. time' कदाचित्. 2 (Any whosoever)

Ex. by forms of यत with the above; यः कश्चनागच्छतु 'let a. come'; 'I may be a. one' यो वा को वा भवान्यदं; 'a. how' कशंचित्, येन केन मकारेण, यथा कशंचित्, 'a. longer' युनः, इतः-अतः-परं, 'a. where' कुत्रापि, क्राचित्पि; 'a. thing' ईपद्पि, स्तोकमपि.

Apace, adv. सत्वरं, शीघं, See Quickly.

Apart, adv. पृथक् ; वि-प्र-गत a.; 'having knees a.' प्रज्ञुः. 2 निभूतं, रहासि, विजने, एकांते, विविक्ते. 3 दूरे. 4 स्वगतं, जमांतिकः. 'a. from this consideration', 'this consideration a.' इदं कारणं विद्यायन्त्यक्ता, एतद्यंभिष्म a.; 'excellence of virtues a., a woman must have modesty at least' गुणसंपत्किया मा नाम भवत्, ज्ञालीनता पुनरवर्ष्य स्वादेव. —ment, s. काष्टः, ज्ञाला, कक्षा, आवासः, सोधं, 'inner a. s' अंतःपुरं, अंतवेईमन् n.

Apathy, हः औदासीन्यं, उदासीनता, वेराग्यं.
-etic, वः उदासीन. 2 वीतस्पृह-राग, निःस्पृह,

निरीह, निरपेक्ष. 3 निरुत्साह.

Ape, s. वानरः, कपिः, ह्रव(वं)गः. 2 अदु-कारिन् m. =v. t. वानरवत् अनुक् 8 U· (gen.). =Apish, a. कापेय (यी f·), वानरोपम.

Apepsy, ৪, প্রজীর্ণী,

Aperient, ह. रेचकं, रेचनं,

Aperture, s. छिद्रं, रंधं, सूक्ष्मं हारं.

Apetalous, त. दलहीन, निष्पत्र, निर्देल.

Apex, ६. शिस्ता, चूहा, अग्रं; शि**रद**ं^{n.,} मरतकं.

Aphorism, ह. सूत्रं, वसनं.

Apiary, 8. मधुमक्षिका करंहः -आधारः ससुद्रकः.

Apiece, adv. एक्केक्झ:, पृथक् पृथक्, एकेकं.

Apocryphal, a. संदिग्धपमाण.

Apologue, ह. उपकथा, उपाख्यानं.

Apology, s. क्षमांप्रार्थना, क्षमायाचना, स्वदोष-स्वीकारः. 2 ध्यप-अप-देशः, छसन् n. =ist, s. स्वदोषस्वीकारिन् n., ध्यपदेष्टु m. =ize, v. i. क्षमां याच् 1 A. or प्रार्थ 10 A, स्वदोष स्वीकु-अंशीकु 8 U. 2 ध्यपदिश् 6 P, ध्यपदशं-छस-कु. =Apologetic, a. ध्यपदेशकः.

Apophlegmatic, a. कफनाहान (नी र्र.). Apophthegm, ध. सूत्रं, वस्त्रंन, नीतिवस्तर्नं. Apoplexy, ध. अंगविक्कति र्र., संन्यासः.

Apostate, ६. स्वधमस्यागिन् m., स्वधमश्रष्टः-च्युतः, पतितः. -Apostacy, ६. स्वधमश्रष्टः-धर्मश्रेद्धाः, परधर्माश्रयः. -Apostatize, v. i. स्वधर्मात् श्रेद्धाः 1 A, 4 P or पत् 1 P, पर-धर्ममाश्रि 1 U.

Apostle, s. ईश्वरप्रेरितः, ईश्वरवृतः.

Apostrophe, ह. संबोधनं. -ize, v. t. संबुध c., आमंत्र 10 A.

Apothecary, 8. औषधानां विकेत् m., भषज-विक्रयिन ःः

Appall, v. t. सं-वि-त्रस् C., भी C., उद्विबर् c., ब्याकुलीकु 8 U. 'he was a. ed with fear ' भरोन विवर्णीभूत: ; ' a. ing sight ' महात्राम् जनकं स्थानं ा दर्शनं.

Apparatus, 8. उपकरणं, सामग्री.

Apparel, 8. वेश -ष:, वस्त्र, परिधानं, आभरणं, =c. t. वस् c., प्रावृ 5 U, संब्ये 1 P.

Apparent, u. ब्यक्त, अभिव्यक्त, स्फ्रट, स्पष्ट, प्रत्यक्ष, प्रकाश, आविर्भृत. $\mathbf{2}$ मिध्या ind., अवास्तव (वी f_{\cdot}); 'a. praise' व्याज-स्तुति f. 3 बाह्य, बहि: in comp.; 'to make a. ' आविष्कु, स्पष्टी-प्रकटी-कु. -ly, adc. ब्यक्तं, स्पष्टं & 2 बहिः: 'a wise man acts a. agreeably' विद्वान जनो वही रमणीयं व्यवहरति (Mal. 1).

Apparition, 8. आभासः, छाया, आकारः. 2

वेतालः, पिशाचः.

Appeal, v. i. प्रनिविचारं पार्श 10 A. 2 प्रमा-णीक 8 U, प्रमाणयति (D.); or by प्रमाणं; 'la. to your lordship in this case अत्र विषयेऽत्रभवंत प्रमाणीकरोभि, अत्रभवान् प्रमाणं. =8 प्रनिवंचारप्रार्थनाः प्रमाणीकरणं.

Appear, v. i. उदि 2 P, उद्गम् 1 P, प्रकाञ $f{1}$ A, प्रादुर्भू $f{1}$ P, आविर्भू. $f{2}$ उपस्था $f{1}$ U, सिक्रिया $f{pass}$ $f{3}$ प्रतिभा $f{2}$ P, अवभास् 1 A, ਦੂਗ pass., ਲਖ਼ਾ pass.; ' so as to a. dead ' मृतिमवात्मानं संदृश्यं; 'the witness did not a. ' साक्षी नोपतस्थी. -ance, 8. उद्यः, प्रादुर्भावः, आविभविः. 2 उपस्थिति / 3 आकारः, आकृति f, रूपं; 'good in a.' शोभनाकृति, सुदृश्य, मेक्ष-णीय. 4 आभासः, छाया, आभा : 'your story has an a. of truth ' तव कथा सत्येव प्रतिभाति-अवभासत. 5 अनुमानं.

Appease, e. t. सां(शां)त्व 10, प्र-उप-जम c. (शमयाति), तुष् का प्रसद् का अनुनी 1 P; 'to be a. ed' प्रसद् 1 P, पशम् 4 P. -ing, ४ सांत्वनं, प-उप-शांति / ∙, प्रसादनं, अनुनयः.

Appellation, 8. See Name.-Appellative. अभिधायिन, 2 सामान्य.

Append, v. t. अनुवंध् 9 P, उपाधा 3 U, आसंन् c. -age, ह. अनुवंधः; उपाहितभागः. 2 उपकरणं. -ed, ह. संयोजित, उपाहित.-ix, परिशिष्टं, शेषसंग्रहः.

Appertain, v. i. See Belong.-Appertenance, s. अनुवंधः; उपकरणं, उपस्करः,

Appetite, s. कामः, रागः, अभिलाषः, इच्छा, राचि f. 2 बुभुक्षा, धुधा-धृ f.; 'sensual a.' विषयरुचिः, विषयोपरागः.

Applaud, v. t. प्रशंस् 1 P, श्लास् 1 A, आभि-नंदू 1 P, स्तु 2 U. 2 उपने 1 P. -Applause, 8. मशंसा, श्राधा, स्तुति f. 2 पशंसावाचः (pl.). धन्य कदः; 'he rese to speak amider loud a. 'उद्य: मर्झसावाच उदीर-यत्सु श्रोतृषु स वक्तुगुदातिष्ठत्.-Applausive, μ भ्राघानियतः स्तुतिमय (यी f).

Apple, 8 आताबुक्ष:,-फलं. 2 (Of the eye) तारा, कनीनिका: 'a. of discord' भेट-

कलह-बीजं.

Apply, v. t. संयुक्त 10, न्यस 4 P, ऋ c (अर्पयति), निविश् ८., निधा 3 U, आइह ८.; 'a. your shoulder to the wheel? चक्रमंसेन उत्तंभय: 'a. ing the hand to my 8honlde 'अंसे हस्तं निवेश्य &c. 2 विधा 3 U; प्रयुक्त 7 A, 10; 'they do not a. the word विषय to bappiness ' सखाधे विषयशब्दं न प्रयुक्तंते, -शब्दस्य प्रयोगो न टुश्यते. $oldsymbol{3}$ आश्रि $oldsymbol{1}$ $oldsymbol{\mathrm{U}}_i$ याच् $oldsymbol{1}$ $oldsymbol{\mathrm{A}}_i$, अर्थ $oldsymbol{10}$ $oldsymbol{\mathrm{A}}_i$ 4 (Oneself to) अनुष्ठा 1 P, मन:-चित्तं-समाधा or बंधू 9 P, अभियुक्त pass (एते वयं स्वकर्मण्यभियुज्यामहे Mu. 3). =v · i · लग् 1 P , सं-अनु-बंध् 9 P · 2 प्रयुक् pass., उपपद 4 A; oft. by गम् 1 P, इ 2 P; 'this our title does not a. to any one else ' द्वितीयगामी न हि शब्द एव नः $({
m \ R.\ III.\ 45}\);$ राम इत्ययं शब्द उञ्चरित एवं मामगात् (R. xi. 73.); विषय iu comp.; 'the word frat not a. ing to anybody else' ईश्वर इत्यनम्यविषयः इाब्ट: (V. 1). 3 (to, for) याचा 1 A. प-आभे-अध् 10 A; 'a. ed for further orders 'कोपरो नियोगोनुष्टीयतामिति पार्ध-यामास. -Appliance, ह. उपाय:, उपकरण, सामग्री. -Application, ह. योजनं, विधानं, प्रयोगः, संप्रयोगः, निवेशनं, न्यासः, अर्पणं. 2 मनोनियोगः, चित्तासक्ति 💤, अभ्यसमं, अध्य-वसायः, अभिनिवेशः, आसक्ति 🏂 अनुष्ठानं. 3 उपयोगः, प्रयोजनं. 4 संबंधः: 'a. of this speech to Râma ' अस्य वचनस्य रामगामी संबंधः. 5 प्रार्थना. -Applicable, a. लगत (न्ती /), प्रयोज्य. 2 संगत, संबद्ध .-Applicant, s. प्रार्थायेतृ m., अर्थिन् m., याचकः. प्रणायेन m.

Appoint, v. t. युद्ध 7 U, 10, स्था c.(स्थापयति), निधा 3 U. 2 अधिक, नियुक्त 7 A (with loc.) य इमामाश्रमधर्मे नियुक्ते (S. 1); व्यादिश 6 P. 3 निर्दिश 6 P, निरूप 10; 'a. ed lesson ' निर्दिष्टपाठः ; 'a. ed time ' कृतः कालावधिः, कृतसंकेतः, समय:. =ment, वियोगः, अधिकारः, पदं.2 नियमः, विधिः, आज्ञा, शासनं. 3 उपकरणं 4 निरूपणं, स्थापनं 5 समयः, संकेतः ; keep your a. समयमनुरुध्यस्व-वर्तस्व; 'Queen, let us keep (to) our a.' देवि सामयिकाः भवामः (M. 1.).

Apportion, See Divide.

Apposite, a. युक्त, यथार्थ, संगत. -ly, adv स्थाने, यथार्थतः.

Apposition, 8. समानाधिकरणं, एकान्वयः. Appraise, v. t. (goods) (मृल्यं) निरूप् 10, निर्ध 10. -er, s. मृत्यनिरूपक:.

Appreciate, v. t. (गुणागुणं) ज्ञा 9 U, अवगम् 1 P, ग्रह 9 P, विविच 7 P; 'appreciator of inerits' गुजग्रहीतृ m.; गुजज्ञ:, सर्मज:. 2 वह मन् 4 A. -ion, s. ग्रुणग्रहणं, ग्रणाग्रणज्ञान-विवेचनं.

Apprehend, v. t. ug 9 P, परास्त्रा 6 P, आसिम 1 P, आक्रम् 1 U, 4 P, धू 1 P. 2 आ-वि-परि- इंक् 1 A. 3 मन् 4 A, इंक् ${f 1}\,{
m A}$; तर्क् ${f 10}$, उ.ह ${f 1}\,{
m U}$, अनुमा ${f 3}\,{
m A}$. ${f 4}$ अव-अधि-गम् 1 P, उपलम् 1 A. -Apprehension, ह. ग्रहणं, आसेधः ; आ-वि-परि-शंका, अनुमानं, तर्कः ,मति f-, बुद्धि f-; ' of quick a. 'तीक्ष्णमति: ' of dull a. ' मंदधी, स्थूल-ब्राद्धि. -Apprehensive, a. आर्शकमान, शंकित: ' &. of danger ' भयमाशंकमान:-

Apprentice, 8. शिल्पविद्याशिष्यः, अंतेवा-मिन् m., जिल्पः. -ship, 8. सेवाकालः,

शिष्यत्वकालः.

Apprise (of), See Inform.

Approach, v. t. उप-समुप-अभि-गम् 1 P, ${}^{\circ}$ द्द या ${}^{\circ}$ ${}^{\circ}$ ${}^{\circ}$ स्ट स्प् ${}^{\circ}$ ${}^{\circ}$ समीपं-निकटे-गम् (with gen.). 📲 i. उप-समुपा-स्था 1 U, ेगम्, पत्यासद् 1 P. = श्रः आगमः, अवतारः, उपस्थिति f.; 'a. of night' दोषागमः, रजन्युपस्थितिः. 2 संनिकर्षः, आसन्नता. 3 पवेशः, उपसर्वणमार्गः. -ing, a. आसमाः ' his death a. ' आसश्चारणे तस्मिन, संनि-कह, समुपस्थित. -able, a. उपसर्पणिय, सम्पगम्य

Appropriate, v. t. आत्मसात् क् 8 U, **स्वाची**नस्वायत्त. =u. कृ. 2 प्र-विनि-उप-युक्त् 7 U, 10, उपक्लप् c. =a. उपपन्न, संगत, उचित, युक्त; 'a. to the occasion' प्रस्ताव-सद्शं. 2 स्वकीय. -ly, adv. उपपन्नं, युक्तं, स्थाने, यथार्थतः. =ion, ह. आत्मसात्करणं: विनियोगः, उपकल्पनं.

Approve, v. t. अनुसुद् 1 A, अनु-सं-मन् ${\bf 4} \, {\bf A}$, पशंस्त् ${\bf 1} \, {\bf P}$, अभि-पेति-नंदु ${\bf 1} \, {\bf P}$, रुच f 1 f A ; एतयोर्विवाद एव मे न रोचेते f (M.1)'I do not a. of their very quarrel'; 'I do not a. of your speech' न ते बचोऽभिनंदामि (S. 2). 2 प्रमाणयति (D.). विभू c. -al, 8. अनुमोदनं, अभिनंदनं: संमति f, भशंसा; 'he got the a. of his mother' माजानुमोदित:. -ed. a. संमत, प्रशस्त % ः, परीक्षित -Approbation, s. सं-अनु-मति / 2 साध-धन्यवादः, प्रशंसा.

Approximate, v. t. उपनी 1 P, उपस्था c. स्थापयाति). = v. ं समीपं-निकदं-बृत् 1 A, असस a. भू, See Approach. 2 Resem-

ble, q. v. -a. समीप, आसन्न, संनिकृष्ट; 'a. to 10' आसमदशा: -ion, s. आसमता, उपगमः &c.

April, हः चेत्रः, मधुमासः, वैशाखः.

Apron, 8. (मलनिवारणार्थ) कटिप्रच्छदः,

Apropos, adv. अनुरूपं, यथा in comp.

Apt, a. उचित, योग्य, यक्त. 2 Ex by ज्ञील in comps., sit: with pot. pass. part.; 'youths are a. to forget ' युवानी विस्म-रणशिला:: 'lazv boys are a. to be bad boys' अलसैर्गलकैः पायो दुईतेर्भवितव्यं: 'over-affection is a. to suspect evil; अतिस्रोह: पापशंकी (S, 4); आल in comp.; 'a. to take pity' द्याल: 'a. to break' भंगुर. 3 दक्ष, कुझल, अभिज्ञ, See Skilful. 4 त्वरित, चपल, उद्यक्त -itude, ह. योग्यता, पात्रता, औत्वित्यं. 2 °शीलता, स्वभावः, शीलं.-ly, adv. यथोचितं, यथीपपका, स्थाने, चातुर्येण, सकीशलं. -ness, ह योग्यता: कौशलं, पाटवं. 2 शक्ति 🎣 सामर्थ्यं.

Aquarium, ८. जलन्त्ररपाणिसंग्रहः -पत्वलं.

Aquatic, a. जल in comp., जलोद्भव. वारिचर: 'a. animal ' जलजंतु:, यादस् n. 2 जलचर, जलज, वारिज.

Aqueduct, र. जलप्रणाली, जलमार्गः, परीवाहः. Aqueous, a. जलम्ब (यी f.), अम्मय, सजल

Aquiline, a. गरुडचंचुसदूश (शी $f\cdot$); वक्र, कंचित: 'having an a: nose' गरहनासः.

Arable, a. कर्षणीय, कृषियोग्य.

Arbiter, 8. मध्यस्थः: निर्णेत m., प्रमाणपुरुषः. 2 ईश:, प्रभु:. -Arbitrate, ए. विचा с., निर्णी 1 P; मध्यस्थतां गृहीत्वा निर्णी orपरिच्छिद् 7 P. -ion, 8. मध्यस्थक्रतनिर्णयः: विचारणं, निर्णयः. 2 माध्यस्थं. -or, 8. See Arbiter.

Arbitrary, a. स्वेच्छाचारित्, कामचारित्, स्वच्छंद, स्वैरवृत्त. 2 अनियंत्रण, उद्दाम. 3 चपल, अविहित -ly, adv. स्वेच्छया स्वकामतः, स्वैर, निर्यत्रणं.

Arbour, ह. लतागृहं, कुंज:, निकुंज:-जं, पर्ण-शाला.

Arc, ८. वृत्तखंडं, धनुस् n.

Arcade, 🖇 आच्छादितपथ:-मार्ग:.

Arcadian, a. ग्राम्ब, ग्रामीण,

Arch, s. खंडमंडलं, वृत्तखंडं ; 'a. of heaven नभोमंहलं. 2 तोरणः -णं. -ए. t. महलीकु तोरणरूपेण निर्मा 3 A, गोलाकारेण आच्छ**द** 10, 'a.ed' सतीरण, न्यस्ततीरण; भुग्न, कुंचित, वक्र, तोरणाकार. - विदुग्ध, धूर्त, खहर; सुरुष, श्रेष्ठ, उत्तम, प्रधान, अग्रणी; 's. fiend' पिशान्वाग्रणीः; 'a angel' प्रधानदेवदूतः; 'a. bishop' मुख्यो धर्माध्यक्षः.

Archaic, a, आर्ष, प्राचीन.

Archaism, ह. प्राचीन-आर्ष-प्रयोग:.

Archæology, इ. पुराणवस्तुज्ञास्त्रं.

Archer, ८. धन्विन् क., धानुष्कः, इषुधरः, निषंगिन् क., धनुर्धरः. -५, ८. धनुर्विद्या, शरा-म्यासः, धनुर्वेदः.

Archetype, ८. मूलक्ष्पं, आदर्शः.

Archipelago, 8, द्वीपसमूह:. 2 द्वीपचितार्णव:. Architect, 8. रुधपति:, शिल्पन m; 'man is the a. of his own fortune' लोके गुरुत्वं विपरीततां वा स्वचेष्टितान्येव नरं नयंति (H. 2). -ure, 8 शिल्पं, वस्तुनिमाणकौशलं, निर्माणशिल्पं.

Archives, ह. ग्रंथरक्षागारं. 2 पुरावृत्तं. Arctic, a. उत्तर, उदीचीन, उत्तरकेंद्रीय.

Ardent, क. उत्तर, उद्देशन, उत्तर्जन्नियः, कतुहिलन, उत्साहिन, व्यथः, 'a. love' निर्दितश्योचरागः; 'a. looks' सतृष्णा दृष्टिः. -ly,
ad. उत्स्रद्धः, सतृष्णं, सानुरागं. -Ardour,
ठ. उत्तरः, अत्यतता, निर्तिशयः, अतिरेकः,
उत्कटता, उत्साहः, व्यवता, कुतृहलं, ओत्सुक्यं.
Arduous, क. दृष्कार, यनसाध्य, दुःसाध्य, सु-

अति-दुष्कर. 2 मांग्रु, दुरारोह, उच्च.

Area, इ. फलं ; 'a. of a field' क्षेत्रफलं. 2 अंगणं-नं ; 'inner a 'प्रकोष्टः.

Arena, s. रंग:, रंगभू मि रि., म्हाभू:.

Argent, a. τ $\exists \pi$ $(\widehat{\pi}(f))$, $\widehat{\tau}(\widehat{\nabla u}(\widehat{\nabla u}(f))$.

Argue, v. i. तर्क् 10, ऊहापोहं कु 8 U, विचर् c., विवेचनं कृ. 2 विवद् 1 A, वादे उत्तरं-प्रत्यत्तरं क. =v. t प्रमाणेन-तर्केण सिंघ C.; (साधयति), प्रमाणयति (D), युक्तिवादेन सिद् c., युक्त्या तक 10. अह 1 A. =er, अ. तिकेन् m., विचारकः, वादिन् m. -Argument, s. युक्ति रं, उपपत्ति रं 2 पक्षः, प्रमाणं, हेतुः, न्यायः, त्रितकः ; 'a wrong a.' पक्षाभासः, हेत्वाभासः. 3 वादानुवादः, विवादः, वाक्कलहः. 4 विषय:, अनुक्रमणिका. -ative, a. तार्किक (की f.), तकोन्रबद्ध. न्यायानुसारिन उपपत्तिमत्. 2 वाद्शील, विवादिपिय. -ly, adv. सोपपत्तिक, सनितर्क, युक्तिवादेन. Arid, a. शुक्त, आतपाकांतः 'a. soil ' मरः. मरुस्थलं-ली.

Aright, adv. युक्तं, यथातथं, षथास्थानं, सम्यक्त, यथाही

Arise, e. i. उत्था 1 P; उत्पद् 4 A, उत्-प्र-सं-भू 1 P, प्रजन् 4 A, प्रवृत् 1 A; उदि 2 P, उद्गम् 1 P; आवि-पादु-भू, विनि:-प-स् 1 P, 'a. ing from' ex. by ज, भव, उद्भव, प्रभव, in comp.; रमरजा पीडा 'torment a. ing from love'; योवनप्रभवं तमः &c.; oft. by उत्थ, ससुत्थ; नयनसमुत्थं ज्योतिः, Flash arising from the eye.

Aristocracy, 8. कुलीन-विशिष्ट-जनाः. 2 शिष्टजनसत्ताकं राज्यं -Aristocratic, a. कुलीन, अभिजात. Arithmetic, ह. अंकविद्या-गणितं, परिकर्मन्
ग. =ian, ह. अंकविद्याज्ञः, गणकः.

Ark, 8. नी f., तरणी, पोत:. 2 आधारः, कोषः. Arm, 8. बाहुः, धुजः, धुजा, दोस् m. n.; 'fore-a.' प्रकोष्टः. 2 शाखा. 3 नदीषंतः, धकं. 4 शक्ति f., बलं वीर्यः, 'got by one's own a.' स्वभुजवीर्यण लब्धं, धुजोपाजितं -ए. र. ससह c., सजीकु 8 U, अस्तैः संखु 10, सायुध क कृ.-ए. र. ससह 4 U, सजीब 1 P. -४ अस्तं, शस्तं, आयुधः-धं, शस्तासं. 2 विग्रहः, रणसमयः, संग्रामः, युद्धं, 'taking up a.' युद्धारंभः, 'passage of a.' अस्विचा. -ed. सायुध, सम्बद्ध, सजा; 'a. with a sword' सखङ्गः. -less, a. अमुज, अशब, अनायुध. -pit, -hole, ४. कशासः, बाहु-मूलं, भुजकोटरः-रं, दोर्मूलं. -let, केयूरः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, अगदः-रं, उपशास्ता.

Armada, ह. बृहस्रोसाधनं.

Armament, है. बलं, मर्जीकृतं बलं, शुद्धोप-करणानि.

Armistice, हा युद्धविरति कि. संधिः, युद्धनिव-र्त्तनं (नियतकालं यावत्).

Armorial, हर्कावचिक, आयुधीय, आयुधिक.
2 कलचिन्हमंबधिन.

Armour, ८. वर्मन् गः, कतचः-चं, कंचुकः, मन्नाहः, तनुवारं, तनुवं-वाणं. 'a. for the nead' शिरस्नाणं. =er, ८. शस्त्रकारः, अस-कारः. =y, ८. आयुधागारं, शस्त्रगृहं. 2 शस-समृहः.

Army, क सना, सन्यं, बलं, वहिनी, चम्:, अनीकं, पुतना, दंड: डं: 'full a.' चतुरंगे बलं, अक्षाहिणी.

Aroma, क्ष. गंधाः, आसोदाः, परिमलः, -tic, a.
मुरभिः, सुगंधिः, 2 सुरभितः, a. s सुगंधिद्रव्याणिः, -tize, क्ष. क वास् 10.

Around, prep. परितः, अमितः (with acc.). - सर्वटः समततः, सर्वतः, विष्यक्र, समतात्.

Arouse, e. t. (From sleep) जागृ ०, प्रहुष् ७. 2 उत्-प्रोत्-सह ०, उत्तिज् ०, उत्था ०, (उल्थापयति); उद्दुष् ०, जन् ०, (जनयति). Arraign, e. t. See Accuse.

Arrange, त. त. रच् 10, घट् ८., वि-उह् 1 U; सं-विधा 3 U, विति-अस् 1 U, स्था ८.(स्थाप्यति); 'well a. ed' सुघटित; 'a. in order' यथाकमं रच्, संविधा ८. &८. 2 (Settle) उपकरूप् ८., निर्णी 1 P; 'I have a. ed to pay his debts' तम्य क्रणं कथं प्रतिदेगमित मया निर्णीत-आलोचितं. -ment, रू रचना, विन्यासः, संविधा, व्युह्नं, क्रमेण स्थापनं, परिपाटि-टी ७. कमः; 'a. of plot ' वस्तु-रचना, संविधानकं; सरिण-णी ७. 2 निर्णयः, 'all a. a for his reception are complete' सर्वास्तरसंभावनासंविधा उपकल्पिताः.

Arrant, क अत्यंत, भूश, अति pr. 2 अतिनिंद्य, अतिकृष्ट, निकृष्ट.

Array, ६ ट्यूहः, रचनं, विन्यासः, क्रमः, श्रोणिणीं f., पंक्ति f. 2 वेषः, आभरणं, परिच्छदः.

-०. t. क्रमेण रच् 10, सजीक् 8 U. 2 भूच् 10, अलंकु; वश्रेण आच्छट् 10; 'he was richly a. ed' स महार्घवश्चभूषितः,-वश्चाणि पर्यथतः.

Arrear, ह. अवशिष्टदेयं, ऋणशेषं, अशोधितो भागः; 'clear up all a. s. सर्वमवशिष्टदेयं परिशोधयः कार्यपरिशेषं समापयः 'hir pay remained in a. s' यथावसरमद्तत्वात्तस्य

वेतनं समुचितं.

Arrest, v. t. निरुध् 7 U, ग्रहु 9 P, आसिध् 1 P, थंध् 9 P, धु 1 P, 10; ऋणहेती: राजा- ज्ञया धू 10. 2 निवृत् c, स्तंभ् 9 P of c. (निवतपामास ट्रपस्य हिंटें) (R. II. 28); 'the Chitrakuta mountarn a. s my eye' बद्द्राति मे चक्किय्वयूट:(R. XIII. 47); 'a. attention' अनन्यमनस् a. कु 8 U, अनन्यचित्त a. कु. - ३ निरोधः, आसेधः, ग्रहणं, धरणं, बंधनं.

Arrive, $v.\ i.\ \pi$ -संग्र-अनुप-आप् $5\ P$, आ-समा-सद् $1\ P$. अभि-उपा-गम् $^1\ P$, उपस्था $^1\ U$, प्रपद् $^4\ A$ (ये।वनदशां प्रपेदे). = 1 , 8 आगमनं,

उपस्थिति रि. &c.

Arrogance, ८. औद्धत्यं, दर्पः, अभिमानः, अहं-कारः, गर्वः, मदः, अवलेपः, शागल्भ्यं, उत्सेकः, आटोपः. -Arrogant, ८. उद्धत, इप्त, अहं-कारयुक्त, पगल्भ, समद, गर्वित, अवलिप्तः उत्सिक्त, मानिनः, '८. lady' मानिनीः, पमदा. -ly, ८dv. उद्धतं, सावलेपं, सद्पे &c.

Arrogate, v. t. सगर्व-अन्यायेन-ग्रह 9 P or स्वायत्तीक 8 U or आद्' 3 A. -ion, s.

अन्यायग्रहणं. उपधाः

Arrow, ६. झरः, वाणः, सायकः, इपुः, कांडं, भक्टः, नाराचः, मार्गणः, झिलीमुखः, विशिखः. -y, ८. बाणवत् &टः, बाणाकार.

Arsenal, ८ आयुधागारं, शस्त्रगृहं. 2 शस्त्रास्त-समृहः.

Arsenic, s. फेनाइमन् 10.; मन:शिला.

Arson, 8. गृहदहनापराधः.

Art, श शिल्पं, शिल्पविद्या, कला, घ्यवसाय:, नाट्यकला a. of dancing? 2 कल्पना, विद्या (science). 3 निपुणता, युक्ति र्र., काशलं, साधनं; 'a. s of lite' जीवनसाधनानि. 4 घ्याजः, कपट, माया, चेद्रम्थं, चातुर्यं. –ful, a. चतुरं, मायावित्, 'a. look' चतुरें हिक्षेपः, विद्रम्थं, मायावत्. 2 शिल्पेन छूत. 3 निपुण, कुशल. –fulness, श. चातुर्यं, वेद्रम्थं, ६० –less, a. म्हजु, अमाय, अकुतकत, अकुत्रिम, अच्याजः, 'a. ly lovely body' अघ्याजमनीहरं वपुः (S. 1). –less-ness, श. सरलता, अमायिता, अकुतकता, आर्जवं, –Artifice, श. उपायः, छलं, छसन् ग., घ्यपदेशः, कपटं, व्याजः. –Artificer, श. शिल्पिन् गः, कर्म-शिल्प-कारः. 2 कर्नु कः,

निर्मातृ m. -Artificial, a. कृतिम, कृतकः, सन्याज. 2 शिल्पनिर्मितः, a. mountain ' क्रीडापर्वतः. -Artizan, Artist, s. शिल्पिन् m., चित्रकरः. 2 पंडितः, निपुणः.

Artery, ह. धमनी, रक्तवाहिनी.

Article, ८. द्रव्यं, वस्तु ॥, सामग्री. 2 विषयः, पदं, भागः. 3 समयः, समयपत्रं 4 वृत्तपत्रलेखः.

Articulate, a. स्पष्ट, परिस्फुट, हयक्त. =v. t. स्पष्टं-स्फुटं-उच्चर ६. ठा उदीर 10. 2 संप् 9 P, संयुक्त 10, संघा 3 U, =ness, s. स्पष्ट-ता, स्फुटता; 'a. in uttering syllables' वर्णाच्चारणे स्पष्टता: 'utters articulate sound's परिस्कुटाक्षरां गिरमुदीरयति (Ka. 13) =ion, s. उच्चारणं &c. 2 संघानं.

Artillery, ह. अम्बद्धाणि: युद्धास्त्राणि.

As, conj., ado. Ex. by वत्, इव; मातुवत्-मातरामिव-परदारान् पश्य. 2 यथाः यहत्थुअत-रूपं-पेण: यथा in comp. (यथोक्तं कथय): 'as-so' रथा-तथा with or without एवं 'as-as' यथव-तथैव (यथैव झांता तथैव सीताः दशरथस्य प्रिया (U. 4). as since-therefore' तथा-तथा, यत:-ततः, यत्-ततः, 'as for instance,' यथा (यथा महानसे), or तथाहि. 2 (On account of) ex. by abl. or instr. of noun. 3 (While) यावत्-तावतः or by pres. part; as he was going, he thought' गच्छन् स इत्थं मनसि चकार: 'as high as' दझ (भी f), मात्र, in comp.; 'water as high as the knee' जानदर्भ जलं ; ऊरुमात्रा भित्ति: &c ; 'as soon as' यावत्-तावत् ; or loc. abs. constr. with मात्र or एवं; 'as he had spoken' उक्तव-त्यंव तस्मिन्, 'as before,' यथापुरा, यथापुरी, पूर्ववत ; 'as far as यावत with acc., आ with abl.or in comp (आसमुद्रक्षितीशानां) 'as if,' 'as it were ' इच; oft. by मन् 4 A; as if the city had been a large tank' नगरं महाकासारं मन्यमानः; follows' इति (इति वक्तं पचक्रमे), or ex. by यथा-यत at the beginning of narratives ; 'it is as follows' तद्यधा ; 'as to,' 'as for' तु, तावत्, इति, अधिकृत्य, उद्दिश्य : 'as for ments, he has none' गुणास्ताव-त्तस्य नेव विद्यते ; 'as for doing it quickly it is easy' इधिमिति सुकरं (निभृतमिति त चिंतनीयं S. 3); 'as well as' च-च; ' as many as' 'as much as' यावत-तावत: 'as yet' अद्यापि, अद्य यावतु. 4 (Connecting words in apposition) ex. by इति: स चंधुरिति मत:, चंधुमत: ' as a father he respects me' पितेति मां स मानयति-

Ascend, v. i. তাই 2 P, তাইম 1 P. -v. t. আ-অথি-ছাই 1 P, আ-অথি-কাম 1 U, 4 P, (with acc.); 'a. ed the throne रাजपद- मवाप.सिंहासनमारुरोह. -ant, a अधिरोहिन, 2 प्रधान, प्रवल, उत्तम, 🗝 उच्चता, उच्छायः. 2 प्राधान्यं, प्राचल्यं, प्रभुत्वं; ' his stars are in the a.' तस्य जन्मग्रहाः उच्चसंश्रयाः. -ancy, 8. प्रभुत्वं, प्राधान्यं,प्राचल्यं.-Ascent, ८ आरोहणं, उद्गः, उदयः, समुत्थानं, आधे-रोहणं. 2 अधिरोहणमार्गः, सोपानं: 'difficult of a.' द्रारोह.

Ascertain, v. t. जा 9 U, जा desid. (जि-जासते), निरूप 10, उपलभू 1 A. 2 निर्णी 1 P, अव-निर-धू 10, निश्चि 5 U, ध्यवसी 4 P; 'I shall a. accurately (the truth) about her' तत्त्वत एनासुपलप्स्ये (S. 1); 'for a. ing time ' वेलोपलक्षणार्थ (S. 4); =ment, ह. निरूपणं,अव-निरु-धारणं, निर्णयः.

Ascetic, s. यतिः, योगिन m., तापसः, तप-स्विन् m. सुनिः, वानप्रस्थः, संन्यासिन् m. -ism, ह. वैराग्यं, संन्यासः.

Ascribe, v. t. निक्षिप् 6 P, :अध्या-आ-रह c., (रापयति), कारणत्वेन संबंध 9 P; 'a. the defeat to my weakness' मम दौर्बल्यात पराजयः संभूतः, दौर्बल्यं पराभवस्य कारणं, इति बदंति; 'a. every thing to Fate' देवायकं सर्वामिति वदंति: 'to whom shall I a. the कियान' कस्मिन् दोषं निक्षिपामि, कं दोषपक्षे स्थापयाँ कि पापं कर्म च यत्परेरपि कृतं तत्तस्य संभाव्यत (Mr. I) 'is a. ed to him' &c.

Ashamed, a. व्हीण, व्हीत, लजमान, त्रपा-न्वित, लज्जित, बीहित, ऋषित, (with instr.); 'to be a.' लज्ज 6 A, उही 3 P. जप् 1 A.

Ashes, s. भस्मन् n., भसितं, पांछुः, भूति f.; 'to reduce to a.' भस्मावशेष a. क् 8U, भस्मी-भस्मसात्-कः 'to be reduced to a. भस्मी-भू 1 P; reducing to a. भस्मीकरणं. -Ashy, a. पांड्यवर्ण, धूसर; 'a. pale ' विवर्णवद्नः. 2 भस्मिलप्त, भस्मीकृत.

Ashore, adv. तीरे, तटे, उत्तीरं, तटस्थ a.

Aside, adv. एकपार्श्वः पार्श्वतः 2 निभृते, एका-ते: जनांतिक, अपवार्य 'a. to one's self' आत्मगतं, स्वगतं.

Ask, v. i. याच् 1 A, अर्थ 10 A, भिक्ष 1 A. 2 अनुयुक्त 7 U प्रच्छ 6 P, (all governing two acc.) =ing, s. प्रार्थना, याचना. 2 अनुयोगः, प्रच्छा.

Askance, Askew, Asiant, adv. तिर्यक, साचि: 'looking a.' साचिविलोकिने-अपांगदर्शिन्.

-Asleep, a. सुप्त, शयित, निद्मित, निद्मालस: 'he fell a.' स निदावशं गतः; 'fast a.' गाढ-स्तः, गाढनिद्धावशं गतः.

Aslope, adv. प्रवण a.; प्रवणं.

Asp, s. सर्पः, भुजंगः.

Aspect, s. रूपं, आकारः, आकृति f.; 'a gloomy a.' विषण्णाकृति: ' he had s eheerful a. तस्य बदनं हर्षोत्फ्रहं बभी. 2 अवस्था, दशा ; "all things wore a different a.' सर्व विभिन्नावस्थायामवर्तत, विप-र्यासं यातं. 3 अवस्थानं: 'my house has a northerly a.' उटगाभेमुखं मे गृहं. 4 टर्जनं. निरीक्षणं, संबंधः.

A55

Asperity, s. तीवता, रीक्ष्यं, कर्कशता. 2 वि-

षमता, असमानत्वं,

Asperse, v. t. आधिक्षिप् 6 P, परिवद् 1 U. See Censure, 2 田田 6 P, 3 和 1 P. -ion, ह. आक्षेप:, निंदा &c. 2 सेक:, प्रोक्षणं-

Aspire, v. i. स्पृद्ध 10 (with dat.), आ-आभि-कांक्ष् 1 U, आप् desid. (ईप्सति) पार्थ 10 A, अभिलब 1,4 P. -ing, a -ant, 8. आकांक्षिन, अभिलाषिन, ईप्सु; 'a, to the throne' राजपदाभिलाषी; 'a. to the fame of a poet' कांचेयज्ञ:पार्थी (R. 1. 3.); जनोयमुचैःपदलंघनोत्सुकः (K. V. 64). -ation, ह. स्पृहा, आकांक्षा, ईप्सा, अभि-लाषः, लालसाः 'high a.' महाकांकाः 'these are, indeed, high a. s' द्रास्टाः द्राधि-रोहिण्यः खळ एता आकांक्षाः.

Aspirate, 8 महापाण:

Ass, 3. गर्दभ:, खर:, रासभ:, 'a. beaded' मंद्धी, खरबुद्धि -Asinine, a. रासभीय. खरसंबंधिन.

Assafætida, s. हिंगु ग., जतुकं, बाह्नीकं, रा-मठं, सहस्रवेधि ग.

Assail, v. t. See Attack, 'the character of the thing is a. ed' दोषेर्द्य: स्पृत्यते (Mr. 9). -ait, s, अभियोक्त, m., आका-

Assassin, 8. घातकः, हेन m., उपांश्च्यातका, प्राणहारक:. =ate, e. t. हन् c. (घातयित). म् c, हयापव्c, निभूतं हन् 2 P, वधं-हत्यां-कू (with gen.) =ation, s. वध:, घात:. उपांञ्च-निभृत-वधः.

Assault, c. t., s. See Attack.

Assay, 8. परीक्षा, निकष: 2 प्रारंभ:, प्रथमा-प्रवृति f. =v. t. परीक्ष 1 A,2 प्रयत् 1 A, See Attempt.

Assemble, v. i. समागम् 1 P, संमिल् 6 P ससुद-समा-समभि-इ 2 P, संनिपत् 1 P, स-गम् 1/A, एकीभू, एकत्र इ, संकुरीभू, $-v \in t_0$ c. of roots above; समा-समुपा-ह 1 Р. एकत्र क 8 U. -Assembly, ह. सभा, सदस f• n-, समाजः, संसद् f-, परिषद् f-; '♣• house' सभागृहं, गोडीस्थानं: 'a. hall' आस्थानमंडपः-गृहं, आस्थानी-नं; 'a. room ' हेद्रके, आस्थानं. -Assemblage, ह. समृहः, संघातः, समाहारः, समुच्चयः, वृदं, चयः, समु-दायः, निवहः, समवायः, गणः, ओषः, संघः, ग्राम: in comp.; 'a. of kings' राजके.

Assent, et i. अद्यक्ता 9 U, अद्यसन् 4 A. 2 यह 9 P, अंगीकृ 8 U, स्वीकृ, अन्युप-गम् 1 P, ह 2 P. = 3 संमित f-, अद्यसित f-, अद्यसित f-, अन्युपगमः.

Assert, v. t. प्रतिपद् c., see Affirm. -ion, s. बचन: प्रतिज्ञा, पूर्वपक्ष:

Assess, v. i. देय कर निरूप् 10 or निर्धु 10 or दा c. (दापपति).=ment, s. करनिर्धा-रणं; राजस्वग्रहणं. 2 करः, वालः, शुल्कः ल्कं, राजस्वं.=or. s. सम्यः, सभासद् m. 2 कर-श्रुल्क-ग्राहिन् m.

Assets, s. विभवः, संपत्ति f.

Asseverate, ह र सम्मतिज्ञं-सञ्चर्यं-वद् 1 P. -ion, ह ज्ञापथपूर्वकं वचनं, दृढोिक f.

Assiduity, Assiduousness, इ. इयवसायः, उद्यमः, तत्वरता, अभियोगः, उद्योगः, मनो-योगः, प्रसक्ति /- - Assiduous, व. उद्यमिन-व्यवस्यिन-उद्योगितः, तत्वर, सोद्योग, मसक्त, परायण, अभियोगवतः - पु, adv. सत्यरतया साभियागं, सोद्योगं, अविरतं, प्रसक्तं, मयस्वतः.

Assign, v. t. निरूप् 10, निर्देश 6 P. 2

प्र-अप्-अस्प् ८., निर्णी 1 P. 3 नियुक्त 7 U,10,
स्था ८. (स्थापवति). 4 दा 3 U, ऋ ८. अर्पस्ति). 5 Ascribe, q. v. -ation, s. द्वयसमर्पण-दानं. 2 संकेतः, अभिसारः; 'place
of a.' संकेतस्थानं. -ee, s. प्रतिनिधिः, प्रतिपुरुषः, निर्योगन् m. -ment, s. निद्देशः,
समर्पण, दानं, उपकल्पनं.

Assimilate, v. t. सदुःही एकी-क्रू 8 U; 'a. foo ' परिपाकं नी 1 P, परिणम् c. (णमयति) —ion, s, समीकरणं. 2 समता, साम्यं, ऐक्यं. 3 परिपाकः, परिणामः, पक्कता.

Assimulate See Pretend.

Aboist, v. t. उपकु 8 U, साहाय्यं-उपकार-कु (gen.); अनुग्रह 9 P. -ance, s. उपकार:; साहाय्यं, साहित्यं. -er, -ant, s. सहाय:, उपकृत् m., उपकारित्र m., साहाय्यकर्तृ m. 2 उप in comp.; a. master' उपग्रह:

Assizc, १. न्यायसभा. 2 अर्घपरिमाणं, =0. t. अर्घ-मूल्यं-निरूप् 10 or संख्या c. (ख्यापयति) =€ा, १. मूल्यनिरूपकः.

Associate, v.i. संसर्ग-संगतिं-समागमं-कु 8 U; संबस् 1 P, सिल् 6 P, सहवासं कु, संगमकुबक् 1 P; 'deer a. with deer' छुगा सृगेः संगमकुबक्ताति. -v.t. संयुक्त 7 U, 10, संश्किष् c. संगम c. (गमयित). -s. वयस्यः, मित्रं, सहवारः, अकुपंगित् m. सजुस् m. सहवासित m. =ion, s. संगमः, संसर्गः, संगः, समागमः, साहचर्यं, संयोगः, संश्केषः; 'a. of the good with the good' सतां सिद्धः संगः (U·2). 2 सभा, समाजः, पंकि f., विषक्

Assort, v. t. यथाक्रमं स्था c. (स्थापयति) or रच् 10 or विन्यस् 4 P; पृथक् क्र 8 U. -ment, s. विन्यासः, पृथक्करणं, रचना.

Assuage, v. t. प्र-उप-इास् c. (इामयति), तुष् c.; इां(सां)ल् 10. -v. i. प्र-उप-इास् 4 P. -Assusive, α. झांतिपद, शामक.

Assume, v. t. ग्रह् १ P, घू 10, आदा 3 A. 2 Arrogate, q. v. 3 ग्रह्, सिद्ध व. मच् 4 A; प्रमाणं निना वद् 1 P; 'a. ing to be true 'तत्सत्यमिति गृहीत्वापि; 'a. ed silence' कृतकं-मिध्या-मोनं.—ing, a. See Arrogant.—Assumption, s. ग्रहणं, धारणं. 2 कल्पनाः, 'on the a. that he is a fool' स मूर्ख इति मत्वा. 3 प्रतिज्ञाः प्रमेषं.

Assure, v. t. प्रति-हें c., प्रतितिं कु 8 U, विश्वस् c. 2 हर्ढा कु, संस्तंभ् 9 P or c., सुनिश्चित व. कु. (Oneself) प्रति-हें 2 P, विश्वस् 2 P, विश्वस् 10; स्क्रीश्चरंश्टढं-वह् 1 P. -ance, s. विश्वासः, प्रत्ययः, हढः प्रत्ययः, प्रत्याः। 2 साहसं, प्रागल्भ्यं. 3 विश्वासः, प्रत्याः, प्रत्याः। 2 साहसं, प्रागल्भ्यं. 3 विश्वासः, प्रत्याः, प्रत्याः। प्रत्याः। 4 योगक्षेमः, अभयव्यचं . -ed, व. असंदिग्ध, सुनिश्चित, असंशय, हढः-edly, वर्षः। नियतं, तृतं, खलु, असंशयं, 1 a. feel, '' I feel a. ed ' हति मे निश्व-

Asterisk, s. तारकाचिन्हं.

Asterism, ह. नक्षत्रं, तारा, तारकं-का.

Astern, adv. नीपश्चिमभागं प्रति.

Asteroid, s. लघुग्रह:

यः, दृढं मन्ये.

Asthenia, ह. दार्चल्यं, क्षीणता.

Asthma, ३. श्वासः, श्वासरोगः.-Lic, a. श्वास-रोगपीडित.

Astonish, क. t. विस्म c. (विस्माययात, विस्माययात), विस्मायं जन् c. (जनपृति), विस्मायं जन् c. (जनपृति), विस्मायं जुले कु. -ed, a. विस्मात, विस्मायं जुले, चिकतं व. कु. -ed, a. विस्मात, विस्मायं जुले, चिकतं, 'to be a. 'विस्मि 1 A, विस्मायं कां मम् 1 P. -ing, a. विस्मायं करं (रि.), अद्भुत, साश्चर्य. -ment, s-विस्मयः, आश्चर्यं, चमत्कारः.

Astound, v. t. विसुह् c., विस्मयाकुल a. क 8 U, व्याकुलीकु, जहीकु; 'a. ed with fear 'साध्वसजहीकृतः.

Astray, adv. उत्पर्ध, 'who goes a. 'उन्मा-गंगामिन पथभ्रष्ट, भ्रांत, विपथगामिन, 'to lead a. 'उत्पर्ध उन्मार्ग-नी 1 P.

Astride, adv. प्रगतजंघं स्थित व , पादौ पृथक् कृत्वा स्थित व

Astringent, $a \cdot रूक्ष, कषाय. 2 संकोचनशील.$

Astrology, १० ज्योतिषं नक्षत्रविद्या, दैवज्ञ-विद्या. =er, १० गणकः, देवज्ञः, ज्योतिषिकः, कार्तातिकः, देविवितकः, मोद्दतिकः, सांवत्सरि-कः. =ical, १० ज्योतिष (शे f.), नक्षत्र in comp. Astronomy, १. ज्योतिःशास्त्रं, ज्योतिषं, स्वगोल-विद्याः — or, १. ज्योतिविद् मः., ज्योतिःशा-स्रज्ञः, ज्योतिषिकः, स्वगोलिवद्याभिज्ञः: — ical, तः ज्योतिष (षी f.), नाक्षत्रिक (की f.), स्वगोलिवद्याविषयकः

AST

Astute, ে विदग्ध, चतुर, निषुण, कार्यदक्ष. Asunder. adr. पृथक्, विरलं, विगत-प्रगत a.; oft. by वि; 'throw a.' विक्षिष् ১ P, 'burst a.' विद्वीर्ण &c.

Asylum, s. आश्रमः. 2 आश्रयः, शरणं, संश्रयः, गति f.; 'seek a. with'आ-ससुपा-

अप्रि 1 U.

At, prep. (Denoting time or place) by loc. of noun; 'a Kasi' काइयां; 'a that time' तिसम्काले. 2 In other senses, by instr. or abl.; oft. by gerund, or loc. abs.; 'a. this 'हदं श्रुत्वा; 'a. his arrival' संगति तस्मिन; 'a. his advice' तस्यापदेशन; 'a. what price' कियता मूल्येन; 'a. first' प्रथमं; 'a. last' अंततः, 'at once' युगपत, समं; 'a. all' मनागपि, किमपि.

Atelier, s. चित्रकर्मगृहं.

Atheist, ८. नास्तिकः अनीश्वरवादिन् m., निरीश्वरः. –ical, ८. नास्तिकवृत्ति. –Atheism,८ नास्तिकयं, ईश्वरनिंदा.

Athlete, s. महाः, महायोद्धृ m. -Athletic, a. यहा, बाहुकीर, बलवत् संनद्धशरीर; 'a exercise, sports' ब्यायामः

Athwart, prep. विलोमं; व्यत्यस्तं; पारं, मति pr.

Atlas, हः देशालेख्यसंग्रहः.

Atmosphere, s. गगनं, आकाशः शं, अंतरि-(री) क्षं, नभम् 2 शून्यं.-ical, a. आंत-रिक्ष (क्षी री.), वायव (की री.), आकाशीय.

Atom, s. परमाणुः, अणुः, कणः, लवः, लेशः ; 'a. ic theory' परमाणुवादः. —ical, u. परमाणुमय (ची f.), सूक्ष्म. 2 अणुविषय,

अपासिक्यक

Atone, ए. निष्कृति कु. पायिश्वतं कु. ८ U, निष्कृति कु. पायिश्वितेन परिञ्जूष ए.; प्रमुख २ P; उपचारा-तिकमं प्रमार्ण्डुमयमस्माकमारेभः (M. 4) 'to a.for the slighting of prostration' &c. • 2 अनुनि 1 P, संघा 3 U, प्रशम् ए (शमयित) -ment, ह. पायिश्वतं, निष्कृति ने 2 प्रमार्जनं.

Atonic, a. अग्रिनाशक, अतेजस्विन्-

Atrabilious, a. दुर्मनस्, विमनस्क.

Atramentous, a. See Black.

Atrocious, a. चार, शीभत्स (of things); अतिपापिन अतिदुर्श्वत, पापिष्ठ, नृशंस. -ness,-Atrocity, s. नृशंसता, शीभत्सता, घोरता. 2 अतिपापं, घोरकर्मन् n.

Atrophy, s. क्षयः. क्षयरोगः, अग्रज्ञभाषः.

Attach, e. t. आसंज्ञ c., अतुरंज्ञ c , संबंध् c., a. great importance to public censure 'लोकापबादो बलेबान्मतो में (R. xiv. 40) 'a. friends to you by virtue' सदाचरणेनात्मिन मित्राण्यासंजय-अन्नरंजय. 2 आसिए 1 P, आक्रम 1 U, 4 P, छू 10. 3 Ascribe, q. v. -ध. दं संबंध 9 P, अन्नर्ज य. सू 1 P. -ed, य. अनुरक्त, आसक्त, संबासक. 2 भिक्तमत् सानुराग, अविरक्त (with loc.); 3 आसिए, आक्रांत. 'to be a.' आसंज-अनुरंज-pass.; 'subjects are firmly a. to the king' देवे सुदृदमनुरक्ताः प्रजाः. (Mu.1); 'fondly a.' बद्धगढानुराषः -ment, s. अनुरागः, अभिनिवेकाः, आसिक्त री, प्रीतिर्ति, भिक्त री, प्रसक्ति री, आसीक्त री, प्रांतिर्ति, भिक्त री, प्रसक्ति री, आसीक्त री, प्रांतिर्ति, भिक्त री, प्रसक्ति री, आसीक्त री, आसिष्ठः, ग्रहणें-

Attack, v. 1. अभिन्नु 1 l', अवस्त्रं 1 l', आ-क्रम् 1 U, 4 l', अभिगुज्र 7 A; आपत् 1 lp, अभिमया 2 lp, प्रतिगुध् 4 lp, आसत् c. 2 आ-परा-हत्त् 2 U; (an opinion &c.) परा-मृश् 6 lp, प्रत्यवस्था 1 lp (with loc.); 'a. ed by a disease' ज्याधिग्रस्तः, रोगा-कांतः. = अभियोगः, अवस्त्रंदः स्नं, आपातः,

आक्रमः.

Attain, v. (to) ঘাবু 5 P, ঘান-ম-আব্দু 4 A, সাধান্দ 1 P, आ-समा-सद c. अসু 5 A; 'easy to a.' सुलभ a.; difficult to a.' হুবাব a., হুবাব a. —ment, s. आধিন কলে সংগ্ৰাণ f, ঘামি f, समासादन f.

Attainder, ह. कलंकः, अपयशस् n. 2 आधु-र्षणं, अभियोगः.

Attaint, v. t. आधृष् c., अभियुक्द 7 A. 2:
Stain, q. v.

Attemper, v. 1. यथांशतः मिश्र् 10 or संयुक्तः 10. **2** नियम् 1 P, शम् c. (शमयति)

Attempt, v. t. प्रयत् 1 A, घर् 1 A, उपक्रम्
1 A, आरभ् 1 A, उद्यम् 1 P, प्रवृत् 1 A,
चेष्ट् 1 A, व्यवसो 4 P (शमीलतां छेतुं व्यवस्पति S. 1). 2 Attack, q. v. = v रत्नः,
प्रयत्नः, उद्यमः, आर्भः, प्रयासः, उपक्रमः,
प्रवृत्ति f., उद्योगः.

Attend, v. t. उपस्था 1 U, संनिधा 3 U, आ-समा-गम् 1 P; 'a. the meeting' संस-दि संनिहितो भवः 'a. school' शालां गच्छ-2 अनु-इ-या 2 P, परिशृ c., सह गम्: 'good luck a. s our lord in every respect सर्वथा स्प्रज्ञंति नः स्वाभिनमभ्युद्धयाः (Rat. 1.) 3 (on, upon) उप-पर्युप-स्था 1 A, उप-आस 2 A, उपचा 1 P, उपसेव् 🖡 🗛 🕊 desid. (ह्याक्ष्यते), (with acc.). 4 (to words) आ 5 P, आकर्ण 10; 'a. to me' महत्त्वनं शुणु; 'a. now' सावधानो भवः अवधीयतां; (duty &c.) 3 U, मन:-दा, निधा, 3 U, मनी युक्त 10, (with loc.); अवेक्ष्र 1 A. 5 विलंब-मतीबा 1 A. -ed, a. समेत, परिवृत, समान्वित, अह-यात, सहित, स in comp. ; 'a. by maid24

servants' सञ्जीगणपरिवृता, सखीपरिवारा. -ance, 8. उपस्थ(नं, संनिधानं; शुश्रूषा, उप-चारः, उपासनं, सेवा. -शाt, 🕖 आनुषंगिक (की /·), सहगामिन्. सहचारिन् ➡ अनुचरः, सेवकः, अनुयायिन् गाः, परिचरः: '* group of a. s' अतुयायिवर्गः, परिच्छदः, परिवारः, परिवर्ह: -Attention, % आसक्ति / , अभि-निवेशः, अवधानं, मनोयोगः, अवेक्षा, अपमादः, अप्रमत्तता. 2 अनुष्टानं, उपसेवनं, परायणताः 'a.to one subject' एकाग्रता, निविष्टचित्रता, 'pay a.' अवधानं दा (with loc.). -Attentive, a. अत्रहित, सावधान, द्तावधान, समाहित, अश्मत्त, अस्तर्का, अभिनिविष्ट: 'closely a.' एकाग्र, अनन्यवृत्ति, एकतान, सादर, दक्षिण (toladies), in-a. to household &c.' गृहदारनिरपेक्ष; a.ly ade. साव-धानं, अवहितं हिट

Attenuate, ए. t. क्षे ए. (क्षपयति), तन्नक्क १ U, क्षीणी-क्षक्री.-क्ष. -ed. त. कृक्ष, क्षीण, तन्तुक्क १ U, क्षीणी-क्षक्री.-क्षा. -ed. त. कृक्ष, क्षीण, क्षा. -ion, क्ष्म, अपाचित (अपाचितं गात्रं). -ion, क्ष्मक्षा, क्षामता, क्षक्षांगत्वं.

Attest, ए. ८ साइयं दा 3 P. (साइयेण) प्रमा जिक्क 8 U, ब्यंज 7 P, प्रकशिष्ठ, दिश् 6 P. 2 साक्षिण कु, साइये आहे 1 P. -ation, s. साइये, प्रमाण, प्रत्यक्षप्रमाण.

Attic, ४. क्षीम:-मं, अद्व:.

Attire, ४. वेष:, वेश:, वस्तं, परिधानं, आभरणं, परिच्छदः, नेपथ्यं, अलंकारः; 'richly attired' पृष्ठीतमहार्घवेषः, उदार-आर्य-नेपथ्यः. -ए. t. (वस्तेण) आच्छत् 10. वेष्ट 1 A, संब्ये 1 P. 2 भूष् 10, See Adorn, 'a. oneself' सस् 2 A; a. ing business' नेपथ्यविधानं.

Attitude, क संस्थिति र्र, संस्थितं, भावः, अव-स्था, द्वति र्रः, आकारः, 'hostile a.' वैरभावः, विषक्षद्वतिः.

Attorney, ह. परकार्थराधकः, प्रतिपुरुषः, वस्तकः.

Attract, v. t. आ-समा-कृष् 1 P, अनुकृष् (in grammar); आयुक्त् 10, अभिष्णि: 1P, विसुद्ध c., वि-प्र- लुभू c. =ion, s. आ-समा-कृष्ण, आवर्जन; अनुकृषं:-वंणं. 2 प्र-वि-लोभ-नं-=ive, a. आकृष्क, आकृष्णशील, मनोहर, चित्त-अपहारिच-हारिच. 2 मोहक, प्रलोभक.

Attribute, v. t. See Ascribe, 'a ing to themselves false greatness ' आत्मन्या-रेपितालीकाभिमानाः (Ka. 108). -s. धर्मः, उपाधिः, गुणः. 2 विशेषणं. -ive, a. वास्य, विशेषक-ण.

Attrition, कः चर्षणं, पेषणं, क्षयः. 2 अनुतापः, अनुरायः.

Attune, ह. t. तालापेत् ब. कृ 8 U. 2 एक-तालं कृ, तुल्यस्वर-तायत्रिकं-कृ

Auburn, a. पिशंग (गी f.), गीर (री f.), कपिश, पांद्ववर्ण.

Auction, ह. घोषणपूर्वकी दृश्यविक्रयः. -cer, स्माषणं विकेत ॥.

Audacious, य. प्रगहम, निर्भयः 2 साहजिक, निर्लज्ज, धृष्ट,प्रतिमःनवतः=ness.=Audacity, ४. धृष्टता, प्रागहस्य, साहसं, प्रतिमानं. 2 निर्लज्जत्वः

Audible, त. स्फुट, श्रवणक्षम, श्राच्य, कर्ण-गोचर, श्रोत्रवाह्य -Audibly, adc. स्फुटं, 'in ४.' अस्फुटं, नि:इन्ड्ं; 'began to sobi.' नि:इन्ड्ं रेहितुमारेभे (Ka. 135)

Audience, s. समाक्तर्णनं, अवर्ण, निश्चमनं. 2 दर्शनं; 'nave an a.' दर्शनं लभ् 1 A! (राज-दर्शनं लभे); 'I wish to be favoured with an a.' दर्शनान्ध्यहमिच्छामि (M. 4); 'give a.' कर्ण दा 3 P, See Attend, (to). 3 प्रेक्षकाः, आनुवर्गः, ओनारः. 4 समा परिषद् /, रंगः (आलिखित इव सर्वतो रंगः S. 1), 'a. chamber' दर्शनगृहं.

Audit, त. (. (गणितं) शुद्धं ०., अनुसंघाँ ३ U, परिक्ष् 1 A. 🗝 गणितशोधनं-परीक्षणं ९०. –or, अ श्रोतृ 🎟 2 गणितशोधकः-परीक्षकः.

-ory, s. See Audience.

Aught, के किमपि, किंचन, किंचित.
Augment, के कि वृद्ध के, एच् के, आर्च्य के, अचुरिक 8 U. जपिच 5 U. च्या के वृद्ध के विकास 1 A, उपिच के किंदि के कि विकास के वृद्धि के 2 आगम: -ation, के वृद्धि के, वर्धने 2 उपचयः, ऋदि के समुद्धि कि

Augur, क शकुन ज्ञः, निभित्त ज्ञः, पूर्वलक्षण ज्ञः.

- ं शुभाशुभं परिक्ष् 1 A or आलाच् 10.

2 अनुमा 3 A, इंक् 1 A: 'this does not a well for the sace as of your undertaking' तव कार्यसिद्धेनैंतच्छुभलक्षणं. - प्रकृतः विभित्तज्ञानं, शकुनज्ञानं. 2 शकुनं, अजन्यं, पूर्वलक्षणं, निभित्तं.

August, m महनित्य, अत्युत्कृष्ट, अतिमहत्, महामहिमन्, ऐश्वर (र्रा.). प्रतापवत्, 'कि queen' आरूढपतापा राज्ञी. -8 आवणः, नभस्यः, नभस् m -ness, s महाप्रतापः, ईश्वरत्वं.

Aunt, s. पितृस्व (दव) सु. ं, मातृस्व (दव) सु. र्., पितृत्वा, मातुलानी, मातुलानी.

Aural, a. v. Auricular, q. v.

Auricle, s. কর্ণায়াব্দুন্তী. –Auricular, s. কার্ণিক (কf), প্রবেগ (গি f) 2 কর্ণিउपकर्ण कथित, जिपत, ग्रुप्त.

Auriferous, तः सुवर्णभिश्रित.

Aurist, ह. कर्णवेद्य.

Aurora, इ. उषस् 🏸, अरुणः.

Auspice, अ शकुनं, निभित्तं, पूर्वलक्षणं, a. в अज्ञबहः, आश्रयः, प्रसादः. =Auspicious, वः शिव, द्युभ, शिवं-द्युभं-कर, मांगलिक (की र्र.), कल्याण (णीर्), मंगल, भद्रः, 'a. time' लग्नवेला, द्युभलग्नं. 2 श्रीयुक्त, सोभाग्यवत. 3 प्रसक्त, अजुग्राहिन्. = yy. adv. द्युभक्षणेः, मीभाग्येन, क्षेमेण. -ness, ह. कल्याणं, मंगलं. मांगल्यं, संभाग्यं, भद्रं, क्षेम:-मं, शुभं,

Austere, u. तीव, उग्र, (तपः), निष्टर, कर्कश, कठोर, निटंय, कठिन: (in taste) ज्ञास्त, स्तक्ष, कद्र. -ity, s. उग्रता, कठोरता &c. 'religi-Ous a. तपस् u., कृच्छं.

Austral, s. See 'southern.'

Authentic, -al, a. अकृतिम, तथ्य, प्रमाणयुक्तः अकल्पित, सत्यः -ate, ए. t. सप्रमाण त. क. 8 U. प्रमाणीकः. ity, ह. सप्रमाणता, सत्यता, प्रामाण्यं. -ally, adv. सप्रमाणं, प्रमाणातु-सारेण.

Anthor, s. कार:-कृत in comp.; 'a. of Gadâdhari 'गदाधरीकार:- कृत्; ग्रंथकार:. 2 कृत्m., प्रणेत्m., लेखकः. 2 प्रवर्तकः, आ-रंभकः, उत्पादकः, जनकः, संपाद्यितृ m. -ship, कर्तृत्वं, प्रवर्तकता.

Authority, s. प्रभुत्वं, प्रभावः, ज्ञक्ति 🏸 2 अ-धिकारः, प्रभुत्वं. 3 ऐश्वर्य, आधिपत्यं, आज्ञा, शासनं, नियोगः. 4 प्रमाणं, आप्तवचनं, निद-इनि : ' Panini is an a. in this respect? अत्र विषये पाणिनिः प्रमाणं. 5 प्रामाण्यं, वि-श्वसनीयता. 6 गुरुत्वं, गेरिक 7 अधिकारिन m , नियोगिन् m., अधिकृतः पुरुषः, प्रभुः. -ative, a. सप्रमाण, शासनानुरूप, वेधिक $(\mathfrak{sl}[f], \mathfrak{sl}[g], udc. \mathfrak{sl}[g], \mathfrak{sl}[g]$

Authorize, v_i / प्रमाणीक SU, सप्रमाण a. कृ. 2 अधिकृ,, नियुज्ञ(7, 1, 10, 3) अनुजा 9 U, эдин 4 A; 'a. ed person э ы ы ы а т.

Autobiography, अ आत्मवृत्तकथनं, आत्म-चारितरचर्न.

Auto-car, क स्वयंप्रेरितवाहनं-शकटः-रथः.

Autocrat, ह. समान्य मान, अधिराजः, अनियं-त्रितशासनः -Autocracy, साम्राज्यं, आधि-राज्यं.

Autograph, ६. स्वहस्तलेखः. 🗝 स्वहस्तलि-खित.

Automatic, a. स्वयंप्रेरित.

Automaton, 8. स्वयं-चलद् यंत्रं.

Automobile, s. See 'Auto-car'.

Autonomy, ३. रवयशासनाधिकार: Autono-mous, a. स्वयंशासित.

Autopsy, अ स्वयंनिरीक्षणं (ज्ञावपरीक्षणे). Autumn, sं शरद्व f. -al., a. शरत्कालीन,

शारदीय, शारद (दी $f\cdot$) $oldsymbol{2}$ शरादिज.Auxiliary, a. सहायभूत, उपकारक, सहका-

रिन. = असहायः. उपकारकः, सहकारिन आर् Avail, v. t. उपक 8 U, अनुग्रह 9 P; gen. ex.by instr. with My, mor &c.: 'what a. s thy weeping, child ' बत्स किं रुदि-तेन. 2 प-उप-युक्त 7 A, 10; 'a. ing himself of the opportunity गृहीतावसर:. - v.i. सफल a. भू, हिताय-फलाय-भू; लाभाय-भू.

- अध्योजनं, उपयोगः, ग्रुणः. 2 फलं, हितं,

लाभ:, अर्थ: : ' of no a. 'निप्कल, इयर्थ &c. -able, a. प्रयोज्य. 2 स तल, हितावह, 3 पाप्य, लभ्य; 'not a ' दूर्लभ, असुलभ, अनु-

Avalanche, 🦇 गिरिज्ञिखरस्खलत हिमराज्ञि 🖦 Avant guard, अ. सेनामुखं, रणाहीरस n.

Avarice, ः लोभः, लालसा, जिप्नशा, वित्तेहाः =Avaricious, a. लोभिच, धनलुब्ध, अर्थपर, मितंपच, लुब्ध, कृपण. -!y, ade आतिलोभे-न. क्रपणवत. -ness, इ. क्रपणत्वं, कार्पण्यं, अतिलोभः, लुब्धता.

Avaunt, interj. अपेहि, अपसर.

Avenge, v. t. प्रतिकृ 8 U, प्रति(ती)कारं कृ, (with gen.); वेरानृण्यं गम् 1 P (with loc. of offender). 2 नियंत 10, अब c.; 'a. a wrong' वैरनिर्यातनं वैरमाधनं . . 3 दंइ 10, प्रतिहिंस् 7 P. =er, s. प्रतिकर्त m., प्रतिहिंसकः, वेरशोधकः.

Avenue, अ. द्वारं, मार्गः; वीथि f:; तरुपंक्ति-

वक्ष-श्रेणी 🏸

Aver, 🗠 🕩 मप्रतिज्ञं-सञप्रधं वद् 1 P, दृढं वस्

Average, ((. भामान्य , मध्यम, -) मध्यमाव-स्था, मध्यस्थता : 'on an :.. ' सामान्यतः, स्थलप्रमाणेन.

Averse, u. पराङ्मुख (खी f.), विरक्त, भ तिकुल, विपरीत, द्वेशिव 2 अननुकुल, वाम: 'fate being a.' प्रतिकलतां उपगते विधाः 'a. to giving intelligence ' पत्रसिदान-पराङ्मुखः ; 'to be :a. ' (to) अपाइत् 1 A, विरंज्य pass. -ness, Aversion, 8. विरागः, अप्रीति $f\cdot$, द्वेषः, विमति $f\cdot$, प्रतिकुलता, विरक्ति fः, पराङ्गमुखता (with loc.). ${f 2}$ त्रासः, भयं.

Avert, r. t. मं-परि-ह 1 P, विनि-अप-नि- ह с., नि-ध्या-अध-वृत् с., अपानुद् 6 P; with the face a. ed ' विमुख-पराइमुख (खी∄ः).

Aviary, 🚳 पंजरं, वीतंसः, विटंकः, पक्षिशाला. Aviation, अ. आकाशगमनं, -Aviator, 8. आकाशगामिन गाः

Avidity, s. Avarice, q. v. 2 अतिस्पृहा, कोत्रहलं.

Avocation, 🖇 कार्य, व्यापारः, वृत्ति 🏸 कर्मन् 2 आकर्षणं

Avoid, $v.\ t.$ परिहू $1\,\mathrm{P}$, वि-परि-वृज्त 10, पोज् $oldsymbol{x}$ 6 P, हा 3 P, त्यब्द् 1 P. -Ance,-ing, s. त्यागः, वर्जनं, परिहारः,-हरणं.

Avouch, $v.\ t.$ सनिश्चयं-सञ्जपथं-वद् $1\ {
m P.}$ ${f 2}$ परार्थ बद्दु, निर्ब्यूहु 1 🖰

Avow, rं t. प्रकार, स्पष्ट-वर् 1 $ext{P}$. $extbf{2}$ स्वीक 8 U, अंगीक, अभ्युपगम् 1 P. -edly, adv. स्पष्टं, प्रकाशं, प्रकटं.

Await, v. t. प्रति-ईक्ष् 1 A (तवागमनं प्रती-क्षते), प्रतिपाल् 10, उद्दूञ् 1 P 2 प्रत्यास**र** 1 P, लग्न a. संपद् 4 A; उपस्था 1 U, आपत् 1 P, (with gen.); 'destruction (death) a. s those that are born' विपदु-त्यस्मितासुपस्थिता (R. VIII. 83).

Awake, v.i: वि-प्र-बुद् 4 A, निद्रां त्यक् 1 P, विनिद्र a. भू, जागृ 2 P. -v. t. Awaken, जागृ c., बुद् c., निद्रां भजः 7 P. 2 जन् c. (जनयति), उत्तिक् c., उत्था c. (उत्थापयति) -a. जाग्रत् (ती f.), उश्चिद्र, प्रबुद्ध, प्रजागर, जागरूक.

Award, $v \in \{1, 3\}^{D}$, 2 दा $v \in \{1, 3\}^{D}$, विशेषा के निर्णयः; विचारः, आज्ञा.

Aware, a. विज्ञापित, सावधान. 2 वेदिन-ज्ञ in comp.; or by ज्ञा 9 U, See Know.

Away, क. परोक्ष, अविद्यमान, अनुपस्थित; दूरस्थ. =क्किं अलं, कृतं (instr.). 2 अपेहि, अपसर.

Awe, 8. साध्वसं, भयं, त्रासः, आद्रः, संग्रमः, आद्रप्रयुक्तं भयं; 'I approach the king with a 'चिकतं तृपस्य पार्श्वसुपेमि (M.1); 'Stand in a. of 'भी 3 P. त्रसं 1, 4 P. -v. t. भी c., त्रस् ८ संग्रमेण आकुहीन्तृ 8 U; 'a. ed., atruck with awe 'संग्रांत, विस्मयाकुल; भयाकुल, भयविहुत, ससाध्वस. -Awiul, a. चीर, दारुण, भीवण, भैरव (वी तेंं) (of things). 2 आतितेजस्वन, महातेजस्त, आद्रणीय, पूज्य; 'how a. is royal greatness 'अहो दुरासदी राजमहिमा (M.1). 3 प्रशांतमंभीर (अरण्यश्री:). -ly adv. सभयं, अत्यंतं. -ness, 8. तेजस् n.; दारुणता, घोरता.

Awhile, adr. किंचितकालं, सहर्त, क्षण यावत्. Awkward, a. अकुशल, अद्दश, अक्षिप्त, अपदु. 2 (Manners) ग्राम्य; विरूप, स्थूल. -ness, अद्क्षता; ग्राम्यत &c.

Awl, 8. आरा, चर्ममंभदिका.

Awn, 8 शूकं, किंशारु:.

Awaing, ह. वितानं भाच्छाद्नं.

Awry, adv तियक्, साचि, जिद्धां. 2 विपरितं, प्रतिलोमं, प्रतिकूलं.

Axe, ह. टंकः, पर्श्यः, कुठारः, परश्वधः.

Axiom, 8. तत्त्वं, सिद्धांतः, 2 वचनं, सूत्रं. -atic, a. स्वयंसिद्ध.

Axis, ह. अक्षरेखा, अक्षः, ध्रवः.

·Axle, ह. अक्षाग्रं.

Ay, adv. तथेति, एवं, आम्, नूनं :

Ayah, s. उपमातृ f., धात्री, आससपरिचारिका.

Aye ade. सदा, सर्वदा, अजसं.

Azure, a. नील, नील-आकाश-वर्ण.

В.

Babble, v. i. जल्प् 1 P, प्रलप् 1 P. 2 व्हस्य-भेदं कु 8 U. =ing, s. जल्पः, प्रलपितं. च्टाः, s. जल्पकः, वाचादः, वाचालः, प्रलापित् m., वावद्रकः.

Babe, Baby, s. शिशुः, शावकः, दारकः (रिका /), स्तनंधयः. =hood, s. बाल्यं, शशर्वं, बाल-भावः. =ish, a. बालिश, बालेय.

Babel, क संकरः, कोलाहलः, संकीर्णनादः-

Baboon, क वानरः, कपिः, मर्कटः.

Bacchanal Bacchanalian 8. मद्यपानासक्तः, मद्यपियः, पानरतः.

Bachelor, हः अकृतदारपरिग्रहः, अकृतिदाहः अविवाहितः.

Bacilli, s. (Pl.) रेगाजंतवः.

Back, s. पृष्ठं, पृष्ठदेश:; 'lying of the b. ' उत्तानशय: 'behind one's b.' परोक्षे-अं. =adv. प्रति, अपा, नि, परा, with verbs; प्रनिवृत 1 A 'come b.' give b. मतिहा 5 U. -prep. See Before. -v. t. अनुसुद्ध 1 A, समर्थ 10. रक्ष 1 P. 2 (horse), आ-अधि-रुद्ध 1 1'. 3 पराणुद 6 P, See Drive.-bite, -e. t. परोक्षे अधिक्षिपू 6 P,परि-बद् 1 U, असूर्यात (D.) with dat.; पृष्ठमांसं अद 2 P or खाद 1P (with gen.). =bi= ter, 8. पिद्युन:, पृष्ठमांसादः, परिवाद्रतः. s. पेद्रान्यं, परि (री) वादः -biting, -bone, 8. पृष्ठवंशः, कशेरुका. -door, 8. पक्षद्वारं, पक्षकं. -gammon, अ. चर्मपहिका-क्रीहा. -ground, ह. पश्चाञ्चमि /:; ' throw into the o. '(iit.) दृष्टिपधाक्तिवार 10, निम्नते स्था c (स्थापयति); (fig.) ' Urvas'I throws Lakshmi iuto the b. ' उर्वज्ञी 'प्रत्यादेज्ञः श्रियः (${
m V\cdot 1}$); रतेरपि न्हीपद्मादधाति (K. III. 57). -room, ८. अंतर्गृहं, अंत:-उप-ज्ञाला, -side, ८. पृष्ठ-भागः-देशः -slide, ए. १. स्वधर्मात् भ्रंश् 1 A, 4 P or च्यू 1 A. -stairs, ह. उप-प्रच्छकां-सोपानं: 'b. influence ' प्रच्छन्न-सामध्ये-गुणः. =ward, a. पराङ्गसुख (स्त्री / .), अतीतकाल. 2 मंदधी- मति, मंद्र, (of a boy). 3 अनिच्छु, प्रतीप.-wards, adv परा, प्रति, with verbs; पृष्ठतः, पष्टभागे-देशे. 2 पश्चात्, प्रतीपं; गतागतं; move b and forward ' गतागतं-गमनाग-मर्गक 8 U.

Bacon, 8. ज्ञूकरमांसं.

Bacteria, s. (Pl.) रागजंतवः.

Bad, a. निंदित, गर्सा. 2 अद्यास, अभव. 3 असार निर्मुण, अदित; 4 सदोष, अद्युद्ध; gen. exby दु:, वि, कु, कि, कुत, अप, prefixed; 'a b. man' दुजनः; दुदैंचं &c.; कुपथः'a b. way; 'कुमतिः; किससा'a b. friend'; 'b. coin,' कुटनाणकः; 'b. debta,' अमितकम्बं क्षणं, अपयशः 'b. fame', infamy; कद्भः 'a b. hoise.' -ly, adv. Gen. Ex. by दुर, कु; 'b. piepared' कुनिर्मित; 'smells b.' दुर्गेधः अस्य; 'b. bitten' तीवं-यलवत्-असुल-दृष्टः, 'b. off' दुःस्थित, कष्टापन, दुर्गत. -ness, s. Ex. by (a.); 'b. of result' कुपरिणामः; दुराचारः. 2 दुर्जनता, दुष्टता. 3 निःसारता, निग्रणता, अभद्भता. 4 अशुद्धता, सदोषता.

Badge, ह. चिद्धं, लक्षणं.

Badinage, s. उपहासः, रुघ्कि ्र., टहरी, नर्मन् n.

Baffle, v. t. स्वर्धी-मोधी-कु. 8 U, खंडू 10, भंज, 7 P, मित-बि-इन् 2 P. 2 पराभू 1 U, पराजि 1 A; 'b. ed in efforts' भग्नोद्यमः; 'the scene b. s description' वर्णनिविषयाति-क्रांत तस्थानं. -ed, a. खंडित, भग्नाज्ञ, मो- पाज्ञ; पराजिन.

Bag, s. पुट:-दं, पसेव:, स्यूत:, कोष:; 'leather b.' चर्मभिक्षका. =c. t. स्यूते निधा 3 U. 'to let the cat out of the b', ग्रहां स्फुद्र c., ग्रह्मस्कोटं कु 8 U.

Bagatelle, s. क्षुद्रविषय:, अगुर्वर्थ:.

Baggage, क सामग्री, उपकरणं, साधनं; 'bag and b.' सर्वमपि गृहीत्वा. किमपि नावशेल्य. Bagnio, क स्नानागारं. 2 वेशवासः, वेश्यालयः.

Bah, interj. अहह, धिकू.

Bail, ह. प्रतिभू:, लग्नकः, पातिभाड्यं, 'admited to b. 'प्रतिभूद्यंनेन सुक्तः. = ए. ए.लग्नकं द्या 3 U. दस्या सुद्ध ए. 2पोतं निर्जाली कृष्ठ U. Bailiff, ह. आसेष्ट्र m., ग्राहकः.

Bairn, s. Nec Babe.

Bait, s. आमिषं; 'b. fixed to a fish-hook' षडिशयुतं पिशितं. 2 म-बि-लोभनं. 3 प्रवासो-पहार: =v. l. प्र-विद्धुभ् c. 2 आमिषं दा 3 U (with dat.); आमिषं बढिशे निधा 3 U or यु 2 P or निविद्धु c.; 'this is surely a b. to catch me' मां वशीकर्तुं चूनमिदमामिषं प्रकल्पितं. 3 (horses) विश्रम् c.; भुद्ध c. 4 See ' Harass.' 5 (प्रवासे) मार्गे उपहारं कु 8 U. =v. i. भोजनार्थं विश्रम् 4 P.

Bake, v. t. (कदौ) पच् 1 P, तप् c., अस्च 6 P. =ed, a. पक्क; 'b. brick' पक्कष्टका; कंद्रपक्क. =er, s. कांद्रविकः; आपूर्णिकः. =house, s. आपाकः; कंद्र m. f.

Balance, इ. तुला, मापनः; 'beam of a b.' तुलाद्दः-यष्टि र 2 शेषं, अवशेषः 'what is the b. against me' मयादेयः (द्रव्य-)शेषः कियान्वतंते. 3 विधेष्यनं, विगणनं, समत्तांलनं. 4 तुल्यता, समानभारता. कार्यः तुल्यता (तुल्यता कार्यः समी क्ष 8 U, शुष c. 2 (In thought) विविच् 7 P; विक्रृप c.-ए.ं.दोलायते(D.)-ed. a. तुल्लत. 2 तुल्यभार; सभीकृत; 'b. sheet', इ. संक्षित्तगणनालिखः, देयादेयशेषदर्शकं गणना-प्रकः.

Balcony, ह. वरंड:, प्रशीव:, वितर्दि-र्दी / Bald, a. वि-अ-केश (शी /), सुंड, खलति. 2 अनावृत, नग्न, असंस्कृत. 3 असम्य, अशिष्ट,

अलंकारहीन. Baldrick, ८ मेखला, कांची, रस(श)ना. 2

राशिमंडलं, ज्योतिश्रकं. Bale, * भांडं, भारः, दृण्यपोटलिका. 2 क्लेशः, विनाशः. $-v \in U$ जलं उत्किप् 6P. -ful, a. सशोक, क्लेशार्त, g:खित. 2 पाणहर (रि.f·), विनाशित, Sec Deadly.

Balk, e. t. See Baffle. =s. सेतुः, सेतुःचधः. Ball, s. कंडुकः (for playing); गोलः-ल, वर्तुल, मंहलं; 'eye b. 'तारा. 2 ज्ल्यकिहा;

[°] b. room [°] हृत्यस्थानं. Ballad, [«]. भीतं, भीति के, मानं, [°] b. singer [°] गायकः.

Ballast, ह. पोतस्थेर्यद्भव्यं.

Balloon, ह. विमानं, आकाश-व्योम-यानं.

Ballot, ह. ग्रुटि(कि)का.

Balm, ४. गुग्गुल:, वृक्षनिर्यास:. 2 प्रशमः, शांतिः f. -y, " सुर्रोभ. 2 तापहर (री. f.), शांतिदं, उपशमक.

Balsam, अ विलेपनं, अभ्यंजनं, =ic, सं स्निग्ध, चिक्कण.

Baluster, 🛭 लघुस्तंभः.

Balustrade, ह. लघुरतंभपांक्ति ∱

Bamboo, r. वेणु:, वंशः, किचकः (sounding b.).

Bamboozle, See Cheat.

Ban, हः घोषणं. 2 अभिशापः, आक्रोशः. 3 नि-पति-वेधः. =ः tः अभिशप् 1 U, प्रतिविध् 1 P.

Banal, त. क्षुङ्ग, लघु, तुच्छ. Banana, s. कदली, नुणसारा, गुच्छफला.

Band, s. बंध:, पाझ:, बंधनं . 2 समुहः, अणी. 3 दलं, ग़ल्म:-लमं (of troops). 4 त्यंसमूहः, बाद्वियणः. - सिल्द् 6 l', संयुद्धः । See Assemble.

Bandage, 8. बंध:, बंधनं, पट्ट:, आवेष्टनं.

Bandit, 8. दस्य:, चोर:, स्तेन:.

Bandy, v. t. इतस्ततो विक्षिप् 6 P · 2 विभिन्धे 1 A; ' b. words ' वाचा उत्तरं दा 3 U· -legged, a. प्रज्ञु, प्रगतजानु. - अ वकाग्रयष्टि f ·

Bane, ४. गर:-रं, विषं. 2 (fig.) नाश-अन-र्ध-मूलं, क्षयकारणं, विनाशहेतुः, आधिः; वामाः कुलस्याधयः (S. 4.) ' are a b. to the family.' =ful, a. विषान्वित, सर्विष, विनाशिन, विनाशन

Bang, v. t. प्रहृ 1 P, तड् 10, अभि-प्रति-हम् 2 P. =8: आघातः, प्रहारः, करायातः.

Bangle, s. वलय:-यं, कंकणं.

Banian, See ' Banyan.

Banish, v. t. वि-निर्-वस् ८., प्रवद् ८. 2 नि-राकु 8 U, नि:-उत्-सु ८., अपाद्यद् 6 P, निरस् 4 P; 'the thought was b. ed from his mind' सा चिंता मनसो निरस्ता. -ment विवासनं, निर्वासनं, प्रज्ञा(व्र)जनं, 2 नि-राकरणं, निरसनं.

Bank, 8. तीरं, कुलं, तटं-टी, रोधस् n., कच्छः: 'the other b. 'पारं : 'sand b' सैकतं. 2 धनागारं. = 1. / कुलेन परिवेष्ट 1 A or c. -er, ह. धनागारपतिः; श्रेष्ठिन् m., कुसीदिकः.

Bankrupt, 8. ऋणदान-ऋणशोधन-अक्षमः. सर्वस्वच्युतः, परिक्षीगः, निर्धनः, =cy, हः परि-क्षीणता, ऋणज्ञोधमाक्षर **ग.** &c.

Banner, ह. ध्वजः, पताका, केतनं, वैजयंती, केतः.

Banns, 8. विवाहघोषणा.

Banquet, अ. विशिष्टभीजनं, स्वाद्वसभीजनं. =v. t. मिष्टाची: भुज्द c. or संतव c. =v. i. विशिष्टासं भुज्र 7 A or भक्ष 10; 'the horses were b. ing upon the grass 'अश्वास्तुणं यथेष्टं भक्षयंत आसत्.

Banter, v. 1. भर्त्स् 10 A, निंद् 1 P, अधिक्षि-प ⁶ P. 2 अव-वि-उप- हस् 1 P. =s. निंदा, अधिक्षेपः, अवहासः, &c.

Bantling, s. See Baby.

Banyan, 🔗 वटः, न्यग्रोधः.

Bar, 🚱 अगेलं-ला, अर्गलावंधः. 2 प्रत्यूहः, अत-रायः, 3 जलाका (of a cage). 4 दंहः: 'iron b. ' लोहदंड:, लोहपिंड:. 5 मैकतं. 6 न्यायसभा. =v. t. नि-पति-रुध् 7 U, नि-प्रति-षिध् 1 P. निराकु 8 U. निरस् f 4 P, निदु c. or निवार 10. 2 अगलेन बंध् 9 P.

Barb, ह. कर्णः, श्रूलाग्रं. 2 अश्वतनुत्रं. -ed, a. कर्णिन

Barbarian, 🛪 ग्राम्यः, असम्यः. 2 म्लेच्छः : यवनः, किरातः. 3 विदेशिन, वैदेशिकः.

Barbarous, a. वेदेशिक (की f.). **2** अशिष्ट, असम्य, अश्लील. 3 निष्ठर, क्रूर, निर्द्य. 🖫 🥠 adv. क्र्रं, निष्ठरं, निर्देयं, श्वापदवत्, पञ्चवत्. -Barbarity, 8. निष्ठरता, चुशंसता, कौर्य, असभ्यता, अशिष्टता

Barber, s. नारितः, क्षौरिकः, क्षुरिन् m.; 'b.' s wife ' नापिती; ' b.' s business ' नापित्यं. \mathbf{Bard} , s. बादिन् m., बैतालिकः.

Bare, a. अनावृत. शून्य. 2 केवल, मात्र in comp. ; 'on the b. ground ' अव्यवधा-नायां भूमावेव (Ka. 151). 3 विवस्त्र: 'b. footed' पादुकाहीन, अनावृतपाद'; b. headed ' अनावृतिशिरस ; ' b. faced ' निलंजन, भृष्ट; ' thread b. ' (clothes)• जीणानि वासांसि. $-v \cdot t$ नशीक 8 U, विव-**बीकः**; उच्छद् 10. **2** उत्कृष् 1 P. **-ly,** adv. मात्रं, केवलं. 2 कथमपि, कप्टेन, कुच्छेण. -ness, ह. ज्ञून्यता, विषस्त्रता. 2 क्षीणता, दैन्यं.

Bargain, ह. संविद् रि., समयः, अन्युपगमः, a b. was struck ' इति समयः कृतः ; ' bny the horse, it is a good b. 'स्तीकमृल्यन लम्यतेयमश्वः क्रीणीहि ताचदेनं: 'in the b. '

अपि, अपरंच, 2 पणः, विपणः, क्रयविक्रय-नियम:. 🗝 💤 पण् 1 A, व्यवह 1 P.

Barge, s. केलिनौका. 2 तरालु:, वहित्रं. -man, ८ नाविकः, पोतवाहः.

Bark, 8. त्वस् f., वल्कं, वल्कलः-लं. 2 पोतः श्चद्रनोः, तरीः. =v. i. बुक्क 1 P, 10; 'dogs b. at the moon ' श्वान: शशिनं वीक्ष्य बक्क-यंति: भव 1 P. =v. t. त्वचं-चल्कं-अपनी 1 P or निष्क्रच 1 P. -ing, s. वृक्कनं, भवणं. -y, a · वाल्कल (ली f ·), त्वङ्कमय (यी f ·).

Barley, s. यव:, प्रवेट:; 'b. broth ' यवसुरा-रं; 'b. corn ' यव:; ' unripe b. ' कु-ल्मार्थ: 'b. water' उदमेश:.

Barm, ह. सुरा-मद्य-मंहः.

Barn, ८. कुञ्चलः, धान्यागारं, धान्यसंग्रहस्थानं.

Barometer, हा आकाशतोलनयंत्रे.

Barrack, 8. सैन्यावास:, सैन्यागारं. -v. t. सै-न्यागारे स्था c. (स्थापयति) or निवस् c.

Barrel, ह. दीर्घगोलाकारं काष्ट्रपात्रे. 2 (Of guns) नाहि-ही f_{ij} नाहि-ली f_{ij}

Barren, a. बंध्य (lit. and fig.). 2 ज्यर्थ, मोघ, निष्फल. 3 (Ground) अनुर्वर, अ-शस्यपद, मरुस्थलं-ली. 4 श्रून्य, रिक्त. -ness, 8. वंध्यत्वं. 2 वैयथ्य, शुक्कता.

Barricade, 8. प्राकार:, च ः-पं, प्राचीरं, -v. t. वि-प्राति-रुध् 7 U, See Obstruct.

Barrier, s. बृति f., वप:-पं, प्राकारः. 2 सीमन् f_{-} , सीमा, पर्यतः- तं. $oldsymbol{3}$ विद्यः, प्रत्यूहः, अंत-रायः, व्याघातः.

Barrister, s. उत्तरवाहिन m., प्रार्थ वक्त m.; स्मृतिशास्त्रकशलः.

Barrow, 8. शुकर:. 2 उक्ततभूभाग:. 3 शकटिका. Barter, 8. विनिमयः, प्रतिदानं, परि(री)वर्तः. 🗝 र विनि-मे 1 A, परिवृत् c.; 'b. ed for 5 cows ' पचगु (गृहं &c.). =v. i. भांडवि-निमयेन वाणिज्यं क 8 U, ब्यवह 1 P.

Base, a. नीच, अनार्य, सल, दृष्ट, कटर्य, जब-न्य, अधम, नि-अप-कृष्ट. 2 विजात, हीनजाति, अनभिजात, अकुलीम. 3 कूपण. 4 (Notes) धीर, गंभीर; 'b. metal 'कुटयं. -8. अधो-भागः, मूलं, तलं, उपष्टभः. 2 मूर्धन् 🛲 , भूमि f. 3 वास्तु n.; पोदः; 'based on ' ex. by मुख in comp.; 'delusion b. ed on ignorance : अज्ञानमूलका आंति:. -ly, adv. नीचतया, अधम &c. =less, a. निर्मूलक, निराधार, अमूल, -ness, हे अधमता, अना-र्यता, निकृष्टता; अक्कुलीनता, वैजात्यं; गांभीर्ये.

Bashful, a. ऱ्हीमत्, लज्जावत्, सबीड, त्रपित, सलज्ज, शालीन, सत्रप, विनीत, भीर. नाप्र, adv. सलज्जं, सत्रपं, सत्रीहं; ' his face b. bent down ' लज्जावनतमुखः. त्रयाधोमुखः. =ness, 👂 लज्जा, त्रपा, ऱ्हीः: बीडा 🕻 शालीनता, विनयः**, भीरु**ता.

Basil, ह. तुलसी, कुठेरकः, पर्णासः.

Basin, हः भांडं, द्रोणी. 2 जलाशयः, तहागः, कासारः. 3 आलवाल, आधारः, आवापः, आवालं. 4 खानं. 5 सरित्तटपदेशः, रयपथः.

Basis, मूलं, यानि 🥕 आधारं:.

Bask, v. t. सूर्यातपं नि-आ-सेव् 1 A; 'b. s in the morning sun' बालातपं निषेवते.

Basket, ६. मंजूषा, षि(पे)टकः, करंडः, कं डोलः. -maker, ६. वेणवः, वेदलकारः. -work, ६. वेदलं.

Bass, s. See Bass 4. 2. कटः; b. relief '

Bastard, य., ह जारज, खुंड, कुलटोत्पन्न; को-लटेय, कानीन, विजन्मन, दासीषुत्रः (त्री /), विजात.

Baste, v. t. लगुडेन तड् 10 or पह् 1 P or आहन् 2 U· 2 सिव् 4 P. -Bastinade, s. लगुडाघातः, गदामहारः, ताडनं.

Bastile, क्ष्माकारयुक्तं दुर्ग.

Bastion, 8. चप्र:-पं.

Bat, s. जतुका, अजिनपत्रा, प्रोष्णी, तैलपायिका. 2 यष्टि f., गदा, लगुडः.

Batch, s. गणः, संघः, समूहः.

Bate, See Abate.

Bath, s. स्नानागारं, स्नानकुड, अवगाहनस्थानं. Bathe, v. i. स्ना 2 P, मस्ज, 6 P. (loc.); गाडू 1 A, वि-अव-गाडू (with acc.). -v. t. स्ना c. (स्ना-स्न-पयित); पक्षाल् 10, धाव् 10; अ-भिषिच् 6 P, निमस्ज, c. (मज्जयित).-log, s. स्नानं, निमजनं, अवगाहनं, अभिषेकः. -a. स्नानीय; 'b. cloth 'स्नानीयवद्धां.

Bathos, s. नीचता 2 गांभीर्य.

Bating, prep. See Except.

Batlet, ह. राजकपयुक्तः काष्टसदूरः.

Baton, Batoon, ऽ. दंड:, गदा, यष्टि र्र., लगुड:. Battalion, ऽ. गुल्म:-लमं, वाहिनी, सैन्यदलं.

Batten, v. i. आरपे 1 A, स्काय 1 A; 'tne wolf b. s on the lamb' अजा (मांस) भक्षणेनात्मानमाप्याययति; उदरं भू 3 U. —v. t. प्ये c., संबुष् c. पीन a. कृ 8 U.

Batter, v. t. मृद् 9 P, चूर्ण, 10, मंथू 9 P, नि-ष्पेष् 7 P, प्रभंच, 7 P. -y, s. मर्दनं, पेषणं.2 कामानभेणी.

Battle, 8. युद्धं, रणः-णं, समरः, संग्रामः, संख्यं, प्रधनं, आहवः, आजि fः समिति fः, युप्प् fः, 'b. arıay ' ब्यूहः, सैन्यविन्यासः; 'b. axe' परद्युः; 'b. cry ' सिंहनादः, क्ष्वेडितं, 'b. field 'रण-समर-& प्र्मि fः रणांगणं. =vः युप् f A. =mant, 8. सन्धिदः माकारः, भित्ति f

Battue, ह. संकलबध:-निष्टनं-

Bauble, ह. अल्पमूल्यं आभरणं, अल्पार्ध की-हनकं.

Bawd, s. कुहिनी, दूती, शंभली. नप्प, s. दूती-कार्य : कुहिनीकर्मन् म. नप्प, a महित, अञ्चद, अविनीत, नीच, 'bawd-house ' वेश्याश्रमः, वेशः.

Bawl, v. i. आ-उत्-छुत् 1 P, उचै:-तारस्वरेण शब्दायते (D.); रह 1 P, नव् 1 P, उद्धुप् 10. -er, s. आ-उत्-क्रोष्ट्र m., उद्योषक:. -ing, s. उत्कोश:. उदयोषणं.

Bay, a. पिंग, पिंगल. -v. i. See Back, -s. खातं, वक: ; 'turn to b. ' ' stand at b. ' श्रोत्रोत्मिस्रख स्था । P; ' b. salt. 'ससुद्रलक' णं, सेंधवं.

Bayonet, ह. निश्चिशः, गुलिकापक्षेपणीसंसक्ता दृरिका.

Bazar, s. आपण:-णं, पण्यवीथिका-वीधी, वि-पणि-णी f-, हद्वः, निषद्या.

Be, v. i. भू 1 P, अस् 2 P, बृत् 1 A, बिद् 4 A;
'b. it so' भवतु, एवं तथा-अस्तु. -Being,
s. भावः, अवस्था, बृत्ति f., अस्तित्वं, सत्ता. 2
भूतं, सत्वः- त्वं; 'rational b.' सचेतनः,
प्राणिन m.; 'corporal b.' शरीरिच m.,
देहिन m.; 'Supreme B.' परमेश्वरः, परमात्मन m. 2 जन्मन् n., संभवः, उत्पत्ति f.
-a. सत्, वर्तमान: 'b. that' यतः, यस्म.त्;
ex. by abl. or instr. of nonns.

Beach, s. (समुद्र-) तीरं, कूलं, वेला, तटं-दी. -y. a. तटयुक्त, कूलमय (यी $f \cdot$).

Beacon, ह आकाशदीपः, महोल्का.

Bead, s. गुली, गुटिका; 'a string of b. s'
माला; हार:; 'a rosary of b. s;' जपअक्षमाला; 'telling b. s' जपमालां गए
10. -man, s. जपकरणे नियक्ती जन:

Beadle, ह. दंहधरु:.

Beak, क चंचु रं, चंचूः, सुखं, तुंडः-डं. -ed, a. चंचुमत्, तुंडयुक्त. -er , क काचपात्रं.

Beam, s. तुला, स्थूणा; 'of a balance ' दंड:, यक्षि ते.; ' of a carriage ' धुद्र ति. 2 किरणः, अंझु:, See Ray. — ं भोत्-वि-लस् 1 P, स्फुद्र 6 P; ' a face b. ing with joy ' सुद्रा विलसदाननं. —less, a. निष्प्रभ, निस्तेजस् —y, a. भास्वत्, भाष्ठर, देवीप्यमान, अंझुमत्. Bean, s. माषः, हाँचिकः.

Bear, e. t. वह 1 P, नी 1 P. 2 धू 1 P,आलं-चू 1 A, भू 3 U (राज्यभारसुवाह-यभार) 3 सह 1 A, मृष् 4 P, 10, क्षम् 1 A. 4 प्रस् 2 A; उत्पर् c., जन् c. (जनयति); 'Satyavati bore two sons to the king ' नुपेण सत्य-वत्यां पुत्रो जाती, उत्पादिती, नुपः सत्यवत्यां पुत्रावजीजनतः; the same sense ex. in स नैषधस्य सुतायां पुत्रमुत्पाद्यामास (R. xvii. 1) 'he had a son by the daughter' &c. 5 (Cherish) भू 3 U, धू 1 P; 'I b. no malice to you' तबोपरि हेषं न धारयामि, or न त्वं मम हेष्पाञं स्थानं; 'he bore himself bravely on the occasion' तत्मिष्णवसरे तेन साधु आचरितं, धीरं बिकातं; 'b. witness' साक्ष्यं दा 3 P

(with gen.) ; ' b. company 'सहचर: (ति f.) भू 1 P; 'b. name ' नाम भू 3 U, or ध 10; व्यपदेशं भज् 1 A; (एवंब्यपदेश-भाजिनः U 6); 'b. fruit' सफलीभू, फल्र 1 P; · b. in mind ' चित्ते अवधु 10, मनिस क्र, अनुसम् 1 P, = अ ऋक्षः, भहकः, भालुकः. ■Born, a. जात, उत्पन्न, पस्त, संभूत; 'to be b. ' जन 4 A; उत्पद् 4 A; प्रसू pass., उन्हा P, संसू; 'was b. in the form of a dwarf' वामनस्पेण जातः-अवतीर्णः. -back, v. i. परा-प्रति-नि-वृत् 1 A. =down, v. t. अपाक 8 U; पराजि 1 A, निपत् c.; 'bore downall opposition' सर्वमंतरायमपाकर्वन. -on, v. i. See Apply. -out v. t. (fig.) हृद्वयति (D.); समर्थ् 10. -up, v. उद्वह c., उत्तम् C., as in झदिति घटनोत्तमितमिव (U.3). 2 सह 1 A; 'b. under grief' दू:ख-प्रतिकारं कर, शोकवशं मा गमः. -er, ३. वाहः. हरः, वाहकः, in comp. वार्ताहरः 'b. of news' =ing, है अवस्थानं, स्थिति 🏂 2 बुद्धि fः वतनं, आचरगं, रीति fः

Beard, s. इमथु "., कू वै; सुवरामन "; wearing long b. s. 'द्विकृषा: (pl.). 2 क्रकं, किंकार: . 3 फलं, कर्ण: . = . !. न्यक्कु 8 U, समक्ष अवज्ञा 9 U ण निर्मत्से 10 A or अधिक्षप 6 P. -ed, " सहस्रुः इमथुल, कूर्यध्य &c. -less, « इमथुहीन;अजात-असुद्धिक्ष--मथु. 2 अप्राप्तव्यवहार.

Beast, s. प्रजु:, मृग:, जंतु: ; 'b. of prey' श्रापद:; 'b. of burden' धुर्य:, धुरीण: ; 'b. in the form of man' नरपज:. -fal,

-ly, a. पश्चतुल्य; जवन्य, पशुक्रील.

Beatify, v. t. परमानंदं दा 3 U. 2 अमरेषु गण् 10, स्वर्गीयलेक्तमध्ये आरुह् c. -ic, a. अपवर्गद्, मोक्षत्रद्.

Beatitude, s. मोक्षः, गुक्ति र्., निःश्रेयसं, अप-वर्गः, निर्वाणं, परमा गतिः, कैवल्यं, desirous of b. सुदुक्तः.

Beau, 8. सुवेश:, सुभगंमन्य:.

Beauty, ह. सौंद्र्य, चारुता, लावण्यं, शोमा, काति र्र-, रूपं, रमणीयता, अभिरूपा,मनोज्ञत्वं, श्री:, लक्ष्मी:. -Beautify, v. t. हाम c., भूष 10, अलंक 8 U. -Beautiful, Beauteous, a. सुद्र (श्री ति.), रम्प, रम-णीय, कांत, मनोज्ञ, सुरूप, लावण्यवत, विचर, शोभन, चाव (श्री ति.), मंजुल oft., by स्रांग comp.; सुसुसं-सुरुशलं. -ly, adv. साधु, सुंदरं, सुण्द्र, सु in comps.

Beaver, 8. जिरह्माणभागः.

Becalm, v. t. निर्वात a. कु 8 U, प्रज्ञाग् c. (ज्ञामयति); See Calm.

Because, conj. इति, हि (not at the beginning of a statement); यत:, यत; more oft. ex. by कुत:, करमान् with abl.; by abl. or instr.; 'b. he is liable to the charge of inequality and cruelty' (नेप्रवरो जगत: कारणस्पपद्यते) कुत: वैषम्य-वैष्यप्रसंगान् 'b of' ex. by instr. or abl.; हती:, कारणान्, 'b. of this 'इति हती:.

Beck, s. संज्ञा; संकेत:. =0n, v. t. जिस्सा-इ-स्तेन संज्ञां-संकेत दा 3U. 2 संज्ञ्या आहे 1 P.

Become, v. i. भू 1 P, संपद् 4 A; बृत् 1 A, जन 4 A; in majority of adjectives ex. by nouns with गम्, भाप &c.; 'became dejected' विषादं गतः, विषण्णो बभुवः 'b. s hated 'द्वेष्यतां याति; became amazed' विस्मयमापेदे; 'b. ing curions 'समुपजात-कुत्हलः; ' what became of the queen Sita 'सीतादेव्याः किं वृत्तं (U. 2), किम-भवत:-v. t. युज्र pass., उपपद् 4 A,(with loc.); gen. ex. by अनुरूप, सहश (शी f.), उचित, उपपन्न (all with gen.): ' does this b. thy matted hair ' किमिदं जटानामनुरूपं, युक्त-सहशं &c. =ing, a. उचित, अनुरूप, युक्त, उपपन्न; 'it is h.' सांत्रतं.-ingly, adv. यथोचितं, यथाई, युक्तं, अनुरूपं.

Bed, इ. इाट्या, इायम, तल्प:-ल्पं, सस्तर:, इाय-नीयं; 'leave the b. 'संच द्वाट्यां; 'confined to b. ' 'b. rid ' द्वाट्यां, दे ट्यायस्त ; 'polluter of other's b. ' पारतल्पम:, परतल्पम: ; 'go to b. 'स्वप् 2 P, दी 2 A; 'b. chamber, '' b. room ' द्वायानागरं, द्वायागृहं, वासगृहं ; 'b. clothes ' द्वाट्याप् स्करा: ; 'b. sheet ' द्वायास्तरण, उत्तर-च्छद्:; 'b. stead ' पर्यक्व:, खट्टा, मंच:.2 (of a river) महर्य, रयपथ:. 3 फलक:. -Bedding, इ. झट्योपकरण, द्वायनसामग्री.

Bedash, Bedaggle, See Stain.

Bedaub, See Daub.

Bedeck, v. t. विश्वच् 10, See Adorn.

Bedew, v. t. आदीं के 8 U, क्रिट् c., प्रोक्ष् 1 P, सिच् 6 P. 'Bedim, v.t. মান্তিনীকু 8 U, কল্লুपীকু; 'eyes b. ed with tears' बाज्यप्रकरकलु-বা বুর্ছি (S. 6).

Bedizen, v. t. परिष्कु 8 U. See Adorn, Bediam, s. उन्मत्तानां निवासः, वातुलालयः. =a., =ite, उन्मत्त, वातुल.

Bee, ८ आठः, भ्रमरः, द्विरेफः, शिलीसुखः, भृंगः, मधुकरः, षद्पदः, 'honey b.' सरघा, मधु-मक्षिका, 'b. hive' मधुकोषः, 'bees wax' मधुजं, शिक्धं.

Beef, s. गोमांस.

Beer, 8. यवसरा-रं, यवमधं.

Beetle, 8. पिंगकपिशा. 2 सुदूर:. =v. i. See Jut.

Befall, v. t. आ-समा-पत् 1 P; ' such incidents b. worldly persons ' आपतंति हि संसारपथमवतीर्णानामेते इतांताः (Ka. 175) उपस्था 1 U, उपनम् 1 P (with gen.'); करैयात्यंतं सुख्युपनतं दुःखमेकांततो वा (Me. 109) संपद् 4 A, घद् 1 A.

Befit, v. t. Become.

Befool, v. t. ब्यासुद् ८., विश्रम् ८. (भ्रम्पति). Before, prep. (Time) प्राक्, पृत्तं, अर्वाक्, (with abl.). 2 (Place) पुरः, पुरतः, अग्रे, अग्रतः, पुरस्तात् (with gen.); समक्षं, साक्षात्, प्रस्तात् (with gen.); समक्षं, साक्षात्, प्रस्तात् (place) See above. 2 (Time) पृत्वं in comp.; 'not heard b.' अश्वतपूर्वः —conj. यावत् न-सावतः, 'study your lesson b. he comes 'यावत्सा नायच्छति तावत्याठमधीण्यः एकस्य दुःसस्य न याववृतं गच्छामि ताववृद्धितीयं स्मुप्तितं से; 'b. hand' प्रागेत, पूर्वमेव; प्रथमित अग्रे; 'b. mentioned' पूर्वोक्त, प्रामुक्तं, 'as b.' यथा पुरा, यथापूर्वं, पूर्ववत्, 'in times gone b.' पुरा, गतकाले.

Befoul, v. t. दुव् c. (दूषयति), See Stain. Befriend, v.t. अनुबहु 9 P; उपक् 8 U,

साहाट्यं कू (with gen.),

Beg, v. i. भिश्च 1 A, भिश्चादनं कु 8 U, भिश्चां वाच् 1 A. =v. t. अंजिलं बद्धवा-पाद्योः पतित्वा विज्ञा c (ज्ञापयित) or निविद् c. 2
याच् 1 A: अभि-प्र-अर्थु 10 A; 'b. s. to
say 'विज्ञापयितं, 'b. favour of ' प्रसद्
c., अनुनी 1 P. =ging, s. याच्जा, प्रार्थना.
2 भिश्चा, भिश्चाटनं. =Beggar, v. t. द्विद्वी
कु 3 U. सर्वस्तं ह 1 P; 'b. s description' वर्णनातितः s. —प्रार्थकः, अर्थन् m.,
भिश्चः, याचकः, द्विदः. =ly, a. निर्धन, कृपण.
2 नीच्, अपकृष्ट. =y, s. दैन्यं, कार्पण्यं, दारिग्नं, भक्षं.

Beget, v. t. जन् c. (जनयति): उत्पद् c.; प्रस् 2 A, सुझ 6 P. -ter, s. जनकः, उ-त्पादकः, जनयितु m.

Begin, v. t. आ-भा-रभ् 1 A; प्र-उप-क्रम् 1 A, प्रस्तु 2 U, (प्रस्तुपतां भोः), प्रवृत् 1 A;

' the wind began ' वातोग्रेसरोयूत्.—ner, इ. आरड्यू क., नवस्छात्रः.—ning, इ. आरंभः, उपक्रमः. 2 आदि क.; ' having no b.' अनादि. 3 मूलं, योनि f. प्रभवः; ' b. with' आदि-आद्य- in comp.; 'in the b.' आदौ; ' from the b.' आस्लात्, आदितः; ' God has neither b. nor end' अनाद्यनंत ईश्वरः. Begird, v.t. परिवेषद् 1 A or c., अवरुष् 70, आपरि-व 5 U: वलस्य सम्बन्धाः in comp.

Begird, v. t. परिवेषद् 1 A or c., अवरुष् 7U, आ-परि-द्व 5 U; वलय, रसना, in comp,; समुद्ररसना-उद्धिवलया-पृथ्वा 'earth begirt by sea '.

Begone, înterj. अपेहि, अपसर, अपयाहि.

Begrease, v. l. वसया लिप् 6 P, or स्नि-म्धीकृ 8 U.

Begrime, See Soil.

Begrudge, See Envy, r. t.

Behalf, (on or in) अर्थ, अर्थ, हेतोः, कार-

णात्, कृते (with gen).

Behave, v. i. आचर् 1 P, बृत् 1 A, ध्ययद्व 1 P; See Act. 2 वृत्तिं कु 8 U, अनुष्ठा 1 P; ' well b. ed ' सदाचारः. -Behaviou... s. आचारः, वृत्ति f., व्यवहारः, चेष्टितं, चरितं, आचरणं.

Behead, v. t. शिर: (n.) छिड् 7 P or कृत् 6 P. -ing, s. शिरच्छेद: ; worthy of b.' जीवच्छेटा:

Behest, See Command (s.)

Behind, prep. पश्चात, ggan., (with gen.)
अनु (with acc.); 'concealing his
body b. the creepers' लतांतरित-लताच्यवितिविग्रहः; 'he is far b. (backward)'
मंदः, मंद्धीः; 'b. the scenes' नेपथ्ये. -तर्वरु
पृष्ठतः; 'from b.' पश्चादेत्य, पृष्ठेनागत्य 2
अवरतः, अधस्तात्. 3 दूरे, दूरतः; 'b. part'
पश्चादेशः, पृष्ठं, नितंतः.

Behold, v. t. हुज्ञ् 1 P, ईक्ष् 1 A; See See. -en, a. उपक्रत, क्रतोपकारेण पराधीन.

=er, ३. प्रेक्षकः, द्शकः, इष्ट m.

Behoof, ह. अर्थ:, फलं, बृद्धि ∱ , लाभः.

Behove, v. t. Ex. by pot. pass. part. pot. mood, or आई 1 P; 'it b. s thee to assist me' त्वया मम साहाय्यं कर्तव्यं, साहाय्यं कर्त्तव्यं, सहाय्यं कर्त्तव्यं, सहाय्यं कर्त्तव्यं,

Belabour, v. t. See Beat.

Belate, v. i. चिराय or चिर्य D.

Belay, v. t. प्रति-उप-रूध् 7 U.

Bolch, v. र. उद्दम् I P, उद्गृ 6 P. -ing, s. उद्दमनं, उद्गिरणं, उद्गारः.

Beleaguer, See Besiege

Belie, v. ६ अमत्यं आस्ट्र ८ (रोपयति); मिथ्याभियोतं कु 8 U; परिन्यप-वद् 1 A. Believe, v. t. विश्वस 2 P, (with loc.). भह्या 3 U (with loc. of person and acc. of thing); प्रति-इ 2 P. (with acc.). 2 संभू ८., तर्जू 10, मन् 4 A.-er, s. विश्वा-सिन् ॥., अद्धालुः, अद्धान्वितः. -Belief, s. विश्वासः, विश्वभः, प्रत्ययः, 2 अद्धा, आ-स्तिक्यसुद्धि ं 3 मित्रिं, सुद्धि ं, 'it is my b.' इति मे मित्रः or मत्, इत्यहं मन्ये.

Belike, adv. अपि नाम, किस्वित.

Belittle, v. t. लघुक 8 U.

Bell, s. घंटा; 'small b. किंकिणी; 'b. metal 'कांस्य, पीतलोहं; 'b. clapper ' घंटाचादकः.

Belladonna, 8. कंटकारिका.

Belle, 8. सुंदरी, रूपवती स्त्री; सुभगमन्या.

Belles letters, ह चाङ्गयं.

Bellicose, a. कलहिं चेय,-शील, रणोत्सुक, युयुत्सु.

Belligerent, a., s. बद्धसमर; योधनशील, युगला

Bellow, v. i. नद् 1 P, निनद्, गर्ज 1P, रस् 1 P, रद् 1 P, नर्द् 1 P. -ing, s. गर्जित, निनादः, गर्जन, रसितं.

Bellows, ह. भस्ना, दृति र् , भस्ना, चर्मपसेविका.
Belly, ह. उदरं, जठरं, तुदं, कुक्षिः; 'b. ache'
उदर्राह्णः-लं; 'b. full' आकंठं, उदर्पूरणं
(ह.); 'b. bound 'आनद्ध; बद्धोदर; 'b.
god' उदर्भरिः, आदरिकः; 'b. worm'
किमिः; कुमिः.

Belong, v. i. अस 2 P, विद् 4 A, भू 1 P, with gen.; or by an adj. from noun; 'this book helongs' to me' ममेदे पुस्तकं, c' मदिपमेतत् पुस्तकं, 'b. ing to spring 'वासंतिक (की में); 'b. ing to the king; ' राजकीय. 2 संबंध pass.; 'this does not b. to you 'नायं तव ख्यापार:.

Beloved, a. प्रिय, इष्ट, द्यित, वहाभ; 'b. person' द्यितजनः, &c.

Below, prep. अध:, अधस्तात्, तलं, (with gen.). 2 जन in comp. 3 अयोग्य, अनहं, अनद्धरूप, असद्दूश (शी र्र.;); 'the gods are b. Hari' अनु हिंर सुरा: (S. K.). —adv. अध:, अधस्तात्, अधोभागेलोके (in hell). 2 नीचे, अवरतः. 3 इह, इह लोके.

Belt, s. मेखला, रस(श)ना, कांची. = v. t. मेखलारूपेण परित्र 5 U or परिवेदद्व 1 A.

Bemangle, See Mangle.

Bemire, $v \cdot t$, पंकेन मिलनयति ($D \cdot t$). or दुष् $c \cdot t$ (दूषयति).

Bemoan, See Lament.

Bench, s. पीठं; फलकः; 'b. of justice' धर्मासनं, ब्यवहारासनं.

Bend, v. t. नम् c. (न-ना-मयति), अव-आ-मम् c. (नमयति), नम्रीकु 8 U, आवृत्त् 10, बक्रीक, भुज-, वि-आ°-, 6 P; 'bent under the load of breasts ' कुन्नभारानामिता, स्तनभरेण नम्रतामानीता, स्तनभारेणावजिताः 'b. the brow सूभेगें कु; he 'bent his mind again to his task 'स पुनराप स्व-कार्ये मनोन्यदधात-त्रवंध-स्यवेशयत: . b. to one's will ' वंशीकृ. चंः आ-अव-प्र-नम् 1 P, नम्र-हीन- a. भू 1 P, 'trees b. down under the load of fruits ' भवंति नमास्त-रवः फलागमैः (S. 5) -Bent, a. आनमितः ना-न-मित, आभुग्न; पवण, पह्न, आवर्जित; 'b. on' कृतनिश्चय, सुनिश्चय, कृतसंकल्प, विहित-मातिज्ञ; 'eagerly b. on killing each other 'परस्परवधाद्यती. - अन्तति / न वक्रता, जिह्मता. 2 वंकः, पुरभेदः. 3 शीलं, बांछा, निश्चयः, प्रवृत्ति 🏸 अभिनिवशः, 🗝 ng, 🐠 नति 🗁 नमनं, अवनमनं,

Beneath, prep., adv. See Below.

Benedict, क. नदोढ:, नवपरिणीत:,

Benediction, s. आशिस् f., आशीर्वादः; नांदी (in dramas); आशास्यं, f. धन्यवादः. 2 स्तवः, स्तुति f. =Benedictory, a. मांग-लिक (की f.); 'b. stanza' नांदीक्स्रोकः; नांदी.

Benefaction, इ. उपकारः, उपकृतं, हितं. Benefactor, इ. उपकार्ट म., उपकारित म., हितकृत् म., उपकारकः, हित्-प्रिय-करः.

Benefice, s. धर्मशिक्षकवृति f.

Beneficence, हर्ज उपकारहरिलता, परीपकारः; उपकारः, हितं, दया, कृपा, त्यागिता.

Beneficent, α दान-त्याग-शील, परोकारिन, उपकारपर. 2 (thing) हितकर (री f), हितकारिन, हितावह.

Beneficial, a. हित, हितावह, उपकारक, लाभ-जनक: कल्याणकारक, सुखपद.

Benefit, s. उपकारः, हितं, अनुमहः. 2 फलं, लाभः; 'for public b.' जनहितार्थः =०. t. उपकृ 8 U, अनुमह् ⁹ P, हितं कृ, लाभं दा 3 U.

Benevolence, हा परिहितेच्छा, परीपकारिता, द्या, कृपा, उदारता, -Benevolent, a. हितेषिन, उपकारपर, परीपकारकील, दयालु, परिहतेच्छु. -ly, adv. परिहतेच्छया, कृपया, दयापूर्व.

Benight, v. t. तमसा आच्छद् 10. -ed, a. तमोबृत, नेशतमसाकांत; (fig.) अज्ञानतमोबृत.

Benign, Benignant, a. द्यालु, ग्रेमपर, सद्य, सुखपद, कुपालु. -ity, s. द्या, पीति f., कुपा, अनुग्रहः, द्यालुर्षः

Benison, s. आशिस् f., आशिर्षाद्ः.

Benumb, v. t. जहयति (D.), जहाक 8 U, स्तंभ् 9 P.

Bequeath, ए. र. मृत्युसमये इच्छापत्रेण दा 3 U or ऋ c. (अर्पयति), or मतिपड् c. -Bequest, ह. रिक्थमदानं. Bereave, v. t. विनाक 8 U, वियुक्त 10, (with instr. for 'of '); 'b. ed of Madana ' मदनेन विनाकृता. 2 अपनी 1 P, भंदा c., ' to be b. ed' परिहा pass., विदुख्य pass. -ed, Bereft, a रहित, हीन, वियुक्त, हत-गत in comp -ment, ह विभयोगः, वियोगः: विरहः.

Berry, s. ग्रही, ग्रहिका.

Berth, 8. शयनागारं, वासगृहं (नाकायां).

Bescatter, See Scatter.

Beseech, $v.\ t.$ अनुनी 1/P, प्रसङ् c., विनयेन याच् 1 A or प्रार्थ 10 A. -cr, अ. पार्थकः, याचकः. आधन 🐠

Beseem, -ly, See Become.

Beset, v. t. इच् 7 U, आकुलीकु 8 U, आक्रम 1 U, 4 P, संबाध 1 A, उपपीड़ 10, अभिभू 1 P. = a आकल, अभिभूत: b. with अनर्थसंबाध, विपद्धभिभूत.

Beshrew, v. t. असंगल प्रार्थ 10 A, इाप 1 A. Beside, prep. पार्श्व, समीपं पे; अभितः, परितः (acc.); निकटं-दे (gen). 2 असंबद्ध a., 'b. oneself with joy ' आनंदपरवज्ञः, आनंदेन विगतचेतन इव भूत्वा; 'this is b. the question' अशास्ताविकं-अभासंगिकं-एतत्. अम्कतं.

Besides, prep. Ex. by भिन्न, व्यतिरिक्त, अपर, इसर, in comp., or with abl. -adv. अपरंच, अन्यच्च, किंच, अपिच, अधिकं.

Bosiege, $v.\ t.\ z \in 7\ U$, अव-उप-रूप, परिवेष्ट 1 A or c., эпры 1 U, 4 P -er, в. эта-उप-रोधक:. =ing, हः उप-अव-रोध:, राधनं.

Beslave, v. t. बशीकु SU, दम् c. (दमयति). Besmear, a. t. वि-आ-अनु-लिप 6 P, अंद 7 P. दिह 2 U. -ed, a. लिप्त, अक्त, दिग्ध: विषदिग्धः ज्ञरः 'b. with poison': रक्ताक्तः 'b. with blood'.

Besmirch, v. t. See Besmear. 2 मलिनी 表 8 U.

Besom, हः मार्जनीः शोधनी.

Besort, v. i. युक्त pass., उपपद 4 A.

Besot, v. t. सुद्ध c., जहीकु 8 U.=ted, a. मृदबुद्धि, मृदातमन्.

Bespangle, e. t. नक्षत्राकारभूषणीः अनुस्यप 4 P or उप-द्युभ् c. or भूद्य 10.

Bespatter, v. t. मलेन सिच 6 P, मलिनयति (D.), कलवपति (D.).

Bespeak, v. t. सूच् 10, हुत् c., कथ् 10, See आकृतिरेवानुमापयत्यमानुवतां (Ka.132) 'b. s its being superhuman. Bespeckle, Besprinkle, See Speckle,

Sprinkle. Best, a. प्रशस्ततम, उत्तम, श्रेष्ठ, परम, पराध्यः 'to the b. of one's capacity or power' यथाशक्ति, यावच्छक्यं: 'to the b. of one's belief' यथामति: 'b. of' ex. by रतन or वर in comp.; स्तीरतनं, सुनिवर:.

Bestain, See Stain.

Bestead, v. t. लाभाय भू 1 P, हिताय क्रुप्

Bestial, See under Beast.

Bestir, (oneself) चेष्ट्र 1 A, घट्र 1 A, प्रयुत् 1 ${f A}$. उद्धमं कु 8 ${f U}$, व्यवसो ${f 4}$ ${f P}$.

Bestow, v. t. दा 1 P, 3 U, पदा, प्रतिपद c., (with dat.) बिद्ध 1 P (with loc.). 2 प्रयुक्त 7 A, 10, निक्षिप 6 P; b. ing wealth on proper persons ' विसस्य पाने ब्यय:, 'great care seems to be b. ed on this picture ' इदमालेख्यं प्रयत्नतः-सुनिपुणं-निर्मितमिति अनुमीयते: 'b. oneself' सेव 1 A, आस्था 1 A, मनी निविद्या c-al, 8. दानं, प्रतिपादनं, -cr, 8. दात m. ... ਸਫ: in comp.

Bestraught, a. ध्यम, चिंताकुल: See Anxious.

Bestrew, v. t. आस्त्र-समु 5–9 U.

Bestride, v. t. पादी पृथक कृत्या आ-अधिक 1 Por **अधिक्रम्** 1 U, 4 P.

Bestud, v. t. अनुस्यय् 4 P, खच्च 10.

Bet, s. पण:, प्रतिज्ञा. -v. t. एण् 1 A (with gen, of thing staked); stare quit (S.K.)

Betake, (oneself to) v. t. miv I U. अंगीकु 8 U; अरण्यवासमगी**चकार** ' be ookhimself to ferest residence'.

Betel, s. (tree) तांबुली, पुचागवही, नागलता: ' b. box ' तांबूलकरंकः, पूगपात्रं 🖟 'b. nut' पूर्ग, तांबूल ; 'b. box bearer' तांबूलकरक-वाहिन.

Bethink, v. t. अनुपर्य 1 P, विसुद्धा 6 P: See Think.

Betide, v. t. आपत् 1 P, उपस्था 1 U,(gen.) See Befall, 'may woe b, him ' state ' तस्य भूयात्.

Betimes, adv. मभाते, पातः, प्रत्येषे 2 यथःसमयं, वेलायां, यथावसरं.

Betise, n. मौरूर्य, मृदता. 2 मौरूर्विकलित. Betoken, v. t. सूच् 10, हुशू c., See

Betray, v.t. शत्रुकरेषु ऋ c. (अर्पयति), विश्वासधातेन ऋ c. 2 भिड् 7 U; b. ed the secret' रहस्यं भिनेद. 3 Indicate, q.v. 4 वंच् 10, See Cheat; 'b themselves, आत्मर्वरूपं प्रकटयंति. = 01,8. विश्वासम्रातकः. वंचकः.

Betrim, v. t. भूर् 10, अलंक 8 U. Betroth, v. t. (बाखा) दा 3 U, मतिपद् 0, प्रतिश्च 5 P, (dat.) = बी. ह. बाग्दानं, वाक प्रदानं Betrust, See Entrust.

Better, a. भेयस्, भवतर, गरीयस्, प्रशस्ततर, साधीयस्, 'b. than' वरं-नः, 'better death than disgrace (1 prefer death to disgrace)' वरं मृत्युनं पुनरपमानः. 2 (In health) ex. by विशेषः; 'I am b. to-day' अस्ति मे विशेषोऽद्य (S. 3).—adv. वरं, अयः, भवतरं, अधिकतरं, अधिकतं 2 (With verbe) ex. by तराः, 'he cooks b. than Ra'ma' 'समारपचिततरां.—s. अष्ठता, प्रमुख्यं, वर्षस्यं, 'get the b. of' अभिभू 1 P, अतिरिच pass., See Excel.—v. t. दृषं c.; क with (a.).—Betters, अष्ठाः (pl.).

Between, Betwixt, prep. मध्ये, अन्यंतरे, अंतरे, मध्यस्थाने; oft. ex. by gen. of nouns; दृश्योरंतरं 'distance b. the two countries'; 'b. joy and sorrow (tears)' शोकानंदमध्यवर्तिनी (Ka. 318).

Beverage, 8. पानं, पेयं, पानित्यं, 'b. of the Gods' असतं.

Bevy, 8. गण:, संघ:, समवाय:.

Bewail, v. f. विलप 1 P, जुन् 1 P, See Lament. =ing, s. शोकः, विलापः, परिदेवनं. Beware, v. i. सावधान-अममत-अविहत a धू 1 P; 'b. of your enemies' शञ्जविषये सावधानो भव; 'b. lest you will be seduced by pleasures' सावधानो भव नोचेहिचयैः प्रलोभयेथाः; or तथा प्रयतेथा प्रधानाकिष्यसे विषयैः (Ka. 109).

Beweep, Bewet, See Weep, Wet.
Bewilder, v. t. आकुलीकु 8 U, विक्रुवीकु, क्या सं-सुद्द ८., संभ्रम् ८. (भ्रमयति), जडीकु.
—ed, a. विक्रुव, आकुलीभूत, आ-व्या-कुल, विमृद, विद्वल, संभ्रांत; 'b. what to do' किंकर्तप्यतामृद्धः, प्रतिपत्तिमृदः.—ment, s. संभ्रमः, वैक्रुव्यं, संमोदः, व्याकुलत्वं.

Bewitch, v. t. सुदू c., सं-वि- परि°, वशीक 8 U, मद c. (मनो मद्यंति ये Mal. 2); मंत्रेण वशीकु. 2 मनो ह or आकुष् 1 P. =ing, a. मोहन (नी f.), हारित् =ment, s. मोहनं, मोहः, वशीकरणं, माया, आकर्षणं.

Bewray, See Betray.

Beyond, prep. प्रत: (with abl.) अतिकम्य, अतित्य, (with acc.); 'b. the forest is the Kailâsa' तद्रण्यमतिकम्य कैलासगिरिः (Ka. 121); 'Oh! Change b. belief' अहो विश्वासातिकांतो (अविश्वास्यः) दृशा-विषयांसः; 'b comprehension' अगम्य, दुश्चेय, दृशेंध; 'b. expectations' मनोरथा-नामभूतिः (S. 7); gen. ex. by अति pr.; अधिकं, 'b. measure' अतिमात्र; 'b. human power' अतिमात्रदं, 'b. this continent' द्वीपांतरे; 'lives b. his means' आयाधिक सर्वं करोति. =adc. दूरे, पारे-दं; 'go or pass b.' अतिकस् 1 U, अति-इ 2 P.

Bias, १. स्पृहा, अभिलावः. 2 शीलं, भावः. 3 पक्षपातः, पक्षपातित्वं. 4 मोत्साहनं, म्वर्तन. =0. t. प्रवृत, c., प्रखुद् 6 P, प्रोत्सङ् c. 2 साचीकु 8 U; दुव् c. (दृषयति).

Bibber, 8. मद्यपायिन् m., सुरापः, मद्ययः

Bibliography, s. पुस्तकविद्या.

Bibliomania, 8. दुर्लभपुस्तकसंग्रहणोन्मादः or = व्यग्रता.

Bibulous, a. जलशोषक.

Bicentenary, a. द्विशतसांवत्सरिक.

Bicker, v. i. कलहं कु 8 U, विवद् 1 A. बाग्युद्ध कु. -ing, s. कलहः, विवादः, कलिः-2 डिवाहवः.

Bicycle, 8. द्विचक्रं वाहनं.

Bid, v.-t. आ-च्या-दिश् 6 P, आज्ञा c.. (ज्ञापयति). 2 मूल्यं ख्या c. (ख्यापयति) or उद्युष् 10. 3 निमंत्र 10 A, 'b. welcome' स्वागतं बच् 1 P, or ड्याह्य 1 P, 'b. adieu or farewell' आमंत्र 10 A, आवच्छ 6 A, 'b. defiance' धृष् 5 P, आह्रे 1 A. -der, s. केतृ m. -ding, s. आज्ञा, आदेशः, शासमं. 2 मूल्यख्यापनं, अर्घषेषणा.

Bide, v. t. स्था 1 P. इत् 1 A. =v. t. प्रतीक्ष् 1 A. 2 सह 1 A.

Bidental, a. द्विदत्, द्विरद.

Blennial, a. द्विवार्षिक (का f.), द्विवर्षिण, द्वैवर्षिक.

Bier, 8. शवयानं, क्टः, स्वाटः -टी.

Bifold, a. द्विगुण, द्वैध (ध्री f.).

Biformed, a. हिस्त्प.

Bifurcate, v. t. दिधा कु 8 U, विभिन् 7 P or c. -ed, a. च्या. 2 विश्लेषित, हिधा कत.

Big, a. महाकाय, बृहत्काय (of animate creatures); महामाण, अतिप्रमाण, स्यूल, विप्रल, बृहत्त, पृथु (थुः, श्वी र्). 2 Pregnant q. v. 3 संकुल, पूर्ण, संकीर्ण; आकीर्ण; 'as b. as' परिमाण, परिमित, मान्न, in comp; विल्वमान्न 'b. as Bilwa' -ness, s. स्थूलता, वेपुल्यं &c. 2 परिमाण, प्रमाण.

Bigamy, इ. (एककाले) द्विपत्नीकरण ; द्विभर्तृ-करण. =ist, इ. द्विपत्नीकः ; द्विभर्तृकाः.

Bight, ह. अ(आ)खातं.

Bigotry, 8. स्वमतासक्ति f., स्वमताबहः: स-निवधं स्वमतालयनं -Bigoted, a. Bigot, 8. निवधशील, (अविचार्य) स्वमतरक्षिन, निव-धेन स्वमतावलंबिन्

Bijou, ह. श्रुद्र-अलकार:-भूषणे.

Bilbo, See Sword.

Bile, 8. पित्तं, मायु:. -ous, पेतिक (-की f.), मायुमय (पी f.).

Bilingual, a. द्विभावाबादिन्. Bilinguous, a. द्विजिड.

Bilk, See Cheat.

Bill, s. पत्रं, लेख:. 2.चंचु (चू) f., तुंडं. 3 बाने स्तेनब: -v. t. See Kiss, or Embrace; 'b, of fare,' भोजनवस्तुपत्रिका. Billet, 8. पत्रं, लेख:, लेखरं. 2 काष्टर्संडं. =v. t. सेन्यानि वस ः.

Billion, 8. खर्वः. Billow, ध. महोभि ∱., कल्लोलः, तर्गः. =୰. गं. तरंगायते (D,), -y, a, कहोलमालाकल, प्रचल इमिमालाकुल : तरंगित.

Bimetallic, a. द्विधातुक, द्विधातुमय.

Bin, ह. कुज्ञुलः, धान्यकोष्टः.

Binary, a. द्विगुज, द्वेध (धी f.).

Bind, v. t. बंध 9 P. (lit. and fig.); नि-सं-यम 1 P; 'bound by affection' स्नेहनियद्धः; नियंत्र 10; 'I am not bound by these rules' नाहमिभिविधिभिनियंत्रितोस्मि.-आनह् 4 P, पिनह् ; 'b. together' सं-वंद, संश्लिष् ट ग्रंथ् 9 P, संह 1 P, संयुक्त 7 U, 10; 'b. oneself' प्रतिज्ञा 9 U, प्रतिश्व 5 P; 'b. by oath' siq c.; 'b. on' ex. by pot. pass., part., or अर्ह 1 P; 'the protection of your wife is b. ing on you' त्वया भार्यापोषणम-वर्यमेव कर्तव्यं. =ing, ह. बंधः, बंधनं, वेष्टनं, पदः, आवरणं -Bound, a. यद्ध, निबद्ध, संयत, नियंत्रित, आनद्धः ' you are b. to obey my orders ' त्वया ममादेशा अनुरो-द्भव्या एव, आदेशानतुरोद्धमईसि; ' where are you b., कुत्र गंतुं कृतनिश्चयोसि-कुत्र गतकामोसि.

Binocular, a. द्विनेत्र, द्विनयन,

Biography, ह. चरितं, जीवनवृत्तांत:. =or, ह. बुसांतलेखकः-आख्यात् m., चरितनिवेदकः.

Biology, ३. माणिशास्त्रं.

Bipartition, s. द्विधाकरणे.

Biped, s. द्विपाद m., or द्विपद:.

Biplane, s. द्विपृष्ठं विमानं वा आकाशयानं.

Birch, s. भूर्जः, मृद्रवचः, प्रतिविषा -en, a. भूर्जमय (यी $f \cdot$), भूर्जनिर्मित.

Bird, 8. विह्नाः, विहंगः, गमः, पक्षिन् m., खगः, शकुंतः, पतित्रम् mः, गरुत्मत् mः, द्विजः, पत्रिन् ..., शकुंतिः, अंहजः, पतंगः, शकुनिः; 'bird's eye view ' उच्चस्थानादालोकनं, स्थूलद्शनं, असुरुमदृष्टिः.

Birth, s. जन्मन्n., उद्भवः, संभवः, उत्पत्ति f., जिन f_{\cdot} , उत्पादनं, प्रसुति f_{\cdot} ; 'rich from his b. गर्मेश्वर: ; 'high or noble b.' कुल, कु-लीनता, अभिजातता, अभिजनः, कुले जन्म . 2 वंशः, कुलं, अन्वयः- 3 योनि f., मूलं; ' pride of b. कुलाभिमान: ; 'blind from b.' जात्यंध, जनमांध, जनुषांध. -day, ह. जनम-दिवस:-दिनं. \Rightarrow place, s जन्मस्थानं-भूमि f. =right, 8. जन्मतो लब्धोधिकारः; पैतुकं स्वत्वं.

Biscuit, 🧞 अपूप:, ।पिष्टकः, पूप:,

Bisect, v. t. समाशहं येन विभन्न 1U, हिस-डीक 8 U, द्विधा छिद 7 P.

BLA

Bishop, ह. धर्माध्यक्ष: -ric, a. धर्माधिकार:

Bison, ३. वनवृषभ:.

Bit, ह खठीन:-नं, कविका. 2 खंड:, लब:, भागः: 'not a b. ' न मनागपि, न स्तोकांक्रे-नापि: गंधः (कियायाः गंधमात्रस्यापि अद्युषे-भ इहं नीपपद्यते S. B. 74). 3 पिंड:, बास: - v. i. खलीनेन नियंश 10.

Bitch, ह. धुनी, कुक्करी, सरमा.

Bite, v. t. 支氧 1 P; 'bit off a large piece'. दंतैर्महाखंड संदष्टवान-चवितवानः उत्पद् 10, चर्व 1 P, खाद 1 P. 2 शातेन पीड 10. 3 अधिक्षिप 6 P, See Censure. 4 पीड 10, अर्द 1 P, 10 = s. दंश:, दंशनं. **2 दंतपतं**, दशनांक:.-ing, s.दंशनं:'b.of conscience' मनसे। तुतापः. -aः दंशक. 2 पढिनकर (री fः).

Bitter, a. कडु, तिक्त. 2 (Touching) मर्म-भिद्र-छिद्र. 🕉 उग्र, निष्ठर, परुष, तीक्ष्ण, क-ठोर. नly, adv. निष्टरं, परुषं. 2 अत्यंतं. 3 पमुक्तकंठं (weeping b.). -ness, s. कदुता, शुक्तता, तक्ष्णिता. 2 दुःखातिरेकः, उग्रशोकः: in b. of soul ! दुर्मना गमान-चित्त व., समन्युना चेतमा. 3 कठोरता, परवन ता, निष्ठरता. 4 मात्सर्थ, पेश्चर्न्थ.

Bitumen, ह ज़िलाजतु ग., गिरियुक्पकं, गैरेगं,

गिरिजं, अश्मजं, अर्थ्यं.

Bivalve, a. Garage.

Bizarre, a. Sec Grotesque.

Blab. v. i. रहस्यं भिद् 7 P. -ber, s. रहस्य-भेदकः.

Black, a. कृष्ण, इयास, कृष्णवर्ष, काल. 2 निष्मभ, तिभिर, असित, नील, मेचकं. 3 (fig.) निद्य, घोर, दारण; 'b. deed ' अपयज्ञी-मलिनं कर्म; 'in guard' दुर्वृत्तः, दूराचारः, अधमः, खलः.=ं- कृष्णः, कृष्णवर्गः:'clothed in b. निलवसः. === v. t. कृष्णीकु 8 U, इयामी-नीलीकु. 2 दुष् ८. (दूषयति), कलंक-यति (D.), See Stain. -ish, a. ईपत्कुण्ण. आनील. =ness, 🐔 कृष्णिमन् m., इयामत्बे, नीलता, कालिमन् 🚧 , तमस् 🚜 , तिभिरं -smith, हे. क्रमेकारः, लेस्कारः, अयस्कारः,

Bladder, s. मुत्राक्तयः, बस्ति m., f.

Blade, s. (Of a sword) घारा, पत्रं, फलं. 2 (Of grass) दल, कांड, अंकर:. 3 स्कंश-स्थि ॥.

Blain, ब. स्कीट:, बण:-णं.

Blame, ह. १. विंद् 1 P, गई 1,10 A, उपा-लभ् 1 A; दोष क्षिप् 6 P, or आबह c. (रोप-यति), See Censure, 'I am not to b.' नाहमपराधी, न ममायं दोषः. 🗝 वोषः, अपरा-धः 2 गर्हो, आक्षेपः, उपालंभः, निंदा, अग्रद्धाः 'lays the b. on another ' or a control

क्षिपति. -able, a. निंद्य, निंद्यनीय, गईणीय, गर्छा, वाचय: 'he is not b. or to blame ' सन दोषास्पर्द-दोषपात्रं. -er, s. निंद्कः, परि-वादकः, अधिक्षेपकः, -less, a. अनिंद्य, निद्विष, निद्विष, निद्विष, विद्युद्ध (pure). -lessness, s. अनिंद्यता, अनवद्यता (अहो अनवद्यता रूपस्प M. 2), अवाद्यता, दोषाभावः.

Bianch, v. t. शुक्रीकु 8 U, धवलीकु. 2 नि-स्तुषयति (D.), त्वन्दं निष्कुष् or अपनी 1 P.

3 Avoid, q. v.

Bland, u. सुदू, कोमल, मस्ण, सौम्य श्रुक्षण; 'b. in speech' प्रियंवत, =ish, v. i. शां-(सां)न्द् 10. खाद्दाक्तिभिः तुष् c., अनुनी 1 P, उपच्छंद् 10. =ishment, s. विलासः, विभ्रमः. 2 प्रियंवाक्यं, चाद्दक्ति f., मधुर-भाषितं, उपच्छंदनं, अनुनयः.

Blank, a. शुक्र, शुक्र, 'b. with fear 'भय-चिवर्ण:-विवर्णानन:. 2 शुन्य,रिक्त, लेखारहित. 3 एकांत, अत्यंत; 'b. despair' एकांततो नैराइयं. 4 अनुमास-यमक-हीन (verse). -8. लेखाशुन्यं पत्रं. 2 शून्यता; रिक्त, शून्यं.

Blanket, ह. कंब्लः, ऊर्णायुः, रहकः

Blare, v. i. उच्चैः नद् ह. उच्चनादः, उद्घोषः.

Blarney, s. See Flattery.

Blaspheme, v. t. ईश्वरं निंद् 1 P or अवमन् 4 A, or अभिज्ञप् 1 U,-ous, a. ईश्वरंनिंदक, पाषडीय. -y, % पाषडता, ईश्वरंनिंदा.

Blast, 8. वात्या, वातः, वायुवेगः, प्रभंजनः, जवानिलः. 2 ध्मानं (of horns). 3 विनाज्ञः, क्षयः, अपायः. 🗝. ६ विन्जू ८., विहन् 2 P, म्लानीकु 8 U, विजृ ८., के ८. (क्षपयति); 6 b. ed by lightning 'अज्ञानि-विद्युत्-हत —टा. 8. विनाज्ञकः.

Blatant, 8. See Noisy.

Blaze, v. i. ज्वल् 1 P, प्र-उत्°-, दीपू 4 A,सं-उत्-प्र-°; 'b. ing ' उज्ज्वल, प्रदीस, देदीय्य-मान, भास्वर, See Bright, 'b. abroad ' प्रकाश् €,. प्रक्या €. (ख्यापयति). -७. प्रभा, अचिस् ∫., n., दीसि ∫., ज्वाला; 'b. of light'' रहिम-अंश्च-जाले.

Blazon, v. t. मृद् 10, अलंक 8 U. 2 प्रख्या c. (ख्यापयित), प्रकाशू c., उद्युष् 10.

Bleach, v. t. निर्णिक 3 U, धार् 1 P, 10, धबली-कृ 8 U. =ed, a. धीत, निर्णिक. =er, *. धारकः, बद्धानिर्णेजकः.

Bleak, a. अतिशीत (winter); शिशिर, हैमंत (ती.f.), हिमशीत. 2 (fig.) निरानंद, असुभग.

Blear-eyed, a. क्रिकाक्ष, चुह, चिह, पिह; 'b. eye' चुतुः &c.

Bleat, v. i. रेम् 1 A, मेंने शब्द कु 8 U, उ 1 A. =ing, s. रेमण, मेवक्त, उरभ्रनादः. Bleed, v. t. रक्त-कथिर &c. (blood) भुक्त c.

or सु c. or मोश्र 10, with gen.cf person

or part bled; 'they h. the wound' अते रक्तमोक्षणं कुर्वति.=v. i. रक्त-इधिरं. सु 1 P, or सुच् 6 P, or प्रवह 1 P; 'his hand b. s' तस्य हस्ताबुधिरं क्षवति; 'b. ing profusely' क्धिरमाग्भारीनस्यंदिन् (Mal. 5); 'to b. for one's country' स्वदेशाथं जीवितंत्यज्ज् 1 P. =er, रक्तकावक:-मोचक:. =ing, s. रक्तकावः, रक्तमोक्षणं, रक्तकृति f., रुधिर-क्षरणं.

Blemish, s. दोष:, कलंक:, छिद्रं; 'un-b. ed' निष्कलंक, निर्दोष: 2 अपयशस् ॥., अकीर्ति र. -v. t. मलिनयति (D.), कलंकयति (D.), दष ः. (दृषयति).

Blench, v. i. सहमा संकुच् 1 P. 2 सहसा अपस् 1 P or अपकस् 1 U, 4 P or निवृत् 1 A; पराक्रसुख (स्ती v.) भू 1 P.

Blend, v. t. सिश्च 10, संयुज् 10, एकत्र क 8 U; 'to be b. ed' संकृ раз», संमिल् 6 P, एकीभू 1 P. =ed, a. संमिश्न, स्वामिश्न, संकीर्ण संस्थ, मिश्रीकृत. 2 एकरूप, एकीभूत.

Bless, .e. t. Gen. ex. by Imperative or Benedictive of verb; 'I b. that you may get a son ' पुत्रं लगस्व or लप्सीडाः.

2 आज्ञास 2 A. आज्ञिणं दा 3 U; विद्व 1 P (with loc.); त्वाचि वितरत भद्रं (U. 3) 'b. you with auspicious good. 3 सुखिन्धन्य a. कु 8 U, 'was b. ed with a con' सुतलाभेन कुती वभूव.—ed. a. धन्य, महाभागः कल्याण (णी f.), मंगल, सुखिन, सुखभावः ' of b. memory or name' सुगृहीतनामन्य a. (मी f.), पृण्यश्लोक.—edness. s. धन्यता, कृताथता. 2 परमानंदः, परमसुखं; परं पदं, अपनगः.—ing. s. आज्ञिस् f, आज्ञीविचनं. 2 वरः, हितं, उपकारः, कुञलं, धन्यतः लाभः. सुखं.

Blight, v. t. विफलीकु 8 U, नज्ञ c., See Blast; 'schemes of policy b. ed by opposing fate' विग्रुणविधियोगाच्याः फले-र्हीनाः (Mu. 6). =% नाज्ञः, क्षयः.

Blind, a. अंध; 'born b.' जन्मांध:, 'b. following the b.' अंधपरंपरा; 'b. of one eye' अक्षणा काण:. 2 अज्ञान, हतज्ञान.—v. t. अंधीकु 8 U, अंधपति (1).); 'b. ed by rage' कोधांध:; 'b. ed by lust 'कामांध:, &c. -*. तिरस्तरिणी, व्यवधान, यवनिका. 2 छसन् n., कपटं. —fold, v. t. बक्रेण नयने पिधा 3 U qr बंच 9 P or अवरूष 7 U: 'b. ed' बद्धनेत्र, अवरुद्धनयन.—ly, adv. अंध-वत्, असमीक्ष्य, रभसा, साहसेन. —ness, s. अंधता. 2 अज्ञान, मोहः.

Blink, ए. रं. निमील् 1 P. निमिल् 6 P. = 3., -lng, निमिल् ने) पा, इष्टिनिपातः, विमीलनं. Bliss, इ. एरमसुद्धं, सुखातिशयः, महर्षः, धन्यता, अत्यंतसुद्धं, 2 अपवर्षः, See Beatitude.

-ful, a. आनंदमय (यी f.), धन्य, सानंद, परमसुखभान्द: सुखावह. -fully, adv. पर-मानंद्पूर्वकं, सानंदं, ससुखं. -less, a. सुख-

हीन-रहित, निरानंद.

Blister, ह. त्वक्रस्फोटः, शोफः, व्रणः-णं, ' b. on the foot ' पादस्फोट:, विपादिका. 2 स्फोटजननः उपनाहः. =v. t. स्कोटं उत्पद् c. Blithe, Blithesome, a. हप्ट, प्रसुद्धित, सा-नेट, प्रसन्तवदन. -ly, adv. सहर्षे, सानंदं, हृष्टमनसा. -ness, ४. प्रहर्ष:, आह्नाद:,

Blizzard, ह. सहिमवात्या, हिमवर्षयुतः प्रभं-

Bloat, v. t. श्वि c., आप्ये c., पीनीकु 8 U. =v. i. स्काय् 1 A, श्वि 1 P, आप्ये 1 A. -cd, a. जून, पीन, स्कीत, आप्यायित. 2 हप्त. Block, 8. कार्ड, शिला (of stone); 'b. of Braw' क्रालीभूतं हिमं, घनं हिमं. 2 वध्यशिला-काष्ठं. 3 उपरोधः, प्रत्यूहः, अंतरायः. 4 पिंडः, भार:. =up, v. L. नि-,अव-,मति-,रुष् 7 U, स्तंभ् 9 P, प्रतिबंध् 9 P, आबु 5 U, (आबृत्य पंधानमजस्य तस्थी R. vii. 31). -ade, v. t. इ.स. 7 U, See Besiege. = . उप-अव-रोधः, परिवेष्टनं. =head, ४. मृत्यिंडबुद्धिः,

रथूलधीः, मृहः, दुर्बुद्धिः, मृखेः.

·Blood, ८. रक्तं, रुधिरं, शोगितं, लोहितं, अस्रं, असुब्द n., ' shed b. ' रुधिरं पत् c.; ' take one's b.' इन् 2 P. 2 गोत्रं, वंशः, कुलं; 'of whole b.' सोद्र, सोद्र्य, सगर्भ; सनाभि; 'of noble b.' कुलीन, अभिजात; 'of royal b.' राजकुलमस्त. 3 (Temper) शीलं; 'notb. ed 'तीवकोप, सुरुभकोप ; 'b. rising to the cheeks' कोपमदीसाननः. -v. i. रक्तेन लिप् 6 P or अंज् 7 P. -less, a. रक्तहीन. 2 रक्तमावं विना. -letter, हैं. रक्त-स्रावकः, रुधिरमोक्षकः.=red, a. रक्त-लोहित-वर्ण. -shed, ४. रक्तम्रावः-पातः, बृहत्या. -shot, a. रक्तपूर्ण, शोणिताप्रत. -thirsty, a. रुधिरपिय ; जिघांस, वधोद्यत. -vessel, 8. रक्तवाहिनी, नाडी, शिरा, असुग्वहा, वै-मनी. -y, a. रक्तमण (यी J.), रक्ताक. 2 कूर, मारात्मक, दृशैस; 'a b. battle it was 'तस्मिन् युद्धे महारक्तमावोऽभूत्.

Bloom, s. See Blossom below; 'b. of youth' यौवनभरः, नवयौवनं; 'in the b. ing youth' मधमे वयसि, नवयौवने. 2 रागः (कपोलरागः). 🗝 🙃 फुल 1 P, विकस् 1 P, स्फुद्ध 6 P, 2 वर्ध 1 A, एक

Biossom, ८. पुष्पं, कुरुमं, सुकुलः-लं, पसवः, -v. i. स्फुद् 6 P, प्रकुह् 1 P, भिद्र pass.; विकस् 1 P, सङ्कतैः संसद्ध a. मू. -ed, -ing, a. स्फुडित, प्रफुल, विकसित, भिन्न, विकचा, स्फुटितकुसुम ; स्मित.

Blot, s. कलंक:, दोष:, लक्ष्मन n., अपयशस् n. 2 लोप:, ज्यामच:. =v. t. मलिनयति (D.), दुष्ट (दूषपति), कलंकपति (D.), फ्र-ब्लीकु 8 U. 2 अस्पष्टीकु, 'b. out 'विनश् ८, उच्छिद् 7 P, विलुप् e., ब्वासूब्द e., ब्या-सुद्धा c., 'b. ing paper ' मसीशोबकः, 'कं पंत्रं.

Blotch, हः किलासं, सिध्मं ; स्फोटः, विस्फोटः व्रण: -णं, सिस्मन् n.; 'having b. es' किला-सिन्, सिध्मल. -v. t. मलिन्बति (D.).

Blow, 8. आ-अभि-धातः, पहारः; पातन, निर्धातः; 'Oh! the hard b. of Fate' अहह दांरणो दैवनिर्वातः (U.2); ' b. with the fist ' सुष्टियात:-महार:; 'to strike a b.' सुष्टिना तड् 10 er हन् 2 P ा मह 1 P or अभि-आ-हन् $2\ P$; युद् $4\ A$, युद्धार्थे संमिल् 6 P. 2 स्फूटनं, विकासः, फुलुनं. -v. i. Sec Blossom; oft. by Ra I A; 'b. n Patala flower 'स्मितपाटलं 2 वा 2 F, वह 1 P, पवहु. 3 श्वस् 2 P, उद्धुस्, विनिश्वस्. नि?. t. उद्-हन् 2 P, उद्-धू 9 U, उत्-क्षिप् 6 P, बह-2 उत्-, श्वि c., स्काय् c. (स्कावयति).; ' dust b. n by wind अनिलोज्जतं रजः. 3 (As an instrument) ध्मा 1 P, क्रुल्याड. तेन पूर 10, (स्तानशंखानामापूर्यमाणानां Ka. 16); b. het and cold ' निग्रहासुग्रही (युग्पत्) प्रकटयति (D.), -away, उद्-इन्, उद्ध, उत्किप्. -out, निर्वा c. (निर्वा-पयति). =up, वि-उत्-धू, सहसा उन्यूत् 10. =upon, वीख् 10. -ing, s. विकास:, व्या-कोशः, स्फुटता, घोत्कुलुता. 2 नादः, ध्मान. -pipe, इ. धमनी; वेणुधमनी.

Blubber, s. तिभिमेदस् n. 🗝. 🤞 अतिरोद-नात् उच्छूनमुख त. (खी f.) भू. -ed, a.

उच्छन, स्फीत.

Bludgeon, s. लगुड:, गदा.

Blue, a. नील, इपाम. -8. नीलः, नीलिमन् m., नीलवर्ण:. =ish, a. आनील, इचकील.

Bluff, a. स्थूल; See Big. 2 स्का, परुष, उग्र. Blunder, इ. प्रमादः, स्वलितं, दोषः. 🗝. 🍻 प्रमाद 4 P, स्वाल् 1 P, अम् 1, 4 P. -er, 8 प्रमादिन् m., रखलनशीलः.-ing, a. प्रमादिन, प्रमत्त, अनवधान, अद्भ. -ingly, adv. सप्र-मादं, स्वलनपृषे.

Blunt, a. धाराई।न, अतीश्ण, कुंठित, निस्ते-जस्. 2 स्थूल, घन; मंद्, अषिद्ग्य. 3 सरल, अजिह्म, ऋजुमकुति. 4 सक्ष, परुष, कर्केश, असम्प. = :. 1. कुंठीक 8 U, तीश्णतां विलुप् c. ; कु with (a.) ; तेजो इ 1 P. 2 न्यूनीक, शम् c. (शमयति). -ly, ade. सरलतया, अजिहां ; परुष्वित्या, सपारुष्यं; अविद्रुग्धं -ness, ४. अतीणस्ता, स्थूलता, पारुवर्य, &c. Blur, ४. कलंकः, मलं, दूषणं. 🗝. १. मलिनयति

(D.), मलेन लिप् ⁶ P.

Blutt, v. t. असंमीहय-अविचार्य-वद् 1 P. Blush, v. i. लज्जां नद् 10, व्ही 3 P. लज्जां 6 A. अप् 1 A. बीड्या-अपया-अधोसुख a. (खी f.) भू 1 P. 2 अरुणीभू, लोहितायते (D.). =v. t. अरुणीकु 8 U. =³. अरुणीमच् m., रंकिमच् m., कपोलरागः 2लज्जा, बीडा, अपा, व्हीः, 'put to b.' व्ही c. (व्हेपयति). =ing, a. पफुल्ल, विकसित, 'bears b. honos' सेमानरूपाण विकसितकुसुमानि धारपति, सेमानरूपाण्डपभरेणानतः 2 (Blushful) लज्जित, सवीड, सवा, लज्जावनत, व्हीपरिगत, अपाधीसुख (खी f.)

Bluster, ग. i. गर्क 1 P, तुसुल-कोलाहलं कृ 8 U, उन्हें: आरद्र 1P, उत्कु ह्य 1 P 2 विकत्थ् 1 A, श्लाक् 1 A, 3 तर्क 10 A, भत्स् 10 A. -टा, श. कलहकारः, दांभिकः, विकत्थितः, आत्मश्लाकापरः. :=8., =ing, श. गर्जनं, गुसुलं, कोलाहलः, उन्हें: आरटनं, उत्कोशः.

Boa-constrictor, s. अजगरः, शयुः, वाहसः. Boar, s. वराहः, किरिःन्ः, श्ल(सू)करः, कोलः, ष्ट् (गू)िष्टः, पात्रिनः m. किटिः, दृष्टिन् m., बोणिन् m., स्तव्यरामन् m., कोहः, भूदारः. —ish, a. वाराह (ही f.). 2 असम्य, आग्यः

Board, s. फलक:-कं, भोजनासनं, काष्टखंड. 2 ग्रासः, भोजनं, आहारः. 3 सभा, परिषद् क्रं, समाजः, गणः, वर्गः. 4 नोकातलं-पृष्टं, 'togo on b. a ship' पोत् आ-अधि-कृद् । P; 'on b.' नोकारूढ a., नोतले. 5 अष्टापदं, जारि-फलं. =७. ८. बलात् नायं आक्ष्र 1 P. 2 फलकं: ग्रास्तु-स्टू 5, 9 U. =er, s. निक्पितमुल्येन भोक m.

Boast, v. i. विकल्स् 1 A हुप् 4 P. (with instr.) नात्मना हुप्यति; आत्मानं श्राष् 1 A, गर्व वहु 1 P (with gen.); (मुधा यो-वनगर्व वहसि M. 4). = er, s. आत्मश्राधिन् m., विकल्धनशीलः, श्रूरंमन्यः. = ful, a. आत्मश्राधापर, विकल्धन, हुस, गर्वित, अविल. = fully, adv. गवण, मद्र्ष, विकल्धन-पूर्व. =ing, s. आत्मश्राधा. अहंकारोक्ति f., द्र्यः, विकल्धन, गर्वः. =ingly, adv. सगर्व, सदर्ष.

Boat, ह नी:, तरी:, तरिंग-णी f.; 'a small b.' उडुपं, नौका, फ्रवः, कोलः; 'b. man' ह नाविकः, पोतवादः, अ(हुपिकः; 'b. swain' ह. सुरूपनाविकः, कर्णधारः.

Bob, v. t. तद् 10; See Beat. 2 Crop, q. v.
-v. i. इतस्ततो छुद्र 6 P, 1 A, स्फुर्र 6 P,

Bobbin, ८. तंतुकीलः, कपालनाडिका. Bobtail, ८. छिक्रपुच्छधारिन् m. छिक्रपुच्छः.

Bode; v. t. शुभाशुभं सूच् 10; आविद् c., कथं 10., प्राकु शंस 1 P, See Prodict; 'absence of delay b. s future success' अध्या- क्षेपो भविष्यंत्याः कार्यसिद्धेहि लक्षणं (R. x. 6); 'b. s evil to the country ' जन-पदस्य अनिष्टशंसि-सूचक, अञ्चभचिद्वं लक्षणं. -ment, s. जुभाजुभलक्षणं, पूर्वचिद्वं, निमित्तं.

Bodice, s. कंचुक:, चोल:, कूर्पासक:-र्क. Bodkin, s. स्चि-ची f. 2 छुरिका, वेधनिका, कुपाणिका

Body, 8. शरीरं, कायः, देहः, विग्रहः, अंगं, वपुस् n., कलेवरं, तनु-नू f., गात्रं ; 'dead b. ' हाव:-वं,, कुणप:. 2 (Some b.) क: or का वा किम्-अपि वा चित् वा चन : जनः, लोकः. 3 पटार्थः, वस्तु ग्रे. 4 समवायः, समृष्टः, संघातः, पृद्धः, समाजः, समुदायः ; 'in a b. समेत a., संहत-a., एकत्र मिलित a. 5 समा-गमः, भ्रेणी. ð कांडः हं, स्कंधः; 'b. of the house' गर्भ:, अभ्यंतरं, उदरं: b. of troops' सैन्यदलं : 'b. guard ' आसक्रपरिचारकाः-रिका, परिवारगण: -Bodiless, a. अ (अन्) iu comp. with (8.); अनंग, &c. -Bodily, a. शारीरिक-दैहिक-कायिक (की f.); gen. (8.) in comp.; 'b. pain ' शरीरवेदना, देहक्केश: &c -adv. सज़रीर, सांगं. 2 साक-ल्येम.

Bog, १. अनूप:, कच्छभू:, पंक:. -Boggy, पंकिल, आनूप (पी /.).

Boggle, v. शे. वि-आ-शक् 1 A, संदिह 2 U, विक्रस्प 1 A. =er, श. शोकितमतिः, शेकाशीलः Bogus, वे. छास्रिक.

Bogy, s. पिशाचः, भूतः.

Boil, e. t. पच् 1 P, उत्क्षथ 1 P, आ 2 P.

—e. i. कथ् pass., तप्-पच् pass.; 'b.ing
with anger 'कोपपरीतमानसः, संतप्तिचाः.

2 फेनायते ('D.). —s. चणः-णं, स्फोटः,
विस्फोटः, पिटकः, पिट(टि)का, गंडः.—cd.a.
उख्य, पक, स्थालीपक. 2 आण, कृत. —er,
s. स्थाली, पिठरः-रं; उखा.

Boisterous, a. गर्जनकारिन ; पचंड, उत्कृद ; ' b. noise ' कोलाहलः, तुमुलरवः, उचेरा-क्रोशः. 2 कल्ह-तुमुल-कारिन ; ' b. laugh ' अद्वहासः - ly, adv. पचंड, उत्कृदं, कोलाइ-लेन. -ness, ⁸. पचंडता, &c.

Bold, a. जूर, साहसिक (की f.), साहसपर.
2 (Of things) साहसाभास, साहसं, (इति
वचनं साहसमात्रं S. B. 79). 3 (Rude)
धृष्ट, निर्ठज्ज, आविनीत. 4 मगल्भ, निर्विशंक,
निर्भय, निर्भिक. 5 समकाश, स्पष्ट; ' he
made b. to say 'स निर्भयसुवाच ; ' to
be b.'धृष्ट् 5 P. = ly, adv. साहसेन, निर्भय,
प्रगल्भं ; धृष्टतया. =ness, 8. साहसंन, नार्भय,
2 धृष्टता, अविनयः. 3 मगल्भता, निर्भयता.

Bole, 8. स्कंध:, प्रकांड:.

Boll, s. नाहि-ही f. ; कांढः-हं.

Bolster, s. उपधानं, उपनर्हः ; बधः; आलंबः. $=v.\ t.\ (\text{up}\)$ संस्तंभ् $9\ P.\ समालंब् <math>1\ A.$

Bolt, s. अर्गलावंधः, अर्गलं, कालकं, कालः-लं. 2 चूर्लः-लं, शकुः, शरः. -v. t. अर्गलेन रह 7 U or पिधा 3 U or बंध 9 P; कीलयति (D.), 2 तितउना घुष c. or चल c. -v. i. (away, out) सहसा-अलक्षित निर्गम-निःस 1 P, or эмиж 1 U, 4 P, or эми 2 P.

Bolus, ह. गुली, गुलिका.

Bomb, 8. आम्यकं, -ard, v. t. आम्यक्रेण अव-सद 9 P, or विद 9 U, 10, or चर्ण 10.

Bombast, s. वर्षवचनं, अतिश्वाभिक्तं f., अ-सारं भाक्यं, निःसारा उक्तिः. -lc, -ical, a. असार : दर्पध्मात.

Bonafide, a. निर्धाज, निर्धिलोक. 2 adv. वस्तुतः, तस्वतः. =5, 8. निर्व्याजता, निर्व्य-

Bond, ह. अ.य :, बंधनं, पाज्ञ:, जालं : (fig. also); निगडा: (pl.); 'b. of love' प्रेमबंधः-पाज्ञः. 2 संश्लेषः, संहाति f., संधिः, संबंधः. 3 प्रतिज्ञापत्रं-लेख्यं, समयपत्रं. समयः, नियमः, संविद् 🎵 -age, 8. वंधनं, दासत्वं : 'died in b. ' का गृहे-दासाव-स्थायां मृत: ; 'bond-maid ' दासी, चढी : ' bondman' दासः, भृत्यः, किंकरः.

Bonbon, 8. मोदक:, शर्करान्वितं दाक्ष.

Bone, s. अरिथ. ".: ' set a b. ' ब्रुटितास्थि संधा 3 U. -less, a. अस्थिहीन, निरस्थि. -y, a. अस्थिमय (यी f.). 2 अस्थिमत्, अस्थिपर्ण.

Bonfire, s. जयसूचकः अग्निः.

Bonhomie, s. सीजन्यं, सुजनता.

Bonmot, s. नर्मवचनं, रसिकोक्ति f. Bonnet, ह. स्त्रीधृतं शिरोवेष्टनं, शिरस्कं.

Bonny, a. सुंदर (श f.); रूपवत् See Beautiful. 2 हप्ट, सुप्रीत, प्रसुद्तित. 3 हृष्टपुष्ट, सुललित.

Bonton, ८. विनीताचारः, सुजनता.

Bonus, s. बेतनाधिकं टानं.

Bonvivant, s. सुखेकवृत्ति m.

Booby, ८. मंदबुद्धिः, मुढः, मुखेः.

Book, s. पुस्तकं, ग्रंथ: ; ' part of a b. ' अ-' ध्याय:, पर्वन् n.; ' b. case ' ग्रंथाधार:, ग्रंथ-कुटा ; ' b. mate ' सहाध्यायिन m. ; ' b. worm ' ग्रंथवाचनासकः. =v. t. लेख्ये आरह c. =ish, a. पुस्तकपठनाहृद्धः: व्यव-हाराविसंवादिन, अव्यवहाय.

Boom, s. बातवसनयष्टि, f. 2 नौकाश्रयद्वारा-वरोधकं.

Boon, 8. वर:, पसाद:, अनुग्रह:. =a. हुए, वि-लासिन, उदार, प्रगुद्धित, 'b.'companion,' s. **सह**पायिन् *m*., सहभोजिन् *m*.

Boor, ह. ग्राम्यः जनः, ग्रामिकः, वृषरुः. -ish, ब्राम्य, अशिष्ट, असम्य.

BOOL, v. t. or s. Sec Avail. -s. 34148 f., पाडुका, पादश्रं. -loss, \dot{a} . निस्कल, स्वर्धः निरर्थक, मोघ, निर्गुण.

Booth, 8. पटमंडपः, उपकार्या, पटभवने.

Booty, 8. लोट्झं, लुंडितं, लुद्दं

Borax, 8. रसशोधनः, विद्यं.

Border, 8. पर्यतः-तं, प्रांतः, परिसरभूमि f., उत्संगः, उपांतः. 2 (Of a garment) अंचलः. दशा. 3 समतः, सीमा, सामतं. 4 तीरं, कुछ, तदं (of a river); " b. of a forest " प-नात:. -v. i. (on, upon) Ex. by इत 1 A. स्था 1 P, with (s.); जनस्थानपर्यतानि दोर्घारण्यानि (U.2) large forests b. ing on Janasthana'; 'his age b. s on विंशतिवर्षवयोवस्थां स्प्रशति, विंशति-वर्षदेशीयोसी. 2 कल्प, प्राय, in comp.; 'his condition b. s on poverty ' तस्य दशा दारिद्यात्किंचिदूना, दारिद्यकल्पा. $m{-}v$.t. प्रांत-यति (D.), पर्यतं क 8 U; पर्यते निविद्या C.; 'garment b. ed with silk' निर्मितकोशेय-प्रांतं वसर्ने. -ing, α. प्रत्यंत, पर्वतस्थ, निकटस्थ.

Bore, ह. छिद्रं, रंध्रं. 2 वेधनी. 3 सुविरं, **छित्र-**व्यासः. 4 वेलोभि J., वेलातरंगः. -v. 4. व्याप् 4 P, छिदं कु 8 U. =er, s. वेधकः.

Boreal, a. उटी चीन, उत्तर.

Boreas, ह. उत्तरवायुः.

Borrow, v. t. ऋणं कु 8 U, or प्रार्थ 10 A ot यंहु 9 P. 2 अन्यस्माइ ग्रह or आंदा 3 A, or लभ् 1 A. -er, 8. ऋणकर्तृ-गृहीतृ m., ऋणयाचकः. •

Bosom, s. वक्षस् n., उरस् n., कोडं, बक्षः-म्थलं. 2 गर्भः, अभ्यंतरं, 3 हृद्रयं, चित्तं, मनस् n.; 'b. friend' हृद्वयंगमः सखा, भियसहरू. 4 स्तनः, कुचः, वक्षोजः.

Boss, 8, गृह:. 2 नियामक:. -ed, a. गृहानु-

Botany, 8. उद्भिद्धिया, औषधिशास्त्र, वनस्पति-ज्ञास्त्रं. =ist, ह. औषाधिशास्त्रज्ञः.

Botch, 8. बण:-णं, स्कोटः. 2 छित्रं, दोषः -v. t. जीर्णवस्त्राणि सिव् 4 P, सूच्या संधा 3 U.

Both, pron. a. उभी, उभे: उभय-द्वि in comp.; उभय, द्वयं: ' b. sides ' उभयपक्षी; 'on b. sides ' उभयत: , 'in b. ways उभयथा; 'in b. places ' उभयत्र. 2 Ex. by च-च, तथा; 'does b. good and bad' श्रुभं चाश्रुभं च विद्यधाति.

Bother, v. t. क्रिश 9 P, पीट 10, बाद 1 🛦. Bottle, ह. काचकूपी-पात्रं-भाजने. = . . का-

चकुप्यां निविञ्ज े.

Bottom, 8. तलं, अधोभागः: 'examine it to the b.' आमूलं-तलं परीक्षस्व तत् ; 'ycu are at the b. of this plot' अस्य कपटभवंषस्य ed मूल-प्रधान-कारणं, स्वं प्रधानः प्रवर्तकः. 2 हरी, उपत्यका, निम्नभूः, पादः. 3 मलं, शेषं, अवशेषं. =v. i. (upon) आलंब 1 A, मूल in comp. -less, a. अगाध, अंतलस्पर्श.

Boudoir, ह. नेपश्यगृहं,

Bouffant, a. नेपध्य-बेश-आध्मात.

Bough, 8. शास्त्रा, विटपः.

Boulder. 8 See 'Rock.'

Bounce, v. i. पपत 1 P, अभि-उत्- 1 A, संत्वरं-सबेगं-धाव 1 P or पलाय 1 A. 2 स्वन-ध्यन् 1 P. 3 Boast, q. v. =s. स्कोटः, ध्वनिः, अकस्मादाघातः.

Bound, s. with f., with a rend. 2 ration, सीमन् f., सीमा, प्रांतः, पर्यतः, अंतः. 3 प्रति-षातः, उत्पतनं. -v. t. Ex. by सीमा, पांतः 'b, ed on the south by the ocean' sweet दक्षिणा सीमा सागरः; 'b. ed by dales on all sides' द्वरीपरिगतः; See Border. 2 नियम् 1 P, नियह 9 P. -v. i. उत्स 1 A, चल्म् 1 P.-up, उत्पत् 1 P. -less, a. अनंत, अमित, निःसीम, निरवधि. -Boundary, 8. सीमा, सीमन् f., मर्यादा, पर्यतः, पांतः, अवधिः.

Bounteous, Bountiful, a. वदान्य, उदार, सुक्तहरूत, दान-त्याग-जील, -iy, adv, अति-त्यागेन, उदारवत्, मुक्तहस्तं. -Bounty, -ness, 8. औदार्थ, वदान्यता, मुक्तहस्तता, त्यागिता. 2 प्रदानं, पारितोषिकं. 3 कृपा. अनुग्रहः, प्रसादः.

Bouquet, ४. कुसुमस्तवकः, पुष्पगुच्छः

Bourn, See Boundary.

Bout, s. बार: : 'drinking b. ' संपीति f. 2 कलहः.

Bovine, a , गच्य.

Bow, v. i. नस् 1P, प्रणम् (acc. or dat.); अभिवद् \mathbf{c}_{\cdot} , अभिवंद् $\mathbf{1} \mathbf{A}_{t}$ प्रह्मीभू : चरणयो : पत 1 P. 2 अंगीक 8 U, अम्युप-इ 2 P, °गम् 1 P; oft. by survi: 'I b, to your decision' आर्यमिश्राः प्रमाणं (4.1) or भवती निणयो मे प्रमाणं. =v. t. अव-आवि-नम् c. (नमयति), प्रह्वी-नझीकु; 'b. ing the head down' प्रणम्य शिरसा; 'b. ed down with age' जरानभितकायः; 'b, ing down the head on the ground ' अवनितलनिवेशित-लोल-शिरस् a.; =8. प्रणामः, प्रणति f., नम-स्कारः. 2 धनुस् ग., चापः-पं, कार्मुकं, शरा-सने, कोदंहं, इंब्वासः, शरावापः; 'b. man' धन्तिम् m., धनुष्मत् m., धनुर्धरः, धनुर्भृत m., धानुब्कः, निषंगिन् m.; 'b. string 's. ज्या, मौर्ची, गुणः, शिजिनी; 'b. shot' बाण-गोचर, शरपथ:-विषय:. =interj. नम:. (with

Bowels- ८. अंत्राणि (pl.), 2 (fig.) अम्यंतर्, वर्भः

Bower, ह. कुंज:-जं, लतामंहप:. 2 कुटीर:, पर्णज्ञाला. =v. t. परिवेष्ट 1 A, परिव 5 U or c. =y, a. कुंजवत्, लतापारिच्छका.

Bowl, 8, पार्त्र, भाजनं, शरावः. 2 ग्रुलिका. 3 विषं. =v. i. ग्रहिकाभि: क्रीड 1 P.

Box, ह. पेटिका, समुद्रकः, संपुटः, पिटकः, मं-जुषा. 2 मुष्टिपहार:-घात:, पाणिघात:. 🗝 🐍 🌜 सुष्टीसुष्टि पह $1\ P$; बाहुबाहावि-युष् $4\ A$ or तद् 1(; मल्युद्धं कु 8 U. =v. t. सुष्टिना गह or तडु. 2 संपुटके निधा 3 U. -er, ". मह-योधः, बाह्योधिन m. -ing, s. महायुद्धं, बाहुयुद्धं, बाहुबाहविं ind.

Boy, ह. बाल:-लकः, शिद्धः, कुमारः-रकः, दा-रकः. =hood, 🔗 बार्ल्य, कौमारं: जैज्ञाव, बालभावः. -ish, a. बालिश, बालेप. शिशुयोग्यः, बालसदृश (शी f.), बालभाद-सुलभ: 'b. nature' बालभावा निश्चारवं. षालिशता.

Boycot, 8. व्यवसायबहिष्कार: -ए. 1. व्यव-सायाद्याहरू 8 U.

Brabble, See Quarrel.

Brace, 8. युगमं, युगं, युग्लं, द्वयं, युगुलं. 2 बंधः-धनं, चर्मबंधः. 🗝 t. बर् 9 P. 2 हहीक 8 U, संस्तंभ् 9 P or c., शक्ति वलं वृष् c. -ing, a. शक्ति-बल-वर्धक.

Bracelet, & कंकणं, कटक:-के, आवा फ:. पारिहार्यः, हस्तद्भन्नं, घलयः-यं: करभूषणः, 'marriage b.' विवाहकौतक.

Bracket, ह. नागढ़ंत:. 2 अधेचंद्रद्वयं.

Brackish, a. क्षार, क्षाररसञ्जल.

Brag, v. i. विकत्प-, श्लाच् 1 A; See Boast. =⁵· आत्मश्लाषा, विकत्थनं, वृथास्तुति ∫∙ -ingly, adv. साहंकारं, आत्मश्राचापूर्व. -Braggart, (Braggadocio) 8., a., 包裹-त्थनइतिहः, आत्मश्लाधिन् ル , आत्मश्लाघापरः, र्पिडीश्चरः.

Brahman, 8. ब्राह्मणः, विपः, द्विजः, द्विजन्मन् m., अग्रजन्मन् m., भूसुरः, भूदेवः: '& pseudo b ' angroraa: -ical, a. ongr $(\mathbf{gl}(f))$; बाह्मणजातीय.

Braid, s. कवरी, वेणि-णी f., धम्मिहः, केश-वधः पाशः. = : i. वेणीकः 8 U, वेणीरूपेण केशान् संग्रंथ् $\mathbf 9$ P or $\mathbf r = \mathbf 10$. $\mathbf 2$ संग्रंथ्, वे 1 P, संब्रिष् c, संसिष् 4 P.

Braille, 8 अंधलिपि /.

Brain, 8 मस्तिष्कं, मस्तिकं, गोर्ब. 2 बुद्धि fः, मति fः, =less, aः बुद्धिहीन, निबंद्धिः. -pan, ε. कपाल:-लं, शिरोस्थि κ. -sick, α. मुढमति, भ्रांतचित्त, संभ्रांत.

Brake, 8. गुल्मगहनं, कंटकवनं. 2 कंटक-खलीनं, खलीनः-नं.

Bramble, ह. कंडक:, कंटकगुल्म:, गोधुर:.

Bran, s. तूष:, धान्यत्वस् f , इस, कडगर:.

Branch, ६. ज्ञाखा, विटप:. 2 अंगं, ज्ञाखा, एकदेश:-भागः. 3 उपनदी, अल्पसरित् f. 4 अपरंग, कुलसंतानं, वंशः. =७. i. ज्ञाखाक्येण विस्तृ pass., or भिद्र pass.; 'the family b. ed into 8 parts' भिक्कोष्टधा विममसार वंशः. (R. xvi. 3) =y, =lag, a. ज्ञाखित्, ज्ञाखामय (पी f), ज्ञाखासनाध; विस्तीर्ण, विस्तारयुक्त.

Brand, s. अलातं, उल्का, दग्धकाष्टं. 2 कलंकः, अंकः, लांछनं, अपकीतिचिद्धं. च्रांते. तसलोहेन अंक् 10 or चिद्धं 10; 'b. ed with disgrace' अपयशोकितः, उपक्रोशमलीमसः. च्या तसलोहेन चिद्धित, दुण्कीतिचिद्धां-कित. -now, (Bran new) See Fresh or New.

Brandish, रु. १. परि-भ्रम् ८ (भ्रमयति), विधू 5, 9 U.

Brandy, s. सुरा, आसवं, वारणी, सीधु f.

Brangle, s. कलह:, ब्याक्रीश:

Brass, s. िपत्तलं, आरकूट:-टं, रीति-ती f -y, a. पित्तलमय (यी f).-Efflorescence, s. रीतिपुष्पं, पुष्पकत्, पुष्पकं, कुसुमांजनं.

Brat, ४. शिद्युः, बालः, बदुः.

Brave, v. t. भर्स्स् 10 A, तर्ज्य 10 A, 2 भूष् 5 P; आ-समा-क्षे 1 A. - u. वीर, शूर, विकाल, धीर, पराक्रमवत्, वीर्य-विकास-शालित्, साइ-सिक (की f.); उदार, तेजस्विन 'fortune favours the b.' साइसे श्रीः प्रतिवसति. - s. शूर्यमन्यः. 2 समाह्वानं. - ly, adv. सधैर्य, निर्भयं, सविकासं, शूर-वीर-वत्. - ry, s. वीर्य, शौर्य, धैर्य, परा-वि-क्रमः, साइसं. 2 (Bravado) विकत्थनं, आरमश्लाघा.

Bravo, interj. साधु, साधु साधु. = 8. घातकः, आतताथिन m

Brawl, ८. कलि:, कलहः, विवादः, इंद्रं, विमति-पत्ति र्र. -८. १. विवादः 1 A, कलहं कु 8 U, कलहायते (D).

Brawn, ह. सूकरमांसं. 2 स्नायुः; बाहुः. -y, a. मांसल; दढांग (गि.); संनद्धशरीर.

Bray, v. t. चीरकारशब्दं कु 8 Ü, आरद् 1 P. -v. t. चूर्ण् 10, पिष् 7 P -s., -ing, s. ची- (चि)त्कारः, खरनादः.

Braze, v. t. पित्तलेन संघा 3 U. -- en, a. पि-त्तलमय (पी र्) . 2 निलंजा, धृष्ट, निलंपाव-रण. v. t. धृष् 5 P. -- ier, s. ताम्र-कास्य-कारः, कामधिनित्र m. 3 अंगारपात्रं

Breach, s. छिद्रं, रधं 2 भंगः, भेद्नं;अतिक्रमः, लंबनं; 'b. of promise' प्रतिज्ञाभंगः; आज्ञा-भंगः. 3 भेदः (सद्देत्दः); 'b. in a wall' संथिः, सरंगा.

Bread, 8. अपूपः, पिष्टकः, कांद्रंव. 2 अर्च, आहारः.

Breadth, s. See under Broad.

Break, v. t. भंदर 7 P (fig. also), खंदू 10. **2 धुद-पिद् 7** P, जूर्ण 10, सुद् 9 P. 3 अति-क्रम् 1 U, 4 P, उद्घेषु 1 A, 10, अतिचार 1 P; बिलुपू c. 4 भिद् 7 U, विषद् c. (घट-पति), विद 9 P, 10, स्क्रुट् c. (as heart); 'b. fast "पारणां निर्वृत् c., पातराशं-कल्य-वर्त सेव 1 A; 'b. wind' ग्रहरवं कु 8 U, पई 1 A; 'b. the way for 'snyer 1 P, sny-gr -2 P, अपक्रम्. 5 विनज्ञा o., उच्छिद् 7 P. =v. i. भिद्-द-भंक- pass , সূद 5, 4 P, स्फ्रद् 6.P, (स्फ्रटति हृद्यं), हल 1.P. 2 प्रभा 2 P; 'the day broke' उपा: समायता, मभाता रजनी, दृष्टं दिनसुखं. 3 क्षि pass., अवसद् 1 P, विश् pass., ध्वंस् 1 A, जु 4, $9 \ P_{\cdot} = 8$. विच्छेवः, निवृत्ति f_{\cdot} , विरामः, भेगः। ' b. of day ' प्रभातं, उषःकालः, अवणोद्षः, 'the story has suffered a b ' विकास-माप कथाप्रबंध: (Ka. 239). -down, चूर्ण 10; (v. i.) See Fail. -in upon, प्रसहा-सहसा-प्रविद्य 6 P. -into, विनी 1 P, इस् c. (दमयति). -into, (a house) संधि कृत्वा प्रविज्ञा. -loose, प्रमुच् , बिमुच् pass ; 'the elephant broke loose from the pest' आलानस्तंभं भंक्त्या निर्जगाम. -off, भंक्र, भंगं कु 8 U; (v. i.) अक्रस्मात् विरम् 1 P,रयक्द 1 P, निवृत 1 A. - open, बलात-सहसा-उद्घट् c. or अपबू 5 U. -out, (v. i.) उद्ध $\mathbf{1}\;\mathrm{P}$, उत्पद्ध $\mathbf{4}\;\mathrm{A}$, प्रादुर्भु , उद्धि $\mathbf{2}\;\mathrm{P}\cdot\mathbf{2}$ निर्गम् $1\,\mathrm{P}$. –through, निर्भेक्, अपानुद् $6\,\mathrm{P}$, निरस् 4 P; See Dispel. -up, (v. t.) See Break (v. i.) 'the party broke up' सम्याः स्वं स्वं स्थानं प्रतिजग्मः. -upon, आइन् 2 A; 'the dawn broke upon his eyes' तस्याक्ष्णोः प्रभातमासीत् (S. 2). -with, विवद् 1 A, कलहे कू.-cr. 8. भंजक:, भेदक:. 2 प्रस्तर or तट-भग्ना ऊर्मि $f_{.}$, लहरि f. -fast, s. मातराज्ञः, कल्यवर्तः. -water, इ. सेतु:, धरण:.

Breast, s. उरस् n., क्रोहं, वक्षस् n. 2 स्तनः, परोधरः, वक्षोजः, कुचः, /(of human beings). 3 हृद्यं, अंतःकरणं, चित्तं, मनस् n.; 'b. high' वक्षोद्ध (शि f.); 'b. plate' कवर्च, उरस्चाणं; 'b work' वक्षःप्रमाणः प्राकारः. 'Make a clean b. of,' See Confess,

Breathe, v. i. श्वस् 2 l'; प्राण् 2 P. 2 अस् 2 P, जीव् 1 P, वृत् 1 A. 3 आ-प्रत्या-समाश्वस; 'b. deep 'दीर्घ-स्थूतंस्थूतं निश्वस; 'b. freely 'उच्छूस; 'b. the last ' See Die, =v. t. (out) उद्गृ 6 P, अव-प्र-सं-कृ 6 P. 2 प्रवा 2 P. -Breath, s. श्वास; निश्वास:, उच्छूसितं. 2 प्राणा: (pl.); प्राणा-याम: 'holding the b. '; असव: (pl.). 3

विरामः उपज्ञमः. 4 उद्गरः. 5 मंदानिलः, सृदु-वातः; 'in the same b.' एकावसरे, सम-कालभेव. -lng, s. श्वासः, श्वसितं. 2 स्पृदा, इच्छा; 'b. through nose' नासिकंधमः; 'b. hole' वातायन, गवाक्षः. -less, a. प्राणहीन, निरुच्छ्वास, विचेतन. 2 मृत, उत्क्रांत-वासु 3 यष्टिपाण.

Breech, ह. पश्चाद्धागः, नितंबः, कटिदेशः. =es, ह. कटिवर्स्न, शाटकः.

Breed, v. t. जन् c. (जनयित), उत्पद् c., प्रस् 2 A. 2 पुष् 1, 4, 9 P or c., सं c. 3 विनी 1 P. -v. i. दृष् 1 A, प्रजन्-उत्पद् 4 A. 2 गर्भवती भू, See Conceive; 'b. ing season' गर्भधारणकालः, उत्पत्तिसमयः. -s. वंशः, कुलं, जाति f. 2 अपत्यं, प्रजा. 3 समुत्पन्नः शावकगणः, शिशुजातं. -bred, a. जिततः, संबर्धितः, यिनीत, 'well b.' सुविनीत, सदाचारः, 'ill b.' दुर्विनीत, दुराचार. -er, s. जन तः, पोषकः, विनृतृ m. -lng, s. पोषणं, पालमं, संबर्ध्वनं... 2 शिक्षणं, विनयः. 3 सम्यताः, स्रिशिलतः, 'of good b.' सुविनीत, सुशील, 4 गर्भधारणं, गर्भाधानं. Breeze, s. सदावदारः, स्राहितः, २ तरार

Breeze, s. मृदुपवन:, मंदानिल:, 2 वात:, अनिल:, See Wind. 3 See 'Coke, ' 'Agreenble b.' सुखस्पर्श:- सुख:-वायु:. -y. a: वातवत्, वातैश्पजीवित.

Breviary, s. संहिता, संग्रहः. 2 स्तोत्रसंग्रहः, Brevity, s. र क्षेपः, सगासः, संहारः, संग्रहणं. Brew, v. t. (यवसुरं) पच् 1 P or क्रथ् 1 P. 2 प्रचित् 10, प्रकल्प ८. न्वष्ट्रहः, किष्काशः. -- ery, s. यवसुरापचनस्थानं.

Bribe, s. उत्कोचः, उपायनः = : र. उत्कोचं दा 3 U, उत्कोचदानेन वशीकः .U. = ry, s. उत्कोचदानं-ग्रहणं. 2 उ .ाचदानादाना-पराधः.

Brick, e. इष्टका, सुधा; 'burnt b.' पक्षेष्टका; 'b. bit' इष्टकाशकलं; 'b. kiln' आपाकः, पचनस्थानं; 'b. layer' लेपकः, सुधाजीविन m.; 'b: work' इष्टकानिर्मितं.

Bridal, ε . विवाहोत्सवः, उद्घाहकमन् n. = α . वैवाहिक (का f.), विवाहयोग्य.

Bride, s. वधू:, नववधू; पाणिगृहीता, नवोहा. 2 कन्या, कुमारी. -groom, s. वरः, परिणंतृ m., परिग्रहीतृ m., पाणिग्राहकः; ' bride and b. ' वधूवर-री. -maid, s. जन्या.

Bridge, s. सेतु:, घरणं, संवर:, 2 आहि न्ही f. घरण: (small); 'make a b. ' सतुं निर्मा 3 A, or कु 8 U, or चंच 9 P; 'fort b.' सक्रमः; 'b. of the nose 'नासावंकः:=v. t. सेतुना वच 9 P, सबु 5 U.

Bridle, 8. यहना; रश्मिः; 'giving the b. to the passions' रागाधीनः, रागधशः. 2 निग्रहः, संयमः - . t. वहगासनाथ ७. इ., रश्मिभिः यस् 1 P. 2 निग्रहः 9 P, नि-सं-यसः 866

Control, 'by un-b, ed tongue' निर्ध-

Brief, य. स्वल्प, अचिर, अल्पकाल, क्षणिक (की f.), अचिरस्थायिन, संक्षिप्त, परिमित, सहत, अदीर्घ, संकुचित, 'to be b.' कि बहुना 2 संग्रहः, संक्षपः. 3 सारपत्रं. नेप्रु, adv. संक्षेपतः, संक्षेपेण, समासतः, समासेन-2 अचिरेण, आश्च, क्षिपं. -ness, इ. संक्षेपः, समासः, संहारः, परिमितता.

Briar, Brier, 8. गोश्चरः, कटकगुल्मः. -y, a. कटकावृत.

Brig, 8. क्रूपकद्वययुतः पोतः.

Brigede, ह. चमूः, वाहिनी, सैन्यद्लं, गुल्मः-लम . -ier, ह. वाहिनीयतिः, चमूपतिः.

Brigand, s. दस्यः, चोरः.

Bright, a. उज्ज्वल, प्रदीप्त, भासुर, रुचिर, तेजस्वित, भास्वत, भ्राजमान, प्रशाहर, दीप्तिमत, देदाण्यमान. 2 विशद, निर्मल. शुचि. 3 विश्वत. -en, v. t. प्र-उत्-शुन् c., प्र-उत्-दीष् c., उद्धास c., भ्राज c., विराज c. 2 विमल्यति (D.), विशद्धि 8 U. -v. i. विमलीस् 1 P, प्रसद् 1 P, प्रसाद गम् 1 P, विभावीस्, (दिशः प्रसेतुः R. 14). 2 शुभ्-शुन् 1 A, See Shine. -ly, adv. उज्ज्वलं, विमलं, तेजस् गः, औज्ज्वल्यः, शुतिः, रुचिः, कांतिः, प्रभा, दीप्तिः, शोमा, (all fem.), भासुरत्वं, तेजस्वता; 'b of intellect प्रदीप्ता प्रजाः

Brilliance, Brilliant, See Bright.

Brim, 8. जंठ:, श्रांत:, सुखं, धार:, कर्ण:; 'to the b' आसुखं, आकंठ. 2 (of a river) तीरं, तट: र. 3 अंचल:, दशा (of a cloth). -ful, a. परिपूर्ण, आकर्ण पूर्ण; ex. by मय (परिपूर्ण, निभर; 'b. of joy 'हर्षनिभर:.

Brimstone, s. गंधक: -y, a गंधकपूर्ण-विशिष्ट.

Brindie, ह. चित्रता,चित्रागत्वं, श्वलत्वं. =ed. ब. शबल, चित्रित, कल्मावित.

Brine, s. लक्जजलं. $oldsymbol{2}$ बाष्पः, अश्च $oldsymbol{n}$., अस्रं. Bring, v. t. आनी, 1 P, आ-उपा-ह 1 P, आवह 1 P. 2 प्राप् c., आगम् c. (गमयति). $m{3}$ अहेनी 1 P, आकृंद् I P. $m{4}$ जन् $m{c}$. (,जन-यति), उत्पद् c.; ex. by प्रभू 1 P, अन् 'poverty b. sone to shame' दारिद्याद् न्हियमेति (Mr. 1); b. to end' समाप् c., निर्दृत् c., अवसी 4 P; 'b. to ruin' नहा c., नाजकारणं भू; 'b. word' निविद् ., बार्ती आख्या 2 P; 'h. action' अभि-युक्त 7 A. -about, (to pass) साध् 5 P, 10; घट् c_{-} , (घटयति), संपद् c_{-} , आवह्न 1 P; क्लप् 1 A, संपद् 4 A, (with dat.). =dowa, नि-अव-पत् ः अपकृष्,- अभिमू -forth, See Beget. -forward, उपन्यस. $4\,\mathrm{P},$ उदाह्व $1\,\mathrm{P},$ उपक्षिप् $6\,\mathrm{P},\,$ उपाना, पुरस्कः 2 अग्रे-पुर:-आनी, मसु c., -on, आवह 1 P; or with dat.; 'disgrace b. s on despair' परिभवः निवेद्मावहति, निवेद्गाप (भवति); oft. by प्रमु, जन्:; 's. avarice b. s on anger' लोगात् कोधः प्रभवति-जायते &c. -out, प्रकाश् c., प्रकटीकु. -together, समा-नी; समुपाह; See Assemble. -under, आनम् c. (नमयति); 'b. under one's power' वशं नी, दम् c. (दमयति), अभिभू: -up, संबुष् c., पोषणं-पालनं-कु 8 U (with gen.); पुष् 10.

Brink, ह. तीरं, तटः-टं, कूलं. 2 प्रांतः, अंतः, पर्यंतः, धारा, उत्संगः, परिसरः, कंठः.

Brisk, बः चपल, त्वरित, क्षिम, अविलंब. 2 प्रयल, ससार, तीब; 'b. shower' धारा-संपात:. -ly, adv. सत्वरं, क्षिमं, आञ्च. -ness, इ. तेजस् गः, सारः, सत्व.

Bristle, v. इ. पुलकित -रोमांचित-कटकित व-सू 1 P; 'his body b. ing with joy' हर्षरोमांचित-पुलकित-तद्यः; हष् 4 P (of hair). - इ. ज्ञूकः-कं, हहलोमन् n., 2 ज्ञूकर-लोमन् n. - ing, a. ह्थित, पुलकित, रोमांचित.

Brittle, a. भंगुर, भिट्टर, सुखभेद्य, सुभंग्र. Brize, s. दंश: गोमक्षिक्त.

Broach, 8. शूलः, शंकुः, कीलः-लं-=v. /. अपात्र 5 U. 2 निषद् e., प्रकाश् e., कथ् 10. 3 छिद्र 10.

Broad, a. विस्तीर्ण, पृथु, विपुल, विस्तृत, विशाल, परिणाहवत, आयत; '10 yojanas b.' दशयोजनमायता (नगरि). 2 असम्य, अश्लील, गहित; 'b. day-break' सुप्रभातं; रुपष्टे जाते पत्यूष्मि (Ka. 26); 'b. day light' प्रस्तेजासे सवितरि; 'b. awake' प्रसुद्ध, उम्लिद; 'b. breasted' स्यूहोरस्कः; विशालवसस्—ness, Breadth, ह. विस्तारः, परिणाहः, आयामः, विशालता, पृथुता; 'five fingers in b.' पंचांगुलं (दारु).

Brocade, s. कार्मिकवस्त्रं. Brochure, s. लघुपुस्तर्क.

Brogue, 8. प्राकृतभाषा, अपभंशः. 2 चर्म-पादका.

Broider, v. t. चित्र 10, स्ट्या वस्त्रे पुष्पादिकं सिव 4 P. = y, s. सचिकर्मन् n.

Broil, v. i. तप्-पच्-pass. -v. t. अस्क 6 P; (fig.) संध्रभ c., प्रकृप c., उद्दीप c. -s. कलहः, द्वंद्रं, कलिः, सुद्धलं

Broker, हैं निरूपितमूल्येन कार्यनिर्वाहकः. -age, है कार्यनिर्वाहणार्थे दसं द्रव्यं.

Bronze, s. See Brass.

Brooch, 3. वक्षोभूषणं, उरोमाणिः.

Brood, v. i. (lit.) (अंडानां) उपरि-सद् 1P. निविधा 6 P; (fig.) नि-ध्ये 1 P, पुनः

पुनर् आलोच् 10; चिंताब्यग्र $a \cdot पू. = * \cdot प्रजाः संतित <math>f \cdot$, अपत्यं. 2 समसुत्यकः शावकगणः, अपत्यजातं.

Brook, s. कुसरित् f., स्रोतस् n., श्रुवनदी, श्रुव-अल्प-सरित् =v. t. सह् 1 A, अम् 1 A, मृष् 4 P 10.

Broom, s. संमार्जनी, शोधनी.'b. stick-staff' मार्जनीदंढः; दीर्घ-कृश-यष्टिः.

Broth, ह. सूप:, यू(जू) वं.

Brothel, 8. वेश:, वेश्यालय:, गणिकागृहं.

Brother, s. आतृ m., सोदर:, सहोदर:, सो-द्यं: 2 वंधु:, सहकारिन m.; संसर्गिन m.; 'spiritual brethren' एकगुरव:. -hood, s. आतृभाव:, न्त्वं, सोआतं. 2 साहचर्य, वंधुता, संसर्गः, समाज:. -ly, a. आत्रीय, आतृसदृश (शी f.,); 'b. in law,' s. इयाल:, देवु, m., देवद: (husband's brother.).

Brow, s. कर्टकः, उत्संगः, See Edge. 2 यूः, भूलता ; 'knit the b. s.' भूभंगं कृ 8 b, भूकुटिं वंप 9 P, भूकुटिरचनां कृ. 3 ललाटं; वदनं, आननं.—beat, r. t. भूभंगण-कटाक्षण-तर्ज्ञ 10, or निरीक्ष् 1 A.—Bound. a. किरीट्न.

Brown, क कपिश, पिशंग (गी. ते), पिंगल, किंपल, इयाव. –ish, क ईषत्कपिश, आपिंगल. –ness, क कपिश:, पिंगलवर्ण:.

Browse, r. t. अस् 2 P, सर्व 10, लंब् 1 A, (पल्लबान लंबितुमागच्छति M. 4), भक्ष् 10, संदंशू 1 P. -s., -ing, s. किसलय:-यं, नव-पल्लब:-वं: नवतुर्ण, शाहलं.

Bruin, s. ऋक्षः, भल्लुकः,

Bruise, e. t. अपक्व 8 U, क्षण् 8 P, महारेण हिंस् 7 P. 2 मुद्र 9 P, पिष् 7 P. = s. क्षतं, अपकारः, महारः, आयातः- 2 पिश्चितव्रणः.

Bruit, 8 ध्वनिः. 2 वार्ता, जनप्रवादः. 🗝 🐍 स्वा ट (स्वापयित), ध्रम 10.

Brunette, s. इयामा, इयामवर्णी.

Brunt, ह. भारः; 'b. of battle 'रणपुरा ; भवहः, प्रथमाक्रमः: प्रहारः, आधातः.

Brush, s. आवर्षणी; लोममयी मार्जनी or शी-धनी. 2 तूलिका, शलाका, वर्तिका. 3 संघडः; समाधातः. = c. t. मृज् 2 P, घृष् 1 P, घर्ष-णेन शुध c. 2 मृदु तद्भ 10, लघुगत्या मह् 1 P, = c. i. (by) लघु घृष्. 2 अपधात् 1 P, विस्प् 1 P. = wood, s. गुल्मः, जंगलं. = y. c. लोमश.

Brusque, a. अविनीत. 2 असंबद्ध. 3 अन-

Brute, ८, पद्युः, तिर्यस् २००२ स्पद्युः, दुईतः, क्र्राचारः २०० अ:वि-चेतन, अज्ञान. २ क्र्र्र्स्कर्मन्, असम्य -बी, =ish, १०० स्वांत, क्र्र्र्र्, पद्युः in comp; ८०० Cruel. २ पद्युशील, पाशव (वी. १०), पद्युसदृष्ठः (शी.१०), पद्युत्रस्य. -ally, ado, पद्युवस् ; निर्दृषं, अतिकार्यण.

Bubble, s. बुद्बुदः, विविका. 2 (fig.) असारे वस्तु, माया, वंचकः, मोहः, मायाजालं =v. i. बुद्बुदायते (D). =v. t. Sec Cheat.

Bubby, s. See Breast.

Bubo, s. ग्रंथि f.

Buck, ह. हरिण:, मृग:. 2 वस्त्रधावनार्थ जलं. 3 सुभगमन्य:. 🗝 धः वस्त्रधाव् 1 P.

Bucket, ह. अरवद्दः, उदंचनं, घटीयंत्रं. 2 पात्रं, द्रोणी, सचनी-नं.

Buckle, s. कुडुप:, गंडक:. -v. t. कुडुपेन बंष् 9 P; 'to be b. ed to' परायण-आसक्त a. भू 1 P. -er, s. फलक:-कं, चर्मन n.

Buckram, ह. स्थूलपह-पटः.

Bud, s. कालिका, कोरक:-कं, मुकुल:.लं, कु-ड्रमल:; जालं,कोशः-ष:,परोहः,अकुरः,पल्लवः-र्च. -v. t., -ed, See under Blossom.

Budge, v. i. प्रस्तु 1 P, अपसू 1 P, नि-परा-वृत् 1 A, त्यक् 1 P.

Budget, s. ज्ञाणपुटः, हृति f. 2 कोषः, संग्रहः, संचयः. 3 आयष्यगगगना, पत्रं.

Buff, 8. महिषचर्मन् n. 2 पांडुवर्णः.

Buffalo, s. महिष:, 'she-b.'' महिषी; 'b.

Buffer, 8. आधात-भंजकः or मोधीकारकः.

Buffet, ह. सुष्टिपहारः, कराचातः, चपेटिका. 2 कुन्नूलः. =७. र. सुष्टिना तड् 10 or मह 1 P.

Buffoon, s. विद्रुषकः, वैहासिकः, भंडः. =ery, s. परिहासः, हास्यं, नर्मन् n.

Bug, s. मत्कुणः, उद्देशः ; 'b. bear' महाभया-स्पदं, भयहेतुः.

Bugle, ह. काहलः-ला, व्याधशुंगं-विषाणं. 2 ज्ञाग, विषाणं.

Build, v. t. निर्मा 3 A or c. (मापयति), प्रकल्प c., विधा 3 U, विरच् 10; b. upon' समालंब् 1 A, आ-समा-श्रि 1 U. =cr, s. निर्मातृ m., विधायक:. 2 स्थपति:, शिल्पिच् m., द्वारकर्मन् m. =lng, s. निर्माणं, विधानं. 2 भवनं, गृहं, हर्म्यं.

Bulb, इ. कंदः-दं, गोलमूलं. =ous, a. कंदिन्, कंदविशिष्ट. 2 कंदाकृति.

Bull, Bullock, ८. वृष:, वृषभ:, बलीवर्दः, अप्रभः, अनद्वुद् गः., उक्षन गः., ककुग्रत् गः. 2वाग्दोषः,महास्वितितं,सुस्पष्टो वचनिरोधः.

Bullet, ह. सीसकग्रालिका.

Bulletin, ह. शरीरस्थितिज्ञापकं पत्रं.

Bullion, s. हिरण्यं; स्त्रत्यं.

Bully, s. पिंडी झूर:, जूरंमन्य; दांभिक:, कलह-कारिन m. =v. t. तर्क् 10, भन्स् 10 A; आहे 1 A.

Bulwark, इ. वप:-पं, प्राकार: 2 आश्रय:, श-रणं, संश्रयस्थानं, आलंब:: रक्षणसानं.

Bum, 8. नितंबः, कटियोधः.

Bump, s. स्कोट:, गंड:, शोफ:. =v. i. क्रिड 1 P. 2 Beat, q. v.

Bumper, s. अतिपूर्ण पात्रं, चषकः; 'b. crop*' अतिमचुरः शस्यागमः; 'b. house' जना-कीर्ण प्रेक्षागृहं.

Bumpkin, s. वृषलः, जानपदः, ग्राम्यजनः.

Bumptious, a. साबलेप, अवलिप्त,

Bunch, इ. गुरुष्टाः, स्तरकः. 2 पिंडः, गंडः. 3 ग्रीधः, शेखरः-रं. 4 पोद्धश्री, संवातः, संइत-इच्य. -७. i. (out) पिंडीचू 1 P.

Bundle, s. भार:, कूच:, पोटलिका, ग्रन्छ:, संपात: ; 'b. of goods' भांडक. =v. t. (up) गुच्छीक 8 U, एकत्र समाद्व 1 P.

Bung, v. t. छिद्रं निरुष् 7 U or पिधा 3 U. -hole, s. पात्रक्छिद्रं, पात्रधारा.

Bungalow, 8. हर्म्य.

Bungle, v. i. अवसातया कार्यं क्लिंड्-१ः, प्रमष्
4 P, स्वल् 1 P. = प्रमादः, स्वलितं, दोषः.
=er, .s. अद्काः, प्रमादिन् m., अनिपुणः.
=ingly, adv. सप्रमादं, प्रमादतः, अद्कातया.
Bunter, s. अकुलीना जी.

Bunting, 8. ध्वजपटः, कतुवसनं. = 8. तरणः,

हनः. Buoy, (up) v. t. उत्तंत्र् 9 P, उद्धु 1 P, 10, आलंब् 1 A. 2 ह c. ≈श्. तरणः, हनः. =ancy,

ठ. लघुता, लाववं, ह्रवनशीलता.
Burden, ८. भारः, भरः, धुर् f. (राज्यधुरा);
beast of b.' धुर्यः, धुरीणः. 2 धुवकं, अतु-पद. 3 पीक्षाकर a. (री f.), पीडाहेतुः, भार-भूत a. =v. t. भारं न्यस् 4 P or निविश् c. =ed, a. भाराकांत, आरोपितभार. =some, a. दुर्वह, दुर्भर, दुरुद्वह. 2 पीडाकर, दुःखावह.

Bureau, ३. आधार:. 2 लेखनस्थानं, लेखन-

Bureaucratic, a. अनियंत्रितशासन.

Burgh, ह. नगरं, पुरं. -er, Burgess, ह. नगरजनः; पारः. 2 नगरप्रतिनिधिः, पुरप्रति-निधिः. -ership, ह. नगरजनाधिकारः, पौरा-धिकारः

Burgomaster, ३. नगराध्यक्षः

Burke, v. t. श्वासनिरोधेन हन् 2 P or ज्या पद् c. or सू. 2 त्वरितं संपद् c.

Burlesque, a परिहासकर (री. र्र.), हास जनन (नी. र्र.), परिहास्य. = अपरिहासः, भांड, नर्मन n. =v. t. See Laugh.

Burly, a. See Big.

Burn, v. t. वह 1 P, ह्यू 1 P, ज्वल c. (ज्वलचित), तप् 1 P or c., उव् 1 P, वीप् c. =v. i. ज्वल 1 P, वृद्ध pass., तप् 4 A, वीप् 4 A; 'b. after' जन्ते ह 1 A, स्वृद्ध

10; 'b. out ' इास् 4 P; 'b. up ' निर्देह. - इ. हाहबण:,-अंक:. 2 See 'Brook'. -er. अ. ढाहकः, तापकः दिपकः. −ing, अ. ढाहः, दहनं, होषः, तापः, ज्वलनं , 'b. ground' इमशानं. - व दाहक, तापक. 2 चंड, पखर: 'b. glass ' सूर्यकांतः, सूर्योपलः.

Burnish, v. t. प्रमुद्ध 2 P (प्रमुष्टं चामीकरं); तिबर . परिष्कु 8 U. -or, 8. तेजक:.

Burrow, ह. बिलं, विवरं, गर्तः-र्ता. -ए. १. बिले-गर्ते-वस् 1 P.

Bursar, 8. धनाध्यक्षः, कोषाधिषतिः. 2 शिष्य-वृत्रयुपजीविन् m. -y, s. कोबः, धनागारं. 2

शिष्यवृत्ति 🖯 .

Burst, v. i. स्फुर् 6 P, ब्लु 1 P, दि-द-शpass., ਮਿੜ੍ਹ-ਮੰਗ pass.; 'b. in pieces ' शकलीभू, खंडशो भिद्र pass.; 'b. into tears सहसा रोदितुमारेभे, सहसा पावर्तता-श्रुधारा. -v. t. भिद्र-भंज् 7 P, स्फुट् c., द 9 P, 10, शकलीक 8 U, दल c. (दलपति): 'she b. herself ' esurnica ani. -s. स्फोटने, विदलने, भंगः, भेदः, ' there was a b. of applause ' संभूय पर्शसागिर: उद-तिष्ठच: 'b. of laughter' अद्रहास:. उच्चेहीसः.

Burthen, s. See Burden.

Bury, v. t. निसन् 1 P, निसुद्व 1 U, (इमज्ञाने-भूमी) निष्मा 3 U, स्था c. (स्थाप-यति), निक्षिप 6 P; निइ-इ 1 P; 'this buried the king into sorrow' vda (वचमा) राजा इ:समग्री-इ:स्वोदधिमग्र इव-बभूब; 'b. the hatchet 'कलहादिरम् 1 P. -ing, s. निखननं, इमशाने स्थापनं; 'b. ground' इमशानं, भेतावासः, परेतसूमि f.,

वित्रवनं, वित्रसम्बन् 🚈

Bush, ह. गुल्म:-लमं:, खुप:, स्तंब:; 'why do you beat about the b. ' अभस्तत किमिति अनुसंधीयते, (निर्धकं किमिति वनमालो-डयास); 'a: bird in the hand is worth two in the b.' ध्वाणि परित्यज्य अधुव-निषेवणं नेष्टं, अधुवाद धुव वरं, वरं तत्काली-पनता तिरत्तिरिः न पुनदिषसांतरिता मयूरे(or वरमद्य करोतो न श्वो मयूरः.-प्र, व गुल्मावृत, निबिद्धः, गाढ, आबिरल. 2 घन, स्थूलः, लोमज्ञ.

Business, s. कार्य, अर्थ:, कुत्यं, कर्मन् n., व्यवसायः, व्यवहारः; व्यापारः; नियोगः (duty). 2 अर्थ:, प्रयोजन ; 'what b. had you to talk with him' तेन सहालापेन कि तव कार्यमासीत्. 3 ब्रुक्ति 🗸 , जीविका : 'a man of b. ' कार्यकुञ्जलः, हष्टकमेन् m.

Buss, See Kiss.

Bust, 8. ऊर्ध्वकायमतिमा-मतिकति र्र.

Bustle, ८. संभ्रमः, आकुलत्वं, त्वरा, व्यग्रता. 2 कोलाइकः, तप्रतरवः. -v i. कार्यच्याप्रत- त्वाद् इतस्ततो धाव् 1 P or गम् 1 P or चेड् 1 A, or evant 4 P. -er, -ing, s., a. चपलमक्तिः, व्यवसाविन् गः

Busy, a. ब्याप्त (with loc.); कार्यसमाकल. कायब्यम ; 'with what work are you b. कस्मिन्कार्यं व्याष्ट्रतीसि, किमारंभरत्वं; कार्यो-द्यक्त, सोद्योग, अतंदित, अनलर्स, व्यब्र. 🗝 . t. व्याप ८., कार्ये नियुज्ञ 10 or अधिक 8 U. -Body, क पराधिकारचर्चकः. -ly, adv. अतंदितं, सोत्साहं, मनोभि निवेशेन, औत्त्रक्येन, व्यग्नत्या.

But, prep. अन्य, इतर, ऋते with abl. विना: विहास, मुक्तवा (acc.). =adv. एव, केवलं. मात्रं. -conj.ंतु, पुन:, (not at beginning); in 'not only but ' sift takes the place of 'but'; न केवलं रूपे शिल्पेप्यहितीया माहिवका (M. 2); 'b. for' (=if it were not) यदि न; 'all b.' See Almost; 'next b. one ' एकांतर a.

Butcher, भी(साँ)निकः, आखेटकः, मांसिकः, बिशसित m. =v. t. विशस 1 P, निश्रद 10, हत् 2 P. -y, 8. वधः, इननं, विशसनं. 2

ञ्चना, वयस्यानः

Butler, ६. गृहकर्म-दासः-करः.

Butt, 8. लक्ष्यं, शरव्यं. 2 उपहासास्पदं, परि-हासमृति 🌶 🗳 आज्ञयः, अभिनायः, 🛾 4 पार्त्रः (सरा-) माजनं-भाडं. =v. t. शिरसा-धंगेण-आहन् 2 U. -end, ८. घनाग्रं, स्पूलाग्रं.

Batter, ४. नवनीतं, नवोद्धतं; द्धिनं, किलाटः, 'claritied b. ' घूतं, सर्थिस् n., आज्यं ; 'b. man ' नवनीतकिक्षयिन् m.; 'b. milk' (s.) तकं, अरिटं, कालशेयं, वृंडाइतं, गोरसः, 'b. of last day's milk' हेपंनवीनं. -v. t. नवनीतेन लिप् 6 P.; (fig.) चाहक्तिभिः प्र**सद** c. or अनुनी 1 P.

Butterfly, 8. चित्रवतंगः.

Buttock, ह. नितंबः, कटिमोधः, जधनं, श्रोणि-

Button, ह. गंड:, कुडुप:, 'b. hole' गंडाधार:--v. t. गंहेन बंच 9 P.

Buttress, ह. वय:-यं, आधाराधी भूतः प्राकार:-2 आश्रयः, अधारः.

Buxom, a. सानंद्, प्रक्लबद्न, इष्ट. 2 सरस, सविलास, ललित. -ly, adv. सानंदं, सरसं, लितं. -ness, हाला, लालित्यं, विलासः.

Buy, v. t. की 9 U; 'b. off' मूल्यदानेन परिक्री. -cr, s. केतू m., क्रियकः, ऋथिन् m. Buzz, v. i. is 1 P, Go 2 P. -8., -ing,

गुंजितं, गुंजारवः, कलरवः.

Buzzard, ८. इथेनकः. 2 स्थूल-मंद-धीः.

By, prep. Gen. ex. by instr. of noun; रामेण हतः, बाजेन हतः, &c. 2 (Near) उप in comp., or समीपे-निकटे-पार्श्व with gen.; 'b. her father' उपजनकं, पिद्धः पाञ्चे-- समीपे; 'by this time' अनेन समयेन: day b. day ' अनुविवसं-दिनं, दिने दिने; 'b. god' ईश्वरं साक्षीकृत्य-ईश्वरसमक्षं: 'b. and b. 'अचिरात्; अचिरेण, क्रमशः; शनै: शनै: ; '.b. the b.' अपरंच: 'b. degrees' क्रमशः; 'b. hundreds' शतशः; 'one b. one' एककशः, आनुपूर्वण; 'b. end 'स्वार्थ:, स्वहित: 2 गौणार्थ:. ' b. oneself' रहसि, निभूतं, रहः. 'b.-gone' अतीत, अतिकांत, गत: 'b.-path' विमार्ग:, विषथ:, उपमार्गः, गृहपथः ; 'b.-law' उपव्यवस्था. उपविधिः; 'b.-name ' उपाधिः : product,' ह. गौण-फ्रलं-उत्पक्तं-लाभः. 'b.stander ' पार्श्वस्थः, प्रेक्षकः, समीपस्थः: 'b. 2 जनोक्ति fword ' उपहासास्पदं. आभाणकः.

 \boldsymbol{C}

Byre, ८. बजः, गोष्टं, गोशाला.

Cab, s. एकाश्ववाहन-शकटः, 'c. man,' See Coachman.

Cabal, s. মুৱেনস্থা, জুৰিস্বাংগা -v. i. নিমূন মহ 10 Å, কুৱার্ম মনিত্র 6 P. -ler, s. জুনস্থানুত্র m., মুৱেনসিন m., মিবুকং:.

Cabbage, 8. शार्क, हरितकं, 2 8. (स्विकेन) सुषितं पटखंडं. 🗝 में (स्विकवत्) पटखंडं सुष् 9 P.

Cabin, ८. कुटि र्री र्र., शाला, कोष्ठः. 2 नी-काम्यंतरे कोष्ठः. 3 वेश्मन् ग्र., कुटीरः. 4 Tent, q. v. = 2t, ८. वेश्मन् ग्र., कक्षांतरं, उपरोधकं. 2 शिष्टसभा, धीसचिवसभा; गृहमंत्रणं. 3 रत्नकोष्ठः. 4 ससुद्रकः, संपुटः; See Box.

Cable, क नौरज्जु र्. 2 विद्युरसंदेशवाहक तंत्र. -ed, a. रज्जुबद्ध. -gram, विद्युरसंदेशः.

Cachexy, ह. दोषत्रयं, त्रिदोषं, शरीरदोष:. Cachination, ह. अद्वहास:, महास:.

Cackle, Cackling, 8. कूजनं, हंसरतं, अ-इयक्तरवः. 2 जल्पिनं, मलापः = ७ ३. कूज् 1 P, अव्यक्तं रु 2 P. = er, ४. कुजकः.

Cad, 8. ग्राम्यजनः, असम्यः.

Cadaverous, a. शवतुल्य, शवसवर्ण.

Caddie, ८. संदेशहरः, दूतः.

Cadence, ह. पातः, च्युति र्. 2 स्वरः, विरावः, नि-हादः, स्वरसंक्रमः, स्वरावरोहः

Cadet, 8. अनुजः, अवरजः. 2 युद्धकर्माध्यायि-न m.

Cadge, ए. में छदाना जीविकां कु 8 U. 2 बोचण-पूर्वकं अल्पन्नवर्ष किसी 9 U. 3 See Box. 1 -cr, 8. आपणिक:. विवधिक:, 2 छमाजी-

Cafe', s. पानगृहे.

Cæcsura, s. विच्छेदः, विरामः.

Cage, s. पंजर:-रं, पिंजरे, वितेस:. 2 Prison, q. v. =v. t. पंजरे रुप 7 U or बंध 9 P

Cairn, ह. उपल-पाषाण-सिशः, शिलासमुच्चयः, प्रस्तरचिति रि

Caltlif, s. सल:, तड:, दुर्बन:; See Wicked. Cajole, v. t- लस् 10, उपच्छंद्र 10. 2 Cheat, q. v. - гу, s. चाद्विक f. 2 वंचन, छलं, &c.

Cake, s. पूप:, पिष्टक:, अपूप: -v. i. पिंडी-भू 1 P.

Calamity, श. विषयू f., आपदू f., ब्यसनं, अ-नर्थः, उपह्रवः, दुःसं, संकटं, अत्याहितं. 2 उत्यातः, देवी आपद्. -00s, a. विषद्यस्त, व्यसनोपेत, विषद्यस्त, दुर्गत, व्हिट्टर

Calamus, s. वेत्र:, वेख:.

Calash, ह. केलिरथः, कीडायानं.

Calcareous, a. ज्ञार्करीय. 2 चूर्णमय-गुण.

Calcine, v. t. भस्तीक 8 U.

Calculate, v. t. शया 10, परिस-सं-ख्या 2 P, संकल् 10. 2 निरूप् 10; चिंत् 10, प्रकल्प c. ••cd, a. गणित, संख्येय. 2युक्त, पर्यास, उचित, अलं with inf. =ion, s. गणनं-ना, संख्यानं. ••or, s. गणक:

Calculous, a. शिला-अइम-मय (यी f.)

Calculus, ह. अइमरी, मूचकुच्छ्रं.

Caldron, ८. पिठर:-रं, उसा, कुंड, स्थाली.

Calefy, v. t. aq 1 P.

Calendar, इ. पंजी, पंजिका.

Calends, 8. प्रतिपद् f.; प्रथमदिवसः.

Calf, s. गोवत्सः, वत्सः, तर्णकः. 2 जंघापिषः, पिंडिका.

Calibre, ह. छिद्र; छिद्रव्यासः. 2 परिमाणं. 3 प्रकारः, जाति र्र. 4 मेथा.

Calico, 8. चित्रितकार्पासपटः.

Callgation, See Darkness.

Caligraphy, 8. शोभनलेखनकली-शिल्प.

Calisthenics, ह. ब्यायामः.

Calix, 8. पुष्पगर्भः, पुष्पकोञ्गः

Call, v. t. हे 1 P, आहे, शब्दायति (D.), आछ c. 2 अभिधा 3 U, आख्या 2 P, आहे, बश्च 2 A, नाम कु 8 U; कृत् 10; 'c. ed her by the name of Parvati' ता पार्वतीति नाम्ना जुद्दाव (बधुजनः) (K. 1. 26), तस्याः पार्वतीति नाम चकार; व चू 2 P, उद्गाह्र 1 P, ब्रू 2 U. 3 नि-आ-म् सू 10 A; 'c. by name' नामग्राहमाहे, संबुद्ध c.;'c. to mind' स्म 1 P, मनसि कु 8 U; 'c. to account' कि कि कुतमिति प्रव्यू 6 P or अनुसुज् 7 A or अनुसंधा 3 U; 'c. to witness' साकिए कु, तमेव (अग्नि)' वाषाय विवाहसाहवे

(R. VII. 20). = s. आहानं; पुच्छा; निमं-त्रणः संबोधनं. 2 प्रयोजनं 3 अभिगमः, नि-योग:: 'I have many c. s upon me today 'मयाद्य कर्तब्या बहवो नियोगाः संति. -back, प्रत्यादिश 6 P, निवृत् c.; खंडु 10, निरस् 4 P. =for, अर्ह 1 P; 'this matter c. s for consideration 'अयमधी विचा-रणामर्हति; or अत्र विचारणया प्रयोजनं; अपेक्ष 1 A. -forth, प्रोत्सह e., उद्भव 10; मकटीक, मकाशू c -out, पेटू 1 P; उत्कुशू 1 P. 2 तारस्वरेण. उच्चे: आहे, चुष् 10. -upon, on, अर्थ 10 A, याच्य 1 A. 2 ब्रह्ड गम् 1 P, अभिगम् -up, (from sleep) महुष् c. -ed, a.: आहूत; 2 अभिहित, उक्त, उदाहत: gen. ex. by नाम ind., नामन, अभिधान, आख्या, अभिधा, संज्ञा, नामधेय, in comp: 'a boy c. Rama, 'रामो नाम, रामनामा, रामसंज्ञः, &c. बाल:. -ing, s. See (8.). 2 अति र , जीवनसाधन, उपजीविकाः व्यवसायः.

Calligraphy, See Caligraphy.

Callous, a. कठिन, घन. 2 कठोर, निर्दय, कर्कशः, c. to contempt? तिरस्कारमगणयन्, तिरस्कारानाभिज्ञः. 3 निर्लज्ज, धृष्ट; अविनीत.
–ness, s. काठिन्यं, निर्दयता, &c.
–Callosity, s. किजाः, त्वगृहद्वता.

Callow, a. अजातपक्ष, पक्षहीन. 2 See Inexperienced.

Calm, a. प्र-उप-ज्ञांत, निश्चल, प्रसन्ध, स्तिमित, अह्यसंग, अशुन्ध, निष्कंप, निर्वात, अष्टपाकुल; to be c.' हास् 4 P, प्रसन् 1 P; 'heart, be c.' हृद्य प्रसीद, मा उत्ताम्य. =s. निर्वातः, शांति f.; प्रसादः, विश्रामः. 2 ज्ञांतता, स्तिमितता; ex. by (a.). =v. t. उप-प्रशम् c. (ज्ञाम्यति), उप-परि-सांत्व 10; तुष् c., प्रसद् c. 2 लघुकु 8 U, अपनी 1 P.=ly, adv. निश्चलं, असोभं, ज्ञांत्या, प्रसादः, अन्यप-ज्ञांति f., निर्विकारता, प्रसादः, अन्यपकुलता, असंभ्रमः. 2 निर्धातः असोभः, स्तिमितता.

Caloric, इ. उच्छाता, ताप:.

Calorific, a. तापकर (री f.); तापजनक. Calve, v. i. वत्सं सू 2 A; प्रजन् 4 A.

Calumniate, $v.\ t.\$ परि-अप-बद् $1\ U;$ निर्भर्त्स् $10\ A,$ निर्दे $1\ P,$ अपभाष् $1\ A,$ मिश्या अभिपुद्धः $7\ A,\ 10;$ आ-अधि-क्षिपः $6\ P.$ —or, s. परिवाद्रतः, परिवादिनः m. निंद्कः, अभ्य-स्वकः, अभिशापकः, पिश्चनः, आक्षेपकः. —Calumny, s. परिवादः, पश्चन्तं, अभ्यक्ष्-पा, अलीकपवादः, मिश्याभिशापः, पश्चन्तः पश्चनं, अश्वेपः, निद्याभियोगः.—ous, a. पिश्चनं, कलंकमय (पी f.).—ously, adv. सापवादं, पारवादेन, साभ्यक्षयं.

Calx, 8. चूर्ण, भस्मच n. 2 रीतिपुष्पं. Calyx, s. See Calix. Cambric, ह. अञ्चल, दुकुलं.

Camel, s. उद्रः; कमेलकः, मयः, महागः; 'young c. 'करभः; 'she-c. 'उद्दी.

Camisado, 8. रात्रियुद्धं.

Camiet, 8. जणीवस्त्रं.

Camp, s. शिशिरं, निवेशनस्थानं, निवेशः. 2 सैन्यनिवासः. -v. t. सैन्यं निविश o.

Campaign, ह. समरभूभि रं., स्थलं. 2े युद्धकालः, युद्धभद्दात्त रं.

Camphor, ८. कर्पूर:-रं, घनसार:, सिताभ्रः, हिम-वालुका, चंद्रः, सोम:. -ated, a. कर्पूर-संभिश्र-संस्ष्ट.

Camus, a. चिपिट.

Can, v. i. शक् 5 P, प्रभू 1 P, or समर्थ-क्षम-शक्त a. भू with inf. of verb; See Able; oft. by ईश् 2 A; g 10. 2 In pass. ex. by pot. pass. part.; 'c. be done' करणीय a., कार्य, &c.; 'I cannot but go' मयावर्य गंतब्यमेच. =s. कस:, भाजनं, धातुपात्र, चषक:.

Canal, s. कुल्या, प्रणाली.

Canard, 8. अश्रद्धेया कथा.

Cancel, v. t. अव-वि-लुप् 6 P or c., ज्या-अप-निद्-मृज् 2 P; निरस् 4 P, संड् 10, नितृत् c. Cancer, s. कर्कटः, कर्कः. 2 कुलीरः. 3 मांसा-र्वदं; तत्रवणः, विस्फोटः. -ate, v. i. वणीसू 1 P.

Candent, a. See Ho

Candid, a. निष्कपट, निष्पांज, सरल, स्फुट-स्पष्ट-वादिन, ऋजु, निर्मल, ग्रुद्धात्मन, निर्ध्वलीकः, ग्रुद्धात्मन, निर्ध्वलीकः, ग्रुद्धाः -ly; adv. निष्कपटं; स्फुटं, निष्पांजं. -ness, -Candour, s.निष्कापट्यं निर्धांजता; आर्जुवं, सरलता, अमाया, दाक्षिण्यं निष्यलीकता, श्लीचं.

Candidate, s. अधिन् m, याचकः, प्रार्थकः, पदान्वेषिन् m

Candify, v. t. धवलीक 8 U, शुक्रीक.

Candle, s. दीप:, दीपका, वर्ति-ती f.
-holder, s. दीपहस्त:-वाह:. -stick, s.
दीपपादप:, दीपशिखा-वृक्ष:.

Candy, v. t. चनी-खंडी-सांदी-कु 8 U, इये c. =v. i. इये 1 A, चनीभू 1 P. =s. झर्करा सितोपला, खंडमोद्दकः

Cane, s. वेतसः, वेत्रः, वेणुः, वंद्यः, वानीरः. 2 वेत्रयष्टि र्र- दंडः; 'sugar-c.' इसुः; 'seat of c.' वेत्रासनं; 'made of c.' वेणव (वार्रः), वेदल (लीर्रः). -ए. t. वेत्रेण तद्ग 10 or हन् 2 P or प्रहृ 1 P.

Canine, a. कुक्करीय, श्वन in comp.

Canker, ३- विद्रधिः, क्रणः. 2 फलनाशी कीटः. 3 कलंकः, विष. 3 दूषणं, विलयनं, विनाशः. -७. १- विनश् ८-, विली ८-, दुष् ८- (दूषपति). -७. ३- विली ४ A, दुष् ४ P. Cannibal, 8. चुभुंज् m., पिशिताशः -शनः, पुरुवात:, कब्याजिन क. -ism, 8. कब्या-शित्वं, & 0.

Cannon, 8. गुलिमक्षेपणी . लोहनाडि-डी र्र. -Ball, 8. आग्नेयास्त्रं, रणगुलि ∱.

Canoe, & लघुनौका, उड्डपं, प्रवः, कोलः.

Canon, 8. विधिः, नियमः ; शास्त्रं, व्यवस्था. 2 पौरोडितधर्मशासं. 3 धर्मपुस्तकसंहिता. (a ravine) जलभवाहकृतद्वरी. -ical, a. बैधिक (की f.), नियमानुसारिन् -ically, adv. दिधिवत्, यथाविधि,-शासं. -izo, v. t. सिद्धजनमध्ये आरह ६ (रोपयति) गण 10 or संख्या 2 P.

Canopy, 8. वितानं, उल्लोचः, आच्छादनं, पिधानं, $-v \cdot t$ वितानीक $\delta = U$, वितानेन आच्छात्र 10.

Canorous, a. सुस्वर, मधुस्वन.

Cant, 8. परिभाषा, कल्पितसंज्ञा. 2 अपभाषा. ्र 3 वाकछलं, ढंभोक्ति f_{γ} दोभिकवचनं.. 4 प्राचण्यं. 5 उद्घेषणेन विक्रयः. 🗝 i. परिभाव 1 A. 2 दांभिकतया वह 1 P 3 अर्धवस्थितेन चल् 1 P. v. t. उद्घोषणेन विक्री 9 A. a. उत्साहिन, तेजस्विन, नation, s. गानं, गितं. ←r, s. अर्धवल्गितं. 2 वांभिकः, धर्मध्वजिन m. =icle, ८ उपगानं.

Cantankerous, a. दुराग्रह, दुर्दम, आग्रहिन्.

Cantharides, 8. विस्फोटकीटकः. Canthus, s. अपांग:- गं. नेत्रपंयत:• Cantillate, v. t. or v. i. ने 1 P.

Cantle, Cantlet, 8. खंद:, भाग:.

Canto, ४. सर्ग:, पर्वन् गः, परिच्छेदः; अध्याय:; in (of different compositions).

Canton, हः सकं; भूभागः, प्रदेशः. 🗝 t. संदर्शा विभज् 1 P. 2 आवासं करूप् c. -ment, ह. सैन्यावास:, शिथिरं.

Canty, a. उत्साहिन, तेजस्विन.

Canvas, ह. इाणवस्त्रं, शाणं, स्थूलपटः. 2 वातवसं.

Canvass, v. t. Beg, q. v. 2 परि-ईश्च 1 A, विचा ., निरूप् 10; अनुसंधा 3 U. - .. स्थूलपटः, ज्ञाणं. 2 वातवस्तं. -er, 8. प्रार्थकः. Cap, 8. शिरस्राणं, शिरस्कं, शिरोवसं, शिरोवे-ष्टनं. 2 अग्रे. -v. t. पिधा 3 U; See Cover.

2 अति-हीं। 2 A ·3 अग्रं आच्छद्र · 10 🗝 · i. अभिवादनार्थ शिरसमुन्मुच् 6 P or अवद्ध c.

or अपनी 1 P.

Capable, a. समर्थ, शक्त, क्षम, योग्य, उचित: gen. ex. by star with inf., or pot. pass. part.; 'c. of being defeated' . बराजेतं शक्यः, पराजेतच्यः, ' Rama is not .c. of such atrocity 'नेहरां तुशंसचरितं ्रामेण कर्तुं ज्ञक्यते, रामे संभाव्यते; 'c. person 'पात्रं, शुजवत्, 'to be c. ' झकू 5 P, उत्सद्घ 1 A, क्ल्रपू 1 A (with dat.). -Capability, 8. सामध्ये, जिक्क f., पात्रता. योग्यता.

Capacious, a. विशाल, उर, प्रमुत: Broad. 2 विप्रल, प्रचर.

Capacitate, v. t. उपयक्त-क्षम a. क 8 U. Capacity, 8. धारणशक्ति रं., ग्रहणसामध्यै (lit. & fig.); 'c. for all knowledge ' अशेषिबद्याग्रहणसामध्ये. 2 वलं. जस्ति 🎮 सामर्थ्य, पात्रता, योग्यता. 3 परिणामं, वि-स्तार: 4 (Relation) gen. ex. , by इति or edu; 'he served the king in the c. of a servant 'सेवकरूपेण राजानं सिषेवे। अवस्था, भावः, वृत्ति 🏸 विषयः; विधेयविषयं सभवाक्षियंक्ते (Mal. 1) employs me in the c. of a servant.

Cap-a-pie, adv. नखशिखांत, सर्वांग.

Caparison, ह. अस्तरणं; अश्वसज्जा-प्रसाधनं, अञ्चालकाराः (pl.). = . t. । व वच 10. अलंकारेर्भूष्.

Capcase, 🦇 समुद्रकः, संपुटः.

Cape, s. भूशिरस् n.,अंतरीपः-पं. 2 स्कंधपावरणं, ग्रीवामच्छवः-

Caper, s. See Leap.

Capillament, ह. केशर:-रं, किजल्क:.

Capillary, a. केशोपम: सक्ष्म, केशांu comp., 'c. attraction ' केजाकर्षणं.

Capital, a. श्रेष्ठ, परम, मुख्य, प्रधान, विशिष्ट, वरिष्ठ, उत्तम, उत्कृष्ट; ' c. punishment उत्तमसाहसं, देहदंडः, पाणदंडः; 'c. crime ' वधाई पातकः वधदंडचं पापं. 🗝 राजधानी. 2 मूल, मूलद्रब्यं; floating or circulating c.' 8. परिवर्तिन व मुलद्रव्यं, 'flxed c.' स्थायिन a. मूलव्हर्य: 'make c out of,' हितं साष् c., हितानुकुल a.,कृ. 8U. 3 शीर्ष. अग्रं. -ist, ह. द्वब्यवत् m., कोटीश्वर:. -ly, adv. उत्तमसाहसेन: पाणदंडेन. 2 परमं, श्लाघ्यप्रकारेण, विशिष्टतय 🖊 .

Capitation, & एक्रैक्ज: परिगणनं: मस्तक-मंख्या -

Capitulate, v. i. शतुहस्ते आत्मानं ससमयं सम-ऋ ७. (अर्पयति), शत्रोरधीन व. भू, वशं गम् 1 P. 2 संक्षेपतः लिख् 6 P or कथ् 10. -ion, 8 समयपूर्वक समर्पणः वशीभवनं, शत्रुकरार्पणं.

Caprice, 8. कामचारः, चापल्यं, मनोलौल्यं; 'c. of fortune ' दैवविलसित-धिज्ञंभणं; वैवस्य कामचारः (Mu. 2). -Capricious, a कामचारिन, चपल, चंचलम्कृति, लोल-चल-चित्त, लोल, अस्थिर, स्वैरवृत्त, स्वैरिव्. -!y, adv. लोलचेतसा, चापल्पेन: कामतः, स्वेरं, कामचारेण. =Bess, अ खापरूपं, स्रोत-ता, कामचारिता, &७.

Capricorn, s. मकरराशिः, नकरः. Capsize, See Overturn.

Capstan, 8. चक्रयंत्रं

Capsule, 8. बीजकोषः, पुटः-हं. -ar, a. प्रदाकार.

·Captala, s. सैनानी:, गुलमपति:, दंडनायक:. 2 पोताध्यक्षः. 3 नायकः, नेतृ ..., मुखरः, अग्र-प्रशे-गः.

Captation, क लोकरंजनं, जनश्लाधासेवनं.

Caption, 8. निरोध:, आसेध:.

दोषेकदृश्, छित्रान्वेषिन् a. विवादशील 2 भ्रांतिकर (1). -ly, adv. विवादे ट्ययेव, छिद्रान्वेषिवत्. -ness, छिद्रान्वेषिताः विवादशीलताः

Captivate, v. /. 現實 c., 頭賣 9 P; 實 1 P; विद्धम् c. (eye, ear, &e); ' c. s the eye' विलोभयति चक्षः. 2 दासीक 8 U, षंदीकु, वर्शीकु, दम् 🤆 (दमयति). =ing, a. मनोहर, चित्तहारिन, मनोज्ञ, हदयग्राहिन, हारिन 🚅 हिन्. -ion, s. बंदी-डामी-करणं & ट.

Captive, ८. बंदी, बंदि र्र.; काराग्रप्तः; ' made c. ' (taken prisoner) बंदीकृत, बंदीग्राहं ग्रहीत. 2 दासः. 🗝 बंदीकृत, दासीकृत, अञ्चवज्ञा, कारास्य. -ity, हा बंधनं, बंदित्वं, कारावासः. 2 दासत्त्रं, दासभावः.

Captor, 8. जेतृ, बंद्दीकर्तृ

Capture, r. t. ग्रह 9 P, चंदी-डासी-क 8 U; (a fort) भंज 7 l', लंबू 10, आकम् 1 U, 4 P. = श्र ब्रहः, ब्रहणं; लोप्त्रं, लोत्रं; ' c. of a fort ' दुर्गलंबनं; ' c. of cattle ' गोबहः, 'धेनहरणं.

Car, 8. रथ:, वाहनं, चक्रयानं, प्रवहणं: ' heavenly c. ' विमानं; ' war c.' स्यंदनः. Caracole, & तिर्यकृष्ठतं, वक-कृदिल-गति 🥠 -c. i. तिर्यक् प्र 1 A, or वलग् 1 U.

Caravan, s. सार्थ:, संघ:; ' leader of c. ' सार्थवाह: -sary, क पथिकाबास:: पांध-निवासस्थानं.

Carbuncle, १. विस्फोटः: बल्मीकं. 2 पदारागः. Carcanet, ३. मुक्ताबलि 🏸, मिनमालां. Carcass, 8. शव:-वं, कुणप:, मृतं शरीरं.

Card, 8. पत्रं: कीडापत्रं. 2 ऊर्णामार्जनी. 🗝 🐮 ऊर्णी संमूज् 2 P or धृष् 1 P. -er, s. जणामाजेकः.

Cardamom, ४. एला, विष्कृटि-टी 🏸 पृथ्वाका, चंद्रवाला, बहुला; ' small c. ' उपक्रीचिका, तृत्था, कोरंगी, त्रिपुटा, श्रुटि-टी 🏸

Cardiac, a. तेजस्कर, दीपक, अग्निद. 🗝

·Cardinal, a. प्रधान; See Capital, a. : 'c. point ' दिग्भाग:. -४ धर्माध्यक्ष:.

Care, ह. श्विता, औत्सुक्यं, उद्देगः; See Auxiety. 2 यत्नः, प्रयत्नः, आदरः, मनो-'brought up with c. ' प्रयत्न-संवर्धितः, सावरं परिपालितः. 3 स्ट्रमता, निपुणता: 'searching with c.' निपुण-'thinking with c. ' सुनिपुर्ण मन्दिष्य: विमृद्य. 4 रक्षा: अवेक्षा: 'leave under the c. of ' See Charge. 5 अवमाद:, सावधा-नता, अवधानं: 'have a c. what you do ' यत्कतेय्यं तद्विसूर्य-समीक्ष्य-क्रुरुत.=७. i. अब-अप-ईक्ष 1 A. चिंत 10, मना धा 3 U, oft. ex. by the several nouns above; 'I do not e. now अधुनाहं बीतचित:, 'I c. very much for your protection , तव रक्षणे बलवान्ममादर:. 2 गण् 10, (न तुणमपि गण-यति शत्रं), आह ६ में (न त्यागमाडियते): ईक्ष 1 A, (the sense being clear), न कामवृत्तिर्वचनीयमीश्चते (K. V. 82) 'a self. willed person c. s not for blame '. -'take $\hat{\mathbf{c}}$.' रक्ष् $\mathbf{1}$ $\hat{\mathbf{P}}$, अव-ईक्ष् $\mathbf{1}$ $\hat{\mathbf{A}}$ (श्लाह्यां दृहितरमवेक्षम्वे जानकीं $\hat{\mathbf{U}}$ ें $\hat{\mathbf{I}}$), ।चित् $\hat{\mathbf{I}}$ 0 (तातस्त्वां चितियेष्यति). 2 लल् 10; संदूर् c.. पा ८. (पालयति), विनी 1 P. 3 अनमत्त--मावधान a. मू l P, अवधा 3 U, 'let c. he taken of each character' प्रतिपा-त्रमाधीयतां यत्न: (S. 1), 'do not c. to think' सावधानेन चेतसा न विचारयंति. इति विचारं नाडियंते. -ful. a. Anxious, q. v. 2 अवमत्त, सावधान, अभियक्त, अवहित, दक्ष, ÷fully, ade, सावधानं, प्रयत्नतः, अत्रमसं, मादरं, निपूर्ण, -less, a प्रमत्त, अनवधान, निर्वेक्ष, निरवधान, असमीह्यकारिन, 'to be c. in प्रमद् 4 P (with abl.), स्वाधिकारा-त्रमत्तः (Me. 1.), =lessly, adv. सप्रमादं. अनवधानेन, हर

Career, s. चर्याः धावनं. 2 गति ते., क्रमः, च-लनं, चरितं; 'तं in life' जीव-लोक-याचाः 'during his c.' तिस्तिन (भुवं) शासति. -v. i. बेगेन धावू $1~\mathrm{P}$.

Caress, $v.\ t.$ परामुङ्ग $6\ P$, आलिंग $1\ P$, परि-रभू 1 A; See Clasp. 2 लख 10. 🗝 परि-रंभ:-जं. लालनं, आलिंगनं, परिष्वंगः.

Caret, ह. काकपदं, हंसपादाकृति चिह्नं.

Cargo, हः पोतभारः, पोतस्यं दृब्यं-भांडं.

Caricature, ह. हासजनकं चित्रं, हास्यवित्रं. -ए. t. वित्रेण हास्यास्पदं नी 1 P; हास्यम-कारेण चित्र 10. -ist, ह. हास्यमतिमाकृत m. Cariole, Carriole, ह. लच्चशकटः, अनावृत व.

Carious, a. गलित, क्षीण, पूरपूर्ण. -Caries. -Cariosity, ह. अस्थिक्षय:-जोष:.

Cark, v. i. चिंताकुल 4 मू 1 P.

Carle, s. दुर्वृत्तः; ग्राम्यः अविनीतः ; See Wicked.

Carminative, ब. बायुनाजिन, अग्निट, अग्नि-वर्धक.

Carmine, s. जतुजरंगः.

Carnage, s. वध:, विशसनं, संनार:, इत्या.

Carnal, a. कायिक-शारी।येक (की f.). 2 लेडिक (की f). 3 विषयिन, विषयासक्त, विषयोपसेविन, 'c. pleasme' विषयसुख: 'c. desites' विषयवासनाः; 'c. union' संभोगः, अभिगमः, -ity, हः विषयासक्ति र्रः, विषयोपसेवा, कासुकता. -ly, adv. कासुक-

Carnation, 8 मांसवर्णः लोहितवर्णः

Carpival, ह. तुब्रहोत्सवः.

Carnivorous, a. ऋब्याद, मांसभुज्, पिशि-ताञ्चन, क्षुच्यभोजन.

Carnosity, 8. गंड:; मदोग्रंथि:.

Caroche, 8. कीडारथ:, चातुरं.

Carol, 8. हष-आनंद-गीतं. 2 स्तोत्रं, भक्तिगीतं. =v. t. हर्षेण मे 1 P, उपने, स्तु 2 U.

Carouse, ए i अतिपानं क 8 U, पानीत्सवं का अतिपानेन क्षीव a. भू 1 P. -x., -al, x. अति-पाने, पानोत्सव:.-ver, & पानरत:, अतिपा-यिन ॥

Carp, 8. ज्ञापारी, पोष्ठ:-ष्टी. = 1. i. (at) छिद्रे अन्विब् $\mathbf{4}$ \mathbf{P} ; दांबं हज़् $\mathbf{1}$ \mathbf{P} or निरूप $\mathbf{10}$, निंद 1 P; See Censure. -er, 8. छिन्ना-म्बेबिन् m., दोवैकह्य m. - ing, ह. गर्हा, निंदा, छिद्रान्वे**ष**ः.

Carpenter, 8. तक्षक:, सूत्रधार:, स्थकार:, स्थपतिः, त्वद्र m., तक्षन् m. -Carpentry, 8. द्वारुकर्मन् n., तक्षकिया, तक्षशिरूपं.

Carpet, s. कुथ:-था, आस्तरणं; 'brought on the c. ' पस्तुत, उपिक्षत.

Carrion, 8. पूर्तिमांसं, अखाद्यमांसं; कुणप:.

-eater, s. कुणपभुद्ध m.

Carry, v. t. बहु 1 P, जी 1 P, भू 3 U, ह 1 P. 'c. ed a dog on his shoulder' स्कंथे-धेन श्वानमुबाह. 2 साध् 5 P or c.; 'cafort' दुर्ग लंघू 1 A, 10 or भंज़ 7 P, or बद्दीक 8 U; 'the enemy c. ed the day ' शत्रवी जयमापु:; 'c. one's point ' अभीष्टं लभ् 1 A, प्रतिज्ञां पूर् 10, 'c. oneself ' strat 1 P. See Act, ' c. arms ' शस्त्राणि बहु 9 P, सीनिकदृत्ति आस्था 1 A. -away, -off, अप रहू, अरबी, अपद् ; अप-कह 1 U, अवकृष् 1 P. -on, प्रवृत् c., प्रणी-विधा 3 U, 'c, on war' युद्ध-संक्रामं कु, विश्वत 9 P. =out, अद्भार P, कु 8 U, सार 5 P or e.-through, वारं नी 'c. ing through all difficults s anger qut नयने. -Carriag:, ४. व(इनं, यानं, रध:, भन्दणं, शक्तदः है; 'clos'd c.' कर्णी (सः, भन्दणं, डयनं; 'c. road ' रह्या; 'c. horse' रह्या: 2 आसरणं, स्ववहारः, गति $f_{m{\cdot}}$, चरितं, $\dot{m{ au}}$ टi. $m{3}$ निर्शहः, प्रणयनं. -Carrier, s. वाहकः, हरः, in comp. 2 भांडवाहनजीविन् 🐠

Cart, 8. शकड:-टं, शकदिका, बाहनं, प्रवहणं, यानं. 🗝 🗜 शकटेन बहु 1 P. 2 शकटे निधा

3 U. 'Carter, ' ' o. man ' शाकिटक:, शकटबाह:, ' c. horse ' शकटबाहन: : धुर्यः धुरीणः; ' c. load ' शाकटं, शलाटः. शाकटो भरः: 'c rut' शकटचित्रं-पदवी-पद्धति 🏂 'c. wright' statemer: 'To put the c. before the horse, । विषयंस् 4 P, विष-र्यामंनी 1 P.

Carte, s. भोजनपत्रिका, 'c. blanche,' अनि--विष्टसमय a. पन्ने.

Cartel, अ. युद्धाक्षामपत्रे.

50

Cartilage, 8. कोमलास्थि म. -Cartilaginous, a. तरुणास्थिविज्ञिष्ट.

Carto-graphy, 8. भूम्यालेख्य-कला-बुत्तिः र्र. Cartoon, अ चित्रितपट:, विचित्रमालेख्यं, हा-स्योत्पादकं चित्रं.

Caruncle, 🚈 गंहः, मांसपिंहः.

Carus, 🕴 निःसंज्ञता.

Carve, v. t. eg 6 P, तक्ष् 1, 5 P, उत्कृ, (उत्कीर्णा इव वासयिष्ट V. 3); उहिरेन् 6 P. 2 कृत् 6 P, छिद् 7 P, क्रप् c., विभज् 1 U; 'c. out (а plan)' युज्, 10; पक्कप c.; मतियुज् 10; चिंत् 10, निरूप 10 -cr, s. तक्षकः, कार्यः, त्वष्टm., तष्टm, 2 परि-कल्पकः.

Cascade, s. प्रपात:, प्रसवणं, बारिप्रवाह:, नि र्झरः, उत्सः.

Case, s. अवस्था, भावः, दृशाः, स्थिति f., द्वाति f.; 'what is the c. with him ' कि तस्य वृत्तं- 2 पर्द. ३ अर्थः. 4 कार्य, पक्षः. 5 प्रदः, पिधानं, कोबः, आवेष्टनं. 6 भांडे, आधारः. 7 स्थानं, स्थलं. ' In .c. ' यदि चेत्, ' this being the c. ' एवं सति-गते;' in this c. ' अञ्च, अञ्च विषये: 'in the c. of' gen. ex. by gen., or विषये in comp.; 'in the c. before us, ' 'in the present c. 'y-स्तुतविषये, प्रकृते : 'if such be the c ' यहार्'. तेन हिं; 'in both c. s ' उभववा, उभव-पक्षे -0. 1. भांडे निधा 3 U or निविद्या C-2 ਧਿਖ਼ਾ3 U, ਅਗਾ5 U.

Casement, ८. गद्राक्षः, बातायनं, जार्लः

Cash, s. टेक: सुद्धा, नाणकं, -keeper,-ier, 8. टंक धीइा: रक्षकः 'Inc म्स्यन a. 'Out of c,' Ava a.

Cashier, v. t. अधिकागद् भंजू c. or च्यु c. or निराक्त 8 U or अपाद 4 P.

Cask, s. भांड, माजन, पार्त्र

Casket, a. संपुरकः, भांडं, मंजूरा, करंडकः, संप्रदः-उकः-

Casque, 8. शिरखाणं, शिरस्कं

Cast, v. l. क्षि (6 P. प वि-°; अस् 4 P, सुन् सूज् 6 P, पत् c. 2 (ahout) विनाम 10, आकल 10, चित् 10 विचा c. 3 विलाप्य संधा 3 U; 'c. glance 'हूर्ग क्षिप्, दृष्टिं-चश्चः &c. दा 3 P. (कुर्गमारे देवचश्चः S. I) 'c. skin ' 前項前 同項 'c. lots '

सुदिकां पत् c.; 'why c. pearls before swine ' किमिडमर्स सर्मकराणोः —8. क्षेपः; पतः 2 मृति तः; पदनं-ना; ' c. of characters' भूमिकासंविभागः —28ide, अपाकः 8 U, निराकः—28way, अपास, परित्यक्त, उत्थिपः —down, अब विन्सद् 1 P, रहे 1 P; विषण a. भू 1 P; ' with face c.' सिन्ध-विषण बद्नः; ' c. look' अधोहृति ते. 2 निपत् c., अधः क्षिपः—forth, उत्स्युनः, अदः निर्दे प्रमः—out, अपाकः, निःस् c., निःकत् र., परपादिशः विष्-—2way, ४. त्याज्यः; आर्गक्तियः—ling, ४. गर्भपतितः, गर्भण्यतः

Caste, . वर्णः, जाति /, कुलं ; 'of the same c.' मवर्णः; 'low c.' हीनवर्णः, नीचः, निकृष्टजातिः ; 'high c.' उत्तमवर्णः; 'mixture of c. 8.' वर्णमंकरः; 'low c. man' अंत्यजः; 'loss of c.' जातिभंगः; 'out of c.' अपसदः, चांडालः, जातिर्भंगः,

' c. man ' सजातीय:.

Castigate, r. t. दंड् 10; तह 10. -ion, s. कशाधातः, तिव्रपहारः ; दंडः, निग्रहः.

Castle, s. दुर्ग, कोट:, 'c. in the air (in Spain), मनोराज्यं. -Castellan, s. दुर्गाधिपति: -Castellated, a. दुर्गाकारः

Castor-oil, 8. एरंडतेलं.

Castrate, v. t. बूषणी कृत 6 P or उत्पद्स 10 or छिद्द 7 P. =≥1, a. छिजातुब्क, निर्वूषण--lon, s. सुब्क-बूबज-छेदः, पुंस्राहरणं

Castrel, 8. उथेन:

Casual, a. अतिकतः अखितितः आकरिमकः
आपातिक-आमंतुक-दैनिक को ति), देवापत्तः -ly, adv. अचितितं, देवात्, समापत्याः वैवयोगात् -ty, व द्वयोगः-चदना,
संगतिति समापति ति, 2 अष्टुं, आकरिनकी
आपकः -tlos, युद्धं हताः

Casuist, इ. धर्मा वर्मिव वार कः. निष्कृ इ. धर्मा धर्मा पेचारणाः 2 विवेचन विद्याः 3 वितंदवादः. Cat, इ. मार्जारः, विद्यालः, भ्रोतः, भ्रासुभुज् मः. 'ए. इ. (०)' mountain, 'नन्मार्कारः 2 विवाच च्याधः: 'ए. eyed' तिनिरद् ज्ञिन् य. -ling, इ. माजारशावकः; 'ए. ह paw मेद्नातः, (fig) भ्रस्तमतार्थं, य. 'ए. witten' व. साच्यपूतः, 'ए. खंकाले ए. इ. इतते विद्यु, 'भ्रतिद्वाह पूतः, 'एता कंकाले ए. इ. इतते विद्यु, 'भ्रतिद्वाह पूतः, 'एता लेकाले ए. इ. इतते विद्यु, 'भ्रतिद्वाह पूतः, 'एता कंकाले एता एता होने।

Cataclysm, s. पृट्यीहावः, भूरतंहवः 2 राज्य-

Catacomb, s. अंतर्भीमं इमझानं-

Catalepsis, } Catal.psy, }

Catalogue, s. परि खिया, परिगणनाः, ' c. of names ' नामाविल-ली /.

Cataplesm, ८. मलेपः, उपनाहः.

Catapult, ह. गोफगा.

Cataract, र. निर्झरः, प्रपातः, प्रसंबर्ण, उत्सः-2 नेत्रपटलं, मंधः, द्यकः, कान्तः.

Catarrh, s. अभिष्यंदः. 2 श्लेष्टमम् मः. ककः, (variety of c.). =al, ous, a.अभिष्यंदिन्-ककिन, श्लेष्मल-

Catastrophe, ह. परिणामः, निर्वाहः, निर्वहणं. 2 आपद् र्रः, See Calamity.

Catch, v. t. धू 1 P. 10, अहू 9 P, बंद 9 P (in a net &c.). 2 पराष्ट्रग 6 P, अवलंद 1 A. 3 प्रसुप्त ८., आकुष्ट ह- 1 P; 'the house caught fire? उवलमसुपगर्त-अकिर्माने हं; 'caught cold' शिताकुलो बसूब, पीनमीपहतः, अभिष्यंद्राकुलः; 'c. in the act' (red-handed) कर्मगृहीत, स्पामि अधिहत, लोप्त्रेण गृहीतः; 'Sir, you are c.' भी निगृहीतांऽसि (U. 4); 'c. in his own words' स्वक्चनेनेच गृहीतः-निक्त्तर्रिकतः. -at, अवलंद 1 A, आश्रिप्त 1 U. -up, अपह्न 1 P, अपनी 1 P. -s. तालकं. 2 लामः फलं. 3 पर्योचगितं. -er, श आहकः, जालिकः. 2 वासुरा, जालं. -ing, a. संप्रसीय, संचारक 2 हारिन.

Catchpole, ८. दंड-पष्टि-धरः ; राजपुरुषः. Catechism, ८. प्रश्नोत्तरं, सम्झोत्तरः पाढः. —Catechize, ए. १. प्रश्नोत्तरहारेण-क्रमेज-अधि-इ ८. (अध्यापगति) or उपिद्देश 6 P or प्रदेश 6 P. —Catechist, —Catechiser, ४. प्रश्नोत्तरविधिना अध्यापकः-पाठकः

Catechu, ४. खदिरसार:.

Catechumen, s. नविश्वयः-छात्रः. Category, s. पदार्थः. 3 सनानवर्गः, अधि-करणं. =ical, a. सुख्यक्त,स्पष्टार्थः नियत्,स्यक्त.

-ically, adv. For, Heari.

Catenation, ह संबंधः अन्ययः, परस्पराम्बयः. 2 श्रृंबलाःवं, दामताः परवराः

Cater, ए. में जनादि परि-उप-क्लप् o. Caterpiliar, १. को पकार: वासिस् गाः.

Cates, ह. स्वाहर्स, विजिष्टासं.

Catgut, म पुरीतत् निनिता तंत्री, तंतु m. Cathartic, म रेचकं, रेचकं, उदरशोधकं.

Cathedral, 3. महाभिद्रें, महता पूजाझाला. Catnotic, 4. सर्वसामान्य, साधारण (जी र्र.)

सार्वलोक्तिक (कीर्रः): =ism, ४. साधारण्यं, सार्वलोक्तिकता

Cattle, s. मातः (pl); मोकुलं पश्चसन्हः, मोबजः; ' c. for draught पुर्दः, पुरीन्मः, 'keeper of c.' मोपालः, पश्चपालः Caudal, s. लांगुलीयः

Caul, 8. शिरोचेष्टन 2 अंत्रावेष्टनं. 3 गर्भविष्टनं.

Cauldron, s. See Caldron.

Cause, क. कारमं (ott. with loc. of effect, दैवं द्वणां हृद्धों कारणं), निर्द्धानं, बीजं, हेतुः, निर्मित्तं, मूलं, योनि र्रे. 2 कार्यः, प्रयोजनं 3 स्थानं, अवसरः, प्रवं. 4 उत्पाद्धः,

प्रवर्तक: 5 अर्थ: पक्ष:, कार्य; 'material c.' समबायिकारणं; उपादानकारणं,प्रकृतिः; 'efficient (instrumental) c. 'निमित्तकारणं: 'primary c.' बीजं, मूल कारणं. = o. t. Ex. by causal of verba; 'c. to fall' पातयति: गमयति, & ः 2 उत्पद्ध ः जन् ः (जनपात); क 8 U; oft. ex. by dat. of nouns with or without w, saw; यतस्त्री स्वल्पदःस्वाय (भवतः) ($P \cdot 1 \cdot 1$); See Tend (to); also ex. by संभव, जन्य, ज, in comp समरजा पीद्य 'torment e. ed by Cupid', &c. -al, a. हेत्क, हेत्रमत. =s. णिच् (of verbs). -atioa, s. कारणत्वं, हेतुता -ative, त. उत्पादक, जनयित. -cr, ह. कारकः, उत्पादकः, प्रव-र्तक: -less, a. अकारण, निष्कारण, निन-Aw. and sim. comps. -lessly, adv. अकारणं, अहेतुकं, निर्निमित्तं, निष्प्रयोजनं-

Causerie, 8. वार्ता, जनमवाटः.

Causeway, 8. सेतुः, धरणं-

Caustic, a. दाहक, तिगम, प्रखर. 2 अरंतुद, मर्म-स्प्रज्ञा- छिद्रः

Cauterize, v. t. zg c. -Cautery, s.

दाहः तप्तलोहेन मांसदाहः.

Caution, 8. इक्षता, सावधानता, अपमादः, समीक्षा, अवेक्षा, अवधानं. 2 प्रातिभाष्यं, आधि:. 3 प्रत्यादेशनं, प्राकु स्चना or उप-देश:, पाकु प्रयोधनं -o. t. प्राक् सूच् 10; अत्यादिश 6 P, प्राक् प्रदुष् c.; 'c. ed me against the approaching danger ' 34-स्थितापद्विषये सावधानी अव इति मासुपा-दिशत्. -Cautious, a. सावधान, दक्ष, अ-प्रमत्तः, समीक्ष्य विमृत्य-कारिन्, अवहितः चेप्र, adv. सावधानं, अवेक्षया, &c. =ness. 8. अप्रमादः, दक्षता.

Cavalcade, र. सादियात्रा, अश्वारोहश्रेणी

Cavalier, s. अश्वारोहः, सादिन् मा. तुरागिन् m.; 'to treat c.ly ' अवमन 4 A, माव-हेएं अवजा 9 U -C. s, -Cavairy, है। तुरम-बलं; अश्वारोहवर्गः, आश्विकं, मादिगणः.

Cave, Cavern, ». गुहा. दरी, गढरं कंदर:-रा. विवरः-रं

Caveat, 8. प्राकृत्युचनं; निषेधः

Cavil, $v \cdot i$ मिथ्या निंद् 1 P; दोषं ग्रह् 9 P; छिद्धं अन्विष् 4 P; मिथ्या विवद् 1 A ; मिथ्या अभियुज् 7 A, 10. -८ विवादः वाग्युद्धं, मिथ्याविवादः, विश्वतिपत्ति र्: मिथ्याभियोगः. -ler, 8. विवादशील:- -ling, a. अपनादक, **होष**ग्राहिन्, छिद्रान्वेषिन्

Cavity, 8. रंधे, छिद्रं, विवरं, बिलं, खातं. 2 पुट:-रं; खं; ' c. of hands ' अंजलिपुट:-

Cease, v. i. विरम् 1 P, निवृत् 1 A, विश्रम् 4P, (with abl.); ज्ञम् 4P, प्र-उप°: ' this said, he c. ed ' इत्युक्त्वोपशशाम: o. ed to be opulent 'निर्धनाभूत: 'c. to

exist ' लयं-क्षयं-गम् 1 P. नज्ञ 4 P. 3 गम्. वि-अय्-निर्-°, अपया 2 P. =0. t. (c.) of roots above. -ing, -Cessation, s. विरामः, उप-प्र-शमः, निश्चति f_{γ} , विराति f_{γ} विच्छेद:. -less, a अनवरत, निरंतर, सतत, नित्य: अविच्छिन. -lessly, ade निरंतरं. अनवरतं, निःयं, &c.

Cecity, 🜮 अंधता, तिमिरं.

Cedar, ङ. डेवड!रु:.

Ceds, v. t. उत्सन्न 6 P, दा 3 U, विद्व 1 P, परित्यज् 1 P. 2 अन्युपगम् 1 P. वृशं या 2 P. -Cession, 🔻 मदानं, वितरणं, विस-

Cedrate, s. See Citron.

Ceiling, ह. वितानं, अंतःपटलं, पटलं, अंत-

Celebrate, r. t. प्रशंस 1 P, उपने 2 P, स्त 2 U, कृत् 10, प्रभू 10, प्रख्या e.' (क्याप-यति), वर्ण 10 2 (As a ceremony) यथाविधि अनुष्ठा 1 P; पा c. (पालयति), आचा 1 F, अभिनंद c. (महोत्सवन मज्ज-म्माभिनंदितवान् $\mathbf{Ka.~137}$); निर्वृत् $\mathbf{c.~(}$ प्र-स्थानकौतुकं निर्वर्तिथितुं S. 4), निर्वह c. -ed. ब मधित, वि-मख्यात, प्रामिद्ध, विश्वन: छन्ध-वर्ण. 2 अनुष्टित; ' c. in song ' -ion, ह. अनुष्ठानं, पालनं, $\&c.\ 2$ स्तुति f., वर्णनं, कीर्तनं, प्रशंसाः -Celebrity, ह. यशस्य 🛶 कीर्ति-स्याति-विश्वति-प्रसिद्धिः 🋴 मातिष्ठा.

Celerity, हर वेगः, जवः, स्वरा.

Celestial, क दिन्य, अमर्त्य, स्वर्गीय, दिविज ; 'e. world 'स्वर्लीकः; द्यों र्रः, 'e. damsel ' अप्सरस् $\int 2$ (fig) परम $,\,\,\mathrm{g}$ त्कृष्ट $.\,$

Cellbacy, 8 अनुद्वाहः, अदारपरिग्रहः, अ-विवाह:: ' he led a life of c.' अकृतदार: स आयुरत्यवाहयत्.

Cell, ह. बिलं, रंघं, छिदं. 2 कुटी, कक्ष:-क्षा, कु-टरि:. 3 मठ:, आश्रम:. -Cellular, a. सुःम-रधप्रण.

Cellar, 8. भूमिगृहं, गुप्ति 1.

Celsitude, s. See Height.

Cement, s. लेप:, सुधा. 2 बंधनं, दृढीकरणं, मंधि:.=७ १ मंभित्रष् ०, संधा ३ ८, संयुक्त् 10. -ation, हः संयोगः, संश्लेषः, संधानः

Cemetery, s. इमजानं, परेतभूमि 🕂 , धितका-ननं-वनं, प्रेतावासः

Cenotaph, 8. चित्यं.

Cense, र. t. भूपं अर्प 10. -er, ह. भूपपाई-भाजनं.

Censor, 🚈 गृणदोषिविचकः, पापापापनिर्णेतुः m. 2 दं हपणेनु m., नीतिशास्तु m. -Censorious, 🤃 दोषेकहर्ग, अपवादक, निंद्कः टोषटाजीन, निंटाजील. -ly, ade सापवादं. निंदापूर्वकं. =ness, 🖇 निंदा, छिद्रान्वेषिता, अपवाद्यप्रियता.

Censure, c. t. निंह 1 P, उपा लभ् 1 A, निर्भर्द्स 10 A, बहु 1, 10 A, परि-अप-वह 1 U, थिक्कु 8 U, निरह्कः दुव ८ (दूबयनि), आ-अधि-शिष् 6 P: कुत्स 10- = श्र निद्धा, उपालभः, निर्भर्द्सना, गर्हमं, निर्वादः, बारुयता, वचनीयता, अग्र-परी-वादः, आक्षेपः. = able, a. निर्द्धः, उपालभ्य, गर्हणीय, बारुय, ६७ - = १ श्र निर्द्धः, उपालभ्य, गर्हणीय, बारुय, ६७ - = १ श्र निर्द्धः, उपालभ्य, गर्हणीय, बारुय, ६७ - = १ श्र निर्द्धः, उपालभ्य, गर्हणीय, बारुय, ६७ - वाद्कः, आक्षेपः.

Centinel, s. See Sentinel.

Centre, अ मध्य:- हवं, मध्यभागः 2 उद्दरं, गर्भः 3 केंद्रं. = 2-1. एकत्र कु 8 U, समाह् 1 P. = v. i. संमिल् 6 P, सं- हृ 2 P, एकत्र समागम् 1 P, एकिभू; 'all eyes were c. ed on him ' नेजबजास्तस्मिलिपेतुः (R.v1 i); त्वियि तु परिसमास चंधुकृत्यं प्रजानाम् (S. 5); 'is c. ed in you' &c. 2 आश्रि 1 U, आ-अन-लंब् 1 A. - Central, - Centrical, a. मध्य, मध्यम, मध्यमत, मध्यवित्त- - ly, त्वीर. मध्योत्सारित्. - Centrifugal, a. मध्योत्सारित्. - Centrifugal, a. मध्योत्सारित्. - Centrifugal, a. मध्योत्सारित्. - Centrifugal, a. मध्योत्सारित्.

Cephalagy, अ शिरोवेदना.

Cerated, तः सिक्वितिस्तं, सिक्वमय (वी.). Cerebrum, s. मस्तिष्कं, गोर्वः -Cerebral, ए. मस्तिष्कंसंबंधिनः

Cerecloth, Cerement, श. सिक्याक्तं बस्नं.
Ceremony, श. विधिः, संकारः; 'marriage
e. 'परिणयविधिः. 2 नियमः, आद्विकाचारः,
नित्यकर्मन् गः. नित्यकृत्यं; 'c. es of
religion' वर्णाश्रमधर्मः (as opposed to
क्षाञ्चलधर्मः); occasional e' नैमित्तिकं
कर्मन् गः. 3 शिष्टाचारः,सम्याचारविधिः. = al,
a. वैधिक-नैयमिक-च्यावहारिक (की. f.). = श्र्य्यक्तारः, आचारः, विधिः, नियमः &c.;
'acrificial e. यज्ञ कर्मन् गः इष्टि नं = ous, a.
अतिसम्य, अत्याद्रयुक्त, अत्याद्वत, अत्याद्वन्
यन् = ously, adv. प्रमाद्र्रण, अतिपञ्चयेण,
समअयुं, साद्वरं = ousness, श. अत्याद्रः,
अतिसाजन्यं, अतिमञ्जयः.

Certain, a. Ex. by चित्र-खन and अपि with forms of कि. 2 निश्चित, पुत्र, असंविष्ध, असंशय, निःसंशय, अवश्य, नियत, 'I feel c.' इति मे निश्चयः, दूढं मन्ये, 'it is c.' नाम

संजयः, जूनं, खलुः. 3 अमोब, अभिष्यल, अवंध्यः 4 मविशेषः, विशिष्टः. -ly, adv. (for c.) नियतं, धुवं, खलुः, असंज्ञयं, जूनं, नामः, 'oh c.' (as a reply), अध किं.कः, मंदृहः, कोऽत्र संज्ञयः. -ness, -ty, -Certitude, अधुवत्वं, धृवं, निश्चयः असंज्ञयः, निणयः, नियमः, 'teaves c. १४ धृवािष परित्यजितः

Certes, adr. See Certainly.

Certify, o. t. विज्ञां ए. (ज्ञापयति). 2 प्रमा-णीकु 8 U, माप्रमाणं कथ् 10; हुढीकु. -Certincate, क प्रमाण निर्णय-एवं, आगमः, आगमपत्रं, निदर्शनपत्रं

Cerulean, a. नील, आकाशवर्ण.

Cerumen, अ कार्यमहें, तहामें.

Cervical, " चन्य.

Cess. क करः, शुरुक, राजस्वं.=ः । राजस्वं द्राः
८. or बहु १ । .

Cessation. s. See under Cease.

Cession, s. Sec under Cede.

Cesspool, अ. द्रशितजलकुंडं.

Chaie, o. r. प्रकुप्-कृद-रुष् 4 P. संतप् pass, क्षेत्रभं या 2 P. क्षुम् 4 P. 1 A. = c. t. बाष् 1 A. प्रकुप् c., संतप् c., क्षुम् c. 2 निष्टेष् 1 P. घषणन तप् c. = रोषः, मन्द्रः, क्षोभः, प्रकापः.

Chafi, ×. तुष:, जुषं-सं, कडंगर:. -less, a. निस्तुष: -y, u. जुसमय (यी / •).

Chaifer, ट. /. पण् 1 A, क्रयं िकयं कृ. 8 U. ज्यवह 1 P.

Chagrin, e. t. छाद्विज्र ः, मंतप् ः, क्रिश् १ ११, व्यथ् ः (व्यथयति). = मन्युः, व्यथा, मंतायः, क्रेशः

Chain, त. शृंखलान्लं, निगडः, वंधनं (lit. and fig.); a golden c. कनकस्त्रं 2 परंपरा, गंकि ं, श्रेणी, माला; e work ' शृंखलारूपं विरलकर्मः = e t. निगडेन-शृंखलया-पंप् 9 l', निगडयति (D.). = 24, a. निगडित, शृंखलानिवद्ध, संयतः संदानित

Chair, ४. विष्टरः, आसनं, पठिं, 'arm c. ' अ।संदी =man, ४. अध्यक्षः, सभापतिः, नायकः

Chaise, s. रथ:, यानं, बाहनं

Chaldron, s. See Caldron.

Chalice, ४. पार्च, भाजनं शरावः, केसः Chalk, ४ किटिनी, खिटि(डि)का, ग्रुक्कशिला-

धातुः, सितंपलः; 'red c.' गेरंग, शिला-जतु n. =0. t. (ont) निर्देश् 6 P, प्रक्लप् c., चिंत् 10, निरूप् 10. 2 (lit.) कठिनी-संबंग लिख 6 P.

Challenge, v. t. धृष् 5 P, आहे 1 A, युद्धार्थ आहु C., प्रत्यर्थ 10 A. स्पर्थ 1Λ . 2 अभियुद्ध 7 A, 10, द्रांषं ग्रह् 9 P; निषिध 1 P. \sim 8. आहानं, समराहानं, अभिग्रहः. \sim er, s. समाहानं, अभिग्रहः. \sim 04.

Chalybeate, a. लोहसंसुष्ट, अयोग्रणविशिष्ट. Chamber, s. कोष्टः, शाला, आगारं, आषासः, कक्षः, वेशमन् n.; 'bed-c.' शब्यावेशमन् n., अपनागारं, वासगृहं; 'inner c.' कक्षांतरं, उपरोधकं; 'upper c.' खंद्रशाला शिरागृहं. —!ain, s. कंसुकित् m.; शयनाधिकृतः, अंतः-पुरवर्तिन् m., महस्तरः; 'female c.' मह-सरिकाः—maid, s. शयनपरिचारिका, अंतः-पुरदासी-

Chameleon, ६. कुकलासः, सरहः-

Chamois, हर बातप्रमीतः 'C. leather' सृहु-स्मिन् म.

Champ, ए. १, चर्चू 1 P, परि-सं-दंशू 1 P. Champagus, a. सम. 2 अनाकृत. =ः. अनाकृतसम-भ्रमि f.

Champion, s. योधः, वीरः, विक्रांतः, भटः 2

रक्षकः, रक्षितृ m_{\cdot} , गोप्त m_{\cdot}

Chance, ह. देवं. देवयोग:-घटना-गति 🏸 2 सं-इायः, संदेहपद्-वस्तु श्रः 'try your c.' आत्मनी है बपरीक्षणं कर, 'to try the c.of a battle' रणसंशये आत्मानं पातियतुं; 'birth in a noble family is the work of c. देवायतं कुले जनम (Ve.3); depending on c.' दैव-परः, यद्भविष्यः; ' by c. ' देवात्, देववशात-योगात, अकस्मात, असमधितं 3 संभवः 4 अवसरः, अवकाशः = 🕬 🐍 दैवात्-अकस्मात्-आपत् 1 P or समापद् 4 A or उपस्था 1 U or बत 1 A; oft ex by यद्रक्छया, देवात. with verbs;'c ed to see two Kinnaras' किश्वरमिथुनं यद्च्छयादाक्षीत् (Ka 119); 'I c. ed to see her' सा देवान्मम लोचन-पर्थ पाता: 'whom I e. ed to see' स-मापत्तिदृष्टः; 'stand a good c.' उपपन्नं अपेश 1 A

Chancellor, है प्रधानधर्माधिकारित् m

Chandelier, ह. द्रिपबृक्षः, द्रिपधारः Chandler, ह. वातावहः, वि(वै)विधकः.

Change, s. परि(री)वर्तः, परिवर्तनं, परिवृत्ति f_{\cdot} , विषयंगः, (प्रवहणविषयंगः); विकारः, विकृति f., विकिया (of feelings &c.); oh, what a c. in the site of the ground? अही अनवस्थिती भूसंनिवेज: (U. 2); विवरिणाम: वियवास:, विवर्त:. 2 अल्यार्यसद्धाः 3 श्रेष्टिचत्वरं. 4 विभेदः, वैचित्रयं 5 निवर्तनं 🗝 🗀 परिवृत् 1 Å; 'in this c. ing world 'परिवार्तिन संसारे: अन्यथा अन्यस्य व भू, अंतर affixed to nouns; ' the colour of the water c. ed in a moment' जलं क्षणेनेच चर्णातरसुपागमत्. विपर्यासं या 2 P, विपर्यस् 4 P, विक्र pass. or विकार या $-v \cdot t$, परिवृत् c , विकु 8 U; 'nature can't be c. ed ' स्वभावी दूर-तिक्रमः; विपर्यस् ८., अन्यधाकुः, oft. ex. by (s.) with कु, or अन्य-भिक्त a. कु. 2 विनि मिन में 1 A, प्रतिद्वा 1 P, 3 U; 'to be c. ed into 'ex. by भावेन परिणम् 1 U, भावनापद् 4 A; 'milk is c. ed into curds' श्रीरं दृष्ठिभावेन परिणमत (S. B. 475); न हि वायुद्धिभावनापद्यते (S. B. 476); 'he has c. ed his evil course of life 'पापाचरणाजिङ्कासी; 'c. ing his clothes' वेषपरिवर्तनं विधाय. 'c. colour.' c. i. न्ही; विवर्ण a. भू 1 P. —able,—ful, a. लोल, जपल अधीर, आस्थर; नेकभावाभ्रय, अनित्य, चल, अस्थायिन, —ling, s. कृतिमपुत्रः, पुत्रमतिनिधिः

Channel, s. स्रोतस् n. 2 प्रणाली, कुल्या, खातं. 3 नदीपात्रं-1भैः 4 संकर्षः, संकर-संकीर्ण-प्रथः. 🗝 i. खन् 1 P, कुल्याः कु 8 U.

Chant, v. t. भे 1 P, पर 1 P. =8 गीत, गार्न, स्तांत्रं -= 21, 8 गात m., मायक:.

Chanticleer, ४. क्वजवाकुः, उवाकरः, अताम्र-चढः.

Chaos, ह संकरः, संकुलं, संकीर्णता, व्यस्तता--Chaotic, a. संकीर्ण, संकुल, अस्ताव्यस्त.

Chap, s. बदु:, माणवक: 2 गते:, छिदं, रेप्नं; ' e. s ' आस्यं, बदनं. - e. i. (शीतवज्ञात्) विभिन्न pass., बुद्ध 4, 6 P, बिद्ध pass., स्क्रद 6 P.

Chape, 8. बंधनी, ग्रहणि.

Chapel, 8. देवायतनं, देवालयं.

Chaperon, 8. (जनसमाजे) नारीसहचरः.

Chaplain, s. पुरोहित: ; कुलगुरु:, कुलाबार्य:.

Chaplet, s. See Garland. Chapman, s. See Pedlar.

Chapter, 8. अध्यायः; परिच्छेदः, स्कंधः, उल्हासः, उच्छासः, प्रकरणं (of various compositions).

Char, v. t. अंगारीक 8 U, इंपर वह 1 P, कि Do. q. v. -s. See 'Chare.'

Character, 8. अअरं, वर्णः 2 निसर्गः, प्रकृति f. स्वभावः 3 शीलं, चारित्रं, तीजन्यं. 4 कीर्ति f. रशस्य u., गौरवः, 'he obtained the c. of a dull boy ' संद्मतिरसाविति स विख्यातो वभूवः 5 रूपं, लक्षणं, खिद्वं, अभिज्ञानं, 'assuming the c. of an astrologer 'कार्तातेको नामभूरवा. 6 ग्रुणः, विशेषः. 7 भूमिकाः, 'chief c. ' प्रधानपुरुषः, नायकः. —istic, 8. स्वभावः, लक्षणं, चिद्वं. विशेषः, विशेषः

Charade, 8. सर्वताभद्र:.

Charcoal, 8. अंगार:-रं, दूग्धकाष्टं.

Chare, s. नियुक्त a. कर्मन् n. Charge, v. t. अवस्कंतृ 1 P, अभिद्र 1 P. **8**ee

Attack. 2 Accuse, q. ए. 3 आदिश् 6 P,

ज्ञास 2 P, आज्ञा c. (आज्ञापयति). 4 मूल्यं are 10 A; 'you will be c. ed 8 Rupees' अष्टरूपकं त्वया देवं भविष्यति 5 निक्षिप 6 P. सम् $\mathbf{q}_{\mathbf{r}}$ ः (अर्पयति), न्यस् $\mathbf{q} \in \mathbb{P}$; नियुक्तः 7 A, 10 ; योग्यसचिवे न्यस्तः समस्तो भरः (Rat. 1) 'a competent minister is c. ed with the whole responsibility. '6 भारं न्यस् or निविद्या e.; 'c. ed with water. ' जलपूर्ण:- गर्भ: (मेघ:) = निक्षेप:. न्यास:: 'give in c. of ' हस्ते निक्षिप: सम्-ऋ ः ; अयं जनः कस्य हस्ते समर्पितः. श्या हस्ते वां निक्षेप: (S. 4); इसां देवीहस्ते निक्षिपता (Rat. 1). 2 रक्षणं, अवक्षा, ग्राप्ति $f \cdot 3$ आदेश:, आज्ञा, शासनं 4 नियोगः, अ-धिकारः. 5 अभियोगः,निध्यादोषः, दोषारोपः: 'lays a crime to one's c. ' कासमझिप ढोषमारोपयति. र्राअवस्कृतः,आक्रमः, संघटः, अभिसंपातः. 7 भारः 8 व्ययः. 9 मूल्यं, अर्घः. -cr, हैं. युद्धाश्वः, बारकीरः. 2 पार्त्र, भाजनं. Chariot, ८. रथ:, स्यंदन:. -eer, 🐔 सारथि:, सतः, सब्येष्ट मान, नि,-यंत मान

Charity, 8. भूतालुकंपा, दीनवत्सलता, द्या-लुत्वं, कृपा. 2 दानं, भिक्षादानं, त्यागः; 'out of c.' पुण्यार्थे. -ablo, a. दीनवत्सल, दानशील, धर्मात्मन, दिरद्रिपालक. 2 सद्यक् कृपालु, द्याद्रं, अनुकंपारत. 3 अनस्यक, परदोषसहन. -ably, adv. सद्यं, सानुकंपं; अमस्यया, अमत्सरं.

Chark, v. t. See Char, v. t. 8. अंगार:. Charlatan, s. छद्म वैद्यः, मिथ्याचिकित्सक:. 2 छिम् स., मायिव्-कपटिन् स., छामिक:. –ical, a. दांभिक-छाम्निक (की. f.). –ry, s. मिथ्याचिकित्सा; छलं, छम्न स., माया, वंचनं.

Charm, इ. गारुष्टं, मंत्र:. 2 रक्षाकरंड:. 3 मनोरमत्वं, चित्ताकर्षकत्वं, रामणीयकं, मनोज्ञता,
शोभा, कांति f., श्रीः. 3 प्र-वि-लोभनं. - . t.
मंत्रैवंशीकृ 8 U, अभिचर् c. 2 परि-वि-सुह्
c., हृ 1 P; 1 was c. ed by the melody
of thy song 'तव गीतरागेण हतोस्मि (S.1).
-er, इ. गारुडिका, जांगुलिका:. 2 मापिन्
m., मोहिन् m., कुहककार:. 3 प्रिया, सुन्धा
(.of women). -ing, a. रमणीय, रम्य, मनोरम, सुभग, कमनीय, चेतीहर, कांत,हारिन्.
-ingly, adv. ममोरम, सुभगं, चारुतया.
-less, a. निःश्रीक, कांतिहीन.

Chart, 8. बेलापटः

Charter, s. शासनपत्रं.

Char-woman, 8. विनिकाचेटी, सैरं(रि)धी. Chary, a. परिमित, सावधान, असुक्तहस्त.-!y, adv. असक्तहस्तं.

Chase, v. t. अनुधाव-अनुस-अनुसम् 1 P. मृग् 10 A. 2 (away) जिल्लाम् 4 P. अपानुद् 6P, विधू 5, 9 U, निराक्त 8 U, विद् c. =s. मृगया, आखेटः. 2 अनुसर्ण, अनुधावनं, 'gave c. 'अन्वसरत्. 3 जांगलं.-cr, s. अनुधावकः, मृगयुः; 'beast of c.' मृगः 'wild goose c. निर्धकच्यापारेषु अभिनिवेशः. मौरूर्यं.

Chasm, 8. रंध्रं, बिलं, विवरं, दरी, गर्तः

Chaste, a. (Of a woman) सती, कुलवधुः, कुलब्धः, अपांसुला, पतिव्रता, विशुद्धशीला, एकपत्नी. 2 विशुद्ध, निर्मल. 3 जितेदिय, निर्मकाम, अन्यभिचारिन -Chastity, इ. सतीत्वं, चारित्र्यं, पातिव्रत्यं. 2 विशुद्धि f., शुचिता. 3 इंदियनिग्रहः, ब्रह्मचर्य, जिते-दियत्वं.

Chastise, Chasten, v. t. दंड् 10, अनुजास् 2 P. -er, s. दंडपणेतु m., ज्ञास्तृ m.-ment,

अ शासनं, निग्रहः, वहः

Chat, v. t. विश्ववर्ध आलप् 1 P or संभाव् 1 A or संलप्; वृथाकथां कु 8 U. =ः संलापः, संकाषः, संभाषणं, विश्वभालापः, वृथाकथा.

Chateau, s. कोट:

Chattels, 8. अस्थावरद्रव्यं, विभवः.

Chatter, ६. किलिकिलारावः. 2 विप्रलापः, ज-ल्पतं, वृथालापः, प्रजल्पः = ७. १. प्रजल्प-प्रलप् 1 P. 2 किलिकिलरवं कु 8 U, कुछ 1 P; 'with c. ing teeth हैं तैर्दैताकिण्णीक्य, देतविणां वादयन्. = ८०, ६. जल्पकः, वाचालः, वावद्वकः.

Chaw, ए. t. चर्चू 1 P, परि-सं-दंशू 1 P. -bacon, ह. अमस्य:, ग्राम्यो जन:.

Cheap, a. अल्पमूल्य, अल्पार्च सुलभ, सुस्तकेयen, v. t. मूल्य-अर्च-चूर्नीकु 8 U or अ-ल्पीकु; अर्घतः पत् ए. = y, adv. अल्पियसा मृल्येन, अल्पार्चेण, सुलभे

Cheat, v. t. वंच् 10, प्रतृ c., विप्रस् 1 A, अति-अभि-संघा 3 U; स्ट्रू 10, शह 10, सह c. = s. वंच्चंन,कपटं.प्रतारफं, कैतवं,माया, अमः, मोहः. 2 वंच्कः, धूर्तः, प्रतारकः, कितवः, कपटिन् m. =lng, s. प्रतारणं, अतिसंधानं, वंच्चंन, &c.

©heck, ७. t. नि-सं-यम् 1 P, प्रतिबंध् 9 P प्रतिहन् 2 P, बार् 10; निग्रह् 9 P, निज्ध् 7 U, नि-प्रति-विद्य 1 P, विष्टंम् 9 P.⇒ः प्रति-वधः, प्रत्यूहः; संरोधः, प्रतिवेधः, निग्रहः संयम्भ निवारणं, निरोधः

Checkmate, v. t. पराभू 1 P; भंकर 7 P; s. पराभवः, भंगः

Check, s. कपोल:, गंड:, गंड: करटः (of elephants); 'broad c. s' गंडभित्ती; मासल-कपोली; 'c. bone' कपोलफलकः -y, a-उद्धत, भूष्ट

Cheep, v. i. 南東 2 P. 東東 1P.

Cheer, के हर्ष-(द्योतक) निस्वनः, जयध्वनिः शब्दः. 2 स्थेर्य, धेर्य, स्थिरता; ' be of good c.' or 'c. up' समाश्वसिद्धि, धेर्य निधिष्टि हृद्ये 3 आहारः, भेरजनं. = 2. 1. आ-

समा-अवस् ८ सांत्व् 10. 2 प्रहृष् ८, सुदा उह्रस् , आनंद . 3 प्रोत्सह ., प्रेर .. 4 वसद c., स्थिरीकु 8 U (भवतीन्यामेव स्थिरी-कर्तच्या शकुंतला S. 4). =v. i, (up) आ-समा-श्वस 2 P; हुपू 4 P. -ful, a. सहर्ष, प्रकुल, सानंद, हुष्ट, प्रसन्न, आनंदित, उद्घासितः -fulness, ह. प्रसन्तता, प्रसादः, उद्घासः, हर्षः, आनंदः, आह्नादः, प्रमोदः. ांess, a. विषण्ण, निरानंद.

Cheese, ६. किलाटः, दाधजं, मधजं;'c. curds' दिधि 🚈 क्षीरजं. -monger, ४. दिधज-बिक्रायिन् m.;'c.paring,'a.कुपण, कद्र्य, =s.

क्रपणता.

Chemise, s, कंचुकः, चोलः.

Chemistry, ६. रसक्रिया,रसतंत्रं विद्या -Chemist, इ.रसज्ञः, रसतंत्रविद् 🚧 -Chemical works, रसक्रियागारं- शालाः

Cheque, s. धनपदानलेख:

Chequer, v. t. चित्र 10, कईरीकु 8 U, शमलीकु. -ed, a. कर्बुरित, शबल, कल्माष,

Cherish, v. t. লকু 10, पुष् 1, 4, 9 P, पा c. (पालचित), संबुद्ध c., भू 3 U. 2 धु 10, बंध 9 P; 'c. ed hatred towards him ' तस्मिन द्वेषं ब्वंध. 3 भजू 1 U, उपास् 2 A, निविश् c ; ध्ये 1 P; ' c. ing Hari in his heart ' हरिं मनसा ध्यायन्. 4 Love, q. v.; 'c. those (hearts) that hate thee' लिदिषोप्यञ्जनय (Bh.1.77).=er, ह. पोषक:. संबर्धकः, पालकः,

Cheroot, s. See Cigar.

Chersonese, ह. द्वीपकल्पः-र्ल्पः

Cherub, ह. स्वर्ग-दिव्य-दूत:. -ic, व. दिव्य. Chess, s. बदरंग: ' c. board 'अष्टापतं, शारिकलं; ' c. man ' शारः, शारिः.

Chest, s. See Breast, and Box, s.

Chevaller, 8. सादिन ™∙. अ**श्वारोहः**,

Chew, v. t. चर्च् 1 P, संदंश 1 P; 'c. the cud ' रामंध अम्यस् 4 P, रामंधायते (D.). 🗕 ng, s रामधः, चर्वणं.

Chicane, s. कपटं, छलं, घ्यपदेशः, मिथ्या-पत्ति f. -er, 8 मिध्याविवादिन् m. -ery, 🌯 बाकुछलं, मिथ्याबाद्ः, पक्षाभासः, अनृत-

Chicken, ह..कुझटशावः;' c. hearted ' भीक, कातर.

Chick-peas, 8. चणकः,

Chide, v. t. निर्भर्त्स् 10 A, तर्व्स् 10A, निष्ठर-मभिषा $3~\mathrm{U}\cdot\mathbf{2}$ निंद् $1~\mathrm{P};$ अधिक्षिप् $6~\mathrm{P};$ See Censure. - v. i. उत्क्रश 1 P; विषव् 1 A, विभवद् 1 U, कलहं कु 8 U. -er, s.

Chief, a. प्रधान, अग्रिम, सुरूप, परम, उत्तम, मसुस्त, अग्रन्थ, विशिष्ट; वर-पुंगव-द्वं व्-ऋषभ-

in comp. =:. वधानपुरुषः, अधिपतिः, नायकः, ईशः, अग्रिमः, ईश्वरः, पुरोगः, अध्यक्षः, अधिष्ठात m., मुखर: 'military c. 'सेना-पतिः, सेनाध्यक्षः, चमूपतिः -ly, adv. प्र-धानतः, विशेषेण-षतः, मुख्यशः-तः. -tain, s. मुखरः, नायकः, पतिः, ईश्वरः 2 गणपतिः, सामंत:-

Chilblain, & पादस्कोटः, क्षतं.

Child, के बाल: लकः, शिद्यः, अर्भकः, दारकः, अपत्यं, सुनुः, पुत्रः बत्सः स्सा, जातः-ता, (terms of engearment). 2 संतानः, पजा, संतति f_{-} , अपत्यं, प्रस्ति f_{-} ; 'to be with c. ' See Pregnant; 'c. bearing' प्रस्तव:: beyond c. bearing ' विगतार्तवा. निष्फला: 'capable of c. 'सरजस्का: 'c. bed ' प्रसवावस्था, प्रवृतिकालः; ' c. birth ' प्रसव:, जननं -hood, हा बाल्य, होशवं, कौ-मार-रके. चालभावः, चालावस्थार अsh, a. बालिश, बालेय, बालोचित, बाल in comp. -ishly, adv. बाल-शिश-यत, शिशतल्यं। -less, α निरुवत्य, असंतान, अपुत्र, निरुव्वय, निर्वेश, पुत्ररहित, अवजस् and sim. comp.; ' a c. woman' वंध्या, अशिश्वी : -like, a. शिशुतुल्य, बालानुरूप, बालीपम ; 'c. wife' शेशव भार्यापदं प्राप्ता (बालिका); 'c's play' (की डावत्) सुकर 4- कर्मन् " from (of) a c. आहोजवात, बाल्यात्प्रभृति: 'second childhood,' वार्धक्य चालिकाताः

Chill, a. ज्ञीतल, ज्ञीत, ज्ञिज्ञिर. ♣. ज्ञेत्यं, ज्ञीतं, हिमं. 2 स्वेदविष्टंभः 🗝 t. शीतीक 8 U, तेजोहीन a. कृ, उत्साहं ध्वंस् c. =y, a. ई-षच्छीत, आशिशिर. 'To take the c. of'

कदण्णं कु $8~\mathrm{U}$.

Chime, v. i. संबद् 1 1', अनुगुण-अनुरूप-a-भू 1 P; 'c. in with', संबद् 1 P. =c. t. बुद्ध c., वादित्राणि तड 10. =ः एकतानः, तालै-क्यं, स्वरसंवादः 2 घंटानादः-

Chimera, ϵ . असंभवकल्पना, मनारथसृष्टि f_{ij} शशविषाणं: वृथा-मिथ्या-वासना. -Chimerical, a मनोरथसृष्ट, काल्पनिक (की $f \cdot$),

भावनाकल्पित, अमूलकः

Chimney, 8. धूमनिर्गमः, धूमनाली-रंधं. 2 चुहि-ही 🖯 , अग्निकुंडं; 'c. piece' चुहि-शीर्ष-शिला: 'c. sweeper,' धूमनालीसमार्जकः Chin, s. चियुक, हसु m., f. Up to the c. आकंठं (मग्नa.).

China, China-ware, कोलातकं, मृन्मय a.

China-cloth, 🛪 चीनां खकं.

Chine, ह. पृष्ठं, कशेषका. 2 कंद्रः, द्रोणी. Chink, ह. छिद्रं, रंधं. 2 काणितं, राबः. 🗝 ा. स्फुट् 6 P, बिंदू pass. $oldsymbol{2}$ शिंज् $oldsymbol{1}$, $oldsymbol{2}$ $oldsymbol{A}$; क्राज् 1 P. स्वन् 1 P. 3 छिद्धं पूर् 10. -y, a. अनेख-रंध्र, बहाविवर.

Chip, ८. संह:-हं, शक्त ज:-लं, लवः, विदलं, तष्टं. -ए. ८. तक्ष् 1, 5 P, संब्ध्धः ८ U. 2 See Bet. 'C. axe' तक्षणी. -Chippings, ८. तष्टानि, संहानि--py, ८. अस्वस्थ, असुस्थ. 2 संहपूर्ण. 'C. of the old block,' पितुसहशः.

Chirk, (1) (m), v. i. See Chirp.

Chirognomy, s. सामुद्रिकं.

Chirography, -er, See Writing, Writer.

Chiromancer, s. हस्तरेखाविद्याज्ञः, सामु-विकः.

Chiropodist, इ. करचरणवैद्य:

Chirp, v. i. विरु 2 l', छूच् 1 l'. 2 सार्वद् वंद्, 1 l'. =ing. s. विरावः, क्रूजितं, रुतं. =ing, =or-y, a. उल्लासित, प्रहृष्ट, प्रफुल्लवद्वन.

Chirrup, See Chirp.

Chirt, v. 1. नि-पाइ 10.

Chisəl, हु, बुश्चनः, तसणी, टंकः. =v: t. वश्च 6 P, तस्र 1, 5 P.

Chit, s. See Boy. 2 पत्रं -chat, उ. जल्पनं, विश्रंभालापः, विश्रंभक्तथा.

Chivairy, s. शीयगुणः, सुविक्रमः, सुवीर्यं, पौरुषं, धामन् n. =ous, a. धामवत्, सुवि-क्रांस, महावीर्यं.

Choice, s. See under Choose. 'To make a.c. or take one's c.,' ভু 5 U. 10; ভু 9 U; স্বাচি মূল 9 U.

Choir, ह. गायक संगायक-गण:, गायक चकं.

Choke, r. 1. प्रति-नि-रुप् 7 U, स्तंभ् 9 P. 2 कंठं संपीड़ 10. गतं ग्रहु 9 P, श्वासावरोधं कु 8 U, श्वासं निरुष् =ed, a. कलुष, (कंठः स्तंभितवाष्पवृत्तिकलुषः S. 4); नि-रुद्धश्वास

Choler, s. पित्तं. 2 क्रोधः, अमर्षः, See Anger. -ic, a. क्रोधिल, क्रोधन, चंड, कीर्पन, 'c. constitution' पित्तप्रकृतिः, कोपशीलता.

Cholera, हः विद्यु(पू)िचका, महामारीः

Choose, ए. t. वृ 5 U, वृ 9 U. अडू 9 P. (the sense being clear). 2 अभिलव् 1, 4 P, मनो चंध् 9 P; रुच् 1 A, इच् 6 P. 3 निरुप् 10, नियुज्ञ 7 A, 10. -Choice, s. चरणं, चरः, ग्रहणं; अभिलाधः, मनोचंधः; 'c. of a husband 'स्वयंवरः; 'of one's c.' यधेप्सितं, यथाकामं, यथेष्टं, स्वेच्छ्या. 2 उत्तमभागः, उत्तमांशः. 3 विकल्पः, कामः, रुच्च f.; 'you have no c. in this matter 'स्वरुप् वर्तितं न शक्कोष. -a. सर्वोत्तम, विशिष्ट, उत्कृष्ट, परम, सार-विशेष-रुच्च in comp.; 'c. food, 'भोजनविशेषः, विशिष्टाकं; 'c. girl' कीरतनं -less, अविकल्प.

Chop, v. t. संबन: छिड् 7 P, कृत् 6 P, ज्ञक-लीकु 8 U; See Cut, -s. संब: इं, शकल:-लं: ' c. house ' पाकशाला.-Chops, ह. आस्यं,-वटनं.

Chord, ह. गुणः, तंत्री. 2 ज्या, जीवा. Chorlon, ह. गर्भकोशः, गर्भवेष्टनं,

Chorister, क गायकः, चारणः, किसरः.

Chorus, ह. ध्रव:-बकः, अनुपदं. 2 गायकगणः.

Chouse, c. 1. See Cheat.

Chowrle, ह. चामरं, रोमगुच्छ:.

Christen, v. t. नाम कु 8 U or दा 3 U. See Call.

Chromatic, a. वर्णसंबंधिन, 2 ग्रामीण.

Chronic, a. कालिक (की f.), दीर्घस्थापिन, अविमर्गिन,

Chronicle, अङ्गतिहासः, पुरावृत्ताख्यानं, वृत्त-विवरणं, = १८ अभिलिख् ६ १४, वृत्तांनं लिख्; यथाक्रम् रच् 10८ = २०, ६८ पुरावृत्तरचकः, इतिहासलेखकः.

Chronology, श. कालनिर्णयिश्या. 2 काल-क्रमेण पुराकृत्तविवरणं. -ist, श. कालगणकः-ज्ञः, पुराकृत्तरचकः. -ical, त. कालज्ञसारित्, कालक्रमान्तसारित्, 'in e. order ' आनुप्-व्येण, अनुप्रदेशः, कालज्ञसारेण.

Chronometer, है कालमाप्न, घटी,यामनाली.

Chrysalis, ः कोषकारः, कोशस्थः.

Chrysolite, अ. चंद्रकांत:.

Chrysophilite, ह. सुवर्णापियः, कनकलुब्धः.

Chub-faced, a. स्थूलास्य.

Chuck, s. कुर्झुटीशाव:. =ling, पिने, वस्ते, बत्सजात (voc.) 2 चपेटिका, ईषत्-प्रहार:, उद्वाधात:.

Chuckle, e. i. अंतः विहस् 1 P or स्मि 1 A, आनंदं भक् 1 U. =a. अदक्ष, ग्राम्य. 'C. bead, 'ग्राम्यो जनः.

Chuff, हः ग्रामिकः, स्थूल-जड-बुद्धिः, असम्यः =y, यः ग्राम्य, स्थूल, असम्यः

Chum, ह. वयस्यः ; त्रियसुहृद् m.

Chump, a. जहबुद्धि, स्थूलघी.

Church, ह देवतायतनं, देवालयं, धर्ममंदिरं, भजनग्रहं. 2 धर्मः = y, यः धर्मोन्मत्त, अति-अद्धान्यद्य 'C. yard,' इमज्ञानं, पितृवनं, वेतस्रमि /

Churl, क ग्राम्यजनः, ग्रामजः, नृषलः. 2 अवि-नीतः, असम्यः, बामशीलः. 3 कृपणः, कद्र्यः. -ish. a. अशिष्ट, अश्लील, ग्राम्य, अविनीत, असम्य. 2 खल, कद्यं, दुराचार. -ness, क अविनयः, असम्यता, &c.

Churn, v. l. मथ् 1 P, मथ् 9 P, (with two acc.); 'the ocean was c. ed for nectar 'असृतमंद्वनिधिर्ममंथे; समा-आ-छुद् 1 P, or c. =ing, s. मंथनं, मंथः; 'c. stick, -handle ' मंथनदंडः, मिथन m., मंथानः 'c. rope' मंथनरज्जु f. 'C. ing stick' मंथः, मंथदंडः, कैशाखः; 'a pot used for c. ing, 'गर्गरी, मंथनी.

58

Chate, s. जलप्रपात:.

Chutni, . उपदंशः, ध्यंजनं.

Chyle, θ . अन्नरसः, धातुपः. -ous, α . अन-रसमय (यी. f.).

Cicatrice, Cleatrix, s. सिद्यमन् त., रूढकार्त.
—Cicatrize, v. t. क्षतं रहे ए. वा चुन् ए.;
'c. ed' रूढ, द्युष्क, रोपित. —stion, s.

Cicerone, 8. अपूर्ववस्तदर्शकः

Cidavaunt, a. पर्व.

Cigar, Cigarette, 8. तमास्रनाली.

Cimax, 8. मत्कृण:, रक्तप:.

Cinch, 8. पर्या (ल्या)णवंध:

Cincture, ह. मेखला, रज्ञना, कांची.

Cinder, 8. अंगार:-रं, भस्मत् 7., अन्द्युच्छिष्टं.

Cinerary, a. भस्मसं रंचिन्.

Cinnabar, ह. एक्तवारदः.

Cinnamon, 8. द्रारुगंबः, द्रारुसिता, सुगंधि-

Cinque, s. पंचकं, पंचन in comp.

Cipher, ह. जून्यं, बिंदु:, सं. 2 अक्षरं, वर्णः. 3 बीजासरं, गृहासरं. 4 अकः. = १० १० अक-विद्यां अभ्यस् 4 P or शिक्ष् 1 A. 2 गृहा-भरेतिस्त 6 P. = lng, ह. अकविद्यां, गणन-विद्यां, गणितं.

- Circle, १. मंडलं, वृत्तं, चकं, वलय:-यं, गोल:-छं; 'c. of friends' भित्रचकं-मंडलं; 'c. of people ' परिषद् गे.; ' being in the c. of her friends' सखीमध्यगता; तापसपरिषदा-षद्भंडला प्रतक्षितं (Ka. 49) ' formed into, or sitting in, a c.,' &c. 2 परिधिः, परिणालः; ' area of a c. ' फलं; 'segment of a'c.' वृत्तसंडं. -v. t. परिष्टु 5 U, परिवेष्ट् 1 A or c, परि-इ 2 P. -v. i. चकवत्-मं-डलाकारेण-परिवृत् 1 A or परिभ्रम् 1, 4 P. Circular, a. वर्तुल, वृत्तं, मंडलाकार, चकाष्ट्राति, गोल. ly, adv. चकवत्, मंडल-करेण
- -Circuit, 8. प्रिम्नमणं, पर्यटनं; आ-वि-वर्तः, आन्ति र्र. 2 मंडलं, परिधिः, परिणाहः -ए. i. (to make a.c.) परिभ्रम् 1, 4 P, परिन्द् 2 P, परिवृत्त 1 A. -ous, a. वक्र, कुटिल-गामिन, अतिदीर्षः
- Circulate, v. t. प्रचल् ८., पसु ८., परिवृत् ८., प्रवृत् ८.; 'who c. ed false reports all around' समंतात प्रवृत्त शिन्स किंवदृतिकाः (पौरजानपदाः) (U.4). = v. i. आ-वि-परि-वृत् 1 A, प्रचर्-चल्-1 P, प्रस् 1 P. =ion, s. परिभ्रमणं, परिवर्तनं, प्रसरः, प्रचारः, चलनं, व्यावतः; 'v. of blood' इधिराभिसरणं, रक्तवहनं. =ing, a. परिवर्तिन, व्यावर्तकः
- Circumambient, a. परिगत, व्यापक, परि-

Circumambulate, v. t. परि-इ 2 P, परिश्रम्
1, 4 P, परिगम् 1 P, प्रदक्षिणीक् 8 U.-ion,
8- परिश्रमणं, पर्यटकं, प्रदक्षिणा.

CIR

Circumcise, v. t. त्वच छिद् 7 P or इत् 6 P; 'c. ed man' वंड:-ठः, दुश्चर्मन् m.

Circumduct, v. t. छुप् 6 P; See Baffle. –v. t. परिवृत् c. –ion, s. लोपः; मोधीकरण. Circumference, s. परिधिः, मंडलं, परिवेशः-

कः, परि(शि)णाहः; 'c. of a wheel ' नेमि f-, मधिः, नीवः.

Circumfluent, -fluous, a. परिस्पेदिन, परिस्रत, परिमितित. -Circumfluence, s. परिस्रवः, परिस्रवः, परिस्रवः

Circumiuse, v. र. परि-समा-ए- ७., समाक्रम्
1 U, 4 P, ध्याप् 5 P, वि-अङ्ग् 5 A. -ile,

Circumjacent, a. उपांतिक, पर्यतस्थ.

Circumiocution, s. वक्रोकि रि. वाक्य-विस्तरः; अत्युक्ति रि. अतिशयोक्ति रि--Circumiocutory, a. वक्र, बहुवाक्य, सवाक्यविस्तर.

Circumnavigate, v. t. पोतेन परिभ्रम् 1, 4 P,

ं समंततः प्र $(\mathbf{1},\mathbf{A},\mathbf{cp},\mathbf{1},\mathbf{P})$

Circumrotation, s. चक्रावर्तः, परिवर्तः, आदृत्ति f. -Circumrotatory, a. आवर्त-मान, परिवर्तिन.

Circumscribe, v. t. परिमा 3 A, सं-नि-यम् IP, संदु 5 U, संकुच् c. -Circumscription, s. संकोचः, संयमः.

Circumspect, a. समीक्ष्यकारिन, विमृत्यका-रिन, सावधान, अवहित, अपमत्त, दक्ष. -ion, ४. समीक्ष्य-विमृत्य-कारित्वं, अपमादः, अव-धानं, दक्षता. -ly, adv. समीक्ष्य, सुविमृत्य, सावधानं

Circumstance, s दशा, अवस्था, स्थिति f_{ij} भावः, दृत्ति 🗗 🙎 दृसं, वृत्तांतः ; ' ८ 👂 👪 they happened 'यथावृत्तः वृत्तांतः. 3 विषय:, वस्तु n., अर्थ:. 4 संबंध: ; ' under these c. s ' एवंगते-सति: 'in good c. s' सुस्थ-सुस्थित-a.; 'in bad c. s ' दुर्गत-दुर्द-शापक-दुःस्थित a.; 'under any c. s' यद्वा तद्वा भवतुः, येन केनापि पकारेणः · according to c. s' यथास्थितं, यथासभवं, यथावसरं, यथाकालं.-cd, a. स्थित, अवस्थित, भूत, स्थ in comp. -Circumstantial, a. सविस्तर, विस्तिर्ण 2 अप्रकृत, आगंत्रक (की f), आहार्य; अवत्यक्ष (प्रमाणं). -1y, adv. यथावृत्तं, संविस्तर, &c. -Circumstantiate, ए. t. अप्रत्यक्षप्रमाणेन प्रतिप्रद्व c.

Circumvaliate, v. t. परिखादिना परिवेष्ट 1 A, or उपरुद्ध 7 U. -lon, s. समंतादुपरो-धर्न, परिखानिर्माणं.

Circumvent, See Cheat.

Circumvest, v. t. q eq 1 P, q eq 3 U.

Circumvolve, v. t. See Revolve.

Circus, ह. क्रीहारंगः, क्रीडांगगं, क्रीडाचकं.

Cist, ह. कीश:, प्रदः, आवेष्टर्न. 2 समाधि m. 3 समाधिगतं-को ठाः-प्रदः

Cistern, ह. जलकुई, जलाशयः, तोयाधारः Cit, ह. नागरिकः, प्रथम्जनः, नागरजनः-

Citadel, ह. दुर्ग, कोट:-टि 🖵

Cite, v. t. उपनी 1 P. उपन्यस 4 P. उप-क्षिप् 6 ^{P}, अबद्ध ^{c} ^{c} $^{\mathrm{2}}$ आहे 1 ^{P}, अभियुक्त A, 10. -ation, s. आहार्न, अभि-योगः. 2 अवतारणं, उपन्यस्तवाकर्य, अवतरणं. Cltron, 8 जंबीर:, जंभीर:, जंभ:-भल:, बीज-पुरः, फलपुरः-

City, ह. पुरं-री, नगरं-री, पत्तनं, पुर् र. -Citizen, 8. पौरः, प्रवासिन् m., नगरजनः, पौरजनः, पौरलोकः: ' c. s and villagers पौरजानपदा: -like, adv. आर्यवत्, नाग-रिकारूया, पौरवत. -ship, पौराध्यिकः

Civet,-Cat, 8. गंधमार्जारः.

Civil, s. पौर (री f.).

Civil, a. दक्षिण, सादर, प्रियंवद, साजुनयः अनुकूल: संशील- 2 पीर (शf-), पर in comp.; ' c. war ' प्रकृतिक्षीभः, जनमकोपः--ity, हः दाक्षिण्यं, प्रश्नयः, आदरः, सीजन्यं, अनुरोधः, अनुवृत्ति f., सुज्ञीलता -ly, adv. मादरं, सप्रथयं. -Civilize, ए. t. विनी 1 P, शिष्टाचारान् शिक्ष c. or शास 2 P, आर्यपदवीं आरह ८ (रोपयति), उसम् ८. (नमयति), उत्भव-उकति-नी -ation, s सभ्यता, आचारशिष्टता. -00, त. शिष्टाचा-रापक, आर्यब्रुस, शिष्ट, सन्य, विनीत-

Clack, 8. बाबबूकता, अतिजल्पने. 2 किलकि-लाराव:- 3 परुषध्वनि गाः -ए. र. अतिभूशं जल्प 1 ^{P}. $^{\mathbf{2}}$ किलकिलाराचं क्र 8 ^{U}. $^{\mathbf{3}}$ परुषं

≠4€ 1 P.

Clad, See under Clothe.

Claim, v. t. स्वीय-आत्मीय- व इति प्रतिपद् c. or याच् 1 A or जू 2 U or वच्च 2 P; 'he c. s that property 'तद्भनं मदीय-मिति स भाषते Or प्रतिपादयति : ' c. 8 reverence ं संमानमहोमीति प्रतिपादयतिः ममेति उक्ता ग्रह 9 P; अभिमानं कु 8 U, स्वत्वं ज्ञा \mathbf{c}_{\cdot} (ज्ञापयित), अभिमन् $\mathbf{4}_{\cdot}$ \mathbf{A}_{\cdot} $\mathbf{2}_{\cdot}$ (have a c. to) अहं 1 P. = : अधिकार:, अभियोगः, अभिमानः, स्वत्वप्रतिपाष्ठर्नं, मार्थना: 'false c. ' मिट्याभियोगः; 'laying c. to learning ' विद्याभिमान:. -ant, * अर्थिन् m., अभियोक्तृ m., प्रार्थियत् m.

Clam, v. t. सांबीक 8 U; इयानीक. 2 युग-पत् घंडारवंक 8 U. =s. घंटानाद:. =my, a. श्याम, सांद्र, घन.

Clamancy, 8. आवश्यकता.

Clamant, ं. सोत्कंठं-उच्चै:-आक्रोशत्. Clamber, v. t. आयासेन अध्यादह 1 P. Clamour, v. i. उत्-आ-कुञ्जू 1 P. उन्ने: पुष् 10, आरट 1 P. = आ-उत्-सुकाः, महारवः, उन्नीर्घाष:,जनरव:: -ous, a. महास्वन, सुस्वर, बहुघोष, घोषकर (री र्र.).

Clamp, v. t. कीलेन संयुद्ध 10 or संबंध 9 P. −⁸ इष्टकाराशिः 2 कीलकः, 3 पा**ढाया**तः,

Clan, ह. गण: 2 वंशः, कुलं, गोत्रं, वर्गः, संघः. जाता, जाति f.

Clandestine, a. निश्त, रहस्य, प्रस्टान, गृह्य, 'c. marriage ' सोरिकाविवाह: -ly, adv. निभृतं, ग्रुप्तं, रहः.

Clang, v. i. क्राप्-ध्वन्- 1 I', ज़िज़् 1, 2 A. =8. शिजितं, कणितं: तुमुलरवः, शक्रधोषः.

Clank, 8. शिजित, क्षणितं, झंझनं.

Clap, v. t. करतालं दा 3 U or चढ् c. 2 अकस्मात संहन् $\mathbf{2}$ \mathbf{P} , संघट्ट \mathbf{c} , न्यस् $\mathbf{4}$ \mathbf{P} . ${f 3}$ करतालेन प्रशंस ${f 1}$ ${f P}$. ${f 4}$ (काराग्रहे) नि-क्षिप् 6 P; 'c. wings ' उत्क्षिप् 6 P. -8. -ing. 8. करतालवादने, ताल:. 2 प्रशंसा-शब्दः. 🕉 मेघगर्जितं-नादः,चज्रनिर्धावः, मेघस्त-नितं- 4 ध्वनि: : काणितं, संघातशब्द: - - per, ^{इ.} पंटावाटकः, पंटाताद्वनी,

Clarify, v. t. सं-वि-श्वष् c., विमलीक 8 U, पू 9 🖰 🗝 🖟 विमलीभू 🏳 । प्रसङ् 🙏 🏳 -

Clarinet, इ. वेणुः, वंदाः.

Clarion, ८. तूर्यः ; काहलः-

Clash, v. i. ata 7 U. ata 1 P. a-प्रतिपद् 4 P, विवद् 1 A. 2 संघ**द्व** 1 A, आहन् 2 U. =% समाधातः, संबद्धः, विरोधः, विसंवातः, निमतिवात्ति f. -ing, a. परस्परवि-रोधिन, निरुद्धार्थ, विसंवादिन

Clasp, v. t. आदित् 4 P, समा-आ-लिंग P 1, पारिवरंज्य 1 A, परिरभ् 1 A, उपसुद्ध 1 U; आपीड़ 10: 'c. to the bosom ' बक्षसा परिरम्, क्रोडिक 8 U. 2 कुहुपेन बंध् 9 P or पिनहु 4 P. 3 परिवेद्य 1 A, परिनिधा 3 U: 'c. the hands ' हस्ती समानी 1 P, अ-जिले बंध, 🗝 आक्ष्रेषः, आलिंगनं, परिरंभः, परिष्यंगः. 2 कुहुपः. गंडः.

Class, 8. वर्गः, छात्रसमूहः, सहाध्यायिगणः. 2 श्रोण-णी f., गण: (of verbs); समूह: संघः; समाहारः 3 जाति f. (kind); 'of the c. of beasts 'पशुजातीय:. 4 वणे:-जाति:, वर्ग:; ' people of the lower c. e) 'अवरवर्णाः, अंत्यजातीयाः; 'of the same c. 'बर्ग्यः, वर्गीयः, सवर्णः. =0. t. -lfy, v. t. वर्गक्रमेण विन्यस् 4 P, यथावर्ग रच्य 10, वर्गीकु 8 U गणीकु, गणशः व्यत्तः -Classical, a. संस्कृत, श्रेष्ठ, प्रथमधर्गीय Classifler, इ. गणकारः; व्यासः.

Clatter, v. i. क्षण्-ध्वन् 1P; झणझणायते. (D) 2 प्रलप्-जलप्- 1 P. =8. क्राणितं, ध्वनिः, तुसुलर्षः •

Clause, इ. पर्ट, अंगं, अधिकरणं- 2 वाक्यं- 3 नियम:.

Clavated, a. ग्रंधिल, जटिल.

Claw, क नखा-खं, नखरा-रं. =७- रः नखेः विद् 9 P. 10 or आहन् 2 U.

Clay, s. मृद f., मृतिका. 2 पंकः, जंबालः, कर्दमः; 'made of c.' मृष्मय (यी f.). -ए. t. पंकेन त्रिप् 6 P or दिहु 2 U. -ish, a. पंकिल, कार्डन (मी f.).

Clean, ... शुचि, पवित्र, वि-परि-शुद्ध, विमल, निर्मल, धीत (वासः). 2 विमलातमन, निर्देषि, अनयः अन्नरूप, मसुणः 'To have c. hands,' निर्देषि ८. भू 1 P; निरागस् ८. अस् 2 l'; 'to make a c. breast of,' पाग्रानि निविद्ध c. or स्था c;, 'to show a c pair of heels,' पलाय् 1 A. = o. t. See Cleanse, below. =ado. साकल्या, अरोपेण, आम्लं, सर्वाशनः = y, 4 निमल प्रतिकृत् ... =ado. शुद्धि, निर्मलतः = uss, 8 श्री वं, शुद्धि f., निर्मलतः = uss, 8 श्री वं, शुद्धि f., निर्मलतः, &c.

Cleanse, v. t. जुब् c., पू 9 U. 2 प्रक्षल् 10, भ-सं-मृज् 2 P or c., धाद् 1 P, 10, निद-अव-निज् 3 U, पविश्वीक् 8 U. =er, s. शोधकः, पावकः

Clear, a. दि-निर्-अ-मल; मसन्न, शुद्ध, अच्छ, विशद, स्वच्छ. 2 स्पष्ट, सुप्रकाश, परिस्फुट, म्यक्त. 3 (ag.) बिशद, निश्चित, निष्कालुष्य, नि:संदह; oft. by निर-अ pr.; 'c. sky अनम्रं-निरम्नं-नभः; 'c. from debt' अनुण, ऋषमुक्त ; 'c. forest' निष्कंटकं-असंवाधं-वनं; '& c. sum' अभग्न, निरत्रशेष, निर-द्धार. =v. t. 'make c.' विशदीक 8 U, विवृ 5 U, ब्याख्या 2 P. 2 शुब् ... प्रसद् c., विमलीक, मूज़ 2 P. 3 सुच् 6 P or c.; bv निर् pr.; 'c. ed the forest of its thorns' अरण्यं निष्कंटकं चकारः निःक्षत्रियां प्रथ्वीं चकार &c.; 'c. from obstacles' विद्यान-पर्मा 1 P, निर्विष्ट व. कु; 'c. a doubt' (इंकां) छिट्ट 7 P, निरम् 4 P, अपनी: 'c debt'(ऋणं) श्रुप् एन, अपाकु; निस्तृ c.; 'c. oneself 'आत्मानं निर्दाणं कु: 'c. up a business &c. ' समाप c., संपा 10, नि:-शेषकि: 'c. the throat' उत्कासनं कु: 'c. the way,' मार्ग अखिली कु 8 U. 4 दो-बात् मुच् c. 5 लंघू 1 A, 10: अतिक्रम् 1 Ü; अति-इ 2 P: निस्तु 1 P. 6 लाभं-कलांत्रं-भाष् 5 P. 7 देयं अपाकु 8 U. 'c. out'निर्गम 1 P. -c. i (up) प्रसद् 1 P. प्रसादं गम् 1 P or ब्रह 9 P, निरभ्रीमू (as aky); दिश: मसंदुः (R. m. 14), गंगा रोधःपतनकलुवा गृह्मतीव मसादं (V.1). - ly, adv. व्यक्तं, स्पष्टं स्फुटं. 2 प्रसन्नं, विशदं - 3 भिन्नार्थे, स्पष्टार्थे -हादि र्रः 2 स्पष्टता, व्यवस्ता, स्कुटता.

Cleave, v. i. सं ह pass., आ-वि-सं-अनु°, लग् 1 P. संलग्नीभू. 2 बिंदू pass., दल् 1 P. स्फुट् 6 P. -v. t. बिंदू 9 P. 10; वि-निर्म्भिट् 7 P. दल् c. (दलयति), विषट् 10. -er, s. भेड्क:. 2 मांसच्छेदिका. -Cloven, w. विदीणं, स्फुटित, विभिन्न; 'c. boofed' द्विभक्त.

Cleft, क द्री, भंगः, संधिः, छिद्रं, रंधं. Clement, Clemency, See Kind-ness.

Clench, Clinch. e. t. (the fist) मुटि यंद 9 P; 'a blow with the fist c. ed' मुटि-महार: संघात: 2 बद्धाटिना संग्रह 9 P or पींड 10. 3 दढीक 8 U, स्थिरिक.

Clergy, 8. पुरोहितवर्गः, धर्माध्यापकवर्गः.
-man, 8. पुरोहितः, धर्मशासकः, धर्मप्रवक्तः
m.-Clerical, a. याजकीव, धर्मोपदेशविषय.
2 लेखकमं बंधिन.

Clerk, ह लिविकारः, लेखकः, कायस्थः. 2 पुरोहितः, धर्माध्वापकः. 3 पंडितः, कृतविषः, विद्वस् m. -ship, s. कायस्थकर्मन् n.

Clever, a. चतुर, द्व, विचक्षण, विदम्ध, पदु, मतिमत्, निपुण, कुशल, प्रवीण, विशारक, पेशलमति. - ly, adv. चतुरं, सपाटवं. - ness, ह. चातुर्य, वैचक्षण्वं, पाटवं, नेपुण्यं, बुद्धि-मत्ता, मतिपकर्वः.

Clew, Clue, श. सूत्रकोदः. 2 सूत्रं, संधानं, मार्गदर्शकः.

Click, 8. झणत् a. ध्वनि m.

Client, इ. आश्रितः, अधीनः, पश्यः, आवतः. -ele, इ. अतुसंचात.

Cliff, 8. प्रपातः, भृगुः, अतटः.

Clift, s. Sec 'Cloft'.

Climate, Clime, हा प्रकृति हैं 2 देश:, प्रदेश:, विश्

Climax, s पराकाहा, पराकोटि f., अतिभूभि f.; 'anxiety reaching its c.' अतिभूभि गतेन रणरणकेन (U. 1); 'the jealousy of her love reached its c.' दूरास्ट: पण-पाइसहन: (V 4); सार: (a ligure), उत्तरोत्तर उत्कर्षः.

Climb, v. t. आ-अध-उद् 1 P, अधिकस् 1 U, 4 P. =v. i. उपरि गम् 1 P. =er, s. आ-अधिरोहिम् m., आरोड् m. 2 (plant) व्रतनिनी f, बहुरी, बहु-टी र्रं

Clinch, त. श्रेषः, हचर्यवाक्यं.

Cling, c. i. संबद् 1 P, आ-म-स°, सज्बद 1 U; (निवसने क: सज्जति S. 4), लग् 1 P, सं-परि°; 'c.-ing to my neck at the time of going' गमनसमवे कंडे लग्ना (Mal. 2), आ-अव-लंब् 1 A, अबुबंध 9 P; 'c. to. hope' आज्ञां न स्वब्द 1 P, आज्ञामवलंब्

Clinic, १, रुग्णः, स्याधिश्रस्तः. 2 रुग्णश्चेयो-पाते विद्याधिनां विकित्सीपदेशः -a. Clinical, a. झच्यानतः, स्थनश्रस्तः. Clink, ७. मे. जिंह्म 1. 2 A. विरु 2 P. क्रम् 1 P. = श्र. जिंतित, क्रोणित, क्रिकिणीशब्दः. 2 नाटः, शब्दः

Clip, e. i. स्ट्रिट्र 7 P; See Cut. 2 इंड परि-डवंज् 1 A, उपग्रह 1 U. 3 संह 1 P, न्हम् c., संक्षिप् 6 P. -per. s. वंजक: 2 संहिन m. -ping, s. खंड:, विद्लं, नष्टं.

Clique, ह. गणः, संघः. -ism, संबद्धीलता.

Cloak, क जंजुक: प्रावार: रक:, अवगुठनं 2 (Pretext. disguise), कपटनेष:, व्यानं, छुबन् n., मिर्ब. = १६६ प्राप्तु 5 U, आरछ्द 10, अवगुठ्ठ 10.

Clock, के चटी, घटिका, यामनाली: -maker, के घटीकार: -work, के घटीकमन ".

Clod, श. लोड:-छ, मृत्संहः, मृत्विट:. 2 पिंड:; 'c.-pated'. 'c. poll' जहः, मृत्विटहर्जिः, स्थूलमति:. 3 मूमि में 'c. hopper,' कृषीबलः, ग्राम्यः, रुष्ट्यीः. –७. १. लोडेः प्रह्न 1 में -dy, य. लोडपूर्ण-मय (यी म.).

Clog, ... रे उप-नि-इच् 7 U. प्रतिबंच 9 P. स्तंभ 9 P. 2 निगडन बंच 9 P. श्रुंखलयति (D.). = पाशः, निगडः, बंधनं, श्रंखलयति (Br.). = पाशः, निगडः, बंधनं, श्रंखलय. 2 विद्याः, प्रत्यूहः, अंतरायः: =gy, a प्रतिराधिन, विद्युकर (री.).

Cloister, ८. मठः, विहारः. -श्रे, १८. विविक्त-सेविन, -टा, ४. मुनिः, मठवामिन् ११., संन्या-सिन् ११.

Close, v. t. आपे-पि-धा 3 U, संबू 5 U; आ-नि-मील 1 P or c. (eyes &c.) ; निमिमील नरात्तमधिया (R. vii . 37,) 'c. ed her eyesin death'. 2 निर्वृत् ७., संपद् ७.,सनाप् c., अवसो 4 P. 3 आवेष्ट 1 A or c., आच्छद 10, पावृ, अवग्रंट् 10; 'c. hands' हस्ती बंद 9 P : पाणियुटं कृ ; 'c. in' परिवेष्ट्र 1 Λ , परित्र 5 U: 'c. a bargain,' समय कु 8 U; 'with c. ed doors,' गुप्त, रहिस. =c. i. सं-मिल 6P, संगम् 1 A. संयुक्त pass. 2 निमील 1 P. मुकुलीमू 1 P (lotuses &c.). 3 अवसित-समाप्त-व. भू, निवृत् 1 A, निष्पद्-'समाप-pass, =round, समंततः परिवेष्ट 1 A or c., परिव 5 U or c.-with, See Agree. 2 संघट 1 A; बाहुबाहवि युध् 4 A. 🖘 अवसाने, अत्ययः, परिणामः, अंतः, विरामः, क्षयः 2 निष्पत्ति f_0 सिद्धि f_0 समाप्ति f_0 'e. of day' दिनात्ययः, मायाद्वः. -यः पिहित, संवृत, निमीलित. 2 बद्ध, समंततो निरुद्ध (prisoner &c.). 3 गाह, अशिथिल, ष्ट्रढ, घन: 'c. fisted' असुक्तहस्तः, घद्धमृष्टिः. 4 अविरल, सांद्र, निषिष्ठ, गहन, निरंतर- 5 आसन्न, समीपस्थ, निकटवर्तिन्, समीप, नि-कट 6 विविक्त, ग्रुप्त. 7 आसक्त, अभिनि-विष्ट, एकाग्र; 'c. application to S'astras' शास्त्राभिनिवेश:. 8 निर्वात, अभितः 'it is c. to-dav ' निर्वातं-अश्चितं-मन:. 9 संकट. मंकुचित, अविस्तृत, संवाध, 'c. fight' रण-मंकुलं, त्मुलयुद्धं. 10 दृढसौहद्द, सुपरिचित. 11 कृपण- 12 (concise) मंक्षिम--adc. अतिकं, सनीपे-ंग, ानरंतरं, निकटे; 'c. to the car' कर्णांतिकं, 'c. by 'अनतिदूरे, नातिदूरं.-!y, ado. निस्तं, गुतं, रहिस. 2 निरंतरं, अविरलं, सिक्कुटं- 3 प्रयत्नतः, सनी-भिनिवेशेन, चित्तासारस्य. 4 गाहं, दृहं, %c. -ness, श. समीपता, सिक्कुलं:, सिक्चिं: 2 रहस् ॥, गुति / 3 पनता, %c. 4 निर्वात-ता, %c.

Closet, ४. कोडः, कुटि-ी र्र. निभृतागारं, वेदमन् *गः=ः र*ेक्ट्रुयां ग्रुप् १ P or निविद्यू ८० Closure, ४. पिधानं, वेष्टनं, प्रावरणं,

Clot, s. पिंड:, घनता, गुटिका, गुल्म:, 'c. of blood' चनज़ोणित: 'c. of hair' जटा. -a. i. मांदीभू. घनीभू, पिंडीभू, जट् 1 P, इस 1 A. -ted, -ty, a. पिंडीभूत, घनीभूत, इसान.

Cloth, s. बस्लं, वास प्र. म. वसनं, चेलः लं, पटः. परिधानं, अयरं; 'fine c.' अंधुकं; 'old, tattered, c. es' कर्पटः, जीर्णवस्लं, चीरं; 'unbleached c. अनाहतं, निष्प्रवाणि, तंत्रकं, नवांचरं. - Clothe, v. t. (oneself वासः &c. परिधा 3 U or बहु 9 P; वस् 2 A; 'c. ing herself' गृहीतवसना. 2 (वस्लेण) आच्छद् 10, परिच्छद्, संग्ये 1 P; वस् ए. परिधा c. (धापयति), वेस् 1 A. -ed, Clad, a. (in) वसान, परिद्धात् (s.) in comp. 2 संवीत, आइत, अच्छादितं, परिच्छद्भ स्वासस्. अनग्र. -ier, s. पटकारः, वस्लिमीतृ ल. -lng, s. परिधानं, आच्छाद्नं, परिच्छदः, वासस् ग., वसनं; 'food and c.ग्रासाच्छादनं, वासस्

Cloud, इ. मेघः, घनः, अग्नं, जीमूतः, स्तरियिन्छः, बलाहकः, सुदिरः, धूमयोनिः. and combinations of words for 'water' (q. v.) with 'giving' or 'bearing,' जलदः, तोयवाहः, पयोधरः, जलसुन्न, वारिदः &c.; 'c. capped' असंलिह, अग्नंतप-लिन्न' 2 (तिष्ट) अञ्चलिषाणं, खपुष्पं. 3 अस्पष्टिकृत् कः 4 पटलं. 5 दुनिभिन्नं -ए. १ प्रच्छन् 10, आग्नु 5 U. 2 तिभिरेण आच्छन् 3 मलिनपति (D) (यज्ञः). -टी. व. मेघानृत, आग्नेत, अञ्चल्का, अमेष, क्षेटः -y, व. साग्न, मेघाकीर्ण, समेषु ; 'i' is c. weather to-day' दुर्दिनम्गः 2 तमोन्नत, तिभिराच्छन्न, अधनारपुन्त.

Clough, 8. कंदर:-रा, दृरि-री /

Clout, s. चीरं, कर्पटः, कंधा. 2 महारः, आधातः. =v. t. जीणवस्ताणि संधा-समाधा 3 U. 2 मह 1 P, आहन् 2 P. =erly, a. ब्रास्प.

Clove, s. (Tree) लचनवृक्षः. 2 (Spice) लचन, देवकुतुनं. Clover, s. त्रिपके, त्रिपद्यं. Clown, १. ग्राम्यः, ग्रामिकः, कृषीवलः, वृषलः, जानपदः, पृथग्जनः, असम्यो जनः. =ish, 4. अशिष्ट, ग्राम्य, असम्य, ग्राभीणः =ishiy, ade, ग्राम्यवत्, अशिष्टं-

Cloy, v. t. उद्दिस c.; पिंडसाउँरैक्ट्रेजितस्य (S. 2) ' c. ed with eating dates;'

अतिवृत्तिं जन् ७ (जनयति).

பெம், अ. यहि र्र., लगुडः, गव्रा, परिचः; 'armed with a c.' यहिकः, यहिधरः. 2 गणः, समाजः, मेलकः. 3 पंक्ति र्र.. सहभोजिनां संस्तः. 4 अंशः, भागः, 'c. foot' स्थूलखरणः. -ए. t. यहवा बहु 1 P. 2 गुच्छं कु 8 U, संखि 5 U, मिल् 6 P. 3 व्ययं विभक्ष c.

Clue, See Claw.

Clump, 8. गुच्छः, संचयः, षंडः निचयः, गुल्मः, स्तंबः. = १० वे जडगत्या गम् 1 1 2 समृद्दं रच 10.

Clumsy, a. अचतुर, अद्भ, अकुशल, असंदर, ग्राम्य, स्यूल. नीप, adv. अद्भ, द्राध्यं विना, अचतुरं, अपाटवं. नाश्डा, अचातुर्यं, अ-पाटवं, &c.

Cluster, अ. गुल्मा, मुन्छः, स्तंगः, स्तंनकः 2 संघः, गणः, समृदः, निवदः, ओषः, खयः, समुदः, निवदः, ओषः, खयः, समुद्दायः. -ए. i. एकात्र भिल् 6 l'. एकीषु 1 P. पिंडीमू. -ए. t. संचि 5 U, एकीषु 8U, पिंडीकु, समाद्व 1 P.

Clutch, e. t. महु 9 P, धू 1 P, 10; आक्रम्
1 U, 4 P. 2 सुष्टि बंध् 9 P. - अ., महः,
महणं; सुष्टिबंध:. 2 हस्तः, पाणिः, नकां;
' rescued from the c. es of death'
सुरसुखान्युकाः.

Clutter, १. कोलाहला, तुमुलरवाः 🗝 ां को लाहलं कु 3 U. 2 संकुल वा मू 1 P.

Concervate. See Collect.

Coach, s रथ:, प्राह्णं, पानं, वाहनं, शकटःदिका; 'travels by c.' रभेन संचरति;
'a c. and four' चतुरन्दं यानं; 'c. box'
स्तामनं, 'c. ful' पूर्णरथ:, शाकटं; 'o,
horse' रथ्यः; 'c. house' रथशाला; 'c.
maker' रथकारः; 'c. man' स्तः, सार्थः,
यंत m.

Co-act, ए. हे. सह फु 8 U. -lon, हे. प्रताथः बलात्कारः. -lvo, ८. पमाधित, बलान्वित, सबल.

Co-adjacent, a. See Adjacent.

Co-adjutant, a. निधः तहायः, सहकारिन् m. Co-adjutor, s. सहायः, सहकारिन् m.

Congulate, v. i. चनी सू 1 P, इसे 1 A. =v.t. इसे c., घनीकु 8 U, संहत् 2 P. =ion, s. शीनता, संहति / ., यनीभादः, इसानत्वे.

Coal, ८. खनिजागरः -रं, :' c. black' अधारसञ्ज्ञ, अति कृष्ण. =०- ग्रं खनिजागारान् उपकल्पू c., 'c. field,' ८. खनिजागारभेत्रं: 'c. gas,' ६. सनिजागारपादः m. 'c. mine,' pit,' अंगारखानि (नी) f- '=c. ing station,' अंगारभरणस्थाने.

Coalesce, v. i. संमिल् 6 P, संगम् 1 A; एकीयू, संयुक्त-संधा-संश्लिष् pass. =ence, s. संभिलनं. =ent, u. एकीभवत्, संभिलत्, =Coalition, s. संयागः, संश्लेषः मेलनं. संधि:

Coalise, v.i. 村間 索 8 U.

Coarse, u. स्थूल (cloth &c.); घन, नीरंध ;
अविरल, निविष्ठस्थूत. 2 असम्य, अश्लील,
ग्राम्य, अशिष्ट. 3 अवाच्य, नीच, निकृष्ट,
गर्हा; ' c. food ' मंदाहारः. −en, e. t.
स्थूली-चनी-कु 8 U. −ish, u.ईषत्-स्थूल-चन.
-ness, ». स्थूलता, ग्राम्यता, अश्लीलता, ४०.

Coast, s. तीरं, तटः टं, बेला. 2 सीमा. 3 देशः, प्रदेशः.-एः के उपतीरं नावा संच्यू 1 P, नौकां वह c.-lng, a. उपतीरं संचरत्. -line, s. तीररेखा. -ward, adv. अध्यक्षरं. -wise, adv. अख्यतिरं. -wise, adv. अख्यतिरं.

Coat, s. कंचुकः, उत्तरीयं, प्राचारः-रकः, निचालः. 'To turn one's c.,' v. i. पक्षांतरं-मतांतरं-कु 8 U. 'c. of mail', See Armour; 'c. of arms,' s. कुलचिन्हं. 2 पटलं, आच्छा-दनं, पुटं, आवेष्टनं. 3 लो(रो) अन् गः (of animals). =v. t. आव्छद् 10, अव्हाद् 4 P; विलिप् 6 P, छुर् 10. =ing, s. पटलं, पुटं, आव्छाद्नं, आवेष्टमं, 2 लेप, पुरंप. 3 कंचुक-वर्षं.

Coax, v. t. चाहुक्त्या सांत्व् 10, अनुनी 1 P, उपच्छंत् 10, लल् 10. - or, s. चाहुकारः. - ing, s. चाहुक्त्वं, चाहु m. n.. उपच्छंत्नं.

Cobble, ए. १. जीजवाडुकाः सूच्या समाधः संधा 3 U. 2 अवाटवं किंचिस्क्रमं क्र 8 U. - er, इ. वाडुकासंधातु क्षः अनियुणः शिल्पी.

Cobra, क नाग:. फिज् ..., See Snake. Cobweb, क जालं, सूत्रजालं. 2 संतानः; ' c-

of speech ' बाग्जालं.

Cock, ८. कुझुटः, शिक्षिन् क., ताझचूडः, नकायुधः, कुकवाकुः; 'c.'s comb' शिक्षा, चूढाः
(तिष्ठः) त्रेषाभिमानिन् क., 'c.-sparrow'
चटकः. 2 मणाली, जलयंत्रं. 3 पूगवः, सुकरः,
नायकः. 4 नृणोस्करः; 'weather c.' वायुध्वजः ज्ञापकः; 'c. and buils ory' सुवाचूधा-कथा; 'c. crowing' कुझदरवः; ममातकालः; 'c. तिष्ठोतः' 'c. in tch' प्राणिधूनं,
ताझचूडयुद्धं; समाह्यथः; 'c. तिर्।' कुकुटयुद्धः
ध्यानं. -Cocky, a. स्वायक्त, स्वावलंगिन्,
स्वतंत्र. -कः कि जक्षप् ८. (नमयति), उत्तिप्
6 P. उच्छि 1 U. -ः सलीलं चर्च्यद्धः
1 P. 2 दृष् 4 P.

Cocketrice, ३. अजगर:. Cocke-boat, ३. उप-श्चम् नोका. Cocker, v. t. See Fondle. 63

Cockle, s. with f.

Cockloft, s. चंद्रशाला, शिरोप्रहं.

Cockney, ह. नगर-पुर वासिन् मः; प्राकृतजनः.

Cock-swain, हा शुद्धनौकापतिः.

Cocoa-nut, ह नारिकेलः-रः, कौशिकफलं; (tree) तृजबुमः, शिरःफलः, नालिकेरः-लः, नारि(डि)केरः-केलिः, नारिकेलः-ली, लांगलीः

Cocoon, s. कोश:-वः.

Coction, See Decoction.

Cod, 8. बीजकोबः, पुट:ू.

Coddie, v. t. इंचत्-ज्ञानै: पच् 1 P or क्रथ् 1 P. 2 निपुणं संबुध c. or पुष् 1, 1 P, 10. -s. स्त्रीप्रकृति m., स्रेण:.

Code, 8. संहिता; 'c. of laws' धर्म-स्मृति-शाखं. स्मृति र्रः

Codicil, श. मृत्युपन्नस्य अनुबंधः or उपलेख्यं Coefficacy, श. सहकारिता, संयोगिता

Coefficient, 8. मार्न, गुण:

Coemption, अ. अखिलवस्तुक्रयः.

Co-equal, a. समानग्रदस्य, स-सह-धर्मन, समानभाव = ity, समानग्रस्था; तुल्यभागः, सहधर्मः, तुल्यपद्दनं

Coerce, v. t. सं-नि-यम् 1 P, निरुष् 7 U, निग्रह 9 P, नियंत्र 10; See Compel, also. -lon, s. निग्रहः, संयमः; नियंत्रणं. -lve, a. निग्रमकः; प्रतिरोधिन.

Coctanoous, Co-eval, a. सम-एक-कालीन; समान-तुल्य-वयस्क, सवयस् 🗝 वयस्यः,

सन्तुल्य-वयस् 🐠

Co-exist, ए. हे. समं-एकच बृत् । A or भू 1P, एक-काले भू or जीव् 1 P. ==nce, ह. एक-काला इस्थानं, सड़वतनं, सड़जीवनं. ==nt, a. सहबतिन-जीविन.

Co-extend, v. i सर्म विस्तृ pnes. or surq 5 P. -Co-extension, s. अभिज्याप्ति f.; समविस्तारः.

Coffse, ह. काफी नाम फलं or बीजं or वेबं. Coffse, ह. धनभांत्रं, कोशः-ग्रः, सुद्राधारः.

Colla, 8. जनाधारः, जनभाजनं -0. t. जन-भाजने निधा 3 U.

Cog, v. 1. Flatter, q. v.; 'c. a die' सहाझ .क 8 U; 'c a wheel' नेमिं सदेतां कु. 2 चर्कां स्तंभ ए. = अं नेमिंडेत:

Cogent, a. बलवत्, प्रानः निकतरः -ly. adv. निकत्तरं -Cogency, s. बल, सामध्ये, यभावः, हाकि /.

Cogglestone, s. चूर्णसंद:.

Cogliste, o t. चित् 10, ध्ये 1 P. विचर् 0. बिसूज् 6 P. आलोच् 1 '. वितर्ज 10. -lon, है चिंता, विचारः आलोच ने, विकाः, वितर्कः. -ivo, a. चिंततक्षम 2 चिंतनपर -Cogliable, a. चिंत्यं, मनोगोचर

Cognete, a. संजाति, एकजातीय, सगोत्र, संबंधित, तुरुय-समान-प्रभव-अ. सनाभि म.. ज्ञाति m.=ion, s. बंधुता, ज्ञाति-भाषः, संबंधः, सजातीयत्वं.

Cognition, 8. ज्ञानं, प्रज्ञानं.

Cognis(z)e, v. t. अभिज्ञा 9 U. -able, ज्ञेय, बोध्य. 2 विचार्य, अनुसंधेय.

Cognizance, 3. विचारणं, अनुसंधानं, चर्चा क्र अनुयोगः. 2 चिद्धं, लक्षणं, संज्ञा, लिंबे क्र 'take c. of ' अनुसंधा 3 U, विचार c., अनुयुद्ध 7 A, ज्ञा 9 U, अवेक्ष् 1 A. 'Tohave c. of,' अभिज्ञा 9 U.

Cognomen, 8. उप-कुल-नामन् n.

Cohabit, e. i. संवस् 1 P; अभिगस् 1 P. (with another's wife), संभागं कु 8 U.

Coheir, 8. सहदायभाज्य 🛲

Cohere, ए. ं संसच्च संयुज्-संहन्-संश्लिष्pass. 2 युज् pass. -ence, ः संसक्ति र्रः,
संश्लेषः, संयोगः. 2 संबंधः, संगति र्रः,अन्वयः,
संदर्भः, अविरोधः. -ent, व. संसक्त, संश्लिष्ट,
संहत, संलग्न. 2 संगत, अविरुद्धः संबद्धः,
अनुरूर, सान्वयः -Cohesion, इ. संसक्ति र्रः,
संयोगः, संश्लेषः, संलग्नतः -Cohesive, व..
साद्धः, संलग्नरील, स्निग्धः

Cohobate, ए. १. पुन: संधा 3 U.

Cohort, 8. सैन्यदलं-ग्रहमं.

Colf, 8. सुकुटः, शिरस्र, शिरोवेष्टनं.

Coil, अ. मंहलं, न्यावर्तनं, आवेष्टनं ; ग्रुणः (of a rope). 2 तुसुलं, न्यस्तता ; 'mortal o.' नश्वरदेहः: =0. t. मंहलीकु 8 U, वर्तुलीकु पुटीकु ; न्यावृत् ८., आ-परिवेष्ट् ८.

Coin, s सुना, नाणकं, दंक: ; 'copper c.' पण: ; 'I paid him in his own c.' पग्ने स मिप ज्यवाहरत्त्रथेवाहं तस्मिन्नाचरं - - v. t. सुन्वनित (○), सुन्वया अंक् 10. 2 सुन्न 6 P, कुरुष् c., निमा 3 A. - 882. अ. सुना; कल्पना. सुद्धि f. - эг. s. सुनाकतरः, कल्पका.

Coinclde, ए. i एकीभू 1 P. संगम् 1 A. संसमिपत् 1 P: संग्रा-संयज्-pass. 2 समन्
4 A. एक चित्तीभू; See Agree 3 अगुरूप् क. भू, युज् क. s. अनुत्त् 1 A. संवत् 1 P.
सुस्य-समान-'- भू. —ence, इ. संनिपातः,
संगमः: मंगोगः. 2 संमति / , ऐकमस्य, संधिः,
एक चित्ततः 3 संगदः, अनुरूपताः आनुगुण्यः,
4 देवयोगः घडनं; 'bv sn unlocky o.'
दुर्देवात् —ent, क. संपातिन- 2 समकालीन3 अविरुद्ध, अनुरूप, संगादन-

Coinstantaneous, a. समकालीन.

Colr. क नार्किलत्वक्तंतु m.

Coltion, & मैथुनं, सुरनं रतिकिया.

Coke, #. अबद्यगोगाराध्सिष्टं.

Colaborator(teur), अ मह-कारिन्-कृत् m.

Colorina के चालनी, शोधनी, तित्रकः

Colation, s. शोधनं, चालनं.

Cold, a. झीत, जिश्चिर, हिम, झीतल, तुवार, अधर्म, 'c. rayed' (meon) हिमांज्यः, झीत-करः, &c.; 'c. season' हिमागमः, शिक्षिरः, शीतकालः 2 (fig.) अनाद्रयुक्त, विरक्त, निःस्नेह, निरुत्साह, उदासीन ; 'gave me a c. welcome' निरुत्साहं स्वागतं मां च्याजहार, मत्संभावनायां तेन आदासीन्यं दर्शितं; 'in c. blooded' प्रकोपनं विनाः पूर्वसंकल्पेन; 'c. blooded or hearted.' a. निर्देशः निष्ठुर; 'to take or eat b c., 'v. i. शीताकुल a. y 1 P, 'to give the c. shoulder to, अनाद्रं हुश्च c. a निराष्ट्रः a0 प्रातिः शिष्यः, शिष्ठारः, हिमः. a1 प्रतिश्यायः ; 'suffering 'from a2' शितातं, निप्र, उद्दासीनतया. निरुद्धः, श्रीतता, हिमता, शैर्वं a3 अनेद्दरः, निःस्नेहता, विरागः, विरक्ति a3, औदासीन्यं a4।

Colic, ह. ज्ञूल:-लं, उदर-जटर-स्यथा-ज्ञूलं. =a. उदरस्यथाजनक.

Collapse, र. i. क्षयं-लयं-गम् 1 P, अवम इ 1 P. 2 संह-कृ. pass.; संकुच् 1 P; सं-मक्षि-पत् 1 P.=s. संकोचः. 2 संहारः, क्षयः, लयः, अवसादः ् 3 सिक्षपतः, शक्तिपातः, लयः.

·Collar, 8. ग्रेव-वर्य, कंडमूषणं, माला. 2 कंड-पाज्ञः -७० र. ग्रेवेये-ग्रेवे-धृ 1 P. -bone, ४.

ग्रीवास्थि n_{ij} जञ्ज n_{ij}

Collate, v. t. समवलोक् 10, परीक्ष् 1 A; उ-पमा 3 A, संशुपु c- 2 हार्नि पदा 3 U.-lon, ह. संपरीक्षणं, संशोधनं, उपमानं. 2 कल्यवर्तः, पातर्भक्ष्यः फलादिसंभारः, पातराज्ञः. 3 हार्त्त-पतिपादनं.

Collateral, व. आजुवांगेक-मासंगिक (की f.) असरल. 2 भिक्काम्ब, उपलोम. 3 समानोदकं, सर्विड. 4 पार्श्वापाश्विगत. -श. समकालीनः. 2 सर्विड: -ly, ade. पार्श्वापाश्वि; असरलं, चर्क, प्रसंगतः.

Colleague, s. सहायः, सहकारित m. समान-व्यापारः, एकविषयिन m

 \cdot Collect, $v \cdot t$. चि 5 U, अव-वि-मं-नि- $^\circ$, समा-नी 1 P, संग्रह 9 P, समाह 1 P, संभू 3 U, समाक्षिप 6 P, पिंडीक 8 U, राजीक, एकत्र कु. 2 अनुमा 3 A, उन्ह 1 A, अवगम् 1 P; 'c. ed his mind into itself ' चित्रं समा-दधौ: 'c. oneself ' संज्ञां-चेतनां-लभू 1 A or आ-प्रति-पद् 4 P, चेतः मनः-समाधा 3 U. -v. i. संमिल 6 P, ममागम् 1 P; See Assemble, -ion, ६. गण:, संय:, समवाय:, निवहः, चयः, समूहः, ओघः, ममुरुचयः, समाहारः. समुदायः, वृंदं. -lvc, तः समवेत, संहत, समाहूत, गणीभूत, समवायिन, एकीकृत. -ively, adv. एकीमूय, संभूय; संघशः, साकल्येन. -or, ८. संग्राहकः, संचेत्र m. 2 करमाहकः.

College, ८ विद्यालय: यं, पाठशाला. 2 मठः, विहारः. 3 गणः, समाजः, जनसमृहः. -Collegian, ८ विद्यार्थिन् गः, स्रात्रः, विद्यालय-विद्यः. Collet, See Collar

Collide, v. i. सं-समा-हन् 2 U, संघह् 1 A
or c.; संघृद् 9 P. -Collision, s. संघहः,
समाधातः, प्रतिवातः, संमर्दः, संघर्षणं.

Colligation, 8. सं iध:.

Collimation, 8. संधानं.

Collinear, a. समरखास्थित.

Collocate, v. t. सं पति-स्था e. (स्थापयति), निधा 3 U, न्यस् 4 P, निविज्ञा e. 2 नियुक्त 7 A, 10. –ion, s. स्थापनं, निवेज्ञानं.

Collocution, s. संभाषणं, कथापसंगः, कथा-योगः, संवादः, संकथा.

Collogue, See Flatter.

Colonnade, . ह समानांतरस्तंभपंक्ति f.

Collop, हः मांसखंड:-लवः.

Colloquy, क. संलापः, संकथा, मंभाषणं, संवादः. =8!, यः आलापविषय, भन्नणप्रयुक्तः; ' c. style' संलापोचिता भाषासरणिः.

Collude, v. i. पक्षपानं कुट कु 8 री; वच् 10-कुट-योगं कु. -Collusion, з. पक्षपातः, कुटसंविद् ∫ः; मनारणा, शास्त्रं, कपटं-

Colly, s. अंगारमलं-क्रिहे. -v. t. अंगारेण कृष्णिक 8 U. -cd, a. अंगारमिलन, मलीमस, कृष्ण. -cr, s. अंगारखनकः-विक्रेतृ m. -y, s. अंगारोस्पित्तस्थानं-

Collyrium, ह. अंजनं, कज्जलं, नेत्ररंजनं.

Colon, ह. द्विभिद्धः. 2 महद्दंत्रं.

Colonel, ह. गुलमपतिः, सैन्यदलाष्ट्यक्षः, बाहिनी पतिः.

Colony, : अधिनिवेश: ; वासित: प्रदेश: 2 गण:, संघ: ; See Collection. -ist, s. अधिवासिन् m., अधिनिवेशिन् m. -ize, c. t. अधिवस् 1 P, अधिनिवेश् 6 P, अध्यास् 2 A, (with acc.).

Colossus, १. बृहत्मितमा, भीमविग्रहा मूर्तिः.
—Colossal, a. बृहत्काय, अतिमानुषाकार,
भीमविग्रह.

Colour, ह. वर्ण:, राग:, रंग:, 2 वर्णक:-का, लेप:: 'change c. ' विवर्णाम् ; 'ruddy c. ed face ' लोहिताननं: 'without c.' पांड. विवर्ण 3 अप-व्यप-देशः, छसन् गः, छहं, रपाजः. 4 पताका,ध्वजः, केतुः 'C. blind,'a.' वर्णविवेकाक्षम, 'to come off with flying c. s.' विजयिन् a. भू 1 P, प्ताका उद्धन्वत् a. आगम् 1 P; कार्यसिद्धिमकद् 10, 'to come out in one's true c. s.' स्वभावं प्रकट्ट 10; 'fast c.' स्थायिन् a. वर्ण:: to fight under false c. s,' स्वहेतुगोपनाय व्याजं पुरस्कु 8U; 'to give c.' उचित्रत्व आरुहु c.; 'high c.' तामवर्ण:; 'to lose c.' विवर्ण a. भू 1 P, नष्ट-सींदर्ध a. मू 1 P.; 'off c.' नष्टपकर्चः; 'to paint in bright c. s. भूब 10, अतिशयो-करवा वस 1 P; to show one's c. s,' स्वस्तर्प-स्वमार्च-आस्था 1 P; to Stick to one's c.'

ड. स्वपर्स-स्वसर्त-दूरं अवलं 1 A: 'under c. of' (in comp.) ex. by 'ब्याजेन or समाग़ 'without c.' निर्व्याजे. -v. t. रंक c., वर्ण 10, चित्र 10. 2 व्यप-अप-दिश् 6 P, आच्छद 10, इस c. (इसयति). 3 सत्यवदाभास् c., सत्याभास् व. फ 8 U, सत्यासिथ व. फ. -v. i. रंक pass. 2 लजाया अवणवद्दन व. भू, जीडित व. भू, लज्ज 6 A. =ing, s. रंजनं, 'art of c.' चित्रकर्मनं, ग., आलेख्यवत्यां, आलेख्यविद्या. 2 वर्णनं, अलेख्यविद्या. -ist, s. वर्णनं, ... -ist, s. वर्णनं, ... -c., रंकतः. -ist, s. वर्णनं, ... -Colorific, a. वर्णनं.

Colt, ह. अश्वज्ञावः, किशोरः. 2 चपलः, प्रमत्तः-—ish, य. चपल, तरल, चंचल, लोलः

Colter, s. इलदंत:, फालवंत:

Columbarium, Columbary, इ.कपोतागार, चिटंक: - Zolumbine, a. कपोतसहुझ, क-पोतीय.

Column, अ. स्तंभः. युवः, स्थाणः, स्थूना. 2 स्विब्यूहः ; सेन्यभागः 3 पत्रभागः, धारा ; 'c. of smoke' धूनराशिः, धूनोत्रीडः

Coma, ह. अतिनिद्धाः -tose, तः अतिनिद्धातुरः Comate, हः सहायः, सहवासिन् कः

Comb, s. प्रसाधनीं, कंकतः-तिका, केशमार्जनीं. 2 कुक्कुटचूडा-शिखाः 3 दरीं:-v. t. प्रसाधू c., मृज् 2^{P} , विज्ञशिक्क 8 U. -maker, s. कं-कतकृत् m.

Combat, अ युद्धं, संग्रामः, समरं, See Battle; 'single c.' इहयुद्धं ; 'hand-to-hand-c.' बाह्यबहिब, बाहुयुद्धं ; 'mingled c.' (meleo) तुमुळं, रणसंकुळं. -o. t. युद्ध 4 Λ, बिग्रह् 9 P, बिबर्द् 1 Λ. -o. t. प्रतिद्वर प्र-तिकर् 7 U, पश्चिषं प्र 9 P. 2 खंडू 10, निरस् 4 P, निराक्त 8 U; 'c. one's passions' संपम् 1 P, निग्रह् 9 P. -ant, s. योधः, योद्धं ш., भटः; वरिः. -ive, a. कळहमिय.

Combine, ह. t. संयुज् 7 U, 10, संस्तित् e., संघा 3 U, संभिश्च 10, एकीक 8 U. =v. i. भिल् 6 P, संभू 1 P, संगम् 1 A; संहत-सम-चेत «. भू, एकीभू; संयुज्दसंधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्न्मधा-संहन् संयुज्ञ्चित त्या (having c. ed 'संभूय, भिल्ट्ना - edtlon, ह. संहति f., संयोगः, संसगः, संधिः, संयातः, संगः, सहाय-ता, संश्लेषः, च्यतिकरः, समवायः; (of letters) संथिः; 'working by c. 'संभूय सस्त्यानं; 'in c. with his brothers' आतु-संयातवान् (राजा).

Combustible, a. दाह्य, दाहबाहकः, ज्वलनार्ह, दहनशील. $2 (fig.) शीधकोषिनः कोधिल. <math>=3 \cdot$ दाह्यः पदार्थः.

Combustion, ४. दाहः, दहनं, उवलनं, फ्रांपः.

Come, v. i. आमस् 1 P, आया 2 P, आ-इ 2 P; उपस्था 1 U, आवजू 1 P, आ-अभि-पद 4 A: ' c. what may ' यद्भावि तद्भवसु । 'c. harm, c. good ' यद्धावि तद्भवतु क्राभ-मद्यभं वा. -about, संवृत् 1 A, संभू, आपत् 1 P; 'c. across,' See Meet. -back, 同東西, मस्यागम्. -at, or by, See Get. -down, अबद्ध 1 P, अबबहु 1 P, अवपत् 1 P. -down upon, (सहसा-रभसा) अवस्कंद्र 1 P, आपत् 1 P, अभिद्र 1 P, आक्रम् 1 U, 4 P. 'c. down with' देवं दा 3 U. -forth, निर्मम्, नि:स 1 P. 'c. in' वजी भू 1 P; वज्ञ गम् 1 P. -Into, প্ৰিল্ল 6 P; 'c. into trouble : বি-पदाभिभ , आपेडग्रस्त a. भू. -near, See Approach. -of, See Arise. -off, out, निष्क्रम् ; निर्गम्, उदि 2 P; 'cams out successful ' जयी बभूय. 2 प्रवृत्, संपन्, निवृत, अवसी pass. 'c. out' प्रसिद्धिं गर्म. -over, आश्रि 1 U. 'c.round,' प्रकृतिं आपडू. -short, न्यूनीभू: -to, सकार्श आगम्-या-इ, पाप 5 P, प्रकृतिमापन 4 A, See Amount; 'c. to a head' पाक बज् 1 P: सपूर्य a. सू: 'c. to blows अन्योन्यं पहर्त आरम् 1 A. 'c. to life ' ਤਤਜੀਬੂ 1 P; ' came to nothing' तस्य कोऽपि परिजामो नासीत्, निष्मलं-निर्मुणं-बभूत ; 'c. to pass, 'आपत्, समापद्, संवृत्; 'c. to oneself 'प्रकृतिमापद 4 A, संज्ञा-चेतनां-उभ् 1 A or प्रतिपर्, प्रकृतौ स्था, ' c. to terme,' संबिं कु 8 U. 'c. under' समा-विञा 6 P. -up to, समुपागम्, समाया, समु-पस्-सेप् =up with, आसन् ः. प्राप्.=upon, आ-समा-पत्, उपेस्था, आक्रम्. -ing, ह. आगमनं. =a. (to come) आगाभिनः, 'on the c. Monday ' आगाभिनि सोमवासरे : भाविन् उत्तर ; 'time to c. ' उत्तरकालः। ' c. generations ' ह. पुत्रपौत्राः: उत्तर-कालीना जनः

Comedy, ८ भाणः, पहसनं, हर्षप्रधानं नाटकं. -ian, ८ नटः, कुशीलवः, नर्तकः, वेहासिकः. 2 प्रहसनकृत् गः

Comely, a. चार, संदर् (शि.), सुरूप, See Beautiful.-ness, s. सौंदर्थ, See Beauty. Comestible, s. See ' Eatable '.

Comet, ह. धूमकेतुः, केतुः, उत्भातः, उल्का. Comfit, Comfiture, ह. मिष्टासं, मोदकः.

Comfort, ए. १. समा-आ-श्वस् ८., सांत्र् 10. 2 संतुष् ८., आनंद् ८., हृष् ८., सुखं दा 3 U, सुखिन-व. कृ 8 U; ' ८. yourself 'समा-श्वासिति. — इ. आश्वासनं, सात्वनं, संतोषणं. 2 सुखं, सुरुधता, सीखं, स्वास्थ्यं, निवृति त.—able, व. सुखंकर (री. १.), सुखंद; सुखंशितं प्रष्टं (S. 4) 'to ask whether she had a ८. ९! "ep. ' 2 आश्वासक, शांतिब, कृशापह, कृमविनोद्क.—ably, वकंठ.

हुतं, यथासुतं ; निकामं ; I can't sleep c. even at night 'रात्राविप निकामं झिरितच्यं नास्ति (S. 2). -er, 8. आश्वा-सकः;, संतोधदः, शोकापहर्तृ m., सांत्ववादः. 2 अंर्ण कंठायछंटनं -less, a. निरानंद, सुवाहित, संतोषहीन

Comic, Comical, a. हासजनक, हासकर (श.र्.), हास्योत्यादक. 2 अपस्य, असंगत, -ity, -alness, s. हास्यता, कीतुकं; अप-

रूपता-

Comity, s. See Civility.

Comma, क स्त्रलपविरामः.

Command, v. t. आज्ञा ः (आज्ञापयति) आदिश् 6 P, ब्वा-सं-समा-°, विधा 3 U, ज्ञास 2 P, नियुज्ज 7 A, 10. 2 अधिष्ठा 1 P. अध्याम् 2 A; ई शू 2 A, प्रभू, (with gen.); 'Râkshasas c. ed by 2 chieftains ' नायकाभ्यामधिडिता राक्षसाः **3** नियम् 1 P, नियह 9 P; See Control. 4 आत्मवर्शनी 1 P, स्वायत्तीक 🖇 U. 5 अवलोक 10; ' sitting at a window c. ing (the view of) a well ' दीर्थिकाव-लोकनगवाक्षगता (M. 1); 'good forms c. respect ' आकृतिविशेषेषवादरः पदं क-शोति (M. 1); पदं हि सर्वत्र गुणैनिधीयते (R. III. 62) 'c. notice or attention.' 🗝. आदेशः, निदेशः, शासनं, नियोगः. 2 अधिकारः, प्रभुत्वं, आधिपत्यं, अधिष्ठातृत्वं; 'has Rakshasas under his c. 'तस्या-हेशमनुवर्तमाना राक्षमाः ा स राक्षमानाम-धिपति:-नायक:-अधिष्टाता: 'at c.' वशेस्थित, a., 'under one's c. '• वशीकृत, स्वाधीन; to the c. of the army, सैनापत्ये: 'bring under one's c.' आतमवर्शनी, स्वाधीन a. कृ: 'though I have no c. over language 'तनुवाग्विभवोषि सन (R. 1. 9); 'who has perfect c. over language ' यं वाग्वइयवानुवर्तते (U. 1). -ant, -er, अ आज्ञापकः, आदेष्ट्र m. 2 पतिः, अध्यक्ष:, नायकः, नी: in comp.; c. of an ermy ' चमुपतिः, सेनानीः, सनाध्यक्षः. erin-chief, सनापति:, सेनाध्यक्ष: -ment, s. आज्ञा, विधिः, सूत्रं 2 चोटना, ज्ञास्त्र-धर्म, आजा.

Commemorate, v. t. स्मरणार्थ उत्सर्व कु 8 U. or आचर् 1 P; संकृत् 10, संस्मृ c., बर्ण 10. -lon, s. उत्सवकरण, स्मरणीत्सवः; 'in c. of 'स्मरणार्थ, सम्बद्धित्य. -lve, a.

Commence, v. आ-प्रा-रस् 1 A, प्र-उप-क्रम् 1 A, प्रवृत्त 1 A, व्यवसो 4 P. 2 अनुष्ठा 1 P, प्रस्तु 2 U. =ment, s. आरंभः, उपक्रमः, प्रस्तावः, सुखं, आदि m. 2 आसुखं, प्रस्तावः, सुखं, आदि m. 2 आसुखं, प्रस्तावः (in dramas). 3 अनुष्ठानं, प्रवृत्ति f., प्रवर्तनं, 'from the c.' आसूलात्, आदितः.

Commend, v. t. प्रशंस 1 P, स्तु 2 U, श्राम् 1 A, कृत् 10, वर्ण् 10. 2 सम्-ऋ c. (अर्पयित), हस्ते निक्षिष् 6 P, अधीन व. कृष्ठ U; 'thy speech does not c. itself to me 'त्वद्वचो नाभिनंदामि (S. 2). -able, a. प्रशस्य, श्राध्य, स्तुत्य. -ation, s. श्राचा, प्रशंसा, स्तुति f. -atory, a. श्राचास्चक, प्रशंसाकर (रि. f.), स्तुतिद्योतक. -er, s. प्रशंसकः, स्तावकः.

Commensurate, v. t. अनुरूप-अनुरूप-a. कू. 8 U. 2 अपृत्त c. -a., -Commensurable, a. अनुरूप, अनुरूप, सदश (शी f.), सम, तत्य. 2 सापनत.

Comment, ए. i. व्याकु 8 U, व्याकक्ष 2 A, विवृ 5 U, भाष्यं लिख् 6 P. 2 निरूप् 10, चर्चा कु, परीक्ष् 1 A, अनुसंधा 3 U. -ary, य. दीका, व्याख्या, वृत्ति में, भाष्यं 2 निरूप्णं, परीक्षणं, चर्चा -ator, -er, s. भाष्यकृत,कारः, व्याख्यातृ मा., दीकाक्करः कृत्.

Commentitious, a. क्रिजिम, काल्पित.

Commerce, १. वाणिज्यं, क्रयविक्रयः, निगमः. 2 व्यवहारः, संगमः-ति र्रः, संसर्गः. =७. ंः वा-णिज्यं कु 8 U, पण् 1 A, व्यवह 1 P. =ial, यः वाणिज्य-विषयक-संबंधिनः; * c.people ' वाणिज्यपरायणा नराः.

Commination, s. See Curse, Threat.
Commingle, v. t. 東京東 7 U. 10. 東京

Commingle, v. t. सयुज् 7 U, 10, संमिश्र् 10, एकीकु 8 U, संकृ 6 P; See Unite.

Comminute, क. 1. चूर्ण 10, विष् 7 P, श्रुद्
7 U. =ion, 8. चूर्णनं, पेषणं, श्लोदः.

Commiserate, v. /. द्यु 1 A, (with gen.), अनुकंप् 1 A. -lon, s. द्या, अनुकंपा, क-रुणा. -ive, Commiserable, a. करणा-त्मक, अनुकंपाशील, सदय, द्याई

Commissary, क सैन्यानां भाजनादि परि-कल्पकः 2 See Doputy. -Commisariat, क सैन्यानां भोजनाद्यिकारः 2 सैन्यानां भोजनाद्यधिकतः

Commit, v. t. कृ 8 U, आचा 1 P, अनुहा 1 P, वि-धा 3 U 2 (Entrust) ऋ c. (अर्प-यति), न्यस् 4 P निक्षिप् 6 P 3 नियुद्ध 7 A, 19, समादिश 6 P, प्रतिपद् c.; 'c. to memory 'कंडस्थ क कु; अभ्यस् 4 U; 'c. to prison, 'कारानारे प्रविद्यु c., आसिष् 1 P; 'c. to writing ' आभेलिख 6 P, लेख्यं-पत्रं आरुहू c. (पत्रमारोप्य दीयतां भत्यवेक्षितं कर्म S. 6), पत्रे निविञ्च ७ (पत्रे निवेशितसुदाहरणं प्रियायाः V. 2), पत्रे ऋ c. **-tal**, s. 🤝 गं, करणं, अनुष्ठानं. **-tee,** कार्यसंपादिका सभा, नियुक्तजनाः. -mont, ह. आसंधः, निरोधः, काराप्रवेशनं. -Commission, s. आचरणं, करणं. 2 समर्पणं, निक्षेपः,न्यासः. 3 नियोगः, व्यापारः, अधिकारः. 4 आज्ञा-शासन-पत्रं, आदेशः. 5 परार्थ-विकाय:. 6 नियुक्तजनाः : ' c. in the

 $\operatorname{arm} y$ सेनायां पदं. =v. t. विद्युज् 7 A, 10, आदिशू 6 P, अधिक 8 U. = cr , s. नियोगिय m., अधिकारिन m.

Commix,-ture, See Mix,-ture.

Commode, s. सीमस्तकाभरणं

Commodious, a. उचित, उपयुक्त, थोग्य. 2 सोपकरण, यथायुक्त-योग्य. -ly, adv. युक्त, योग्यं. -ness, s. योग्यता, औचित्यं, &c.

Commodity, 8. पण्यं, द्रव्यं, क्रयचस्तु n.,

Common, a. साधारण (णी र), सामान्य, सर्जीय, सार्वलाकिक (की र). 2 प्राकृत, ग्राम्य; 'c. man' प्राकृतः, पृथःजनः, वृषलः 3 प्रासिद्धः, व्यावहारिक (की र), बहुनः कृतहृष्ट. 4 बहुस्वामिक. 5 सुलभः; 'c. report' जनप्रवादः; 'c. tood' गणान्नं, सहभोजनं; 'c. road' प्रचारः; 'in c.' सामान्येनः; 'who have made c. cause with us? अस्ति। सहकत्रायणां (Mu. 2). - श. प्रचारः, सर्वसाधारणं क्षेत्रं. - alty, श. प्रजा, लोकाः, अवरवणाः - । वेश. हे देशाचारः, देशव्यवहारः-विधिः. - । प्र. वर्षः सामान्यतः, प्रायः, साधारण्येन, बहुनः - - place, a. प्रापः, प्रायः, प्राजाभुतः, - wealth, श. प्रजाधीनं राज्यतंत्रं, प्रजापभुतः (c. (of ants)' समूहः, स्वतंत्रो गणः

Commorancy, 8. वासः, वसाति ∱

Commotion, s. क्षोभः, विष्ठवः; प्रका

Commune, ए. ं. संभाष् 1 A, संमंत्र् 10 A, संबद् 1 P; व्यवह् 1 P; व्यवह् 1 B; व्यासादयो देवा-द्विभिः मत्यक्षं व्यवहरंति (S. B. 313) 'c. directly with Gods.' = s., =ion, s. संभा-वर्णः संवादः. 2 व्यवहारः. 3 संसर्गः, संगः, संगः. =ity, s. समाजः, जनसमूहः, प्रजा-जनः, जनता, गणः. 2 सामान्यं, साधारण्यं; ऐक्यं, साम्यं.

Communicate, v. t. कथ् 10, निविद् c., आख्या 2 P, आचक्ष् 2 A. (with dat of person), विवृ 5 U, प्रदा्रा c., वह् 1 P, विज्ञा c (ज्ञापयति), संदिर्ग 6 P. 2 विदृ 1 P (with loc.), दा 3 U, प्रतिपट् c. (with dat.). -v. i. सगम् 1 A, समागम्, सगुज् pass; 'c. ing with Sindhu' सिंधुनदेन संगत-संगच्छमान. 2 संलप् 1 P, संवद् 1 P, सभाष् 1 A; व्यवद्व 1 P. असंवद् 1 P. असंवद 1

Commute, v. i. परिवृत्त c., विनिमे 1 A, विपर्यस् 4 P, or c., प्रतिदा 3 U. estion, कै परिवर्तन, विनिमयः 2 विक्रिया, वि-

परिणामः, विपर्ययः ; ' c. of a curae उ-

Compact, a. सुसंहत, निश्विड, घन, सांझ, इड, अनंतर, अविरल. - अ. नियम:, समय:, संविद्ग र्र., अभ्युपगम:, प्रातिश्रवः ; ' a written c.' नियमपत्रं; ' make a c.' संविद्यमभ्युपगम् 1 P. प्रतिश्च 5 P. - ए. र. स् हन् 2 P, संघा 3 U, संग्लिब् ए., घनीक्च 8U - ly, adv. हर्दं, निश्विडं, घनं. - ness, s संहति र्रि निश्विडता, &c.

Companion, ह. संखि लः, सहचरः, भित्रं वयस्यः, सहायः; सजुस् लः; 'with Madhu for a c.' मधुसहायः, मधुद्विधीयः; 'c. of the king' (in love matters) न मसुदृद्-सचिवः; 'c. of youth' वाल-सहचरः; 'c. at school' सहाध्यायिन् ल., 'c. in arms' सहयोद्ध् ल. 'c. in joy and Horrow' समदुःखसुखः; -ship, इ. साह-चर्यं, साहाय्यं, संसर्गः, संगाति f.

Company, 8 साह चर्य, संगति जि., समागमः, संसर्गः, संवासः, सहवसति जि. 2 जनसमूहः, परिषद् जि. समाजः ; दृलं, दृदं, गणः, पार्के जि., वर्गः, 'c. of soldiers ; सैन्यद्लं-ग्रह्मः 'c. of traders 'अणी, नेगमाः ; 'not admissible into c.' अपांकेयः; 'keep or bear c. with 'सह वस्-चर्-1 P, संग-

मनुबज् 1 P, See Associate.

Compare, v. t. तुल् 10 (तुल्यति), उपमा 3 A; 'c. ed with the moon' शशांकेन तुिंत ; समीकु 8 U, सद्दशीकु. 2 एकत्र परीक्ष्
1 A, संप्रधृ 10. -Comparative, a. आद्यांगिक (की. f.), तुल्लया निर्णीत, उपमाजन्य; oft. by अपेक्षया in comp. -ly,
adv. 'as c. ed with' तुल्लया, औपम्येन,
उपमानेन, अपेक्षया; 'I like mango as c.
ed with a Jambu fruit ' जंडुफलाद्जंडुफलापेक्षया आई मेऽधिकतर रोचते,
'the merits of hāma c.' अन्यापेक्षया
रामस्य गुणा: -Comparison, s. तुला,
तुल्ला, उपमा-मानं, साद्दर्य, औपम्यं;
'without c.' अतुल, अनुपम; 'standard
of c.' उपमानं; 'subject of c.' उपमेर्य.

Compartment, ह. ज्ञाला, कोष्टः, कक्षः-क्षा 2 छेटः, भागः, अंज्ञः

Compass, 8. विषय:, गोचरं; 'within the c. of the eye' नयनगोच्चरस्थ. 2 मंहलं, पारिधि:, परिणाहः, विस्तारः, परिमाणं, पर्यंतः 3 परिमितता, अनितक्रमः. 4 दिक्निनर्णयपंत्रं. =ए. t. परिगम् 1 P, परि-इ 2 P, परिवेह 1 A, or c., परिवृ 5 U. 2 अधिगम् 1 P, लभ् 1 A, See Get. 3 घट् c. (घटपति), साथ् 5 P or c., संपङ् c., निष्पद् c.

Compassion, s. द्या, अनुकारा, कृपा, घूणा, करणा, अनुकोशः ; 'feel or bave c. for 'अनुकार 1 A, अन्युपपद् 4 A, द्यां कृ or एक्ट्र c. (loc.), द्यू 1 A, (gen.). -ate, a. सद्यं, करणाई, सानुकंप, सानुकोश, कृपाल, द्याहि. सत्रकं, कृपाल. -ately, adv. सद्यं, सानुकंपं, कृपया.

Compaternity, 8. धर्मापितृत्वं.

Compatible, a. अनुग्रुण, अनुस्प, अविरुद्ध, उपयुक्त; See Consistent. -Compatibility, s. अविरोध:. योग्यता, अनुस्पता, अविरोवाद:.

Compatriot, s. स्वदेशजः, एकदेशनिवा-

Compeer, 8. चयस्य:, समानपदस्थ:

Compel, v. t. Ex. by causal, of verbs with बलाइ, बलेन, orएव: 'I shall c. you to go ' त्वां गमयिष्याम्येव or बलाव गमयि-ण्यामि; 'c. s payment ' बलाइ दापयति &c. ; ' c.s me to ask े बलादानि च्छंतमपि मा प्रश्नकर्मणि नियोजयति (Ka. 134) ; sometimes ex. by अवद्यं, with pot. pass. part ; 'you will be c. ed to stay here ' त्वयात्रावहयं स्थातब्यं: or by भेर c., प्रवृत c. -Compulsory, त अवदय-क. 'it is not c. on you to go' गमन न तेऽव-इयकं. 2 बलवत्, बलिन्. -ly, adv. बलात्, अबर्ग, बलेन, अनिच्छत् $a \cdot (\mathbf{n} - \mathbf{n})$ -Compulsion, श.चलात्कारः, यसमं, साहसं, षाठं: 'by c. 'बलात्, बलेन, प्रसमं, प्रसह्य, हठात.

Compend, Compendium, ८ संक्षेप:, सं-ग्रहः, संहारः, सरः: -Compendious, ००. संक्षित, संग्रहोत, अविस्तर्ग, परिभित, सार-भूतः -ly, adc. संक्षेपंग. संक्षेपतः, समास-तः, अविस्तरेण. -usss, ४. संक्षेपः. अवि-

Compensate, e. t. परितृष्ट् प., निब्कृति दा 3 U, प्रत्युपकु 8 U, (of persons); अपाकु, सुद् प., निस्तृ प, -ion, ह. प्रतिकलं, निब्कृति र्र., निस्तारः, पारितोषिकं. -!४२, व. क्षति-हानि प्रक.

Compete, र. i. स्पर्व 1 A, संबुष् 1 P. विजि desid. (जिनिश्वते); oft. ex. by अहमहिमा, अहमहिमकया प्रणामलालमाः (Ka. 81) 'c. ing with one another to salute first!' =cnce, =sncy, s. योगयता, सामर्थ्य, इस्ति ी., औचित्यं, कार्यक्षमता. 2 प्रशुचितं दृश्यं, 'bare c.' ग्रासाच्छादनमात्रं. =cnt, योग्य, उचित्तं, समर्थ, इक्त, क्षम, पर्यास, कार्यक्षम, कार्यानिश्वहंसम. 2 परिमित, अनिविद्यं, चिजिगोषा. =itor, s. प्रतिस्वित् कार्यक्ष, विजिगोषा. =itor, s. प्रतिस्वित् कार्यक्ष, प्रतिम्हा, संवर्षः, विजिगोषा. =itor, s. प्रतिस्वित् कार्यक्षम, प्रतिपक्षः, प्रतिपक्

Compile, v. t. संकल् 1 P, 10 (कलयति), सं-समान्द्व 1 P, आलोड् 10, संग्रह् 6 P. उ-द्धारय समाद्वः =ation, s. संकलनं, संग्रहः सारः. -or, हः समाहर्तु m., संग्रहीतृ m.,

Complacence, =cy, s. मसादः, संतोषः, पीति f. 2 सीजन्यं, अञ्चत्ति f., दाक्षिण्यं. =Complacent, a. प्रसन्ध, सुसंतुष्ट, सुपीब. 2 संभील, दक्षिण. =ly, adv. प्रसादेन, प्रीत्या, सानंदं.

Complain, v. i. Ex. by verbs of 'telling' gen. with सशोक, सविलापं; आ-अधि-किप् 6 P; 'c. ed of her brother's rudeness to her father ' आतुरविनयमधिकृत्य पित्रे-कथयत्, वा भ्रातुरविनया चरणं पित्रे न्यवेदयत्। 'c. ed to me of partiality 'quyinn-धिकृत्य मां सविलापं विज्ञापयामासः: can I do what you c. of । यस्वं मटयारो-पयासि तत्कथमहं कुर्यी. 2 विलप् 1 P, ह्यस् 1 P, परिदेव 1 A, आकंद 1 P, आक्टा 1 P. 3 अभियुज् 7 A; 10, राजेकुले निविंद् c. (in law). 4 पीड pass., अनुभू 1 P+ has been c. ing of ill-health' आमयपीडित:. -ant, ह. अभियोक्तु :::, अर्धिन् :::, अभि-योगिन् म., वादिन् म., पिद्युन:. - : , ह. परि-देवक: विजापिन m. -Complaint, 8. अ-भियोगः. 2 विज्ञापना (सविलापा); दुःखनि-वेदनं, विल्पनं, परिदेवनं; ' breathed out this doleful c. 'इमानि परिदेविताक्षराणि सकरणसुदीरयामास. 3 व्याधिः, पीडा, रोगः, आमयः, 4 विल्यनविषयः,

Complaisance, s. द्विष्ण्यं, अञ्चट्टित f., अनुनयः, प्रश्नयः, अनुरोधः. -Complaisant, a. द्विग, अनुनीधन, अनुरोधिन, अनुश्चल, सप्रश्नय. -ly, ado. सानुनयं, सानुरोधं. Complement, s. पूरगं, परिषूरकं. 2 कोटि f.

3 पूर्णता, सामग्र वे.

Complete, ए. ं. समाप् ०., संपड् ०, साष् ०.; अवसा ०. (साधयति), निवंद् ०., संपु ०. (पूरयति) о संपूर् 10, निवंद ०., संपु ०. (पूरयति) о संपूर् 10, निवंद ०., संपुर्ण, मनाप्त, अवस्तित, सिद्ध, संपन्न, निर्मृत्त. 2 संपूर्ण, निस्तिल, अखिल, समस्त, समग्र, अशेष, अन्यूत 3 पक्त, परिणतः, '०. army' सांग्यलं. =ion, ४ समाप्ति १. वर्वति १. 3 परिणामः, परिपाकः - 4 पूर्ण, परिपुर्कः. ='y, adv. संपूर्ण, निःशेष, पर्यापं, निरवंशेष, अशेषतः, संयथः 2 अरमूलं, कारस्म्यंन. =ness, ६. सं-पूर्णतः, निःशिषता.

Complex, यः संज्ञीर्ण, मिश्रित, विषम, संमिश्र, मिश्र, संकुट. 2 नानार्थक, असरल, बहर्य. नांप्र, १ संकरः, मिश्रता, संकुलता.

Complexion, 8. वर्णः, सुखरागः, ' of a pale c.' विवर्ण य., पाडुवदन य. 2 आकारः, स्वरूपं 3 प्रकृति कि शरीरभावः -बा, य. प्रकृति संबंधिनः

Complicate, र. 1. संनिश्च 10, संकीर्ण-संकुल -व. कु & U. प्र-सं-कु 6 P, संकरी-संकर्ली-- कु. -ion, ह. संकुछीकरणं, संकीर्णता, सं-मिश्रता

Complice, ह. पापसहाय: .-ity, ह. पापसहा-यता, सहकारिताः

Compliment, ३ अभिनंदनवस्त ॥, नमकार: ; ' presents c. з 'अभिनंदा बवीति; ' give my c. з to Chyavana ' प्यवनाय मां प्रणिपातय (V. 5), मदीयो नमस्कारो वाच्य: ; श्वश्चजनं सर्व विज्ञापय प्रापित- मरमणामः (R. хіч 60). 2 मश्रयवास्त्र म्, चाह्रक्ति नः, प्रशंसा, श्राघा, प्रशंसोक्ति नः, ' high c.) उद्येवादः ; स्तुति नः स. ६ 800 Praise 2 मधुर्शिशः चाह्नक्त्या सांस्त्र 10. - ary, द. उपचार in comp., 'c. saying' उपचारपदः ; प्रियवादिन, स्तुतिमय (ची नः), 'c. present ' उपायनं. - эт, ३ प्रियवादिन m., चादुकारः

Complot, v. i. गृहं मंत्र् 10 A, कूटसंविदं कु 8 U. - s. गृह-कु-भंत्रणा, कूटसाहित्यं.-ter, s.

कटसहाय.

Comply, v. i. अलुविधा 3 U, अलुक्स 4 A, अलुज़ा 9 U, स्वीकृ 8 U, प्रति-परि-ग्रह् 9 P, प्रतीकृ 6 P,अस्थुपगम् 1 P; कि यतामस्याः प्रणयपरि-महः (Ka. 145) 'c, with her request,'—ance, s. अलुल्ली किं, अलुविधायित्वं, अलुरोधः, अलुताराः 2 स्वीकारः, संगति f.,अस्थुपगमः, परिग्रहः; 'in o. with your orders ' स्वस्लामनात्ररोधात्-लुसारणः—ant, a. अलुविधायित, a. अलुविधायित, अलुवोधिन, अलुवोधिन, अलुवोधिन, अलुवोधिन, अलुवोधिन, अलुवोधिन, अलुवोधिन, क्यो स्थित. —er, s. अलुरोधिन m., परिम्मितन

Component, α. or s. घटक, साधक, रचक; 'c. part' घटकावयव:, अंग, भागः, साधनं-Comport, v. i. Behave, q. v. 2 युज्-उप-पद-pass. -able, α. योग्य, उचित.-ment,

८ आचारः, व्यवहारः, चेष्टितं.

Compose, v. t. (of books &c.) suff 1 P, विरच् 10, बंध् 9 P, निबंध्, संग्रंध् 9 P. 2 विश्यस 4 P, संधा 3 U, संक्छप C., संविधा, निर्मा 3 A . 3 घट C . (घटयति), निर्मा, क्लप् c.; or gen. ex. by आत्मक, रूप, मय (the body c. ed of 5 elaments 'पंचभिनिर्मितो हेहः, पंचभूता-स्मन्ति हैह.. 4 (Calm) स्थिरीकु 8 U, इाम् c. (शमयाति), प्रसद् c., संस्तंभ c., पर्यवस्था (Ruivula); 'does not yet c. (collect) aimself' नाचावि पर्यवस्थापयत्यातमान (U. 3). 5 (a dispute &c.) संधा 3 U, मशम् o. (प्रशमयसि विवादं S. 5). -ed, a. शांत, मसन, अन्याकुल, अनुद्विय, स्थिरीकृत. समाहित. 2 विरचित, निर्मित, निवद्धः 'o. in verse, or music ' क्लोक-स्वर-बद्ध ; 'c. of' चिंदत, आत्मक-(त्मिका f.), रूप in comp. -edly, adv. असंभ्रमं, प्रशांतचेतसा, निष- हेगे. -cr, ६. रचकः, प्रणेतृ m., निषंद्ध m.
-ition, ६. रचना, प्रणयनं, निर्माणं, निषंधनं.
2 विश्यासः, संधानं, प्रश्नमनं. 3 समसनं, प्रिअणं, संयोगः, संधिः, संघातः. 4 संधः, प्र-निवंधः. -urc, ६. स्थेर्यं, श्रमः, प्रसादः, असंभ्रमः,
असोभः. 2 संधानं, संयोगः, मिश्रणं, निर्माणं.
Compotation, ६. सहपानं, संगीति f.

Comprehend, v. t. चुच्च 1 P, चिट्च 2 P, ज्ञा 9 U, बहु 9 P, परिश्रह्ण, उपलभ् 1 A, अवगम् 1 P, जह 1 A; विभू c., अवधु 10. 2 व्याप् 5 P, अंतर्गण् 10, अंतर्भू c., परिश्रह्ष 9 P, आकल् 10, समाविद्या c. -Comprehensible, a. ग्राह्म, वेद्या, अवधारण्य, विभाव्य, धीगम्य, 'cavily c.' सुबोध; 'not c.' दुबांध, दुर्गह, दुर्गम, दुर्ज्ञेथ. -Comprehension, s. ग्रहणं, बोध: 2 धी f., मित f., खुद्धि f., अवधारणा, मेधा; 'power of c.' ग्रहणसामध्ये, आकलन्त्राक्ति f. प्रतिस्तारं, स्थापित, स्थापित, व्यापित, व्यापित

Compress, v. t. संघू 5 U, संखु च 1 P, संद्यम् 2 P, संपीख् 10, संदू 1 P. -ible, a. संको-चनीय. -ibility, s. संकोचक्षमता, संदर-णीयता. -ion, s. संकोचक्षमता, संदर-पीयता. -ion, s. संकोचः-चनं, संदति f., संपीदनं: संवरणं.

Comprise, v. t. व्याप् 5 P, अंतर्गण् 10, परि-ग्रह्म 9 P, समाविद्या c., अंतर्भू c.; 'to be c. ed in' अंतर्गम् 1 P, अंतर्भू 1 P, or by आ-त्मक, गर्भ, in comp.

Comprobation, s. प्रमाणं, साक्ष्यं, संमति f-Compromise, v. t. आपुत् 10. 2 संज्ञाचे पत् ए., संज्ञायस्थ a. कु 8 U. -s. आपोषः चर्ण. 2 मध्यस्थायलंबननियमः

Comprovincial, a. एकदेशीय, एकदेशीय, Comptrol, v. t. अधिष्ठा 1 P, पर्यव-ईक्ष्म 1 A. —ler, s. कार्याधिद्धतः, पर्यवेक्षकः, कार्यद्रद्ध m. Compulsion, -sory, See under Compel. Compunction, s. अद्यशयः, अद्यतापः, प्रधा-सापः. —Compunctious, a. अद्यशयातं, अद्यतापित्. 70

Compute, v. t. गण् 10, सं-परिसं-क्रवा 2 P, संकल् 10. -ation, s. गणनं-ना, संख्यानं.

Comrade, See Companion.

Con, v. t. अधी 2 A, अभ्यस् 4 U.

Concatenate, ग. र. (अविच्छेदं) संयुज् 10, संश्लिष् ८., अनुवंष् १ P, संधा ३ U. =ion, इ. अविच्छेद्संयोगः, निरंतरः संश्लेषः, अनु-बंधः. 3 माला, परंपरा, श्रेगी, पाकि 🏸

Concave, a. पुटाकार, उत्तान, उद्राकार.

ाty, हः उत्तानता, पुटः, गर्भः.

Conceal, e. l. गुड़ू 1 U, पच्छाद 10, अपबृ 5 U or c., अतथा 3 U; पिधा 3 U, मंत्र, नि-अप-हु 2 A (feelings &c.); गुप् 1 P or 10; 'c. oneself' 'to be c. ed' अंतर्इ 2 P; 'c. ing the body (oneself) behind a bush' विद्यांतरितविद्यहः (Ka. 152); ही 4 A (मातुनिहीयते कृष्णः S. K.) --ध, क. गृह, पुच्छक, निभृत, गृह, निहीतः, गृहतं, पच्छादनं, नि-अप-हृतः, गोपनं, संवरणं; 'in c.' निभृतं, रहः, गृतं, एखं.

Concede, v. l. अनुमन् 4 A, प्रदा 3 U, अ-सुज्ञा 9 U, विज्ञु 1 P; 'c. ed the point to him' तस्याभिषेतमन्वमन्यत. 2 अंगोकृ 8 U, अध्युपगम् 1 P, प्रतिपद् 4 A. -Concession, s. प्रदानं, वितरणं, त्यागः. 2 क्षमा-3 अंगीकारः, प्रतिपत्ति /:, अध्युपगमः

Conceive, a. i. मर्झ धू 1 P, 10 or आधा 3 U. गर्भवती-आपक्रमत्वा-ससत्वा-अंतर्वत्नी प्र 1 P. ⇒ा. t. विभू ा., बुध 1 P. अवध 10, अवगम् 1 P, ग्रह 9 P, आलोच् 10, ज्ञा 9 U. $\mathbf{2}$ ਸਰ 4Λ , ਚਿੰਗ 10, ਵੱਧੇ 1Λ . $\mathbf{3}$ ਜ਼ੱਘੂ c , क्लपु ः (रवती भूषणविक्रयं की नाम संभा-बयेत् Ma. 5). 4 धृ, वहु 1 P; See Bear;; 'I c, no hatred against you' त्वि मे हेष-मुद्धिनोस्ति, न तुभ्यमसूयामि. -Conception, गर्भाधानं, गर्भधारणं. 2 विभावना, बोधः, ग्रहणं, अवधारणं, 3 विचारः, कल्पना, भा-बना, बुद्धि / मिति / , संग्रहण: -Conceit, 🌯 अभिमानः, अवलेपः, दर्गः, अहंकारः, गर्वः: 'self-c.' स्वाभिमानः. 2 कल्पना, भावना, चिंता, विचारः. $oldsymbol{3}$ मतिfः, बुद्धि fः, गतं. -ed, तः दूत, अवलिप्त, अभिमानिन, उद्धत, आत्ममानिन, सगर्व; (c. of learning) पंडितंमन्य: -adly, adr. साभिमानं, सगर्वे. -adness, अ. मानिता, अहंकारः, सगर्वता.

Concentre, v. t. एकीकु S U, See below; 'c. ed all in self' आत्मपरायणः, आत्म-न्येष निविष्टचेतींब्रसिः.

Concentrate, क. 1. समाह 1 P. समुपचि 5 U, एकीक 8 U 2 समाधा 3 U (as mind); अनन्यमनस्क-एकाग्र-वः भू; 'my affections are c. ed in her' सा मे स्नेह-स्येकायनी मृता (M. 2). =ed, a. एकतान,

अनन्यवृत्ति, एकाम, एकायन, एकसर्ग, एकामन्त्र, एकायनगत. -ion, ह. एकीकरण, एकनसमाहरण. 2 एकामता, समाधिः, अनन्यमनस्कता

concentric, cal, a. एक् समान केंद्र.

Concern,-ment, ह. अर्थ:, ह्यापार:, विषय:, कार्य, संबंध: 2 चिंता, उद्देग:, ओत्सुक्यं. 3 गौरवं, गुरुता, माहात्व्यं. 4 अवेक्षा, प्रणय:, अनुराग:, मनोयोग:, मनोभिनिवेक्ष:. 5 चर्चा, ह्यापार:, विचार:. -c. t. संबंध 9 P, उद्दिश, 6 P. आश्रि 1 U; this does not c. you. नायं तव व्यापार:. 2 अवेक्षा 1 A. 3 Afflict, q. v. 4 (Oneself about) व्याप्त 6 A, आत्मानं व्याप्त c., व्याप्त a. भू, चर्चा कु; 'I am not c. ed in the least in this business' अनेन कर्मणा न मे कोपि संबंध:. -ing, prep. संबंधिन -विषय in comp.; उद्दिश्य, अधिकृत्य, आश्रित्य.

Concert, s. एकतानः-छः, संगीतं, 'c. hall' संगीतकाछाः. 2 संप्रधारणाः, समंत्रणं, कार्यवि – मर्शः, संगदः. 3 सहकारितः, संभूयकारित्वं, चित्तेक्यं, एकभावः. नः t. संग्रंग 10 A, संप्रध 10, कार्याणि चित् 10 or विस्रुश्च 6 P, संवद् 1 P. 2 संभूय-एकत्र-कु 8 U. 3 घट्ट c. (घटयति), कळप् . चित् 10; 'well c. ed

plan ' सुघटित:-सुचितित:-प्रयोग:.

Conch, s. शंखः, कंबुः, द्रं.

Conciliate, o, t. अनुरंब् c., आराष् 10, प्रसक् c., तुष् c., तल् 1° . सांत्व् 10. 2 संधा 3 U, अनुनी 1 P. =100, s. अनुरंजनं, सांत्वनं, प्रसादनं. 2 सामन् m, संधानं. =00, s. अनुरंजनः. 2 संधानकर्तुं m., मध्यस्थः. =01, a. आराधकः, सामन् in comp.; सामोपचाराः 'c. means'.

Concise, a संक्षित, संद्वत, सामासिक (की f.).
-ly, ade. संक्षेपण, संक्षेपतः, अविस्तरेण,
समासतः; 'a c. worded message' लघुसंदेशपदा सरस्वती (R. viii. 77). -ness,
अ संक्षिपता, संहारः, अविस्तरः. -Concision,
अ कर्तनं, छेदनं, उच्छेदः.

Concitation, ह. उत्तेजनं, शेल्साहनं, उत्थापनं. Conclave, ह. समाजः, सभा, परिषद् र्र. 2 गृह-सभा-ममाजः. 3 कक्षांतरं.

Conclude, v. t. समाप् c., तिर्वृत् c., अवसो 4 P, निव्यद् c., संयद् c., साय् c., संयूद् :10-2 अनुमा 3 A, विश्व c., ऊहू 1 A, तर्कू 10. 3 निर्णी 1 P, निश्चि 5 U. अवधु 10, व्यवसो 4 P; 'c. a treaty' संधि कु 8 U or विधा 3 U. -c. i. विरम् 1 P, निवृत् 1 A; प्र-उपन्त्राम् 4 P; 'when he had c. ed' व स्थ-विसेत तस्य. -Conclusion, s. समाप्ति f., निष्पादनं, सिद्धि f., निष्पत्ति f., निवृत्ति f. 2 अवसानं, अतः, परिणामः, उपसंहारः. 3 अनुमानं, ऊहनं, अनुमिति f. 4 निर्णयः, अव-धारणं, फलं, उत्तरं-5 सिद्धांतः, राद्धांतः, उत्तर-

पक्ष:, निगमनं (in logic). -Conclusive, a. अखंडच, अनिरस्य, निरुत्तर, समर्थ. निर्णायक. संशयच्छे दिन्. निश्वायक. -ly, adv. स्विश्वयं,निश्चितं, संशयच्छेदितया.

Concoct, v. t. पच् कथ् 1 P, तप् c. 2 चित 10, घट C. (घटय(ति), प्रकल्प C., निरूप 10. -ion, s. क्राथ:. 2 पाक:, पाचनं. -ive, a.

Concomitant, a आनुषंगिक (की में), सम-वायिन्, सनेत, ममस्वित: सहवतिन्. महकारिन. -8. सहचारिन m., सहवर्तिन m., संगिन m -ly, adv समवेतं, सहितं, सह. संभय .- Concomitance, s. संयोगः, सम-न्वयः, अनुषंगः, समवायः.

Concord, & ऐक्यं, एकताः चित्तेवयं, अविसं-वादः, अविप्रतिपत्ति / , अविरोधः; 'c. of hearts ' ऐक्यं हृदययाः, एकचित्रता. 2 प्राति र्र., प्रण प., संधि:. उसमय:, संविद्य र्र., नियम:. 4 अनुषंगः, अन्वयः, समन्वयः. 5 ताले क्यं, स्वरैकता. -ance, हा एकता, साइइयं, ऐक्यं, -ant, a. अनुरूप, अनुगुण, सहँश (शी /), अविरुद्ध, संवादिन्.

Concourse, s. संधि:, संगम:, 2 (of people) (जन-) समृहः, संवातः, निवहः, ओषः, गणः. Concrement, ह िंड:, राज्ञि:, घनता, संहति

 $f\cdot$, संघातः.

Concrete, v. t. राजीकु \$ U, पिंडीकु, एकीकु, घनीक, संहन् $2~\mathrm{P}_{\cdot}$ = c_{\cdot} i_{\cdot} राज्ञीभू $1~\mathrm{P}_{\cdot}$ पिंडीभू , घनीभू , संहन् pass =⊹ पिंड:, ओव:, घनचयः. 2 घनद्रव्यं, इयानद्रव्यं. = 🕬 घन, राशीभूत, संहत, इयान, पिंडीभूत. 2 अविविक्त, अकेवल, समवेत, अन्वित.-ion, क घनीकरगै: संहति f_{ij} संघातः, $oldsymbol{2}$ पिंडः, $ec{c}_{i}(oldsymbol{z})$, संहतद्रव्यं. Concubine, क उपपत्नी, उपस्ती, गणिका,

वार**ही**, वेइया ; 'c. shot up' अवरोध हो. -age, ह. उरस्थीगमनं, वेश्यासेवा.

Concupiscence, ह. कामः, अभिलाबः, रता-भिरुचि f. -Concupiscient, त. कामुक, कामिन, रतार्थिन,

Concur, v. i. एकत्र मिल 6 P, संगम् 1 A, मंभू 1:P, संपत् 1 P, समागम् 1 P. 2 सभय--एकी भूय-ऋ $8~\mathrm{U},~3~\mathrm{diag}~4~\mathrm{A},~\mathrm{dui}$ मन्: अभ्युपगम्, एकचित्तीभू ; See Agree.-rence, s सं-अनु-मति f , संमते, इन्हा. 2 मतक्यं, एकचित्तता. -rent, तः एकचित्तः, संप्रतिपन्न. संवादिन 2 अनुशंभिन, संभूय-सह-कारिन, -rently, ado. संमतिपूर्व, अनुमत्या. 2 सम-मेव, युगपत्.

Concussion, ह. संबद्धः, विकंपः, निधुवनं, संक्षाभः.

Condemn, c. t. Censure, q. v. 2 दंद 10, दंड आदिश 6 P or कू. 8 U; c. to death' वधदंडमादिशु; 'be was c. ed to be hanged श्रूलमारोप्यताममाविति दंड आं-दिष्टः. 3 अपराधिन तः स्था ए (स्थापयति), अपराधं निर्णी 1 P; 'c. to pay 'हा c. (दापयति). -ation, 8. दंडनं, दंडाज्ञा. 2 अपराधनिर्णयः 3 निंदा, यहाँ, दूचले. -atory, u. निंदक, अपवादक -er, s. दंडपणेतु m. निंदकः.

Condense, v. t. सहन 2 P. घनीक 8 U, सांद्रीक, स्ये ः 2 संक्षिप 6 P.-८, रं. सांद्री-घनी-भू , संहन् pass., इये 1 A. -a. -ed, a. घन, सोंद्र, निश्विह, इयान; संक्षिप्त. 2 स्थूल, अविरल -ation, s. धनीकरणं, -ity, s.

घनता, निश्चित्रता, ४०.

Condescend, v. i. प्रसङ् 1 P. अर्घ 1 P. (followed by inf.); See Please; 'the king c. -ed to speak: with his servant 'प्रसन्ती भूत्वा, दक्षिणतया, गौरचं-अभिमानं-अपास्य, भत्येन सहाभाषतः, 'c. to look at me ' पे दृष्टिमसादं कुरु. 2 अनुवृत्त 1 A. अनुमन् 4 A. अनु**क**र 9 U −ing, ७. त्रसादाभिमुख (२

अस्तगर्व, त्यक्तगौरव. -ingry, ado. अणव, प्रसन्तरया, नम्रतया. -Condescension. s. प्रसादः, दाक्षिण्यं, दर्पत्यागः, गौरवस्यागः,

नसता. Condign, a. यथाई, अनुरूप, समुचित, योग्य -ly, adv. यथांह, यथानितं. -ness, ह.

योग्यता, औचित्यं.

Condiment, s. ब्यंजनं, उपस्करः. Condisciple, इ. सर्तिर्थ: (-धर्यः), एकगुरु:.

Condition, 8. वृज्ञा, अवस्था, भावः. स्थिति f-, बुत्ति f-, गति f., ' in this c. एवंबिध a-, एवंभूत a.; oft. ex. by हब & तः attixed; दरिद्वता, दुर्गतत्वं: 🜿 2 समयः, नियमः, प्रतिज्ञा, अभिसंधिः, संकतः, 'on this c. अनेन समयेन. 3 अर्थः, आस्पदं, पदं: अधि-कारः, भावः 4 ग्रुणः, उपाधिः, विशेषणं प्रकृति $f = \mathbf{ai}, a \in \mathbf{H}$ समयय का, सोपाधिक (की $f \in \mathcal{J}$), सनियम, नियत; संकेतार्थ. -ally, ude. ममैयपूर्वकं, सर्वतिज्ञं, समयपुर:सरं =ed, a. स्थित, वर्तिन्, स्थ in comp.; well c. ! सुस्थित, सुस्थ.

Condole, v. i. समद्रःख u. भू 1 P, (अन्ये) अनुज्ञ च 1 P, ज्ञाकार्त समदः खेन सांत्र 10. -ence, ह समदु:खता, अनुहोत्वनं; शोकः, संपरित्वनं -er, ह समदुःखभाषित ॥.

Condone, v. t. क्षम् 1 Ā, प्रज्ञुष ... प्रमुख 2 P. -ation, ह. क्षमा, अपराधश्मा, प्रमानीने. Conduce, र.्i. (to) आबहु 1 P: (महद्दपि राज्यं न मे सौख्यमाबहति $\mathbb{R}, \mathbb{R}, \mathbb{Q}$, भू with dat.. क्छप् 1 A. संपद् 4 A, (dat.). 2 वृष् ए.. संग्रह ए.े. उत्पद्न ए..े प्रहत् ए. =1ve, ७० आवह, केर (री f.), जनक, in comp.; ' C, to happiness ' सुखाबह, हितकर, &c.

Conduct, e. t. नी 1 P. प्राप् c. (नदुः मां प्रापय पत्युरंतिकं 🖔 । ए. 32), गम् C 🛴 वम-यति), वह 1 P. 2 त्रिधा 3 U, निर्वेद्ध c., प्रवृत c. प्रणी. 3 (oneself) वृत् 1 A. ध्वश्रष्ट् 1 P, आचर् 1 P, See Act; 'c. oneself properly 'सदाचारेण वृत, सदा-चारं प्रतिपद् 4 A; 'well c. ed' साधुवृत्त, सदाचारः 4 परि-अनु-चर् 1 P, अनुपा 2 P, मागे प्रश्नु ट. or आदिश् 6 P. = 8. निर्वाहणं, निर्वाह , प्रणयनं. 2 वृत्ति नि., वृत्तं, आचारः, ध्ययदारः, कर्मन् ॥, चरितं, चेदितं, आचरणं. 3 परिचरः, मागेद्रशंकः. = 0r, 8. नायकः, अवगः, नेतृ m.. अवगिः, (of heat &c.) प्रवाहकः 2 निवीहकः, प्रगृ m.

Condult, इ. प्रणाली, जलनिर्मेमः 2 कुल्या. Cone, इ. संचि ची री, जिल्ला 2 शंकु: -Conic, -Conical, a. सुरुपाकार, शंकाकृति

Confabulate, See Converse.

Confect, v. t. उपस्कु 8 U, स्वादु a. कु.

-lon, s.उपस्करः, निष्टाकं,मोदकः.-ionery,

- मोदकविकयस्थानं, मोदकिकयस्थानं

-ioner, s. आग्रोपकः, भक्ष्यंकारः,

Confederate, र. t. संदा 3 U, संदुज् 7 U, 10, एकत्र कु 8 U. -र. i. संघह 1 A, संदुज् pass., संविं छु. -र. संविवद्ध, सुस्लिष्ट, छुत-संधि, संदुक्त, संवातवत् . -र. सहायः, सहका-रित् m., सहयोगित् m. -loa, र. संधानं, संयोजनं .-Confederacy, र. संधिः,साहित्यं, संवातः, संयोजनं .-रंगे

Confer, v. t. (upon) बिद्ध 1 P (with loc.), मितपूर c., दा 3 U, 1 P (with dat.); 'I shall c. upon you 100 grants of land 'त्वां झासनशतेन येश्जिपिट्यामि (P. 1. 1). 2 आरह 1 P, दा, उत्यह c. 3 Compare, q. v.; 'c. a. favour ' मसादं § 8 U, अनुम्रह 9 P; 'c.-ing pleasure, सुखद, सुखावह. -c. i. संभाष 1 A, संत्यू 1 P, संबद्द 1 l'. 2 समझ 10 A, संबित् 10, चिद्य c. =ence, असंबद; संकथा, संभाषणं. 2 मंत्रणं. 3 उपमानं. 4 मेलकः, समाजः. -rer, 8 दातृ m., द of प्रद in comp.

Confess, v. t. स्विक् 8 U, अंगीक्क, प्रतिपद् 4 A, अभ्युपगम् 1 P, अभ्युप-इ 2 P · 2 विष् 5 U, स्व 10, प्रकाद्म c., स्वा c. (स्यापयित). 3 (आचार्याय-गुरवे) पापानि निविद् c. or क्यू 10. =edly, adc. असंशयं, व्यक्तं, प्रतिप्तिपूर्वकं. =ion, अ अंगीकारः, संप्रतिपत्ति f., अभ्युपगमः, ग्रहणं. 2 स्यापनं, प्रकाशनं. 3 पापनिवेदनं.-or, s. स्वीकर्तृ कः; स्यापकः.

Confide, v. i. विश्वस् 2 P, प्रतिन्ह 2 P, श्रद्धा 3 U; 'she was made to c. in a false man' असत्यसंधे जने पदं कारिता (S. 4). -v. t. निश्चिप् 6 P, न्यस् 4 P (with loc.), सम्-ऋ c. (अर्पयति); 'have you kept the secret c. ed to you' अपि रस्यते रहस्यनिक्षेप: (V. 2). -ant, s. विश्वास-विश्रंभ-भूमि f. सखि m., वयस्यः. 2 (of a woman) सस्ती, वयस्या, आलिन्ली f. --snce, s. विश्वास:, विश्रंभ:, प्रत्यपः; श्रद्धा.

2 निश्वयः, दूढंपरययः, दूढःज्ञानं, असंशयः: 'enter into c. 'विश्वास गम् 1 P or men 1 P; 'raising of c. विश्वासीपगमः। 'inspire with c.' विश्वासं नी 1 P; वि-श्वस c.; 'take into c.' विश्वभस्थाने मन 4 A; 'self-c. ' प्रगल्भता, प्रागल्भ्यं, धूष्टता, 'an object of c. 'विश्वासभूमि:,विश्रंभस्थानं, -भाजनं. =>nt, a. विश्वासिन्,विश्वासप्रतिप्रश्न-विश्वस्त, जातपरयय, विश्रव्ध. 2 निश्चित, असंदेह, अन्नसंशय: 'he is c. of success' जय निर्वितं (धुवं) मन्यते. 3 पगल्म, धूष्ट, निविशंक, साहसिन . -ential, a. विश्वस्त. विश्वद्य; आप्त (आप्तजनः); 'c. tilk' विश्वं-भालापः : 'c. matter' विश्वासकार्य. 2 गुप्त, अपकाइय, संवरणीय. -entially, adv. विश्रद्धं: गुप्तं. -ing,a विश्वासापक्ष,विश्वास-भाज्य, विश्वस्त, जातप्रत्यय, विश्रद्ध, अवि-शंकमान, नि:गंक. -ingly, ado- विश्रद्धं, सन्त्ययं, निर्विशंकं, निःसंदेहं.

Configuration, 8. आकारः, रूपं, मूर्ति र्र.,

ाविग्रहः, आकृति $f\cdot$

Confine, s. सीमा, पर्यतः, मातः, समतः, परिस्पृति कि. - . . t. पर्यते-निकडे-स्था 1 P or इत् 1 A. - . . t. नि-अव-रुध् 7 U, आसिष् 1 P, नि-सं-पम् 1 P, निग्रह् 9 P, बंध् 9 P, निग्रंद् 2 (oneself to) न द्यति-इ 2 P or उद्धं प् 1 A, 10, नातिचर् 1 P. 3 संह 1 P, संकु प् 1 P. - 26, a. संयत, निरुद्ध, निग्रह् - 2 संकड, संकुचितः, 'c. in the bowels' बद्धकोष्ठः, 'c. to bed' श्यनग्रस्तः, (of a woman) प्राप्तमस्तवकाला.—ment, s. संयमः, निरोधः, निग्रहः, चंधनं, कारागृहं; 'c. of bowels' बिद्धग्रहः, आनाहः, मलावरोधः, 'c. of a woman' प्रमावकालः, प्रसवावस्थाः

Confirm, ७. ८. हडीकु 8 U, झडयति (D.), संस्तंभ ८. 2 स्थिशिकु, हृढममाणं दा 3 U, ममाणीकु, सुस्थिर-हृढ- व. कु. -ation, इ. हढीकरणं, संस्तंभनं, सत्यापनं, ममाणीकरणं. -ed, व. हढीकरणं, मस्तंभनं, सात्यापनं, पमाणीकरणं. -gg, स्थिर, रूढ, मरूढ; 'a c. fool' प्रतिनिविष्टपूर्यः; 'c. friendship' प्रस्तृढः संसर्गः, रूढमोढदं.

Confiscate, υ... सर्वस्वं अपद्व 1 P or आ-च्छित् 7 P or देख् 10, निःस्व α. कृ 8 U; 'let his property be c. e1' अस्य सर्व-स्वहरणमादिइयतां. =ed, α. राजापद्वत; द्वत-सर्वस्व, निःरवीकृत. =lon, ε. सर्वस्वहरण, सर्वस्वदंढः, सर्वस्वापहारः.

Conflagration, ८. दाह:, ज्वलनं,दीपनं, 'forest c.'दावानलः दवः, दावः, अरण्यवह्नि m.

Conflict, इ. विरोधः, (स्मृत्योर्तिरोधः), इंब्रं, कलहः, वैरं, विमतिपत्ति र्रः, विसंवादः. 2 युःद्रं, संग्रामः, विग्रहः. 3 संघडः, समावातः, अभिसंपातः. 🗝 i. युष् 4 A, विवद् 1 A, विग्रह 9 P; 'mutually c. ing S'âstras

परस्परं विषद्मानानां झाह \mathbf{w} ; (11.1): विप्रतिपद् $4\cdot A$, परस्परं विरुश्च \mathbf{p}^{888} ., विसंबद् $\mathbf{1}$ \mathbf{P} . =ing, a. विप्रातिपन्न, विरुद्ध, परस्परविरोधिन्न, विसंवदिन्द.

Confluence, Conflux, ह संगमः, संभेदः, तोयष्यतिकरः, वेणि र् 2 संयोगः, समागमः, संमिलनं 3 Concourse, q.v. - Confluent, व संमेलक, संप्रवाहक.

Conform, v. i. (to) असुवृत् 1 A, असुस् 1 P, असुरुष् 4 A, प्रमाणीसु 8 U, (इति सुजनचित्तं प्रमाणीसुरुष M. 3), असुविधा 3 U. 2 युष्प् १९८६, सहुश-तुल्यवः भू, उपपव् 4 A, संवर् 1 P. =v. t. असुरूप-सहश् व. (शी f.) कु, समीकृ. -able, a. असुरूप, सहश्, तुल्य, असुरूपां भ्रमान, संवादिनः 2 अनुविधायिन, असुरोधिन, अनुसूल, 3 योग्य, उपपन्न-ably, adv. अनुसापा सारतः, अनुरोधाः, अनुसूलं पथा in comp. -ity, s. अनुरोधः, अनुवृत्ति f. 2 अनुरूपाता, आनुग्ण्यं, सादृश्यं, अनुसारः, 'in e, with' अनुमारण, अनुरूपं, क्षरः 3 योग्यता, युक्तता. -lst, s. धमानुसारिन् कः, पद्यस्थमानुवर्तिन् कः,

Confound, v. t. भ्रांत्या मन् 4 A; 'c. s fulschord with truth' सत्यमचृतिम्ति भ्रांत्या मन्यते; oft. by संदिह्न 2 U; भूपेजांलाबीने:स्तेब्डभयः संदिग्धपारावताः(V.3)
'the pigeons c. ed with volumes of incense' &c.; See Mistake. 2 आकुलिक्क 8 U, मुद्दु c., वि.सं-श्लुभ c., संभ्रम c.
(भ्रमयति). 3 संकृ 6 P, विक्षिप 6 P, संमिश्च 10, संकृलीकृ. 4 विलुप c., विनश्च c.;
'c. by argument' निरुत्तरिकृ. -ed, a.
मोहित, आकुल, संभ्रांत, विहस्त, च्यम, विक्षित. 2 संकीर्ण, संमिश्चित, संकुलः 3 देवोण्डतः, समहनः.-ing, a. भ्रांतिजनक, संदेहोत्यादक, मोहिन.

Confraternity, ह. सोभ्रात्रं; भ्रातृत्वं, माहित्यं. Confrere, ह. See Colleague.

Confront, v. t. अभिमुखी-संमुखीकु 8 U, अभिमुखयातः (D.), समक्षं उपानी 1 P. 2 संमुखीभू 1 P, सं-अभि-मुखं स्था 1 P or गम् 1 P or गृत् 1 A. 3 Compare, q. v. -ation, s. संमुख्यस्थापनं, संमुखागमनं.

Confuse, ए. t. वि-सं-भ्रम् ८,, आकुलीकु 8 U, सुद् ८. See Confound; 'to be c. ed' सुद् 4 P, आकुलीभू. -ed, व. मोहित, संभ्रांत, आकुल. 2 अस्पष्ट, अञ्चक्त, कमहीन. -edly, adv. संकुलं, अक्रमण, संस्थ्रमं. संकीर्णतया, अस्तद्यस्तं. 2 अस्पष्टं, संदिग्धतया. -Confusion, ८. संभ्रमः, वैकुच्यं, व्याकुलत्व, व्याता, विष्ठवः, मोहः. 2 वेलक्ष्यं, बीडा, लजा. 3 संकरः, संक्षोभः, व्यतिकरः, संकुलं. 4 अक्रमः, अस्पष्टता, कमभगः, अस्तद्यस्तता. 5 विनाइः. लिसहः, लोषः. लोषः.

Confute, v. t. खंडू 10, प्रत्याक्षिप् 6 P, निरच् 4 U, प्रत्याख्या 2 P, निरा-अपा-कु 8 U; नि-रत्तरीकु (of persons). —ation, s. खंडनं, निराकरणं, निरसनं, प्रत्याख्यानं.

Conge, ह. प्रणामः, नमस्कारः. 2 आमंत्रणं, अनुज्ञाग्रहणं, आपच्छनं.

Congeal, v. t. घनीक 8 U, सहन् 2 P, इपें c., पिंडीक: संचि 5 U. =v. t. घनीमू 1 P, इपे l A, पिंडीमू, संहन् pass., शातीमू. -Congelation, s. शीतीभाव:, संहति f., घनीभाव:, घनीकरण.

Congener, 8. सजाति m., सजातीय:.

Congenial, a. एकजातीय, सजाति. 2 समानशील, एकस्वभाव, सधर्मन्. 3 सुखावह, हितक्तर (री f.), अनुरूप, अनुग्रुण, अनुश्रूल, सहुत्त (शी f.), 'c. to health' आरोग्यावह, स्वास्थ्यकर. =ity, s. समानशीलता, सधर्मता, सजातित्वं. 2 आनुरूप्यं, आनुग्रुण्यं

Congenital, a. सहज, सहजात.

Congenite, a. सहज, एककालोत्पन.

Conger, 8. जलव्याल:.

Congeries, ह. राशिः, संचयः, ओवः, पुजः, स्तोमः. Congest, v. t. राशीकु 8 U, संचि 5 U, पिं-हिक्क, घनीकु. =ion, ह. (of blood) रक्तावष्टमः, असुक्चयः, रक्तसंचयः. 2 अतिबाहुल्यं-उपचयः

Conglobate, a एकपिंडीभूत. 🗝 t गोलीक्

Conglomerate, v. t. राझीकु 8 U, संचि 5 U, संचि 5 U, संभ्र 3 U, एकपिंडीकु, समाक्षिप् 6 P. =ion,

6. ससुपचयनं, एकीकरणे. 2 एकरााझिः, एकपिंडः

Conglutinate, v. t. संयुक्त 10, सिश्त्रष् c., संघा 3 U; संघत्र् c. (रापयति) (of wounds). -v. t. pass. of roots above. -ion, s. संयोग:, संधि:, संघानं. 2 संरोपणं.

Congratulate, v. l. अभिनंद् 1 P or c., (तापसीभिरभिनंद्यमाना S. 4); gen. ex. by दिष्ट्या with बृध् 1 A or c., (चित्ररथंद्रस्ते दिष्ट्या वर्धियतं Ka. 365); दिष्ट्या सुतसुखदर्शनेन आयुष्मान्त्रधेत (S. 7)' you are to be c. ed upon seeing your son's face', or 'I c. you upon seeing' &c.—ion, s. धन्यवादः, अभिनंदनं, दिष्ट्या वर्धनं—ory, a. अभिनंदन, धन्यवादस्चक.

Congregate, v. t. समान्ति δ U, समाह्न 1 P; See Collect. -v. i. संध्यत् δ P, सं-इ 2 P; See Assemble. -ion, s. सभा, परिषड् f., संसङ् f., समाजः. 2 समवायः, निवहः, गणः, समाहारः, समुद्रायः. -ional, a. सामाजिक (की f.), सभ्य.

Congress, s. सभा, परिषद् f., संसद् f., मे-लकः, समाजः, सदस् f. u. u संघद्वः, समा-णतः. 74

Congruous, a. योग्य, उचित, संगत, अविरुद्ध, अञ्चर्ण, अञ्चरूप, सदूरा (शी f), संबद्ध.
-ly, adv. युक्तं, अञ्चरूपं, संगतं. -Congrulty, Congruence, s. संगतता, अञ्चरूपता, युक्तता, सादृश्यं, oft. ex. by क्ष-कः, 'what c. is there between this (youthful) age and this restraint of passions' केंद्र वयः केयिमिटियाणस्पत्रांतिः (Ka. 135)

Conjecture, ए. र. तर्क 10, अञ्चमा 3 A, 2 P, जह 1 A, उत्पेक्ष 1 A. (किसुन्येक्ष्मे कुत-स्थापमिति U. 4). = तर्काः, वितर्काः, कहः हनं, अञ्चमानं; 'your c. is clear (you have rightly c, ed)' प्रसन्धः-उपपन्धः-ते तर्काः. = बा, व. आनुमानिक (की f.). = ally, adv. अञ्चमानेन, स्वितर्काः, अञ्चमानपूर्वकं.

Conjoin, v. l. संयुज् 7 Ü, 10, मैंश्रिज्य c., राषा 3 U; 'c. ed in bonds of friendship' मित्रभावेन वर्तमानाः, परस्परानुरक्ताः =v. i. संयुज्यसंश्रिय-संधा- pass =2d, Conjoint, यः संहत, संयुक्त, संश्रिष्ट, संबज्धः =ly, adv. सम, सहितं, संहत यः संश्रुयः

Conjugal, त. वैवाहिक (की. /.); off. ex. by दंपती; ' c. love ! दंपत्योः प्रेम: ' c. fidelity' अव्यक्षिचारः : सतीत्वं, पातिवत्यः

Conjugate, v. 1/ रूपाणि आख्या 2 P =a. संयुक्त. =ion, s. गण:; 'Ist c.' अवादि-गण: 2 संयोग:

Conjunct, क संयुक्त, संश्विष्टः ' a ... consonant ' संयोगः, योगः. -ion, s. संयोगः,
योगः, संश्वेषः, संसर्गः, समागमः, संगमः ; संगः
2 समुख्यः ; ' c. of planets ' संगमः ;
'lunar c. ' अमावास्या, आमा. -ive, a.
संयुक्त, संश्विष्ट, योगिक (की. /). -ure, s.
योगः, संयोगः, संधिः. 2 अवसरः, समयः, प्र-

Conjure, e. ह. सुहू c., संत्रेवंशं नी 1 P; मायां \mathfrak{B} \mathfrak{B} U, अभिचर् 1 P. 2 संत्रपथं आदिश् 6 P, शप् c.; \cdot I c. thee by my life (\mathfrak{B} oul) 'शापितासि मम जीवितेन (\mathfrak{M} ol. \mathfrak{B}); अन्यर्थं 10 A, सशपथं संबुद्ध c. \mathfrak{J} (in mind) अनु-सं-स्मृ 1 P; चिंत् 10. = c. t. सशपथं ऐकमत्रं-कृष्टं-कृ \mathfrak{B} U, संशप् 1 U. =ation, s. माया, इंद्रजालं, कुहकः, मंत्रः. \mathfrak{L} शापनं. \mathfrak{J} सशपथः संकल्पः, संशपनं. = er, s. इंद्र-ऐंद्र-जालिकः, मायिन् \mathfrak{M} , अहितुंहिकः, कुहककृत् \mathfrak{M} , कुहकाजीवः.

Connate, त. सहज, एककालोत्पक, महजात. Connatural, त. सहज : एकस्वभाव.

Connect, इ. i. सं-अनु-बंध 9 P. संयुक्त 7 U, 10, संभिन्न c.. संधा 3 U, व्यतिषंद्ध 1 P, संग्रु 4 P, संयु 2 P. =2d, a. संयुक्त, संबद्ध, अन्वित, सान्वय. 2 अविष्ठेद, अविरत, अविविद्धा, 'a c. narrative' कथाप्रवंध:. =ion, इ. संयोग:, अनुवंध:, संसर्गः, संगः ; 'in c. with' अनुवंध, उद्दिश्य, आधिकृत्य. 2 संबंध,

संपर्कः, अन्वयः, संदर्भः, समन्वयः 3 चधुः, बांधवः, ज्ञातिः; 'to have c. with 'संगर् 1 A, अभिगम् 1 P.

Connive, v. i. (at) कामतः उपेक्ष् 1 A, ज्ञानं निह्न 2 A. 2 क्षम् 1 A, सह् 1 A. 3 अक्षि संकुच् 1 P. -ance, s. उपेक्षा, ज्ञानापह्नवः, कामतः उपेक्षा. 2 क्षमा 3 अक्षिसंकोचनं.

Connoisseur, s. गुणज्ञ:, परीक्षकः, अभिज्ञ:. Connublal, a. वैवाहिक (की f.); द्रंपती in comp.; 'c. love' द्रंपतीस्नेह:.

Conquer, v. t. जि 1 P. वि-परा-जि 1 A, आभ-पराभू 1 P. 2 निग्रहु 9 P, नि-सं-यम् 1 P, दम् c. (दमयति), वजीकु 8 U, स्वायनीकु , 'one who has c. ed his passions ' जितेंदि ए, संयतेंदियः, वजी, दांतः, संयमी. -able, a. जेय, अभिभवनीय - or, s. जेतु m., विजेतु, जियत् m. जित्त in comp.; वि-श्वजित् '... of the world '-Conquest, 's. जयः, विजयः, वजीकरणं, अभिभवः, जयनं, स्वायसीकरणं. 2 जितमदेशः

Consanguineous, त. एकशरीर, एकपिंड, स-पिंड, सगीत्र. -Consanguinity, इ. स-गोत्रता, सपिंडता: एकशरीरान्वयः, संबंधित्वं.

Conscience, इ. सदमद्विचारशाक्ति f., संज्ञानं; oft. ex. by मनस् u., अंतःकरणं; 'biting of c. पश्चात्तापः, मनस्तापः. -Conscientious, य. निव्यांज, अमाय, शुद्धमति, ज्याव-परायण, ऋजुभक्रति. 2 पुण्यात्मन्, पुण्यशील, ज्यायवर्तितः -ly, udv शुद्धमनसा, निर्धाजं, शुद्धभावेनः -ness, इ. मतिशुद्धि f.; शुचिता, पुण्यशीलतं

Conscionable, a. न्याट्य, योग्य यथाध--Conscionably, adv. यथाध, धर्मतः, न्यायेन.

Conscious, a. Ex. by ज्ञ, विद् or अभिज्ञ in comp. or by verbs for 'know'q. v-'not c. of pain' वेदनानाभिज्ञ; 'I am perfectly c. of my defects' स्वदोबाद दृष्टं खलु जाने. 2 सर्वेतन, 'सतर्क, ज्ञानिन, प्रातिशेधवन, 'to be c. of' ज्ञा 9 P; विषू c., (नात्मानमपि विभावपति S. 4). चित् 10 A; See Know. —!y, —adv. ज्ञानात, जुद्धिपूर्व, ज्ञानतः, कामनः. —ness, s. ज्ञानं, उपलब्ध f., चेतना, चेतन्यं, संज्ञा, वेदनं, अनु-भवः, बोधः, प्रतिवोधः.

Conscript, s. नवयोद्ध m. = e. लिखितनामन्.
Consecrate, v. t. (an idol) प्रतिष्ठा c. (प्रतिष्ठापयति); पवित्रीकु 8 U. संस्कृ, अभि-अतुमंत्र 10 A. (वामदेवानुमंत्रितोऽश्वः U. 2.).
2 अभिषिच् 6 P. प्रोक्ष 1 P. 3 उप-प्र-विनियुज् 7 A, 10, निक्षिप् 6 P, वि-उत्-सृज् 6 P,
उपकल्प c. = e., ed, संस्कृत, प्रतिष्ठापित, विनियोजित, उपकल्पितः = er s. संस्कृत् m.,
प्रतिष्ठापकः. = lon, s. संस्कारः, प्रतिष्ठापनं. 2
उत्सर्गः, विनियोगः, उपयोगः.

Consecution, ह. कसः, अनुक्रमः, प्रवेधः, अ न्वयः, परंपरा, श्रेणी, माला. -Consecutive, व. क्रमागत, अनुपूर्वः, अविरत, निरंतर, सम्बंधः, संततः -ly, adv. क्रमेण, यथाक्रमं, यथापूर्वः, अविरत, अविच्छेदं -ness, «. आनुपूर्वः, अ-विच्छेदः, प्रवंधः. संततता.

Consensus, 8 बहुजनसंमाति f

Consent, ए. i. सं-अनु-मन् 4 Å, अनुसुद् 1 Å, अनुसुद् 1 Å, अनुसुद् 1 Ü; Se-Agree. = 5. संमित हैं - तं, अनुमाद् अनुमाद् नं 2 मतैक्षं, एकचित्तता, ऐक्षं 3 हुच्छा, कामः; 'aguinst one's c. 'अनिच्छ्या, संमतिच्यितिस्केण, चलत्, चलन् ; 'c. in writing' संमतिपर्वः, 'take the c. of' अनुमन् ८., (भूषोप संखीजनमनुमानिष्यामि S. 3). —iont, य एकमत, एकचित्त, संमत, —ingly, धार्णः, संमत्याः, कामतः, संमतिपूर्वः,

Consentaneous, a. See Fit

Consequence, क फलं. परिणाम: उटकं:, उत्तरं, उत्तरफलं • 2 गौरव, महिमन् 🏨 👝 गुरुता, प्रति-ष्टा, प्रभावः: 'of no c. ' निर्थक, यर्तिकचन. 3 सिद्धि /: कार्य, प्रयोजन, निमित्तं, 4 अन-मानं, ऊहनं, अभ्यूहः ; 'in c. of this 'अतः, अस्मात्कारणात्, अस्माद्धेतोः, अनेन हेतुनाः, 'as a c. of thy efforts' तव यत्नसामध्यातः 'immediate c. ' मांद्रिकां ; 'necessary c. 'कार्यवज्ञ: 'visible c. ' इष्टार्थ: -Consequent, तः आनुषंगिक (की /), अनुवर्तिन् ; oft. ex. by फलं; ' c. upon his coming तदागमनफलं. 🗝 अनुषंगः, कलं, परिणामः. -ial, a अनुषंगिक, अनुवर्तिन् 2 मानिन्, सगर्वः See Arrogant.-ly, adv. इति हेतोः, अतः, तिनिमित्तन, तदन्सारेगः, तदर्थ, इति, अनेन हेत्ना, अस्मात्कारणात्.

Conserve, v. t. सरक्ष् 1 P, पा c. (पालयति), संघ 10, ग्रुप् 1 P. 2 संघा 3 U, उपस्क्र 8 U, — s. मिष्टं, मोदकः, संधितं, उपस्करः, व्यंजनं. — atlon, s. रक्षा, मारक्षणं, पालनं, ग्रुप्ति f., क्षेमः. — ctive, a. साक्षक्र, पाठकं 2 नविद्धेषिन्, स्थितिपालकः — ator, s. रक्षकः पालकः. — atory, s. रक्षास्थानं आधारः, रक्षणस्थानं नालाः

Consider, v. l. विस्तृ c.. विसृत् ि P, आ-समा-पर्या-लो व् 10, वि-सं-चित् 10, समिक्ष 1 A, (न धर्म हुद्रेषु वयः समीक्ष्यते K. v. 16); हरे 1 P, संनृत् 1 A, अवधु 10, अवेक्षु 2 मन् 4 A, संसू c., तर्ज्ञ 10, समर्थ 10, विगण् 10, आकल् 10, (स्पर्शामपि पावनमाकलयंति Ka. 108). 3 परिक्षु, निक्ष्य 10, अवेक्षु, अनुसंधा 3 U, वि विच् 3, 7 U. 4 पुज्ञ 10, अर्च्च 10, नन् c., प्रत्यप्रकृत्सं परिन्तुष् c. =able, a. अस्तोक, स्रुष्ठ, अनल्प, प्रसुर, महत्. 2 सान्य, आर्य, पुज्य. =ably, adv. अतिव, भूरि, शति-सु-प्र-, प्रकृष, अनल्पं, अस्पते. =atc, a. समीक्ष-पिन, पुर्ग, अनल्पं, अस्पते. =atc, a. दत्तादर, अप्रमत्त, अवहितः -ately, adv. समीक्ष्य, विमृत्य, अवेक्षया, अप्रमत्तं, अवधानतः, सावधानं. -ation, ४. विचारः, विचारणा, आलोचना, विमर्शः, समीक्षा, चिंता. 2 विवेचनं, निरूपणं, चर्चा, परीक्षणं. 3 आदरः अपेक्षा, अवेक्षा- 4 कारणं, निमित्तं, हेतुः. 5 गोरवं, गुरुता, प्रतिक्षणं, पारितोषिकं , 'in c. of ' अवेक्षया in comp., समिक्ष्यं, आलेड्य, विचार्य, प्रथमिति पेक्ष्य भगवत्केप्रपत्ते प्रकार प्रथमिति पेक्ष्य भगवत्केप्रपत्ते प्रथमिति पेक्ष्य भगवत्केप्रपत्ते प्रविताद्यः (S. 4) 'in c. of its heing the first '&c.

Consign, e. t. निर्मिष् 6 P, न्यस् 4 U, दा 3 U, 1 P, ऋ c. (अर्पयति), प्रतिपड् c., 'c. to the flames' अग्निसास्क् 8 U. 2 उप-प्र-विनियुक्त् 7 A. 10 -ment, ह अर्पणं, न्यसनं, प्रतिपात

Consist, v. i. (of, in) F आत्मक, मय (यी f.) in comp. ; ' Ojas c. s in abundance of compounds? ममासभूयस्त्वरूपं-स्त्वं नाम ओजः: ' body's ornament c. s in true knowledge ' सत्यज्ञानात्मकं शरीरभूषणं ; Sec Compose. $\mathbf{2}$ संवृत् $\mathbf{1}$ \mathbf{A} , संस्था-संभू $\mathbf{1}$ \mathbf{P} . -ence, s. घनता, सांद्रता, इयानता. 2 स्थिरता, दृढता. 3 अविरोधः, आनुस्ट्यं, =ency, हः संगतता. संवादः, अविरोधः, आनुरूप्यं. 2 स्थिरता, अचापल्यं =ent, a. अविरुद्ध, सदृश (शी रं.), योग्य, अनुंस्त्य, संवादिन: 'his conduct is c. with his words 'तस्याचरणं (कर्म) वसमान विवटते. वसमो न विरुद्धं, वसमा न विसंवदति ; 'in -c. विसंवादिन, विरुद्ध : (परार्थसद्यमभूतः) स्वार्थाविरोधन (Bh. I. 74) c. ly with their own interests. 2 स्थिर, अचपल, अलोल. 3 हड, घन, सांद्र, इयान. =antly, adv. अविरुद्धं, अविरोधन, अनुसारतः. -lng, a. Ex. by मय (यी f.), आत्मका (आन्मिका f_{ij}) in config.; c_{ij} for the most part 'ex. by भूचिष्ठ affixed ; 'assembly c. of learned men' अभिरूप-भूयिष्ठा परिषद् (५.1).

Consistory, 8. प्रोहितसभा

Consociate, See Associate.

Console, र. 1. आ-समा-श्वस् ८., सां(शां) त्वं 10, विद्युद् ६., अभ्युपपद् ४ ते. (रितमभ्युप-पत्तातुर् Қ. 19. 25). 2 शोकमपह् 1 17, सुरथ-प्रकृतिस्य-यः कृ 8 U. -ation, अः आभ्यासःसनं, सांत्वनं, विनादनं, समाश्वासनं, -atory, गः सांत्वनशील, आश्वासिन, शोका-पहारक, शांतिद्, सुखावह. -er, १. आश्वा-सकः विनोदकः

Consolidate, v. t. संहत् 2 P, एर्काङ्ग 8 U, धनीकृ, संस्था ७ (स्वापयति).=v. मनीसू, स्थितिसू, संहत् pass. =lon, s. धनीकरणं-

76

भवनं, संहति f., संस्थापनं, समाहरणं, एकी-करणं.

"Consonant, s. व्यंजनं : ' conjunct c. ' संयोगः, योगः. = त्र. अविरुद्ध, अनुसारिन्, अतुरूप, योग्य, अनुगुण. -ly, adv. अनुसा-रेण, अनुरूपं. -Consonance, ह, अविरोधः, अदुसारः, अरुरोधः, आनुस्टयं.

· Consonous, a. एकताल, एकस्वर.

Consort, s. Husband or wife, q. v. 2 सहवासिन् m., संगिन् m =v. i. सह वस् Cr चा 1 P; संगम् 1 A, संयुक्त pass. ; 'well c. ed.' सुसंगत. -lon, s. साहित्यं, साह चर्य,

·Conspectus, 8. सारपत्रं, संभिप्तलेखः.

Conspicuous, a. हयक्त, सुपकाश, सुस्वष्ट, पुरःस्क्रात् (ती-न्ती /), प्रत्यक्ष 2 उत्कृष्ट, निरतिशय, प्रमुख, विशिष्टः =ly, ade, स्पष्टं, व्यक्ताः विशिष्टतयाः =11855, हः व्यक्तताः स्पष्टता, विशिष्टता, उत्कृष्टता.

《Conspire, v. i. उपजप् 1 P, 東京 रच् 10. क्रसाहित्यं कु $8~\mathrm{U}$. क्रूटार्ध संज्ञप् $1~\mathrm{U}$. 2समित्र 6 l', अड्डह्न व. भू: "all things c.ed to make him happy ' सर्व तस्य सखा-याकल्पत-अभवत्. =acy, हः उपजापः, कपट-मर्बधः, कुसाहित्यं, कुमंत्रणाः ' e. against the king 'र जन्नोहः, नाह: .-ator, ह. उप-जापकः, कुमंसर्गित् 🚈 संशप्तकः, शपथबद्धः-2 राजद्वाहिन m. 3 विश्वासधातकः

Constable, ६. दंड यष्टि-धरः; राजपुरुषः

Constant, a. स्थिर, हरू, अचल, निश्चल 2 शाश्वत (ती 🏸), सतत, प्रसक्त, अविरत, अनवरत, नित्य, सनातन (नी 🏸), निरंतर; 'c. wife' सती, पतिद्वता. -iy, adv. सतन, अनवरतं, अविरत, अभीक्ष्णं, नित्यं, अनिशं, अज्ञन्न, सर्वदा, सर्वकालं -Constancy, s. स्थैर्ये, स्थिरतः, निश्चलता, दृढता. 2 अभिनि-वेशः, निर्वधः, 3 सातत्यं, अविरामः, नैरत्यं, 4 द्रढा भक्तिः, द्रुढसाह्यदं-

Constellation, ह. राजिः, राजिनक्षत्रं; तारा-

समुहः, भगणः.

Consternation, ह. संत्रासः, भीति 🎠 ध्याकु-लत्वं, साध्वस, उद्वेगः, संभ्रमः.

Constipate, $v.\ t.$ अवरुष् $7\ \mathrm{U},$ अवष्टम् $9\ \mathrm{P},$ बंधू 9 P, पिनह 4 P 2 निविडीकु 8 U. -lou, अ. मलावरोधः, मलावर्षभः, विद्याहः, खदग्रहः, बद्धकोष्टः.

Constitute, $v.\ t.\ \tau = 10$, निर्मा 3 A, विधा 3 U; gen. ex. by आत्मक, रूप, मय (थी f.) in comp., or by of 1 P, sou 2 P; 'we c thy army' तव सैन्यं वयं स्मः: ' what c. s greatness' माहेमा केन जायते। See Compose. 2 संस्था C. (स्थापयति), यतिष्ठा 0.; नियुक्त् 7 A. 10, समादिशु 6 P. -ion, ह रचना, घटना, निर्माणं. 2 अवस्था, वज्ञा, रूपं, बृत्ति 🏂 ; भाव:. 3 व्यवस्थाः विकि-पंत्रणं. नियमः. f 4 राजमीति fः, राज्यव्यवस्थाः 5 प्रकृति 九 स्थभावः, इारीरायस्थाः जन्म-मकुति-स्थभावः ; 'of a sickly c.' जन्म-रोगिन, अशक्त, मक्कतिवर्धल, -ional, a. विध्यनुसारिन, व्यवस्था क्या. 2 प्रकृति in comp. -ionally, adv. विध्यत्रसारेण, व्यव-स्था सपूर्व. -Constituent, a. घटका, रचका ' c. parts ' घटकाषयवाः, घटकाः, अंगानि. 2 वास्तव (वी f.), सारभूत; ' c. members of a state ' राज्यांगानि. -s. Ex. by a. 2 नियोजकः.

Constrain, v. t. बलाल्क c., प्रवृत् e., प्रेर c.; gen. ex. by causal of verbs; See Compel. 2 नि-अब्-रुच् 7 U, नियंत्र 10, नि-सं-यम् 1 P; 'c' ed silenco ' बलाइधृतं मीनं: 'c. ed to be silent' नियंत्रितवाकु, यंत्रितकथ. -Constraint, s. वलं, बलात्कारः : 'by c.' बलात, बलेन, अनिच्छत् 🐠 प्रसंह्या. 🗷 अवश्यकता. 🕉 यंत्रणा, निरोधः, अवरोधः ; ' c. of modesty ' हार्य-त्रणा.

Constrict, e. t. संकुच् 1 P, आर्कुच् 0., संह 1 l'. -ion, 8. संकोच:. आकुंचनं, संहरणं.

Constringe, v. t. See Constrict

Construct, v. t. निर्मा 3 A. 2 P. or c. (मापयति), रच्10, विधा $3~{
m U}$, घट्ट ${
m c.}$ (घटयाति), प्रकल्प् C., क्र 8 U. -ion, s. रचना, निर्माणं, विधानं, &c. 2 अन्वयः. संबंधः, पदयोजना-नं. 3 अर्थः, आक्षाः, ' do not put a bad c. upon his words ' तस्य वचासि दुराशयं मा कल्पय-आरोपय. -ive, a. निर्मात, प्रकल्पक, निर्माण or विधान in comp.; निर्माणचात्र्य ' c. skill ' &c.

Construe, e. t. अन्वर्ध कथ् 10, अर्थ व्याख्यः 2 1', युक्त 10; तत्परतयेव वेदांतवाक्यानि योजपंति (S. B. 91) c. as referring to it'; 'to be c. ed ' स्वंप pass., (इसे पदमेवं न संनध्यते).

Constupration, ह. क्रम्याद्रूषणं, धर्षणं, बला-त्काराभिगमः.

Consubstantial, a. एकश्रारीर, एकमूर्ति.

Consult, e. संसंच 10 A, संबद 1 P or c., संभाष 1 A 2 विसुद्ध 6 P, चित्र 10, विषय c.; 'you must c. public good also जनहितमपि तावत् त्वया मनसि कार्यमेष-अबे-क्षणीयं: ' do not c. your private good ' स्वहितपरायणो मा भू:; 'let astrologers be c. ed ' सांवत्सरिके: संवाद्यताम्: ' you have given this order, having c. ed (with) my very heart ' मम हृद्येन सह संमंड्या-दिष्टवानसि (Mu. 1); 'c. with oneself' मनसा विचा ः, आस्मगतं चित्. 3 निरूप् 10, समिक्ष 1 A, आ-पर्या-लोच 10; 'in c.-

ing a horoscope ' जन्मपत्रिकां विसुशत, पत्रिकावलोकनेन खुभाद्धभं प्रयालोचयन्. -ation, इ. मंत्रणा-जं, विचारणं, विमर्शः, विचारः, आलोचनं, संवादः, 'private c.' यहमंत्रणं. -ative, a. संमंत्रयः, मंत्रणयोग्यः

Consume, ए. ६ क्षे ८. (क्षायति), विनञ् ८. ८. by fire निर्देष्ठ् 1 P. 2 उपयुद्ध 7 A; 10, उपयुद्ध निर्देष्ठ् 1 P. 2 उपयुद्ध 7 A; 10, उपयुद्ध निर्देष्ठ 1 P. परिहा क्षि pass. – इ. क. का क्षा विनियोजकः. – Consumption, इ. क्षा क्षा होणः, यक्षमत् 11. उप- विनयोगः, अवसादः. 3 उपयोगः, उप- भोगः, ध्ययः, विनियोगः. – Consumptive, व. क्षयिन-क्षायरोगिन्.

Consummate, ए. १. समाप् ८.; See Complete. - १. संपूर्ण, निस्तिल, अन्यून. 2 परम, उल्कुष्ट, अग्रणीः, '६ ८. roguo' ज्ञाता-ग्रणीः. -ion, इ. समापनं, निष्पत्ति र्र., सिद्धि र्र. 2 उत्कर्षः, परमा गतिः.

Contact, ८. सं-,स्पर्जाः, संपर्काः, संसर्गः, संपोगः, आसंगः, व्यतिकरः, परामर्जाः, 'in close bodily c. 'अंगांगि ind.

Contagion, ८. स्पर्शः, स्पर्शसं चारः: -Contaglous, ८. स्पर्शजन्य, स्पर्शसं चारिन्, संस्पर्शज, संपर्शीय: 'a c. diseas.' मार्री.

Contain, v. t. धू 1 P, 10, आदा 3 A, परि
ग्रह 9 P, धा 3 U, भू 3 U; 'c. ing 'cx.

by धर-धारिन-भृत in comp.; 'c. ing

water' तोयभृत; oft. ex. by गर्भ, पूर्ण,

आरमक iu comp.; अंद्यर्गः मेचः, धुकगर्भकोटरं, अमृतपूर्ण पात्रं, &c. 2 निवार् 10,

संयम् 1 P, निग्रह 9 P; 'he could not c.

his great joy 'खुकः प्रहर्षः प्रवस्त्र नात्मान (R. 111.17). -cd. a. धूत, अंतर्गत, अंत
पूत, अंतर्गणित; वर्तिन, स्थ in comp. -cr.

s. आधारः, धारिन-भृत in comp.; 'the relation between c. and contained'

आधाराधेयभावः.

Contaminate, v. t. हुब् c. (दूबयित), लिप् 6 P, कलंकयाति-मलिजयित (D.). =ed. a. अष्ट, दूबित, कलंकित, अपवित्र. =ion, s. दूबर्ण, कलंक:; अभीषां, अष्टता, अंशकारणं

Contemn, v. t. अवसन् ४ A, अवज्ञा 9 U, अवधीर 10 A, तिरस्क 8 U, अवगण् 10. न आष्ट्र 6 A, उपेक्ष 1 A, लघुक, तृणाय मन, परिसू 1 P. =er, s. अवसत् क., तिरस्कृत क.—Contempt, s. अवज्ञा, अवमानः-मानना, अवधीरणा, तिरस्कारः, अवगणना, अनादरः, परिभवः, उपेक्षा, अवहेलनं-ना. =lble, a. अवमंतच्य, तिरस्कार्य. 2 श्रुद्ध, निकृष्ट, नीचः, 'to make oneself c.' आत्मानं तिरस्का-रास्पर्दं कृ, अवज्ञाभाजनं भू. =uous, a. अवमानं-त्रपर्दं कृ, अवज्ञाभाजनं भू. =uously, ettu. मानन, उपेक्षक, परिभाविन, परिभावक (की.) सावज्ञ, सावमान. =uously, ettu.

Contemplate, v. चिंत् 10; ध्ये 1 P; मनसा विचर् c., विसुञ् 6 P. 2 निरूप् 10, निर्वर्ण् 10, अवेक्ष् 1 A, संदृङ्ग् 1 A, आलोच् 10, आलोक् 1 A, 10. 3 संक्लप् c., भू c. -ion, ४ ध्यान, चिंता, भावना, आलोचनं, विचा-रणा, विमर्ज्ञः; 'to be or lave in c.' अभिमन्द्र 2 P, उद्दिश् 6 P. -Ive, a. ध्यान-पर, चिंताशील, & sim. comp.; भावितात्मव, चिंताविष्ट, समाधिस्थ. -or, ४ ध्यातृ m.

Contemporary, a. or s. समकालीन, एक-कालीन, समानकालः

Contend, ए. i. संयत् 1 A, विग्रह् 9 P, कलहायते (D.), विरुष् 7 U, मतिक 8 U, विवद्
1 A, युष् 4 A, स्पर्थ 1 A. 2 वाग्युद्धं कु,
प्रत्यवस्था 1 A, (अञापरे प्रत्यवतिष्ठते 8. B.
57). 3 यत्-चेष्ट्र 1 A. =er, इ. विपक्षः, प्रतियोद्धं क, विवादिन क, प्रतियोगिन क,
प्रतिपक्षः. =ing, व. विरोधिनः दिष्ट्रमान,
कलहशील. -Contention, इ. विवादः, विग्रहः, कलहः. विभातपति क, वाग्रद्धः,
विप्रत्याः; 'point (bone) of c. विवादविषयः-वस्तु क. 2 संघर्षः, स्पर्धाः -Contentious, a. कलहाभिय, विवादिन, विरोधिनः
कलह-निवादशील.

Content, a. सं-,परि-,तुष्ट, तृप्त, नि:स्पृह, बि-तृष्ण, प्रीत, प्रशांत, हृष्ट; 'to be c.' तृष् 4 P, तृप् 4 P, संपरि-'; 'is c. with even little' स्वल्पकेनापि तुष्यति; 'poor and c. is rich and rich enough' संतोष एव प्रकारत परं निधानं. =v · t तुष् c., तुष्टः, सं-परि-°,नंदः c., भी 9 P; 'c. s the eyes ' कृतार्थयति चधु: -8., -ment, s. सं.-परि. तोष: ति f्, प्रीति f्, अस्पृहा, वितृष्णा, धृति f्, काम $^{\prime}$ निवासि f.; 'water to the heart's c. " प्रकामजलं. 2 (c. ह) घनफलं (गोलस्य); पूरकं, अंतर्कतं; 'c. B of a letter ' हेखार्थ: ; 'if 80, I shall know its c. s'तेन हास्य गृहीतार्था भवामि (V. 2); 'table of c. s' सचीपत्रं, अनुक्रमाणिका. 🗝 🕽, a. त्रष्ट, तृप्तु, मीत, &c.; 'keep c.' अनुरंद्ध c., भी 91'. -edly, adv प्रतिया, संतीषण, तुष्टचा.

Conterninous, a. सीमानासिन, समीप-निकट-वर्तिन, पर्यंतस्थ.

Conterraneous, a. एकदेशज, सदेशज.

Contest, ए. i. युष् 4 A, विवव् 1 A. — 1. प्रतिकूलयति (D.), प्रति-वि-रुष् 7 U; Sec. Contend. — 8. कलहः, कलिः, विवादः, वान्युद्धं, विप्रलापः, विप्रतिपत्ति तः, ' subject of c.' वाद्योजं, विवादास्पर्दं, वाद्विषयः—— 2d, व. वाद्यस्त, वाद्विषयीभूत, 'un-c. possession अपरवोज्झितो भोगः (Y. M. 11).

Context, ह अन्तराः संदर्भः, संबंधः, प्रकरणः (S. B.); प्राज्ञनयहि प्रकरणं वर्तते & . - a.

साभ्रष्ट, संधित, संयुक्त -धाट, ह संस्थिति, f., विन्यासः

Contiguity, अ. संजिककंः, सिक्किथः, परिसरः, नीप्र, धर्वणः, सिक्किथः, परिसरः, नीप्र, धर्वणः, सिक्किथः, परिसरं,

Continent, a. जितंदिय, संयत, संयमिन, यत-मेथुन, उर्ध्वरतस्, निवृत्तकाम, वशिन, दांत. 2 यरिमित. = अवंश-वं ; 'c. of India' भरत-वर्ष: ; महाद्वीप:-पं. = बी, a. महाद्वीपिय, व-षीय = Continence, असंयम:, इंदियनिग्रहः,

दमः, जितंदियत्वं, विशत्वं.

Contingency, १. देवयोग: घटनं, देवं, यदृष्छा, 2 अर्ताकतोपनतः वृत्तांतः; oft. ex. by words for 'doubtful' q. v. -Contingent, तः अनिश्वित, संदिग्ध, देवायत्त, देववश, आगंतुक-आपातिक (की र्र.); अतकितोपनत, असमिथतोपनत. -१ भामः, अंशः. 2 सैन्यदलं. -। y, त्रांत्रं देवात, देव-

वज्ञात्, यहच्छया, अतर्कितं.

Continue, v. t. प्रवृत् c,, प्रसंज् c., प्रस्तु 2 U or c., निर्वह c. 2 पतन् 8 U, दीर्घीक 8 U. =n. i. प्रवृते 1 A; gen. ex. by आस 2 A, Fur 1 P, with present part or not 'cease 'q. v.; 'he c. ed to quarrel ' कलहं कुर्वसास्त, कलहं कुर्वस ध्यरमत. -al, =ous, a प्रसक्त, निरंतर, अविरत, अवि-च्छिन, संतत, सतत, नित्य, सनातन, अश्रांत; 'a c. story ' कथाप्रबंध:. -ally, -ously, adv. नित्यं, सर्वदा, सूततं, अनवरतं, अवि-आत, &c. -ance, -ation, -ity, 8. प्रबंध:, प्रसक्ति fः, अविरामः, अविच्छेदः, सातत्यं, संतानं, अनुबंधः ; ' c. of sorrow' शोका-हाबंधः; ' c. in life ' स्थिति र्., अवस्थानं, जीवितं ; ' continuation (of a story) ' शेषः, उत्तरभागः खंडः परिशेषः ;श्रेणीः, अनुक्रम:. -ator, 8. प्रवर्तकः, निर्वाहकः, उत्तरसाधकः.

Contort, v. t. आकुंच c., वक्रीकु 8 U, कु-टिलीकु; 'having the features c. ed' विकृताकारः. -lon, s. आकुंचनं, वकता,

वैस्ट्रपं, धिकृति 🏸

Contour, s. आकार:, रूप. 2 परि (१))णाह:, परिधि: ; ' covering the c. s of the breasts' स्तनयुगपरिणाहाच्छादिन् (SI).

Contraband, a. नि-मति-षिद्ध; धमेविषद्ध.
Contract, e. t. संकुच् 1 P. संकोचनी 1 P,
आकुंच् c.; संह्व 1 P, समाकुच् 1 P, संक्षिप्
6 P, संपीद्ध 10 इस 'the body being c.
ed through fear ' भयसंपिंडितांगत्वात्
(Ka. 34); 'c. ing the eye 'अक्षिसंकोचेन. 2 अधिगस् 1 P, उपगम्; 'Ic. ed
friendship with him 'तेन सह मित्रदेव
उपगतः, सरूपमबभूगं; 'c. acquaintance'

परिचयं कुं; 'c, debt' ऋणं कु, ऋणग्रस्त व. भू; 'c. a disease, ध्याधिना अभिभू pass.; 'c. marriage' विवाहं कु, वारान्परिग्र कु 9 P. -ए. i. आ-सं-कुच pass., संकोचं, या-इ-गम्, संह-संपीद्ध-संक्षिप् pass. 2 समयं कु 8 U, पण-संविदंकु, प्रतिपद् 4 A, संबिद् 2 P.-इ. समय, संविद् र., नियमपः, पणः, अध्युप्पमः; 'written c.' नियमपः, 'क sale c.' क्रयपः; 'marriage c.' वाग्वान, वाग्निश्चयः --od, व. आकुंचित्, संक्षित, संहत, संपिद्धित. 2 संकट, निरायत, संवाध. -ion, इ. संकोचः चनं, आकुंचनं, समाकर्षः, संपीदनं, संवृत्ति र.2 संक्षेपः-पणं. --ot, इ. कृतसंविद् कः, नियमकृत् कः, पणकर्तृ कः

Contradict, v. t. विरुध् 7 U, प्रति-नि-विष, 1 P, प्रत्याख्या 2 P, पराहन् 2 P, प्रतिपायते (D.); c. oneself विभवद् 1 U, विसंवद् 1 P. =ion, s. विराधः, प्रतिषेधः, प्रत्याख्यानं, विपक्षता, प्रतिबंधः, प्रतिबृह्नता. 2 प्रतिवादः, वचनविरोधः. 3 विपठापः. विरोधोक्ति f. 4 असंगति f., विसंवादः, विरुद्धता. =ory, a. विरुद्ध, विरोधिन, विपरात, विरुद्धार्थ, प्रतीप, विसंवादिन, प्रस्पर-विरोधिन, 2 प्रस्पर-

पराहत, संकल, क्रिष्ट.

Contradistinguish, क. t. विरुद्धगुणै: वि-शिष् 7 P, or c. -Contradistinction, s.

विपरीतता, व्यतिरेकः, विपक्षता.

Contraposition, इ.सं.सुखरियिति ; प्रतिष्ठापनं. Contrary, a. (in direction) संसुखागत, प्रतीप; gen. ex. by प्रति pr.; 'c. wind' प्रतिवातः, प्रतीपपवनः 2 प्रतिकुलं, विरोधिन, प्रति-वि-लाम, प्रतीप, विषरीत, विषर्द्ध, विपक्ष, वैरिन्द, oft. by इतर in comp.; 'the c. of true' सत्येतरः -ः विपर्ययः, विपरीतं, विषर्यासः, इपतिक्रमः. 2 प्रतिपक्षः, 'c.-wise,' 'on the c.' प्रत्युत, पुनः, परंतु; 'to the' c.' विपरीतं त्याः - udv. - ly, - adv. विपरीतं, विषर्द्धं, प्रतिकृलं, 'c. to usuge' आचारिन् इदं, प्रतिकृलं, 'c. to usuge' आचारिन् इदं, प्रतिकृलं, प्रतिकृलंता, विपक्षता, व्यत्ययः, व्यतिक्रमः.

Contrast, e. t. अंतरं-भेदं-दृश्य c. or वर्ण 10, परस्परविपर्ययेण उपमा 3 A. -e. i. विपर्यस् 4 P; विरुद्ध कि. विरुद्ध कि. सू 1.1'. -s. अंतरं, भेदः, विशेषः; oft. by क्व-कः, क्व कंद्यस्त कराति शांती सुनिजनः कार्य रागप्रायः प्रपंचः (Ka. 151): 2 विरोधः, प्रतिपक्षता, व्यतिरेकः, व्यक्ससः, वेहश्च्यं

Contravallation, क परिखा, मतिकूप:.

Contravene, v. t. प्रति-वि-रुष् 7 Û, व्याहन् 2 P, निष्य 1 P; See Oppose, -Contravention, s. व्याषातः, निषेधः, वि-प्रति-रोधः, प्रतिषंधः.

Contretemps, ३. उपप्रदः, व्यसनं, अंतरायः, श्रद्भहः. Contribute, v. t. स्वं स्वं अंशं दा 3 U. 2 (to) उपकु 8 U, मबूच c., करूप् 1 A, (with dat.); See Conduce. -ary, a. एक-राजाधीन. 2 मवर्धक:, पोषक:. -ion, s. अंश-भाग-दानं- 2 अंशः, भागः, दत्तांशः, उद्धारः -or, s. अंशदातु m. 2 साहाय्यकारिन् m., उपकर्त m., मवर्धकः.

Contrite, a. अनुशोकार्त, अनुशयपीहित, जा-तानुताप. -ion, s. पश्चात्तापः, अनुशयः, अनु-

तापः. - पु, वर्तरः सानुशयं.

Contrive, v-t. चिंत् 10, निश्चि 5 U, निर्णी 1 P, उन्नू ०., कर्रप ०., युज् 7 U, 10, निरूप 10, घट्ट ०. (घटयति), संप्रधु 10, विधा 3 U. -०. i. उपायं चिंत्, उपायं युज् -ance, s. उपायः, प्रयुक्ति f., साधनं, कल्पना, योजना, अप-ध्यप-देशः, उपायचिंतनं,करुप्ति f.-er, s. उपायज्ञः, उपायचिंतकः

Control, v. t. यम 1 P. सं-नि-°, दम c. (**ਫ**मयित), वहां नी 1 1 1 1 1 1 1 2 , आवृ 5 U, बजीक 8 U, 1न-विनि-ग्रह 9 P, (passions &c.); निरुद् 7 U. 2 ज्ञास 2 P, $\mathbf{\hat{s}}$ श् \mathbf{A} , $(\mathbf{g}^{en.})$; कथंचिदीशा मनसां बभूद: (K. III. 34): 'could hardly e. their: mind '; नियंत्र 10; 'un-c. ed speech ' अनियंत्रिता वाणीः 'un-c. ed weeping ' निर्गलाः प्रलापाः; ' with passions c. ed ' जितेंद्रिय:, संयमी, वशी. - अ. संयम:, निग्रह:, निरोध:, नियंत्रणा, द्मनं, ' self-c. ' आत्मसंयमः, निग्रहः, इंद्रियजयः, चशित्वं. 2 अधिकारः, वशः, प्रभुत्वं; ' under the king's c. ' राजावीन, नुपायत्तः ' mental c. ' अंतर्यमनं, मनोदंह:. -ler, ह. शास्त्र m_{\cdot} , अध्यक्षः, अधिकारिन् m_{\cdot} , अधि-ष्ठातृ ःः, ईशः, प्रभुः∙

Controversy, s. वाद:, विचार:, विवाद:, वादान्तुवाद:, विमित्तपत्ति / , वितर्कः, वाद-युद्धं, हेतुवाद:. -al, a. विवादसंबंधिन, वित-किन्, (s.) in comp. -alist, s. वादिन m...

तार्कीच् mः, तार्किकः.

Controvert, v. t. प्रत्याख्या 2 P, अधरिक्ठ 8 U, निरस् 4 U, निराक्ठ, खंद्ध 10. 2 विवद् 1 A, विचर् c. =ed, a. वादगस्त, विवादविषयीभूत. =ist, s. वादिन् m., नेयायिकः, विवादकृत m., तार्किकः,

Contumacious, a. धृष्ट, दुर्विनीत; हम, स-गर्व. 2 प्रतीप, प्रतिकूल, दुःशील. -ly, adv. सदर्प, धृष्टतया. -Contumacy, s. धृष्टता,

ुदुर्विनीतत(; प्रतीपता, दुःशीलता.

Contumely, ह. अवज्ञा, निष्ठर-परुष-वन्त्रनं, निष्ठरता, निंद्रा, तिरस्कारः, अवमाननाः =0us, व. परुष. निष्ठुर, निंद्क, अवमानिन् 2 मावज्ञ.

Contuse, v. t. सृष्ट् 9 P, शुक्र् 7 U, पिष् 7 P, अष्य 8 P, चूर्ण् 10. =lon, s मर्द्रनं, निष्पेषः, क्षेतं.

Conundrum, ह. प्रहोलिका, प्रवाहिका

Convalescence, इ. स्वास्थ्यं, निरामयः, रोगो-पञ्चमः, प्रकृतिलाभः —Convalescent, a. नि-रामय, वीतरोग, प्रकृतिस्थ, नीरुज

Convene, v. t. समाहे 1 P, साहानं एकत्र कृ 8:U, समानी 1 P; See Assemble. -v. i. संमिल् 6 P, सं-इ 2 P, एकत्र भ्र.

Convenience, ह. सुखं, सोपकारत्वं, सुरुधता.
2 योग्यता, पाचता; उचितसाधनं 3 अवसरः, अध्काशः; 'in c. ed by the shutting of the lotus ' अंभोजिविनिमीलनदुःस्थितः (Rat. 2); 'when it suits your c.' य्थाचसरं, अवसरं पाप्य, कार्योतरांतरायमंतरेण.—Convenient, a. सुखकारकः; उचित, अतुक्रल, उपयुक्तः; 'c. building' उचितसाधनयुक्तं भवनं, उपपक्षः, यथाकाम, यथाक्ति, यथाचित.—ly, udo.' युक्तं, यथासुखं, ययाचकारं, ' when may I c. ly see you 'अन्यकार्यातिपातमंतरेण-कार्योनतराविरोधन-भवान् कदा मया इष्टब्यः

Convent, s. मठ:, विहार:.

Conventicle, s. सभा, समाजः, मेलकः. 2 गृहसभाः

Convention, s. समय:, संविद् f. नियम:, संकेत:. 2 सभा, संसद् f. 3 खिंह f., लोक-संमित f. आचार:. •al, वालीकिक (की f.), लाकसंमत. निखंद, खंद, सांकेतिक (की f.); 'c. usage 'जनस्राहै:, लोकाचार:.•alism, s. स्राहि f. आचारविधि, m.

Converge, " " सानि-नि-पत् 1 P, एकस्थानं-एककंद्र-मतिया 2 P, (with loc.), पंथान: सिद्धिहेतवस्त्वच्येव निपत्ति (R. x. 26); 'c. to thee alone.' -ence, " समनाय:, संनिपात:. -ent, ", एककेंद्राभिसुख (खी f.),

मंनिपातिन.

Converse, v. i. सं-आ-लप् 1 P, संभाष् 1 A, संबद् 1P, संबच् 2P. 2 संसर्ग कु 8 U, संवस् 1 P, संगम् 1 A, संब्यवह 1 P. -8. संलापः, संकथा, संभाषणं, संवादः. 2 संसर्गः, व्यवहारः, संगमः. 3 विपर्ययः, विपरीतं, व्य-त्यासः, व्यतिक्रमः. -ant, a. निपुण, चतुर, कुशल, विचक्षण, अभिज्ञ; कोविद्, ज्ञ, विद्र, in comp.; पदु, विशारद; 'c. with law स्मृतिज्ञः; 'not c. with love matters ' अनभ्यंतरे आवां मदनगतस्य तस्य, (S. 3). -ance, -ancy, s. नेपुण्यं, पाटवं, चातुर्यं, विद्ग्धता, &c. -ation, s. आ-सं-लापः; संभाषणं, संकथा, संवादः: कथायोगः, विश्रंभालापः. आचारः, व्यवहारः, वृत्ति f. -ly, adv. विप-र्ययेण, ब्यतिक्रमेंण, व्यत्ययेन, प्रतिपं.

Convert, v. t. विक् 8 U, अन्यथा कु, परिवृत् c.; oft. ex. by सात; 'c. to ashes 'भ-समसात्कु; See Reduce. 2 स्वधर्म-पक्ं--मतं त्यक् c. 'to be c. ed 'परधर्म- पक्षं-अर्त-अर्द्ध 9 P, स्वधमै &c. त्यज्ञ् 1 P. 3 प्र-उप-विति-युक्त 7 A, 10. 4 पापाद् विरम् c. (रमयति) от निवृत्त c., कुमार्ग त्यक्त c. =v. i. अन्यथा भू 1 P, भावांतरं या ? P от पाप 5 P. 2 स्व-धमै-पक्षं-मतं त्यज्ञ् 1 P, परधमै &c. अर्द्ध 9 P, от आश्रि 1 U от अवलंज्ञ् 1 A от स्विद्ध. 3 पापाद्विरस् 1 P от निवृत्ते 1 A =s. परधमिश्रितः, परपक्ष-भत-अवलंजिन् क., स्व-धमै-पक्ष-भत-त्यगिन् क. —Conversion, s. विकारः, विकिया, विकृति, f., परिवर्तः, विपर्ययः, भावांतरपापणं, 'c. to ashes' भस्तसात्करणं, भस्मीभवनं. 2 परधमिश्रयः, परधमै-पक्ष-भत-अवलंजनं, स्वधमै- &c. त्यागः. 3 पापानिवृत्ति f., कुमार्गत्यागः.

Convex, a. न्यूब्ज, कूर्मपृष्ठाकार, आभोगवत्.

-ity, 8. म्यूडजता, आभीगः.

Convey, ए. रे. बहू-ती-हृ- 1 P, गम् ए. (गम् पति), पाए ए संबद्ध ए. 2 ऋ ए. (अप्यति), दा 3 U. 3 (sense) गम् ए., प्रतिपद् ए., सुत् ए. -ance, ४. यानं, प्रवहणं, वाहनं, रथः. 2 नयनं, पापणं, समर्पणं; 'deed of ए.' सम-पणपत्रं, ऋयलेख्यं. -er, ४. वाहकः, वाहिन् in comp.

Convict, v. t. अपराध निर्णी 1 l', अपराधिन् a. स्था c. (स्थापयति), आधृष् c. -s., -a., -ed, a. निर्णीतापराधः, निश्चितदोषः, आध-षितः, दृष्टदोषः. -lon, s. अपराधस्यापनं, अपराधनिर्णयः, दोषनिश्चयः, आधर्षणं.

Convince, ए. t. प्रतिन्द्र ए., प्रतीतिं कृ 8 U, उरीकर्त्त आर्ना 1 P, अभिज्ञा ए. (ज्ञापयित);
'he was c. ed of his mistake ' स्वभ्रमसुद्दिस्य प्रतीतिः समजनि ०० अयं भ्रम
एवासीदिति तस्य निश्चयो जातः; ताः स्वचारिट्यसुद्दिश्य प्रत्याययतु मैथिली (१० ४० ७७)
'c. them of her purity. '2 संदेहं निराकृ or निरस् 4 U or अपमुद् 6 P: -2d, a.
जातनिश्चय-प्रत्यय, छिन्न-संशयः '1 am c.
that '&c. इति मे निश्चयः, इत्यसंदेष्टपर्द.
-ing, a. निर्णायक, प्रत्ययजनक, संशयच्छेदिन्, निश्चायक. -Conviction, ४. विश्वासः,
प्रत्ययः, निश्चयः , निर्णयः, इद्द्रप्रत्ययः, इदं
मतंः

Convivial, α उत्सवसंयधिन, औत्सविक (की f·); 'a c. party 'तुल्यभाजनं, स(स)पीति f.

Convoke, e. t. समाह्व 1 P. समाह्व 1 P. आह्वानेन एकत्र कु 8 U. =Convocation, s समाद्धानं, समाद्धानविधिः. 2 सभा, समाजः, संसद् f.

Convolve, v. ध आ-समा-वृत् c.

Convoy, v. t. रक्षणार्थ अञ्चलक् अनुगम् 1 P. अनु-परि सं-सह-चर् 1 P. = s. पथि रक्षकः, सहन्वरः, परि-अनु-चरः

Convulse, v. t. सं-वि-धुभ् c., कंप् c. 2 आ-कृष् 1 P. आकुं स् c., अप-तन् c., वि-आ-क्षिप् 6 P. -ion, s. सं-वि-क्षोभः, कंपः. 2 आक्षेपः, अपतानकः, आकर्षः. -ive, a. आ-कर्षक, आक्षेपकर (शि f.), विक्षेपिनः, 'c. speech' गद्भवास्त्र f., गद्भदः ' in a c. fit' आक्षेपाभिश्चत.

Cony, 8. शशः, शशकः.

Coo, v. t. 数或1 P, 数2 P, 1 A, 看, 5

Cool, a. इतिल, इति, शिशिर, शीतस्पर्श, आई (fig.) सुख, मूद्र, सुखराईा, कोमहः अनुष्प अतिग्म, (rays). 2 प्रशांत, अहुद्वेग, धीर, अन्यय, असंभ्रांत, अन्याकुल 3 वीतराग: See Cold. = इतिं, इति उताः 'in the c. of evening 'प्रज्ञांते-अतुष्मे संध्यासमये. 🗝. 🏭 शीतलीकु 8 U, आईयीत (D.), निर्वाट-(वापयति), आर्दीन्ह, तापं ह 1 P; अन्या-ह्य एव तदा निर्वापयाते शरीरस्पर्शः (Mal. 6); **इारीरानि**वापणाय (8.3). 2 (down) प्र-उप-शम् 🤃 (शमयति), जिस्म् c. 3 शिथिलीकु, शिथिलयति (D.). 🗝. i. शीत-लीभू 1 P, शीतीभू, शीतलायत (D.); 2 शिथिलीभू, शिथिलायत (D.). ' she will not let her love for you c. down ' न सेतोगतमनुराध शिथिल-यति (V. 2). 3 प्र-उप-इाज् 4 P, शिरम 1 P -ing, a divet, fiarum, milac, ज्ञीतल, सुखद. -ly, adv. असंभ्रमं, शांतचे-तमा, अव्ययं, शांतं, निरुद्धें। 2 मकोपनं विना, बुद्धिपुरःसरं. =nass, ह. शीतलना, आर्न्नता; 'c. of affection ' निरागः, विरक्ति f.. अनुरागशिधिलता.

Coop, s. भाजनं, काडभांड. 2 बीतसः, पंजरः-रं. -v. t. (up) (पंजरे) निरुद्ध 7 U, बंध 9 P,

संयम् 1 P, नियंश्र 10.

Co-operate, v. i. संभ्य क 8 U, साहाय्यं दा 3 U, अन्येन सार्ध प्रयत् 1 A or व्यवसा 4 P, or चेष्ट 1 A =ion, s. सहकारिता, सहो-धोगः, साहाय्यं, सभूय व्यवसायः. =ivo, a. सहकारित, सहोद्योगित. =or, s. सहकारित w. संभूयकारित w. सहोद्योगित w.

Co-ordinate, ए.सं. संबद् 1 P. -ए र. ऋमझाः

सनिधा ^{3 U}. 🗝. सजातीय.

Coparcener, क. समाशित m., संस्टः-ष्टिज् m., अंशहरः, रिक्याधिकारित m., द्वायाद् -Coparcenary, & संसृष्टि रं, मंसृष्टिता, ममांशिता.

Copartner, s. समांशिन m. अंजभाव्य कः. संभ्रयकारिन् m. -ship, ह. ममांजिता:

संभूय समुत्थानं.

Cope, v. i. (with) युध् 4 A, विश्रह ? P, विरुध् 7 U, आभिपत 1 1 (with acc.); यंता गजस्याभ्यपतदजस्थं (R. vii. 37). 2 स्पर्ध 1 A, संघ्य 1 P, आभिभू 1 P; SeeCompete. = हिरस्राणं, सम्तकाच्छादनं

Coping, क प्राकारकीर्थ-कांग.

Copious, a. प्रचुर, नूयिष्ट, बहु, विपुल, प्रभूत, पुष्कल, भूरि, बहुल. -ly, adv. बहु, भूरि. बहुज्ञः, प्रचुरं, अति-सु-pr. =Dess, ६. बाहुल्यं,

प्राचुर्ये, विपुलता, &c.

Copper, इ. ताम्रं, ताम्रकं, शुल्बं, द्वायष्टं, वारिष्टं, उद्वेषरं, ' c. coin ' पण: ; ' c. plate ताम्र-पत्र-पद्ध-पटः; ' c. smith ' तामकारः, ता-मिकः, तामकहकः, शौल्यिकः, =प्र, वः ताम् (**मी** र), ताम्रमय (यी र).

Copperas, s. तृत्थं, मलीमसं.

Coppice, Copse, 8. गुल्मावृतं स्थानं, जंगलं.

तरगहनं.

Copulate, $c.\ i.$ मैथुनं-संगं-कू ६ 🖰, आभेगम् 1 P, संगम् 1 A. =c. t. संयुक्त, 7 P. 10, संधा 3 U -ion, 8 मेथुनं, सुरतं, मंभागः, व्यवायः, रातिक्विया. 2 मंमर्गः, मंपर्कः, मं-योग: -Ive, a. संशोग-मंमर्ग-कारिन, 2 उभ-यान्वयिन.

Copy, ८. प्रतिलेखः, प्रतिलिपि 🖯 हस्तलखः, लिपि 🗗 2 मूलं. 3 एकग्रंथः, एकपुस्तकं. 4 अनु-करण: 'c. right' सुद्रणस्वामित्वं-स्वत्वं . मुद्रणाधिकारः. 🗝 💤 प्रतितिर्षि कृ 🖇 🖰 तिस्व 6 P. 2 अनुकु (with gen.). -er, -ist, & टिपिक(का)रः, लेखकः, अक्षरचणः, अक्षर-चंचः 2 अनुकारिन् मः 3 शब्दचोरः.

Coquet, म. र. विलम् 1 P, विभ्रम् 1, 4 P. -8 $^{
m U}$, लिलताभिनयं कु \cdot हावं-विलासं-कृ -ry, ४. विलामः, विभ्रमः, हावः, लीला, ललि-ताभिनय:. -Coquette, ह. विलामिनी, वि-लामवती, कामिनी, लीलावती

Coral, 🛌 विद्यमः, प्रवालः.

Corban, s. ईश्वरापंजं, उत्सर्गः.

 \mathbf{Cord} , s. रज्जु f., दामन् n., पाशः, शुल्धं, गुणः, सूत्रं, वटी. =v. t. रज्ज्वा बंध 9 P, or यंत्र्रात. -age, 8. रज्ज्वादिसामग्री. -2d, a. पाडा-रज्जु-बद्ध.

Cordial, a. दीपक, अग्निवर्द्धक; धातुपोषक. 2 दूढसौहद्, गाढपरिचय, सुशील (of persons) हुँढ, बाढ, घन. 🗝 अग्निवर्धनं; रुचकं. दुीपकं-नं -lty, ह. सीहार्द, सुशीलना, मौजन्यं, मित्रभावः, मैत्र्यं, सरूपं. -ly, adc. मीहार्द्धन. सुशीलवत्.

Cordon, 8. आगमनिर्गमयतिषध: Core, s. अंतर, गर्भः, अंतर्भागः, इत्यं. Coriander, ह. धानी, धानेय:• 2 (seed) एत्रा, धान्यके, वितुक्षके, कुस्तुंबद n.

Cork, ह. पिधान, कुपीछिद्रपिधाने.

Cormorant, ३. घरमरः, औदरिकः, कुकिंभरिः,

Corn, s. धान्यं; 'growing c. ' शस्यं. किणः, कदरः, 3 असं, आहारः, जीवनमाधनः · c. mill ं धान्यपेषणी. -y, a. झुंगवत्.

Cornea, ह. शुक्रमंहलं.

Corner, s. काणः; अस्तः; 'c. of the eye' अपांगः-गं, नयनोपांतः; 'c. of the mouth' मुक्कन् n 2 विविक्तस्थानं, निर्जनदेशः: ' c. stone ' प्रधान-कोण-प्रस्तरः: ' c. wise ' कोणाकोणि, अस्रास्रि.

Cornet, ३. आश्विकनायकः. 2 आचेष्टनं.

कोशः-षः.

Cornice, s. प्राकारशिर्ध-शृंगं,

Cornuted, a. (man) चंधकीभार्यः.

Corollary, ह. अनुमानं: अपवाहः, उपसिद्धांतः,

Corona, ह. राविमाभित:-तेजोमंडलं-मुक्कटाकारं.

Coronal, s. मुकटं, किरीटः.

Coronation, ह. अभिषेकः, राज्याभिषेकः.

Coroner, 8. अपमृत्युकारणनिरूपक:.

Coronet, s. मुक्कटं, किरीट:.

Corporal, त. कायिक-आरीरिक-देहिक (की $f \cdot$), जारीर (री $f \cdot$); 'c. punishment' दह-शरीर-दंड:. 🗝. सेनाधिकृत: पुरुष:. नार्प, ्र देहचर्त्व, शरीरवत्ता. -ly, ade शरीरेज. देहत:

Corporate, त. ज्ञासंसर्ग, संभूयकारिन, संबात-वत. महुष्ट. -ion, s. 'a c. body श्रेणि-

र्णा /ं∴ ममाजः.

Corporeal, ". दंहिन, श्रीरिन, वप्रकात, मंदह, मञरीर.

Corps, : अनीकं, मेन्यदलं-ग्रुल्मः, दंहः. Corpse, क अव:-वं, कुणपः, प्रेतं, मुत्तकारीरं.

Corpulent, a. स्थूल, स्थूलकाय, पीन, पीचर, मेदरिवन, सांमल; having a c. belly ' के-विन, तुंदवन, तुंदिल, बृहत्कक्षि, पिचंडिल. -Corpulence, ड. पीनता, स्थूलता, मेढ-स्विता, पृथुद्रता.

Corpuscle, 🤻 अणुः, कणः, लवः, लेशः.

Correct, ए. १. वि-परि-सं-ग्राइ ए., निर्दाण a. क 8 U, प्रतिसमा-समा-धा 3 U; 'instantly c. ing himself ं सपदि स्ववचः समाद्धत् ; त्रमुख 2 P; 'c. one's bad conduct 'पा-पाक्तिवृत 1 A. कुमार्गे त्यव्य 1 P. 2 अनुजास 2 P. दंइ 10. 3 प्रतिक, अपा-निरा-क. -a. श्रद्ध, निवर्षि, अञ्चात. 2 सत्य, तथ्य, यथार्च, अवितथ, यथातथ: 'e. in conduct ' साध-वृत्त, निर्दोषाचरण, -ion, ह. श्लोधनं, श्लाद्धि f., समाधानं. 2 शा**सनं, दंढ:-डनं, निग्रह:**. -ive, a. शोधक. 2 मतिकारक, अपह-हर-in comp. - अप्रतिकारः, समाधानं - - iy, ade.

हुद्धं, निर्देशिं. 2 सत्यं, यथातयं, यथावत्, सापु. - 1008. ३. हुद्धिः त., हुद्धर्यन्ता, निर्देशिताः, सरवता, तथ्यावतः - 01. ३. शोधकः, मतिकर्तः क. 2 शास्त्र-शासितः क. वृंद्धप्रवेतः क. - Corrigible, a. शोधनीयः, वृंद्धप्रवेतः समाधेयः

Correlation, s. परस्परसर्वधः, अभ्योन्वाम्बर्यः, व्यक्तिकरः -Correlative, a. परस्परसंबद्ध,

इतरेतरसंबंधिन्.

Correspond, v. i. (with) पत्रेण सवाद कु 8 U, पत्रतेस्ननेन संवद 1 P or व्यवह 1 P. 2 (to) संवद 1 P, अनुरूप-सहुश (शी र्र.) a. भू 1 P; युक्-उपपद-равв.: See Resemble; 'his face c. s to that of Sità 'अस्य सुसं सीताया सुस्नेन संवदित (U. 4).—ence, s. पत्रसंवादः, पत्रविनिमयः. 2 संवादः, अनुरूपत्रा, साहुश्यं 3 सर्वेधः, संसर्गः, संपर्कः:—ent, a. अनुरूप, युक्त, सहुश, तुस्य, संगत, संवादिन.—s. पत्रेण संवादित् m. 2 निकोशिन m., प्रतिपुरुषः:—ing, a. अनुरूप, युक्त, सहुश.

Corridor, ह. सूद्र सम्मान्यशः. Corrigendum, ह. स्रुटियमं.

Corrival, 8. प्रतिपक्षः, प्रतिस्पर्धिन् m., प्रतियो गिन् m. नप्र, 8. प्रतिस्पर्धा, संघर्षः, प्रति-योगिता.

Gorroborate, v. t. हृद्दोक् 8 U, समर्थ 10, इदयति (D.), ममाणीक्, ममाण दा 3 U, उपोद्वस 10. -lon, s. हृदीकरण, ममाणीकरण, समर्थन, उपोद्वस्तन, ममाण

Corrode, v. t. कि 5 l' or c., क्रमशः स्ववशः सास् 1 l' or नश्रू c. or विली c. -ent, a. माशक, क्षयकर (री ग्री.). -Corrosion, s. क्रमशो बिलयनं वा नाशनं, क्षयः --Corrosive, a. बिलयन, नाशक. 2 तीव, तिग्म, प्रस्तर, अर्जतद्, मर्मस्पृश्रू.

Corrugate, v. t. (त्वयं चर्म) सकुच् 1 P; आकुंच c., संद्व 1 P -ion, s. त्वमाकुंचनं, चर्मसकांचः; संकोचनं.

Corrupt, v. t. वृष् c. (वृष्यति), अंश् c., नज् c., विक् 8 U or c., मिलनयित (D.), कालुष्यति (D.), अव्यत् c.; 'the mind is c. ed in youth' योवनारंभे कालुष्यसुप्याति इद्धिः (Ks. 103); 'c. a woman' दृष् c., चारित्रं मञ्जू c., सतीत्वाद अंश् c., भृष् 10.2 पूर्तीकृ. 3 उत्कोचं दा 3 U, उत्कोच्यानेन वशी-अञ्जूली-कृः =v. i. दृष् 4 P, पूर्तीभू 1 P. =a. वृष्ति, कालुष, पतित, दृष्ट, अष्ट, कलुषित. 2 दृष्टमति, क्राप्त, पापचेनत्, अतर्दृष्ट, दुर्गाम, पापचेत्र, अत्रुष्ट, दुर्गाम, पापचेत्र, अतर्दृष्ट, दुर्गाम, पापचेत्र, अतर्दृष्ट, दुर्गाम, विक्रअश्चन, 2 उत्कोच्यादित्वं, धनभेदात्वं. 3 दृष्टता, द्वारात्वं, अवर्द्षाद्वं, धनभेदात्वं. 3 दृष्टता, द्वारात्वं, अवर्द्षाद्वं, अवर्वेद्धाः, द्वारात्वं, अवर्द्धाः, द्वारात्वं, धनभेदात्वं. 3 दृष्टता, द्वारात्वं, अवर्द्धाः, अपश्चव्यः, 5 पूर्ति

र्जः, पूतता, दुर्गधः. −er, −ive, a. दूवक , नाशक. −iy, adv. दुष्टं, दुष्टतया; सदोषं.

Corsair, ह. ससुद्रीयदस्यः.

Corse, s. See Corpse.

Corset, क चोल: ली, कूर्पासकः, कंचुकः

Corsiet, s. बक्षस्राणं, कवचः-चं.

Cortege, s. परिवार:

Cortical, a त्वङ्गमय (यी f), त्वाच (ची f.).

Coruscate, e. i. स्फुर् 6 P, सुत् 1 A; See Shine. -ion, s. स्फुर्ज, स्फुरितं: -Coruscant, a. उज्ज्वल, भासर.

Cosine, इ. उयाः

Cosmetic, a. कांतिवर्धक, शोभाजनन (नी f.), शोभाषद. =8. अंगरागः.

Cosmical, a. जगत्मवाधिन

Cosmogony, s. विश्वोत्पत्ति f., जगत्सृष्टि f-Cosmography, s. जगद्भिवरणं-वर्णमं.

Cosmopolite,-politan, हः विश्वस्थायिन्
कः, सर्वत्रेषासिन् कः, जगत्मत्रं.

Cosmos, अ जगत्। n., विश्वं.

Cost, s. मूल्यं, अर्घः, अर्हाः 2 व्ययः ; 'even at the c. of one s life' माणव्ययेनापि ; 'high c.' बहुमूल्यं, oft. by instr. of noun, (आत्मानं सततं रक्षेद्वारेरपि धनेरपि). उ धनव्ययः . -ए. ड. मूल्येन ग्रहु 9 U or की 9 U; 'what does it c.' कियता मूल्येन विकीयते तत्; 'the house c. me 1000 Rs.' सहस्रक्ष्यकेण मया गृहं कितं; 'the marriage ceremony c. me much' बहु-धनव्ययेन निष्पादितो विवाहविधिः ; 'his obstinacy c. him dear' दुराग्रहातस्य अत्यहितमभवत् ; व्ययेन साच 10; 'will c. the lives of ' पाणनाइं-व्ययं-आवहेत्. -!у, व. महार्घ, महार्ह, बहुमूल्य.

Costermonger, s. फलविकेत m.

Costive, a. आनद्ध, यद्धकोष्ट, अवरुद्धमल, विद्ध्यत्तिन.=ness, s. मलावरोधः, मलावर्षभः, आनाहः, विद्ध-ग्रद-यहः.

Costume, s. बंदा:, नेपध्यं; See Dress.

Cosufferer, ह. समदुःसः, समदुःसभाज् m

Cosy, a. तुःखाबह, हित्कर, सुस्थित.

Cot. इ. सद्दा, मंचः, पर्यकः. 2 दोला, प्रेंसा. 3 Cottage, q. v.

Cote, इ. बज:, शाला-

Coteric, ३. एकंविषयजनसंसर्गः- गणः

Cotquean, e. स्वीकर्मव्याप्रतः.

Cottage, s. उदज:-जं, पर्णकुटिन्टी f., पर्ण-शाला, कायमानं, कुटीरः; 'c. girl' उदज-निवासिनी वालिका. -er, Cotter, Cottier, s. कुटीरस्थः, उदजवासिन् mः; बामणिः.

Cotton, ह. कार्पासः, त्लः, पिचुः, पिचुलः 'made of c.' कार्पास वः; 'c. cloth तलांबर, फालं, कार्पासं, बाव्रं, 'c. plant कार्पासी. -y, a त्लसंबंधिन, कार्पासिक (की f·), (s·) in comp.

Couch, s. शयमं, शय्या, पर्यकः, खद्वा, मंचः ;
See Bed. = e. i. शी 2 A, संविश् 6 P. 2
अधःपत् 1 P, नि-पत्. = e. t. शी c., सं-निविश् c. 2परिश्रह् 9 P, समाविश् c. 3 आच्छद्र 10, श्रंष् 9 P; 'c. ed in sweet
words' मधुरवाग्यधिटः (लेखः); 'c. fellow' सहशायिन्. =ant, a. शय, शायिन्.

Cough, 8: कास:, काश:, उत्कास:, क्षवधु:; 'suffering from c.' कासिन्. =v. i. कास् 1 A, श्व 2 P. ==r, s. उत्कासि(शि)न् m.

Coulter, क फालदंत:, कुंतत्रं.

Council, s. सभा, संसद् री., सदस् री., n.; 'c. room' (chamber of c.) मंत्रणसभा, मंत्रगृही. -lor, s. सभासद् क., सदस्यः, &c. Counsel, s. मंत्रणा, विचारः-रणा, विवचने, विमर्शः, चिंतनं. 2 उपदेशः, मंत्रः, मंत्रितं, अनुशासनं. 3 उपायः. 4 Barrister, q. v. -v. t उपदिश्य कि., मात्रितं, अनुशास् 2 P. -lor, s. मंत्रितं का., सचितः, अमात्यः, धीस-चितः. 2 उपदेशकः, उपदेशकः, उपदेशकः, उपदेशकः, उपदेशकः -lorship, s. सात्रिवः, मंत्रिपदं-

Count, e. t. गण् 10 (lit. and fig.); संकल् 10, संख्या 2 P. 2 मन् 4 A. -e. i. मन्गण्-pass.; 'c. on, upon' अवलंब् 1 A,
आश्रि 1 U, विश्वस् 2 P, पति-इ 2 P; 'I
do c. upon your help' रवं साहाय्यं करिव्यसीति गण्याम्येव; 'c. ing upon your
promise' तव बचनमवलंब्य, रवहचनपत्ययात्. -क. गण्नं, गण्ना, संख्या-ख्यानं. 2 अभियोगविषयः, भाषापादः. -less, a. असंख्य,
अगण्य, संख्यातित, अनंत, गण्नातित.

Countenance, s. सुसं, आननं, बदनं, आस्यं, वनतं. 2 आकारः, आकृति f., रूपं 3 आश्ररः, असुग्रहः, साहाय्यं, उपकारः. 4 आसुङ्कृत्यं, असुग्रदः, साहाय्यं, उपकारः. 4 आसुङ्कृत्यं, असुग्रदेनं. -c. t. असुग्रह् 9 P, उपकु 8 U, साहाय्यं दा 3 U, आसुङ्कृत्यं हुन्न् c.: असुग्रद् 4 A, असुग्रद् 1 A; See Encourage also. -c. s. उपकारकः, सहायः, असुग्रहितु m., असुग्रदेनः.

Counter, ह. गणनाफलकः 2 (गणनाधी) सुदा, काकिणी, कपर्दः-दिकाः =adv. प्रतिक्कृतं, वि-कद्धं, विपरीतं, प्रतिलोमं, gen. by बाते pr.; 'c. design' प्रत्युपायः; 'c. poison' प्रति-

विषं.
Counteract, e. t. मोबी-निष्मली-कृ 8 U,
निवार् 10, प्रतिकृ, प्रतिहन् 2 P, प्रति-वि-रूप्
7 U. =lon, s. प्रतिक्रिया, प्रति(ती)कारः,

प्रतियोगः, प्रतिन्दया-चातः. Counterbalance, ए. t. तुल्या धु 1 P, तुल्य-भार a. कु 8 U, समीकृ, प्रतितुल् 10.

Counterblast, ह. बिरोधः, मतिरोधः. Counterbuff, ए. १. प्रति-अभि-हन् 2 P. -ह. मतिवातः. Counterchange, v. रे. परस्परं परिवृत् c., विनिन्मे 1 A. = परिवर्तः, विनिमयः, ज्यति-करः.

Countercheck, s. प्रतिबंध:, प्रतिरोध:

Countercurrent, इ. प्रतिप्रवाहः स्रोतस् n. Counterevidence, इ. विरुद्धसाद्यं; प्रति-कृलप्रमाणं.

Counterfeit, a. कुत्रिम, कृतक, कपटिन, छामिक (की f.); gen. ex. by कपट, छम, कुट in comp.; 'c. seal' कपटसुद्रा; कुटशा-सनं, छसवेशः, &c. -v. t. छम कपट-कृ 8 U, अनुक्र; कु with कपट-कृट in comp.; 'c. seal' कपटसुद्रां कु; 'c. a document' क्टलेखं कु; 'c. ing sleep' प्रमुसलक्षणः, लक्षमुतः, मिथ्यासुतः; See Feigm. 2 विमल्लम् 1 A; See Cheat. -s. कूट, कपट, छमन् ग., ब्याजः. 2 कूटलेखः. -er, s. कूटकृत् ग., कूटलेख्यकारः. 2 वंचकः, प्रतारकः -ly, adv. सकपट, सकूट, मिथ्या, छम्रना

Countermand, ए. ६. प्रत्यादिश, ६ P, विप-रीताज्ञां दा 3 U. - ६. प्रत्यादेशः, विपरीताज्ञा. Countermarch, ए. ६. प्रतिया 2 P, प्रतिपं या. - ६. प्रतियानं, प्रतीपयाज्ञा-

Countermark, ३. पतिलक्षणं, प्रतिचिक्कं. Countermine, ३. प्रतिसुरंगा. ७७. १. प्रतिसुरं-

गां कु 8 U.

Counterpane, s. शयनास्तरणं, शय्याप्रच्छदः

Counterpart, s. प्रतिक्षं, प्रतिमा, प्रतिक्षं,
प्रतिमूर्ति : (अहो चेष्टाप्रतिरूपिका कामिनो

Counterplea, 8. प्रत्युत्तरं ; प्रत्यभियोगः-Counterpolse, Countervall, v. 1. See Counterbalance. - . तुल्यभारता, समतोलनं.

मनोवृत्तिः S. 1). •

Country, s. म-, देशः, विषयः, राष्ट्रं, दिश्र् /-, आशाः 2 मामः, जनपदः, (opposed to नगरं, पुरं); 'c. folk ' जानपदाः, माम्याः; 'c. life ' जानपदृष्ट्विः, मामवसतिः; 'native c. 'जन्मभूमि /-, स्वदेशः; 'c. man 'स्वदेशीयः, एकदेशस्थः, देशषंधुः; जानपदः, माम्यजनः, मामीणः; 'c. parson' जानपदाचार्यः, मामग्रहः

County, 8. देशभागः, मंडलं, चक्रं

Couple, s. युगं, युगल, यमकं, युगं, ह्रयं, द्वि-तयं; 'c. of animals' मिथुनं, ह्रद्वं; 'a married c.' वधूवरी, दंपती, जायापती. -v. t संयुज् 7 U, 10, संश्लिष् c., संगम् c. (गमयति) योक्त्रयति, (D.). -v. i. मैथुनं कु. 8 U, स्तीपुरुष्वत् संगम् 1 A or संमिल् 6 P.

Couplet, s. श्लोक: ; पंक्तिह्नयं; 'a c. formed by two verses ' युग्मकं '

Courage, ह धेर्य, शोर्य, विक्रमः, पराक्रमः, विर्यं, उत्सादः, पौर्षं, तेजस् हः, धामन् हः, विरादः, विरादः, साहसं,

'lose c.' धेर्पहीन त. भू 1 P, सत्वात्परिभंश् 1 A, 4 P; 'do not lose c.' धेर्प निधेषि इद्देष (Mal. 5); 'take c.' आ-समा-श्रम् 2 P; 'summon c.' धेर्प आस्था 1 A, धेर्प अवलंब 1 A or अवष्टम् 9 P, धेर्यावष्टमं कु 8 U; 'inspire c.'आ-समा-श्रम् c.—ous, त. द्यर, वीर, विकांत, धीर. 2 अभीर, धृष्ट, साहसिक (की f.).—ously, adv. सवीर्य, सविक्रमं, धीर-शूर-वत्.—ousness, See (s.).

Courier, s. बार्ताहरः; दूतः, वैवधिकः.

Course, 8. गति f., प्रसर:, प्र-, क्रम:. 2 रय:, प्रवाह: (of water &c.). 3 मार्ग:, पाधिन m_{\bullet} , पदिवि (वी) $f \in \mathbf{4}$ व्यवहारः, वृत्ति f_{\bullet} , आचरणं, चरित्रं. 5 कमः, अनुक्रमः, आनु-पूर्च्ये, परंपरा. 6 रजस् n., पुष्पं, आर्तवं (of women). 7 विधिः, प्रकारः, रीति f.; 'the law must have its c. ' यथाशास्त्रमस्य नि-ण्येन भवितव्यमेव: 'in c. of conversation 'कथाप्रसंगेन, कथायागनः 'in c of time 'कालकमेण, गच्छता कालेन, दिनेषु गच्छत्स, गच्छति काले: 'a woman in c. रजस्बला, ऋतुमती, मलिनी, पुण्पवती; 'of c.' अवश्यमेच, नियतं, नूनं, खलु, नाम with एव: 'c. of an arrow' बाजगोचरः, शरपथः ; of study ' अध्ययनक्रमः-मार्गः; 'mathematical c.' गणिताध्यय नक्रमः 'c. of acting ' कियाविधिः, अनुष्ठानं; ' proper c. of conduct ' सुनार्ग: ; 'there being no other c.' गत्यंतराभावात: having no other c. open, ' अनन्य-गतिक a.; 'race c. ' चर्याभूमि:; 'in the c. of 'सध्ये, अंतरे; 'a house in the c. of erection 'निर्मीयमाण भवन: 'the c. of nature ' सृष्टिकम: -er, s. जवन:, जविन mः वारकीरः.

Court, ह. चतवर:-रं, अंगनं-णं, प्रांगणं, अजिरं 2 राजकलं, राजसभा, आस्थानी-नं (assembly room); राजगृहं-मंदिरं. 3 अनुनय:, अतुवृत्ति र., आराधनं; भजनं, दाक्षिण्यं 4 (Judge) अधिकरणिकः, अक्षद्र्यकः, धर्मा-धिकारिन m.; (Judges) धर्माध्यक्षाः, प्रा-द्विवाका: (pl.); ' c, of justice ' अधि-करणं, व्यवहारमंडपः, न्याय-धर्म-सभा. 5 राज-परिजनः-परिवर्धः-परिवारः; ' c. favour ' राजप्रसादः, राजानुग्रहः ; ' c. minion ' राजवलुभ:-प्रिय:; ' c -yard' अंगनं, चत्वरं, अजिरं, प्रकाष्टः, पांगण, गृहांगणं. =v. t. आ-राध् 10 अनुनी 1 P, अनुरंज् c-, भन् 1 A. 2याच्य 1 A, प्र-अभि-अर्थ 10 A. 3 विवाहाधी प्रार्थ or सेव् 1 A. -cous, a. दक्षिण, विनीत. सबिनय, सुजन, सप्रश्रय, सानुनय, सन्य, प्रियंबद; ' c. words ' सुद्धता बाणी. -cousiy, adv. सम्भयं, दक्षिणतया, सानु-नयं, विनयेन -csy, 8. दाक्षिण्यं, विनयः, प्रभयः, सौजन्यं, अनुरोधः, अनुर्वतंनं, 1 title of c. ' उपचारपदं- 2 प्रणामः, आसंज-णं, आम्बन्धनं-=ier, ६ राजभृत्यः, राजबहुमः, राजसभासत् कः, सभिकः, सभ्यः. =ike, व. शिष्ट, शिष्टाचार, सभ्य. =ly, व. सुजन, जिष्ट, सभ्य, दक्षिण, सुजीलः. =ship, ६. आराधनं, अनुराजनं, अनुनयः, प्रमादनं- 2 स्ट्युपामना, विवाहार्थं प्रार्थना-

Courtezan, ह. गणिका, वेश्या, पण्यक्की, प-ण्यांगना, वारस्ती-योषित्; बंधकी, पुंश्वली.

Cousin, s. पितृज्यपुत्रः (जी f.), मातुलपुत्रः (जी f.), पातृलपुत्रः (जी f.), मातृज्यमयः (पी f.), मातृज्यमयः (पी f.), according to different relations. 2 ज्ञातिः, बांधवः

Cove, ह. वंकः, खातं.

Covenant, ६ ममयः, नियमः, मंबिद् रि, पणः. -v. i. See Contract. -er, ६ नियमबद्धः, सामयिकः.

Cover, ए. १. प्र-समा-आ-च्छद् 10, प्रा-मं-आ-वृ 5 U, स्थग् 10, पिधा 3 U, निग्रह 1 U, स्थग् 3 Ü, अवग्रंह 10. 2 आ-,स्तृ 5 U, स्तृ 9 U, स्थाप् 5 P. आवेष्ट 1 A or c. नि-आ-चि 5 U; 'a c. ed path' छन्न-गृह-पथ:.- श्रां अवग्रंह ने, प्रदं, स्यवधानं, वेष्टनं, अवग्रंहनं, पिधानं- 2 कोजः-चः, वेष्टनं- 3 प्रा-वारः, प्रच्छद्पटः, आच्छाद्वनवन्नं. 4 अप-स्यप्देशः, छन्नन् ग., स्याजः, छलं. माया, कपटं; 'c. of a well' वि(वि)नाहः; 'c. ef a carriage.' स्थगोपनं-आवरणं.- ing, श्रां आच्छाद्वनं, आवरणं, ६c. 2 तिरस्करिणी, स्यवधानं. 3 परिधानं, प्रावारः, वासस् ग. आच्छाद्वनवन्नं. 4 अंतर्धा, स्यवधा, अंतर्धिः, अपवारणं, तिर्धानं. -let, श्रां उत्तरस्छद्ः, श्रां स्थापस्छद्वपटः.

Covert, a. गृह, प्रच्छक्त, गुप्त ; 'a c. expression' व्यंग्योक्ति f. 2 निर्वात. =s. गहनं, गहरं. 2 संअयः, आअयस्थानं.

Covet, v. l. लुभ् 4 U, गृथ् 4 P, स्पृष्ठ् 10 (with dat.); कम् 10 A, अभिलष् 1, 4 P, अतिमात्रं इष् 6 P.—ous, a. लुब्ध, लोलुप, गृध्तु, अभिलाषिन, ईप्सु, अनुप्त, मनुष्ण. 2 (Of wealth) धनलुब्ध, धनार्षिम, अर्थपर, धनपरायण.—ously, adv. सलोभ, लोभन.—ousness, s. लोभः, लिप्सा, दृष्णा, लालसा, स्पृहा, अभिलाषः, अतिस्पृहा, लौल्यं. 2 धनलोभः, अर्थन्ष्णा.

Covey, ε . पक्षिगणः ; शावकसमृहः. Covin, ε . कूटसमयः संविद् f.

Cow, s. यो f., धेलु f.; माहेपी, मौरभेपी, उसा; शृंगिणी, अर्जुनी, रोहिणी; एकहायनी, द्विहायनी, दिहायणी, खतुर्हायणी 'a c. one year old, 2 years old, and so on'; 'barren c.' बझा, बंध्या; 'mild one' अवंडी, सुकरा; 'bringing forth many

calves ' बहुस्तिः; परेष्टका ; 'producing calves every year ' समांसमीना : 'an excellent c. 'गोमतल्लिका, गोतल्लजः: ' c. dung 'गोमय:-यं, शकुत् n.; 'c. herd ' गोपः, आभीरः, गोपालः ; 'c. house or pen बजः, गोडं, गोशालः . =v. t. भी c.,

Coward, s. कापुरुषः, भीरुः, अञ्चरः, कातरः, क्रीय:. भीत:, शाँपहीन: ; 'a boasting c. गेहेशूरः, गेहेनर्दिन् m. -ice, s. भीरुता,

कातर्य, अपोरुषं, कापुरुषत्वं, अवीयं, अविकमः क्कीवताः =ly, a. भीरु, निर्वीर्य, कातरः See (S.). -adc: सकातर्थ, भीरुवत्, कापुरुषवत्.

Cower, e. i. अवनतकाय-प्रणतश्रीर -a. भू 1 P. प्रह्वीभू, निभृतं-अलक्षितं या 2 P or गम् 1 P. कायमवनमध्य गम्-

Cowl, 🔻 फणाकृति शिरोवेष्टनं.

Cowrie, ६ काकिनी-जी, कपर्दिका, वराटकः Coxcomb, ः. दंभिन् m., दांभिकः, आत्माभि-मानिन् m_{ij} , आत्मविकत्थनः, q_{ij} :, q_{ij} शिखाः =ry, 🍪 दंभः, आत्माभिमानः, 🛮 दर्पः, गर्वः.

Соу, а. अप्रगल्भ, सलज, लजावत्, विनीत, मबीड शालीन 2 अल्पभाषित मितवाच -v. i. लड़बर् 6 A, ऋष् 1 A, इही 3 P. -ly, ndv लज्या, सबीडं, संत्रपं, सलज्जं. -ucss, 🥯 लज्जा, बीडा, त्रपा; अभागस्भ्यं.

Cozen, r. t. नंच 10; See Cheat. -age, s. प्रतारणा, वंचनं : माया, भ्रमः, माहः. = : , s. वंचकः, कितवः, मायिन ॥.

Crab, ₃. कुलीरः, कर्कटः-टकः.

Crabbed, a. कर्करा, प्रुष, निष्ठर. 2 वामशील, पतीप, दुःशील. 3 विषम, दुर्ज्ञेय, गूढ, निगूढा-प्रतीपता, वैषम्यं, थ. -ness, s. निष्ठरता, द्रःशीलं -

Crack, r. t. अंबर 7 P. खंड 10. विद 9 P, 10. स्कूट c., भिट्ट 7 P; ' c. a joke " परि-हासं कृ. $\mathbf{2}$ (अकस्मात्) ध्वन् \mathbf{c}_{-} , आस्फल् $\mathbf{10}_{f r}$ स्वन् c. =v. i. स्फ्रुट् 6 P. विदल् 1 P. भंज-भिड्-दु pass ; ' a c. ed sound ! अपस्वरः, विस्वरः. 2 विकत्थ् 1 A. 3 महारवेण स्वन-क्रण्-ध्वन् 1 P, सहसा महारवं कृ 8 U. 🗝 🗀 छिद्रं, रंध्रं, संधिः, भंगः. 2 स्कोटनं, भेदनं उ विराय:, ध्वानि:, कणितं: 'c. brained' वातुल, उन्मत्त, भ्रांतचित्त.

Crackle, v. i. इवन-रद्ध 1 P, पश्पटायते (D.). 🗝 स्वनितं, रहितं, पटपटशब्दः.

Cradle, 🖟 दोला, पेंखा, पेंखोलनं ; (शिद्यु) खद्रा; 'from the c.' आहोशवात; ' a child in the c. ' स्तनंधय:, शिश:. 2 (fig.) निवासभूमि f_{ij} आवासः $-v_{ij}$ t_{ij} दोलायां ज्ञी दोलामारोप्य चल्र ः.

Craft, 8. कला, शिल्प: कौशलं. 2 व्यापार:, इत्ति रं∴ व्यवसायः. 3 चातुर्य, कौशलं, बै- दग्ध्यं : हस्तकीशलं, नैपुण्यं. 4 शाठवता. धूर्तता, कोटिल्बं, कपटं. 5 नोः, तरीः : ' c. в man ' शिल्पन् m., कारः, कर्मकारः. -y, a. धूर्त, शठ, कुटिल, विजिह्म, **कितव, कपटिन्**.2 चतुर, विद्याधः -ily, adv. छलेन, सकेतवं. धूर्ततया : चतुरं, विद्यम्बतया.

Crag, . इंगं, कूट:-टं, शिक्तर:-रं. -ged, -gy,

a. विषम, अत्यसम, शृंगिन्.

 $\mathbf{Cram}_{m{r}}, v. \ t. \ प्रक्षिप् \hat{m{\beta}} \hat{\mathbf{P}}, बलाद्व निविद्य <math>\mathbf{c}. \ \mathbf{2}$ अतिभोजनेन तृष् c. or संतुष् c. 3 अतिभृशं पु c. or पूर् 10; स्वस्तिवायनमोदकै: कुक्षिं पूरियत्वा (M. 4) having c. ed the belly ' &c.; 'c. ed with food ' अतिवसः. 4 आक 6 P, निरुष् 7 U, संबाध् 1 A; 'c.ed with people ' जनाकीण, जनसंकुल-संवाध. 5 (fig.) अर्थहीनं पद् 1 P

Cramp, v. t. संकच् 1 P, स्तंभ 9 P or c, नि-प्रति-रुप 7 U, संयाप 1 A. 2 (अंगं) आ कृष् 1 P, उद्देष्ट c., उपहन् 2 P. 3 कील् 10 : 'we are much e. ed in this place' अतीव दःस्थिता वयमञ्ज. 🗝 स्तंभः, संकोचः-चनं, निरोधः, संक्षेपः. 2 उद्वेष्टनं, व्यासः, आ-क्षेप:, गात्रोपघात: ; 'a c. in the calf of the leg ' पिंडिकोद्वेष्टनं. 3 कीलः, लोहग्रह-णी, बंधनकील: (c. iron)

Crane, ४. वकः, कहः, सारसः ; बलाका, जिस-कंतिका (female c.). 2 भारोत्तोलनपंत्र.

Cranium, See Skull.

Crank ८. वक्रमार्गः, 2 वक्रोक्ति 🥕 वक्रभाषितं.

Cranny, ह. छिदं, रंध्रं, संधि:.

Crash, ६. महाञञ्दः, महानिनादः, कोलाहलः, महारव:. =t. t. भंजर TP, भिद्र TP, मृद् 9 P, विच् 7 P. 🗝 . ें (परुषरवेण) ध्वन-स्वन् $\mathbf{1}\ \mathrm{P}$, परुषं रु $\mathbf{2}\ \mathrm{P}$.

Crass, a. स्थूल, घन, अस्क्ष्म.

Cratch, s गवादनी, द्रोणि-णी f

Crater, ह आग्नेयगिरिमुखं.

Craunch, ψ_{ϵ} t_{ϵ} चर्बू 1 ${
m P}_{\epsilon}$ संदंशू 1 ${
m P}_{\epsilon}$

Cravat, s. ग्रेवेयकं, ग्रीवावेष्टनं.

Crave, v_{\cdot} t_{\cdot} (सविनयं) याच् $1/\Lambda$, प्र-अभि-अर्थ 10 A; 'c. favour ' प्रसद् c., अनुनी. 2 ਕਾਂਡ 1 P, ਵਬ੍ 6 P, अभिलब् 1, 4 P, ਲਖ਼ desid. (लिएसते): See Wish. -ing, 8. लालसा, स्पृहा, अभिलाषः, अतिकांक्षा, औ-त्सुक्यं, उत्कंठा, तृष्णा; 'c. for food ' बु-भक्षा: 'c. for drink ' पिपासा, तुष्णा.

Craven, s. (c. hearted) कापुरुष:, भीर:; See Coward.

Craw, ह. पाक्षिजठरः, पक्राशयः.

Crawl, v. i. सृप् 1 P, वि-प-सं°, उरसा गम् 1 P, मंदगत्या चलु 1 P. - अ. गुप्ति f; पो-तोडरं.

Crayon, हर वर्तिका, तुलिका.

Craze, v. t. भंज 7 P, खंड् 10; See Break. 2 चूर्ण् 10, निष्पिष् 7 P. 3 ज्ञानं हन् 2 P, बातुली हु 8 U, सुद् ट., संभ्रम ट. (भ्रमयति). -ca., -Crazy, a. वातुल, दुद्धिवकल, इत्भान, उन्मत्त, भ्रांतिचत्त. 2 जीर्ण, जर्जर, अर्जरीयूत. -cdness, s. बुद्धिवेकल्थं,वातुलन्ता, उन्मादः, चित्तभ्रमः. 2 जीर्णता.

Creak, v. i. कर्कशराब्दं कु 8 U, पर्श विरु 2 P or स्वत् 1 P. अ. कर्कशराब्दः ध्वानिः.

Cream, 8. जार:, क्षीरजं, जार्कर: रकः, क्षीर-मंड. 2 उत्तमांज्ञः, सार: रं, सारांजः: =υ. i. जारं बंध् 9 P, फेनायते (D·). =υ. t. जारं अपनी 1 P. =y, α. जारमय (यी f.),जारोपम. Crease, 8. बिल f., वक्षभंगः पुटाचिक्कं.

Create, v. t. सुद्ध 6 P, निर्मा 3 A, जन् C., (जनयति), उत्पद् c., कृ 8 U, विधा 3 U, प-सं-क्रप c. 2 पटे-अधिकारे-नियुक्त 7 A, 10 or आभिषिच 6 P; 'a thing c. ed' भूतं. -ion, s. सर्ग:, जननं, सृष्टि f., निर्माणं, वि-धानं, प्रकल्पनं, भावनाः 'a c. of the mind' मानसी सृष्टि:, मनःकल्पितं 2 उत्पन्नं, भूतं. 3 विश्वं, निर्म्मिलजगत n., सृष्टि f., सर्वभूतानि. -ive, a. जनक, कल्पक, उत्पादक, निर्माण-रचना in comp.; 'c. genius' निर्माण-शक्तिः. -or, ह.स्रष्ट्र m., निर्मात m., उत्पादकः, जनकः. 2 ब्रह्मन् m-, आत्मभूः. परमेष्टिन् m., पितामहः, विधातु m., विश्वसृद्धं, m . धातृ m., भजापति т., जगत्कर्त क., स्रष्ट्र क., विधि क., वेधस् m., स्वयंभूः, चतुराननः, विरिचि m., कमलयोनि m., अञ्जभू:. -ure, s. भूतं, जंतु:, जीविन्-प्राणिन् m., देहिन् m. 2 प्रियः, वत्सः, जातः. 3आभितः,उपजीविन् 🍱 .. लब्धोदयः: ' he is your c. 'स त्वत्तो लब्धोदयः, त्वंड्-पजीबी.

Credence, %. विश्वासः, प्रत्ययः, प्रमाणं; 'worthy of c.' विश्वास्य, प्रमाणं; 'to give c.' विश्वस-प्रती 2 P.

Credentials, क विश्वासपत्रं, प्रत्ययपत्रं.

Credible, a. विश्वसनीय, श्रद्धेय, विश्वास्य, प्रामाणिक (की f.). --Credibility, s. विश्वास्यता, विश्वास्यता, प्रामाण्यं. --Credibly, adv. मप्रमाणं, श्रद्धेयतया, विश्वस-नीयतथा.

Credit, s. विश्वासः, प्रत्ययः, विश्रंभः; 'worthy of c. विश्रंभभाजनं, विश्वासपात्रं. 2 प्रशंसा, श्र्यामः, किर्ति-स्वाति ति. प्रतिष्ठा, वश्त्रस्या, श्र्यामः, किर्ति-स्वाति ति. प्रतिष्ठा, वश्त्रस्यः, अ(in commerce) विश्वासः; कालिका; 'buying on c. 'उद्धा-रः. 4 प्रामाणयः, विश्वास्यता. = v. । विश्वस्पती 2 P, सत्य य. मन् 4 A. 2 प्रमाणीक 8 U. = able, a. श्र्यास्य, प्रशस्य, कीर्ति-गौरव-कर (रीति-), स्तुत्य, = ably, adv. श्र्यास्य, करोरण, स्तुत्यई; सगौरवं. = or, s. उत्तमणः, ऋणदातृ क्ष्यः धनिकः.

Credulous, α . श्रद्धालु, विश्वासशील, विश्वास्त्रील, विश्वास्त्रील, विश्वास्त्रील, अशंकिन्, -ness, -Cre-

dulity, ह. विश्वासंशीलताः; अर्शना, भद्रालता.

Creed, 8. धर्म:. 2 स्वीकृतमतं-पक्षः.

Creek, s. वंक:, वक्रं, खातं - y, a. वंकवत्, वक्र.

Creep, v. i. स्प् 1 P, बि-सं प्र°, संद्गरया चल्-संद पस् 1 P. 2 अलक्षितं प्रविज्ञ 6 P. 3 ज्ञाने: प्रवृत् 1 A. -er, s. लता, बही, बहरी, बतति-ती f.; 'a branching e.' वीक्च f., ग्रुस्मिनी, उलपः, प्रतानिनी. 2 सर्पिन-उरो-गामिन ... -ing, s. बिसर्पः-पंर्ण, बिसरः. -ingly, adv. सर्पवत, संदगत्या; ज्ञाने:ज्ञाने: Cremate, v. t. See Burn. -tion, s.

Jremate, .v. t. See Burn. -tid - दाह:, दहनं.

Crepitate, See Crack.

Crepuscle, -scular, See Evening.

Cresset, ह. आकाशदीपः.

Crest, ४. चूडा, शिखा, शेखरः, मौलिः; मुकुटं, किरीटः. 2 (Of a cock) चूडा, शिखा. 3 शिखरः-रं, मूर्चन्: m. (of mountains); 'c. 'fallen' भग्न, भग्नदंप, आत्तमान, विषण्ण; 'c. jewel' चूडामणिः, शिरोरत्नं-मणिः, शिखामणिः. ←0, a. शिखिन, चूडावत् 2 अवतंसिन, किरीटिन.

Cretaceous, a. कठिनीमंग्रह, कठिनीधर्मन्. Crevice, s. र्ध्न, छिद्नं, विवरं, विलं, संधिः, गर्नः-ता.

Crew, हः नाविकाः, पोतवाहाः (pl.), नाविक-गणः, 2 गणः, संघः, जनसमृहः

Crib, 8. गवादनी, द्रीणि-णी र्.2 गोष्ठं, बज:. 3 शिश्वदोला. -v. t. Confine, q. v.

Cribble, 8. चालनी, शोधनी, तितउ m. Crick, 8. कर्कशशब्द: 2 मन्यास्तंभ:

Cricket, 8. झिल्लिका, भृंगारी, झीरुका, चीरी. 2 गुलिकाकीडा.

Crime, s. अपराधः, पापं, दोषः, पातकं, पापकंतन्तं, त्राप्तः कर्मन् n., दुरितं; 'a heinous c.' घोर-महा-पातकं. —Criminal, a. or s. अपराधिन्त, पापिन्त, सपाप, पातकिन्त, कृतापराध, पापकर्मन्, n. सदोष, दुण्कृतिन् ; दंड्य, दोषग्रस्त; 'c. act 'पापिक्रया; 'c. law' दंडविधिःज्ञासनं. —ly. ade. सापराधं, सदोषं. 2 दंडविधिन्यायेन, दंडविधिनत्.—lty, s. सपापता,
अपराधिता, सदोषत्वं. —Criminate, e. t.
दोषीकु 8 U, सापराध-सदोष a. कृ, दोषेण
लिप् 6 P. 2 अभिज्ञंस् 1 P, अभिगुद्ध ते A,
10.—ion, s. अभिज्ञंस्, दोषीकरणं, दोषारोपणं, अभिज्ञंसनं. —Ory, a. अभिज्ञंसक;
सदोष.

Crimp, a. भंगुर, भिदुर. 2 असंगत, विरुद्ध, अयुक्त. =0. t. =Crimple, संकुच् 1 P, पु विद्ध (U, चूज् 10.

Crincum, ८. वि. र्., पुटः ; संकोचः

Cringe, v.i. अंजलिं बंध 9P; साष्टांगपातं प्रणय् 1 P or अनुनी 1 P; 'c. at the feet' अध-श्ररणावपातं कु 8 U (Bh. t. 31). -s., -ing, s. अंजलिकर्मन् यः, अष्टांगपातः; श्र-कृति f. -c. t. See Contract.

Crinigerous, a. रोमवत्, रोमोपम.

Crinkle, 8. चिल्लार्ट., पुट:, भंग:, -१. रं. पुटीभू 1 P, स्यावृत् 1 A. -१. रं. पुटीक्ट 8 U, स्यावृत् ९.

 Cripple, a. or s. पंगु (मू f.). विकल, विकलांग (गी f.); पादाविकल; गातिहीन; ओण.

 -v. t. विकलयति (D.), विकलिक् 8 U,

 चंगीकृ. 2 (fig.) दुर्वलिक् -ness, s.

 पंग्रता, अंगवैकल्यं.

Crisis, क संकट, संकटवेलाः संदेहसमयः: शु-माशुभलग्नं. 2 व्याधिमीमाः -Critical, a संदिग्धः, 'c. time' कार्यसंकट, संकटममयः, कार्यनिर्वहणकालः; 'at c times उपस्थि-नेषु दुगेषु.

Crisp, a - आकुंचित, बंधुर, भंगवत. 2 भंगुर, भिदुर, भिदेलिम. =v.t. (केशान) रच् 10, भंगुरीकु 8 U, आकुंच् c.; 'c. ing-iron, -pin 'केशयमनकीलः; 'c. ed tresses 'चूर्णकुंतलाः, वलीभृतः अलकाः. -atlon, -ature, s. आकुंचनं (केशानां)

Criterion, ह. लक्षणं, चिह्नं, लिंगं, संज्ञा. 2 निकषः.

Groak, v. i. आरद्र 1 P. विक् 2 P. 2 (As a crow) के 1 P. ध्वांक्ष् 1 P. - s. आरटनं: भेकरबः: काकरवः

Croceous, a. कंकमाक, गौर (री f.).

Crock, श. किहं, कज्जलं. 2 भांड. 3 जर्न्सेषर. 4 जरदभ्दः. =८. १. कृष्णीकु 8 U, कज्जलेन लिप् 6 P. =ery, श. मृद्भांडानि (।।); को-लालकं: मार्तिकं. Crocodile, ह. नकः, कुंभीरः, मचरः, ग्राहः, अवहारः (a kind of c.).

Croft, s. वादिका; बाटः, वृश्ति f.

Crone, s. स्थवियां, जरतीं, बृद्धा, जरठा.

Crony, 8. चिरमित्रं, प्रियमित्रं-सुहृङ् m.

Crook, s. दंड:; कुंचिताग्रयष्टि : आकर्षणी; 'by hook or c. 'येन केन प्रकारण; यथा-कथंचित; 'c. back 'कुडजः, म्युडजः, म्युडजः, रः. =v. t. आकुंच् c., वक्रीकु 8 U, कुटिलीकु, नम् c. =cd, a. वक्र, कुटिल, जिद्धा, अराल, नामित, आकुंचित, अर्न, न्युडजः, 'c. bodied 'विकृताकारः; 'c. armed 'कुंपः, कु(कु)णिः, 'e. minded 'कुटिलमित, किन्नाचार, प्रतीप, अरु जुपकृतिः, 'c. with age 'जरानतकाय, प्रतीप, अरु जुपकृतिः, 'c. with age जरानतकाय, प्रतीप, अरु जुपकृतिः, 'c. with age 'जरानतकाय, जरानराम, क्रीटिल्यं, 'कुटिलगरया, जिद्धां, साचि, तिर्यकः, 'ह. टांकुटिल, कुटिलगरया, जिद्धां, साचि, तिर्यकः, 'ह. वक्रता, कुटिलगा, जिद्धाता. 2 विरूपता, विकृति f.

Crop, 8. इस्यं, इस्यसंग्रहः, कृषिफलं; 'c. 8' इस्यक्षेत्राणि. 2 अग्रं, शिखा. -v. l. (शस्यं) चर् 1 P. अह् 2 P, अक्षु 10, चर्व् 1 P. 2 छिद् 7 P, लू 9 U, शस्यं लू or संग्रह् 9 P. -v. l. (up) आचिर्भू 1 P, पादुभू, सहसा उद्गम् 1 P; 'c. eared' छिन्नकर्णाग्र, लूनकर्णाः, 'c. ful' परिपूर्णोद्दर, अतिनृत्त.

Crore, s. कोटि-टी /.

Cross, v. t. 云 1 P, (lit. and fig.), 就-ਤਰ°, ਲੰਬ, ਤੌਰ 1 A, 10, अति इ 2 P, अ-तिक्रम् 1 U. 4 P, आकम्; 'these thoughts e. ed my mind ' एते संकल्पा मम पाइरासन् or आसीत्-सम भूत्-से मनसि (Ka.); ' be e. ed my sight े मम दर्शनपथमागत: (S.3), नयनविषयमवतीर्णः. 2 वि-प्रति-रुप् 7 U, ब्बाहन् $2~\mathrm{U}$. प्रतिबंध् $9~\mathrm{P}$.3 ब्यति-अस् $4\mathrm{U}$; 'with the arms c. ed' sucuentian: स्तनाविनिहितहस्तस्यस्तिकाभिर्यधाभिः (Mal. 4); 'c.legged ' च्यत्यस्तपादः ; ' to c. the legs ' इयस्यस्त्रपादाभ्यां आस् 2 A. 4 (in love) खंडु 10; खंडिता नारी 'c. ed or defeated in love '. = s. क्रज्ञ:. 2 ਗੁਲ:-ਲਂ. 3 प्रतिरोधः, विघ्नः, प्रत्युहः, व्याघातः, प्रातिषधः. 4 व्यस्तरेखाद्वयं, स्वस्तिकचिद्धं, स्वस्तिकं. 🗝. व्यत्यस्त, तिरश्चीन, माचिस्थित. 2 वि-मति-लोम, विरुद्ध, बाम, प्रतीप, प्रतिकूल,3 दुःशील, विद्युन, दुरात्मन् , वकस्वभाव, जिह्मप्रकृति, वामशीलः 'c. road ' उपप्रधः, उपमार्गः : चतुष्पर्थ, ज्ञंगाटकः, 'c.-examine ' विविधं परीक्ष 1 A or अनुयुद्ध 7 A; 'c. grained ' प्रतीप, विलोन, विरुद्धः 'to be c. प्रतीप गम् 1 P, प्रतीपायते (D.); ' c. inultiplication 'वजान्यामः: 'c. threads पूरणं. -ly, ado. तिर्यक्र. व्यत्यस्तं, माचि. 2 प्रतिषं,

प्रतिकूलं, विरुद्धं. 3 पिशुनतयाः, =ness, श. वकता, अञ्चलता, जिह्यस्वभावः, पेशुन्यं.

Crotch, s. अंकुज्ञः, आकर्षणी, बडिकाः.

Crotchet, क कामचारः, लहरी, मनालाल्यं, स्वेरिता

Crouch, v. i. पत् 1 P (पाद्याः), पाद्यां स्थिति 4 A. नम्रीभू 1 P, कार्यं नम् c. 2 चा-दुक्त्या अनुत्री 1 P or प्रसन् c.; See Cringe.

Crow, 8. काकः, वायमः, ध्वांक्षः, मोकुलिः; 'carrion c.' कुणपभुज्ञ, दग्धकाकः; 'c. bai लोहदंडः. =0. i. विक् 2 P, नद् 1 P. 2 वि-कत्य 1 A; See Boast.

Crowd, इ. समृहः, संघः, वृंदं, गणः; See Collection; 'c. of people' जनसंमर्दः, संकुलं, जनाधः, लाकसंघः, बहुजनमेलकः. = १.३० 'to be c. ed' मं-आ-कृ pass., परिषृ pass., संकुल-समाकुल-१. भू 1 l', 'house c. ed with people' जनाकीर्ण-जनसंकुलं गृहः; 'the place was very much c. ed' तसिन् स्थाने महाञ्च जनसंमर्द आसीत्. = १. कः अन्सं-कृ 6 l'. परिषृ c. or पूर् 10. व्याप् 5 l'. संकुलीकु 8 U. 2 संगृद श l'. संगाध् 1 A, संकलीकु.

Crown, s. सुकुट, किरीट:-टं. 2 राज्यं, राजप्दं, राजन्वं, 'placed the c. on 'राजप्दंमारो- पित्तः, राजन्वं, 'placed the c. on 'राजप्दंमारो- पित्तः, राज्यं भिषिक्तः. 3 राजन् क... ज्ञासितृ क.. 4 (Of the head) चूडा, शिखा, मालिः. 5 अग्रं, शिखा, शिखरं, शीर्षकं, शिरस् क., ज्ञां, अग्रभागः. 6 सज् के मालाः 7 रूप्यमुदा =0 t. राज्ये अभिषिच 6 P, सुकुटं परिधा c. (धापयति). 2 संपद् c., समाप् c., निष्पद् c.; 'c.- ed kings' मुधीविसकाः- मुधीभिषिकाः-राजानः; 'to e. all' इदं चत्र विशिष्टतं जातं; 'to be c. ed' कत्र 1 P, सफलीपु, 'his efforts were c. ed with success' सर्वेऽस्य प्रयत्नाः सफलतां ययः-फलिताः.

Crucial, a. सुक्ष्म, निपुण.

Crucible, 8. सु(मू)षा-थी, तेजसावतेनी.

Crude, u: अपक्क, अपरिणत, असिद्ध, असेस्क्कत, आम. 2 अजीर्ण. 3 असंपूर्ण, असमाप्त; अपूर्णकाल, आकालिक (की f·); 'c. form: प्रातिपदिकं, असिद्धं, रूपं. = Jy, adv. अपूर्णकाले. =ness, अ. अपक्रता, आमता, अपाकः, अपरिणामः.

Cruel, a. नृझंस, कूर, निष्टुर, निष्करुण, निर्दूष, निर्मृण, काठिनृहृद्द्य, कुरकर्मन्. -ly, adv. निष्करुणं, निर्दूषं, निष्टुरं, &c. -ty, -ness, ३. नृझंसता, निष्टुरंता, निर्दूषत्वं, कुरता, निर्मृणनाः, 'c. to animals प्राणिहिंसा.

Cruise, श्रमसुद्दे परिभ्रमणं, पर्यटनं. चः रं. परि-

Crum, Crumb, ह. खंड:, लवः, शकलः-ल. 2 उच्छिटं,अक्शपः, पिष्टकशकलः.-Crummy, ब. कोमल, सुदः. Crumble, $v.\ i.\$ चूर्णीचू $1\ P,\$ बिज्ञ pass., जनक्रीचू; पत् desid. (पिपतिषति). 2 विनञ्ज $4\ P,\$ कि pass., अवसद् $1\ P.\ =v.\ t.\$ चूर्ण $10,\$ शुद् $7\ U,\$ निष्पेष् $7P,\$ मु $_{\frac{3}{2}}$ $9P,\$ जिल्ली- कु $8\ U;\$ संढज्ञो विद् $10.2\$ विनज्ञ $10.2\$ कि त्याह., अवसङ् $10.2\$ कि त्याह.

Crump, a. कुस्त्र, न्युस्त्र, वक. Crumple, v. t. संकुच् 1 P, संयुद्ध 10; See Contract. 2 जूर्ण 10, संयुद्ध 9 P.

Crunch, v. 1. दत्तीनिष्णेषु 7 P.

Crupper, s. पुरुद्धचंध:.

Cruse, s. मृद्भांडं.

Cruset, s. See Crucible.

Crush, र. १. संमृद् १ P or c., संपीद् 10, निष्पेष् ७ P, सुद् ७ U, मंथ् १ P, निर्देख् १ P, 10 चूर्ण् 10, 'c. under the foot' पादतलन-पादाधातेन-मृद्र, पादभरेण आकर्ष् १ U, 4 P. 2 विध्वंस् ८., विनद्ग् ८. उच्छिद् ७ P. च्या मर्दन्, निष्पेषः 2 जनसमर्दः, संकुलं. -ing, व. प्रमाथिनः, 'c. defeat' सर्वनाशकरः पराजयः.

Crust, इ. त्वच् / , बाह्यपटलं, वर्ल्सं, वाह्य-वेटनं. 2 घनभागः, बाह्यभागः. - र. १. घनपट-लेन वेट् ८.०० आहु ५ ८ ०० आच्छट् 10, बाह्यतः घनीकु ६ ८ - र. १. घनपटलं बेष् १ १ , बनीभूः संहतीभूः - aceous, व. कव-चिन्, बलकवत्, पटलवत्. - प्र, व. घनपटल-युक्त, सपटल. 2 प्रनीप, परुष, निष्टर, पिद्युन.

Crutch, ४. अवलंबनार्ध टंडः: आधारटंडः. Cry, ਾ /, शुच् 1 P, बिलप् 1 P, रुद् 2 P, परि-देव् 1 A, 10, बाष्यं सुव्-विसृज् 6 P, or पत् c. 2 (of crows &c.) बाझ् 4 A, वि $oldsymbol{\circ} \ 2\ P_i$ नर् $1\ P_i$, रम् $1\ P_i$ $oldsymbol{3}$ वि-उर्-युष् 10, प्रकाश ., प्रख्या c. (ख्यापयति): ing in the wilderness ' अरण्यरुदितं. 4 तारस्वरेण-उद्धेः वद् 1 P, or भाष् 1 A, आ-वि-कुञ् 1 P, आ-, ऋंद् 1 P. 🗝 ऋंद्नं, रुदितं, रादनं, आक्रोशः, विलापः, परिवेचनं. 2 ध्वनिः, स्वनः, स्वरः, शब्दः, नादः: ' c. of distress ' आर्तनादः, करूणस्वनः; रुतं, वि-राब:: (gen. of animals). 3 उत्क्रोश:, घोषणं, उच्चेघोषः, कोलाहलः. =down, अप-वर् 1 P, अवगण् 10, अवमन् 4 A, अपलप्. -out, उत्कृश्, उच्चे:-तारस्वरेण-पुष्. -up, प्रशंस् 1 P, कृत् 10. - : 8. घोषकः, प्रकाशकः, घोषणाकृत ル.

Crypt, ह. गुहागृहं

Crystal, s. रफटिकः, सितोपलः, सितमणिः, स्फटिकाश्मन् m.=a. 'c. like' रफटिकाभः, विमल, स्वच्छः =lize, v. t. स्फटिकरूपेण घनीकु 8 U or घनीभू.

Cub, ह्रावः-वकः, पोतः, कलभः, वत्सः, शिह्यः,

किशोरः-रकः.

Cube, s. चनः; ' c. root ' घनमूलं, यनपदं. -Cubical,a. घनाकार;'c. contentsःयनकलं Cubit, s. इस्त:, किड्कु:; अरात्म m., f. (with the last finger stretched).

Cuckold, s. बंधकीभार्यः; जारिणीपतिः and sim comp.; 'c. maker See Adulterer.

Cuckoo, ३. कोकिलः, पिकः, परभृतः, पुंस्को-किलः (male c.); 'female c. । अन्य-पर-पुष्टा धा भृता, कोकिला.

Cucumber, s. चर्मटिका, चर्मटः, कर्कटी, उर्वाक f., इ(ई) वाक-ल्रf.

Cud, इ. चर्चः, आहारः.

Cuddle, v. i. अंक-निकटे स्वप् $\mathbf{2}$ P or \mathfrak{S} ी 2 A.

Cudgel, s. लगुड:, यष्टि f., दंड:, काष्टं, गदा; 'c.-play' गदायुद्धं, दंडादंडिः =e. t. लगु-डेन प्रहृ 1 Por आह्न, 2 U or तद् 10; 'giving a sound c. ing' लगुडमहारं जर्तरीकृत्य;'c. your memory' स्मृतिं प्रवो-ध्य तावन.

Cue, ह. संज्ञा, इंगित, सूचना; सूत्रं 2 अंचलः

🕉 छंदः, भावः.

Cuff, s. सुष्टिमहारः, सुष्टचाधातः 2 पिष्पलां चलः -८. t. सुष्टिना-पाणिना-तङ् 10 or प्रह् 1 P or आहत्त् 2 U; सुष्टीसुष्टि युध् 4 A.

Cuirass, इ. कवचः चं, उरस्राणं. 2 कूर्पामः; निचोलकः

Cuish, 8. ऊरुवाणं, ऊरुवर्मन् 11.

Cuisine, ह. पाकशाला, पाकपद्धति 🏸

Culinary, a. पाक in comp.; 'c. skill । पाकसिद्धिज्ञानं.

Cull, v. t. उर्ह 1 P. व 5 U; समा-ह; एकव कु & U: 'c. passages' चुर्णिकां क.

Cullion, 🤻 जाल्मः, धूर्तः, शटः.

Cully, ड. वेश्याजितः, सुखमतार्यः.

Culm, s. नालं, कांडे.

Culminate, v. i. उञ्चर्धानं प्राप् 5 P; the sun is c. ing' नभसी मध्यमध्यास्त रविः; (विद्रः) परां कोर्टि-काष्ठां-गम् 1 P, अतिभूमि गम्; पाताभिसुखीभू, क्षयिष्णु ० भू. –ion, s. परा कोटिः, परा काष्ठाः

Culpable, a. सदोष, सापराध, निंदाई, दो-पिन, अपराद्ध, वाच्य, निंद्य, दूषणीय--ness, Culpability, s. सदोषता, अपरा-धिता, वाच्यता.

Culprit, s. See Criminal.

Cult, s. See Creed.

Cultivate, v. t. कृष् 1 P, (land &c.) 2
वृष् c., उप-प्र-चि 5 U, परि-अनु-शील् 10,
अभ्यस् 4 P, आसेव् 1 A, अनुष्ठा 1 P, भव्द
1 U; 'c. friendship with the good'
सतां मैत्रीं प्रचिन्त-अभ्यस्य. =lon, Culture,
१. कृषि र्र., कर्षणं, कृषिकर्मन् ग. 2 अनुशीलनं, अभिवृद्धि र्र., संवर्धनं, प्रवोधनं. 3
उत्सति र्र., उत्कर्षः; 'c. of the mind 'प्र-

बोधः, प्रबुद्धताः, 'men of c. 'प्रबुद्धमनसः-संस्कारवंतः-जनाः, खुत्पकाः, 'c.of learning' विद्याभिवृद्धिः, ज्ञानोक्षतिः. &c. =or, १. कृषी-वलः, कर्षकः. क्षेत्रिन् m. 2 अनुष्ठायिन् m. परिशीलयिट्ट m, संवर्धकः.

Culver, See Dove

Culvert, इ. प्रच्छक्तः जल-प्रवाहः-निर्गमः.

Cumber, v. t. बाष् 1 A, क्क्रिज्ञ, 9 P; कष्टं-दु:खं-आवह 1 P, आतिभारा भू 1 P. -\$. क्रेज्ञः, कंटकः, जल्पं, आतिभारः. -some, Cumbrous, s. कष्ट-दु:ख-कर (शि f.), क्रेज्ञपदः आतिभारभूतः. -Cumbrance, s. अतिभारः, जल्यभूतः. भारभूतः. 2 उपरोधः, प्रतिबंधः, प्रत्युहः.

Cumin, s. जीरकः जरणः, कणा, अजाजी; 'black c.' सुषवी, कारवी, पृथ्वी; पृथुः,

काला, उपक्रंचिका.

Cumulate, See Accumulate.

Cunning, a. विद्ग्ध, धूर्त, चतुर. 2 मायिन, वंचनशील, विपलंभक, कपटिन, =ः विद्ग्धता, धूर्तता. चातुर्य, नेपुण्यं, पहुता. 2 कपटं, माया, वंचनं शाठ्यं, व्याजः, कतवं, छलं. -ly, adr. चातुर्येण, विद्ग्धतया, धूर्ततया, स-व्याजं.

Cup, s. पात्रं, चषकः-कं, भाजनं, कःचपात्रं 2 पुटः, कोशः-षः; 'fond of the c. 'पाना-सक्तः; 'taste the c. of misery, दुःख-भाग् भूं. =c. /. आच्यग-यंत्रेण रक्तं सुच् c. or माञ्च 10 'c.-board 'लघुकोष्ठः; ' c-ing glass' रक्तच्यणयत्रं, 'dry c.-ing ग्राष्ट्रक्या or अल्ड्या आच्यणं.

Cupid. १. मदनः, नमरः, कामः, अनेगः, कंदपः, मन्मधः, मनसिजः, कुसुमवाणः, पंचशरः, मारः, प्रहुमनः, मीनकंतनः, कुसुमेषुः, मकर्ष्यः, पुरुपधन्वा, आत्मभूः, अनन्यजः, चित्त-जन्मन् and sim. comp. -ity, १० लोभः, गृध्वता, अतिलेभः-मृद्या, लालसा, अतिनृष्णा, लाभलिन्मा. 2 कामुकताः

Cupola, 8. तोरणठ्रांगं, प्रासादशीर्षं.

Cur. 8. ज्ञुनकः; See Dog. -rish, a. श्व-शील, दृष्ट.

Curate, क उपयाजकः, पुराहितशातिनिधिः

Curator, s. अवेक्षकः,अधिकारिन् m..अध्यक्षः; c. of a depot ' ग्रंथशालाधिकारी

Curb, क. t. आंद्व 5 U. मं-ित-यम् 1 P, नियंत्र् 10, प्र-ित-मह 9 P, अव-ित-रूप् 7 U. संह् 1 P; 'c. the horses प्रमृह्यंतां वाजिनः (S. 1); See Control also — . सुख-यंत्रणं, सुख्युंखला-लः. 2 यंत्रणं, संयमः, नि-रोधः, &c.

Curd, v. i. द्धिरूपेण घनीभू, इये 1 A. =v. t. घनीकु 8 U, इये c., संहन् 2 P. =3. दक्षि n,; पयस्यं, द्रष्टाः-सं. =y, o. द्धिमय (यी f.) 2 घनीभूत, इयान, सहत.

Curd, -ed, See Curdle, v. i. See Curdy.

Cure, v. t. (disease) कित desid. (चिक-त्मति-ते): प्र-उप-शम् ः. (शमयति), साष्टः, प्रतिक 8 Ü, समाधा 3 U. (persons) सुस्थ-प्रकातिस्थ-नीरोग u. कु; gen.ex. by. निर्-गत-बीत in comp.: 'Rama was c. ed of his fever ' रामो जबरोपशमनास्त्रीरांगः कृतः, प्रकृतिस्थः संजातः: 'c. ed of wounds ! निर्वणः कृतः: निर्विषः: &c. = अ चिकित्सा, उपशमः, प्रति(ती) कारः, रोगोपशमः. 2 सुर्थता, स्वास्थ्यं, 3 भेवजं औष्धं, -able, a. साध्य: 'inc. by physicians ' भिष-जामसाध्यं (R. vill. 93); शमनीय, प्रति-कार्य. -ative, a. रोगहर, रोगन्न (न्नी f.), ष्याधिशमक, शांतिटः -er, अ चिकित्सकः, -less, a. असाध्य, दूरपचार.

Curiosity, s. कुतूहलं, कोतृहलं, जिज्ञासा, कातुकं, कुतुकं; oft. ex. by desid. nouns; 'c. to see' दिद्वा. 2 (Object of c.) अपूर्ववस्तु n. दूर्लभद्रच्यं, उत्कृष्टद्रव्यं. -Curious, a. कुतूहिलिन, जिज्ञासुः कौतु-काकांतिचत्त, कुतुकाविष्ट, सकौतुक: ' my beart is c.to know' जिज्ञासाकांतहृदयोस्मि, oft. by desid ; 'c. to ascertain' 34-लिप्सः. 2 अपूर्व, अदृष्टपूर्व, अद्भव- चित्र, दुष्प्रीप, दुर्लभ; दर्शनीय. 3 सूक्ष्म, विज्ञ; नि-पुण, विचक्षण, सूक्ष्मदर्शिनः = ly, ade. कृत्-हलेन; सूक्ष्मं, अद्भृतं, चित्रं.

Curl, s. चूर्णकृतलः, अलकः, कुरलः: 'hair thick with e s. 'कुंतलाकीर्णाः शिरोक्झः. 2 तरंगः, अमिर्तः =r. t. (केशान्) आकुंच् c. ब्यावृत् c., रच 10. 2 तरंगयति (D) =v. i. जिम्हीभू, बक्रीभू, आकुंच् pasa, व्यावृत् 1A. 2 तरंगायते (D). -ed, -ing, a. कृटिल, अराल, क्रीचत: 'c. mass of smoke? धूमस्योत्पाडः (^{*}U, 3).

Curmudgeon, See Miser.

Current, ह. शुक्कद्राक्षं.

Current, a. प्रचलित, प्रचल, मवसंमत: 'languages c. in In lia : भरतखंडे पच-लिता भाषाः. 2 वर्तमान, विद्यमानः, 'c. year' वर्तमानसंवत्सरः: ' c. report ' जनप्रवादः: ' c. moment' आपातः- आपातरम्या विषयाः (KI. xt. 12). 3 सर्वमाधारण लाकपासिद्ध-विश्वत, 🥩 स्रोतस् ग. प्रवाहः, रयः, वेगः, धारा आय:: ' c. of opinion ' साधारण-मतीच:. -ly, adv. माधारणतः मामान्यतः, लौकिकत**णः**, ' c. known ं लोकपामिद्धः -Currency, ८. प्रचलनं, प्रचारः, प्रसरणं: 'togain c. ' वचलित व. भृ, प्रसृ 1 P. यवह ' c. pass., ' मर्बममत a भू: 'a report gained c. इति जनप्रवादः असतः 2 प्रवाहः, प्रसरः, 3 सुखोद्धार्यता. 4 श्चितित सुद्रा.

Curriculum, १. अध्ययनक्रमः-मार्गः. Currier, ८. चर्मकारः, पाइकृत् т.

Curry, v. t. (favour) अति चाद्रकत्या पसार्व संपद्म c. or आराच् 10. 2 (a horse) अन्य-देहें मूर्जे 2 P. 3 (leather) परिष्कु 8 U, जुद् c. 4 Beat, q. v.; 'c. comb' अध्य-वेहमार्जनी.

Curse, v. t. ज्ञप् 1 U, अभिज्ञंस् 1 P, ज्ञापं दा 3 U (with dat.), आक्तुशू 1 P; गई 1, 10 A. = 8. शाप:, आभेशाप:, आक्रोश:. 2 कंटकः, आधिः ; 'a c. to the family ' कलस्याधिः, कुलांगारः, कुलपांसुलः ; '६ ८. on thy folly ' धिक त्वां मृढ. -ed, a. शप्त, आकृष्ट: See Accursed

Cursory, a. क्षिप, असूक्ष्म, त्वरित, आनिपुण, अनवहित, स्थूल: 'eyen at a c. glance ' स्थलदृष्टचापि. ने y, adv. शीघं, स्थलदृष्टचा, अनिपुणं.

Curt, a. इहरव, संक्षिप्त. -ly, adv. संक्षेपेण. -ness, ह. संक्षेपः, संहारः, संक्षिप्तता.

Curtail, v. t. = इस् c., संक्षिप् 6 P; संह. ${f 1}$ ${f P}_i$ अवस्थिद ${f 7}$ ${f P}_i$ अल्पीक ${f 8}$ ${f U}_i$

Curtain, 8 ज(य)वनिका, तिरस्करिणी, व्यवधानं, आवरणपटः; 'behind the c. नेपश्ये; 'c. lecture' श्राट्यानुशासनं: 'bed c. ' मशहरी, मशकहरी. 🗝. 📒 आवरणेन भच्छद्र 10, व्यवधा $3 U_{\perp}$

Curtsy SeeCourtesy Curtsey Court.

Curve, v. t. नम् c., अव-आ-नम् c., आकुंच् c., वकीक़ 8 U, क़टिलीक़, आवृन्द 10. 🗝. नित र्., आवर्जनं, वक्रता, आक्रुचनं, अंचनं. 2 वक्ररेखा. =a. आनत, वक्र, कृटिल,आभुग्न, जिम्ह: See Crooked. -ated, a. आभूग्न, वक्र &c. -ation, 🐇 आकुंचनं, आवर्जनं, वक्रीकरणं. -ature, 8. वक्रता, वक्रिमन् m., कुटिलता, आनति 🗸 वक्रीभावः.

Curvet, v. i. g. 1 A, बल्म 1 P. -s. फ्रनं, बल्गनं.

Cushion, ४. उपधानं, उपचर्हः, गीठोपधानं-

Cusp, ६. अर्धेद्रशिखा, अर्धचंद्राग्रं. -ated, ७. सूच्यग्र, निाज्ञेताग्र.

Custody, ः. रक्षा, अवेक्षणं, रक्षणं, पालनं, गुप्ति f.; See Charge. 2 निरोध:, बंधनं, कारानिरोधः, आसेधः.

Custom, 🤞 आचारः संनद्दपः, व्यवहारः, रीति f., अनुसारः, कमः, प्रारः, शुल्कं, राजस्व; ' c. house े शुल्कस्यान; officer of c. s' शोल्किक:. -ary, a. आचारिक-व्यावहारिक (की f.), प्रचलित, लोकासिद्ध, लोकिक (की र्.); gen. by आचार in comp.; ' to take flowers as is c.' आचारपुष्पग्रहणार्थ (M. 🗐): आचार-लाजाः: लंट. -arily, ad : यथाव्यवहार,

संपदायातुसारेण, प्रावकः, वंधाखारं. -०: . इ. ग्राहकः, केतु m., नित्यक्रविन m.

Cut, v. t. og 9 U, छिद् 7 P, कुत् 6 P, दो 4 P, ave 6 P, of 4 P, 2 Fre 7 U; संह 10; 'c, ing to the quick' समेच्छिद-भिद मर्माणि कृतत्; 'c. a hole through,' स्वप् 4 P, निभिद, समुत्क 6 P; 'c. a figure' भतिहां-कीर्ति-लभ 1 A; 'c, short' संह 1 P, संक्षिप 6 P; न्यूनीक 8 U; to c. the matter short ' किंबहुना; 'c. ing short my speech' मद्भावनमाक्षिष्य; 'c. to, or in, pieces ' खंडशः-लवशः-छिद्. -v. i. उद्भिद् pass., उत्पद् 4 A, स्फुट् 6 P. =8. छेदः, महारः, आघातः 2 कृत्या, स्वातं. 3 खंडः-हं, भागः, दलं, लवः, लेशः. 4 सरलमार्गः, अवि-मार्गः. 5 रीति f., रूपं, मार्गः, पद्धति f. 'c.purse' ग्रंथिभेदक: चोर:: 'c.-throat' कंठच्छेदकः; प्राणधातकः, धातकः; (a.) मारा-त्मक, वधोद्यत. -down, अवस्थिट्, कतित्वा निपतः . - off, निकृत, ब्यवस्थिट. 2 उच्छिद्, उन्मृत्र्ः10. विनश्र् \mathbf{c} . $\mathbf{3}$ विलुप् \mathbf{c} ., अपनी 1 P, 4 विस्छिद, अव-मि-रूप् 7 U, खंड 10, :निवार् 1ंं. =out, उत्कृत् c. 2 परि-सं-करुप् c. (मनसा): निरूप 10, चिंत् 10, युद्ध 10. 3 अतिकम् 1 U, 4 P, अतिका 2 A; See Excel. -ter, 8. छेदक:, छेत् m., छिद in comp.; 'wood-c.' काहरिकद. -ting, s. छेटनं, कर्तनं, &c. 2 संड:-इं, शकल:-लं, दलं. - व. तीव, तीक्ष्ण, मर्मभेदिन, मर्मस्प्रज्ञ-छिद्, अर्रतुद.

Cutaneous, a. त्वाच (ची f.), त्वक्रसंबंधिन, त्वच्च in comp.; 'c. disease ' त्वग्रागः.

Cuticle, 8. बाह्यत्वस् f., बाह्यसमिन् ॥.

Cutlass, इ. खङ्गः; कृपाणी.

Cutler, ८. द्युरिकाकारः, शसकारः.

Cycle, 8. चकं, आ-परि-वृत्ति f., पर्यायः; कालचकं.

Cyclone, 8. चक्रवातः, वातावर्तः-

Cyclope(@)dia,: s. See Encyclopedia.

Cygnet, 8. हंसशावकः, बालहंसः.

Cylinder, श. गोलः, वर्तुलं -Cylindrica!, a. वर्तुल, गोलाकार.

Cymbal, 8. झलकं, झल्री.

Cynic, इ. मनुष्यद्वेषिन् m. न्त्री, a. सदावक, कुटिलक्षील, दूरात्मन, वकभाव, निंदाशील.

Cynosure, ह. ध्वः ; ज्योतीरथः.

D.

Dab, ए. १ मिक्तद्वरेषण लघु तड् 10. = s. लघ्वाघातः, निषेकः 2 लघुर्षिडः 3 क्षिप्तपंकः -

Dabble, ए. १. सिच् 6 P. मोक्ष्य 1 P, लिप् 6 P. -ए. १. जले-फी-फीड्र 1 P, 'd. ing in books' पलुवामाहि पंडित्यं (H. 1), शाज-चुंबनं -- er, १. जलफीडः; शास्त्रचंबकः.

Dacoit, 8. दस्यु m. -y, 8. दस्युकर्मन् n.

Dagger, ह. कृताण:, द्वारिका, कर्तरी, असिपुत्रि-का; 'at d. e drawn' सदाबद्धवेर a.

Daggle, e. t. मलेन दुष् c. (दूषयति), पंकेन लिप् 6 P.

Daily, See under Day.

Dainty, a. स्वादु, श्रीचर, सुरस, मिष्ट. 2 लिलत, कोमल, मृदु, सुक्ष्म. 3 अतिविनीत, अतिसम्य. = 4 मिष्ट-विशिष्ट-भोजनं, स्वाद्वसं, भोजनविशेषः. = 1y, adv. स्वादुतया, लिलतं, कोमलं. = ness, 8 स्वादुता; कोमलता, ला-लिल्यं, विलासः, विश्वमः

Dairy, s. दुग्धज्ञाला, दाधमंथनगृहं; 'd. maid'

गोपकन्याः आभीरीः गादोहिमी.

Dais, & सवितानं उच्चासनं.

Dale, ह. द्री, कंदरः, उपत्यका.

Dally, v. 2. विलस्स् 1 P, विभ्रम् 1, 4 P, कीड् 1 P, रम् 1 A, विह्न 1 P, 2 Delay, q. v. -ance, 8. विल्लामः, विभ्रमः, कीडा, विहारः, कामचेष्टा.

Dam, ह. सतः, जलावरणं, धरणः 2 (पञ्चनां) मातु र्रः, जननी अंवा, प्रसुः. = . t. (up) (सेतुना) जंल निरुद्ध 7 U or संसंभ् 9 P.

Damage, s. ह्यानि f., अपकारः, अपायः, नाजः, ध्वंसः 2 (of things in use) सयः, क्षति f., उपक्षयः, अपचयः. 3 निष्कृति f., प्रतिफलं, क्षतिपूरणं =v. t. नि-अप-कु 8 U. कि c., नज्ञ् c., दुष् c. (दूषयति). 2 हिंस् 7 P. क्षण् 8 P.

Damask, s. चित्रदुकुलं. -v. t. Variegate, q. v.

Dame, s. आर्था, अवर्ता (in addressing).
2 स्त्री, गृहिणी, 'old d. 'वृद्धा स्त्री, पुरंधी.
Damn, e. t. दृंड् 10; See Condemn. 2
नरकदंडं आदिक्ष् 6 !', नरक निष्त c. 3 गर्दे
1, 10 A. See Censure. -able, a. गर्द्धा,
निंद्य 2 नरकदंडाई. -ation, s. निरयनरक-वास: ; नरकदंड:, नरकयातना,
विनिषात:, अनंतदंड:-यातना.

Damp, ८. क्रिज़, स्तिमित, आर्द्र, जलसिक, उन्न; 'to be d.' क्रिट् , 4 P. 2 विषण्ण, म्लान, अवसन्न, भग्नात्साह. =८. क्रेट्ः, जलावसेकः, स्तेमः. 2 बाष्पः, धूमः. 3 विषादः, म्लानता, उत्साहभंगः. =८. ६ क्रिट्रः ६, उंद् 7 P. आर्द्रीकु 8 U. 2 भंज् 7 P. संद् 10, ध्वंस् ६, भग्राद्रा ६. क्रु. भग-ध्वंसं-क्रु; 'do

92

not d. his energy 'तस्योत्साहभंगं मा क्रथा:; 'd. ed by defeat' पराजयेन भग्नो-त्साह:. -ish, a. आक्रिक, ईपदाई. -ness, ३. आईता. क्रिकता.

Damsel, क्र करेया, बाला, कुमारी, बालिका, युवति (ती) र 'da's child' कानीनः (नीर'); 'celestial da' अप्सरस् र्रं,

स्वर्गस्ती-यो। बत

Dance, क. i. चृत् 4 P, नद् 1 P; 'who always d, s attendance' यः अहर्निशसुप-रिवानिति (Ka. 109); or merely सांजलि उपस्था 1 A or उपास् 2 A. = c. t. चृत् c, संचल् c. = s. चृत्यं, लास्य तांहवं, नाट्यं, पाद्न्यासः. = er, s. नटः, नर्तकः, कुशीलवः, शैल्र्षः; 'male d. in a female dress' भ्र (भ्रु or भ्रू) कुंसः (ज्ञः). = ing, s. नाट्यं, चृत्यं; 'd. girl' नर्तकी, 'd. house-school' चृत्यशाला; 'd. master' नाट्याचार्यः.

Dandle, v. t. अंके निधाय लल् 10. Dandri(u)ff, s. मज्जा : दारुणं.

Dandy, 8. सुवसनः, सुभगंमन्यः : दांभिकः

Danger, ३. भयं, भीति. ते, इंका, संदेहः, संशयः2 आपद्-विपद् ते, अपायः, अनर्थः, व्यसनं, संकादः, दुर्गः कुः छुं, कष्टः-छं, 'ते to life' जीवितसंशयः; 'the hour of d.' आपत्सम्यः; 'money is in d. of being lost' द्वायापहरणस्य भयं वर्तते; 'without any d.' अकुतांभय कः; 'brought into d.' संशयित; 'attended with d.' संदिग्ध, संशयदोला- छड. =८ ८ संशये पत् ८, संशयस्थ ४ कृ 8 ८ - - 0 क्षा कं संकादः, संशयः ४ भ्यावह, भयं कर, भीतिषद्, भयं हतुकः, oft by (इ.) in comp. 3 संदिग्ध, शंकाकांत, संशायाज्ञ, विपज्जनकः, 'a d. man ' अविश्वास्यः, यानुकः. - - ously, ada अपूर्वकं; 'my biother is d. ill मम भ्राता जीवितसंश्य वर्तते.

Dangle, v. i. ਕੁਲ 1 P. ਕੁੜ 6 P. ਚੰਚ 1 P. ਨਜ਼੍ਰ 1 A; 'd ing at the feet ਪਾਫ਼ਨਸ਼, ਚੁਪਾਲਾਲ.

Dank, a. See Damp.

Dapple, v. (. चित्र 10, कर्नुरीकृ. 8 U. कल्माषयित (D.). = ed, u. चित्र, कर्नुर, कल्माषित, शयल.

Dare, o. /. धृष् 5 P., उत्सद् 1 A; साहस हु 9 U, ज्ञक् 5 P. -c. t. आहे 1 A, धृष् c. -अ आहानं, योधसंरावः: -ing, अ साहसं, धाएची, धर्य, प्रगल्भता, निभीकता. -a साह-सिक (की /), निविज्ञंक, धृष्ट, ज्ञूर, प्रगल्भ, निभयः -ingly, adv. धृष्टं, साहसंन, प्रगल्भ, निभयः -ingness, s. साहसं, धृष्टता, &c.

Dark, a. अंधकारमय (यी f.), तिमिरावृत,तमी-वृत, तामस (सी f.), तमस्विन्, निष्पभ, सिंब-

भिर, सांधकार, 2 कच्च, इयाम, नील- 3 अस्पट₋ गूढ, दुर्बाध. 4 पाप, दृष्ट, सल, नहीं, निंद्य; 'd. in soul तमोश्वति, पापात्मन् ; 'd. thoughts' पापसंकल्पाः. ८., =ness, ६. अधकारः, तमत् n., तमिसा-सं, ध्वातं, तिमिरं; 'quality of (tendency to) d. ' तमोगुण: ; 'slight d. ' अवतमसं; ' pitchy (blinding) d. ' अंधेतमः, साचिभेद्यं तमः : ' in the d. ' रजनीतिमिरे: 'all-pervading d.' मंतमसं. 2 गूर्ड; रहस्यं; 'I am still in the d. about the matter 'तस्यार्थस्याहमद्याप्यन-भिजः, न किमपि वेदिः =en, ४. १. अंधकारय-ति (D.) , तिमिरेण आवृ 5 U, तिमिरेण आच्छद् 10. 2 (fig.) कलुषयति-कलंकयति (D.), दुव् c. (दूवयति); 'face d. ed. with fury 'कोपकलाविताननं. = : . 4. अधी-भू 1 P. -ish, a. ईषत्कृष्ण, आनील -ly, adv. साधकारं, अस्पष्टं, अव्यक्तं, गूढं. -some, a. निष्यभ, तमोवृत.

Darling, a. प्रिय, प्रियतम, द्यित; ex. by जात, तातः = ३. स्नेहपात्रं, वत्तः, जातः, द

यितः,

Darn, 8. वस्त्रसंधिः. = 0. 1. जीर्णवस्त्राणि सिव् 4 P. or संघा 3 U.

Dart, 8. अस्तं, शहरं, शंकु:. 2 बाणः; See Arrow. =0. 4. सुन्-क्षिप् 6 P, अस् 4 P, पत् c., विस्त्र 6 P, (with loc.). =0. 4. जवन-तहसा-सवेगं-उत्था 1 P, or पलाय् 1 A. 2 सहसा उदि 2 P or आविर्ध् 1 P. 3 स्क्रा 6 P, विलस् 1 P; 'd. on रभसा-जवेन प्रचल् 1 P or आपत् 1 P or अभिद् 1 P.

Dash, ७. १. रभसा प्रक्षिण् 6 P or पन ८., आप्रत्या-इन् 2 U; 'd. ed her head
against a rock प्रस्तरं तस्याः शिरः आजग्ने.
2 मृद् 9 P, प्रभंज्र 7 P, खंडशः क् 8 U,
चूर्ण् 10, विद्व 10; 'the ship was d. ed
to pieces 'पोतः खंडशो भग्नः, सहस्रधा विदिणः, (प्रतिवातेन) शकलीकृतः. 3 अवकृ
6 P: उक्ष 1 P, सिन्द 6 P. 4 मिन्द्र 10. 5
विनश् ८, व्यामुज्ञ 2 P or ८, विलुप् ८.
– ए.१. (against) आपत् 1 P, आन्समान्डन. 2
शक्तिभू ! P, विद्व-प्रभंज рава; 'd. off'
जवेन प्राय् 1 A or अपस् 1 P - अ. संबद्दः,
समाधातः, अभिघातः, निष्पेषः, संमर्दः. 2
प्रहारः, आधातः, आक्रमः. 3 प्रागल्भ्यं, धीरता,
उत्सादः.

Dastard, -ly, See Coward,-ly.

Data, 8. स्वीकृतानि तत्त्वानि; उपन्यासः.

Date, s. सर्जूर:-रि. 2 काल:, तिथि m. f.; कालाषथ:, लेखनदिवस:-तिथि:-दिनं; 'out of d.' व्यवहारातिकांत. = v. t. दिनं-तिथि-। लेख ७ P. = v. दे! (from) आरम् 1 A (with abl.); विशिष्ठकालादारम्य पद्वत् 1 A.

Daub, v. t. लिप् 6 P, अं 7.P, दिह 2 U. 🗝 हेपः, बिहेपनं. 2 कुचित्रं, कदाहेरस्यं. -cr, 8. लेपक:. 2 अक्टशलचित्रकरः. -y, a.

ज्यान, सांद्र

Daughter, s. कन्या, दृहित f., तनया, पुत्रि-का, आत्मजा, सुता, पुँजी, नंदिनी; oft ex. by Patronymics; 'd. of Parvata' पार्वती: 'd, of Janaka ' जानकी: 'd.-inlaw 'स्तुषा, वध्:.

Daunt, c. 1. त्रस् ८., भी ८., उत्साहं-धेर्य-भंज् 7 P, भग्नाज a. कू 8 U, धैर्य स्खल c. -less, (und.-ed), a. निर्भीक, निर्भय, अजात-रांक, अभीत, अस्वालितधेर्य, -lessness, €. अभयं, विशंकता.

Daw, १. द्रोणकाक:.

Dawdle, r. विलंब 1 A; कालंह 1 P or **क्षि**णु 6 P.

 \mathbf{Dawn} , s. उषस् f_{\cdot} , n_{\cdot} , प्रत्यूषः, प्रभातं, विभा-तं, दिनमुखं, अं**रणोद्यः ;**ें it is d. ंप्रभाता रजनी. 2 उदयः, 'd. of liberty ' स्वातं-इयोदयः ; 'belonging to the d.' उषस्य, प्रभातीय, (8.) in comp. =v. i. आविर्भू 1 P, उद्भिद् pase., उद्भू 1 P, प्रभा 2 P; 'before the day d. ed ' अपभातायां श-र्वर्याः; ' the day d. ed ' प्रभाता रजनी.

 $\mathbf{Day}, 8$, दिनं, दिवसः, वासरः, अहन् n., वारः 'a lunard.' All m. f., 'd. by d. ' हिने दिने, अनुदिक्तं, प्रत्यहं: 'by d. 'दिवा: 'the next d.' परेड्ड:, 'the d. before' पूर्वेड्ड:; 'another d.' अन्येड्ड:; 'the other d.' आचिरं; 'd. and night' अहानिशं, अहोरात्रः; दिवारात्रं, नक्तंदिवं; 'all d. long' अहर्निशं,रार्त्रिदिवं, दिवा-निशं-रात्रं; 'till this d.'अद्य पावत: 'the d. after to-morrow' परभ्यः: ' he gained the d. तस्मिन् दिने स वियजी बभूव; 'd. break ' See Dawn; 'd. labour' बातं, दैनिक कर्म; 'd. labourer ' ब्रातीनः; 'd. ligḥt ' सूर्यप्रकाशः, दिन-ज्योतिस n.; 'd. star' प्रभातनक्षत्रं: 'd. time 'दिनकालः, दिनसमयः; 'being in the d. ' दिवातन (नी f.); ' during d. ' दिवा -Daily, a. हैनिक-मत्यहिक- आहिक (की f.), दैनंदिन (नी f.) 'd. business ' आह्रिकं, नित्यकर्मन् n. -adv. प्रति in comp. with 'day '; प्रत्यहं, प्रतिदिनं; दिने दिने, अहरहः. &c.

Daze, v. t. See Stun.

Dazzie, 🐈 t. 🕻 the eye) चक्षुपः तेजः प्रति-हन् 2 P (Ka. 43); नेत्रं प्रतिहन्. -ing, a. दुष्पेक्ष, दुर्निरीक्षः ' of d. splendour ' प्रभाविशेषोद्यदुर्निरीक्षः (R. vi 5); नेव-श्रतिचातिन्, (विजित्य नेत्रश्रतिचातिनीं प्रभां K. v. 20)

Dead, See under Die.

Deaf, ह. बधिर, भोत्रविकल, अकर्ण, एड ; 'd. and dumb ' एडम्क:. -cm, v. t. विश्वात (D.), कर्ण उपहन् 2 P, नधिरीक 8 U; 'd. ing all directions with cries of alas हाहानिमादेनदिशो बधिरयंतः. -ly, adv. वधिरवतः अश्रुतिपूर्वे, =11058, ह. प्रधिरता. एडता, अवणाक्षमता,

Deal, 8. बाहुल्यं, प्राचुर्यं ; 'a good d. of' बहु, प्रचुर, भूरि, विपुल; 'a good d. of corn 'बहुधान्यं: 'a good d. ' (adv.) अत्यंतं, वह, भृञं, गार्ड, अति or सु pr.; सू-तप्त, आतिक्रश, &c. $oldsymbol{2}$ देवटारु n. -c. t विभक्त 1 U, परिऋष्प् c₁, पृथक् पृथग् विन्यस् 4 U. 2 विक 6 U, ब्यस् 4 P; 'd. blows' सु-ष्टिना प्रह 1 P, आधातं-प्रहारं-कू 8 U . = v . रे. (in) पण् 1 A, व्याप् 6 A; ऋयविऋयं क. व्यवह 1 P; 'he does not d. in missiles' नास्य व्यवहारोस्रोषु (U. 5). -with, आचा 1 l', बृत 1 A, व्यवह. 2 मतिक 8 U: निरुष 7 U; स्पर्ध A; See Contend. 3 विधा 3U, बराकि, विनी 1 P; 'easy to d. 'बि-धेयः, वइयः. -er, इ. वणिक्य् m.. आपणिकः, विपणिन मान क्रयविक्रयिन मान्य व्यवहारिन-व्यापारिन्-व्यवसायिन् m.; 'd. in wood' काष्ठच्यवहारक:. -ing, ह. वाणिज्यं, निगम:. विपणः, क्रयविक्रयः. 2 व्यवहारः, व्यवसायः, आचरणं, व्यापारः, चेष्टितं, क्रिया, कर्मन ॥.. वृत्ति र्., वर्तनं. उ संव्यवहारः, संसर्गः, संगमः.

Dear, a. बहुमूल्य, महार्घ-र्ह, महामूल्य. 2 त्रिय, दयित, वहुभ, अभिमत, इष्ट, क्रांत, अभी-प्सित ; 'd. friend ' हृद्यंगम: सता ; 'as d, as one's life ' प्राणिप्रयसम. 3 (As a term of endearment) द्यित, कांत, जात, वत्स, प्रिय; 'd. Jânaki' प्रिये जानकि: वत्म राम, $&e = adv_{+}, -|y|$, बहुमूल्येन, म-हार्घण. 2 अत्यंतं; भुप्रियं, सुप्रीत्या, अति-सpr. 3 अहो, चत, हा, हंत, अहह. -ness, s. प्रियता, अभीष्टता, प्रीति f. 2 बहुमूल्यं, महा-र्घता, महार्घः.

Dearth, s. द्रिभेक्षं, दृष्काल: : ' d. felt : नी-वाकः, प्रयामः. 2 अभावः, अप्राप्ति 🖯 , विरहः, दर्लभता.

Death, See under Dic.

Debar, v. t. नि-मति-षिध् 1 P, निवाइ 10, नि-रुध् $7~\mathrm{U}\cdot\mathbf{2}$ निराकु $8~\mathrm{U}$, निरस् $4~\mathrm{U}$. ulletDebark, v. i. उह 1 P, नौकाया अवतः -v. t.

अवत् ः

Debase, v. t. Ex. by \$\infty\$ 8 U, with Base. q. v.; अपकृष् 1 P, स्वपदात पत c. or भंका c. or च्यु c.; लघुक्त, अवज्ञा 9 P. -ment, ८ अपकर्षः, अभिभवः, पद्च्यावनं, लघूकरणं, अवमानना, अवज्ञा. 2 अप-नि-क्रष्टता. अधो-गति ∫₁ नीचस्थिति ∫.

Debate, ह. वि-,वादः, वाद्यातिवादः. वाद्युद्धं, विचारः, वितर्कः, हेत्रुवादः. 🗝. र. विचार ८.. 94

वितर्क् 10; See Argue. = ह. ं विवर् 1 A, विप्रलप् 1 P, वाक्कलहं-वाद्युद्धं-कु 8 U. = टा. के वादिन् क., वितर्किन्-विवादकुत्-हेतुवादिन् क. = ful, a. वादिप्य, विवादकाल, वादाधिन् Debauch, v. l. दुष् c. (हूष्यित), नञ् c., सत्यथात् च्यु c. or भ्रंज् c.; 'd. a girl.' (कन्यां) दुष् c., धृष् c., सतीत्वाद् भ्रंज् c., क्षत्योनिं कृ. = कामावेशः : विषयाप्यापाः, विषयन्तर्तिः - = टा. कामावेशः : विषयाप्यापाः, विषयापाः, कामासकः, कामासकः, विषयोपभोगतः 2 दुराचारः, दुष्चितिः, खंडितद्वनः = = r. कः दुष्पः, नाशकः : = r. कः दुष्पः, नाशकः : नाशकः = रा. कः दुष्पः विषयासक्तिः f.,

कामासक्तता,विषयापभोगः, व्यसनः विषयित्वं • Debenture, ४. प्रतिज्ञापत्रं, नियमलेखः

Debilitate, v. t. तेजो ह 1 P or नश् ८.; क्षे c. (भ्रापयित), दुर्जलीक 8 U, भ्रीणीक. ed. a. दुर्जल, भ्रीण, कृश, अशक्त, भ्राम. -Debility, ४. दोर्जल्य,शक्तिहीनता, म्रामता, कार्य, तेजोहानि /., शक्तिभ्रयः, शक्तिपातः, अशक्तता. Debit, v. t. देयधनभागे लिख है P.

Debonair, कं सम्य, शिष्ट, सुशील, सुविनीतः आर्य. = ly, adv सम्यवत्, सुविनीतं.

Debt, s. ऋणं, 'pay off or discharge a d.' ऋणं दा 3 U or जुद c., अन्नुणतां-आन्द्रण्यं गम् 1 P; 'he paid off the d. of his master by h's life ' स्वासुभिर्मर्तुरान्द्रण्यं गतः (M.5); 'discharge of d.' ऋण-शोधनं-निस्तारः, ऋणमेक्षः; 'involved in d.' ऋणाम् स्तान्द्रण्यं, 'run into or incur d.' ऋणं कृ, ऋणं, अन् 9 P; 'free from d.' अन् ए., अन्या, अन्य, अन्या, अन्य, अन्या, अन्य, अन्या, अन्य, अन्य,

Decade, ८. द्शकं ; ' d. of year ' द्शक्षे. Decadence, } Decadency, } ४. क्षयः, अवपातः, अवसादः.

Decagon, ४. द्शास्रं, द्शभुजः.

Decamp, ए. ं. कटक-शिबिर-त्यन्त् 1P, कटक-निवशाद् अपस् 1 P or अपकस् 1 U, 4 P, सहसा पलाय् 1 A or अपकस् =ment, इ. कटकत्यागः, अपसरणं, पलायनं ; अपगमनं.

Decant, v. t. काचपात्रे सु c. or निक्षिप् 6 P, =er, काचपात्रं, कृपी.

Decapitate, See Behead.

Decay, v. i. श्लि pass., क्षयं-लयं-या = 2 P, ज 4 P, जा pass., चहस् 1 P, अवसद् 1 P; गल 1 P, नज्ञ 4 P, मली 4 A, श्लै-स्ले-रले 1 P, स्वस् 1 A; 'with d.- ed leaves' प्रपर्णः-शीर्णपणः- (बृक्षः). =v. t. Causal of roots above. =s. क्षयः, अवसादः, जीर्णता, च्हासः, प्रलयः; नाहः, अपचयः; क्षामता, गलानि f.=ing, a.क्षियन, क्षीयमाण, विशीर्णमाण.

Decease, v. i. सु 6 A, उपरस् 1 P; See Die. -श. मरणं, सुत्युः, निधनं, तद्यत्यागः, उपरमः, संस्थानं, -ed, a. Dead, q. v Deceive, v. t. चंच् 10, प्रतृ c.. प्रसुष् c., भ्रम् c. (भ्रमयति), सुद् c.; See Cheat; 'you are much d. ed (in thinking so)' महाभ्रमोयं तव. =er, s. वंचकः, प्रतारकः, कितवः, मायिन् m., धूतः, शठः. =Deceit, -Deception, s. प्रतारणा, कपटं, द्यसन् n., छतं, वंचनं-ना, केतवं, माया, विप्रतंभः, छूटं, अतिसंधानं, उपधिः. 2 मोहः, भ्रमः. =ful, -Deceptive, a. कपटपर, वंचक, धृतं, क्षेत्र-शिल, कपटिन्, मायिन, छाभ्रिक, शठः कितवः 2 भ्रमकारिन, मोहिन्, भ्रांतिजनक, मोहोन्त्याव्क. =fully, adv. सन्यानं, छस्ना, मायवा, सकपटं, छलेन.

December, . सहस्य:, मार्गशीर्षपौषी.

Decennial, a. दशवार्षिक (की $f \cdot$), दशवर्षी-य-ण, दशवर्षस्थायिन्.

Decept, a. विनीत, सविनय, समर्याद, शिष्ट, सम्य. 2 युक्त, उचित, याग्य, उपपक्ष, शिष्टा-चाराजुरूप, साधुसंमत. -ly, adv. सविनयं, सम्यतया; युक्तं, यथातथं, यथोचितं. -Decence,-cy, s. विनयः, सम्यता, मर्यादा, लजा, शालीनता. 2 ओचित्यं. युक्तता, उपपित /-, यथार्थता.

Decharm, v. t. मंत्रं मतिक 8 U.

Decide, v. निर्णी 1 1', v वस्ता 4 1', निश्चि 5 U, परिच्छिद् 7 1', अव-संप्र-धु 10; $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ $^{\circ}$ case ' कार्य निर्णी, ब्यवहारं दू शू 1 l' or अ-देश 1 A; ' perplexed so as not being able to d. ' अपरिच्छेदाकुलं (5, 6). 2 निष्पद C., साध C. - 2d, a. निश्चित, धूव, दृढ, स्थिर, स्थिरो निश्चयः: ' वे. or firm resolution '; असंदिग्ध, नियत, व्यवस्था-पित. -cdly, adv. असंशयं, नूनं, नियतं; See Cortainly. -cr, s. निर्णेत m., निश्चा-यक: : प्रमाणपुरुष:, -Decision, 8. निर्णय:, निश्चयः, व्यवसायः, संप्रधारणं, परिच्छेदः. 2 (Final result) निर्णय:: निष्पत्ति f. -Decisive, a. संशयच्छिद, निर्णायक, असंदिग्ध, निश्चयकारिन, निश्चायक; 'said in a d. ly stern tone ' परिच्छेदनिष्ठरमाह स्म (Ka. 277). =ly, adv. सनिश्चर्य, अ-संदिग्धं, सनिर्णयं; दृढं, स्थिरतया.

Deciduous, a. पातुक, पतनशील, क्षयिन, अ-स्थापिन. -ness, s. अवपातः, विध्वंसः, पतन-शीलता. 2 अस्थापित्वं.

Decimal, a. दशक, दशस्पितः = इशांशः.
-Decimate, r. t. दशमाशं ग्रह् 9 P, दशमं
पुरुषं उद्वह 1 P.

Decipher, v. t. (a letter &c.) निर्-अञ्चल्य द., (गृहाक्षराणि) व्याख्या 2 P, स्पष्टीकु 8 U, व्यान्क, विश्वदीकृ ecr, s. व्याक्षातृ m., विवरणकृत् m. eing, s. व्याक्ष्यानं, स्पष्टीकरणं

Deck, v. t. अलं क 8 U, सूच् 10, मंद्र 10; See Adorn. 2 आच्छद 10, आस्ट्र 9 U.-s.

नौतलं, नौकाप्रष्ठं

Declaim, v. i. (against) square 1 A, निंदू 1 P, आक्षिप 6 P; See Abuse. 2 सालेकारं व 2 U, वाक्तांडवं कु 8 U. -er, Declamator, 8. वाक्पदुः, वागीशः- 2 निर्भ-त्स्कः, निदकः -Declamation, 8. सालं-वचनं, शब्दपांहित्यं; बाक्कातुर्ये, वाक्तांहर्वः

Declare, v. t. बद् 1 P, क्यू 10, स्था 2 P, आ-म-रूया ः (रूयापयति), प-काञ्च ः, प्रक-टीकु $8~\mathrm{U}$, उद्-चुद् 10, नि-आ-विद्रं c-, अ-भिधा 3 U. 2 उदीर C., उच्चर C., कत् 10, स्म 1 P, (in scriptures). -v. i. स्वमत-अभिवायं-निविद्ध c. or ज्ञा c.; 'd. for 'अव-लंब 1 A, आश्रि 1 U, the army deed against its king, स्वराजानं परित्यज्य प्रतिपक्षं समालंबत सैन्यं. -ation, 8. प्रक्या-पनं, प्रकाशनं, आख्यानं, ज्ञापनं, कीर्तनं, निवे-दनं. 2 उक्ति f., बन्दनं, भाषणं, प्रतिज्ञा, उप-न्यास: -atory, a. ख्यापक, ज्ञापक, निवे-दक, वाचक, सूचक, अभिधायक -edly, ade. स्पष्टं, व्यक्तं, प्रतिज्ञापूर्वकं.

Decline, v. i. क्षयं, प्हासं-या-इ 2 P, or गम् 1 P, अवसद 1 P, क्षि pass,; संस् 1 A, ध्वस 1 A, अपाचि-विश pass. 2 त्यक् 1 P, विचल 1 P, निश्रुत I A, भ्रंश I A, 4 P. 3 परिणम् 1 P, आ-अव-नम्, अस्तं गम् 1 P, अस्तमवलंब $1 \, \mathrm{A}_{\mathrm{s}}$ अनेन समयेन परिणतो दिवस: (Ka. 47) ' the sun had d. ed' &c. =v. t. घत्याख्या 2 P, प्रत्याचक्क 2 A, प्रत्यादिका $\mathbf{6}$ \mathbf{P} , अपाक्त $\mathbf{8}$ \mathbf{U} , परिवर्ज $\mathbf{10}$. $\mathbf{2}$ आ-अव-नम् c. (नमयाति), अपकृष् 1 P, आवृद्धः 3 शब्दस्याणि आस्या or कथ्10.=3. ऱ्हासः, क्षयः, परिणति ∫े, पातः, अवसादः, ध्वंसः. अपचयः, अस्तः; 'in the d. of life' in d.-ing years 'पश्चिमे वयसि, परिणत-वयसि. 2 देहक्षयः, क्षयरोगः.-ation, अ. भ्रंजः क्षयः, च्युति f., λ c. 2 वक्रता, अवनमनं, आवर्जनं. 3 क्रांति f.अपगम:.-Decleasion, विभक्तिक्तपाणि, शब्दविकारः. 2 क्षयः-

Declivity, ह. अवसर्पिणी भूमि:, उत्संग:. -ous, Declivous, a. प्रवण, अवसर्पिन्.

Decoct, v. t. my 1 P, yer 1 P. -ion, s. क्राथः, कषायः-यं, निर्यासः.

Decollation, s. श्रीवेंच्छेदः.

Decompose, v. t. प्रथक् कु 8 U; ध्या-क्र, वि-ली c., विद्र c. -ition, s. पूथकारणं, व्याकरणं, विश्लेषः, बिलयः.

Decompound, v. t. प्रमुखिश 10.2 Decom-

pose, q. v.

Decorate, v. t. भूब् 10, प्रसाब् c., अलंक 8 U, मह 10. -iou, s. प्रसाधन, मंहन, भूषणं, अ-लंकारः, परिकारः, आभरणं, 2 आकल्पः, वेषः, नेपथ्यं, प्रति (परि)कर्मन n. =01, s.

प्रसाधकः, विभूषकः

Decorous, a. बिनीत, सविनय; युक्त, उचित; See Decent. -Decorum, ६ विनय:. म-र्यादा, सम्यता, शिष्टाचारः, सुरीति f_{ij} सौ-जन्यं 2 दुक्तता, ओचित्यं

Decorticate, v. t. त्वचं निष्कृत् 1 P, निस्त्व-

चीक 8 U, निर्वल्क्यति (\mathbf{D} .)

Decoy, v. t. कपटेन आफूब् 1 P, बि-, सुह c., प्रतुभ c., प्रतृ c.: See Cheat. 2 पाशे बंध-

Decrease, v. i. परिक्षि Pass., ज्हासं गम्1 P, or या-इ 2 P, अवसद 1 P, जहस्र 1 P, अ-ल्पीभू 1 P, न्यूनीभू, अपाचि pass =v.t. न्हस् \mathbf{c}_{\cdot} , अल्पीक $\mathbf{8} \ \mathbf{U}_{\cdot}$ न्यूनीक, लघयति (\mathbf{D}_{\cdot}). ऊन् 10, अपचि 5 U. -s.,-Decrement, s. न्हासः, क्षयः, अपचयः, अवसाटः, न्यूनता-त्वं, अल्पत्वं .

Decree, $v.\ t.$ आदिशू $6\ \mathrm{P},$ आज्ञा $c.\ ($ ज्ञाप-यति), शास 2 P. 2 दा के (दापयति), मक्कुप् c., विधा 3 U, दातुं निर्णी 1 P. -c. i. व्यवस्थाद्वारेण निर्णी, ज्ञासनं कृ, व्यवस्थां-विधि-कु; विचा ७., तीर 10 - इ. व्यवस्था, ज्ञासनपत्रं, व्यवस्थापत्रं, विधिः, राजाज्ञाः आ-नि-देशः: आजा, शासनं

Decrepit, a. जराकांत, जरात्र, जीणं, जरा-परिणत -ude, (d. age,), अ जरा, वार्धक्यं, जीर्णावस्था, जरावस्थाः

Decrescent, a. क्षयिन्, क्षीयमाण. क्षयिष्णुः

Decretal, ६. विधिसंहिता. = 🗥 ज्ञासनपत्रनिर्दिष्ट. Decry, v. t. अप-परि-वट 1 ।, निंह 1 P. आ-क्षिप 6 P, अपलप 1 P. -al, s. पारिवाद:, आक्षेपः, अपलपनं,

Decumbent, तः शयान, संविष्ट, उपविष्ट-

Decumbence, 8. ज्ञायनं, ज्ञायपेपवेज्ञानं.

Decuple, a. दशगुण.

Dedicate, v. t. उत्सुब 6 P, निक्षिप 6 P, प्र-वि-नि-युज् 7 A, 10, 2 प्रतिष्ठा c (-ष्ठाप-यति), संस्कृ 8 U, उपक्रुप् c.; (books) सम्-ऋ c. (अर्पयति) निविद् c., -ion, s. उत्सर्गः, विनियोगः, शतिष्ठा,संस्कारः; समर्पणं, निवेद्यनं -

Deduce, v. t. अनुसा 2 P, 3 A, उत्ह 1 A, अपबह् 1 P , निर्णी 1 P , उपलक्ष् 10. $ilde{ extsf{-}}$ ible, $ilde{ extsf{-}}$ a. आनुमानिक (की f.), ऊहनीय. =ment, -Deduction, 8 अनुमानं, अनुमिति f., ऊहने, ऊहा, अपवाहः, -Deductive, a. ·आनुमानिक (की $f\cdot$). $\dashv \mathbf{y}_{oldsymbol{i}}$ $adv\cdot$ अनुमानेन.

Deduct, v. t. वियुक्त 10, अवन्छिद् 7 P, उद्दू 1 P, व्यवकल् 10, ऊन् 10. -ion, s वियोजनं, उद्धारः, ध्यषकलनं, उद्धतांशः.

Deed, s. कर्मन् n., कार्यं, क्रिया, कृत्यं, खेडितं. 2 लेखप्रमाणं, लिखितं; 'sale d. ' विक्रय- पन्नं: 'title d. ' आगम:. 3 तत्वं, अर्थः।

Deem, v. t. मन् 4 A, गण् 10. अवगय् 1 P,

संभ C.

Deep, a. गभीर, गंभीर, अगाध, गहन, गाड 2 (of sound) मंद्र, धीर, गंभीर, मांसल, धन. 3 (of colours) घन; 'd. red ' घनारुण, सरक्त. 4 निम्न, नीच. 5 गहन, दुर्बोध, निग्-द्वार्थ, अगम्यः 6 गभीरबुद्धि, दूरहाष्टि, विदग्धः 'd darkness ' अधं-घोरं-तमः, 'she is d. in love, ट्रातमन्मधा सा (S. 3); 'd. sigb' दीर्घानेश्वासः; love ' दृढचद्धं प्रेम, गांटानुरागः: knee-d. 🤼 जानुद्रधं-मात्रं-द्रयसं जर्ल. Sea, q. v.; ' d. of nignt ' निशीधः; घोर-रात्रि f. =en, v. t. गंभीरीकु 8 U, धनीकु, वुष् c. -ly, adv. गाहं, घनं, दीर्घं; अत्यंते, अतीव, नितरां, निर्भरं, धूझं; ' sighing d. दीर्घ निश्वस्य; 'ते sorry शोकमग्न, अति-दृ:चित: d. rooted बद्धमूल. -ness, -Depth, s. गांभीय, गाहता, बनता, अगाध-ता; 'd. of meaning' अर्थतीगीरवं (Mal.1) अर्थगोरवं. 2 उदरं, गभीरस्थानं; ' the d. of lower regions पातालोदरं. 3 वेधः, वेधनं.

Deer, ह. मृगः, हरिणः, कुरंगः,कुरंगमः,वातायुः, अजिनयोनिः; पृषत् ः, कुण्णसारः, रुरः, शंबरः, रोहिषः, वानप्रमीः (varieties of d.)

Deface, v. t. विनक्स C., उच्छिद् 7 P., विलुप् 6 P, or c., व्या-अप-मृज 2 P. 2 विकृ 8 U, विरूप 10, दूब (. (दूबयित). -er. 8. दूबकः, विनाशकः -ment, ६ लोपः, उच्छेदः, दूषणं नाजनं.

De facto, adv. वस्तुतः, परमार्थतः.

Defalcate, v. t. न्यूनीकृ 8 U,न्हस् c., अव-च्छिड़ 7 P, ऊन् 10 -ion, s. न्होसः, अव-

च्छेदः, न्यूनता, अपचयः

Defame, v. t. परि-अप-बद् $1\mathrm{U}$, अपभाष् $1\mathrm{A}$, आक्षिप् 6 P, ग्रुणान्-अपलप् 1 P, अभिशंस् 1 P. -ation, s. परि-अप-वादः, आक्षेपः, अपभाषणं, निंदा, अभिशंसनं. -atory, a. परिवादक, गुणापवादक, अकीर्तिकर (री f.), आक्षेपगर्भः -сा, s. परिवादिन m. गु-णापचादकः, आक्षेपकः, निंदकः.

Default, s. अपराधः, दोषः; व्यतिक्रमः, अननु-हानं, लोपः. 2 अभावः, असभवः, अप्राप्तिः 🔨, in d. of fine 'अद्ते दंहे, दंहदानाभावे अपराधिन् 🐠, नियम-लंधिन्g.

ब्यतिकामिन् 🐠

Defeasance, ८. लोपः, व्यक्तिमः, नियमभंगः-

Defeasible, a. लॉपनीय.

Defeat, v. t. पशा-जि 1Δ , पशा-परि-भू 1 U, जि 1 P, अंबर 7 P; वि-दु c., पराहन 2 P, (d. completely . 2 मोबीक 8 U, व्या- हन् 2 P, विहन्; See Baffie. - अ. प्राजय:, परिभवः, पराभवः आभिभवः, भंगः. 2 व्या-घातः, भंगः, प्रध्वंसः.

Defecate, v. t. मलं ह 1 P, शुप् c., निर्म-लीक 8 U. -a. निर्मल, शोधित, इतमल. −ion, s. शोधनं, मलहरणं∙

Defect, s. विकार:, टोष:, छिदं, वकरंय, न्यू-नता; ' bodily d ' अंगविकार:, ट्यंगता. 2 अभावः, विरहः. =ive, a. विकारवत्, दोष-यक्त, सदोष, विकलः अंगहीन 2 असंपूर्ण, असमग्र, अपर्याप्त, न्यून,

Defection, ८. त्यागः, उत्सर्गः, ग्रंशः, च्युति ʃ Defend, v. t. रक्ष् 1 P, पा 2 P, जे 1 A, प-रित्रे, पा c. (पालयति) (with abl.); See Protect. 2 (In law) उत्तरं दा 3 U, पक्षं समर्थ 10. -ant, s. प्रत्यर्थिन् m., प्रतिवादिन् 👊 , अभियुक्तः 🗝 , ह. रक्षकः. गोप्त m., त्रातु-रक्षित m., पालकः, \mathbf{v} : in comp. -Defensive, a. रक्षक, पालक, नि-वारक, आत्मरक्षक, 🗝 आत्मरक्षा, म्यपरि-त्राणं, श्रञ्जनिवारणं. -Defence, ह. रक्षा, गुप्ति 🖯 , रक्षणं, त्राणं, पालनं 2 उत्तरं, पत्यु-त्तरं; व्यपदेश:. =!ess, a. अशरण, अरक्षित, अनाश्रय, अनाथ. 2 निरायुध, शस्त्रहीन.

Defer, v. t. बिलंबु c., ब्याक्षिप् 6 P. 2 (अ-न्यास्मिन्) निक्षिप् 6 P_{r} न्यस् 4 P_{r} सम्-ऋ c. (अर्पयित). $-\sigma$. i. विलंब् $1/\Lambda$, कालं क्षिप् or $\in 1/\Gamma$, चिर(रा)यित (D.). 2 (to`) अनुवृत् 1 A, अनुपा c. (पालयति), आह 6 Λ , सादरं आभि 1 U, अनुरुष् 4 Λ . ≖ence, 8. अनुरोधः, अनुवर्तनं, बहुमानः, आदरः, प्रश्नयः 2 नम्रता, विनयः, वज्ञता. -ring, 8. कालयापनं, कालहरणं, विलंबः, च्यापंक्ष:.

Deficient, a. न्यून, ऊन, अमंपूर्ण, विकल; often ex. by अल्प-हीन-रहित in comp.; 'd. in water' अल्पजल; 'd. in intel-lect' अल्पपी, बुद्धिहीन; 'd. in any organ ' हीनांग, विकलेंद्रिय, विकलांग, अ-पोगंड, पो(पो)गंड. -Deficience, -cy, ८. न्यूनता, हीनता, अल्पता, अभावः, वि**रहः**, वैकल्यं, अपूर्णताः 2 दोषः, छिदं.

Defile, v. t. दुव्c. (दूषयति), मिलनीकु मलिनयति-कलुषयति-आविलयति 8 U, (D.); 'd. a virgin ' कुमारीं दुव् ः, आ-भृष् c.; 'a d. ed virgin ' क्षतयोनिः. =v.i. दंढच्यूहेन प्रया 2 P or अपस् 1 P. - s. संवाधपथः, संकटमार्गः, दुर्मागः, संचारः. =er, s. दूषका:. =ment, s. दूषणं. 2 मालिन्यं, कलंकः.

Define, v. t. लक्षणं व्याख्या 2 P ; उप लक्ष 10, प्रिच्छिद् ? P, निरूप् 10, निषेच् 2 P. 2 निविश 6 P, निणी 1 P, निश्च 5 U. निर्ध 10. 3 चिन्हु 10, परिमा 3 A. -er, s. लक्षणग्यास्यात् m., निरंक् m. -ite, a.

नियत, निर्णीत, निश्चित, निर्देष्ट; 'without any d. subject ' अनिदेष्टकारणं. 2 परिनित, समर्थाद, सावधिक. -ltely, adv. नियतं, च्यक्तं, सनिर्णयं, सपरिच्छेदं. -tlon, ह.
च्यास्था, परिच्छेदः, लक्षणं, निवचनं, निर्देशः;
'my anguish transcends d.' मम
विकारः परिच्छेदातीतः (Mal. 1). -itive,
a. नियत, निर्णायक, स्थिरः अवश्यक.

Deflagration, ८ दाई:, दाईनं, ज्वलनं.

Deflect, v. i. भ्रज्ञ् 1 A, 4 P, च्छु 1 A, वि-चल् 1 P, अष-च्या-इत् 1 A. =v. t. ब्याइत् c. =ion, s. भ्रंज्ञः, च्छुति f., विचलनं, विमार्ग-गमनं. 2 उत्क्रमः, भ्रेषः

Deflour, Deflower, v. t. चारित्रयं नश् c. or ह 1 P, धृष् c., क्षतयोनिं कु 8 U, दुष् c. (दूषयित); 'a virgin d.ed' 'क्षता, क्षतयोनिः. 2 क्षोभां ह or नश् c. =er, s. कुमारीदूषकः, सतीरवनाशकः.

Defluxion, 8. निस्यंद:, क्षरणं, स्रवणं.

Defoliation, 8. पत्रापगमः, पर्णमोक्षः. 2 पत्र-

Deform, $v.\ t.$ विरूप् 10, विकु $8\ U$, व्यंगीकु, विरूपीकु, =ed, a. विरूप, विकुत, पोगंड, कु-अप-रूप, विकृतंग-र्यंग (गी f.); 'd. features' विकृताकारः. =ity, s. वैरूप्यं, विरूपता, कुरूपता, व्यंगता, विकृति f.

Defraud, v. t. वंस् 10, प्रतृ c.; See Cheat. 2 छलेन-कपटेन-अपद्व 1 P. -ation, s. कप-टापहरण, -er, s. वंस्कः, प्रतारकः.

Defray, $v.\ t.$ (Expenses) दा $3\ U$, अपाकृ $8\ U$, शुक् c.; धनन्ययं-न्ययशोधनं-स्वीकृ $8\ U$; 'to be d. ed' शुक् $4\ P$; एकस्य मूल्येन न्ययः शुक्र्यति, सर्वा न्ययशुद्धिः संपद्यते (P. $v.\ 8$). =er, s. न्ययशोधकः =ing,-ment, s. न्ययशोधनं-शुद्धि f.

Deft, a, विनीत, दक्ष, चतुर, विदग्ध.

Defunct, a. मृत, विषक्ष, See Dead. 2(fig.) त्यक्तव्यापार, निश्चेष्ट. -ion, s. मरणं, मृत्युः, देहत्यागः.

Defy, v. t. नृणीक 8 U, अवज्ञा 9 U, अवमन् 4 A, अनाह 6 ', लघुक, नृणाच मन्, परिस् 1 P, अवगण् 10; 'I d. a king' राजेति कियती-का मम मात्रा; 'I d. you to find a mistake in my writing' मम लेख स्वलितं कथं त्वं वर्शपसीति मेक्षे तावतः; 'a disease which d.ed medical skill' वैद्यारन-परिभाविनं गवं (R. xix. 53).' 2 युदार्थ आहे 1 A, अभियुद्ध 7 A, भू (5 P. -ance, s. समाहानं, युद्धाहानं, योधसरावः. 2 अव-क्षा, अवगणनाः; 'in d. of' अवमत्य, नृणीकृत्यं, अनाहृत्यः; ex. by gen. or loc. abs.-ant, a. उद्धतं, सर्व्यं, सावकः. -sr, 'in a d. tone' उद्धतं, सर्व्यं, सावकः. -sr, समाहातु m., अभियोक्षृ m.

Degenerate, v. i. (कुलाखारात्) च्यु 1 A, अंत्र् 1 A, 4 P, दुव् 4 P. =a. श्लीणपुण्य, न्नष्टधर्मन्, परिश्रष्ट, अपकृष्ट, कुलाखारश्रष्ट. =ness, =Degeneracy, s. श्लीणपुण्यत्वं, कुलाखारश्रंत्रः, कुलमर्यादासिक्रमः. 2 अपकर्षः, नीचावस्था, अपकृष्टदशा.

Deglutition, s. निगरण, ग्रसनं.

Degrade, v. t. (पदात् or अधिकारात्) अपकृष् 1^P , अंश् c., च्यु c., अवस्ट् c. (राप्यिते), नीचपदं पाप् c. 2 अवसन् c., लघुक् 8 U, मूल्यं लघयति (D.) or ज्हस् c., ' d. ed from office ' अधिकारअष्ट, पदअष्ट, अष्टाधिकार, पदावरोपित. —ation, s. पद-अधिकारअशः, अपकर्षः, पदच्यति f., पद्वापः. 2 अवमानना, लघुकरणं, मानअंशः 3 अपकृष्टिकति f., ज्योगति f., नीचावस्था, अपकृष्टिकति f.—ing, a. लाधवकारिन्, अयशस्कर (रीf.).

Degree, s. पर्द, स्थानं, पद्वि-बी f, आस्पर्द. 2 दशा, स्थिति f-, अवस्था. 3 उपाधिः, उपप्दं. 4 कुठं, वंशः, अन्वयः. 5 प्रमाणं, परिमाणं. 6 गणः, वर्गः. 7 भागः, अंशः. 8 कोटि f-, काष्ठा; 'the highest d.' पराकोटिः-काष्ठा, अतिभूमिः. 9 कमः, अन्तकमः, आद्वत् f-, परिपाटि-टी f-, आनुपूर्व-वी, पर्यायः, तारतस्यभावः; 'in the hightest d.' निरतिश्वं, एकांततः; 'in some d.' किंचित्, किंपता-पंशेन, इंबत्; 'not in any d.' न केना-पंशेन; 'by d.s' क्रमेण, क्रमशः, शनैः। शनैः, प्रतिप्दं,

Deify, v. t. देवत्वमारु c. (आरोपयति), देवं कृ 8 U. ' to be deified ' देवीभू 1 P, देवत्वं इ 2 P, देवत्वमापद् 4 A. -Deiform, a. देवाकार, देवरूप.-Deification, s. ईश्वर-सायुज्यं, ब्रह्मणि लयः, देवत्वमाप्ति f. 2 देव-त्वं, देवकरणं.

Deign, v. अर्ह 1 P, पसद् 1 P, with inf., 'd. to took at me 'मिय हृष्टिमसादं कुरु; See Please. 2 प्रसाद्पृषे दा 3 U, अनुमद् 9 P 3 अनुजा 9 U, अनुमद् 4 A.

Deism, s. ईश्वरवादः, आस्तिक्यं. -Delst, s. आस्तिकः, ईश्वरवादिन् m.

Deity, 8. देवता, दैवतं, देव: ; See God.

Deject, v. t. विषद् ८., निर्वेद् ८, विषादं उत्पद् ८., म्लानीकु, धेर्य त्यक् ८. - ed, a. विषण्ण, निर्वेण्ण, विषादापक्ष, अवसक्ष, दीन, म्लान, खिक्कः, 'd. in mind' दीनमनत्त, दु-र्मनायमान, उद्दिश, विमनत्त, धेर्यच्युत, 'to be b. d.' विषद् 1 P, विषादं गम् 1 P, दुर्मनायो (D), धेर्य त्यक्ष 1 P. -edly, adv. सविषादं, सोहेगं, विषण्णं. -edness, -lon, s. विषादः, वैमनस्यं, निर्वेदः, अवसादः, उद्देगः, विषण्णता, दीनता, म्लानि त. ग्लानि त., खेदः, दीर्मनस्यं.

Dejecture, s. अवस्करः, पुरीषं.

Delate, v. t. पहु 1P, आनी 1P. 2 Accuse,

Delay, v. t. विलंब c., ब्याक्षिप 6 P, अतिपत् c. 2 निक्च 7 U, धु 1. P, विलंझ 9 P - v. i. विलंब 1 A, चिर(रा)पति (D.), काल यो c. (यापयित) or क्षिप् 6 P or इ 1 P; 'why d. then ततः कि विलंब्यते (U. 1). 2 विक्लप् c., विचार c. -अ विलंबः, व्याक्षेपः, कालातिपातः, कालयापनं, काल हरणं, कालक्षेपः. 2 आधातः, अंतरायः, विलंबं, हेतुः. 3 द्धिस्त्रताः, 'without d.' अविलंबं, वितं, अविलंबं, अविलंबेन, अचिरंनात-रेणः, 'd. is dangerous द्धिस्त्रति विनर्यति.

Delectable, क रम्य, कमनीय, मनोज्ञ, आह्वा-द्क, मनोरम-हर, रुचिर. -Delectation, ह

आनंदः, आह्वादः, पमोदः, हर्षः.

Delegate, v. t नियुक्त 7 A, 10, न्यादिश् 6 P, मेरू c., (with acc. of person); न्यस् 4 P, निक्षिप् 6 P, ऋ c. (अर्पयति), प्रतिपद् c. = 8. प्रतिनिधिः, नियोगिः। म., नि-योज्यः, प्रतिपुरुषः, अधिकृतः पुरुषः. = ion, 8. नियोजनं, प्रेरणं, निक्षेषः, &c.

Delete, v. t. अप-स्या-मुझ् 2 P, विलुप् c, विनञ्ज c., उन्हिल्च 7 P. –ion, अ. स्याम तः, लोपः, उन्ह्येदः. –Deleterious, a. विना-

शक, षातिनं, हिंस्र, घातुक.

Delf, s. मृद्धांड, मृण्मयद्भ्यं, कौलालकं.

Deliberate, v. i. विचर् c., चिंत् 10, विमृश् & P, संमंत्र 10 A, विक्रय ए.; Sec Consider. - a. कामतः-विचारपूर्वकं-कृत, विमृश्य कृत. 2 विमृश्य कारित स्वर्गाहेत, असाहिस के, अममत्तः - ion, इ. विचार - एंग-एणा, चिंता, मंत्रणं-णा, विमर्शः, समीक्षा, वितर्कः, विवेच-नं, चर्चा. - ive, a. विचारशीळ, विचारित, विमर्शः, - ive, a. विचारशीळ, विचारित, विमर्शित, - ily, adv. जानत् with अपे or एच, इद्धिपुरःसर, कामतः, विचारपूर्वकं 2 विमृश्य, समीक्ष्य, अवधानेन, असहसा, अम्रतंः - noss, इ. समीक्ष्य-विमृश्य-कारित्वं, अम्माम्बः, सावधानता, अवेक्षा

Delicate, a. मधुर, स्वादु, सिष्ट. 2 ललित, चार, शोभन. 3 (Soft) मृदु, कोनल, सुकुमार, तद्य, श्लक्ष्म, लद्य, पततु, विरल, परि, पल्द ; 'd. of person' कोमलांग (गी. रि.), मृदुशरीर ; 'a d. woman' त-वी, तन्वगी, वेलवांगी. 4 विशिष्ट, उत्कृष्ट, उत्तम. 5 सम्य, विनीत, शिष्ट, 'of a d. constitution' प्रकृतिकोमल, जन्मरोपित. -ly, adv. लिलित, सुकुमार, मृदुत्तया. -Delicacy, s. माधुर्य, स्वादुता, सीरस्यं. 2 लिलित्यं, शावण्यं. 3 सोकुमाय, माईनं, पेलाता, तत्ता. 4 आदरः, विनयः, शिंदाचारः, सुशीलता, सीजन्यं. 5 प्रकृतियः, सीवनयः, शिंदाचारः, सुशीलता, सीजन्यं. 5 प्रकृतिव्यक्ता. 6 स्वाद्वनं, भीजनविशेषः, वि-शिद्यक्ता.

Delicious, क. स्वादु, मिष्ट, रुचिकर (री. f.),
मधुर, सुरस, आस्वाद्वत. 2 (of beauty
&c.) मनोरम-हर, मधुर, कमनीय, रमणीय,
हारिन, चित्ताकर्षिन, -!y, adv. स्वादु, मधुर, मनोरमं -ness, क स्वादुना, माधुर्य,
रम्यता. &c.

Delight, 8. आह्वादः, आ-म-मोदः, सुखं, हषेः, पीति र्र∙, प्र-सं-मदः, उल्लासः, शर्मन्, आनंदः, संता :, तृप्ति f-, सुद्-दा f-; 'takes no d. in sports नाभिनंदति केलिकलाः (Mal. 3); ' thrill of day पुलकः, रोमांचः ; ing with d. ' आनंदपूल किततनुः. 2 आनं-दनं, आनंददः, हर्षकरः, आनंदहेतुः. 🗝 🖟 🦚 to be d.ed' सुद 1 A, हुष 4 P, आनंद $f 1\, P$, ह्लाइ $f 1\, A$, रम् $f 1\, A$, प्री $f 4\, A$, सं-परि-तब 4 I, उल्लुस 1 P =v. t. सखयाते (D.): causal of roots above. -: d, त. सानंद, प्रीत, सहर्ष, मुदान्वित, हुष्ट, आह्नस्र, आनं-दित, प्रमुदित, सोल्लास, आह्लादित, उल्लेसित, साह्लार. -ful, a. प्रमोदिन, प्रामोदिक (की $f\cdot$), आनंदपद, हर्षजनन (नी f.), $\,$ आह्वा-दक, आनंदक, सुखद: रुचिर, कांत, रम्य, र-मणीय, मनाहर-रम. - fully, adv. सानंदं, सहर्षे, साह्वादं; रम् 🗓 कांतं.

Delimit, ... t. मर्यादी कु 8 U.

Delineate, v. t. वर्ण् 10; See Describe. 2 आलिख् 6 P. चित्र 10, चित्र निवित्र् c. =e.c. a. चित्रलिखत, चित्रगत, आलिखित, वर्णित. =ion, s. आलेखनं, वर्णनं 2 आलेख्यं, चित्रारंभः.

Delinquency, के दोष:-अपराध:, पापं, दृष्क-र्मन् थ., पापचरितं, अपक्रिया, दृष्कृति ∮. -Delinquent, के पापिन्-पापकृत्-अपराधिन् m., सदोष:, कृतापराध:.

Deliquesce, v, i, ਜ਼ਰੀਮੂ 1 P, ਰਿਲੀ 9 P. Deliquium, s, ਰਿਲਪੰਜ, ਜ਼ਰ:.

Delirium, ह. चित्तभ्रमः, चैतन्यनाशः, ज्ञान-भ्रांति 🎋 -Delirious, a. भ्रांतचित्त, नष्ट-चेतन, चैतन्यरहित.

Daliver, v. t. मुन्नु c., वि-प्र-मोक्ष् 10, उन्-हधृ 1 P, निस्तृ c., रक्ष् 1 P, परि-न्ने 1 A.
2 समक्र c (अपंयति), न स् 4P, प्रतिपद् दे,
प्र-दा 3 U, 1 P, संक्रम् c., आरुह् c. (रोपयति), हस्ते निक्षिप् 6 P, हस्तं प्राप् c., इस्तगत-गृमिन् a. जु 8 U, (तस्य चसुधामपि इस्त्यामिनीमकरोत् R. v. t. 1); 'shall d.
it into his hand (to him)' इमं अस्य
हस्त, प्रापयिष्यामि (S. 3): 'd. ed charge
of office' स्वाधिकारं अन्यहस्त नयक्षिपत्:
3 उन्दर्भर c., उञ्चर् c. उन्हाह् 1 P, व्याह्,
न्वर् 1 P. 4 (Of a messave) निविद्.c.,
कथ् 10, आस्था 2 P, आन्वक्ष् 2 A, हांस्
1 P. 5 (Give back) उन्सुक् 6 P, प्रतिदा, नियत् c., (इस्तन्यासं नियातय V. 5);

'd a woman ' प्रसदं कु c., स c.; 'to be d.ed of ' मच 2 A, जन c. (जनयति), उ-स्पद्ध c.; ' was d.ed of a son 'सा पुत्रं पासत. -ance, क मो चन, मोक्ष:, मुक्ति j., उद्धारः, रित्राणं, रक्षमं, निस्तारणं, मोक्षमं, विमक्तिः मोचन =01, हः म(च हः, रक्षकः, वात m., सुक्तिदान m., त.र हः, उद्धर्न m. 2 निवदकः,आख्यायकः -y, क मुक्ति f. See Deliverance, ah ve. 2 अर्पण, निशेषणं, प्रतिपाडनं, संक्रामणं, न्यसनं, प्रदानं, उ उद्या-रणं, उदीरणं, ब्याहार:-तरगं; 'a fluent d. ' अस्वलितमाष्यमं, अपातिहतमाषणायः-माक्क-सरिण: 4 निवेदनं, िजायनं, विज्ञाति f_{ij} कथन, 5 उत्तर्गः नियतन, वितरणं, ७ पसवः, प्रतृति में, गमनो चनं; 'ते be ! ' अरिटशप्या, 'a woman near her वे आजात-पात-त्रस-वा: ' place of d. 'अरिष्टं, उति तागृहं.

Dall, क दरी, गुहा, कं इरः.

Doludo, ल. t. सुद्दु e., वंद् 10, पलुभ e., आकृष् 1 l'. वि-सं-ध्रम् e. (ध्रायात); See Chest also = er, s. मोद्दूहः, वंवहः, मारकः, विवतः, 'the world is all a d.' विश्वनिदं मायानयं, असारं, विवतं एव. 2 वंवनं, पतारणाः परोभानं, कपटः, —Dolusive,—Dolusive, (यी. f.), अनार, मार्थिन, मोहकः ऐंद्रजालिक (कि. f.), मोहिन, मोहक्शंति-जनकः

Daluge, ह. आहावः, संहवः, जलपलयः, भूत-संहवः तोयबिह्नवः, 'nmvers d'd' प्रलयः, महासंहवः, संवतः, क्षयः, कल्यातः. 2 धःस-संपातः, बारिपूरः, अविरलगारासारः, अनि-बृष्टिः f. 3 उत्पातः, श्राकारिषकी अ प १. -८. १. ह ७., आ-सं°, नित्रस्त ९. (मज्जयति).

Delve, v. t. खत् 1 P, नि-अत्र²; उर्वो भिट्ट 7 P. = t. खात, वित्ररं, पिछं, गतो-तः. =अ• * खनकः, खनितृ कः

Demagogue, 8 प्रकृतजननायकः, प्रजा-मायकः.

मायकः:
Demain, Dem:sn', ड. स्वाधीना भूनिः:
Demand, v. t. पट ह है P. अनु हुन्न 7 A. ज्ञा
deside. (जिज्ञासते), 'd. c. i sis name'
' किं त्र मामिति प्रस्तुः, 'd. i boon' वरं वुबु-5, 9 U. 2 Caim, q. v. 3 अहु 1 P,
oft. by pot. pass. parr.; 'Oh Goddess,
Goddvari the m trer d. s rhy ca e
(attention)' भगवति गोदावरि तज्ञ त्वया
सावधानया भवितः यं (U 3) अयमर्थीवक्षामहित 'd s consileration'; this
offence d. s an atono ent of serious
expense ' भूरिवृद्धारायेनायं दोषः भगार्षु
इन्यः, भूरिधनस्ययसाध्यमः याधिनाः दोषः. अप्रसः, अनुयोगः, पृच्छा, जिज्ञासा. 2 अभियोगः, प्राथमा, याखनाः, 'on d.' दातं पृष्टः

सन्. -ant,-er, क मार्थिवृ m., पाश्चितृ m., अभियाक्त m., अधिन m.

Demarkation, s. सीमा-मर्यादा परिच्छेद:.
Demoan (oneself), v. i. वृत्ति अनुष्ठा
1 P, चेष्ट् 1 A, वृत्ति 1 A, व्याद्ध 1 P; 866
Act. =our, s. वृत्ति f., आचार्ग, आचारः,
चेष्टितं. व्यवहारः.

Dementate, ए. १. उन्तर् ६. संज्ञां अपह

Demerit, अ अनुगः, दोषः, स्रूनता.

Demi, अर्थ, सामि ind. in comp.

Demi-god, र. नरदेवः, विद्यावरः,यक्षः, मंबर्वः, उपदेवता, देवये॥नेः

Dem:-man, 8. अ अपूर्व ग:-नर:, कि तर:.

Demise, ४. सृत्युः, मरणं, उपरति /. 2 समर्पणं, विभिवत् प्रदानं. नः ८. सृत्युपत्रंग प्रदा 3 U. Demission, ४. अस्पातः, अस्तिद्वनं,अपकर्षणं.

Demobilize, v. t. Sec 'Disband.'

Democracy, ६. प्रजामभुतः । प्रजासत्तात्मकं राज्यं, प्रजातंत्रं =Democrat, ६. प्रजातंत्रवा-दिन्प्रजापश्चात्रकृतः, प्रजापश्चत्वात्रश्चाद्वश्चयत्वश्चयाद्वश्चयाद्वश्चयत्वश्चयाद्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्ययत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्चयत्वश्यय

Damoilsh, ए. १. विनञ् ८., उच्छित् 7 P, अवसर् ८., ध्वंस् ८., प्र-वि-°; उम्मूल् 10, उत्पर् 10. -श, ६. विनाजकः, उच्छेद्दकः. -Damolition, ६. विनाजकः, उच्छेद्दः, प्र-वि-ध्वसः, उन्युतनं, उत्पादनं, अवसादनं.

Demon, इ. दानवः, अष्ठरः, रक्षस् ॥, राससः, देरपः, दद्यनः, दैरोयः, सरिद्धः, भूनः, पिशाचः, रात्रि(त्रिं) चरः, निशाचरः, यातुधानः.-lac, इ. भूगाविष्टः, वेतालोपरतः. -व., -lacal, a. राक्षस (सि.ट.), पेशाच (चि.ट.), आसुर (रि.ट.), (॥) in comp. -ology, इ. भूत-पिशाच-विद्याः

Demonstrate, क. १. साबू ८., तिस् ८. (सा-धयति), पहुशू ८., पतिपट्ट ८., उपपट् ८., प्र-माणयति (D.); निर्णी। P, निर्देश् 6 P. -ion, इ. साधनं, तिद्धि र., उपपत्ते रं, प्रति-पादनं. 2 निर्मयः; प्रामाण्यं, तिद्धांतः; 'ocolar d.' परयक्षनमाणं-चाक्षुत्रज्ञानं-प्रमा-णं. -ive, a. दशक, निर्देशक, निजायक, प्रतिगदक, तिद्धांतकरणः -ively, adv. सिद्धिपुर्वे, सप्रमाणं, सुव्यक्तं, साप्पत्तिकं--or, इ. निर्देशकः, प्रतिगादकः, प्रदृशकः.

Demoralize, ए. १. धर्माद्रआवारा इश्वंश ६. or च्यु ए.. आचारं दुष् ७. (द्वायति), भ्रष्टीक 8 U, दुर्ज्ञ ७. क्रु =ation, ५. आचारभ्रष्टता, धर्मच्यति ७. धर्म-आचार-विद्वाराः, अपक्रष्ट.

Demulcent, u. शामक, शांतर. 2 किंग्ब,

Demur, ७. ६. डांक् 1 A, वि-आ°; विन्धा ६., विक्रृप् ८., विलब् 1 A, मनसा दोलायते (D.); सावेतर्के व्याक्षिप् ८. 🗫 आर्शका संदेहः, वितर्कः. विचारणं, विकल्पः; 'without d.' अविचारितं, अविलंगं.

Demure, a. विनीत, अतिनम्न, गंभीर, धीर, शांत, सलज्ज, सबीड, अवनत; 'with d. looks' सबीडवद्न. -!y, adv. सलज्जं, स-बीडं, धीरं, साविनयं. -ness, s. विनयः, नम्र-ता, गांभीयं, त्रपा, लज्जा, बीडा, -हीः.

Den, ह. बिलं, दिवरं, गुहा, गढ़रं, कंद्रः, कुहरं.

Dengue, s. संधिकसंनिपात,

Denizen, ह. नि-वासिन m., ओकस् in comp.; 'd. s of heaven' दिवीकसः, &c. 2 पौरः, नागरः, नगरजनः, स्वतंत्रजनः.

Denominate, r. t. बब्-भण्-गद् आहे 1 P, क्याविश् 6 P, अभिधा 3 U, बच् 2 P, ख्या 2 P; See Call also. -ion, s. नामन् n., अभिधानं, संज्ञा, आख्या. -ive, a. अभिधापिन, आख्यायक; (in grammar) नाम-धातुः -or, s. नामकृत्-नामदातृ m. 2 हरः, हारः, छेदः; 'of the same d. 'समच्छेद; 'reduced to the same d. 'सवर्णित.

Denote, v. t. निर्दिश् 6 P. स्य 10. उपलक्ष् 10, वय 2 P, अभिधा 3 U, छुत् c., गम् c. (गमपति); oft. ex. by अर्थ in comp.; See Mean; the word क्षेत्र here d. s body 'अत्र क्षेत्रकाब्दः शरीरार्थ-र्थः. - tion, • निर्देशः; स्चनं; अभिधा-धानं, उपलक्षणं-णा. -lng, -ative, a. स्चक, दर्शक, वाचक, अभिधायक, गमक.

Denouement, s. कार्य, निर्वहणं, निष्ठा.

 Denounce, १०.1. (असंगलं or आनिष्टे) प्रकाश्न (स्वा), अ-नि-विट्

 काश्न (स्वा), अ-नि-विट्

 c., कथा (). (स्वा)

 g., कथा (). (स्व)

 सिश्च ()

 मिश्च ()

 श्री ()

 सिश्च ()

Denovean } adv. युनर्, भूय:.

Dense, a. घन, निषिष्ठ, सांद्र, अविरल, निरं-तर, अनंतर, गाढ, गहन. 2 सुसंहत, हृढ, पी-वर. -lty, s. घनता, सांद्रता, आनंतर्य; पीवरता.

Dent, 8. महार-आधात-चिक्नं.

Dental, a. दंत्य; 'a d. letter ' द्र्यं.

Dented, Dentated, a. दंतर, भंगुर, अनु-

Dentifrice, ह. द्वाशोधन-धावनं.

Dentist, हः इंतर्वेद्यः-चिकित्सकः. Dentition, हः इंतोद्धद्दः, इंतर्राद्धि र्रः

Denude, Denudate, v. t. नग्रीक 8 U, विदक्षीक विवक्षपति (D). गई अपद्व 1 P, जूनपीक, निर् in comp.; 'a tree d. :ed.

of leaves' निष्पत्रो or निष्पत्रीकृतोः वृक्षः-

Deny, v. t. अपलप् 1 P, अपवद् 1 P, न स्वीकृ-अंगी-कृ 8 U, निषिष् 1 P, प्रत्याख्या 2 P, नि-अप-हृ 2 A, प्रत्यादिश् 6 P. -8!, अ. अ-प-नि-हृवः, प्रत्यादेशः, निषेधः, अस्वीकारः, प्रत्याख्यानं, अपलापः; 'веlf u.' आत्मसं-यमः, आत्मिल्यलः. -er, ४. नि-ह्नोतृ क., अपलापिन् क., प्रत्यादेशकः.

Deobstruct, e. t. निर्विदनीकृ 8 U, विद्यान् ह or अपनी 1 P.

Deodand, 8. देवोपहार:.

Dendoriz: v. t. दुर्गधं ह or अपनी 1 P.

Depaint, See Paint.

Depart, प. त. पर्या 1 A, प्रया 2 P, वि-निर्
गम् 1 P, अपकम् 1 U, 4 P, अपया, अपन्ड
2 P, अपगम् अवस्त-छ्प् 1 P, 'whose life
has d. ed 'वि-गत-जीवितः. 2 प्रन्ड, देहं
उत्स्वस् 6 P, विषद् 4 A, मृ 6 A, संस्था 1 A;
See Die. = v. त. त्यब्द् 1 P, हा 3 P,
उत्स्वन्द, =ed, a. अपगत, व्यपेत; 'not d.
from the meaning 'अर्थाद्नपेत, अर्थ्य.
2 प्रेत, मृत, दिवंगत, संस्थित, विषक्त.
-ment, s. भागः, विच्छेदः, प्र-वि-भागः. 2
विषयः, प्रकरगं, अंगं. 3 अधिकारः, नियोगः,
कर्मन् ग., व्यापारः 4 देशः, विषयः, मंहलं.
-ure, s. अपगमः, अपयानं, प्रस्थानं, प्रयाणं,
अपसरणं, अपस्ति त., निर्गमः, अपक्रमः. 2
देहत्यागः, संस्थिति त., मरणं, उपरति त.

Depend, v. i. अवलंजू 1 A, प्रलंजू. 2 अव-आ-लंबू, आश्रि ^{1 ।} संश्रि: निवंधन, तंत्र, अधीन, आयत्त, वहा, in comp.; 'every thing d. e on fate' सर्वे दैवाधीनं-यत्तं; मम प्राणास्त्वदाशानियंधनाः (M. 4); oft. by अपेक्ष 1 A. ह्यपेक्ष : See below. 3 अनु-उप-जीव् 1 P. 4 (rely) विश्वस् 2 P (with loc); सम्-ऋ c. (अर्पयति.); ' I d. upon you alone 'त्वय्येव मे विश्वास:; 'd. upon it, I shall starve myself to death ' मया प्रायोपवेशनं कृतं विद्धि (P. iv. 1); 'd. upon it' असंशयं, नियतं, नूनं, खलु. 5 संबंध-, प्र-अनु-संबर् pass., समनु-ह 2 P. -ance, -ence, 8. अवलंबनं, आश्रयः, संश्रयः, निष्ठा, तंत्रता, निबंधनं, अधीनताः ' mutual d.' परस्परानिबंधनं,अन्योन्याश्रयः. 2 पराधीनता, परवज्ञता, परवत्ता, पारतंत्र्यं, परायत्तत्वं. 3 विश्वासः, प्रत्ययः. 4 संबंधः, अनुषंगः, समन्वयः, संपर्कः. =ency, s. आय-त्तता, अधीनता, &c. 2 अधीनः प्रदेशः, अन्य-तंत्रं राज्यं. -ant,-ent, a. प्रतंत्र. 2 अधीम, आयत्त, आश्रित, अवलंबिन,वज्ञ,संबद्ध, निध्न-तंत्र in comp. 3 (!- on another) प्राधित. पराधीन, परतंत्र, परायस, परवझ, परवत् :' ते. on a cause ' निमित्तसम्बद्धाः (Mal=8. उप-अनु-जीविन् m., आश्रितः, परा-यत्तो जनः, भूत्यः, परिवारः,

Depict, v. t. आलिख 6 P, वर्ण 10, निर्दिश 6 P.

Depilation, 8. लो(रो)महरणं, -Depliatory, a. केशनाशक, लोमह रिन.

Depilous, a. अकेश, रो(लो)महीन

Deplete, v. t. जून्यीक 8 U, रिच् 🙃 निः शिष c. -ion, s. अवक्षयः, निःशेषतः रि क्तता, श्रून्यत्वं, श्रून्यीकरणं.

Deplore, v. t. **ज्ञा**च 1 P, विलप 1 P, परिदेव 1 Å, परिदिन् 10 Å; See Lament. -ably, adv. जोच्यपकारेण, जो चनीयं. -er, 8. परि-वेबकः, अनुज्ञोचकः,

Deploy, v. t. विस्तृ ? U (सैन्यब्यूहान्). Deplume, v. t. पक्षान् उत्पद् 10 or उद् ह 1 P. निष्पक्षीक 8 U. -ation, s. पश्ची-

Depone, v. i. सज्ञपर्थ उद् 1 1' or कथ् 10, शपथपूर्व उपक्षिप् 6 P 🗤 उपन्यस -ent, 8. साक्षिने m. 2 त्रकर्तर क्रिया.

Depopulate, v. t. निर्जनीक 8 U, विजनीक, नरजून्य a. कु; उपपीड् 10, बाध् 1 A, समु-च्छिद 7 P, -ion, 8. निर्जनीकरणं. 2 उप-प्रवः, उच्छेदः, उपपीहनं, चाधा. =or, ३. उ-च्छेद्कः, उपपीडकः, विष्ठवकारित m.

Deport, v. t. प्रवास C., ानी:-प्र-चि-वस C., दे-शांतरं गम् c. (गमयति). -v. i. (oneself) आचर्-व्यवह 1P, वृत् 1 A; See Act. -ation, 8, प्र-वि-वासनं, प्रवाजनं, -ment, s. वृत्ति $f\cdot$, आचरणं, चेष्टितं, व्यवहारः, वृत्तं.

Depose, v. t. (राज्यात् ा अधिकारात्) अव-रु**हु ८. (रोपयित), म्रंश** ः, पत् ः, च्यु ः -v. i. साक्ष्यं दा 3 U, वे रू 1 P, वस् 2 P, कथ् 10. -ition, s. साक्ष्यं, साक्ष्यदानं. 2 (Deponal) राज्यभंभः-च्युति f., राज्यावरो-पणं, अधिकारच्यतिः-भ्रंशः.

Deposit, v. t. निक्षिप 6 P, न्यस 4 P, निधा $3~\mathrm{U}$, आधा, ऋ \circ (अर्पयति), आधीकृ $8~\mathrm{U}$. =⁵ न्यासः, निक्षेपः, आधिः, उपनिधिः. 2 किहं, शेषः, खलं,कालुर्ध्यं, मलः-लं. -ary, अः निक्षेपग्राहकः, न्यासधारित् मः 2 विश्वा-सस्थानं-पात्रं-भूमि f. -or, 8. निक्षेपिन् m., े न्यासकर्तृ m. $\mathbf{\hat{-}ory}$, s. आधारः, आज्ञयः, निधानं, निधिः, भाजनं, आगारं, संग्रहस्थानं. Depot, 8. आगारं, ज्ञाला, स्थानं, आलयः , ' book-d. ' पुस्तकालयः, ग्रं 'military d. 'युद्धसामग्यागारं. ग्रंथशाला ;

Deprave, v. t. दुब् c. (दूबयति) भ्रंश् c. मलिनीक 8 U, केलुबयति (D.). -èd, a. दुराचार, भ्रष्ट, दुष्ट, खंडितवृत्त, दुरात्मन्, पापचेतस् दुर्वृत्त, भ्रष्टशील, कलुवाचार -edness,-ity, ह. दृष्टता, भ्रष्टता, दृष्टभावता, दौरात्म्यं, दुराचारता, दौजेन्यं, कालुष्यं, दुर्बसता -

Deprecate, " t (प्रार्थनापूर्वकं) निवार् 10, ब्यावृत् ८., मा भूदिति याच्य 1 A. 2 अनु-श्च 1 P!-ion, 8 निवारणार्थ प्रार्थना-स्तव:. -ive,-ctory, a. अनिष्टनिबारकः

Depreciate, v. t. अर्घतः पत् c, अवमन् 4 A, लघुक 8 U, लघु मन्, मूल्यं न्यूनीक्, अविशेष 6 P. अपलप 1 P. अपकृष 1 P. -lon, है. लघुकरण, अवमानना, अपकर्षः, अपलाप:-

Depredate, v. t. ਆਪਛ 1 P, ਲੋੜ-ਤ 1 P,10, उपस्र 1 A, उपद्रत्य ग्रह 9 P. -ion, s. उप-हवः, अपहरणं, लंडनं, लोप्त्रग्रहणं -or, ह विष्ठवकारिन् गाः, अपहारकः।

Deprehend, See Apprehend.

Depress, v. t. अवनम् c. (नमयति), पत् c., अपकृष्1P, अवपीड्र 10, निम्नीकु 8 U, अवसर्व ६., भ्रंशू ६., अवगाह 1 A. 2 विषादं नी 1 P, विषदे c., विषएणीकः ' d.ed behind ' पश्चादवगाडां (S. 3); 'd. ed in spirits' विष्ण्ण, म्हान,मुक्तावयव,स्तिक्ष-चित्तः See Dejected.-ion, ह. पातः, अव-नमनं, अपकर्षः-र्षणं. 2 विषादः, खिस्तता, अ-वसावः, उद्वेगः, दोर्मनस्यं, म्हानि f., ' d. of spirite ' सत्वभंगः.

Deprive, v. t. अपनी 1 P, अपह 1 P, (with gen. of person); अंश् c., च्यु c. (with abl.); वियुक्त 7 A, 10, विनाक 8 U, (with instr. of the object: deprived). -ation, s. हरणं, अपचयः, क्षायः, लोपः, हानि र्रः, नाजःः =**टd.** a. **हत,** अपहृत, हीन, वियुक्त, भ्रष्ट, विरहित, विना-कृत (gen. in comp.); वीत-ल्यम निर in comp.; 'd. of wealth ' निर्धन, लुप्तवित्त; 'd. of authority ' भ्रष्टाधिकार, पद्भक्ष; 'to be d.' हा pass; परिहा, वियुज् pass.

Depure, Dupurate, See Purify.

Depute, v. t. नियु त 7 A. 10, मेर C., पेस c., बहि 5 P, समादिश 6 P (of a person); निक्षिप 6 P, न्यस 4 P, (of business). -atlon, ह. नियोजन, प्रेरणं, प्रेषणं 2 नि-युक्ताः-समादिष्टाः (pl.), नियोगिगणः, नियु-क्तजनाः =y, 8 प्रतिनिधिः, प्रतिहस्तः-स्तकः, नियोगिन मः नियुक्तः, प्रतिपुरुषः

Deracinate, See Eradicate.

Derail, v. लोहमागीत् निःस् 1 1', or c. Derange, v. t. विषयंस 4 U, विक्षिप 6 P, क्रमं-व्यवस्थां-भंज 7 P, or उपहन् 2 P, वि-धुम् c., संकृ 6 P, आकुलीकु 8 U. **-ed,** a. न्यस्त, अनंबस्थित, भग्नक्रम, अन्यवस्थित, विक्षिप्त, संकीर्ण; 'd. in mind' उन्मत्त, भ्रांतचित्त. -ment, 8. ब्युत्कमः, प्रक्रमभ्ंगः, अध्यवस्था, ध्यस्तता, अक्रमः. बिस्त्रता, वैल-क्षण्यं: ' d. of mind' मतिभ्रमः चित्तविष्णवः, मतिविपर्यास:

Derelict. व त्यक्त, उत्सृष्ट, परित्यक्त = lon, s. त्यागः, उत्सर्गः, उपेक्षा

Deride, ए. १. वि-उप-अव-इस् 1 P, उपहासा-स्यूदी हु 8 U, अवझा 9 U, भत्य 10 A. मर्ट्र 1, 10 A; 'to be ded' उपहास्यतां गम् 1 P, उपहासःस्यदं सू 1 P, 'are died by all' सव ननस्योपहास्यतास्यताति (Kalos) = er, हा उपहासकः, अवक्षेपकः = ingly, ado अवद्यतिन उपहासपूर्वः सोपः हासं = Derision, हा उप-अव-हासः, अवसामना, धिझारः, अवज्ञा, गर्हणं, निभृत्सनं = Derisive, वा सोप द्वार, अवहासम्भं, अवहासिन्, उपहास्यं गवी

Derive. v. t. निब्ह्य 1 P, उद्यु ए., जन् ए. (जनयाते). उत्यर् ए., 2 प्राप् 5 1, लभू 1 A, Go, 1. v.) 3 प्रप् द ए. निर्वच् 2 P 10, खुत्पाचें घइ 1 P. =2d, व. उत्रक्ष, उद्धतः, उद्धतः, वर्षः, एक्ष्माचें घइ 1 P. =2d, व. उत्रक्ष, उद्धतः, वर्षः, वर

Derogate, v.t अल्री.कु 8 U, न्यूनी.कु, लघ-पति (D.); See Depreclate. =ion, s.लघुकरणं, अपनानः, गोरवन्यूनता अवमानना, लाघवं. =0ry, w. अनतुद्धप, अक्रीतिकर, लाघबकारिन, असदृशं शी f.), अयशंस्कर (र्री.).

Darvise, इ. सत्यातित कः (महंमदीय:). Descant, ए. इ. सविस्तरं ध्याख्या 2 P. वि-द्व 5 U, विस्तरेण वर्ण् 10. 2 में 1 P. वर्ण् 10. = इ. वर्चन, यादः, प्रवादः, भाषितं 2 मीतं

Descend, कार्य अवद्य-अवष्ट्र-अवपत् 1 P, निपत्, च्यु 1 A अञ्चा A A P 2 आ-अभि-गम् ¹ P, प्रति ग्रु ७ P. **3** (upon) अ-निद्र 1 P, अनियास् 1 P, आज्ञद् 1 U, 4 P; See Attack. 4 (from) उत्पद 4 A, प्र-उद्ग-भू 1 P, जन्द 4A: See Derive. पंश-कुल-क्रमेण आगम् 1 P, or या 2 P, परंपरया प्राप् pusse; 'd, into d tails ' स्रात्सारं वर्ण 10, विस्तरज्ञः वद्ग1 P, प्रपंचयति (D.) = v. t. Cansal of roots (1) almve. -ant, s. वंइय:,वंशज:,अपत्यं, संतति ∱ प्रद्धति /, संतानः; 'd. 8.' पुत्रपौत्राः, कुलसंतातः, वंशः, अन्वयः, कुलं; ' male d. धुत्रसंतानः. -ed, a. अवतीण, अधोगतः lincally d.' कुलक्रमानत, वंशपरंपराभाप्त, क्रमायात, पितृपाप्तः ' to be d. ' उत्पर्, जन्, ma 1P; gen. by derivative affixes; 'd. from Para ' यौर्व: -ont, a. अवतरणं, आयोगानिनः.-Descent, s. अवतरणं, अगातः, अवराहः: उण, अवतारः. 2 आक्रमः, अवस्तंदः अभिन्द्रवणं 3 जन्मन् गः, उत्थातिः, वंदः, उद्धाः, कुंठः, 'of noble d. 'कुंठीनः कुंठःराम्, महाकुठमम्, अभिजात, अभिजात, अभिजानन्त् 4 संतिति रं, अन्त्रयः, आवितिन्ती रं, संतानः नं. 5 वंदाक्रमानः, अन्त्रयामनः. 6 अवसर्पिणी भूनिः, व वणस्थानं-

D:scension, हे. अवपातः, अवीगमनं, अधः-

Describe, v. l. वर्ष 10, निर्देश 6 P, विन् 5 U, कृत 10, कथ 10 निरूप 10, वस् 2 P, ध्याख्या 2 P; 'her splendour can't bo d. ed 'तह्याः श्रीवचनानामिविषया 2 (Diaw) लिख् ö P. -Description, s. घणन-नाः निर्देशः, ध्याख्यानं, कथनं, निरू-पणं, पितरणं -Descriptive, a. निर्देशकः, बाचकः अनिवायिनः निर्देशितः 2 वणनपर.

Descry, v. t. दूर(इ आलोज़ 1 A, 10 or हुण 1 P, or है र 1 A, निवेण 10, आलख 10. 2 जा 9 U, अवगद 1 P: See Know.

Desertate, र.न. दू (८ (दू प्रवात), अपवित्रीः कृ 8 U, पुण्यत्वं छुप् ८., संस्कारद्वीन यः कृ. =lon, ४. दूषणं, संस्कारदूषणं, अपनित्रीः करणं.

Desert, ८ मकः, मकःश्वलं ली, बालुकाप्रदेशः, धमान म. 2 गुणः, पुण्यं, ये ग्यता, पात्रत्वं, पुण्यापुण्यं, अर्डत्वं, न्यः निजन, निर्मालुष (षी ति.), वन्यः, स्थितं, निजल, शूर्यः, आरण्यकः, न्यः १ त्याकः १ १, इतः ३ १, उत्विष्ठः विष्ठः, श्रिष्यं १ १, नः १ सेनां त्यकः गणः प्रत्यः १ १ नः १ सेनां त्यकः गणः प्रत्यः १ १ नः १ सेनां त्यकः गणः प्रत्यः १ १ नः १ सेनां त्यकः गणः प्रत्यः । परावतकः रण्णः स्थानितं सनात्याभित् मः, परावतकः रण्णः सङ्गुखः, पलियन् मः नोणाः ४ त्यामा, उर्त्याः, सेनात्याणः निर्मानं, अपक्रमणं नोट्ड, ४ निर्माणः, अन्तः, अपुक्तः, अपात्रः

Deserve, v. t. अर्द्ध 1 P, अर्ह्द । स्वित-योग्य a. in comp.; oft. by pot. pass. pat. -ed, a. योग्य, उसित, अर्ह. -edly, adv. उसितं, योग्यं, न्याकतः. -er, -ing, a. अर्हत् गुणवत्, अर्हे, उसित, याग्य, पात्र; 'd. of' ex. by pot. pass. part. 'd. of pity' अनुकंट्य, &c. -e गुणः, पात्रता, योग्यता, अर्हतं.

Deshabille, See Dishabille.

Desiccate. v. t. श्चष् c., आचन् 1 P, -v. i. शुष् 4 P, -ion, s. शोषणं, परिनोषः. -ive, a नोषम. -Dessicants, s. जगशेषकाः.

Desiderate, See Desire. -ive, a. इच्छा-धेक, सक्षेत. -Desideratum, s. अभीष्ट-चस्त्वभाव:-

Design, v. t. प्रि-सं-ऋष् c., अनुसंघा 3 U, ष्यवसो 4 P, अभि-य-इ 2 P, उद्दिश् 6 P; चित् 10, घद c. (घटयति), मनः मर्ति स 8 U. 2 मन्दिनि-युद्ध 7 A, 10. 3 आलिख् 6 P, स्वापतं कु. = 1. अभिमायः, अर्थः, आकांक्षा, उद्देशः संकल्पः आश्रयः, हेतुः, चिकांषितं, प्रयोजनं, कार्ष-2 उपायः, चिता, कल्पना, घटना, विधानं, व्यवसायः 3 आलिखनं, स्वापातः, संस्कारः. = edly, ado कामतः, प्राकामं, इ व्हातः, चुद्धिपुरः सरं. = er, व चितकः परिकल्पकः 2 आलेखकः, स्वापातकः = 10 :, a. उप जापित, मायिन, छलिन, वंचनशील, प्रमारक, निद्य्ध, कपट-पद, धुर्त-=1ess, a. निर्धान, निद्ययोजन

Designats, v. 1. उ. -लक्ष्म 1 ', अप-व्यप-दिश् 6 P, निर्दिश, सूच् 10, सुत ८., अभिया, 3 U, निर्वच् 2 P, गम् ८. (गमयति). 2 नियुज्ज 7 A, 10, परि-तं-क्रुम् ८. −ing, ४. लक्षम, उपलक्षणं, चित्र विशेषणं, अभियानं, संज्ञा,

आख्या, नामन् ".

Desire, v. t. इष् 6 P. बांक् 1 P. कम् 10 A, स्पृहु 10 (with dat.), इहु 1 A, अकांक्ष 1 U, अभिलब् 1. 4 P of t. ex. by desid. of roots 2 अर्थ 10A, पाच 1A, हु 5U - अ. हुच्छा, अभिलाष:, कामः, ईहा, आकांक्षा, समीदितं, आशा, इष्ट, ईप्तितं, मनोरथ:, स्पृहा, अभीष्टं; 'according to one's d. प्रधाकामं, पर्यष्टं, स्वेच्छातः, स्वच्छंदं, स्व-च्छ्या; 'ardent d. 'लालमा, ओरहुक्यं, स्वच्छां, काम्य. 2 इष्ट, महस्त, अयस. -ous, य. स्पृह्णीय, काम्य. 2 इष्ट, महस्त, अयस. -ous, य. स्पृह्णीय, वंखिन, इच्छु, इप्हु; oft. by desid. forms, 'd. to speak. ' विवक्षः; 'd. to take ' जिष्धः or by काम or मनस् in comp. with i f.; 'd. to take' आवातुकामः-मनाः.

Desist, v. i. शिर्म । P. निवृत् । A. विश्रम् 4 P. (with abl.) See Crase. -ance, s.

विरामः, निहित्ति र्रः, विश्वासः Desk, शः लिखन सठकः. लखनाधारः.

Desolate, a निजा रूप (की 1), निजेन, शून्य, विविक्त, वसातेहीन, विजन 2 र व्हिड्छ स, जीण, उद्ध्यस्त, उत्त्व अ असहाय, निराश्यय, अगतिक, अनाथ. =0 t उन्डिट्स 7 P, अवस्त्र ए., निजनीकु 8 U; उपरीख्र 10. शून्यीकु, मवाध् 1 A =100, * उन्डिट्स, अगसादनं, वसतिनाशः, निजनीकरणं. 2 शून्यता, निजनीकरा.

Despeir, क के निराश के सूर्य P. आशां हा 3 P. नैराश्यं गम् अज् 1 P. विषय् 1 P. भ- भाश के सूर् ' d.ed. of sic ess' जय- विषयं निराशासूत, को नैराश्यं, निराशता, आशाहीनता, वेक्कव्यं, विषादः; ' being in d. ' त्यक्ताश, गराश. = Desperate, क निराश, आशातीत, त्यक्ताश, आशाहीन 2 जीवितनिर्देक्ष, आतराधिन, निर्मय, साह- सिक (की कि) 3 निष्प्रतीकार, जय, सर्ब्य, साहस्रोतक, अत्यंत, 'ad. act' साहसं,आत-

तायिता.= ly. adv. जीवितनिरपेश्चं, मसहा, उर्थं, उन्मत्तवत् 2 अति-सु pr.; अत्यंतं, भृद्धं. = ness. साहसिकता, उन्मादः, सरंभः जीवित-निरपेक्षत

Despatch, v. t. (सत्वरं) प्रेष् ८०, प्रहि 5 Pप्रस्था ८. (स्थापयति), विस् ज् 6 P- 2 शिष्रं,
झटिति सपद् ८० त्वर् ८० (त्वरपति), आधु
संविधा 3 U. 3 हत्त् 2 U. व्यापद् ८.; See
Kill = ८. त्वरा, शीम्रता, शीम्रता, शीम्रता, शिम्रता, शीम्रता, शीम्रता, शीम्रता, शास्त्रकारित्वं, अदीषध्वता- 2 पत्रं राजलेखः लेख्यं, वास्तिकपत्रं,
3 पावकः, प्रजवित् १००, वाताहरः, दूतः
- ful, ८० त्वराशील, शीम्रकारित्, अविलंबिन्,
अदीषस्त्र-

Desperado, ह. साहसिकः, प्रसद्धवीरः, साह-सिन् कः, आततायन् कः, वर्धाग्रतः

Despise, v. t. अवज्ञा 9 U, तिरस्कु 8 U, अ-वसन् 4 A, परिभू 1 P, अवधीर् 10; See Contemn. -er, s. अवसतृ m., अवज्ञातु m., निंदकः. -ingly, adv सावज्ञं, साव-मानं. -Despisable, a. अवसान्य, अवज्ञेय, गर्द्यं, निंद्यं, निंच, निकुष्ट, अधम, तुच्छ, कु-रिसत, क्षुद्र-

Despoi , e. t. ह 1 P, अपह, See Deprive; 'd. ed of everything 'हनसबस्ब. == ...

Despond, v. ं निर्विद् 4 A, नेराइयं-निर्वेद्दे-विषादं-गम् 1 P or आपद् 4 A, विषद् 1 P, आज्ञां त्यक्त 1 P, अंगानि सुद्ध् 6 P. =ency, अ निर्वेदः, विषादः, नराइयं, उद्देगः, अवसादः, विषण्णतः, =ent, =lng, a. निर्विण्ण, विषण्ण, निराज्ञ, त्यक्ताञ्च, म्हानः उद्दिग्नः, 'do not take a d. view' मः भवानगानि संच्यु (V.2). =ingly, ado. मिविष्दं, सनिर्वेदं.

Despot. ४. प्रजापिडकः, हाकागप्रकः, २ अ धीश्वरः, सम्राज्य मः, सावनामः, चक्रवतिब गः. =ic, =ical, य. स्वतन्न, निष्पानेबधः, अ निपंत्रगं, अनियतः नियन्नगः. =ically, य्येष्टः स्वरं, स्वेच्ट्रातः, कामचारणः =ism, ४. प्रजा-पीडनं, निदुरशासनं, प्रजोपप्रवः, स्वच्छाचाः रियं, स्वेच्ट्रापशुःवं, निर्यंत्रणाराज्यसर्गिः र्

Despumate, v. i. उतिमच् pass., फेनायते (D.)

Dessert. v. t. (भोजनाते) फलाहारः.

Destine, e. t. (Destinate) निरूपें . 10, परि-प-करप् c., निर्दिश् b., नियुक् $7 \Delta . 10$,

सञ्चपस्था 1 U, (न जाने भोक्तारं किमिह ससुपस्थास्थित विधि: S-2); oft. ex. by pot.
pass. part., with or without अवहर्ष,
नूनं; 'he is d. ed to be a king 'अनेनावहर्ष राज्ञा भवितव्यं; 'man is d. ed to die'
मजुड्या नश्वराः; 'who is able to avoid
what is d. ed for him 'लिखितमिप
ललाट पोजिझतं कः समर्थः; तथा भवितव्यतया
च तस्य तस्य वस्तुनः (Ka. 143) ' every
thing being d. ed to occur' &c.
-ation, s. ईप्तितं स्थानं, इष्टः प्रवेशः, निस्वित-निर्विद्ध-स्थानं. 2 उपयोगः, प्रयोजनं,
उद्देशः; अर्थः, अभिमायः - प्र, 8- वैवं, भवितव्यता, नियति, f., भाग्यं, भागधेयं, विधात्
ग्रा., विधिः, विष्टं, अष्ट्ढं, माक्तनं.

Destitute, a. निर्धन, अर्थहीन, निराश्यय, दुर्भत, अज्ञरण, दीन, अर्किचन, दुःस्थित. 2 (of) हीन, रहित, वर्जित, ज्ञूच्य, वियुक्त, द्वत, विहीन, परिहीण, with instr. or in comp.; gen. by निर्-अ-वि- in comp.; 'd. of courage' धेर्यहीन-ज्ञूच्य, &c.; निज्ञत्साह 'd. of energy'; 'd. of hands and feet' अपाणिपाद. =ion, 8. दैन्यं, धनाभावः, अर्किचनत्वं, द्वारिग्नं, निराम्भावः, अर्किचनत्वं, द्वारिग्नं, निराम्भावः, अर्किचनत्वं, द्वारिग्नं, निराम्भावः, 2 हीनत्वं, राहित्यं, ज्ञूच्यत्वं, अभावः,

विरहः, वियोगः.

Destroy, v. t. नज्ञ c., प्र-वि°; अव-उत्-सङ् c., इवंस् c., प्र-वि°;विलुप् c., की c. (क्षप-पति), क्षि 5 P or c., संह 1 P, उत्-निश्-बुलू c., उच्छिद् 7 P, प्रतिहन् 2 P. 2 (persons, &c.) हन् 2 P, निषुद् 10, व्या-पद c., मू c.; 'to be d. ed' वि-, नज्ञा, 4 P, ध्वंस् 1 A, क्षयं या-इ 2 P, оा गम् 1 P. प्र-वि-ली 4 A. -er, 8. नाशकः, हंतू m_{\cdot} , निष्ठनः, घातिन् m_{\cdot} , अंतकः, ध्वंसकः, हन्-अपह in comp;'d.of Vritra' बुत्रहा,बुत्र-निष्दान:; 'd. of every thing' कृतांत:. -Destructible, a. मध्वर, विध्वंसिन, भं-गुर, क्षयिन्. -Destruction, 8. नाजाः, वि-नाज्ञः, प्रणाज्ञः; प्र-, वि-,ध्वंसः, क्षयः, उच्छेदः, संहारः ; उद्दलनं, उत्पाटनं 2 निष्द्नं, घातः, बधः: 'd. of the whole world ' मलयः, प्रत्यवहारः, कल्पांतः, संवर्तः. -Destructive, a. विनाशिन, क्षयकर (शिf), घातिन, अंत-कर, घातुक, अपह-झ (झी f.) in comp.: 'd. to life 'जीवितापह, प्राणहर, निधन-कारिन.

Desuetude, s विरति f, निवृत्ति f, विच्छेदः, विरामः, प्रवृत्तिविच्छेदः.

Desultory, a असतत, उच्छृंखल, अस्थिर, लोल, अनियत, चंचल, अनवस्थित, अ-स्पवस्थित.

Detach, v. t. বিশিন্ত্ৰ c., বিশিষ্ 7 P. বি-ভিন্তব্ 7 P. বিযুক্ত, 7 A, 10, দুখকু ভ 8 U; See Separate. ≃ed, a. বিযুক্ত, বিশিক্ত, विश्विक, असंसक्त, असंलग्न, गतसंग, विश्वि-ह, असंगत. -ment, ह. विभागः, वियोगः, विश्वेदः, विश्वेदः, विभेदः- 2 सैन्यद्लं, ग्रन्यः-सं

Detall, 8. विस्तरः, विस्तारः, वाग्विस्तरः, प्र-पंचः 2 वृत्तांताख्यानं, 'in d.' or 'd. ed' सविस्तर (a.), विस्तरेण, विस्तरतः-शः, सविस्तरं. - ए. र. सविस्तरं-विस्तरेण-वर्ष् 10 or आख्या 2 P. or कथ् 10, प्रपंचयति (D.).

Detain, v. t. धू 1 P, निरुष् 7 U; जामातृयज्ञेन वर्ग निरुद्धाः (U. 1) 'd. ed by reason of '&c. 2 निवाह 10, निब्रह्म 9 P. 3 (In custody)' आसिथ् 1 P, वंष् 9 P, निरुष्. -Detention, s. धरणं, निब्रहः, संरोधः, निरोधः. 2 आसेथः, प्रति-मि-रोधः, वंधनं, वलात्कारेण धरणं.

Detect, v. i. निरूप् 10, ज्ञा 9 U, अनुसंधा 3 U, अधि-अनु गम् 1 P; हुन् 1 P, उपलस् 1 A, आसद c. 2 धू 1 P, प्रकान् ए., व्यंख् 7 P; 'd.ed in a crime 'हृष्टदोष; निर्णातापराध. =lon, s. ज्ञानं, निरूपणं, अनुसंधानं, उपलंभः, अवगमनं =lve, a. (Officer) चरः, चारः, प्रणिधः, अपसर्पः ; See Spy Deter, v. i. (समधं) निद्युत् ए., निवाद् 10, विरम् ए.(रमपति), भी ए., निवाद् 7 U; See

Prevent, -mont, s. निवर्तनं, निवारणं Deterge, v. t. शुष्ट c., मलं अपनी 1 P, परिमूज् 2 P. -ent, a. शोधन (नी f.), परिमार्जक

Deteriorate, v. i. क्षि-हा pass., ज्हस् 1 P, क्षयं गम् 1 P; दुब् 4 P, प्रेश्न् 4 P, I A, अपकृष् pass. -v. t. अपकृष् 1 P, दुब् c. (क्षयति), विकृ 8 U, ज्हस् c. -ion, s. क्षयः, अपचयः, विकारः, विकृति f., ज्हासः,

भ्रष्टताः 2 अपकर्षः, दूषणं-Determine, v. t. निश्चि 5 U, स्था c. (स्था-पयति), संक्लपु ${
m c}$ -, निरूपु ${
m 10}$, निर्णी ${
m 1}$ ${
m P}_{
m s}$ निर्-अव-धू 10, निर्दिश् 6 P, लक्ष् 10, परि-(a dispute &c.). =v. i. व्यव-अव-सो 4 P. निश्चय क & U; ' d. ed to go ' गमने कत-संकल्प, गंतुं व्यवसित. -ate, a. स्थिर, हुद, निर्धारित, निश्चित, निर्णीत, नियत, सिद्ध, व्यवस्थितः 2 निश्चायक, निर्णायकः 3 (of persons) कृतानिश्चयः दृढसंकल्पः व्यवासि-त. -ately, adv. सनिश्चयं, सनिर्णयं, नूनं. -ation, 8. निश्चयः, निर्णयः, संकल्पः, नि॰ र्धारणं, व्यवसायः, विचारः, निरूपणं, परि-च्छेदः, अवधारणं-णा. 2 अभिनिवेशः, अध्य-वसायः, निर्वधः. -ative, a. निर्णायक, नि-र्धारक. -ed, a निश्चित, निर्णीत, सिद्ध, नियत, व्यवस्थित, परिच्छिन, अवधारित. 🕏 (of persons) स्थिरानिश्वय, दृढ-कृत-संकल्प, अभिनिविष्ट, कुतनिश्चय. -cdly.

DEV

adv. स्थिरचेतसा, दृढं, दूढनिश्वयेन. -er,

8. निर्णयकृत m., निर्णेत m.

Detest, v. t. विद्वित 2 U, गई 1, 10 A, गुप् desid. (जुगुप्सते) (with abl.); See Abhor. -able, a. जुगुप्सित, गहित, निंग्र, गर्हणीय, विद्वेषय. =ation, ८. गर्हा, जुगुप्सा, पूजा, विद्वेष:. -er, ८. द्वेषिन् m., विद्वेष्ट m.

Dethrone, v. t. राज्याद अंश c. or चयु c. or अवपत् c. or अवरुष्ट्र c. (रोपयति). -ment, s. राज्यभंशः च्यति f

Detonate, v. i. सहसा स्तन् 1 P or ध्वन 1 P. -lon, 8. स्तानितं, आकस्मिकश्वनि ". Detort, See Pervert.

Detract, v. अपक्रव-अपनी 1 P. 2 अपलप 1 P, अपवद-भाव 1 A, अधिक्षिप् 6 P, निंद् 1 P, असुपति (D.) (with dat.); मृत्यं न्यूनीकृ 8 U: लघुकः; See Depreciate. =ion, ६. अपकर्षः, ऌवूकरणं, ऱ्हासः. 2 असुया, अप-परि-वादः, आक्षेपः, गुणनिंदा, पैञ्चन्यं, परदोषाविष्करणं, मात्सर्ये -or, s. अपवादकः, अधिक्षेपकः, निंदकः, असूयकः, परिवादरतः -ory, a अपवादिन, निंदक, अम्यस्यकः पिद्यन.

Detriment, s हानि f., अपकारः, क्षति f., नाज्ञः, अपायः, बाधा, विरोधः 🗝 , a. हानि-कर ($\Re f \cdot$), विरोधिन, अपायकारक.

Detrude, v. t. अवपत् c, अधः क्षिप् 6 P, भंग c. -Detrusion, 8. अवपातनं.

Detruncate, v. t. अवस्छिद 7 P, 6 P, वि-लू 9 U. -lon, s. अवच्छेदः, निक-र्तमं.

Deuce, 8. द्वयं, द्विकं. 2 पिशाचः, भूतः. Devastate, v. t. उच्छिद् 7 P, उत्-अव-सङ्

c.; उपपीद्ध 10, वि-उप-प्र 1 A, प्रवास 1 A, निर्जनीक 8 U. -ion, 8. उच्छेदः, उपप्रवः,

प्रवाधनं, विनाज्ञः, निर्जनीकरणं.

Develop, v. t. पुष् 1, 4, 9 P, प्र-उप-चि 5 U, ਸ-ਸ਼ਾਂ-ਭਾਵ c.; 'she d. ed her love! y limbs ' प्रयोष लावण्यमयान् विशेषान् (K. 1. 25): also प्रचीयमानावयवा (R. 111. 7) उपचितांगी. 2 विकस 🖙 विस्तृ 🕒 उद्भिद् ८ तस्य (कार्योपक्षपस्य) विस्तारमिच्छन् (Mu. 4) 'wishing to d. it. '-v. i. प-उप-चि pass., उद्भिद् pass., क्रमशः विकस 1 P, क्रमेण प्र-सं-वृध् 1 A, -ment, s. प्र-चयः, उपचयः, संवर्धनं: विस्तारः, विकासः, उद्भेटः.

Devergence, See Divergence.

Deviate, v. i. अति-व्यति-इ 2 P, 1 U, 4 P, अति-व्यभि-चर् 1 P; ' did not d. even an inch from the beaten path ' श्रुण्णाद्वर्त्मनो रेखामात्रमपि न व्यतीयुः (R. 1. 17); अप-या-इ 2 P, चल्र् 1 P, प्र-चि-°; च्यु 1 A, भंडा 4 P, 1 A, (with abl.). -lon, s. आतिक्रमः, विचलनं, च्युति f., भ्रेषः, भेंशः, व्यभिचारः, त्यागः : ' d. from the right path' उत्पथयानं, विमार्गगमनं.

Device, s, उपाय:, युक्ति f., प्रयोग:, कल्पना, साधनं. 2 अप-ध्यप-देशः, छलं, माया, छद्मन $n_{\rm c}$, केतवं, ब्याजः. 3 लक्षणं, चिह्नं, अंकः 4निर्माणशक्ति f, कल्पनाचातुर्थ.

Devil, ह. भूत:, वेताल:, पिशाच:; ' I shall not raise a d. for my own destruction ' नाहमात्मविनाजाय वेतालोत्थापनं करिष्यामि.

Devious, a वक्र, कुटिल, जिह्ना. 2 मर्यादाति-क्रामिन्, व्यभिचारिन्.

Devise, v. चिंत् 10, उप-सं-क्रुप् ट., निरूप् 10, युद्ध 7 U, 10, आ-पर्या-लोच् 10, घद c. 2 इच्छापत्रेण पदा 3 U. =s. इच्छापत्रेण रिक्थटानं. =er, है. धनाधिकारिन, ??. -er, ह. उपायज्ञः, परिकल्पकः, प्रयोजकः-Devoid, (of), a See Destitute (of).

Devoir, 8. स्वकर्तब्यं, कर्तब्यता, धर्मः 2 स-कारः, आदरः, प्रजा, संमानः-

Devolve, v. t. निक्षिप 6 P, न्यस् 4 P, संक्रम् c., सम्-ऋ c. (अर्पयति), आरुह (रोपयति) ' having d. ed their property upon their sons ' पुत्रसंकांतलक्ष्मीकाः (U. 1); गुणवत्सतरोपितश्चियः (R. VIII. 11). प्रपत् c., प्रसु-प्रवह c. =v. i. आगम् 1 P, आया 2 P, पत् 1 P, संक्रेम् 1 U, 4 P; न्यस् निक्षिप्-समृ c. pass.: 'after his death the kingdom d. ed upon his eldest son ' मृतं तस्मिस्तस्य ज्येष्ठपुत्रो राजपदभाग्वभूवः 2 अधः पत् 1 P, अवपत्--Devolution, s. निश्लेषणं, मंकामणं-

Devote, $v.\ t.$ प्र-विनि- युज्र $7\ \Lambda,\ 10,\ सम् जर$ c. (अर्पयति), निश्चिप् $^6\,P$, उत्सुन् $^6\,P$, सं-उप-ऋषु ७. 2 (Oneself to) आसंबर-अनुरंज-pass., मन: युज् or बंध 9 P or अभि-निविश् एक आसक्त-अभिनिविष्ट के भू (all with loc.); भन्द 1 U, आंसेच् 1 A. 3 ना-शाय क्रुप् c; See Doom. -ed, a. सक्त, आ-प-व्या-सन्ताः नि-, रत, अभिनिविष्ट, ममा-हित, पर-तत्वर- परायण in comp. 2 भक्त, **ढू**ढभाक्ति, अनुरक्त, अनुरागिन्; ' d. to the king 'राजनिष्ठ, नृपासक्ताचित्तः, ' a d. wife ' एकपत्नी, पतिव्रता, साध्नी, सती, 'a d.husband 'भार्यानिस्तः, पत्नीसेविन् m. 'a d. friend' स्थिरप्रेम मित्रं, रूढसरूयः सुह-इ -edly, adv. चित्तेकाग्रतया, भक्त्या, नि-ष्ट्या, अभिनिविष्टं, मनोभिनिवेशेन, मनोयोगेन, सुसमाहितं. =edness, s आसक्ति f., भाक्त $f\cdot$, अभिनिवेशः, परायणताः $-\infty$, s. तापसः, यतिः,योमिन् m्,तपस्विन् m्,मुनिः, व्रतिन्mः 2 भक्तजनः, प्रणयिजनः, उपासकः, भक्तः. =lon, ह. अभियोगः, अभिनित्रेशः, अनुरागः: सेवा, उपासना प्रसाक्त नि, आसक्ति नि भक्तिः, निरति नि, परायणताः 2 नियमः, धमित्रेषा तपत् ॥ इत्वरमक्ति निस्ताः ; Belf-d. 'आत्मोत्सगः-परित्यागः; 'd. to a hu-band' पातित्रत्यं, पतितेताः, 'to perform d. a' तपत्रद्र । P or तप् 4 A, तप-स्पति (D.). =lonal, ॥ धनपर, धमिन्छ, भजनशील. 2 धमिक्रियसनिषयकः, तपोमय (यो नि.).

Devour, v. t. मक्ष 10 अर् 2 P, खाइ 1 P, अस् I'A. यू 6 P. 2 उपयुद्ध 10, उपयोगन विन हो c. = cr, 8. मक्षकः, खादकः.

Devout, a. धार्मिक, धर्म-परायणशील, धर्म-निष्ठ, धनात्मन, भक्त, इंश्वरनिरत, पुण्यशील, प्रयत तम्ब, पुण्यात्मनः -ly, adv. भक्त्या, भाक्तपुण्कं, भाक्तपुरःसर, अञ्चल्नीतः -ness, अ. खाल्कता, धमात्मता, इंश्वरनिष्ठता, भाक्ति f. Dew, अ. नीहारः, अवश्यायः, तुषारः, प्रतियं, क्रिन-रात्रि-ख-जलं -v. ! नीहारेण सिच् 6 P

क्रिन-रात्रि-ख-जलं $-v \cdot L$ नीहारेण सिच् 6P for मे सू 1P' d. drop ' तुषारकगः-चिद्धः-शी हरः, and sim. 90 ाव्यः -y, α तुषारकपः (यी f), अवस्यायावसिकः, तुषारकणोपमः

Dexterous, त. कुराल, निषुण, पद्ग, दक्ष, लघु-हस्त, करदक्ष. -ly, adv. निषुण, दक्षतया, सपाटवं, हस्तलाववेन. -Dexterity, १ दक्ष-ता, पद्गा, नेषुण्यं, हस्तकोशलं, हस्तलाववं-Dextral, त. दक्षिण, अपसन्य, दक्षिणपार्थस्थः Diabetes, १. सधुमेहः, पनेहः, बहुसूचरोगः.

Diabolical, (() एंशाच (ची र्रा), पिशाचीपम.
2 घेर, दारुण, पापड, अतिबीर-शाप,

Diacoustics, 8. ध्वनिविद्या.

Dladem, श्रमुकुट, किरीटः ट, मौलिः, उष्णीपःषं, किरोबेष्टनं, ' ९०' किरीटिन, किरीटधारिन्. Diagnosis, श्रोणितर्गयः । नरूपणं, रोगनिदानं, मीमांसः, चिकिस्ताः

Diagnostic, र रागलक्षरा-चिद्धे.

Diagona', ह. कण:, श्रुति f. -ly, adv. कोणाकोगि, कणाकिंगे.

Dlagram, 🗉 चित्रं.

Dial, 8. शंकुयंत्रं, सुयवद्धे.

Dialect, 8. बाक्रतभाषा, भाषा (as opposed to संस्कृत). 2 भाषणं, बचनं, उन्ति. में

Dialectic, s. तकीः, न्यायः, हेतुविद्या, आन्वीकिती विद्या. =al, a. तार्किकः (की f), न्यापिनः =ian, s. तार्किकः, नैयायिकः, न्यायविद् m.

Dialogue, s. संलापः, संवादः, संकथा, संभाष-णं, प्रश्लोत्तरं, कथापकथनं: -Dialogist, s. संवादकः, उत्तरमन्युत्तरदायकः.

Diameter, 8 च्यासः; तिष्क्षंभः -Diemetrically, adv. विषरीतं, पातिकूलं, अत्यंतं, एकांततः

Dismond, s. वज्र:-ज्रं, हीरं, हीरकः; 'd. cutter' हीरकार:-मार्जकः.

Diapason, s. स्वराष्ट्रको, स्वरमामः. Diapor, s चित्रितं सोम. =v. i. श्लीमं चित्र् 10 or कद्यरीका, &c.

Diaphanic, a. स्वच्छा विश्वहः 800 Clear. Diaphoretic, a स्वेदन (नी /), स्वेदजनक, धर्मोत्पादकः 'd. meoicine 'स्वहनं

Dischragm, 8. श्रारमध्यदेशः

Diarrhoea, a. अतिसारः, प्राहिकाः, ग्रहणीः,

Diary, *. दिनगात्रिका, दैनिकवृत्तपुस्तकं. Dietribe, s. अधिक्षेपा, कुरसात्मको लेखाः

Dibbie, s. लघुलिनेत्रं. Dice, s. plural of Die, s. q. v.

Dictate, v. l. आज्ञापूर्यकं कथं 10, आविष् 6 P, आज्ञा c. (ज्ञाप्याते). 2 सूच् 10, भी-त्सहू c., पचुद् 10, भेरू ...; 'd. ed by good in tives' सद्दाजयभेरते. - अज्ञा, आवेद्दा, ज्ञासनं. 2 चोहने-ना, भेरण-णा. - lon, भोरसा-हनं. 2 आज्ञापनं, आज्ञापूर्यकं कथनं. - or, s. एकाधिपतिः, अनन्याथीनः ज्ञास्ता, अनियंत्रका प्रसु:. 2 आव्यकः, ज्ञातितृ m. - orial, s. अवलिप्तं, See Arrogant.

Dicilon, ह. भाषा, वाणी, वाक्सरणि f., वचाविन्यासः.

शब्दसंग्रहः

वचावन्यासः. Dictionary, ह. कोशः-षः,

अभिधानं. Dictum, हः वचनं, आदेशः, विधिः, नियमः.

Didactic,-al, a. उपदेशपर, प्रशेधक.

Die, इ. अक्षः, प शकः, देवनः; 'a loaded d.' कूटाकः: -Dice, (pl.) अक्षाः, &c. -v. i. अक्षेः दिव् 4 P, ग्लु 1 P. -er, इ. अक्षधूर्तः, अक्षेटिव्स ». धूरः, कितवः: -ing, इ. कूर्तं, अक्षक्रीद्याः, 'd. horrd' अष्टापदं, शारिकलं, 'd. hox' अक्षाधारः; 'the die is cast' कृतं देशधीनं (अप्रतिविधयं) कर्म, अधुना क्

Die, v. i म 6 A. प्रागान्-असून्-जीवितं त्यव्य 1 P or उत्सुज् 6 P or हा 3 P, पंचत्वं या 2 P or गन् 1 P, उपरास 1 P; परास-गतासa. भू 1 P, देई-तदुं त्यज्ञ, प्र-इ 2 P, विषद् 4 A, संस्था 1 A, प्रती pass. 2 विनशू 4 P, प्रली 4 A, ध्वंस् 1 A क्षि pass. अवस**र्** 1 P. 3 मले 1 P, विज्ञ pass. -Dead, a. मृत, उपरत, संस्थित, प्रेत, परेत. प्राप्तु, गतासु, विपन्न, गतमाण, विचतन, भागरीन, प्रमति. 2 निश्वल, निश्वेष्ट, जह, निस्तजस्, निःसत्व, अप्तार, निज्यल 3 सुप्त, स्तन्ध (as of limbs). 'd. body ' शवं, मृतशरीरं, कुगपः-'d. language' अपचलिता भाषा: 'd. sleep ' चोर-गाढ-निद्धाः ' d. loss 'परिपूर्णाः -सकला हानि:; d. leiter ' लुप्तार्थ वचन, 'd. soul' निरंभिमानः आत्मा. 🗝. (Of night) मध्यरात्रः, निर्शिधः, अधरात्रः. 2 मध्यं; See Depth. -en, v. t. दुर्थलीकु. 8 U, शिथिलीक, तेजो ह 1 P, नशू ०.,

म्लामीक. -०. i. म्ले 1 P, शिधिलीमू. - y, प्राणापहारक, जीवितावह, मारात्मक, नि-धनकारिन, प्राणांतक, प्राणहारिन्, गणनाशक, जीवितम् (मी f). 2 अज्ञास्य ' d. enmity' आमरणांतिकं वैरं, अज्ञाम्यं वेरं. 'd. poison' हाला(ल)हलं विषं. -ado. सृतवत्; प्रागां-तिका; 'd. wounded ' निवनमंत्, 'd. pule ' प्रेतसवर्ण. -ness, ४ दीपल्यं, निःसत्वता, जहत्व, स्तंभः: वैकल्य, विराक्ति, ∫े, शिथिलता. -D:ath, 8. मर्ग, मृत्युः, उत्तरमः, निवनःन, अंतः, पंच्यः निता, सारियति 🏸 कालधर्मः, दिष्टांतः, प्रलयः, अत्ययः, नाजः, प्राणनाज्ञः, हनुत्यामः, &c. 2 यमः, कालः, कृतांतः 3 बधः, घातः, घ्यापादनं, ' he was pelted to d. 'सलाउवातं इतः; ' he was sentenced to d. 'तस्य प्राण इंड आदिष्टः: ' to put to d. ' हन् 2 P, ब्यावड् C, वध आदिज्ञ 6 P; 'a violent d ' अपमृत्युः ; अपवातः; 'angel of d. 'यमहुनः, 'd.by fasting भायः, भावीपवेशनं: 'd. bed ' ट (झच्या. =1388, a. असर, अंतश्वर,अमत्ये, चिरस्थायित्. Diet, ह. आहार:, अतं, भोजनं, भश्यं. 2 पथ्यं, पट्यास., पथ्याशित्यं 3 राजसभा. शिष्टसभा. -v. t. पु c., भू 3 U. 2 पथ्यं

ानिर्दिशू 6 P. Differ, v. i. भिद् pass., प्र-वि-°; विशिष् p189-, (नकारणात्स्वाद्विभिदे कुमार: R. v. 35): gen. ex. by (s.) they two do not d. ' न तयोभेंद्रः, विशेषः, &c. 2 अन्यथा मन् 4 Λ , न संमन्, विवद् 1 Λ , भिज्ञमत a. भू, विमतिय इ. 4. A, (एवं हि विमतियक्ता: भाणेयत्तां प्रति श्रुतयः S. B. 702), 'I d. fro o yon ' सम मतं त्वन्यताद्भिनं. 3 वि-. मति-च्य p:ss. -ence. हे भेदः, विशेषः, अंतर, (with gen.). 2 पार्धक्य, इतरत्व, भिन्नत्वं, व्यतिरेकाः, 'that makes no d. तेन न कोपि निशेषो जायते. 3 विरोधः, वैप-रित्यं, विषययः, वंहक्षण्यः 4 विपतिपात्ते 📆, मतिभेदः, विसंवादः, ग्रेमत्यः कलिः, कलहः, विवादः 5 असाम्यं, असादृश्यः, ' d. in quantity ' त्रेषम्यः = व्याः, u. भिन्न, वि-य-भिन्न, इतर-अन्य-पर-pron a., ब्यातिरिक्त, विपरीत, पृथकू, विशिष्ट, (with ah .); अंत-Tin comp.; 'she is not d. from my body (myself)' अन्यति (केयमसम्हारी-रात् (Ka. 151); 'a d. sens ' अर्थोत है-2 असद्धश (शी र्र.), अतमान, विषम, असन. 3 विविध, नानापकार, नाना in comp. : स-त्तत् pron. a., 'd. S'astres' तानि तानि शास्त्राणि; 'in a d. way 'अन्यया, भिज्ञत-कारण. ==ntial, a. भेदकर (रीf.), विशेषः क. ==ntly, adv. अन्यथा, इतर्था, भिन्न-रूपेणः, अन्यप्रकारेण, पृथक्तुः.

ifficult, a. असुकर, दुश्चर, कठिन, दुष्कर, दुःसाध्य, कष्टः 2 गहन, विषम,दुर्थोध, असुगम,

कष्टक्रेय गूढार्थ, दुर्ज़ेय. 3 (With inf.) ex. by इर्., द: ब, कष्ट, in comp.; 'd. to get हुष्याप, दुराप, कष्टताध्य, तुरारोह, दुःखछेच, &c.; 'a d. ca-e 'सज्ञल्योधः; 'a d. road' दुर्गसंचा (च)रः, मंकतः ; 'a d. place' विश्वमस्थानं, दुनं, दुनेनस्थ हं. -ly, ado-दुः बेन, कष्टेन, कुच्छेग्, कटं, अत्यासेन, दुइ, p ·=y, ४ असौ मर्च, चैबम्य, कठिनता, दुष्कर रवं, कष्टता, दूःसाव्यता. 2 आयासः, वेक्कच्यं, विरोधः 3 कुन्त्रं, संबद्ध, विज्ञः, आयासः, दुर्ग, दुःखं, बिरोधः, क्लेजः, बाधा, ऋष्टः ष्टं. 4 विश्वमपद, अञ्जवेधं-द्रशैवं पदं, अञ्जममं स्थानं: ' without d. 'अनायासेन, सुखं; ' with d. कथतारे, कथ करानाने, कवित्र, दुःखन, क्र देखा: 'a commen ary explaining the d. e- ' विकादितमिशिनी टीका; 'beet with d. es ' सश्लय, सहंदक; ' overcoming d. es दु तिरंबनं

Diffidence, 8. आवश्वानः, अन्त्ययः, आन्, शंकाः 2 (In onea-If) अपगलमनः, विनयः, न्हेःः, लज्जाः -Diffident, यः अन्धियासिन, शंकाशील, अवत्ययं, सःशंकः, the mind feels d. of itself' आत्तन्यपर्ययं चेतः (S. 1). 2 अमगलम, अधृष्ट, विनीत, न्हीजत्, लज्जावतः -ly, योषः अमगलमं, साशंकं, लज्जावतः -ly, योषः अमगलमं, साशंकं, ल

जन्मा, सविनयं.

Diffract, ए. १. वियुज् 7 A. 10. विदेज् ६. Diffuse, ए. १. प्रसु ८. विपरिस्तृ ... विसुप ८. प्रमु ८. विपरिस्तृ ... विसुप ८. प्रमु ८. विपरिस्तृ ... विसुप ८. प्रमु ८. विदु ९. प्रक्षिप १. 3 (Itself) व्याप ५ १, विसु ६. विदु १. विस्तृ १. विस्त

Dig, v. t. खत् 1 P; 'd. down' (भूमें) अवह 10, भिद्र 7 U; 'd. in' निखन. 2 निर्भिद्र, छिद्र 10, ध्यष् 4 P. -ger, उ.स्थनकः, खनित m.

Digest, v. t. (जठरे) जु ं (जरयति), पच् 1 P, परिपाकं नी 1 P, परिणय ं (णनयति), दूइ 1 P, 2 कमेण यधाकन-जिन्यस् 4 U or रूद् 10 or ग्रंथ् 9 P or लिख् 6 P. ई मनसा विचर् c. or चिंत् 10. 4 suber, q. v. =v. ं. जू 4 P, पच् थिश्डा, परिणम् 1 P. =er, s. पाचकं, जारणं, अग्निवधनं, रोचनं, रोचकं. =ion, s. पाकः; वि-पार-पाकः, पचनं, परिणामः. 2 जठराग्निः, जठरान्ठेः, अग्निः; 'slowness of d.' अग्निमांचं; 'having a good d. 'पदीसाग्नि:. =ive, a. पाचन (नी 🌈), पाचक, अग्निवर्धक, परिपाकिन.

Dight, See Adorn.

Digit, 8. कला, लेखा, रेखा 2 अंक:. Dignity, s. महिमन् m.,माहात्म्यं, औदार्य. 2 अनुभावः, प्रतापः, तंजस् u_i , प्रौढि f_i , प्रौ-हत्वं-ता. 3 प्रतिष्ठा, गौरवं, पदं, उत्कृष्ट-परम-पदं, उत्कर्षः, उद्मति f., आभिजात्यं, प्रतिपत्ति $f\cdot$, ओजस्विता, उद्यत्वं, कुलीनताः ' d of style 'ओजस् " 4 मानः, अभिमानः, गर्नः, दुर्पः, 'd. of expression ' प्रीहत्वं वचसां. -Dignify, v. t. संमन् c., सत्क्र 8 U, प्रज 10. 2 उत्कृष्टपदे नियुद्ध 7 A, 10, परमपटं पाप C., उत्कर्ष: नी 1 P. -ed, a. म-हानुभाव, अनुभाववत्, ग(गं)भीर, ओज-स्विन, पोढ, महाप्रताप: 'd. in mien 'गं-भीराकृति 2 मानिन, महाशय, महेच्छ. 3 उत्कृष्टपदनियुक्त, प्रतिपत्तिमत्, परमपदारूढ. -Dignitary, s. मान्यजन:, शिष्टजन:, कलीनपुरुषः.

Digress, v.i. पस्तुतं न अनुसंधा 3 U, अ-प्रस्तुतं वद्र-भण् 1 P or a = 2 P, प्रकृतं-कथा-योगे त्यज़े 1 P; 'you are'd. ing ' न त्वया पस्तुतमनुसंधीयते 2 उत्क्रम् 1 U, 4 P. वि-चल 1 P, प्रस्य 1 A, अंश 1 A, 4 P; See Deviate. -ion, अ. पकृतत्यागः, अपस्तुता-तुसंधानं; प्रसंगः, प्रासंगिकं वचनं; 'enough of d. 'अलं पासंगिकेन वा पसंगेन, पक्रत-मेवानुसंधीयतां. 2 उत्क्रमः, विचलनं, भ्रंशः, च्युति f., त्यागः. -ive, a. अनन्वित, अ-पस्तुत, अपक्रत, असंगत, असंबद्ध.

Dike, ह सेत:, सेत्वध:,पिंडल:, धरण:, कुलक:-क. 2 कुल्या, परिखा, खातं, प्रणालः-ली.

Dilacerate, See Tear.

Dilapidate, v_i i_i जु4 P_i विनश् 4 P_i क्षि-उच्छिद्-pass-, अवसद् $1 \ P_{+} = c_{+} t_{-}$ उच्छिद् 7 P, अवसद C., प्रध्वंस C. क्षि C., विनश् c.; See Destroy. -ion, s. क्षय:, ध्वंस:, नाज्ञः, उच्छेदः, अवसादः

Dilate, v. t. विस्तृ c.. वितन् 8 U, प्र-वि-स ... दीर्घिक 8 U. 2 (upon) पपंचयति (D.), सविस्तरं विवृ 5 U, or ब्याचक्ष 2 A, · अति-विवृ. = ८. रं. वितन्-विस्तृ-विवृ P385., आ-यतीभू, दीवींभू. -ed, व. वितत, व्यायतः उत्क्रह्न, विकासित. -ion, क विस्तारः, वितति $f\cdot$, विस्तरणं, विद्वति f.; विकासः-सनं.

उत्फ्रह्मताः

Dilatory, a. दीर्घसूत्रिन्, दीर्घसूत्र, विलंभिन्, अक्षिप्रकारिन्. =^lУ∙ मंद, मंथर, चिरक्रिय, adv. सविलंबं, मंद्रमंदं, कालक्षेपेण.=ness, ह दीघसूत्रता, विलंबः, कालक्षेपः, मांद्यं, कार्य-जद्यता.

Dilemma, 8. उभयसंभवः, विकल्पः.

Diligent, a. उद्योगिन, व्यवसायिन, उद्यक्त, सोद्योग, उद्यमिन, अनलस, अभिनिविष्ट, उद्यम-व्यवसाय-पर, उद्योगतत्पर 2 (of things), अनवरत, सतत, नित्यपन्त, प-आ-सक्त, अभ्यस्त, प्रसित, अविच्छित. -ly, adv. प्रयत्नतः, सोद्योगं, सोद्यमं: अनवरतं, मसक्तं -Diligence, ह. उद्यमः, अध्यव-स्यव-सायः, उद्योगः, अभियोगः, अभिनिवेशः, भयत्नः, अभ्यासः, भसाक्ति र्र., उत्प्ताहः. 2 सा-तत्यं, अविच्छेदः, अविरामः, नैरंतर्ये.

Dill, ह. सालेयः, मधुरिका.

Dilute, v. t. जलेन मिश्र 10, or संसुद्ध 6 P, विली c., तनुकु 8 U, क्षीणोकु; मिश्रणेन शक्तिं तनूकु -ion, s. जलसंसर्गः, जल-मिश्रणं: तनूकरणं -Diluent, ह. विलयमं, तनुकरणं.

Dim, a. मंद्रश्रुति, मंद्रभभ, मलिनकांति, मलिन. निष्पभ, निस्तेजस, सतिमिर, 2 अप्रकाश, अन्यक्त, अस्पष्ट, दुरालोक, दुर्दृष्ट; 'seeing d.ly 'हतदृष्टि, अस्पष्टदृश्, ' of d. understanding ' मंद्रमति, जड-स्थूल-धी-बुद्धि, $\&c_{-}$ = v_{-} t_{-} अंधीकृ $8~\mathrm{U}_{+}$ अस्पष्टीकृ $_{-}$ कलुषीकु, निष्प्रभीकु, मलिनयति (D.). -ly, adv. अस्पष्टं, अव्यक्तं, निष्प्रभं,माहिनं. = \mathbf{ness}^{ullet} s तिमिरं, अस्पष्टता, तेजोहानि $f \cdot s$ दुरा• लोकता, मालिन्यं, अस्पष्टता. 2 स्थूलमतिता,

Dimension, ह. प्रमाणं, परिमाणं, मात्रा, मानं,

Diminish, v. t., v. i. See Decrease. -Diminution, s. न्यूनीकरणं, ऱ्हासः, क्षयः, अपचर्यः, अवसादः, हानि 🏸 - Diminutive, a. अल्पकाय, क्षद्र, अल्प, स्तोक, सक्ष्म, लघु 2अल्पार्थ (पत्ययः); 'कन् is a d. termination' अल्पार्ध कन.

Dimity, इ. इद्वं कार्पासवस्त्रं.

Dimple, ह. कपोलभंगः, गंडतरंगः: कपोलोमि $f\cdot$ ऋर्मि $f\cdot$, भंगुरता, दंतुरता, भंगः, तरंग $\cdot\cdot$ -Dimॉॅंगy, a. भंगुर, ऊर्मिमत्, दंतुर.

Din, ह. कलकलः, निनादः, कोलाह्लः, तुमुल-रवः, निःक्वनः, उच्चघोषः, तुसुलः. 🗝 t. (अवणपुट) जर्जराकु 8 U, कर्णो उपहन् 2 P or जजरयति (D.); See Stun.

Dine, v. i. भुज् 7 A, आहारं-भोजनं-सेव 1 A, or निर्दात c.. शरीरस्थितिं क 8 U or क्लप् c. =n. t. भुज़ c., अञ्जू c. =Di**nner,** s. भोजनं, आहारः, अज्ञनं; See Food. 2 उ-त्सवः, जग्धि f., भोजनोत्सवः

Ding, v. t. शब्दायते (D.), नद्-स्वन्-कण् 1 P; 'ding dong' घंटानाद:-शब्द:; कि-

किणीरवः-शब्दः-नादः, सततनादः

Dingle, See Dale.

Dingy, See Black.

Dint, 8. प्रहार:, आधात:, अभिधात:. 2 वर्ल, प्रभावः, सामध्यैः 'by d. of ' बलेन, ममा-वेण, सामध्यति, योगेन -० । प्रहारेण अंक् 10 or चिह्न 10.

Diocesan, ३. प्रधानधर्मा हयक्ष:. Diorthesis, ३. वक्रांगश्विकित्सा.

Dip, v. i. ति-,सस्त्र 6 P (with loc.); अव-वि-गाह् 1 A, प्र-ति-विद्यू 6 P, आहु 1 A, (acc.). 2 व्यापृ 6 A, व्यापृत a. भू. -v. t. अवगाह् c., मस्त्र c. (मञ्जयति), प्रविद्यू c. 2 सिस् 6 P, क्रिट्स c., आद्मीकृ 8 U; 'd. in a business' इंबर व्यापृ or प्रवृत्त् 1 A; 'd. into books' चुंत्र 1 P; अल्पद्याः अधि-इ 2 A. -8. निमञ्जनं, अवगाहः, प्रवेदाः. 2 अव-पातः, नम्रता, आनति f.

Diphtheria, s. मांससंतानिका.

Diphthong, ८. स्वरद्वयं, संयुक्तस्वरः, संध्यक्षरं. Diploma, ८. पदवी अधिकार-दृश्यकं पत्रं

Diplomacy, ह. सामन् गः, नीति f., दौत्य-कमन् गः 2 राजदूतमंडलं-समृहः -Diplomatical, वः दूतका र्यविषयः -Diplomatist, ह. सामप्रयोगज्ञः., राजनीतिकुशलः, दौत्यकार्य-निषुणः, सामकुशलः

Dipsomania, ह. मद्यासक्ति, f.

Dire,-ful, a. दारुण, घोर, उग्र, तीत. 2 भीषण, क्रूर, भयानक, रौद. -ness, 8.

दारुणत्वं, घोरता, र द्वता.

Direct, v. t. संधा 3 Ü, लक्ष्यीक 8 U, उद्दिश् 6 P, प्रेइ c., अधिकृत्य क्षिप् 6 P, (a missile &c.); 'd. attention or mind' मनो नियुक्त 7 A, 10, मन: समाधा or बंध 9 P or आसंज् c. or निश्चिप. 2 शास 2 P, विनियम् $1~\mathrm{P}$, प्रणी $1~\mathrm{P}$, निर्वह्न \mathbf{c}_{f} , अधिष्ठा 1 P, अवेश्व 1 A. 3 आ-निर्-उप-दिश्, महुश् c. 4 नियुत्र, आदिशू, आज्ञा c. (ज्ञापयाते), पचार 10. 5 विधा े 3 U, प्र-युज्य. 6 (A letter &c.) See Address. -a. ऋजू, अवक्र, सरल, अकुटिल, अविलोम, अजिह्म, अनुलोम: 'd. descendants ' अनुलोमा:, अनुलोमवंशजाः. 2 क्रमागत, अविषक्षष्ट. 3 व्यक्त, स्पष्ट, सस्पष्ट-व्यक्त, मत्यक्ष, साक्षात् ind. =ion, 8 शासनं, नियागः, निर्देशः, आज्ञा, आदेशः. 2 संधानं, उद्देशः, प्रेरणं- 3 पणयनं, प्रशासनं, विनियमनं, अधिष्ठातृत्वं, अधिष्ठांन, अवेक्षा-क्षणं 4 दिश् f., दिशा, आशा, काष्टा, ककुभ् f_{\cdot} , हरित् f_{\cdot} 5 Addrəss q. v. -ive, a. निर्देशक, स्चक. -!y, adv. सपद्येव, सद्यः, अचिरात्, तत्क्षणं-णात्, अविलंबितं, शीघं, आञ्च 2 स्पष्टं, प्रत्यक्षं, सुव्यक्तं,अगूढतया, भिनार्थे. 3 अनुलोमं, सरल-तया. =or, ह. ज्ञासितृ-अधिष्ठातृ m., अनुज्ञा-सकः, अध्यक्षः, अधिकारिन 🍽 , अवेक्षकः, निर्वाहक:. -ory, 8. विधिसंहिता. 2 नाम-धामस्चकं पुस्तकं.

Direption, s. अपहरण, अपहार:, लुंडनं. Dirge, s. करुणगीतं, करुणससंगीतं. Dirigible, a. नियम्य. Dirigie, s. See Baloon. Dirk, See Dagger. Dirt, s. मल:-लं, पंकः, कर्दमः, जंयाल:-लं,कर्लं, किटं - प्र. वः मालन, समल,मलीमस, पंकिल, कलुष, आविल, मलदूषित, सकर्दमः 2 नीचः कुल्सित, खल, गर्छः. - ० t. मलेन-पंकेन-दुष् c. (दूषयति) or लिप् 6 P. मलिनीकः 8 U, मलिनयति-आविल्यति-(D.).

Diruption, See Eruption.

Disable, v. t. अनुतयुक्त a. कु 8 U, विहस्तिक, (रुजा विहस्तचरणां देवीं M. 4); अशक्त-असमर्थ a. कु. 2 अवसद c., विकलीकु, उपहत्त् 2 P, दुर्बलीकु.—Disability, s. अशक्ति f., असामर्थ्य, अक्षमता, अयोग्यता; अनुपयोगः.

Disabuse, v. t. अमं निरस् 4 U or उच्छिद् 7 P or अपनी 1 P, or ह 1 P or अपाकु

 8 U, भ्रांतेर्मुच 6 P.

Disaccustom, v. t. अभ्यासं लुप c.

Disadvantage, s- अहितं, अलाभः, अपकारः, अनर्थः, अनिष्टं, अपायः, हानि f-, पीडा, बाधाः, 'at a d.' विषमाषस्थ a-, असमवस्थ a. =ous, a- अहितकर (f! f-), पित्रूल, अहित, अनुपकारक, विरोधिन, अपायावह, क्षतिकारक. =ously, adv. अहितं, अनिष्टं, सापकारं.

Disaffect, $v.\ t$. विरंज् c., अपरागं उत्पट् c., उपजप् $1\ P. = ed.\ a.$ वि-अप-रक्त, विभिय, असंतुष्ट, अभीत, अनजुरक्तः = lon, s. विरागः, असंतोषः, विरक्ति f., अभक्ति f.

Disaffirmance, 8. प्रत्याख्यानं, प्रत्यादेशः,

Disagree, v. i. न संग्रन् 4 A, विवद् 1 A, भिद्र pass., विरुध् pass., असदृतीभू; See Differ. -able, u. अनाभमत, अभिय, अनिष्ठ, अहित, अपीतिकार (शि.), अरुचिर, अनाह्नाद्क. 2 विरुद्ध, पतिक्रूल. -ment, s. विस्तादः, विवादः, भेदः, विपतिवात्ते शि. विनर्मति शि. See Difference.

Disallow, v. t. न अनुज्ञा 9 U, निषिध् 1 P, निष्य 1 P, निष्य 2 P, प्रत्यादिशू 6 P; See Deny, -ance, s. प्रत्याख्यानं, निषेधः; निषारणं, निरमनं.

Disanimate, Sec Discourage.

Disannul, See Abolish.

Disappear, v. i. अंतर-तिर:-धा pass., अंतर-इ 2 P, तिरोमू 1 P, अङ्ग्रेस्य a. भू. 2 नज्ञ् 4 P, क्षयं-नार्श-या 2 P, म नि-ली 4 A, म-चि-ध्वंस् 1 A; 'the pigeons having d. ed' चधुविषयातिकातेषु-नयनपधाती-ते षु-अङ्ग्रियोचरेषु-कपोतेषु -- ance, s. अं-तथानं, तिरोधानं, अदर्शवं; नाज्ञः, लयः, &c.; better ex. by (v. i.).

Disappoint, v. i. आज्ञां भंद्य 7 P or प्रति-वि-हन् 2 P or विफलीकु or मोपीकु 8 U or संद्रु 10; विप्रलभ् 1 A; he was d. ed in his request / तस्य याच्या मोषी वभून, स भग्नाज्ञां चमूचः 'd. ed in love' स्वित-प्रणयः खंडितः =ed, यः भग्नाज्ञः, भाषाज्ञः, भग्नो-द्यमः, अकृतार्थः, प्रतिहतः, मनोहतः, प्रतिबद्धः. =ment; अञ्चाभगः, प्रणयवेषत्यं, विफली-करणं, नैराज्यः विपलंभः

Disapprove, ... / निंद् 1 P. गई 1,10 A, न प्रशंस 1 P; not approve q. v. -Disapprobation, s निंदा, असमति f., विरागः,

अप्रीति / , विमति / , अनभिनंदनं .

Disarm, r. t. अक्षाणि अपह 1 P or अपनी 1 P, निरायुधीछ 8 U, नि:शक्षीछ 2 (fig.) अम् c. (शमपति), सांत्व् 10. -2d, a. निरायुध, नि:शक्ष; 'd. of anger' शांतरोष, क्षीणमन्यु.

Disarrange, v.t. कर्म भंज् 7 P. व्यस् 4 U, संक 6 P, संकुलीकु 8 U.-ment, s. अक्रमः,

क्रमभंगः, व्यस्तता.

Disarray, v. t. अपनड् 4 P. उच्छड् 10, वि-वस्त्रीकु 8 U. 2 क्रमं भंज् 7 P. च्डा ब्यूडभंगः, गिंजलः. समर्तिपजः.

Disaster, s. आपद-विपद् f. व्यसनं, उप-फ्रवः, विपस्ति f., उपद्भवः, अत्याहितं, अनर्थः =v. t. पीट् 10, बाद् 1 A, उपह्र 1 A, उपद्व 1 P. =Disastrous, n. विपद्मक्त, दुर्भाग्य, दरंतः, अनर्थापह, दारुण, घारः.

Disavow, -al, See Deny, Denial.

Disband, v. t. युद्धच्यापाराट्ट सुन् 6 P or c. सैन्यभंगं छ 8 U. 2 सुन्, विमोक्ष् 10 =v. i. युद्धच्यापाराचं सुन् 6 P.

Disbark, ਾ t. नीकायाः अवत с.

Disbelieve, v. t, Not believe q. v. -er, s. नास्तिकः, अविश्वासिन m. -Disbelief, s. अप्रत्ययः, अविश्वासः.

Disbend, See Kelax.

Disbranch, v. t. निःशाखीकु 8 U. शासां लू 9 U.

Disburden, v. l. भारं अवतृ c. or अपनी
1 P, निर्भार-रिक्तभार -a. कु 8U; 'd one's
mind ' मनोगतं अन्यस्मै आख्या 2 P;
the afflicted should d. their grief'
कर्तव्यानि दु:खितदु:खिनवीपणानि (U. 3).

Disburse, ए. १ व्यय् 10 l' (व्यययति), उत्-सृद्ध 6 l', बि-नियुद्ध, 7 A, 10, व्ययिक्ट 8 U. -ment, ८ व्ययः, उत्सगः, विनियोगः,त्यागः; ' receipt and d.' आयज्ययो.

Disc. s. See Disk.

Discard, v. t. अपास 4 U, अवधू 5, 9 U, अपक्षिप 6 P, निराज्ञ 8 U, अवसूज, 6 P, अपहा 3 P; निरसु c., अपसु ह 6 P.

Discern. v. t. वि विच् 3, 7 P. विचर् c., परिच्छिड़ 7 P, निर्णी 1 P, परीक्ष 1 A. 2 तिर्वर्ण 10, हुझ् 1 P, ईक्ष्र 1 A, आलोक् 1 A, 10, आलक्ष्र 10, विम् c. =cr, s. विवेचकः, ईक्षितृ m. =ible, a. 'हुस्य, हृष्टिगोचर', प्रत्यक्षः, मस्यक्षीत्रं, a. स्क्ष्मक्षीत्रं,

दीर्घ दूर-हृष्टि, विवेकिन, परिणामद्क्षिन, वि चारशील. =ingly, adv. सविवेक, सवि-चारं, सपरिच्छेदं, =ment, ४ विवेकः, विवे-चन, परिच्छेदः, विचारः-रणा, परीक्षा, दूर-हृष्टि र्र-, अववोधः, विज्ञान.

Discerption, 8. व्यव=छेदः, विभेदनं,विदार्णं. Discharge, v. t. (A load &c.) भारं अवत c. or अपनी 1 P. 2 उद-गृ 6 P, उद्दीर ..., प्रमुच् 6 P, उच्चा 10, उत्सुन 6 P, प्रसू c., उद्वम् 1 1. 3 (Arrow &c.) सुच्, अस् 4 P. विसुन्त, श्लिप 6 P, प्रेर c. निपत c. ; 'd. a gun' लोहनाडीस्थं आग्नेयं चूर्ण ज्वल् c. 4 (अधिकारात or पढात) निःस् c . अप-क्रम 1 P, अवसह C. (रोपयति), निष्कस् C., निराक 8 U. अवास 4 U, च्यू c., भ्रज्ञा c. 5 (Duty) कृ, अबुद्धा 1 P, विधा 3 U, निष्प-द-संपद् ः निर्वष्ठ् ः, आचर् 1 P. 6 (Deht) (ऋणं) द्युष्ट, निर्यत 10. नि-राक्र, निस्तु C., विनी, आन्द्रण्यं गम् 1 P. 7 मच , मोक्ष्र 10, विसूज्य 8 (As a river) अवत 1 P, द 1 P: सागरं वर्जियत्वा कुत्र वा महानद्यवतर्ति (S. 3) 'will d. itself &c. '=v. i. मुञ् pass. ; स्र 1 P. =s. भा-रावतरणं. 2 उद्गारः, प्रस्रावः, विसर्गः, उद्व-मनं, उच्चारणं, उदीरणं 3 क्षेपणं, मोक्षः. 4 अवरे।पण, अधिकारभ्रंशनं, पद च्युति र्.- भ्रंशः. 5 अनुष्ठानं, निर्वाहः, विधान, संपादनं, 6 आ-त्रुण्यं, ऋणशोधनं-निस्तारः. 7 मोक्षः, नुक्ति f_{\cdot} , मोचनं.

Disciple, ε . शिष्यः, छात्रः, अंतेवासिन् m., विद्यार्थिन् m.

Disclaim, -er, See Deny, Denier.

Disclose, v. t. निवृ 5 U. प्रकाश् c., ध्यंबर् 7 P, प्रकर्ट कु 8 U, स्पष्टीकु, भिद् 7 P or c., निविद् c., ख्या c, (ख्यापयति); 'd. ing secrets' रहस्यभेदः. -ure, s. विवृनि f., प्रकाशनं, निवेदनं, भदः.

Discolour, v. t. वर्णातरं ग्रह् c., कलुषी-म-लिनीकु 8 U, विवर्ण 10. कुण्णीकु. -atlon; s. वेवर्ण्य, कालुष्यं, मालिन्यं

Discomfit, v. t. वि-प्र ध्वंस् C., ब्यूहं अब्द.or भिव् 7 P (as an army): पराजि 1 A, विद्रु c.; See Defeat, Baffle. -ure, s-भंगः, व्यसनं, पराजयः, पराभवः. Discomfort, v. t. पीड 10, व्यथ C., बाप 1 A: See Afflict. -8. अस्वास्थ्यं, दुःखं, पीडा, व्यथा, क्रेजः, बाधा**ः**

Discommend, See Censure.

Discompose, v. t. श्रुभ् c., च्यासुहू c., संभ्रम् c. (भ्रमपति), आकृतीक 8 U, बाध 1 A. -ed, a आकृतित, श्रुट्ध, व्याकुल, कातर, ग्याकुलाचित्त, अनवस्थित, व्यय, भ्रांत, पारि-प्रव, विक्रवचित्त. -ure, ह. क्षोभः, आकुल-त्वं, व्ययता, वेक्कव्यं, उद्वेगः, अस्वास्थ्यं, अर

Disconcert, ए. t. खंडू 10, मोघीक 8 U, प्रति-च्या-हन 2 P; See Baffle. 2

Discompose, q. v.

Disconformity, ३. विरोध:, विरुद्धता, अ-साहर्य, असंगति 🏸 विसंवादः,विश्वतिपत्ति 🏞 Disconnect, See Separate. -lon, 8. विश्रेषः, असंगति ∫े, वियोगः.

Disconsolate, a. खिन्न, विषण्ण, दीन, उद्विग्न, म्हान: See Dejected. -ly, adv. स-

विषादः सखेदं, सोद्वेगं.

Discontent, a. असंतुष्ट, अतुप्त. =8. असंतोषः, अतृप्ति fः, अप-वि-रागः, विरक्ति fः, अपीति $f \cdot -v \cdot t$. असंतिषं उत्पद्न $c \cdot$ or जन् c.

Discontinue, v. t. त्यन्त् 1 P, विच्छिद् 7 P, विरम् c_1 (रमयति), निवृत् c_2 , उज्झ् 6 P, वि-लुप c. =v. i. वि-उप-रम् 1 P, निवृत् 1 A, (with abl.); See Cease. -ance, -ation, s. विच्छेदः, विरामः, निवृत्ति f.; उपशमः, भंगः, अंतरायः

Discord, v. b. विसंवद 1 P, विभिद्र न युजू-विरुष pass -s., -ance, s. भेदः; भिन्नता, विसंवादः, मतभेदः, विरोधः, विनति र्., वे-मत्यं, वैपरीत्यं, वैलक्षण्यं; 'd. of sound' स्वरविरोधः, अपंस्वरः -ant, a. विषम, मतिकूल, विरुद्ध, विसंवादिन्, परस्वर्विरुद्ध, विभिन्न, असंगत, विपरीत: 'd. sound ' वि-स्वरः, अपस्वरः, कर्कशध्वनिः.

Discount, v. t. भागं उद् हु 1 P. = s. उद्धार:,

उद्धतभागः.

Discountenance, v. t. न अनुग्रह 9 P, न

उपकृ8 U, न अनुसुद् 1 A.

Discourage, v. t. उत्साहभंगं क्र 8U, अव-वि-सङ्'ः, विषादं जन् ः, विषण्णीक्, धेर्य स्वस с., मन: ог आज्ञा: भंज 7 P.2 Deter, q.v. -od, a. भशोत्साह, इताक्ष, भशोद्यम, वि-षण्ण, अवसद्य, खिन्न. निरुत्साह, ममोहत, पतिबद्ध, भग्नाश, धैर्यच्युत, स्खलित धैर्य :-ing, a. विषातजनक, धेर्यध्वंसिन्.-ment, ह. धेर्य-ध्वंसः, उत्साहभंगः, आज्ञा-उद्यम्-भंगः ; विं अवसादः, खिसता, धेर्य-च्याति रि षाद्ः, स्खलर्नः

Discourse, v. i. संबद् 1 P, संभाष् 1 A, समालप् $1 P \cdot 2$ भाष् 1 A, वद्-गर् 1 P, अधिकृत्य वस् 2 P. = 8. संवादः, संभाषणं, संकथा, संलापः. 2 वचनं, भाषणं, उक्ति 🙉 वचस् n.; See Converse, -ation. -er. 8. वादिन m. वक्त m. -ive, a. तार्किक (की f.), ऊहिन, तर्कविषय

Discourteous, a. असम्य, अशिष्ट, अविनीत. दःशील. अनार्य. =-ness,-Discourtesy, अविनयः, अनार्यता, असभ्यता, मर्यादा-

तिक्रमः, अशिष्टाचारः.

Discover, v. t. विवृ 5 U. दूझू c., प्रकासू c., आविष्कु 8 U, स्पष्टीकु, व्यक्तीकृ, प्रक-टीकु, व्यंज्या P, ज्ञा (ज्ञापयति). आ-नि-विद c 2 निरंप 10, ज्ञा 9 U, उपलभ् 1 A, निर्णी 1 P. 3 समा-आ-सङ् c., पार 5 P, विद 6 U, दुश 1 P, अधिगम 1 P, इ-या 2 P. -er, ह. निर्णत-अधिगंत्र 🛲 , नि-रूपकः - प्रृह प्रकाशनं, विवरणं 2 जानं. अवगमः, दर्शनं, निर्णयः, उपलब्धि 🎵, समा-सादनं, निरूपणं, पाति ৃ

Discredit, v. t. न विश्वस 2 P. न प्रति-इ 2 P, अविश्वास्य a. मन 4 A, प्रामाण्यं लघ-यति (D_1) 2: कलंकयति (D_2) : अकीर्ति आवह 1 P, दुष c. (दूषयाति), मिलिनीक्क 8 U, मिलनयति (D.). -8. अपयशस π., अपकीर्ति 🏸 दूषणं, कलंकः, अप्रतिष्ठा, अ-कीर्ति f.; 'bring d. on ' दुष् c. मलिनयति: (यदा मेधाविनी शिष्योपडेशं मिलिनयितं M. 1). -able, a. अक्रोर्तिकर अयजस्कर (रा $f \cdot$), गर्हित, कलंक $oldsymbol{\pi}$ र, दूषण Ω य, गर्ह्य, निंद्य $oldsymbol{x}$

Discreet, a. समीक्ष्य विश्वहय-क्रारिन, विच-क्षण, स्ववहित, विचारशील, सावधान, दीर्घ-दूर-दृष्टि 2 (Of acts.) साधु, श्रेयस्. -!y, adv. विमुद्द्य, समीक्ष्य, विचार्य, -Discre. tion, 🐖 विवेकः, विमृश्यकारित्वं, समीक्षणं, विचक्षणता, विचारः, विज्ञताः 2 स्वातंत्र्यं, स्वाधीनता, having reached the years of d. 'प्राप्तव्यवहारदश. 3 विकल्पः, कामः. रुचि / , छंदः, 'at d.' विना समयनः 'this matter is left to your d. ' यथा भवात्रचितं मन्यते तथा कियतां ; स्वरूच्या-कामत:-वर्ततां भवान्: 'atone's own d.' स्वरूचा. स्वच्छंदं, स्वेच्छयां, -ally, adv. स्वेच्छानु-सारेण, यथाकामं. -ary, α. स्वाधीन, वैकल्पिक-याद्वाच्छिक (की ∱े), स्वेच्छानुवर्तिन्.

Discrepant, a. विभिन्न, विरुद्ध, विपरीत, अ-वि-संगत, विसंवादिन, विरोधिन, मिक्कल. -Discrepance, -cy, 8. विभेदः, विराधः, विभितिपत्ति 🎵 असंगति 🏂 विसंवादः,

बेलक्षण्यं, वैपरीत्यं

Discrete, a. विभिन्न, विविक्त. 2 अवधा--रणाधक.

Discriminate, v. t. वि-विद् 3, 7 P, बि-शिष् 7 P or -c., प्रिन्छिद् 7 P, विक्रा 9 U, विज्ञ 3 U, विज्ञा c. 2 लक्ष 10, परीक्ष 1 A, सं-अव-ईक्ष -ion, ड... विवेकः, परिच्छेदः, विज्ञानं, विचारणं-णाः विशेषः, अवधारणाः ; 'd. of proper and improper ' पात्रापात्रविचारणाः ; 'd. of right and wrong ' सद्साहिचेकः. —ing, —ive, a. विशेषज्ञ, गुणदोषविद्, विवेकिन, परिच्छेदकः.

112

Discursive, a नानाविषय, अनेकप्रसंग; अस्थिर,चंचल, अनवस्थित 2 तार्किक (की f.), ऊहिन.

Discus, 8. चर्क.

Discuss, v. t. विचर् c., पर्यालोच् 10, वितर्क् 10, विमृश् 6 P, परीक्ष 1 A, निरूप् 10,
अनुसंधा 3 U, '.d. in detail, at length,
exhaustively' पर्यचयित (D.). पर्पचं कु
8 U, सविस्तरं-विस्तरेण-वर्ण् 10. =v. i. विबद् 1 A, वादे व्यापृ 6 A. =lon, s. विचार:रणा, वितर्कः, परीक्षा, निरूपणं, विमर्शः, वादविवादः, परालोचनं , 'to turn to the
subject under d.' प्रकृतं-प्रसुतं-अनुस् 1 P
or अनुदुत् 1 A or अनुसंधा; 'subject
under d.' प्रस्तावः, प्रस्तुत-प्रकृत-विषयः,
प्रस्तुतं, प्रकृतं; 'result of d.' मधितार्थः.

Discussive, Discutient, a. शोधन्न (न्नी f.), शोधहत्, दृष्टधातुनाशक.

Disdain, v. t. अवमन् 4 A, अवज्ञा 9 U, अ-वगण् 10, तिरस्कु 8 U; See Contemn. -- औद्धत्यं, सावज्ञावलेपः, अवमानः-नना, अवहेलनाः, See Contempt. -- ful, a. सा-वज्ञ, सावलेप, अवमानिनः, उद्धत, अवलिप्त, सावनान.

Disease, s. रोगः, गदः, व्याधि m. आमयः, उपतापः, रुजा, रुज्f. विकारः, पीडा, क्रेजः, अस्वास्थ्यं =v. t- रोगेण व्यथ् c. or पीड्ड 10 or क्रिज् 9 P. =cd, a. व्याधिग्रस्त. रोगोप- मृष्ट, रोगार्त, सरोग, सरज, सामय, आतुर, विकृत, अस्वस्थ.

Disembark, v.i. पोतात्-नौकायाः अवत् 1 P, or अव-रुह् 1 P.-v.t. अवत्-रुह् c.—ation, t. अवरोहणं, उत्तरणं

Disedge, See Blunt.

Disembarrass, See Clear.

Disembitter, v. t. तिक्तत्वं-कदुत्वं-अपनी 1 P, मधरीक 8 U, सरम a. क्

Disembody, e. t See Disband. 2 देह-बंधान्सुच c. -ed, a. अशरीर, देहहीन, कायहान, and sim. comps.

Disembogue, v. i. निर्गम्-निस् 1 P, स-सुद्रं अवतृ 1 P or प्रविद्यु 6 P or प्रस-द्र 1 P (of a river.). =v. t. सलिलं सागरे निर्गम् c., &c.

Dicemploy, See Discharge.

Disenable, See Disable.

Disembroil, v. t. उद्देगात्-संभ्रमार्-पुच् c. or उद्दूष्ट 1 P.

Disenchant, v t. प्रतिकु 8 U, मंत्रवज्ञाङ् उर्ह 1 P.

Disencumber, $v.\ t.$ प्रतिबंधान् अपनी $1\ P$ or अपनुद् $6\ P$; निर्विद्गीकु $8\ U$, निष्पत्यूह $a.\ g.$

Disengage, v. t. विशुद्ध 7 A, 10, विशित्ध c. 2 सुच् 6 P or c., मोक्ष 10, उद्दु 1 P; 'd. the mind' मनो निवृत् c. -v. i. सुच् pass., निवृत् 1 A, विश्रम् 4 P; आत्मानं निवृत् c. -ed, a. सुक्त, उद्धत, उत्तर्णि. 2 लब्धभण, भासावकाश, भासावसर, अव्यापृत, कार्यरहित-शून्य, कार्यविरत, निव्यापार. -ment, s. मोक्षणं, &c. 2 अवसरः, क्षणः; अवकाशः

Disentangle, v. t. Disengage, q. v. 2 विश्वक 7 A, 10, विश्वित c.

Disenthral, v. t. दास्यात् सुच् 6 P, or c. or मोक्ष 10.

Disentrance, 8. मूर्च्छनात्मञ्जू इ c.

Disesteem, v. t. अवमन् 4 A, अवज्ञा 9 U; See Contemn. = अनादरः, अवमानः, अवज्ञा, उपेक्षा

Disfavour, v.t. न अनुग्रह् 9P, न उपक्क 8U, न अनुग्रह् 1A. = $8\cdot$ अकुपा, अननुग्रहः, अन्यादः, अनुपकारः, पराङ्गमुखता, विरक्ति f., अप्ताविरः, अपीति f., असंतोषः.

Disfigure, v. t. विरूप 10, विरूपीकु 8 U, विरू 8 U, ह्यंगयति $(D \cdot)$, विकलीकु, वि- पकु c., (रूपं प्रसाधनैविषकार्यते S. 4). —ed, a. वि-कु-अप-रूप, विकृताकार, विकृत, ह्यंग $(ff f \cdot)$. —ment, s. विरूपता, वैकल्यं, ह्यंगता, विप्रकारः.

Disfranchise, v. t. पारत्वं-पौराधिकारं-ह

Disgorge, v. \hat{t} . उद्-मृ 6 P, उद्वम् 1 P, वि-च्छर्च् 10. =ment, s. उद्गारः, उद्गमनं, वसशुः, भच्छिदिका.

Disgrace, s. अपमानः, अव-वि-मानना, परिअभि-भवः, निकृति f. अ-अप-कीर्ति f. अअप-यशस् n., कलंकः, दूषणः 2 कलंकास्पदः
अवमानहेतुः; 'a d. to the family ' कुलंगारः, कुलपांसुलः. =v. t अप-अव-मन् c., कलंकपांत (D), अकीर्ति-अपशः-कुः, परिअभि-भू 1 P, दुष् c. (दूषपांति), गई 1, 10 A, सावशं निर्भर्तः 10 A. 2 Degrade, q. v. =ful, a. अपशस्त्र, अपमानहेतुकः, लज्जाकर (र्शि f.), जनमानजनकः, निद्या, दूषणीयः =fully. adv. गहितः, लज्जाकरं, सापमानं. =fous, a. अपस्त्र, अनकुकल.

Disguise, v. t. कपटवेशेन-वेशांतरेण-खुहु 1 U or आच्छद् 10, 'd. ed as' वेष-रूप-धारिन् in comp.; 'd. ed as accetics 'तपस्व- क्यंजनोपेताः, तापसच्छानाः तापसच्छाराणः, &c. 2 (Oneself) तेषांतरं वेषपरिवर्तनं इ8U

or बिधा 3 U, अन्यवेषं परिधा 3 U, वेषं परिवृत्त c.; 'd. ing himself differently? वेषांतरं विधाय, परिहितान्यवेषः; 'd. ed himself with a lion's skin सिंहमर्चपरिच्छकः सभूव.2 अप-नि-ह्न 2A, ग्रुप् 1P,10, ग्रुह् , 566 Conceal. — s. कपट-छम-वेषः, वेषांतरं, आकारगोपनं; विहंबनं, अभिनयः 2 छमन् ग., छलं, व्याजः, अप-व्यप-देशः,लक्षं.— ed. a. कपट-छम-वेषन्, कपटवेष, कपटकप; रूपवेष, &c., in comp.; 'd. praise' व्याजस्तुति f.

Disgust, v. t. उद्देग-निर्वेद्-उत्पद् c., अ-चित्रत्यद् c., उद्दिज् c.; निर्वेद् c. -8. जुगुप्सा, उद्देग:, घूणा, निर्वेदः; अश्चि f., विरक्ति f., भीभन्स; in d.' सनिर्वेदः -ing, -ful, a. भीभन्स, अरुचिर, कुत्सित, गर्छा, उ-द्देगकर (री f.), जुगुप्सावह; 'to be d.ed with' उद्विक् 6 A (with abl.): निर्वेद् pass., निर्विण्ण a. भू (with instr.), यथdesid. (शीभन्सते) (with abl.).

Dish, १. शरावः, पात्रं. भाजनं 2 भोजनं; आ-हारविशेषः.

Dishabille, a. विवस्न, कुचेल, अकृताभरण-

Dishearten, See Discourage.

Dishevel, v. t. प्र-वि-कृ 6 P, स्रंस् 1 A. -ed, a. प्र-वि-कीर्ण,पर्याकुल, स्रस्त; 'having d∴hair' सुक्त-स्रस्त-केश.

Dishonest, a. अञ्चित, असरल, अन्न जु, सध्याज, जिह्ना, कुटिल, कापटिक (की f.),
छानिक (की f.), त्राठ, धूर्त, सध्यलीक; 'a
d. woman' असती, भ्रष्टा, ध्यभिचारिणी.
—ly, adv. अभ्यायेन, कपटेन, कुटिलं, धूर्ततया, सध्याजं, छलेन -y, v. अञ्चाचित्वं,
कापट्यं, कोटिल्यं, माया, ६०

Dishonour, v. t. Disgrace, q. v. 2 अव-मन् 4 A, अवज्ञा 9 U. अवधीर् 10, अनाष्ट्र 6 A; See Contemn; 'd. a maiden' दुष् c. (दूषयति). सतीत्वाद् अंद्र्यू c. =8. अपमानः, अनादरः, अयदास् गः, अकीर्ति f., कलंकः, अमतिष्ठा. =able, a. अनार्य, कलंक-कर् (शि f.); See Disgraceful.

Dishumour, ह. स्वभाव वक्तता, वक्रशीलता, मकृतिकक्रशत्वे, प्रतिपता.

Disillusion, v. t. माहं or भ्रमं निरस 4 P.

Disincline, ए. १. भाह श अभानस्य २१. प्राचितामा जन् १., or उत्पद् १. -क्रांठा, ३. असृहा, निरीहर्द, विराण, विस्तामा जिल्ला, विस्तामा जिल्ला, विस्तामा जिल्ला, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, अर्जिन्या, विपराझ्-सुख (खी र्रं-), अनिच्छा, निरीह, निःस्पृह.

Disinfect, e. t. शुष् 4 P, निद्रोंषं कु 8 U. -ant, a. विषय.

Disingenuous, त. अनुदार, अद्शिण, असरह, See Dishonest.

Disinherit, Disherit, v. t. रिक्थाधिकाराङ् भ्रंज् ८., पैतृकं धनं छुष् ८. =ed, व. अन्धि-कार,पैतृकधनहीन-=ing, ८. पैतृकरिक्थक्छेद्--लोपः

Disintegrate, v. t. वियुक्त 10, संहतिं भिद् 7 P, विभिन्न c.; See Separate. -lon, s. वियोग: विश्लेष: संहतिभेदः

Disinter, v. t. (ज्ञाचं) उत्ख्व 1 P.

Disjoin, Disjoint, ". See Separate. 2
(Disjoint) विसंघा 3 U, संधि अंख 7 P, or जुद्र c. 3 ब्यवस्थिद 7 P, अवकृत् 6 P. —ed, a. असंश्विष्ठ, असंहत, असंगत, असंग्व, अनन्वित, असंल्यः.

Disjunct, a. वियुक्त, विश्विष्ट, असंलग्न, बि-भिन्न, -ion, s. वियोगः; विश्वेषः, विभेदः, असंगतता, असंघानं- -ive, a. वियोगिन्न,

Disk. s. बिंब, मंडलं, परिचेष:, परिधि: 2 कर्क.
Dislike, s. अरुचि के, विरागः, विरक्ति कि,
विसुखता, द्वेष:, See Dis'nclination.=e.t.
द्विष 2 U, विरक्त pass. (with loc.), ज
रुच् 1 A, न अभिनंद्र 1 P, न इस् 6 P. =ed,
व- अप्रिय, अनिष्ट. विद्विष्ट, अनीप्सित.

Disliken, र . t. असमीक 8 U, अतुल्यीक.

Dislocate, ए. १. संधेः चल् ८. or च्यु ८., संधि बुद् ९. or भंड ७ १. विसंधा ३ U. -lon, ३. संधि बोटनं, संधिभंगः, विसंधानं, संधि-च्युति 🏸

Dislodge, v. t. अप-नि:-सृ ८., निरस् 4 P, निष्कस् ८.; See Drive. 2 वि-म-वस् ८., नि-वंस् ८., पृहाद्वहिष्कु 8 U. =v. i. अपस् 1 P, स्थानांतरं गम् 1 P, स्थानांतरं निविद्या 6 P.

Disloyal, वः भक्तिहीन,राजदोहिन,राजापथ्य-कारिन, अराजनिष्ठ, अप-वि-रक्त, असंतुष्ट, -Iy, ade. भक्तिशानतथा, राजदोहेण, अप-रागण, -ty, ३, राजदोहः, अभक्ति हः, अप-वि-रागः, राजापथ्यकारिना, अमेतीषः

Dismal, व. उदामीन, अपसल, सशोक,सलेद, निरानंद, निराह्मा. 2 उग्न, द्वारण, योर. राद्म (द्वी.), भैरव (वी.), भयवद, भयानक, -ly, adv. उग्न, भयानक, -ness, s. द्वारुणता. उग्नता; औदासीन्यं

Dismantle, ए. रं. वर्स अपह 1 P, विश्वतिक 8 U. 2 उपकरणादिकं ह, उपस्कराहि अपनी 1 P.

Dismask, मार्टिक अवह ए.

Dismast, e. t. कूपकं भन्र 7 P.

Dismay, ३. सं-.बासः, साध्वमं.भवं. भीति /-, उद्देगः, सविस्मयः बासः, आकुलत्वं, कातर्यः, 'filled with d.' प्रयाकुल, संभातिकत्वः, का. १. संत्रस् ८., विस्मयं-साध्वसं उत्पद् ६., भवेण उपहन् २ P, उद्विक् ८., See Daunt. Dismember, ए. १. अंगानि विघद ८.(घटपाते) ог पृथक् कु 8 U, अवयवशः छिड् 7 P; विभव्य U, विश्वित् ८., वियुक् 7 A, 10. ement, १. अंगस्यवस्प्पेदः, अवयवशः वि-

भागः, विश्लेषः; भंगः.

Dismiss, v. t. विस् ज 6 P or c., प्रस्था c. (स्थापयित), संप्रष् c., गंतुं अनुज्ञा 9 U or आदिश् 6 P. 2 (From office &c.) अधिकारात्-पदात् च्यु c. or अश् त o. or अवहर् c., See Discharge; 'd. ed from office 'अधिकारच्युत-भ्रष्ट, भ्रष्टा-धिकार. 3 अपास् 4 P, हा 3 P, उत्स्युत्, अपनी 1 P, अपनु ह P, रप्यु 1 P, दूरीकृ 8 U, निरा-अपा-कृ, सूच् 6 P; 'd. all anxiety' सर्वधा चीताचितो भव, ओत्सुक्य-सपासुक. 4 प्रत्यास्था 2 P, प्रत्याद्शु 6 P. । । on, न्वा, क प्रस्थापनं, विसर्जनं. 2 पदाद् अवरोपणं, अधिकारसंज्ञः च्युति त, पद्दानि f. 3 निराकरणं, प्रत्यादेशः, त्यागः, &c.

Dismount, v. i. (अश्वात-अश्वपृष्ठात्) अवद् अवरुद्ध 1 P.-v. t. Causal of roots above. Disobey, v. t. (Orders) भंज् 7 P. उ-हंप् 1 A, 10, अतिकम् 1 U, 4 P, अतिबद्ध 1 P; मतीर्ष गम् 1 P, न अनुष्ठा 1 P, न अनु-वृत्त 1 A, न अनुरुप् 4 A; (persons) आज्ञां भंक्, &c.; he was never d. ed' तस्याज्ञा कर्दाप नाहीयता, &c. -Disobedience, s. आज्ञाभाः, आज्ञालेवनं, ज्ञासन-व्यतिक्रमः, अननुष्ठानं, भतीपाचरणं, अननु-रोषः. -Disobedient, व. मतीपाचरणं, निद्श-लेषिन, अविधायिन, अननुनतिन, अवज्ञ, म-तीषः not'obedient' q. v.

Disoblige, v. t. अभियं आचर् 1 P, अपराध् 4,5 P (with gen. or loc.), असंतोषं उत्पद् c., प्रतिकूलं-चिपियं आचर् or अनुष्ठा 1 P. ■ation, अभियं, अपराधः, विभियं. चातु, व. अननुरोधिन, अननुकुल, असंतोष-कर (री. f.).

Disorder, ह. आकुलत्बं, तुसुलं, विष्ठवः, वैक्लव्यं, संभ्रमः, पर्याकुलताः 2 अक्रमः, क्रमभंगः, अव्यवस्था, स्वस्तता, संकरः, संक्षोभः, व्यतिक्रमः 3 रोगः, पीडा, व्याधिः, आमयः, अस्वास्थ्यं, 'd. of the stomach' जठरामयः, अक्षविकारः; 'd. in the army' समुर्त्यिजः, पिजलः, अत्यंतमाकुलं न्यः १ आकुलीकु 8 ए, व्यक्त 4 ए, व्यासुह ८., संभ्रम ९. (भ्रम्वति). 2 पर्यंत्र, संभ्रम ८. (भ्रम्वति). 2 पर्यंत्र, संभ्रम ८. (भ्रम्वति). 2 पर्यंत्र, संभ्रम ८. (भ्रम्वति). 3 पर्यंत्र, संभ्रम १ १, संकरीकृ 8 ए, संकुलिकुः 3 पीड् १०, व्यथ्यं ८., अस्वस्थ ८. कृ. =2d, व. विषयंत्र, भग्रम्भः, व्यस्यस्त, व्यस्यस्त, संग्रलं, व्यस्यस्त, संग्रलं, व्यस्यस्त, व्यस्यस्त, व्यस्यस्य, संकुल, संभ्रांत, व्यस्यस्य १ औत्रितः, आतुर, व्याध्यस्य स्वरं १ वे. in mind' आकुल, संभ्रांत, व्यस्यस्य स्वरं १ वे. वार्यास्थः वर्षः, स्वरंतः, व्यस्यस्य, पीडितः, आतुर, व्याध्यः वर्षः, रस्य, वर्षाति – । । वर्षः अव्यवस्थितः।

See above. 2 अनवस्थित, नियमविरुद्ध, अवज्ञ, अनियत, उद्धाम, उच्छुंखल, अविधेय. -adv. अकर्म, कममंगेन, ससंभ्रमं. 2 अविधितः, विधि-नियम-विरुद्धं.

Disorganize, See Disorder.

Disown, v. t. प्रत्याख्या 2 P, प्रत्याचक्ष 2 A; See Deny.

Disparage, v. t. परिसू 1P, उपेक्ष् 1 A, अपकृष् 1P, अवज्ञा 9 U; See Contemn. 2
मूल्यं न्यूनीकु 8 U, अवमन् 4 A, लघुकु, अपलप् 1P; See Depreciate. 3 अयोग्यविवाहे संबंध् 9 P. अयोग्यसंयोगेन अपकृष्.
—ment, s. अवज्ञा, तिरस्कारः, अवमानना
परिभवः, उपेक्षा; अभ्यस्या, परीवादः, गुणापक्षः, गुणापलापः 2 अयोग्यसंबंधः. =er, s.
निद्कः, अवमानिन् m.

Disparity, क असाम्यं, विषमता, वैषम्यं, भदः, असमानता, असंगतता, असंगति f

Dispart, v. t. বিসর্ 1 U. द्विधा भिट् 7 P. বিযুক্ 7 Λ , 10.

Dispassion, ह विरागः, प्रशांति र्रः, अक्रांधः ; निरीहता, ओदासन्यि, निःसंगता. -ate, यः वीतराग, शांत, असंभ्रांत, उदासीन, अक्रांधन, निरीह, निःसंग, विरक्त, सुक्तसंग, सम-चित्त, अपक्षपातिन्. -ately, यर्षणः शांत-चेतसा, समबुद्धचा, असंभ्रमं, अपक्षपातेन.

Dispatch, See Despatch.

Dispense, v. t. विधा 3 U, प्रणी 1 P, निर्वह c., प्रवृत् c.; 'd. er of laws 'राजशासना-नां प्रवर्तियता. 2 विभन्न 1 U, पृथक् पृथग् विन्यस् 4 U, or विधा or विद्व 1 P, परिकृप् c 3 (with) Ex. by न कार्य or न प्रयोजनं; 'I d. with your services' तव सेवया न में किमिय कार्य-प्रयोजनं; उपेक्ष 1A, त्यवर 1 P, अवस्क 6 P. -ation, s. विभागः, प्रणयनं, वितरणं, भागकल्पनं, परिकल्पनं. 2 व्यवस्थाभंगानुज्ञा, नियमलंघनानुज्ञाति f. 3 ईश्वरस्य नरेण संव्यवहारः-वर्गः, s. विभागः, विभागः, विभागकल्पनं, परिकल्पनं. 2 व्यवस्थाभंगानुज्ञा, नियमलंघनानुज्ञाति f. 3 ईश्वरस्य नरेण संव्यवहारः-वर्गः, s. विभागकल्पनः, विभागकल्पनः

Dispeople, v. i. निजंनीकु 8 U.

Disperse, v. i. अप-वि-कृ 6 P, विक्षिप् 6 P,

इतस्ततः विद्वु c. or गम् c.; वि-प्र-स् c., प
पंस् 4 U, दिशि दिशि गम् c.; See Dispel.

-v. i. अप-स् 1 U or विद्वु 1 P; See

Break up. -er, s. विद्यावित् m., उच्छेदक्षः; अपहः, नासकः, हरः, in comp. -ion,

८. विद्वावणं, विक्षेपः, विकिर्णं। Disspirit, See Discourage.

Displace, v. t. (स्वस्थानात्) विचले c., अप-नि:-ष्ट ८, निरस् 🕯 U, ब्रंश् ८., च्ये ८., निराक 8 U, अपास. 2 Discharge, q. v. -ment, 8. स्थाननाज्ञ:-भ्रंज्ञ:, स्वस्थानात्-चलनं-च्यति 🌈

Displant, v.t. उनमूज् 10, उच्छिइ 7 P, उ-त्यद्र 10. 2 निर्वस c., स्थानाइ भंश c. or निरस् 4 U.

Display, v. t. द्रश्रुट., प्रकाश्रुट., व्यंज् 7 1, विव 5 U, आविष्क 8 U, पकटी ह, स्क्रुटी कु. 2 वितन् 8 U, विस्इ ८., प्रस्ट ८., विकास ८., विलस् c.; 'd. itself उद्-वि-जून् 1 A. = .. उद्भामः, विकासः, प्रकाशनं, दर्शनं, व्यक्ति 💤, विवर्ग, आविष्करणं, विजंभणं, विजं-भिनं, विलासः, विलमितं; 'd. of genius' ' d. of ignorance ' मतिविलासः ; अज्ञानविज्ंभित.

'Displease, ... t. विप्रियं-अनिष्टं-क 8 U, अ-मंतोषं-कोपं-जन् C., प्रतिकृतं आचा 1 P. कप c., इच् c., अपराब 4,5 P (with gen. or loc.), वि-अप**-रंज**्ट ट**. =टd,** य. असतुष्ट, ज:-तामर्ष, कृतरोष, अवसन्न, रुष्ट, कृषित, अप-वि-रक्तः =ing, 🐠 अभिय, असंतोषजनका, कोपावह. =ure, क असंतोषः, क्रोधः, अ-प्रसादः, अप-वि-रागः :See Anger.

Displode, See Explode.

Displume, v. l. पक्षान् उद्-ह 1 P or । ਦੁਰਪਣ 10.

Disport, ए. See Amuse, Play. - ह. चिहार:, क्रीडा, केलि 🏸 विलासः.

Dispose, v. t. विनयम् $4~\mathrm{U}_{\star}$: रच् 10, संविधा 3 U, विनियुक्त 7 A, 10, व्यूह् 1 U, क्रमेण स्था ७ (स्थापयति), 2 विनि-प्र-युज, निक्षिप 6P, दा 3P, बिह्न 1P.3 प्र-उप-क्रूप 0.4 प्र-बत c., प्रयुक्त 10, प्रोत्सह c. -of, विनि-उप-भ-युक्त ; ' how have you d. ed of my money ' मम द्रव्यस्य कथं त्वया विनियोगः कृत: , 'd. of goods , विकी 9 A; 'd. of time ' क्षे c. (क्षपयाते), नी 1 P, या c ; 'd of a girl' (विवाहे) दा, वितृ, प्रतिपद् с. 2 (Perform) समाप с., अवसो 4 P. -al, 8. विन्यासः, रचना, व्यवस्थापनं, परि-पाटि-टी र. 2 विनियमः 3 समर्पण, वितरणं, विनियोगः, परिकल्पनं, प्रविभागः. 4 अधिका-रः, वशः-शं, अधीनना, आयत्तता : 'I am at yourd. ' अहं त्वद्धीनोस्नि: ' this matter is at your d. ' अयमर्थस्त्वदायत्तः, अत्र भवान प्रभवति ; 'divine d. 'परमश्वरेच्छा. नियति: -cd. u. विन्यस्त, व्यवस्थित, रचितः 2 (Inclined) ex. by sfire in comp., or काम with inf.; 'd. to quarrel ' कलह-शील, कलहकाम ; ' d. to fall' पातुक, पत-याख: 'd, to go ' गंतुकाम; 'well-d. '

सुस्वभाव, स्निग्ध, सस्रोह \cdot -er, s प्रदातु m.. विनिये।गकुत् W. 2 विनियंत m.; अधिष्ठात m., शासित m. -ition, s. Disposal. a. v. 2 भावः, स्वभावः, इीलः-लं, प्रकृति ƒ ; ' good d.' सद्भावः, साधु शिल्दवं, सौजन्यं, सुशीलं. 3 प्रदृत्ति 🏸, प्रवणता, शीलता-आलुता in comp. -ure, s. आधेकार:, शक्ति /.. विनि-योगसामध्ये. 2 अवस्थानं.

Dispossess, $v.\ t.$ अधिकारात्-स्वत्वाद्-भ्रंश् c. or निराक 8 U, स्वत्वं ह 1 P; ' d. ed of one's right, हताधिकार, अधिकारभ्रष्ट.

Dispraise, See Censure.

Dispread, v. t. नानादिश्च विद c., बहुधा वि-क्षिप् 6 P.

Disproportlan, s. वेषम्यं, असमता, अनमु-स्वाता, ३ संगतता, अयोग्यताः 🗝 🗜 अयुक्तं संबंध 9 P or मंयुज्ज 7 U, 10. -ed, ate, a. विषम, अनतुरूप, असम, अयोग्य, अतुल्यग्रज, अतल्य, अनुपयुक्त, असंगत, असंवादिन, -ately, udv. अन रुह्मं, असमं, अयुक्तं. =ateness, s. चेदम्यं; See (s.)

Disprove, v. t. प्रत्याख्या 2 P, निराक 8 U, निरम् 4 U, खंडू 10, बाब् 1 Ā; Sec Confute. -Disproof, 8. खंडरं, निरसनं, बाधा-धा, निराकरणं प्रत्याख्यानं 2 अ-

निर्णयः, अनिश्वयः, अप्रमाणं.

Dispute, v. विवद् 1 Λ , कलहायते (D.), विश्रतिपद् 4 A. विश्रलप् 1 P, वितर्क्त 10; 'what are you d.ing about ' किमर्थ वि-बद्ध्वे, किंवः विवादवस्तु. 2 विचर् ८.; गुरोराजा अविचार्या 'not to be d. ed' विक्रप् ८. =८ विवादः, कलहः, वादः: विमला-पः, विपातिपात्ति / , वितर्कः, वाग्युद्धं, वाद्युद्धं, वितंडा; ' subject under d. 'विवादवस्त, विवादास्यदं ; 'it is a d. ed point ' बाद-ग्रस्तोर्थ:- -ant,-er, 8. तर्केन् 1., विवादिन m., हेतुवादिन m., नैयायिकः: तार्किकः.'a d. might ask 'ex. by नतु (followed by अत्रोच्यते or उच्यते) or अत्र कश्चित पत्य-चतिष्ठेत- -ation, s चादः, तर्काः; See (s. ⊀ -atious, a. कलहशील, वादाप्रिय, विवादा-र्थिन, कलह निय-काम

Disqualify, v. t. अक्षम-अयोग्य a. कृ 8 U. अपात्रीक. -ication, 8. निर्मुण:, पत्युह:,

अपात्रता, अक्षमताः

Disquiet, v. t. आकुरीक 8 U, बाधू 1 A, संपीड़ 10, क्षुभ् c., उद्विक् c., सुद्द c. =». -ness,-ude, 8. चिंता, उद्वेगः, आकुलत्वं, व्यग्रता, संभ्रतः, बाधा, औत्सुक्यं, वैक्रव्यं, क्षोभः व्यानाहः, अनिवृति f. -ed, a. उद्वि-ग्न, अनिर्दृत, क्षुब्ध, आकुल,ब्यग्न, मृह, संभ्रांत. Disquisition, ह. विचारः, परीक्षा, विवेचनं,

विमशः, निरूपर्पः

Disregard, v. t. उपेक्ष् 1 A, अवधीर 10. अवज्ञा 9 U, अवमन 4 A, अवयण् 10, तिर_ स्क्रु $8~\mathrm{U}$, धिक्का, न आु $5~\mathrm{P}$, न आंदु $6~\mathrm{A}$, न अपेक्ष і А. 🗝 उपेक्षा, अनादरः, अवधीर-णा, अवज्ञा, अनपेक्षा, अनवधानं, निरंपेक्षता. -ful, a. निरपेक्ष, अनवधान, मंदादर, उपे-क्षक, अवमानिन् -fully, adv. निर्पेक्षं, उ-वेक्षया. अनपेश्य.

Disrelish, s अरुचि f , विरागः, विरक्ति f , विसुखता, अपीति 🏸, विद्वेषः 🖃 💤 🖟 विद्विष् 2 (, न रुच् 1 ं 1 . ।

Disrepute, -ation, ह. अ-अप-क्रीति f., अ-यज्ञाम ग., अपतिष्ठा, वाच्यता अपमानः. -able, a अकी।तिकर (री f), क्षाभार्य, गहि-ट, अयशस्कर, कलंककर, निंद्य, द्वर्णाय.

Disrespect, v. t. न आदू 6 Λ , अवमन् 4 Λ , उपेक्ष 1 A, अवज्ञा 9U, अवगण् 10, न मन् c. ; See Contemn. -s. अवज्ञा, अनादरः, अवमानः, अवधीरण-रणा, उपक्षा, परिभवः, तिरस्कार:. =ful, α. सावज्ञ, उपेक्षक, परिभा-विन, अवमानिन,

Disrobe, v.t. विवसनीक 8 U, वस्त्रं अपकृष् 1 P, विवस्नयति (D.).

Disrupt, v. t. भंजर 7 P. विद 10, भिद 7 P. =lon, ह. भंगः, विदारणं, भेर्दः.

Dissatisfy, v. t. असंतोषं-अनुप्तिं-उत्पद् C. or जन् c. (जनयति) ; न संतुष् c., न तृप् c.; अप-वि-रंज c. =ed, a अनुप्त, विरक्त, वित्रष्ट, असतल अपरक्त -Dissatisfaction, ह. अ-तृप्तिf., असंतोषः, विराक्तिf-, अप-वि-रागः ϵ

Dissect, v. t. (अंगानि) व्यवास्त्रिद् 7 P, निकृत् 6 P, पृथकु कु 8 U. 2 सूरुमं विचा c. or परीक्ष 1 A. =lon,s •व्यवच्छेदः, अंगच्छेदः, 2 सुक्ष्मपरीक्षणं -or, ८ ब्यवच्छंदकः.

Dissemble, v. t. अप-व्यप-दिशू 6 P, नि-अप-ह्न 2 A; See Conceal. -er, s. छाद्मिक:, दांभिकः, व्यपदेशकः, छझ कपट वेशिन् *m*. -lng, ३. अपह्नवः, पतारणा, गोपनं, अपलापः, छझन् गः, दंभः, कपटं.

Disseminate, v. t. वि-प्रकृ 6 P, प्रसृ c., विस्तृ c_0 , प्रचर् c_0 , निवप् ${}^{\dagger}P_0$ =ion, s_0 प्र-सारः प्रमरणं, विस्तारः, प्रचारणं. -or, 8.

पचारकः, प्रसारकः

Dissent, v. i. विवद 1 A, विसंवद 1 P, न संमन् 4Λ , अन्यथा मन्, अन्यमत a. भू. -s. वैमस्यं f्असमाते fः मतिभेदः, विमतिःf्वि-संवादः विरोधः, विप्रतिपत्ति f. -er, 8. भिन्न-मतावलंबिन $m \cdot 2$ साधारणधर्मविराधिन $m \cdot$ −ient, a. विसत, भिक्तमत. असंवादिन्; 'wit out one d. voice', सर्ववामैकमत्यन.

Dissension, ह. भेदः, कठहः, कलिः, विरोधः, विमितिमित्ति : विवादः; 'seeds of d.' क-लहबीजं; 'sowing d' उपजापः, भेदः; 's sower of d.' उपजापकः, भेदकः; ' family d. s ' गुः च्छिद्रदं-रंधं, अंतर्भेदः

Dissertation, हा (विवरणं, वस्तरं, प्रसंधः, निवेष:.

Disserve, v. t. अपकू 8 U, न उपकू, हिंस 7 P. -ice, 8. अपकार:, क्षांति ∫, अपाय:, हानि ∫-

Dissever, v. i. वियुद्ध 7 A, 10, विच्छिट्ट 7 P, विश्लिख c.

Dissident, a. विमत, भिन्नमते.

Dissimilar, a. भिन्न, असदृश (शीर्ट), विरु-द्ध. असम, विजातीय, विषम. -ity, 8. अ-सादृश्यं, भेदः, वैषम्यं, अंतरं, विजाती यत्वं-

Dissimulation, अ छलं, कपटं, छन्नम् ॥., माया: See Pretext.

Dissipate, v. t. विभ-क 6 P, विशिष 6 P, अपास 4 P; See Dispel. 2 व्यय 10 P (ब्यययेति), अवस्ति 5 U, क्षे ः (क्षपेयति). -ed, a प्रकीर्ग, निभूत, अपास्त. 2 दूराचार, व्यसनासक्त, नष्टचरित्र, भ्रष्टशील, दर्वन, खं-डितवृत्त. -lon, हर विकिरणं, 2 धनव्ययः, इ-व्योत्सर्गः, अपव्ययः. 3 व्यसानिता, भ्रष्टशीलता, दुर्वृत्तता.

Dissociate, See Separate.

Dissolve, v. t. ਕਿਲੀ c., ਕਿੜ c.2 ਮਿਫ਼ 7 P or c., वियुद्ध 7 A, 10, भंडर् 7 P, विनद्या c., बिलुप् €, उच्छिट् 7 P; विघइ € ; 'd. a meeting 'सभा विस्का 6 l' or c.; 'd. friendship भीहदं भिद्र or ब्रद c. or विषद् c.; 'd.a compound' समासं ਰਿਗ਼**ਰ** 9 P⋅=υ⋅ ਂ ਲੀ 4 A, ਰਿ-ਸ[°], (ਲਰਯਾਂ जले बिलीयते); विद् 1 P, गल् 1 P, क्षर् 1 P. द्विभ 1 P -able, -Dissoluble, a. वि-द्राव्य, क्षरणशिष्ठ, विलयनशील. -ent, α. विलयन (नी f), विद्वावक -Dissolute, a. तरल, अनवस्थित, उड्डाम, उच्छुंखळ, निर्येत्रण. 2 दूराचार, भ्रष्टभील, भोगासक, व्यसनिन, दर्बत्त, विषयित, कामक, विषयनिरत, इंडिय-सुखनिरत-तत्पर. =ly, ado. कासुकवत, वि-षयासक्तवा. =11:85, अ. विषयामां क्री., दुर्बन त्तता, भोगासक्ति /. -Dissolution, ह. विल-यनं, द्वीकरणं भानं. 2 मलयः, नाज्ञः, क्षयः, विध्वसः, उच्छेदः. ३ भंगः, वियोगः, निब्रत्ति $f\cdot$, विग्रहः,विच्छेदः. विघटनं.

Dissonance, See Discord.

Dissuade, v. t. निवार 10, निवृत ७., ज्यावृत् c., (नेयमस्माद् व्यनप्तायाच्छक्त्यते व्यावर्ताय-तं Ka. 172); निवम् । P, (सुतां ज्ञाका मेना न नियंतुष्ठ्यमात् $K_{\rm c} = v_{\rm c} 5$); नि-प्रति-षिध् 1 P, (उमेले मात्रा तपसे निषिद्धा K. 1. 26); प्रत्यादिश 6 P. -er, s. निवार-कः, निवतयितृ 🎟 , 🛮 निषेधकः, प्रत्यादेष्ट -Dissussion, s. निषेतनं, नियमनं, प्रत्यादे-शः, निषेध:-धनं, निवारणं, -Dissuasive, α. व्याबर्नक. निषेधकः प्रत्यादेशक निवृत्तिहेतुः.

Dissyllable, अ. द्वयक्षरं, इन्यसरः शब्दः. Distaff, s. सक् m. f., बकेंटी.

Distance, s. (Space) अस्वत् क., भूमि f.; 'by what d. separated' कियतास्वना विच्छिकः 2 अंतरं, अंतरालं, स्वयमानं. 3 वि- प्रकर्षः, दूरता, असाजिस्यं, दूरं, 'from a d.' दूरता, आरातः, 'at a d.' दूरे-रं, दूरतः; 'at the d. of a mile' अधिकाशमात्रायां (Ka. 74). 4 दुरासदत्वं, अनालापः, दुर्धवेता, संवृत्तशाल्वः. - v. t. दूरिकः 8 U, अपमु c. 2 Excel, q. v. -Distant, त. दूरस्थ, अतरवितः, दूर, विमकुष्ट, असिजकृष्ट द्वोपसः, 'a d. relation' विमकुष्टा वाधवः. 2 दुरासदः, दर्धं अगम्यः, अनालापितः

Distaste, s সহবি f, বিংক্তি f, বিংগো:, বিরুদ্ধা, সমিনি f, সনন্ত্রান:, বিরুদ্ধা: -v: t ন হব্ 1 A (with dat.). -ful, a: সহবাf, সহবিক্তির (ংগি f-), সমিব সনিষ্ঠ

Distemper, s. Disease, q. v. 2 व्यथा, क्रज्ञः, बाधा, तापः, अनिष्ट्रंति f. 3 दुःशीलं, कु-स्वभावः, असद्भावः, दुर्दशा. -c. f. पीह f0, बाध f1 f1 क्रज्ञ् f2 f7, उपहन् f7 f8 व्याधियस्त, आतुर, रुग्ण, पीडित, आर्त, आकल.

Distend, ल. /. वितन् 8 U, विस्तृ ए., श्वि ए., आध्मा 1 P. स्फाय् ए. (स्फाव्यति); 'd. ed with wind 'वातपूरित, वातोच्छ्न, मास्ता-ध्मात. -Distension, अ विस्तारः, स्फीति /., आध्मानं, पूरणं

Distich, ह. श्लोकः, द्विचरणं ; द्विपदं.

Distil, v. ./. क्षर् 1 P, क्षु 1 P, स्यंद् 1 A, स्युत्-श्र्च्युत्- 1 P. = .. t. क्षु c.,स्यंद् c., छुजसुच्- 6 P, अवणत् c. 2 (Spirit) संधा 3 U, निष्कृष 1 P, आ-अभि-सु 5 P. -lation, s. क्षरणं, द्वणं, निस्यंदः, द्वः, स्रवः. 2 अभूषवः, मद्यसंधानं, मद्यनिष्कर्षः. --er, श. शांडिकः, सुराजीविन् m., सुराकारः. --lery, s. संधानी, मद्यनिष्कर्षशाला, शुंडा.

Distinguish, v. t. वि-विच् 3, 7 P or c., परिच्छिद् 7 P, विभिद् 7 P, विशिष् 7 P or c., विभन्न 1 U, विशेष कथ् 10. 2 विभू c., लक्ष 10, दिजा 9 U,अभि-ज्ञा. 3 (Oneself) उत्कर्ष-कीर्ति-प्रतिष्ठां लभ् 1 Å, विख्यात (() भू 1 P. -ed, a. विविक्त, परिच्छिन: वि-भिन्न. 2 लक्षित, चिह्नित, विज्ञात. 3 विशिष्ट, विश्वत, प्रसिद्धः, विशेष in comp.: अति।धी-विशेष: 'ad. guest'; 'men ared. from the lower animals by knowledge' नराणां तिरश्चरं च पतियोध एव विशेषः. -Distinct, a. भिन्न, विविक्त, विशिष्ट, व्य-तिरिक्त, पृथग्विध,अन्य-इतर- (pron. a.), पृथक् ind. 2 स्पष्ट, परिस्फुट, व्यक्त, सुप्रकाञ. -lon, 8. विशेष:, भेदः, प्र-वि-भेदः, अतरं, पृ-भक्ता, भिन्नता. 2 परिच्छेदः, विवेकः, विवे-चनं, विचार:-रणा. 3 प्रतिष्टा, गौरवं, वणः, ·स्याति 🏸 विशिष्टता, उत्कर्षः, प्रमुखत्वं,परम- पदं.-lve, a. विशेषक, सविशेष, परिच्छेदकः, 'a d. mark ' विशेषचिन्हं, विशिष्टलिंगं, -lvely, adv. सविशेषं, विशेषेण, पृथक् पृथक्, -ly, adv. पृथक्, विभिन्नं. 2 व्यक्तं, सस्पष्टं, स्पष्टार्थं, भिन्नार्थं, परिस्फुटं.-ness, s. भिन्नता. 2 व्यक्तं f., स्पष्टता, भिन्नार्थंतं

Distort, v. t. आकुं व c., साचिक्षि 8 U, व-क्रिक्ट. 2 विरूप् 10, वि-क्रु, व्यंगीक्र, कदाका-रीक्ट. 3 परिवृत् c., दुव् v. (दूवयति).-ion, s. साचिकरणं, वक्रता, परिवर्तनं. 2 विरूप-करणं, विकृति f., आकुंचनं, वेरूपं, व्यंगता,

कुरूपता.

Distract, ए. र. आकुलीकु 8 U, व्यासुद्दू ए., संभ्रम् (भ्रमयति), उन्तद् ए., विशिष् 6 P, अप-वि-कृष् 1 P, संक्षुभ् ए. 2 विदृ 10, खंटू 10, विशिष् 7 P, विदल् ए. (दलयति). -ed, a. विशिष, मोहित, व्यम् , विशुर, आकुल, मृढ, विदल, संक्षुच्थ, भ्रांत, उन्मन्त; 'of a d. mind' भ्रांतिचन, वातुल; 'to be d.' सुद्ध् 4 P, उन्मद्ध 4 P. -adly, adv. मृद्धचंतसा, व्यम्, उन्मन्त्वत्, संस्थमं. -lon, इ. भ्रमः, आकुलत्वं, विद्धलता, व्या-,मोहः, क्षोभः, व्यम्तां, उन्मान्दः. 2 विभेदः, विद्दारणं.

Distrain, र. t. ऋणहेतो: चंच 9 P or निरुष 7 U.

Distraught, a. See Distracted.

Distress, ६. दु:खं, शोकः, क्लशः, कष्टं, पीढा, दुर्गति /., वेक्लव्यं, आर्ति /. 2आपद् /., विपद् /., विपद् /., व्यमनं, वि-उप-फ्रवः; 'cry of d.'आर्त-रवः-ऋंदितं - ६. ६. पीड् 10, व्यथ् ६., क्लिश् 9 P, वाष् 1 A, दुःखयति (D.), संतप् ६., खिद् ८. -ed, ८. व्यथित, आर्त, दुःखित, पी-छित, कष्टापन्न, क्लब्ह्गत, दुर्गत, विपन्न, विधुर, दीन, क्लशभाजः -ful,-ing, ८. शोकावह, क्ष्ट्रमाय, क्लश्वं, पीडा-क्लेश-कर (री.); दुः-ख-मय (यी./-), खेदक

Distribute, v. t. विभन्न 1 U, वंद 10, विअंद्र 10, विभागशः दा 3 P or परिकलप् c.,
यथाभागं विस्च 6 P or विन्यस् 4 U or
निक्षिप् 6 P; 'd. food' अकं परिविष् 10,
—er, s. विभागकल्पकः, विभक्तः, अंशदः;
'd. of food' परिवेष्ट् m. =ion, s. विभागः,
संप्रविभागः, विभागकल्पना, व्यंशनं, चंटनं.

District, हः देशविभागः, प्रांतः, मंडलं, चर्कः, प्रदेशः.

Distrust, v. t. आ-परि-इंक् 1 A, न विश्वस् or प्रति-इ 2 P. = अविश्वासः, अवत्ययः, आशंका. = ful, a. साशंक, शंकाशील, अप्रत्य-यिन्, अविश्वासिन्. = fully, adv. साशंकं, अविश्वासेन.

Disturb, e. t. आकुलीकु 8 U, धू 5,9 U. उपरूप 7 U, धुम् c., बाप् 1 A; See Agitate. 2 भंजर 7 P, प्रतिबंध् 9 P, भिद् 7 P, विहन् 2 P, विच्छिद् 7 P; 'd. eleep' निद्रार्थनं छ; 'd. studies' अध्ययनविद्रार माचर 1 P; 'able to d. penance' तमे भेदायालं. 3 (Mind) व्याग्रह c, आकु जोक, आकुलयति (D.), संभ्रम् c., वि-कु. -ance, के सीभः, सं वि-सीभः, विह्नः, विमदः, पिहार् प्रतिबंधः, परपूरः, अंतरायः, विद्वाः, विच्छेदः, भंगः, वाधा, भेदः; 'd of concentration' समाधिभेदः; 'popular d.' प्रकृतिश्रोभः-काषः; 'cause of d. विकार्हेतुः. 3 मोहः, आकुलता, व्ययता, वेक्कव्यं, संभ्रमः-चा, ह. क्षोभ हृत् क्षान्, विद्वकरः.

Disunite, v. t. विद्युत्त 7 A, 10 विस्तित्र् c.; See Separate =v t. विद्युत्त - विस्तित्र् - विशेष इ pass. —Disunion, s. वियोगः,

विश्लेषः, विभेदः, विच्छदः.

Disuse, Disusave, क. अध्यवहार: विलोप:, विराम: ; व्यवहारिनद्वोत्त र्र., अपचार: आ-चारलेप:; 'fallen into d.' विलुप्त, लुत-व्यवहार. -ए. t. व्यवहाराद्व विरम् ८. or निवृत्

Ditch, 8. परिखा, खातं, गती-तः, उपकुल्या, मगानः-लो, मति ह्पः. -ए. १. परिखत् 1 P, गती कु 8 U. -अ, 8. खातकारः, आखानेकः.

Ditto, adv. तथा; '8398 ते.' तथेव मनाभि-प्राय इति बदातिः =यः पूर्वोक्त, माग् लिखित, प्रायुक्तः

Ditty, ह. गीतं, गीति 🏸, गीतिका, गानं, गानखंड:.

Diuretic, a. मूत्रवर्धक.

Diurnal, a. आहिक दैनिक (की f.), दैनंदिन (नी f.); See Daily.

Diuturna!, a. चिरकालिक (की.f.) चिरस्थायिन. Divagation, s. See Digression, उत्तथ-विमाग-गमनं.

Divan, s. शिष्टसभा. 2 इंदर्फ, मंचपुक्तः प्र-कोष्ठः, आस्थानं-ती. 3 मंचः

Divaricate, v. i. दिया भू 1 P. दिखंडीभू, दिया विभिन्न pass. =v. t. दिया कु 8 U, दिया भिन्न 7 P.

Dive, v. i. वि-अव-गाह 1 A, निमस्त्र 6 I', 'वि शू 6 I', ए 1 A; 'd. ing into books' ग्रंथपरायण, ग्रंथमय-निविद्य. =er, s. विगाह-कः, निमक्त m.; 'river d.' नदीषणः, जलेवाहः

Diverge, v. i. (एककेंद्राइ) विचन् 1 P, च्यु 1 A, वर्तकर् 1 U, 4 P, अंग्र् 1 A, 4 P; See Deviate, also. 2 Differ, q. v. -ence, s. विचन्नं, च्युति f., केंद्रापसरण, अंषः, अंगः. 2 भेदः, विरोधः -ent, α. केंद्र-विचल. 2 विभिन्न, विरोधः

Diverse, (Divers), a. अनेक, विविध, नाना-रूप-प्रकार विध, नाना int. 2 भिक्ष, इतर-अन्य- (pron. a.), असम, विपरीत, पूर्यक् ind.; 'd. coloured' नानावण, चित्र, कर्द्धर, कल्माषित. -ity, s. पृथक्कृत्वं, नाना-विधत्वं, भिक्षता, नानात्वं, विभेद्दः, असादूर्यं, असाम्यं, वैषम्यं 2 वैचित्र्यं, विचित्रता. - 19, ado: अनेकथा, नानाविधं, नानारूपण, नाना-Diversify, v. t. चित्र् 10, नानारूप a. कु & U, शक्लीकः, See Variegate. - 2d, a. कद्वित्रता, नानापकार, शक्ल, कल्माणित, चित्रत्रं, चित्रता, - ication, s. विचित्रता, विविध्दं, विभेदः.

Divert, ए. र. विजुङ् ८., रंज्र ८., नंद् ८., रस् ८. (रमयति), 'd. oneself' विन्हु 1 P, क्रीड् 1 P'. 2 व्यान्तृत् ८., आ-विन्कृष् 1 P. अंश् ८., संचर् ८., संकष् ६., आक्षिप् 6 P, प्राविन्ज्ञ् ८., च्यु ८.; 'l ⊧hall d. his thoughts' एवं तावदाक्षिपामि (Mal. 9), अन्यतः संचारयामि (U.1.). —ing. a. विनोद्कः, हासजनक, नर्मश्रय, क्रीडापर.—Diversion, ८ विनोदः-दृनं, विहारः, क्रीडा, विज्ञासः, केश्वरं री., खेळा, विभ्रतः 2 मनोरंजनं, मनोविनोद्नं. 3 विकर्षणं, अंशनं, च्यावनं, आक्षेपणं.

Divest, v. t. ह 1 P, अपनी 1 P; See Deprive. 2 विवसीकु 8 U, उच्छद् 10, बस्ने आनी or उत्कृष् 1 P. -ure, s. अफ-हरणं; विवस्नी करणं.

Divide, v. t. विभिद् 7 P, विच्छिद 7 P; वि-युज् 7 A, 10, विश्विष् c., पृथक् क 8 U, शकलीक. 2 म-,सं-,विनन्ते 1 U, पारिक्रप् C.; 'd. ed in half अर्धे विक्छिनं (Š. 1); 'd. into 2, 3, parts ' &c. द्विधा-,त्रिधा-, क्रः द्रव्याणामवयवशो विभज्यमानानां (S. B. 533) 'when d. ed into parts' &c. 3 (In Math.) भज्र, विभन्न, ह 1 P; 'd. ing by the remainder' शेषेग हत्वा-विभ-ज्य. का में विश्लिष् 4 P, विभिन्न विच्छिद pass., द्विवा भू 1 P. 2 दस्र 1 P, स्फुद 6 P; 'they were d. ed in opinion' ते भिक-ता आसन्, हेबीभूताः; 'a house d. ed against itself ' अंतर्भेटाकलं गृहं. - :: 🖖 विभद्कः, विच्छेद्कः, विभागकल्पकः. -Dividend, ह. भागः, अंशः, उद्धारः, लाभः 2 भाज्यः. -Divisor, ह. हरः, हारः, ह(हा)रकः. -Division, भाजकः, विच्छेदः, विभेदः, खडनं, पृथक्ररगं, वियोगः, वि लेपः, दलनं 2 भिन्नता, विभक्तता. 3 विभाग , अंशनं, विभाग-परिकल्पनं, उद्धारः। 4 भागः, खंडः, एक देशः, विभागः. 5 भागहरः, हरणं, भाजनं; 'd. of an army ' गुल्मं, ट रं. -Divisible, a. विभाज्य, तिच्छेदा, विभेद्य.

Divine, a दिच्य, देव (वी f), देव (वी f), एंश्वर (र्रा f), अनानुप (पी f), अवार्थिव (वी f), 2 इंश्वरतुल्य. -a पुरेहिहतः, धर्मौपदंशकः, श्रोबियः -a t लक्षणानि or शकुनानि परीक्ष् 1 A, श्रुमाश्चमं आलोस् 100 or शकुना 100 or शकुन 100 or 100

1 A, अनुमा 3 A, 2 P, अवगस् 1 P, तर्क् 10. -ation, ह. ज्ञकुनपरीक्षणं, स्क्षणपरीक्षणं, भ-विष्यस्चनं 2 अनुमानं, तर्कः -टा, ह. वेषज्ञः, ज्ञकुनपरीक्षकः, निमित्तज्ञः. 2 अनुमातु m. -ity, ह. वेषत्वं, दिव्यता, देवतानुभाषः. 2 देवता; See God. 3 परमाधाविद्या, शुतिविद्या ईश्वरविषयं ज्ञास्तं. -ly, adv. देववत्, दिव्यस्पेणः

Divorce, v. t. त्यस् 1 P, निराक् 8 U, निरस् 4 U; विवाहं छप् c. er भिद् 7 P. = t., -ment, s. त्यागः, निराकरणं, विवाहलोपः, प्रत्यादेशः: विवाहोच्छेदः

Divulge, v. t. प्रकाश्च C., प्र-ख्या C. (ख्या-पर्याते), वि-वृ 5 U, भिद् 7 P or c. = 2r, s. प्रकाशकः, भेद्कः- = ing, s. प्रकाशनं, विवर-णं, भेदः.

Divulsion, 8. विवरणं, उत्पादनं

Dizzy, a. भ्रमिन, पूर्णमान. 2 भ्रमकारक, भ्रमकर (री f.), भ्रमोत्पादक 3 चपल, भ्रमत्त, अनवहित. =ness, s. पूर्णनं, पूर्णि f., भ्र(भ्रा)मरं, भ्रमः, भ्रमि f..

Do, v. t. g. 8 U, विधा 3 U, संपद्ध C, अनुष्ठा 1 P, निवृत c., आचा 1 P, निवृह c., प-णी 1 P, प्रतिपद् 4 A, (किमधुना प्रति-पत्स्ये). 2 जन् ः, (जनयति), उत्पट् ः, साध c.; ' d. one's best ' यथाशाक्ति क 3 (Standing for verb) ex. by the verb or by circum.; 'speak as you are accustomed to d. ' यथाभ्यस्तमभिधीयतां (U. 1). 4 (As emphatic) ex. by एव, नूनं, खलु, किल; आजगाम किल, तिष्ठत्येव, &c. -v. i. आचा 1 P, व्यवह 1 P, बृत् 1 A; 'd. unto others' अन्येषु व्यवहर, वर्तस्व. 2 भू 1 P, अस् 2 P, स्वस्य-क्रशलिनa. भू: 'h w do you d.' अपि कुझलं भवतः, कस्त वृत्तांतः; ' "sks you how you d. ' त्वां सुखं-कुशलं पृच्छतिः, 'd. well'सस्यित व भू ; देवीं सुख महमागता (M. 4) 'to ask if she was d. ing we I &c. '3 (At the end of a speech); 'I have done' अवसित्वचनोस्मिः; सम्धयामिः carelessness will not d.' इंदुई प्रमादिता न मयाक्षंतब्यं भः न ते हिताय कल्प्स्यते; will d. now ' अलमलं, वि· रम, इत्यलं: 'this will dans water for washing the feet' इदं पादोदकं भविष्यति (S. 1); 'it will d. just as well for you` एवमपि तव समीहितं सिद्धमेव =away, विनश् .. , लुप c.; 'd. away wah 'अलं, कृतं (with instr.); 'have done with your importunity ' अलं निर्धिन. 2 Kill, q. v.; sive 1 P (life &c.). -with, Ex. by किं, किं कार्य, or प्रयोजन with instr.; 'what can you d. wi h such a servant ' ईंद्रुशेन मृत्येन किं तव

कार्य, 'what have we to d. with watching the movements of our master 'किसस्मार्क स्वामिच्छानिस्वणेन (H. 2). 2 प्र-उप-युक्त 10, ब्याप्ट c.—without, Dispense with, q.v.—cr. s. कर्तृ m., कारकः करः कारः, कृत्-in comp.; संपादकः, निवातियृत्त m., निवाहकः.—lng. s. करणं, विधानं, संपादनं; 'of one's own d.' आत्मकृत, स्वयंकृत- 2 (D. s) चरितं, चेटितं, कार्ये, व्यापारः 3 व्यवहारः, आचारः, प्रवृत्ति f.

Docile, a. विनेय, अनुविधायिन, विधेय, षद्य, अधिन, आगत्त, जिक्ष्य. -Docility, s.

विने-यता, वश्यता.

Dock, 8. छिन्नपुरुछं. 2 नौकागारं, नावाज्ञयः. - 0. t. (पुरुछं) छिद् 7 P, लू 9 U, कृत् 6 P.

Docket, 8. स्चिपत्रं, आर्धनामावली 2 अक-पटः, अंकपर्भ.

Doctor, ह. भिषक, m., वैद्यः, चिकिरसकः; अगर्दकारः, जीवदः, रोगहारिन m. 2 पंडितः, हारपकः, शास्त्रः, ex. by आचार्य in comp. 3 शिक्षकः, आचार्यः, गुरु:. -v. t. Treat, q. v. -ship, ह आचार्यपदं, गुरुपदं.

Doctrine, ह. मतं. 2. तस्त्रं, न्यायः. 3 पंथिन्
m., पथ in comp.; मार्गः. 4 (System)
बादः; 'd. of evolution' परिणामबादः;
प्रधानकारणवादः, अनीश्वरवादः, &c.; 'receiven d. ह' संप्रदायः, आम्नायः.

Document, s. लेख्यं, लेखः, पत्रं, पत्रकं, लेख्यपत्रं. =ary.a. (s.) in comp.; 'd. evidence' लेख्यमाणं.

Dodecagon, १. हादशास्त्रं, हादशकोणः. Dodge, १. १. वंच् 10, चेतृ ८.; See Cheat. -१. १. छलेन अपक्रम् १ U, 4 P, विपरिश्त् 1 A. -१. छलं, कपटोपायः, शान्यं, कपटं

Dos, s. मृती, हरिणी, एणी. पृषती, कुररी. Doff, $oldsymbol{c}$. (बस्रं) अपनी f 1 f P, अबह्य $oldsymbol{c}$...

उन्हास 6 P.

Dog, s. श्वन m. कुक्करः, सारमेयः, शुनकः; कीलेयकः, भषकः, मृगदंशकः; 'd. -cheap' अतिस्वल्यमृल्यः, 'd. da. s' अत्युष्णकालः; 'mad d.' अलर्कः; 'go to the d.s' विकल्पः 4 P. परिसा १८९६ः; 'hunting d.' विश्वकृतः. -र. t. (कुन्तरवत्) अनुस्र 1 P पश्चात् धान् 1 P, अन्तिष् 4 P. अनुस्त्य धीक् 10. -gish, u. श्वकील, श्वनृति, श्वभाव.

Dogged, a. काउन, निष्टुर, वक्रभाव 2 मित-निविष्ट, साग्रह, निर्मेधपर

Doggerel, a विषम ; 'd. versos कुकार्य.
Dogma, s मतं, तरदं, नियम:, व्यवस्थाः विधिः, आदेशः -tic, -ticel, a. स्वमताभिमानिम् निदेशक ; वैधिक (की f.). -ally. adv. कुटनिश्चयपूर्व, सधर्ष, साहमेन, सानिवैधं

-tism, 8 स्वमताभिमानः, सधर्षे, स्वमताबलं-बनं, दढोक्ति f -tize, v. t. सधर्थ-सगर्व-स्वमतं संस्था c. (स्थापयति) or वद् 1 P.

Dole, 8. अंशः, भागः, विभागः, छेदः, उद्धारः. 2 पारितोषिकं. =v. t. विभन्त 1 U, विभाग-का: दा 3 U, बिहा 1 P, उत्त-सूज् 6 P. -ful, -som>, a. संशोक, दुःखपूर्ण, संकरण, शोकाकुर, उद्विय, विधुर, आकुर, विह्नल, ऑर्त. -fully, adv. सशोकं,सदु:खं, सविषादं. -fulness, ह. शोकः, द्रःखं, विपादः, खेदः, उद्वेगः, परिदेवनं.

Doll, 8. शालभंजिका, पांचालिका, पांचाली, प्रतिका: 'ivory d.' टंत-करंटी.

पांचातिका.

Dolour, s. शोकः, क्षेशः, खेदः, आर्ति f. -ous, a. सशोक, शोकार्त, उद्विय आकुल, विधर, -ific, a. पीडा-व्यथा-कर (री /.). Dolphin, 8. स्थलमीन:, मत्स्यभेद:.

Dolt, 8. स्थूल-नंद-बुद्धिः, मूटः, मूर्खः, जडः--ish, a. मृद्ध, स्थल मृति-धी. -ishly, adv. मृद्धवत्, स्थूलवत्.

Domain, 8. राष्ट्रं, विषयः, प्रदेशः. 2 राज्यं, स्वाभित्वं • 3 रिक्धं, स्वभूमि 🎵 .

Dome, 8. अर्धगोलाकृति रागं-शिखरं.

Domestic, a. ग्राम्य, ग्राम-गृह -in comp. ; ग्रामिंह: 'd. lion '; 'd. pigeon 'गृह-कपोतः. 2 गृहज, गृह्य,गृहजात, गृह in comp.; 'd. quarrels , गृहकलहाः, गृहच्छिद्राणि; 'd. duties ' कुलाचारः; 'd. dissension अंतर्भेदः. 3 गृहप्रिय, गृहवासासक्त. 4 देशीय, देश in comp. = हः गृहद्वासः, किंकरः, पेण्यः, भृत्यः, सेवकः, परिचरः. 2 गृहवासिन m. -ate, v.t. विनी 1 P. दम् $\bar{c}.$ (दमयति), गृहे पुष c. or संवृध् c. -ated, a. गृहपुष्ट, दांत, ग्राम्य.

Domicile, ह. गृहं, आ-नि-वासः, आलयः, वसति f. -cd, a. कृतावास, कृताधिष्ठानः

Dominant, a. प्रचल, प्रधान, प्रकृष्ट, श्रेष्ठ, प्र-

भविष्णु, सातिशय, वरीयस्.

Dominate, v. i. ज्ञास 2 P; प्रभू 1 P, ईज्ञ 2 A (with gen.), अधिष्ठा 1 P, अध्यास 2 A. 2 अतिरिव pass. : प्रकृष्ट α. भू. -ion, शासनं, प्रभुत्वं, आधिपत्यं, राज्यं, अधिकारः.

Domineer, v. t. सगर्व ज्ञास 2 1, or ईज्ञा 2 A (with gen.), कदर्भ 10, पीड़ 10, उपप्र 1 A. −ing 2 a. उद्ध्त, अवलिप्त, अतिदूस, उत्सिक्त, मदोद्धत.

Dominical, a., 8. भहारकवासर:.

Dominie, s. See Tutor.

Dominion, s. अधिकार:, ऐश्वर्य, प्रभुत्वं, ज्ञा-सनं, आधिपत्यं 2 राज्यं, विषयः, देशः, राष्ट्रं. Domino, 8. दीर्घमाचार: 2 शलाका.

Don, ह. सुजनः, आर्यः, शिष्टजनः.

Donary, इ. धर्मार्थ दर्स-दानं.

Donation, 8. दानं, उपायनं, वितरणं, उपहार:, त्यागः, विश्वाणनं ; See Gift.

Donor, 8. दातू m., दायिन m.; त्यागशील: -Donee, ह. प्रतिग्रहित m.

Donkey, 8. खरः, रासभः, गर्दभः, चक्रीवत् क्ष⊹, बाटेयः.

Doodle, ह. अल्पबुद्धिः, जहः, दुर्मेतिः, मंदः.

Doom, v. t. ਵੱਡ 10, ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਦੂ 8 U. 2 ਜਿ-क्षिप 6 P, सम-ऋ c. (अर्पयति). 3 निर्दिश 6 P, सं-प-क्रुप् c.; 'how he was d. ed to die ' कर्य तस्यांता भविष्यति 4 निणी 1 P, निश्चित 5 U, विचार c.; 'he is d. ed to death ' अस्य वधो निश्चितः, वधदंडः आ-ज्ञप्त: : ' his fate is d. ed ' अपंरिहायोदेस्य नाशः - दहाज्ञा, दंदनं, दंदः 2 निर्णयः, निश्चयः, विचारः-रणा. 3 नियतिf-, भवित-घ्यता, दिष्टं, विधि: m ; See Fate. 4 अंत:, नाज्ञः, क्षयः, लयः. =Doomsday, 8. वि-चारदिवसः.

Door, s. द्वारं (fig. also); द्वार् है, प्रति(ती)-हार: ; 'leaf of a d. 'कपाट:-टं-टी, अरर:-रं-री. 2 मुखं, प्रवेश: ; ' from d. to d. ' मृ-हाद गृहं; 'in d. в' गृहे, गृहस्थित ॥; 'out of d. s ' गृहाद्वहिः, स्थानांतरगत a.; ' principal d. ' महा-सिंह-द्वारं; 'next d.' अनंतर a_{\cdot} , प्रातिविशिक a_{\cdot} , निकटस्थ, कल्प in comp., ईषट्टन: ' private d. ' प्रच्छका-हार: अंतर्हारं, 'd.-keeper ' हा:स्थ:, हार-पालः, द्वाररक्षकः, प्रतीहारः, दौबारिकः : ' d. sill 'द्वारपिंडी, देहाले-ली f , गृहावग्रहणी.

Dope, v. t. उ∓मद с., उद्दीप 10. -s. उन्माद-कं द्रव्यं· -y, a. उन्नादित, उद्दीपित.

Dormant, a. निद्धित, शायित, सुप्त. 2 अलक्षित, मच्छ**स**, गुप्त, निलीन, गृह्व,

Dormitory, s. शय्या-शयन-गृहं, निद्धाशाला, शयनागारं.

Dorsal, a. प्रष्ठसंबंधिन्

Dose, ह. मात्रा; 'in one d. ' एक येव मात्रया. Dot, 8. बिंदू:, शूम्यं, खं = v. t. बिंदुना अंक् 10 or (10.

Dote, (upon), v. i. अत्यंतं अभिलब् 1, 4 P, भूशं स्निह 4 P (with loc.). 2 ेबुद्धत्वाद सह् $4~\mathrm{P}$, बालिशद्वाद्धि a. भू $1~\mathrm{P}$. -age, s. अत्यंतानुरागः, अतिप्रेमन् गः, गः 2 बुद्धिवैक-ल्यं, बुद्धिलोपः-भ्रंज्ञः, बालिज्ञता, मतिक्षीणता, जरावेक्चव्यं. 3 जरा, जरावस्था. =ard, ह. क्षीण-षुद्धिः, हतज्ञानः, अतिदृद्धः, बालिशः.−ing, a. अत्यतुरक्त. -ingly, adv. सातिस्रेहं, अ-नुरागातिरेकेण.

Double, a. हिगुण, हेंध (धी f.), हिमकार ; द्वि in comp., उभय (pron.a.). 2 Deceitful, q. v.; 'having a d. meaning' zavi (बाक्यं); 'd. meaning' द्वाचर्धता; 'd. dealing' द्वेधीभावः, झाठ्यं, कपटं, छलं-माया; 'd.-tongued' द्विजिह, अन्तवाच्-

बादिनः -% हिग्रणं, द्विकं. 2 छलं, कपरं, माया. 3 विपरिवर्तनं. =v. t द्विग्रणीकु 8 U, ग्रणीकु, द्विग्रणावि (D.). 2 पुटीकु, पुटयति (D.); 'd. the fist' मुष्टिं बंधु 9 P. =v. i. द्विग्रणीभू 1 P. 2 विपरि-दृत् 1 A. 3 मायां-छलं-कृ. =ness, % द्वेग्रण्यं, द्विरवं, उभयत्वं, =Doubly, adv. द्विः, द्विग्रणं, द्विधा, द्विविधं, उभयतः-धाः

Doublet, 8. उरोवस्त्रं, उर:परिधानं

Doubt, $v.\ i.$ आ-वि-शंकु $1\ \Lambda,$ विक्रुप् $1\ \Lambda,$ सं-दिह 2U, संशी 2A, विचर C, मनसा दो-लायते (D.). =v. t. न विश्वस or न प्रति-ह 2 P, आशंकू. -8 संशय:, संशीति f , संदेहः, शंका, वितर्कः, आशंका, विकल्पः : 'my mind is still in d. ' मनस्तु में संशयमेव गाहते; ' without any d. ', ' undoubtedly ' अ-संदेहं, असंशयं, निराशंकं, निःसंशयं, संदेहं विना: अञ्च कः संदेहः (in replies). 2 अ-र्श्येर्य, अनिर्णयः, आंदोलनं, चित्तविभ्रमः 3 शंका, अविश्वासः, अपत्ययः, 4 कुच्छं, विषमं, बाधा, शल्यं, विषमपदं; 'case of d.' संदेह-पदं: in d. ' सशक-संदेहान्वित-दोलाय-मान- a. =ful, a. संदिग्ध, शंकनीय, सार्शक, शंकान्वित, संशयापन्न, ससंशय; संशयित, सं-देहाकुल, संशयावृत, विकल्प्य, संदेहपदं, शंकास्थानं. 2 संदिग्धार्थ, अस्पटः, 'to make d. ' संदिह c. -fully, -ingly, adr. ससं-देहं, साझंकं, सविकल्पं. -less, a. निराझंक, नि:संदेह, असंशय. -adv., -lessly, नि:-संशयं, असंशयं, विना संदेहेन,निःशंकं.

Douceur, ह पारितोषिकं, उपायनं, उत्कोचः. 2 सौजन्यं, सुझीलता, सद्भावः.

Dough, ८. गुंडिका, जलसंग्रष्टाः सक्तवः. Doughty, a. जूर, वीर: See Brave.

Dour, a. दुर्दम, प्रतीप, काठिन

Douse, v. t. जले निमस्ज् c. (मज्जयित). 2 निर्वा c. (वापयित).

Dove, ६. कपोतः, पारावतः, कलरवः ; 'female d.' कपोतिका; 'd.-cot or house' कपोत-पालिका, विटंकः-कं; 'd. tail' काष्टसंधिः, दारुसीवनं.

Dowager, s. विधवा, गतभूर्तृका.

Dowdy, 8. विरूपिणी; दुर्वसन्।.

Dower, Dowry, s. जुल्कं, योतकं, युतकं, वा-हनिकं, स्त्रीधनं. –ed, यः योतकवर्ताः, जुल्कि-नी. –less, यः योतक-जुल्क- हीन.

Dowlas, s. स्थूलवस्त्रं, स्थूलपहं.

Down, s. कोमलरोमन n. 2 तूलं, कामलपक्षः; 'd. of goose' इंसतृतं; नृणलोमन n. (of plants). 3 निर्वनपर्वतः. 4 निम्नं, निम्नन्त्रदेशः; the road having ups and d. s' नतोकतभूमिभागो मार्गः; 'ups and d. s' पातोत्पाताः; 'there are ups and d. s in our condition (in life) as in the course of the wheel 'नी वीर्यस्यपरि च

व्शा चक्रनेमिक्रमेण (Me. 112). -prcp. अधः, अधस्तात (with gen.) : gen. ex. by sag in comp.; 'd. the current 'sa-नुरयं: 'd to 'यावत (with acc.), प-र्यंत in comp.; ' d. to the present day ' अद्य पावत. -adv. अधः, अधस्तात , नीचः, नीचे; gen. ex. by अव-नि-अधः pr. to roots; 'bent d' अवनत, नीचै: प्रणत: to come d. 'अव-नि-पत 1 P; 'd. with the tyrant' निपात्यतां-उच्छेद्यतां-असी प्रजा-पीडकः: 'ते. cast' अधोसुख (खीर्), अव-नतदृष्टि, विषण्ण, अधोदृष्टि, दीनवदन, महान, खिन, 'd.-fall' विनि अप-पातः, विनाझः, क्षयः, उच्छेदः, विध्वंसः, लयः : 'd.-hearted' खिन-दीन-चेतस् , म्हान, विषण्णः; ' d -hill' भवणभूमि / , उपत्यकाः 'd lying' प्राप्त-पसवकालाः (क.) शयनसमयः ; ' d. right ' अवक्र, अकुटिल, स्पष्ट, सुन्यक्त, असंदिग्ध, प्र-त्यक्ष: (adv.) अवत्रं, अकृटिलं, सरलं. अ-धोधः : व्यक्तं, प्रत्यक्षं, सुस्पष्ट, भिक्रार्थं, सर्वतः, साकल्येन, स-अति pr. -ward, a. प्रचण, पतनशील, अधस्तन (नी f.), अधांगामिन, पतयाल, पातक, -ade (downwards) अव pr., अधः, अवाकुः, अधस्तात्. 🗝 , 🐠 सृदु-लोमवत्. 2 मृद्, कामल, सुकुमार, सुखस्पर्शः

Dowse, के चपेटिका, तलमहारः, चपेटाघातः - - ए. र. Dip, q. v.

Doxology, s. ईश-स्तुति f -स्तवनं.

Doyne, ८. गुरुजनः, ज्येष्टः, श्रेष्ठः, नेतृ 📆 , धुरीणः.

Doze, v. i. fig. 2 P. +ing. -y, a. fig. fig. fig.

Dozen, a., s. द्वादशन्, द्वादशसंख्याक.

Drab, तः कपिश, कपिल. = अकिपशवस्त्रं. 2 कु-लटा, बंधकी, व्यभिचारिणी, पुंधली.

Drabble, v. t. पंकेन लिए 6 P or दिहू 2 र र Draff, अ उच्छिष्ट, शेष, भुक्तावशेष, मले, किहें. -ish, -y, a. मलिन, असार, फल्गु.

Draft, v. t. लिख् 6 P. -s. See Draught 2, 3, 4.

Drag, v. t. आकृष् 1 P', ह 1 P: 'd. away, off' अप-अव-कृष्; 'd. out' निष्कृष्, निर्दे, उत्पद्ग 10; 'd. s on his life' कथमपिकृष्ट्रेण-प्राणधारणां करोति, जीवितमनिवाह-यति. -v. i. कृष् pass. 2 विलंज् 1 A, चिर-(रा)यति (D.). -s. रथः, चक्रयानं, कोलि-रथः. 2 आकर्षणी; 'd.-net' आकर्षक-जालं-पाझः.

Draggle, v. i. पंके खुदू c. pass. लोठ्यमान-त्वाद मलिनीभू $1 P = v \cdot t$. पंकेन दुष् (दृष-यति); 'd. tail' (a.) मालिनवसन, अ-परिष्कृत.

Dragon, s. नागः, व्यातः, पद्मगः, सपक्षो नागः. **Dragoon, s. अश्वारोहः**, सादिन् m.

Drain, 8. निर्गमः, रेचनं, (for water) जल-निर्गमः, परी (रि)वाहः, प्रगालःली, प्रणा-लिका, जलोच्छ्वासः. च०. ६ (क्रमशः) निर्गम् ८ (गमपति), अपवहू ८., निःस् ८., सु ८. 2 शुर् ८., आ-पा 1 1, क्षे ८. (क्षपपति), रिच् ८., रिक्तिक् 8 U.

Drake, ८. हंसः, कादंबः, कलहंसः.

Dram, क अल्पभागः, मात्रा. 2 सुरा, चारुणी, मदिरा

Drama, s. नाटकं; 'science of d.' नाट्यं.

-Dramatic,-a!, a. नाटकीय, नाटकविषय.
-ally, adv. नाटकरूपेण, प्रयोगतः: -D.a-matist, s. नाटकानां प्रणेतु m., नाटककारः.
Drap, s. वस्तं, वसनं, चेलः-लं; See Cloth.
-टा, s. वस्त-पट-विकायिन m. -टापु, s. वस्त-व्यवहारः. 2 वस्तं, पटः, वासस् n. 3 प्रच्छद्-पटः, परिच्छद्ः.

Drastic, a. अमोघ, चलवत्, प्रभविष्णु, अनित-क्रमणीय.

Draught, s. पानं; 'a d. of water' मंडूयभावं जलं. 2 संग्रहः, सारः. 3 आलेखनं, चित्र.रंभः, पांडुलेख्यं. 4 चित्रं, आलेखनं, प्रतिमा-भानं. 5 परि(रि)वाहः, जलिनगमः,
जलोच्छ्रासः, प्रणालः-ली. 6 आकर्षणं, 'a d.
horse' रथ्यः, ज्ञाकटः, ज्ञाकटीनः; 'd.
board 'अष्टापदं, ज्ञारिकलं, अष्टापदकीहा,
ज्ञारिकीहा; 'a piece at d.' या (सा)रिः,
नयः, ज्ञा(सा)रः; जतुपुत्रकः; 'movir g
a piece at d.' परि(रि)णायः.

-Draughtsman, ह. लेखकः, चित्रकरः. Draw, v. t. हुन् 1 P, आ-समा कृत्, वहु 1 P, नी 1 P; 'a carriage d. n by horas अश्वोद्धः रथः. 2 निष्कुष्, मंह 1 P, (प्रजा-म्यो धनं सहरति), निदुह् 2~U . 3~ आ-अभि-लिख् $6~l^2$, वर्ण् 10.~4~(~Water~)~ उद्-अंच् 1 U, पर्युद्च् 5 स c., मोक्ष् 10.6 समाऋष्, त्रभू c., 'd. n by merits' गुणलुब्ध. 7 अनुनी 1 P, आराध् c. 8 लभ् 1 A, ग्रह् 9 P, आदा 3 A; ' the day is fast d. ing to a close' परिणतवायमहः; 'd. curtaius' जवनिकां संब 5 U; 'd. a sword ' खड़ें कोषाद निःस c. or आकृष्; 'd. in air माण् 2 P, श्वस 2 P; ' d. 'the breast' नि-पा 1 P, धे 1 P. -0. 2. कृष्-आकृष्-18-8. संको चं-इ-या 2 ि. 3 पूर्य-पाकं जन ए (जन-यति) or उत्पद् c. -a.way, अवकृत्, अपनी, अपह. -back, प्रत्याह, प्रतिसंह, प्रत्यानी. 2 (v.i.) эчиал म् 1 U, 4 P, эчинд 1 P, अपया 2 P, परा-नि-वृत् 1 A, वलाय् 1 A. -down, उत्पद् ७, जन् ०, आवर् 1 P; ' you have d. n down ruin upon yourself with your own hands ' त्वया स्व-हस्तेनांगाराः कार्वताः (P. 1. 3). -in, संह, विकृष्, प्रत्याह ; 'd. in the reins ' मगुक्-

तां रहमय: -near, प्रत्यासद् 1 P; उपसूष् 1 P, उपागम् 1 P, उपस्था 1 U; See Approach; (प्रत्यासीदति स्नानसमय: Ka. 47) =off, अप-वि-कृष् , अपह, अपनी, 'd. off the cloud 'निवायता जलदः (Mr. 5.). 2 स c., मुच् 6 P or c. (as liquids). 3 (v. i.) अपस 1 P; See Drawback. =on, आनी, आकृष् 2 उत्पद् c., आवह 1 P. 3 (v. i.) उपस्था, उपागम्, प्रत्यासद् . -out, निष्कृष, निर्दू, सं-द्व, निर्दूह. 2 तन् 8 U, वि-स्त ए., दीर्घीक 8 0, वितितिक 3 निर्मम् ए. (गमयाते), उद्ग-भू c. 4 (Army) न्यूहेन रच् 10, सैन्यं च्युह्र 1 U. -together, स-माकृष्, संग्रह, समानी. -up, उत्कृष्, उद्-ह-धू 1P, उत्तल 10. 2 लिख् 6 P, निरच् 10, निबंध 9 P. 3 उझम् c. (नेमयति), ' पूर्व goat drew himself up' अज उत्तरवी, इानैर्वपुरुद्दनमयत्. -Drawback, 8. प्रत्यूहः, अंतरायः. 2 हानि रि., अपचयः, अपायः. 3 उद्धारः: 'd.-bridge ' जंगम-बल-सेतः. -or, क कर्षकः 2 चलससुद्रकः, संपुटः, नि-दक्षणि: 'd. 8' जंबाबार:. =ing, 8 आकर्ष:-षेश्व. 2 चित्रं, आलेख्यं, मतिरूपं; चित्रफलकः, प्रतिमानं 3 चित्रकर्मन् गः, चित्रविद्याः 'd. room ' दर्शनगृहं, सभाजनकोष्ठः.

Drawl, v. i. चिरेण-मंदं मंदं-वाक्यानि उचा c. or उदाह 1 P. =ing, s. मंदोश्चारणं. Dray, =man, See Cart,=mar.

Dread, 8. भीति f., त्रासः, भय, साध्वसं-=v. t. भी 3 P, त्रस् 1, 4 P, उद्विद्य 6 A, (with abl.). =2d, a. भयहेतुः, त्रासस्थानं. =a.,=ful, a. दारुग, भयपद, भीम, भयंकर $(\mathfrak{f}(f_{\cdot}),$ त्रासावह, भीषण, भयानक, घोर, उग्र, भैरव (बीJ), राँद (दी f.). -fully, adv. दारुगं, उद्यं, भीमं -1288, a. निभेष, त्रासहीत. =naught, ह. युद्धनौका. Dream, 8. स्वमः, स्वापः, स्वमदर्शने. 2 स्वम-सृष्टि / , मिथ्यावासना, असंभवकल्पना, आ-भासः, वृथावासनाः, bad d. ' दूःस्वमः; ' speak in a d.' उत्स्वमायते (D.). -o. t. स्त्रमे दृश् 1 P. 🗝 🖟 स्त्रमं दृश्य, स्वमायते (D.). 2 चित् 10, भू c., मनसं कितप C., चित्ते आकल् 10 (कलयति) 3 वृधावासना कु 8 U, असंभवकल्पनां कु. -अ, अ.स्वम-दिशिन् ग. 2 दुर्वासनाकृत् गा., असंभवकल्पना-कृत् m. 3 उन्नत्तः. -y, a. स्वमीयम, स्वमवत् ind.; असार

Dreary, a. घोर, निर्जन, श्रून्य, जीर्ण. 2 निरानंद, दुरालोक, दुदर्शनं, निर्मा. -ness, s. निर्जनतं, घोरता, श्रून्यत्वं.

Dredge, v. t. आहुष् । P. = अः आक्रषणी-Dregs, s. खलं, मलःलं, रिन्छटं, शेषं, किहं, अवकरः, संकरः, असारः; 'he belongs to th. d. of society' निच-अधम-तमोषं पुरुषः. -Dreggist, a. मलिन, समल. Dronch, v. t. क्लिट् c., मोक्स् 1 P, सिन्द् 6 P, जलेन हु c or स्ता c. (स्ता-स्त-पथित); 'd. ed with sweat' स्वेद्दसलिलस्तात. ॐ पानं, पेपं.

Dross, ह. बेश:-ष:, नेपथ्यं, वस्तं, परिच्छदः, वासस्य ग., वसनं, परिधानं. 2 आकल्पः, परि-कर्मन ग., आभरणं, प्रसाधनं, भूषणं, अलंकारः, मंस्कारः, परिकारः, मंडनिविधः. =0. t. प्र-साष ., अलंकु 8 U, परिन्कू, मंड 10, भूष 10; मा-ब्रू 5 U, वस्त्रेण आच्छारू 10 or पारे-वेष्ट. c., संब्ये 1 P, वस्त्रं परिधा c. (धापयति). 2 (0 eself) वस 2 A, बस्रं परिधा 3 U. 3 उप≆लप् ः, सस्कृं, विधा ३ U, सज्जीकः; 'd. food' (असं) पद्म 1 P, आ c (अ-पयति), संस्कृ, श्री 9 U, सिद्धीकः ' d. hair 'केशान रच 10 or विन्यस 4 P; 'd. leather ' चर्म परिष्कुः ' d. wounds ' क्षतं निर्णिज् 3 U or प्रक्षल 10. -ed, a. परि-च्छन, बस्रवेष्टित, सबेश, संवीत, पावृत, प-साधित, मंडित,भूषित, अउंकृत, सनासस्, व-स्नान्त्रित, कृतनेपथ्य, कृतपश्किमन्, रचितवेष-आकल्प; 'well d. ' सुदेश, 'd. as ' exby वेश-वासस् in comp.; 'd. as a sage ' मुनिवेशः, मुनिववधारीः; 'd. in black नी-लांबर. 2 पक, सिद्ध, संस्कृत, आण, अपित, शत: 'half d.' आपक 3 निर्णि क. - = , 8. पसाधकः, आच्छादकः. अकल्पकः 2 अन्न-फलकः. =ing, 🌬 वस्त्रपरिवानं, नेपध्य विवानं-अंगसंस्कारः, परिकामन n. 2 पाक निष्पत्ति f., अन्नसंस्कारः, पाकसिद्धि 🏄 3 विलेपः-पन उपनाह::' d. room ' नेपध्यं, प्रसाधनागारं, वस्त्रपरिधानस्थानं.

Drib, ए. ८. अवस्टिड् 7 P, उद्घ 1 P, अन्या-येन स्वायत्तीकु वर आत्मसात्कु 8 U.

Dribble, v. i काण इतः स्यंद्र 1 A, चिंदुकमेण पत् 1 I', इतिः क्षद्र 1 I' or स्तु 1 I' or गल् 1 I'. =v. t. काण इतः स्तु c. or गल् c. =Dribblet, s. काण इतः, लेशः काणिका, अल्पभागः, 'in d. s 'चिंदुकमेण; काण इतः, अल्पालपं.

Drill, s. बेधनी-निका, आ-रुप्तोटनीः 2 व्या-यामः, अखशिक्षा, शखान्यामः. =0. t. व्यप् 4 P, छिद्र 10, समुत्कृ 6 P. 2 युद्धविद्यां शिक्ष ८:: शखान्यासं कु ८., रणशिक्षां द्वा 3 U. Drink, v. t. पा 1 P; 'd. up ' आजम् 1 P, आपा, शुक् c. - s. पानं, पानीयं, पयस n., पेयं. 2 सरा, मद्यं. - v. i. जरुं पा or सेव् 1 A; 'd. together ' सं-पा, सपीतिं क् 8 U; 'd. (to) the health of ' स्वास्थ्याय or सुर्थ भ्रूपादित प्रार्थनापूर्वकं पा. - 2r, S. पातृ m., पायित्र m., पानरतः, पानासक्तः. - ing, s. पानं, आजमनं, पीति f.; 'd. vessel ' पान-पानं-भाजनं, चंपकः, सरकः; 'd. together' सपीति f., तुल्यपानं. - Drunk, Drunken, a. मत्त, शीव, समद, मदोनमत, उपोढ-मद, मदोद्य, ' to be d. ' मद् 4 P; ' to make d. ' मद् c. 2 सिक्, क्लिज-कार्त, s. पानरतः, पानासकः, पानशींडः, मशुपः, मद्यपः. - 2nn: 58, s. मद्यः, मत्ता, सीवता, उन्मादः.

Drip, ए. i. कणशः-चिंदुक्रभेण-क्षर्-गल्-सु 1 P or स्पंद् 1 A; 'd. i g garment' जलनि-स्पंदि वस्तं = v. t. कणशः खु c. or गल् c. = s. पटलमांतः-तं, वलीकः-कं, नीर्धः = ping, s. क्ष-रणं, स्रवणं, गलनं, स्पंदनं, निस्पंदः. 2 मांस-वसः, मांसस्रोहः-रसः; 'd. pan'रस-धारिणाः.

Drive, v. l. चर्न् c., जुर् 6 P or c., प्र-णुर्; मेर् c.; (fig.) पत्त c., प्रोत्सङ् c., जातेज्ञ c., उन्युक्त 10. 2 वह c., कृष् 1 P, नी 1 P, म-चुद्र 10 (fig. also); d. n to do this rash act ' चापलाय प्रचोदितः (R. 1. 9); 'd. a nail 'कीलं प्रविश्व c. =v. i. रथेन गम्-चल्-चर् 1 P. 2 सं-अप-वह рава., चल с. рава., सुद्-कृष्-नी рава.; 'a sharp d. ing shower ' अविरलवारिधारा-संपतः (U. 6) पद्धारासारः (V. 4). 3 आपत् 1 P, अभिद्र 1 P, संघह 1 A. =8. **र-**थेन संचरणं or विहार:. -at, उद्दिश् 6 P, अभि-प्र-इ $2 \ P$; अधिकृत्य उिह्रय-वद् $^{1} \ P$; 'what are you d. i.g at' किमुद्दिश्य भ-वानभाषते. =away, =off, निर्-अप्-अस् 4 U, अपवह c, निर्-अप-स c., निरा अपा-क 8 U, अवातुर् निर्धू 5, 9 U; ह 1 P, अव-परिन्ह, अप-ऊहु 1 U. =out, निर्वस् c., निष्कस् c., बहिष्कु, निगम् C., विवस् C., नि-अप-सु C. ⊷er, ह. प्रेरकः, वाहकः. 2 यतृ मः, रथ-वाहकः,पाजितृ 🐠 , स्तः, नियंतृ 📶 , क्षज्ञ 👊 , सार्थाः, सन्येष्टु m., दाक्षणस्थः. -ing, s. प्रेरणं, प्रचोदनं, निराकरणं &c. -Drove, 8. कदं वर्क, यूर्थ, गणः, कुलं, संघः. 2 पशु-समूहः.

Drizzle, v. i. मंदं मंदं वृष् 1 1', शीकरायते . (D.). -v. t. शीकर दृष् -ing, s. शीकर-

वर्षः-पातः (a d. shower). -Drizzly, त. शिकरयुक्त, तुवारविशिष्ट.

Droll, ८. भंड:, वैहासिकः, विद्युषकः. =८. हास-कर (री. र्र.), उपहास्य, विनोदिन, असंबद्धः =७. i. परिहासं उत्पद् ८. =९१५, ६. परिहासः, हास्यं, विहासः, विनोदः, नर्मालापः

Dromedary, ८. क्रमेलः लकः, एकककुद् ॥. Drone, ८. (dronish) अलसः, निरुद्यागः; आलस्यकीलः, तंदालः, निरुद्धाहः.

Droop, v. t. अवनम् c. (नमयति); नम्राष्ट्र 8 U; See Bend. =v. i. अव-वि-सद् 1 P, म्हे 1 P, ग्हे 1 P, संस् 1 A, गह्न 1 P. क्रम् 1, 4 P; ध्वस् 1 A, क्षि-मुच्-равз.. शिधि-लीभू 1 P, अव-आ-नम् 1 P. पet not your spirits d. (flag) 'मा भवानगानि मुंचत् (V, 2); I slept with d. ing limbs ' मुक्तेरवयवेरशियि (D. K. 11. 2): the vine is d. ing with its load ' फलभा-रानमिता झासालता; 'the whole frame d. s down ' संसते देहबंध: (U. 3). =ing, a. अवसक्त, म्लान, क्लांत, क्षस्त, शिथिल, सं-सिन. 2 आ-अव-नत, आवर्जित. नमीभूत, नमित.

Drop, 8. बिंदू, 🐠 , प्रवत् ११ लवः, विपूष् 🎵 ,प्रवतः, कणिका, कणः, ज्ञीकरः: 'd. by d. क्रमेण, कणहा:; 'small d. s make a pool' जलविंद्रनिपातेन कमशः पूर्यते घटः. (H. 2). 2 कर्णावनंसः; लोलकः, कुंडलं. =e. t. कणशः स c. or पत c. or स्यंद c ; ' d. ing rut मदं क्षरंतः, मदनिस्यंदिनः (गजाः) ' ding. nectar ' अमृतस्रत्, सुधास्यंदिन्. 2 अव-, ान पत् c., संस् c., भंशू c., च्यु c., मुच् 6 P, विसूज् 6 P, निविश् c. 3 सं ह 1 P. अ-पास 4 P. त्यज् 1 P, निवृत 1 A, (with abl.); I shall d. congratulatory lines regarding you in my letters ' मदीयेषु लेखेषु त्वासुहिइय सभाजनाक्षराणि पाति विषयामि (M. 5); ' let this matter (story) be d. ed मंद्रियतामियं कथा (Ka. 169). -v. i. स्न 1 P, स्युत्-ऋयुत् 1 P, क्षर 1 P. गल् 1 P. स्यंद 1 A. 2 स्नंस-च्य-1 A, भ्रेक्स 1 A, 4 P; नि-,पन्, ' d. ing on his knees' जानुभ्यामवनौ गत्वा,क्षितितलानि-हितजानुः 3 नि-,अव-, पत् 1 P, अवसङ् 1P, मुई 1P, See Droop; 'I feel ready to d.' अवसस्त्रप्रायाणि मे गात्राणि, सीदंति मे अंगानि. 4 (in) सहसा-अतर्कितं-गम् 1 P or आगम्.

Dropsy, s. (generally) शोफ:, शोध: 2 जलोदरं, जठरामय:, उदरी; 'dropsied honour' केवलं स्थूल:-महाप्रमाण:-मानः.

Dross, s. मंडूरं, सिंहाणं (नं), लोहमलं, सिं-धाणं. 2 मलं, खलं, किहं, See Dregs. =y, 4. समल. Drought, s. अनग्र(ग्रा)हः, अनावृष्टि f., अवर्षणं, जलशोषः, वृष्टिविघातः. वर्षानिरोधः. -y, a. जलशून्य, शुण्क, निरुद्क, निर्मृष्टि.

Drove, s. See under Drive.

Drown, v. t. हु c.; आ सं-परि ह c. 2 जले निमस्ब c., (मज्जयति) or प्रविद्या c. 3 जलमञ्जनन स्थाप इ.c. or मृ c.4 तिरोधा 3 U, तिरयति (D.) 'd. 8 my voice with his cries' केकाभित्तिरयति मे बचनं (Mal. 9) —v. i., 'to be d. ed' नि-मस्ब 6 P. नि-मञ्जनन मृ 6 A, or नङ्ग् 4 P' or स्थापस्य 4 A; 'd. ed on the sea' पयोराङ्गो निमग्न; 'd. ed in reflection' चितामग्न.—ing, s. मज्जनं, आधावः, हावनं-

Drowse, र. i. नि-दा 2 1. स्वप् 2 1. स्वप् desid. (सुपुप्तिति) -Drowsy, a. निद्रालु, तंद्रिल, निद्रालस, निद्राशील, अलस्य, -ness, अ. तंद्रा, निद्रालुत्वं, आलस्यं, निद्रा, निद्रानुत्वं, शराख्रता

Drub, v. t. वेत्रेण तड 10 or प्र-ह 1 P.

Drudge, ए. ं. अविरतं अतिक्रों जेन-आयस् 1, 4 P or परिश्रमं कु 8 U, शरीरायांसेन ब्रातं कु. = 8 ब्रातिनः, अविरतायांसेन ग्रः, अति-क्रेशेन निक्षष्टकर्मकारित् ग्रः, शीनवृत्ति ग्रः, = ry, 8 अविरतायांसः, शरीरक्रेशः, नित्यश्रमः, नित्यश्रेशः, नित्यश्रमः, नित्यश्रेशः, नित्यश्रमः, नित्यश्रेशः, नित्यश्रमः,

Drug. 8. ओषध्, भेषजं, अगदः, भेषज्यं, जायु

m. =c. t. आषधादिना मिश्च 10 or संस्ज्

6 P. =Druggist, 8. आषधाविक्रयिन्

Drugget, s. स्थूलपटः, स्थूलशाटकः, वराशि m. Drum, s. पटहः m., दुंदुाभे m. डिंडिमः, भेरी, आनकः. 2 कर्णादंर, कर्णदुंदुभि m. - - c. t. पटहं तड् 10.2 स्पंद्र 1 A. - mer, s. पटह-ताडकः. - Drumstick, s. कोणः, शारिका.

Dry, (up) v. i. शुब् 4 P, शोषं या 2 P or गम् 1 P,आइयै 1 A, नीरसीभू 1 P, शुक्कीभू. $-v\cdot t\cdot$ शुब् $e\cdot$, शोषं न $(1\ P,\ आइये) <math>e\cdot$, रमं अपनी or ह 1 P, शुक्तीक 8 U; 'she dried rice in the sun' तंडुलान्स्पातपे दत्तवती · 2 (up) आचम् 1 P, (आचामति स्वेदलवान् सुखे ते R. xIII. 20); उच्छुष ८., आ-नि-पा 1 P. -a. शुष्क, निर्जल, नीरम, अक्रिन्न, वान. 2 असार, निःसार, निःमत्व, अरस, नीरस, फल्गु, विरस, तुच्छ - 3 उदका-थिन, तृषित, तृषात; 'd. soil' मरू m., मरू-स्थलं-ली; 'd. ground 'स्थलं; 'd.-eyed ' निरश्चनयनः ' d. nurse' शिशुपालिका, अंकपार्ली; 'd. shod ' शुष्कचरण a. -er, s. शोषक:-ण:. -ing, s. शोष:, शांषणं, शुष्कीकरणं .=ly, adv. शुष्कं,नीरसं अरिकन-तया. -ness, ह. शोष:, शुष्कता, निर्जलतं, अर।सिकर्दं.

Dryad, हः वनदेवता.

Dual, a. द्विसख्य, द्विवाचक, द्विकः, 'the d. number' द्विवचनं. -lty, s. द्वैतं, द्वित्वं, देशं.

Dub, v. t. नवपदं शियुज्ञ 7 A, 10. नवपदवीं दा 3 U or आहह c. (रोपयति).

Dubious, a. अध्यष्ट, अञ्चक्त, संदिग्धर्थः 2 संदिग्ध, अनिश्चितः, 'See Doubtiul. -ly, स्त्रीरः ससंज्ञयं, पाणकं, अस्यष्टं, अञ्चकं.

Duck, 8. कल्लंकाः कृद्विः, चक्रवाकः, हंसः, प्रवः, वरदः, 2 तियक्षिमः सम्तरः 3 द्यितः ता, प्रियः या, वन्म न्सा. 🗝 के मम्ब 6 ि, अवगाह 1 ते मम्ब के मम् ६ न्य के जले अवगाह ६ वर्षा प्राप्तु ६ वर्षा मम्ब ६ (मञ्जवित). न्या के आहावकः, मंक्त के नि, के साहावकः, मंक्त के नि, के साहावकः, भंका कि नि, के साहावकः वर्षा के सम्वातः के साहावकः वर्षा के सम्वातः के समाहः, आहावकः नीष्ट्र, के सम्भावकः विश्वाः

Duct, क प्रजाल:-ही, मार्गः, संक्रमः, कुल्या. 2 किरा, नाडि-ही 🎊 धमनी:

Ductile, a. बिलेय, विधेय, वह्य. 2 आतम्य, मृदु, कीमल, उद्गतियाय. -Ductility, इ. वह्यताः आनन्यताः सुखोद्धतेनीयता.

Dude, s. See Fop.

Dudgeon, s. अतर्पः, कोषः, See Anger. 2

आसेपुत्रिका, कृपाणिका-

Due, a. देव, द्रातव्य, परिशोध्य; ex. by pot. рава. part., or эк 1 P: 'respect is d. to our elders ' प्रज्या हि गुरवः; 'the debt d. 'परिशोध्यं ऋणं 2 अनुरूप, युक्त, उचित, योग्य, यथाहै, यथा in comp.; 'in d. time 'समये, यथासमयं; यथात्रधि, &c. **3** (Owing to) ex. by कारण, हेत:: 'your failure is d. to your carelessuess alone 'प्रमाद एव तवासिद्धः क रणं-हेतुः, प्रमादात् तजा मेस्ट्रिः प्राभूतः 🗝 देयं, परिज्ञोध्यं, पर्म. 2 प्राप्यं, ब्राह्मं, प्राप्तव्यं, योग्यांजः. 3 कतन्यं, अवस्यं कार्यः, 4 करः, शुलकः लको, राजयाह्यो भागः, राजस्वं. 5 अधिकारः. -Du!y, adv, यथातथं, यथी-चित, यथाई, उचितं, सम्यक्. 2 यथासमयं, समये, यथावस्र ं

Duel, s. इंद्रं, हंद्र एदं, महायुद्धं, नियुद्धं, बाहु-युद्धं- =v. t. हंद्रष्ठ दं कु 8 U, इंद्रं कु. -ler, -list, s. इंद्र-महा-पोद्धः m., इंद्रकृत् m.

Duffer, See Dunce. 2 See Pedlar.

Dug, s. स्तनः पये धरः.

Duicet, त. जुरम, स्थार्, मधुर, मिष्टः, 'd. to the ear' सुख प्रव. जुरनर, श्रुतिममोहर. -Duicify, त. t. मशुरीक 8 U, स्वार्ट्क.

Dulcimer, क पहुकी, विपंचिका.

Dull. a. मंद्र, मूड, जुर, मंद्र-स्थूल बुद्धि-मतिः, 'd.-witted' दुर्साने. जहमति, मंद्धी 2 निष्यभ, विषण्ण, निरने गंद्र, निष्टत्साह, क्लांत, म्लान, मंद्र्य्यय-स्तिष्ण, मंद्र्यति. 3 अतिक्ष्ण, धाराहीन, अतेजस् . कुंठ. 4 अलस, मंथर, जह, मंद्र्यति, मंदर, जह, मंद्र्यति, मंद्र्यरि-

सुज. 5 स्थूल, घन. 6 अरस, अरसिक. 7 कष्ट-कर (रा.), विषम, निरानंद; 'd. of hearing 'विकलकणं, 'a.d. day ' हुर्दिनं, तमावृतं नभः = '.' जडीकु 8 U, सुहू ८., कुठ् 10. अतिश्मीकृ, घनीकृ, निष्पभीकृ, तजा ह 1 P; वि-षद् ८., म्हानीकृ, उन्साहं भंज, 7 P. =ness, 8 मांग्रं, जाड्यं, मूदता; अतीक्ष्णता, आहर्यं, तेजामांग्रं, निष्पभता, अतेजस् गः, ६०.

Dumb, ते. मुक, जड, जडवाच्, वाग्रहित, वाक्-भिक्ति, अनालाप, अवाच् -ly, adv. मुकवत, निःभन्दं, तुष्णीं, वास्व्यतिरकेणः -ness, ४. मुकता, वाभ्रतंभः, जाडवं, वाग्रा-हित्यं.

Dumpish, a विषण्ण, द्वीन, उद्विश्र.

Dumps, s. विषादः, उद्देगः, म्लानि f.

Dumpy, a. = 3+4+40.

Dun, तः कपिश, श्याव-म, पिंगल, कृष्म. 🗝 सनिर्वेधं ऋणमाधनाः

Dunce, ह. स्थू हज्जुिंद्रः, दुर्नेधस् म., अज्ञः, अन-भिज्ञः, मुद्दः, मुद्दमतिः, जडः, जडधीः

Dune, ह. संकतत्रमः, वालुकानिचयः.

Dung, s. पुर्राषं, विष्ठा, राक्कत् ॥, शमलं, विष् तः, अप(व)स्करः, राषं, व अस्कः-स्कं, उश्चारः, 'd. hill' शकुक्षिचयः, अवकर-निकरः, (॥.) हीनजाति, अधम, नीच. =०. क्. पुरीषेण लिप् व P or अंजर 7 P.

Dungeon, 8. कारा, कारागृहं-वेश्मन् ॥.. बंध-्नागारं, अंधकूपः.

Dupe, v. t. वंच 10; प्रह c.: See Cheat. = 8 सुखमताय:, सुखेन वंचनीय:

Duplex, a. fgnor.

Duplicate, a. द्विगुण; 'a d. copy ' प्रति-लिपि में; प्रतिरूपं. =v. t. द्विगुणीकु 8 U, पुरीकु, पुरयति (D). =lon, श. द्विगुणीकरणं, पुरीकरणं. =ure, श. पुर:-रं, भंगः; व्यावर्तनं Duplicity, श. कपटं, छलं, माया; देधीभावः; See Fraud.

Durable, a. स्थायिन, चिरस्थायिन, दीर्घ-काल, अविनाजिन, स्थिर, धुन, अक्षय, अन-पाय. -Durabli, adv. स्थिर, धुनं, अनपा-येन. -Durability, s. स्थिरता, अक्षयता, चिरस्थायित्वं

Durance, ह. आतेघः, निरोधः, त्रंधनं, कारा-

Duration, इ. स्थ चित्तं, अवस्थिति ं. स्थिति f. 2 धुवता, स्थिरता, अविरामः, अविच्छेदः, सातत्यं. 3 परिमाणं; ' of long d.' द्वीर्य-स्थाचिन, स्थ चिन्, ' of short d.' अ-स्थाचिन, क्षण नंगुर, क्षणिक.

During, prep. यावत, सध्ये, अंतरे in comp.; ex. by loc., or loc. abs.; 'd. youth' योवनद्शायां; 'd. Das'aratha's reign' दशरथे महीं शासति; 'd. life' यावज्जीवं-चन; oft. by आ with abl. Dusk, हः संध्या, प्रदोषः, संध्याकालः समयः; ' time of d.' सार्यतनः समयः, संध्याकालः, मायंकालः -a., -y, -ish, a. ईषत्तामस (सी f.), ईबिसिमिरावृत, ईश्व्कुण्ण, सतम-स्कल्प, आकृष्ण, आनील. -ily, adv. अ-स्पष्टं, ईवत्तमसा. -iness, ा ईवर्दधकारः, **ईष**ितमिरं.

Dust, s. धूलि-ली f.,रजस् n., रेणु m., f.,पांछुः m.-सुः m., क्षोदः, चूर्ण. 2 संकरः, अवकरः-स्करः, उच्छिष्टं, 'd. of flowers' परागः; स्करः, उच्छिष्टः; 'd. of flowers' परागः; 'fragrant d.' पिष्टातः, पटनासः; 'd. of gold काचनभू: ; 'd. coloured' धूछि-धूसर. = v. t. रेणुं अपसूज् 2 P, नीरजीक 8 U, निर्धूलीकु; 'd. hole-bin' संकरनिचय-स्थानं: 'di-man' खलपुः, धूलिमार्जकः, रजोवहिक:. =30, व. नीरजीकृत, हृतपांश, संस्रष्ट. = 21, हः मार्जनपटः, नक्तकः, रेणुसं-मार्जकः - प्र.वः पांञ्चल, धूलिधूसर, रेणुइ। पेत--평왕.

Duty. 8. धर्म:. कर्तव्यं. 2 कर्मन 7., कृत्यं. कार्य, नियमः, व्रतं. 3 नियोगः, अधिकारः, पदं, आस्पदं; 'one who has done his d.' कृतकृत्यः, कृतिन् गः.; 'morning duties , मात:कृत्यानि; 'having heavy d. ' धर्यः, धुर्वहः, धुरीणः. 4 करः, धुल्कः-ल्कं; तार्य, तारिकं (for boats). 5 आदरः, भाकि 1, मान: -Duteous, -Dutiful, ल. भक्त. आजाधारक, अनुविधायिन, आजापालक, आहत, धमज्ञ, भक्तिमत्, वश्य, ज्ञातधर्मन्; See Obedient. -ly, ade. भक्तवत्, भक्तवा. =ness, s. भक्ति f., आज्ञानुवर्तनं, वश्यता, सेवा, शुश्रूषा, अनुरोधः.

 $\mathbf{Dux}_{m{s}}$ s. अग्रणी m., छात्रोत्तमः.

Dwarf, s. बामनः, खर्वः, ऱ्हस्यः, ऱ्हस्यकायः. =v. t. =हस् c., खर्चीकृ 8 U. -ish, a. खर्च, वामन, न्हस्व, अतुंग, खर्वाकार, वामनमृति.

Dwell, v. i. वस् $\hat{\mathbf{I}}$ $\hat{\mathbf{P}}$, नि-भात-वस्,आ-अधि-वस (with acc.), वृत् 1 A, स्था 1 P. 2 अध्यास 2 A., आश्रि 1 U, निषेव 1 A; 'd. upon 'विस्तरेण वर्ण 10; प्रपंचयति (D.), सविस्तरं निरूप 10; 'd. abroad' प्रवस ; 'd. together' एकत्र-सं-वस्. =ा, 🔻 निवा-सिन्-वासिन्-वासकृत्- m., स्थ-वर्तिन् in comp. =ing, 8. नि-आ-वास:, वसनि f., निलयः, आलयः, वसतिस्थानं, गृहं, आयतनं, आगारं, भवनं, आवसधः, ओकस् n ; See House; 'd. house or place,' बासगृहं--स्थानं.

Dwindle, v. i. See Decrease; the number of members d ed down to four मंभामदां संख्या तथा क्षीणाभूत यथा चत्वार एव अवशिष्टाः

Dye, s. रंग:, वर्ण:, राग:; 'red d.' लाशा. -v. t. रंज् 10, वर्ण 10, कुंकुमादिना अज्ञ 7 P. -ed, a. रक्त, रंजित, सराग, कवायित, वर्गित: 'd. red 'अरुणित- -er. ! रंजक:. वसरागकृत m.

Dyke, See Dike.

Dynasty, ह. वज्ञः, कुलं, अन्वयः, आवालि-ली र्र , श्रेगी; 'of solar d.' सूर्यवंदय:.

Dysentery, s. प्रवाहिका, अतिसारः, प्रस्क-दिका, आमातिसारः, संग्रहणी.

Dyspepsia, ४. अजीर्ण-णि 🏸, मंदाग्निः, अझ-विकारः, अपाकः.

Dyspnœa, s. श्वासावरोधः, श्वासस्तंभः.

Ε.

Each, a. सर्व, सकल; gen. ex. by प्रति-अनु in comp., or by repetition of word; दिन दिन, प्रतिदिनं, &c.: 'all went away, e. to his own house ' एक का: सर्व सर्व गृहं निर्जगाम: 'e. one ' एकीक ब., एकीकशः, पृथकु पृथकु: ' e. other' अन्योन्यं, इतरेतरं, परस्परं.

Eager, a. (Of persons) उत्सुक, लालस, लालुप, अत्याकांक्षिन, ब्यग्न, सोत्कंठ, आसक्त, रत, सोत्साह. 2 गाढ, प्रवल, उत्कट, प्रचंड, सातिशय: तीव्र, तीक्ष्ण: oft. ex. by उत्तम $4P_{s}$ (उत्ताम्यति मे हृदयं तड्रानाय ${
m Ka.349}$). -ly, adv. सस्प्रहं, संतृष्णं; सोत्कंठं,कुत्हलात. अतिवांछ्या, उत्कटं -ness, ह, लालमा: ऑन्सुक्यं, उत्साहः, अतिस्प्रहा-वांछा, उत्कट-ता, व्यग्रता, कुतूहलं, कोतुकं.

Eagle, s. गरुत्मत् m., उत्क्रोशः; See

Garuda; 'e. eyed ' सुक्ष्मदृष्टि.

Ear, 8. कर्गः, क्षोत्रं, श्रुति 🖯 ,श्रवणं; श्रवः, शब्द-ग्रहः, 'outer e.' श्रुतिमंडलं-वेष्टनं; 'lobe of e. 'कर्णपालि f.; ' root of e. ' कर्ण-मुलं, कर्णजाहं; ' tip of e. ' अवणपालि ली f.; 'having the e. s pricked ' स्तब्धकर्ण: give e. 'attend to q. v.; 'he has his lord's e. ' स भर्तुविश्रंभस्यानं-विश्वासभूमिः: ·e.-aehe' कर्णशूजः-लं; 'e.-drop ' कर्णपूरः: · e -lap' कर्णपालिः, कर्णशब्क्रलीः; 'e. pick' कर्ण में झूयनकः ; ' e.-ring ' कर्णावतंसः, कुं-इतं; कर्णभूपणं, कणिका, उत्तंस: ; 'e. shot' कर्ण-श्रवण-गोचरः-विषयः ; 'be within e.-eliot ' श्रवणगोचरे तिष्ठ ; 'e.-wax 'कर्ण-मलं, पिंजुरः; 'e.-witness' श्रुतसाक्षिन् m.: 'e.-wig' कर्णकीटः-जलुका. 2 शीर्षकं:कणिशं मंजरी.

Early, a. आद्य, प्रथन, पूर्व. 2 आचिर, सद्यस्क, मत्यग्र, अभिनव, नूतने 3 अकाल, अपूर्ण-काल, आकालिक (की $f\cdot$), अनवसर-परिणत ा पक्त. 4 प्रातःकालीम, प्रशंहतन-प्रगेतम (नी 🏸), वि-य-भातीय, उपस्य, औषस (सी f.), प्रभात-प्रातः in comp. -adv. प्रातद्, प्रस्युवासि, प्रस्युवे; विभाते, प्रातःकाले, प्रभाते, व्युष्टे, प्रगे; 'e. in the morning 'महति प्रस्युवे; 'getting up e.' लघुलप्रस्थित. 2 सवाः, शीग्रं, सत्वरं, आग्रु, सपदि. 3 पूर्वे, अग्रे, प्राकृ. -ness, s. पूर्वत्वं, अग्रत्वं. 2 प्रत्यग्रता, अचिरत्वं. 3 अकालता, अकाल-परिणति f. 4 सुप्रभातं. 5 क्षिप्रता, अविलंबः, शीग्रता,

Earn, v. t. अर्ज 10, उपार्ज, उपादा 3 A, आप 5 P; हम 1 A, निर्विश 6 P; See Get. 2 अर्द्ध 1 P, e. livelihood ' वृत्ति करूप c. or सं-पद c. -ings, s. उपार्जित, वेतन,

लभ्यांजाः. Earnest, a. उद्युक्त, कृतोद्यम; See Eager; ' e. desire ' गाँढाभिलाषः, अतिस्पृहा , कुत्-हलं. 2 निविष्ट, एकाग्र, समाहित, आसक्त, एकतान, एकायन, एकसमें, एकायच, अनन्या-सक्त, एकाग्रचित्त, अभिनिविष्ट, अनन्यविषय, उद्योगितः आसक्तचित्तं, अनन्यवृत्ति, निविष्ट-मनस् (of persons). 3 अपरिहासशील. ≕ः अपरिहासः, अलाघवं: 'I am in e. ' न परि-हसानि, नायं परिहासस्य समय:; 'take in e. ' परमार्थन ग्रह 9 P, ('परिहासवि-जलिपतं वचः परमार्थन न गृह्यतां 8.2). 2 सत्यंकारः; सत्याकृति 🏸 सत्यापनं-ना. 3 पुर्व-सक्तिf. 4 उपन्यासः, निक्षपः, आधिः. -Iy, [']in e. ' adv. समहित-निविष्ट-चतसा, य-त्नतः, सोद्योगं, एकाग्रमनसा, अभिनिवेशेन, उत्सुकं, सोत्साहं; ' e. desirous ' अत्याभे-लाषिन, गाढाभिलाष. 2 अपरिहासेन, परमा-र्थतः, अलाघवं. =ness, 💰 एकाग्रता, उत्कट-ता, औरष्ठवयं, अभिनिवेशः, चित्तासाक्ति र्., उत्साहः, अभियोगः, उद्यागः.

Earth, 8. मही, पृथित्री, पृथ्वी, वसुधा, उर्वी, बसुंधरा, धरा, धरित्री, मेदिनी, वसुमती,धरणी, अवनि f-नी, भूः, भूमिf-, क्षी(क्ष्मे)णि f-णी, क्षिति $f\cdot$, अचला, अनंता, रसा, विश्वंभरा, स्थिरा, कार्यपी, मर्वमहा, कु 🏸 इला, ज्या, गोत्रा, क्ष्मा, क्षमा, भूतधात्री, रत्नगर्भा, जग-ती. 2 मुद्द र्., मृत्तिका. =v: i. भूमी विलं कत्वा निवस् 1 P. -v. t. भूमी निविश् c. or निधा 3 U or निक्षिप् 6 P; 'e.-born ' भू-मिज, महीज; 'e. \lim_{\to} ' भूजंतु m., मर्त्यः, पा-मरः; 'e.-quake ' कंपः-चलन in comp. with (8.); क्ष्मायितं, भूकंपः, &c.; 'e. worm ' भूजंतु क.. नीचजनः, अधमः -en, a. मृण्मय (भी f.), मातिक (की f.); 'e. ware ' मृद्भांडं, कौलालक, मार्तिकं. =ly, a. पार्थिव (वी $f \cdot$), सांसािक (की $f \cdot$), ऐहिक (की $f\cdot$), मर्त्यः, नश्वरः, विनाशधमनः, 'e.-minded 'संसारासकाचित्र; विषयाप भोगरत -y, a. पाधिव, भोम (मी f.)

Ease, s. सुसं, सीख्यं, विश्रामः, निर्दृति f., निषद्वेगता, स्वास्थ्यं, स्वस्थता; 'I am at e. '

लब्धं स्वास्थ्यं मया; अहं निर्वृतः, वीतचितः: 'this my soul is completely at e. जातो ममार्थ विशदः प्रकामं अंतरात्मा (S. 4); 'at one's e.' यथाकामं, पर्याप्तं, य-भेच्छं, प्रकाम, सुखेन, सुख in comp, अ-कुतीभयं, निर्वृत्यां, ' sleeping at e. ' सख-सुप्त. 2 सीकर्थ, अनायासः, सुकरत्वं, सुर्खं, लीला. =v. t लघयति (D.), लघुक्क 8 U, म उप-शम C. (शमयति), सां(शां)त्वू 10: ह 1 P, अपनी 1 P; 'e. from griefs, burden &c. &c.'दु:खात् &c. सुच् c.,दु:खं--भारं-अपनी, उद्ध, &c. -Easy, n. सुकर, अयत्नसाध्य, अनायास, सुखसाध्य. 2 सुबोध, सुगम, अविषम; अगहन; gen. ex. by सम्ब or सु in comp., अज्ञः सुखमाराध्यः; बा-लानां मुखबोधाय, &c.; 'e. of ntterance सुखोचार्य; 'e. style' सुगमा भाषामराणिः e. to get , सुलभ, सुखलभ्य, &c.: ' e. in going ' सुखचार; 'e. case ' नि:शलयार्थ:. 3 निर्वृत, सुस्थ, निर्श्वित, स्वस्थ, मुखिन, नि-रुद्वेग, शांत, बीताचिंत, निर्वृतिमत्, विशद: · e. circumstances सुस्थिति ७., द्रव्यातु-कुल्यं; 'heart, be not un e. ' हदय मा उत्ताम्य (S.1). 4 अनुकूल, अनुराधिन. अनुविधायिन्. -ly, adv. अनायामेन, मुखं, मुखेन, अयत्नेन, लीलया, अश्रमेण, सुकरं, अक्रेश, सीकर्यण; सु or सुख in comp. 🙎 निरुद्वेगं, निश्चितं, स्वास्थ्येन. 3 सावकाशं, यथावसरं. =ness, ह सीक्य, अनायासः, सुखसाध्यता. 2 सुगमत्वं, अवेषम्यं 3 शांति f, स्वास्थ्यं, अक्लेकाः, सुखं. $m{4}$ अनुरोधः, आनु-कूल्यं, अनुवतनशीलता.

Easel, ह. चित्राधारः, चित्रफलकं

Easement, ह सलविसर्गः 2 परभूमावधिकारः. East, ह पूर्वदिश राज्याना, पूर्वा, पाची, पूर्वाशा, ऐद्धी- 2 पूर्वदेशः, पारस्त्यजनपदः. -...,-erly, -ern, ... पूर्व, पाच (ची र्रा), पौरस्त्य, पाचप, पाचीन, पूर्वदेशिय, पूर्वदिक्रभ्य, पाइन्सुखः, 'the mountain is c. of the sea' ससुद्राद्र गिरिः पूर्वः, 'the e mountain' उद्यः, उदय-गिरिः-शेलः-अचलः, पूर्वाचलः--erly, -ward, odo. पूर्वण, पूर्वस्यां विशिः पुरः, पूर्व, पाकु, पुरस्तात्, पूर्वदेशे.

Eat, v. t. अद् 2P, जक्ष 2P, यस 1A, खाद 1P, जक्ष 9P, भक्ष 10, भुज 7A, घस्त 1P, उसा 2P. आस्वाद 1A, णु 6P, चर्च 1P, अभ्यवह 1P, प्रत्यवसो 4P; 'e. one's own words' स्ववचनसार्य-अवितयं-कृ 8U, (i स्ववचनेन विसंवह 1P; 'e., drink and, bo merry 'अभीतिपिनता, खादतमोदता.—able, s. भर्य, भोज्य सहार्य, खाद्यं, भोज्य सतु-द्वयं, —er, s. खादकः, भक्षः भोज्य स्वतु-द्वयं, —er, s. खादकः, भक्षः भोज्य क्षात्राः, 'dead-body-e.' क्रुपण-

भुजः, कष्याद्, मासादः, &c. नाष्ट्र, श्रम्भणं, खाद्नं, अशनं, आस्यादनं, भोजनं, &c.; 'e. togother 'त्सहभोजनं, जन्धि कृतः ' किन house' सिद्धानिक प्रशालाः

Eaves, क पहलपांतः, नलीकान्कं, नीधं, बल-(व क्षिन्भी र्रः 'e-dropper' निभृतश्रव-

णेक्स∙, प्र**रहक्षश्रा**वित्र 🌭

Ebb. े शियमाणा चेला वेलापरिवर्तनं-परावर्तः, परावे हा. 2 (bg.) अयः, लानि है, अपचयः, व्यमनं, नाझः, परिवर्तः; 'e. and flow' व्यमनंत्र्योः = १. शि १९१९५०, ज्हासं-लयं-गम् १ १. (चेलावत्) पराप्तृत् १ १ ९०० Decay. Ebony, ९. कोविद्ारः, चमरिकः, कुझलः, पराप्त्रकः.

Ebricty, हः सदः, मत्तरा, उन्मादः.

Ebriosity, ह. उन्मादशीलनाः श्लीवता.

Ebullition, हा उत्सेचनं, उत्सेकः, उद्देकः, केनापितं, फेनोद्मः. 2 अंतःक्षोभः, अंतर्वगः, चित्तत्रेकव्यं-व्याकलता, अंतस्तापः.

Eccentric, a. सामान्येतर, विषय, विलक्षण, लाकवाह्य, लोकाचारविरुद्ध, विषथगामिन, व्यक्तिचारिन, उत्क्रांतमर्थाद, उत्स्रक, वे कंद्रभ्रष्ट-चपुत. =ity, % वेषस्य, उत्स्रकता, वेल-भ्रण्य, मामान्यविरोधः, लोकाचार-व्यवहार-विरोधः

Ecclesiastic, 8. पुरेहितः, आचार्यः, धर्मा-ध्यापकः -a., -a!, क धर्मोपदेशविषय, गौराहित्यसंयंथित.

Echo, १ प्रतिभव्दः-ध्वनिः-स्वनः-रवः-नादः-व चन-गजनं, अनुरमितं-नादः, प्रतिश्चत्-ति //. -७ / प्रतिध्वन्-धान-रस्-नद्-स्तन् 1 P, प्रति-रु 2 P, अनुनद्-रस्; क्र 8 U with (८). -७. t. Causal of roots above; '६.- ing the caves' क्रंद्रसुनः प्रतिध्वानयन्-प्रति-ध्वनिताः कुवेत.

Eclat, 3. प्रतिष्ठा, शिभा, गौरवं, आढंबरः 2 स्ति f, क्रिति f, ख्याति f, पशंसा.

Eclectic, a. उद्घारक.

Eclipse, इ. ग्रहः, ग्रहणं, यासः, उपरागः, उपसर्गः, उपप्रवः, ग्रहपंडनं, न्यः, १ ग्रह्म १ А, प्रआ-ग्रह्म १०, तिम्मर्थाते (D.), ग्रह्म १ Р., उपसृज्ञ ६ Р. उप-प्रु १ А, उपरंज्य ८. 2 (fig.)
प्र-आ-ग्रह्म, (ग्रुणवत्तरपात्रेण छासीत ग्रुणाः
प्राः Р. 1. 10); प्रत्यादिङ्ग् ६ Р; 'Urvasi
e. s Lakshmi, proud of her beauty'
उर्वशी प्रत्यादेशे इप्पत्रितायाः श्रियः (V.
1.). =ed, म. उपरक्त, उपस्ट, ग्रस्त, उपप्रुत,
सोपप्रव, ग्रं प हिन. 2 नमोवृत, प्रच्छक्न, मिलनप्रभः 3 प्रत्यादिष्ट, प्रत्याख्यानः

Ecliptic, ४. क्रांतिवृत्तं-मंडलं, रविमार्गः.

Economy, ३. निर्नाह:-हणं, प्रणयनं, नयः, नीति f.; ' e. of the house' गृहकार्यनिर्वा-हः, गाईस्थ्यं. ब परिमित-मित-व्ययः, स्वल्प-वितेक ज्ययः, अमुक्तहस्तत्वं. ब विन्यासः, वि- रचनं, प्रकल्पनं, संविधानं 4 (Political) अधेशास्त्रं, राजनीतिः-शास्त्रं. =ic,-ical, त. मित-स्वल्प-ध्यय, अमुक्तहस्त. 2 कार्यनिर्वाह-संबंधिन. =ically, तिल. भित-स्वल्प-ध्ययेन, अमुक्तहस्तं. =ist, ह. मितच्यिन् क., अमुक्तहस्तं. =ist, ह. मितच्यिन् क., अमुक्तहस्तं. =ist, ह. मितच्यिन् क., अमुक्तहस्तः. 2 अधेशास्त्रः, राजशास्त्रविद् क., नितित्रः =ize, ल. १. मितं ध्यय 10 (श्यय-पति); स्वल्पशः विनि-प्र-गुक्त 7 A, 10. =e. і. मितव्ययेन गृहकार्यः कि निर्वंद् с. ос प्रणी 1 P.

Ecstasy, 8. हर्षान्मादः, आनंदभरः, महर्षः, ममदः, अत्यानंदः, समाहः, उन्मादः,=ed, α. हर्षान्मत्त, -पुलकित, हर्षमृद-जडः,=Ecstatic,=al, α. उन्मादिन, संमाहिन, परमानंदमद, मोहक.

Ecumenical, a. सर्वसाधारण (णी f.).

Eczema, s. दृद् m., पामन् m., पामा.

Edacious, S. e Greedy.

Eddy, ह. आवर्तः, भ्रमः मि 🏸 भ्रमरकः.

Edentated, a. निर्देशन, नीरदः

Edge, ८. धारा, अग्ने, कोटि-आणि री. पालि-ली री. अणि री. थी. 2 उपांतः, सीमा, पातः, परिस्तः, पथीतः, उत्संगः, समंतः 3 अंचलः, दृशाः pl. (of garments). 4 तेजम् म., तीश्यता, निश्चितताः, 'e. of a brook' कच्छः, कूलं, तीरं, तटं; 'two or double e.-ed' द्विधार, उभयतरतीक्षणः कार्यद्वयसाधकः, 'setting the teeth on e. 'दंतहर्षः. = ए. ८ पांतयित (D.), पर्यतेन सनाधीकः 8 U. 2 शो 4 P, तिक्र ८., तीक्ष्णीकः. ←d, य. कोटिमत्, धारासनाध, तीक्षणं, सधारः, 'sharp e.' तीक्ष्णाग्र, निश्चितधार. '=less, य. अतीक्ष्ण, धाराहीन.

Edible, a. खाद्य, भक्ष्य, भोज्य,

Edict, 8. शासनं, राजाज्ञा, राजशासनं; 'written e.' आज्ञा-शासन-पत्रं,

Edifice, हः भवनं, सदनं, हर्स्ये, मंदिरं, गृहं, प्रा-सादः, सीधं

Edify, v. t. उत्कृष् 1 P, उन्नी 1 P, उन्नीतं उत्कर्ष पाप c. 2 ज्ञानं वृष् c., शिक्ष c., उपिंद्रश् 6 P, मोहं-भ्रांतिं-नश् c. ठा निरम् 4 U. =2d, a. प्राप्तज्ञान, निरस्तमोह, उप-दिष्ट. =ication, s. ज्ञानमाप्ति-वृद्धि f., उप-देशः,शिक्षा. =ing, a. उपदेशक, ज्ञानवर्षक

Edit, e. t. शोधियत्वा प्रकाश् ८., शुद्र ८. 2 तिख् 6 P. =lon, s. प्रकाशनं, शोधनं, प्रकटी-करणं. 2 आवृत्ति f. =or, s. प्रकाशक:. 2 तेखक:.

 नयः, शिक्षा-क्षणं, अध्यापनं, अनुशासनं, सं-स्कारः, विद्यादानं-ग्रहणं-पासि र्र., च्युत्पत्ति र्र., उपदेशः. 2 पोषणं, संबर्धनं. -०८, ३० विनेतृ ग्यः, शिक्षकः, प्रबोधकः.

Educe, v. t. निष्कृष् 1 P, निर्ह 1 P.

Bel, 8. जलन्यालः, अंधाहिः m.

Effable, a कथनीय, निर्वचनीय; वाच्य; 'in-e.'अनिर्वचनीय; 'in-e. joy कोपि आनंद:, किमपि सखं.

Efface, v. t. अप-प्र-स्या-उद्-निर्-मुख् 2 P or c., विनञ् c., उच्छिद् 7 P, विलुष् 6 P or c., उद्-द्व 1 P, उन्मूल् 10 =v. i. उच्छुस् 2 P. =ment, s. अपामार्जनं, लोपः, व्यामर्थः; e. of colours ' वर्णिकोच्छुासः (S. 6)

Effect, s. कार्य, नैमित्तिकं: उत्पन्नं, निष्पनं, सिद्धि / 2 फलं, परिणामः, फलोदयः, उत्तर-फलं, अंत: 3 अर्थ:, प्रयोजनं, गुणः, फलं, प्र-भावः 4 अभिपायः, आशयः 5 निष्पत्ति-सिद्धि -f.; 'of no e.' निष्फल, निष्पयोजन, निर्मण: 'to take e.' फल 1 P, मूच्छ 1 P, (छाया न मुर्च्छति मलोपेहतमसादे देर्पणतले S. 7); 'to take no e. 'ex. by abs. (वज्रं तपोवीर्यमहत्सु कुंठं K. III. 12); ' to this e. 'इति, एतदाभैभाय a.; 'to what e. 'किमधे, कन हेतुना: 'to destroy the e. of 'निष्फली-मोधी-कु 8 U, 'in e. 'अ-र्थतः, वस्तुतः, तत्त्वतः. Ó (E. s.) विभवः. द्रब्याणि, धनसामग्री, रिक्धं, $-v \cdot t$, कु 8 U, विधा 3 U, सं-नि:-पद् c., साथ 5 P or c., निर्वृत् c., निर्वेह्न c. 2 जन् c., उत्पद् c.-ive, a कार्यसाधक, फलवत्, निष्पादक, संपादक, फलोत्पादकः 'e. speech ' हृदयग्राहि वचः. -ual, -Efficacious, a. फलोत्पादक, गुणा-वह, अमोघ, अन्यर्थ, गुणवत्, सिद्धिकर (री 🏂), कार्यसाधक, सफल. 🏖 पवल, समर्थ, स-प्रभाव, क्षम, अलंतम. -ually, adv. अमोर्घ. सफल, निष्पत्तिपूर्व, अव्यर्थ. 2 प्रभावेण, साम-ध्येनि. =uate, v. t. कृ, संपद् c., &c.

Esseminate, a. क्रीय, दुर्वल, सुकुमार. 2 क्रेण । णी /), श्रीधर्मन, श्रीवदाचारिन, श्रीवकृति, श्रीसण्यादिशः श्रीमानः 'an e. man 'क्रीयः, क्राएक्यः, गेहेश्यः. =c. t. क्रीयिकः 8 U,दुर्वली-निष्पुरुषी-कृ. =ly, alc.क्रीयवत्, निरि-सी-वत्, श्रीधमोज्जनारेण. =Esseminacy, s. क्रीयता, दीर्यल्यं, श्रीस्तं, श्रेणं, श्रीधमाच्यां, श्रीस्तं, श्रीणं, श्रीधमाच्यां, श्रीकृत्यं, श्रीस्तं, श्रीणं, श्रीधमाच्यां, सीकुमार्यं, सुद्दता.

Effervesce, ए. हे. बुद्धदायते (D.), फेनायते (D.), उत्तिष् pass., उच्छूनिभू, फेनिलीभू. —ence, ह. फेनोदूम:, उत्सेचनं. बुद्धदायितं, फेनिलता, उच्छूनीभावः, मंडोद्रमः. 2उत्तायः, संक्षोभः; आलोडनं. —ing, ८-फेनिल, फेनाय-

मान. Effete, α. जीर्ण, दुर्बल, निःशक्ति, क्षीण, निः-सत्त्व, क्षीणशक्ति. 2 वंध्य, निष्फल, मोघ. Efficacy, s. प्रभाव:, बलं, सामर्थ्य, ग्रुण:, शक्ति रि., तेजस् १०, क्षमता, अमोषता, सफलता, फलोत्पादकत्वं. -०॥ ४ ॥ प्रबल, समर्थ: See Effectual.

Efficient, a. कार्यसाधक, कार्यसिद्धिक्षम, कार्योपयुक्त, विचक्षण, कर्मक्षम, अलंकर्मीण, निपुण; See Effectual also.—!y, ade. अमोर्घ, सिद्धिपूर्व, निपुणं, विचक्षणतया.—Efficiency, s. कार्यक्षमता, कार्यसिद्धिक्षमता, नैपुण्यं, वैचक्षण्यं.

Effigy, ८. प्रतिमा, मूर्ति-प्रतिकृति र., प्रतिरूपं. Efflorescence, ८. पुरुपोत्पाद्नं, प्रस्फोटनं. 2

द \mathbf{q} \mathbf{q} m

Effluence, ८ प्रवाहः, निर्माः, प्रस्नवः, निःसवणं-Effluvium, Effluvia, ८ उद्गारः, वासः. 2 दुर्गधः, पूर्तिगंधः.

Efflux, Effluxion, इ. प्रवाहः, निम्नावः, ओघः, निःसारः-सरणं, निर्माः

Effort, 8. प्र,-यत्नः, उद्यमः, व्यवसायः, आया-सः, चेष्टा, चेष्टितं; 'to make e. в' उद्यम् 1 P; See Attempt.

Effrontery, 8. धाष्टर्च, वैयात्य, निर्लज्जत्वं, पागल्भ्यं,पतिभानं

Effulgent, a. दीप्तिमत्, तैजस (र्राः /), उ-ज्ज्वल, सुपभ, तेजस्विन् -Effulgence, s. तेजस् ", दीप्ति-कांति / , पभा; रुच् / , शोभा; See Brightness.

Effuse, e.t. प्र-नि:-मु c., प्रमुच् 6 P., उत्-वि-मुख्द 6 P. पत् c., नि-अव-सिच्द 6 P. =ion, इ. उत्सर्गः, निषेकः, स्नावः, मोक्षणं, अवपातनं, Egg, इ. अंडं, पेक्टिकी 🏸, कोषः-कः, 'lay c. 8 ? अंडमोक्षणं कु 8 U, अंडानि सू 2 A;

Eglantine, ह. अरण्यजेपा-वा.

Ego, ६. जीवात्मन् 🍿 नांडाम, ६. आत्म-हितं-लाभः. 2 अहंपत्ययः, अहंभावः. नांडा, इ. आत्मश्रुताधिन् ॥. 2 अहंपत्ययवादिन्

'e, on 'v. t. प्रोत्सह c.: See Prompt.

Egotism, अ अहंकारः, आत्मश्रापान्सुति / , आत्माभिमानः, मतता. = Egotist, अ आत्म-श्रुप्तिच अहंकारिन-आत्माभिमानिन् - क. विकल्यनशीलः. =ic, =ical, व. आहकारिन् हुत, गर्वित, So Arrogant.=ically, वलेल सर्दर्भ, आत्मश्रुपापूर्वे.

Egregious, a. अत्यंत, असाधारण (ण (ी). विशिष्ट, प्रख्यात, प्रसिद्धः, उत्तम, श्रमुखः, oft. by अति pr.; 'an e. rogue' सुप्रासिद्धः, श्रटः -ly, adv. अत्यंतं, अतीव, भृशं, अतीवार्तं, स्तिश्यं,

Egress, हः निर्गमः, निष्कमः, निर्याणं, तिःस-रणं, अपसारः, निर्गति 🏸

Eight, a. अष्टन्, अष्टकं; 'in e. ways, ' अ-ष्ट्या; 'e. times' अष्टकृत्नः ; ' e.-fold' अष्टगुण.

Eighteen, a. अष्टादशन्

130

Eighty, a. अज्ञीति f

Either, pron., a. अन्यतर, 'on e. side '
उभयत:. =conj. (-or) वा-वा; or an singly.
Eiaculate, v. i. सहसा उदीर 10 or उदार c.,
प्रार्थनां उदाह 1 P.2 उद्गृ 6 P. उत्थिप 6 P.
-ion, s. उदार:, आकंदनं, सहसा उदीरणं,
उदारणं.

Eject, v. t. निरस् 4 U, निराक् 8 U, निःस् c.: See Drive away, Discharge. 2 उन्सिप्-उद्ग् ि P. –ion, इ. निःसारणं, निराक्तरणं, निष्कासनं; अधिकाराद् अंशनं.

Ejulation, ह विलपनं, परिदेवनं, आर्तनादः, आर्कटनं

Eke, v. t. वृष् c., विस्तृ c., प्रमु c., तन् 8 U. _ -adv. अपिनः

Elaborate, ए. १. महाश्रमेण साथ ८., от नि
एपद् ८. от निर्मा ३ A от विधा ३ U от प्रक्रुप्

८. -ed, त. चहुश्रमासिद्ध, महाप्रयत्नकृत-विर
चित-प्रकल्पित. -ly, adv. महाप्रयत्नकृत, चहुश्रमेण, महापासेन. -ion, १. चहुश्रमेण
निर्माण.

Elapse, v. i. स्पति-इ 2 P, अतिक्रम् 1 U, 4 P, स्पतिकम्, गम् 1 P; days having e.ed ' दिनेषु गच्छत्सु.

Elastic, a. स्थितिस्थापक, प्रकृतिपापक. -ity, कि स्थितिस्थापकता-त्वं.

Elate, ए. र. उत्सिच् 6 P, हृप् ८., आध्मा 1 P; द्रंपण उद्-श्वि ८. or उद्-हन् 2 P; See Puff. 2 प्रदृष्ट ८., प्रसुद् ८., उल्लस् ६. -a., -ed, a. द्र्पाध्मात, उद्धत, गार्वत, उत्सिक्त, मदोद्धत, दृष्त, गर्वोच्छन. 2 प्रदृष्ट, प्रसुद्दित, सोलास, दृष्टिचत. -ion, ४. गर्वः, द्र्पः, औद्धरं, प्रहर्षः, पर्वः, चित्तोलासः.

Elbow, क क्रूपरः, कफ़(फो)णि m. f. 2 बंकः, पुटभेदः. =ः ं क्रूपरंण आहत्य बहिष्कः 8 U.

Elder, a. ज्यायस्. वरीयस्, अग्रज, पूर्वज, व-र्णीयस्, वयोज्येष्ठः, 'e. brother' अग्रजः, अग्रजन्मा, ज्यायान् आता. = अस्तः, वृद्धः ; 'e. s, elderly persons' स्रकजनः, सरवः, आर्यजनः, वृद्धाः.

 योजकः, निर्वाचकः, वरणाधिकारविशिष्टः ; 'body of e. s, electoral body 'नियो-जकगणः.

Electer, Electrum, इ. कांस्य, मिश्रधातु m. Electric, a. वैद्युत (ती f.), विद्युत्त्मय (यी f.), विद्युत्त्वय --ity, इ. तहित्-विद्युत्-वैद्युत्-वेद्

Electrobus, 8. विद्युत्-यानं-वाहनं. Electrocute, 8. विद्युन्मरणेन दंद् 10.

Electuary, v. t. लेहां, अवलेहः.

Eleemosynary, a. दरिवार्थ, दरिवोपकारिन. Elegant, a. चार, लिलत, सुंदर, सुरूप, ला-वण्यवत, श्लील, अग्राम्य, सुभग. 2 (As composition) सुरस, लिलत, चार. -ly, adv. सविलासं, चार, लिलत. -Elegance, -cy, s. चारता, सौंदर्य, विलासः, लावण्यं, शोभा, विभ्रमः, लालित्यं; 'e. of words' पदलालित्यं.

Elegy, s. करुणास्सं गीतं, शोकगानं-गीति f. Elegiac, a. करुणासय (यी f.), शोकप्रधान- Element, s. भूतं, बीजं, मूलं, मूलवस्तु n. 2 तस्यं. 3 अवयवः, भागः, अंशः. 4 आरंभः, उपक्रमः, मूलतस्तं, बीजभूतं ज्ञानं. 5 वस्तुमानं, 'out of his e.' अस्थानं. —al, a.भीत (ती f.), भौतिक (की f.). —ary, a. अख्याकृत, शुद्ध, निरवयवः 2 मूल in comp. मारंभक.

Elephant, 8. गज:, हस्तिन्-करिन् m., मार्त-गः, मतंगजः, कुंजरः, नागः, वारणः, इभः, द्विरदः, द्वि-अनेक-पः, दंतिन् क, दंतावलः, स्तवेरमः ; ' she-o. ' करिणी, करेणु / - णुका, वज्ञा, धेतुका; ' a young o. ' कलभः, करि-शावकः: ' e. driver ' हस्तिप:-पकः, आधी-रणः, महामात्रः, निषादिन् mः; 'wild c. ' वनगजः, वन्यः करीः 'furious or rutting (e.) ' मदोत्कटः, मदकलः. पभिक्रः, गर्जितः, मत्तः ; 'e. out of rut' उद्घातः ; निर्मदः ; 'head of a herd of e. s' यूथनाथ:, यूथप:; 'herd of e.s'हास्तिकं, गजता, गजयूथं; 'war e.-s ' गजघटा; 'e. s of the quarters' दिगाजा:; 'frontal globe of an e.' कुंभ:; 'e. 's fore-head' ललाटं, अव-मह:; 'his eyeball' ह(ई)पि(पी)-का, अक्षिक्रदकं 'corner of his eye 'नि-यीण; 'root of his ear' यूलिका; ' his withers ' आसनं, स्कंधदेशः; ' his ride ' पार्श्वभागः, पक्षभागः; 'the temple-juice' मदः, दानं; 'water emitted from the trunk' वमथु:, करशीकर:; ' his roaring' चृंहितं, गजितं; 'the whip to strike him' तोत्रं, वेणुकं; 'binding-post' आलानं, ' binding chains ' शृंखलं, अंदुकः, निगडः; 'caparisoning of an e.' कल्पना, सज्जना: ' coloured bourings' प्रवेणी, आस्तरणं, वर्णः, परिष्टो(स्तो)मः, कुथः .

Elephantiasis, ८. श्रीपदं, शिलीपदं.

Elevate, v. l. उज्जम् c. (उज्जमपति), उच्छित् c., उद्यम् 1 P, उत्कृष् 1 P: उत्था c., (उत्थापति), उजी 1 P. अधिरह् c. (रोपयिति), उजीति-उत्कर्ष-नी व्यक्त 8 U; 'e. to a high office 'उत्तमपदे नियुज् 7 A, 10, उत्कृष्टपदं प्राप् c. ->d, व. अधिरोपित, उजीत; उज्जमपद्नियुक्त. 2 उन्थित, उजीत, उजीत, उर्जात, सीन्द्राय; See High. -ion, s. उजीति ति., उत्कर्षः; उन्थापन, अधिरोपण, उज्जयद्मप्वणं, उद्याः, उत्थापन, अधिरोपणं, उज्जयद्मप्वणं, उद्याः, उत्स्थानं, उन्द्र्याः, उत्स्थानं, उन्द्र्याः, उत्स्थानं, उन्द्र्याः, उत्स्थानं, उन्द्र्याः, उत्स्थानं, उन्द्र्याः, उत्स्वानं, See Height.

Eleven, a. एकाद जन. -Eleventh, a. ए-काद्म (शि.); what is the use of doing things at the c. hour' मोहीसे भवने तु कूप बननं प्रत्युद्धमः कीदृशः (Bh.11.88).

Elf, s, वेतालः,भूतः, पिशाचः, आदेवताः =ish, a, पैशाच (ची f.)

Elf-lock, 8. जटा, सटा.

Ellcit, ए. t. निर्मम् ८. (गमयति), निब्कृष् 1 P, उन्नू ८., निःस् ८., प्रकाश्न ८., अथवह् 1 P or ८., आविष्कृ 8 U, निर्णो 1 P, ज्ञा 9 U or ८. (ज्ञापयति). = stion, ४. निब्कर्षणं, निर्ममनं, &८.

Elide, v. t. छुप् 6 P or c. -Elision, s. लोप:.

Ellgible, क वरणीय, नियंज्य, ब्राह्म, आदेय. Eliminate, क क नज्ञू क, निक्स क, बिलुप् 6 P or क, निराक्त 8 U. -ion, क लोपः, नाज्ञः, आहरणं, अपनयनं.

Elite, अ विशिष्टः; ex. by सार-विशेष-रत्न in comp.

Elixir, s. रसायनं, तंजोवर्धनं.

Ellipse, ८ अंडवृत्तं. उपवृत्तं-मंडलं. =Elliptic, यः अंडाकार, अंडाकृति.

Ellipsis, ८. न्यूनपदं, अध्याहारः,समर्थपद्लोपः. 2 पद-वाक्य-आकांकाः; supplying an e.' आकांकापूरणं. -Elliptical, ॥ न्यूनपदः, अध्याहार्य, अभ्युहनीय

Elocution, अ. वाक् झिक्ति, गं, वक्तृत्वं, वाक्पदुता, वागिता. 2 ध्याहारः, वाणि

Elongate, v. t. दृधिंकु 8 U, आयम् 1 P; वितन् 8 U. =cd, a. आयत, आयामवत्, छं-बाकृति, वितन. =ion, s. दृधिकरणं, प्रतानं, वितति f., आंयति f.

Elope, ए. i. अलक्षितं पलाय् 1 A or स्मपसूप् 1 P. -ment, इ. गृह स्मपसर्पमं, पलायनं.

Eloquent, a. वाशिमन, वाशीश, वाशिबद्ध्य, वक्तु, वाक्यदु, शब्द्वतुर. -ly, adv. वाशिबन्ध, शब्द्वतुरंण, वाक्यदुत्या. -Eloquence, s. वाक्र्यादुर्वं कार्कि कि., वाशिमता, वाश्विभवः, वक्तुरवं.

Else, a. अन्य-इतर-अपर-pron. a., भिन्न, व्यतिरिक्त, 'what e. 'किमन्यत्, अध किं; 'who e.' कोऽपरः. =conj. न(नो)चेत्, अन्यधा, इतरथा; एतद्विना, एतद्वचितिरेकेण; 'e. where 'अन्य-इतर-पर-त्र, स्थानांतरे, भिन्न-अन्य-स्थाने.

Elucidate, v. t. व्याख्या 2 P, व्याकु 8 U. वि-वृ 5 U, स्पष्टी-विश्वदी-कु; See Explain. —ion, s. व्याख्यानं, स्पष्टीकरणं, विवरणं, —or, s. व्याख्यानं ..., प्रकाशकः, विवरणकृत ...

Elude, v. t. कोशलेन परिद्व 1 P, वृक्क 10, छलेन अपसूप् निर्मम् 1 P or प्लाय् 1 A, (with abl.); 'e. ing the senses 'इं- द्विपागोचर; 'it e. s grasp ' महीतुं न शक्यते. -Elusion, s. छलेन परिहरण; अलक्षितं अपसरणं or निर्ममः. -Elusive, n. निर्ममपर, परिहारिन. -Elusory, a. छलिन, मायिन.

Elysium, s. बैकुंठं, स्वर्गः, नंदनं, आनंदस्थानं --Elysian, a. परमानंदश्व, स्वर्गीयः

Emaciate, ए. १. कुशीकुं 8 U, के ए. (क्षप्पति) क्रिझ् 9 P, गल ए. (गल-गला-प्यति), खुद् ए., क्षीण ७. कृ. =ए. १. क्षे-गले 1 P, खुद् 4 P, विश्व-क्षि-pass., क्षशीभू. =ed, ०. क्षीण, क्षीणशरीर-शक्ति, कृश, क्षाम, गलान, क्षीण-कुष्क-मांस; अपचित; '१. by hunger' कुरक्षामकंठः =ion, ४. कुशता, क्षामता, क्षीणता कार्य, शरीरशोषणं, मांसक्षयः, अपच्याः

Emancipate, e. t. मुच् 6 P or c., वि-निष्°; मोक्ष्र 10, उद्भृ 1 P, निस्तृ c., विस्त्र 6 P.

-ion, s विमोचनं, मोक्षः, मुक्ति f., उद्धारः, निस्तारः. 2 मुक्ति f., मोक्षः, See Beatitude. -or, s मोचकः, माक्षकः

Emasculate, v. 4. वृषणी छिद् 7 P or कृत् 6 P, पुंस्त्वं हृ 1 P, षंढी-क्रीबी-कु 8 U. -ed, a. हतवीर्यः, हृतपुंस्त्वः, छिक्षवृषणः, सुन्कः जून्यः, षंडः-ढः, क्रीबः, नपुंसकः. -ion, s. वृषणच्छोदः, पुंस्त्वहरणं

Embale, v. t. भांड कु 8 U, एकत्र कु. Embalm, v. t. रक्ष् 1 P; तेले निक्षिप् ए P.

क्षयाद रक्ष. 2 सुरभीक 8 U, आमोदेन पृश् 10. वास् 10.

Embank, v. t. संतुना-विषेण-वंष् 9 P.-ment, s. संतु-वप-वंधः, मृत्ति का चयः, वपः. Embar, v. t. निरुष् 7 U, निषेष् 1 P.

Embargo, ह. निषेधः, वाणिज्यकर्मनिषेधः अवरोधः

Embark, ए. १. नौकायां नि-प्र-विश्व ६. ०१ किया 3 U. =v. i. नावं or पोतं-आ-अधि-रुह 1 P, or प्राविद्या 6 P. 2 व्या-प 6 A, अभि-युक्त pass. (with loc.) ; प्रारम् 1 A (with acc.). -ation, उ. नीकारोहणं-रोषणं-प्रवेशनं, 2 व्यापारः, अभियोगः, पारंभः, उपक्रमः.

Embarrass, v. t. आक्रुलयति (D.). वि-व्या-मुहु ८., ब्यब्रीकु 8 U. संभ्रम् ८. (भ्रमयति). आकलीकः: 'I am really e. ed ' सत्यमा-कुलीभूतोस्मि (S,2) $oldsymbol{2}$ गांध्1 A. क्रिश् $\widetilde{\mathfrak{I}}$ P, $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$, $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$, $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$, $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$ $\widetilde{\mathfrak{I}}$, $\widetilde{\mathfrak{I}}$ कल, ब्यंग, मोहित, संभात, मृद्ध, 2 बाधित. उपरुद्धः क्रिष्ट, अभिभूतः ' in e. circumstances 'आपदत, दुःस्थ, कृच्छ्गत, दुर्गत; e. smile ' विलक्षस्मितः -ment, ३. ब्या-कुलता, व्यग्रता, संभ्रमः, व्यामोहः, आकुलत्वं, क्रेज्ञः, बाधः-धा, दुःखं, उपरोधः

Embassy, र दौत्यं, द्रतधर्मः-क्रियाः ' sent on

an e. दुत:, दौत्येन प्रस्थापित.

Embattle, v. t. ब्यूह् 1 U or c., ब्यूहेन रच् 10 or न्जिनिक 8 U or व्यव-स्था (स्थापयति), ब्यूहरचनां कु. =ed, ए. म**ज**द्धः सञ्जीकृतः, ज्यहेन राचित.

Embedded, a. निहित, निविष्ट, न्यस्त.

Embellish, e. t. भूष् 10. अलंकु 8 U, मंड् 10, द्यभ ८., भ्रांख ८., परिष्कृ, प्रसाद ८. -ment, s. प्रसाधनं, भूषणं; See Ornament. 2 नेपध्यं, आहार्य, वेशः, आकल्पः. Embers, s. श्रासितं, भस्मन् nः अंगारशेषं: अं-गारोच्छिष्टं.

Embezzle, r. t. छलेन आत्मसात्क 8 U, स्त्रकीयं कृत्वा उप-विनि-युद्ध $(7,A,\ 10)$; य**स्** 1 A. =ment, s. छलेन अपहार: or उप-योगः 📭 आत्मसात्करणं, ग्रसनं: अप-नि-ह्नवः.

Embitter, v. t. तिक्तीकृ 8 U. 2 प्रकृप c., उद्दीप C., कुलबीकू. 3 क्रिका 9 P. इ. 5 P. Emblazon, e. t. विभूष 10, मंड 10.

Emblem, अ. लक्षणं, लांछनं, केतनं, केतः, व्यं-जन, संज्ञा, ध्वजः,चिह्नं, लिंगं, पताका, =atic, -atical θ . लाक्षाणिक (की f). व्यंजक, बोध क, लिगिन, सूचक, द्योतक.

Embody, v.t. सञ्चरीर a. कु 8 U, ञ्रारीरेण युज् 10 or सनाधीक. 2 संग्रह 9 P, समाह 1 P. एकी-एकत्र कु. -ed, a मूर्त, शरीरबद्ध, देहवत, मुर्तिमत्, शरीरिन्; 'the e. spirit शरीराभिमानी आत्मा -ment, 8. शरीरिता, देहवर्त्त, मूर्तिमत्ता. 2 मूर्ति 九 करूणस्य मूर्ति-रधवा शरीरिणी विरहव्यथा (U.3) the e. of pathetic sentiment &c. '3 संबद:, सामिपातः, समाहारः, एकीकरणं-

Embolden, a. t प्रोत्सह c.. आश्वस् c., नि-

Embosom, v. t. கிரித 8 U. 2 விர P 3 परिवेध 10.

Emboss, v. t. vierentor after 8 U or उपद्यभ ८.

Embouchure, s. मुखं (of a river or a wind instrument).

Embow, v. t. ya 6 P; See Bend.

Embowel, v. t. अंत्राणि अपनी or निर्ह 1 P Embowered, a. कंजसनाथ, निकंजित.

Embrace, e. t. आलिए 1 P, आफ्रिप् 4 P; परि-, स्वंज् 1 A, उपग्रह 1 U; See Clasp. ${f 2}$ स्बी-अंगी-कृ ${f 8}\ {f U};$ ब्रहु ${f 9}\ {f P},$ आदा ${f 3}\ {f A}_{f r}$ अभ्यपगम् 1 P 3 परिश्रह, व्याप् 5 P, प्रति-संह 1 P, समाविञ् c. $4 \sqrt{2} T_0 T_0$ प्रिवेष्ट् 1 A or c. =8. सं-ओ-श्रोष:, आर्लिंगनं, परि-रंभः, उपगूहनं, परिष्वंगः.

Embrasure, ह. प्राकारच्छिदं, जालकं.

Embrocate, v. t. (औषधीयजलेन) लिप् $\mathbf{6}\;\mathrm{P},$ अंजर् $\mathbf{7}\;\mathrm{P}$; मृद् $\mathbf{9}\;\mathrm{P},$ घृष् $\mathbf{1}\;\mathrm{P},$ संव**ह्** $\mathbf{c}.$ -ion, 8 मर्दनं, लेपनं, संवाहनं 2 विलेप:-पनं, उपदेहद्रव्यं.

Embroglio, s. कलहकारणं. 2 वैरं. विरोध:. 3

वैसत्यं.

Embroider, v. t. सूच्या पुष्पादिकं सिन् 4 P or चित्र 10, कार्मिक वश्चं कु 8 U; 'an è. ed cloth' चित्रितं-कार्मिकं-वस्तं. -er, ह. कार्मिक-वस्रकृत m_{\cdot} , सचिकमोंपजीविन m_{\cdot} = \mathbf{y}_{\bullet} s_{\cdot} साचिकर्मनः 🗥 ज्ञिल्पं.

Embroil, v. t. संध्रप्र c., आकृतीक 8 U, संकृ 6 P, संकुलीकः, विरागं उत्पद् c. -ment, संक्षोभः, सांकर्य, संभ्रमः, आकुलत्वं.

Embryo, Embryone, ४ गर्भ:, भूण:; 'in e.' गर्भच्छन, गर्भावस्थायां वर्तमानः (flg.) अपरिणत, अपरिपक्त. 2 आ-पा-रंभः: उपक्रम:

Emend, Sec Amend. -ator, 8. जोधक:. समाधात ॥

Emerald, ह. मरकतं, गारुत्मतं, अञ्मगर्भः, हर रिन्मणि:: 'e.-like ' मारकत (ती /),

मरकतसद्भा (शी $f\cdot$)Emerge, v. i. (सलिलाइ) उन्मस्द्र 6 1', उत्था 1 P, निर्गम्-नि:सृ 1 P; त्यक्त् 1 P. 2 आविर्भू 2^{-1} , उदि 2^{-1} , निर्भा 1^{-1} , दृष्टि-गोचर a. भू, दूशू pass., प्रकाशतां गम् &c., -ence, -cy, हे. संकटं, विपत्समयः, आपद् f्र आकास्मिकसंभवः. $oldsymbol{2}$ अवसरः, पस्तावः \widehat{i} प्रयोजनं, आवश्यकत्वं; 'according to e.' यथामयोजनं, यथावसरं, प्रसंगवज्ञात् -ent, a. उन्मज्जत् 2 आकास्मिक (की f.), अक-समादुञ्जूत, अत्यावश्यक (की $f \cdot$), अपरिहार्य \cdot -Emersion, ह. उत्थानं, उन्मज्जनं; त्यागः. 2 आविर्भावः, उद्**यः, &c**.

Emetic, १. वमनं, वांतिकृद् ओष्धं. - a., -al, a वांतिकर (री f.)•

Emeute, s. संमर्वः, तुसुलं-लः, कोलाहलः, विप्रव:-

Emery, 8. उत्तमलोहं.

Emigrate, v. i. देशांतरं अधिवस्तुं स्वदेशं त्यस्त् 1 P. =ion, s. °स्वदेशत्यागः. =Emigrant, s. °त्यागिन m.

Eminent, a. उत्कुष्ट, विशिष्ट, प्रमुख, उत्तन, परम, श्रेष्ठ, प्रवर, वरेण्य, प्रधान. 2 विश्वत, लब्ध्यतिष्ठ-वर्ण, महायशस्क, सुविख्यात, प्रक्ष्यात; 'of e. qualities' ग्रुणाटचः 3 उच्च, उक्तत, उन्द्रिज्ञत.-!y, adv. अत्यंतं, भृशं, अतिशयेन, अत्यर्थं, अति pr. -Eminence, ६. उक्ततभूमि नि, उन्द्र्यायः, उद्यस्थानं, उत्सेधः, उच्चभूभागः 2 उत्कर्षः, विशिष्टता, परमपदं, श्रेष्ठत्वं, ख्याति नि, प्रतिष्ठा, उक्तति नि, प्रकर्षः, गौरवं

Emissary, s. दूत:, वार्ताहर:, संदेशहर:. 2 चर:, चार:, गृढदूत:,अयसपं:, प्रणिधि:, स्पश:-Emit, v. t. वि-नितृ-मुच् 6 P, निःक्षिप 6 P, उद्गाह c., निः-म्ह c., उत्-वि-मुच्ह 6 P, उद्-मृ 6 P, उद्वम् 1 P, निर्गम् c. (गमयति); निःश् c., मोक्ष् 10. =Emission, s. उद्गार:; विमो-चनं, उत्सर्गः, स्नावः, उदीरणं, उद्गमनं. 2 (Of semen) रेत:-क्षरणं-रखलनं, वीर्य-

निषेकः, रेतःस्रति 🏸 निषेकः.

Emmet, s. पिपीलिका. Emmew, v. t. पंजरे निरुष् 7 U.

Emolliate, See Soften.

Emollient, ह. अभ्यंजनं, विलेपनं, स्नेहनं. = (() स्निग्ध, स्नेहनं (नि.), चिक्रण. 2 शांतिद्, सुखावह.

Emolument, ह. लाभः, फलं, आगमः, माप्ति

 \mathcal{F}_{γ} आयः, उदयः.

Emotion, s. विकारः, विकृति ति, भावः, रागः, चित्तविकारः, विकिया, मनोधर्मः-वृत्ति ति 2 उत्तापः, चित्तक्षोभः, मनस्तापः, अंतर्वेगः, आ-कुलता, आवेगः, संक्षोभः, 'under e.' विकृत-चेतस्, विकारवज्ञ a.: 'e. of sorrow' ज्ञोका-वेगः. 3 रसः, भावः; 'e. of love' ज्ञंगार-रसः. -बा, a. भाव-विकार-विशिष्ट,विकारपोरित.

Empale, v. t. Encircle, q: v. 2 ज्ञूले आ-ष्ट्र c. (रापयति) or निविज्ञ c. -ment, s. ज्ञूलारोपणं; ' deserving e. 'ज्ञूलय.

Emperor, है. सम्राज्य m., अधिराजः, अधीश्वरः, चक्रवर्तिच् m., सार्वभीमः, मंडलेश्वरः, राजा-धिराजः. =Empress, है. अधि-महा-राजाधि-राजीः.

Emphasis, १. अवधारणं, गुरूञ्चारणं. -Emphasize, १. र्र. गौरवेण उञ्चर् ६., ब्रह्मयति (D.). -Emphatic, १. ट्रुट, निश्चित, गौरवेण उञ्चारित, अवधारणीय. -ally, ११८ सपुटं, सनिश्चरं, सावधारणं, सपारिच्छेदं.

Empire, 8. आधिराज्यं, साम्राज्यं, आधिपत्यं, ऐश्वर्यं, ईशत्वं, प्रभुत्वं- 2 राष्ट्रं, राज्यं, विषयः. Empiric, 8. दुश्चिकित्सकः, छय-कुनैद्यः. 2 पश्चिकः. = a., =al, a. अशस्त्रासिद्धं, आयु-वेवविषद्धं, छासिकं (की र्र-); प्रयोगैकविषयं, प्रयोगसिद्धः. =ally, adv. आयुर्वेद्विकद्धं, अ-विद्यया, अशास्त्रानुसारेण, प्रयोगज्ञानमात्रेण. =ism, 8. दश्चिकित्सा. &c.

Emplastic, a. चिक्रण, सांद्र, लेप्य.

Employ, v. t. नियुक्त 7 A, 10; अधिक 8 U, विधा 3 U, व्याप् ए., प्रवृत्त ए.; 'e. ६८ a messenger' प्रतिशास 2 P. 2 प्र-उप-युक्त, उपसुक्त 7U, सेव् 1 A, व्यवह ए. अभ्यक्त, 4 P. -ee, s. नियाज्यः, अधिकृतः -er, s. प्र-ति-योजकः, प्रवर्तकः, व्यापारियृत् कः, अ-धिकारिन् स्वामिन् कः -ment, s. नियोगः, व्यापारः, व्यवसायः, उद्योगः, कार्यं, कार्यं, द्योगः; जीविका, व्यवहारः, वृत्ति तः 'bis e. was to chop wood' काष्ठच्छेदनवृत्तिरसौ; 'out of e. 'निर्वृत्ति, क्षीणवृत्ति, निर्व्यापारः 2 प्रयोगः, उपयोगः, उपयोगः, व्यवहारः. 3 अधिकारपर्वः पर्वः

Empoison, र. र. तीक्ष्णरसं-विषं-दा 3 U,विष-प्रयोगेण नश्र ८- 2 विषेण दिह् 2 U or अंज्

7 P

Emporium, s. वाणिज्यस्थानं, निषद्मा Empower, r, t. अधिक्व 8 U, नियुक् 7 A, 10, क्षमतां-अधिकारं-दा 3 U.

Empty, a. झून्य, परिशून्य, झून्यगर्भ, रिक. 2 विरस, निःसार, असार, फल्य, निःसत्व; 'e.- headed मंद्यी, अल्पबुद्धि, दुर्मति; 'an e. vessel makes most noise' अर्घो बटो घोषस्पेति नूनं. -c. ! रच् 7 U, झून्यी- रिकी-कु 8 U-2 सारं हृ 1 P, निःसत्वी-कु. 3 तोयं पत् ८:; अब-हृ 1 P, सु 1 P, विझ् 6 P; (कुत्र वा सायरं वर्जियत्वा महानद्यव-तरित S. 3) 'e. a itself &c.' -गess, s. रिकत्ता, झून्यता: निःसारता, &c.

Empurple, v. L. अरुणी-लोहिती-कु 8 U. Empyreal, a. आग्नेय-तेजोमय (पी f.). Empyrean, s. उत्तमस्वर्गः, वेकुंठं,

तजोलोकः.

Emulate, v. t. स्पर्च 1 A, प्रतिस्पर्ध, संपृष्
1 P (with instr.); बिजि desid. (वि-जि
गीषते), अभिभवितुं यत् 1 A or उद्यम् 1 P,
अहमहमिक्पा यत्; See Compete. =ion,s.
स्पर्धा, विजिगीषा, संवर्षः, अहमहमिका.
-ive, -Emulous, a. प्रतिस्पर्धित, विजिगीषु, जयेच्छु. =s. विजिगीषुः,सपत्नः,प्रतिस्पर्धित् m.

Emulsion, 8. पायसे, पयस्ये.

Emunctory, ३. शारिसमलपथः, देहमलनिर्गमः. Enable, ए. t. Gen. ex. by शक्यः, 'this will e. you to go back 'अनेन तव परा-वर्तनं शक्यं; शार्कि-सामर्थ्यं-दा 3 P, समर्थ-शम-शक्त क. क 8 U.

Enact, v. t. कु S U. विधा 3 U, निष्पद्ग ए. 2 व्यव-स्था ट. (स्थापयनि), विधि-व्यवस्था-कु, प्रशास 2 P, शासनं कू; 'it is e. ed as follows' अयं विधि: कियते, एवं व्यवस्था- द्वतं. 3 नद्द् 10, अभिनी 1 P, निरूप् 10.
-ment, क्षिधिः;शासनं,व्यवस्था शासनपत्रं.
Enamoured, a. सानुराग, आसक्त, अनुरक्त,
बद्धभाव, कामासक्त (with loc.); ' the
king was e. of her ' नृपस्तस्यां बद्धभावः,
आसक्तानुरागः, प्रीतिं बवंधः, ' to be e. '
अनुरंब-आसंक pass., आसक्त & पू.

En bloc, adv. साकल्येन, संघर्शः, गणर्शः. Encage, v. t. पंजरे निरुष् 7 U or बंध् 9 P. Encamp, v. t. (सैन्यं) निविद्यू c., समावस् c. -v. t. (सैन्यं) P. समावस् t P. -ment, s. निवेशनं, समावासः t शिबिरं, निवेशः.

Encave, v. t. कंदरे भच्छद् 10 or गुहु 1 U Enciente, See Pregnant.

Enchafe, v. t. संतप-प्रकृप-रुष् c.

Enchain, v. t. निगड़ी: बंधू 9 P. निगडयति (D), खिलीकु 8 U, अव-नि-रुष् 7 U. 2 आकृष् 1 P, हु 1 P, निरुष्.

Enchant, v.t. मंत्रेविशीकु 8 U or सुहू cos अभिचंद c., अभिमंत्र 10.2 (fig.) हू 1P. आकुष् 1P. विलुभ् c.: I was quite e-ed with thy ravishing melody ' तवासिम गीतरागेण हारिणा प्रसमं हृतः (S. 1). -ct, s. वि-,मोहकः, एँदजालिकः, मापित् m.: 'e. of snakes' ज्यालग्राहिन् m, अ(आ)-हितंहिकः. -ing, a. मनोहर्, मोहिन्,हारिन्.-ment, s. साया, येगः, इंद्रजालं, मोहः, कुहकः, अभिचारः. -Enchantress, s. मार्थिनी. मोहिनी, योगिनीः

Enchase, v. t. प्रणि-धा 3 U, प्रतिशंष् 9 P. अनुत्यप् 4 P, खच् 10 (खच्यति).

Encircle, ए. t. परि-चु 5 U, परिवेद्ध 1 A or c. परिगम् 1 P, परि-इ-या- 2 P, वलयति-मंडलयति (D.), वलय-रसना in comp. 2 Embrace, q. v.

Enclose, v. t. आ-परि-चृ 5 U, परिवेष्ट् 1 A or c. 2 नि-सं-अव-रुध् 7 U. 3 प्राचीरेण परिवेष्ट् 0 आह or अवरुष्ट्, परिक्षिप् 6 P. 4 आवेष्ट्, आ- सं-छद् 10,पि-धा 3 U, कोशे निविश्त परिवेष्ट्यत, परिच्छन्न, आवाष्ट्रत, कोशांतर्गत. - ure, s. हृति त. आवर्ष्ण, प्राकाराह्यत, कोशांतर्गत. - ure, s. हृति त. आवर्ष्ण, प्राकारः, प्राचीरं, आवेष्ट्यं, अवरोधकं, वर्णः. 2 चाटः-टा. 3 अंतर्गतपत्रं.

Encomium, s. प्रशंसा, श्रुषा, स्तुति f., स्तवः, म्बुतिवाक्यं, वर्णनं, गुणप्रशंसा. = Encomiast, s गुणप्रशंसकः, स्तुतिपाठकः. = ic, -ical, a. स्तुतिमय (यी f.); श्रुष्ठायामय, प्रशंसाकर (सि f.).

Encompass, e. L. परि-इ 2 P, क्याप् 5 P. परिच्छद् 10, परिक्षिप् 6 P, संबल् 1 A, सं-बल्यति (D.); See Encircle. -ment, १ परिचेष्टनं, परिगमः, परिवृति ∱. Encore, v. t. पशंसासूचनार्थ पुनः इति उत्कुशू 1 P, प्रनक्ततां पार्थ 10 A.

Encounter, v. t. अभि = 2 P, गम् 1 P, समागम्, मिल् 6 P, समा-इ, समासद् c., संग्रुखं-अभिग्रुखं-गम्, संग्रुखंभिः, 2 विग्रह् 9 P, मित्रुष् 4 A, संग्र्ड् 1 A, समाहन् 2 P. 3 प्राप् 5 P, अभिभ्रु равы.; 'e. difficulties' आपदं पामुवंति, आपदाभिभ्रुयंते; 'he e.ed many dangers' तस्य बहुनि संकटान्या-पतितानि. = समागमः, संगः-गमः, संमिल्नं, दर्शनं, समासादनं. 2 विग्रहः, संग्रामः, समागाः, संपरायः, संग्रहारः, सं-आ-पातः; 506 Battle; 'close e. 'संग्रह्टः.

Encourage, v. l. प्रोत्सह् c., आ-समा-श्वस् c., प्रेर् c., प्रवृत् c., उत्तिन् c., आशां वृष् c. -er, s. आश्वासकः, प्रवर्तकः. -ing, a. आश्वासिन, प्रोत्साहक, उत्तेजन (नी f.), आश्वासकः -ment, s. प्रोत्साहनं, आश्वासनं, उत्तेजनं, धेर्यवर्धनं. 2 साहाय्यं, असुग्रहः, उपकारः, आजुकृल्यं, आश्रयः, अश्वपपत्ति f.

Encroach, v. i. आक्रम् 1 U, 4 P, अन्या-यतः ग्रह् १ P, अन्यायेन प्रविद्यु 6 P, अ-धर्मतः ग्रह् or आन्मसात्कः -ment, s. अ-न्यायेन ग्रहणं, अधर्मतः आकर्मणं-ग्रहणं

Encrust, क. र. धनपटलेन आच्छद् 10 or परि-वेष्ट् 1 A or c., बहिभांगे घनीक् 8 U. -ed, a. सपटल, घनीभूत. -ation, %. बाह्यपटलं, बहिरावेष्टनं.

Encumber, e. t. प्रतित्रंष् 9 P, उप-नि-च्यू 7 U, भारेण आक्रम् 1 U, 4, P or क्लिज्य 9 P, भाराकांत a. कु 8 U; e. ed with debt क्लिप्सारग्रस्त. =ed, a. भाराकांत, भारग्रस्त. 2 वाधित, उपच्छद्व, प्रतिबद्ध, &c. =Encumbrance, s. भारः, भारभूतः. 2 प्रतिबंधः, उपरोधः, प्रत्यूहः, विद्यः, अंतरायः 3 क्लणभारः.

Encyclical, a. बर्तुल, चाक्रेय (यी f.); ' e. letter' चक्रं, बहुसाधारणपत्रं.

Encyclopædia, s. विद्याचकं-कोषः ; ' e. of learning ' विद्यासागरः, ज्ञानोदधिः.

End, s. अंतः, प्रांतः, पर्यंतः-तं, अविधः, सीमा, अंतरं 2 अत्ययः, शेषः-षं, क्षयः, अवसादः, अंतः, अवसानं, पर्यवसानं, परिणामः; 'pleasing at the e.' परिणामस्मणीयः; 'of good e.' सुखोद्कः. 3 समाप्ति-निष्पत्ति-निर्द्वति-सिद्धि-र् 4 विर्पामः, विच्छेदः, निष्ट्वति र् उपशमः. 5 निधनं, मरणं, अत्ययः, विनाशः, देहस्यः 6 फलं, परिणामः, उत्तरफलं. 7 आशयः, हेतुः' अभिप्रायः, अर्थः, उद्देशः, कार्ये, तार्त्यर् ; 'to no e.' निर्धकं ; 'e. of the world' कल्पांतः, मलयः, परववहारः, क्षयः, संवतः ; 'put an e. to' समाप् ८. त्यञ्च 1 P. उत्युक्त 6 P, नश्च ८.; 'e of a garment' अंचलः, दशाः pl.; hear my speech to the e.' शृणु मे साव-

क्षेषं बचः (M.4.). =v. t. समापू ए., अवसो 4 P, सं-निः-पद् с., निर्मृत् c., संपूर् 10; oft. by अंत in comp. =v.i. अवसो pass., समाप्-निष्पद् pass.; इाम् 4 P, विरम् 1 P, विगम् 1 P, अपया 2 U, निष्कम् 1 U, 4 P; oft. by (s.) above; 'it will e. in good' कल्याणोदक भविष्यति (U. 4); 'roots e. ing in vowels 'अतंते धातवः; सांगरांता मही, &c. =ing, s. अंतः, अंत्यं अक्षरं - वः अंत्य. =less, a. अनंत, आवार, अशेष, निर्मृपंत्, निरम्पंत, अतिद्रिपं, अनवरत, अविष्कन्न, सतत, अतिद्रिपं, अनवरत. -lessly, adv. अत्यंतं, अविरतं, अवरतं, अवर्तं, अवरतं, अवर्तं, अविरतं, अविरतं, अवरतं, अविरतं, अविरतं, अवरतं, अविरतं, &c. -lessness, s. आनंत्यं, अविरति f., अविष्छेदः, &c.

Endanger, v. t. संशये पत् c. or क्षिप् 6 P, संशयस्थ-संदेहदोलास्थ -a. क्र 8 U; See

Danger.

Endear, e. t. प्रिय a. or प्रीतिपात्रं कु 8 U; 'e. oneself' प्रीतिपात्रं-भाजनं-भू. =ing, a. प्रियकर (री. f.), प्रीतिकर. =ment, s. प्रीति. f., भणयः, प्रेमन् m., n., प्रेम-स्नेह-कारणं-हेतुः; 'a word of e.' वियवानयं. 2 विलासः, विभ्रमः, हावः, शूंगारचेष्टा.

Endeavonr, ए. i. प्र, यत् 1 A, घट् 1 A, उद्यम् 1 P; 'e. ing for others' परार्थ-घटकाः, परार्थसुद्यमभृतः. = इयापारः, व्यव-सायः, प्रयत्नः, आयासः; See Attempt.

Endemic, a. स्थानिक (ब्याधिः). Endishabille, a. अकृत-नेपध्य-वेज्ञ.

Endorse, v. t. पृष्ठे (स्वनाम) लिख् 6 P; लेखस्य पृष्ठेमिलिखेद्दवा दत्वा धनं ऋणी (Y. II.). 2 दृढयति (D.), दृढीकृ, प्रमा-णीक 8 U.

Endow, v. t. बृत्तिं दा 3 U, प्रतिष्ठा c. (प्र-तिष्ठापयति). 2 युक्त् 10; संपक्त a. कु 8 U; oft. by 'e. ed.' -ed, a. युक्त, संपन्न, बिज्ञेष्ट, अन्वित, उपेत, उपेपक्त, ज्ञालिन, gen. in comp. or with instr. -ment, s. वृत्ति f., वृत्ति-धुल्क-दानं; प्रतिष्ठा; अग्रहारदानं. 2 निर्वेथ: 3 ग्रुण:, ज्ञाक्ति f.; 'intellectual e. 8 ' दुद्धिगुणा:, मतिविभव:-प्रकर्ष:

Endue, See Endow.

Endure, v. l. सह 1 A, विषह, अस् 1 A, विषह desid. (तितिक्षते), युष् 4 P, 10. 2 शुष् 7 A. धृ 10. 3 शक् 5 P, धृ 10, उत्सह; See Able. -v. i. स्था 1 P, चिरं स्था; 'as long as the sun and the moon e.' यावच्चंद्रदिवाकरं-ते. -ance, s. सिंहण्युता, सहनशीलता. 2 क्षमा, तितिक्षा, सहनं, मर्पणं, क्षांति f. 3 धेर्य, उत्सादः; 'e. of austerities' द्याः. 4 संस्थाति f., स्थापित्व. -er, s. सोट्ट m., क्षंतृ m.. सहः in comp. -ing, a. स्थापिन्, चिरस्थापिन्, आविक्षांत्रन्, आयतः 'miseries are of an e. character' आयतस्वभाषानि दःस्नानि (Ka. 175).

2 सहिष्णु, सहनकील, तितिश्च, सहन, क्षमिन. Enemy, क. शत्रुः, अरिः, रिपुः, वैरिन् ल.. अरातिः, द्विष् ल.. अरातिः, द्विष् ल.. अरातिः, द्विष् ल.. अपकर्तृ ल.. सपत्नः, दुर्ह् ल.. परः, परपथिन ल., अपकर्तृ ल.. सपत्नः, दुर्ह् ल.. परः, परपथिन ल., द्विषत् ल., द्वेषणः, अहितः, शात्रवः, अभिषातिन ल..; 'an e. in the rear' पार्णिणवाहः. =Inimical, a..; विरुद्ध, शात्रव (वी.f.),द्वेषिन, वैरिन, अहितः, विपक्ष, विरोधिन अनजुकुल. =Iy, adr. रिपुवत्, सवरं, द्वोह सुद्धाः. =Enmity, ह. वरं, शत्रुता, शत्रुभावः। विद्वेषः, विपक्षता, सापत्न्यं, द्वद्वभावः, विरोधः

Energy, ४० इक्ति जि. प्रभावः, वर्षि, तेजस्य ग्रम्भः सम्बं, प्रोरुषं, उत्साहः, उद्योगः, अतंद्रिता, उद्यमः, ष्यवसायः, कर्माद्योगः - Energetic, व. उद्योगेन, उद्यमिन, व्यवसायिन, सोत्साहः कर्मोष्ट्रक, सोद्योग, अनलस, अतंद्रित, उत्साहः वत्. 2 वीर्यवत्, तेजस्विन, - - ally, adv. सोत्साहं, सोद्योगं, सयत्नं, शक्त्याः

Enervate, Enfeeble, ए. र. दुर्बलीकु 8 U. क्षीणीकु, तेजः-हार्ति-इ 1 P. -ed, ए. शीण-हात्ति, हतवीर्य, क्षीणवल, दुर्बल, शिथिलवल. -ion, -ing, ३. वीर्यक्षयः. हात्ति-तेजो-हानि र. क्षीणता, अवच्चयः, क्षामता.

Enfold, v. t. गंड 10. वेष्ट 10.

Enforce, r. l. बलान कु c.; See Compel: 'e.ed to pay' दापित. 2 दृढोकु 8 U. इढयति (D.), सबल कि कु, स्थिरीक. 3 (Ruies &c.) प्रवृत्त ए.. बलेन प्रणी 1 l' or निर्वृद्द c. =ment, s. (बलेन) प्रवर्तनं, प्रणयनं. 2 दृढीकरणं; दृढपमाणं.

Enfranchise, v. t. बंधनात् मुख् 6 P or c. or मोक्ष् 10. 2 स्वतंत्रीकृ 8 U, स्वतंत्राधिकारं दा 3 U. =ment, अ. दास्यविमोच्चनं, बंधनमोक्षः 2 पौराधिकारदानं.

Engage, v. t. आकृष् $1/\Gamma$, अनुरंक् c.. आ-राध c., ह 1 P. 2 व्या-पू c., प्रयुक्त 10, वि-नियुक्त. 3 नियुक्त, अधिक 8 U. वृ 10 (वर-यति). 4 (A word) प्रतिश्च 5 U, प्रतिज्ञा 9 U, नियमपत्रेण (आत्मानं) बंध 9 P. 5 सं-प्रति-युध् 4 A, आक्रम् 1 U, 4 P, समाहन् 2 P. **o** वाचा दा ^{3 U} or मतिश्रा; विवाहसंबंधं- वाग्निश्चयं- क्र. -v. i. (To be e. ed in) ब्यापृ 6 A. निरत-आसक्त -a. भू 1P, प्रवृत् 1 A. (with loc.): सेव 1 A, आस्था 1 A (with acc.) 2 संयुष, युद्धं कु. 3 आरभ् 1 A. व्यव-सो 4 P. उपक्रम् 1 A. 4 प्रति-ज्ञा, प्रति-श्रु, पारपण् 1 A, अभ्युपगम् 4 P. -ed, a ब्याप्रतः सब्या-पार, प्रवृत्त, कार्यनिष्ठ, कर्मोक्रुक्त, उद्यमासक्त; gen. ex. by पर, निरत, मग्न, आसक्त. तत्पर, प्राथण, in comp.: 'e. in contemplation ध्यानपर-निरत, &c. 2 प्रति-ज्ञात-श्रुत, सं-विदित; कृतसंकेत; 'e. to be married ' वाग्दस, प्रतिज्ञाविवाहितः =ing, a. मनोहर

हृद्यग्राहिन, हारिन, आकर्षक, मोहिन, चिताकर्षिन. -ingly, ado. मनोहारितया.
-ment, ह. ह्यवसायः, प्रवृत्ति र्र., व्यवहारः,
कर्मन ११., व्यापारः, कार्य. 2 युद्धं, संग्रामः,
रणाभियोगः; 520 Battle. 3 प्रतिज्ञा,संकेतः,
संविद् र्र., नियमः, समयः, पणः, व्यवस्था,
अभ्युपगमः, प्रतिश्चतं वचः; 'keep an e.'
समयं पा ८. (पालयति) or अनुरुष् 4 A or
अनुदूत् 1 A; 'let us keep our e.' सामयिका भवामः (M. 1); 'has kopt his e.'
विहितप्रतिज्ञः; 'marriage e.' वाग्निश्चयः,
विवाहप्रतिज्ञाः, 'I have many e. s to-day'
मया बहवः संकेताः-समयाः अद्य पालनीयाः.
Engender, ए. र. उत्यद् ८, प्रस् 2 A, उद्भू
८, जन् ८:: See Beget.

Engine, s. यंत्रं, उपकरणं, साधनं, 'military e. 'युद्धोपकरणं.

Engineer, ३. यंत्रकारः, यंत्रकलाभिज्ञः, वास्तु-विद्याविशारदः. -ing, ३. यंत्रकारस्य व्यापारः. 2 वास्तुविद्या, यंत्रशास्त्रं

Engird, Engirdle, See Encircle.

Engraft, ए. t. (अन्यस्थानादानीय) निविञ् ८., संयुक्त 10, संलग्नीकु 8 U.

Engrasp, v. t. ग्रह् 9 P, धू 1 P, 10.

Engrave, v. t. सुन् 10, उत्कृ 6 P, तक्ष् 1, 5 P, तक्ष् 1 P; with the name e. ed on the ring ' मिणवंधनोत्कीर्णनामधेयं (S. 6).

-er, s. तष्टु-त्वष्टु m., तक्षन् m. -ing, s. तक्षणं. 2 सदा.

Engross, v. t. अभिभू 1 P, एकाग्र-अनन्य-विषय- a. क., आकुलीकु 8 U; better by 'c. ed'. 2 सर्व ग्रह् 9 P, पूर्व ग्रह् or की 9 U. साकल्पेन आस्मसात्कु.-ed, a. निविष्ट, अभिनिविष्ट, आसक्त, अनन्यविषय, एकाग्र; 'ex. by प्रायण, निमग्न, पर, in comp.; 'e. in grief' ज्ञांकपरायण =er, s. पूर्वकेतृ m. Engulf, v. t. जलावर्त निक्षिप 6 P. आव-

Engulf, $v.\ t.$ जलावर्ते निश्चिप् 6 P, आव-तेन ग्रस् 1 A.

Enhance, v. t. वृध् c., उपच्च 5 U, अधिक a. कु 8 U. =ment, s. वृद्धि f., वर्धनं, उपचय:

Enigma, इ. पहालिका, गृहपश्नः, पश्नदूती, पविक्रिका. -Enigmatical, व. गृहार्थ, अ-स्पष्टार्थ, दुर्ज्ञेय, अभिकार्थ, वक्र, गृह. -ly, वर्षरः गृह, अस्पष्टं, वक्रोक्त्या, अभिकार्थ.

Enjoin, v. t. शास 2 P, आदिश् 6 P, विधा 3 U; e. ed by Scriptures ' शासविहित. 2 नियुज् 7 A, 10, उपदिश ; प्र-, जुद्द 10.

Enjoy, v. t. उप-सं-भुक्त 7 U, अनुभू 1 P, आस्वाद 1 A, अञ्जू 5 A; निर्विञ्च 6 P; (निर्विञ्चतां सुद्दि योवनश्रीः R. vi. 50.).
2 (Be delighted by) सुद् 1 A, रम् 1 A, नंद्र 1 P, (अन्येषामन्युद्येन मोदस्व, &c.);

'let us e. this festive boliday in playing' अनध्यायमहोत्सर्व खेलतः संभावयामः
(U. 4). 3 सुखेन उपसुद्ध (सेन् 1 A.
-able, a. भोनय, उपभोनय. 2 सुभग, रम्य,
रमणीय, सुखद, मनोरम, कमनीय. -ment,
४. उप-सं-भोगः, अनुभवः, आस्वादः-दनं,
निर्वेद्यः, सुखास्वादः; 'objects of e.'
विषयाः. 2 सुखं, आनंदः, हर्षः, संतोषः,
प्रमोदः, सौरूयं.

Enkindle, See Kindle.

Enlarge, v. t. विस्तृ ८, ति-प्र-तन् ८ U, प्र-सृ ८., प्रथू 10, विशालीक् ८ U. 2 वृष् ८., एष् ८., आप्ये ८., वृद्धि नी 1 P, स्काय् ८. (स्का-वयति). =v. i. वृद्धि नी 1 A, विस्तृ-उपिच-वि-तन् разв., स्काय् 1 A, एये 1 A, प्रकृ 1 P, वृद्धि वृ 2 P. 2 (upon) प्रपंचयति (D.), विस्तरेण-सविस्तरं-वद् 1 P or आभिधा 3 U or वर्ण 10. =ment, s. वृद्धि f., विस्तारः, वर्धनं, स्कीति f., वृहणं. 2 विपुलता, प्रपंचः, वाग्वस्तरः.

Enlighten, ७. t. (ज्ञानेन) वि-म-काश्च्र ६., उदास् ६., दिप्ट., दिप्ट., प्रति-म-बुष् ६., उपिदृश्च् ६ P., विमलीकु ८ U., संस्क्र, ब्युत्पद् ६. -टेब. ७. प्रतिबुद्ध, संस्क्रतिचित्त, ब्युत्पक्ष, प्राप्तज्ञान, ज्ञानोद्दीपितचित्त, पतिबोधवत्. -ment, ४. ज्ञानोद्दीपनं. प्रवोधः-धनं ; संस्कारः, प्रवृत्ति री. ज्ञानगमः, चित्तप्रयोधनं.

Enlist, v. t. नामाविलपत्रे नाम लिख् 6 P or आरुह् c. (रोपयति). 2 (Soldiers) सैन्य-मध्ये आरुह् c., युद्धकर्मणि च्या-पृ c. or प्रवृत् c., अञ्चाणि ग्रह् c. 3 आङ्ग्रुष् 1 P, आत्मसात्कु 8 U, स्वपक्षे आनी 1 P or कुष्; 'having got a certificate e. ing him among Gods' अमरगणनालेख्यमासाद्य (R. viii. 95.).

Enliven, v. t. हृष् c., ह्लाद् c., उछस् c. 2 उत्साहं जन् c. (जनयित), आश्वस् c., प्रोत्सह् c., उत्तिक c. =ing, a. उत्साह-हर्ष-जनक.

En mass, See En bloc.

Enmesh, v. t. जाले-चंध-ग्रंह 9 P.

Ennoble, v. t. उन्नम् c. (उन्नमयति), उत्कर्ष-उन्नति-नी 1 P, उत्-श्चि c., उत्कृष् 1P or c., प्रतिष्ठां प्राप् c. 2 कुलीनपदे नियुक्त 7 A, 10, उच्चपदं आरुष्ट् c. (रोपयति) or प्राप् c., संमत् c. =ment, s. उत्कर्षः, उन्नति f.,प्रति-ष्ठा, उच्चपदावाति f.

Ennui, ह. रलानि र्र., क्लांति र्र., अवसादः, अमः. Enormous, a. असाधारण, अतिमात्र, अ-लोकिक (की र्र.), अपरिमित, अत्यंत. 2 महा-प्रमाण, अतिबृहत्, अतिमहत्, 'e. in body' बृहत्काय, भीम-महा-काय. 3 घोर, द्राष्ण, अतिनिद्य, सुदुष्ट, पापिष्ट. =ly, adv. अति-मात्र, सातिशयं, अत्यंतं, भृशं, सु-अति-pr. -Enormity, 8. घोरता, दादणता, &c. 2 षोर-महा-पातकं, महापराधः, अतिपापं

Enough, a. यथेष्ट, बहुल, प्रचुर, पर्योत्त. 2 समर्थ, क्षम, उचित, उपयुक्त; oft. by अलं with inf. or dat., (तस्यालमेवा श्वधितस्य तुद्दवे R. 11. 39). =adv. अत्रं, कृतं, (with instr.); 'e. of prolixity' अलमतिविस्तरेण. 2 यथेष्टं, प्रचुरं, पर्यातं: 'to by e. for' क्क q 1 A (with dat.); 'rich e. ` भ्रयसा विसवान: with adverbs by एव or भूयसाः सम्यगेव, भूयसा युक्तं, &c.; 'be good e. to grant my request ' मम प्रार्थनामनुमंतुं प्रसीदत् भंबान्. -ः पर्याप्ति fः प्राचुर्ये, बाहर्ष, यथेष्टरवं: 'having e for maintenance' अलंजीविक

Enquire,-y, See Inquire,-y.

Enrage, v. t. प्रकुष् c. कुधू c., रुष् c, संरभ् c (संरंभयति), कोपं-राषं-नी 1 P; कोपं उहीप c. or इंध् 7 A. -ed, a. कुपित, कुद्ध, इद्धमन्यु, प्रकापित, कोपाकुल, सरब्ध, जातामर्थ; 'to be c. 'क्रथ-क्रय-रुष 4 P (with dat.).

Enrapture, Enravish, v. t. आतेहबेज सह c. or जडीकु 8 U, अतिमात्रं हुब् c. or उल्लस् c. =3d, a. हर्ष जड-मोहित, संबह्ध, अत्यक्ता-सित, हर्षोन्मत्त, परमानंदित; 'to be e.' अत्यंतं हृष् 4 P, हर्षण सह 4 P or जहीश. -mant, हे. हर्षेन्मिदः, परमानंदः, हर्षमोहः. Enrich, v. t. धनिन्-सधन-आहन्य-द्रव्यसंपक्षa. क्र 8 U; समृब् c., धनं वृब् c. or आप्ये c. or स्काय (स्कावयति). 2 Adorn, q. v.

Enroll, v. t. Enlist, q. v. -er, s. नाम-लेखकः. =mant, हः नामितिखनं, नामारोपणं, Enrooted, a. रूह-मूज्

Ensanguine, v. t. जोणितेन लिप 6 P.

Ensconce, See Conceal.

Enshrine, v. t. सपतिश्वितस्थाने निर्विश ०. or **天教** 1 P.

Enshroud, v. t. आ-,छडू 10.

Ensiform, 🐠 खड्डाकार.

Ensign, 8. पताका, ध्वजः, केतनं, कतुः, वैज-यंती. 2 चिद्धं, लिंगं, लक्षमं. 3 (E.-bearer) **ध्वाजिन्-पता**किन्-m.

Ensilage, 8. गर्तायां हरितनुगसंग्रहः

Enslave, v. t. दासीक 8 U, (fig. also), वशीकु; दास्ये नियुक्त 7 A, 10, or बंध 9 P. -ment, ८. दृह्यं, दृासभावः, बंधनं

Ensuare, $v.\ t.$ पाज्ञेन-जालेन-चंच $9\ P.$ पाज्ञे पत् c., जालबद्ध a. कृ 8 U, जाले धूं 1 P,10.

Ensue, v. i. समापद् 4 A, प्रवृत् 1 A, उत्पद 4 A, जन् 4 A, सं-उत्-प-भू 1 P, प्रसंस् pass. 2 अतुस् 1 P, अतु-इ 2 P, प्रशाह आगम् $\mathbf{1}^{\mathrm{P}}$. $\mathtt{=ing}$, a. आगामिन्, भाविन्: अनागत, उत्तरकालीन, उत्तर-पर-in comp.;

' on the e. day ' परेख:, आगामिनि दिवसे. Ensure, v. t. निश्चित u. कु 8 U, स्थिरी-दही-कः ' diligence will e. you speedy Buccess ' उद्यमयोगादक्रवर्तिनीं सिद्धिम-वगच्छ.

Entail, v. t. आबह 1 P, उत्पद् c., जन c. (जनयति). 2 (रिक्धं) प्र-दा 3 U - s.

क्रमागतरिक्थं 2 क्रमागमविधिः

Entangle, v.t. संभ्तिष् c., संग्रंथ् 9P, संलग्नी-क्र $8~\mathrm{U}$, आकुही-संकीर्णी-क्र. $oldsymbol{2}$ संबंध् $9~\mathrm{P}$, संमिश्न 10; better by 'e. ed'. -cd, a. सक्त, अः-सं-सक्त, लग्न,सं-परि-लग्न, आ-सं-परि-श्लिष्ट: कुरवकशाखापरिलग्नं च वल्कलं संकीर्ण, संकुल, ग्रंधिल, 3 आकंचित, व्यावर्तितः 'e. hair' जटा, जटाजूट:; 'having e. hair' जारिल, जटावतु; 'e. in a net ं जालबद्ध. -ment, ह. संक्ष्रिष्टता, जाटिलत्वं, ग्रंथिलस्वं.

2 संकरः, व्यतिकरः, संकुलता. Enter, v, विञ्च 6 P, नि-प्र-आ $^{\circ}$; गाह् 1 A, आगम् 1 P. आया 2 P, पदं कु 8 U or नि-धा 3 U: · a thought e. ed into his head ' काश्चिर मल्यस्तस्य चेतालि पाइबेभूवः : curiosity e. ed his heart ' कुत्रहलेन तस्य चेताल पदं कृतं: 'e. into conversation ' भाषणनिमग्न a. भू 1 P: e. into alliance संधि कु: · e. into another's views प्रमतं ग्रह 9 P, अन्यभावमन्यविज्ञ, अन्यमतं स्वीकृ or अनुमन् 4 A: 'e. on a course कार्य पारम् 1 A. कार्य पद्भत 1 A. 2 (A name) लिख 6 P_{γ} निविद्यू $c_{\alpha\gamma}$ समारुहु $c_{\gamma\gamma}$ (रोपयति). -Entrance, हे. प्रवेश:-शनं, &c. 2 द्वारं Sec. Door. -Entry, 8. द्वारं, गमनागमनमागे:. 2 लिखनं, पत्रारोपणं.

Enteric, a. अञ्चलंबीटन.

Enterprise, s. साहसं,अश्च पेकमन् 🕮, अद्भुत-कार्य, दृष्करकर्मन् n. 2 उद्यमः, व्यवसायकार्य, प्रवृत्ति र्.. उद्योगः, चेष्टितं, आरंभः, व्यवसायः. 3 उत्साहः, धेर्यः -v. t., See Begin. -ing, उद्योगिन्, व्यवसायिन्, सोद्योग. 2 धीर, उ-त्साहिन, सोत्साह · 3 साहसिक (की f.), दृष्करकार्ये प्रवर्तक.

Entertain, v. t. पूज्र 10, संमन् c., अच् 1 P. ${f 10},$ संभू ${f e}_{f r},$ सत्क्रु, आतिथ्यं क्रु ${f 8}$ ${f U}$; 'e. with food' भोजनदानेन तृष् c. or तुष् c. 2 ध 1 P, 10, बहु 9 P; See Bear; 'e. a hope 'आजां आस्था 1 U or अवलंब 1 A; · do not e. double ं मा ते संश्योभूत - ==== 8. विनोदकः, सत्कारिन् m., आतिथेयः. =ment, ८. पूजा, सत्कारः, आतिथ्यं, अतिथि-सेवा-पुजर्न, 2 विनोटः-दर्न, 3 उत्सवः; 'musical ६.' गानोत्सवः; संभोजनं, &c.

Enthral, v. t. दासी-वशी-कृ 8 U.

Enthrone, v. t. सिंहासने उपविद्यु c., राज्ये अभिविच 6 P.

Enthuse, v. i. उत्सद् 1 A, उन्मद् 4 P. –v. t. causals of the above.

Enthusiasm, 8. उत्साहः, उत्कटता, औरसुक्यं, तीक्ष्णता, ष्यग्रता, चंहता, उन्मादः 2 (Religious e.) धर्मीन्मादः, भक्ति-अद्धा-उन्मादः, अतिश्रद्धान्यादः. =Enthusiast, 8. भक्तिश्याः, श्रद्धान्मतः. 2 उत्साहित् m. =ic, =ical, a. उत्साहपत्, सोत्साहः, अत्यंत, उत्कट, पचंड, उत्सुक, ष्यग्र, तीक्ष्ण, उग्रुक्त; उन्मत्तः 'e. devotion' निरातिशया भक्तिः, निष्ठातिरेकः. =ically, adv. अत्यन्तरागेण, अत्यंतं.

Enthymeme, s. लुसावयव: पक्ष: or हेतु:-Entice, v. t. वि-आ-कृष् 1 P, ह् 1 P, सुह c., प्र-वि-लुभ् c., दुण्कृती प्रवृत् c.-ment, s. आकर्षणं, प्र-वि-लोभनं, मोहः, वंचनं -er, -ing, See Allurer, -ing.

Entire, a. कुत्स्न, समग्र, अखंड, सकल, सर्व, अखिल,समस्त, संपूर्ण, निखिल,निःशेष, अशेष, अन्यून, अभिष्न, सार्थतः 2 सरल,ऋजु, अभेद्य, अहार्य (धनादिना). -Iy, adv. अखंड, साकत्येन. अशेष, कुत्स्नझः, सर्वतः, निखिलेन-2 (Solely) एक in comp.; एव, सर्वथा; 'depending e. on water' जलेकायत्त. -ness, -ty, s. समग्रता, साकत्यं, संपूर्णता, अखंडत्वं, अन्यूनता. 2 अभेद्यता, अहार्यता, आर्जवं.

Entitle, v. t. नाम क् 8 U, अभिधा 3 U; See Call. 2 अधिकारं दा 3 P; अधिकु 8 U; ex. by अर्द्ध 1 P, or pot. pass. part.; 'he is e. ed te respect' मानमईति, मान्यः, पूज्यः; ' persons e.-ed to a share ' अंशा-धिकारिणः, अंशभाजः, अंशाईाः; 'e. ed to praise' प्रशंसाई, प्रशंसापाजं.

Entity, 8. सत्वं, अस्तित्वं, भावः, सत्ता.

Entomb, r. t. स्मज्ञाने निखन् 1 P or निधा
3 U or स्था c. (स्थापयति); e. ed in
despair 'नेराज्योपहत.

Entomology, 8. कीटकशास्त्रं.

Entourage, 8. परिवार:

Entrails, s. अंत्राणि (pl.), प्रशेतत n.

Entrance, v. t. (Put in a trance) सुह c., मुर्च्छा पाप c. =ed, a. सूढ, सूर्च्छापन, प्रलीन-2 उन्मत्त, हर्षोन्मत्त.

Entrap, See Ensuare.

Entreat, ए. र. अभि-प्र-अर्घ् 10 A, अनुनी 1 P. बिनयेन-सांजिल-याच् 1 A or अर्घ्, प्र- सङ् ... सिवनयं निर्विट् c. =ing, व. सानुनय, सुविनय, सांजिले. =y, १० प्रार्थनं-ना, अस्य- धना, याचना, विनति f., अधिता, अनुनयः; सांजिलेपार्थना.

Entrench, v. t. Sec Encroach. 2 परि-खया रक्ष् 1 P. Entrust, v. t. निश्चिष् 6 P, आ-समा-चह c. (रोपयति), निविद्यू c., स्यस् 4 U, स्यासीक 8 U (with loc.); प्रतिपद् c., दा 3 U, ऋ c. (अर्पयति) (with dat.).

Entwine, v. t. अंध् 9 P, उद्-अंध्, स्(स्) फ 6 P, विरच् 10; See Encircle also. Enucleate, v. t. वि-परि-शुष c., स्पष्टीकृ

8 U.
Enumerate, v. t. परि-कृत् 10; परि-,संख्या 2 P, कथ् 10; परि-वि-गण् 10, यथाक्रमं ख्या or निर्दिश् 6 P. -ion, s. परि-,संख्यानं, गु-णनं-ना, परिकीर्तनं, आख्यानं, कथनं, एके-

कशः निर्देशः.

Enure, See Inure.

Envelop, v. t. अवधंद्र 10, आ-परि-वेष्ट्र 1 A or c., आ-परि-वृ 5 U or c., आ-परि-वृ व्ह् द् 10, पिधा 3 U· 2 कोड़ो निधा or निविद्यू प्-ः कोड़ाः वः, आवेष्टनं, पिधानं, पुटः, आच्छा-दृनं, अवगुंद्रनं. 2 प्रावारः, प्रच्छद्पटः.

Envenom, v. t. विषेण दिहु 2 U or अंक् 7 P or लिप् 6 P; सविष a. कृ 8 U. -ed, a. सविष, विषदिग्ध, विषाक्त.

Environ, v. t. परिवेद्द् 1 A or c., परिक्षिप् 6 P; See Encircle. -(E. s) s. परिसरः, उपांतः, अभ्यासः, उपपुरं, नगरोपांतःनं.

Envoy, ह. दूतः, संदेश-वार्ता-हरः, निम्रुष्टार्थः; राजपतिनिधः

Envy, v_{\cdot} t_{\cdot} असूयित (D.), ईर्क्ट्र 1 P (with dat.); परोत्कर्ष न सह 1 A or मृष् $4~\mathrm{P}$, 10, परद्रव्यं अभिल**ष्**, $1~4~\mathrm{P}$ or \mathbf{g} भ् $4~\mathrm{P}$ स्पर्ध 1 A; 'le you your prosperity ' त्वद्रत्कर्षासहिष्णुरहं. 2 (In a good sense) स्पृद्ध 10 (with dat.). = असूया, अभ्यस्-या, ईर्ष्या, मात्सर्य, मत्सरः, अक्षांति र., अ-सहिष्णुता:अमर्षणं: परधनाभिलाष:. -ablc, a. स्प्रहणीय, आकांक्षणीय. 2 ईर्ष्यणीय, लोम्य. -cr, s. अमयकः, मत्सरिन् m., **क्वारि**यन् m. -ous, a. होर्डियन, सेर्च्य, समत्सर, परोत्कर्षा-सहन, असुयक, मत्सारिन, साभ्यस्य (with loc.); असहिष्ण in comp.; 'e. of other's happiness 'परस्तासहिन्छः oft. ex by प्रोभाग in comp.; 'e. of each other's fame ' (पायः समानविद्याः) परस्परयशः-प्ररोभागा: (M. 1). -ously, adv. संबंध, साम्यस्यं, समत्सरं, सासंयं.

Epaulet, s. स्कंधाभरणं, अंसालंकारः Ephemeral, a. भ्रणभंग्रर, भणविध्वंसिन, स-णिक (की f.). 2 ऐकाडिक (की f.). Epic, 8. वीरचरितवर्णनं, महाकाव्यं, बीर-पुरुषेतिहासः.

Epicene, a. ब्रीपुर्ह्मिग, साधारणलिंगः

Epicure, Epicurean, a. उदरपरायण: भो-जनचंचु, उदरंभरि, लोलुप; विषयासक्त, इं-द्रियसुखनिरत, विषायन् -Epicurism, 8. विषयसेवा, विषयासक्ति र., इंदियसुखानुरागः

Epicycle, 8. प्राक्तचक्रं, परिधिः

Epidemic,-al, aे व्यापक, सर्वत्रग, बहजन-माधारण (णी f.); संचारिन; 'e disease मारः-री, महामारी ं =ः. जनपदोद्रध्वंसः

Epidermis, 8. बाह्यत्वस् f, बाह्यसर्मन् n. Epiglottis, हर उप-प्रति-आले-जिह्ना, घंटिका

Epigram, s. श्चद्रकविता, लघुकाच्य.

Epigraph, s. पाषाण-शिला-लेख:.

Epilepsy, 8. अपस्मारः, भ्रामरं. -Epileptic, a. अपस्मारिन्, भ्रामरिन्; 'an e. fit' अपस्मा-

Epilogue, ह. उपसंहार:-

Episcopacy, 8. धर्माध्यक्षता, धर्माध्यक्षाधि-

Episode, 🜮 उपाख्यानं, उपकथा, पासंगिक-वाक्यं, आख्यानं, कथा.-ic,-ical, a. पासंगि-क (की f.), अपस्तुत, अपकृत.

Epispastic, u. स्फोटजनक

Epistle, s. पत्रं, लेखः, लेख्यं: ' epistolary correspondence ' पत्रेण संवादः.

Epitaph, ह. मृत्युलेखः, चैत्योपलिपि 🎵 स्मरणमंद्रनं.

Epithalamium, 8. विवाहगीतं.

Epithem, ८. पलेप:, उप-नाह:-दे्ह:.

Epithot, ह. विशेषणं, उपाधि:.

Epitome, ८. संक्षेप:, सार:, संग्रह:, समाहार:, ममसनं. =ize, v. t. संक्षिप् 6P, समस् 4U, संग्रह 9 U, संह 1 P. -izer, -ist, s. सं-क्षेप्तृ m्, संग्रहकर्तृ m.

Epoch, ९. कालः, युगं, अवधिः, निर्णीतकालः. 2 विशिष्टकालः. 3 शाकः, शकः.

Epode, 8. उपगीतं-गानं.

Epopee, See Epic.

Equable, a. समान, निर्विकार, समचित्त-द्यति-भाव⊹

Equal, a. सम, समान, तुल्य, सहश (शी. / .), त्रतिम-संकाञ्च-in comp.; (with instr. or gen. of person); See Like; 'to whom gold and a clod of earth are e. 'सम-लाइकांचन::the point of equality being in the instr. or loc.; समुद्रेण समी गांभी-यें,-येंज: 'to consider e. 'तुलया धू 1 P. 2 अनवर. 3 समब्क्ति-चित्त, निर्विकार. 4 पर्याप्त, अलं with inf. or dat.; क्रुप् 1 A (with daf.); 'he is e, to the task' तत्कार्ये साधियतमलं सः: रक्षणाय कल्पते, &c. =s. समानपदस्थः, तुल्यपदभाक् $m \cdot 2$

सवयस्कः, सवयस्यः, तुल्यवयस्रः, oft. by (a.).=v. t. तुल 10 (तुलयति), (प्रासा-वास्त्वां तलयितमलं Me. 65) समी-तल्यी-क 8 U; oft. ex. by (a.); 'none can e. me in bravery 'न कोपि शौर्यण मम स-मान:. -ity, 8. साम्यं, समानता, तुल्यता, सादृश्यं, &c. -ize, e. t. समीकु 8 U. तुल् 10 -ly, adv. समं, सद्दर्श, समानं, तुल्यं. Equanimous, a. समचित्त-भाव-वृत्ति, निर्वि--Equanimity, 8. समवृत्तिता-

चित्तता, समभावः, समानवृत्ति $f\cdot$

Equate, v. t. समीक 8 U. -tion, s. समीकरणं, साम्यं

भूकक्षा, परिधिः, निरक्षः: Equator, 8. ' celestial e. ' ज्योमकक्षा. -ial, a. निरक्ष in comp ; ' e. region ' निरक्षदेशः ।

Equery, 8. मंदूरा, अश्व-वाजि ज्ञाला. 🏖 अश्वपालः.

Equiangular, a. समकोण, समानास्त्र.

Equestrian, a. अश्वीय, आश्विक (की $f \cdot$). =ः. आश्विकः, अश्वारोद्यः.

Equidistant, a. समानांतरः

Equilateral, a. समभुज.

Equilibrium, s. तुल्यता, समता, साम्यं. 2 तुल्यभारता, समतोलनं; समानभरत्वं; 'to be in e. 'तुल्य a. भू, तुलया धृ pass., स-मानभार व. भू.

Equine, a. अश्वीय, अश्वसंबंधिन.

Equinox, s. विषुवं, विषुवत् n.; the vernal e. ' महाविषुवं, हरिपवं; 'the autumnal e. ' विषुपदं, जलविषुवं. -Equinoctial a. विषुवीय ; 'e. line' विषुवद्वृत्तं, विषुमंडलं ; e. point' अयनं. Equip, \hat{v}_{i} t_{i} सज्जीकु 8 U_{i} सर्वोपकरणानि प्र-उप-क्रुप् ${
m c.}$ or उपपद् ${
m c.}$ or समाह् ${
m 1~P},$ उप-करणे: समायुज् 7 U, 10 ; 'e. with arms ' सम्बद्ध c.; 'e. with clothes ' वस्त्रे: संब्ये 1 P or भूष् 10. -age, 8. उपकरणं, साधनं, संभारः, सामग्री, उपस्करः. 2 परिवर्हः, परि-वारः. 3 सज्जा. परिच्छदः, सम्नाहः, सज्जना, कल्पना, आकल्पः. 4 वाहनं, विमानं, प्रवहणं. -ment, हा सज्ज्ञा, संभारः, सञ्जीकरणं,

Equipoise, ए. i. समीकु 8 U, तुलया धृ 1 P. -s. Equilibrium, q. v.

माधनं.

Equipollent, a. तुल्यवल-शक्ति-सामर्थ्य. Equiponderant, a. ममभार-तोल, तुल्य-

परिमाण. Equity, 💯 न्यायः, धर्मः, अपक्षपातः, न्याय्य-ता, सर्वसमता. -able, a. न्यायपरायण-वर्तिन, अपक्षपातिन, समदाशिन, सर्वसम-न्यायिन्. 2 न्याच्य,यथान्याय, पक्षपातरहित, सर्वसाधारण. -ableness, १. न्याय्यता;अपक्ष-पात:. -ably, adv. न्यायत:, यथान्यार्य, पक्षपातं विना.

Equivalent, a. सम, तुल्य; See Equal.
2 तुल्यार्थकी, समार्थ, तुल्यक्ल-शक्ति; तुल्यसम-मृल्य, समार्थ- - तुल्यव्य-वस्तु ".,
तुल्यमूल्यं वस्तु, प्रतिफलं. 2 तुल्यार्थः शब्दः,
पर्यापः

Equivocal, a. द्वचर्थ, संविग्धार्थ, वक्र, अस्प-ष्टार्थ, अन्यक्त. -!y, adv. वक्रोक्त्या, भेग्या, अस्पष्टं, संविग्धार्थेन, अन्यक्तं. -ness, 8. संविग्धार्थः, द्वचर्थता, अर्थसंवेदः, वक्रता, अस्पष्टता.

Equivocate, v. i. वर्क्ष-अस्पष्टार्थ-वर्ष 1 P, वाक्यभेदं कु 8 U. -ion, s. वक्रवचनं, वक्रोक्ति f., वाक्यभेदः, वाक्छलं, अप-स्यप-देशः.

Equivoque, ह. कूटोक्ति-अर्थापत्ति-/., वक्र-भणितं

Era, ३. कालः, शाकः, धुवः कालः. 2 विशिष्ट-कालः.

Eradiate, v. i. किरणान क्षिप्-मुच् 6 P. परिस्फ्र 6 P.

Eradicate, v. l. उत्-िन्मून् 10; उच्छिद् 7 P, उत्सद् c., उत्पद् 10, वि-ध्वंस c., आसूलं उद्धृ 1 P or उत्स्वन् 1 P, व्यप-रुद् c. (रेापयति). —ion, s. उन्मूलनं, उच्छेदः, उत्पाटनं, व्यपरोपणं. —or, s. उन्मूलियतृ m., उच्छेदिन् m.

Erase, v. t. व्या-अप-मृद्ध 2 P, विलुप् ८., व्यामृद्र् 6 P. 2 जिल्हा 7 P. विनश् ८., जिल्हा वि., जिल्हा

Ere, prep., adv. पूर्व, प्राक्त, (with abl.); 'e. this 'अत: पूर्व; 'e. long ' अचिरात्-रेण; 'e. now ' नातिचिरं, नातिचिरात्माक्; 'e. while 'किंचित्पूर्व; See Before.

Erect, α . उन्नत, उच्छित, अनत, ऊर्ध, उत्तान, अजिह्म; gen. ex. by उत् in comp.; 'with the neck e.' उद्गीव, उत्कंधर; 'with the hair e.' पुलकित, रोमांचित. $-\alpha$. ℓ . रथा c. (स्थापयति), प्रति-सं-अधि, अधिषह c. 2 निर्मा 3 A, रच् 10, विरच्, निखन् 1 P, (निच्खान जयस्तंभान R. IV. 36). 3 उत्था c., उन्नी 1 P, उच्छिप c., उन्नम् 1 P, उन्हिम् c., उन्नम् पि, रोमांचः

Erode, See Corrode.

Erotic, a. कामिय, कामिन, कामुक.

Err, v. i. विश्वस् 1, 4 P, अपराध् 4, 5 P, उत्पर्धं या 2 P, उन्मार्गेण गस् 1 P or प्रवृत् 1 A; स्खल् 1 P, प्रमृद् 4 P, सत्पथाद् अञ्च 1 A, 4 P or च्यु 1 A or विचल् 1 P,

ब्युत्कस् 1 U, 4 P, ब्यतिस् 1 P. -ent, तः परिभ्रमिन, भ्रमणकारिन. -etic; व. भ्रमण्ञील, जंगम, स्रर. -ing, व. भ्रांत, उन्मार्ग-प्रकृत, सत्पद्भष्ट-च्युत, उत्पर्थगामिन, ममादिन, -Erroneous, व. भ्रांतिमूलक, मामदिक (की f.), भ्रमात्मक; मिश्या-प्रकृतः 2 अञ्चत, असत्य, अशुद्ध, अयथार्थ, अतस्य, वितथ. -ly, adv. सिश्या, प्रवा, अयथार्थ, असत्य, भ्रांत्या, प्रमादेन, स्प्रमादे--Error, अ. भ्रमः, भ्रांति f., मतिविभ्रमः, मोहः, व्यामोहः, स्थामति f. 2 दोषः, अपराधः, प्रमादः, स्थलितं, पापं. 3 उन्मार्गममनं, व्यतिक्रमः, उत्पथः, मार्गभंञः; 'in e.' भ्रांत, प्रमन्त, सदोष, अपरादः, मार्गभंञः; 'in e.' भ्रांत, प्रमन्त, सदोष, अपरादः, मार्गभंञः;

Errand, 8. संदेशः, संदेशवाच् f., वाचिकं; शासनं, आदेशः. 2 दौरंगं, दूतकार्यं-कर्तव्यं; 'send on an e.' प्रतिशास् 2 P, आदिश् 6 P, दौरंपेन पेष्-पेर् c,; 'sending on an e.' प्रतिशासनं

Erratum, ह. अञ्च दे.

Errhine, a. नस्य, श्रुत्कर (री f.).

Erst, adv. पुरा, पूर्व, पाक्, पूर्वकाले.

Eruct, v. t, उद्वस् 1 P, उर्-गृ 6 P. -ation, 8. उदारः, उद्वसः-मनं.

Erudite, a. च्युत्पन्न, संस्कृतचित्त, पंडित, कृतविद्य, विपश्चित्. =ion, s. पंडित्यं, ज्ञानं, विद्या, च्युत्पत्ति f.

Eruginous, a. ताम्रकलंकरूप, ताम्रग्रणविशिष्ट.
Erupt, v. i. उद्गृ-क्षिप्-स्फुद 6 P.
-ion, b. निःसरणं, निर्ममः, उद्भेदः,
उद्गिरणं, स्कोटनं, उद्गारः, उत्क्षेपः; 'e. on
the skin' दृद्धुः, विस्कोटः. 2कोठः, पिटिका,
कोठोद्गमः. =ive, a. उद्भेदिन, स्कोटनविशिष्टErysipelas, s. उददः, दृदः.

Escalade, e. t. लंघ 1 A, 10, अवस्कंद 1 P; निश्रेण्या आरुह 1 P. 🗝 दुर्गलंघनं, अवस्कंद:-दनं

Escape, v. t. मुच् विमुच् pass., त्रे-रक्षpass, (with abl.); 'o. ed death मरणाहिसुक्तः: ' e. ed censure ' दोषाहि-मुक्त:. 2 सं-नि: उत्-तृ 1 P; लंघू 1 A, 10, पारं इ या 2 P or गर्म 1 P. 3 परिह 1 P, त्यक्र 1 P; 'it e. ed his notice 'स तका-लक्षयत् ; 'hs has e. ed one danger to fall into another' (Cf. e. ed Scylla to fall into Charybdis) बंधनभ्रष्टो गृहकपोत-श्चिहाया मुखे पतितः (M. 4.). =v. i. अप-नि:-क्रम् $\mathbf{1}$ U, $\mathbf{4}$ P, अपसु $\mathbf{1}$ P, अपसुप् $\mathbf{1}$ P, निर्गम् 1 P, परा-इ 2 P, पलाय् 1 A, अप-या 2 P, अपधाव 1 P, अलक्षितं-निभृतं-गम्: ' he narrowly e. ed ' कथं कथमपि मुक्तः; 'e. ed with his life' पलायनेन जीवितं रक्षितवान्. = ८. पलायनं, निर्गमः, अपक्रमः-

मणं, निष्क्रमः, अपसर्पणं, अपयानं.2 निस्तारः, मक्ति f., मोक्षः, त्राणं, क्षेमलाभः.

Escheat, $v.\ i.$ राजसाव्-भू $1\ P.$ (संतत्यभा-वात्) राजगामिन् a-भू, राजस्वतां आपव् $4\ A$, राजानं गम् $1\ P.$ -a: राजसाजूतं (क्षेत्रादि.)

Eschew, See Avoid.

Escort, s. परि-अनु-चराः, रक्षापुरुषाः (pl.); परिवारः, रक्षकगणः, रिश्वर्गः; 'send her with a good e.' सुरक्षितां तां प्रेषय. 2 रक्षणं, शरणं, रक्षा, अनुवजनं. = v. t. (रक्षार्थं) अनु-गम् 1 P. सह-इ 2 P, अनुवज् 1 P, प्रतिरक्ष् 1 P, (क्रिप्यितिरक्षितां S. 4), परि-अनु-चर् 1 P.

Esculent, a. स्वाद्य, भक्षणीय. ⇒ स्वाद्यं, भक्ष्यं.

Escutcheon, 8. कुलचिह्नपत्रं.

Esophagus, 8. असवाहि स्रोतस् n.

Esoteric, a. गूह, अलौकिक (की.f). वि-।शेष्ट

Espalier, 8. लताकुंजः, वृक्षजालं.

Especial, a. उत्तम, विशिष्ट, मधान, परम, सुख्य. 2 सविशेष, विशेष in comp., 'e. qualification' विशेषगुण: -ly, adv. विशेषण-षतः, मधानतः, सुख्यशः.

Esperanto, 8. विश्व-भाषा-भारती.

Espionage, इ. गूढावेक्षणं, चारवृत्ति f., गूढ-प्रचारः. 2 चारप्रयोगः.

Esplanade, अ. समः क्रीडाप्रदेशः. समीकृतं क्रीडास्थानं.

Espouse, r. t. परिग्रह् 9 P, वि-उद्-वह् 1 P, परिणी 1 P, g 5 U, 10 (वरयति). 2 अंगीस्वी-कु 8 U, परिग्रह्, उरी-उररी-कु, अवलब् 1 A, आश्रि 1 U. 3 रक्ष 1 P, अनु-पा c. (पालयति), संवृष् c. 4 वाचा दा 3 U or प्रति-ज्ञा 9 U.—aI, s. परिग्रहणं, उद्घाहः, परिणयनं. 2 वाग्दानं, वाग्निश्चरः. 3 स्वीकारः, ग्रहणं, अनुपालनं; अवलंबनं, आश्रयः; 'e. of cause' पक्षपरिग्रहः-पातः, पक्षावलंबनं.

Espy, v. t. (दूरात्) ओलोक् 1 A, 10. निरूप् 10, ईक्ष्म 1 A, निर्वर्ण् 10.

Esquire, इ. कंचुकवाहः, सामहनिकः. 2 श्री pr., आर्थः, श्रीमत् in comp.

Essay, e.t. आरभ् 1 A, परीक्ष्र 1 A, उपक्रम्
1 A, व्यवसो 4, P; See Attempt. -अ.
परीक्षणं, प्रयत्नः, आरभः, उद्योगः, उपक्रमः.
2 नि-प-वंधः, लेख्यं. =ist, s. निवंधलेखकः.

Essence, इ. सार:-रं, मूर्ल,अधिभूतं, मूलवस्तु n.;
'vital e. of body ' शरीरधातवः (pl.)- 2
सारः, निष्कर्षः, निगलितार्थः, पिंडितार्थः,भावः,
निष्कृष्टार्थः: 3 Perfume, q. v. = Essental, a. सारवत्, सारभूत, ससार. 2 आव्यक्त, अत्याव्यय, गुरु, महत् ; oft. ex. by
अप्रकृष्ट 1 A; 'sprinkling of water is
e. to the growth of sprouts' अंकुरहृद्धिजलसेकमपेश्रत एव. = इ. तस्बं, मूलतस्वं, मूलं

2 परमार्थ:, गुर्वेथ:. 3 (E. s of judicature) व्यवहारमातृका:: -ly, adv. अवहर्य, तस्वतः, भारतः

Establish, v. t. सं-प्रति-स्था c. (स्थापयति), अधिष्ठा c.; 'one whose rule is newly e.- ed' अचिराधिष्ठितराज्यः (M. 1); प्रतिष्ठितं मकुतिषु 'well e. ed' &c. 2 उप-प्रति-पद् c., समर्थ् 10; निर्णी 1 P, स्थिरी-हृदी-प्रमाणीकु 8 U, सं-स्तंभ् 9 P or c., निगम् c. (गम्यति), सिद्धांतयित (D.). 3 ध्यव-स्था c. प्रकळप् c., वि-धा 3 U.-ment, s. संस्थापनं, स्थिरीकरणं. 2 प्रतिपादनं, उपपात्ति f., निगमनं. 3 भृत्यादिवर्गः.

Estate, s. अवस्था, द्शा; See Condition. 2 संपद् f, धनं, रिक्थं, द्यायः; भूमि f, विभवः, संपत्ति f, द्रव्यं, विक्तं s पर्दं, स्थानं

4 वर्गः, गणः.

Esteem, v. t. बहु मन् 4 A or c., संमन्, पूज्र 10, आ-ह 6 A. 2 गण् 10, वि-भू ०. =३. बहु-सं-मानः, आदरः, पूजा, मान्यत्वं. 2 मतं, गति f.=Estimable, a. मान्य, पूज्य, अध्यं, पूजाहं.

Estimate, v. t. निरूप् 10, वि-भू ८., निर्णि 1 P, विमण् 10, सं-परिसं-ख्या 2 P, संकल् 10, निश्चि 5 U, अर्ध-मूल्यं-निरूप् or निर्णी. -४. गणना-नं, परिसंख्यानं,मूल्यनिरूपणं, अर्घ-गणना; 'rough e. 'स्पूल-आकार-मानं. 2 मतं; 'in the popular e.' लोकमतेन.—ion, ४. गणना-नं. 2 बहुमानः, मानः, आद्ररः, संमानः.—or, ४. गणकः, संख्यातु ॥

Estival, a. निदाध-प्रीष्म-संबंधिन. Estop, v. i. रूप 7 0., विहन 2 P.

Estrade, s. समभूमि f., समस्थानं स्थलं.

Estrange, $v.\ t.$ अप-वि-रंज c., विश्लिष् c., भिद्र 7 P or c., विरागं उत्पद् c., क्षेष्ठं भिद्र or छिद् 7 P or विघट c. (घटयति). 2 दूरीकु 8 U, विच्छिद्, विश्लिष्ठ् v., वियुज्ज् 7 A, 10. =ed, a. विरक्त, विश्लेषित, भेदित, जात-विराग, निवृत्तस्नेह, अपरक्त, अपरागिन. 2 दूरीकृत, विच्छिन्न, वियोजित —ment, s विरक्ति f., अप-वि-रागः, स्नेहिन्द्रित्ति f., स्नेहच्छेदः भेदः-विरामः 2 वियोगः, विच्छेदः विरहः, विश्लेषः, दूरीभावः, पृथग्मावः.

Estuary, s. समुद्रवंकः, पुरभेदः.

Estuate, v. i. केनायते (D.), उत्सिच् pass. Et cætera, (&c.) Ex. by आदि, आंध, प्रभृति in comp.; 'horses, asses, &c.' अश्वरासभादयः, गुडादि, &c.

Etch, v. t. लिख् 6 P, चित्र् 10.

Eternal, a. नित्य, शाश्वत (ती f.), अनंत, सनातन (नी f.), अनंति, अनाद्य, संतत, सतत, अनाद्यनंत, शाश्वतिक (की f.), निरं तर, अविसामिन, अमर, अनपाय, अविश्विक्ष, अक्षय. —ly, adv. नित्यं, शश्वतं, सद्गा, निरंतरं, अविरतं, सर्वकालं, अनंतं. —Eternity,

s. नित्यता, आनंत्यं, सनातनत्वं. 2

Etesian, See Annual.

Ether, ε. आकाशः तरं. 2 तेजोवहः, हिमझ्यः.
—Ethereal, α. आकाशीय, नभम्-आकाशः
in comp., वैहायस (सी f.). 2 तेजस
(सी f.).

Ethics, १. नीतिविद्या-आस्त्रं, नीति f.. आचार-नीति f. -Ethic, Ethical, a. नीतिविषय-आस्त्रीय, -ally, adv. नीत्यद्यसारेण.

Ethnic,-al, a. अन्य भिन्न-देशीय.

Ethnology, s. त्रवंशविद्या.

Etiquette, % आ-उप-चारः, विनयरीति fः, -विधिः, सद्वाचाररीति fः, साजन्यं, सभ्यता, शिष्टाचारः

Etymology, ⁸. स्युत्पात्ति *f*., स्युत्पादनं, शस्व-साधनं, शस्व-युत्पात्तिविद्या. –ical, 4. स्युत्पत्तिविषयः, ⁶ 0. senso ⁹ योगिकोर्धः. –ist, ⁸. शस्व-स्युत्पत्तिकुशलः –ize, ⁹. t. स्युत्पद् c.

Eugenics, s. मनुजनवभावोत्कर्षशास्त्रं.

Eulogy, s. प्रशंसा, स्तुति f., स्तवः, श्राघा, वर्णनं, ग्रुणस्तुतिः-श्राधा-वर्णना. =ize, v. t. प्रशंस् 1 P, स्तु 2 U; See Praise. =istic, a. स्तुतिमय (यी f.), प्रशंसाकर (री f.). =ist, s. प्रशंसकः, स्तुतिपाठकः, वैदिन m.

Eunuch, ह. क्रिन्नसुष्कः, हृत्युंस्त्वः. 2 वर्षवरः, स्थापत्यः, कंचुकिन् मन् सीविदः, साविद्षः

Euphemism, ३. मंगलभाषितं.

Euphony, ६. सुस्वर:-ज्ञाब्द:-स्वनः, सुश्लिष्टस्वर-त्वं, अकर्कज्ञता. 2 संयोगः, संघि:: =ic, -ious, a. सुस्वर, सुभाव्य, सुखभव, श्रुतिसुख, अकर्कजः स्राधित्यस्वन

Euphorbia, ह. समंतदुग्धा, सीहुडः, वज्रः,

स्तुह् fः, स्तुही, गुडा

Euthanasia, ह. अनाय(सेन-यातनाञ्चन्य ॥. मरणं ा मृत्युः

Evacuate, $v.\ t.$ परित्यज्ञ $1\ P$, वि-हा $3\ P$, उत्-वि-छुद्ध $6\ P.\ 2$ रिच् $7\ P$, ज्रूचीकु $8\ U$; 'e. bowels' छुप c., मल्ह्याद्धे कु $8\ U$.
—ion, s. परित्यागः, उत्सर्गः. 2 (of bowels) मल्ह्याद्धे f., मलोत्सर्गः, मलेखारः, उद्यारः, विरेचनं.

Evade, v. t. ज्ञाठकेन परि-ह 1 P, वकोक्त्या परिह, अप-लप् 1 P, अप-नि-ह 2 P, अप-व्यप-दिज्ञ 6 P. =v. i. ज्ञाठकेन पलाय् 1 A or अपच्य 1 P or अपचाद 1 P, व्यपदेशं ह 8 U, वाक्छलं छू. =Evasion, s. अपव्यप-देशः, छसन् म., छलं, कपटं, निहृदः, छलेन परिहरणं. 2 वक्रोक्ति f., वाक्छलं अपलापः, कपटवचनं, केतवोक्ति f. 3 Escape, q. v. =Evasive, a. सक्यट-छलेन, छलान्वत, व्यपदेशिन, अपह्रवकारिन,

2 वक, जुटिल, जिह्य; 'e. answer' वक्रोत्सरं; 'when he made e. replies ' यदा वाक्य-भेदान बहुनकथयत् (Mu. 2). -ly, adv. सनिद्ववं, वाक्छलन, वक्रोक्त्या, प्रस्तुतं परिद्वत्य.

Evaluate, v. t. मूल्यं निणी 1 P.

Evanescent, a. क्षाणिक, क्षणभंगुर, अज्ञाश्वत (ती f.). 2 अढूर्य, परोक्ष, अंतर्हित, अमत्यक्ष.

Eve, a. पूर्वपदोष: 2 Evening, q. v.; 'to be on the e. of taking place, उपस्था 1 P, प्रत्यासङ 1 P; See Approach.

Even, a. सम (in all senses); e. ground ' समप्रदेश: स्थलं-पाट: भूमि f; 'e.-handed ' समित्रिय, समद्गित्, 'e.-minded ' समित्रिय, समद्गित्, 'e.- समित्रु अवक, ऋजु. =v. t. समीकु 8 U. =adv. अपि; 'e. though ''e. if ' यद्यपि; 'e. now 'अद्यापि; 'e. so ' एवमेव, एवं, तथे-व, अथ किं; 'e. as' यथा, यथैव. =ly, adv. सम, तुल्य; सम, तुल्य in comp. =ness, s. समता, साम्यं, तुल्यन्ता, एकरूपता, निर्विकार-ता, &c.

Even, Evening, इ. संध्या, संध्यासमयः, सायंकालः, वि-वै-कालः, दिनावसानं, प्रदेशः, रजनीमुखं, सायाद्वः; 'in the e.' सायं; 'good e. to you' ग्रुभस्ते प्रदेशः (भ्रूयात्).

—a. सायंतन (नी f.), प्रादोषिक (की f.), वेकालिक (की f.), सायंकालीन.

Event, 3. बुत्तं, व्यतिकरः, बृत्तांतः, घटना, संभवः, संगतं ; 'in the e. of' यदि, चेत्. 2 परिणामः, फलं, अजुवृत्तं, उन्न्र्तं, उत्तरं फलं. -ful, a. विख्यात, बहुवृत्तविशिष्ट. -ual, a. अंतिम, अंत्य. 2 आजुवंगिक (की f.) अजुवातिन, अजुसारिन्. -ually, adv. अवशेषे, अंते, अंततः.

Ever, adv. कदा-चन-चित, कदापि; कहिंचि-त्, जातु; 'not e.' न कदाचन, न जातु, &c. 2 नित्यं, अहनिशं; सदा, सर्वदा; 'for e.' शश्वत्, निरंतरं; अजझं, शाश्वती: समाः; oft. by एकांत, अत्यत in comp.; 'disappeared for e.' अत्यंतिविद्यसदर्शन; 'lost for e., एकांतनष्ट, 'gone for e.' असिब्र्ड्स्ये यत, अत्यंतगत; 'e. more' पुनः, इतः परं; 'e. and anon' वारंवारं, काले काले, सहुर्देदुः, सहुः; 'e. since' यतः प्रभृति; 'e. so little ' मनाक् ईषत्-कियत्-किंखित्-अपि. With adj. ex. by नित्य, सदा, &c. in comp.; 'e. blooming ' नित्यपुष्प; 'e. green ' सततहरित, अम्लानपर्ण; 'e. lasting ' नित्यस्थायिन, नित्य, असय्य, अमर, See Eternal; 'e. moving 'सदा-नित्य-गति.

Evert, v. t. विपर्यस् 4 U, विनञ्ज c.

Every, a. Ex. by भति-अन्त-in comp.; 'e. day ' प्रतिदिवसं; प्रतिवर्ष, अनुदिनं, &c., oft. by repeating the word; 'in e. place 'स्थाने स्थाने; दिवसे दिवसे ' e. day ' &c.; ' at e. discussion ' वादे वादे 2 सर्व, विश्व, सकल: See Each ; ' knowing e. thing ' सर्वज्ञ: ; ' suffering e. thing सर्वसहा (पृथ्वी); 'e. one '' e. body ' सर्वः, सर्वजनः, प्रत्येकः, एक्तेकः एक्तेकशः, प्रत्येकः, प्रत्येकः, प्रत्येकः, प्रत्येकः, प्रत्येकः, प्रथक् पृथक्ः (की f.); 'e. thing ' सर्व; 'e. other' 'in e. way' एकेकं परित्यज्य अन्य-अपर : सर्वधाः ' e. where ' विष्वक्, सर्वतः, सर्वत्र, यञ्च तत्रः 'e. time' यदा यदाः 'on e. side ' सर्वतः, विश्वतः, समंततः

Evict, v. t. नि:स् ः, निराक्त 8 U. बहिष्कु, अधिकारात स्वत्वात्-भ्रंशू ः or च्यु ः

Evidence, s. साक्ष्यं, प्रमाणं, प्रामाण्यं, निद्र्ज्ञ-नं, 'written' e. ' लेखप्रमाणं, साधनपत्रं, 'ocular e. ' प्रत्यक्षप्रमाणं, चाश्चवज्ञानं —v. t. प्रमाणीकु 8 U, प्रमाणेन सार्थं c. or वि-भूं c. or उप-पद् c.

Evident, a. स्पष्ट, सुस्पष्ट, स्फुट, परिस्फुट, व्यक्त, विशद, प्रकाश, प्रत्यक्ष, प्रकट; ' make e.' प्र-काशू c., आविष्कु 8 U, स्पष्टीकु, वि-वृ 5 U, विश्वविक्कः, ' to be e.' स्पष्टीकु, 1 P, &c. = 1y, adv. स्पष्ट, स्फुट, व्यक्तं, प्रत्यक्षं, नाम, oft. with एव.

Evil, a. दृष्ट, पाप, खल, कुत्सित, असाधु, निंद्य, अधम, पापिन, असत्, गह्ये, गहित, वाच्यः, gen. ex. by दूर, कु, अप, असत्, पाप in comp.: 'e. intentioned' पापाशय, दुर्बाद्धः ' e. passions ' दुर्विकाराः; 'e. eye' कुट्टाप्ट J., पापदृष्टि f.; 'e. course' कुपथ:-मार्गः, असत्पर्धः; 'e.-conducted ' दुराचार, अप-कर्मन्, दुर्वृत्तः, 'e. doer ' दुर्वृत्तः, कुकर्मन् m.; पापकर्मन् m, दुष्कृतिन् m., पापकृत् m.; ' e.-minded ' दुरात्मन्, पापमति-चुद्धि, दुष्टमति, कुमति, दुर्बद्धि, पापाशय ; good or e. acts ' शुभाशुभक्तमोणि ; 'e. speaking ' दुरालापः, विद्युनवःक्यं ; 'e.-tongued' दुर्शस, मुखर, अयद्रमुख, कद्वद. =ः अनिष्टं, अहितं, अहुमं, अपायः, अभद्रं, अरिष्टं, दुःखं 2 दुर्गति र्रः, दुरबस्था, व्यसनं, आ-वि-पद् र्रः, कष्टं, अस्याहितं. 🕉 अपकारः, अपायः, हिसा,

क्षतं-ति. 4 पापं,पापाचरितं,दुष्कर्मन्॥,कुकृत्यं, अधर्मः, दुष्टकृत्यं, दौरात्म्यं, दोषः, दुराचा-रः,दुष्कृति मः, 'Oh! An e.has befallen!' अन्नह्मण्यं, अत्याहितं, हा धिक्, कष्टं

Evince, v. t. निर्दिश् 6 P, प्रेकाश् c., सूच् 10, हुश c., स्पष्टी-च्यक्ती-प्रकटी-छ 8 U, ब्यंब्र 7 P or c., शृत् c. –ibly, adv. स्पष्टं, असंशर्यं, व्यक्तं. –ive, a. दर्शक, सूचक, श्रोतक.

Eviscerate, a. निरंत्रीक 8 U.

Evitable, a. परिहार्य, हेय, वर्जनीय, अ-नावश्यक (की f.), परिहरणीय.

Evoke, v. t. आ-क्वे 1 P, आ-समा-कृष् 1 P. 2 उत्पद् C., जन् C. (जनयति); प्र-बुधू ए., प्रोत्सह् C., उत्तिब्द C.; 'his speech e. ed laughter 'तस्य वचः प्रहासाय वधूव, उपहासास्पदं जाते. =Evocation, s. आहानं. 2 Appeal, q. v

Evolve, ए. ी. वि-च्नु 5 U, उद्भिद् ए. 2 वि-स्तृ ट., प्र-सृ ट., वितन् 8 U. =Evolution, इ. उद्भेदः, विवरणं. 2 विस्तारः-रणं, प्रसारणं. 3 परंपरा, श्रेणी. 4 मूललाभः. 5 परिणामः; ' theory of e. ' परिणामवादः.

Evulsion, क. उत्पादनं, उत्कर्षणं, अवलुचनं. Ewe, क. मेषी, एडका, उरणी, अविला; ' e. 'क milk ' अविसोढं, अविद्रसं

Ewer, 8. कमंडलु:, कुंभ:, उदकपात्रं.

Exacerbate, v. t. प्र-कुप् c. उत्तिख c., क्रांधं उद्दीप् c.; See Enrage. =ion, s. प्रकोषणं-नं, क्रोधोद्दीपनं.

Exact, s. यथार्थ, यथातथ, ऋत, सत्य. 2 ञ्जन्ति, निर्दोष,ञ्जद्ध.•3 अवहित, अपमत्तः; oft. by विशेष in comp.; स्थलविशेष:, नरविशेष: 'e. place ', 'e. man &c. ' 4 सूक्ष्म, वि-शिष्ट. **5** निर्विशेष, समान. =v. t. बलेन ग्रह 9 U or आदा 3 A, बलाद् ग्रहु or निष्कृष् 1 P or आ-ह c., दा c. (दापंयति); oft. by causal. 2 बाप 1 A, अई c., उपपीद 10. -ion, s. बलाइ ग्रहणं or आदानं, नि-ब्कर्षः, टापनं 2 उपद्रवः, विष्ठवः, बाधा-धनं, उपपीडाः -ly, adv. यथार्थतः, यथावत्, यथातथं, तस्त्रतः, सम्यक्, सत्यं, सक्ष्मतयाः 2 नाधिकं, न न्यूनं; oft. by एवं; 'e. 80' एवमेव, अथ किं, तथैव; 'they two are e. alike ' नास्ति किमपि तयोरंतरं. -ness, s. याथार्थ्य, सत्यता, तत्त्वता. 2 सूक्ष्मता: 3 अव-धानं, अप्रमाद्ः.

Exaggerate, v. t. अतिक्षयेन-अत्युक्त्या वर्ण् 10 or कथ् 10; संवध् c. (Mr. 9), विस्तृ c. —ion, s. अत्युक्ति f., अतिक्षयोक्ति f., अति-वर्णन, वाग्रुपचयः, संवर्धनं.

Exalt, v. t. उक्षम् c. (नमयति), नी 1 P or प्राप् c., उकी 1 P, उच्छिट्ट c., उत्कृष् 1 P; उच्छपदै, प्राप् c. or अधिकह् c. (रोप-यति), उत्कृष्टपदै नियुद्ध 7 A, 10. -ation,

144

». उसति f., उच्छायः, उसमनं, उत्कर्षः, उज्जयदारायणं: 'self e. ' आत्मोत्कर्षः. -04, u. उन्नत, उच्छित, उत्कृष्ट, परम, उन्नैः: ' 🌣 place ' उन्ने: पदं: 'e. rank ' गौरवपदं: Sec Elevate.

Examine, v. t. परीक्ष 1 A, निरूप 10, अनु-संधा 3 U, विचर् c.. विमृश् 6 P. अवेक्ष, आ-पर्यान्सेच् 10. **2** निर्णी 1 P, निश्चि 5 U, परिच्छिद् 7 P. 3 अनुयुज् 7 A, प्रच्छ 6 P; मुग् $10~\mathrm{\AA}$, अन्विष् $4~\mathrm{P}$, चर्चा कृ $8~\mathrm{U}$, ज्ञा desid. (जिज्ञासते) 4 निरीक्ष, समीक्ष, परीक्ष, निरूप, दूशू 1 P, आ-अव-लोक 1 A, 10. -ation, इ. परीक्षा-क्षणं, विचार:-रणं-णा, निरूपणं, अनुसंधानं, अनुयोगः, प्रश्नः 2 आलोचनं, संदर्शनं, अवेकाः निरीक्षणं. ' judicial e. ' ब्यवहारदर्शनं. -er, ह. परी-क्षकः, विचारकः, अनुयोक्तृ 🐠 , प्राश्विकः.

Example, 8. उदाहरणं, निदर्शनं, दृष्टांत: ; 'for e.' यथा, तथाहि. 2 आदर्शः, प्रमाणं: 'follow an e. 'अनुकृ 8 U, प्रमाणं मन् 4 A, बर्त्म अनुगम् 1 P, पदमनुविधा 3 U, (पदमनुविधेयं च महतां). -Exemplary, a. प्रमाणी-आदर्शी-भूत, दृष्टांतयोग्य, प्रमाण-योग्य. 2 प्रशस्य, श्राघ्य: अनुकरणीय-करणाई. -ly, adv. प्रमाणवत्, प्रमाणिमव, दृष्टांत-रूपेण, अनुक्रणीयतया. -Exemplify, v, t. उदाह 1 P, दृष्टांतेन स्पष्टीक 8 U or प्रकाश c. or प्र-दुर्ह्य c. -lcation, ह. उदाहरणं, निदर्शनं, उदाहरणेन स्पष्टीकरणं.

Examinate, a. निजीव, विकेतन.2 निरुत्साह, भग्नोत्साह.

Exasperate, v. t. प्रकृप् c., संशुभ् c., राष्ट्र कु ५ ६ -, सं-रभू ६ (रंभयति), कोध उहीप ८ -ed, त. प्रकोपित, संरब्ध, जातामर्थ, इन्द्रमन्यु, प्रदक्षिकोध, संधुब्ध, प्रक्षोभितः -ion. ह. प्रकोपणं-नं, सरंभः, कोधोहीपनं.

Excavate, v. t. उत्खन् 1 P, निर्मिद 7 P or c., बिद 10. -ion, 8. विदारणं, उत्ख्वननं. 2 खातं, गर्तः-र्ता, रंध्रं, बिलं, सुषिरं ; 'e. underneath the ground ' min. -or. s खनकः, खातकृत् ...

Exceed, v. t. अति-इ 2P, अति-ऋम् 1U. 4 P; स सत्कारो मनोरथानामप्यभूमि: (8.7)' e. ed even my expectations '; आत-चा-गम् 1 P, लंघ् 1 A, 10; See Beyond ulso. 2 अति-शी 2 A, अति-भू 1 P; See Excel -ing, a. अतिशयिन, अतिरिक्त. आधिक, अतिरेकिन 2 अत्यंत, परम, पर, भूरि. सु pr., अति pr.; 'e. man's power अतिमानुषः ' e. written orders 'आजा-पत्रमुहंघयन्. -ingly, adv. अत्यंतं, नितांतं. एकांततः, अत्यर्थे, निर्भरं, प्रमाह, सुतरां, नितरां, प-नि-कामं, सातिशयं,अतिमात्रं,अतीव,अति-स, pr. -Excess, s. उत्कर्षः, गाढता, बाह- ल्यं, पाचुर्यं, उत्सेकः, अतिशयः, उपचयः, आधिक्यं, अतिरेकः, उद्देकः. 2 पौनक्क्त्यं. पुनरक्तता. 3 मर्यादातिकमः, अतिक्रमः, अ-त्याचारः, असंयमः, अवरिमितता. -lve, a. अत्यंत, अत्यधिक, अत्यर्ध, अतिमात्र, प्रगाद, पर, परम, सातिशय, निर्भर, उत्कट, नितात. अपरिमित, एकांत, अतिरिक्त, अतिग्रुब, तीबः gen by सु-अति-pr. -ively, adv. अत्यंते. सु-अति-pr., तीवं, बलवत्: See above.

Excel, $v.\ t.$ अतिशी $2\ A$, दूरी-अधः-अधरी-कू 8 U, विशिष् c.; अतिरिच्-विशिष् pass. (with abl. of person); अतिकम 4 P, अति-इ 2 P; oft. by जि 1 P, अभिuरा-भू 1 ^{P}, तिएस्क्कु, धिक्क, प्रत्याख्या 2 ^{P}, प्रत्यादिञ 6 P. -lence, s. विशिष्टता, उ-त्कर्षः, पकर्षः, अतिशयः, श्रेष्ठता, उत्तमता, संपद् f., 'e. of beauty ' रूपसंपद. 2 गुणोत्कर्षः, गुणविशिष्टता-प्रकर्षः. 3 गुणः, गुणवत्ता, परभागः, उत्क्रष्टगुणः, -lency, 8. उत्कर्ष:. &c. 2 देव:, महाराज:-भाग:. -lent, यः विशिष्ट, उत्कृष्ट, उत्तम, श्रेष्ठ, प्रम, अग्र, नरेण्य, पशस्यतम, प्रवर, गुणवत्, सारवत्, गुजोपेत: oft. by वर-विशेष-in comp., and by words like ऋषभः, पुंगवः, व्याजः, सिंहः, शाईलः, इंदः, पकांढः, उद्धः, तह्यजः, मतल्लिका, मचर्चिका, in comp.; पात्रविशेषः · e. receptacle '; 'e. cow ' गोमतल्लिका, गोतल्लजः, गवोद्धः, गोपकांडः, &c.; 'e. man' पुरुषर्थभः, पुरुषसिंहः, &c. -lently, adv. सुष्ठ, उत्तमं, सु pr.

Except, v. t. वृत्त् 10, परिवृत्त्, अप-वि-हा 3 P, त्यक्त् 1 P, अपास्त्र 4 U, मुच् 6 P. 2 ज्याद्भत c. (a rule &c.), संकच 1 P or c. -prep., -ing, वर्जियत्वा, विहाय, सुक्त्वा, अंतरा-अंतरेण (with acc.), विना (with acc., instr., or abl.), ऋते (with abl.); oft, by वर्ज, ब्यतिरिक्त in comp.; गौतमी-वर्जमितरा निष्कांताः (S. 4). 2 यदि न. -ion, हः वर्जनं, विवर्जनं, हानं, त्यागः, अपासन : 'with the e. of'; See (prep.) above. 2 अपवादः, व्यभिचारः ; 'rules have e.-s ' उत्सर्गाः सापवादाः : 'as general rules are limited (in scope) by e. s ' :अपवादैरिवोत्सुर्गाः .कृतब्यावृत्तयः (K. II. 27); 'that saying has no e. s' अष्यभिचारि तद्वचः (К. ए. 36), इति लोकवादः न विसंवादमासादयति (Mallinatha:); 'counter e. 'प्रतिमसवः, (तृ-जकांभ्या कर्तरीत्यस्य प्रतिगसवः 8. K.). 3 वर्जनीयं, वर्ज्यं. 4 दोषः, बाधः-धा, अपवादः ; take e. ' दोषं बहु ? U, (नात्र दोषं बही-ज्यति कलपति: S. 3); See Object. -ionable, a. बाध्य, परिहरणीय, वर्ज्य. -ional, a. असाधारण (जी f.), असामान्य, अपवाद्- भूत, अलोकिक (की f.); 'e.-ly sharp' अनन्यसाधारणं पद्यः.

Excerpt, v. t. 3g-a 1 P, निर्ह, संकल 10 (कलयति); 'e. passages ' चूर्णीक 8 U. −ion, 8. उद्धारः, उद्धतभागः, निर्होरः, श्रार्णे र

Exchange, v. t. वि-,नि-मे 1 A, प्रातिवा 1 P, 3 U, (तिलेम्य: प्रतियच्छति माषान्), प्रतिपण् 1 A, ब्यति-ह 1 P, परिवृत् c.; ' e. civilities ' सत्काराविनिमयं कु , by e. ing clothes ' वेषपरिवर्तनेन-व्यतिहारेण: अन्यो-न्यसंभिक्तद्रशां (Mal. 1) who e. ed glances with each other '.=s. विनिमय:, परि(री)वर्तः, परिवृत्ति ʃ , परिवर्तनं, नैमेयः, नि(वि)मयः, परिदानं, प्रति-दानं-पणनं, व्यतिहार: oft. by अन्योन्य or प्रति in comp.; 'e. of favours' अन्योग्योपकार:। ' e. of looks ' अन्योन्यद्वृष्टिपातः, परस्परा-लोकन ; 'e. of blows ' मतिचात: ; 'in e. for 'विनिमयेन, व्यतिहारेण, प्रतिवानेन. 2 भांह-द्रव्य-विनिमयः 🗦 श्रेष्टिचरवरं.

Exchequer, s. राजधनागारं, राजस्वकोषः ; 'chancellor of the e.' कोषाधीशः, कोषाचेक्षकः

Excise, v. i. राजदेयकरं-झूल्कं-निस्त्पू 10 or निर्ध 10 or स्था c. (स्थापयति), -8. राजस्वं, करः. जल्केः =101811, 8. करमिस्तपकः, जल्का-धिकारिन 🚧 , कराध्यक्षः, ग्रल्कग्राहः.

Excision, 8. उच्छेदः, कर्तनं, उत्पादनं, उद्ध-रणं, विनाशः

Excite, v. t. उत्तिब्द c., प्रकृप c., सं-षि-धुभ् c., उत्-सं-तप c., उद-दीप c.,उद्युक्त 10, उत्था c. (उत्थापयति), मोत्सह c., मचुद् 10, वृद с., प्रवृत с., संधुक्ष 10 (feelings &c.). 2 जन् ः (जनयति), उत्पद् ः, प्रबुध् ः; 'my curiosity is the moree. ed' gan-धिकतरमुपजनितं मे कौतुकं (Ka. 134); ' with anger e. ed ' संजातामर्थ, उद्दीपित-कीप oft by dat. with or without \; 'his speech c.-ed laughter' तहची हा-साय बभूव: See Lead to. -able, a. की-पन, उत्तेजनीय, सुलभकोष, कोधिल, शीघ-कोपिन, -ation, -ment, 8. उसेजनं, उत्तापः, उत्थापनं, प्रकापः, उडीपनं, संनापः-पनं, सं-,वि-,क्षोभः, संरंभः, चित्तोहेगः, चित्तो-त्तापः मनस्तापः, कोषोडीपनं, -ed, α. संरच्ध, भकोपित, शुर्ध, उत्तेजित, जातरोष, इद्धमन्यु, संतप्त; सं-वि-क्षोनित; 'in an e. mood' क्रोधावेशेन: रेखवर्श गत. 🏖 उत्पन्न, जात, जनित.=cr, ह. उद्दीपकः, उत्तेजकः, संक्षीभकः. Exclaim, v. i. आ-उत्-कुशू 1 P, उन्नै: युद्

10, तारस्वरेण वद् 1 P, आ-रद् 1 P, उच्चै: उदीर c. -Exclamation, हः उत्क्रोशः, आर-हनं, घोषणं-णा, उन्होः स्वरः, उद्गारः : ' e. of

Ĵoy ' हर्षनिस्तनः, हर्षोद्वारः.

Exclude, v. t. नि-मति-विष् 1 P, नि-अव-दर् 7 U, नि-बू c., ब्या-बूत् c., (त्रशब्द: पूर्वपक्षं च्यावर्तयति S.B.), बाध 1 A, निरस 4 U.2 बहिष्कु 8 U, निःसु C., निष्कस् C., निराकु, अपान्तक 6 P, क्यातिरिच् 7 P or c. 3 बुद्ध 10, त्यज् 1 P, वि-अप-हा 3 P, मुच् 6 P, अपास 4 U. -Exclusion, 8. निषेध:, व्यावर्तन, •याद्वत्ति fः, व्यतिरेकः, बाधः-धाः $oldsymbol{2}$ निरा-करणं, निःसारणं. 3 वर्जनं, व्युदासः, हानं: 'to the e. of ' विहाय, मुक्त्वा, अतिक्रम्य, उजिल्ला. -Exclusive, a, द्यावर्तक. निषेधक, निवारक, बाधक. 2 अनन्यसाधारण (णी f_{\cdot}); अनन्यसामान्य, अनन्यभुक्तः ' e. of 'विद्याय, वर्जियत्वा, मुक्तवा, हित्वा, रहित-हीन-in comp.; See Except. -ly, adv. अनम्यसाधारणं, केवलं, अन्यव्यतिरेकेण, ' I ame. thy servant ' अहं तवानन्यसाधा-रणो हास: (M. 4). =ness, ह, अनन्य-सामान्या भुक्ति 🗸.

Excogitate, v. t. चित् 10, परिक्रप् c.; See Consider. -ion, 8. चिंतनं, परिकल्पनं.

Excommunicate, v. t. (समाजात्) बहिच्छ 8 U, निराकु, अपास् 4 U, अंशू c., स्यू c., अपांक्तीकः 'one e. ed 'अपांक्तेयः, चहि-व्कृत: =lon, 8. वहिव्कार:, अपांक्तेयत्वं.

Excoriate, v. t. त्वचं-चर्म-उल्लिख 6 P or निर्भृष् 1 Por कुत् 6 Por छिद्द 7 P, नि-स्त्वची-कु 8 U. -ion, 8. त्वकूछेदः-भेदः, चर्मक्षति /.-विदारणं-उल्लिखनं-पहिनं.

Excortication, 8. निस्त्वचीकरणं.

Excrescence, 8. नांड:, विस्फोट:, शोफ: ; fleshy e. ' अधिमांसं, मांसापिंड:.

Excrete, v. t. उत्सुब 6 P, उञ्चा c., नि:स с.: मलोत्मर्ग क 8 U. -ion, -Excrement. 8. विष्ठा, उच्चारः, शकुत् n., पुरीषं, See Dung; 'e. and urine' विण्यूत्रं, मुत्रपुरीषं. =al, a. उच्चारित, अवस्कृत, उत्सृष्ट.

Excruciate, v. t. अत्यंतं व्यथ c. (व्यथयात) or बाद 1 A or संतप 1 P or c., प्र-मंबू 9 P. -ing, a. मर्मच्छिष्-स्पृश्, अर्हतुत्, प्रमाधिन, अतिब्यथाकर (रीf.), अतितीव, नितांतs. तीव्र-तिग्म-वेव्ना, कठिन. -ion, अतियातना.

Exculpate, v. t. (बोपात्-अपराधात्) वि-परि-धूप C.; वि-,मुच् 6 P or .., निर्दोषीक्ष 8 U, दोषं परि-म-मूक्ट 2 P or क्षत्य 10, ' he e. ed himself 'आत्मानं दोषमुक्तं चकार. -**≛तं,** a. निद्धोंष, निरंपराध, दोषशुक्त, वि-बुद्धः -ion, ह. दोषशोधनं-सक्ति तेन अपराध-क्षालन-मार्जन, &c. -ory, a. दोषप्रमाजेक-मोखक, दोषक्षालन (f. f.).

Excursion, s. पर्यटन, भ्रमणं, विहार:, वि-हरणे. 2 पथत्यागः-भ्रेशः, मार्गातिक्रमः, विच-लबं, उत्क्रमः. 🕉 अभित्र्यः, आक्रमः, आपातः- Excursive, a. भ्रमणशील, त्यक्तमार्ग. 2 स-

Excuse, v. t. क्षम् 1 A, सृष् 1 P, 10, सृष् 1 A, तिज्ञ desid. (तितिक्षते). 2 दोषाष्ट्र सृष् c. or शुप; 'e. a person' दोष-अप-राध-क्षम् (with gen.); 'e. a fine' दं अवस्क 6 P or सृष् 6 P; 'e. oneself' अप-व्यप-दिस् 6 P, उत्तरं दा 3 U, अपदेशं-छग्न-इ 8 U, आत्मानं विग्रच c.; 'e. ing myself on the ground of head-ache' किर:शूलस्पर्शनमपिद्शन (D. K. II. 2); 'e. me' प्रसीदृतु भवान्. -8. अप-व्यप-देशः, उत्तरं, निमित्तं, छलं, छवान् 1., विमोचनहेतुः. 2 दोषभालनं, पापशोधनं, क्षमाप्याभाना; oft. by हेतुः; 'under the e. of illness' अस्वास्ट्यहेतोः, अनामयापदेशेन. -less, a. निक्तर. 2 अक्षतन्य.

Execrate, v. t. ज्ञप् 1 U, आकु ज्ञू 1 P, गई 1, 10 A, अभिज्ञंस् 1 P. =ion, s. ज्ञापः, आक्रोज्ञः, अभिज्ञंसनं =Execrable, a. गई। गईणीय, अधम, नीच, See Accursed.

Execute, v. t. अनुष्ठा 1 P, सं-नि:-पद c., क 8 U, वि-धा 3 U, आ-चा 1 P, निवेह C., साध 5 P or c., निर्दृत् c.; 'e. thy business' स्वानियोगमञ्जून्यं कु इ. 2 इन् 2 P. ब्या-पद c., पाणदंडं-चेहदंडं-आदिशू 6 P,दंड 10; 'he was ordered to be e. e-d' तस्य वध-देह-दंड आदिष्टः, वध्यतामसौ इति आदिष्टं. -ion, ह. अनुष्ठानं, आचरणं, विधानं, करणं, संपादनं, निष्पत्ति-सिद्धि -f., मिर्वाहः-हणं. 2 घातः, हननं, हत्या, व्यापादनं, f place of e. वध्यस्थान-भूमिः f.; 'sentence of e.' प्राणदंड:, उत्तमसाहसं ≠ioner, 8. घातकः, मातंगः, उंडपाशिकः, बध्यापुरुषः, वधाधिकृतः -ive, a. निर्वाहक, निष्पादक विधायक, कार्यक्षम,अनुष्ठाननियुक्त, कार्यनिर्वाहक -or, ह मृतलेखाधिकारिन् m., (मृतस्य) उत्तरसाधकः.

Exegesis, 8. विवरणं, व्याख्यानं; व्याकरणं. -Exegetical, a. विवरणकृत्, प्रकाशकः

Exempt, v. t. सुच् 6 P or c., मोक्ष 10, वि-अव-सुक् 6 P, बृद्ध 1 P, 10; 'e. from fine' दंबादानं सम् 1 A; 'e. from taxes' करादानं अनुज्ञा 9 U.—a., —2d, a. सुक्त, बर्जिल, हीन, रहित; oft. by अ,निर्, वि, बीत, बत, in comp.; 'e. from pride' गतावलेप, बीतब्र्प, अवर्ष, &c.; 'e. from avarice' निर्मा, वितृष्ण, लोभरहित, &c. 2 अनाच्या, अवज्ञ. —lon, s. सुक्ति f., मोक्षः, वर्जेन, रहितत्वं, मोचनं, अभावः; oft- by अ or अन् in comp.; अनवलेपः 'e. from pride, इंडाभावः' 'e. from fine,' &c.

Exequies, See Obsequies.

Exercise, ६. प्रयोगः, व्यापारः, अनुहानं अवस्थानः, भिषेषणं, अभ्यस्तता आदृति र., चर्या. 3 व्यवसायः, धमः, चेहा, उद्योगः, व्यापारः; 'bodily e.' व्यापासः, परिश्रमः: 'materials for taking e.' व्यापासः, परिश्रमः: 'materials for taking e.' व्यापासः, परिश्रमः: 'military e.' रणिक्षा, अवाभ्यासः, उपासनं; 'usual e.' नित्यकुत्यं. =०. ७. उप-प्र-युक्त् 7 A, 10, व्या-पृ ८. 2 अभ्यस् 4 U; (सदा) आच्य् 1 P, अनुष्ठा 1 P, आन्नि-सेन् 1 A, अनुपरि-जील् 10; आ-यस् ८., व्या-प्य ८.; 'e. soldiers' जिल्ला हुन्यं. 'ए. व्याप्य प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त प्राप्त क्षाप्त क्षाप्त वा 3 U; 'e. oneself' व्यापम् 1 P, उद्यम्, व्यवन्सी 4 P, चेह्र 1 A; व्यापामं ज्ञिरारश्रमं-क्र 8 U. =ए. ं. परिश्रमं-व्यापामं-क्षार्त (Ka.76).

Exert, v. t. नि-म-उप-युज् 7 A, 10, इया-पू o., प्रवृत c.; 'e. oneself 'प्रयत् 1 A, जेष्ट् 1 A, उद्यम् 1 P, इयव-सो 4 P, प्रवृत् 1 A; 'e. one's utmost 'यावच्छक्यं प्रयत्.—ion, s. इयवसायः, उत्साहः, जेष्टा, व्यापारः, जेष्टतं, कर्मयोगः, यत्नः, उद्यमः, उद्योगः; See Attempt. 2 आयासः, अमः, परिश्रमः, कायक्रेशः-आयासः.

Exfoliate, v. i. परिपुद 6 P, विगल 1 P.

Exhale, v. t. उद्-गृ 6 P, उच्छुस् 2 P, निश्वस् , उत्क्षिप् 6 P, उद्दम् 1 P, निशुच्च 6. P उदीष् c., निगम् c. (गमयति), प्र-वा 2 P, निष्कृ 6 P, उद्दम् c. 2 (As water) आ-पा 1 P, उच्छुष् c., आचम् 1 P, बाष्पीकृ 8 U; 'trees e. ing fragrance' परिमलोद्गारिणः इक्षाः. -ation, s. उद्दारः, निश्वासः, उच्छुक्तिः, उच्छुक्तिः, निगमः, उद्दमनं, उत्क्षेपः. 2 बाष्पः, धूमिका, धूमः 3 बाष्पोद्गमनं, धूमोद्गरः

Exhaust, v. t. उत्-सं-श्रुप् c., आ-पा 1 P. 2 ञ्जन्याक 8 U, निःशेषीक, सर्वसारं ह 1 P, विरिच 7 P or c. 3 क्षि 1 P, क्षे c. (अप-यति), नशू c., ध्ययं-क्षयं-क्रु, अप-चि 5 U; 'bis wealth was e. ed in performing meritorious deeds' धर्मकर्माणि कर्वतस्तस्य धनक्षयः संजातः (P. v.1,); who had e, ed his whole treasure in gifts (charity)' निःशेवविश्राणितकोषजातं (R. v.1.). 4 सिद्धाः त, क्रम् ः (क्रमयति), अम् c., अव-सद् c., ग्ले c., (ग्ला-ग्ल-पयति: 'I feel o. od 'क्कांतोस्मि, अवस-कानि मे गात्राणि. -cd, a. शोबित, बिरिक्त, निःशेषीकृत. 2 शीण, अपचितः 3 आत, क्रांत, ।खब,अवतब, ग्लान. -ion, s. शोवर्ण. 2 अयः, परिक्षयः, नाज्ञः, व्ययः अपच्चयः. ᢃ सेदः, भ्रमः, क्रुमः, ग्लानिf., अवसादः, आंति-क्रांति -f. =less, a. अशय. अनाइय, आदिनाजिल्.

Exhibit, v. t. प्र-दृश् c., प्रकाश् c., निर्देश् 6 P, प्रकटीकु 8 U, प्रकटवात (D.), ध्रंबर् 7 P or c., ध्यक्तीकु, आविष्कु, प्र-सृ c. 2 (On the stage) प्रयुद्ध 7 A, 10, अभिनी 1 P; See Act.—er, s. प्रदर्शकः, प्रकाशकः.—ion, s. प्रदर्शनं, ध्यजनं, आविष्करणं, &c. 2 दृत्तिसाधनं, दृत्ति f. 3 अभिनयः, आविष्तंवः.—ioner, s. दृत्तिसुद्ध m.

Exhilarate, -ion, See Delight.

Exhort, ए. १. सोत्सुकं याच् 1 A or प्रार्ष् 10 A,उप-दिश् 6 P,अनु-शास् 2 P, प्र-संचुष् c. 2 आ-समा-श्वस् c.. प्रोत्सह् c., प्र-चुद् 10, प्रहृत् c., उन्नुज् 10, -ation, १. उपदेशः, उपदेशःचनं, सोत्सुकपार्थना, प्रवोधनवाक्यं. 2 प्रोत्साहनं, प्रेरणं, प्रचोदनं, उत्तेजनं, प्रबोधनं, समाश्वासनं, प्रवर्तनं. -ative, -atory, a. प्रवेधक, उपदेशक. -er, १. उपदेशकः, प्रयोधकः.

Exhume, v. t (शवं) उत्खन् 1 P. -ation, s. उत्खननं

Exigence, -cy, 8. आवहयकत्वं, अपरिहा-यत्वं, अवहयपयोजनं-कार्यः 2 अवसरः, प्रस्तावः, समयः, कालः. 3 आपद्-विपद् र्रः, संकट-कष्ट-समयः-कालः, विपत्समयः, क्रुच्छ्रं-कष्टः-ष्टं, दुर्गति /. -Exigent (eant), a. अपरिहार्यं, आवहयकः

Exiguous, a. तन्तु, अल्प.

Exile, ए. t. प्र-निर्-षि-वस् ८. प्र-वज् ८., (स्ववेशात) निः-स् ८., अपाकु 8 U, बाहिष्कु.

-ह. वि-प्र-वासः-सनं, प्रवाजनं, 2 प्रवजनं, सूरसंस्थिति f., विनामनाविधिः; 'to go into १.' प्रवज् 1 P.

दंशंडर, ७. i. जू 1 P, वृत् 1 A, विद् 4 A, अस् 2 P; जन् 4 A, उत्पद् 4 A. 2 जीव् 1 P, प्राण् 2 P. 3 स्था 1 P, प्रवृत्, आस् 2 A. = sncc, ३. अस्तित्वं, सत्ता, सर्वं, अवस्था, भावः, सद्भावः, संभवः, वर्तनं. 2 जीवितं, जीवनं, वृत्ति f., प्राण-असु-धारणं, 'worldly e. ' संसारः, भवः. = ent, a. सत्, विद्यमान, वर्तमान, जीविन्, ' self-e. ' आत्मभूः, स्वयंभूः.

Exit, s. निष्क्रमः,-मणं, निर्पाणं, अपक्रमः, अपममः, निर्गमः. 2 (In dramas) निष्क्रांत a.; 'exeunt omnes' निष्कांताः सर्वे.

Exodus, क लिगेमः वहिर्गमनं Ex-officio, adv अधिकारवज्ञात्.

Exonstate, v. t. Exculpate, a. v 2

Exorable, a. अनुनेय, प्रसादनीय, सात्वनीय; ' not e. ' निरद्धकोश.

Exorbitant, u. अमर्योद, अमित, अंपारीमित, अतिरिक्त, सातिशय, आतेमात्र, अस्याधिक, See Excessive. =Exhorbitance, су, 8. अतिरेकः, मर्यादातिक्रमः, उदेकः, आधिक्यं

Exorcise, v. i. (यूतं) दूरीक 8 U, निःख् c., भूतावेशाव् सुख् c. -Exorcism, s. भूतापसारणं.

Exordium, ह. प्रस्तावः, वाङ्ग्सुखं, आसुखं, मुखवंधः, उपोक्ष्यातः.

Exoteric, a. साधारण (जी f.).

Exotic, a. विदेशीय, विदेशज, अन्यदेशोद्धव वैदेशिक (की f.)

Expand, v. t. विस्तृ c., प्र-वृधू c., वि-सन् 8 U, प्र-वि-स c., 'e. itself "' स्थाप 5 P, ब्यज्ञ 5 A. 2 वि-वृ 5 U, प्र-वि-काञ्चे C., प्रपंचियति (D.). 3 (As flowers &c.) विकाश c., विकस c., भिद्र 7 P or c., स्फुट् ८., वि-स्फुर् ८. (स्फारयति). 🗝 🕡 वि-प्र-सु 1 P, प्र-, हुध् 1 A, pass. of roots above. 2 विकस 1 P, स्फ्रद 6 P, फुल 1 P, भिद् pass.; See Blossom; विस्का 6 P; 'whose boyhood gradually $\mathbf{e}\mathbf{d}$ into youth e. (manhood) कमाद्यीवनभिक्षशैशवः (R. iii 32); 'with his eyes e. ed through joy ' हर्षोत्फुलनयन:. 3 विजूंभू 1 A. -Expanse, ६. घ-वि-तान:, प्रसर:, विस्तार:, आभागः, (आभागस्तपावनस्य S. 1); 'in the e. of ocean 'विस्तीर्ण सागरे, 'in this e. of universe ' महात जगज्जाले. =lon, s. विस्तारः, प्रसारः, वितिति f., प्रसरः, विस्तरः, प्रसरणं, ब्याप्ति 🗗 2 प्रपंचः, विवरणं--ive, a व्यापक, वि-प्र-सारिन, विस्तारिन्; विसृत्वर, विसुमर-

Ex parte, a. एकपक्षीय.

Expatiate, v. i. Enlarge (upon), q. v. 2 परिश्रम् 1, 4 P.

Expatriate, See, Exile.

Expect, v. l. अपेक्ष् 1 A, उद्कृत् 1 P; आइंस् 1 A, उद्कृत् 1 P; आइंस् 1 A, उद्कृत् 1 प्रति-पा c. (पालपति). प्रति-इष् 6 P, प्रतिक्ष (wait for); 'I am e. ing my brother' मम आतुरागमनं प्रतिक्षे; बत्मे अवलोक्तयामि (Ka. 220): सक्षी एव त्वां प्रतिच्छति (V. 2).—ant, a. अपेक्षिन, अपेक्षक, प्रत्याशन, आकांश्विन, सप्रत्याश-—ation, 's. अपेक्षा, आशा. प्रत्याश, उद्देशिणं, आइंसा, प्रतिच्छा, प्रतिक्षान, उद्देशिणं, आइंसा, प्रतिच्छा, प्रतिका, 'ed. a. अपेक्षित, आकांश्वित, समर्थित, तर्कित; 'un-e. call' अतर्किताक्कानं.

Expectorate, v. t. (श्लेष्माणं) उद्गृ 6 P or निःस c., निष्ठित् 1, 4 P. –ion, s. निष्ठचित f., निष्ठीवनं, श्लेष्मोद्वारः.

Expedient, a. युक्त, उचित, योग्य, उपर्वक, उपयुक्त, हित, हिताबह- - उपायः, क्ल्यः, सावर्ग, वति f., उपक्रमः, उपकर्ण, योगः, अवः, वदु सुवाः 'six 6. १. अप, ado 148

युक्तं, उपपक्तं, यथोचितं.=Expediency,-ce, ३. औचित्यं, युक्तता, उपपात्ति रि., उपयोगः, हितावहत्वं.

Expel, v. t. Exile, q. v. 2 निष्कस् ८., बहिष्कु 8 U, अपा-निरा-कु, नि:स् ८., अप्ध्वंस् ८., निर्धु 5, 9 U; See Drive, Dispel. 3 (From society) अपपात्रयति (D.), अपांक्तीकु 8 U. -led, a. निष्कासित, अवकुष्ट, अपध्वस्त, निर्धृत, धिक्कत--Expulsion, s. अपसारणं, निष्कासनं, निराकरणं; विवासनं, प्रवाजनं

Expend, v. t. व्यय् 10 (व्ययपति), उत्विस् ६ P, त्यव् 1 P, वित-युद्ध्य 7 A, 10, प्र-उप-युद्ध्य 2 क्षि 1 P, के c. (क्ष-प्रयति), अप-चि 5 U, क्षयं-व्ययं-क 8 U. -Expense, Expenditure, s. व्ययः, विसंगः, उत्सर्गः, त्यागः, विनियोगः, घनत्यागः, व्ययः, अर्थोत्सर्गः. 2 क्षयः, अपन्ययः, अपव्ययः, अर्थोत्सर्गः. 2 क्षयः, महाई-चं, वहुव्यय, बहुव्ययसाध्य, महासूल्य. -ively, adv. बहुव्ययेन, बहुसूल्येन.

Experience, v. t. अनुभू 1 P, उप-सुक् 7 U, अज्ञू 5 A, प्राप् 5 P, आसद c., ज्ञा 9 U, बिद् 2 P, परीक्ष्म 1 A. 2 Suffer, q. v. \Rightarrow s. अनुभवः, परीक्षणं, चेद्नं, प्रतीति f., ज्ञानं, बोधः, भोगः, सुन्ति f. 2 बहुद्दित्वं, अनुभवजन्यं ज्ञानं, बुद्धिपरिपातः. 3 अभ्यासः, आचरणं. -ed, a. बहुद्दित्तं, अनुभविन्, बहुद्दुरुवन्द, परिणतमज्ञ, पक्षबुद्धि, बहुद्दुष्ट, सानुभव, 'I am an e. teacher (of the art)' द्त्तप्रयोगोस्मि. (M. 1).

Experiment, ह. प्रयोग:, परीक्षा-क्षण, अनुभव:.

-v. t. परीक्ष् 1 A, अनुभू 1 P; प्रयुक्त 7 A,
10. -al, a. अनुभवलन्ध-प्राप्त, अनुभृतिमृल.
2 परीक्षक, परीक्षार्थ कृत. -ally, adv. परीक्षणार्थ, अनुभृत्यर्थ. 2 परीक्षापूर्व, अनुभवनभवात. -cr, -alist, s. परीक्षक:.

Expert, a. दक्ष, प्रवीण, पह, विज्ञ, निपुण, खतुर; विवृ-ज्ञ in comp.; विज्ञक्षण, विशारद; See Skilful. -ly, adv. सपाटवं, स-कोशलं. -ness, s. पाटवं, कोशलं, नेपुण्यं, दक्षता, लाववं, विज्ञता, विद्यासता, &c.

Expiate, v. t. वि-सं-परि-सुप् c., निष्कु 8 U, निराकु, शम् c. (शमयति), अपाद्धद् 6 P, प्रमुख् 2 P or c., प्रायश्चित्तेन पू 9 U or सुख् c. or शुप् c., पापनिष्कुति कृ. =ion, s. शोध-नं, पावनं, पायश्चित्तं, पापनिष्कुति f.-नाशनं-विद्युद्धि f. -क्षालनं-मार्जनं, शुद्धि f. =ory, a. पावन, पापनाशक-शन, अधमयण (णि f.), विशोधक, पापप्न (शि f.).

Expire, v..t. निश्वस् 2 P. श्वासं उत्शिष् 6 P., or निर्गम् v. (गमर्यातः) 2 उद्-मृ 6 P; See Exhale. -v..t. प्राणान् हा 3 P or त्यव्य 1 P. मृ 6 A. उत्कांतवायु a. भू, उपरम् 1 P. संस्था 1 A: See Die. 2 समाप् pass., अवसो pass., निवृत् 1 A. विरम्, अवस् रू 1 P. क्षि pass. -ation, -y, s. प्राणत्यागः; निश्वासः सनं, उपरमः 2 निवृत्ति f, समापि f., विरामः, अत्ययः, क्षयः, अंतः, अवसानं, शेषः, विच्छेदः. -ing, a. कंटगतप्राण, आसक्तमृत्यु, सुमूर्यु.

Explain, v. t. व्या-व्या 2 P, व्याचक् 2 A, निरूप 10, विवृ 5 U, द्यान् c., व्यंक् 7 P or c., स्फुटी-विशदी-कृ 8 U, व्या-कृ, प्र-वच् 2 P, प्रकाश् c., स्पष्टीकृ, प्रबुद c. 2 वर्ण् 10, कथ् 10, प्रवर् 1 P, प्रकृत 10. - or, s. व्या-व्यानृ m., प्रकाशकः, प्रवन्नृ m., वादिन् m. - Explanation, s. व्याव्यानं, विवरणं, व्याकरणं, प्रकाशनं, स्पष्टीकरणं, विवृत्ति f., निरूपणं. 2 समाधानं, शोधनं. - Explanatory, ध. अर्थव्यंजक-योतक-प्रकाशक, वाचक, विवरणकृत.

Explicate San Explain

Explicate, See Explain.

Explicit, a. स्पष्ट, ज्यक्त, परिस्फुट, भिकार्थ, सुप्रकाश. - y, adv. ज्यक्तं, स्फुटं, स्पष्टं.

Explode, ए. i. महाशब्देन विद्-विभिद् pass., महाशब्देपूर्व स्फुद 6 P or विदल् 1 P. -ए. t. कर्कशनिस्वनेन निंद् 1 P or असंतोषं दृश् c. or सूच् 10. 2 निरस् 4 U, खंडू 10, विद्यू ए.,अपा-कु 8 U. -Explosion, इ. स्व्यू संगः-स्थोटनं, महाशब्दपूर्व विदारणं. -Explosive, य. शिवदाहा, विदारणंशीलु

Exploit, 8. पराक्रमः, अवदातं कर्मन् गः आश्वर्य-अद्भत-कर्मन् गः, विक्रमः, विचेष्टितं.

Explore, v. t. अन्विष् 4 P, निरूप् 10, सूग् 10 A, निरीक्ष् 1 A, अनुसं-धा 3 U, मार्ग् 10. -atlon, s. अन्वेषणं, निरूपणं, मार्गणं, जिन्जासा. -er, s. अन्वेष्ट्र n.

Exponent, s. (In mathematics) unitai

=a. प्रकाशक, द्योतक.

Export, v. t. विदेशं नी 1 P or प्र-हि 5 P,

बहिदेशं पेर् c. or वहु 1 P or c. =s. निर्गतं

द्रव्यं-भांडं. =ation, s. विदेशनयनं, निर्गमनं

Expose, v. t. (lit.) उच्छद् 10, अपा-बू 5 U,
विवक्षीक 8 U. प्रकाश c.. प्रवश c. 2 व्य

दिवस्त्रीकु 8 U, प्रकाशू ८, प्रदृशू ८. 2 व्य-क्तीकु, प्रत्यक्षीकु, आविष्कु, सत्यस्वस्यं आ-

Gen: See Explain also. 3 (Make liable) पद्यं नी 1 P or 😮 8 U, स्थानं-आस्पर्व क; 'e. ed yourself to trouble' अवतात्मा क्रेशस्य पदमुपनीतः (S. 1); 'e.ed to the charge of cowardice ' and इति वाच्यतां गतः-,दोषपात्रं जातः : ' e. ed to hundreds of calamities ' व्यमनज्ञत-इारव्यतासुपगता: (Ka. 107); 'e. to contempt 'तिरस्कारस्थानं कु: 'e. to the sun' आतपे दा 3 U or ह्युष् c., आतपाय उज्झ् 6 P; 'e. for sale 'क्रयार्थ प्र-स c. -ed, a. अनाच्छादित, अनावृत, &c.; 'e. d for sale' क्रटयः -ition, 8. विवरणं, व्याख्यानं, प्रका-जनं, स्पष्टीकरणं, -ltor, & विवृतिकारः, वृत्ति-कार:. व्याख्यात m., अर्थप्रकाशक:. -ure, 3. विवात f., प्रदर्शनं, प्रकाशनं, श्यक्तीकरणं, स्वस्त्याचिष्करणं ' e. to heat ' आतपलंघनं: (S, 3).

Expostulate, v. i. पत्यावि झू 6 P, (अप-धात्) व्यावृत् ८., निवारियतुं-नियंतुं उद्यस् 1 P or प्रयत् 1 A; See Dissuade. -ion, ४. प्रत्यावेदाः, निवर्तनवाक्यं, निषधः, निवा-रणं, प्रवोधकस्त्रनं-

Expound,-er, See Explain,-er.

भिकार्थ, असंदिग्ध: 'in e. terms' भिकार्थ, स्पष्टं, 2 विशिष्ट. = अ. (Messenger) जंघा-कारिकः, जांधिकः 2 जंघालः, अतिजवः, म-जविन-बोगिन् मः, जवनः, त्वरितः, तरस्विन् m. =v. t. ह्यंब्र 7 P or c., आविष्कु 8 U. पक्षश् c., सूच् 10, द्वात् c., प्रकटीका, निर्दिश 6 P, लक्ष्र 10, मकटयति (D.). 2 बच्च 2 P. उच्चर c., उदीर c. कथ् 10, शंस्त्र 1 P, वट 1 P, उदाह 1 P, व्याह, आ नि-विद c., रूपा 2 P, प्रकाञा ः, श्रूप् c., ज्ञा c. (ज्ञाप-पति), अभि-धा 3 U; 'e, oneself ' मनो-गतं शंस, बाचं उदीइ; 'e. by gesticulation' नद् 10, निरूप् 10, सुख, अभिनी 1 P. 3 निष्पीद्ध 10, निष्कृष् 1 P, निर्दूह 2 U, निर्द्ध 1 P.-ion, 8. हयंजनं,पकाशनं,बंधिन , आ-नि-वेदनं, ज्ञापनं, आविष्करणं, कथनं, उदाहार:-हरणं, रूपापनं. 2 निष्पीहनं, निष्कष्णं 3 वदनं, आस्यं; 'he had a smiling e.' हास्यवदन आसीत्; 'wore an angry e.' कुपित इव बभी. 4 वचनं, उक्ति ʃ : वाक्यं. पदं, जञ्दः, वचस् ग-, वाच् f.; 'authoritative e. ' आप्तवचनं, प्रमाणं- f 5 रीति f., मार्गः, पद्धति-सरणि -f. -ly, adv. स्पष्टं, व्यक्तं, परिस्फुटं, भिकाधि. -ive, a. व्यजकं, वासक, सुस्रक, धोतक, अभिधायक, गमक क्रोंक. 2 सार्थ, साकूत, पूर्णार्थ, अर्थव -ively, adv. सार्थ, साकूत, 2 स्पष्ट, सुक्य नं मिलार्थ, परिस्कुटं, र्यजकतयाः •iveness, ·8· व्यंजकत्वं अर्धवत्ता, साकृतता

Expropriate, v. t. See Dispossess. Expugn, v. t. (दुर्ग) लघु 1 A, 10, वशीह

8 U, आक्रम् 1 Ü, 4 P, बि-जि 1 A. Expunge, v. t. बि-,लुप् c., ज्या-अप-मृद्ध 2 P or c., ज्यासुद्दा 6 P or c., उच्छित् 7 P, विनद्दा c. =Expunction. s. बि-,लोप:, ज्यामर्थ:, उच्छोद:, नाताः.

Expurgate, v. t. पू 9 U, शुक्र c., पविज्ञीक 8 U. =ion, s. पावनं, शोधनं =ory, a. पावक-न

Exquisite, a. अस्युत्तम; विशिष्ट, उत्कृष्ट, प-रम; See Choice; 'e beauty 'अतिमनो-इरं-अतिरम्यं-लावण्यं; 'e. delight' परमानंदः: 2 स्क्ष्म. 3 तीक्ष्ण, तीव, उग्न (of pain). --ly, adv. परमं, उत्तमं, आति-परम-incomp. --ness, s. विशिष्टता, उत्तमता, &c.

Exsiccate, v. t. शुद्ध c., उच्छुष् c.; See Dry. -ion, s. उच्छोषणं, ज्ञोषः. -ive, a. ज्ञोषक.

Extant, a. विद्यमान, उपलब्ध, वर्तमान-

Extemporary, -raneous, a. तत्क्षपकुत, अचितितपूर्व, अयत्नकृत, अकल्पितपूर्व. 2 भस्तावोपयुक्त, समयोचित. -ly, Extempore, adv. पूर्वचितां विना, अयत्नपूर्व, पूर्वकल्पनां विना.

Extend, v. t. तन् 8 U, वि-म-°; विस्तृ-स्तृ 5, 9 U or c., я-स c., зяг-чы 1 Р, яч с., दीर्घीक्त 8 U, प्रथा 10. 2 प्रदा 3 U, वित् 1 P. =v. i. वितन्-विस्तृ pass., स्थाप् 5 P; प-रह 1 P, आयम् pass., प-स-सप् 1 P, प्रथ-होद् 1 A, हत् 1 A; the age of man e. ed to 10,000 years ' दशसहस्रवर्षायुवी नरा आसन्; ' e. as far as ' ex. by आ with abl. or in comp.; 'whose sovereignty of the earth e. ed as far as the sea ' आसम्बद्धितीज्ञानां (R. 1. 5). -Extension, 8. विस्तारः, वितति f-, विस्तृति f_{ij} आयामः, प्रसारणं, प्रसरः, श्याप्ति $f\cdot$, विस्तीर्णता. $oldsymbol{2}$ वृद्धि $f\cdot$, प्रपं $oldsymbol{a}$ ः, विपुलता. ≖Extensive, a. विस्तीर्ण, विपुल, पञ्चर, विशाल, पृथु, आयत, असंबाध, महत्. 2 व्यापक, व्यापिन्. - y, adv. बहुकाः, अचुरं, अतीव, अतिमात्रं, बाहुल्येन, भूयसा. =11ess, s. विस्तार:, &c. -Extent, s. विस्तार:, आयामः, आभोगः, विशालता, आयति f., परिणादः. 2 परिमाणं, प्रमाणं, ' the city is 100 yojanas in e. ' विस्तीर्णा योजनशत पुरी; 'to a great e.' अतिमात्रं, अतीव; 'to some 6. ' कियताप्यंशेन, स्तोक, ईवत, मनाकु; 'to such e. ' एतावत्, इयत्; 'to the fullest e. ' सर्वीज्ञेन, सर्वधाः wbat e. ' कियत्ममाणं, कियत्पर्यतें.

Extenuate, v. t. Emaciate, q.:v. 2 लघ-यति (D.), ऊन् 10, च्ह्रम् ८., अल्पीकु 8 U, लघुकु, शस् ०. (शसयति), मक्षळ् 10, मञ्चळ 2 P (a crime &c.). -ion, क उपज्ञमः, लयकरणं. 2 पापमाजनं प्रकालनं.

Exterior, a. बाह्य, बहिःस्थ, बहिर्भव; gen. ex. by बहिः in comp. — बहिराकारः, बाह्याकारः, बाह्यरूपं. 2 बाह्यभागः, बहिद्देशः-भागः.

Exterminate, -ion, See Eradicate, -ion. Extern, a. बहिर्वातिन.

External, a. बाह्य, बहिर्भव, बहि:स्थित-वर्तिन, बहि: in comp.; ' without e. aid ' विना बाह्यसाधनं, बाह्योपाधिं विना. -ly, adv. बहि:, बाह्यतः.

Extingulsh, v. t. निर्वा c. (वापयति); प्रउप-शम् c. (शमयति) (as thirst &c.)
2 वि-नश् c., वि-छुप् c., अव-उत्-सद् c.,
उच्छिद् 7 P. =ed, =Extinct, a. शांत,
निर्वापित, निर्वाण. 2 नष्ट, उच्छिम, छुप्त,
निर्मात, भीण, अवसम्भ, निष्टुन्त; 'his family
became e.' स निर्वशो जातः; 'almost e.'
निर्वाणभूषिष्ट; 'to become e.' शम् 4 P,
निर्वा 2 P. =ment, =Extinction, s. निर्वाणं,
निर्वापणः 2 उच्छेदः, विलोपः, विनाशः,
गंहारः, भयः; 'final e.' निर्वाणं, मोक्षः;
'e. ot family' कुलोच्छेदः, निर्वशतः.
Extirpate, See Eradicate.

Extol, v. t. वर्ण 10, कृत 10, प्रशंस 1 P, श्लाच 1 A, स्तु 2 U, प्र-वि-ख्या 2 P; See Praise. —ler, 8. प्रशंसक:, स्तावक:.

चार, क. प्रशंसका, स्तावका:

Extort, v. t. बलात्-अन्यायेन आदा 3 A or
ग्रह् 9 U, दा c. (दापयित), आहु c., निष्कृष्
1 P, बाधित्वा ग्रह्;वार् 10, उपपीड 10 =er,
—ioner, s. बलेन प्रस्वापहारकः, वाधकः,
औपिकः, उपपीडकः, उपदिवन m. —ion,
बलादादानं, अन्यायेन परस्वापहरणं, उपद्वाः, बाधः-धा, बलात्कारः, विफ्रवः. 2 हठः,
बलं; 'by e.' बलात्, अन्यायेन, प्रसमं, प्रसद्य.

Extra, a,s. अधिक, अतिरिक्त, अति pr.; (in
comp.) ex. by व्यतिरिक्त, भिक्त, अधिक,

comp.) ex. by suffice, भार pr.; (111 comp.) ex. by suffice, भिन्न, आधिक, अतिरिक्त.

Extract, v. t. निब्कृष् 1 P. आकृष्, नि:-उद्-

हर्गाहरा, ए. र. निष्कृष् 1 P. आकृष्, नि:-उद्-ह 1 P, उद्-ग्रह 9 P; निर्दृह् 2 U, निष्कृष् 9 P, नि:-सं-पीड् 10 (by squeezing); निर्गम् ८. (गमयति), उत्पद् ८. -% रसः, निषासः, निर्पृहः, सक्षायः, निष्कर्षः, उद्धारः. 2 सारः, संग्रहः, संक्षेपः, उद्धातभागः, निष्कर्षः, पिंडितभागः. -ion, १. निष्कर्षः-र्षणं, उद्धरणं, निर्हरणं. 2 कुलं, बंशः, उत्पत्ति री., अन्यः, जन्मन १०. संभवः, उद्धवः; 'of high e.' अभिजात, महाकुलं, कुलीन; 'of royal e.' राजवंश्य, राजकुलमसूत.

Extra-judicial, a. च्यवहारविषयातिकांत. Extra-mundane, a. अतिसंसार, लोकवाह्य. Extra-mural, a. दुर्गवहिर्वार्तेन.

Extraneous, a. बाह्य, बहिर्भव. 2 भिन्न, असंगत, व्यातिरिक्त, विदेशीय, असंबद्ध.

Extraordinary, a असाधारण (शी.), लाकोत्तर, असामान्य, अलोकसामान्य, अलोकसामान्य, अपूर्व, अद्भव, चित्र, अद्भव, बिलक्षण, आधर्य. =ly, adv. अपूर्व, अद्भुतं, चित्रं =ness, s. बैलक्षणं, आश्चर्यत्वं, लोकोत्तरता

Extravagant, a. अतिब्ययपर, अतिमुक्तहस्त, ब्ययशिल, अभिनव्यय, अतिब्ययिन, 2 अनिपंत्रण, अमर्याद, अपिरिमित, मर्यादातिकामिन, उत्कांतमर्याद, अपिरिमित, मर्यादातिकामिन, उत्कांतमर्याद, ब्राप्त, सातिशयं, अमितं, मरातिशयं, अमितं, ब्राप्त, असितं, ब्राप्त, असितं, ब्राप्त, असितं, मर्याद्वातिक्रमः, अनेतक्रमः, अतिथशः, अमितता, अत्याचारः, नियमोहंचनं.

Extravasated, a. शिरा-नाडि-यहिर्गत -Extravasation, s. (Of blood) रक्त मोक्षण, रक्तनिर्गम:.

Extreme, a. पर, परम, निरितिशय, अत्यंत, महत्, अति pr.; 'e. limit'; परमावधिः. 2 बाह्य. 3 अंत्य, अंतिम, शेष in comp. =.., -ity, s. परा कोटि र्रि-काष्टा, अत्यंतता, अतिभूमि र्रि-, परमावधिः, आतिशयः. 2 अंतः तं, पारः, पर्यतः, अग्रं, पांतः, सीमन् र्रि-, अवधिः, उत्तमावधिः; 'thus is the e. of delightful things' इयं प्रीतिजननानां सीमांतलेखा-परिसमाप्तिः-अवसानभूमिः (Ka. 124), 'e. s are ever:bad' आति सर्वत्र वर्जयेत्- 3 विषमावस्था, अतिकुच्छं, अत्यंतक्रेशः-दुःखं, दुःस्थिति र्रि-, दुदंशा, कष्टावस्थाः -ly, adv. अत्यंतं, अतिभूशं; See Exceedingly.

Extricate, v. t. उद्ध् 1 P, सुच् 6 P or c., मोक्ष 10, परि-, त्रे 1 A, रक्ष 1 P, सं-उत्-नि:-तृ c. =ion, s. उद्धारः, विमोचनं, सुक्ति f., मोक्षः-क्षणं, निस्तारः, त्राणं, रक्षणं

Extrinsic,-al, a. बाह्य, बाहर्भव, असहज, आगंतुक (की f.). -ally, adv. बाह्यतः, असहजं

Extrude, v. t. उत्स c.; See Drive.

Extuberance, ३ अधिमासं, गंडः, स्फोटः, श्वयथुः

Exuberant, a. प्रजुर, बहुल, समृद्ध, स्पीत, परिपूर्ण, उदिक्त, अतिरिक्त, भूरि, पुष्कलं, उ-त्सिक्त. -ly, adv. प्रजुरं, बहुशः, बाहुल्येन.

Exuberate, v. i. प्रजुरीभू Î P, दृष् Î A, समुष 5 P Exuberance, s. प्राचुरी, समु- द्धि f.; स्पीति f.; उद्देक:, उपस्यः, दृद्धि f. अतिशयः, आधिक्यं; 'in e. of joy r हर्षिनिर्भरं-

Exude, v. i. प्रस्तु 2 P, स्वव् 1 A, 4 P; स्वेद इव प्रस्तु 1 P or निस्पंद् 1 A. =v. t. (स्वेदं) निःश्च o. or निःश्च c. 2 उद्य-पृ 6 P, उद्यम् 1 P, निष्ठित् 1, 4 P. =ation, s. प्र- स्मदः, स्वेदः, स्वेदसादः 2 स्नदः-चणं, स्यंदनं, निर्धासः, स्नादः 3 निष्ठीयनं, उद्गरः, उद्गमनं. Exulcorate, v. t. ज्ञणं उत्पद् c., सतं क् 8 U; क्षण् 8 P. -ion, s. ज्ञणोत्पासि f., अतीत्पादनं.

Exult, v. i. प-मुद् 1 A, उत्सिख् pass, अत्यंतं आनंद् 1 P or हृद् 4 P or उल्लस् 1 P. =ant, a. उत्सिक्त, प्रसुद्धित, प्रसम्हृष्ट, उल्लस्ति, सगर्व, उन्मक्त, सद्र्प. =ation, s. प्रमोदः, उत्सेकः, उल्लासः, परमानंदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, परमाहृदः, स्वरं, स्वरं, स्वरं, स्वरं, सर्वं, सर्वं,

Exuviac, . निर्मोक:.

Eye, 8. चक्षुस् n., वि-,होचनं, नेत्रं, नयनं,आक्षे n., हुन्f., हृष्टि f., ईसणं-णा, हुना. 2(View) gre f.; 'in the e. s of the public 'लोकदृष्ट्याः 3 रंधं, छिदं. 4 Bud, q. v.; 'corners of the e. ' अयांग:-गं, म-यनोपांतः; 'mind's c.' ज्ञानचश्चस् यः, मनोमधं ज्ञानं ; ' before one's e. s ' समक्षं, सा-क्षात्, प्रत्यक्षं-क्षतः; oft. by पश्यत्; ' before my very e. s 'पश्यतोपि मम; ' in my e. s ' मम दृष्ट्या, मां प्रति -v. t. निरीक्ष्(1, A), आ-अव-लोक्स (1, A), हुङ्ग् (1, P)See See, 'e. pupil ' तारा, कनीनिका, ता-रका : 'e. beam ' नयन-दृष्टि-पात:; 'e.drop ' नेत्रजलं, बाष्पाचदुः. अशु n.; 'e.--brow 'भू:, भूरत: 'e.-glass 'उपनेत्रं-नयनं: ' e.-lash ' पक्ष्मन् n.; ' e.-let, e.hole'' गवांक्षः, छिद्रं, रंधं; 'e.-lid 'नेत्र-नयन-च्छदः; 'e. reach (shot)' चक्कवि-षयः, नयनगोचरः-रं, दृक्षधः; 'e.-sore' अक्षिञ्चलं, चक्षःपीहाः अक्षिगतः, द्वेष्यः: ' I am an e. sore to him ' आक्षगतोहमस्य: ' e.-wink ' नयनसंज्ञा-संकेतः, कटाक्षः, ' 🥙 witness ' प्रत्यक्षसाक्षिन् ル , दक्षिन् m., साक्षाइ द्रष्ट m -less, a. चश्चहीन, अनयन, ट्टाप्टिविकल. 2 अच्छिद्र.

Eyot, s. लब्रुहीएं.

F.

Fable, १. कथा, आरूपायिका, उपारूपार्म, कल्पितकथा, पुरावृत्तारूपान, प्रवेधकरूपना. -ए. १.
मनसा करूप् ए. ठा रख् 10 ठा सुद्ध, 6 P.
-Fabulous, ८. ऐतिहासिक (की f.), कथानिवद्ध, आरूपानकीर्तिन. 2 अठीक मन:काल्पित, मनसा स्टष्ट, काल्पनिक (की f.,)
कृत्रिम. -Fabulist, १. कथारखकः, ऐतिहासिकः.

Fabric, ८, भवनं, गृहं, हम्ये, मादर, मासादः, धामन् १०, शाला. 2 निर्माणं, रचनं. 3 ऊति त., पटाकारः. 4 Cloth, q. v. -Fabricate, १०. १. निर्मा 3 A or 2 P or c. (मापयति), विरच् 10, कृ 8 U, कृप् c., वि-धा 3 U, सुक् 6 P. 2 मनसा सुज् or कृप् c., कपटेन-मिध्या कृप् c.; 'to f. evidence १ कृट्यमाणं निर्मा, कपटसास्यं कृ; See Counterfeit. -ion, ८, कपटरचना, अलीकं, कृत्रिमनिर्माणं मनःकल्पना. कृटं. 2 निर्माणं, कल्पना-नं, रचना. -or, ८, निर्मातृ १०., रचकः. 2 कृटकृत् १०.

Façade, s. हर्ममुखं.

Face, ह. मुखं. चढनं, आननं, च म्त्रं, आस्य, तुंहं. $\mathbf 2$ तल, पीठं, पृष्ठं. $\mathbf 3$ अवस्था, स्थिति $f_{m{\gamma}}$ टजा: 'before one's f.' अग्रे, अग्रतः, प्-रतः, समक्षं, पत्यक्षं, संगुखं-खे: 'long f.' वि-षण्णवदनं; 'f. to f.' मुखामुखि, संमुखं; 'in the f. of 'अनाहत्य, अविगणव्य; See 'in spite of ; 'in the f. of so many difficulties 'एवंविधान्यपि क्रुच्छाण्यविग-जटय: 'turn away the f.' विमुखीभू; 'stand f. to f.' संमुखी-अभिमुखी-भू =v. t. संसुखयति-अभिसुखयति (D.): प्रतिसुखी-संमुखी-अभिमुखी-भू 1 P. (with gen.), संमुखं स्था 1 P, अभिमुखं गम् 1 P; पर्यव-स्था 1 A. 2 संमुख-अभिमुख-प्रतिमुख. -a. भू 1 P, or by मुख-अभिमुख in comp.; ' a house f -ing the east ' पूर्वाभिमुखं गृहं; 'stand f.-ing the east ' प्राङ्गमुखस्तिष्ठ; ' one who boldly f. s the enemy' अभ्यमित्रयः: अम्ब्रीमित्रीण:-य: -cd, a. (8.) in comp.; 'moon-f.' चंद्रानना, इंदुसुखी. 2 पटा-च्छक, अधिवसान्त्रित. -less, a. निमुख, आननहीन-

Facet, s. कण:, मुखं.

Facetious, a. विनोदिम, परिहासन्नील, नर्म-प्राय, सरस, रसवत, हासोत्पादक, नर्म in oomp. = y, adv. सरस, विनोदार्थ, परिहास-पर्व. =ness, s. परिहासनीलता.

Facile, त. सुकार, सुसाध्य, अनायास, See Easy. 2 अनुकूल, अनुवार्तन, —ity, s. Ease, q. v. 2 लाचव, 'f. of hand 'हस्त-लाचव, क्षिपता, सहजता. —Facilitate.

v. t. सुकार a. क 8 U, विद्यान अपनी 1 P, or नश्च c., निवित्तीक ; better ex. by words for 'Easy 'q. v.; 'this will f. their communication ' अनेन तेषामन्योग्यव्यव-हारोऽयत्नसाध्यो भवेत-सुकरो भवेत. -ed, a. निर्विश्व, इतमत्यूह, सुकरीकृत.

Facsimile, 8, मतिलिपि रि., मतिरूपं

Fact, s. तथ्यं, यशार्थता, सत्यं, तरवं, भूतार्थः: 'it was a statement of f. s' मुतार्थस्या-इति: सा (R. x. 33). 2 वृत्तं, वस्तु n., अर्थ:, कर्मन n.; 'in fact ' चस्ततः, तस्वतः, ' as a matter of f.' वस्तुवृत्तेन, परमार्थतः, तरवतः.

Faction, 8. दलं, पक्षः, शाखा, 2 भेदः, वि-रोधः, विमितिपत्ति र्रः, हेदः, हैधः, पश्चभेदः--Factious, a. कल्ह्मिय, भेदकारिन, उप-जापिन, उपजापक, भोद्देन. 2 पाक्ष (क्षी $f \cdot$). -ly, adv. सोपजापं -ness, ह. उपजाप:, भेडकारिता.

Pactitious, a. क्वत्रिम, क्रतक, कल्पित, राचित, जिल्पनिर्मित.

Factor, s. नियोगिन m., प्रतिनिधि:: 'tnree is a f. of six ' वद त्रिभिर्भाज्याः.

Factory, 8. शिल्प-कर्म-शाला-गृहं, पण्यनिर्माण-क्यानं.

Factotum, s. सर्वकर्मकरः.

Faculty, s. हाक्ति f-, क्षमता, प्रभावः, सामध्ये. 2 अधिकारः 3 गणः, समाजः-

Fad, s. लहरी, ग्रंब:.

Fade, v. i. म्ही-ग्ही 1 P, वि-का pass., निर्गह 1 P, विच्छायतां गम् 1 P, विवर्णीम् 1 P. 2 अवसाह 1 P, ज़ 4 P, नज़ 4 P, क्षि pass., श्वंस 1 A, प्र-ली 4 A, अंप-चि pass =v. t. Causal of roots above. 2 तेजो ह 1 P, वर्णनम् एः or विद्युप् एः, विवर्णीकृ 8 U. -ed, a. नष्ट, क्षीण, अपश्चितः 2 म्लान, वि-वर्ण, विच्छाय, गतवर्ण, वीतराग. -Ing, 8. म्लानि fः, क्षयः,ध्वंसः, अवसादः,हानिfः, t ः of colours ' वणोंच्छोष:, वणहानि:,वणिको-च्यासः

Fag, 8. दासः, निरंतरायासिन् m., ब्रातीनः. -v. i. Drudge, q. v.

Fag end, 8. अंत:, अवसानसमय:. 2 शेव:-वं, उच्छिष्टं, अवशेषः.

Pagot, s. काष्टानि (pl.); दाक्संडः, काष्ट-

भारः, इंधनहारु ル

Fail, v. i अव-वि-सद् 1 P, ध्वस् 1 A, नहा 4 P, fergq pass., fer pass; 'whose talent f.s not in difficulties' संकटण्याव-षण्णधी:. 2 भग्नाज्ञ a. भू 1 P; (of efforts) व्या-प्रति-हन् pass., व्यर्थ-मोध-द. भू, न सिष् 4 P, विफलीचू 3 ममद् 4 P (with abl.), (स्वाधिकारात प्रमत्तः Me. 1); विस्स 1 P, उपेक्ष 1 A, न आबु 6 A. 4 म्यूनीसू, क्षि-अपाचि pass. 5 विसं-वर् 1P; 'f. s to give the fruit ' फले विसंबद्दत (V. 2);

a good appointment was made to f. by Fate' रमणीयोऽवाधिविधिना विसंवाहित: (S. 6). =v. t. rarea 1 P, sr 3 P; 'whose courage does not f. him' यस्य धेर्यं न हीयते, न स्कलति; 'f. ing male issue 'पुत्राभावे; 'his memory f.ed him 'तस्य स्मृतिलोपः संजातः. 🗝 उपे-भा, अनुवानं, 'without f.' अवर्यं, नियतं, नूनं, सुनिश्चितं, असंवेहं. -ing, 8. दोषः; अपराचः, अगुजः, छित्रं, म्यूनता, वैकल्यं. -वः मोघ, व्यर्थ; ' un-f. source ' अक्षय: प्रभव:. =ure, s्अभाषः, बिरहः, लोपः, हानि f-, न्यूमता, वैकल्पं. $\mathbf{2}$ भंगः, अनिष्पत्ति f_{\cdot} , अ-सिद्धि $f \cdot 3$ अवसादः, क्षयः, ध्वंसः, नाज्ञः, भ्रंशः, उच्छेदः, ऱ्हासः, क्षीणता, लापः: 'f. of issue ' संतातिच्छेत:. 4 उपेक्षा-क्षणं, अ-ननुष्ठानं, प्रमाद्यः, उपारययः, अतिपातः, र यति-क्रमः, लोपर्मः

Fain, adv. मकामं, सकामं, सानंद: See Gladly.

Faint, a. अवसन्त्र, दीन, दुर्बल, अशक्त, शि-थिलवल, निःसत्व, विह्वल, म्लान, ग्लान, क्लांत, खिन, तांत, विवच्ण; श्रुधांग (गी र्र.), मुक्तगाञ्ज, अस्तांग. 2 अस्पष्ट, अस्फुट, मंद. 3 (As colours) पांडु, विवर्ण, मंदमभ, मंदच्छाय: oft. by इंबल or आ pr.; 'f. red ' आरक, ईषदक्त: 'f.-hearted' भीर, कातर, का-प्रवर .-v. i. सुई 1 P, सुह 4 P, मोहं-मूर्छी-गम् 1 P or पाप् 5 P, चेतेनां-संज्ञां-हा 3 P, नष्टचेतन-लुप्तसंज्ञ-व. भू 1 P. 2 ग्लै-म्ले 1 P. संस् 1 A, वि-अव-सद् 1 P, क्रम् 1, 4 P, तम 4 P. 3 प-ली 4 A, नज्ञा 4 P, क्षि pass. -ing, मूर्छा, मोहः, प-सं-मोहः, चैतन्य-संज्ञा-लोप:-नाश:, प्रलय:, चेतनानाश:. -ly, adv. स्तोकं, अल्पं, ईषत्, मनाकुः मंद्रं, अल्पबलेन, −ness, ह. म्ला-ग्ला-नि f..अवसादः, क्षीणताः वैवर्ण्य, &c.

Fair, a. चार, संदूर (री f.), शोभन ; SeeBeautiful; ex. by g in comp.; 'the f. sex' श्रीजनः 2 सम, न्याय्य, युक्तः, उचिन त, धर्म्य, यधान्याय, न्यायवर्तिन्, श्लुचि, ऋजु, निर्ध्वाज, निष्कपट; विमलात्मन्, शुद्धधी; 'a f. fight' धर्मयुद्ध 3 विमल, क्या (complexion); अनभ्र, निरभ्र, वितिमिर ; 'f. day or weather' सुद्दिनं. 4 अनुकूल, प्रसम 5 सध्यम; 'he soon bids f. to prosper' तेनाचिरादम्युद्यभाजा भवितम्यमित्यसुमीयते. 🗝 मेला, मेलकः, यात्रा, समाजः; इद्दः, नि-षद्या, निगमः. -adv., -!y, adv. न्यायेन, यथान्यायं, धर्मतः, धर्मेण्, निष्कपढं, न्याय्यं, यथाई. -11068, ह. सोंदर्व, खारता, श्री:, जोमा. 2 (Fair dealing) सारत्यं, श्रुचिः ता. न्याय्यता, आर्जव, अध्याजः, समता, अमाया. 3 विमलता, श्रुखि र्र., शसादः-

Fairy, s. विद्याधरी, पिशाची, येश्विनी, राशसी. Faith, 4. विश्वासः, प्रत्ययः, विश्रंभः. 2 अञ्चा, भक्ति f, निष्ठा, आस्तिक्यबुद्धि $f \cdot 3$ अन्याजः, अ अ सत्यता, विश्वास्यता. -[u], a. विश्वा-ह्य वि चसनीय, विश्रव्धः 2 सत्यसंध, सत्य-प्रतिज्ञ-व्रतः 'f. to promise' पालितसंगर. प्रतिज्ञापालक. 3 अनुरक्त, भक्त, दृढभक्ति, भक्तिमत् ; 'af. wife' साध्वी, एकपत्नी, पतिवता, सती, सुचरित्रा; 'a f. friend बुदसीहदं-दृढ्येम-मित्रं- 4 यथार्थ, सत्य. 5 अद्भाव, अद्धान, प्रत्ययिन, विश्वासिन -fully, adv. दृढभक्तश्वा, भक्तिपूर्व, सानु-रागं, निष्ठयाँ; अध्याजं, ऋजुभावेन, निष्कपटं. -fulness, s. विश्वास्यता. 2 भक्ति f_{ij} दढा मक्तिः, अन्नरक्ति-आसक्ति-∫ः, आर्जवं, निष्का-पटचं. अपितापालनं, सत्यसंघता, 4 सत्यता. -less, a. अविश्वास्य, 2 अभक्त, विश्वास-षातक, भक्तिहीन, अननुरक्त. 3 असत्यसंध, भग्नमतिज्ञ, विसंवादिन्, 4 अविश्वासिन्, अप-त्यियन्, अश्रद्धानं. 5 व्यभिचारन्, असती, असाध्वी, भग्नचारित्र्या (as a woman). -lessness, ह. अविश्वासः, अवत्ययः, अश्रद्धाः. 2 विश्वासभंगः-षातः, अभक्ति 3 / प्रतिज्ञा-भंगः, समयब्यतिक्रमः, असत्यसंधता, वत-स्रोपनं

Falcated, a. चक्र, दात्राकृति.

Falchion, s. वक्तखड़:, निश्चित्रः, चंद्रहासः,

Falcon, ४. इयेन:, ज्ञज्ञाद्न:, पत्रिन् कः, खगां-तकः. =टा, ४. इयेनपालकः-पोष्ठकः, इयेनाजीवः-=पु, ४. इयेनपालनं-जिक्षा-पोषणं

Fall, v. i. च्यु 1 A, गल 1 P, अंस् 1 A, पत 1 P, नि-अव°, भ्रंशू 1 A, 4 P; 'fell under his displeasure ' तस्याकृपापात्रं-कोपास्पद्-बभूव. 2 सू 6 A, नहा 4 P, वि-प-ध्वंस 1 A, म-ली 4 A, पाणै: वियुक्त pass. 3 अवसङ् 1 P, क्षि-अपचि pass., न्यूनीभू 1 P, दहस् 1 P; 'a cow f. s beneath his paw गौस्तस्य नखपंजरे पतति, नखराकांता भवतिः ' when the wind fell ' शांते पवने. 4 व ${f 1}\ P$, प्रविद्यू ${f 6}\ P$, अवत् ${f 1}\ P$, (गंगा सागरें प्रविद्यति-अवतरति); ' ${f f}$. foul of ' संघह 1'A, आक्रम् 1 U, 4 P; वि-वद् 1 A; 'f. to the ground ' ध्वंस, (ध्वंसितस्ते उत्साइ-वृत्तांतः S. 2), विनंशू - पातः, पतनं, च्युति 🗗; ध्वंसः, भ्रंशः, स्रंसनं, अधः-नि-पतनं, अव-नि-पात:; 'in rapid f. descend' जवेन **बनेपर्ततिः 2 स्थानभ्रंज्ञः-च्युतिः, अपक्रवः**, पद्गाशः-भ्रंशः-च्युतिः. 🕉 प्र-वि-ध्वंसः, सं-उप-परि-क्षय:, अवसाद:; ' rise and f.' पातो-' रपाताः. 4 न्हासः, अपचयः, न्यूनीभावः. 5 निर्झरः, प्रसवर्णः, प्रपातः, बारिप्रवाहः. ७ पातुक-मक्ज-भूमि f.; 'f. of snow' तुवारवर्णः, हिमस्रति f.; 'f, of rain' धारासंपातः, थारासार:, आसार:. -away, म्हे ग्हे 1 P, निर्गल, म-ली, नशू. 2 स्वधर्माष्ट्र अंशू or च्यु. -back, परावृत् 1 A, अप-स-सप् 1 P, अव-रथा 1 A. -in with, समन् 4 A, अस्युप-गम् 1 P; See Agree. 2 आसइ c., स-इसा हड़ा 1 P. -into, नि-अंत:-पत्; 'f. into vice ' दुर्मार्गगामिनो भवति: 'f into misfortune ' विषव्यस्ता भवंति -off, च्यं भंश. 2 अपस् 1 \dot{P} , पलाय 1 \dot{A} , वियुक्त pass. 3 स्वधर्म त्यव्ह 1 P, पत. 4 ज्हास गम 1 P, क्षि-अपाचि संद्व -pass., -हस. -on. -upon, आक्रम्, अभिद्र, आपत्, अवस्कंद 1 P. -out, :विवद् 1 A, विपति-पद् 4 A, कलंड कु 8 U. -short, न्यूनीभू, न्हस्, क्षि-HE pass .; ' bis arrow fell short of its aim' स लक्ष्यच्युतसायकोभूत्; 'words f. short in describing your greatness? तव महिमानसुत्कीर्त्य वचः संन्हियते (B. x. 32). -to, भ-उप-क्रम् 1 A, भारभ 1 A: they fell to blows ' प्रस्पर्यहारमारे-भिरे. -under, (power) वज् ह 2 P, अ-धीन a. भू. f 2 अंतर्भू, अंतर्गण् pass.

Fallacy, 8. वंचना, भ्रमः, मोहः, भ्रांति f.,
निध्याज्ञानं, हेत्वाभासः, पक्षाभासः, निध्याहेतुः, =0us, a. भ्रमजनक, भ्रांतिमत्, मोहिन्,
माविन्, असत्य, अविश्वास्य, निध्या in
comp.; 'a f. argument' हेत्वाभासः.
=ously, adv. निध्या, सन्याजं, मायया.

Fallible, a. पतन-स्खलन-शील, भ्रमशील, भ्रमा-धीन, मोहशील, भ्रम-स्खलन-पात्र- 2 भ्रम-कारिन, मोहिन, मोहजनक. -Fallibility, इ. भ्रमपात्रता, मोहशीलता, स्खलनशीलं

Fallow, a. अक्रष्ट, अहल्य, अमहत, खिल. 2 वंध्य, निष्फल, विफल, अनुप्तशस्य 3 इंबद्दक्त,

आरक्त, श्वेतरक्तः

False, a. असत्य, अनृत, वितंथ, अतथ्य, अ-यथार्थ, अलीक, मूषा-मिध्या- in comp.; 'f speech' मुबोद्धं 2 कुत्रिम, कुतक, कल्पित, कुट-कपट-छुझ- in comp. 'f. balance कूटतुलामानं ; 'f. ascetic ' छद्मतापसः, षकवतः; 'f. witness' कुट-मिध्या-साक्षिन् 🐠 'f. accusation' मिध्याभियोगः, अभिज्ञापः, अभ्याख्यानं, मिध्याभिशंसनं, 3 कापटिक (की f), विश्वासघातिन, मंत्र-रहस्य-भेदिन; 'f. to one's promise ' लुप्तप्रतिज्ञ, असत्य-संध, भग्नप्रतिज्ञ-व्रत. 4 मारिन, असत्य-संघ, दंभिन $_{\bullet}$ दांभिक-छाासिक (की f_{\bullet}). 5 मोघ, ष्यर्थ, निर्थक, वृथा-मिध्या- in comp. =hood, 3. अन्तर्त, असत्यं, वितर्थ, अलीकं, मुबोर्स, कैतवं. 2 असत्यभावणं, मिथ्या-मुबा-षादः, कैतवोक्ति ʃ ..मिथ्याभिधानं अनुतवादः. 3 असत्यता, अलीकता, अयधार्धता, अनूतताः -ly, adv. मुबा, मिथ्या, अन्यथा, असत्यं, अवृत्; 'speaking f.' अवृतवादिन्.-ness, असत्यता, ६०. 2 कुटता, कापटचा, व्याजः, **उध**न ", कैतर्च 3 विश्वासभंग:-घात: -Falsify, v. t. मिध्या कु 8 U. कटं-कपर्ट-क

'a.f. ed document' कुट कात्रिम लेखाः. 2 खंड 10, निरा-अपा-क्र, अपरीक्र, वितथीक्र, प्रत्या-रूपा 2 P, निरस् 🗚 U. 3 अतिक्रम 1 U, 4 P, अतिचार 1 P, भिक् 7 P, उल्लंब 1 A, 10, वि-, लुप् 6 P, or c. -v. i. असत्य-अन्तरं-वद 1 P. -er, s. कुटकृत् m., कूटकः. 2 खंडनकृत्-प्रत्याख्यात् m. -ication, s. कटकरणं-रचना, मिध्याकरणं,

Falter, v.i. (स्वरंण), स्खल् 1 P, स्वरभंगेन or सगद्रदं-वड़ 1 P ; 'makes thy words f.' स्वलयति वचनं ते (Mal. 3); 'f. ing with tears' बाद्यगद्रदं; 'a f. ing step' स्खलिता गतिः; प्रस्थानविक्रवगतेः (S. 5); 'whose step f. s &c.' 2 प्रचल 1 P, कंप 1 A, वेप् 1 A, प्रस्वलु .- ing, 8. स्वलनं, ·स्वरभंगः-भेदः, गद्गद्ववाच् 🏸, स्खलद्वाक्यं--ingly, adv. गद्रदगिरा, स्खलद्वाचा, स्वर-भंगेन, सगद्रहे

Fame, 8. यशस् n., कीर्ति f., ख्याति f., विश्वति $f\cdot$, प्रसिद्धि $f\cdot$, प्रतिष्ठा, प्र-वि-रूयातिः, सं-'मधा. -ed, -ous, a. ख्यात, मधित, विश्वत, प-वि-ख्यात, प्रसिद्ध, यशस्वन्, यशस्वत्, कीर्तिमत्, कीर्तिते, लोकविश्वत, महायशस्क, लब्धप्रतिष्ठ-वर्ण

Familiar, a. परिचित, संस्तुत, अभिज्ञ; ज्ञ-विद-कुज्ञल-in comp.; अभ्यंतर, (अनम्यंतरे आवां मदनगतस्य वृत्तांतस्य S. 3.). 2 स-विदित, सुज्ञात, लोकसिद्ध, पाकृत, लौकिक (की f), सुमिसद्ध, सुमकाश. <math>3 विश्रव्ध, विश्रंभ in comp. 4 निराद्र, निगौरव, आदरहीन, निःप्रश्रय. -ity, ह. सु-, परिचयः; परिज्ञानं, संस्तवः: long f.' चिरपारिचयः: 2 स-दृढ-संसर्गः, आसंगः, संसक्ति $f \cdot 3$ अति-परिचयः, अनाद्रः: 'f. breeds contempt ' अतिपरिचयादवज्ञा (भवति). -ize, v. t.परिचयं क 8 U, or c, अभ्यस् 4 U or c.; oft. by (a.); परिचितविविक्तेन मनसा (S. 5) with a mind f. ed to seclusion.' = ly, adv. सुपरिचितवत्, सुवि-श्रद्धं. 2 प्रायः, प्रायज्ञः, लोकिकतयाः 3 अ-नाढरेण, निर्गीरवं.

Pamily, s. कुलं, वंशः, जाति र्र∴ गोत्रं. 2 कु-दुवं, पुत्रकलत्रादि, गृहजनः. 3 अन्वयः, सै-तानःनं, संतति रे; 'members of a. f.' कुदुंबिन:; 'head of a f.'कुद्ंबिन m,कुलपति:: of a good f.' कुलीन, महाकुल, अभिजात, कल in comp.; 'his wife is in the f. way ' आप्रमत्वा-गभवती-जाता; royal f. ' राजवंश्य, राजकुलमसूत; ' f. dispute ' गृहच्छिन्नं, अंतर्भेदः; ' a f. man (diligently caring for the f.)' अभ्या-गारिकः, उपाधिः, कुदुंबब्यापृतः.

Famine, ह. दुर्भिक्षं, अनशनं, दुष्कालः, प्रयामः, नीवाकः, आहाराभावः, अनाहारसमरू^{, t}.stricken ' दुनिकापीडित-

Famish, v. t. (श्रुधया) वीड् 10, अवसव् c., affoll-mail-as 8 U; 'f. ed with hunger' श्रुत्काम, श्रुत्कामकंठः 🗝 i अनशनाद् अव-सद् 1 Por क्षि pass., क्षाम-कुशांग - a. भू. -ed, a. श्रुत्काम, श्रुधार्त, श्रुत्पीहित, ब्रुग्नाक्षिते. -ment, ह. बुभुक्षा, अनाहार:, असाभाव:, श्र-त्पीडा, श्रुत्कामता.

Fan, s. तालवृंत:-वृंतकं, व्यजनं, वीजनं, व्यज:. $-v \cdot t$. बीस् 10, उप-अनु-सं $^{\circ}$; व्यजनेन विधू 5, 9 U; (fig.) उद्-दीप c., संधुद्ध 10.

Fanatic,-al, a., 8. धर्मोन्मस, अतिश्रद्धाच्यग्र: उन्मत्त, भ्रांतबुद्धि -ally, adv. उन्मत्तवत्, अतिश्रद्धयाः =ism, हः धर्मोन्मादः, भक्तयु-त्कर्षः, अतिभक्तिष्यप्रवाः 2 उन्मादः, उ-न्मत्तता.

Fancy, 8 वासना, भावना, कल्पना, भावना-कल्पना-शक्ति $f \cdot 2$ बुद्धि $f \cdot ,$ मति $f \cdot ,$ संकल्पः. 3 मनोलौल्यं, कामचारः, बुद्धिचापल्यं, चा-पलं, लहरी, तरंगः, छंदः f 4 रुचि fः अभि-रुचि:, काम:: 'to have or take a f. for' सपृष्ठ 10 (with dat.) or ex. by काम-मनः with inf.; स्पृह्यामि खलु दूर्ललितायास्मै (S. 7); 'took a f.: to hunt' मायां कर्तमना बभूवः -v. t. मन् 4 A, तर्क 10, सं-वि-भू ः, चित् 10, मनसा करूप ः, चित्ते-मनिस-इ. आलोच 10. 2 रच 1 A, अभि-ਜੋਵ 1 P; 'f. ing oneself to be learned' पंडितंमन्य, पंडितमानिनः ' doing what one f. es' कामचारिन्. -Fanciful, a. मानस (सी $f \cdot$), काल्पनिक-मानसिक (की $f \cdot$), मन:कल्पित, भावित, मनोरथसृष्ट-कल्पित, भावनोत्पादित, वासनाकाल्पित, संकल्पज, मायामय (यो f.)2(Of persons) चलचित्त, लोलमति, कामचारिन्, चपलबुद्धि, मनोली-्रदवत्, स्वेरिन्, स्वेरवृत्तः 3 अनर्थकवासना-कृत्, असंभवकल्पक. -ly, adv. कामचारेण, मनोलौल्यात्, स्वेरं; चापल्येनः =ness, हः चल-चित्तता, लोलमति f., कामचारिता, मनो-लोल्यं, बुद्धि चापल्यं, स्वेरिता.

Fane, See Temple.

Fang, 8. दंष्टा, दशनः-नं, रदः, रदनः, दंतः; 'f. of a serpent' विषद्तः, आशी. -ed, a. दंष्ट्रिन, दंतिन्. =less, a. भग्नदंष्ट्र, निर्दशन, निर्दित.

Fantasm, s. आभासः, माया, मनोरथसृष्टि f. -Fantastic, a. Fanciful, q. v. 2 विषम. असंगतः अपरूप, विलक्षण.

Fantasy, s. See Fancy. Far, a. वूर (with abl. or gen.), विश्वकृतः See Distant; ' f. from comfort ? सुखादवेत. -adv. द्वरं-आरात् (with abl.), विद्रश्त:. भूशं, अतीव, सु-अति ' pr.; f. away ' हूरे, सदरं; 'from f.' व्याह, व्यतः (एव); 'how f.' कियद्रं, कियत्यध्वनि; कियत्-प्रमाण, किंपर्यतं, किंयतांशेन; '£. off' दूर, दूरस्थ, दूरवर्तिन, दूरस्थायिन; 'as f. as ' ex. by आ with abl. or in comp.; 'as f. as the sea 'आसमुदात् or आसमुद्रं; oft. by यावत (with acc.) or पर्यत in comp; 'so far as' as f. as 'sत: See under As 'not f. from the tree तस्य वृक्ष्यस्य नातिदूरे; 'by f.' भूयसा; ' your statement is not f. from the trutb ' भूतार्थकल्पं तय वच्यः: 'f. gone in love ' दूरगतमन्त्रथा (S. 3). In comp. ex. by अति, बहु, दूर; 'f.-extended ' बह-विस्तीणं; 'f.-famed' प्रधितयशस्, उद-कीर्ति; 'f.-fetched' क्रिष्ट, यत्नकृत, अ-सुगम, असुकर, 'f.-reaching ' दूराधिरूढ, 'f.-seeing', 'f.-sighted ' दूरदर्शिन, वीर्घद्राष्टि, दूरद्राष्टि.

Farce, s. प्रहसनं, दुर्माक्षिका. -Farcical, a. उपहास्य, हासकर (शि. f.), हास्योत्पादकः

असंगत, अपरूप, हासजनकः

Fardel, क कूर्च:, गुच्छ:, च्छक:, पोदर्लिका, भार:-Fare, क अन्नं, आहार:, भक्षं, भोजनं 2 तार्यं, आता(त)र:, तारिकं, तरपण्यं मृल्यं च्णः कं भू 1 P, बृत् 1 A, अस् 2 P, स्था 1 P; को इस्तांतस्त्र अभवन्यः (M. 4) 'how f.s it with her ladyship'; 'f. ing well' सुस्थ, सुस्थित; 'f. ing ill' दुस्थित, दुर्गतः -Farewell, inter/ः स्वस्ति, भर्ने (भूयात्) with dat.; 'bid f.' आमंत्र् 10 A, आमच्छ 6 A.

Farina, s. पराग:, रजस n., पुरुपरेखु:

Farinaceous, a. धान्यमय, गोधूमचूर्णमय

(यी र्र.)

Farm, s. क्षेत्रं, कृषिक्षेत्रं, क्षेत्रभूमि f.; 'f. house' क्षेत्रिकगृहं, क्षेत्रपतिगृहं, 'f. yard' क्षेत्रवाटः-टिका = er, s. क्षेत्रपतिः, क्षेत्रपातः, क्षेत्रपतः, कृषिकः. = ing, s. कृषि f., कृषिकर्मन् n.

Farrago, ८ सिक्सपातः, प्रकीर्णकं, संमिश्रणं -Farraginous, a. संकीर्णं, संमिश्रित,

Farrier, क. अश्ववैद्यः-चिकित्सकः. 2 अश्व-पादत्रकारः. = ५, क. अश्वचिकित्साः

Farrow, 8. श्रुकरापत्यगण:

Farther, a. ट्रेरतर, द्वीयस् 2 अपरः, 'the f. end 'पारः, अपरभातः. -adv. दूरतरं, अधिकदूरं. 2 अग्रे, अग्रतः, पुरः, पुरतः.

Farthest, a. वृषिष्ठ, दूरतम, सुदूर. -adv. सु-दूरं, अतिदूरं-रे.

Farthing, s. ताझसुद्धा; 'not even a f.' न काकिणी अपि, न किमपि

Fascia, 8. बंधनं, वेष्टनं, पहः.

Fascinate, ए. र. सहू ०., अभिमंत्र 10 A, अ-भिष्य ०., मंत्रहारेण वज्ञीकु 8 U. 2 ह 1 P, आहुष् 1 P, प्र-वि-लुभ् ०., ग्रष्ट् 9 P, रस् ०. (रमयति). =ing, ०. मोहिन्, हारिन, हृद्य-ग्राहिन, मनोहर, चित्ताकर्षिन, हृद्यंगम. =ion, ८. मोहः-हनं, सं-परि-वि-मोहनं, अभि-चारः, अभिनंत्रणं, माया, इंद्रजालं, वशिक्रया. 2 आकर्षः, चित्तायहारः, चित्ताविलोभनं.

Fash, v. t. See Annoy.

Fast, a. दूढ, गाढ, स्थिर, अचल, स्थावर, नि श्र्वल, स्थायिन, दृहनद्भ; ' f. friend 'दृह-सौहदः; 'f. sleep' गाढनिदा, सुनिदा. 2 द्रतगामिन्, त्वरितगाते, शीघ्र, जविन्, जयवत्, भी घगति. -adv. दृढं, गाढं, स्थिरं; in comp. ex. by gg or H; 'f. bound ' H-EG-बद्धः ' f. roote' बद्धमूल, सुरूढः 'f. asleep ' सुखसुप्त, गाइनिद्धां गत. 2 शीघं, आशु, सत्वरं, क्षिमं, त्वरितं 'not so \mathbf{f} .' अलमलमीष्ट्रया त्वरया. $-\mathbf{ness}$, स्थिरता. 2 दुर्ग, •Fasten, ए. t. वंध् 9 P, स-नि°, पि-नह 4 U, ग्रंथ् 9 P, (together); संयुक्त 7 U, 10, सं-िश्लब् C, सं-धा 3 U, योक्त्रयाति (D.). 2 वि-धा 3 U, सं-व 5 U, निरुष 7 U, आर्मिन बंध्र. $oldsymbol{3}$ दु $oldsymbol{e}$ िकु $oldsymbol{8}$ $oldsymbol{\mathsf{U}}$, स्थिरीकु, संस्तंभ् 9 P or c. =ing, हः बंधनं-नी, ग्रांधिः, 2 संधिः, .

पुष्ठपः. -ए. i. उप-वस्त् 1 P. आहाराद् तिवृत्त् 1 A; 'f. to death' प्रा-योपवेज्ञनं कृ 8 U, अनज्ञनेन मृ 6 A. -ह., -ing, ह. उपवासः, अनज्ञनं, अनाहारः, लं-घनं, उपोषणं, आक्षपंणं, प्रायः; 'f. ing to death' प्रायो-पवेज्ञनं. -er, ह. सोपवासः, कूलोपवासः.

Fastidious, a. दुस्तोषणीय, दुर्ललित, दुरा-राध्य. 2 सावज्ञ, अवमानिन, उपेक्षक; ' a f. critic ' दोषेकदृत्य, -ly, adv. सावमाने

दुराराध्यतया.

Fat, a. पीन, पीवर, पुष्ट, मांसल, आप्यान, स्थूल, स्फीत; मेदस्विन, पुष्टांग (गी f.), स्थूल-देह; 'f. land' उत्तरा. — के मेदस n., वसा (शा), वपा, मांससार: स्तेह: — v. t., — ten, v. t., आ-प्ये c., स्काय c. (स्कावयति), संचूद c., पीवरीकु 8 U, परिपुष् c.— v. i. आ-प्ये 1 A, पीनीभू, संवूष् 1 A, स्काय् 1 A, उपबृद्ध 1 P.—ness, के मेदास्वता, पीनता,

स्थूलता, मेदोवृद्धि f., स्फीति f. =ty, a. मां-

Fate, 8 हैचं, भाग्यं, भागधेयं, दिएं, अदूरं, क-मेन् गः, नियति र् , पाक्तनं, भवितस्यताः ' personified f. ' विधिः, विधाता, कृतातः, कालः; 'it is our f. to do wrong 'पापाचरणं देवायसं-देवाधीनं-2 मृत्युः, नाज्ञः, क्षयः, अंतः, गति 🗗, परिणामः, he met with a sad f. ' शोखनीय:-कट:-तस्य अंतः समजायतः ' what was Sita's f. 'सीतादेख्याः किं वृत्तं (U. 2); 'such has been the f. of your birth' हें हुन-स्ते निर्माणभागः परिणतः (U. 4); ' ill-f. ' दुर्दैवं, मंद्भाग्यं, दैवद्रविपाकः- विपर्ययः-विप-र्पास: . =01, a. नियत, दैवनियुक्त, निर्दिष्ट, भितत्व, 'whose f. time has come' मासकाल:; 'ill-f.' दैवोपहत, दुर्देष, मंद-भाग्यः 'well-f.' भाग्यवत्, धन्यं, ससी-भाग्य. =Fatal, a. प्राणहर, प्राणनाज्ञक, जीवि-तापह, अंतकर, पाणधातन्, सृत्युजनक, दुर्वि-पाक, मर्मभेद्धिन, $oldsymbol{2}$ देव (वीf), नियत, देवयुक्त, आवश्यक (की f_{\cdot}). $-ism_{\cdot}$ s_{\cdot} देव-प्रता, दैवाधीनता. -ist, 8. दैवपरः, देवायत्तः, ढेवपरायणः, देवाधीनः, यद्भविष्यः, देवप्रमाण-कः. -ity, ४. प्राणहरूत्वं; नियतिः, भवितष्यता, अवञ्यकत्वं. -ly, adv. सनाज्ञं, प्राणांतिकं। 'f. wounded' तथा क्षतो यथाऽसंदिग्धो मृत्यः.

Father, इ. पितृ m., जनकः, जितृ-जंनियृ m., जम्मदः, तातः; 'f. and mother' पितरो, मातापितरो, मातापितरो, 2 गुरुः, पूरुयः, 'f. in-law 'श्वशुरः; 'f. land' जन्म-पैतृक-भूमि /. =v. t. स्वीकृ 8 U, परिश्च हु 9 P. 2 आ-रु c. (रोपयित), निषिद्य c. (with loc.). =hood. इ. पितृमां स्थमः, पितृत्वं -less, a. आपितृक, तात-पितृ-क्षित, अनाथ. =ly, a. तात-पितृ-तुल्यं, पितृनिविशेषः, gen. by comp.; 'f. affection' पितृ-वात्सल्यं. =adv. पितृचत्, तातक्षपेण.

Fathom, v. t. (तर्ल or वेघे) परीक्ष 1 A, निरूप 10, मा 3 A or c. (मापयति), ध्यष् 4 P; 'f. another's thoughts' मनः परीक्ष or गाह् 1 A or निरूप 🗝 ध्यामः, ध्यायामः. –less, a. अगाध, अतलस्पर्श, अनवगाह्य, अगम्यतल.

Fatigue, s. आयासः, क्रुसः, अमः, अवसादः, खेदः, परिभ्रमः, क्रेशः, ग्लानि-क्रांति-भ्रांति-र्तः, तदः, 'inured to f.' अमसाहिष्णु, जितश्रमः. **v· t. खिद् c., आयस् c., अवसद् c., क्रुस् c. or अस् c.(क्रु-भ्र-मयति), क्रिश् 9 P, ग्लै c. (ग्ल-ग्ला-पयति). **ed, a. श्रांत, क्रांत, खिद्भ, ग्लान, अवस्त्र, अस्प 4 P, क्रुस् 1, 4 P, आयस् 1, 4 P, खिद्द pass.

Patuous, See Foolish.

Fault, s. क्षोब:, छिद्रं, अग्रुण:, अपराध:, पार्च. प्रमादः, स्वलितं, बाक्यं, बाक्यताः 'find f. with ' होचं ब्राप्ट 9 U, निंह 1 P, उपा-लब् 1 A, दूब c. (चूंपवति), (मात्र कुलपतिदेखि ग्रहीस्वति S. 3); 'chase, though found f. with ' हुटबोबापि सुगया (S. 2); 'f. finder ' दोवद्रश, दोवैकद्रश, छिद्राम्बेबिन, दोषग्राहिन, निद्क, पुरीभोगिन. -у, क सदोष, सापराध, दोषवत, दोषिन, निंछ, वाच्य, अवद्य, निंदाई. 2 अद्युद्ध, असत्य, अयथार्थ, वितथ, अनृत, मिथ्या-अप-pr.; 'f. conclusion ' पकाभासः, अपसिद्धांतः -less, a. अ-निर्-दोष, अनवद्य, निरंपराध, दोषहीन, अपाप, अनच, अकल्मब, निन्कर लंक, विश्वक्र, निर्मल, पवित्र '2 सत्य, यथार्थ, अवितथ.

Faun, 8. चनवेचता.

Fauna, 8. माणिजातं.

Favour, v. t. अनुसद्घ 9 P, उपकु 8 U, प-सावं-उपकारं-कु 8 U, or हुशू c., साहाय्यं दा 3 P, swayer 4 A; often by (s.); 'not inclined to f. ' प्रसादपराइन्छसः 'I wish to be f. ed with the mention of it' an-थनेनानुग्राह्ममात्मानमिच्छामि (Ka. 134). **2 अनु-पा** ०. (पालयति), अनु-मन् 4 A, अनु-मुद्द् 1 A, अनुकूलयति (D.). 🕽 आश्रि 1 U, आ-अव-लंब 1 Å, स्वीक्त,अंगीकृ. - अ-अ-द्यग्रहः, प्रसादः, आनुकूarepsilonयं, कृपा, प्रीति f_{arphi} , स्रोह: 'he is in the king's f. 'स तृप-प्रसादपात्रं-भाजनं. 2 आ-सं-श्रवः: साहाय्यं, चुपालनं, अम्युपपत्ति र्ा, आधारः 3 हितं, उपकृतं-कारः, पियं, सुकृतं. 4 अनुज्ञा, अनु-मति f.; 'in f. of 'पक्षे (with gen.) 'I am speaking in your f.' आहं त्वद-चकुलं ज्ञवीमि, त्वत्पक्षं समर्थयः; 'ask a f.' प-सब् c., उपकारं पार्थ् 10 A; ' seek the f. of ' आराध c., अनुरंख c. -able, a. अ-चुकूल, पसन्न, हितकारिन्, हितकाम, अनुग्रह-पर, हित, हितबुद्धि, उपकारकः 'f. to' आवह, उत्पादक in comp. -ably, adv. सानुग्रहं, सानुकुल्यं, प्रसन्तिया. -ite, ह. प्रियः, प्रीति-रनेह-पाश्चं-भाजनं, बह्नभः. ≖a-पिय, द्**यित, अभीष्ट, इष्ट, द्यिततम, ह्य**, वल्लभः =itism, हः पक्षपातिता, पक्षानुग्रहः.

Fawn, ६. मृगशाव: वकः, मृगपोत: शिष्ठः, हिएवत्सः, कुरंगकः. -ए. i. (upon) चादु- चर्चनेः आराध् ८. or तुव् ८., साष्टांगपात् सांत्व् 10 or उप-ठळ् 10, उपच्छंद् 10, छंद् अखुव् । A or अजुरुध् 4 A. -сг, ६. चादुकारः, सांत्ववादः. -ing, ६. उपलालनं, चादुकिभिः आराध्नं, उपच्छंद्नं, खादुव्यनं. -ingly, adv. चादुक्र्या, स्तुतिपूर्वे.

Fay, See Fairy

Fealty, e. अनुरागः, भक्ति f., निष्ठा, प्रशुभक्तिः.

Fear, v. भी 3 P, उद्धिस् 6 A, संवि-त्रस् 4 P, (with abl.). 2 旬-, -, 新女 1 A, तर्क 10. 3 भयार्त a. भू, त्रत, भी; 'do भीति f_{ij} not f ' मा भैषी: -8. भयं, भी:. सं-,त्रासः, साध्वसं, आशंका, दरःरं: ' put in f.' See Frighten; through f.' भयात. भीत्या. =ful, a. भयंकर, भयावह, भयपद, भीषण, भयानक, दारुण, भीम, रौद्र (दी f.), उग्र, भेरव (वी. र्.), घोर, भिष्म, प्रतिभय 2 (Afraid) भीत, सभय, ससाध्वस, भयार्त, भीर, शंकिल, माशंक, बस्त. -fully, adv. मभयं, सत्रामं, भयेन, 2 दारुणं, घोरं, उग्रं. -less, a. अभय, निर्भय, अभीत, निःशंक, निर्भीक, निर्विशंक, अभीक, अकुतोभय : साह-सिक (की 7.), प्रगल्भ, साहासिन्. -lessly, यारः निर्भयः निःशंकः साहसेन.

Feasible, त. साध्य, शक्य, करणीय, संभाव्य, सकर, उपपाद्य.

Feast, 8. उत्सव: (lit. & fig.), महः, पर्वन् ॥., उद्भूषः; 'f. to the eyes' नयनोत्सवः. 2 संभाजनं, विशिष्टाष्ट्रसंभारः, सहभाजनं. = ० ं म्यामं भक्ष्र् 10; 'f. ing on grass' नृणं मकामं भक्ष्यन्. 2 उत्तमाष्ट्रेन तृप् 4 P or संतुष् 4 P. = ० ं मोजनविशेषेः संतृप् ८. or संतुष् ८ (fig.) आनंद् ०, प्रमुद् ०; नयनाम्यां पा 1 P.

Feat, s. अवदात or अद्भुतं कर्मन् n, आश्चर्य-कर्मन् n., चंष्टितं, कर्मन् n., क्रियाः

Feather, 8. पिच्छं, पक्षः, गरुत् m., पत्रं, वाजः, पर्णं, 'peacock's f.' वहः हैं; 'f. of arrows' प्रंखः, पत्रं, वाजः; 'f. bed' मृदुश्या, कोमलशयनं, 'he thinks it a f. in his cap' स तदात्मनो विशिष्टगौरवपद् मन्यते. —ed. a. पक्षयुक्त, सपक्ष, पिक्षन्, गरु-स्मत्, पात्रिन्, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, पत्रिन्त, प्रतिन्त, प्रतिन्त

Feature, इ. रूपं, आकृति 🕂, आकारः, लक्षणं, 'inauspicious f. s' अभद्गलक्षणानि, अ-मंगलाकारः. 2 वदनाकृतिः, सुखरेखा, वदना-कारः. 3 (Sign) चिह्नं, लक्षणं, लिंगं-

Febrifacient, a. ज्वरोत्पादक.

Febrifuge, a. ज्वरम्न (भ्री f.), ज्वरनाज्ञक-निवारकः - अवरापहं औषधं.

Febrile, a. सज्बर, ज्वरित, ज्वरार्त.

February, इ. माघः, फाल्गुनः, तपस्यः.

Feces, 8. मलं, पुरीषं, विष् र्र., उच्चारः, अप(व)-स्करः, विष्ठाः, See Dung. 2 खलं, उच्छिष्ट, होषं. =Fecal, a. विष्मय-मलमय (यी र्र.), अशुद्ध, अमेध्य. =Feculent, a. समल, क-खष, अमेध्य, मलदृषित, खालेन.

Fecund, a. बहुपज, बहुपत्य. 2 अवंध्य, बहु-कलपद, उर्वर (as soil). -Fecundate, v. t. सफलीफ 8 U; रेत: सिन् 6 P. -Fecundity, s. सफलता, अवंध्यत्वं, प्रसव-नं, फलवर्वं, स्फीति. f. Federal, Federate, a. संहत, संचातवत्, साम्यिक-सांचातिक (की f-), कृतसंधि, संयुक्त, संधिसंक्ष्रिष्ट.

Fee, s. शुल्क:-ल्कं, वेतर्न, प्रतिफलं, उपायनं, निस्तारः, पारितोषिकं, 'monthly f.'मा-सिकं: 'f. simple' स्वाधीना-स्वतंत्रा-भूमिः-

Feeble, a. दुर्बल, अशक्त, शक्तिहीन, निर्बल, क्षीणशक्ति, अल्पशक्ति, अल्पवल वीर्य-सत्त्व, क्षीणशक्ति, अल्पशक्ति, अल्पवल वीर्य-सत्त्व, क्षीण, अवसक्त, क्षाम, असमर्थ, शिथिलवल निःसन्त्र -ness, अ. दोर्बल्यं, क्षीणता, अल्पवलं, अल्पवियं, तेजोहानि / , वीर्यहानिः, असामर्थ्यं, अवसादः, अशक्ति / , शक्तिक्षयः, सत्त्वनाशः, निःसत्त्वता. -Feebly, adv. दुर्बल्तया, अल्पशक्त्या, मंदं.

Feed, ए. १. सुज् ६., अङ्गू ६., अङ्गद्दानेन आत्ये ६. ०० परि-पुष् ६. २१पुष् १,9 Р ०० ८.; सं-सु
3 U, पा ६. (पालयति), अङ्गेन संदूष् ६., ००
संतुष् ६, ०० संतुष् ६. ३ चा ६. ४ उपकलप् ६.,
उपस्था ६. (स्थापयति). -ए. १. (००) भक्ष १०,
अङ् २ Р; See Eat; oft. by अञ्चान, सुष् in
comp.; पिञ्चिताञ्चानः, हृतर्स्क् &c.2 (Grass)
चा १ १ १ - ०० भक्ष्यं, भोज्यं - ००, भोज्यित्
क., अञ्चत्वातु क. आञ्चितृ क. २ योषकः, उपकल्पकः. ३ भक्षकः, भोजित् क., अञ्च क.
भोज् क., आञ्चित क. अङ्गुल्, आञ्चित अञ्च क.
भोज् क., आञ्चित क. अङ्गुल्, आञ्चत्वानं, पालनं, पोषणं,
भर्णं. २ भक्षणं, खादनं, भोजनं, अञ्चनं.

Feel, $v.\ t.$ अनुभू $1\ P.$ वि-भू c., (पादचारम-पि न व्यभावयत् R. xi. 10), ज्ञा 9 Ü, उप-लभ् 1 A, बिद् 2 P, 10 A; ' f. certain' द्रहं जा, पति-इ 1 P; ' I felt his remarks much 'तस्य बची मम हृदयममीणि अस्पृश-त-अभिनत. 2 (Think) मन 4 A, गण 10. आकल 10; See Consider; 'are felt by the mind as pleasant ' मध्रतराण्यापतंति मनस: (K a. 103). 3 स्प्रज्ञा 6 P, परामुद्धा 6 P, आलभ् 1 A, स्पर्शन परीक्ष् 1 A or नि-रूप 10; ' f. ing the pulse ' नाहीं स्प्रद्रा. =v. i. (आत्मानं) गण्, मन्. 2 (for) अनुकंप् 1 A, समदुःख व भू; 'I f. sorry for you' अहं तव कृते दु:खाकुलोसिः; 'felt proud of his company ' तत्समा-गमेनारूढगौरवमिवात्मानं मेने: ' I f. easy now 'लब्धं मयेदानीं स्वास्थ्यं (S. 4); 'I f. better 'आस्त मे विशेष: (S. 3). -er, s. स्पर्शश्रीगं: 'it was intended as a f. ' साधारणलोकमतज्ञानाय इदं प्रयुक्तमासीत्. =ing, 8. अनुभवः, अनुभूति f., संवेदनं, योधः, ज्ञानं, उपलंभः, उपलब्धि 🏸 उपागमः, चैतन्यं, चेतनाः संज्ञा. 2 स्पर्शः, परामर्शः, संपर्कः, स्प-र्शजं ज्ञानं. 3 वृत्ति f , रसः भावः, रागः, वि-कारः, चित्त-मनो-वृत्तिः, मनोविकारः-धर्मः; 'f. of anger' कोपवृत्तिः- 4 कुपा, द्या, अनुकंपा, कर्णा, समदु:खिता; 'a man of f.' सहत्यः, सचेतस् m. 'what man of f.

in not affected at heart ' सचेतसः कस्य मनो न दूयते (K. v. 48). - a. चेतन, चेत-नायुक्त, चैतन्य-बोध-विशिष्ट. 2रसवत, रागिन भाविक, सरस. -ingly, adv. सरसं, सरागं, ज्ञानपूर्व, स्वानुभूतिपूर्व. 2 सदयं, सानुकंपं. Feign, v. t. मनसा कलप c. or सुबा 6 P. 2 कपटं-ब्याजं-छदा कु 8 U; अप-दिश 6 P; f. ing illness ' शरीरास्वास्थ्यमपदिश्यः oft. ex. by कृतक, कृत्रिम, or कपट-व्याज-छस-Rear in comp.; 'he f. ed himself to be dead' आत्मानं मृतवत्संदर्शयामासः 'f. ing anger 'कृतकं कीपं कृत्वा; 'f.ing sleep' प्रसुप्तलक्षण, ब्याजसुप्त, लक्षसुप्त. -ed,a च्याज-कपट-छझ मिथ्या in comp.; कुटार्घ, काल्पित, कृतक, कृत्रिम: 'f. quarrel' कृतक-कंलहः , 'a f. dress' कपटवेशः ; 'f. sleep' ज्याजनिद्राः; 'a f. ascetic' छग्न-तापस: -edly, -ingly, adv. मिध्या, स-केंप्ट, सच्याजं, छझना. -er, & कापटिकः, छिन m., पतारकः: f. of illness आतरालेंगिन

Feint, See Pretext.

Felicity, 8. सुखं, श्रेयस् n., परमसुखं, परमानंदः, धन्यता, सोभाग्यं, कल्याणं, प्रहर्षः, 'f. of expression' बचर्सा पोढत्वं (Mal. 1). 2 (Eternal f.) अपवर्गः, मोक्षः, निःश्रेयसं, परमा गितः, परमपदं, स्रोक्तं गे, कैवल्यं, निर्मणं, श्रेयस्, अमृतं. 3 सहजता, अकुिषमता, अनाहार्यत्वं =005, a. श्रेयस्कर (श. f.). अतिकल्याण, परमसुखिन, धन्य, सुभगः =Felicitate, v.t. अभिनंद्र 1 P or c., दिख्या दृष् ८:, See Congratulate. =lon, s. अभिनंदनं, धन्यवादः, कल्याणवस्तनं.

Peline, a. मार्जारीय, बेहाल (ली j.). Fell, s. चर्मन् n., अजिनं, दृति f., कृत्ति f. 2 औपलादि m. =a. निष्ट्र, क्रूर, दारुण, उग्र- $-v.\ t.$ नि-अव-पत् \mathfrak{c} -, अवकृत् $6\ \mathrm{P}$, अवस्थि-दू 7~P, नि-अव-भंबर् 7~P, प्रहृत्य पत् c-, शङ् c. (ज्ञातयति). -er, 8. निपातकः, छेतृ m. Fellow, 8. सहायः, मित्रं, सहचरः, अनुषंगिन m-, सजुस् m-, सहवर्तिन् m-, वयस्यः. ${f 2}$ समपदभाव्य ル., तुल्यपदस्थः, सवयस्कः. 🥉 जनः, पुरुषः, ' this f. is bold ' भृष्टोसी जनः. 4 सजातीयः, संजातिः. 5 यमः, यमकः, पकतरः, युग्मकः. 6 कायुरुषः, माणवकः, जास्मः, ' my good f.' भद्र, सौम्प. In comp. words ex. by सम-सह; 'f.-being, -creature ' समानजाति:-जातीय:, सजाती-यः, सममूतं , 'f.-citizen ' एकनगरस्थः, एक-मुमीणः ; 'f.-citizenship ' पौरसस्य, पौरसाहित्यं: 'f. countryman 'स्वदेशजः, स्ब-एक-देशीय:: ' \mathbf{f} .-feeling' सहासुभूति f., समदुःसत्वं, समभावः, भूताञ्चकंपाः student, scholar ' सहाध्यायः, सतीर्थः, सहाध्यायिन् m., सहपाठकः: 'f.-labourer, -worker 'सहकारिय m., संभूयकारिय m., सहकर्मिन्m.'f.-servaut' सहसूत्यः, एकमधुः, 'f.- soldier' सहयोद्धाः, 'f.- sufferer' सम-सह-दुःखः-खिन्, समपुःखभाक्, सहभोगिन् 'f. traveller' सहयायिन, सहगामिनः, 'f. of a- body' पारिषद्यः, पांक्तेयः, अण्यभ्यंतरः - ship, इ-साहाय्यं, साहित्यं, संसर्गः, संगः-गमः, संघातः, संयोगः, साहचर्यं, सख्यं, मेत्री, स-मगमः. 2 द्वति f. 3 पारिषद्यपद

Felly. See Circumference.

Felon, ह. साहसिकः, घोरपातकः, आततायिन्

गः, महापापिन्-पातिकेत् गः, महापराधिन्

गः =0us, a. आततायिन्, जिघांसु, वधाद्यतः

2 दुराचार, दुष्ट, पापिष्ठ, दुर्वृत्तं, अतिनिद्यः

-y, हः महापापं-पातकं, महापराधः, साहसं;
आततायिता, घोरपापं.

Felt, 8. कर्णा, और्णकं, कर्णायुः, कंबलः.

Female, ३. ज्ञी, नारी; See Woman. -a. Ex. by the suffixes आ, ई, or बधू in comp.; 'f. sparrow' चटका; हरिणी, सिंही, चकवाकवधूः, &c.: 'f. friend' वयस्या, सखी, सहचरी, आलि f. 'f. apartments' अवरोधगृहं, गुद्धांतः, अंतः पुरं, 'a f. form' ज्ञीक्लं, ज्ञीसंस्थानं; 'a f. dress' ज्ञीनेपथ्यं वेषः

Femesole, १. अन्द्रा झी. .
Feminine, a. क्षेण (णी र्र.), श्लीजातीय, झी-धर्मन. 2 के मल, घृड्, पेलब, सुकुमार. 3 (In gram.) श्ली; 'this word is masculine or f.'अयं शब्द: पुंसि खियां वा-Fen, १. अनूप:, अन्द्रभू:, कच्छभू:, पंकः, कर्दम:

-Fenny, a. जलाहच, सजल, पॅकिल-Fence, s. वृति f., आवरण, प्राकारः, प्राचीरं, वष्टनं, वरणः, शा(सा)लः 2 रक्षान्त्रणं, ग्राप्ति f. =v. t. वृत्या रक्ष् 1 P or आ-परिन्तु 5 U or c. or परिवेष्ट् c. or अव-नि-रूष् 7 U. =v. i. दंडयुद्धं अन्यस् 4 U or शिक्ष् 1 A. 2 स्षष्टियुद्धं कु 8 U, दंडादंडि युप् 4 A. =er, s. असि-गदा-योधः, दंडयोद्धं m. =ing, s. वष्टि-दंड-युद्धं, आयुध-शद्ध-विद्याः. =less, a. अरक्षित, अनावृत.

Fend, v. t. बु c. निबु 10, प्रतिहन् 2 P.

Fender, क अंगारग्रसि f. 2 बस्त्यः, रथग्रसिः. Fennel, क ज्ञा-सा-लेयः, छत्रा, मधुरिका

Feracious, See Fecund.

Ferine, See Beastly.

Forment, ation, s. मंहः हं, अभिववः, फेणः नः, किण्वः ण्वं, सुरामंहः, कारोत्तरः, नग्रहः (m.). 2 अंतः क्षोमः त्तापः त्वाहः उत्सेकः वेगः, उत्तापः न्यः है। आकुलीकु 8 U, अंतः सुभ् ८., उत्सिच् 6 P or ८., उत्सप् ८., अंतः वेषं उत्पद् ८., अंतः त्तप् ८. न्यः । केनापरे (D.), उत्सिच् १८६५, अंतः मध् 4 P o तप् 4 A, अंतस्तापं वा 2 P. 2 हुन्, उत्तप् .

Perocious, a. रीव (वी f.), उम्र, करू, अति-क्रूर, दावण, क्रुरकर्मन, मारात्मक, साइसिक (की f.); See Grim, Dreadful, also. -ness.-Ferocity, ε. रीवता, कीच, उम्रता, &c.

Ferreous, a. लौह (ही f.), आयस (सी f.), लोहमय (यी f.), अयोधर्मन.

Ferret, s. चग्न:, नकुल:.

Ferruginous, a लोहमलयुक्त.

Forrule, 8. लोहबलय:-यं, लोहरक्षणी

Forry, ϵ तरः, तरणस्थानं, घटः; 'f. boat' तरनीः, त(ता) रणः-िंग f, तरीः, तराञ्चः, उङ्क्ष्यः, बहित्रं, 'f.-man' तरनायकः, नाविकः, तारकः, तारणः. $=v\cdot t\cdot$ (over) नावा द्वा 1 P or पारं गद्द् 1 P

Fertile, a. शस्यप्रद, उर्वर, बहुफलप्रद, बहुश-स्यद, अवंध्य, स्फीतः, 'f. in produce' समुद्ध-शस्य. 2 (Fig.) निमाणकुशल, कल्पक, संविधायक. -ity,-ness, s. फलवत्ता, फलदता, सफलता, अवंध्यस्व, स्फीति f. -ize, v. t. सफल- फलप्रद-a. इ 8 U, फलदी-कु, आप्ये c., स्फीतीक्र.

Ferule, Ferula, 8. वेत्रं, टंडकाष्टं.

Fervent, a. चंह, उत्सुक, तिक्ष्ण, सातिशय, उग्र, सोत्साह, आसक्त, व्यग्न, उत्काद, उत्तात, उद्यक्त, सोद्योग; 'f. in piety' भक्तिच्यग्र, अतिभक्तः = ly, adv. सोत्साहं, साशंसं, सोत्सुकं, व्यग्रतया, औत्सुक्येन, उत्कादतया, —Fervency, s. व्यग्रता, उत्साहः, औत्सुक्यं, उत्कादता, तीक्ष्णता, चंहता, आसक्ति f., मनोनिर्वधः.

Fervid, a. प्रचंड, तीब्र, तीक्ष्ण, उत्तत, साति-इाय, प्रखर, तिग्म, उद्यः -Fervour, इ. प-,चंडता, तीब्रता, तीक्ष्णता, उत्तापः, उत्कट-ता, व्यव्यता; ' religious f. अतिभक्ति f., भक्तिव्यवता, अञ्चोन्मादः.

Festal, a. औरसावक (की ...)

Fester, v. i. पूर्व 1 A, पूर्तीभू 1 P, पक्क a. भू, सपूर्य a. भू.

Festival, श. उत्सवः, महः, पवन् ११., क्षणः, द्धवः, उद्धवः, यात्रा, अम्युद्धः, ' public or general f. ' यात्रोत्सवः.

Festive, a. आनंदपद, सोत्सव, हर्षण, सानंद, उत्सव in comp.; 'f. day' उत्सव-दिनं. =ity, ३. उत्सवः, समुत्सवः. उत्सव-कालः- 2 प्रमोदः, हर्षः, आनंदः, आल्हादः.

Festoon, 8. माला, हार:, स र्.

Fetch, v. t. आहु 1 P, उपा-आ-नी 1 P, उपा-वा 3 A, 2 निष्कृत् 1 P, उत्पद् c., भू c.; 'f. a deep sigh' वृधि निश्वस् 2 P; what price does the book f.' कि-यता मूल्पेन तत्पुस्तकं विकीयते ; 'f. up' उद-भू 1 P, 10; आ-सद् c.; See Overtake. — कायदे, व्याजः, अपदेसः, उपायः

Fete, v. t. तृप् c., तुष् c. - s. उत्सव:.

Fetid, a. पूतिगंधि, पूत, असुगंधि, उग्रगंध, वृग्ध.

Fetor, ८. दुर्गेधः, पूति-उग्र-गंधः.

Fetter, ह. निगह:-हं, बंधनं, पाशः, श्रृंखला लं. -v. t. निगडेन बंद 9 P. संयम् 1 P. यंत्र् 10, निगडयति (D.). -ed. a. निगडित, पाश-बद्ध, संयत, श्रृंखलित, संदानित.

Fetus, 8. गर्भः, भ्रूणः, पिंहः, कललं-नं, गर्भस्थः

গিয়:.

Feud, ६, कलहः, कालिः, विग्रहः विरोधः, विपक्षता, इदं, युद्धं, 'family f.' गृहच्छिदं, गृहर्गंधे, अंतर्भेदः

Feudatory, 8. सामंत:.

Fever, 8. ज्वर: (lit. & ng.), ताप:, वेह-दाह:-ताप:; 'inflammatory f.' दाहज्वर:; 'typhoid f.' संनिपातज्वर:, तंद्रिकसंनिपातः; 'ardent f.' तापोल्वण:; 'relapsing f.' सुक्तानुवाधिन m.,संततः: =v.t. उत्तै-सं-तप् c., ज्वर् c. (ज्वरयति). =ish, u. ज्वरातं, ज्वर्यस्त,ज्वरातुर,ज्वरपीहित,ज्वरित,सज्वर, ज्वरित. 2 ज्वरोत्पादक, ज्वरजनक.

Few, a. अल्प, कतिपय, स्तोक, परिमित, मित, अपचुर, अबहु; a.f.' कति।चित्, स्तोकाः, कतिपयाः =ness, s. अल्पत्वं, स्तोकत्वं

Fiance, s. वधू.

Fiasco, ८. भंगः, अनिष्पत्ति f., असिद्धि f. Fiat, ८. आज्ञा, निर्देशः, शासनं, नियोगः, व्यवस्थापत्रं.

Fib, See Falsehood.

Fibre, इ. तंतुः, सूत्रं, गुणः, तंत्रं. 2 केस(झ)-रः-रं, अंद्युः, पक्ष्मत् ११- ३ शिरा, नाडी, स्नसा; 'f. of a lotus' मृणालः-लं-ली, विसं-—cd, —ous, व. तंतुमत्, सूत्रिन्, केसरिन्, तंतुमय (यी f.), शिराल.

Fickle, a. चपल, चंचल, लोल, तरल, चल, आस्थर, अनवस्थित, अधीर; (of persons only) चलचित्त, चंचलहृद्य, लोलबुद्धि, नैकभावाभय, प्रकृतितरल, लोल-चंचल-मित, आस्थरबुद्धि, -ness, s. चापल्यं, तरलता, लोलता, चांचल्यं, अधीरता, अस्थिरता, चलिवता, मनोलोल्यं.

Fiction, 3. कल्पना, रचना, सृष्टि र्रः, मनः-कल्पना-सृष्टिः, मानसी सृष्टिः 2 मिथ्याकथा, काल्पता कथा - Fictitions, a. कृतक, कृत्रिम, किल्पत, असत्य, मृथार्थक, कृटार्थ, कपटौ मध्या-कृट in comp. -ly, adv. मिथ्या, सकपट, मृथा सक्ट, सम्याजं-

Fiddle. ड. शा(सा)रंगी, पिनाकी. =v. ६. सारंगी वह c., 'f. stick' शारिका, कोणः,

वर्षा दिका -

Fidelity, क भक्ति रि., आसक्तता, अनुरागः, रिडकपटरवं, विश्वास्यरवं, स्वामि वशु-निष्ठा-भक्तिः, अभेद्यताः, 'f to a husband' पातिक्रस्यं, पतिभेवाः महीरवं, वारिष्ठं Fidget, v. i. चपल-चंचल-a. भू 1 P. - s. सापल्यं. चंचलता. -y, a. खपल, चंचल, लेल, अञ्चांत, अधीर; See Fickle.

Fiducial, a. विश्वासिन, विश्वस्त, असंदिग्ध-Fiduciary, a. न्यस्त, निक्षिप्त. 🤜 न्यास-निक्षेप-धारिन.

Fie, interj. धिक् (with acc.), sometimes with gen.

Fiei, 8. क्षेत्रं, भूमि रि., क्षेत्रभूमिः.

Field, s. क्षेत्रं, भूमि र., वप:-पं; 'a collection of f. 8' कैदारकें, कैदार्य, क्षेत्रं, कैदारिकं; 'f. of battle' रणभूमि:, रणाजिरं, रणांगनं-णं, रणं, समरभूमिः; f. marshal' सेनापतिः, वलाध्यक्षः, चमूपतिः, दृंडनावकः, सेनानी m-'f. sports' वनकीडा, अरण्य-मृगया-विह रः 'the general took the f. 'सेनानीर्य-द्भाय प्रवृत्तः; 'they lost the f.' तास्मन्य-द्धे पराजिगियरे. 2 अवसरः, प्रमणः, स्थानं, विषयः∙

Fiend, 8. पिशाचः, राक्षसः, भूतः, वेताल.; See Demon also. -ish -like, a. 19-अतिवारण, पैशाच (ची $f \cdot)$, शाचतल्य राक्षस (सी $f \cdot$), आसुर (री $f \cdot$), अतिक्रर

Fierce, a. उम्म, कूरू, घोर, रौद (दी f.), (श f.): See ठारुण, भीषण, भेरव Dreadful, Grim, also. 2 तीक्ष्ण, त ज, चंड, प्रखर, परुष, निष्दुर (of voice &c.). 3 संरब्ध, कोपज्वलित, कोधेद्ध, कुल, समन्यु, कोपोद्दीपित, **क्रोध**ष्यंजक -ly, adv. तीक्ष्णं, तीवं, उग्नं, फरं, घोरं, चंडं, निष्ट्रं, सकोधं, संरंभेण -ness, 8. क्र्रता, उग्रत्वं, रौद्रता. 2 तीक्ष्णता, चंडता. 3 संरंभः, अतिमन्यः, कोपोन्मादः, क्रोधातिशयः.

Fiery, See under Fire.

Fife, ४. वेणु:, वंश:. -cr, इ. वांशिक:, वेणु-वादकः. Fifteen, a. पंचवदानः 'f-th' पंचवदा

(**जी** $f \cdot$)-

Fifty, a. पंचाशत्; 'f.-th' पंचाश (शी f.), पंचाशत्तम (मी f) \cdot

Fig, s. (Tree) अंजीरः, न्यग्रोधः, उद्वंषरः; (fruit) न्यमोधं, उद्वंबरं, or ex. by फलं in comp.; 'I care a f. for you ' ज त्वां तजायापि मन्ये-गणयामि.

Fight, v. i. युष् 4 A, विश्वतु 9 P, संप-ह 1 P, संश्रामं आरभ् 1 A, वैरायते (D.), प्रति-आ-युष् (with acc.); 'f. a cause' कार्यार्थे युष् -8., -ing, 8. युद्धं, रण:-णं, आयोधनं, समर:-रं, विश्वहैं:; See Battle. -er, 8. योद्ध m., युयुत्सुः.

Figment, : कल्पना, भिथ्या-कल्पित-कथा, मानसी स्राष्टिः.

Figurante, s. नर्तकी, लासिका-

Figure, s. आकार:, रूपं, आकृति f-, सूर्ति f. 2 कायः, देहः, विग्रहः, अंगं, गात्रं, चप्रस्nः,

(Body q. v.). 3 मूर्तिः, प्रतिमा, प्रतिरूपं-क्रांति र्र. 4 अंकः. 5 अलंकारः। speech' वाक्यालंकारः 0 रूपकं, आरोपः, ल्क्षणा, उपलक्षणं-णा, उपचारः 7 प्रतिष्ठा, गौरवं, यशस् n., वर्णः, कीर्ति f्र S68 Fame. =v. t. वि-धा 3 U, विरच् 10, निर्मा 3 A, सं-परि-क्लप् c. 2 वर्ण् 10, चित्र् 10, लिख् $6~\mathrm{P}$, वि-आ $^{\circ}$, रूप् 10, चित्रीक् $8~\mathrm{U}$, कर्नरीक 3 (To oneself) वि-भू c., चित 10, क्लूप c., विगण् 10. -Figurate, मर्तिमत. वः साकारः स्वपवत्, -Figurative, a. सालकार. 2 लाक्षाणिक--औपचारिक (की $f \cdot$), उपलक्षितः ' $f \cdot use'$ उपचार:. -ly, adv. सालकारं, सोपलक्षणं: 'to be used f.' उपचा pass. (with loc.); अचेतनेपि कुले चेतनबदुपचारदर्शमात्. तस्माचेतनवद्रुपचर्यते (S. B. 99, 100). Filament, है. केश(स)र:-रं, तंतु:, धुत्रं, पक्सन् n., अंजा:, 'f. of a 'otus' सुणाल:-

-लं. बिसं. किजल्कः.

Filch, v. t. मुद् 9 P, पुर 10, अप-ह 1 P. -ing, १. स्तेयं, अपहारः, चौर्य, मोषणं.

File, s. पंक्ति f., आविल-लाf., श्रेणि-णी f. 'f. of an army ' दंढडयूह:, सैन्यश्राणि:, बलविन्यासः 2 सूत्रं, ग्रुणः, तंतुः 3 लेख्य-भेणी, लेख्यपत्रसमूहः 4 बश्चनः, पत्रपरज्ञः. -v. t. यथाकमं रचे 10 or अण्यां आरह् c. 2 वृत् 1 P, मुक्द 2 P. -v. i. ब्यूहेन प्र-या 2 P.

Filial, a. पुत्रातुरूप, पुत्रयोग्य, पुत्रीय; gen. ' f. duty ' पुत्रधरी:: gar in comp.; f. affection ' पित्रवात्सल्यं, पितृभक्ति $f. - \mathbf{i} \mathbf{y}$ adv. पुत्रवत्, पुत्रधमोनुस्यं--Filiation, ह. पुत्रत्वं, पुत्रीकरणं.

Filiform, a. स्त्राकृति.

Filings, 8. लोह चूर्ण-किष्टं, लोहजं. Fill, v.t. पू-पू 3 U, भू 3 U, आ-नि-सं-चि 5 U. प-आ-सं-प्रा 10, आ-सं-क 6 P, व्याप 5 P, हयज्ञ 5 A, आबू 5 U; better ex. by 'f. ed'; 'it f. ed my heart with terror' हेन मम हृद्यं भयसंकुलं बभूव. 2 प्रचुरीकु 8 U, बहुलीफु, संकुलीकु. -8. Ex. by यधे च्छं, पर्याप्तं, आतृति, प्र-नि-कामं, 'drank his f. ' यथेच्छमापबत्। नीवारोदनमंडं पर्णाप्तमान्वामति (U.4) 'drinks his f. &c. ' =ed, a. पूरित, पूर्ण, सं-परि-पूर्ण, आ-सं-कीर्ण, संकुल, आ-समा-कुल, ब्याप्त, नि-सं-चित, आवृत, संभृत, आविष्ट, गर्भ in comp. Fillet, s. पह:, बंधनं, बेप्टनं, बंध: (केशानां). Fillip, क. अंगुलिपहार:-चात:-ताडनं, छोाटका. Filly, 8. किशोरी, बालतुरगी-वाजिनी-बोटिका.

Film, इ. पटलं, स्रमतंतुः, स्रमत्वस् f., पुटः-दं: 'f. of the eye 'अक्षिपटलं, अंतर्धानं--y, a. पटलावृत, सपदल.

Filter, v. t. spe c., singe 2P, y 9 U. -v. i. निर्गल 1 P, निस्यंद 1 A, नि:स्रत्य ह्यस् 4 P.

Filth, 8. मल:-लं, कालुण्यं, मालिन्यं, अप-(व)स्करः, कल्कं, खलं, पंकः, कर्दमः. **-y,** कः मलिन, कल्प, समल, मलीमस, मलद्रपित, पंकिल, पंकित, 2 अधुद्ध, अमेध्य, अपवित्र 🕽 कुत्सित, निद्य, गर्ह्य, दूषणीय, कु-कद् pr. Fig. इ. पक्षः, देहधिः, बाजः (मत्स्यानां); ' f.--footed' जाल ाद:-इ. -less, a. पक्षहीन-

-रहित. -Finny, a. सपक्ष, पक्षविशिष्ट.

Final, v. अंतिम, अंत्य, अंत-शेष in comp., पाश्चिम, चरम 2 निःसंदेह, परिच्छिन, सुनि-श्चित, अविकल्प, सनिर्णीत, 3 अपार्श्वतनीय, अप्रतिकार्य. -ly, adv. अंततः, अंते, शेषे \cdot 2 निरुत्तरतया, सपरिच्छेटं.

Finance,-8, 8. आयः, करः, चलिः, धनागमः, भूलके, राजस्वं: 'his financial condition is prosperous : परिस्कीतं तस्य कोशजात. -Financier, 8. कोशाध्यक्षः, धनाधिका-

रिन गाः

Find, v. t. आप 5 P, लभ 1 A, अधिगम 1 P, बिद्ध 6 U, आ-समा-सद् c., दूशू 1 P; इ-चा 2 P, (acc.), प्रतिपद् 4 A. 2 (F. out) भूष 1 P, आ 9 U, अवगम् 1 P, अव-इ 2P, वि-भू c.; निरूप 10, अनुसंधा 3U, उपलभ्, अन्विष् 4P, निर्णी 1P, निश्चि 5 U, अव-निर्-धू 10; they found him guilty' सोपराधीति ते निर्णिन्यः तैः सोपराधी स्थापितः. 3 उप सं कळप 10, चिंत 10. 4 व्या-ख्या 2 P, व्या-कृ 8 U, व्यक्तिक. -ing, ह. अधिगमः, अवाति र. 2 निर्णयः.

Fine, a. सूक्ष्म, तनु, ५७३ण, अस्थल, विरल: 'f. cloth' सूक्ष्मवस्त्रं, अंद्युकं, सुवासस् ॥ 2 तीक्ष्ण, तीव्र, कुशाग्रीय, मार्मिक 3 पेलव, सुकुमार, कोमल. मृदु. 4 विशुद्ध, विमल, निर्मल. 5 परम, उत्तम, उत्क्षष्ट, विशिष्ट. 0 सुंदर, कांत, शोभन, वाम, रूपवत्, सुभग, gen. by सु in comp.; of f. teeth' सदती: having ' having f. eyes 'सु-वाम-लोचना; 'a f. day ' सु-दिनं; 'f. art 'कला; 'f.-fingered' लघु-इस्त: 'it is a f. proposal ' उदार:-प्र-थमः-कल्पः. ' in fine ' अंततः, शेषे, एतावता, एवं च. v.t. शुध् c., पू 9 U, मलं हु or अप-कृष् 1 P. -ly, adv. सूक्ष्मं, विरलतया. 2 चारु, सुष्ठ, सुंदरं, सु pr. =ness, अ. सूक्ष्मता, विरलता, तीक्ष्णता, &c. 2 कांति 🤼 शोभा, चारुता, लावण्यं -१५, ३. शोभा, आहं-बरः, बाह्यशोभा. 2 अलंकारः, मंडनं, भूषणं, मसाधनं, आभरणं, परिकर्मन् n., परिष्कारः: ' fond of f.' त्रियमंडन, अलंकारिय.

Fine, 8. दंह:, अर्थ-धन-दंह:; 'liable to f. ' दंडच. -v. t. वंड 10 (two acc.), वंड वा c. (दापयति) with instr. of giver.

Finesse, 8. माया, सुरुमोपाययोगः, व्यपक्षेत्रः-2 कौशलं, धूर्तता.

Finger, 8. अंग्रलि-ली र., करशाखाः 'fore-f.' तर्जनी, मदेशि(श)नी: 'middle f.' म-ध्यमा: 'third f ' अनामिका: ' last f.' कनिष्ठा, कनिष्ठिका, कनीनी-निका: 'f.-ring' अंग्रलीयं, अंग्रली(री)यकं, उत्मिकाः, 'three f. s in breadth' ड्यंगुलं (दार). 🗝 . t. अंग्रह्म स्पृश् $f P_{-}$ । परामृश् $f G(P_{-})$

Finical, a. अतिसूक्ष्म, एकांतकोमल-पेलव, अ-

त्युत्कृष्ट.

Finis, s. See End.

Finish, v. t. समाप c., सं-पु c. -पूर् 10, नि-र्वृत् $^{
m c.}$, अवसो $^{
m 4}$ $^{
m P}$, निः-सं-पद $^{
m c.}$, साथ $ar{\mathbf{5}}\ \dot{\mathbf{P}}\ \mathbf{or}\ \mathbf{c}_{-}$; अंत गम् $\mathbf{1}\ \mathbf{P}_{r}$ नि:-शिष् \mathbf{c}_{-r} , नि:-क्रेषीक 8 U, पारं गम्. 2 संस्क्र 8 U, परिष्क्र. यत्नतः साधः = ३ , =ing, ३. समाप्ति f., अंत:. निर्वृत्ति 🖯 , सिद्धि 🖯 , अंतगमनं, &c.

Finite, a. प्रमेय, परिच्छेद्य, निरूपणीय, नियत. समर्योद, परिमित, साद्यंत; ' not f.' अनंत-

-ly, adv. +uid. -ly, adv.

Fir-tree, 8. देवदास m., n., शक्रपादपः, पारि-भद्रकः, भद्रदारु, द्किलिमं, पीतदार, दार,

पतिकाष्टं.

Fire, 8. अग्निः, वैश्वानरः, ज्वलनः, अनलः, पा-वकः, कृशानुः, वह्निः, दहनः, जातवेद्वस् m., हुताशनः, शिखिन् m , हुतभु $oldsymbol{lpha}$ हुतवहः, बहिः, शुष्मन् m., कृष्णवर्त्मन्, m., तनूनपात्, उषर्ध्यः, शिखाषत्. m., हब्यवाहनः, हिरण्यरेतस् गः, चित्रभातुः, विभावसुः, शुक्रः, शुच्चिः, कृषीटयोनिः. 🛾 ते-जस् "., सत्वं, उत्साहः; ' on f. ' अग्नि-हत-बह-परीत, अग्निदीस; 'submarine f. ' बा-डवः, आर्वः, वडवानलः, 'set on f. दृह् o., दीप् c., अग्नि विस्त्र 6 P (with loc.); अग्निना उनल् c. or दह c.; ' take f.'; See under Catch. -v. t. दह 1 P, ज्वल c., इंध् 7 A, अग्निसात्क 8 U. 2 उत्तिज् c., उद्दीप् c., प्रोत्सह c., प्रचुद् 10, संधुभ् c., प्रेर् c., संपुक्ष 10. =v. i. दीप 4 A, ज्वल्र 1 P. वह pass. 2 लोहगोलान प्रक्षिप 6 P or विस्तब्दे 6 P. 'F.-arms 'आग्नेयाक्राणि:'f-brand' अग्निकार्य, अंगारः-रं, अलातं, उल्का, उल्सकं, 2 मोत्साहकः. 'f.-fly' पतंगः, शलभः, खद्योतः, ज्योतिरिंगणः, मभाकीटः; 'f.-pan' See Hearth; 'f.-place ' चुल्लि-ली रि., अइमेतं, उध्मानं, उद्धानं, अधिश्रयणी, अति(दि)काः 'f.-proof' अदाह्य: 'f.-side' अग्निस्थानं, &c. (f.-place). (f.-side comforts us-सुखानि); 'f.-wood' इंधनं, इध्मं, दाह्यकार्टः 'f.-works' अग्निकीहा.-द्रव्याणि. -Fiery, a। आग्नेय (यी f।), तेजस्विन्, **अग्निमय (यी** $f(\cdot)$. 2 सुलभकोष, शीवकोषिन, **क्रोधन, क्रो**-थिल, कोपर्शाल, संरंभिन, 3 उम्, तीरण, प-,चंड, तीव्र.

Firm, a. हुढ, स्थिर, निश्चल, अचल, अविचलित, अस्त्रलित, धीर, अकंपित, अधुन्ध,
धृतिमत्, र्यवस्थित; 'f. step' अस्त्रलिता
गितः. 2 गाढ, घन, इड, अशिथिल, अविरल,
सांद्र, सुसंहत, हुडसंखि; 'of sf. mind'
स्थिरधी, स्थिर-निश्चल-मित, हुढास्मनः; 'f. in
friendship' हुढसोहृद्, गाढसस्य. = s. वणिग्जनसंसगंः, समवायः, संभ्य समुत्थानं
- ly, adv. हुढं, गाढं, घनं, स्थिरं, धीरं, निअलं, &c.; 'f. rooted' बद्ध-स्व्ह-मूल; 'f.
devoted' हुढ्डमार्कः, 'f. joined' हुढवद्ध,
हुढ्डसंधि. = ness, s. हुढता, स्थेरं, द्विमन् म.,
धर्यं, धृति f.; अक्षोभः, अस्त्रलनं, अकंपः. 2
संहति f., घनता, संधिः.

Firmament, s. आकाशः कां, नभोमंडलं, नभ-स्तलं, व्योमन् n., गगनं-णं, खं, अंतरीक्षं, तारा-युडु-पथः, खगोलः, See Sky also. -sl. a. बैहायस (सी f·), आंतरीक्षं (क्षी f·), आकाशिय, नभःस्थ.

First, a. प्रथम, आद्य, आदिम, पूर्व, अग्रिम, प्राक्तन (नी र्र.). 2 सुरूप, प्रशुख, प्रधान, अग्रय, प्रवर, अष्ठ, वरेण्य, अग्रणी, अग्रेसर, वर in comp.; See Principal, 'f. half' पूर्वार्थ:; 'f. part of day 'पूर्वाङ्कः; 'f. part of night' पूर्वराञ्चः, 'for the f.time' प्रथमं; 'from the f.' प्रथमावधि, आग्रथमं; 'f. of all, in the first place' प्रथमं-आदौ-ताबत्, 'f. born' अग्रजः, पूर्वजः, अग्रजन्मन क., ज्येष्ठः, अग्रजः, ः, अग्रिमः, 'f.-fruits' प्रथम-आदौ-अग्र-कलं, प्रथमोत्तरमं, 'f.-raie' अष्ठ, उत्कृष्ट, विशिष्ट-तम, परम. उत्तम. -adv., -ly, प्रथमं, पूर्व, प्राकृ, आदौ, अग्रे, पुरस्तात्.

Fiscal, a. धनसंबंधिनः

Fish, 8. मत्स्य:,मीनः, झवः, वेसारिणः, अंडजः, विसारः, शकुलिन् m., पृथुरोमन् m. -ए. i. मत्स्यांन् यहु 9 U or ध्रु 1 P or बंब् 9 P. 2 अजुद्ध 1 P; 'f.-basket' मत्स्याधानी, कुवेणीः, 'f.-hook' बिह्नां-झा-झी, मत्स्यवेधनं, 'f.-ing net' जालं, आनायः, कुपिनीः, 'f.-market' मीनविक्रयस्थानं, 'f.-monger' मत्स्यविक्रयिनः, 'f.-pond' मीनाअयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, मत्स्यालयः, क्वांतः, दासः-झः, जालिकः, मत्स्याजीवः, मत्स्यापजीविन् m., मात्स्यकः, निवादः. -व्यप्र, -ing, s. धीवर-कर्मन् n., मत्स्यवेधनं-श्रु कंवः

Fissile, a. भिदुर, विदेलिम.

Plssion, ह. छेद:.

Fissure, 8. छित्रं, रेघ्नं, रेघिः, भंगः, बिव्लः-लं, भेदः; (in the ground) बिलं, गर्तः-र्ता, बिचरं -ए. १. बिद् 10, बिव्ल ८. (ब्लयति)-Pist, 8. हृष्टि m. र्र-बीः; fisticuffa ''blows with the f.: हृष्टिचातः-महारः-पुद्धं, हृष्टी- सुष्टि-युद्धं; doubling or clenching the f.' सुष्टिबंध:-संग्रहः, खटः. = v. सुष्टे।सुष्टि युप् 4 A, सुष्टिना तद्ध 10 or प-स्न 1 P.

Fistula, 8. नाडि-क्षी-लि-ली f., नाडीवर्ण,

नाडीक्षतं; 'f. in anus ' भगंदरः.

Fit, a. पोरय, क्षम, न्याय्य, अनुस्तप, उपपक्क, युक्त, उचित, यथाई, समुचित, यथायोग्य, सं-गत; oft. by अर्हु or pot. pass. part.; 'to be f. for ' ary 1 A (with dat.). युक्द-उपपद pass. अर्ह 1P, उचित-योग्य-a. भू: 'f. to do a work ' कर्मक्षम, अलंक-मींज. = $v \cdot t$. युद्ध 7 U, 10, समा-सं-धा 3 U, योग्य-युक्त -a. क 8 U; 'f. an arrow' बाणं सं-धा: See Fix; 'this ili f. s thee ' नैत-दनुरूपं भवतः; 'f. out ' सज्जीकु, ससद्घ ट., उपकरणैः उपकर्षपु ए., or संयुद्ध or उपस्कः 'fit up 'Decorate, q. v. =v. i. युक्त-उप-पद-pass., श्रिष pass., युक्त a. भू: 'this f. s well ' सुश्चिष्टमेतत् (Mal. 1), सुसंगत-मिदं. 🗝 आक्रमः, आवेशः, अवतारः, अभि-भव:, 'f.ofanger' कोपावेश:; 'f. of fever' ज्वराक्रमः, ज्वराभिभवः, 2 मुर्छा, भ्रामि f_{ij} भ्रामरं. =ful, -a . चल, चपल, चंचल, अनित्य, विषम, लोल, अस्थिर. -ly, adv. युक्तं, उ-चितं, सम्यक्, यथाई, सांप्रतं, स्थाने -mess, अ. युक्तता, योग्यता, क्षमता, पात्रता, उपयो-गिता, उपपात्ति f_{ij} , संगति f_{ij} , पर्याप्ति f_{ij} , या-थार्थ्य, देशरूपं.

Fitch, 8. चणक:-

Five, a. पंचन, पंचक, पंचतय; 'in f. ways' पंचथा;, 'f. times' पंचकुत्वः; 'f. fold' पंचकुत्वः; 'a. -Fifth, a. पंचम (भी f.)

Fives, 8. कंदककीडा.

Fix, v. t. स्था c. (स्थापयति), प्रति-सं°; नि-धा 3 U, निरुद्ध c.; f. your dwelling there 'तत्र वसातिं कुर, तत्स्थाने निवस 2 स्थिरीकु 8 U, दूढीकु. 3 (F. upon) निणीं 1 P, निश्चि $5 ilde{\mathrm{U}}$, अव-धू 10, निरूप् 10, सं-परि-क्लप् c-, निर्दिश् 6 P, नियुक्द 7 A, 10.4 et 2 9 P (lit. & fig.), gen, sur-संबद् c.; निविश् c.; ' did not f. her love on him । तस्मिक बबंध भावं (R. vi. 36); 'f. the eyes ' दृष्टिं निविद्यू ः, लक्षं बंध, अनन्यदृष्ट्या-अनिमेषेण-स्तिमितलो समेन-दृश् 1 P; with his eyes f. ed on my face ' मन्द्रखासक्तदृष्टिः; ब्यापू C., उमासुखे ब्यापारयामास विलोचनानि (:K. III. 67); 'f. an arrow ' सं-धा 3 U, (धनुष्यमोधं समधत बार्ण K. 111. 66); 'f, the mind' मनः-चित्तं-निविश् c.,or युद्ध or बंध् or आ-धा, एकाग्र व भू; तेन उपदेशेन मम चेतास हुई पदं चके ' the advice is firmly f. ed &c.'; 'I am in af.' चक्रांतरास्थित इवासि--od, a. ब्यवस्थित, स्थिरीकृत, स्थापित, मति-हित, निरुद्ध, 2 नियत, निश्चित, ध्रव, स्थिर,

हर, निधल, अचल: See Firm. 3 सक्त. ञा-मं-सक्त, सं-परि-लग्न; निविष्ट, बद्ध. 4 स्थावर, अजंगम, ध्रुव; 'firmly f.' दृढवद्ध, बद्धमूल, प्रतिष्ठित, सहमूल: having the gaze f.' 'with a f. look ' आसक्त-मद्भ-दृष्टिः स्तिमित-अनिमेष-लोचनः having the mind f. (on one thing); एकाग्रचित्त, अनन्यमनस्क, निविष्ट-आसक्त-मनस्र: एकतान. अनन्यवृत्ति, एकाग्र,एकायन,एक सर्ग, एकाग्रव, एकायनगतः 'of f resolution ' निश्चय-संकल्प, धीर-स्थिर-मति, ⇒edly, adv. दृढं, स्थिरं, ध्वं, &c ; स्थिर-दृष्ट्या, अनिमेषेण, स्तिमित, एकाग्रतया, &c =edness, s. Firmusss, q. v.=ity,s. स्थिरता, स्थेये, निष्ठा; 'the mind, devoid of f, rambles' मनी निष्ठाशून्यं भ्रमति (Mal. 1). -ture, s. स्थावरद्रव्यं.

Flabby, a. शिथिल, लिलत, कोमल, स्निग्ध, मेदुर, अकित, -ness, शिथिलंग, लालित्यं.

Flaccid, a. See Flabby.

Flag, s. ध्वज:, केतु:, पताका; 'f.-staff' ध्वज-दंड:-पश्चि:-स्तंभ:. 2 (Stone) शिलापद्य:-प-स्तर:. = v. i. अवसद् 1 P. म्ले-ग्ले 1 P. ध्वंस् 1 A. अपिच-सि- pass. 2 (Of persons) शिथिलवल-अवसन-भग्नोत्साद् a. भू, अंगानि सुन् 6 P; See Droop. = v. t. शिलाभिः आस्तृ 5 U. = gy, a. शिथिल, क्षीण, अव-सन्न, भ्रथं

Fingellate, v. i. कशया तडू 10 ог प्रन्तः 1 P ог आहम् 2 U. —lon, s. कशाधातः, कशाधातः.

Flageolet, s. बंदा:, वेणु:-

Flagitlous, a. घोर, दारण, अतिदृष्ट, अतिदृष्ट्रंत, अति-महा-गापिन्, अतिनिध--noss, s. महा-अति-पापं-पातकं, अतिदृष्टता, घोरता, दोरात्म्यं-

Flagon, ८. पानपात्रं-भाजनं, पुट्यावः, कंसः-सं-Flagrant, त. घोर, दारुण, आंतदुष्ट, अति-निद्य, पापिष्ठतम. 2 सर्वज्ञात, लोकपसिद्ध, सुप्रकाश, सुन्यक्त, पुरःस्कुरत्. -Flagrancy, ८. घोरता, अतिदुष्टता; सुन्यक्तताः

Flai!, 8. सुसल:-लं, कंडनी. Flair, 3. See Odour.

Flake, s. हिम or तुषार-लवः or कणः, हिमत्लं, तुषार-हिम-षनः. 2 शकल-लं, लवः, कणः, अल्पभागः. 3 फलकः, संस्तरः. 🗝 ः शकल्लीस् 1 P. -y, a. सशकल.

Flambeau, १. उल्का, अलातं, उल्सुकं.

Fiame, १, ज्वाला, शिक्षा, अखिद्ध f., n., कील:-ला, अग्निज्वाला-जिह्ना; 'in f. 8' ज्वलत्, हृतवहपरीत, दृह्ममान. -ए. १. ज्वल् C., द्रिप् c., दृहू c., -ए. १. ज्वल् 1 P., दीप् 4 A., दृहू pass. -ing, a. उच्छित, प्रदीत, अखिकात, जञ्ज्वल, ज्वलित, ज्वलत्,

 $^{'}$ \mathbf{f} $^{'}$

Flamingo, ४- मरालः, राजहंसः-

Flank, ४. पार्श्वः-र्श्व, पक्षः, कुक्षिः, उत्संगः, पार्श्वः-पक्षः-भागः, पार्श्वागः = ० पार्श्वतः रक्षः or ग्रप् 1 P. 2 पार्श्वतः अभिद्यु 1 P. 3 स्पृक् 6 P. निकटे-पार्श्वे-ट्रत् 1 A; See Border.

Flannel, s उर्णायुः, ओर्णवरं

Flap, ए. १. वि-धू5 U, 9 U, 6 P, उत्सिप् 6 P, चल् ८, आ-स्कल् ८. = ८. ८ आस्कल् 1 P, विधू-उत्सिप्-pass = ८ पालंबः, लोलकः. 2 (f. ing) आस्कालनं, विधूननं, विधुवनं, उ-स्थेपः-पणं, 'f. ing of ears' कर्णतालः.

Flare, v. ं. लोलिशिखया ज्वल् 1 P. =s. लोल-शिखा, कंपितज्वाला

Flash, ए. १. स्फुर् 6 P, दींप् 4 A, विन्लस् 1 P, विद्युत् 1 A, सहसा पकाझ् 1 A or ज्वल् 1 P, अचिरं प-भा 2 P. 2 विद्युद्धे गेक-अकस्माद्-उद्दि 2 P or आविर्भू 1 P or उत्त्यद्ध् 4 A. = १० स्फुरणं स्फुरितं, विलासः, सहसा दिति ते. आभासः, विभ्रमः, अचिर-क्षण-प्रमा, प्रभाकंपः, क्षणद्युति ते. अचिरद्धतिः. = ५९ ०० क्षणप्रभ, तेजस (सीति ते.) 2 असार, नीरस, फरुग्र, निःसरव.

Flask, 8. काचपात्रं-भाजनं, पानपात्रं, पुटग्रीब:. Flat, a. सम, समस्थ, समरेख, सपाट, अध्या-2 निम्न, अनुञ्च, नत, अनुञ्जतः 3 असार, नीरस, फल्छ, विरस, रस-स्वाद-हीन, निस्ते-जस्, निःसन्त्रः 4 स्पष्ट, स्फूट, च्यक्त, अवक्र, असंद्रिग्ध, सुब्यक्त, परिस्फ्रट, 5 अवनिं गत, दंडवत क्षित; ' he laid himself f. on the ground ' भूमी दंडबल्पातित: ; ' f. surface ' समपृष्ठं; 'f. roof 'पृष्ठं; ' f.-nosed ' अव नाट, अवटीट, अवभ्रट, नत-चिपिट नासिक-🗝 समभूमि 🌶 , स्मस्थलं-ली, समस्थानं, पाटः. 2 निम्नभूभिः 3 सेकतं, पुलिनं, 4 पत्रं, फलकः-कं. 5 मंदः, अदुदात्तः, मंद्रः. -ly, adv. **ममं**. 2 स्फ्रटं, सुध्यक्तं, अवक्तं, असंदेहं. -गटकः, इ. समता, निम्नता, असारत्वं, &c. -ten, v. t. समीक 8-U. 2 आ-अव-नम् c (नमयति). नम्रीक, निम्नीक, 3 रसं ह 1 P, नीरसीक. •v. i. समीभू, नद्रीभू.

Fiatter, ए. t. सं-अभि-परि-स्तु 2 U, प्र-शस्त 1 P, चादुवचनैः स्तुत्या-सांत्व 10 or संतुष् c. or उप-लल् 10 or मनुष् c. or अग्रुष् 11 P, उपच्छंद 10. 2 चादूनि वच्-ब-2P, प्रियं वद् 1 P. 3 अनु-नी 1 P, आ-राष् c., मिध्या प्र-शंस श्लाष् 1 A. 4 मिथ्या आशां उत्पद्ध c. or वृष् c. = cr., 8. चादुकारः, संस्तावकः, सांत्ववादिन m., प्रशंसकः, प्रियंवदः, चादुवादिन m.,मिथ्याशंसकः. = ing. ह स्तुतिमय (यी f.), परितोषक, प्रीतिकर (री f.), प्रशंसामय. = ingly, adv. चादुक्त्या, अतिमश्ची, सांत्वनपूर्व. = y, ह संस्तावः, स्तुति f;

स्तवः,चादु का.गः, चाद्वितः ने. अतिमशंसा, सौ-त्वनं-ना, उपलालनं, मधुर-पिय-वचनं, सांत्व-बादः, मिथ्यामशंसा, व्याजस्तुतिः, चादुवादः. 2 अनुनयः, आराधनं, संतोषणं.

Flatulent, तः वात-वायु-ग्रस्त, बञ्जवात, वात-फुल्ल, वायुपूर्ण, वातुल. -Flatulence, -cy, ८. वायु:, वातः, वायुफुलुता, अंत्राध्मानं, वातिकर्त्वः

Flatus, ह. बातः, बायुः, अंत्रवायुः.

Flaunt, ए. i. सावलेपं चल्-चर् 1 P, सद्पै-उद्धतं-विकटं-परिकम् 1 U, 4 P. =ing, a. उद्धतगति,विलासाद् मंदगामिन-दर्शनीयमानि-न्, सुभगंमन्य; 'a f. gait' विकटा-धीराद्ध-ता-गति:.

Flavour, ६. आ-,स्वादः, रसः, रुचि f. -0. t. सरस a. कु 8 U. -2d. a. सरस; 'well- f.' स्रस,स्वादु, सुस्वादः - १०६६, क. अरस, नीरस, विरस, अस्वादु. - २०६६, क. भिष्ट, स्वादु, सुरसः

Flaw, 8. दोष:, छिद्रं, रेधं, वैकल्पं, न्यूनता; 'seeking or finding f.s' रंध्रान्तिषेत्, छिद्रान्तेषित, दोषेकहृश्. 2 चंडवातः, प्रभंजन्तः See Hurricane. 3 भंगः, संधिः, भेदः, रंधं, छिद्रं; 'f. in a jewel' पुलकः, खंडः. -ए. t. छिद्र् 10, व्यथ्, 4 P. -less, a निद्धेषं, See Faultless. 2 निश्छिद्र, नीरंधः--y, व-सरंध्र, सन्टिड्र, सदोष.

Flax, 8. क्षमा, अतमी, उमा; ज्ञणं, 'f.-comb' उमामार्जनी. =21, a. क्षाम-आम (मी f.).

Flay, v. t. चर्त अपनी or निर्हे 1 P or उन्हिख्यू 6 P or निष्कृष् 1 P. निस्त्वचयति (D.), निस्त्वचीकृ 8 U, स्वश्च 1 P. =er, s. त्विव-दारकाः, चर्मनिष्कर्षकाः =ing, s. चर्मनिष्क-ष्णं, निश्चर्मकरण.

Flea, 8. मिसका, मत्कुणः, देहिका, तल्पकीटः. • v. t. देहिकाः अपनी 1 P.

Fleck, ह. रे(ले)खा, भिंडू m.

Fledged, कः संजानपञ्च, गरुत्मत्, सपञ्च, पञ्चयुक्त.

Flee, v. i. पलाय् 1 A, अपक्रम् 1 U, 4 P, वि-प्र-द्व 1 P, परा-इ 2 P, अपधात्र् 1 P, अपनिर-गम् 1 P, अप-स्-मृप् 1 P. 2 त्यज्र् 1 P, परिद्व 1 P. इज् 10.

Fleece, s. मेचलों(रो)मन् n. =c. t. (लोम) छिद् 7 P orल् 9 U. 2 अपह 1 P; 'f. ed' इतसर्वस्व. =cy, a. बहुलोमन्, लोमश,

लामावत.

Fleer, v. t. अव-उप-हस् 1 P, तिरस्क 8 U, अवस्त 4 A, अव-ज्ञा 9 U, See Contemn. —8. उप-अव-हासः; तिरस्कारः, अवहेलना, अवज्ञा

Floot, 8. नौसमाज:-साधनं, पोतावित र., युद्ध-नीससूड:. -०. ४. दुतं-शीत्रं-प्रसुप् I P or गम् 1 P, वेशेन चलु I P, त्वरू 1 A.-८. वेगवत्, शीव-त्वरित-लघु-गति, पजिन, अतिरंहत्, ज-वन (नी रि.), शीवगामिन, महाजव ; 'f. as the wind ' वायुगति, पायुवेग ; 'f. as thought' मनोजव. -ing, a. शाणिक, भण-भंगुर, अध्व, शणस्थापिन ; See Fickle. -ly, adv. दुतं, शीघं, लघु, सत्वरं, जवेन, वेगेन, रहसा. -ness, s. वेगः, प्र-,जवः, रह-स् ग., त्वरितगति रि.

Flesh, 4 . मांसं, आनिषं, पिशितं, कच्यं, तरसं, पललं; ' dried f. ' यहूरं-रा, उत्तसं, शुष्कं मांसं. [2 शरीरं, विषयसेवा, विषयसाकि f.; 'f. diet or meet' मां-साहारः; 'f.-colour' मांसर्वजः-रागः-लोहितः; 'f.-monger' मांसर्विकयित् m. -less, a. आमांस, अपुष्ट, मांसहीनः -ly, a. शारीर्रिक-दृष्टिक (की f.), विषयित्, सांसारिक-एहिक (की f.). -y, a. मांसल, पुष्ट, पीन, पीवर, मेद्स्वन् ; See Fat.

Flexible, a. आ-,नम्य, कुंचनीय, नमन-कुंचन-शील, कोमल, मुद्द, आयम्य, 2 अनुनेय.

Flexion, Flexture, ह. आ-,नित र्र-नमनं ; भंगः, आ-अव-कुंचनं, वक्रता, विक्रमन् ॥.

Flexuous, त. वक, कुटिल, जिह्ना, भंगुर. Flick, r. t. आह्न 2 P, प्रद्व 1 P, आस्काल् 10. =s. See Filp.

Flicker, v. i. चल् 1 P, चंचलतया ज्वल् 1 P, लोलशिखया ज्वल्, चंचलीभू 1 P 2 पक्षी आ-स्कल् c. =ing, a. चल, चंचल, आस्थर, लोल. =ं चंचलशिखा, चलनं, चंचल्यं.

Flimsy, a. असार, फल्यु, सारहीन, निवंल, निःसत्त्व, अल्पवल, क्षीणशाक्ति. -ness, s. असारता.

Flinch, $v \in \mathbb{A}$. विमुखी-पराङ्मुखी-भू 1 P, वि-चलू 1 P, नि-परा-इत् 1 A, (abl.); पलाय् 1 A, त्यज् 1 P, त्यक्त्वा निर्गम् 1 P or अप-मृप् 1 P मुखं परा-इत् c = ing, s निवर्तनं, विमुखता, विचलनं, विमुखीभवनं

Fling, v. t. (सहसा-बलेन) क्षिप् 6 P, अस् 4 P, मुद्ध् 6 P, वि-मृद्ध् 6 P, पत् c., ईर् c.; 'f. awayor off' अप-क्षिप्, निरा-क्र, अपास्, अप-हा 3 P; 'f. open' सहसा or बलाइ अपाद्य 5 U. = 3 क्षेप:-पणं, पातः-तनं, प्रक्षेप:.

Flint, s. अरिण:, अग्नियावन् क., अग्नियस्तर:.
-y, a. अग्नियस्तरमय (यी f.). 2 कठिणहृद्य,
पाषाणहृदय.

Flip, ह. आधातः, प्रहारः, आस्फालनं.

Flippant, a वाचाल, वावडूक, निःसार, वा-क्चंचल. 2 चपल, अस्थिर, लोल, चंचल. -ly, adv. वाक्चापल्येन. -Flippancy, s. वाक्चापल्यं, वावडूकता; निःसारता 2 पगल्म-ता, लोल्यं, चापल्यं.

Flirt, v. t. सहसा क्षिप 6 P. = v. i. अव-हस् 1 P, अधिश्चिप 6 P. 2 वि-भ्रम् 1, 4 P, वि-लस् 1 P, विलासं-विभ्रमं-हृज्ञ c. 3 चल व. भू 1 P, स्पंड्र 1 A, अप 1 A, स्फ्रुर् 6 P. = 8. आकस्मिकक्षेपः. 2 विलासिनी, लीलावती, चपला, प्रगल्माः -ation, इ. लीला, हेला, विभ्रमः, विलासः, हावः, खेला, प्रेमलीला. 2 स्पंडनं, स्करणं: हृदयकंपः.

.Filt, v. i. लघु चल् 1 P, दुतं वि-म-सुप् 1 P, स्थानात्स्थानं गम् ० चल् 1 P, इतस्ततो अम् 1, 4 P. 2 म-उत्-डी 1, 4 A, ध्योम्नि विसुप्, चपलीभू. =ting, 8 अमणे, चलनं, लघु सर्पणं.

Flitch, अ बहुरं, श्रुकरोत्ततं.

Flitter s. चीरं, कर्पटः, वश्चखंडः-डं. Plittermouse, s. जतुका, अजिनवत्रा.

Float, v. i. हु 1 A; ह 1 P. 2 भास् 1 A. -v. t. हु c., वह c. -s. हवः, उद्दुपः, कोलः, वित्रे, तरणः-णी, तरीः.

Flocculent, a. सांद्र, घनीभूत, इयान.

Flock, अ. यूथं, संवः, निवहः, समूहः, कुलं, गणः; See Multitude; 'f. of cattle' पाशवं, पद्मुकुलं, गो-हृंदं-कुलं, 'f. of sheep' अविकुलं, आविकः; 'f. of sheep and goats' अजाविकः; 'in f. 8' गणशः, संघ-शः. = ८. ३. (Together) संघशः-गणशः-स-मागम् 1 P or मिल् 6 P or संनि-पत् 1 P, एकत्र मिल्, एकी भू.

Flog, v. t. कशया वेत्रेण तडू 10 or आन्ह्स 2 U or दंडू 10 or मन्द्र 1 P. -ging, s. भंशायातः, कशामहारः; 'deserving f.' कश्य

Flood, s. पूरः, ओघः, स्रोतस् गः, प्रवाहः, रथः.
2 आहावः, संह्रवः, तोयविह्नवः, जलप्रलयः, जलेपह्रवः; 'universal f.'सहाप्रलयः, सृतसंह्रवः, संवर्तः. 3 पायुर्य, बाहुल्यं, पूरः, ओघः; 'f. of tears' बाल्पपूरः-ओघः-वर्षः, अश्रुपातः-वर्षः, 'f.-gate' द्वारं, निर्गममार्गः, परि(री)-वाहः, जलद्वारं, जलनिर्गमः -ए. धः हु ६०, आसं-परि°-, परिवह् ६०; 'with her eyes f.-ed with tears' अश्रुपरिह्नतेक्षणा; 'a f.-ed river' आह्रतादका-परिवाहिणी-नदीः

Flook, 8. ਜ਼ਲਵੇਨ:.

Floor, s. भूनि f., भूएष्ठं, तलं, भूतलं, गृहभू-भूमिf., गृहपोटः, वास्तु m. n., गृहमूलं, वेश्मभू:.
2 (Story) भूमिः, कोष्ठः, 'a palace
havaing 7 f.s' सप्तभूमिकः प्रासादः; 'the
upper f.' उपरिभूमिः. 3 फलकास्तरणं, फलक्षमंस्तरः, फलकः-कं. = v. t. फलकेः आस्ट 9 U or आच्छाइ 10. 2 नि-पत् c., भूमो
क्षिप् 6 P.

Flop, v. t. आ-स्फल् c. Flora, s. ओषधिजातं

Florid, a. कौसुम (मी f.), पुष्प in comp. Florid, a. रक्त, रक्त-अरुण-वर्ण. 2 अलंकृत, उज्जल, अलंकारशोभित, सालंकार: -ity, -ness, s. (कपोल)-रागः, अरुणिमन्-रक्त-मन् m. 2 वागलंकारः, सालंकाररवं, अलंकारकोभा.

Floriferous, व. पुष्पोत्पादक, पुष्पमद्

Florilege, 8. पुष्पचयः संगः.

Florist, ह. मालाकारः, पुष्पविद्याज्ञः.

Flota, Sec Fleet.

Flotilla, 8. लघुनौसमूह:,

Flounce, v. i. अंगानि विक्षिप् 6 P or इतस्त-तः चल् ८ = अकास्मिकः अंगविक्षेपः

Flounder, v. i. इतस्ततः क्षिप् pass., लुद् 1 A, 6 P, बि-हु 1 A. 2 वि परि-ध्रम् 1,4 P.

Flour, 8. गोधूमचूर्ण, चूर्ण, क्षोदः, पिष्टं, गुंडिका, सक्तवः (pl.).

Flourish, v. i. सं-जन् 4 A, सं-भू 1 P; 'when Panini f. ed यदा पाणिनिः समजायतः 2 वृद्धिं-उन्नतिं-गम् 1 P, सं-ऋष् 4, 5 P, एष् 1 A, सं-वि-वृष् 1 A, प्र-उप-चि pass., स्काप् 1 A =v. t वृष् c. 2 चित्र 10, पुष्पादिना अलंकु 8 U or ग्रुष् c. or रंज c. 3 अन् c. (अमयति), पूर्ण c. =s. अर्ड्यरः, शोभा, अलंकारः, मंडनं. 2 निः-, स्वनः (of trumpets). 3 द्रपंनाक्यं, मंतिंक f. 4 अमणं, उद्गाः =ing.a. समुद्ध, सुस्थित, सुस्थ, वार्षिष्ण, उद्गिन, उपचीय-मानः

Flout, See Contemn.

Flow, v. i. प्र-,स्र 1 P; प्र-नि-अभि-स्पंद्र 1 A, कार 1 P, गलू 1 P, स 1 P; प्रवह 1 P, रा 4 A, द्र 1 P; 'f. ing with tears ' बाडप-जलनिस्यंदिन: 'f. ing with nectar 'स-धास्यंदिन, अमृतस्रत्; प-,स्तु 2 P; 'f. ing (of milk)' प्रस्तवः. 2 प्र-सूप् 1 P, प्र-सू, प्रवृत् 1 A, प्र-गम्-चल् 1 P, प्र-या 2 P. 3 जन् 4 A, उत्पद्ध 4 A, उत्-प्र-सं-भू 1 P, प्र-वृत. 4 संस् 1 A, शिथिलीभू, श्रुथ-वितत-ग-लित a. भू. 🥌 स्रवः, स्रवणं, स्रति f., सायः, क्षरणं, गलनं, प्रवृत्ति 🏂 अभि-नि-स्यं(ध्यं)-दः-दनं. 2 पवाहः, स्रोतस् गः, ओघः, पस्रवः, वेगः, रयः, धारः-रा, वेला, पद्धाते *∫*. **3 ससुद्ध**-वेला, बेला; 'f. of tears' अश्रुपात:-प्रवाह:, बाह्यवर्ष:, धाराश्च n.; 'f. of words 'बा-गोधः. अप्रतिहता वाकुसराणिः-पद्धतिः. -ing, a. प्रस्नत, स्यंदिन, विसारिन, स्रवत् f 2 अप-तिइत, अस्खलित; ' a.f. delivery ' अस्ख-लितभाषणपद्धतिः.-ingly, adv. अस्खलित-वाक्येन, अप्रतिहतं, द्वृतं, अविलंबितं.

Flower, s. पुष्पं, कुसुमं, पस्तं, सुमं, स्तं, सुममस् मं (pl.) 2 अवतंसः, ललामभूतः, अलंकारः, तिलकभूतः; 'Rāma is the f. of his class' स्ववगेललामभूतो रामः. 2 सारः, उत्कृष्ट-श्रेष्ठ-भागः, उत्तमांकः, सारांकः; 'f. of age 'योवनं, 'f. of youth' नवयोवनं, 'being in the f. of youth' आरुद्धयो-वनारंभ, भोद्धयोवन. -ए. र. कुल्यू 1 P, विकस् 1 P, स्कुद्ध 6 P, श्रिष्ट् pass. 2 मंहायते-केनायते (D.). -ए. र. पुष्पादिना अलंक 8 U or

ह्यस् ०. -24, а. कुद्धमित, पुष्पित, कुद्धम्तस्तायः 2 विकसित, कुद्ध, स्कुटितः -ing, а. पुष्पवत्, कुद्धमवत्, कुद्धमित, प्रकुद्ध, स्कुटित-पुष्पः 2 पुष्पदः -less, व. अकुद्धम, कुद्धम-हीनः -y, व. पुष्प-कुद्धम-मय (पी.गे.), स-पुष्प, सकुद्धम, पुष्पशालिनः, gen. ex. by (s.) in comp., f. arrows' कुद्धमशराः 2 सालकार, अलंकतर् अलंकार्यं क्त, मंडित.

मिध्यस्थात अल्डाल, यह 1 P or धूर्ण 1 A, छल् 1, 6 P, 6 लुक् 1 A, सिद्दू 2 U; विचत्, अस्थिर-चंचल -a. भू 1 P. =ing, «. द्वोठायमान, अस्थिर, चंचल, अनवस्थित, लोल, तरल, चल. =ion, इ. अस्थेर्य, चलता, अप्रतिष्ठा, चांचल्यं, विकल्पः, संदेहः. अनवस्थिति ∫., आंदोलनं.

Flue, 8. धूममार्गः-पथः.

Fluent, a. अस्खालितवास्, अस्खलद्वाक्य, वाक्याइ, द्वृत-त्विरत-वास्य (of persous): अन-भेल, अमितहतीघ, अविश्रांत, अस्खलित, द्वृत, अमितहत, अनवरत. -!y, adv. अस्खलित-वासा, द्वृतवाक्येन, अस्खलितं, द्वृतं, अमिति-हतं, वाग्विभवेन. -Fluency, हे. वाक्यदुरवं, बाकुसापल्यं, वाग्विभवः, ओधः. अनगेलता, अमितहत्वं.

Fluid, e. ज्ञवः, रसः, ज्ञवयस्तु n. -2. ज्ञव. वि-लीन, जुतः, See Liquid. -ity, s. ज्ञवता, विलयः

Flummery, 8. मिथ्याप्रशंसा-स्तुति कि Flumky, 8. वासः, चेटः, नीचकर्मकरः.

Flurry, See Agitate, — इ.संभ्रमः, व्ययता, मोहः Flush, ए. र. अरुणिकु 8 U, अरुणयति (D.), रंक ८., रक्तीकु, 'with her face f, ed with anger' कोपारुणितानना 2 उत्सिख्य ८., हृप् ८., दूपेंण आन्ध्या 1 P, उद्धतिकु. — ए. र. अरुणीसू, रक्तीसू, लोहितायते (D.), रंक पृष्ठभड़ः, अरुणासू, रक्तीसू, लोहितायते (D.), रंक पृष्ठभड़ः, अरुणास्त्र मान्य मान्य एकता, रागः, कपोल-बदन-रागः 2 प्रकुद्धता, बाहुल्यं, समृद्धि, र्र. — व. सतेजस्त, भीट, तेजस्विच. 2 समुद्ध, धनसंपक्ष. 3 सकहस्त, अतिव्ययपर — 24, धनसंपक्ष. 3 सकहस्त, अतिव्ययपर — 24, धन, दूपोध्मात, उत्सिक्त, गीवित, सावलेप.

Fluster, v. t. पानिदिना सद् ८. ० सुद् ८. - चित्तभ्रमः; उन्मादः, मोहः, घ्याकुलता. Flute, ४. वेणुः, सुरली, वंशः =v. i. 'Blow

af. '(वेणुं) सुस्त्रमाकतेन पूर् 10 or वद c., ध्या 1 P; 'f.-player' वेगविकः, वेणुध्याः, बांशिकः

Flutter, -v. i. पश्ची वि-धू 5, 9 U, 6 P or आस्फल् c. or उत्थिप 6 P or विचल् c. 2 इतस्ततः चल् 1 P or धात् 1 P or प्र-स् 1 P. 3 कप् 1 A, स्प्रुप् 6 P, उञ्चस् 2 P. स्पंद्र 1 A, सुभ् 4 P. -v. t. संशुभ् c., आकु-

लीक 8 U, स्पंद् c., कंप् c., स्फूर् c. = 5. विधुवनं, आस्कालनं, उत्क्षेपणं. 2 विकंपः, स्फुरणं, स्पंद्नं, उञ्चसनं. 3 सं-,क्षोभः, संग्रमः, सं-आ-वेगः, विज्ञवेगः- भ्रमः = ing, 8. पक्षास्कालनं, पक्षज्वालनं. - व. विज्ञल, कंप्रमान; 'f. in the biceze' अनिलोद्धत, पवनाक्षिस, पवनाधूत.

Fluvial, a नदी संबंधिन्.

Flux, s. (Fluxion) प्रवाहः, प्र-,स्रवः, क्षरणं, गलनं, स्पंतृतं. -ए. t. वि-द्रः C., वि-ली C. -ible, a. द्राव्य, गलनीयः

Fly, 8. मक्षिका, वर्वणा, नीला: 'f.-flap' अव-चूलकः, रोमगुच्छः, 'f. leaf' मलप्रष्ठं. =v. i. उद: ही 1, 4 A, उत-पत 1 P, खे विसुष् 1 P, आकाशेन या 2 P or गम् 1 P **2** अप-या ² P, वि. प्र-इ. 1 P, प्रलाय 1 A; See Flee. 3 त्वरितं-ज्ञीयं गम or चल 1 P or विस्पूप or अतिक्रम् 1 U, 4 P. =c, t. त्यक्द् 1 P, पंतिह 1 P, बन्द् 10. 2 आकाशे निक्षिप 6 P or विसुप c. or विसु c.; 'f. at' आ-अभि-पत्, आ-अभि-द्र, आ-अभि-प्र-धाव् 1 P; 'let f. ' मुच 6 P, उत्पत c., विसुक G P. -ing, 8, हयनं, विसर्पण, उत्पतनः ' £ up and down' हीनावहीनं. - श्रविसर्पिन. आकाशगति, आकाशगामिन्, हयमान्, नभो-गति: f. bridge' चलसेतुः, जंगमसेतुः, -Flight, 8. पलायनं, विद्वावः, अपयानं, अप-क्रमः-मणं, अपगमः; ' to put to f. ' विद् c.; ' put to f. ' विद्वत, विद्वावित. कांदिशीक. 2 (Of birda) हयनं, डीनं, उ-ह्यनं, उत्पतनं, उद्गमनं; 'downward f.' अवहीनं. 3 पक्षि-माला-श्रेणीः 4 मति-बुद्धि-विलास:; 'f. of steps ! सोपानपंक्ति-श्रेणि -जी f., सीपानपरंपरा; 'f.of an arrow' झार-पातः. 🗝, a. चलबुद्धि, भ्रांत-लोल-मति; अ-स्थिर, लोल; See Fickle.

Foal, क किशोर:, अश्वशाव:-वकः, वालघी:-टकः,अंगरीषः.

Foam, 8. फेन:-णः. 2 मंडः, उत्सेकः; ' snowy f.' हिमधवलं, फेनपटलं. = ए.ं फेनायने-मंडा-यते (D.), फेन उत्पद् c. or निर्गम् c. (गम-यति), उत्सिच्-उत्पिड्-२, १८०६ - प्र. फेनलल, फेनल, फेनलल, फेनल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनल, फेनलल, फेनल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेनलल, फेन

Fob, 8. घटीपिधानं-कोश: .=v. t. Cheat, q. v. Focus, 8. केंद्रं. =v. t. एकत्रीक 8 U

Fodder, ८. घासः, यवसं, पशुभोजनं, तृणादि क Foc, ८. शत्रुः, अरिः, रिप्तः, See Enemy.

Foetus, See Fetus.

Fog. 8. कुहेडिका, कुहा, धूमि(पि-ऌि)का, कुज्झाटिका, कुज्झाटिन्टी र्र. -द्वप्र, व. कुहाबृत,
धूमल, संधूमिका, कुज्झाटिकाच्छक, धूमिकावृतमय (यी र्र).

Foible, इ. छिर्द, दोषः, अपरस्थः, न्यूनता, हीनता, वैकल्यं, अग्रणः.

Foil, v. t. प्रा-भू 1 P, प्रा-जि 1 A;भंक 7 P, ड्या-प्रति-हन् 2 P, संड् 10, प्रास् 4 U, मोषी -बिफली-कु 8 U. 2 Blunt, q. v. = 8. भंगः; ड्याघातः; प्राभवः 2 मिट्याखड्गः, निर्धार खड्गः. 3 पत्रं, 'golden f.: स्वर्णपत्रं. 4 मभा-वर्धकं, कांति-शोभा-वर्धकं. =ed, a. (0f persons) भग्नोद्यम, खंडिताश, हताश, अकृतार्थः; See Disappointed. 2 (Of sefforts &c.) भग्न. प्रतिहत, मोषीभूत, खंडित-

Foin, s. यष्टि-खडू-आघातः -v. t. यष्टिना मह 1 P or तह 10.

Foist, $v.\ t.$ कपटेन लिख् $6\ P$ or निषिश् c , मिथ्या करूप् c , कुत्रिम a . कु $8\ U$.

Folstiness, हे. पूतिगंधिता.

Fold, v. t. पुटी-गुणी-क 8 U, व्यावृत् C., संपींडू 10, पुटयित (D.); 'f. ed thrice'
त्रिगुणीकृत; 'f. ing his hands together'
हस्ती समानीय (R. 11. 64), अंजिले बद्धवा,
कृतांजिलः, सां(पां)जिलः. 2 संवु 5 U,
पि-धा 3 U, आ-वेष्ट् C, आच्छद् 10. 3
Embrace, q. v.; 'f. ing her in his
arms' सुजाभ्यां तामापीड्य. 4 वजे निरुष्
7 U or विविञ् C.-8. पुट:-दं, भंगः, व्यावृत्ति
र् ब्यावर्तनं, चूणः, वस्त्रभंगः-पुटः, ऊर्मि र् 2
वजः, अवरोधः, जाला, गोष्टं, 'cattle-f.'
गांवजः; 'sheep-f.' भेषगोष्टः -गोस्थानं, वजाजिरं. 3 (In comp.) ex. by गुणः,
'eight-f.' अष्टगुण; 'f. ing doors
दियक्षद्वारं.

Foliage, ८. पल्लबः-चं, किसलयः-चं, पर्ण, दलं, पन्नं (gen. used in pl.); पल्लबगुच्छः चयः-Foliate, य. पर्णावृत, सदल.

Folio, ४. पुस्तकपन्न, पृथु-विशाल-पन्न. Folik, ४. जनः, जनसमूहः, जनता, लोकः, 'old रि.ं बृद्धजनः, बृद्धाः.

Follow, $v \cdot t$ अनु-गम्-ब्रज्न-सू 1 P, अनुयंस् 9 P, अनु-इ-या 2 P, अनुचर् 1 P, अनुक्रम् 1 U, 4 P. 3 सेव् 1 A, अनुष्ठा 1 P, आ-स्था 1 A; अनुबृत 1 A, आश्रि 1 U, पुरस्कु 8 U, अनुवि-धा 3 U, अनुरुष् 4 A, अनुस; 'f. (in) the footsteps of the great ' महता पद्मनुविधेयं; 'f. ing the path ' पदवीं प्रतिपद्य: ' f. ing a middle course ' पुर-स्कृतमध्यमकम: (R. viii. 9); ' one misfortune f. sanother ' दु:खंदु:खानुवंधि (V. 4), (augus मनुबध्नाति (Ka. 73.) 3 उपास् $\mathbf{2}$ \mathbf{A} , भक्त $\mathbf{1}$ \mathbf{U} , आश्रि, परिचाः, श्रु aesid, (श्रुश्र्वते). =v. i. उत्पद् 4 A, प्राप्-आपद्-सिध्-अनुमा-pass.; परिच्छिन्नस्ताव-ज्जीव इति प्रामोति (S. B. 651) it f. s' therefore &c.'; ' what f. ed is understood ' परस्ताद्वनम्यते (S. 1); (in conversations) ततस्ततः; 'what f. ed next'; ' as f. s' तक्कचा, तक्कचानुक्यते; or merely एवं, इति, उक्कमकारेण, इत्थं. -er, s. अनुपायिन्-गामिन्-वर्तिन-सारिन् m. 2 परिजनः, सेवकः, अनु-उप-जीविन् m., अनुगः, अनुवरः, अनुपातृकः, अनुगतिकः, परिवरः, सहक्वरः, सहायः. 3 आश्रितः, भकः, अनुवंगिन् m. -ing, a. इदं-एतद् pron. a.; 'the f. story 'एवा-इयं-कथा; पश्चात् कीर्त्यमान, अनुग, अनुपायिन्. -s. अनुसर्ण-यानं-गमनं-दृक्ति f.-रोधः-वर्तनं-

Folly, s. See under Fool.

Fonient, v. t. (उष्णोदंकादिना) सं-सिष्
6 P, लिप 6 P, अंज 7 P, दिहु 2 U;
स्विद् c. 2 उद्दीप् c., प्र-सं-वृष् c., उत्तिज् c.,
प्रोत्सहु c., उत्तप् c., प्रकुप् c., प्रवृत् c.; 'f.
disputes' उप-जप् 1 P, भेद् वृष् c., भेद्धीजं वप् 1 P. -ation, s. प्र-, स्वेद्नं, धर्माछलेपनं, ज्वस्वेदः. 2 उद्दीपनं, संवधनं, उत्तेजनं, प्रवर्तनं -er, s. उपजापकः, भेदकरः

Fond, a. बत्सल, अनुरागवत, सानुराग, अनुरक्त, भणियन, अनुरागिन. 2 सेविन, अभिलाबिन, आसक्त, रक्त, रक्त, पर, तत्पर, gen. in comp. 3 मृद्ध, सुन्ध, अत्यन्धरक्त; 'f. of' ex. by शील, लालस, काम, विय, in comp.; oft. by ईह्र 1 A, कांक्ष्र 1 U, अभिलब् 1, ½ P', भव्य 1 Ü, सेव्यूच्च 1 A; 'f. of sport' क्रीडापिय; 'f. of chase' मृगयाशील; 'f. of change' अवस्थांतरमीहमान; 'f. of drinking' पानासक्त, पान्च्यसनिन् — ly, adv. सानुरागं, सप्रेम-मं, अतिकेदेन, अति-वात्सल्येन. — less, अनुरागः, आसक्ति मं, रिति मं, प्रांति मं, प्रांति होन, आसक्ति मं, रिति मं, प्रांति मं, प्रांति होने, अनुरागः, आसक्ति मं, रिति मं, प्रांति होने, क्रीक्ति होने, क्रिक्ति होने, क्रीक्ति होने, क्र

Fondle, v. t. उप-लल् 10, अंके-पा v. (पाल-यति), क्रोडीकु 8 U, आलिंग् 1 P, परिष्वंच् 1 A, आ-सं-पीड् 10; 'f. ed too much' दुर्ललित. –ing, s. उप-लालनं, आलिंगनं, भुजापीडनं, परिष्वंगः. 2 प्रम-क्रेह-पात्रं-भाजनं, स्रोहभूमि

Food, इ. अझं, आहारः, भोजनं, भोज्यं, भक्षं, खाद्यं,खादनं, भक्षणं अभ्यवहार्यं, भक्तं, विषसः, ग्रासः, अज्ञनं, अध्यस् n.; cooked f. ओदनः-नं, 'f.and raiment' ग्रासाच्छादनं, अक्षवक्षं, 'forbidden f. अभक्ष्य.

Fool, ह. मूर्सः, मूढः, निर्दुद्धिः, अज्ञः, जडः, मंदः, अनुधः, अप्राज्ञः, प्रज्ञाहीनः, स्थूल-जहःधीः, अल्प-धीः-मतिः, मंद-धीः-मतिः, अना-लमज्ञः. वर्वरः, 'make a f. of उपहासास्पदं कु 8 U. विडेन् 10. (एवं प्रार्थयिता विडं-ब्यंते S. 2). = c. l. मुह् ८. वि-प्र-लुभ् ८. वंच् 10; Sec Cheat; 'f.-bardy' अतिसाहासिकः व्यासुद्ध, अविसुश्यकारिन, अविसुश्य प्रगलभ-प्रमत्तवीर, प्रमत्त. = cry, 5. प्रहस्तवं

विष्ठंवनाः 2 वालिश्यं, मूर्खक्रिया, वालिशता, मूर्खता, श्यामोहः —ish, व. मूर्ख, मूछ, वालिश, अनात्मज्ञ, दुर्मति, दुर्मध्य, वेधेय, वालिशमित, निर्वृद्धि, जह, स्थूलधी, प्रज्ञा-बुद्धि-हीन; See (s.). 2 निर्यंक, अविमुश्यकृत-दृत्तः—ishly, adv. मूदत्या, अज्ञानेन, मूर्खवृत्, मृद्धवत् मौरूर्येण.—ishness, —Folly, s. मोरूर्य, जाहन्यं, मोहः, मंदम्मिता, मूर्खता, मूर्द्धता, अज्ञाने, निर्वृद्धित्वं, ज्ञानाभावः, अनात्मज्ञत्वं.

Foot, ह. पादः, पदं, चरणः-णं, आंधिः. 2 तलं, अधोभाग:. मूलं; उपस्थ:. 3 (In metre) चरण:, पर्दः 4 पात्त-पटाति-समृहः-गणः -ए र पादेन मह 1 P or तड़ 10 or आहन् 2 U; 'f. of a mountain' उपत्यका, पादः; 'set one's f. in' पह कु 8 U (lit. and fig.); आश्रमे पदं करिष्यासे (S. 4), कुतुहलेन महनाशया हृदि पदं कृतं (Ka. 133); walk on f.' ण्ड्भ्यां चर्-बन् 1 P, पादचारी भू: ' walking on f.' पादगः, पादचारः; पदाति:; 'water for the feet 'पादां; पादोदक: 'set on f.' प्रवृत c., उपक्रम् 1 A; मारभ 1 A; 'f.-board' चरणफलकः, 'f.boy ' खेट:, भृत्य:, बालसेवक:, युवपेष्य:, 'f. bridge' संक्रमः, संक्रमसेतुः; 'f.-fall' चरण-पातः, पादन्यासः, स्वलनं, 'f.-f ht' पढाति-पादग-युद्धः, 'f.-licker' पीठमदः, चरणसेवक, 'f.-man' चेटः, सेवकः, प्रेष्यः, परिचरः, किंकर:, 'f .- mark-print' पाद-पद-चिह्नं, पद्यक्ति f, पदवी, पद्धति f; पादसुद्धाः; f.-pace पादन्यासः, चरणकमः-पातः; 'f-path' संसरणं, चरणवीथि f, पथिकमार्गः, 'f.-soldier' पदाति:, पादातिः तिकः, प(पा)दातः, पादचारः, प(पा)द्गः, पदाजिः, पद्गः, पदिकः; 'f.-atep' पादन्यासः, पद्-चरण-निक्षेपः-पातः, पदं, पद-पंक्ति f. (f.-print) ; पद्धति:, मार्गः, वत्मेन् n., पदिव-ची f., लक्षणं; 'f.-stool' पाद-पीठं, चरणपीठं, पाढासनं. -ing, १- पढं, स्थानं, भूमि f., स्थलं,आस्पदं, पट्वि-वी,सरणि f. $oldsymbol{2}$ वास्तु m., n., मूल, उपष्टभः. 3 आश्रयः, अवलंबर्न, आधारः. 4 स्थिति f., वृत्ति f., अवस्था, भाषः, दशा: 'f. of equality ' समता, बुल्यभावः. =!ess, a. पादहीन, अचरण.

Fop, ८ दुईनियमानित् m., वेषाभिमानित् कः, दंभित् m., सुवेशमानित् कः देभित् कः, रूपगर्वितः -pish, a. दंभित्

For, prep. (On account of) ex. by instr. or abl.; अर्थ-ध, हेतुना, हेतो:, कृते, कारणात्, निश्चित्तात्, निश्चित्तं, in comp.; 'for his deliverance' मोक्षनिमित्तं, सक्तिहेतो:, &c. 2 (Purpose) by dat. or by अर्थ-अर्थ in comp. 3 (For the sake of) अर्थ, कृते (with gon.) or by dat. 4

(In exchange for) प्रति, स्थाने, विनिम-येन: तिलेम्यः प्रतियच्छति माषान्, ०० तिल-विनिमयेन &c. 5 (Considering) अपेट्य. प्रतक्षिय, आलोच्य, इति कृत्या, अपेक्षया in comp. 6 (Towards) श्रति, उद्दिश्य, (with acc.); संमुखं, अभिमुखं, in comp. 7 (Regarding) तावत्, उद्दिश्य: कृते: 'f. myself, rest secure' महिच्ये ताबद्वीतर्चितो भव, मामुहिश्य न चिंता कार्या. 8 (Showing price) by instr., Takutor क्रीत: 'bought f. 3 Rs. '9 (Duration) by acc.; 'for 10 days 'दशादिवसं, 'f. how many years कियंति वर्षाणि: oft. by यावत or पर्यतं, आ with abl.; 'f. life' यावज्जीवं, आजीवितांतात्. 10 (on the side of) war: 'they are f. war विग्रहमनुमोदंते, विग्रहमुपदिशंति. 11 :(As if) बत or इब. 12 (According to) यथा, अनुरूपं, अनुसारेण, in comp ; 'f. all' ex. by अनादृत्य (with acc.) or loc. abs. 'f. all his wealth' विद्यमानेपि महाकोशे. महाकोशमनादृत्यः 'f. a long time' चिरं, चिरकालं, चिराय: 'out of love f. me' मदूतशीत्या; 'f, the most part 'भूयिष्ठ in comp., प्रायः, प्रायेणः, 'f once' सक्देव. -conj. 信 (not at beginning of assertions); यतः, यस्मात्कारणात्, यत्, यस्मात्, इति हेतोः, अनेन हेतुनाः

Forage, १. यवसं, घासः, नृणादि. 2 पाथेयं, भोजनसंभारः, खाद्यमामग्री. 3 खाद्यान्वेषणं, खाद्यार्थ परिभ्रमणं, प्रसरणं नार्कः बलात् खाद्यव्र्ष्यं आन्ह 1 P. भे जनार्थं परिभ्रम् 1,4 P. नाष्ठ, १. भोजनार्न्वेषणार्थं परिभ्रमणं प्रसरणं

Foray, ह. उपद्भव:, अवस्कंद:, विष्ठव:-

Forbear, v. विरम् 1 P; निहत् 1 A, (with abl.), परिह् 1 P, चृज् 10, त्यज् I P. 2 किलंज् 1 A. 3 सह् 1 A, क्षम् 1 A, मृष् 4 P, 10, तिज desid. (तितिक्षते). 4 सं-नि-यम् 1 P, निग्रह् 9 P, आ-चृ 5 U; निरुष् 7 U; he could not f. expressing his joy, or laughter ' संतोष-हासं-निग्रहीतं न पारयामास -ance, इ. क्षमा, तितिक्षा, क्षांति f., सहनं, सहिष्णुता, मर्षणं, सहन्दीलता. 2 निवृत्ति f., विरामः, विरति f., वर्जनं, त्यागः, परिहारः 3 संयमः, दमः, यमः, निग्रहः -ing, इ. तितिक्षु, सहिष्णु, सहन्दील, क्षामिन्, सहन, क्षंतृ, क्षामृत्,

Forbid, v. t. मति-नि विधू 1 P or c., मत्या-ख्या 2 P, मत्यादिशू 6 P, निरा-अवा-कृ 8 U. 2 निरुष् 7 U, नि-वृ c. or वारू 10; 'God f.' झांत पापं or (इति) झांत, प्रतिहतं अमंगळं. —ding, —dance, s. नि-प्रतिषेधः, प्रत्याख्यानं, प्रत्यादेशः. 2 निवारणं, निरोधः. —ding, a. घृणायह, बीजस्सजनक, अनिष्टः

Porce, s. बलं, ज्ञाकि f., सामध्ये (fig. also); 'the f. of this word 'अस्य शब्दस्य शाकिः &c. 2 प्रभाव:: वीर्य, शौर्य, वि परा क्रमः, ऊर्जस् गः,प्रतापः, प्रायल्यं,गोरदं 3 बलात्कारः, प्रसभः, साहसं, घलं, प्रमार्थः, आवेशः; i. of passion' रागावेश:. 4 आवेग:, आपात:, अभिभवः. ${f 5}$ सिद्धिfः, फलं, निष्पत्ति fः 'put or bring into f. ' प्रवृत c. 6 सैन्यं, बलं, सेना, अनीक:-कं, पृतना, अनीकिनी, चारः, वाहिनी, ध्वजिनी, चक्रं, वरुधिनी. -v. t. Ex. by causal of verbs, with बलात् or बलेन, or प्रवृत् c.; See Compel; ' he was f. ed to admit that &c. ' sta अभ्युपगमनं अवश्यकं मेन 2 प्रेर् C, प्रखुद् 6 P, समाकृष् 1 P, प्रचुद् 10, प्रोत्तह् с., 3 धुष् c., बलाइ आभिगम् 1 P, बलात्कारं ब्र 8 U; 'f. an entrance 'बलन मिन्डा 6 P; 'f. a town 'प्रतिव 1 A, 10 or ਅੰਦ 7 P or बलात प्रविद्या. == d. व. यत्नकृत, यत्नपूर्व, असहज, मृत्रिम, क्रिष्ट (as meaning). -Forcible, तः प्रवल, समर्थ, क्षमः झाक्तिमत्, दलबत्, सप्भावः अमार्यः अनिष्कलः, प्रभाविष्यः. 2 गोरबण उक्त वर प्रतिपादित, दृढ, तीक्ष्ण.3 चलेन कृतः बलारकृतः, साहसिकं (की $f \cdot$), बल in comp.; 'f. consent' बलासुमोदन. -Forcibly, adv. (by force) মঠন, षलात्, प्रसमं, प्रमह्म, बलात्कारेण, हठात् 2 सगौरवं, दुढतया.

Force-meat, ह. मिष्टाकं, उपस्करः, व्यंजनं.

Forceps, 8. मदंशकं-शिका.

Ford, s. तीर्थ, तरणस्थानं स्थलं, घटः. -c. t. पद्भ्यां ह 1 P or पारं गम्र 1 P. -able, a. अल्पजल, सुतर, सुतर, 'the rivers having become f. सुखारतामावज्ञा-स्वापगासु (Ka. 326).

Fore, a. अब, पूर्व, अबगामिन; gen. ex. by अग्र, पूर्व in comp.; 'f.-fathere ' पूर्वजा:, पितरः, पूर्वे-पूर्वाः, बृद्धाः; 'f.-finger 'प्रदे-शिनी, तर्जनी; 'f-foot' अग्रपादः; 'f.head ' ललारं, भालं, ललार-भाल-पहं, आलि-(ली)कं, गोधि: ; 'f.-land' अंतरीप:-पं, उद्यम्:-भूमि:; 'fore leg' ह - पूर्व-अग्र-पादः: 'f.-lock' ललाटकेश:-रहः; 'f.-man अध्यक्षः, अधिष्ठातु m., अधीराः; '1.-mentioned-named-said-spoken ' प्राग्रक्त, पूर्वोक्त, पूर्वकथित; 'f. mast' अग्रक्रुपकः: f.-most 'प्रधान, उत्कृष्ट, परम; 'f.-noon' पूर्वाह्य:,-काल:; 'f.-part ' अग्रभागः, पूर्व-आदि-मधम-भागः: 'f,-rank ' अग्र-प्रधान-पदं; 'f.-tooth' अंग्रदंतः, राजदंतः, 'f.-ward' सेनामुखं, रणशिरस् n.; 'foreward ', s. See Preface.

Forearm, ८. प्रकोष्ठः, अग्रमुजः-इस्तः-बाहुः --v. १. पूर्व सवाह 4 P or c. or सञ्जीक 8.U.

Porebode, v. t. आ-, स्व 10, पाक् आ-विद् 0., पूर्व कथ् 10; (अनिष्ट) पूर्व ज्ञा 9 U or अव-गम् 1 P, अनु-मा 3 A; See Bode; 'the tawny lightning f. s a horricane' वाताय कांपिला विद्युत् (S. K.). -er, s. अनिष्टावेदकः, अनिष्टसूचकः. -ing, s. अनिष्टसूचनं-ज्ञानं-दर्शनं-

Forecast, v. रे. पूर्व-अग्रे चिंत् 10 ०१ निरूप् 10 ०१ निर्दिश 6 P ०१ अनुसं- धा 3 U. =४. पूर्वकृत्पना-विवेकः, अग्रनिरूपण, पूर्वचितनं,

दीर्घदष्टि 🗗

Foreclose, $v.\ t.$ प्रतिबंधः, प्रतिबंधः, प्रतिबंधः.

Fore-determine, v. t. अग्रे-पूर्व-निर्णी 1 P or निश्चि 5 U.

Foredoom, $v.\ t.\ y\hat{a}$ निर्दिश् $6\ P$ or a-ay.

Fore-fend, See Forbid.

Forego, v. t. त्यज् 1 P, हा 3 P, उत्-वि-सुक् 6 P; 'I shall f. my name' स्वनामत्यागं करोमि (P.1); 'a foregone conclusion'

पूर्वनिार्णेतः-पागेवसिद्धः-सिद्धांतः

Foreign, a. विदेशीय, वैंश्शिक-णारदेशिक (की.f.), विदेशज, विदेशिन, अन्य-भिक्य-देशीय-देशीय-देशीय-देशीय-देशीय-विदेशिन, विदेशिन, विदेशीय-विशेशियन, विदेशियान विद

Fore-imagine, v. t. पूर्व-अग्रे-चित् 10 or

मन् 4 A

Fore-judge, v. t. पूर्व अवेश्च 1 1, विचा

Fore-know, ए. /. पूर्व ज्ञा 9 U or बुध् 1 P, or बिद् 2 P; Know, q. v.; प्रष्ट हा 1 P, अबे निरूप् 10. -ledge, ह. अब-पूर्व-ज्ञान, भविष्यज्ञान, अबनिरूप्ण, अब-पूर्व-ज्ञान,

Forensic, a. surfactors (a. f.), surfactors (a.

Fore ordain, v. t. अर्थ-पूर्व-निर्देश्य 6 P or नियुद्ध 7 7 10 or नियुद्ध 7 7 10 or नियुद्ध 7

Forerun, v. i. पूर्व-पुर:-अग्ने-स or धाब् or गस् 1 Por वृत् 1 Aor या-इ 2 P. -ner, s. अग्नेसर:, पुरो-गः-गामिन m, अग्न-गः-गामिन m., अग्रवर्तिन m., अग्नगतः, पूर्वपुरुषः

Fore-say,-speak, प्राक्-पूर्व-वद् 1 P, or कथ 10.

Foresec, v. t. पूर्व-हून् 1 P or ज्ञा 9 U, भावि-अनागतं-हून् or अवेक्ष 1 A, अग्रे नि-रूप् 10; gen. ex. by भाविन, 'I f. my ruin' जानामि भाविन नाई। --Foresight, s. दूरद्शित्व-ता, दूर-द्धि-हृष्टि f., अग्र-निरूपणं, दूरदर्शनं Foreshow, See Forebode.

Forest, 8. वनं, अरण्यं, काननं, विधिनं, अट-वि-वी र्र., गहनं, कांतार:-रं; 'a large f.' अरण्यानी; 'growing in f.' वन्य, आरण्य,--क,त्रनोद्धव, अरण्यज-जात, वन or अरण्य in comp. ==:, 8. वनेचरः, वनवासिन् m., आ-रण्यकः, आटविकः, वन्स्थः, वनचारिन् m., वनचरः- वर्तिन् m., वनोकस् m., अरण्यसद् m., 2 अरण्यरक्षकः, वनपालकः.

Forestall, v. t. पूर्व ग्रह 9 P or आदा 3 A, पूर्वग्रहणेन मोधीक 8 U; See Anticipate.

2 पर्वकित 9 U.

Foretaste, v. t. पूर्व अनुभू 1 P or आस्वाइ 1 A or अज 7 A. = s. पूर्वानुभवः, पूर्व-अग्र-ज्ञानं, पूर्वास्वादः, पूर्व-अग्र-श्राक्ति f.

Foretell, v. t. पूर्व कथ् 10, भावि-भविष्यद् वद् 1 P or वच् 2 P; प्रदृश् ०,अनागतं निवद् ०.; See Predict. =er, s. भविष्यद्भादिन m-, भाविदर्शकः, अनागतानिवेदकः, देवज्ञः-

Forethink, v. t. पूर्व चित् 10 or विमुश् 6 l'. =Forethought, s. अग्र-पूर्व-चिंता, पूर्वविमर्शः-विवेकः, पसमीक्षा-क्षणं, दूर-दीर्घ-दृष्टि f., पूर्वविचारणं-णा-

Foretoken, v. t. पूर्व सूच् 10. - s. पूर्वलक्षणं-

चिह्नं-लिंगं, भाविलक्षणं.

Forewarn, v. t. पूर्व सूच 10 or प्रबुद ८-, अमे उपिदिश् 6 P or ज्ञा ८- (ज्ञापयति); 'to be f. ed is to be fore-armed ' पूर्वप्रको धनं पूर्वसन्नाहतुल्यं. -ing, s. पूर्वप्रकोधः-धनं, पूर्वोपदेशः.

Forfeit, v. t. दंडू pass., अंश् 1 A, 4 P, च्यु 1 A, परि-हा pass., (with abl.); 'f. s his kingdom ' राज्यात्परिभंशते; 'f. s his right ' स्वस्वं तस्माजिवतेत; oft. ex. by हीन-हत in comp.; 'you will f. all your wealth ' हतसर्वस्वो भवेः, सर्वस्वं दं-ह्येथाः - 5 दंडः, धन-अर्थ-दंडः. - ed., a. दंडित, अष्ट, च्युत, हीन; 'who has f. ed his right' स्वत्वअष्टः, च्युताधिकारः; हत-सर्वस्वः, &c. - ure, s. हानि f., च्युति f., अंशः, अपहारः, अपवर्तनं, नाशः, दंडदानं

Forge, v. t. घट् c. (घटपति), रच् 10, निर्मा 3 A, वि-धा 3 U, कर्रप् c. 2 मिथ्या-क्रूटेन-क् 8 U, कर्यटक्ट in comp.; ' f. s a letter' क्रूट-कपट-लेखं प्रयुक्ते; See Counterfeit. -s. निर्माणस्थानं; आग्रिकुंडं, उध्मानं. -er, s. क्रूट-कार:-क्र्ल् m., कपट-लेखकारिन् m. -ry, s. क्रूट-कारट-लेखकरणं, क्रूट-कपट-कर्य-करणं, क्रूट-कपट-कर्य-करणं, क्रूट-कपट-करणं, क्रूट-कार्य-करणं, &c.

Forget, v. t. विस्सृ 1 P, न स्यु; स्मृत: स्मर-णावभंगू 1 A, 4 P or अप-इ 2 P, (of what is forgotten). -ful, a. विस्मरण-शील, छप्त-नष्ट-स्मृति; अनवहित, प्रमत्त. =fulness, ह. विस्सृति र्रः, विस्मरणं, स्मृति-लोपः, स्मृतिनाज्ञः-भ्रेशः-हानि र्रः, विस्मरण-शीलता, अनवधानं.

Forgive, v. t. क्षम् 1 A, (with acc. of person also), मृष् 4 P, 10, सह 1 A, तिज्ञ desid. (तितिक्षते). (with acc. of fault). 2 सुन् 6 P, अव-सृज् 6 P, त्यज् 1 P, (as a debt). - ness, s. क्षमा, ति-तिक्षा, क्षांति f., सहिष्णुता, मर्पणं, 'f. of sin' पाप-दोष-सिक्त f.-मार्जनं - ing, a. क्षमिन, सहिष्णु, क्षमायत्, क्षमाश्चित, तितिश्च, क्षमायुक्त, क्षंतृ, क्षमिनृ,

Fork, s. কাবন:, মুঠ. -৩. i. বিশিব্ pass., ব্লিফিন্দ্ 1 P, ব্লিখা শিব্ pass. -cd,-y, a. ব্লিফিন্ন, ব্ৰয়; having a f. tongue ' ব্লিজিল্ল; 'f. lightning' বিষয়বা.

Forlorn, ब. त्यक्त, दीन, विधुर, अनाध, अना-अय, गति-शरण-हीन, अ-निः-शरण, अ-निः-सहाय, निरवलंब, निराधार, निराश्रय, अ-गतिक.

Form, s. रूपं, आकारः, आकृति fः, संस्थानं: चपुस् u, मृति / ., (Body, q. v.) 2 तंत्रं, मार्गः, पद्धति f_{ij} प्रकारः, रीति f_{ij} विधान्धः, विधिः, भेदः; 'f. of government ' राज्य-तंत्रं-पद्धतिः 3 विधिः: नियमः, स्थिति f_{ij} व्यवस्था, आचारः, क्रमः, मर्याद्या, व्यवहारः, सम्कारः: 'in due f.' यथाविधि, विध्यनु-सारेण, विधिवत, 4 रचना-नं, विन्यासः, 5 सहाध्यायिवर्गः, छात्रपक्ति f्रगणः. $oldsymbol{6}$ दीघे $extbf{-}$ पीठं-आसनं -c t निर्मा 2 P, 3 Λ , रच 10, क्र $8~\mathrm{U}$, वि-धा $3~\mathrm{U}$, उत्पद्धः, घट्ट (घट-यति), करुपु c ; 'f plansे उपायान चित 10 or:मनेसा कलप c : ' the cords that f. ed the net ं योभिः रज्जभिर्जाठं निर्मितः -al, a. अत्याचारसेविन, नियमनिष्ट, अत्या-दरयुक्त, सभ्याचारविशिष्टः 2 नेयमिक-वैधिक (की /), नियमानुसारिन, व्यवहारानुरूप, आचारात्रगत, आचारात्रसारित, विध्यत्रह्मपः आचार in comp.; ' just perform the f. Balutation 'आचारं तावत्प्रतिपद्यस्य. 3 य-थार्थ. विशिष्ट. -alist, 8. नियममात्रसेविन् m.=ality, s. आचारः, उपचारः, यथाविधि वर्तनं: अत्यादरः: 'a title of f. ' उपचार-पदं: 'enough of f.' अलमत्यादरेण. -ally, udv, सोपचारं, अत्यादरेण, सभ्याचारपूर्व, अत्याद्धरपूर्वे. 2 यथाविधि, विधिवत्, नियमा-नुसरिण, -ation, 8. घटना-नं, निर्माणं, विधानं, रचना, कल्पना-नं, उत्पादनं, उद्भवः: सृष्टि $f = \operatorname{ed}$, a. घटित, निर्मित, कृत, राचित, क्रुप्त, मय in comp.; 'f. of gold 'हेम-घटित, सुवर्णमय, &c.; See Composed. 2 रूप-आकार-आकृति in comp.; 'f. like a concli 'इांखाकृति; 'well-f. ' सुरूप. -less, a. निराकार, अरूप.

Former, a. पूर्व, प्रथम, अग्रिम, आग्र, आदिम, पूर्वकालीन, प्राह्मालीन, प्रान्तालीन, प्रान्तालीन, पुराण, पुरान - - ly, adv. प्राक्, प्रान्ताले, भूत-गत-काले, पुरा, पूर्व, पुराकस्थे, पूर्वकाले; 'as f. 'यथापूर्व, पूर्ववत; 'f. stated 'प्रा- मुक्त, पूर्वोक्त; 'f. heard 'श्रुतपूर्व.

Formic, a. पिपीलिका-प्रतिका-संबंधिनः

Formidable, a. ब्राइज, भयाबह, भीषण, भ-यानक, भयजनक, भयपद, भरव (बी f.), धोर, उग्र, प्रतिभय, रोद्द (द्वी f.).2 (Great) प्रवल, सहत्, अतिबोर. =ness, a. भयानक-त्वं, भीषणता, भैरवं.

Formula, 8. सूत्रं, विधि:, नियम:, व्यवस्था, स्थिति ति. =Formulate, v. t. विधि-सूत्र- स्थेण रच्च 10, or व्यव-स्था ८. (स्थापयति).

Forsake, v. t. त्यज्ञ् 1 P, हा 3 P, उत्त-वि-अप-सुज्ञ् 6 P, उज्ज्ञ्च 6 P, रहु 10 (रहयति). -or, s. त्यागिन् m., त्यक्त m. -ing, s.

त्यागः, उत्सर्गः.

Forsooth, adv. नून, नाम, किल, खलु, य-त्सर्य, सत्यमेव.

Forswear, v. t. सञ्चापं त्यज् 1 P or प्रत्या-छ्या 2 P or अप-नि-द्ध 2 A. =v. i. मिश्या-ञ्च 1 U, कूटं-मिश्या-ञ्च =er, s. असत्यञ्चापः, मिश्याञ्च प्रकारित m.

Fort, Fortress, 8 दुर्ग, कोटा, कोटि र्र.; 'governor of a f. दुर्गाध्यक्षः, कोटिपालः-Forte, 8. विशिष्ट-श्रेष्ठ-गुणः, प्रधानग्रगः

Forth, adv. बहि:, अग्रें, पुरतः; with verbs, ex. by निर्, उत्, प्र pr. 2 प्रभृति, आरम्य; 'from this time f.' अग्र-अतः-प्रभृति, अग्रारम्य; 'f.-coming' आग्गामिन, आसज, उपस्थितः -Forthwith, adv. सपदि, झ-दिति, द्रागिव, स्थः, अचिरात्-रेण, आश्च, अविरंथितं, तत्क्षणात.

Fortify, v. t. दृढीक, स्थिरीक 8 U, द्रढयति (D.), सं-स्तंभ् 9 P or c. 2 सुग्रत-सुरक्षित-« इ., परिखया आ-परि-वृ 5U or परिवेष्ट् c. -ication, s. ग्रुति f., परिखा, प्राचीरं, दुर्गं, कृटः, कोटः, प्राकारपरिखादिः

Fortitude, s. धैर्य, सत्त्वं, धीरता, मनःस्थेर्थं.2 वीर्य, शौर्य, विक्रमः, साहसं, पौरुषं Fortnight, s. पुक्षः, मासार्थं, अर्धुमासः

Fortuity, ह. देवयोग:-घटना, देव, समापत्ति f. -ous, a. देवायत्त, देवाधीन, अचितित, अतर्कितोगनत, आकस्मिक (की f.). -ously, adv. Accidentally, q. v.

Fortune, 8. देवं, भाग्यं, भागधेयं, विधिः, अ-दृष्ठं, भवितत्वयताः, See Fate. 9 ऋदि f., श्रीः, लक्ष्मीः, एश्वयं,संपद्ग f., संपत्ति f., धनं. 3 छुभ, कल्याणं, भद्रं, शिवं, सीभाग्यं, मंगलं, पुण्योद्यः; 'bad f.' दुर्दैवं, दुर्-मंद-भाग्यं, देवदुविपाकः; 'tell f.' छुभाछुभं कथ् 10 or चित् 10 or निरूप् 10 or आलोच् 10; 'f.-tellor' देवज्ञः; गणकः, कातातिकः, देव-चितकः; 'a female f.-teller' विभित्रकः, ईस्रिणका, देवज्ञः; 'f.-tellinz' छुभाइभद्रशंनं. -ate, क. भाग्यवत, महाभाग, सुभाग्य, सीभाग्यवत, देवशालिन, धन्य, पुण्यवत, कृतिन, श्रीमत, पुण्यभाजः 3 छुभ, कल्याण, शिव, मंगलं, भद्र -ately, adv. देवात, देवभोगात, दिष्टचा, सीभाग्यन, भाग्यदेव-वशात.

Forty, a. चत्वारिंशत f. =Fortieth, a. च-त्वारिंश (शि.f.)-शतम (मी.f.).

Forward, त. अग्रिम, आदिम, अग्रस्थ, पुरोगामिन, 2 अपूर्णकाल, आकालिक (की. f.).3
धृष्ट, मगल्म, निलंजज, मितानवत्, समितम,
अविनीत. 4 उद्यत, ध्यम, उद्युक्त, मत्युत्पन्न,
अविलेखित. =0. l. सं-म-वृत्यु ए., उपकृ ८ U,
पुरस्का, म-वृत्यु ए., सम्मुद्ध प्राप्त प्रकृति नी 1 P, अनुमृद्ध प्राप्त प्रकृत्यु प्राप्त प्रकृति नी 1 P, अनुमृद्ध प्राप्त प्रकृत्यु प्रकृति नी 5 P. 3 Accelerate, q. v.
=ado. (f. 8) अग्रतः, पुरतः, प्रदः, अग्रे, पुरस्तात्, सं-अमि-मृद्धं, ' this day f ल अग्र प्रभृति, 'to go backward and f ले गतानतं कुः,
See Forth. =ness, s. उत्साहः, अविलंबः,
उद्योगः, 2 मानल्भ्यं, निलंजनता, धाष्टर्यः अतिप्रसंगः, अविनयः, प्रतिभानं.

Fosse, ह. खात, परिखा.

Fossick, v. t. लाभाय, अस्तिष् 1 P.

Fossil, तः शिलाजातः - श्यातुः; शिलाभवं, धातुव्रद्यं; उत्त्वातव्रद्यं - ist, श्रधातुविद्याज्ञः. Foster, ए. ८ पुष् १, ९ १; पा ए. (पालयति), प्र-सं-द्यु ए., श्रु १, ९ १; पा ए. (पालयति), प्र-सं-द्यु ए., श्रु १ ८, लल् १०. २ (Love, hatred, &c.) ध्र १०, वहु १ १, वंध् २ १; 'f.-brother' धात्रेयः,धात्रतेषुत्रः; 'f.-child' पोष्यपुत्रः (व्रा. ७.) पराचितः; परिस्कं(कं) दः, परिस्कं(कं) दः, पराचितः; परिवः; 'f. father' पालकापितृ ॥., प्रतिपालकः, धर्मतातः; 'f.- mothe'धात्री, उपसातृ ७, पतिपालका; धर्मतातः; अंकपालिका, सात्रका, धात्रेषी.

Foul, त. मिलन, समल, अधुन्ति, कलुष, मलदूषित, मलीमस, आविल, अधुद्ध, अपवित्र,
अभेध्य, पंकिल. 2 कुत्सित, कश्मल, गद्धा,
निद्य, दुष्ट. 3 अवाच्य, अशिष्ट, अश्लील
(language).4 कुट, कपट, सप्त, in comp.;
'f. means' कपटमंथः; 'even by f.
means' दुर्तरेत्पि (R. viii. 2); 'f.
play' दुर्ति, पापं; 'f. weather' दुर्दिनं,
'f. quality' रजोगुणः, 'f. smell' पृतिगंधः, दुर्गधः; 'fall f. of' उपरि पत् 1 P,
परस्पर आ-हन् 2 U or संबद्ध 1 A: 'f.
-mouthed' दुर्गुस्त, वाग्दुष्ट, कहुवाच, मुखर,
परिवादिन. = v. 4. मिलनयति-कलुषयति-आ-

विलयति (D.); दुष् c. (दृषयति.) -ly, adv. अतिदृष्टं, घोरं, मलिनं. -ness, s. मालिन्यं,

गर्ह्यता, &c,

Found, v. t. स्था c.(स्थापयति), प्रति-सं-अव-रुहु \mathbf{c} (रोपयति), निर्मा $3~\mathrm{A}$ or \mathbf{c} (माप-यति), बंध् 9 P, प्रवृत् c_2 , आरभ् 1 A_3 मूल, निशंधन, निष्ठा, in comp.; 'attachment f. ed on love' बेममुला-भावनिबंधना-रतिः: 'f. ed on ignorance ' अज्ञानज, अज्ञान-मूल-लक, अविद्याकल्पितः =ation, 💰 प्रति-ष्ठापनं, संस्थापनं; निर्माणं 2 वास्तु m., n., पोटः, ग्रहप्रतिष्ठाः, गृहस्रुलं, भित्तिमुलं, वेश्मभूः. 3 (Fig.) मूलं, आधारः, उपष्टंभः -er, s. संस्थापकः, पवर्तकः, आरंभकः, आदिकर्तृ

... प्रतिष्ठापकः, कर्तृ ... प्रयोजकः =ः . .. जलमञ्जनेन नहा 4 P. जले मस्ज 6 P. -ling, ह. अपविद्धवालकः, उत्सृष्टापत्यं.

Foundery, ह. संधानी, कृत्यशालाः

Fount, Fountain, s. निर्झर:, उत्सः, प-स्रवणं, वास्त्रियाहः 2 मूलं, योनि f, प्रभवः, हतु:, आदिहेतु:. 3 धारायेत्रं (artificial f.),

Four, a. चतुर, चतुष्टय; 'f. times ' चतुः; 'in f. ways ' चतुर्धा; ' f.-cornered ' चतुरक्ष-अ; ' f.-fold ' चतुर्गण; ' f.--footed ' चतुष्पाद्, चतुष्पाद्; 'f. score ' अज्ञीति / -Fourth, a. चतर्थ (थीं f.), तुर्य, तुरीय. 🗝 चतुर्धभागः, पादः, चतुर्थाज्ञःः त्ररीय:, त्र्य:, त्र्यीश:: 'a rupee and one f. स्वादरूपक: -ly, adv. चत्र्धस्थाने. -Fourteen, a. चतुर्दशन्. -th, a. चतुर्दश $(\mathfrak{sl}(f))$

Fow!, s. खग:, पक्षिन m-, शकुन:: SeeBird. 2 कुक्काटः, ताम्र चूडः, चरणायुधः. $-v \cdot i$ ः पक्षिणों ग्रह or बंधू 9 P or धू 1 P. -er, s. शाकुनिकः, व्याधः. शकुनिलुब्धः, जालिकः, लुब्धकः, पक्षियाहकः, जीवांतकः =i0g, ३. पाक्षिग्रहणं-चय:-चातः

ॅFox, ह. हागालः, कि(खि)खिः, खिकिरः, भूरिमायः, गोमायुः; See Jackal; 'f.-hunt' शृगालानुसरणं: 'f.-like ' विदम्ध, धूर्त, बहमाय.

Fracas, ह कलहः.

Fraction, 8. भिक्षं, भागः, अपूर्णिकः, राज्ञि-भाग:. =al, a. अपूर्ण, भागिक (की $f \cdot$), भागिन्.

Fractious, u. कलहकारिन, शीव्यकोप: वामशील.

Fracture, ह. भंगः, भेदः, विदारणं, श्रोटनं, बिभंगः, विश्रेदः. -v.t. भंजर् 7P, भिद् 7P, बिट्ट 10; See Break.

ं Fragile, क. भंगुर, भंगशील, भिद्र, भिदेलिम, सुखभेद्य, सुभंग; विनश्वर, क्षयिन. -ity- 8. भंगुरता, क्षायता, भिदुरता.

Fragment, ह. खंड:-इं, झकल:-लं, भागः, अंश:, दलं, भिकं; ' in a thousand f. e सहस्रधा. -ary, a. अपूर्ण, भागिन, खंडयुक्त.

Fragrant, a. सुरभि, सुगंधि, सुवास, आमोद्द--परिमल-वत्, स्वासिक, सामोट, परिमलो-द्वारिन, गंधयुक्त, मंधवतः तिक्त, कवाय. -ly, adv. सवासं, मामोदं, -Fragrance, 8. आमोदः, परिमलः, सौरभं, सीरम्यं: गंधः, वासः, सवासः, सर्गधः,

Frail, त. भंगर, नश्वर, ध्वासेन, अनित्य, अस्थायिन, क्षयिन, सद्यःपातिन, क्षण-भंगुर-विध्वंसिन्. -ness,-ty, ह. भंगुरत्(, नश्वरत्वं, क्षायिता, &c. 2 दोष:, स्वालितं, प्रमाद:

Fram :, v. t. वि-, र ब्रू 10, वि-धा 3 U. कुपू C., क्र 8 U, घट C. (धटशति). संवि-धा. समा-धा, निर्मा 2 P. 3 A. 2 निर्वं प 9 P. 3 सदृशीकु; 'f. in the mind ' मनसा चित 10 or कहपू c., चित्ते कू. - अ निर्माणं, रच-नं-नाः घटनं-नाः 2 आधारः, उपष्टंभः। आव-रणं, कोशः, आवेष्टनं. 3 शरीरं, देहः, गात्रं, वपुस् n., काय:, अंगं, 'f. of body 'देह-बंध:, 'of a hardy f. ' वज्रदेहिन, सिंह-संहनन. 4 भावः, बृत्ति f_{ij} स्थिति f_{ij} दशा, अवस्था: 'joyous f. of mind' आनंदब्रि:. 5 आकार:, रूपं, आकृति f_{ij} रीति f_{ij} संस्थानं.

Franchise, 8. पौरजनाधिकार: 2 मनि 🎷 मोच्छनं, स्वाधीनता. -v. t. मुच् 6 P.

Frangible, Sec Fragile.

Frank, a. निष्कपट, सरल, ऋजुमार्त-बुद्धि, उदार, निर्व्याज, स्पष्ट-स्फूट-बादिन, असंवृत, अवक्र, अमाय, निर्ब्छिकि,दक्षिण, अगूहभाव; अकपट, अन्याज, अमायिनः 'f.-hearted ' विमलात्मन, उदारधी: झुद्धांतःकरण. - У ade निर्धाजं, निष्कपटं, अमायया सरलं. =ness, s. अमाया, ऋजुता, निष्कापट्यं, ओटार्ये, टाक्षिण्यं, **सार**ल्यं, अकाण्टन्यं, 🕸 🤄

Frank-incense, ८ कुंदुर:-रु:, छुंदु:-द:,

मुकुंदः, पालंकी.

Frantic, a. उन्मत्त, मद्याक्षिप्त, व्यस्ताचित्त, संरद्धः 'f with rage 'क्रोधोन्मत्त, कोपो-न्तादिन्. -ally, adv. उन्मेत्तवत्, सोन्मादं, ससरंभं -ness, 8. उन्मादः, व्यामोहः, चित्तविष्ठवः, उन्मत्तता, बातुलता, चित्त-विभ्रमः.

Frater, 8. परिश्वान्त m. यति m., 2 वंधु m.,

Fraternal, a. भात्रीय, भानुसंनिभ, भात्रत-स्त. -ly, adv. भातुवत्, सोद्रवत्.

Fraternity, 8. भातत्वं, सीधार्यः 2 समाजः, संसर्गः, साहित्यं, बंधुता. -Fraternize, v. i. अत्वत संमिल 6 P or संग्रह pass. or एकीभू or स**क्षिपत् 1** P.

Fratricide, s. भातृषातकः, भातृषातिन् म. 2 अत्विषधः-हत्या-षातः।

Fraud, क कपट: दं, छलं, कैतवं, माया, व्याजः, कूटं, बंचतं-ना, उपिक्षः, पतारणं-णा, विप्रलंभः, छझन् गः, दंभः, कुस्ति तः, निकृति तः ज्ञान गः, दंभः, कुस्ति तः, निकृति तः निकृति तः क्याजः, राठः, धूर्त, मायिनः, वंचकः, प्रतारकः, विप्रलंभकः, कापटिकः-छासिकः (की. तः), कपट in comp.; 'a f. plan' कपटमपंयः. -!y, adv. छलेन, सक्पटं, सञ्याजं, मायया, धर्तवतः समायं, सकैतवं-

Fraught, a. धुर्य, धुरीण, भाराकांत. 2 आ-सं-परिपूर्ण, आकीर्ण, आ-सं-कुल, गर्भ-आवहin comp.; 'f. with danger' अनर्थावहः

Fray, 8. कलहः, कलिः, युद्धं, इंद्रं.

Freak, हः कामचारः, चापल्यं-लं, मनोलोल्यं, लंदः-वृत् गः, लहरीः, तरंगः, विलासः, विश्रमः, लीला, स्वैरिताः =एः ि चित्रीकु 8 U, चित्र्10 =ish. वः चपल, लोल, चलचित्रा, लोलमति, स्वरित्, कामचारित्ः

Freckle, इ. जहुल:, कालकः, पिष्ठः.

Free, a. अमर्याट, मर्याटातिकांत, विनय-हीन-शून्य, प्रगल्भ, भृष्ट, अविनीत. 2 आत्म-स्व-तंत्र, स्वाधीन, अनधीन, अनायत्त, अपराधीन, स्त्रेच्छाचारिन्, स्व**च्छद्, स्**वैरिन् निरवग्रह, अपावत, अ-वि-वश. 3 सुक्त, विसुक्त, नि-र्मुक्त, विमोचित. 4 निर्यत्रण, अवद्ध, अनि-रुद्ध, वि-उत्-शृंखल, अनर्गल, निर्गल. 5 निर्विघ्न, निष्पत्यृह, अपतिहत, निरवरोध, असंबाध 6 निश्चित, वीतर्स्वित, विशद, स्वस्थ, 7 मुक्तहस्त, त्यागशील, व्ययपर, 8 अयतवाच्, असंवृत, अनियंत्रितकथ. 9 मृल्यं विना 10 सर्वसाधारण-सामान्य; 'ेंf. from 'ex. by निय-अ in comp. or by गत, वीत, हीन, राहित, वर्जित, शून्य, सुक्त, mostly in comp.; f. from pride निरवलंग: अनुण, बीतस्पृह, चिताहीन, &c., 'f choice' स्वेच्छा, स्वरुचि /: 'f. course' प्रसर:. =v. t. मुच् 6 P or c., वि-निर्. वि-सुज्ञ 6 P or c., मोध्र 10; gen. ex. by निर्ा or अ pr. to nouns; 'f. from obstacle ' विद्वान अपनी or हू 1 P, निर्वि-ब्रीक 8 U; 'f. from debt अनूण a. कृ, ऋणं अपाकृ or निस्तृ e.: 'If. ed him from doubt ' तं निर्मुक्तसंदेहमकरवं, तस्य संदेहमपानयम्, 'f.-agency,' 'f.will' स्वेच्छा, यहूच्छा, स्वातंत्रयं, स्वाच्छंद्यं, स्वेरता, स्वकामः; 'f.-booter ' दस्यः, साहासिकः, प्रसद्यचौरः: 'f.-booting' प्रसमं अपहारः, ' जात-जन्म-स्वतंत्र, साहसं; ' f.-born जात्या स्वायत्त, जन्मनैव अपरायत्त, कुलीन-जाति, अदासजः ' f.-hearted, -minded' See Frank; 'f.-hold ' निष्करभूमि f-, स्वाधीना भूः; 'f.-holder ' स्वाधीनक्षेत्रस्वा-मिन् कः; 'f. liver ' कुक्षिंभरिः, औदरिकः; 'f.-man 'स्वतंत्रः, अपरायत्तः, स्वाधीनः, अदासः; 'f.-spoken ' स्फुटबादिन, स्पष्ट- वास्, अगृहभायः, 'f.-thinker' नास्तिकः, अनीश्वरवादिन् m.; 'f.-woman' स्नाधीना, स्वेरिणीः, स्वेरचारिणीः -dom, हः स्वतंत्रता, अवशताः, स्वातंत्रयं 2 मोक्षः स्वणं, वि-,मुक्तिः तं, मोचनं. 3 नियंत्रणं-णताः, निविद्यताः 4 अविनयः, मर्थादातिकमः, प्रागल्थ्यं. 5 विरहः, अभावः, राहित्यं, हानि तः, मुक्तिः तः, 'f. of will or thought' स्वेर्डा, स्वक्रयुवर्वतं, कामचारः, स्वार्ड्डयं -ly, adv. स्वेर्ड्या, स्वेरं, स्वर्ड्यं, नाप्ताः अयास्तिः. 2 यहुशः, चाहुल्येन, मुक्तहस्तं, भूयसाः. 3 यथेर्डः, नि-प्रकामं, पर्यासं, यथेप्सितं, आन्तृसि. 4 निविद्यं, निर्यवणं, अनिवारितं. 5 मूल्यं विनाः -ness, हः निविद्यता, निष्का-पट्यं, वाप्यतत्वं, त्याप्रशिलताः, &०

Freeze, e. i. जिलाभू 1 P, वनीभू, संहन्
pass., इये 1 A, सहतीभू, इनामीभू, पिंडं
वंष 9 P. -c. t. जिली-वनी-फु 8 U, संहन्
2 P, जहयति (D.), जहीक्र, इये c., जिलाक्र, 'a frozen mass of ice' जिलिभूत

हिमं, हिमपिंडः

Freight, s, नौभांडं, नौभारः, पोतद्रव्याणि, नाविकं. 2 तरः, आतरः, तरपण्यं, तारिकं, तार्थं. -c. i. (द्रव्याणि) नावि निविञ्ज्c. or नि-धा 3 U, द्रव्योः पूर् 10.

Frenetic, See Frantic.

Frenzy, ८. उन्मादः, चित्तविभ्रमः-विष्ठवः, उन्मत्तता, आवेशः. -04, ८. उन्मत्त, भ्रांत-चित्त, आविष्ट.

Frequent, a. नित्य, अनवरत, सतत, अभीक्ष्ण, बहुशः घटमान or वर्तमानः, better ex by 'f.-ly.' = . t. सेव् I A, नित्यं आश्रि I U, सततं भक् I U or अभिगम् I I', जुष् 6 A; सततं गम् &c.; See below. -ative, 8. यङ हुगतं, यसंत. -ly, adv. पुनः पुनः, मुहुमुहुः, भूयोभूयः, नित्यं अमकृत्, वारंवारं, अभीक्ष्णं, सततं, बहुशः, अनेकशः, बहुवारं, अपाः, पायेण, पायशः, शश्वतः -Frequence, -cy, 8. पोनः पुन्यं, सातत्यं, अभीक्ष्णता, नित्यता, आविरामः, समिभिहारः, अविच्छेदः -Fresco, 8. शीतताः 2 मंडीटकचित्रं.

Fresh, a. नव, अभिनव, नूतन, नवीन; प्रत्या, अविशीण, अम्लान, अञ्चष्क (of flowers only); 'f. age' नवं-प्रथमे-वयः; 'f. wound' आईक्षतं. 2 पेय, आस्वाद्य, अलवण. 3 शीतल, शिव, सुख (of breezes). 4 सरस, अश्रांत, अक्षतंविर्य, अक्लांत, अक्षांत, अक्षांति हैं । प्रत्येश हैं । प्रत्येश हैं । प्रत्येश स्वाः, नवं, प्रत्येश हैं । हैं । प्रत्येश हैं । नवीकु 8 U, सरसिंक, (पुनर्नवीकृताः स्मः 8.5) । प्रत्येश स्वाः, नवं, प्रत्येश हैं । हैं । हैं । स्वाः, नवं, प्रत्येश हैं । हैं । हैं । स्वाः, नवं, प्रत्येश हैं । हैं । हैं । स्वाः, नवं, प्रत्येश हैं । सरसिंव, अक्क्षांति अश्रांति । हैं । अन्लवणता. 4 नवरक्तवणः ।

Fret, ८. ं. क्षुभ् 4 P, पीट्ट pass., व्यथ् 1 A, दुर्मनायते (D.), अंतः सं-पिर-आ-तप् 4 A, श्रुच् 1 P; क्षित्र् pass., उद्विक् 6 A, आत्मानं तप् ८. ठा क्षुभ ८. 2 घर्षणेन क्षि pass., संपृष् pass. = ८ ८ संतप् ८., क्षुभ् ८.; व्यथ् ८. (व्यथयति), पीट्ट 10, बार्ष 1 A, क्षित्र् 9 P. 2 घृष् 1 P, घर्षणेन तप् ८. = ८ (Of sea) शोभः, वीचित्रलोठनं 2 (F.-fulness) चित्तव्यथा, आत्मपीडाक्केशः, उद्देगः, मनस्तापः, मनःक्षोभः, अशांति न, दुर्मनायतं. 3 प्रतीपता, चक्रभावः. 4 जालं-जी।, व. आत्मतापिन, शीव्रकोपिन, दुर्मनस्, चंड, शीप्रश्चेध्य-संतपः 2 वक्रपञ्चति, प्रतीप, वक्रभाव, दुष्पञ्चति, वामशील, जिद्धास्वनाय - विद्यास्ताप, विद्यास्ताप, मनस्तापेन, जिद्धास्वनाय - विद्यास्ताप, विद्यास्ताप, मनस्तापेन, जिद्धास्वनाय - विद्यास्ता, विद्यास्ताप विद्यास्ताप, मनस्तापेन,

Fretty, a. ब्यत्यस्तरेखारूपेण तष्ट.

Friable, See Fragile.

Friar, 8. योगिन्. m., मुनिः, पतिः, संन्थासिन् n. तपस्विन् m. -y, 8. मठः, आश्रमः, विहारः. Fribble, v. i. See Trifle.

Friction, ह. चर्षणं, संवर्षः, आ-अभि-चर्षः--र्षणं, आ-वि-घहनं, परस्परघर्षणं-मर्दनं

Friday, 8. ज्ञूक-भग्न-वार: वासर:.

Friend, 8. मित्रं, साखि m., सहद m., स्निम्ध:, प्रणयिन् ル , हितः, सहायः, सञ्जस् 🖚 , संगिन् m. वयस्य:, चंधु:; (term of address) भद:-दा; 'an old f ' चिरमित्रं; 'a true f.' सान्मित्रं. =v. t. उपकू 8 U, अनुग्रह 9 P. -less,a. मित्र-बंधु-हीन,असहाय,अनाथ,अश-रण: See Forlorn .- ship, 8. सख्यं, मित्रत्वं; मैत्री, मैत्र्यं, बंधुता, सौहृदं, सोहार्द, स्नेहः, प्रणयः, प्रीति f_{\cdot} , प्रेमन् n_{\cdot} , n_{\cdot} , अनुरागः. 2 साहाट्यं. -Friendly, a.स्निग्ध,सद्य, हित-काम, हितैषिन, स्नेहशील, सानुराग, सुहृदय, सप्रणयः 2 हित, अनुकूल, अनुग्राहिन, उपका-रक, हितकर; सुखावह, कल्याणकर (री $f\cdot$); 'on f. terms 'स्नेहवृत्त्या, मित्रभावेन; 'f. disposed ' हितबुद्धि; ' f. dispute ' प्रगय-कलहः, प्रीतिकलहः -adv मित्रवत्, हितवत्, स्निग्धं, त्रियं. -ness, ह हितेच्छा, हितकाम-ता, हितबुद्धि $f\cdot$, अनुकूलता, मित्रत्वं, प्रणयः, स्नेहशीलता -

Frieze, 8. स्थूलपहं-शाटकः, वराशिः.

Frigate, ह. महायुद्धनीका.

Fright, 8. अयं, त्रासः, संत्रासः, शंको, साध्वसं, भीति र्र., उद्देगः, दरं, 'take f.' सं-उत्-त्रस् 1, 4 P, उत्त्रस्त-चिकत-व. भू. =v. t., =en, v.t. भी ए. (भापयते-भीषयते), सं-उत्-त्रस् ए., उद्दिन्द ए. =ed, a. भीत, त्रस्त, भयार्तः, भयाकुल, चिकत, ससाध्वस, जातशंक, शंकित, भयाकिए. =ful. a. भीम, विकट, कराल, व्रावण, भीषण, भोर, भैरव (वी र्र.), रीद्र (दी र्र.), भावक, भयावष्ट, उग्र, भयंकरः, 'र्र. in appearance' करालवद्न, भीम-रीद्र-दर्शन, उग्रदर्शन, =fully, adv. द्रावणं, घोरं, उग्रं.

Frigid, a. शीत, शिशिर, हिम, जड. 2 निक-त्साइ, निःस्नेहः, See Cold. -ity, s. हिमं, शैत्यं, जडता. 2 विरागः, स्नेहाभाषः. -iy, adv. शीतलं, शिशिरं, निःस्नेहं.

Fringe, s. अंचल:-लं, दशा: (f. pl.), बस्त-य: (m.f.); 'like a f. rent from the robe of heaven' किया इवांबरपटस्य दशा: (Mr. 5). =c. t. प्रांतयति (D.); 'f.ed with gold' सुवर्णमंहितपांत (वसं).

Frippery, हें चीराणि (pl.), जीर्ण-चीर-बस्नं, वस्नखंडाः, कर्पटाः. 2 निव्ययोजनङ्ग्यं, उच्छिष्टं

Frisk, v. i. की डू 1 U, इतस्तत: सम् 1 A or इत् 4 P or हु 1 A, खेलू 1 P, बि-हृ 1 P. -y, a. हृष्ट, महुष्ट, सफुछ, सानंद

Frith, 8. संकट, संभेद:

Fritter, v. t. खंडरा: कृत् 6 P; खंड् 10, रा-कलीकु 8 U; 'f. away' खंडरा:-अस्परा:-न्यूनीकु or क्षीणीकु or क्षे c. (क्षपपति); 'f. away time' अस्परा: (सुधा) बेलां क्षे c. = s. खंड:-हं, राकल:-लं.

Frivol, v. i. See Trifle.

Frivolous, a. लघु, अग्रुक, अनर्थक, तुच्छ, व-र्दिकचन, चपल, चपल-छष्ठ-ष्ट्रस्ति, लघुकर्मन्. -ness, -Frivolity, १. लाघवं, लघुङ्गस्तिता-त्वं, लघुता, यर्दिकचनकारिता, चापलं, चपलं कर्म, निर्श्यकण्यापारः.

Friz, Frizzle, e. t. कुंच् c., ब्यावृत् c.

Fro, adv. (In 'to and f.') इतस्ततः; 'going to and f.' गमनागमनं.

Frock, 8. उत्तरीयं, कंचुक:.

Frog, है भेकः, दर्दुरः, मंडूकः, वर्षाभूः,शा(सा)-लूरः, हवः, हवः, हवाः, हवंगमः, वर्षायोषः; 'she-f.'मंड्काः

Frolic, v. i. कींडू 1 U, विलस् 1 P, विह्न 1 P, खेल्र 1 P, रम् 1 A, विश्वम् 1, 4 P. ➡. केलि f., विलासः, कींडा, विहारः, वि-श्वमः, लींला, खेला, कींडाकोतुकं -=0me.a. केलि-विलास-पिय, विलासिन, कींडा-खेला-पर, उल्लासिन, विहारिन, केलिकर; परिहासकील

From, prep. Gen. ex. by abl., when denoting source or place. 2 (Of cause) by abl. or instr., (only by instr., the noun being f.); 'f. curiosity 'कुत्हलात्-लेन; 'f. its fragrance' सुर्भितया. 3 (Of persons) by abl., or सकाशात with gen.; रामस्य सकाशात 'f. Râma '4 (Of time) by off with abl. or in comp.; 'f. the beginning 'an-मुलात्; आजन्मनः, आजन्म ; gen. by आर-भ्य or प्रभृति, with abl.; तद्दर्शनादारभ्य or मभूति ; 'f. this day ' अध्ययभूति, अधारम्य; ' f. above ' उपरिद्यात, ऊर्धात् 'f. day to day' दिनेदिने, विनादिनं : 'f. below' अधस्तात्, अधोभागात्:अधःस्थानात्:

'f. behind 'पश्चादेत्य, पृष्ठतः, पृष्ठत आगत्यः ; f. hence ' अतः, इतः ; 'f. afar ' दूरतः, दूरात् ; 'f. without ' यहिर्देशात् ; 'f. within ' अभ्यंतरात्, अंतः प्रदेशात् .

Front, s. अग्रं, अग्रभागः-देशः, सुखं, सूर्घन् $m\cdot$; 'f. door or gate ' मुखं, निःसरणं. 2 वद-नं, आस्यं, मुखं, आननं, 3 शिरस् n., ललाटं; 'in f. of.' पुर:, पुरत:, अग्रे, अग्रत:, पुरस्तात्, प्रत्यक्षं, समक्षं, साक्षात, अभि-सं-मखं-खे. (with gen.); 'f. of war' रणधुरा. रण-जिरस n., मर्धन m.n., 'f. of army' सेना मुखं, सेगामं; अम्रोनीकं (f. ranks); 'in the f.' अग्रे, मूर्धिन, धुरि, शिरसि: 'to place in the f. ' पुरस्कु, अग्रणीकु, अग्रेसरीकु. =v. संस्रखं-खे स्था 1 P or वृत 1 A, संस्रखी-अभिमुखी-भू; oft. by मुख or अभिमुख in comp.; 'a house f. ing the east' प्राक्तमखं-प्राच्यभिम्रखं-गृहं. -age, ह. अग्र-पर्व-भागः, मखं -al, a लालाटिक (की f), ललाट in comp. =8. ललाटपहें ; 'f. of an elephant ' कुंभ:, गंड: -less, a. धृष्ट, नि-र्लज्ज, निष्त्रप, -let, ह. ललाटपहुं,

Frontier, इ. सीमा-मन् f., उपांत, पर्यंतः, शांतः, समंतः, सामंतः तं. =a. ' Dwelling on the f.' सामंत (ती f.), सीमावर्तिन, पर्यंतस्थ,

पांतनिवासिन् ; See Border.

Frontispiece, s. मुखपतिमा-चित्रं; 'f. of a

bouse ' गृहसुखं, गृहाग्रभागः-

Frost, क. तुषार: तुहिनं, हिमं, अवश्याय: ,नीहार:, भालेयं, मिहिका; 'f.-bitten' हिमासिक्त, तुषार-शीत-उपहत -y, क हिम, तुषार, हिम-तुषार-वत्.

Froth, ६ फेन:-णः, मंड:-डं, उत्सेचनं ; See Fermant. = ० ६ फेनायते-मंडायते (D.), उत्सिख् १८८८ - पु. क. फेनिल, फेनमय (यी र्र.), फेनिच. 2 असार, लघु, निःसार, निः-सत्व, अंतःश्चन्य

Frouzy, a. पूतिगंधि, उग्रगंध.

Froward, ब. अद्म्यं, अविनेयं, अतिलालित, कुलीलत, उच्छूंखल, दुर्वातः 2 प्रतीप, प्रतिकूल, वक्रस्वभाव, विलोम, वामशील, प्रतीपाचार. =ly, adv. वक्रभावेन, प्रतिकूल. =ness, 8. प्रतीपता, वामता, वक्रभावः, अद्म्यताः

Frown, 5. भूभंगः, भू(भु)कुटि-टी र्र., भूमेदःभेपः-संकीचः -ण. र. भूकुटि बंध् 9 P or रच् 10 or कु 8 U, भूभोगन हरूर् 1 P, भूषी संकुच् 1 P; 'Oh he just f. s at myself' अवे सट्येव भूकुटीधरः संवृत्तः(U. 5). -lng, a. नत-आकुंचित-भू, सभूभंग. -ingly, adv. सभूभंगं, भूभोपेण, भूकुटि चव्धवा, सभूभेपे.

Fructify, v. t. बहुफलदोड़ 8 U, सफलीड़, स्कीतीड़, सफलयति (D.). -Fructuous, -Fructiferous, a. (बहु) फलद्, फलिन. फलदायिन.

Frugal, a. भित-अल्प-च्यय-च्ययिन्, स्वल्प-परिभित-च्यय, अमुक्तहस्त, क्रुपण, व्ययविमुख--ity, s. भितव्ययिता, मित-स्वल्प-व्ययः, अ-मुक्तहस्तत्वं, क्रुपणस्वं. -ly, adv. अमुक्तहस्तं; मित-स्वल्प-व्ययेन, अल्पव्ययपूर्वं, क्रुपणं.

Fruit, s. फलं (lit. and fig.); ज्ञ(स)स्यं, प्रस-वः, उत्पन्नं, 2 परिणामः, उत्तरफलं, कर्मफलं, 3 (Progeny) अपत्यं, संतानः नं, संतति f_{ij} , प्रजा, प्रसति f_{ij} फलं. $oldsymbol{4}$ अर्थः, लाभः, फ-लागमः, फलप्राप्ति f., 'dry f.' वानं: 'unripe f. ' शलादु, ' bear f. ' फल 1 P, फल बंध 9 P or दा 3 U, सफलीभू, पच् pass., (सद्य एव सुकृतां हि पच्यते कांक्षितं R. x1. 50); 'f.-hearer' फलदात m., फलद: : 'f.bearing ' फलद, फलेग्रहि, फलभूत, फलदा-थिन, फलिन, फलशालिन: 'f. garden 'फल-बाट:-टिका; 'f.-season or time ' फल-कालः-समयः, फलावचयकालः; ' f.-stalk or stem ' शस्यमंजरी, प्रसववर्धनं, वृंतं: 'f .tree फलद: वृक्ष: or वनस्पति:, फलग्राहिन m. =age, s. फलोच्चयः, फलभारः-ग्रच्छः, फ-लागम: -erer, 8. फलविक्रयिन् m. -ery, 8. फलानि (pl.). 2 फलस्थानं.-ful, a. फलवत्, फलद, फलिन्, सफल, फलित,अवंध्य, अमोघ, बहुफलद, फालिन, फलेग्रहि 2 बहुमज, प्रजनिष्णु, बह्वपत्य, बहुप्रजोपेत. 3 उत्पादक, जनकः आवह-प्रभवः-मूलं-कारणं in comp. -less, a. निष्फल, वि-अ-फल, निरर्थक, व्यर्थ, मोघ, वंध्य, अनर्थक, निष्मयोजन, निर्मुण, अनुपयुक्त, फलहीन, अवकेशिन् -lessly, adv. व्यर्थ, निरर्थकं, सुधा, बुथा, मोचं, नि-ष्फलं. -lessness, हः वैयर्थ्यं, अनुपयोगः, ब्यर्थता, वैफल्यं. -Fruition, ८. उप-,भोगः, भुक्ति f_{-} , अनुभवः, आस्वादः; सुखोपभागः, फलास्वादः, सुखानुभवः, सुखास्वादः

Frumentaceous, a गोधूममय (यी f). Frump, a कर्कशा, केंकेयी

Frustrate, v. t. विफली-निष्पली-मोषी-कु 8 U, प्रति-च्या-हन् 2 P, भंज् 7 P, खंडु 10, वृथा-सुधा-कु; See Baffle. =a. Fruitless, q.v. =cd, a.प्रति-च्या-हन, मोबीकृत, वृथाभूत; 'f. in attempts or hopes' भग्नोद्यम्, व्यर्थप्रयत्न, भग्नसंकल्प; भग्नान, अकृतार्थ, मो-षाञ्चा, खंडिताञ्च, प्रतिहत, प्रतिबद्ध. =ion, 8. भंगः, व्याषातः, विफलीकरणं, खंडनं =ive, -ory, a. व्याषातिन्, भंजक, वृथाकारिन्

Frutescent, a. गुल्मावृत.

Fry, s. श्रुव्रमत्त्यसंघः, मत्त्यसंघातः, पोताधानं 2 मीनोडं - v. t. अस्ज् 6 P or c. (भजेवति), पद्म 1 P, भुज्ज् 1 A. - ing, s. भजेनं, पद्मनं, 'f.-pan' पिठरः-रं, भुज्जनं, आहः, भजेन-पार्त्र, अंवरीवं; अजीवं, पिटपचनं; (for liquor) स्वेदनी, संदु-दू m.-f.-cd, a. भ्रष्ट, भजित, संदुपकः, 'f. grain' धानाः (f., pl.), भ्रष्टयवाः, लाजाः (m. pl.).

FUN

176

Fuddle, v.t. मङ् ८., मदेन सुह् ८.-७. i. मस् 4 P. -er, s. पानासंकः, पानरतः

Fudge, 8. अनर्थकं, असंबद्धं = v. i. असंबद्धं जलप् 1 P.

Fuel, 8. इंधनं, एधस् ॥, एधः, इध्मं, समिध्

f., समिधनं; 'add f. to the flames'

अते आरं मक्षिप् 6 P.

Fugacious, a. पलायनशील, पलायनपर; अ-स्थिर, जयल, लोल.

Fugitive, s. कृतपलायनः, पलायिन m., कां-दिशीकः. = o पलायिन, पलायनपर-शील. 2 स्राप्त, तरल, चंचल, आश्चिर.

Fulcrum, हैं आधारः, उपस्तं(ष्टं)भः, आलंगः, आश्रयः

िधोरी। ए. १. सं-परि-पूर् 10, साधू 5 P or c., निर्वह c., ति:-सं-पर् c., समाप् c., निर्वृत् c., सफलीफु 8 U, निस्तृ c., तीर् 10; 'f. a promise' प्रतिज्ञां निर्वृह् c. or तीर् or ग्रुष् c. or पा c. (पालयति) or अप-वृज्ञ् 10; gea. in pass. constr. ex. by पूर्ण, कृत, आस, लच्च, in comp.; 'whose desires are f. ed' समवास-लच्च-प्रनोरथ:-कामः, कृतार्थः, पूर्णमनोरथ:-कामः, कृतार्थः, पूर्णमनोरथ:-कामः, कृतिन् गः, 'who has f.ed his promise' पूर्णप्रतिज्ञः, पालित-संगरः, सत्यपित्ज्ञः, सत्यवतः, संपः. -ler, s. निर्वाहकः, साधकः, पूर्णपृत् गः -ment, s. पूर्ण, सिद्धि रं., निष्यति रं., साधनं, निर्वाहः, 'f. of desires' कृतार्थता, कामसिद्धः, कृष्णपुरणं, इष्टावासिः

Fulgent, a. उज्ज्वल, दीसि-ग्रुति-मत्, See Bright. -Fulgency, s. तेजस् n., प्रभा,

कांति-दीप्ति-द्यति ∱-

Fulgurate, v. i. विद्युत 1 A: स्फ्रा 6 P. Full, a. (of) सं-परि-पूर्ण, आ-सं-कीर्ण, आ-सं-कुल, संभूत, व्याप्त, निर्भर, पूरित, मय (या f.) in comp. 2 अज्ञेष, अन्यून, सकल, निखिल, कुत्स्न, समग्र, अविकल, अखंड, संपूर्ण; 'f. year' पूर्ण वर्ष; 'f. speed ' पूर्णवेंग:; 'f.8 months old ' पूर्णा-ष्टमास. 3 परिणंत, परिपक्क, पक्क, कठोर, भोढ, संपन्न 🗝 पूर्णता, साकल्यं; in f. साविस्तरं, साकल्येन. -adv. कृत्स्नशः, सर्वथा, साकल्येन, अशेषतः-षेण, पूर्ण, 'f.-blown प्रफुल, विकच, विकसित, प्रस्फुट, प्रस्फुटित । 'f.-bodied' स्थूलकाय, सकद्भांग, पुष्टदेह; 'f.-bosomed 'पीनस्तन (नी f.), पीन-शुचकुडूल, ''f.-fed,' पुष्टांग, 'f.-grown ' पहुद्ध, भौढ, कठोर, परिणत, प्रस्तुः, गतशैशव, पाप्तयोवन, योवनास्त्तु, समा-क्द्रयोवनारंभ (of men); 'f.-growth? मौढि f, मौढता, प्रदादि f: 'f.-laden' पूर्णभार, सुभाराक्रांत; 'f. moon ' पूर्णेन्द्र:, सकलेंद्र:, 'f. moon day 'पौणिमा, पूर्णिमा, राका. 🗝 रे. वस्त्रं निर्णिक 3 U.2 घनीक 8 U -er, 8. रजकः, निर्णेजकः. -y, adv. अशेषण, सविस्तरं, अशेषतः, सर्वशः-धा,

साकल्येन, कुत्स्नकाः, निरवशेषं, विस्तरेण-रक्षः, पूर्णतयाः =noss, s. पूर्णताः, निर्भरताः, पूर्ति f., संभारः 2 बाहुल्यं, पाषुर्यः 3 परिणामः, परिपाकः, सिद्धि f., भौदि f., संपद्

Fulminate, v. i. निवादं रस् or स्तन् 1 P, स्कुर्क 1 P. = v. व अनिवंतिण इव मेरू c. or उन्देश c. = ion, s. स्कूर्जनं, बज्ज-मेष-निवंतिः, स्तानितं.

Fulsome, a. गर्हित, कुत्सित, गर्धा, धीमत्स-जनक, दिरस. अध्देत्र, श विरसता, गर्धाता. Fulvous, a. अधीत, धिंगल, क्रपिल.

Fumble, ए. ८ परामुझ् 6 P, समालभ् 1 A, अद्धं कार्य विन्धा 3 U, -lng, a. संभ्रांते परामुझ्न, अनुस्रतया कार्यविधायित् . अद्धं कार्यविधायित् . अद्धं कार्यविधानं

Fume, ः भूम:-भिका, वाष्पः, धूपः- 2 धूमोद्वारः- 3 काधः, सर्रभः--ः t. धूमयति (D.),
धूप् 1 l' (धूपायति). - Fumigate, v. t.
धूप् 10, धूप् 1 l' (धूपायति), धूपेन वास्
10 or भू c.; 'a thing f. ed' वासित,
भावितं---ः धूमायते (D.), वाष्पं उद्यु
6 l'. 2 Angry, (to be) q. v. =ion, s.
वासनं, भावनं, अविवासनं- - Fumy, a.
सधूम, सधूप.

Fun, s. परि (रा)हासः, नर्मन् n., क्रीडा, खेला, केलि f., पहसनं, क्रीडाकौतुकं; ' said in f. ' नर्मभाषितं, नर्मालापः -Funny, a. हासजनक, विनोदनहील, रासिक, कौतुक-कारिन, नर्म-परिहास- in comp. 2 उपहास्य,

अपरूप.

Funambulist, ८ रजु-चारिन क्राः-नर्तकः.
Function, ८ व्यापारः, कर्मन् क्राः, कार्यः, कृत्यं, चेष्टां, क्रिया, चेष्टितं, व्यवसायः, व्यवहारः, वृत्ति रं, बब्रुत्ति रं 2 नियोगः, अधिकारः, पदं.
3 आचरणं, अद्युष्टानं, करणं 4 गुणः, धर्मः, स्वभावः 5 इंद्रियं, हार्कि रं, कर्मेद्वियं. -ary, ८, नियोगन् क्राः, अधिकारिन् क्राः कार्यनि-वाह्कः, नियुक्तः, अधिकृतः.

Fund, 8. संचयः, पुंजः, राज्ञिः, ससुदायः, निचयः, संयोगः, संनियातः, See Collection. 2 मूलधनं, नीवि-वी f. =v. t. सं-चिं 5 U, संग्रह 9 P, पुंजीकु 8 U, राज्ञीकु.

Fundament, 8. गुद्दं, मायुः, अपानं, मलद्वारं. 2 अधोभागः, तलं.

Fundamental, a. प्रधान, सार, सारभूत, गुर्वर्थ, मौलिक, मूल in comp.; 'f. cause' मूलकारणं; 'f. principle' मूलतत्वं. -s. प्रधान-मूल-तत्वं, मूलं, तर्त्वं, सारः.

Funeral, s. और्ध्वदोहिकाक्रिया, अत्येष्टि f., प्रेतकार्य-कृत्यं, प्रेतनिर्हारः, अत्यक्रिया, उत्तर-क्रिया-कर्मन् n., और्ध्वदेहिक, आद्धादि कर्म-= और्ध्वदेहिक, और्ध्वदेहिक(की f.), better by (s.); 'f. pile' चिता, चितिन्ती f.,

चित्या.

Fungus, ८. विद्यंत, गोमयजं, शिलीपं, झा-(सा)लेपः, शीतशिवः, छत्रा, म्युरिका, मिसि-शि-सी-शी- री. मिश्रेया.

Funicle, ह. श्रुद्रज्जु f., श्रुद्रग्रुणः, सूत्रं.

Funk, 8. महद्भयं, संत्रासः. -y. a. भीत, संत्रस्तः

Funnel, क धूममार्गः-पधः-द्वारं 2 नाली, पणाली-लिका, नाहि-ही रि

Fur, १. रो (लो) मन् गः, तनुरुहः है, पशु-लोमन् गः; 'f. on the tongue' कुलुकं, मलं. -red, यः लोमान्त, लोमान्त्रितः 2 समल.

Furbish, v. t. तिब्द ८., नि:-तप् ८., प्रमुख् 2 l' or ८., धाद 10, परिव्क 8 U. = 2d, a. निर्धात, प्रसुद्ध, निष्टस. = ८१, ४.तेजकः, मार्जकः, निर्णेजकः; 'f. of weapons' शस्त्रमार्जः, असिधावकः. = iag, ४. धावमं, परिव्कारः, तेजनं.

Furcated, a. FWW.

Furl, e. t. सं-वेट् ०, सं-बृ 5 U, संप्रदीकृ 8 U, सं-बृ 1 P.

Furlong, अ. नल्व:.

Furlough, 8. कर्मत्याग-कर्मविराम-अनुज्ञा. 2 कर्मनिवृत्ति /

Furmenty, र. क्षीराक्ष, परमाक्षं, पायसं,

Furnace, s. अग्निकुटं, अधिअवणी, अति (दि)का, उदमानं; 'a portable f. 'See Hearth

Furnish, v. t. (उपकरण:) संयुज् 10 or स-नाथीक् 8 U: (उपस्करं) उप-क्रुप् 🥶 उप-पद्द c., सं-भू 3 U, वि-धा 3 U; gen. ex. by स or समाध in compa 'f. ed with arrows । सज्ञरं (धन्नः): मणिज्ञिलापद-सनाथ लतागृहं (V. 2) 'f, ed with a marble slab ': 'to f, with arms ' stard: संबद्ध 4 P or सज्जीका. -00, यः सं-,युक्ता, समान्वित, उपेत, उप-परि-क्रुप्त, सनाथ, संभूत, स in comp. 2 सोपस्कर, सोपकरण, उप-स्करादियुक्तः 3 समाद्ध, सञ्जीकृत. -Furniture, s. उपस्करः, उपकरणं, परि-ष्क्वदः, सामग्रीः, मज्जाः, संभारः, उपचारः, परिवर्हः; ' on sofas with all f. ' उपचार-वत्सु मंचेषु (R, v), I-); परिवर्हवंति वे-इमानि (R. xiv. 15); 'household, f.' गृहोपस्करः, पार्रणाह्यं

Furor, . See Fury.

Furore, ह. अत्याश्चर्य, महद्विस्मयः, Furrow, ह. सीता, हिलः, लांगलमागः-पद्धति र्तः, हलरेखाः 2 रे(ले)खा, सुलिरं. 3 वदन-रेखा, बलि-ली र्रं= १ (हलेन) कृष् 1 रेर्

(लांगलेन) लिख् 6 P or रेखा: कु 8 U. -ed. a. सीत्य, कुष्ट, इत्यवत्.

Further, a. बूरतर, दूरस्थ, द्वीयस्. 2 अधिक, अपर, अधिकतर, पर. =adv. दूरतरं, अधिक-

हुरं, अग्रे-गतः, पुरतः. अग्रेतरां, पुरस्तातः, ' क little f. on ' स्तोकांतरं, अग्रतः, किश्वि-हृग्ने, 'f. and f.' अधिकाधिकं, उत्तरोत्तरं. 2 अपरं, अन्यज्ञ, अपरं च, कि च, अपि च, अपरं च, वर्षः व., अज्ञाह् 9 P, उपहा 8 U, व्यव् व., (रवस्वति), पुरस्कृ, प्रहृत् व., साहाटयं दा 3 U, उत्कृत् 1 P, ज्ञाति-ज्ञाकार्य-वर्षकं, प्रवादि-ज्ञाहित् कि., अज्ञाहः, उपकारः, मवतेनं, आमि-प-हृद्धि कि., अज्ञाहः, उपकारः, साहाटयं, उत्कारः: -er, 8-उपकारकः, प्रवर्भकः: -emore, See (adv.).

Furthest, त. वृतिष्ठ, दूरतमः -adv. सुदूर,

Furtive, a. चौर्येण गृतीत, अपद्वत, छलाप**द्वत,** निभृतं कृत. –ly, adv. चौरवत्, उपां**छ,रहसि,** निभतं, छलेन.

Fury, 8. मत्तता, उन्मत्तता, चंहता, उग्रता, ओरकटकं 2 संरंभः, कोषः, कोषः, राषः, आवेशः, अमर्थः 3 महावेगः, अत्यंतवेगः-जवः, वर्ल, आक्तः, अमर्थः 4 चंडी, दुर्गाः -Furlous, a. म-,चंह, तांत्र, व्या मवल, महावेगवत् 2 हम्मत्, मत्त्र, मद्देश्वः, मद्देश्वः, सम्वत्, उद्या-मद्, उन्माद्वसंरव्य, उत्तरः 3 कोपाकुलः संरंभः, जातामवं - चंडि, वर्षः चंडि महावेगेन, संरंभेण -=1085, संरंभः, उग्रता, उन्मादः, कोपाकुलस्यः

Fuscous, a. आकृष्ण, आनिल.

Fuse, v. t. वि-मु c., विली c., जलसात् क 8 U. 2 एकरूप a. कु, संसिश्च 10, सायुज्य कु, संयुख्य 10, सहशीकु. =v. i. वि-म् 1 P. वि-ली 4 A. म्वीभू, गल्-भ्रम् 1 P. 2 सहशीभू, सायुज्य प्राम् 5 P. एकरूप a. स्-=ible, a. माण्य, विलयनीय,म्बन्नील, क्षरण-जील. =iou, s. माच, विलयनं, विलयः, म्वस्वे, क्षरणं. 2 एकरूपता, समृशीभाषः, एकभाषः, संसिश्चणं, संकरः, संयोगः.

Fuss, s. आईबरः, तुमुलं, कोलाहलः, संभ्रमः--y, a. संभ्रमकारिन्.

Fust, ३. स्तंभः, स्तंभदंडः. 2 उग्र-पूति-गंधः, हुर्गेधः. -Fusty, ८. पूति, पूतिगंधि, उग्रगंधः. -ness, १. पूति र्र-, हुर्गेधः.

Pustian, ह. स्थूलकाटक: वराक्षिः, स्थूलपर्ड-वर्त्त-कार्पासं. 2 अतिक्षयोक्ति ति. गवेक्तिः, द्रपवचनं, सद्पीवाच्-उक्ति ति. न्यः स्थूल-कार्पासिक (की ति.) 2 अतिगवित, द्रपीक्ष्मात, सगर्व.

Futile, तः निर्धक, माघ, व्यर्थ, निर्मुण, 2 असार, लघ्वर्थ, निःसार, निःसरव, फल्य, नृजमाय, तुच्छ. -ity, 8. मोघता, लावर्व, असारता, ८०

Future, a. भविष्यत्, उत्तर, अनागत, आग-मिन, भाविन, उत्तरकालीन, श्वस्तन (नी f.); 'f. time' अनागतवेला, उत्तरकाल:, आयति

12

 $f \cdot 2$ पारलौकिक-पारत्रिक- आसुव्मिक (की $f \cdot$), अस्त्रदर, परलोकगत, -*., -ity, 8. भावि-उत्तर-कालः, भविष्यत्-आगामि-कालः, भाविन् #., अनागतं, अनागतकालः, आयति f., उद्यो: 'past, present and f. ' समतीतं च भग्रद भाविच (R. VIII. 78); 'ignorant of the f ' अश्वहतनाविद. उदर्कानभिन्न.

Caberdine, s. वराशि:, रथूलशादकः. Gabble,-er, See Babble, -er.

Gabel, ८ करः, राजस्वं, श्रुल्कः-ल्कं, बलिः.

Cable, 8. गृह-भासाद-शिखरं.

Cad, ह. बाणाग्रं, ज्ञूलाग्रं: अग्रं, कर्णः 2 कीलः, लंहकील:. $-v_1$ ं अद् 1 P, परिभ्रम् 1, 4 P. -ding, ह. परि-, अडन-भ्रमण्

Clad-fly, 8 . दंशकः, गोमिक्षका, दंशः शी, वनमक्षिका-

Caffer, ४. वृद्धजनः; अशिष्टाचारः.

Cag, ह मुखर्यधनी-पिधानं, रोधनं. =v. t. मुखं बंधू 9 P or निरुध् 7 U or पि-धा 3 U.

Clage, ः पण:, आधि:, परिपणनं, 2 मानं, प-परि-पाणं 3 मापनयंत्रं. 4 आहानं. 🗝 💠 पण् 1 A, मति-ज्ञा 9 U, अंगीक 🖰 U, मति-पष्ट् 4 🗛, सशपधं मतिक्रा.

Claggle, v. i. कलं र 2 P, कुछ 1 P.

Claim, e. i, लभू 1 A, आर्क्स 1 P or c., आप 5 P,आ-समा-सङ् c.; See Get; 'g.ground उप-चि page., प्रवृक् 1 A; प्रस्तु 1 P; 'g over ' साम c., वर्श नी 1 P (धनवानादिना); अनुरंद्ध ः, ग्रह 9 U: 'g. over to one'e side ' स्वपक्ष ग्रह c.; 'g. a battle' युद्धे जयं लभ्; 'g. the day' जयं प्राप्, विजयिन a. भू; 'g. upon one's steps ' समासद c.; See Overtake. -v. t. क्रमशः प्रसूप् or प्रमम् 1 P. = काभः, प्राप्ति f., फलं, आयः, अर्थः, उत्पन्नं, फलोक्टवः, अर्जनं --er, ४. अजेकः; पासलामः; फलपापकः, नधी, a. फलद: लाभजनक, अधीलक्षदक: -ly, ado. वृक्षं, जतुरं, सपादर्वं.

Caineay, e. t. विश्वय 7 U; जि-प्रति-विद् 1 P. प्रत्या क्वा 🖰 🖰, प्रत्यादिका 🗗 🖟 अम्बद् 🕽 🖖. अपलप् 1 P, अधरीक 8 U, विराक्त, कान 1 A. निरस 4 U. -er, s. अपवादकः.

िवधकः.

Cairish. a अतिहोत्तान, र यहाँचित्. -ness. . अनिकाल, रूपमयः, द्रभः,

Chat. 4. गति f. गमने, गतं, चारः, ' graceful in g.' हंसनति, जादगामिन्. **ाधकः ३. उत्भवः, उत्भवःविकसः, पर्वदिनं**,

Galaxy, 8. सुरनदी, आकाशगंगा, स्वर्गेगा, वियद्गा- 2 सुवस्तुमंडलं.

Gale, 8. बात:, वायु:, पवन:; ' strong g. ' षात्या, वाताली, चंडवातः, जवानिलः, वेगा-निलः, प्रकंपनः, **ब्रा**जि 🎷

Ciall, 8. क्षतं, विषं: दंश:;(tig.) पीहा, दृष्टभाव:, संयाधा. 2 पित्तं, मायुः 3 कदुता, तिग्मता, कठोरता, अर्दतुदस्वं : =v. t. चर्म घत्र 1 P or कृष 1P. 2 सं-गिर-तप e., पीड् 10, बाद 1A, क्रिज् 9P, अर्ह 1P, मर्माणि कृत 6 P or भिद्ध 7 P. =o. i. आत्मान तप् C. -ing, α. पर्रव, मर्माच्छद्-भिद्, अर्धतुद.

Gallant, a. शोभन, सुभगदर्शन: सभ्य, सभ्या-चार, सुशील: दक्षिण: इपुपचारपर-दक्ष. 2 वीर, श्रूर, विकात, महाबीर्य: See Brave.--वहामः, रमणः, कामुकः, कामिजनः, **कामिन**, नायकः, द्यितः 2 जारः, विटः, उप-पत्तिः. 🕉 सभ्याचारः,सुजनः; रूयुपचारशीलः-पर:. =ry, 8: दाक्षिण्यं; कामचेष्टा, शृंगार-विलिसतं, ऋपुपासना, ऋपुपचारः. 2 वीर्थे, शोर्थ, धामन् ル, विक्रमः, पौरुषं. 🕉 उदारता, माहात्म्यं = iy, adv. सविक्रमं, सवीवे, श्रूर-वीर-वत्. 2 रमणदत्.

Gallery, s. मंचाः (pl.), मंचसनाथः कोष्टः. 2 सम्बद्धः-मार्गः 🕹 अलिटः-दकः-

Gallinaceous (fowl), ह. कुक्कट:, ताझ-चू**हः, च**रणायुधः.

Gaillaule, ६. दारपूह:, कालकेट कः

Ciallop, ए. i. बलग् 1 P. हनगत्या खला ला धाव 1 A, प्र 1 A. - 8. प्रतं, वल्गितं, प्रवर्गः

Gallows, 8. वधस्तंभः, वस्यशिला-कार्धः सध-घातस्थानं, वस्पस्थलं. ' met his death on the g.' ञ्चलमारोपितः•

Galoche, s. काष्ठपादुका, पादुका.

Calvanize, v. t. विश्वच्छकरया आक्रम् 1 P or उपहन् 2 P.

Camble, v. i. दिव् 4 P (अक्षे: अक्षान वा); अक्षे:क्रीट्र $1 \ P_{*}$ = \mathbf{r}_{*} s_{*} सूतकारः, दंवित् m_{*} , धतकृत m., धूर्तः, अक्षदेखित m., किसपः, अक्षधूर्तः- =ing, हः सृत्ं, दुरेत्द्रः पणः, अक्ष-वती, अक्षकी डा-चूनं, कैनवं, देवनं, दूवसंबा, 'g. house' स्तशाला-सभा: 'be who keeps a g.-hาบลง े सभिकः, खुता**तारकः.**

Gambol. . . . की द्व 1 l', जूत् 4 l', इतस्ततः. वल्क 1 P, प्र 1 A. 🗝 तुरुगे, कीला, लास्यें

लोका, केलि 😘 खेला-

Clame, 🤛 क्रीड़ा, खेला, क्रीले 🏸 लीला, वि-पति (री)हासः 🕻 वन्यपस्थाति. जांगलः, वन्यपश्चित् मः 3 सूगया व अंकल्पः. ध्यत्रमायः, कल्पनाः, संदिग्धध्यवसायः 🗝ः 🏃 क्रोड़ 1 P, दिव् 4 P; 'G.-cock' **चरणा-**पुधः, योधकुक्क्षरः, 'g.-keeper ' वन्यपक्षि-पालकः: 'g leg 'पेगुपादः. =108, ह शूते. -ster, s. unt: See under Camble. -some, a कीडा-लीला-पर, विलासशील, विलासिन, परिहासशील, उल्लासिन, परि-हासिन, विनोदिन, नर्मालापन

Cammer, ह. बुद्धा स्त्री.

Gammon, ৪. বল্লুই, उत्तर्स, सुकर्ड्युडकमांसं 2 चर्मपद्व-ज्ञारि-क्रीडा. 3 Deceit, q. v. =υ. t. सुकरमांस लवणीकु 8 U. 2 Cheat, q. v. Gamut, ৪. ग्राम:

Clander, s. हंस:, चक्रांगः, चक्रवाकः, चक्रः; श्वेतगरुत् m., मानसीकस् m., राजहंसः (white).

Qanesh, % गणेशः, गणपतिः, विनायकः, वि श्लेशः, विश्लराजः, द्वैमातुरः, गणाधिपः, एक-द्वतः, हेरंबः, ठंबोद्ररः, गजाननः, गजास्यः, गजदंतः

(lang, है। गणः, संघः, निवहः, है है Collection, Clanges, है। गंगा, संदाकिनी, विषद्गा, स्वर्णदी, सुरदीर्थिका, जाह्नवी, जह्नुतनया-जन्या, भागिश्यो, अमरापगा, सुरनदी, त्रिस्रोतस् र्रा., विषयगा.

Canglion, 8. शिरास्कोट:

Changrene, 8. प्रतिमांसं ; मांसपाकः; कोधः -0. i. कोधीसू 1 P, प्रतीसू.

Gangway, ह. आरोहावरोहपथ:

Gaol,-er, See Jail,-er.

Cap, ८ छिद्रं, भंगः, विच्छेदः, भेदः, रंध्रं, छेदः, विषरं, गर्तः-र्ता.

(Inpe, v. i. वि-प-ज़ंभ् 1 A; जभ्-जंभ् 1 A, सुखं ब्यादा 3 A. 2 वि-,दल् 1 P, स्फुद् 1 P. -s., -ing, s. जुंभ:-भा, जुंभणं, जुंभिका, जुं-भितं, हर्मन n. हाफिका, सुखब्यादानं.-lng, u. भृभिन, जुंभित, व्याससुख.

Carb, s. देश:-प:, वस्रं, वसनं, वासस् n., परि-धानं, प्रसाधनं; 'putting on the g. Of virtue' धर्मकंचुकपवेशिनः (S. 5).

Garbage, ४. उच्छिष्टं, मलं.

Garble, e. t. साचीकु 8 U; सत्यं गुह् 1 U, विक्व, वक्रीकृ.

Gargle. r. i. (जलं) आचम् 1 P, उपन्यृश् ह P, जलेन सुवं मृज् 2 P or धाव् 1 P. न्यः आसमनीयं, आचाम्यं.

Carlsh, a. See Cairish.

Garland, s. माला, सब्र f., माल्प, आपीड:; शेखर:, हार:; 'g. worn in the hair ' ध-भेक:; 'g. hanging fron the crest 'प-भटकं,शिखालंबि माल्पं; 'g. worn straight' पालंग:-बिका; 'g. worn sideways ' लेक-क्षिकं; 'g. of pearls 'हार:, सुक्तावली, मोक्तिकसर:.

Garlic, ह. ल(र)जुनं, रुसोनः-नकः, महीक्धं -गृंजनं, अरिष्टः, महांकंदः, सोनहः.

Clarment, ८. वस्रं, वासस् १८., वसनं, पटः, परि-धानं, परिच्छदः, अंगरं. वच्छादनं, वेशः-चः, 'under or lower g. अंतरीयं, अधों हाक्षं, उपसंच्यानं, परिधानं, अधोवासस् ११.-वसनं, ' upper g.' उत्तरीयं, प्रावा(व)रः, उत्तरा-संगः, बृहतिका, संच्यानं, ' g. as a protection from wind and cold ' तीजारः.

Clarner, ह. कुजू(सू)लः, धान्यागारं, धान्य, कोष्ठः, कंडोलःलकः, पिटः च्रांटः कंडोले निविज्ञा с. от नि-धा 3 U.

Garnet. s. vanufor m

Garnish, ए. र. भूच् 10, मंड् 10, अलंकु 8 U, परिवृत्त, शुभ् c. - र., -ment,-Garniture, ४. मसाधनं, भूचणं, अलंकारः, मंडनं, आभरणं, उपकरणानि (pl.), सज्जा

Garret, s. शिरोगृहं, चंद्रशाला, अद्धः, अहालः • Garrison, s. दुर्गरक्षकाः (pl.)ः दुर्गसैन्यं-बर्लः रक्षिणः-रक्षकाः (pl.)ः रक्षिवगः- =c. t. रक्षाः पुरुषेः युज्ञ् 10, (दुर्गे) रक्षिणः निध्वित् c. or-स्था c. (स्थापयति).

Ciarrulous, a. अतिवक्तु, वावदूक; बहुभाषिन्-वादिन, वाचाल, वाजाट, जलपाक, मुखर. -ness, Carrulity, अ. वाचालता, वाबदूकता, अतिवादः. बहुभाषित्वं, अतिजलपनं

Garuda, इ. गरुड:, गरुतमत् m., तांहर्यः, वैन-तेयः, खगेश्वरः, नागांतकः, विण्युरथः, सुपर्णः, पद्मगाज्ञनः, भुजगदारणः, भुजगरिपः.

Gas, ह. वायु:. -cous, a. वायुरूप.

Gash, क दीर्घच्छेदः, दीर्घ गंभीर-क्षतं.

Gasometer, 8. त्रायुमापनयंत्रं.

Clasp, v. i. कुच्लेण श्वस् or अन 2 P, दुः-सन श्वस्, स्यूलस्यूलं निश्वसः - उच्छ्वासः, निश्वासः, कुच्लेख्वासः, कष्टश्वासः

Clastric, a. जाठर (शि.), उदरीय, जठ-शिय; उदर-जठर in comp., g. juice' जठराग्निः.

Castronome, ह. औदरिक:. उदरंभरि:. कुर्कि-भरि:, उदरंपरायण:, ठेल Clutton. -Castronomy, ह. उदरंपरायणता, उदरमेवा.

Cinte, s. हारं, प्रतिहारः, हार् f.; 'g. way' सोरजःजं, गोपुरं, निर्ममः, हारपयः; for other comps.; Sc. Door. (Inther, v. t. चि 5 U, सं-अव-प-आ-°; समाइ 1 P, समा-भी 1 P, संग्रह १ P, सं-भू 1, 3 U, एकीकु 8 U; See Collect; 'g. flowers 'पुष्पणि चि or लू 9 U. 2 ज्ञा 9 U, अञ्चना 3 A, 2 P, ऊहु 1 A, अवगम् 1 P. 3 उद-इ 5 U, उद्धू 1 P. -v. i. संगम् 1 A, सं-इ 2 P, संमिल् 6 P, सिक्त-पत् 1 P, एकाभू 2 उपिंच pass., प्र-वि-मूध् 1 A, एच 1 A. 3 पूर्य संप् 9 P, पूर्व 1 A. -s. पुट:, च्या:. -er, s. अवचायिन m., संग्रहः; 'g. of taxes ? मोलिककः; करग्रहकः. -ing, s. चवः, अवसं-चयः, संग्रहः 2 समृहः, गणः, संचः, सम्मागमः, निवहः, संपातः; जनसमृहः, सोक-निवहः-संपः.

Gauge, See Measure.

Claunt, a. क्षाम, कुश, क्षीण, शुक्तमांस, क्षु-त्क्षाम, कुश-क्षीण-देह-

Cauntlet, s. हस्तत्राण; 'throw down the g.' युद्धार्थ आहे l A; 'take up the g.' युद्धार्थ आहे l A; 'take up the g.'

Cawk, s मूख:, See Fool. 2 Cuckoo,

Gawky, a. स्थूल-दीर्घ-देह, स्थूल.

Clay, a. प्रमोदिन, पहुष्ट, आनंदिन, उल्लासिन, मसुदिन, सानंद, पंफुल, अजुत्सुक, सोल्लास. 2 विलासिन, परिहासशील, विनोदन-शील-पर, केलिएर. 3 Claudy, q. v. = Claiety, s. प्रमोदः, उल्लासः, पहर्षः, आनंदः, आह्लादः. 2 उत्सवः, See Festival. = Claily, adv. सहर्षे, सोल्लासं, सानंदं, प्रकुलतया. 2 उज्ज्ज्ज्ज्जं, शोभनं

Gaze, v. i. निर्देश । A, निर्वर्ण 10, निध्ये 1 P, बद्ध-स्थिर-दृष्ट्या दृश् 1 P or आलोक् 1 A, 10; दृष्टिं or लक्षं चंद्र 9 P. (loc.); 'g. ing up to heaven' नभोदन्तदृष्टि; 'g. ing in all directions दिशु दृष्टिं क्षिप्तवा. —s. निरक्षणं, निर्वर्णनं, आ-अव-लोकनं; दृष्टि f. क्षणं, दर्शनं, चद्ध-स्थिर-अनिमेष-दृष्टिः; 'with a fixed g.' अनिमेषनयन, बद्ध-दृष्टि a.

Gazelle, s. सृगः, हरिणः.

Cazette, ३ वार्ताहर:, वार्तापत्रं.

Gesr, इ. उपकरणं, सामग्री, सज्जा, मनाधनं 2 कार्य, व्यापारः; 'out of g.' विलग्न, अ-संगत, असंबद्धः

Gelatinous, a. सांद्र, शीन, श्यान, संलग्न-शील.

Geld, v. t. वृषणो छिद् 7 P or कृत् 6 P or उत्पद 10. =ing, s. छिक्कसुषकः (अन्दः).

Calid, a. अतिशीत, हिम, शिशिर.

Gem, इ. रतनं, मिण m. f. 2 Bud, q. v. =v. t. रतने: ग्रुप् c. =mod, a. रतनखबित, मिण-प्रवित, रतनानुविद्धः =my, a. मिणमय (ची f.), रतनभासिन, रतनोऽज्वल.

Gemmate, a. मुकुलित, बद्धपल्लव.

Gemini, ε. मिथुनं, इंहं, युगं, युग्रलं, युग्मं, ह्वरं, यमकं-लं; यमी, यमजी- ली. =Geminate, -Geminous, α. हिग्रण, हिराइस, हिक; यम, यमज-ल.

Gender, s ਲਿੰਗਂ, ਬਣੁਰਿ f. -v. t. Beget, q. v. -v. i. Copulate, q. v.

Geneology, 8. वंशावालि-ली ∫., वंशक्रमः, वंश-श्रेणी-परंपरा-दृक्षः; oft. ex. by वंशः, अ-न्वयः. =ical, a. (8.) in comp. =ist, 8. अन्वयज्ञः, वंशकमञ्जः, वंशावलिरचकः.

General, a. सामान्य, साधारण, सर्वजनीय-न, सार्वत्रिक-सार्वलीकिक-ओत्सर्गिक- (की f.), सर्व-बहु-सामान्य, व्यापक, सर्वव्यापिन, अ-विशेषक, भायिक, सर्वत्र प्रचलित; ' a g. rule' उत्सगः; ' a g. prectice' लोका-चारः, जनरूढि f_{ij} जनव्यवहारः, लोकः: 'against g. practice ' लोकाविरुद्धं; ' g. opinion ' बहमतं, 'g, reader ' चुंबक:. -श. सेनापतिः, सेनाध्यक्षः, चमुपतिः, सेना-नीः, बलाध्यक्षः-नायकः. -ity, 8. बहुतर-भागः, मुख्यां तः, प्रधानभागः; better by 'g.ly': 'the g. of beasts 'प्राय: सर्वे पश्चातः. 2 सामान्यता, साधारण्यं- -ize, v.t.जातीः निर्दिश 6 P, जातिशः गणीक 8 U, साधारणधर्मे प्रदृश् ८., वर्गीकु. 2 सामान्यतः बद् 1 P, उत्सर्गरूपेण कथ् or निरूप 10. =ization, s. जातिनिर्देशः, गणीकरणं, सामान्यधर्मकथनं, सामान्यवादः -ly, adv. ʻin g. ' प्रायः, प्रायेण, प्रायज्ञः, सामान्यतः, बहुज्ञ:,भूयसा, भूयिष्ठं, साधारण्येन; oft. ex. by हि. -ness, 8. व्यापकत्वं, सामान्यता -ship, 8. सेनापत्यं, सेनाध्यक्षत्वं. रणकोशलं, युद्धनेपुण्यं, बलविन्यासकोशलं.

रणकाहाल, युद्धनपुण्य, बलावन्यासकाहाल. Generate, ए. १. उत्पद्ध ८, प्र-स्च 2, 4 A, आबहू 1 P, सं-उद्द-भू ८., जन् ८. (जनयति); See Cause also. =ion, ८. उत्पाद्धनं, प्रसदः, जननं, जन्मन् ग., उत्पादि र्र., प्रसुति र्र., संभवः, उद्भवः. 2 अन्वयः, कुलं, वंशः, जाति र्र., संतानः, संतति र्र. 3 पुरुषारंपा, वंशभणी; 'former g. ८' पूर्वे पुरुषाः; 'a pair, one g. removed from the creator 'सहरकांतरं हह (S. 7). 4 समकालीनपुरुषाः. =ive, a. उत्पादक, जनकः, 'g. organ 'उपस्थः योनि र्र. =or, ८. जनयितृ क., जनकः उत्पादकः, जनममदः-दातु क.

Generic, al. a. जातिगत, सामान्य, साधारण, ब्यापक, वर्गीय, 'g. property ' साधिकर्मः -लक्षणं-स्वभावः, जातित्वं, सामान्यवर्मः ल-क्षणं -ally, adv. जातिसुद्दिश्य, सामान्यतः. Generous, a उदार, चदा(दः) न्य, स्याग्शील, अवदात, दानशील, दानरत, दानशींड, स्यूललक्ष्य, बहुमद् 2 महात्मत्, उदारधी--वेतस्, महामनस्, उदारचित, महे च्छ, महात्मत् 3 कुलीन, महाकुल, अभिजात. -ness, -Generosity, इ. औदार्यं, त्यागिता, त्यागः, दानशीलं, बदान्यता. 2 उदारास्मता, महात्मता, माहात्म्यं.

Genesis, ह. उत्पत्ति f., आदि m.

Genial, a. सुखमद, आनंद्द, सुखावह, रम्य, रमणीय, मनोहर-रम, रखर, प्रसक, सुखकर (री f.), उत्साहवर्धक, जीवद. 2 प्रसव-कारिन, जनक 3 प्रसक्तित, सोल्लास, उदार-पु, adv. प्रसक्तं, सानंदं, सहर्ष, मोल्लास, प्रकुलं -ness, s. रम्यता, उल्लासः, प्रसादः, प्रसक्ता

Geniculated, arrho. ग्रंथिल.

Unie, s. भूतः, पिशाचः.

Qonital, a. जननसंबंधिन, जनन in comp.; 'g. organ' जननेंद्रियं, उपस्थः, योनि f., शिस्ने.

Clenitive, ह. वष्टी विभक्तिः

Genitor, See Generator.

Genius, ह. धीझिक्त र., मित र., बुद्धि र., धीः, मित-बुद्धि-प्रभावः सामध्ये, मितप्रकर्षः. 2 धीसपक्षः, धीमत् गः., धीशक्तियुतः, गुण-वत् गः. 3 कल्यना-निर्माण-शक्तिः. 4 प्रकृति र., स्वभावः, शीलं. 5 लक्षणं, विशेषचिद्धं, वृत्ति र., स्वधमः. 6 भूतः, पिशाचः, वेतालः, See Demon; 'dramatic g 'नाटचशक्तिः कल्पना; 'good g.' सुदैवं; 'evil g.' दुर्दैवं.

Genteel, a. विनीत, दक्षिण, सम्य, मुजन, सुज्ञील, आर्थ, आर्य-साधु-वृत्त, शिष्टाचार, आर्यचरित, सद्याचार. 2 कुठीन, अभिजात, कुलोत्पक्त, उ चार, लिलत, सुभग. -ly, adv. आर्यवत, सुजनवत, -ness, -Gentility, s. विनयः, द्विशण्यं, आर्यता, सौजन्यं, सुजीलता, सम्यता, साधुता. 2 आभिजात्यं, कुलोत्कयः. 3 लालिखं, चारता.

Ventian, मिकरातः, चिर(रा)तिकः, भूनियः, हिमकः, किरातिकः, अनायतिकः.

Gentile, a., s. अन्य-भिन्न-देशीय, देवार्चक. 2 सगोत्र, गोत्रज, ज्ञातीय

Gentle, a. भद्र, कल्याण (णी र.), ज्ञित, सुख. 2 कीमल, मृदु, मस्ण, अवक्ष, सुकुमार, अवंड, मृदुल, मंद्र, सीम्य; 'a glaugh' मंद्रस्मितं, इंगद्धासः; 'g. breeze' मंद्रानिलः, मृदुणवनः; 'g. means' सामेप्यारः, सामन् ॥, मृदुणायः; 'g. words' प्रिय-मृदु-वचनं 3 महाकुल, कुलीन, अभिजात, सुजन्मन्, साधु-आय-वंज्ञज, कुल' in comp.; 'a girl of g. blood' कुलकन्यका,

कुलमद्दताः 4 (In addressing) अपि, भद्र, सौम्य, आर्य; 'g. lightning' आवि विश्वत: 'g. folk'आर्यमिश्राः, आर्याः, साधुजनाः. 5 शांत. दांत. -ness, ह. मृदुता, कोमलता, सौम्यता, सौकुमार्थ, मंद्रता; 'g. of manners ` आ-चारसाजन्यं, आर्यवृत्तिः -Cently, adv. मुद्र, सदयं, अजातव्यर्थं, यथासुखं: ' shall rub g. यथासुखं संबद्धधामि (S. 3). 2 मेदं मंदं, शनैः शनैः, शनैः, अपरुषं, अचंडः 3 निभृतं, अलक्षितं, मंद -Gentleman, s. आर्यः, सुजनः, साधुजनः, आयद्गतः, कुलानः: सुविनीतः, महाजनः, आर्य**-कुर्तान-जनः,** भद्रः, महानुभाव:; oft. by श्री in comp. -like, -ly, a. सभ्य, विनीत, शिष्ट, सुशील, आर्य: 'g. manner 'आर्यवृत्तिः, सौजन्यः ' in a g. manner ' नागरिकवृत्त्या (S. 5)

Gentry, ह. विशिष्टजनाः, आयाः, आर्यलो-काः-जनाः, कुलीनवर्गः-जनाः, सुजनता. Genuflect, ए. १. जातुं नम् c. -ion,

८ जासुम्यां आनितः f., जासुनितः. Genuine, a. अक्रुतक, अक्रुतिम, अकाल्पित, निच्यांज, निच्यांज, अक्रपट, निच्कपट, अविनथ, सत्य, यथार्थ. -ly, adv. सत्यं, निच्कपटं, निच्यांजं -ness, ६ मत्यता, यथार्थता, निच्यांजं अक्रुत्रिमताः

Genus, s. जाति f., गणः, वर्गः.

Geography, ८. भूगोलविद्या-शास्त्रं, भूपृष्ठविद्या-=er, ४. भूगोलशास्त्रज्ञः, भूपृष्ठविद्याज्ञः. =ical, व. भूगोलशास्त्रविषयकः

Geology, s. भूतरवं, भूगर्भशास्त्रं, भूतरविद्या-ical, a. भूतरविषयकः -ist, s. भूतरविषयकः -Geometry, s. ज्यामिति f., रेखागणना-गणितं , भूमिति: -ic,-ical, a. (s.) in comp.; 'g. proof' रेखागणितेन उपपत्तिः

=ician, ३. भूमितिज्ञः Georgic, ३. कृषि-काव्यं-गीतं.

Germ, 8. अंकुर:. अभिनवोद्भिद् m. 2 बीजं, मूठं, योनि f., आदि:, प्रभवः, बीजकारणं. -Germinate, v. i. उद्भिद् pass., प्ररुष्ट् 1 P, स्फुट् 6 P, विकस् 1 P. -ing, a. उद्भिद्-द्रुज, अंकुरित. -ion, 8. उद्भिदः, स्फुटनं.

Germane, a. सनाभि, संपर्कित, संपृक्त. Gestation, s. गर्भ-धारणं-वहनं-पोषणं: गर्भि-णीभावः

Gesticulate, v. i. अंगानि विश्लिष् 6 P or संचल् c. =v. t. आभि-नी 1 P. नि-,रूप् 10, सूच् 10, नद् 10: See Act. =ion, s. अभिनयः; अंगविक्षेषः, चेष्टा, स्चना, अंग्हारः, हावः, संकेनस्चनं. =or, s. अंगविक्षेषकः.

Gesture, हः चेष्टा, व्यापारः, इंगितं, भावः, अभिनयः, विलासः, विश्रमः, अंगविक्षेपः, ह्यावः, इस्तादिचालनं Get, v. t: लभ् 1 A, आप 5 P, अर्जा 1 P or c., आ-समा-सद् c., विद् 6 U, प्रति-आ-पद 4 A, अञ्च 5 A, अधिगम 1 P, यह 9 U. आ-सा 3 A. 2 (To be produced) जन 4 A, उत्पद् 4 A, सं-उद्-भू 1 P, प्र-सू 2, 4 A, (with genitive of person); 'I bave got a pain in my teeth ' दंतपीड़ा मे उत्पन्ना-जाता. 3 ध 1 P, 10, भ 3 U; धा 3 U; 'I have got that book with me तत्प्रस्तकं मत्सकाशे वर्तते: See Bear also. 4 (Cause) ex. by causal; 'g. it done by him ', तं तत्कारय: oft. by अनुनी 1 P, मोत्सह c., पहुत् c.; 'g shead' अग्रेसरीभू; 'g. clear of 'सुच् pass.: 'g. rid of' आत्मान सुचु c., (with abl.) by निर in comp.; 'g. abroad ' प्रस-प्रसप्-1 P, बहुलीसू 1 P: See under Abroad. -among, मध्ये पविद्या 6 P or गम्. -at, प्राप्, आगम्, आ-या 2 P, उप-स्था 1 U. -away, अपस् 1 P, अप-इ 2 P, अपक्रम् 1 U, 4 P; चल 1 P, अप-या बम्; 'g. away, you fool ' अपेहि रे मुखे =back, प्रतिलभ्, प्रत्या-दा, -beyond, तृ 1 P, अति-इ, अतिक्रम्. -down, अवत्, अवरह् 1 P, अधो गम्, नि-अव-पत् 1 $\stackrel{.}{\mathrm{P}}_{i}$ $(v.\ t.)$ अवत् c., अवरह् с., &c. -in, प्रविद्य 6 P. -into, पतः संकटे पतितः 'got into troubles'; and 1 P (a car &c.); 'he got into debt' ऋणग्रस्तो बभूव: 'g. ing into deep mud ' पंकपूरमासाद्यं. -off, (v. i.) नि:-स्, निर्गम्, अप-या, अप-क्रम्, निस्तृ 2 अवद्ध, अवरुह् ($v \cdot t$.) निरस् $4 \, \mathrm{U}$, अप-नी 1 P. -on, परृत् 1 A, पचल, प-ए: 'they lorg got on well ' चिरं ते सुखन अवर्तत or कालं निम्यु:. =out, निर्मम्, अप-इ, नि:-सू. 2 त्यव्य 1 P, सुच् 6 P; 'g. out of bed now ' अधुना मुंच शब्यां. -over, -through, संद्वः, पारं-अंतं-गम्, अतिक्रम्, निस्तृ, तीर 10; आरुष्ट. 2 समाप c.; See Complete. -together, संचि 5 U; समा-नी, संग्रह: See Collect. -up, उत्-- स्था; प्रबुध् 4 A, शयनं त्यवर् 1 P or मुच: (v.t.) सज्जीकु $8~\mathrm{U}$, विरस् 10; उपऋतू c. =upon, अधि-आ-इह. =ter, ह. प्रापक:, लब्ध m., अर्जकः -ting, 8 लाभः, अवाति $f\cdot$, अর্जनं, अधिगमः-प्रनं, आगमः, आसादनं \cdot

Gewgaw, 8. कीडनकं, अल्पम्ल्यं दृष्यं or आभरणं. = 2. निःसार, बहिरेव मनोहरः Geyser, 8. उष्णोदक-निर्झरः-स्रोतस् n.

Chastly, a. भेत-ज्ञव-तुल्य, विवर्ण, ज्ञवसस्प-सवर्ण. 2 कराल, विकट, भीम, उम्र, दारुण, भयानक, भीमदर्जन, कराल्वदन, घोराकृति. -1058, s. भेतसास्ट्रपं, वैवर्ण्य: विकटत्वं, हारुणत्वं. Ohec, 8 वृतं, आज्यं, हविस् n., सर्पिस् n., तनूनपं.

Chost, s. भूतः, पिझाचः, बेतालः, निझाचरः, मेतनरः. 2 आत्मन् m.; 'give up the g.' मृ 6 A; See Die. =like, a. प्रेत-भूत-सस्तप, मेततुल्य. =ly, a. भूतविषयक-संबंधिन्. 2 पारित्रक (की f.), आत्मविषय, पारमाधिक (की f.)

Giant, १. महापुरुषः, विकटविग्गहः, गृहच्छरीरः, भीमविग्गहः, गृहत्कायः, अतिशक्रयुपेतः, राक्षसः. 2 दैत्यः, दानवः; See Demon. -a., -like, a. अतिस्थूल, प्रकांडदेह, स्थूल-प्रमाण, अतिमहत्, गृहत्काय, महाशरीर, विकट. -ess, १. राक्षसी, गृहच्छरीरा. -Gi-gantic, a. अतिमानुष (षी f.), राक्षस-परिमाण, भीमविग्गह, अतिमहत्-गृहत्, स्थूलकाय, विकट.

Gibber, v. i. See Babble. -ish, s. असंबद्धवचनं, महापः, मजल्पितं, मृषाधकः वाक्यं. - 4. मृषाधकं, अन्धकं.

Gibbet, 8. वध्यकाष्ठं-ज्ञिला, वध-चात-स्थानं. च्यः रे वधं आदिश् ि P, उद्-चंध् 9 P.

Gibbous, a. न्युब्ज, वक्र, आभोगवत्, विंबा-

Gibe, Sec Abuse.

Giddy, a. भ्रमिन, भ्रामररोगिन, विश्रांत, भ्रमणशील; better ex. by भ्रम् 1, 4 P. 2 भ्रमकारिन, मन्त, उन्मादिन. 3 (Fig.) चपल, चचल, लोल, अस्थिर; See Fickle. 4 उद्धत, उन्मन्त, उत्सिक्त, गर्वित. -!y, adv. अविचार्य, लील्यान, चापल्येन-ness, s. भ्र(भ्रा)मरं, भ्रमःमि f., पूर्णनं, पूर्णि f. 2 चापल्यं, लौल्यं, अस्थैर, &c.

Gift, See under Give.

Gig, इ. भ्रमरं. 2 लघुयानं-रथः. 3 श्रुद्र-ल**यु**-नौका

Giggle, v. i. मूर्खवत् इस् 1 P.

Gild, v. t. स्वर्णेन रंज् ८., हेमरसेन-द्ववेष लिप् 6 P, सुवर्णयति (D.); बाह्यतेजसा रंज् ८. 2 प्रकाञ् ८., विद्युत् ८., विराज् ०. -ing, s. स्वर्णरंजनं, स्वर्णच्छद्ः. -cd,-Gilt, a. सुवर्णित, हेमरसखचित, स्वर्ण-मंहित, स्वर्णपतिबद्धः 2 रंजित, विराजित

Gill, 8. श्वासंद्रियं, अधागंड:-

Cimcrack, ह. कीडनकं, कीडावस्तु n.

Gimlet, 8. वेधनिका, आस्फोटनी.

Gin, s. Liquor, q. v. 2 पाज्ञः, उन्मायः, कुटयंत्रं, बंधनं, वाग्रुरा.

Qinger, इ. आईकं, शृंगवेरं, गुल्ममूलं, 'dry g.' श्लंडि-डी र्रि, विश्वं-श्वार्टि, नागरं, विश्वभेषजं, महोषयं, 'g. beer or wine' आईकासर्व-आईकमयं-पानं, 'g.-bread' आईकापटक Gingerly, adv. असहसा, सावधानं, शनै:-Gingle, See Jingle.

Gipsy, 8. यक्षिणी, विमश्रिका, ईक्षणिका.

Giraffe, 8. चित्रोष्टः.

Gird, v. t. परि-अधि-बेष्ट c., परि-बृ 5 U or c. 2 आ-बंध् 9 P, परि-धा 3 U, सं-पि-नहु 4 P; 'g. round the body' शरीरं प्रावृ or आ-च्छर् 10, परि-बंध् or परि-धा; 'g.mp one's loins' परिकरं बंध्; 'girt by the (golden) lightning, as by a yellow garb विशुश्भाराचीत्रपीतपदोत्तरीयः(Mr. 5).—s. See Cramp.—ed.—Girt, a. धङ्क, आनद्ध, परिवेदित, परिवृत; वलय-भेखलारसना in comp.; 'вез-g. earth' ससुद्ध-रसना-उद्धिवलया-पृथ्वी

Girdle, ह. मेखला, रज्ञ(स)ना, कांचि-ची र्र-, सप्तकी, सारसनं (of women); कटिसूत्रं, कटिवलयं, कक्ष्या-क्षा, परिकरः, कटिबंधनी, शृंखलः-ला-लं(of men). 2 वेष्टनं, परि-आ-वेष्टनं, मंडलं, वलयः-यं, चक्रवालं., 3 राज्ञिचकं. 🗝 ध. परि-वेष्ट ६, परि-वृ 5 U,

मेखलया बंध् 9 P; See Gird.

Girl, s. कन्या, बाला, बालिका,कुमारी, दारिका, बासू:, See Daughter also; one born from a g. ' क्यानीनः, कन्यकाजातः. -hood, s. बालभावः, बाल्यं, कुमारीत्वं. -ish, s. कन्यान्रुरूप, बालेय.

Girth, ह. वरत्रा, नध्री, वध्री; दू(चू)ण्या, कक्षा-क्या.

Clist, ह. फलितार्थः, निष्कर्षः, भावः, फलितं, परमार्थः, विहितार्थः.

Qive, v. t. दा 1 P, 3 U, ऋ ः (अर्पयाति), प्रतिपद c., हुट्ट 1 A, विश्रण 10, उत्-वि-सुद्ध 6 P, (with dat. of person); निक्षिप 6 P, संक्रम् c. (with loc.); त्यक्त् 1 P दिश 6 P. 2 (Produce) ex by भू 1 P, संपद्ध 4 A, जन 4 A; '3 repeated 2 times g. 8 6 ' द्विरावृत्तास्त्रयः षद्ध् भवंति-संपद्यंते g. chase ' अनुस-अनुधान् 1 P; ' g.ear ' अव-धा3 U, कर्णदा, श्रु5 P; 'g. ground ' अपक्रम् 1 U, 4 P; अपस्, परा-नि-बृत् 1 A; त्यक्तवा गम् 1 P; 'g. one's self up to 'सेव् 1 A, भक्त 1 A; आसंबर pass., आसक्त-निरत-निविष्ट-वः भू, (with loc.); 'g. offence' अपराध् 4, 5 P, विभियं-प्रतिकूलं-कु 8 U or आचा 1 P: 'g. utterance 'उदीर् 10, उद्या c., उदाह 1 P. -away, (in marriage) प्रतिपद् ८., उत्सुक्त, प्र-दा. 2 विश्रण्, दानेन क्षे c. (क्षप्यति). -back, प्रतिदा, प्रति-ऋ . ., निर्यत् 10. -forth, प्रथ् 10, प्रकाशू ८., निविद् ८., ख्या c. (ख्यापयाति). -in, अनुमन् 4 A, अनुमुद् 1 A; स्वाग्रहं त्यबर, -off, Abandon, q. v. -Out, निविद् C., प्रकाशू C , प्रस् 10, प्रस् 10, प-इया c. 2 मुख् 6 P, विसुद्ध, उद्यम 1 P उद्ग-ग $6~\mathrm{P}$, नि:स $\mathrm{c.}$ =0ver, त्यस्त् , उत्सुख् निवृत् 1 A, विरम् 1 P, (with abl.). 2 असाध्य a इति मत्ता त्यज्ञ ; आज्ञा त्यज् ; $(v \cdot i \cdot)$ ज्ञम् 4 P, $q \in P$; 'when the winds g. over' झांते पवने. -up, त्यव्य, हा $3~\mathrm{P}$, उत्-वि-सुद्धः, 2 निवृत्, विरम्; ' \mathbf{g} ः \mathbf{p} for lost ' महमाय a. मन् 4 A. =wuy. शम् 4 ^{P}, निवृत्, विरम्, शिथिलीस \cdot 2 भंक pass., अवसङ् 1 P; ' the cord gave way 'रज्जुभेग्ना; ' the wall gave way ' भित्तिरवसका. 3 अव(प)सु, अप-इ, मार्गे ह or त्यस्, अपक्रम्, अप-याः 4 वर्शं गम्-इ-या अधीन-वश-आयत्तं a. भू; 'do not g. way to grief ' आची वहाँ मा गमः, शोका-धीनो मा भू:, बैक्कव्यं मावलंबस्व. -er, s. द्वातु m_{\cdot} , त्यागिन् m_{\cdot} ; gen. ex. by द्वायक. द, पद, दायिन, in comp.; 'g, of milk' पयोदायिनी, दुरधपदा, &c. -ing, 8. दान, विसर्जनं, उत्सर्गः, त्यागः, वितरणं, अर्पणं, प्रति-पाटनं, विश्राणनं,-Gift, 8. टानं, प्रतिपा**टनं**, See above. 2 दानं, उपहारः, उपायनं, उपदा, प्रीतिदानं, प्राभुतं, प्रदेशनं, उपग्राकः, 'one deserving ag.' दक्षिणीय, दक्ति-णाई, दक्षिण्य ; 'marriage-g.' यौतकं. सुदाय: 3 गुण:, शक्ति f. -ed, a. उपेत, सं-उप-पन्न, विशिष्ट, युक्त, अन्वित, शालिन् in comp. 2 गुणोपेत, गुणसंपद्म, गुणिन,

Clacial, a. हिमरूप, हैम (मी र्.), हिम. Clacier, s. हिमानी, हिमसहिति /

Clacis, 8. प्रवण निम्न-भूमि f.

Glad, a. प्र-,सं-,हृष्ट, आनंदित, प्रीत, सानंद, प्रसुदित, तृप्त, सोल्लास, उल्लासित, प्रसक्त, उल्लासित, प्रसक्त, इर्ष आनंदिक्तर (१७); नंदक, रमणीय, प्रमोदिन्द; 'बिशा हु 'हंत, दिष्ट्या.—den, v. t. आ.,नंद c., प्री १ P, 10; See Delight.—dening, a. ह्वव्, प्रीतिम्द, ह्पंकर, प्रमोदिन्द.—Ју, асс. सहर्ष, सानंद, सप्रमोदं, हृष्टमनसा, संतोषेण, प्रीत्पा, साह्नाव,—ness, s. हर्षः, प्रमोदः, आह्नावः, संतोषः, प्रीति र., उल्लासः, चित्तप्रसादः, तृष्टि र--some, See(a.).

Glade, ६. वन-गुल्म:-पथ:-मार्गः, तरुगहनमार्गः-Gladiator, ६. असिकीहकः, आसिकः, महः: -Gladiature, असिकीहा-युद्धं-

Glair, s. अंडशुक्कं Glamour, a. See 'Enchantment.'

Giance, क हृष्टिपातः, ईक्षणं, विक्षितं, नयनपातः-विक्षेपः, द्वन्यातः, आलोकितं, 'sidelong g.' नयनोपांतविलोकितं, सा-चिविलोकितं, अपांग-चर्शनं-दृष्टि f., कदाकः ; 'at the very first g.' सकुद्दृष्टिपातेन, प्रथमनेव; 'good at the first g.' आपा-ततो रमणीय, आपातरमणीय. 2 अर्धवीक्षणं 184

ईबब्बुटिः ॐस्फुरितं,स्फुरणं, खुति ∫. च्णाः हार्टिकिए 6 P, जश्च: हार्टि f न्या 3U or पत c. (with loc.); 'g. ing at the antelope' कृष्णसारे द्वच्चधुः (S. 1). 2 लए निर्धृष् 1 P, लघु हत्वा अति-इ 2 P. 3 (जवेन) परिस्का 6 P or बिलस 1 P. -Ingly, adv. लबु, ईषत्, अल्पमात्रं, स्तोकं. 2 हुक्पातेन, तियंक, साचि, कटाश्रेण-

Claud, अधिमांस, मांस पिंडः, पिंडः

Clanders, 8. क्षयथ:

Clare, s. तेजस् n., दीसिf-, द्युति f., प्रखर-अति-तंजः, अतिश्भा-द्यतिः-दीप्तिः, नेत्रप्रतिचा-तिनी प्रभा · 2 उग्रहार्ट f ·, कोधेद्धहारि: -v. i. संवीप 4 A, अद्युत् 1 A, उज्ज्वल 1 P, अतितेजसा स्फुर् 6 P or दृष्टि प्रतिहन् 2 P or संतप् c.; दीप freq. (देदां प्यते). 2 उग्र-हृष्टि पत् c., कोपेन हुज़् 1 P or इंझ् 1 A. −ing, a. संदीप्त, उज्ज्वल, अतिभास्वत्, वे-दीप्यमान. 2 सस्पष्ट. सुप्रकाश, प्रत्यक्ष, पुर: स्फ्ररत्. -ingly, adv. सुस्पष्टं, सुप्रकार्शः

Class, ह. काचः, स्फटिकः, क्षारः. 2 (Cup) चषकःकं, काचपात्रं-भाजनं. 3 आदर्शः, वर्षणः, सुकुरः. -a. काचमय (यी f,), काच-निर्मित, काच in comp.; 'g.-blower' काचधमकः; 'g.-grinder 'काचपरिष्कारकः: ' g house, ग का चानिर्माणशाला-स्थानं; 'g.-man 'काचविक्रयिन m; 'g.-work' काचनिर्माणं-कर्मन् n. -like, a. काचोपम. काचतुल्य. =५,०,स्फाटिकोपम, काचवत्स्वच्छ. काचावमल, स्फटिकमभ, स्फाटिक (की $f \cdot$), सुप्रसन्त. 2 श्लाहण, स्निम्ध. –Glaze, $v.\ t.$ काचयति (D.), काचेन आच्छद् $10,\ {f 2}$ श्रुक्ष्णीकु 8 U, स्निग्धीकु, श्रुक्ष्णयति (D.), -8. स्निग्धता, अहरणता, -Glazier, a काच-संधात 🐠 , का च बंधकः.

Claucous, a घनश्याम, मेघनील, समुद्रवण. Glaze, v. t. See under Glass.

Gleam, v. i परि-,स्फ्रा े P, विलस 1 P, क्षणमात्रं प्रकाञ् 1 A or उज्ज्वल् 1 P; See Shine also - s. प्रभा, कांति f., तेजस n., औज्ज्वल्यं 2 स्फ्रुरणं, स्फ्रुरितं, क्षणप्रभा-कांतिः. अचिरप्रभा, क्षणज्योतिस् n. 3 राइमः, करः, किरण:, अंदु:; 'not a g. of hope'न आशालवोपि --y, a. क्षण-अचिर-प्रभ. चलद्युति, कंपितप्रभ, क्षणद्ये।तिन्

Glean, v. t. (bits &c.) বতু 6 P, शिल 6 P, **उद्-ध्रस्** ⁹ P or c., अवशेषं चि 5 U or संग्रह 9 P. 2 संकल् 10 संग्रह, उद्ध 1 P. −8. धान्यशेषः, शेषधान्यसंचयः. −er, 8. उद्यक्तील:-वृत्तिः, उंछनकृत् 🐠 2 संग्रहीत् m. -ing, s. उंछ:, शिलं, उंछाशिलं, ऋतं. 2

संभ्रहः, संकलनं, उद्धारः

Glebe, s. मूotin f., मृत्तिका; स्थलं-ली, भूमि f. Glee, See Delight.

Gleet, s. इश्च-मधु-मेहः, मेहविकारः.

Clien, ह. वरी, कंदर:-रा: अदिद्रोणी, उपत्यका. Glib, a. बाक्खपल, स्वरित-इत-वास्; खपल, लोल. 2 पिच्छिल, मसूण, स्निग्ध, श्रुक्षण, चिद्धाण. -v. t Castrate, q. v. 2 श्रुक्लीक $8~\mathrm{U}_{\cdot\cdot}$ = \mathbf{Jy} , adv_{\cdot} खपलतया, वाक्खापल्येन . 2 भ्रह्मणं. -ness, ८ वाक्चापलयं, चापलयं 2 श्रुक्ष्णता, ममणता.

Olide, v. t. सूप् 1 P, सं-वि-प्र°, प्र-्वि-सु 1 P; मंदं इ-या 2 P or गम् 1 P, ज्ञानै: प्रस् or चल 1 P: अञ्जितिनिभृतं गम् or या or अति-इ; See Steal. 2 वह 1 P, सु 1 P; स्पंत्र 1 A, री 4 A. -ing, & संसर्प:-पंजं. स्वर्ण.

निस्यंदः दनं.

Glimmer, v. i. मंद्रं मंद्रं ज्वल 1 P or दीप 4 A; मंद्रप्रभया-अच्चिरप्रभया प्रकाश 1 A or युत् 1 A or स्प्रुप्त 6 P. -s., Glim, s. मंद्रभ्रभा-तेजस् n_{ij} मंद्र-आचिर-धृति f_{ij} -द्रीप्ति f-, रफुरणं, स्फुरितं- -ing, a. मंद्रप्रभ द्यति, तेजस्, ईषत्स्फुरित, पांडुद्युति-किरण, मंद-च्छाये. 2 मंद्र, असुप्रकार्श, अध्यक्त, अस्पष्ट.

Climpse, 8. क्षण-मुहुत-दर्शनं; इषद्दृष्टि f., अर्धवीक्षणं, अल्पो दृक्पातः. 2 क्षण-अचिर-

янт: See Gleam.

Glint, v.i. प्रकाशू 1 A. =v. t. ग्रुत् c.

Clisten, Clister, v. i. स्फ्रा 6 P, प्रकाश 1 A, सृत 1 A. -ing, a. मसूज, चिक्कज, श्रद्धण, स्निग्ध,

Glitter, v.i. द्युत्-प्रकाशू 1 A; भास् 1 A, भा 2 P; स्फ्रा 6 P; See Shine. -8. दीति-युति-रुचि-कांति-∫∙, प्रभा, तेजस् गः; ज्योतिस् उज्ज्वल, भासमान, विद्योतिन्, भासुरः

Gloaming, 8. संध्याः संध्यासमय:.

Gloat, v, i. संतूप् 4 P, संतुष् 4 P; आत्मानं संतृप् c. or संतुष् c., लोभाव निरीक्ष् 1 A or निर्वर्ण 10.

Globe, ८. गोल:-लं; वर्तुल:-लं; मंडलं; चर्कः 2 भूमंडलं, भूगोलः, क्षितिमंडलं-तलं, -Globate, -Clobular, a. वर्तुल, गोलाकार, गोलाकृति, निस्तल, मंडलाकार, गोल--ly, adv. मंडलरूपेण, मंडलवत्, गोलाकारेण \cdot =Globule, ८. बिंदुः, लघुगोलः, गोलकः.

Glomerate, v. t. मंहलीक 8 U, गोलीक.

Gloom, 8. अंधकारः, तमस् n., तमिस्रं-स्ना, तिामिरं, ध्वांतं; अवतमसं, ईषत्तमः (partial \mathbf{g}). $\mathbf{2}$ निष्मभत्वं, विषादः, छायाः $-v \cdot t$ ः Darken, q. v. -Gloomy, a. सतिमिर, सांधकार, तिमिरावगुंठित. दुदेशन, मलिनप्रभ, अप्रभ, निष्प्रभ, निरालोक, मिलिन, 3 विषण्ण, दीन, अवस्रक, सविषाद, निरानंद, म्लान, खिक्का, उद्दिग्नः 🚽 adv. निष्पर्भ, सांधकारं 2 सविषादं, सखेदं, सोहेगं. =ness, 8. निष्पभत्वं, &c. 2 विषादः, दैन्यं, अवसादः, चित्तोद्वेगः, खेदः, म्लानता, उद्वेगः. Clory, s. की ति f., यशस्त्र n., रूपाति f., विश्वति f. महिमन् 🎶 , प्रतापः, औजस्विता. 2 श्रीः, तेजस् n. शोभा, सति f .: 'g. of youth' यौवनश्री:. 🗦 माहास्म्यं, गौरवं, प्रतिष्ठा, पूजा, मानः. 4 मशंसा, स्तुति र्., श्लाषा, स्तवः, स्तुतिवाक्यं 5 रतने, अवर्तसः, तिलकः, ललामं, Ó Absolution, q. v.; 'vain g 'अहंकारः, विक-त्यनं-ना, दर्पः, गर्बः, आत्मश्राचाः 'g. to you, Oh king ' जयतु जयतु देवः; ' g. of victory ' जयोदाहरणं, =vai अत्यंत प्रमुख 1 A or.आनंद् 1 P, उल्लस् 1 P; 'you g. in disobeying your father ' पित्रवज्ञानं आत्मगौरवं मन्यसे. 2 विकत्ध् 1 A, हुप् 4 P, आत्मान श्लाच 1 A; 'I do g. in that name' तकामधारी कृतिनमात्मानं मन्ये खत्र. **-Ciorify,** v. t. उत्त-सं-ऋत् 10. प्रशंस् 1 P, अताब, सत् 2 U; गुजान वर्णे 10 or कत् or मका हा एन, की ति गै 1 P. 2 स्वर्ग आवह एन परमपदं प्राप c. -ication, ह. ग्रुणवर्णनं-ना, प्रशंसा, स्तुतिवादः, गुणकीर्तनं, यशःख्यापनं. -Clorious, a. यशस्वत्, कीर्तिमत्, महाय-शस्, प्रथित, विश्रत, ख्यात, यशस्वन, उद्य-यशस्त्र.2 कीर्तिकर-यशस्कर (शिf.), श्लाषा-वह, प्रशस्य, 3 तेजस्विन, महत, महोज्जवल, श्रीमत्, प्रतापवत्, महोद्वय, अतिशोभन, ओ-जस्विन, सुप्रभ, वर्चस्विन्, 4 विशिष्ट, परम, उत्तम, उत्कृष्ट, पशस्ततम, श्रेष्ठ. -ly, adv. सपतापं, कीर्तियुक्त, परमं, उत्कृष्टं.

Gloss, 8. टीका, स्टिप्पनी, भाष्य, व्याख्यानं, कृति र., विवरणं. 2 बाह्यशोभां-कांति-राचिर्रः, बहिराभां, कृत्रिमच्छवि र्रः, कल्पितशोभां-च्छा टेर् र विच्या व्या-ख्या टेर र विच्या व्याच्या स्वाच्या टेर र विच्या व्याच्या स्वाच्या स्वाच्या र उपाद र विच्या विच्या विच्या स्वाच्या स्वाच्या र विच्या र विच्

रुचिर, बहीरमणीय.

Clossary, क कोशः चः शब्दसंग्रहः कोशः, निषंदुः, अभिधानं, समाम्नायः पश्चसमाम्नायः 'g. of words relating to beasts.' -ist, क कोशलेखकः, संकलयितृ m.

Glottis, ह. प्रति-अलि-उप-जिह्ना.

Glove, ह करच्छद्ः, हस्तत्राणं-परिधानं, हस्ता-च्छादनं.

पारणः, अतपः, दाहः, उष्मन् कः, वार्षि-गुति र तेजस् कः, उत्तापः. 2 रक्तता, रक्तिमन्न कः, रागः, अरुणिमन् कः च्णः र देविष् 4 A, प्रकाश्च 1 A, उन्नल् 1 P, तप् 1 P, 4 A, वृद्ध pass.; अरुणीस् 1 P, रंक् pass., रक्तिसु; 'g. ing with rage ' कोधेन्न, रेष्मतेता, प्रदीतकोधः, उन्नलिन ब्रह्ममयन तेजसा (K. v. 30) 'as if g. ing with Brahmanic lustre,' ≔ing, कः सं-,प-, दीत, ज्वलित, उक्तत, देवीरयमान, उज्ज्वल, खंड; रक्त अरुणः, 'in g. colouis ' उज्ज्वल-

स्रोण, इद्यहारितया, इद्यंगम, मनोरम; 'with g. eyes 'द्वासाक्ष a. -ingly, adv. तेजसः, उत्तापेन, खंडं, दीव्ल्या. -worm, १. स्वधीत:, ज्योतिरिंगणः, प्रभाकीटः

Glower, v. t. सञ्चानं पेक्ष 1 A.

Gloze, See Flatter.

Olue, s. संश्लेषणवृष्यं, लेप:. =o. t. सं-धा 3 U, संश्लिष् c., संयुक्त 7 U, 10, संलग्नीक 8 U. =y, a. इयान, सांव्र, चिक्रणः

Glum, a. प्रतीप-वाम-वक्र-शील.

Glut, v. t. भक्ष् 10, ग्रस् 1 A, निगृ 6 P, अति मात्रं तृप् c., अत्यंतं पूर् 10, सीक्षित्यं जन् c. (जनयति). च्डा- अतितृति f., अतिसीहिस्यं, निषेदः. 2 अतिरेकः, उन्नेकः अतिबाहुस्यं, प्राचुर्ये.

Glutinate, v. t. लेपेन संश्लिष् c. or संयुद्ध 7 U, 10.

Glutinous, a. इयान, सांड्र, चिक्कण, स्निग्ध, संलग्नशील.

Cllutton, ड. औद्दिकः, उद्दरंभिः, घस्मरः, आग्रूनः, कुक्षिंभिः, अत्याहारित् कः: See below. =ous,=ish, ढ. औद्दिकः (की री.), अत्याहारित्, यहुभोजिन्, अत्याहारित्र्य, भक्षकः, घस्मरः, अग्रून, कुक्षिंभिरे, उद्दर्भिरे, गृधु, लोलुप-भ, अतिलुब्ध, अतृप्त. =ously, ८०० अत्याहारेण, लोलुपतया. =y, ड. अत्याहारः, घस्मरता, गृध्वता, जिष्दा-लौहरं, अतृप्ति री., औद्दिकता.

Gnarl, v. i. मर्ज 1 P.

Gnarled, a. ग्रंथिल, ग्रंथि-पर्व-विशिष्ट.

 Gnash,
 v.
 t.
 (The teeth) दंतिद्वाच

 निष्पंद्
 10 or विषट्
 c. or घृष् 1 P,

 निष्पंद
 7 P, or सं-दंश्र 1 P, श्विड् 1 P

 -log, 8. दंतनिष्पंप:-ध्वणं, श्वेडनं

Gnat, 8. महाकः, दृंशः, प्राचिका, वनमक्षिका. Gnaw, v. t. दृंश्च 1 P, चर्च 1 P or c., अल्पशः भक्ष 10 or खाद् 1 P; चर्चणेन कृत् 6 P. –ing, s. चर्चणं, दंशनं.

Gnome, ह. सूक्तिः 2 भूतः, पिशाचः.

Gnomon, 8. शंकुः; कीलः-लकः.

Go, v. i. गम् 1 P, या- इ 2 P, तम् 1 P, चल् चार् 1 P, यद् 4 A, चर्र 1, 3 P; स्र 1, 3 P; क्रम् 1 U, 4 P; (as water) वहु 1 P, स्र 1 P; 'how g. es it with her' कस्तर्या द्वांत: 3 (As prospective future) ex. by fut. part., मनः or काम with inf. or desid. forms; See About; 'g. astray 'अस् 1, 4 P; उत्पर्ध या, सन्मार्गात् चु 1 A or अंक्र्रा 1 A, 4 P; उत्कम्, अति-चाभि-चारु, 'g. on foot' पज्ञचां सच्द, 'g. on horse-back' अध्येन संचार, 'as the story g. es 'किल,

'g. for nothing' (go to dogs) वि-फलीभू; 'g. to bed ' शय्यां भन्त-सेव् 1 A; 'she is far gone in love ' क्रातमन्मधा सा (S. 3), अतिभूभिं गतोस्या अनुरागः; 'g.- between ' मध्यस्थः, मध्यपुरुषः; (female g.) शंभली, कुदिनी ; सुरतदूती; by' निगमः, पलायनं, व्यपदेशः: ' g.-cart ' कीडाशकटः. -about. परिगम्-इ &c. 2 यत् 1 A, उद्यम् 1 A, ब्यव-सो 4 P, आरभ् 1 ${f A}$, उपक्रम् 1 ${f A}$. ${f 3}$ अनुष्ठा, वि- धा See Execute. -away. प-इ, स्था 1 A. अप-इ-सु-क्रम्-गम्-या-सूप्, -between, मध्ये स्था ा वृत्, अंत:-इ. -by, अति-इ, समीपतः गम् 2 अनु-गम, अनुवृत, अनुरुष 4 A, अनु-सू: ' he g.es by the name of ' इति ख्यात: or जात: उमाख्यां सुसुखी जगाम (K. I. 26) 'went by the name of ' &c. -down, अधो गम. 2 अस्तं गम-या: (fig.) नाशं-क्षयं-या: प्र-ली 4 A, ध्वंस् 1 A. -forth,-forward, निर्गम्, नि:सु-ऋम्, प्र-सु, प्र-स्था, प्र-याः =in, प्र-आ-विश 6 P, अंतर्गम्-पा. 2 (for) समन् 4 A, उरी-अंगी-क 8 U, प्रति-प्रदू 4 A. =off, अप-गम् &c 2 प s, मु 6 A; परलोकं या. -on, भ-बृत, भगम्-या-सूप. 2 प-स्तु 2 U, पारभू 1 A; 'g, on with your study ' प्रवर्ततां-पस्त पतां-अध्ययनं -out, निर्मम्, नि:स. &c., बहिर्गम्. 2 (Of light) निर्वा 2 P or c. pass.; शम् 4 P. -over, वच् c., आध-इ 2 A; (to one's self) अनुबन्ध c. 2, परि-इस 1 A · 3 आक्रम् . छंच् 1 A · 10 · 4 अन्य-पर्का सं-आ-श्रि 1 U: स्वपक्षाद् श्रंश् 1 A, 4 P. -round, परि-इ गम्; प्रदक्षिणीकु. -through, अनुभू, उपागम्, वि-धा, अनु-हा, कु, निर्वेह c.; सेव् 1 A, आचर. 2 पारं गम्, समाप् \mathbf{c} े अब-सेर् $\mathbf{4} \; \mathbf{P} \cdot \mathbf{3} \; \mathbf{y}$ -निर्-विद्या, नि-भिंद् 7 ^{P}; भित्त्वा निर्गम्; व्यथ् 4 ^{P}. =to, up to, उप-सु-इ-गम्-या, उप-स्था, प्रति-प्रदू &c. 2 (Interj.) धिकू, अपेहि, अपसर. -up, उद्-इ, उत्पद्, ऊर्ध्व गम्. -er, 8. गामिन्-गंत्र m., चर:, यायिन् m. ia comp. -iug, हर्गमनं, यानं, सरणं, चलनं, बजनं, गति f., अयनं, &c.

Goad, 8. अंजुनः, सु(शू) णि f. - v. t. अंकु-शेन तुर् 6 P or प्रचुद् 10. 2 प्रचुद्, प्रणुद् c., मोत्सह् c., भेरू c., प्रवृत् c., उद्युक् 10,

उत्तिब्द ः

Goal, 8. अंत:, अंतस्थानं, अवधिः, अवसानभूमि f.; 'g. of ambition 'आज्ञावधिः. 2 आ-

शयः, अभिपायः, उद्देशः.

Goat, ह अजः, छागः, छगलकः, बस्तः, धुभः, 'she-g.'अजा, छागीः, 'g.-herd' अजा-जीवः, जावालः, अजपालः-लकः, छागपोषकः, 'a flock of g. s' आजकं. -ish, a. अजगंध.

Gobbet, s. कवलः, ग्रासः.

Gobble, v. t. सत्वरं ग्रह्म 1 A ०८ भक्स 10. Goblet, इ. चणकः-कं, पानपात्रं-भाजनं, कंसः-सं-

Goblin, s. भूतः, वेतालः, पिशाचः, राक्षसः,

निशाचरः, रात्रि(त्रिं)चरः.

God, ह. देव:, सुरः, अमरः, निर्जरः, विद्यधः, सुपर्वन् ..., सुमनस् ... त्रिदिवेशः, दिवौकस् m., आवितेयः, दिविषद् m., लेखः, अविति-नंदनः, आदित्यः, ऋभुः, अस्वमः, अमर्त्यः, अमृतांधस् m बहिर्सुखः, क्रतुभुक् गीर्वाणः, दानवारिः, दृंदारकः, दैवतः तः 'great g. ' परमेश्वर:, परमात्मन्, ".. ' god-dess ' देवी, भगवती, सुरांगना, देवपत्नी; in comp. words ex. by धर्म; 'g.-father' m , 80 धर्ममात् f धर्मपुत्रः-त्री, धर्मकन्या-सुता, &c -loss, a निरीश्वर, नास्तिक, अनीश्वरवादिन्. -lessness, हः मिथ्यादृष्टि f., नास्तिकता. -like, a. देवतल्य-स्त्प, देवोपम, दिव्य. -ly, a. धार्मिक (की f.), धर्मनिष्ठ-परायण, पुण्यज्ञील, पुण्यात्मन्, ईश्वर-भक्त-प्रजक. =liness, ३. धर्मसेवा, प्रण्यशी-लता, ईश्वरभक्ति 🏸, श्रद्धा, &c. -ship, ह. देवत्व, देवभाव:. -Godsend, ह. ईश्वरपेरित a. इ.व. ईश्वरासादः, सोभाग्यं, तक्ष्मीदत्तं.

Goggle, ए. १. नयने विक्षिप् 6 P or छुळ् с.; 'g eye' लेलनयनं; 'g-eyed' लोलनयनं, बक्र-तिर्यक्त-दृष्टि.

Goltre, s. गड:.

Gold, s. सुवर्ण, स्वर्ण, कनकं, कांचन, हेमन् n., चामीकरं, जातरूपं, हिरण्यं, हाटकं, तपनीयं, शातकुंभं, गांगेयं, भमन् n., कबुंरं, महारजतं, रुम्मं, कार्तस्वरं, जांचनदं, अष्टापदः दं; 'g. for ornaments' हांगेः, हांगीकनकं; 'g.-beater or drawer' सुवर्णोहर्तनकृत् m.; 'g.-dust' कांचनभूः, कनकरागः; 'g.-smith' स्वर्ण-सुवर्ण-कारः, कलादः, नाहिंधमः, रुम्मादित्तः; 'g.-thread' कानस्वाः, =a., -en, a. हेम (मी f.), सोंवर्ण (जी f.), (s.) in comp., or by मय (यी f.) affixed to (s.).

Golf, a कंदुककीडा लीला.

Gong, s. घनं, कांस्यं

Conorrhæa, ह. शुक्रदोष:.

Good, a. भद्र, सांधु, प्रशस्त, प्रशस्य, धुभ, कल्याण (णी. f.), सत्, वर, शोभन, ग्रुणवत्, निर्दोष; oft. by सु or सत् in comp. 2. धर्मशील, सांधु-आर्य-इत, सदाचार, सचरित, सकुतिन, पुण्य, पुण्यात्मन, पुण्यशील, धार्मिक (की. f.). 3 योग्य, उचित, ग्रुक्त, उपग्रक्त, हित; gen. ex. by pot. pass. part. 4 सुजन, हितकाम, वियकारिन, उपकारक, हित, पियकर. 5 अन्यून, अर्थुषित, अक्षत, संपूर्ण. 6 चहु, प्रचुर, महत्, अनला, सूरि, सु or अति pr.; 'a g. fellow' भद्रः, सौम्यः; 'iny g. sir,' भद्र, सौम्यः; 'iny g. sir,' भद्र, सौम्यः; 'सु प्राप्त, सम्बन्धः, सौम्यः; 'सु सु स्वारं, स्वारं,

187

दुण:: 'g. wishes ' आशिस् र्., आशीर्वादः-बंचनं: 'g. and bad' ज्ञुभाज्ञभ; 'so g. as' अनुग्रह-पूर्वकं, कृपया; 'for g.' अत्यतं. असक्तिवृत्त्ये; 'a g. deal ' भूशं, अतीव, स or saft pr.; 'g. morning to you' भ्रुभस्ते प्रमातकालः; 'it will be g. for you' तब कल्याणाय भवेत, कल्याणमाव-हेत: 'iag. unto weariness' आयासज-नकमेव, अममात्रदायफं; g. for nothing ' निरुपयोग, निर्मुण, निष्फल; '89 g. 88' सम. -8 उपकारः, उपकृति f. 2 हितं, भूति f. भद्दं, शुभं, कल्याणं, कुशलं, श्रेयस् ॥, क्षेमं; oft. by sru: ' for the g. of the people' प्रजार्थ, लोकहिताय, प्रजाभूतये, &c. 3 उप-योगः, लाभः, फलं; oft. ex by किं, अर्थ, अलं, with inst.; 'what is the g of seeing her ' किं तया दृष्टचा (S. 2), की-र्थस्तस्या दर्शनेन: 'what g. do you get by weeping 'अल परिदेवनेन. 4 सुकृतं, पुण्यं, धर्मः, सुचरित, साध्वृत्तं, सदाचारः: 'to do g ' उपक 8 U; हित-कल्याणं-कु; क्षेमं आवह 1 P; 'g. and evil (bad) **द्यभाद्य**भं, ेहिताहितं. -interi. सुष्द्र, सम्यक्, बाढं, कामं, भवतु, तथा-स्तु, तथेति; युज्यते, अनुमतं मम (V. 2). ' 🖟 -breeding ' साधता, सौजन्यं, विनयः, सम्यता, ' possessed of g.-breeding' सुशील, सुविनीत, सुजन, अभिजात; 'gconditioned ' सुस्थ, सुस्थित; 'g. fortune or luck' See Fortune; 'g.-humour' सद्भावः, उल्लासः, वित्तपसादः, उल्लासवृत्ति f , आनंदः, पूमोदः; 'g.-nature' सद्धावः, सुरुवभावः, सौजन्यं, सुशीलताः सुप्रकृति fः g.-humoured or g.-natured ' हष्टाचित्र. प्रसंबंधित, सोलुस, सानंद, सुस्वभाव, सुशील, सम्बर्तात, सञ्जन, सञ्जाववत्, साधुशील, धर्मा-त्मन्, पुण्यात्मन्, सुहृद्य : 'g.-looking' दर्शनीय, सुरूप, सुदर्शन, सुभग, पियदर्शन, प्रेक्षणीय, रम्याकार, सुवद्नः, 'g.-manners ' विनयः, विनीतता, मर्योदा, सुनीति-रीति $f_{\cdot i}$ सम्यता, शिष्टाचारः, सुशीलता, सौजन्यं, सु-सत्-चरित्रं, सदाचारः, साधुवृत्तं, 'g.-sense' विवेकः, ज्ञानं, प्रज्ञता, प्रबुद्धता, प्रवोधः सौ--जम्यं, सद्भावः, सुशीलताः, 'g.-will' हितेच्छा, हितकाम्या, भीति f प्रियता, अनुकूलता, भक्ति f, अनुरागः. -ly, a. चार, सुंद्र (री f.), सुरूप, सुदूर्य, प्रेक्षणीय, लावण्यवत्, रम्य, रमणीय, मनोरम-हर, रुचिर. 2 अनल्प, महत्, पचुर, बहु, अल्पेतर. -ness, ह. साधुता, मशस्तता, गुणवत्ता, श्रेष्ठता, विशिष्टता. 2 साधुशीलता, सदाचारता, धार्मिकत्वं. सुशीलता, द्या, कृपालुत्वं, सद्भावः, सौजन्यं, सुजनताः 'tendency to g.' सत्वग्रणः.

Goods, 8. ब्रुच्यं, ब्रुच्यराशिः, विभवः, सामग्री, वस्तुजातं, ब्रुच्याणि-वस्तुनि (pl.). 2 भांडकं,

भांडसमुदायः, पण्यं, भांडानि (pl.); 'household g.' गृहोपस्करः, गृहोपकरणानि-

Goose, s, हंस: (सी f, f), चकांग: (गी f), वरट:-टा; कलहंस: (सी f), See Gander; 'ruddy g.' चकवाक: (सी f), चकः रथांगः, कोकः, इंद्रचरः. 2 Fool, q. v.

Gorbellied, a. महोदर, बृहत्कुक्षि, तुंदिन,

स्थूलोदर: See Corpulent.

Gore, s. रक्तं, शोगितं, रावेरं, असून्य गः, लो-हितं. 2 रक्तग्रुलमः, रक्तपिंडः. 3 संधितवन्त्र-खंडः. = v. t. व्यय् 4 P, निर्मिड् 7 P, छिद् 7 P, वि-द् 10, क्षण् 5 P, उल्लिख् 6 P,=3d, a. छिन्नत्वेस्, क्षतस्वर्मन्य. = y, a. रक्ताक्त, अस्टिन्यः. 2 रुधिरियय, मारात्मक.

Gorge, 8. कंठ:, गल:. 2 रंधं, दुर्गमार्गः, संकट-संबाध-पथः, संचारः, संकटं, गिरिकंदरः.=0. t. उद्भवस् 1 A, गृ 6 P. 2 (One's self) कुक्षि पूर् 10, अत्यंतं तृप् ८., अक्वादिना परिपृ 3 P.

Gorgeous, aः शोभन, उज्ज्वल, अतिशोभन, विश्वाजमान, तेजस्विन, सुप्रभ, एकांतरमगीय-चार, महाप्रभ-दीप्ति, विचित्र, =1y, adv, अतितेजसा, उज्ज्वलं, =ness, s, ऑज्ज्वलं, अति-प्रभानोजस् n-, सुप्रभा,

Gorget, हा बीवा-गल-त्राणं.

Gormand, See Glutton. -ize, e. i. अत्याहार or अतिभोजनं कु ४ U. -izer, इ. See Glutton.

Gosling, ४. हंसशिद्धः-ज्ञावकः. Gospel, ४. सुवाती, श्रुभवाती

Gossamer, s. ऊर्णनाभजालतंतु m.

Gossip, १. वावडूकः, प्रलापित क., जलपकः. 2 पानभित्रं, सहपायित् क. 3 वार्ता, जनपवादः, जलपः, जलिपतं, प्रलापः, प्रजलपः, वृथाकथा-संलापः. =७. i. प्रजलप् 1 P. प्रलप् 1 P.

Gouge, v. t. (नयनं) उत्पद्द 10, उद्ध 1 P.

Gourd, s. आ(आ)लाचु-यू र्र., तुंबि-बी र्र., ला**चु-यू र्र., तुंबा. 2** (Vessel of g.) कर्म-हलु:; 'bitter g.' इक्ष्वाकु र्र. कहतुंबी.

Courmand, See Cormand.

Gourmet. 8. आस्वादपरायण:.

Clout, क बातरक्तं, वातशोणितं - पु. व. वात-ग्रस्त, वातरोगोपहत, वातरोगिन, वातकिन.

Govern, v. t. प्र-ज्ञास 2 P, परि-पा c. (पाल-यति), ईज्ञ् 2 A (with gen.); ग्रुप् 1 P, संत्र 19 A, नियम् 1 P; See Rule. 2 वि-धा 3 U, वि-ति 1 P, नियद्घ 9 P, सं-नि-यम्, आ-ह 5 U, वजीक्त 8 U, दस c. (दमयति), सं-ह्य 1 P, नि-यंत्र 10; See Control. 3 (In grammar) अनु-द्द 2 P, वि-धा; 'g.ed by another' परायस्त, पराधीन, परतंत्र, विधेय. -ment. s. नियमनं, सं-नि-यमः, निग्रहः 2 ज्ञासनं, परिपालनं, 'during the g. of Rama' रामे महीं ज्ञासति. 3 प्रशुरुष, ईशस्तं, वेश्वरं, आधिपत्यं, स्वामित्वं. 4 राज्यं. 5 (Rulers) राजन् कः, प्रश्चः, ईशः, राजनंत्रिणः-सचिवाः; 'g. affairs' राज्यकःयाणि; 'form of g.' राज्यरिति-पद्धति f. -or, s. शासितृ कः, शासकः, ईशः, अधिपतिः, अधि-ष्ठातृ कः, अधिपतः, अधि-ष्ठातृ कः, अधिपतः, अधि-ष्ठातृ कः, अधिपतः, अधि-ष्ठातः 2 (Of a province) भोगपतिः -orship, s. आधि-पत्यं, प्रशुत्वं.

Gown, ह. ज्ञादः-टी, ज्ञाटकः, कटिवस्नं, 'girl's

Grab, s. ग्रह:, घरणं, संग्रह:. = v. See. Snatch. Grabble, v. स्पृज्, परामृज्ञ, 6 P. 2 भूमी देहं क्षिप 6 P.

'Orace, ४. प्रसाद:, अनुग्रह:, द्या, कृपा, अनु-कंपा, आनुकूल्यं. 2 सौंदर्य, श्रीः, चारता, शोभा, लावण्यं: See Beauty. 3 गुण:, भूष-णं. 4 क्षमा. पापमार्जनं-निष्कृति f. 5 (As a title) देव:-वी, अन्न-तत्र-भवान्-भवती. =v. t. अलंक 8 U, SIN c., भूब 10, उद-स्त c. (जाते पुनरप्यदृद्धोतयोत्संगं U. 4): संमन् c. सं-भू c.; 'g. the ceremony with your presence ' संनिधानेन इमं विधि संमानयतु-अलंकरोत-भवान. -ful, a. ललित, चार. संदर (री $f \cdot$), सभग, लावण्यवत, मुग्ध, स-विलास, 'g movement' मुग्धचेष्टा, विलास:, विभ्रमः, ललितं, हेला, लीला, हावः, विष्वोकः, शृंगारचष्टा-क्रिया: 'g. speech' वाग्विलास.: 'g. gait ' खेलगाति 🏸 त्रिलासगतं. -fully, सविलासं, लिलतं, सुंदरं, चारतयाः adv. =fulness, ४. लावण्यं, श्रीः, शोभा, लालित्यं, सुरधता: See Beauty. -less, a स्तप्रहीन. 2 निर्लज्ज, दूराचार, दुईत्त, अतिदृष्ट, दृष्टभाव. -Gracious, a. प्रसन्त, सदय, द्याशील. अ-नुकूल, अनुकांपिन, द्यालु, अनुकांपाशील, अतुवाहिन, कृपाल, सानुकोश, हितबुद्धि, सा-तुकंप; ' to be g. ' प्रसद् 1 P, अतु-कंप् 1 A. -ly, adv. सानुबहं, सद्यं, सानुकंपं, द्यया, क्रुपया, प्रसम्बतया, सप्रसादं -ness, ह. प्र-सादः, अनुकंपा, द्यालुत्वं, अनुग्रहः, द्या, कृपा &c.

Gradation, 8. क्रमः, आलुपूर्व्यं, पर्यायः, अलु-क्रमः, परंपरा, समन्वयः, परिपाटि-टी f., 'in regular g.' यधाकमं, क्रमशः, अलुपूर्वशः, पर्यायेण.

Urade, s. आण-णी / , प्रकारः, वर्गः, परिपाटि-टी र्र., कमः, परंपरा, आनुपूर्वः 2 पदं, अवस्था, आस्पदं, पदावि-वी र्र., कोटि र्र., काष्ठा (highest g.). - Gradual, a. किसक, आनुक्रामिक, अनुपूर्व, उत्तरोत्तरः, better ex. dy 'g. ly.' - ly. adv. कमशः, इनैः इनैः, कमतः, क्रमेण, यथाकमं, अनुक्रमं, अल्पाल्पशः, उत्तरोत्तरं, पति-अनु-पदं, पदे पदे, अनुपूर्वशः, आनुपूर्वरणः - Graduate, v. t. कमचिकैः अकू 10. 2 उपपदं प्राप् 5 P. - s. उपपद-

उपाधि-पद्-युक्तः. =ion, ह. क्रमाचिह्नांकनं. 2 Gradation, g. v.

Ciraft, v. t. (fig.) निविज्ञ .., नि-धा 3 U. Cirain, अ. धान्यं, ज्ञस्यं, ज्ञीहः, स्तंयकारः, विजरुः, जीवसाधनं. 2 बीजं. 3 कणः-णिका, लवः. लेशः, अणुः. 4 काण्टरेखा-शिरा, 'fried g.' लाजाः, अष्टयवाः; पृथुकः, चिप्टकः; 'against the g.' प्रतिलोमं, विकर्षः, विपतीपं, निरुत्साहं, कथमपि; ' with the g.' अञ्जलोमं; 'chaffless g.' धान्यास्थि n.—y, 4. धान्य-शस्य-सय (यी f.)

Gram, s. चणकः.

Gramarie (y) (ye), ৪. माया, इंद्रजालं. Gramineous, a. तृणमय (यो f.), शाह्रल. Graminivorous, a. तृण-शब्प-भोजिन, तृणभुज.

Grammar, ४ व्याकरणं, व्याकरणशास्त्रं-विद्या, शब्दशास्त्रं. -ian, ४. वैयाकरणः, व्याकरणद्यः, शब्दशास्त्रविद् m. -Grammatical, a. व्याकरणविषय, व्याकरणानुसारिन, gen. (४.) in comp.

Granary, 8. कुञ्जूलः, धान्यकोष्टः; धान्यागारं, कंडोलः, पिटः.

Grand, a. महत्, बृहत्, गुरु. 2 उत्तम, प्रधान, मुख्य, अग्र, अग्रन्थ, विशिष्ट. 3 सुप्रभ, भष्य, प्तापवत्, तेजस्विन्, उज्ज्वलः, 'g.-child ' पौत्रः-त्रीं, ' g.-daughter 'पौत्रीं, पुत्रस्ता, दौहित्रीं; 'great g.-daughter' प्रपौत्री; g.father' पितामहः, मातामहः (maternal); 'great g.-father ' प्रपितामहः, प्रमातामहः; 'g.- mother, ' पितामही, मातामही: बृद्धा, स्थविरा; 'g.-nephew ' भ्रातृपोत्रः, स्वसपौत्रः (त्री f.); 'g.-son' पौत्रः, पुत्रसुतः, नप्तृ m., दोहित्रः, पुत्रिकासुतः: g.-son' प्रपोत्र:, &c.; ' great great g.-son 'परप्रपात्र: -ly, ade वैभवेन, ते-जसाः ऐश्वर्येण, महाप्रतापन, उज्जवलं, सप्रभं, उत्कृष्टं, परमं, श्रेष्ठतया. -ness,-Grandeur, ठ. महत्त्वं, महिमन् m. 2 माहात्म्यं, औदार्यं, उत्कर्षः; श्रेष्ठता, प्राधान्यं. 3 वेभवं, तेजस् गः, विभूति f., प्रतापः, शोभा, उज्ज्वलता, प्रभा**यः**, ऐश्वर्य, संपद् ∱ -Grandee, 💰 कुलीन:, कुलानजनः, आभिजनः, महाजनः.

Grandlloquent, a. गर्वितवास्, सद्पंवादिन्.

—Grandlloquence, s. अतिशयोक्ति f.,
द्पंवाक्यं, सालकारं वचनं, द्पंधनातं वचनं.
Grange, s. क्षेत्रं, क्षेत्रभूमि f.

Granivorous, a. जस्याद, जस्यभक्षकः

Grant, v. t. बित् 1 P, दा 3 U, 1 P, प्रति-पद c.; See Give. 2 अनुमन् 4 A, अनुमा 9 U, अनु-सुद् 1 A. 3 मुद्दु 9 U, अंगीकु 8 U, उरीकु, स्वीकु, प्रतिपद् 4 A, अम्पुपन् म् 1 P, अम्पुप-इ 2 P; 'Ig.,' 'g. ed' gen. ex. by काम followed by नु, तथापि or पुनः, or by imp.; 'well it is g. ed' भवतु, एवमस्त, गृहीतमिदं .= 8. भदानं, दानं, उत्सर्थः, बाय:, विहायितं, उपायनं, See Gift; 'g. of property ' निषंध:, 'royal g.' (gifts of land, &c.) शासनं, पहः, शासनपत्रं; 'a writteng. ' लेखपत्रं. -ee, 8. पतिग्रहीतृ m., डानभोगिन् m., आदात् m. =0 Γ , s. दात् m.

Granule, 🦚 काणिका, लवः; बीजकं, अणुः. -Granular, a. जी जाकार, ची जमय (यी f.), क्रणमय .- Granulate, v. t. घनीकु 8 U, संह-तीकः सुक्षमकणान् बंध् 9 P, -ion, s. पोधकी.

Grape, 8. द्राक्षा, मृद्वीका, गोस्तना नी, स्वाद्वी, मधुरसा; (fruit) द्वाक्षाफलं, &c.; 'g.-stone' द्राक्षाचीजं, अष्ठीला, अष्टि f. -Grapery, हः द्वाक्षाचाटिकाः

Graphic, a. स्पष्ट, अर्थवत्, सालिखित, सु-

चित्रित, सनिर्दिष्ट.

Grapnel, हः श्चद्रतंगरः. 2 आकर्षणीः

Grapple, v. t. धू 1 P, 10, संग्रह 9 P, आकृष् 1 P; नि-सं-बंध् 9 P, संश्लिष् $\vec{c_i} = e$. i. युध् 4 Λ , संघष्ट 1 Λ , बाहूबाहावि or हस्ता-हस्ति युष्; अभिसं-पत् 1 P. =8. संग्राहः-

धरणं 2 बाह्यद्भं. 3 आकर्षणी

Grasp, v. t. मह 9 U, धू 1 P, 10, (fig. al * o), आकल् 10, आकृष् 1P, मुप्टिना ग्रहः अवलंब 1 A, परामुहा-स्पृहा- $6 P \cdot 2$ ग्रस् 1 A, आक्रम् 1 U, 4 P; आ-मा 1 P, आ-ма-2 U; 'g.-ed by death ' कालग्रस्त; 'g., ed by a tiger ' ज्याचा-जात, &c.; 'he quickly g. ed what I meant' मदाशयं झटिति गृहीतवान् 3(at) ग्रह् desid. (जिपृक्षति), ह desid. **(जि**ही-र्षति); आप decid. (ईट्सति), लंबू I A, 10, See Aspire, -s. ग्रह:-हर्ण, धर्ण, परा-मर्शः सुष्टियाहः, संग्राहः, हस्तग्राहः, आक्रमः, ग्रसनं: gen. ex. by गोचरः, वज्ञः, विषयः, सुद्ध:, 'is within the g. of death ' मृर्त्योर्मुखे वर्तते, कालालीढः, मृत्युगोचरं गतः, &c.; 'and this g. over every (kind of) learning ' इदं च अशेषविद्याग्रहण-सामध्ये (Ka. 96); 'firmness of g.' दढ-मुष्टिता, निविद्यमुष्टिः.

Grass, अ. तृणं, शस्यं, शादः; 'young g.' शब्पं, बालतृणं, घासः: 'meadow g. 'य(ज)-बस:; 'sacrificial g. ' दर्भ:, कुश:-शं; 'g. -green ' शादहरित, शाद्वल: 'g.-hopper शल(र)भः; g-plot 'शाहलं, तृणभूमि f. -y, a. तृणावृत, बहतृण, तृणपूर्ण, सतृण, बहुधास, शाद्वल, धास-नुण-मय (यी 🏂). 2 हरित, शादहरित.

Grate, 🔻 चुल्लि-ली 🏸 अधिश्रयणीः Fireplace. 2 लोहजालं. 🗝 t. प्रव् 1 P, निष्पिष् 7 P, सद 9 P, संघट c. 2 बाप 1A, पीड 10. व्यथ् c. (व्यथ्यति), संतप् c.; अमीणि छिद् 7 P or स्पृज्ञू-तुद् 6 P. 3 धर्य- । णेन चूर्ण् 10, विष्, धुद् 7 P. 4 लोहजालेन युज्य 10; 'g. the tooth ' इंतर्देतान नि-प्योह or प्रव. -ing, a. कर्कश, परुष, निष्टर, खर, कदु, मर्मसृज्ञ-छिद, अरुतुद; ' g. to the ear ' अवण तद. - 8. अन्योन्यवर्ण, क-र्कशध्वनिः. 2 लोहजालं, लोहशलाकासनाथः गवाक्ष: -ingly, adv. कर्कर्श, निष्दुरं, कदु.

Grateful, a. सुखकर (र्श f.), रम्य, रमणीय, आनंदावह, सुखावह, दृद्य, सुभग, मनोरम. 2 कृतज्ञ, कृतवेदिन्, उपकृतिज्ञ, कृतविद्, उप-कारज्ञ. –ly, adv. कृतज्ञतयाः f 2 सुभगं,. रम्यतया. =ness,=Gratitude, s. कृतज्ञता, उपकारस्मरणं, उपकृतज्ञता, कृतवेदित्वं.

Grater, 8. घर्षणी, घर्षणयंत्रं.

 $\mathbf{Gratify}, v.\ t.\ \mathbf{gg}\ \mathbf{c}\cdot,\ \mathbf{H}$ -परि $^{\circ}$, आनंद $\mathbf{c}\cdot,\ \mathbf{H}$ 10, तृष् c., प्रमुद् c., हृष् c., रम् c., आ-ह्याई c., See Delight also. 2 अनु-बृत् 1 A, अनुरुध् 4 A, ललू 10, प्र-सद् c., आ-राष् ८., अनुरंज् ८., सांत्व् 10. 3 शम् ८. (श-मय(ते), प c., or प्रा 10, साच ए., निर्वत c.; ' having all desires g. ed ' quiant. कृतार्थ, कृतिन, सिद्धार्थ, निवृतकाम, g. ed at heart' प्रीत-हष्ट-चित्तः -ication, s. सं-. पिरि-,तोषः, आनंदः, तृप्तिfः, तृष्टिfः, भीति $f_{.}$, सुखं, हर्षः, आह्वादः, प्रमोदः. ${f 2}$ आरा-धनं, अनुरोधः, अनुवर्तनं, प्रसा**द्यनं, तर्पणं,** तोषणं. 3 शांति रि., शमनं, सिद्धि रि., साधनं, पूर्ण, निर्वर्तनं; ' g. of desire ' मनोरध-सिद्धिः, इष्टसाधनं, 'g. of another's whim' छंदो तुवृत्ति f , वर्तनं. -ing, a, सं-परितोषक, **तुर्डि**ज्यीति-द, सुखाबह, आ**नंद्रम्द**, **सख**-प्रीति-कर (**री** र्र.).

Gratis, adv. विना मुख्येन, धर्मार्थ, निर्मृत्यं. Gratuitous, a. अमूहबबत्, निर्मूह्य, मूल्यं-विना दत्त, कामतः दत्तः 2 अमूलक, निष्का-🤻 रण, निर्निमित्त, अहेतकः निप्, adv. निर्मूल्यं.

Gratulty, 8. प्रदानं, उपायनं: See Gift. Gratulate, See Congratulate.

Gravamen, ८. पीहा, दू:खं.

Grave, a. गुरु, महत्, अलघु. 2 ग(गं)भीर, धीर, अंचपल. 3 (Sound) मंद, घन, गंभीर, धीर, मंद्र, मंधर; 'g. matter ' गुर्वर्धः. 🗝 -प्रेत-ज्ञव-स्थानं; समाधिः, इमज्ञानं, अबदः; • g. clothen ' प्रेतवासस् n., शववस्नं: 'हstone 'चित्यं, चैत्यं, समाधिपस्तरः. - . t. तक्ष 1, 5 P, त्वक्ष 1 P. -ly, adv. गंभीर-तया, धीरं, सगारवं, गांभीयंण. 2 मंद्रं, धीरं, गंभीरं. -ness, ह गुरुता-स्वं, गौरवं, महस्वं. -Gravity, 8. गुरुत्वं, भार: 2 गौरवं, गुरुत्वं-ता, माहमन् m., गांभीर्ये; अलाघवं, धीरता, मंद्रता. 3 आकर्षणशीलता, आकर्षणशक्ति 💤 -Gravitate, v. i. आकृद् pass., अध: गस् or पत 1 P. -ion, 8. आकर्षणं, अधःपतन-शीलता.

(Iravel, ३. जर्करा, वालुका, जिला-पावाण-खंड:-चूर्ण. 2 (Disease) अञ्चल्ला, मूत्रकुच्लं, मूत्र-इकरा. -०. १. जर्करावृत व. कृ 8 U. 2 सुद् ट., सं-वि-अम् ८. (अमयति). - अ. स. जर्कर, इकिरत, जर्करावृत, जर्करावत, ज्ञाकरीय.

Graveolent, a. दुर्वेघ, प्रतिगंधिः Gravid, See Pregnant.

Gravy, 8. मांससार:, मांसजूषं.

Gray, a. आपांडु, धूसर, पांशुवर्ण, आशुक्र. 2 शुक्र, धवल, श्वेत, पक्त, पितत (hair); 'g. beard' जीणंकूचें; 'g. head' पिततं शिरः; 'g.-haired' पितत, धवल-शुक्र-केश; 'g.headed' पितितशिरस. 3 जीणं, पिरणत, पक्क, हृद्ध. =8. धूसरः, धूसर-पांशु-वर्णः.=18h, a. आपांडु, पांडुर, आधूसर; 'g. with dust' धूलिधूसर.=ness, 8. धूसरता, पितता, केश-धावल्यं, पक्कता, जीणता.

Graze, v. l. चर् c., तृणं भुक्र c. or खाद c. 2
निर्धृष् 1 P, लघु तद्र 10, लघुमहारेण अति-इ
2 P, -v. i. चर् 1 P, तृणं खाद 1 P or भक्ष
10 or भुक्र 7 A; 'a place g. ed by
cattle 'आशितंगवीनं -er, १. तृणभक्षकः
-ing, १. चरणं; 'g. ground 'गोचरः, गोपचरः: -Grazier, १. गोचारकः, पद्युपालः,
गोपालकः.

• (Grease, 8. वसा, भेदस् n., वपा, मांसक्रेष्टः-सारः. 2 स्नेहः, तैलं, ष्टृतं = o. t. :वसया-स्ने-हेन लिप् 6 P ा अंक् 7 P ा दिहु 2 U. =y, a. मेद्दस्वित, वसामय (यी f.), चिक्कण, प्र-,क्रिग्ध, वसाक्त, स्नेहाश्यक्त, सस्नेह, वसा-स्नेहः यक्त.

Circat, a. महत्, गुरु, बृहत्, विशाल,विपुल,वि-स्तीर्ण, उरु, पृथु, स्थूत्र, महाप्रमाण. 2 (In number) वह, भूरि, पचुर, बहुल, बहुसे-ख्याक. 3 उत्कृष्ट, उत्तम, परम, विशिष्ट, वि-श्चत, श्रेष्ठ, लब्धपतिष्ठ, प्रसिद्ध, महायशस्कः 4 महेच्छ,महाशय,महात्मन्,उदार, उदारचित्त.5 प्रधान, सुख्य, परम, अग्रच, गुरु 6 अत्यंत, अतिमात्र, गाढ, अधिक, भृश, परम, एकांत, नितांत, अतिरिक्त;oft.by महत्, सु, अति, in comp.; ' to a g. distance,' सुदूरं, अतिदूर: 'to a g. degree भूजी, अतिमात्री, अत्येती, निभेर, गाढं -ly, adv. भूशं, अत्वंतं, साति-<mark>झरं, सु-नि-सरां,</mark> एकांततः, परं, बलवत्, गाढं, परमं, सु-अति अतिशय in comp.; See Exceedingly; oft. ex. by कोटि 🖰 काडा; 'he was g. delighted ' आनंदस्य परा कोदि-काष्ट्रां-अधिगतवान् -ness, ह. महत्त्वं, माहात्म्यं, महिमन् 🖚 , गुरुत्वं: विपुलता, विशालना, &с. 2 विस्तारः, परिमाणं 3 विश्वति f., उत्कर्षः, विशिष्टता, परमता, आ-धिक्यं, मितिष्ठा, गौरवं. 4 वेसवं, शोभा, केलचे; See Grandeur; 'g. of mind आदार्थ, माहातम्यः, 'g. of rank कुलीनता, अभिजात्य, कुलोत्वर्षः.

Greaves, ६. जंघा-ऊर-न्नाणं, मंध्रुक्षणं. Greed, ६. लोभः, गृध्वता, अतिस्पृहा, लौल्यं, खुड्धता, अत्यान्तां, अत्यान्तां, अत्यान्तां, लोल्यं, अतृसि र्रः, अपरितोषः 2 ((f food) अत्याहारः, घरमरता, अद्याता, उद्यंपरित्वं. —Greedy, व. लुड्ध, लोल्यं, लोल्यं, गृध्त, लोगाविष्ट, अत्यिमलापिद, अत्याकांक्षित्, सृद्ध्, लोतिनृष्णाकुल, अतिलोभित्. 2 आहारलुड्ध, अत्याहारप्रिय, ष्ट्रम्तर, अत्याहारप्रिय, ष्ट्रम्तर, अत्याहारप्रिय, प्रस्तर, अत्याहारप्रिय, प्रस्तर, अत्याहारप्रिय, प्रदूर्भरि,कुक्षिभरि, बहुभक्षकः, '10 be g.' गृष् 4 P, लुभू 4 P'. —!y, adv. अतिलोभन, सलेभं, सनुष्णं, लोल्यात्या, जिह्नालोल्यात्, अत्याभलाषेण, अतिस्पृह्याः —ness, ६.

लोभ: See (8.).

Green, a. हरित, हरित, हरिद्वणं; प(पा)लाज. 2 नव, पत्यम्म, आभिनवः 3 अपरिपक्क,
अपरिणतः; 'g.-headed' अपरिणतम्जः, अपक्कधी. = इरिद्वणः, हरितः, हरितः क.,
पालाञ्चवणःः 2 हरितस्थानं, जाद्वलं, जाद्वलंस्थली, तृणाद्वता भूमिः; 'g.-leaved'
हरित्पणः; 'g.-100'u' नेपथ्यशालाः, 'g.вward' हरितभूमिः, तृणाद्वतं स्थानं, हरितकं,
जाकादिः = ish, a. ईषद्धरित, हरिदाभ,
ईषत्पलाञः = ness, s. हरितन्वं, पलाञन्वं 2
अपरिणतत्वं, अपरिपाकः, अपक्कताः

Greet, v. t. अभिनंद् 1 P or c., सभाक् 10, वंद 1 A, अभिनंद् c. (A), अर्च 1 P, 10, सं-भू c., सत्कु 8 U, पूज् 10; नमस्कु, प्रणम् 1 P; 'g. in return' प्रतिनंद, प्रत्यभि-नद् c. =ing, s. प्रणामः, प्रणति ति. अभिनंदनं, अभिनंदनं, नमस्कारः, अभिनादः-वादनं, कुशलवादः-पश्चः.

Gregarious, a. यूथचारिन, संघचारिन.

Grey, See Gray.

Orlce, ह. ज्ञूकरशावक:-शिद्यु:.

Gridelin, हे. श्वतारणः.

Grieve, v. t. दू 5 P, पीड़ 10, बाद 1 A, क्रिञ्च 9 P, व्यथ C. (व्यथयति), उव-सं-परि-तप् ८., आवस् ८., उद्विज् ८., दुःखयति (D.), ज्ञान c., खिद c, 'it g. s me to see you in this condition ' एतदवस्थं त्वां वीक्य दु:खितोस्मि. = . i. श्रुच् 1 P. व्यथ् 1 A, दुर्मनायंत (D.), उत्तम् 4 P, उत्कंद् 1 A, पीइ-खिद् क्रिश्-दु-तप् pass., दःखायते (D.), उद्देख्य 6 A, उत्सुक्त-उत्क-a. भू. -ance, ह. दु:स्तं, क्रेज्ञः, कष्टं, बाधा, पीडा, पीडाहेतुः, दुःखप्रं-तीजं-कारणं -ed, a. दुःखित, दून, पीडित, व्यथित, संतप्त, शोकार्त, दुःखाकुत, जोकातुर, खेदित, क्लिष्ट, उद्दिग, आतुर, आर्त, कष्टापन, उत्सुक, उत्क. -ingly, adv. सज्ञाकं, सोद्वेगं. सद्रःखं. =ous, a. दु:खकर-व्यथाकर-कष्टकर (रीf \cdot),पीडावह, क्रेशमद, पीडाजनक, शे.स्थ, शीख-मीय, दुस् pr. 2 घोर, उग्र, दारूण, महत्,

हुदः -ously, ado घोरं, दारुणं, सशोकं; हू. hurt ' बलवत् पीडित, घोरक्षत, &c. -(Iriof, ह. शोकः, दुःसं, छुद् रि. क्लेशः, सेदः, सं-परि-तापः, ध्यथा, मन्दः, पीडा, अ-आर्ति रि., उद्देगः, आधिः, वेदना, मनस्तापः, चिक्तध्यशः, अत्रिक्षः, उत्काराः,

Grill, See Fry.

(hrim, a. उग्र, द्रारुण, घोर, भयानक, रौद्र (द्वी f.), विकृत, विकट. 2 (In appearance) उग्रदर्शन, घोराकृति, रै(द्ररूप, कर्रा-कार, दुर्दर्शन, कु-अप-रूप. -ly, ado. उग्र, घोर, विकट. -ness, 8. घोरता, रोद्रता, &c.

Grimace, ३. वदनविकारः-विकृति र्रः, सुख-वक्ष-भंगः,सुखविरूपता, वक्षमुखं, विकृतास्य. Grima, ३. मलः-लं, See Dirt. -०. ८. मलिन-

बात (D.), दुव् c. (दूबवति).

(Irin, ७. i. सिमतं दतान दृश् ८; कु-सिम 1 A or इस् 1 P, विकृतं-मुखिवकारेण इस् or सिम. = अ. कुस्मितं, कुहामः, विकृतहासः--सिमतं, वृंतवृश्नं. = ner, अ. कु-विकृत-हासिन क., विकृतहासः.

पानात, e, t. पिष 7 P, सुद 7 P, सुद 9 P, जूण 10, जूर्गीकु 8 Û; जूर्गपेषं पिनिष्टि; 'g. s to powder'. 2 (As a gem) उद्धिष्ठ 6 P, उद्धिष्ठ 2 U; संस्कारोहिस्कित:-ज्ञाणोहाढ:-जिल: 'a gem ground on a polishing or touch-stone'; घषणेन नि-ज्ञो 4 P or उत्तिज्ञ c. 3 धृष् 1 P; 'g. ing the teeth in rage' रोषाद देनिताकिष्णिय. 4 उप-सु 1 A, बाब 1 A, पीइ 10, अई 1 P or c.; 'ground by heavy taxes करभारेण चूर्णित-पीहित, &c. ⇒er, के पेषक: 2 (g. stone) पेषणं-जी, पेषणपंत्र. 3 चर्वणदंतः, वृंक्: —ing, s. पेषणं, चूर्णिकरणं, संमदंतं, धर्ण, उद्घित्तं, केंद्रिस्तं, 'g. stone' पेषणं-जी, पेषण-जिला, जाणः, निक्षपंत्रिता.

'Grip, s. दूढमह:. -v. t. दूढ मह 9 U.

Gripe, v. t. श्रद्ध 9 U, सुक्षिना श्रद्ध or धू 1 P; See Græsp. 2 पीइ 10, सं-ति°. 3 सुष्टिं बंध 9 P. ⇒ सुष्टिशाहः, हस्तग्रहः, संग्राहः, इंडयहः, सुष्टिबंधः, सुष्टि कः., /. 2 निपीडनं. 3 (8 °)अंत्रश्रुलं, वेदना, उद्दरश्रुलं-ब्यथा. — er, s. श्राहकः. 2 पीडकः, बाधकः.

Grisly, a. उग्रद्शन, करालवदन, विकटाकार, पोराकृति, भीमविग्रह, उग्र, घोर, दारुण, भयानक, कुर, कराल, भयावह.

Grist, 8. गोधूमचूर्ण, पिष्टधान्यं.

Cristle, 8. तरुणास्य 1. कोमलास्य.

Grit, ह. Gravel, q. v. =(iritty, a अकर अकरिल, शर्करामय (यी f.).

Grizzle, ३. धूसर-पांशु-वर्णः -Grizzly, त. ईचड्रसर, आपांडुवर्ण

Ciroma, v. . . दु:स्रवज्ञात् काण्-स्वन् 1 Por नव् 1 Por र 2 Por आकुत् 1 P, सज्ञब्दं निश्वस् 2 P, आर्तरवं-दिर्घनादं-क् 8 U. = दिर्घानिश्वासः, आर्तरवः-नादः, सनिश्वासं क्रिंगितं, सीत्कारः, ससीत्कारं परिदेवनं.

Grocer, s. चिंगज्ञ m. नेगमः; See Merchant. = y, s. चाणिज्यं, चिंगक्कर्मन् n. Grog, See Llquor.

Groin, 8. ऊहसंधिः

Groom, १. परिचारकः, भृत्यः, किंकरः; (strictly)अश्वपालः-रक्षकः-सेवकः.

Groove, s. रेखा, प्रणाठी. 2 सुषिरं, दीर्घसुषिरं Grope, v. i. अंधकोर परा-मृज्यु 6 1, तमसि निरूप् 10 or अन्विस् 4 1 or परीक्ष 1 A.

Gross, a स्थूलकाय, ब्रेहत्, पीन, पीवर, मेद्-स्विन् 2 घन, स्यूल, अस्टमः ' g. measuremeat ' स्थू जमानं. 3 गाह, निविद्य , निरंतर, अविरल, सांद्र. 4 अस्त्रील, ग्राम्य, नीच, अवाच्य, अशिष्ट, असम्य, गर्ह्य, निंद्य, अशुद्ध, कुत्सित, नि-अप-कृष्ट, अपवित्र, मली-मसं, अमेध्य, अयशस्कर (रा $f \cdot$) 5 जह, मृद्ध, मंद्ध 6 अविनीत, अमर्याद 7 अत्यंत, अतिमात्र, महत्, मु-अति pr.; 'g. fault' महापराधः; 'g. body 'स्थूल-जड-वेहः; 'g. darkness ' संतमसं, अंधं तमः -8. स्थूलांशः, प्रधानभागः, प्रधानांज्ञः, साकल्यं, सामग्र**यं,** समाप्तः; 'in the g. 'स्थूलमानेन, साक्ल्येन. -ly, adv. स्थूलं, धनं, असभ्यं, गर्ह्यतया, नीचं; अत्यंतं, अतिमात्रं, अति-सु pr.; ' g. corrupted 'अतिदृष्ट -ness, ह. स्थूलता, पीनताः, निथिहता, अशिष्टता, ग्राम्यत्वं, अवि-नयः, अमर्यादा, अत्यंतता, अतिरेकः, गाहता, आधिक्यं

Grot, Grotto, s. कुत्तरं, गढरं, गुहा, कंदरः, जैलविवरं: 'natural g.' देवस्वातं, देव स्वातिकलं: 'artificial g.' कीहाकुटीरः,

कुत्रिमकंदरः

Grotesque, a. वि-अप-रूप, विलक्षण,हास्यरूप, कदाकार, असंगताकार, हास्य, असंगत, असंबद्ध, विषम. - y, adv. असंगत, विलक्षण-तया, हास्यरूपेण.

Ground, s. भूमि f., भूः, क्षिति f., मही, धर-णी, पृथ्वी: See Earth. 2 भूतलं-पृष्ठं-पीठं. 3 स्थलं, स्थली. 4 उपष्टंभः, वास्तु मः गः, गृह-भूमि:-पतिष्ठा 5 आधारः, मूल, कारणं, नि-मिसं, हेतुः, निदानं, प्रयोजनं. 6 मृत्तिका, सुद f., क्षेत्रं: 'gain g. ' उप-चि pass., प्र-कृष् 1 A, एच 1 A, बुद्धि गम् 1 P; 'lose g. क्कि-अपन्ति- Pass., ऱ्हा 🕡 गम्; शनै: परा-निर बत 1 A. =v. t. मूलं न्यस 4 P or प्रतिष्ठा c. (मतिष्ठापयति); oft. by मूल in comp.; ' devotion g. ed on faith ' अन्ताम्ला भक्तिः. 2 आरंभं-उपक्रमं शिक्ष् एः वा अधि-इ c. (अध्यापयति); ' well g. ed in grammar 'स्वधीतष्याकरणः; 'g.-floor' ग्रहतलं, द्युहिमं, अधःओषः; · g.-work ' मुलकर्मन् भ-, घारंभः, उपक्रमः, मूलं. -less,

a. निर्मूल, निष्कारण, अहेतुक, अनिमित्त, निराधार, अमूलक; मिट्या in comp. -lessly, adv. निष्कारण, निष्यां--lessness, ह. अकारणं, निर्मूलस्वं.

Grounds, (pl.) See Dregs.

Ground-sil, 8. देहली, यहाबबहणी.

Group, s. संघ:, निषह:, ससुदाय:, गण:, See Multitude: 'in g. s.'गणझ:, संघश:. -c. t. एकीकु 8 U, वर्गी-गणी-कृ,सं-चि 5 U; Collect, q. v.

Grove, क उपवनं, बनराजि-जी रं∙, बृक्षवादिका'

चनांत:: See Forest als).

Grovel, $v \cdot i$. नीचतया भूमी पत् 1 P or सुप् 1 P, अधमतत् आचा 1 P, भूलिं स्पृक् 6 P. —ing, a. नीच, अपकृष्ट, अधम, तुच्छ, अतिस्रद

Grow, v. i. 表版文 6 P, 同新祖 1 P, 版資 1 P, उद्भिद् pass. (generally of plants). 2 **रुहु** 1 P, ऋस्यू 4, 5 P, एस्र् 1 A; पु**ल्** 4 P, बर्भे 1 A, उपचि pass., स्काय 1 A, एवे I A. वृद्धि या-इ 2 P. 3 सं-,जन, 4 A, भू 1 P: 'the beard having begun to g. उन्दिद्यमानश्मश्रुशाजितया (Ka. 29). 4 जन, उत्पद् 4 A; उद्-इ 2 P, भू, उत्-सं-प° **ठ विस्तृ** pass., ब्याप् 5 P; 'g. up' संबुध, एंधू, प्रौद्धीभू; 'bad boys g. to be bad men' कुवालाः कुनराएव निष्पद्यते-भवति; 'he was grown up ',' he grew up to man 's estate (majority)' यौवन-पद्ववीमारूढः, समारूढयोवनारंभः, प्रौद्वः, प्राप्त-यौवनः, योवनद्शामागेदे, अतीत-गत-शैशवः, 'g. old' ज 4 P. =v. t. वृक्ष c., रह c. -Ing, a वर्धमान, उपचित्रमान, वर्धिष्णु 2 रोहिन, रह, रह, भव,उद्भव, प्रभव, ज, जात, उत्थ, समुत्थ, भू, in comp.; 'g.-ing in size' प्र-उप-चियमान-अवयव. -Growth, ह. बुद्धि, आगमः, वर्धनं, उपचयः, ऋद्धि f_{ij} स्कीति $f \cdot \gamma$ अभ्युद्धयः, विस्तारः. 2 उत्पत्ति $f \cdot \gamma$ सं-प्र-भवः, जननं, जन्मन् u 3 घोढिf

Growl, v. ... भव् 1 P, गर्क्स 1 P, रे 1 P, कुर्पुरस्व कु 8 U. =8. भवणं, गर्जितं, कुर्पुरस्वः. Grub, See Dig. =8. कीटः, कुनिः, कोभस्थः. 2 वामनः, सर्वः, =हस्वः.

Urudge, v. ईवर्ष् 1 P, द्वह् 4 P, अस्पति (D.), (with dat.); न सह 1 A, ६ युष् 4 P. 10; See Envy. 2 अकामतः-अनुत्साहं-अभिच्छया-कु 8 U or दा 3 U or ग्रह् 9 U. 3 परिन्देव 1 A, परिदिव 10 A, विलप् 1 P; See Complain. - 8. अस्या, मत्सरः, मात्स-यं, ईन्यो- 2 वैरं, वैरभावः, विद्वेवः, चिर-दीर्घ-देवः-वेर. -ingly, ado. अस्यया, साम्यस्यं, मर्प्य. 2 अकामतः, अनिच्छया, अनुत्साहं, हृच्छेण, दःखेन.

Gruel, ह. यदामूः, उष्णिका, आणा, विलेषी, तरला; ' 80 प ह.' आरनालकं, सौबीरं, कु-ल्मायाभिषुतं, अवंतीसोमं, धान्यास्त्रं, कुंबलं, कांजिकं

Gruesome, a. भीषण. 2 खेदकर.

Gruff, a. कर्कश, परुष, निष्ठर, रूक्ष, सठोर, कहु, कर्कशस्त्रनाव. 2 (Voice) वंभीर, मङ्ग-Grumble, v. i. सिंह pass., असेतीवाच वि-

लप् 1 P or परिदेव 1 A or परिदिव 10 A, विषण्ण-व. भू 1 P, न तुष् 4 P, विषष् 1 P. 2 नर्जर 1 P, स्तन् 1 P. -ing, 8 विलापः, विलपनं, परिदेवनं-देवितं, असंतोषोद्वारः, विष्तुः. 2 गर्जनं, स्तनितं, गंभीरनाबः-च्वनिः- ज्ञान्तः.

Grums, See Clot.

Grumpy, a. दुःशील, उदासीन, उद्दिग्न, विषण्ण, अंतःकृषित.

Grunt, र. तं. गर्ज 1 P. -र. -ing, ह. गजित, ज्ञारनादः गजितं. -ling, ह. यालञ्जूकरः, ज्ञारकावकः

Quarantee, अ. प्रत्यवः, विश्वासः, प्रातिभाष्यं. 2 प्रतिभूः, लग्नकः, बंधकः. 🗝 t. Ex. by (s.); प्रातिभाष्यं द्या 3 U, प्रतिभूः स्था 1 P; 'I g. you the security of your property ' त्विक्षस्थणहं प्रतिभूस्तिष्ठामि-

Guard, v. t. सं-,परि-,रक्ष 1 P; पा 2 P; पा c. (पालयति), त्रे 1 A, अब् 1 P, ग्रुप् 1 P; See Protect. 2 दू c., बार् 10, नि, 'g. against ' अब-धा 3 U; सावधान-अवहित-a. भू: See Beware. - 8. रक्षा, रक्षणं, गुप्ति f., गोपनं पालनं, जाणं. 2 रक्षकः, रक्षिन गः, रक्षिवर्गः, रक्षाधिकृतः, सैनिकः, परिचरः; वार-णं, त्राणं, त्रं, jn comp.; 'finger-g.' अंग्रुलि-त्रं, तसुत्राणं, &c., 'arm-g. in shooting ' गोधा, तलं, ज्याघातवारणं: 'on one's g. सावधान-अग्रमत्त-अवहित-कः; ' off one'न g. ' प्रमत्त कः; 'g.-room' रक्षकानिवासः, उद्घाटः. -ed, a. रक्षित, अाण-त, &c. 2 (g.-ful) अवहित, माचधान, स्ववहित, समीक्ष्यकारिन, समीक्ष्यकृत. -cdiy, adv सावधानं, विसुइय, अवधानेन, स्ववहितं. 🗝 , ८. पालकः, रक्षकः, गोप्तृ m., चातृ m., पालः-लकः in comp. -ian, ह. रक्षकः, रक्षितु m., गोप्त m, नाधः; 'orphan's g.' (पित्रस्थानीय:; 'g. deity' लो-कपालः, दिक्पालः. -ianship, हः पालकपर्वः, रक्षा, रक्षणं

Guerdon, See Reward.

Quess, c. /. जह 1 A; अल्ल-मा 3 A, 2 P; आशंकू 1 A, तर्क 10. = श वि-,तर्कः, ऊद्दा, अभ्यूहः हनं; अल्लानं, अल्लमिति f., शंका; 'your g. is plain' मसबस्ते तर्कः

Guest, ८ अतिथिः, अन्यायतः, प्राचूर्णकः, प्रा-चुणकः, आगंतुः, आवेशिकः, गृहागतः, आगं-तुकः; ' friendly tog.s' आतिथेय (यीर्). Quide, v. t. नी 1 P. पंधानं-मार्ग (way, q. v.) हुरा c. or आ-उप-दिश् $6\ P.\ 2$ प्र-अख-शास $2\ P,$ निर्-उप-दिश् , बिनि-यम् $1\ P,$ प्र-जी $1\ P,$ बि-धा $3\ U;$ अधिष्ठा $1\ P.$ =8. अध्वदक्षिन् m., पुरोगः, मुखरः, मार्गोपदेशकः, नेतु क., नायकः, मार्गदर्शकः, उपदेशकः, नि-र्देशकः. $oldsymbol{2}$ शास्त्र m, अध्यक्षः, अधिष्ठातृ mः -ance, s. नय:, नीति f., मार्गदर्शनं, अध्वो-पढेशः. 2 अनुसर्ण, अनुवर्तने

Guild, s. श्रेणि-जी f., निगमः, वणिकुसमाजः-

संसर्गः 2 संघातः, समाजः, गणः-

Quile, 8. माया, कपट:-टं, छलं, ब्याजः, कैतवं, शाल्यं, छयान n.; See Fraud. -ful, a. मायिन, वचनशील, शठ, धूर्त, कापटिक (की f.), सव्याज, वंचक, मायान्वित, कितव. -fully, adv. सब्याजं, सकपटं, छद्मना, मायया. -less, a. निष्कपट, अकपट, अ-ब्याज, अनुपधि,सरल, निर्व्यलीक, विमलात्मन: See Frank. -lessly, adv. अमायपा; निष्कपटं, निर्धाजं, & ः

Guillotine, 8. शिरश्छेदनयंत्रं-

Guilt, 8. अपराधः, दोषः, पापं, पातकं, अषं, एनस् n_{\cdot} , पापकर्मन् n_{\cdot} , दुष्कृति f_{\cdot} , आगस् n_{\cdot} , दूरितं 2 सदोषता, पापत्वं, अपराधिता -less, a. निरपराध, अनपराधिन, अनागस्र अपाप, निष्पाप; अकृतदोष, निर्दोष, अनघ, श्चाद, पाप-दोष-होन. -lessly, adv. निरप-राधं, पापं द्वीषं-विना. = प्र, व. पापिन, अपरा-धिन, सापराध, अपराद्ध, सपाप, पापकर्मन, सदोष, कृतागस्, कृतापराध, दोष-पाप-वत्, पातकिन, दण्कृतिन, पापात्मन, पाप.

Quinea-worm, 8. स्नायक:-

Guise, ३. वेज:-प:. वस्त्रं, परिधानं, रूपं, आकार:. द्धान् n.; See Disguise.

Quitar, ह. बीणा, वहन्ती, विपंची; सारंगी, पिनाकी; 'seven-stringed g.' परिवादिनी. Gulf, 8. अखातं, ससुद्रवंकः, पुरभेदः. 2 अगाधं-अतल-स्पर्श-स्वातं, रंध्रं, 3 Whirlpool, a. v.

Guil, v. i. ਬੰਚ 10, ਸਨ੍ਹਾ c.; See Cheat. =s. सुप्रतार्यः, सुखं वचनीयः. 2 जलकुक्टः, वि-श्वका: 'g.-catcher ' वंचकः, प्रतारकः. -ery, 8. मतारणा, वंचनं-ना, छलं, कपटं.

Gullet, ३. गल:, गलस्रोतस् 🕮 निगरणः.

Gully, 8. प्रणानः-ली, कुल्या, जलमार्गः, परि(री)वाहः.

Gulosity, ८. अतिभोजनं, घस्मरता, अत्याहारः. Gulp, v. t. ति-मु 6 P, ग्रस् 1 A. 2 उद्-मु, उत्क्षिप् 6 P. 🗝 निगरणं, ग्रसनं 2 उद्गिरणं, उद्गर-मनं-

Gum, 8. निर्यास:, रस:. 2 (Of teeth) दंत-मांसं, दंतमूलं.3 इयान-सांद्र-द्रप्यं: 'g -boil दंतवण:-विस्कोट: -my, तः इयान, सांद्र, निर्यासमय (यी $f \cdot$).

Gumption, ह. ऋद्विये, दुद्धि 🏸 ज्ञानं.

Cun, 8. लोहसुचि र्र., सुलि-गुलिका-प्रकेषिणी लोहनाडि: डी f., अग्न्यक्षं; 'g. powder आग्रेयचर्ण.

Gunny, 8. stroi.

Gurge, See Whirlpool.

Gurgle, v. i. घर्षररवं क 8 U, मदुर्व नद् 1 P, (कुहरेषु गद्भवनदद्वीदावरीवारयः U. 2). Gush, v. i. निष्पत् 1 P; बहुश: 🕊 1 P

or नि-स्यंद 1 A or का 1 P: वेगात नि:-स 1 P or प्रवृत् 1 A; तस्यास्तु मह्रशनादेष आबद्धधारमश्च प्रावर्तत (D. K. 11. 3) 'tears g. ed forth from her eyes in torrents &c.', उद्याद्ये नयने जाते. -. जलपपातः, उत्पीडः, वेगेन निःसरणं, प्र**वृत्ति** 🗸

Gust, 8. चंडवातः, वात्या, प्रकंपनः, जवानिलः, वायवेगः, तीब-प्रबल-वातः-वायः 2 रुचि र., आस्वादः, रसः. -ful, a. सरस. इचिर. -less, a. विरस, अस्तादु. -y, a. पवनक्किप्त, बातुल, बातमय (यी f.).

Gut, 8. अंत्रं, पुरीतत् n; शिरा, अंतर्नाही. 2 उदरं, जठरः-रं. =v. t. अंत्राणि बहिब्कू 8 U or निष्कृष् 1 P. 2 सर्वस्व अपद्व 1 P.

Gutter, ह. जलमार्ग:, परि(रा)वाह:, प्रणाल:-ली. Guttler, See Glutton.

Guttural, a. कंठ्य, कंठस्थ-स्थानीय.

Guzzie, v. t अतिमानं पा 1 P or क्य 1 A or नि-गु 6 P.

Gymnasium, 8. ध्यायामभूमि f. -शाला. -Gymnastic, a. व्यायामशील-पर-सोबिन. 2 व्यायामसंबंधिनः 'g. 8 ' व्यायामः, व्या-यामविद्या, महक्रीहा.

Gynæ(e)cology, 8. श्रीरोग-विज्ञानं-शास्त्रे.

Gyrate, See Revolve.

 \mathbf{Gyre} , s. मंडलं, आवृत्ति f_{r} , चक्रगति f_{r} Gyves, ८. निगद्ध:-हं, श्रंखला-लं, पाज्ञ:, बंधनं, H.

tia, interj. हा, अहो, आये, बत, हंत. Haberdasher, ६. श्रुद्भपण्यविक्रयिन् ... Habergeon, ६. वक्षस्राणं, उरश्छद्ः. Habiliment, See Dress.

Habit, s. Dress, q. v. 2 ਜੀਲਂ, भाव:, ਬ-कृति f_{ij} स्थिति f_{ij} वृत्ति f_{ij} अवस्था, दशा, स्वभावः. 3अभ्यासः, नित्यपवृत्ति fः, आचारः, नित्यक्रिया, व्यवहारः, रीति 🖯 , प्रचारः, क्रमः, आवृत्ति f , अनुज्ञीलनं; 'in the h. of' ज्ञील or and in comp.: 'in the h. of stealing' चौर्येद्वात्तः मृगयाञ्चाल, &c.: · bad h. ' व्य-सनं, दुर्गुण:; 'having bad h.s.' दुर्वृत्त, दूरा-चार,पापवृत्ति, भ्रष्टचरित्र -c. t. Dress, q. v. -a ble, a., वासक्षम, वसतियोग्य. -ation, क वासः, धामन् ル वसति 🏸 आलयः, गृहं, गेहं, आगारं: See House. -ual, a अभ्यासज, नित्य, सतत, अनुशीिहत, आभ्यासिक-ध्याव-हारिक-स्वाभाविक (की f.); 'a h. drunkard' नित्यपानासक्तः; 'a h. worker कियावान. कर्मसु उद्यतः कार्मः, कर्मशिलः -ually, adv नित्यं, सततं, यथाभ्यामं, यथारिति, यथाच्यव-होरं. -uate, v. 1. अभ्यस 4 U. अनुजील 10, शिक्ष c.. परिचि c., अभ्यस्त-परिचित -a. क. 8 U; 'h. ed to distress' ज्ञातदःख, परिचितक्केशः दःखशील, दःखाभिज्ञः

Hack, v. l. संहज्ञ: कृत् 6 P or छिद् 7 P. बहुलक्जः अश्व 6 P or बिद् 10, व्यवच्छिद्र.

-अ प्रहारः, छेदः, आचातः. 2 पण्याश्वः, क-द्श्वः, जीर्णः अश्वः, सर्वप्रयोज्यः-सर्वसाधारणः-अश्वः. 3 हीनवृत्तिः, नीचकर्मकारित् ॥ बातीनः, सर्वप्रयोज्यः, पण्यः.

Hackle, 8. उमामार्जनी-शोधनी.

Hackney, s. See Hack (s.). 2 पण्यसी, सर्वोपभोज्या. =v.t- हीनकर्मणि नियुक्त 7 A. 10: h.-coach पण्यवाहनं, पण्य-साधारण-रध:. =ed. a. जीर्ण, साधारण, बहुपयुक्त, सर्वसाधारण-

Hades, s. पाताललोकः, पातालं, अधोलोकः-भवनं.

liæ(e)morrhage, ह. रक्तस्रावः.

Haft. Sec Handle.

Hag, ६. जरती, स्थविश, कुरूषिणी. -Haggard, व. परिकृत, क्षाम, क्षीण, क्षाम-श्रुष्क-बस्न, रूक्ष, उग्रदर्शन. 2 जरठ, स्थविर.

Haggie, कर्या क्रियकियकाले विलंब् JA or विवद JA.

Hagiology, सिद्धचरित्रलेख:.

Mail, interj. नमः, स्वस्ति, (with dat.) oft. ex. by जि 1 P: जयत जयत देवः h. to Your Majesty'; खुआलं भूयात्, अभिष्यत्ये. = % शिलाइडि में, करकाणियातः; h., stone' करका वर्षायलः, वर्षाक्राला, परो-

घनः, घन-मेघ-कफः; 'h.-storm ' करकासारः, जिलावर्षः. -v. i. उपलान् वृद् 1 P or निपत् c., करकासारं पत् c. -v. t. वंद 1 A, अभिवद् 10 A, संबुध् c., आमंत्र 10 A, आ-अभि-भाष् 1 A, आ-क्षे 1 P. 2 (fig.) प्रीत्या-सुद्दा-अंगीकु 8 U: अभिनंद 1 P.

Hair, ८ केशः, कचः, बालः, चिकुरः, कुंतलः; 'h. on the head' शिरोहहः, मुर्धजः, शिर-सिज: 2 (Of the body gen.) रा(लो)-मन n., तनूरह:-हं, तनुज:: 'quantity of b. केइयं, केशिक. 3 केश(स)र:: ' whole collection of h. ' केशकलाप:-पक्ष:-हस्त:-पाझ:: 'h. hanging on the forehead' भ्रमरकाः: 'lock of h.' काकपक्षः, शिखंडकः: · matted h. जटा, सटा: 'a braid of h. कबरी, केशवेशः; 'curled h.' अलकः, चूर्ण-क्रुंतलः; 'braided h.' वेणि-णी र्र., ध-मिलृ:; ' crest-h.' शिखा, चुडा, केशपाशी: 'clean h ' शीर्षण्य:, शिरस्य:, 'b.-broom or brush' केशमार्जनी-शोधनी; 'h.-dressing' केशरचना-संस्कारः; 'even a h.' s breadth, रेखामात्रमपि: ' a h breadth escape' कथमपि लब्धा मुक्तिः. -less, त. अकेश. केशहीन, विकेश. 🗝 🐠 लें(मश, ले)मार्वत पचुर-बहु-लोमन्, लोममय (यी 🏸), लोमवत्. होमपूर्ण, केशव, केशिन, केशिक.

Halberdier, s. प्रासिकः, शाक्तीकः.

Halcyon, हः मत्स्यरंगः. = . शांत, निरुद्धेग, निराकुल, प्रमन्त, अश्चन्ध, निर्वात.

Hale, \tilde{e}_{*} सुरथ, नीरोग, कल्य, निरामय, नीरज्जः ज, आधिच्याधिरहित. $-e_{*}$ t. आकृष् 1/P; See Pull.

Half, a. अर्थ, सामि in comp.; 'h. done ' सामिकतं. = ३० अधः-धे, अधेभागः, अधीराः; in comp. ex. by अर्ध: अर्धान, प्रविध:, &c.; 'a year and a h.' साधेवत्सर:; 'h. eaten' अधेभुक्त; अधेविवृत, अधेच्छिन्न, ४०.: 'h.-brother' वैभात्रेयः, सावस्यः, अन्यो-दर्यः, वेमाजः, h.-blood ' भिसादर, भिन्न-गर्भ, अन्योदर्थ: 'h. dead ' सूत अन्य-प्राय, मरणोरप्रमा आसस्मार्य, मुगुप् कं गत्राणः n-hearted निकत्साह, उत्पाहही । . आन्धा-रहित: 'h. moen 'अधेंद्रः, चंदार्थः; 'h.sister हैमानेयी, बेमानी, अन्यादर्याः 'h. etarved अधावसकागय, क्षुत्कामकल्पः ' h. way अधिमार्ग पथे, सध्यमार्थ, 'h year' अर्धवर्ष: 'h. yearly' बाण्मासिक-आर्धवार्षिक (की fa): 'h, a bread is better than no loaf सर्वनाके समुत्यके अर्ध त्यजति पंडितः or अधंन कुरुते कार्य.

Hall, १- कक्षा, मेहपः, बाह्यकोष्टः. Halloo, interje होते, अहो, अरे, अगे, भोभोः. -१. ८ उर्ज्ञः शब्दायते (D.), दूराद् उरक्, शू-आहे . 1 Por उद्द-बुद्ध 10. Hallow, v. t. पवित्रीक 8 U, पूज् 10, मह 1 P, 10, अर्च 1 P, 10. 2 संस्कृ, प्रोक्ष 1 P, अभिषेच 6 P.

Hallucination, है. मतिविभ्रमः; माया, मोहः, भ्रमः, व्यामोहः, वंचना, इंद्रजालं

Halm, 8. पलाल:-लं, तुर्ण .

Halo, s. प्रभा-तेजो-मंडलं, परिवेष:-शः, प-रिधि:, द्युति or दीप्ति-मंडलं-चर्न-माला; 'h. crown of silver light ' रजतधवलप्रभा-मंडलं: 'with a h of brilliant lustre' स्फ्रार भामंडल a.

Halse , s, नीगुणःauन्जु $f \cdot$

Halt, ए. i. निविद्यू 6 P. अव-स्था 1 A. प्र-याणभंगं कु 8 U. अध्वमध्ये स्था. 2 विरस् 1 P. विश्रम् 4 P. 3 लंग् 1 P. = a. पंगु, गति-विकल, श्रोणः = ६ निवेद्यः, अवस्थिति त. अवस्थानं, प्रयाणभंगः, याननिवृत्ति-विरति त.; विश्रामः; 'h. ing place' निवेद्यस्थानं. 2 लंगनं.

Halter, s. पाजः, गुणः, रज्जु f , कंठपाजः. -v. t. कंठपाज्ञान बंध् g P or संयम् f P.

Ham, 8. जंघा, प्रस्ता. 2 वलूरं-रः. 3 मंदिरः.

Hamadryad, ६. वन-तर-देवता.

Hamlet, 8. ग्राम:, शुद्रग्राम:, कुग्राम:, पिलु-हो f.

Hammer, s. सुदूर:, घन:, अयोघन:, दुघण: $\pi:. = v$. t. बलेन-ताइनेन-पविद्य c. $\mathbf{2}$ सुदूरेण तडू 10 or प-हु 1 P. =v. t. सोद्योगं यत् 1 A oruरिश्रम् 4 P. =ing, s. सुदूराघात:. Hammock, s. प्रेख, दोला, प्रेखोलनं.

Hamper, 8. पेटिका, पेटकः, करंडः, पिटः, कंडोलः. =0. ८ प्रति-नि-वि-रुष् 7 U, प्रति-वि-ह्यू 7 U, प्रति-वि-ह्यू 2 P, कुंठ् 10, बाष् 1 A, विद्ययति (D.), स्तंभ् 9 P, प्रतिबंध् 9 P. =ed, a. कुं-िटत-मिरुद्ध -गति, प्रतिहत, निरुद्ध, बाधित, कुंठित, प्रतिबद्ध.

Hamstring, 8. मंदिराशिरा.

Hand, ८. हस्तः, पाणिः, करः, शयः, पंचशाखः, भुजादलः. 2 पार्श्वः, भागः, पक्षः. 3 करणं, विधानं, चेष्टा, क्रिया, व्यापारः. 4 वशःशं, अ-धिकारः, शक्ति f_{\cdot} , प्रभुत्वं \cdot 5 कर्तृ m_{\cdot} , कारः-कारक: in comp.; कर्मकर:. 6 पदेशिनी. सूचिनी; कीलः; सूचि $f \cdot 7$ लिपि $f \cdot \cdot$ लिचि $f \cdot \cdot$, अक्षरसंस्थानं, लिखितं: ' h. to hand ' हस्ता-हस्ति, बाहूबाहावि, सुष्टीसुष्टि: 'h. to h fight' नियुद्धं, बाहुयुद्धं; 'on the one h.-on the other h.'एकत:-अन्यत:,इत:-इत:,एकंच-अप-रंब: eft. by च-च: 'on the other h.' विप-येथे, प्रत्युत, तु, तावत्, 'if on the other b.' अध, यदि; 'on all h. s' सर्वथा, सर्वत्र: 'at h.' प्रत्यासन्न, समीपवर्तिन्, आसन्न, सं-िडित, समीपं-पं: ' in h. हस्ते, हस्तगत, इस्तवतिन्, करतलगतः subject in b. प्रकृतं, प्रस्तुतं; ' h, in h. एकत्र, समवायसंबं-धेन; सह, सहितं, समं, संभूय; 'to give a

helping h.' हस्तावलंब हा 3 U; 'given a helping h.' दत्तहस्तावलंब, 'living from h. to mouth ' उत्पक्तभोजिन: बर्गत, कुच्छ-गतः 'on h.' अनुपयुक्त, अध्यापृतः (of books &c.) अविकीत; 'sword in h.' साइहस्त, कृपाणपाणि: 'off-h.' आश्च, अविचार्य. अविलंगं ; आकस्मिक-प्रत्यत्पन-अचितित-पर्व- a. 'out of h. ' सपादि, तत्क्षणातः totake in h. आरभ् 1 A, प्रस्तु 2 U, उपक्रम् 1 A; lend a h. उपक्र 8 U. अनुबह 9 P, साहाटयं कु; 'lay h. s on' धू 1 P, ग्रह, आधृष् c.. परामृश्-स्पृश् 6 P, 'to have a h. in' सहकारिन् a. भू, सहाय: भू: 'have or get the upper h.' आभि-भू, प्र-भू,अतिरिच pass, 'under-h.' निद्य, छलेन, सकपटा ' clap the h. s 'करताल वद c : ' to support with the h.' करेण अव-आ-लंब् 1 A, ह-स्तावलंबं दा: 'the open or extended b. ' चपेटः, चर्पटः, महस्तः, मतलः; 'hollow of the h. ' करपुटं, हस्तकोष:: 'two open h. s joined together सहततलः, मतलः; 'folded b, प्रस्तिः folded b. s joined ' अंजालि:; ' clenched h.' सुष्टि m. f.: h. with the fist clenched ' रहिन: -v. i. हस्ते-करे-निक्षिप् 6 P or दा 3 U or ऋ c. (अर्पयाति): 'h. down' परंपरया-क्र-मेण-संचार c. or सकम् ः; to be h. ed down परंपरया आगम् 1 P; उप-, संक्रम् 1 U, 4 P, (यानि भगवतः क्रशाश्वात्काौशक-मृषिसुपसंकांतानि U 1:); (in sacred texts) आ-समा-म्ना pass : 'h -book' हस्तनेयं पुस्तकं: लघुग्रथः:'h.-cuff' हस्तपाज्ञः-निगढः, करमंधनं: $(v \cdot b)$ पाशेन हस्ती बंध् 9 P or संयम् 1 Por यंज् 10; 'h -kerchief ' करवस्त्रं: 'h.maid ' चेटी, दासी, परिचारिका; 'b. mill' हस्तचालिता पेषणी; 'h. weapon' हस्ता-युधं, करशस्त्रं; 'h.-writing 'लिखितं, लिपि-बि f., अक्षरसंस्थानं; 'one's own h.-writing ' इस्तलेखः, स्वहस्ताक्षरं.-ful, ४. मुष्टि m. f.: 'a h. of grass ' तृणसृष्टि:. 2 अल्प-स्तोक-संख्या, oft. by अल्प-स्तोक-a. –Handicraft, ८ शिल्पं, हस्तलाचर्च, हस्त-शिल्पं-कर्मन् 🐠 शिल्पविद्या; 'h. a-man' ज्ञि-लिपन (m_{ij}) शिल्पकारः, कर्मकरः. -Handiwork, ह. हस्तकृतं कर्म. — Handy, a. दक्ष. लघुहस्त, करदक्ष, सुपयोगवत्, कुञ्चल, निपुण, चतुर, पदु, क्षिपकारिनः 2 सुखनेय, लघुभारः अदुर्वह. 3 आसम, निकट, पत्यत्पन, -ly. adc. हस्तलाघवेन, दक्षतया,सपाटवं, युक्तचा. चत्रं, दाक्ष्येण. -ness, अ दक्षता, हस्तलाववं, करदक्षता, कोशलं, चातुर्ये, नेपुण्यं.

Handle, s सृष्टि क्ष. रं.. वृंड: कर्ण:, वारंग:, तल:-लं. 2 (Of swords) त्सवः, सवः. 3 (Of :plonghe) ईवावृंड:, 'to give h.' अवसरं-अवकार्श-वृा 3 U; 'serve as a h.' . उवकरणीसू 1 P. =v. t. (A subject) वि-वार c., विसुद्दा 6 P, निक्स्प् 10, परीक्ष् 1 A, पर्यालीक्ष 10; See Examine. 2 मयुक्त 7 A, 10; बृत् 1 A, ड्यब-ब्रु 1 P, आचार 1 P (with loc.). 3 म-जी 1 P, वि-धा 3 U, निर्वेद्द c. 4 हस्तेन स्पृञ्ज्-परामृङ्ग् 6 P or आ-समान्त्रम् 1 A.

Handsel, 8. प्रधमध्यवहारः-विक्रयः.

Handsome, a. कांतिमत्, सुंद्र (री र्र.), रूप-वत्, सुरूप, चार, धुभ, शोभन, कांत, वाम, सुगात्र (त्री र्र.), सुदृश्य, सु in comp.; See Beautiful, 2 विपुल, यथेष्ट, प्रचुर. 3 उदार, बदान्य, स्थूललक्ष्य; 'h. is that h. does' आचारसीष्ठवमेव धरमार्थतः सीष्ठवमित्युस्थते. —!y, adv. चारुतया, शोभनं, सु pr. =ness, s. कांति र्र., रूपं, लावण्यं, शोभा.

 $\mathbf{Hang}, v. \ t. \ \mathbf{u} \in 9 \ \mathrm{P}, \ \mathbf{fig}$ -धा \mathbf{U}, \mathbf{u} नु-वि-**संब** (पं**ब**) 1 P, आ-अव-लंब ः, आंदोल-यति (D.): 'hung by a loop' काचित, शिक्यित. 2 उद्-बंध्, उद्गध्य न्या-पद् c. or हन् c. (घातयाति). 3 आ- अव-नम् c. (नम-यति), नम् c., नम्रीकृ 8 U, नम्रतां नी 1 P; See Bend; ' with his lotuslike face hung down ' अवनतसुखपुंडरीकः: , h.-ing the head ' अवनतसुख-शिरस्, नतमूर्धन. 4 आच्छद्र 10, वि- भूष् 10, प्र-साध् c_i , मंड्र 10, अलंक 8 U, परिष्कु. =v·i. म-अव-लंब 1 A, लुल 1 P, लुद 6 P, 1 A, चंच् 1 P, दोला-यते (D.), प्रेंख 1 P, उद-बंध pass.; 'h. between ' त्रिशंक्ररिवांतरा तिष्ठ (S. 2). 2 (Stick) आसंब pass., लग् 1 P, अनुवंद pass., संलग्नी मू 1 P. 3 (On, upon) अव-लंब, आ-श्रि 1 U, उप-अनु-जीव् 1 P: See Depend; 'thereby h. s a tale' तद्व-विद्धा काचिदा ्यायिका वर्तते; 'h. over' उसम् 1 P, उप-स्था 1 U, प्रत्यासद् 1 P. -er, 8.: उद्घंधकः; h. on ' आश्रितः, पादसेविन m., पीठमर्दः, अनु-उप-जीविन् m., पराधीनः, पर्रापेहादः.-ing, १. उद्दंधनं. 2 परिच्छदः, वसनं, जवनिका, प्रच्छद्पटः, चित्रयवनिका. -Hangman, 8. घातकः, टंहपाशिकः, वध्या-प्रक्षः

Hank, s. काष्ठवलयः. Cheat, q. v.

Hanker, v. i. अभिल् 1, 4 P, स्पृद्व 10, बाह्य 1 P, उत्कंद्व 1 A; लुभ्र 4 P; See Long; oft. by उत्क, उत्सुक, पर्युत्सुक, पर, तत्पर, परायण, in comp. —Ing, s. अतिस्प्रहा, उत्कंद्वा, औत्सुक्यं, अत्यभिलाष:

Hap, ह. दैवं, दैवयोग: घटना, रुष्टुच्छा. -less, a. अधन्य, संदभाग्य, दुर्देव. -ly, adv. दैवात, दैवयोगात, दैववशात्.

liaphazard, a. असमीक्ष्य, अविचार्य; दैवा-यत्त, दैवाधीन.

Happen, v. i. वृत् 1 A, भू 1 P, घट 1 A; संवृत्, सं-भू, सं-समा-पद 4 A, स्था 1 P, आ-

सं-पत् 1 P, मसंबद् pass. 2 अकस्मात्, यहु-च्छया, दैवात्, दैववशात् with verbs; See Chance.

Happy, a. सुखिन्, भीत, हृष्ट, सान्व, सुखित, सुखभाज्, प्रसुदित, आह्नुस्न, निर्वृत, निर्श्वित, तुप्त, संतुष्ट 2 भाग्यवत्, द्युभान्वित, द्युभयु, समृद्ध, श्रीमत्, निरापद्, कुशिलिन निर्वृतिमत्, क्षेम; धन्य, कृतिन्, कृतार्थ; 'h. is it for me that &c.' इदमेव तावन्मम परमभाग्य मन्ये. $oldsymbol{3}$ ह्यूभ, शिव, कल्याण (जी f_{\cdot}), मंगल, पुण्य, भद्र, भव्य, आनंद्यद्, भावुक, प्रशस्तः result 'सुफलं, कल्याणोदर्कः. -ly, adv. सुखेन, सुखं, निर्विद्धं, स्वास्थ्येन, यथासुखं. 2 दिष्टचा, देवात्, अकस्मात्, यद्वच्छया, देव-वशात्, सीभाग्येन, पुण्योदयात्. -ness, 8. सुखं, सौरूयं, आनंदः, धन्यता, हर्षः, कृतार्थता शर्मन् $n_{\cdot \cdot}$ संतोषः, निर्वृति $f_{\cdot \cdot}$ श्रीः, संपद्ग $f_{\cdot \cdot}$ पुण्योद्यः. 2 कल्याणं, भद्रं, क्षेमः-मं, ज्ञिवं, स्वास्थ्यं, कुशलं.

Harangue, s. उच्चे: वस्त्र्स् n., तारस्वरेण भाषणं, सालंकारं वचनं - v i सालंकारं-सर्दर्प-वद् 1 P or भाष् 1 A - er, s. वागीशः,

पवचनपदुः, वाक्पदुः.

Harass, e. t. अर्द् 1 P or c., व्यथ् c. (व्यथ-यति), पीड् 10, क्लिझ् 9 P, दु 5 P, सं-परि-तप् c., उपहत्त् 2 P, विभ-कु 8 U, नि-कु, उपहु 1 A, बाध् 1 A, प्रतिरुष् 7 U. 2 खिद् c., अस् c., क्लस् , c. आयस् c., ग्लै c. (ग्ल-ग्ला-पयति). -er, इ. पीडकः, उपहावकः, खेदकः, आयासकः.-ing, व. दुःख-क्लेश-कर (री. f.), पीडापद्, क्लेशावह.

Harbinger, s. अग्ने(ग्र) सरः, अग्रदूतः. अग्र-पुरोगः-गामिन् m. वार्ताहरः, संदेशहरः (of news); ' h. of spring ' वसंताग्रदूतः; ' antecedent : good omens are the h. s of the coming happiness' आवेद्यंति प्रत्याससमानंदं अग्रजातानि श्र-भानि निमित्तानि (Ka. 65).

Hard, त. दूढ, घन, संहत, कठिन, दूढसंधि, कठोर, कर्कश, कीकस, 'becoming h. (solid)' कठिनतामापद्यमान. 2 उग्र, दारुण; निर्पृण, निर्देथ, करूर, दृशंस, निष्ठुर, कठोर; 'oh h. fate' अहो दारुणो दैव-दुविपाकः, अहो वामता-वक्रता-विधेः, अहो वक्रं विधेः सीडितं. 3 (Lesson) दुर्विध, असुगम, दुर्श्य, गहन. 4 क्रेशावह, दुःखद,

व्यथा-पीडा-कर (री .f.), क्रेजिन. (Sound) कर्कश, कठोर, रूक, परण 6 अननुष्ठूल, बाम, बिरुद्ध, प्रतिकृल, प्रतीप, वक 7 असुकर, दुष्कर, कष्ट, दुःसाध्य, क-ठिण, दुर-दु:ख-कष्ट in comp.; See Dfficult. 8 ज्ञुक्त, अम्ल. =adv. प्रयत्नतः, आयासेन, सोद्योगं, बलेन, बलवत्, सोत्साहं, प्रसमं, तीक्ष्णं, सपयत्नं, सोद्यमं. 2 दुःखेन, कष्टेन, कुच्छेण, प्रयासेन, दुर् 📭 3 त्वरितं, शीमं; 'h.-pre-sed by hunger ' अधया नितरां-मलवत-पीहित, प्रबल्धधावसन्न: ' h by ' समीपे पं, अनतिदूरं-रे, निकटं-टे, उपाते, आरात्; ' b.-drinker ' पानरतः, उपांते, आरात्; अतिपानासक्तः; ' h.-earned ' कष्टोपार्जित, अमेण लब्ध: 'n. featured ' दुर्मुख कदा-कार: 'h.-fisted' दृढ-बद्ध-सृष्टि, असुक्तहस्त, व्ययपराङ्क्षमुखः ' li. hearted ' कठार, न-शंस, कर, निर्दय, निर्धृण, कठोर-कठिण-हृदय, पाषाण-वज्र-हृद्य, अयोहृद्य, वज्रमय (यी $f \cdot$), निरन्जिश्श, (b.-ware) लोहभांडानि (pl.). -en, v. t. कठिनीकु 8 U, दूढीकु, घनीक, क with (a.). -ly, adv. कथं कथमपि, कष्टेन, दुःखेन, कष्टं, कुच्छ्रेण, नैव. -ness, 8. काठिन्यं, दृहता, कठे।रता, निष्ठरता, दुर्चोधता, दुष्करत्वं, उग्रता, &c. -ship, ह. कष्टः-ष्टं, क्रेज्ञः, दुःखं, पीडा, बाधा,काय-देह--क्रेशः; कृच्छं, आयासः, खेदः -Hardy, साहसिन्, प्रगल्भ, ग्रर, वीर, धीर, निर्भय. प्रतिभानवत्, साहसिक (की f-), विकात, निः-शंक. 2 दृढ or कठिन-देह-शरीर-काय; 'of a h. frame सिंहसंहननः वज्रदेह. -hood, 8. वीर्य, शौर्य, साहासिकता, पागल्भ्यं, साहसं: ध्रष्टता, प्रतिभा, निर्लब्जता. -ness, 🞉 शौर्य, वीर्य, देहकाठिन्यं.

Hare, s. शशः, शशकः; 'h.-brained' अविमुश्यकारिन, चपलबुद्धि, भ्रांतचित्त, माहमपुर.

Harem, 8. अवरोध:-धनं, शुद्धांतः, अंतःपुरं, अवरोधगृष्टं, स्त्रीगृष्टं, 'women of the b.' अवरोधः, परिग्रहः, अंतःपुरं.

Hark, interj. ननु, शृणु, आकर्णय, अष-

Harlequin, ८. वेहासिकः, भंद्वः, विद्रुषकः.

शीबrlot, क नेदया,पण्यक्की,नार-की-योषित्-योषा, पण्यांगना, गणिका, नारांगना, रूपाजीवा; वै-धकी, पुंथाती, कुलटा. =ापु, क नेदयावृक्ति f., नेदयासेवा.

Harm, s. क्षति f., हिंसा, अपायः, नाजः, पीडा, बाधा, अपचयः, अपकृति f., विरोधः, अपकारः, हानि f., उपद्वयः. 2 दोषः, अपराधः, पापं, नियमन्यतिक्रमः. -v. t. g 5 P, क्रिज् 9 P, अर्द् 1 P or c., हिंसू 7 P, उपद्व 1 P, पीद् 10, बाध् 1 A, अपकु 8 V, उपहन् 2 P, द्वुह् 4 P (with dat.), क्षण् 1 P, वि-प्र-कृ. -ful, a. हिंस, अपकारिन,

उपद्रविन, हिंसक, अपकारक, हिंसात्मक, क्षितिकारक, घातुक, शराक, शावक (animals). =less, a. अनयकारिन, अहिंस, निरुपद्द्व, अहिंसक, अषातुक. 2 निर्देष, निरुपराध, निष्पाप. =lessness, s. अहिंसा, अद्वोद्द, अनयकारः, हिंसात्यागः. 2 निरुपराधता

Harmony, इ. तालेक्यं, स्वरेक्यं, स्वरसंगः, एक-"ताल:-न:: the triple b. 'तौर्यत्रिकं. 2 कलता, सुआब्यता, स्वरमाधुर्य, सुस्वरता. 3 संवादः, अविरोधः, ऐक्यं, एकता, संगः, सं-योगः, आनुरूप्यं, सादृइयं; 'h. of thought or mind ' चित्तेक्यं, संमति f., एकचित्तता. मतसंबादः 4 स्नेहभावः, प्रीति f_{i} , मैठ्यं, स्नेह:. -ic,-ical, a. एकताल-न, सम-एक-स्वर, सुस्वर -ize, v. t. सदृज्ञीकु 8 U. 2 स्वरैक्यं-तालेक्यं-उत्पद् c. 🗝 🙃 स**द**शीभ्र 1 P, एकी-तुल्यी-भू, सं-वद् 1 P, न विक्ये pass. = ous, a. एकताल-न. एक-सम-स्वर. एकस्वन, संगतस्वर-स्वन, एकलय. 2 मधुर-स्वर-स्वन, सुस्वर, सुखश्रव, श्रोत्राभिराम, सुआष्य, श्रुतिसुख, कल, भ्रवणसुभगं 3 सं-वादिन, सद्दश (शी $f \cdot$), अविरुद्ध, अनुसुण, अनुस्त्य. -ously, ade. एकस्वरेण स्वनेन. 2 मधुरस्वरेण-स्वनेन, कलं, मधुरं, सुस्वरं. 3 बि-त्तैवयन, अविरोधेन,

Harness, v. t. सज्जीकु 8 U, सन्न र्ह 4 P or c., सज्ज a. कु. 2 (रथे) युद्ध 7 U, 10, नि-आ-सम्°. = 8 सज्जा, सन्नाहः, पसाधनं, परिच्छदः, आभरणं. 2 अश्वसज्जा.

Harp, s. बहुकी, बीजा, सारंगी, विपंची. =v.i. बीजां वस् c., 'praise by h. ing' उप-बीजयति (D.): 'th. on' पुनककरपा-पौन:-पुन्येन-वस् 1 P, प्रपंचयति (D.). =cr, s. बीजाबादक:.

Harpoon, क तिमिवधनी -er, 8. तिमि-वंधकः.

Harpy, हा राक्षस्ति

Harridan, 8. बृद्धवेश्या, जरती गाणिका.

Harrow, v. t. अत्यंत पीड़ 10 or तुद् 6 P, संतप् c., प्रवाद 1 A; See Grieve. 2 लो- ष्टानि भिट् 7 P or विद् 10 = 8. कोटि(टी)- शः, लोष्टभेदनः = ing, व. हृद्य - मर्म-च्छिन्, अरुतुद्, हृदिस्पृरुर्, अतिदुःखावह

Harry, See Harass.

Harsh, a. कर्कश, परुष, रूक्ष, निष्ठुर, कठीर, उग्र, कठिन, क्रूर, कहु; h. t. the touch' अमसृण, दुःखस्पर्श, रूक्ष; h. to the taste' शुक्त, कषाय; h. to the ear' विस्वर, कर्णकहु, दुःआव्य, परुष, कर्कश — 19, adv. निष्ठुर, परुष, रूक्षं, कोर्यण, उग्रं. —ness, & पारुष्यं, कार्कश्य, स्क्षता, काठिन्यं.

Harslet, ह. जूक्रांत्राणि (pl.). Hart, ह. मृगः, हरिणः, एणः, कुरंगः-गमः. Harum-scarum, a. प्रमादिन, असावधान,

Harvest, 8. लवः, शस्यसंग्रहकालः, शस्यलवन-संचय-समयः. 2 शस्यानि, संग्रहीत-लून-शस्यं. =८. /. शस्यं लू 9 U or संग्रह 9 P or संचि 5 U; 'h.-lord' प्रधानः शस्यसंग्राहकः; 'h.-man' शस्यसंग्राहकः-छेत् गाः

Hash, See Hack.

Haste, 8. त्वरा, वेगः, जवः, तूर्णि रि. संभ्रमः, शीभता, शिवता, तरस् गः. रभसः-सं, त्वरित-आधु-गति रि. गमनं. =ए. i.. =en, 'make h. ' त्वर् 1 A, सत्वरं-आधु-गम् or चल् or धाव् 1 P; 'b. towards' अभिद्धु 1 P. =v. t.. =en, त्वर् १. (त्वर्यति). =Hasty, a. सत्वर, त्वरित, शिम, तूर्ण, शिष्ठ, त्वरावत, द्वृत, अविलंबिन, आधुकारिन, 2 साहसिन, अवियुद्ध-अभीश्य-कारिन or कृतः 3 शीदकोषिन, सुलभकोष =Hastily, adv. शीर्ध, श्लिमं, सत्वरं, अविलंबं, त्वरितं, आधु, झिटितं, द्वरं, 2 सहसा, सरभसं, ससंभ्रमं, वेगन. 3 कोषेन, संरंभण

Hat, ह. शिरक्षाणं, मस्तकावेष्टनं, शिराभूषणं Hatch, v. ८, उत्पद् c., उद्धू c., जन् c., तिर्गम् c. 2 घद c. (घटपति), चिंत् 10, निरूप् 10; See Contrive. = श्र पक्षिशावक-मणः. 2 चिंतनं, घटनं-ना. 3 नामुखं

Hatchel, 8. अतसीमार्जनी-शोधनी

Hatchet, ८. परशुः, कुठारः, वृक्षाद्नी, परश्वधः, वृक्षभेदिन् m.; h. for cutting stones' दं(ते)-कः, पाषाणदाण्णः

Hate, v. t. वि-,द्विष् 2 U, ग्रुप् desid. (जुसु-प्रतंते) (with abl.), ग्र्ह् 1, 10 A, वि-प्र-°, कुत्स् 10 A, द्वृह् 4 P (with dat.), अभि-दृह् (with acc.), -s. -Hatred, s. वि-देख:, जुगुप्सा, ग्रह्मं, कुत्सा, घृणा, अपीति f. -cr. s. देष्ट्र m., द्विष्-द्वेषिन् m., द्वषण: -ful, a. विद्विष्ट, गर्हित, घृणाहे, गर्ह्यं, विद्वेष्प, अक्षिगत, कुत्सित.

Haughty, a. उद्धत, उत्सिक्त, मत्त. सगर्व, गर्वित, मानित, मानित्त, मानवत्, हृप्त, सद्र्य, साहोप, साहेकार, अवलित, मदोद्धत, मदोद्द्य, 'to be h.' हृप् 4 P. -ly, adv. सगर्व, सर्द्य, साबलेप, उद्धतं -ness, श. उत्सेकः, द्र्यः, औद्धतं, गर्वः, मदः, अहंकारः, अवलेपः, मानः, अभिमानः, आटोपः, पागल्म्यं.

Haul, v.t. कुछ 1 P, हा 1 P, आनी c.=8। आकर्षः, हरणं.

Haulm, Haum, 8. ਧਲਾਲ:-ਲਂ-

Haunch, s. जघनं, नितंत्रः. कटि-टी f.. प्रोधः, श्रोणि-णी f. 2 उत्संगः, अंकः.

Haunt, v. t. सदा-नित्यतः (Frequently, q. v.) आ-िश्र 1 U or सेत् 1 A or अभि-ग्रा 1 P; जुब् 6 A, उपस्क क्षाडः ; आक्रम 1 U, 4 P; 'h. ed by devils' भूतोपस्ट,

पिशास्त्रसेवित-जुष्टः न्धः नित्यस्थानं, नित्याग-मनस्थानं; आश्रयः, निलयः Hauteur, ८ दर्पः, गर्वः, आदोपः, See

Haughtiness.

Have, v. t. ex. by of 1 P, set 2 P, go 1 A, विद 4 A (with gen. of possessor); धू 1 P, 10, धा 3 U, भू 3 U; 'I h. two sons 'मम पुत्री स्त:-विद्यते, &c.; 'he had many sons by Ganga ' गंगायां स बहुन पुत्रानुद्रपादयत् 2 (With inf.) by pot. раве. part.; 'I h. to go ' मया गंतच्यं. 3 वापू 5 P, लभू 1 A, आ-सङ् c.; See Get, ' h. one's own way' स्वातंत्र्यमवलंब् 1 A, यथाकामं स्वरुच्या वृत्, कामचारिन् तः भू 4 (Make) Ex. by causal of verbs; would h. you go 'त्वं गच्छोरित्यहमिच्छा-मि or त्वां गमथेयं. -ing, a. ex. by the terminations वत, मत, मिन्, इन, विन्, वल, &c. or by उपेत, धारिन, युक्त,आन्वित, सनाथ, उपपन्न, भृत् in comp.; or by Bah. comp., 'h. three eyes ' त्रिलोचनः: धनवत्, रजस्वल, गुणोपत, &c. =8. भोगः, भुक्ति f_{\cdot} , स्वत्वं, सत्ता, अधिकारः, वशः-शं, धरणं.

Haven, See Harbour.

Havoc, इ. प्रमाथः, निर्दलनं, निर्मथनं, विनाशः, वि प्र-ध्वंसः, संहारः, उच्छेदः, महापलयः, महाविष्ठवः, संक्षयः 🗝 t. उच्छिद् 7 P; See Destroy.

Hawk, s. इयेन:, पत्रित् m., शशाद्नः, कपो तारि:, खगांतकः, 'h.-eyed' सूक्ष्म-दूर-दृष्टि. 2 उत्कासनं, श्रेष्ठमोत्क्षेपः. -v. i. उत्कास् 1 A, श्रेष्ठमाणं उत्किप् 6 P. 2 पक्षिणः ग्रह् 9 U or y 1 P.-v. t. चरेषणापूर्व विक्री 9 A. -er, s. इयेनपालकः-पोषकः.

Hay, s. शुष्कतृणं-शणं-शासः; 'make h. while the sun shines' असुकूलेऽवसरे-स्वकार्यासिद्धिं कुरु or इष्टसिद्धिं संपादय; 'h.cock or-stack' शुष्कतृणराशिः- उत्करः-चिति f.; 'h.-market' नृणविकयस्थानं.

Hazard, s. संकई, संज्ञयः, ज्ञांना, संदेहः, विकल्पः. 2 देवं, देवयागः-घटना, देवयति र्रः, 'h. of life' जीवितसंज्ञयः; 'at any h.' समुपस्थितेपि संज्ञेयः च्यः t. संकटे-संज्ञये-निक्ष्मपू ति P or पत् ८., संज्ञायस्थ-संदेहद्दोलास्थ-देवाधीन-व. कु 8 U; 'he who h. s bis life' संज्ञ्ययतजीवितः =0us, a संदिग्ध, संज्ञ्यस्थ, संज्ञ्यकांत, सांज्ञ्ययक्ष, संज्ञ्यस्थ, संज्ञ्यकांत, सांज्ञ्ययक्ष, संज्ञ्यकांत, सांज्ञ्ययक्ष, संज्ञ्यकांत, सांज्ञ्ययक्ष, संज्ञ्यस्थ, संज्ञ्यकांत, सांज्ञ्यकां, 'a h. position' संज्ञ्यस्थानं, ज्ञंकास्यदं.

Heze, ४. धूमिका, कुज्झाटेका, कुहेडिका.

-Hazy, a. सधूमिक, सांधकार, साअ, कुज्झाटेकाच्छक. 2 अस्पष्ट, अध्यक्त; संकुल,
मंकीर्ण.

Hazel, a. ईषत्कापिशवर्ण, आताम्र

He, pron. सः, एषः, असी, अयं

Head, 8. जिरस n., र्जार्ष, र्जार्षकं मधन m., मस्तकः-कं. मोलि कार्तिः, वरांगं, उत्तमांगं, सुंड:-हं. 2 अग्रणी:, अध्यक्ष:, धौरेय:, धुर्य:, धर्वहः, धुरीणः, पुरोगः, पतिः, नायकः, अ-धिप:-पति:, मुखर:, श्रेष्ठ:, अधिष्ठातृ मः, मुख्य-प्रधान in comp.3 विषय:, पदं, स्थानं, अधि-करणं. 4 अग्रं, शिरस्, चूढा, शिखरं. 5 मूलं, प्रभवः, उद्गमः, उद्भवः, आदिहेतुः. $oldsymbol{6}$ मति f., बद्धि f., धी:; 'to be placed at the h. of धुरि कीर्तनीय-or प्रतिष्ठापयितव्य-aः; ' \mathbf{h} . merchant 'श्रेष्ठिन् m., विद्पति:; 'the h. of a family कलपति:, कुदंगभारवाहक:; 'at the h.' ex. by आदि-प्रमुख in comp. or धुरि-मूर्धिन-स्था, &c.; with Indra at their h हंद्राद्य:- इंद्रप्रसुखाः (देवाः); the stands at the b, of all ' स सर्वेषां धुरि मुर्धिन-तिष्ठति; 'h. over ears in debt' ऋणराशो निमग्न or ऋणग्रस्तः 'to get a-b. of 'अतिक्रम 1 U. 4 P, अतिरिच pass., अभिभू; ' make h. against ' प्रत्यवस्था $1/\mathsf{A}$, विरुध् $7/\mathsf{U}$, प्रतिकूलयति ($|\mathsf{D}|$.). = $v\cdot t$. नी 1 P, अधिष्ठा 1 P, अग्रे-मूर्धिन-पुर:-गम् or स्था ! P; 'h. ed by Vasishtha' विश-ष्ठाधिष्ठिताः; gen. ex Ay प्रमुख-पुरोग-पुरस्सरin comp. ; 'h.-ache' शिरोवेदना, शीर्ष-व्यथा-पीडा, ज्ञिरः-ञ्चलं-रोगः: See Ache; 'h.-band ' शिरोवेष्टनं-बंधनं, ललाटपहः; ' h.-dress ' शिरोभूषणं, किरीटः टं, सुकुटं; ' h -land ' अंतरीप:-पं, भूशिरः, भूनासिका; 'h.-long or 'h. foremost' अवाक्रशिरस्, अधोमुख-अवाङ्गमुख (खी ∫), अवाच्,सा-हसिक, सरभसं, साहसिन्, क्षिप-अविमृश्य-कारिन्-कृत्: प्रवण, पातुक्र, पतयातुः (adv.) अवाक, अधोमुखेन, मोत्तापं, सवेगं; 'h.-most' अग्रच, पायच प्रमुख, मुख्य, वर, वरेण्य, उत्तम, प्रधान,in comp.; 'h.-piece' शिरस्रं,शिरस्राणं, शिरस्क: 'h.s-man' घातकः, वधाधिकृतः, वध्यापुरुषः, मृतपाः, 'h. strong ' द्वीत, अ-प्रतिविधेय, अवस्य, दुद्धम, उच्छूंखल, अविधय, प्रमत्त, अस्थिर, चंचलः =less, तः मस्तकहीन, अशिरस् -y, a. साहसिन्, साहसिक, क्षिप-कारिन्.2 संरंभिन्, शाब-सुलभ-कोप, अमर्षण. Heal, v. t. शम् c. (शमयति), साच् c., समुत्था c. (समुत्थापयाति), व्याधेः मुच् c.; See Cure; 'to h. a wound ' वर्ण वि-इड c. (रोपयति); sore-h. -ing oil ' व्रणवि-रापणं तेलं (S. 4), 2 समा-सं-प्रतिसमा-धा 3 U, जाम c. =v. i. इह 1 P. 2 प्र-, ज्ञम् 4 P. -er, s. रोगहर:, चिकित्संक:. -ing, s. उप-शमः-शांति 🏸 रुक्रपतिकिया, चिकित्सा, प्रतीकारः, समुत्थानं. 2 विरोपणं-रोहणं. -व. शांतिद, रोगहर, शांतिकर (री ∱.), विरोपण-

Health, 8. कुशलं, अरे.गः, सुस्थता, बात्ते,

रोगाभावः, निरामयत्वं, सुस्थिति र्, आरोग्यं, ।

स्वास्थ्यं, अनामयं, कल्यत्यंन्ता, शरीरसुसं, अरोगिताः 2 प्रकृति f., शरीरावस्था, शरीर-रिधतिः-प्रकृतिः, 'of a delicate h.' प्रकृति-कोमल-दुर्बलः, 'he is in good h.' सुस्थासी, कुशलमस्य . -ful, -y, a. अगरोग्यवत्, अरोगित्, नीरोग्य, नीर्स्य, नीर्स्य, नर्स्य, स्वाधिरहित, निरामय, वार्त्त, सुस्थ, कल्य, कुशलिन, निरामय, वार्त्त, सुस्थ, कल्य, कुशलिन, निरामय, 'became as h. as before' पूर्व-वत् प्रकृतिस्थः सम्वायतः 2 आरोग्य-सुस्य-क्तर (रि.).), पथ्य हित, स्वास्थ्यजनकः सुस्वाबहः $Sigma_{i}$

Heap, & राशिः, नि सं चयः; चिति 🏸 निकरः. स्तोमः, पुंजः गणः. ओघः,संभारः: See Collection. =v. t. राशीक 8 U, सं-आ-प-चि 5 U, एकी कु, समाक्षिप 6 P, सं-भू 3 U, पिंडीक, आ-समा-स्त्र 5 U; See Collect; 'why do you h accusations (calumnies) upon us ' किमस्मान् संभृतदेषिरिधिक्षिपथ (S. 5) Hear, v. t. श्र 5 P. समा-आ-कण् 10, निज्ञम् 4 P or c. (ज्ञामयति); ' h. cases' व्यवहारान दश 1 P, कार्याण अवेक्ष् 1 A or विचार c. er अनुसं-धा 3 U. =v. iे वाती M: 'I have not heard from him for a long time 'चिरं तद्वार्ता मया न श्रताः -er, ह. श्रोतृ ..., श्रावकः, आकर्णयतृ 👊 -ing, s. श्रवणं, श्रुति f. आकर्णनं, निशा-मनं. 2 (In law) द्र्शनं, अवेक्षणं, अतुर्स-धानं: 'the organ of h. ' अवणेदियं, श्रीत्रं, 'within h. ' अवणगोचर, श्रुतिपथ-वर्तिन्. -Hearsay, 🜮 जनश्रुति 🖯 , कर्ण-परंपरा, जनवादः-प्रवादः, किंवदंतीः ' know it by b. गः इति कर्णपरंपरया श्रतं

Hearken, See Hear.

Hearse, ८ प्रेत-ज्ञव-यानं-वाहनं Heart, s. हृद्यं, हृद् n. 2 (The substance) युका, अग्रमांसं, युक्ताग्रमांसं. 3 (Mind) चित्तं, मनस् गः, चेतस् गः, मानसं, इद्यं, अंतःकरणं, आत्मन् भः,अंतरात्मन् भः, स्वांतं. 4 उरस् ग., वक्षस् ग., वक्षःस्थलं. 5 मर्मन् ग. 6 स्नेहः, प्रणयः, रागः, भावः. 7, उदरं, गर्भः, अभ्यतरं, अंतर in comp 8 सन्तं, धेर्य, पौरुषं, तेजस् n.; 'take h. ' आ-समा-श्वस् 2 : P; धेर्य अवलंब् $1 \land$, अवष्टंभ 9 : P;· learn or get by h. ' कंडस्थ त. क 8 U, अभ्यस् 4 P; 'keep in the h. ' वितेष्ठ. अवधू 10; 'out of h. ' दीन-खिन-चित्तः 'at h.' अंत:, 'with all one's h.' 'h. and soul ' प्रकाम, कार्म, स्टिसाई, सर्वात्मनाः ' he has applied himself to the work h. and soul ' सर्वात्मना तस्मि: न्कर्मणि स व्यापृतः; ' to one's h. 's content ' यथे ट छं, पर्याप्तं, आविसतीर्षं, कामं, मकामं, निकामं, इष्टं, यथेप्सितं; 'from the h.'निर्ण्याजं, सोत्साहं, निर्णं-लीकं: ' h.-ache ' हृदयसंतापः, मनो-

व्याधिः, हृद्यव्यथा-पीहा-वेदना, मनस्तापः, मानसी व्यथा: 'b.-broken ' अग्र-मानस, अंतर्भिन, भिन्हदय: ' h.-burn :' इद्वेद्ना, मनस्तापः; इहासः, अम्लपित्तः h. -ease' हृदयस्यास्थ्यं-सुखं, चिच्नशांति, निर्मति f.; ' h.-felt ' अध्याज, निर्धाज, बास्तविक (की 🏂), अकुत्रिम: ' h... breaking,-rending,-wounding श्रिव-स्प्रज्ञा-च्छिव, हृदय-मर्म-भेदिन्-च्छेदिन्, हृदिस्पृञ्, अवंतुद, चित्तोद्वेगजनकः ' h.robbing 'मनोहर, चित्तहारिन: 'h.-sick ' दुर्मनस्, उद्दिशचित्त, खिन्न-विवण्ण-हृदयः See Dejected; ' h .- struck, - woundec विद्धमर्मन, क्षत-विद्ध-हृदय; ' h.-whole अक्षत-अभिज-हृद्य. -less, a. निर्वीर्य, नि-स्तेजसः भीरहृद्य, निस्सत्त्व, निष्पौरुष, क्कीब 2 निर्दय, कूर, कठोरहृदय, निर्धृण. -lessly, adv. निर्वीर्य, क्रीबवत. 2 निर्दयं, क्ररतया. -lessness, 8. अपीक्षं, क्रीयता, मिर्वीर्यत्वं. 2 निर्दयत्वं, कठोरता. -Hearty, a. सरल, निर्व्यलीक, निष्कपट,निष्यांज, घ्राद्धां-त:करण: See Frank. 2 अकृतिम, अकृतक. सोत्साह, उत्सुक, सोहास, सस्नेह, हुद्य; हुद-यंगम, स्तेहनिर्भर; 'a h. friend 'हृद्धयंगम: ससाः 3 वीर्यवतः, संवीरुषः, कल्यः, सुस्थः. -ly, dv. निर्धालीक, निष्कपटं, निर्धाजं. 2 सोद्धासं, सोत्साहं, प्रकामं, सर्वात्मना, संतुष्ट-चेतसा, कामतः, सानंदं, साह्नादं, चित्तसंतो-बेज. 3 सदीर्थः =ness, e. सारत्यं, अकान्रम-ता, अष्याजत्वं; उत्साहः, औत्सुक्यं, बीर्यं, तेजस्र 🎮 पौरुषं.

Hearth, म. अग्निकुंड, चुिंह-हिं(f., अंतिका, अंविका, उद्धानं, उध्मानं, अधिअयणी, अश्मंतं. 2 (Portable fire-place) अंगारधानिका,

अंगारशकटी, इसनी, इसंती

Heat, v. l. तप् c., परि-म-सं°, उद्द-द्वीप् c., जबल् c., संधुक्ष 10; वृद्ध 1 P. = श्रः तापः, सं- अल्-परि-तापः, दाहः;उष्णता, उष्मः, तिरमता, मस्ररतं, ऊ-उष्मन् m., चंडता. 2 आतपः, धर्मः, निदाधः; 'affected by h.' उष्णालुः 'oxpose to the sun's b.' सूर्यातपे दा 3 U. 3 (Summer) श्रष्टिः, निदाधः, धर्म- कालः, उष्णकालः, निदाधसमयः. 4 उत्तापः, संक्षोभः, चंडता, तीश्रणता, तीव्रता, उग्रता, व्यवता. 5 सर्भः, मदः, कोधः, उद्दीपनं, संधुक्षणः, आवेशः, आक्रमः, 'n the h. of excitement' रोषाधेशेन. 6 कपोलुरागः, 'h. of youth' योवनगर्वः-दर्पः, योवनो-म्मादः. ताषण्यमदः. = Ing. श्रः तापनं, दीपनं. = व्यतापनं, दीपनं.

Heath, इ. जंगलभूमि र., वनभूमि:. 2 प्रचार:-Heathen, इ. मूर्ति-प्रतिमा-पूजक:-उपासक:-अर्चक:. -a., -ish, a. प्रतिमापूजकात्ररूप. 2 Barbarous, q. v. -ism, s. मूर्तिपूजा-

अर्चनं- उपासनाः

Heave, v. t. उक्कस् C. (नमयति), उक्की 1 P, उच्छि 1 U, उद्-ह-धृ 1 P, उद्यस् 1 A, उत्था C. (उत्थापयति), उत्थिप् 6 P, उत्तुल् 10; 'h. a sigh' निश्वस् 2 P, दीर्घ निश्वस्; 'h.ing deeply' दीर्घ-स्थूलस्थूलं-निश्वस्य = v. i. स्पेद् 1 A, स्फुर् 6 P, कंप् 1 A. वेप् 1 A. 2 निश्वस्, कृच्छ्रेण उङ्क्षस्. 3 उत्सप् 1 P, प्र-छुद् 6 P, 1 A, तुल् 1 P, तरंगायते (D.), उक्कस् 1 P. = 8. उक्कमनं, उत्क्षेपः, उत्तोलनं, उद्धरणं. = ing, 8. स्पेदनं, स्फुरणं, कंपनं, वेपथुः. 2 निश्वासः, कृच्छ्रेण उङ्कासः, दीर्घनिश्वासः. 3 उत्सर्पणं, प्रलोठनं, लोलनं, उक्कमनं = a. स्पेदमान, उत्सर्पिन, लोल.

Heaven, s. दिव्र f., शो f., स्वर्गः, त्रिदिवः-चं, सुरलोकः, त्रिद्वालयः, त्रिविष्टपं, नाकः, स्वर्गः nd.; 'h. of Vishnu' वेकुंठं; 'this is a h. on earth' भूस्वर्गायमानमेतत्स्थलं, स्थानात्तरगतः स्वर्गः (V. 2). 2 आकाशः-शं, नभस् n., गगनं-णं; See Sky. 3 God, q. v.; परमे-श्वरः, विधः, ईश्वरः; 'h. and earth' द्यावाप्याप्रिक्यो, द्यावाभ्रमी, 'तेदसी-स्यो, द्यावाभ्रमे; 'h.-born' दिविज, स्वर्गीय, स्वर्गीत्पन्नः—ly, a. दिक्य, स्वर्गीय, अपार्थिव (वी f.), स्वर्ग्स, त्रिदिवस्थ, दिविष्ठ, 'h. body' नस्यं, त्रिदिवस्थ, दिविष्ठ, 'h. body' नस्यं, 'h. voice' आकाशवाणी, अशरीरिणी वाक्ः, 'h. voice' आकाशवाणी, अशरीरिणी वाकः, 'h. nymph' सुरागना, स्वर्योषित, दिक्यांगनाः 2 परम, उत्तम. —wards, adv. स्वर्गाभिसुसं, अभिगगनं.

Heavy, a. गुरु, भारवत्. 2 गाह, दीर्घ, गुरु, तिक्ष्ण, महत् तीव्र, अत्यंत, उग्न, दारुण, उन्नंड, महा-सु-अति- in comp.; h. shower' महा-सारः. अतिवृष्टि f. 3 आकुल, श्रुट्धः, h. sea' सागरक्षीभः, श्रुट्धस्तगरः, अमिमालाकुलः सागरः. 4 अवसन्त, खिन्न, दीन, चिंताकुल, विषण. 5 मंद, स्थूल, जह, मंधर, अलस, मंद्र्धी-मित, जह-स्थूल-सुद्धि-धी; h.-headed' मंद्र-स्थूल-धी; h.-laden' ग्रुरुभाराकृत, सुभारवत्. -ly, adv. ग्रुरुभारेण, ग्रुरुत्यात. 2 भृशं, तीवं, चलवत्, अत्यंतं, सु-अति pr.; See Exceedingly. 3 सविषादं, मंदं, शनैःश्रीः-ness, इ. ग्रुरुता, ग्रुरुतं, भारः, गरिमन् म., विषादः, दैन्यं, मांग्रं, स्थूलता, &c.

Hebetate, v. t. See Blunt, Dull.

Hecatomb, 8. शतबलिटा नं.

Hectic, a. संतत, अविरतः 2 ज्वरस्चक, अंत-दाहस्चक.

Hector, 8. विकत्थिन m., आत्मश्राचिन m., विंडी श्ररः, श्रूरंमन्यः. 2 कलहकारः, भत्संकः. -v. i. विकत्यु 1 A, प्रगत्भु 1 A; See Boast. 2 तर्क्नभर्त्तु 10 A.

Hedge, 8. वृति f., प्राचीरं, प्राकारः, आवरणं, बेटनं, आवारः, क्षेत्रावरोधकं, क्षेत्रबेटनं, 'h.--born' अंत्यज, हीन-जाति-वर्ण, अधम-नीख-जातीयः, 'h.-bog' शस्यः, शस्यकंठः, 'h.- 201

sparrow ' कलविंकः, चटकः -v. t. दृत्या परिवेष्ट् c. or आबु 5 U or अवरुध् 7 U.

Hedonic, a. सुखपर-विषयक.

Heed, v. t. आहु 6 Λ, अवेक्ष् 1 Λ, गग् 10, मन् c., अभिनंद् 1 P; सेव् 1 Λ. 2 अव-धा 3 U, मनो दा 3 U, सावधान a. भू, शु 5 P; See Hear. = s. अवधान, अवेक्षा, सावधानता, मनोयोगः; 'take b.' सावधानो भव. = ful, =less, n. See Careful, =less.

Heel, s. पार्टिण m. f., पादतलं-मूलं; to be at one's h.s' पार्टिण अहु 9 U, अलुस, पदं अलुग् 1 P; 'I shall be close upon your h. s' अहमनुपद्मागत एव (S.3) 'to take to or show h. s' पलाय 1 A, अपक्रम 1 U, 4 P; 'betake to h. s' जंबाबलमवलंदा 1 A; 'h. s over head' अवाक् किरस a., उन्धेपाद a. =v. i. एकपान्चे पत् 1 P or परिवृत् 1 A or मन्लंदा 1 A.

Heft, इ. उद्योग:, यत्नः, उत्साह: 2 सुष्टि m.

Hegemony, 8. नायकत्वं, आधिपत्यं.

Heifer, s. वत्सतरी, वत्सा; 'h. one year old 'एकहायनी ; 80 द्विहायनी, त्रिहायणी-Heigh-ho, interj. हही, अहा, भो भोः, रे रे-Height, See under High.

Heinous, a. घोर, दारुण, अतिनिंच, गर्ह्यतम, अतिदुष्ट, महत्, अतिपापिन, अतिघोर, पापिष्ट--ly, adv. घोरं, दारुणं. -ness, s. घोरता,

बारुणत्वं.

Heir, १. दायादः, रिक्थहरः, अंशहरः-हारिन् कः, रिक्थमागिन् कः, रिक्थन् कः, धनाधिकारिन् कः, उत्तराधिकारिन् कः, अंशमक्,अंशिन् कः, 'sole h.' समग्रधनमाज्ञः, 'h.-apparent' युवराजः, 'h.-loom' क्रमायातं जंगमद्रव्यं. —ess, १ धनाधिकारिणी, &c. —less, १ दायाद्यूर्य-हीन. —ship, १ धनाधिकारित्वं. Heliolatry, १. सूर्योपासना

Hellotrope, हर सूर्यक्रमलं, श्रीहस्तिनीर

Hell, s. नरकः, निरयः, नारकः, दुर्गति f. 2 पातालं, रसातलं, अधोलोकः, अधोधुवनं, 'h.-tortures' कारणा, यातनाः तीववेदनाः, 'river of h.' वैतरणीः —ish, a. नारक (की f.), नरकीय, नारकीय (यी f.), नरकस्थः 2 Cruel, q. v. 3 अतिनिंद्य, दुष्टतम

Helm, s. कर्णः, केनिपातः तकः, अरित्रं. 2 Helmet, q. v.; 'placed at the h. of (royal) affairs' राज्यपुरायां स्थापित. -Helmsman, s. कर्णधारः, नाविकः

Helmet, ह. शिरस्रं, शिरस्कं, शिरोभूषणं, शिर-स्नाणं, शिर्षकं ण्यं

#lelp, s. साहाय्यं, उपकारः, उपकृतं-कृति f., साहित्यं, अद्धग्रहः, आद्धकूत्यं. 2 गति f., आअयः, সংগ্যুং 'help ! help ! ' परित्रायध्यं,
परित्रायध्यं. =v. t. साहाय्यं कृ 8 U, सहायः
স্থু, সন্তগ্য রু 9 P, उपकु (gen.); न हि दीपो

परस्परस्योपकुर्वतः (S. B. 420); तान्य-पि तस्बज्ञानायोपक्ववित (S. B. 447) 'b. a right understanding'. 2 संदूष c., मसूत् c., पुरस्क, उद्भव्द 10; 'b. ed him on his legs' उत्थातुं तस्य साहाय्यं चकारः, 'God h. e those who h. themselves ' देवसुय-मायत्तं, विना पुरुषकारेण दैवं न सिध्यति; दैवं पुरुषकारेण साध्यसिद्धिनिबंधनं; न स्वयं देवमादत्ते पुरुषार्थमपेक्षते (S. R. 104); 'can't h. का गतिः, किमन्यच्छरणं, 'to h. himself to a mouthful ' ग्रासग्रहणेन आत्मानं तर्पयितुं; ' a h, ing hand ' ह-स्तावलंबः-भनं; देवेनेत्थं दत्तहस्तावलंबे प्रारंभे (Rat. 1); 'he could not h. laughing' हासं निग्रहीतुं न शशाकः ' I cannot h. going ' मयावस्यं गंतच्यं; ' to h. at table ' परिविध 10. -er, 8. उपकारकः, उपकर्त m., सहायः. -ful, a. उपयोगिन, सहाय, उप-कारक, साहाय्यकारिन्- =less, ॥ अनाथ, निराश्रय, अगतिक, अशरण, गतिहीन, निरव-लंब, असहाय- 2 अमितकार्य, अपरिहार्य, अम-तिविधेय, निरुपाय: ' we are simply h. in that matter' तस्मि.न्वषये अस्माक-मन्या गतिरेव नास्ति. =Helpmate, अ. सह-धर्मिणी. $oldsymbol{2}$ सहायः, सहकारिन् m

Helve, s. दंडः, मुष्टि $m \cdot f$.

Hem, 8. अंचलः, वसनप्रांतः, वस्तयः दशाः (pl.). 2 उत्कासनं. = v. t. अंचलं सिव् 4 P. 2 (in.) परिवेद्द 1 A or c., परिन्तृ 5 U or c., निरुष् 7 U.

Hemicrania, 8. अर्धावभेदकः

Hemicycle, ८. गोलार्ध.

Hemiplegy, है। वक्षाचातः, पक्षवायुः Hemisphere, है। गोलार्ध, अधुगोलः

Hemistich, ह. श्लोकार्घ, अर्घश्लोकः.

Hemorrhage, s. रक्त-रुधिर-म्रावः, रक्तरक्षणं. Hemorrhoids, s. अर्शस् n., ग्रद्कीलः.

Hemp, 8 शणं, भंगा, मातुलानी. =en, 4. शाण (णी f), शण in comp.

Hen, s. कुक्कुटी; 'h.-hearted' भीर, भीर-इस्य, कातर, कापुरुष; 'h.-house' कुकुटपालिका; 'h.-pecked' स्त्रीवश, स्त्री-विधय, स्रीजित, स्त्रीवश्य, स्त्रीवशवर्तिन, भा-र्याटक; 'h.-roost' कुक्कटालयः

Hence, adv. इत:, अस्मात् स्थानात्. 2 अतः, एतस्मात् कारणात्, तस्मात्; अत एव. 3 (Fron h.) अतः परं, अतः or इतः-परं or ऊर्ध्वः; अद्याम्भृतिः; hence! अपिहि, अपयाहि, अपसरः, h.-forth,-forward अतः or इतः-परं or ऊर्ध्वः अद्यमभृति, अद्यारभ्य, अद्यावि

Hepatic, a. यकुत्संबंधिन्.

Heptagon, ६. सप्तसुजा-सप्तकोणा-आकृतिः.
Herald, ६. घोषकः, चंदिन गः, राजदूतः 2
(fig.) अग्रदूतः, प्रथमवातहरः, अग्रेसरः.
-Heraldry, ६. वंशावलीक्वानं.

Herb, % ओषधि-धी f., शाकः, शाकलता, ह-रितकः -Herbage, 8. तृणं, शस्यं, षासः, य-वसं. -Herbal, % ब्रक्षायुर्वेदः.

Herculean, a. भगीरथ in comp.; भी efforts भगीरथपदनाः. 2 अतिमयल, अतिमयल,

Herd, ४. यूथं, गणः, संघः, वृंदं, कदंगः, कुलं, समूहः, बजः, निनहः, 'h. of cattle' गो-कुलं, पाञ्चवं, गोव्रंदं, गोत्राः, 'h. of oxen' ओक्षणं, 'h. of calves' वात्सकं, 'h. of elephants' हास्तिकं. =०. १. यूथेन चर् 1 P. यूथशः संमिल् 6 P or संगम् 1 A, एकि भू, एकत्र भू or मिल्. -Herdsman, ४. गोरक्षकः, गोपालः, गोपाः, गोधुक्, आभीरः, गोसंख्यः. बल्लवः.

Here, udv. अत्र, इह (gen.in this world). 2
इह लोके; ex. by demon. pron.; 'h. comes
your mother ' एषागच्छति ते माता; 'h.
am I ' अयमस्मिः - Interj. भो भोः; 'h.
and there ' इतस्ततः; अंतरांतरा, असमग्रं,
असंपूर्ण; 'h. about 'इतो नातिदूरे, इह समीपे; 'h. after 'इतः परं-ऊर्ध्व, अतः, परतः,
परस्तात्, अनंतरं, पश्चात्, उत्तरतः, उत्तरन्त,
अग्ने, उपरिष्टात्, अतः परं, (in the next
world) परत्र, अमुत्र, परलोके; (s.) उत्तरकालः पर-भावि-आगामि-कालः; 'h.-at 'अवांतरे, अथः, 'h.-hy ' अनेन, तस्मात्, 'h.in 'अत्र, अत्र-स्थाने-विषये; 'h.-hefore '
इतः पूर्व, पूर्वकाले, पुरा,पाक्, अतीत-गत-काले;
'h.-upon ' ततः, अनंतरं, तदुपरि, तच्छत्वा.

Hereditary, a. पिनुपेतामह (ही १.), पिंडय, पेतृक (की १.), परंपरीण-य, परंपरागत, परंपरापात, कमायात, कमायात, कुलक्षमायात, अन्वयागत; 'h. disease' संचारी रोगः; 'b. servant'मूलभृत्यः, मोलः; 'b. succession' कमायातः . -ly, adv. कुलक्रमेण, वंशकमेण, परंपरया, पारंपरेंण

Hereditament, s. दायः, रिक्थाधिकारः Heredity, s. पैतृक a. गुणः

Heresy, ८. पाषंडमार्गः, नास्तिकता, मिथ्या-दृष्टि ... विधर्मः, विधर्मसेवा, परधमाश्रयः, अ-पर्थः, विषयः. -Heretic, ८. पाषं(खं)हः, ना-स्तिकः, विधर्मसोविन् परधर्माषलंषिन् देवनिंदकः,उपधर्मसेविन् स्वधर्मभ्रष्टः-च्युतः, पतितः.-बा, धर्मविरुद्धः, विषथ-विधर्म-गामिन्. - ally, पाषंडवत्, नास्तिकधत्

Heritable, α. पितृप्राप्य, दाययाग्य. Heritage, ε. दायः, पेतृकं धनं, रिक्थं, पैतृक-बच्याधिकारः.

Hermaphrodite, ह. स्त्रीपुरुषलक्षणान्वितः. Hermetic,=al, a. रसायनीय, रसायनजः 2 सुदृहः =ly, adv. सुदृहं, गार्ढः

Hermit, s.यति:, तापसः, तपस्विन् m., सुनि:, आरण्यकः, वन-अरण्य-वासिन् m.. वानप्रस्थः,

वैसानसः. -age, ह आश्रमः, उटजः-जं, पर्णशाला

Hernia, हः अंत्रवृद्धि ृ ; अंत्रसंसः.

Hero, s. बीर:, जूर:, भट:, विकांतपुरुष:, प्रमहा-बीर:, जेतृ m.. रिधन् m., अतिरथ:, जीदीर:- 2 (In dramas &c.) नायक:, क्यापुरुष:, 'h. es of Râmâyana' रामायणकथापुरुष:: 0r-नायका:. =lc,-ical, a. बीर,
जूर, पबीर, विकांत, वीर्यवत, अमितौजम,
महावीर्य; 'a h. deed' पराक्रमः, विक्रमः,
अवदातं कर्म. 2 वीरचरित्रविषयक, बीररसप्रधान. =ically, adv. सविषकमं, सवीर्य,
जूरवत्.=ism, s. वीर्य, जूरवं, ज्ञार्य, परावि-क्रमः, धामन् m., ओजस् m., रणोत्साहः,
पौरुषं, साहसं, वीर्यवर्चं, ज्ञोटीर्यं. =Heroine,
s. नायिका.

Heroa, s. वकः, सारसः, लोहपृष्ठः, क्रींचः Herpes, s. Sec Itch.

Hesitate, ए. रं. वि-आ-शंक् 1 A, दोलायते (D.). विचर् ए., विकलप् 1 A or c., विलंख् 1 A, चिर(रा)यति-आंदोलयति (D.); See Doubt also. 2 Falter, q. v. -ingly, adv. संशय्य, सर्विकल्पं, ससंशयं, साशंकं. 2 स्सलनप्र्वकं. -ion, ५० शंका, संशयः, विकल्पः, आ-वि-परि-शंका, विचारः, संदेहः, वितर्कः, द्वापर, अर्निकल्पः, अर्निकल्पः, अर्निकल्पः, अर्निकल्पः, स्वल्क्ष्यः अर्मुक्तः विचिकित्साः 2 (In speaking) स्वलनं, स्वरभेदः-भंगः, स्सल-द्वाचाः रं.

Hesperian, a. Sec Western.

Hest, s. Sec Command.

Heteroclite, तः विधिविरुद्ध, निपातित.

Heterodox, a. भिक्न-मत-धर्मन, धर्माविरुद्ध, विपरीत, विधर्मिन, वधर्मिक (की $f \cdot$), अपथ-वित्न-गामिन. = $y \cdot s$ विधर्मः, भिक्नमत-धर्मः, Heterogeneous, a. भिक्न, विजातीय. yधिविध, भिक्नजातीय, विरुद्ध; See Different.

Hew, v. l. छिड् 7 P, कृत् 6 P, लू 9 U, See Cut. =er, » छेद्कः, छेद्दिन् m., छिद् in comp. =Hewn, u. छिन्न, दात, वृक्ण, लून कत्त, दित, छात.

Hexagon, र. षट्कोणः, षडसः.

Hexametre, हः षट्पदी-चरणः.

Hexapod, ४. पदपद:

Hey, interj. अहो, नतु, हाहा.

Heyday, interj. नमः, स्वास्त (with dat.); अहो, भोः, नुक उल्लासः, प्रमोदः, हर्षः, खुदा, परिहासः; 'h. of youth' नवं-प्रथमं-यौवनं.

Hiatus, ४. भंग:, भेदः, छेदः, विच्छेदः-

Hibernal, a. हैमंत (ती.f.), हैमंतिक (की f.).

-Hibernate, v. i. शीतकाल o^v हेमंत नी

Hiccough, Hiccup, 8. हिक्का, हिस्सा. चरा के हिक्का 1 U.

Hide, ८. चर्मन् १०. अजिनं, दूतिः, कृति f., पश्च-धर्मन् १०.-स्वच् f.; 'h.-bound' दूहसृष्टि, कृपणः, अवश्य, अविनय, कठोर, कठिन. -१०. १. प्रच्छद् 10, गुड् 1 U, गुप् 1 P, अंतर्धा 3 U, तिराधा, स्थग् 10, अपद् c.; See Conceal. -१०. १. गुड् गुप् разз., गुप्त-निलीन-१०. भू 1 P, निन्छी 4 A, तिराभू, तिराधा разз.; 'h. s behind the bushes ' विद्यांतरितस्तिष्ठति-भवति. -Hid,-Hidden, व. गुड, गुप्त, प्रच्छान्, गृहित, अतर्हित, तिरादित, अंतरित, अपवारित, निभृत, स्थगित, छीन, निर्लान्, -ing, ३. गोपनं, गुप्ति f., प्रच्छाद्नं, स्थगनं, तिराधानं; 'h.-place' निभृत-गृह-स्थानं, गृप्तिः, निभृतं.

Hideous, a. श्रीभत्स, विक्कत, घोर, भीषण, कराल, उग्रद्शन, कराल-मुख-चदन, कदा-कार, भीम-घोर-दर्शन-आकृति, उग्र-घोर-ष्प, दुर्दर्शन; 'Oh! this is indeed a h. spectacle' हंत श्रीभत्समेवाग्रती वर्तते (Mal. 5).

—Iy, adv. उग्रं, घोररूपेण, श्रीभत्सं. -ness, s. धोरता, करालता, उग्रता.

Hie, v. i. त्वर् 1 A, सत्वरं गम् 1 P. Hiemal, a. See Hibernal. Hiemate, v. i. See Hibernate. Hierarch, s. पुरोहितश्वरः, आचार्यवरः. -y, अ. आचार्याधिपत्यं, धर्माध्यापक्रमसुत्वं.

Hieroglyph,-ic, s. गृहाक्षरं, बीजाक्षरं. Hierophant, s. मंत्रव्याख्यातृ m., आचार्यः: Higgle, v. i. पण् 1 A, व्यव-ह् 1 P. $\mathbf{2}$ Haggle, q. v.

High, a. उच्च, उन्नत, उच्छित, ससु-च्छित, सोच्छाय, तुंग, पांशु, उदूत, उन्नम्न, अर्ध्व. 2 उत्तम, उत्तंग. विशिष्ट, सुरूय, श्रेष्ठ, परम, अग्रन्य, महा-प्रधानin comp.; See Principal. 3 प्रचंड, तीक्ष्ण. तीव, बलवत्, तरस्विन, प्रबल; See Strong. 4 उदात्त, उत्ताल: ' a h. tone ' उदात्तः, उच्च-तार-स्वर:, तार:. 5 (Of h. rank) विशिष्ट, उत्कृष्ट, उत्कृष्ट-विशिष्ट-पदस्थ, उत्तम-परम-पटभानः, लब्दमातिष्ठः, प्रतिपत्तिमत्, स-गौरव. 6 (Of h. family) कुलीन, महाकुल, अभिजात, अभिजनवत्, कुलज, महाकुलपस्त. 7 गर्वोद्धंत, दर्पाध्मात, सावलेप, गर्वित, अव-लिप्त, उत्सिक. 8 गहन; 'h. water' प्र-वृद्धा वेला; 'it is h. noon' (नभस:) मध्य-मलंकरोति भानुः; h. and low 'उच्चावच, अधरात्तर, उत्तमाधम, उन्नतानत, नतोन्नत, निम्नोकत, 'h.-er and h.-er' अधिकाधिकं, उत्तरोत्तरं; 'h. price' महामूल्य; 'h.ground' उक्ततभुः; 'as h. as 'मात्र (त्री f.), द्व-यस (सी f.), द्रश (शी f.) in comp.; 'he has a h. opinion of you' स त्वां बहु म-न्यते. -udv. उद्धेः, उद्यं, अति-सु pr..; ऊर्ध्व, उपरि, उत्तमं, परमं, 'on h.' ऊर्ध्व, उपरि: from on h. ' उपरिष्टात्: ' the sea

runs h. 'बलवत्थ्रदध: सागर:. 'H.-birth '` कुलीनता, कुले।त्कर्षः, आभिजात्यं; blest' अतिपुण्यवत्, महाभाग, अतिधन्य, परमसुखभाव्यः 'h. blown' अत्युच्छन, अति-स्फीत; ' 'h.-born ' कुलीन, महाकुल-जात-पसूत, अभिजात, सुजात, अभिजनवर्त, सद्वंदय, भ्रष्ठ-उत्तम-कुलोद्भवः 'h.-bred' कलीन. शिष्टाचार, सुजन, सुशील, सद्भावविशिष्ट, सौजन्योवेत, सदाचार, साधुवृत्त; 'h.-built सोच्छाय, उच्च: 'h.-day' उत्सवदिनं, उद्धर्ष-दिवसः: 'n.-fed' अतिपृष्ट, हृष्टपुष्टः, 'n.-flying' अपरिभितः 'h. hand' औद्धत्यं, गर्वः,उड्डामत्वः निर्यत्रणत्वं:'h.-handed' उद्धत, सगर्व, उहाम, अनियंत्रण, उच्छंखल, स्वैरिन: 'h.-hung ऊर्धवेबद्धः 'h. land' अधित्यका, उन्नतभूमि f.: (a) पर्वतीय, उन्नत; 'h. lander' पर्वतीयः, पर्वतवासिन् m.; h.-mettled 'महासत्त्व, उरुसरव, आंजस्विन, अदीनचित्त, तेजस्विन: गर्वित, अतिमदान्वित; h.-minded महा-त्मन्, महामनस्क, उदार-धी-चेतस्-चरित, महच्छ, महाशय; h.-principled साधु-चरित्र, पुण्यातमन्, पुण्यशीलः, 'h.-priest पुरोहिताध्यक्षः; 'b.-prized' महामूल्य, महार्घ, बहुमत; 'h.-red' घनारुण, अतिरक्त; 'h.-road,-street,-way ' राजमार्ग:-पथ:. महापध:-मार्ग:, घंटापधः, संसरणं, रथ्या, वि-शिखा, मतोली; 'h. seasoned ' मुवासित; 'h. spirited' महा-उरु-सत्त्व, अद्गिवृत्ति, ओजस्विन्, ऊर्जित, महेच्छ; ' a li.-spirited speech, ऊर्जिताश्रयं वचनं (Ki. 11. 1); 'n -treason राजद्रोह:, राजापथ्यकारित्वं; 'h.-wrought ' यत्न-संस्कृत, प्रयत्नपरिष्कृत; 'h.-wayman ' परिपंथिन ... दस्य:, बाट-पाटचरः, पादविकघः -est, u उच्चस्तम, तुंगतम, उत्तम, परम. -iy, adv. उच्चः 2भूकां, अत्यंतं, नितांतं, परमं, परं, अतीत्र, अति-H pr.; See Exceedingly, ' h. pleased' परमानदं-भाज्, हर्षकाष्ट्रां गत. =ness, हः देवः (वी 1.),अत्र-तत्र-भवत् (ती 1.). -Height, 8. उच्छायः, उच्छयः,उत्सेधः, आरोहः, उ**स**यः, तुंगताः उच्चताः उत्कर्षः, उन्नति f. 2 उच्च-म्थानं, उत्सेधः, उन्नतभूभागः, गिरिः, पर्वतः 3 शिखरं, अग्रं, शृंगं, शिखा, चूडा. 4 (परा) काष्टा, कोटिः; अतिभूमिः; परमात्रधिः, उत्त-मावधि:: 'being in the h. of joy' आनंद-कोटिमधिगत. 5 कुलोत्कर्षः, परमपदं, श्रेष्ठत्वं, विशिष्टता: ' the h. of winter' शि-शिरमध्यं, कठोरीभूतः शिशिरः. -en, v. t. उक्ती 1 P, उत्कृष् 1 P. 2 वृष् c, उपिच 5 U. श्वि c. स्फाय् c (स्फावयति); See Add to.

Hilarity, ८ आनंदः, उल्लासः, प्रमोदः, कौतुकं, आह्लादः, उत्सवः, Sce Delight. Hilareous, a. सोल्लास, सानंद. Hill, अ. गिरिः, पर्वतः, आर्द्धः, शेल्पादः, 'h. near a mountain'पादः, प्रत्यंतपर्वतः. -ock, अ. बमः, उस्ततभूभागः; वामलूरः, वल्मीकः-कं, नाकुः, मृत्ति शास्त्रमः -y. 4. पर्वतमय (पीर्), सपर्वत, पर्वतीय, उस्ततानत, विषम.

Hilt, 8. त्सरः, मुष्टि m.f., खड्गमुष्टिः.

Hind, ह. भूगी, हरिणी, कुरंगी, एणी, पृषती . 2 ग्राम्यजनः, ग्रामिकः, वृषलः

Hind, Hinder, a. पश्चिम, जपन्य, पश्चात् in comp., चरम, अपर, अवर; 'h. part' पश्चाद्धागः, पृष्ठदेशः- भागः, पृष्ठं, नितंबः, पश्चिमभागः

Hinder, v. t. नि-विनि-वार् 10 or वृ c., नि-मति-विध् 1 P, रुच् 7 U, नि उप-अव-सं-प्रति°, स्तंभ् 9 P, वाध् 1 A, वि-मति-हन् 2 P, प्रतिवंध् 9 P. -बnce, s. प्रतिवेधः, निवारणं, प्रतिवंधः, विद्वः, अंतरायः, प्रत्युदः, प्रतिरोधः, व्याघातः, वाधाः विष्टंभः -- er, s. निवारकः, प्रतिवंधकः, विद्वकृत् m.

Hinge, 8. केंद्रं, द्वारसंधि:-ग्रंथि:. =v. i. (upon) अवलंज 1 A, अपेक्ष 1 A. See Depend.

Hint, हे इंगितं, आकूतं, सूचना, संज्ञा, भावः, संकेतः, आज्ञयः. 2 उपन्यासः, उपक्षेपः = v. t. इंगितेन सूच् 10, उपन्यस् 4 U, सूच्, उपक्षिप् 6 P, उद्दिश् 6 P, साकूतं निर्दिश् 0 उपन्यस् 4

Hip, 8. किट-टी र्र., नितंत्रः, श्रोणि-णी र्र., कटः, प्रोधः, जघनं, श्रोणिफलकं. -ped, a. विषण्ण, खिक्क

Hippopotamus, अ. करियादस् ॥.

Hire, v. t. वेतनेन-मूल्यदानेन नि-प्र-युज 7 A, 10 ог вит-у с. ог эти-н эт 7 P or सेव् 1 A or ग्रह 9 U, परिकी 9 A, भद 1 P or c., भूति दा 3 U; 'h. labourers' कर्मकरान् उपनी 1A, or कर्मणि व्याप्र c.; 'a h. ed labourer' भृतिभूज m.,भरण्यभुक्तm., भृतकः; 'a person h. ed' कृत-कल्पित-वेतन: -8. वेतनेन ग्रहणं वा ब्यापारणं. 2 भृति f., भृत्या, भर्ण्यं, वेतनदानं. वेतसं, भाटकं, मूल्यं, कर्मण्या, विधा, भर्मन् ग., निर्वेशः, पणः, निष्क्रयः, 'for h. पण्य, वेतनन ग्राह्म, साधारण; ' & woman for h. 'पण्यांगना, पण्यांगी: 'a teacher for h.' भृतकाध्यापक:. -ling, s. 'worker $\mathbf{for}\;\mathbf{h}.$ ' भृतकः, भृतिभुद्धः m., भरण्यभुद्धः m., वैतानिकः: कर्मकरः, भृत्यः.

Hirple, v. i. Sec Limp. = ८ खंजवत्-लंग-

Hirsute, a. लोमश, पचुरलेमन्.

Hiss, v. i. फूत्कारं कु 8 U or उद्-गृ 6 P, सीत्कारं कु, सर्पवत् श्वस् 2 P; h. off 'सीत्कारंण असंतोषं सूच् 10 or दूब्रू c. = s., =ing, s. फूत्कारः, सीत्कारः, सर्प-श्वासः-नादः.

Hist, adv. तुल्लीं भव, वार्चयम व भवः

History, ८. इतिहासः, पुरावृतं, पुरावृतं, पुरायृतं, पुराणेपाल्यानं, उपाल्यानं, चरित्रवर्णनं.
2 हत्तांतः, उदंतः, समाचारः, वार्ताः →ic.
—ical, a. ऐतिहासिक (की f.), पुरावृत्तः
विषयक, पौराणिक (की f.). —ically,
adv. इतिहासानुसारण. —Historian,
—Historiographer, ८. इतिहास-पुरावृत्तलेखकः-रचकः, पुराणरचकः, चरित्रलेखकः,
ऐतिहासिकः

Histrionic,-al, a. नाटकीय, रंग-नाटच-योग्य,

रंगानरूप

Hit, v. t. प्र-ह 1 P, तड् 10; आभि-ति-आ-ह्व 2 P, तुइ 6 P, व्यप् 4 P. 2 (Upon) (देवात) आ-सद् c., प्राप् 5 P, अधिगम् 1 P, लप्न 1 A; 'arrows h. a moving mark' इषयः सिध्यंति लक्ष्ये चले (S. 2). -v. i. संघट 1 A, समा-पति-हन्, अभिसं-गत् 1 P. -s. पहारः, आधातः, ताढनं, धातः. 2 दैव-घटना, संगति f., दैवं-

Hitch, e. t अह 9 U, धृ 1 U, 10, आकृष् 1 P. =c. i अह-ध्-pass. 2 Hop, q. v. =s, अंतराय:, प्रत्यृह:; See Obstacle.

Hithe, 8. घट्ट:, तरस्थानं.

Hither, adv. अत्र, इह, इतः -most, a. आसम्भतम, नेदिष्ठ, अत्यंतिकः -ward, adv. इतः, अत्र. -Hitherto, adv. अद्ययावत्, आवर्तमानकालात्, अद्याविष, एतत्कालपर्यतः

Hive, ह मधुकोषः, करंडः, छन्नकः, चषालः -v. t. मधुकोषे निधा । U or निविश् र

Hoar, a. धवल, शुभ्र, मित, श्वेत, शुक्र; See White; h.-frost ' तुषारः, अवश्यायः; See Frost.

Hoard, ८. संचयः, निचयः, निवहः, पुंजः, राज्ञः, गणः, संघः, संग्रहः, निधिः, See Multitude. =v. t. संचि 5 U, संग्रह् 9 U, समान्ह 1 P, राज्ञीकु 8 U, पुंजीकु.

Hoarse, a. रूक्ष, परुष, कर्कशं, भग्न, सगद्रवः
—ly, adv. रूक्षस्वरेण, स्वरभंगेन, सगद्रवः
—ness, s. भंगः, भेदः, रूक्षताः, स्वरभंगःरूक्षताः.

Hoary, $a \cdot$ सित, धवल, श्वत, शुक्क, गौर (री $f \cdot$), श्वस्त, 2 पिलत, पक्क-पिलत-केश

Hoax, ⁸. बंचनं-ना, प्रतारणं-णा, छलं, कपढं, विप्रलंभः. =ए · t. वंच् 10, प्र-हृ с., विप्र-लस् 1 A.

Hob, ८ वृष्ठः, ग्राम्यः, जानपदः.

Hobble, v. i. See Limp. Hobbledehoy, s. युवन m.

Hobby, ८. वियवस्तु-द्रब्यं, चिरकाम्यं, निर्वधः, अभीष्टमनोरथः, लहरी, छंदः, अभिरुचि र्रः 'h.-horse ' कीडाश्वः, कीडाद्य्यं, कीडनकं

Hobgoblin, 8. भूतः, पिशान्तः, वेतालः, राक्षसः: See Demon, Devil.

Hocus, v. t. See Hoax. -pocus, s. मंत्रतंत्रं, कुहकाः, इंद्रजालं

Hod, 8. लेपाधारः, सुधाभाजनं

Hodge-podge, हैं. संकरः, सिक्कपातः, नान:-

Hoe, s. खिनित्रं, अवदारणः, स्तंबद्गः. -v. t. खिनित्रेण खन् 1 P, भूमि भिट् 7 P, अव-द् 10.

Hog, s. बराहः, किरिः, ग्रं(स्)करः; See Boar; 'village h. 'विद्चरः, ग्राम्यः; 'h.-herd ' ज्ञुकरपालः-पोषकः; 'h.-sty' ज्ञुकरस्थानं-वासः -gish, a. ज्ञुकरोपम, ज्ञुकरीय, वाराह (ही f.), स्करग्रणविज्ञिष्ट

Hogo, 8. अति-तीक्ष्ण-स्वादः

Hog-weed, 8. शोधन्नी, पुनर्नवा, शोधजित् रि. Hoiden, 8. मगल्भा, निर्लज्जा.

Hoist, v. t. उन्नम् c. (नमयति), उद्गम् c., उन्दिस् c., उन्दिस् c., उद्यम् 1 A, उन्नी 1 P, उद्गश्रु-ह्र 1 P, उत्तलु 10, उत्था c. (उत्थापयतिः)

Hold, v. t. धू 1 P. 10, अब-लंबू 1 A, आ-दा 3 A, ब्रह् 9 U, परामृशू 6 P, हस्तेन ध or अवलं ज् $\mathbf{2}$ स्तंभ् $\mathbf{9}$ \mathbf{P} , नि-अव-उध् $\mathbf{7}$ \mathbf{U} , जा-धा 3 U; See Have. 4 (Contain) धू, परिश्रष्ट, आ-धाँ, समाविश् ७, भृ, आ-दा. 5 पा c. (पालयति), रक्ष्ये P, न त्यन्त् 1 P. 6 (As a festival) अनुष्ठा 1 P, सेव् 1 A, पा c. (पालयति), कु 8 U, सं-पद c., नि-वंहु ८., वि-धा, यथाविधि कृ, अभिनंद् ८. 7 मन् 4 A, गण् 10; See Consider, 'I h. them of no account ' का-कियती-मात्रा तेषां मत्परतः, तानहं तुणाय मन्ये वर तुर्णी-करोमि; 'h. an epinion ' मतं अवलंब् or आश्रि 1 U, मन, 'h. one's tongue' जिह्नां घू or रहा; 'h. your tongue' वाचंयमो भव, वाचं नियच्छ,तृष्णीं-जोषं-आस्य; 'h.a meeting 'सभो मिल c. or समा-हे 1 P; 'a meeting was held ' परिषद् मिलिता; ' h. in esteem ' यह मनः h. in contempt ' अवगण, अवमन, तुणीकु, नृणाय मनः, 'h. a council' सभा निमंत्र 10 A or आहे; ' h. a consultation संमंत्र, मंत्रणां कु; ' I h. you responsible' for this act 'अस्य त्वयोत्तरं दातव्यं -v. i. स्था 1 P, स्थिरीभू, सं-स्था 1 A; चिरस्था-पीभू स्थायीभू. 2 अनुबंध 9 P or pass.; सं-संबद् pass., संलग्नीभू, आलंब् 1 A. 3 विरम् 1 P, निवृत् 1 A (with abl.); आत्मानं संयम् 1 A or निग्रह, परिह् 1 P, त्यक्तः, 'hold hold!' विरम विरम, मा मा एवं, मा तावत् 4 अधीन a. भू, आश्रि, अव-आ-लंबू. 5 (As a rule) गम्, न व्यभिचर 1 P; this rule h. s everywhere सर्वगामी-अव्यभिचारी-अयं नियमः. धरणं, धृति fः, ग्रहः-हणं, अवलंबः-वर्नं, हस्तेन ग्रहण-धरणं, 'letting go the b.'

मुक्त-सस्त-इस्त, मुक्तग्रह. 2 कारा, कारागृहं, कारागार, बंधनस्थानं, गृप्ति $f \in \mathbf{3}$ आधारः.. आ-अब-लंबः-बनं, उपस्तंभः, आश्रयः- 4 दृर्वे, कोटः $\mathbf{5}$ सुद्धि m.f., चार्यः $\mathbf{6}$ आस्पद्धं, पदं, अधिकारः, वज्ञः-ज्ञं, 'red colour takes a firm h. on a white cloth' स्था थीभ वति रागः श्रुक्रपटे (P. 1.1); 'had a b on the mind of the people' स लोकस्य मन आददे (R. Iv. 8); 'the advice took no h. on (her) mind' लेभेतरं चेतसि नोपदेशः (R. vा. 66), -back, नि- वृ c., वार् 10, संह 1 P, निग्रह, विक्लपू 1 A, विचार c.; See Hesitate. -forth, हुझू c., पुरी निधा. -in, निग्रह, प्रति-संह, नि-सं-यम्. 🗝 🎁 विलंब 1 A, विक्लप् .- on, प्रवृत् c, न विरम्, न मुच् 6 P, न त्यंक्र, उद्वह 1 P, निर्वह c. -out, प्रस c., वितन् 8 U, दीर्घीकः 2 दृश् c., उपन्यस् 4 U, उपिक्षप् 6 P, उप-स्था c. (स्थापचति): (v. i.) चिरं यावत्सह 1 A or युध् 4 A or प्रतिकृ. -together, संबंध् pass., संक्ष्टिष् 4 P, संलग् 1 P -up, उसम् c. (नमयाते), उद्यम्, उ। च्छा-1 U or e., ऊध्वीकः 2 उत्तंभ्, अवष्टंभ, आ-अव-लंब्, भृ, धृ. =er, ३. धारकः, धार-यित m., ब्राहकः, धरः-आधारः- in comp. -lng, s. धरणं, ग्रहणं, &c. -a. धारिन्, धर in comp.; oft. by हस्त in comp.; 'h. a sword ' कृपाजपाणि:. -Holdfast, ग्राहकः, ग्रहणी, वंधनी, कुडुपँः. 2 दृढ-बद्ध-सृष्टिः, अमुक्तहस्तः.

विवरं, बिलं, छिद्रं, Hole, s. ŧμ, साशि(षि)रं, कुहरं, निर्वधनं, रोर्क. वपा, सुषि रिः, भ्वभं, गर्तः र्ता, अवट: (in the ground). 2 कंदर:-रं-रा, ग्रहा, गहरं, द्री, खातं (of mountains) 3 (Of garments &c. or fig.) tot. छिन्; 'a rat digs a h. and a snake uses it 'एकः परिश्रमं करोति, अन्यस्त-त्फलस्पभंक्ते; ' picking h. s (in the character &c.) of others ' छिद्रान्वे-षिन्, दोषैकदृश्, पुराभागिन्, रंधानुसारिन्; 'full of h. s ' अनेकरंध्र, यहुविवर.

Hollow, a. रिक्त-शून्य-गर्भ, अंतःशून्य, शून्यमध्य-उद्दर, उद्दराकृति, सुषिर, पुटाकार2 असार, निःसत्व, निःसार, फल्यु, शून्य. 3 मोध, निरर्थक, निष्फल. 4 असत्य, वितथ, मिश्या, in comp. 5 ग(गं)भीर, मंद्र, मंद्र- = s. (Of trees) कोदर:-रं, कोडः, निष्कुहः- 2 विवरं, गुहा, चिलं, कुहरं, अवदः, See Hole- 3 गर्भः, उद्दरं, अभ्यंतरं, कोडं- 4 खातं, खातभूः, गर्तः-तां- 5 द्री, कंद्ररः, अदिदोणी, कंद्ररू:- 6 कुहरा, प्रणाली, 'h. of the bard' पुटः, करपुटः-कोषः

'h. of the navel 'नाभिगर्ता, नाभ्यावर्तः; 'ground full of h. s' उत्स्वातिनी भूमि: (S. 1); 'natural h. 'देवस्वातं; 'h. of the ear' ऋषूभः, 'h. s in the buttocks' जधनकूपको, गर्ती. -v. t. उत्स्वन् 1 P, पुटीकु 8 U. -ness, s. झून्यता, असारता, असत्यता, &c.

Holocaust, 8. होम:.

Holy, a. पुण्य, पवित्र, परिपूत, साधु, श्रुचि, विसल, पुण्यात्मन, श्रुचित्रन, धार्मिक (की f.), धर्म-पुण्य-शील, धर्मात्मन, श्रुद्धमित; 'h. study' वेदाध्ययनं, 'h. wisdom' ब्रह्मज्ञानं, 'h. writing' श्रुतिः, वेदाः, निगमः; 'h. land' पुण्यभूमिः; 'h. place of pilgrimage'तीर्थ, क्षेत्रं, पुण्यस्थानंतिर्थ. =!y, adv. पुण्यं, पवित्रतया, श्रुचित्तत्, -ness, अ. पत्रित्रता, पुण्यता, श्रुचित्तत्, वेसल्यं, पुण्यशीलता, धार्मिकत्वं, 'his or her h.' भगवान, भगवती. -Holiday, अ. पुण्याहं, पुण्यदिनं 2 अनध्यायः, अनध्याय-दिवसः महोत्सवः 3 उत्सवः, पर्वत् 4, उद्धर्षः, उत्सव-उद्धर्ष-दिनं; 'h. people' यात्राजनः.

Homage, s. नमस्कारः, अभिवंदनं, प्रणामः, प्रणाति f., पूजा, अन्वनं, उपासना, प्रणिपातः, सेवांजिलः; सेवा, आदरः, प्रशुभक्ति f., ' $P^{n}y$ or do h.' प्रणस् 1 P, वह 1 A, प्रणिपत

1 P; See Bow.

Home, 8. गृहं, वासः, वासस्थानं-भूमि f.,स्वगृहं. ∓व or निज-गेहं-देश:-वास:-स्थानं-भवनं : See House; 'devoted to h.' गृहास काचित्र. -adv. गृहं, गृहं प्रति; 'the words went h. to his heart' तद्वचः तस्य हृदयममस्प्रिशतः 'touching h.' मर्मस्पृश-भिद्; ' goes h. to me ' मामेव लक्षीकरोति (S. 7); ' h. -born ' गृहजात; ' h.-bound ' गृहगामिन्; 'h.-bred 'गृहज्-जात, गृह्य; 'h.-made ' गृहनिर्मित, गृहोत्पन्न; 'b.-sick' गृहविरहार्त; -stead' गृहं, वासः; वेश्मभूः, h. stall, वास्तु m.n. -less, a निरालय, निराश्रय, नि-र्गह. -ly, a. गृहा, गृहज. 2 ग्राम्य,ग्रामीण-य, अज्ञिष्ट, प्राकृत, असम्य, अश्र्तील, असंस्कृतः -adv. ग्राम्यवत्, असम्यतया, अशिष्टप्रकारेण. =ward, adv. गृहाभिसुखं, अभिगृहं.

Homicide, 8. नृहत्या, मनुष्यवधः. 2 (Person) मनुष्यधातिन कः, नृहेतृ कः, मनुष्यधातकः. -बो, व नृषातिन्.

Homily, हः धर्मदाक्यं.

Homogeneal, Homogeneous, a. समान-जाति-जातीय,स-एक-जाति, सवर्ण, एक-स-धर्मन, समान-भाव, एक-स-जातीय; ' h. vowels 'सवर्णा:

Homologous, a. तुल्य-सम-परिमाण. Homonym, भिकार्थ: जब्द:; 'a collection of b. s 'भिकार्थवर्ग: -ous, a. भिकार्थ, अनेकार्थ. Hone, ८. ज्ञाण:, ज्ञाणाइमन् 👊.

Honest, a. श्रुचि,ऋजु,सरल,अमाथिन, दक्षिण. अकुटिल, अजिह्म, शुद्धमति-भाव, शृद्धात्मन्, अकपट, निष्कपट, निर्धाज, निष्येलीक, अ-व्याज, विमलात्मन्, **दं**भहीन, न्याय्य,न्याय्या-चार, सञ्चारित, न्यायवर्तिन, साधुवृत्त-शील, साधु, प्रांजल, सत्यवृत्त, सत्यशील, सत्य-वार्टिन् 2 अवितथ, सत्य, अकृत्रिम,अकृतकः See Frank also; ' h. gains ' न्यायाजितं: 'h. statement' निर्द्याजं वचनं. -ly, adv. सरलं, न्यायेन, न्यायतः, ञुचितया, निष्कपटं, निर्व्याजं, अमायया, निर्व्यतीकं. 🗝, 🎋 👊-चिता, आर्जवं, निष्कापटचं, सारत्यं, अकी-टिल्यं, दाक्षिण्यं, अमाया, अकपट, अव्याजः, शुद्धभावः, वैमल्यं, निर्व्यलीकता, अजिह्मता, सत्यता, अकृतकता; 'h. is the best policy 'भावशुद्धिः एव साधिष्ठा आचार-सरणिः, सारल्यं सत्तमो मार्गः.

Honey, s. मधु n., भौदं, माश्विकं, सारपं; 'h. of flowers' पुष्पासवं, पुष्परसः-सारः, कुसुममधु; 'h.-bee' मधुमाश्विका, सरघा; 'h.-comb' मधुकोज्ञः, करंडः; 'h.-moon' आनंदमासः; 'h.-tongued' मधुरभाषिन, मधुरवाच्. =v. t. मधुरोज्ञ 8 U. =v. t. उप-लल् 10; See Fawn. =ed, a. मधुमधुर, सुधा-स्यदिन, मधुर

Honor, v. t. पूज्र 10 अर्च 1 P, 10, मन् c., संभू c., सत्कृ 8 U, पुरस्कृ, महु 1 P, 10, आद 6 A. 2 सेव् 1 A, श्रु desid. (ग्रुश्रूष-ते), आराष्ट; 'h. ed the invitation' निमंत्रणमाद्रियतः सगौरवं स्वीचकार. 3 अनुग्रह 9 P, प्रसद् 1 P (with loc). =s. मानः, समानः,पूजा,अर्चनं, अर्हणा, संभावना, आदरः, सत्कारः. 2 सेवा, शुश्रूषा, आराधनं. $oldsymbol{3}$ रहेवाति $f\cdot$, कीर्ति $f\cdot$, यशस् $u\cdot$, प्रतिष्ठा, गी-रवं, प्रतिपत्ति f., उत्कर्षः, उत्कृष्ट-प्रधान-पदं, उन्नति 🎶 कुलीनता, आभिजात्यं, प्राधान्यं, श्रेष्ठत्वं: ' your or his h. ' अत्र-तत्र-भवान: भवत. -able, a. पूज्य, मान्य, माननीय, पू-जाई, आदरणीय. 2 सु-प्र-वि-ख्यात, विश्वत, सुप्रसिद्ध, प्रतिपत्तिमत्,महायहास् 3 यशस्कर-कीर्तिकर (री f_{\cdot}), प्रतिष्ठावह, श्रुाघ्य, प्रश्न-स्य, मानद्, गौरवान्वितः 4 कुलीन, अभिजात. महाकुल, उदारिचत्त-चरित; See Nobie. 5 श्चि, न्याय्याचार, सञ्चरित, साधुवृत्त, पु-ण्यात्मन्, शुचिवतः See Honest. -ary, a. मानद, कीर्तिकर, यशस्कर, प्रशस्य. 2 अलाभ-कर, मानमात्रदायिन -Honorably, adv. समानं, सगौरवं, श्लाच्यप्रकारेण, पर्शसापूर्व, सुयशसा, प्रतिष्ठापूर्वे 2 शुचिवत्, धार्मिकतया. ऋजतया, सरलतया, न्यायतः.

Honorarium, ६. दक्षिणाः

ifood, s. कणा-णः, फटा, स्फोटा; 'expands the h. 'फणां कुरसे (S. 6); 'expanded

 \mathbf{b} . t ओग:- $\mathbf{2}$ फणाकृति शिरस्कं. -v. t. शिर- बांचन पिघा $\mathbf{3}$ \mathbf{U} or प्रावृ $\mathbf{5}$ \mathbf{U} .

Hoodwink, v. t. (. नयने) बद्धेण पिधा 3 U or आच्छद् 10 or आबु 5 U.

Hoof, क. खुर:, शफ:-फं, क्षुर:, विंख:, निघृष्व:.
-€d, a. खुरिन, खुर्युक्त, शफ्युक्त

Hook, s. आकर्षणी, ग्रहणी, धरणी; 'fish-h.'
बहिइं-झा-झी, मत्स्यवधनी; 'h. for elephants' अंदु झः, श्रु(स्)णि f. =e.t. पहिझेन धृ 1 P or ग्रह 9 U. =ed, u. चक्रः कुटिल, कुंचित, अंदु झाकार, जिह्ना; See Crooked.

Hoop, 8. चकं, बलय:-यं 2 कीडाचकं. =v. t. लोहबलये: युक्त 10. 2 उचे: युक्त 10.

Hoot, % पु(पू)त्कारः. 2 धिक्कारः, उचैः अमझंसा-रूचनं, दीर्घषांषः. = v. i. पूरकारस्वं कु 8 U, उचैः आरह् 1 P or पृष् 10, दीर्घं क 2 P; 'h. at ' उचैः अवज्ञां-धिकारं-सूच् 10. Hop, v. i. हु 1 A, वल्म् 1 U, एकपादेन दृह् 4 P. = s. हतं, वाल्मतं, हवः, एकपादेन दृह्यं-

Hope, $v \in t$ आशंस् 1 A, उत्-प्रति-अप-इंक्स् 1 A, स्पृह 10, पत्याकांध् 1 P, वांछ 1 P, आक्षां घु or बहु 1 P; in implied questions, gen. ex. by अपि, कञ्चित or अपि नाम; 'I h. this lotus leaf breeze pleases you 'अपि सुखायतं ते नलिनीपत्र-बात: (S-3); आपि नाम रामभद्र: पुनरपीदं बनमलंक र्यात् (U.2), कञ्चिन्यगीणामनघा प्रस्ति: (R. v. 7): 'Ih. not' न खल: न **ख**श्च तामभिक्कद्धो गुरुः (₹ -3) 'I h. the preceptor did not get angry with her'; 'I scarcely h. ed to see you here ' = स्ततु में आसीदाशंसा यदत्र भवंतं प्रेक्षिण्ये. 🗝 अशा प्रत्याज्ञा, आज्ञंसा, आक्रांक्षा, अ-पेका, प्रतीक्षा, उदीक्षणं; स्पृहा, मनोरथः, बांछा, इच्छा, आज्ञाबंध: 2 (Giving h.) आश्वासनं, आश्वासः ; having h. a fulfilled ' पूर्णांश; 'a'vain h. 'वृथाभि-लाव:, मोघाशा, 'h.-ing against h.' लाषः, मोघाशा, अतीव दूरापेतं. -ful, a आज्ञान्वित, आशाबत्, अःशायुक्त, आशाबद्ध, युह्यालु, अपेक्षिन् सप्रत्याञ्च, आज्ञाविष्ट. 2 (Giving hopes) आज्ञाजनम (नी f.), आज्ञाकारिन् -fully, adv. सार्शसं, सप्रत्यार्श. -less, निराञ, आझातीत, आझाहीन, इताझ, त्यक्ताश, निरपेक्ष. -lessly, ade. नेराइया ह, सनराइय.

Hora, s. सुहुर्तः, घटिकाः -al,-ary, a. मोह-ातक (की f.).

Horde, 8. महान् गण:, बृहत्संघः, महीघः, स्तोम:, See Multitude.

भागः । अवित्रं, दिङ्गंडलं, दिक्यकं, अंगरोतः, चर्का, मंडलं, ' the eastern h.' प्राची रेंद्री-हिक्, प्राची रूंलं. 'Ilorizontal,

a. सम, दिगंतसम, अनुप्रस्थ; 'h. plane' समभूभागः, समा भूमिः. -ly, adv. समं, अनुप्रस्थं.

Horn, ६ हांगं, विषाण:-णं, क्रूणिका; 'h. of a buffaio' गवलं. 2 काहल:-ला, शंखः 3 चंद्राग्रं, चंद्रशिखा--ed, यः हांगिन, विषा-णिन, हांगयुक्त-विशिष्ट. 2 हांगाकार, हांग कृति. -y, य. शांगं (गीं ति.). 2 कठिन; See hard.

Hornet, ह. वरटा, बृहदंडोल:

Horologue, 8. घटी, कालमापनयंत्रं.

Horoscope, ह. जन्मपत्रिका, जन्मपत्रं, जन्म-योगपत्रं.

Horror, ह. त्रासः, संत्रासः, साध्वसं, भयकंपः, भयसंहर्षः 2 वीभत्सता, रोद्रता, घोरता, भरतं, न्यानक, भीषमं, भीषणं. -Horrific, तः भीषणं, उग्र, भयानक, भयावहः. -Horrid, Horrible, तः घोर, दारुणं, भीम, भयानक, उग्र, भीषणं, कराल, विकट्, Sec. Fearful. -ly, adv. घोरं, दारुणं, रोदं, उग्रतया; वीभत्सतयाः. -Horrify, रादं, उग्रतया; वीभत्सतयाः. -Horrify, रादं, निराष्ट्रीस्त, प्र. रादं, संत्रस्त, भयसंहष्ट-

Horripilate, v. t. पुलक्षयति-कंटकयति-रामा-चयति (D), रोमाणि उद्गम् c. or उद्ग-दृष् c. =ed, a. पुलकित, कंटकित, सपुलक, रोमाचित =ion, श. पुलकः, रोमाचः, रोम-हर्षः-र्षणं, रोमोद्रमः-दृतत्वं, पुलकोन्द्रेदः, उद्ध-र्षणं.

Horse, क अश्वः, तुरगः, तुरगः-गमः, हयः, सप्तिः, वाजिन् कः, वाहः, अवन् कः, घोटकः, बीति:; गंधर्व:, सैंधव:; 'a well-bred h. आजानेयः, कुलीनः, भूमिरक्षकः, सिंधुवारः, 'a well-trained.h.' साधुवाहिन ... विनीतः; 'a white h. 'कर्क:, 'a. bay h. 'उ-कनाइ:, कियाइ:; 'a fleet b.' जवन:, जवा-धिक:: 'a pack b.' पृष्ठचः,स्थौरिन् ... स्थोरि-न m.; 'a h. for a sacrifice' ययु:, अश्वमे-धीय:; 'a chariot-h. ' रध्य:; ' h. 's pace ' गति:, धारा: (namely) आस्कंदितं ' full gellop '; धो(धौ)रितकं, धोरितं ' trot or ambling '; रेचितं ' cantering '; वल्गितं 'vaulting'; wat 'bounding or capering'; 'h.'s nose' घोणा,पोध:-धं; 'b.s' lail' पुच्छ:-च्छं, लूमं, लांग्लं; 'h.'s tail hair' बालधिः. बालहस्तः; 'a number of h. s 'आव्हं, अश्वीयं; 'relating to a h.' अश्वीय, आश्विक (की f.); 'h. soldiers 'आश्वं, आश्विक, अश्वारोहगणः; ' h back अश्व-प्रष्ठं, 'go on h.-back ' अध्वेन गम् or चर् î P; : going on h.-back ' तुरंगवायिन, साविन: 'h.-bean' सुदूः, माषः, शिंखा; h.-breaking ' अश्वशिक्षा-समनं-विनयः: ' h_-breaker ' अम्बविनेतृ m.-शिक्षकः; 'h.-

dealer' अश्वन्यापारिन् ..., हयज्ञः, 'h.-driving ' अश्वसारथ्यं, रधवाहनकी शर्लः, 'h.-laugh 'अहहासः, अतिहासः, अतिहासितं, आच्छुरितं, 'h.-man ' अश्वारोहः, तुरंगस्थः, सादिन् ...,तुरागिन् ...,हराष्ट्रः,अश्वास्टः,'h.-manship ' अश्वारोहणकी शर्ल-विद्या, अश्वाद्यं, 'h.-trappings ' आदानं, अश्वारिष्टोमः, अश्वारात्यं, 'h.-whip ' कशा, अश्वादां नी, प्रतिष्कवः नःः, चर्मदंडः; (v. t.) कशया तस्तृ 10 or प्रन्दु 1 P.

Hortation, See Exhortation.

Horticulture, ह उद्यानिवद्या, उद्यानपालनं.

Hose, s. आणे पादत्राणं -Hosier, s. और्ण-

पाद्यविकायिन 🎹

Hospitable, a आतिथेय (यी f), सत्कार-शील, अतिथिपूजक, आतिथ्यकारिन. -Hospitably, adv साद्दं, सपश्चयं, सबहु-मानं, आतिथेयसत्कारेण, सत्कार-आतिथ्य-पूर्व, 'to receive h.' सत्कु 8 U, पूज्र 10, स-भू c.

Hospital, ह. आतुरशाला, रुग्णागारं, आरोग्य-

चिकित्सा-शाला, रजोपायशाला.

Hostel, Hostelry, ह. पश्चिकाश्रमः, उत्तरण-

गृहं-ज्ञाला•

Hostile, a. विषक्ष, बिरुद्ध, बैरिन, प्रत्यार्थन, प्रतिकूल, विपरीत, बिद्देषिन, अहित, प्रतिरोध्य 'a h. invasion' राष्ट्रिषयः, शहिरा, राष्ट्रयानं; 'to be h.' विरुद्ध 7 U, द्विष्द् 2 U; पर्यवस्था 1 A, प्रतिकूलयति-बैरायने (D.), विपक्षी-प्रत्यर्थी-पू. -ly, adv. राष्ट्रवत, विपक्षवत्. -ity, श. विपक्षता, वैरं, राष्ट्रता, वैरभावः, विरोधः, प्रतिद्वंद्धं, विद्वेषः; 'in a state of constant h.' सदावद्धवेर a.; 'natural h' स्वभाव-जाति-वैरं, राश्वतिकः विरोधः. 2 विग्रहः, युद्धं, संग्रामः, युद्धभावः

Hostler, ८ अश्वपालकः.

Hot, a. उच्जा, आतपाक्रांत, आतपवत, तत, सं-उत्-तत, सोच्जा; पखर, उग्र, तिग्म, चंड, खर, ताब, तीक्ष्ण. 2 ग्रीच्म, नेदाच (धी f), घर्म in comp. 3 शीम-म्लभ-कोपिन, कोपिन, सरं-भिन. 4 साहासिन, तीक्ष्णकर्मन, 'h. weather or season 'ग्रीच्मः, निदाधः, धर्म-ग्रीच्म-उच्ज- कालः; 'to make h. 'तप् c.; 'to be h. 'तप् 1 P, 4 A, उच्छीभू; 'h.-bed 'उच्छा-स्थलं, (fig.) क्षेत्रं ; h.-blooded or -headed 'चंडमकृति-शील, संरंभिन, शीम-कोपिन, उत्तम, उचंड, तीक्ष्णकर्मन, साहासि-क, साहसिन. -ly, adv. तीक्ष्णं, तीव्रं, उचंडं, उग्रं, उच्छां; सोत्तापं, व्यवं, सोत्साहं, सोत्तां -ness, 8. उच्छाता, तापः, प्रकरता, उग्रता, चंडता, तिग्मता, औष्ट्यं, निवाषः, धर्मता 2 उत्तापः, तीक्ष्णता, संरंभः, व्यवता; 'h. of temper' शीवकोपित्वं, चंडता.

Hotch-potch, 8. प्रकीणकं, नानाशाकादिसं-भिम्नणं-

Hotel, ८ पथिकाश्रमः, भोजनगहं-

Hotspur, s. संरंभिन् m., साहसिक:.

Hough, 8. जंबास्थिशिरा.

Hound, ह. विश्वकदुः, मृगदंशकः, आखोटिकः, मृगयाकुक्त्रः.

Hour, 8. घटी, घटिका, नाडिका; 'h.-drum ' नाडिकाविच्छेदपटहः 2 (II. 8) कालः; 'at all h. 8' सदा, सर्वदा; 'in an evil h.' अधुभे लग्ने-मुहुते; 'an h. and a half.' अध्यामः नाष्ट्रकः वर्षेषः

Houri, 8. दिष्यांगना, स्वर्गकन्या, दिष्ययोषित. House, ह. गृहं, गेहं, अ(आ)गारं, सदनं, वेश्म-न-सबन् गः, निकेतनं, मंदिरं, वासः, आ-नि-वासः, भवनं, आयतनं, नि-आ-लयः, ओकस्-धामन n, वसति f, निवासस्थानं, आवसधः, उद्वसितं, निकाय्यः, निशांतं, व(प)स्त्यं: 'body of a he' गर्भागारं, वासगृष्टं. 2 कुलं, अन्वयः, वंशः. 3 गृहजनः, कुदुंबं, परिवारः: 'h.-breaker' कुडचच्छोदिन m., भित्ति-संधि-चौरः, कपाटझः, गृहभेदकः, 'h.-dog' गृहकुक्करः, 'h.-door' गृहद्वारं, 'h.-hold' परिवारः, कुदुंबं-बकं, परिजनः, गृहपरिजनः, परिवार:: (a.) गृह्य, ex. by गृह in comp.; 'b.-hold duties' गृहकार्याणि, गृहाचाराः; 'h.-hold:gods 'कुलदेवताः; 'h.-holder गृहिन् m., गृहस्थः, गृहपतिः, गृहमेधिन् m., कुटुंबिन् m., गेहिन् m.; 'h.-hold stuff' गृहोपस्कारः, गृहसामग्री; 'h.-keeper ' गृहावक्षक: (-िक्षका f.); 'h.-keeping ' गृहच्यापार:-कार्य-कर्मन् n. 'h.-maid' दासी गृहदासी-मार्जनी; 'h,-room' वासस्थानं. वेश्मन् n.'h.-warming' गृहभवेशः; 'b.-wife' गृहिणी, गेहिनी, गृहकार्यकुशला-दक्षा, गृह-मेधिनी: 'b.-wifery ' गृहकार्यक्रशलता-ने-पुण्यं, गृह्यर्भानुष्ठानं, परिमितन्ययः. -less, α. गृहहीन-जून्य, निराह्मय, अज्ञरण, निराश्रय. निगंह•

Housing, ३. परिस्तो(हो)मः, सज्जा, कल्पना, कुशः, आस्तरः, प्रसाधनं.

Hovel, क उटज:-जं कटीर:, कटी, पर्णशाला,

Hover, v. i. परित: विसूप 1 P or ही 1 A, आकाशे ब्यावृत् 1 A or विसुप् or विचल 1 P, परिभ्रम् 1, 4 P; 'h. about' मंडले चर् 1P, (दीपस्योपरि मंडले चराँते Mr. 3); मंडलाकारेण अम् 2 (fig.) विशंक 1 A, विक्रूप 1 A, विचा c. -ing, 8. परिभ्रमणं:

मंडलावा ति /

How, ado. कथं, केन प्रकारेण-रूपेण 2 कियत् (in 'how long, '' how far'); 'h. much ' कियत; ' h. many ' कति (pl.); 'h. long 'कियिद्यारं, कियंतं कार्लं; 'h. many kinds ' कतिविधाः; 'h. maoy times 'कतिकृत्वः; 'h. now ' नजु, नजु भो:: 'h. far ' कियहरं, कियहवधि; much more-less ' किसत, कि प्रनः, किस: 'h. else 'энч fan; with adj. ex. by अही: ' h. pleasing ' अहो मधुरं; अहो पापं, &c.

Howdah, अ. वरंडक:.

However, Howsoever, adv. प्रात्या. येनकेन प्रकारेण: (with adj.) by अपि. or by any with imp of verb; 'h. industrious a man may be' दीर्घन्यवसायोपि नरः, करोत नाम व्यवसायं नरः (H. 2). -conj. (Howbeit) किंतु, अपि तु, तु, परंत, तथािा, प्रनः.

Howl, v. i. आकंद्र 1 1, उत्क्रुश् 1 P, उन्ने: रस-रइ 1 P, गर्ज 1 P, दीर्घ वि-६ 2 P, रे 1 P. -s., -ing, s. उत्क्रोश:- शनं, आर्क-दनं, दीर्घरतं, आरटनं, र(रा)वः, दीर्घरवः. गर्जनं, रसितं: 'h. of dogs' भवणं, बुकानं,

Hub, क नाभि / 2 तसकः. 3 लक्ष्यं, शरव्यं. Hubbub, 3. कोलाइल:, कलकल:; तुसुलं, तुमुलरवः- नादः, संकीर्णनादः

Hucklebone, 8. श्रीण्यस्थि ग.

Huckster, ह. शुद्रपण्यविकायिन-विकेतृ m.

-v. i. श्रद्भपण्यामि विक्ति १ A.

Huddle, v. t. पिंडीकु 8 U, संकु 6 P, संमिश्र 10, संक्लीक, संविंडपति (D.). 2 संक्षप c.; ससंभ्रमं वि-धा 3 U or कृ. 🗝 i. संकुलीभू 1 P, शंभिश्री-संकरी-भू, संकु pass., विंहीभू. -8. संकृतं, संकरः, संक्षोभः, संकीर्णताः

Hue, ह. रागः, रंगः, वर्णः, छाया, छवि f. 2 आक्रोशः: 'h. and cry ' कलकलः, कौला-

हलः, जनस्यः, संद्वति fः

Huff, v. t. विस्तृ c., श्वि c., वृष् c., 2 सदर्प निर्भर्त्स or तर्क 10 A. 🗝 i. श्वि 1 P. स्काय 1 A, बूध 1 A. 2 दूप 4 P, विकत्य 1 A, प्रगरुभ 1 A. - 8. कोपः, रोवः, संरंभः; See Anger. 2 दर्प:, ओद्धरपं, निर्भरसेनं. 3 उद्धतः, दुर्पाध्मातः, दांभिकः, विकत्थनः. 🗝 🗸 8. दांभिकः, ञूरंमस्यः, विकत्यनः. -ish, a Angry, Arrogant, q. v.

Hug, v. t. आलिंग् 1 P. आ-सं-िक्स 4 P. परिष्यं वा A, बाहुभ्यां पीद्ध 10: See Clasp. - आश्रदेष:, परिष्वंग:, आलिंगनं, उपगृहनं.

Huge, a. महत्, बृहत्, स्थूल, त्रिशाल, विपुल, गुरु, बृहत्परिमाण, अतिमहत्-बृहत्. (In body) स्थल-काय-देह, बहच्छरीर, महा-काय, विपुलांग (गीf). -I \mathbf{y} , adv आति-महत्, अत्यंतं, अतिमात्रं. -ness, अति-**ब्रहत्त्वं, स्थलता, विशाल**ता

Hulk, 8. जीर्णनीका.

Hull, 8. (पोतस्य) स्थूलभागः. 2 पुटः-दं, कोशः-षः, स्वस्य 💤 आवेष्टनं, (of grain).

Hum, v. i गुज्र 1 P, वि-, र 2 P, हुई 8 U, अस्पप्ट निस्वन 1 P or ध्वन 1 P. -8. -ming, ८. गुंजनं, गुंजितं, कलरव:-स्वर:, वि-, -स्तं-रावः, झंकारः, हुंकारः, हुंकुतं, अस्पष्ट-ध्वनि:-निस्वन:-नादः, कलकलः

Human, a. मानुष (बी f.), बौरबेय (बी f.), मनुष्यजातीय, मानवीय-म, gen. ex. by मन्द्रप् or नर in comp.: 'in h. accenta' मनुष्यवाचाः ' uttered h. acconts ' मानुषीं गिरमुदीरयामासः; 'h. nature' भानुष्यकं, पुरुषत्वं, नरस्त्रभाव:: 'h. form' मानुषी तनुः, नरस्पं; ' a u. brute ' नरपञ्चः: 'h. kind' मनुष्य-वृ-जाति f.. मनुष्यवर्गः. -izz, v. t. वि-नी 1 P, शिष्टा बारं-सम्परीतिं शिक्ष c. or शास 2 P. -ly, adv. नरवत. a. द्यालु, मानुव्यकारेण. -Humane, कृपाल, सदय, परहितकाम, परोपकारशील, अनुकंपिन, करुगा-द्या-शील, द्यादत्, कर्-णार्द्र, दयार्द्र, परहितापन, आपषा दीन-अनु-कंपिन: See Kind. -ity, s. द्या, कडणा, कृपा, द्यालुता, आपस्नानुकंपा, दीनवात्सल्यं, द्याशीलता, परहितेच्छा 2 मानुद्यं-दयकं. मनुष्यता, मानुषता, मानवत्व. 3 मनुष्या:, मनुष्यवर्गः-जातिः. -ly, adv. सदयं, स-

करुणं, परहितेच्छया, सानुकंपं. Humble, a. नीच, अपकृष्ट, अधम. 2 शुद्र, अल्पमति. 3 (In good sense) नम्र. वि-नीत, निरभिमान, विनत, साविनय, निरहंकार, अनुद्धत, दर्प-गर्व-अभिमान-हीन ० राहित. नम-चेतस्, विनयिन्, विनयशील-शृत्ति. ४ निःस्व, दरिद्र, दीन, दुर्गत, निर्धन, आपन्न; 'in h. days ' आपत्समये, दरिदावस्थायां, आपदि: ' the friends of h. days ' आपत्कालीन-मित्राणि; 'to cat h. pie' मानं पृष्ठे का 8 U. =v. t. अव-नम् c. (नमयति), प्रह्नयति (D.), (सपिट विवय: महायति मां U. 6); अभि-परा-भू 1 P, दर्प-गर्व-भंडर 7 P or g 1 P, नि-अव-पत् c., अप-कृष् 1 P, नम्रीकृ: 'thus completely h. ing the kings ' sin trail

14

शिराम वामपादमाधाय (R. vii. 70); 'h.- ' bee ' अमरः; See Bee. -ed, त. अभिभूत. भव्रदर्व, आसं गर्व-गंध, हतगर्व: आनत, नम्री-कृत, पातित, अपकृष्ट. =ing, ध. दर्प-मान-भंगः. अभिभव: -ness, & नीखता, अपकृष्टता, बुद्दताः 2 विनयः, नम्रता, अनहंकारः, अन-भिमान:, अगर्व:, निरभिमानता, नम्रशीलता ulletHumbly, adv. नीचेः, धुद्दतया, कृपणंullet 2 मुचिनयं, नम्रतया, नम्रं, निर्मिमानं, गर्ने विना, अनुद्धतं, नम्रचेतसाः.

Humbug, v. t. प्रतृ c., तंच् 10; See Cheat. -> प्रतारणं-जा, वंचना, कपटः टं,

Humdrum, a. विरम, जह, मंद्र, फल्गु. -8. महः, स्थलधीः.

Humerus, 8. प्रगंद:.

Humid, α.आई, क्रिज, उन्न, सरस, तिमित. =ity- ३. आईता, क्रेदः, तेमः, सरसता.

Humiliate, v. t गर्ने ह 1 P or भेज 7 P, अभिभू 1 P, अपकृष् 1 P; See Humble. -lng, a. दर्प-नान-हर. -ion, अ. गर्व-दर्प-भंगः, अवमानना, मानभंगः-हानि $f\cdot$, अभिभवः, अएकर्षः; दमनं; नियमनं.

Humility, 8. विनयः, शालीनता, अगर्वः, अदर्पः, नम्रता, अनभिमानः, अनहंकारः,

अमोद्धरयं -

Humour, 8. भावः, वृत्ति र्र., मनोब्नुत्तिः, स्व-भावः, शीलः-लं, प्रकृति f.; 'good h.' मजावः, सुशीलता, मोजन्यं, 'bad h.' वक्रभावः, दुःशीलं, 'joyous h.' आनंद वृत्तिः 2 छदः, छदस् गः मनालील्यं, बुद्धि-चापत्यं, तहरी, चित्ततरंगः, चापलं. 3 क्रोदः, तेमः, आर्द्रताः, स्नेहः, जलावसेकः. 4 रसः, जलं, धातुः (of the body); ' disorder of the three h. s' दोषत्रयं, त्रिदोषं 5 बेह्याध्यं, रसिकता, रसः, सारस्यं, वैचित्र्यं. -v. t. (a person) चित्तवृत्तिं अदुवृत् 1 A, अहं तावत्स्वामिनश्चित्तवृक्तिमनुवर्तिण्ये S. 2), हारेन or हार: (दं) अनुवृत्, भावं अनुवृत् 4 À or अनुप्र-विद्या 6 P; (inclinations) अनुदृत, अनुरुष, अनुप्र-विशू. 2 अनुरंब्द् C., संतुष् ८., आराध् ८., प्र-सङ् ८., भक्द 1 U, उपलल् 10, उपन्छंड् 10. -ing, ह. अस-वर्तनं, अनुराधः, छंदोनुवृत्तिः, भावानुपवेशः-चंडर, क वहाँसिकः, हासकरः, विदूषकः, भंडः, परिहासक्तीलः, नर्मसम्बद्धः. 2 रसज्ञः -ous, a. given (f) f.), fविनादिन, सरस, रसवत्, रसिक, हास्य, परि-हामशील; विनोदनशील; oft. by परिहास or नर्म in comp.; 'a h. speech' परि-हासः, परिहासजिएतं, नर्मालापः, नर्मभाषितं. -ously, ado. सरसं, विनोदार्थ, परिहास-पूर्व. -some, यः वक्रभाव-शील, दुःशील, बुध्यकृति. 2 चलचित्त, लालमति, चलपकृति-भाष: See Fickle.

Hump, s. कडुद f., कडुद:-दं (fig. also), अंसकटः (of bulls); गहुः, स्यग्रः; 'having a h.' ककुसत्, ककुसिन्; 'h.-backed कुरज, गडुल-र, कुरजक, वक्रपृष्ट, न्युरजः Hunch, 8. गहु:. 2 विंह:. -ए. र. अरत्निमा तह

10 or प्रह: 'h.-backed' Hump-backed. 'a. v.

Hundred, a. शतं: शतसंख्यक; 'by h. s' शतशः: 'in h. ways ' शतधा: 'h. fold ' इतिशुण a.; 'the life of man extends to h. years ' झतायुर्वे पुरुष: -8. झतं. -th, 8. शततम (मी f.).

Hunger, s. क्षुधा, क्षुप्f-, बुभुक्षा, जिबस्सा, अज्ञानाया, अज्ञानायितं; ' b.-starved क्षत्काम, क्षुधावसन्त. =c. i. क्षूप् 4 P, (with dat.), भुल desid. (मुभुक्ति-ते). 2 Long, q. v. -Hungry, a. श्राधित, क्षुधादित, क्षुत्पीडित, क्षुधातं, ध्रधातर. जिघत्सु, जिवत्सु, **बुभुधु,** क्षुधान्याकुल, **बुभुक्षि**त, अ**न्ना**र्थिन, अज्ञनाथित; 'h. and thirsty ' श्चत्पिपासित. 2 अवसन्त, श्लीण, श्लाम, कुझः Hunks, s. See Miser.

Hunt, v. मृग् 10 A, मृग्यां कु 8 U, (मृग्या-यां) अनुधाद् 1 P, अनुसू 1 P, अनुवृत् 1 A, अनुबंध $9 \text{ P. } \mathbf{2}$ आन्विध 4 P. निरूप 10. -s., -ing, s. मृगया, आखेट:, मृगव्यं,आंच्छोदनं, पापद्धि / 2 अनुसरणं, अन्वेषणं, मार्गणं, अनुधावनं; लाभेच्छा, लिप्सा; ' h.-dress मृगयावषः, 'h.-dog' विश्वकदः, मृगयाक-क्कर:. -er, Huntsman, ह. च्योध:, खुब्धक:, मृगयुः, आखेटकः, मृगवधाजीवः; जीवांतकः; शाकुनिक: (of birds); वागुरिक:, जालिक: (with nets).

Hurdle, 8. काष्ट्रावरणं.

Hurl, v. t. (तरसा-सवेगं) क्षिप 6 P, वि-सुख्य-सुख् 6 P, प्रास्त् 4 U, ईद् c., प्रेष्ट्र c., प्रद्व 1 P; 'h. down 'नि अव-पत् ः, अव-भ्रेत्रा ः, अधः-क्षिप. - ह. क्षेप:-पणं, पातनं. 2 तमुलं, कोला-इल:. -ing, s. क्षेपणं; 'h. of stones ' शिलावर्ष:-आसार:.

Hurly-burly, ह. तुमुलं, कोलाइल:, तुमुल-रवः. कलकलः.

Hurrah, interj. जय or हर्ष-निस्वन:-शब्द:-

Hurricane, ह. प्रकृपनः, महाबातः, अतिबातः, प्रभंजनः, वात्या, प्रचंडवातः, वेगानिरुः, वा-ताली,करयावेगः, चक्रवातः, जवानिलः, झंझा-वात: (with showers).

Hurry, v. i. हवर 1 A, कीर्घ गम् 1 P, स-संभ्रमं गम्. -v. t. त्वर् c. (त्वरयति). 2 सत्वरं आकृष् 1 Por प्रशुद् 6 P, or प्रेरू ८-; ज्ञी श्रं सं-नि:-पद C or वि-धा 3 U or साध 5 P. =8. त्वरा, संभ्रमः, रभस् n., रभसः, व्यवता, वेगः, आकुलस्वं, आ-स-वेगः, स्वरित्तगति ʃ : 'why are you in such a h. ' किमसि

संभ्रतिष (U.3); 'in a h.' संभ्रात, ब्या-कुल, ब्यम. -ed, a. त्वरित, शीभ; 'a h. speech' निरस्तं वन्तः, त्वरितोदितं. -edly, adv. शीमं, त्वरितं, सत्वरं, संभ्रमं, सरभरं, ब्यां

Hurt, v. t. क्षि 5 P, तुद् 6 P, हिंस् 7 P, अर्द्ध 1 P or c., बाष् 1 A, व्यष् c. (व्यथयति), दुद्द 4 P, क्षण् 8 P, पीड् 10, अपकु 8 U, विप्र-कु, दु 5 P: 'does not h. one's reputation' यशः न क्षिणोति (R. 11. 40). असं, हिंसा, अपकारः, अपकृति ∫., बाधा, पीडा, व्यथा- 2 अपायः, क्षानि ∫., नाशः. -ful, a. पीडाकर (f f), अपायावह, हिंसात्मक, वाधक, अपकारिन, अहित-हानिक्षति-कर. 2 हिंस, धातुक, शरार. -fully, adv. हिंसापूर्व, सापकारं- -less, a. अक्षत. 2 अहिंस, अनपकारिन, अनुप्रविचन.

Hurtle, v. i. संघह 1 A, अभिसं-पत् 1 P. 2 सरभसं निष्कस् 1 U, 4 P or निर्गस् 1 P. 3 Echo, q. v.

Husband, 8. पति:, भनु, उपयंतु, परिणेतृ, परिग्रहीतृ, विषे(ढः; कांतः, द्यितः, धवः, नाथः, स्वामिनः इष्टः, वियतमः, प्राणेशः, हृदयेशः, all m. (poetical words): 'h and wife' $\mathbf{\dot{q}}$ (जं)पती, जायापती, भार्यापती; ' \mathbf{h} .' \mathbf{s} brother' देवर:, देवृ m., देवल:: 'a second h' दिधिषु:, 'h.'s sister' ननांदू; 'h.'s brother's wife' यातृ; 'sister's h.' इयालः, इयालकः, आवुत्तः, भगिनीपतिः.=v. t. परिमितं व्यय 10 (व्यययति), न विक्षिप 6 P, परिमितन्ययं कु 8 U. 2 कृष् 1 P, 6 U. -less, a. विधवा, अनाथा, पतिहीना, गत-भर्तुका, निर्णाधा. = 1,9,8 कृषि 🏸 कृषि-कर्मन् गः,कर्षणं, कृषिविद्या, वैश्यवृत्ति 🏸 हल-भृति /. 2 परिमितन्ययः, गृहकर्मनिर्वाहविद्याः -Husbandman, ε. क्रुंष(षि)कः, क-र्षकः, कृषीवलः, क्षेत्रिकः, हालिकः; SeeFarmer. 2 वैदय:, विद्या m. ऊरुज:, ऊरुव्य:, अर्थः, भूमिस्पृज्ञः 🐠

Hush, interj. तुरुणी भव, ज्ञांत, वाचयम-त्रि:ज्ञब्द- α . भव. =v. i. ज्ञास् 4 P, प्र-उप-ज्ञास, तुरुणी भू, मौनीभू. =v. t. ज्ञास् c. (ज्ञासयति), त्रिभृतं समा-धा 3 U; See Conceal also.

ानभूत समान्या उ ७, ऽहर Contean कार्या Husk, s. तुंचः, त्वच् f., कोशः, पुटः-दं, आवे-धनं- 2 दुर्ष-सं, कढंगरः- -υ. t. निस्तुषयति-निस्त्वचयति (D.), त्वचं द्वा 1 P, निस्तुषयिक्ठ S U. -ed, α. निस्तुष, त्वग्रहीन- 2 सतुष, त्वग्युक्त. -у, α सतुष, तुषवत्. 2 रूझ, कर्कशः; in h. tones' रूझस्वरेण, वाष्प-वृत्तिकाद्यपं-

Hussar, s. See Cavalier.

Hussy, ह. बंधकी,पापा, दुष्टा की

Hustle, v. l. Drive away, q. v. 2 सं-वाद 1 A, संक्षुम् c. Hut, ८. उटजः-जं, पर्णशाला, कुटीरः, तृणकुटी. कायमानं-

Hutch, s. कुज़ू(सू)लः, धान्यकोष्टः.

Huzza, 8. जयध्वनिः, हर्षनादः स्वनः.

Hyaline, a. काचमय, काचनिर्मित.

Hybrid, α. संकीर्णजाति, संकीर्ण, संकरजात, मिश्रज.

Hydra, 8. जलव्याल.

Hydraulic, a. जल-पेरित-चोदित. 2 जल-वाहिन् -5, 8. चलज्जलविज्ञानं.

Hydrocele, 8. कोष-मुख्क-वृद्धि f., फल or कोष-शोफ:.

Hydrocephalus, इ. मस्तिष्कशोधः, शिरोग्रहः. Hydrography, इ. समुद्रवेलादिविवरणं.

Hydromel, ८. जलसंसृष्टं मधु.

Hydropathy, ह. जलोपचारः, जलप्रयोग-चिकित्सा

Hydrophobia, s. जलसंत्रासः; अलर्काभिभवः, आलर्क. 🕒 🦸

Hydropsy, See Dropsy.

Hyemal, a. हैमंत (ती f.), शीतकालीन

Hyena, ह. तरक्षुः क्षः, तक्षुः

Hygiene, 8. आरोग्यविद्या.

Hygrometer, s. क्रेटमापक:.

Hymen, s. विवाहः, उद्घाहः 2 विवाहाधिष्ठात्री देवता. -eal, a. विवाहीय, वैवाहिक उद्घाहिक (की f.)

Hymn, 8. स्तोत्रं, स्तं, गेयं, गानं, गीतं, स्तुति-गीतं, 'a chanter of h. 8' उद्गातृ m.. सु-म्नयु:. =v. t. गै.1 P, वर्ण् 10, गानद्वारेणस्तु 2 Uor प्रशंस् 1 P; 'h.s praises' उपवीणयति (D.)

Hyp s. See Dejection.

Hyperbole, ह. अतिशयोक्ति र्र., अत्युक्तिः, वाग्रुपचयः, सत्यातिक्रमः. -ic, -ical, त. अत्युक्तिःपूर्वे, सत्यातिक्रामिनः -ize, छ. / अत्युक्त्या वर्ण् 10 or कथ् 10.

Hyperborean, a उत्तर, उद्च्, उदीचीन, उत्तरीय.

Hypercritic, इ. एकांततः गुणदेश्विनरूपकः or छिदान्वेषिन् क., देश्विकष्ट्रम् कः.

Hypnotic, a. सुषुतिजनक.

Hypochondria, ε. पित्तोन्मादः, वायुकोषः 2 त्रिषदः, उद्देगः, अवसादः -cal, α. पित्तो-न्मादिन, विषण्ण.

Hypocrite, ε. द्वाभिक:., द्वंभिन् ..., कपटिन..., कापटिक:, कुहक-दृष्तः, उझ-कपट विशन् ..., 'a religious h.' धर्मध्वजिन् ... लिंगवृत्तिः, वकृत्तिः-वतः, आयं-रूपः-लिंगिन् ..., उझ-तापमः वैद्वालवतः —ical, a. द्वंभिन्, कपटिन्, उधिक कापटिक-द्वांभिक (की f.), उझ-कपट-in comp.; 'a h. sage' उझतापमः, कपट वितन् ... सुनिवेषधारिन् ... —ically, α. δ ε सदंभं, सकपटं, सव्याजं; द्वंभिकवत्, उझनः—Hypocrisy, ε दंभः, द्वंभिकता, कपटधम

धर्मापधा, बक्रवतं, धर्मध्वजमात्रं, लिंगवासि f., कहकवृत्तिः, छामिकतः, कापटचं, मध्याजता, आर्यस्वपता.

Hypodermic, a. त्वगंतर्गत .

Hypotenuse, ह कर्ण:, अति रं

Hypothecate, v. t. आधि गृहे गुपू 1 P; 'a h. ed article ' गोप्याधि:.

Hypothesis, ह. उपन्यासः, प्रतिज्ञा, संकेतः, समय: -Hypothetic, al, a. उपन्यस्त, मांकेतिक (की $f \cdot$), सोपन्यास, काल्पित \cdot -ally, adv. सोपन्यासं, मसंकेतं, मसमयं, त्रतिज्ञाक्रमेण-

Hysterics, (Hysteria,) इ. वातोन्मादः; हर्षमोहः: मोहः. मुच्छ रि हर्षमुच्छो. -Hysteric,-ai, a. हर्षमृच्छोल. मुच्छोबत्:

मोहोपहत, मृद्र, सुग्ध-

1.

1, pron. अहं; oft ex. by अयं जन: (referring to persons, of any number

or gender).

तुषार-हिम-संघातः, हिमसंहति f., मंहत-घनीकृत-जलं, हिम्ं, See Snow also: 'i.-beig' हिमपर्वतः-राभिः हिम-मंघातः, तुषारराशिः. -ए. १. हिमीक 8 U, हिमेन शीतीक. -lcy, 'i.-cold ', a. हिम. हिम्य, हैम (मी $f \cdot$), त्यारवत् 2 हिमशिशिशर, जीतल: जह, शीत, शिशिर. 3 निरुत्साह, नि:-म्नेह, वीतराग, -lcicle, हः हिमकण:-बिंद:. ichneumon, ह. नकुल:, बभ्रु:, अंगूष:.

ichor, s. प्रयरक्तं.

lchthyography, 8. मत्स्यवर्णनं. -lchthyology, s. मत्स्यशास्त्रं

lcon, s. मूर्ति f., देवताप्रतिमा. -oclasm, s. त्रतिमाभंगः. =oclast, हः देवताप्रतिमाभंजकः. -ography, s. प्रतिमाहिस्वनं. -ology, s. त्रतिमाविद्या.

Idea, s. मति f., बुद्धि f. 2 मतं, अभिपायः, आशयः, मनोगतं, भावः. 3 कल्पः, संकल्पः, कल्पना, भावना, वासना, बोध:; 'with the i. that' ex. by बुद्ध शा in comp. or इति कुत्वा. =Ideal, a. मनःकल्पित, मानस (सी f_{ℓ}), काल्पनिक-मान।सेक (की f_{ℓ}), िबत्तो-द्गावितः, मनासिज, मनोभव. =s. मनोरथसृष्टि f., oft ex. by परम, 'i. of beauty' परम-लावण्यं. -ism, ह. बाह्यशून्यवादः. -ly, adv. ननसा, कल्पनया, भावनापूर्वे-

Identical, a. तद् (pron. a.) with एव, अ-नन्य, अनन्यरूप, निर्विशेष, अभिस, अञ्यति-रिक्त, अभिकारूप, सम, समान, निरस्तभेद, आत्मन्-संप in comp.; 'i. with the

world' जगदात्मक विश्वस्त्य: 'becoming Brahman ' बहासायुज्यं पाप्तः, i. with बह्मलीन:. -ly, adv. अभिनं,समं, निर्विशेषं. -Identify, v. t. समीक 8 U, तल्यीक, अनन्यीकुः 2 तदेव इति प्रति-पद् <table-cell-rows> 👊 वि-भू c., or अभि∙ ज्ञा 9 U, तल्यत्वेन परिच्छिद्र 7 P. -v. i. समीभू. -ication, s. समीकरणं, एक-रूपता, सायुज्यं, अभिज्ञानं, विभावनं, 'i. with Brahman' ब्रह्मसायुज्यं, ब्रह्मसूर्यं. -Identity, ह ऐक्यं, साम्यं, संवादः, निविशेषः, अभेदः, अनन्यता, तादात्म्यं, सारूप्यं, सरूप-ता, आत्मता, सायुज्यं, 'i. of thoughts' चित्तैकयं, एकचित्तता, 'i. of class' सा-वण्यी, सजातित्वं; 'i. of hand 'वर्णसंवादः.

Ideology, s. मानसजास्त्रं.

Idlom, s. वाकुपद्धति-रीति f., वाग्व्यवहारः, वाकुसंप्रदायः, विशिष्टस्वरूपं. -atic, a. Ex. by (s,)

Idiosyncrasy, ह. देहस्वभावः, जातिस्वभावः. ldiot, s. जहः, मूर्खः, अनात्मज्ञः, मृढः, वैधेयः, बालिशः, अज्ञः, निर्बुद्धिः. -ic, a. जह, मृद्ध, मुखे, हतज्ञान, बुद्धिविकलः -ldiocy, ह. मह-ता, मूर्खता, जाडचं, अज्ञता, बालिशता: See Fool, ish, Folly.

ldle, a. अलस, कर्म or कार्य-विसुख or पराइमुख (स्त्री 🏸), कर्मद्वे।**प**न्, आलस्य-शील, अनुद्योगशील. 2 अन्यापृत, निरद्योग, निर्व्यवसाय, कर्म ा कार्य-ज्ञन्य ा रहित. निव्यापार, निरुद्यम, निश्चेष्ट; उदासीन, नि-रुत्साहः 3 निरर्धक, निष्पयोजन, व्यर्थ, मोघः 'it were i. to talk of friend or foe in Govinda ' गोविंदवि ये मित्रामित्रकल्पनं व्याचातः, व्याहतं एव; 'to be i.' उदास 2 A; 'i. talk 'बूथालापः, दृथाकथा. -v. t. (time) उदास्, कालं सुधा क्षे ः (क्षपयति) or नी 1 P or अतिवह ., काल ह 1 P or क्षिप 6 P, कालक्षेप क 8 U, अलस-निर्मा पार -a. भू. =er, s. निर्धापारः, कालक्षेपकः, कार्यपटः, मुखनिरक्षिकः -ness, s. आलस्य, कार्यद्वेषः, कार्यविस्त्रसता, उदासीनता. 2 अनु-द्योगः, अन्यापारः, कार्यञ्जन्यता, कालक्षेपः-पणं. -ldly, adv. आलस्येन, अलसवत्. 2 निरुद्धार्ग, निर्द्यापारं. 3 निर्धकं, न्यर्थ, वृथा, सुधा -

Idol, s. (देव-) प्रतिमा-मानं, मूर्ति f., दैवतं, देवता, देवताविग्रहः, मतिकृति रे. 2 (Fig.) आराध्यदेवता: 'attendant on an i.' देवल:. देवाजीव:-विन् m. -Idolater, (Idolatrous) ह. मूर्ति-प्रतिमापूजकः-अर्चकः-उपासकः, देव-तार्चकः, प्रतिमासे विन् m. -idolatry, s. प्र-तिमा or मूर्ति-पूजा or अर्चनं,देवतार्चनं, प्रतिमा-सेवा देवतोपासना मृतिसेवा-उपासनं. -Idolatrize, v. i. प्रतिमां पूजा 10 or आर्च् 1 P. 10. =ldolize, v. t. देवतां इव आराप् c.

ब्रेवबत् पूक्, or भज् 1 U; एकांततः प्री-अन्त-रंज-pass., अत्यंतात्ररक्त-a- भू, अतिशेम कृ 8 U.

Idoneous, a. See Fit.

If, conj. यदि, चेत् (not at beginning); 'if so ' यद्येवं, एवं स्थितं, 'if not ' नोचेत्, अन्यथा, यदि नः, ' as if ' इव.

Igneous, a. अग्निमत्, आग्नेय-अग्निमय (यी

Ignis-Fatuus, 8. मिथ्याग्निः, मिथ्यादीप्ति र्र., दीप्त्याभासः.

Ignite, v. t. ज्वल् c., दीप् c., सं-इंध् 7 A, संपुक्ष 10, दह् 1 P, तप् c. =v. i. ज्वल् 1 P, दीप् 4 A, सं-इंध् pass. =ion, s. दीपनं, ज्वलनं, इंधनं

Ignoble, a. अकुलीन, हीनजाति-वर्ण, नि-अप-कृष्ट, नीच, अधम, जधन्य, अनार्य, See Base. 2 अकीर्तिकर-लज्जाकर (शि f.). –Ignobly, adv. अनार्यवत्, नीच-अधम-वत्. Ignominy, s. Disgrace, q. v. 2 अपकर्षः, अवज्ञा, अपनानः, कलंकः, अविद्या, तिर-

स्कारः, परिभवः. =ious, वः अपकीर्ति-लज्जा-कलंक-कर (री.गंः), गर्ह्या, कलंकावह, वाच्य. Ignoramus, हः अज्ञः, पंडितंमन्यः

Ignore, v. t. न ज्ञां 9 U, न स्वीकु 8 U. -ance, s. अज्ञानं, अविद्या, ज्ञानाभावः, अ-भोधः, मोहः 2 ज्ञानहीनता. अनभिज्ञता, अज्ञता, अनभिज्ञानं, निबुद्धित्वं; 'difference imagined by i.'अविद्याकल्पितभदः.-ant, a. अज्ञ, अवेदिन, अज्ञान, अनभिज्ञ, oft. ex. by not 'know', q. v. 2 अप्राज्ञ, अविज्ञ, अपंडित, दुर्बुद्धि, अ-निर्-न्योध, विद्या-ज्ञान-प्रज्ञा-बोध-चिन-जून्य-रहित, दुर्मित, अविद्वस् -antly, adv: अज्ञानतः, अज्ञान-अयोध-पूर्व.

Iguana, ह. गोधा, गौधार:.

Miac, α . आंत्रिक (की f.), अंत्र in comp.; 'i. pain' अंत्रशूलं, शूलब्याधिः-रोगः.

III, a. द्रष्ट, पाप, असत्, असाधु, गर्ह्या, खल, कुत्सित, अभद्र, अमंगल,अश्वभ, gen. €x. by दुर, कु, अप, वि, कइ, pr.; See Bad; coft. by अ in comp. 2 अस्वस्थ, अस्वस्थ-असुस्थ-शरीर, असुस्थ, असुस्थित, व्याधित, सामय, रोगिन; gen. ex. by आर्त. ग्रस्त, आतुर, पीडित in comp.; 'i. with fever ' ज्व-रार्त, ज्वरपीडित. 🗝. दुष्टता,खलता, असाधुना. 2 पापं, दुराचारः, अधर्मः, दुर्वृत्तं, दोषः, अपराधः: 3 अनिष्टं, अञ्चर्भ, अमंगलं, अकुशलं, अभद्रं, दुःखं, दुर्गति $ar{f}$., आपद्-विपद् $f_{m{\cdot}}$, ब्यसनं, उत्पातः, अनर्थः, अरिष्टं, अनिष्टपातः, कष्टः प्टं, अपायः. 4 अपकारः, अपकृति 🥂., अहितं, अपायः, क्षति-हानि 🏸 क्षयः, अप-च्चयः. 5 रोगः, व्याधिः, आमयः, पीडा, उप-तापः, अस्वास्थ्यं; See Disease. -adv असाधु, अनार्य, असम्यक्, दुर्छ 2 दुःखन,

कटेन, कुच्छ्रेण; in comp. words, ex. by दुर, कु, अप, वि, कद, अ, दुष्ट, पाप; 'i.-advised' अपरीक्षित, अविसृत्य कृत; 'i.-affected ' वि-अप-रक्त, दोहबुद्धि, अहितेषिनः, ' i -arranged,-ordered.-regulated ' दुष्कम, दुर्विरचित, अन्यवस्थित: 'i.-behaved,-bred,-natured ' अविनीत. दूःशील, दुर्वृत्त, कुशील, अविनय, दुर्विनीत, अभिष्ट, असम्य, दराचार, पाप, कुन्नात्ती, वि-नयापेत: 'i -breeding 'अविनयः, दुःशील-ता, असन्यता, विनयपमाधः, दुर्द्दाति र्र., दुराचारः; 'i.-conditioned' दुर्गत, दुः-दुराचारः; 'i.-conditioned' दुर्गत, दुः-स्थितः, 'i.-dressed' दुर्गासस्, कुपावृतः, ' i.-fame ' अयशः, अपकीर्ति $f_{\cdot 2}$ अप्तिष्ठाः, 'i.-fated' दुर्भाग्य, मंदभाग्य, दुर्दैव, दैवोप-दुर्देवग्रस्त-उपहतः ' i. favoured, -formed, shaped 'अप-क्र-रूप, कदाकार, दुर्दर्शन; 'i.-fitted 'अयोग्य, अनर्ह, अतु-चितः ' i. gotten ' अन्यायाजितः ' i. -grounded 'अमूलक; 'i.-judged' अविमुद्दय-अविचार्य-कृत, अनालोचितः '।--judging' विवेक शून्य; निर्विवेक; ' i.-looking 'दुर्दर्शन, कुरूप, 'i luck ' दुर्देवं, दुर्भाग्यं, मंदभाग्यं, देवविषयीसः-दुर्विपाकः, दुर्जातं, अनिष्टं; See(8.);'i.-nature,-temper' दुः-ज्ञीलं, दुष्पकृति 🖯., वक्रभावः-ज्ञीलं, वाम-शीलं, भाववतीपता, वामशीलता, स्वभाववकता 'i.-natured, -tempered ' दुष्पकृति, वक वाम-शिल,दृष्ट-खल-स्वभाव, कर्डु-कर्कश-प्रतीप--स्वभाव, कु-दु:-शील; 'i.-omened' अशभ-अनिष्टशंसिन्, अनिष्टलक्षणः 'i.-sounding 'अपस्वर, वि-कु-स्वर, कद्व: ' i.-timed अकाल, अमाप्तकाल, अमाप्ताव-सर, अनवसर, आकालिक (की *∫*.): 'i.-treat ' वित्र-अप-नि-कृ 8 U, उपह 1 A,पीड़ 10, अई 1 P or c., खलीह: · i.-treatment 'अपकारः, पीडा, अर्दनं: See (s.); ' i.-turn' अपकारः, पापं, अभियं अहितं, हिंसा, द्रोहः; 'i.-will 'दुष्टभावः-बुद्धिः, द्रोहः, द्वेषः, मात्सर्यं, असूया. -ness, s. रोग:, व्याधि:, आमय:, रुजा, अस्वास्थ्यं, पीडा, बाधा, आर्ति 🏸 क्लेशः, उपतापः, दुःस्तं, विकार:, विकृति f ; ' dangerous i.' जीवितसंशयः, सामिपातः

illapse, ह. सहसा प्रवेशः or आक्रमणं. 🗝 i. सहसा प्रविश 6 P or पत् 1 P.

Illation, इ. अनुमानं, तर्कः. -Illative, इ. आनुमानिक (की f.). -ly, adv. अनुमानिक अपोहेन

Illegal, क. नियम-विधि-विरुद्ध, शास्त्र-स्कृति-व्यवहार-न्याय-विरुद्ध, स्मृत्यपेत, अधर्म्य, अन्याय्य, न्याय-धर्म-सोधिन, आविधि-ity, s. विधि-धर्म-शास्त्र-नियम-विरोधः, अन्याय्यता, अध्यर्थता, अध्यवस्था, नियम-व्यवस्था-विधि-भंगः. नीप्र, क्ष्येण-नियम-विधि-विरुद्धं.

Illegible, a. दुर्बाच्य, अन्यक्ताक्षर, अस्प-

ष्टाक्षर, अस्पष्ट-अन्यक्त-वर्णः

Illegitimate, a. अन्याटय, विधिविषद्भ, See Illegal. 2 विजात,जारजात, जारज, असती-प्रसूत, अनेरिस, विजन्मन, जारीत्पक 3 क्रित्रम, कृतक, कल्पित; 'an i.child' अनोरसः-सी, जारजः-जा, दासीपुत्रः, कोल-देयः-यी, कोलटेरः-री, बंधकी-उपक्री-सुतःना, बंधुलः, कोलटिनेयः-यी. = y, adv. विजन्मना; अधर्मेण. — Illegitimacy, 8. विजन्मन; अधर्मेण. — दोजात्यं, अनोरसत्वं

illiberal, a. अनुदार, कृपण, कृपणबुद्धि-चेतस्-स्वभाव, (lit. and fig.); अत्याग-अदान-शील, अवदान्य. -ity, s. अत्यागः, अवदान्यत्वं, अनौदार्घ, कार्पण्यं, नीचता,

द्वीनता.

Illicit, व प्रति-नि-षिद्ध, अधर्म्य, अन्याय्य, नियम-धर्म-विरुद्ध, व्यवहारविरोधिन.

Illiterate, a. अज्ञिक्षित, अपबुद्ध, असंस्कृत, अखुद्धान्म, विद्या-ज्ञान-हीन, निरक्षर, अनक्षर, असंस्कृतवित्त.

Illimited, able, a. निरवाधि; अनंत, अमेय, असीम, अमित, अमर्याद; See Endless.

Illogical, a. अयुक्तिसिद्ध, न्यायविरुद्ध-विपरीत, अन्यायान्तसारिन, अन्याय्य, अ-न.र्किक (की.f.); 'i. con.dusion' अपासि-द्धांत:, अविनिगमः--ly, adv. न्यायविरुद्धं.

illude, v. t. वंस् 10, सह c., प्रह c.; See Cheat. +Illusion, s. माया, प्रपंचः, इंझ-जालं, अलीकता, अविद्या; See Delusion. Illusive, -Illusory, a. मायिन, अलीक,

ऐंद्रजालिक: See Delusive.

Illume, Illumine, Illuminate, v. t. युत्- e., प्रकाश् e. उन्द्रास् e., उन्तर् e. उन्द्रास् e., उन्तर् e. (प्रजाल) रेख् e. -Illumination, s. उन्द्रास्नं, योतनं, प्रकाशनं, उज्ज्वलनं, दीप्ति-गृति-, आजिल्युता. 2 (र्ग. 8) दीपालि कि. दीपमाला-समूहः, दीपोत्सवः 3 प्रजंजनं. -Illuminator, s. योतकः, प्रकाशकः, वीपकः. 2 प्रजंजनः

Illustrate, v. t. ब्या-स्ट्या 2 P, ब्या-चश्च 2 A, स्पष्टाकु 8 U, बिबु 5 U; उदा-हृ 1 P, बिबु 6 प्रेस्टीकु, प्रकाश्च 0, बुत 0, बुत 0, बुत 0, बुत 0, बुत 0, बुदाहरणं, दृष्टांतः, निद्दांनं, ब्यास्ट्या-स्ट्यानं, प्रकाशनं, निरूपणं. -ive, 4. प्रकाशकः, वार्ष्टांतिक (की f.).-or, प्रकाशकः, निद्द्र्शकः, ब्यास्ट्यातृ m.

Illustrious, a. विश्वत, स्यात, प्रधित, मसिद्ध, महायशस्कः, Sec Famous. 2 विशिष्ट, उत्तम, उत्कृष्ट, परम, प्रसुख, महत्. मु, adv. विश्वतं, प्रधितयशसा, विशिष्टतया.

-ness, श.विश्रति-ख्याति- र्र-

Image, १. प्रतिमा, मूर्ति र्र., प्रतिकृति र्रिम्तिः-मानं-रूपं, प्रतिच्छादाः 2 प्रतिविकं, विंधं, छाया, प्रतिच्छादाः, प्रतिच्छंदः-दृकं, 'this youth is the complete i, of Râma ' रामस्याकृतिरस्मिन्द शिशो संपूर्ण प्रतिविवित्ता (U. 4). 3 Idea, q. v.; 'iron i.' लोहप्रतिमा, स्थूणा, सू(शू)मी. -ए. t. जनसा कळप c. or चित्त 10, प्रतिविवयति (D.); 'i. various shapes 'तेसराकृतिविस्तिरत्युगताः (Mr. 5). - ery, १. मनः-कल्पना-मुष्टि र्रे-संकल्पः, भाषना, वासना. 2 उपलक्षणं, लक्षणा. 3 आभासः, आहंबरः, अनुकारः

IMM

Imagine, v. t. मनसा कृद्ध ए., सं-पिर°; सं-बि-भू ए., सृज्द 6 P, ध्ये 1 P. 2 मन् 4 A, गण् 10, चिंत् 10, तर्के 10, उत्पेक्ष 1 A, बुध 1 P, अव-इ 2 P, अवगम् 1 P, उपलम् 1 A. -able, v. संभाव्य, चिंतनीय, बोधगम्य; 'with all i. ease' मनसोप्यगोचरीभूतया-मनसाप्यकल्प्यमानया-लीलया. -ary, a. मनःकिल्पत, वासना-भावना-सृष्ट, मनार्थसृष्ट, मानस (सीर् f.), काल्पिनिक (कीर् f.), संकल्पज. 2 अमुलक, असत्य, मायामय (यीर् f.). -ation, s. भावना-नं, कल्पना-नं, संकल्पः, वासना, मनःकल्पना. 2 (Faculty of i.) कल्पना-तर्क-इक्ति f. भावना, उपलब्धि f. -ative, o. कल्पक, विभावक, भावनापर, कल्पनाशील.

Imbecile, a. दुर्बल, अश्क्त, क्षीणबल; See Feeble. 2 (In mind) न्यूनबुद्धि, अल्प-बिकल-माते, बालिश, कृषणबुद्धि. -ity. 8. दार्बल्यं, न्यूनबुद्धिता, बालिशत्वं

Imbed, v. i. अंतर्गम् 1 P, निविद्यु 6 P.

Imbibe, $v.\ t.$ 'नि-पा $1\ P$, आ-पा, মুব্ c. $2\ ({
m Fig.}\)$ अधिगम् $1\ P$, मनसा ग्रह् $9\ U$ or आकल् $10\ ($ कलयति) or उपलभ् $1\ A$.

 ${f Imbricate}, v.\ t.$ आतिव्याप् ${f 5}$ ${f P}.$

Imbroglio, s. See Embroglio.

Imbrue, r. t. सिच् 6 P, लिप्, 6P, उक्ष 1P, क्रिट् c.; अंज् 7 P, दिह् 2 Ü; 'i. ed with blood' रक्ताक, रक्तक्रिक

Imbue, v. t. अभिरंज् c. 2 शास् 2 P, उपिट P, शिक्ष् C.

Imitate, v. t. अनुक् 8 U (oft. with gen.), अनुगम-स् 1 P, अनु-इ-बा 2 P, अनुवृत् 1 A, अनुवि-धा 3 U, अनुवृत् 1 P, अनुवृत् 1 P, विहेब्र् 10. =lon, s. अनुकार:-करणं, अनुकृति /., विहेब्र्मं, अनुवृत्ति f., अनुसरणं. 2 उपमानं, प्रतिरूपं, साष्टृश्यं. =ive, a. अनुकरणशील, अनुकारिन, अनुगामिनः =or, s. अनुकर्तृ m., अनुकारकः, अनुपायिन-अनुकारिन m., अनुगतिकः

Immaculate, a. निष्कलंक, निर्मल, अकल्मव,

अन्नष, निर्द्योष, विमल.

Immanent, a. अंतर्भव, अंतरस्थ-

Immaterial, a. अमूर्त, निरवयव, अश्रारीरिन, अमूर्तिमत्. 2 लघु, अग्रुरु, अग्रुर्वर्ध, यत्किंचित्, निष्प्रयोजन, अनावश्यक (की र्रः), निरर्थक.
-ism, s. निराकारवाद:. -ist, s. निराकारवादः. -igq m. -ity, s. अमूर्तता, अशरीरता.
-ly, adv. निरर्थकं, निष्प्रयोजनं.

Immature, तः अपक्क, अपारिणत, असंपूर्ण-काल, असिद्ध, अमाप्तकाल आकालिकं(की र् ः)--!y, त्विष् अपकं, अपरिणतं, अमाप्तकालं, अति-भीभं, परिणामकालात पाक्कः -ity,-ness, हः अपाकः, अपरिपाकः, अपरिणामः, अमोहता, अमाप्तकालता.

Immeasurable, यः अमेय, अमित, अपरि-माण, दुर्मेय, महत्, चहु, अति pr.

Immediate, a. अनंतर, अन्यवहित, निरंतर, अन्यवधान 2 तात्कालिक (की f.), सचस्क, अचिर, शिद्य; better by 'i.ly.'
3 सिबहित, उपस्थित, आसक्त, निकट - पु, adv सद्यः, सपद्येव, समनंतरमेव, सपिद्दः, तत्काणात्, तत्काले, सद्य एव, झटिति, झक्क, आद्य, अविलंबितं, अचिरादेव; oft. by एव or मात्र, 'i. after he had spoken तस्मिकक्तवत्येव; मुक्तमात्रे सायके &c.

Immedicable, दूरपचार, अचिकित्स्य.

Immemorable, त. अस्मर्तद्य.

Immemorial, a: अस्मार्त, स्मरणातिकांत, अतिप्राचीन, अनादि; 'i. succession' अनादिपरंपरा; 'from times i.' अनादि-कालात्, अस्मार्तकालात्.

Immense, a. अत्यंत, अपिरमेय, अतिमात्र, अनंत, अपिरमाण, अमित, अतिमर्याद, दुर्भेय; महत्, बृहत्, सु-अति-महत्त, अनिवृहत् - ly, adv. अत्यंत, अतिमात्रं - ity, s. आनंत्यं, अमितता, अपिरमाणत्वं, महत्त्वं, सुमहत्त्वं - urable, a. Sce Immeasurable.

Immergé, Immerse, v. t. अवगाहु ८., निमस्द ८. (मज्जयति), आहु ९., जले प्रविञ् ६. =ed, व. मग्न, नि-अभिनि-विष्ट, व्यापृत, लीन, आसक्त, निष्ट-पर-तत्यर-in comp.; See Fixed, Intent. =Immersion, s. निम-जर्ज, अवगाहै:-हनं, आहाबः, स्नानं, अभि-वेकः. 2 मग्नता, निष्टा, तत्परता, अभिनिवेकः.

Immethodical, a. क्रमहीन, क्रमविरुद्ध, अ-व्यवस्थित. -ly, adv. क्रमविरुद्धं, अक्रभेण.

Immigrate, v. i. देशांतरं अधिवस् 1 P or अध्यास् 2 A (with acc.). =lon, s. देशांतराधिवासः, देशत्थागः. =lmmigrant, s. देशांतराधिवासिनः m.

Imminent, a. उपस्थित, आसक, सैनिकुष्ट, उपनत, निकट-आसक-वर्तिन, 'a drought is i.' अनाष्ट्रष्टिः संपद्यते लग्ना (P. 1. 7.). 2 आत्ययिक (की 🏸), जीवितसंशयावहः 'he stood in i. peril of death' महति जीवित,

Immit, v. t. See Place.

Immobile, a. स्थिर, निश्चल, अञ्चल, निष्कंप. Immoderate, a. अमित, अपरिमित, अमर्याद, अत्यंत,अतिमात्र, अत्यधिक, सु-अति pr. ='y, adv. अतिमात्रं, अत्यंतं, सु-अति-pr. =ion. 8. अमर्याद्दा, मर्यादातिकमः, अत्याञ्चारः, अतिरेकः, अतिरायः.

Immodest, a. वियात, निर्लंड्ज, निस्तप, अ-विनीत, प्रगल्भ, धृष्ट, लड्जा-बीडा-न्नपा-हीन. 2 अक्ष्रील, गहा, अवाच्य, अद्युद्ध, अद्युच्चिः 3 असाधु, असङ्ग्रह्म, पांसुल, व्यभिचारित. -।ऽ॰ adv. निर्लंड्ज, प्रगल्भ, धृष्टवत, अर्क्शल. -४० ४- वैयारयं, अविनयः प्रागल्भ्यं, धृष्टता निर्लंड्जल्वं

Immolate, ए. र. (यक्के) हन् 2 P, विश्वन 1 P. उपहारीकृ 8 U, हत्वा उत्स्वक 6 P. बिंट 3 U or क्क, आलभ् 1 A, सं-क्का C-(क्रपयति); 'i. oneself' प्रेतेन सह आत्मान दह् 1 P, सह गम्. —ion, ए. उपहारीकरणं, उपहारः, बलिदानं, आलंभः, संक्रपनं, उत्स-गर्धि वधः or विश्नसनं.

immoral, a. असाधु, दुश्चरित्र, दुर्धु त. दुराचार-पापकर्मन, व्यभिचारित, व्यसनिन, पापिन: दुष्ट, धर्मत्रिरुद्ध, अपुण्य, अश्चचि, पाप. =ity, 8. असाधुता, दुर्धुत्तता; व्यसनं, अधर्मः, पाप, पापचरितं, दुश्चरितं, व्यभिचारः =ly, ade-धर्मविरुद्धं, दुराचारेण.

immortal, u. अमर, अमर्य, जरामरणराहिंह, अक्षय, अजर, निर्जर. अनश्वर, अविनाशिष्ट. निरंथ, सनातन (नी f.), अनंत, शाश्वन (ती f.), सदास्थायिन. =ity, s. अमरता-र अनश्वरता, आनंत्यं, निरंथता. =ize, v. t. अमरी-अक्षयिन्कु S U; better by (u, t). =ly, udv. अजरं, अक्षयं, अनश्वरं, शाश्वत

Immoveable, यः अचल, स्थिर, स्थाबर, अचर, अजंगम.

Immune, a. मुक्त, रहित; ex. by अ or निर् pr. अगम्य, अक्षम, अनर्ह. -ity, अ. मुक्ति f., मोक्षः 2 अभावः, विरहः न्यूनता, राहित्यं, oft, by अ or निर् pr. from dauger' अभयं, निर्भयत्वं

Immure, v. t: नि-अव-रुष 7 U. यंद्र 1 संयम् 1 P, कारायां ग्रुप् 1 P. 2 पारेबृ 5 U. परिबृष्ट 1 A or c.

Immutable, त. अध्यय, निर्विकार, नित्य, अ-विक्रिय, विकाराक्षम, स्थिर,निर्विकल्प. अर् वर्तनीय. elmmutability, अ. आविकारः. नित्यता. अध्ययः.

Imp, s. पिशाचः, भूतः, See Devil, Demon. Impact, s. संस्पर्शः, संपर्कः, समा-पति-धातः. संबद्धः Impair, v. : =हस् c., अप-चि 5 U, िश्च 1, 5 P or c., नज्ञ c., विलुप c., लघुक 8 U. ऊन 10, उप-हन 2 P, दुष् ट. (दूषयति), अल्पीकु, विकलीकु, भीणीकु 2 तेजः-बलं-ह 1 P, दुर्घलीक. -ed, a. न्हसित, क्षीण, वि-कल, अपचित, उपहत, विशीर्ण, लुप्त, न्यूनी-विकली-कृतः i in strength' क्षीणवल, नि:सत्व. -ing, & क्षय:, प्हास:, अपचय:, अवसादः: वैकल्यं, न्यूनता, लोपः.

Impale, v. t. See Empale.

impalpable, a. अस्प्रदय, अग्राह्म, स्पर्शान्यक्त, इंद्रियागोचर, अध्यक्त, अतिस्थमः

Imparity, ह. वैषम्यं, भेदः, असाम्यं.

Impart, r. t. दा 3 U, 1 P, प्रति-पद् C., सम्-ऋ c (अर्पयति), निक्षिप 6 P, संक्रम c., ग्रह .. वि-ह 1 P (with loc.), संसक्त 6 P, सुवर्णविकारा अपीतो न सुवर्णमात्मीयेन धर्मेण संस्कृति (S. B. 431) 'do not i. to gold their properties'. 2 नि-आ-विद C., कथ् 10; प्रकाश ., वि-ज्ञा (ज्ञापयति), ख्या 2 P or c. 3 संचा c. संक्रम् c.

Impartial, a. अपक्षपातिन्, समिकिय, समद-र्शिन, समबुत्तिभाव, उदासीन, मुक्तसंग, सर्व-सम, पक्षपातहीन, न्यायवर्तिन्, न्याय्य, धर्म्यः -lty, 🤧 अपक्षपातः, धर्मः, समता, निःसंगता, औदासीन्यं, न्याटयताः -ly, ade. न्यायन. निःसंगं, अपक्षपातेनः

Impartible, a. अविभाज्य, अवंदनीय.

Impassable, a अगम्य, अलंदय, दुस्तर, दु-र्गम, दुस्तार्थ, गहन, संबाध, संकट.

Impassible, a. अ-नि:-चेतन, सुखदु:खाक्षम. Impassioned, a. अनुरक्त, अनुरागवत्, रागा-न्वित, यद्धभाव, सानुराग, प्रीत्याकृष्ट, आसक्त-चित्तः 2 सरम, रसिक, रागयुक्त, रागिन्; what an i. strain अही रागपरिवाहिणी गीति: (S. 5)

Impassive, a. विकार- अक्षम-अगम्य.

Impatient, a. (For) उत्सुक, व्यश्न, सोत्कंठ, मिन, उत्कः, Sec Eager. 2 (Of) असह. असहनः अक्षमिन् असिहण्णु, अक्षमः 3 अ-थीर, कालहरणाक्षम, अमर्पण, अतितिश्च--ly, adv. अधीरं, मोत्सुकं, मावेगं, अक्षांत्याः -Impatience, 8. अधीर-ता. ओत्सुक्यं, व्यग्रता, उत्कंठा, अक्षमा, असहत्वं.

Impawn, v. t. See Pledge.

Impeach, $\iota.\ t.$ अभियुद्ध $7\ A,\ 10,\$ अभिशंस् 1 P. अपवद् 1 U, आधृष् c. **-er**, s. अभि-यागिन-योक 🚧 -ment, s. अभियोगः, अभिज्ञांसनं.

Impeccable, u. अपाप, निदांब.

Impecunious, a. द्रिष्ठ्, अकिंचन, निर्धन Impede, v. t. su 7 U, affair 9 1 a-प्रति-हन् 2 P, नि-बु c., स्तंभ् 9 P, or c., बाध् 1 A, कुंठयति (D.). -Imped:ment, s. विद्वाः, पत्यूहः, अंतरायः, व्याघातः, उप-रोधः, प्रतिचंधः; See Obstacle.

Impel, v. t. नि-य-उद्-युक्त् 10, प्रवृत् c., प्रोत्सह c., उत्तिक c., भेर c., जुद 6 P or c., प्रणुद्, प्रचुद् 10, कृष् 1 P; See Drive. -lent, 8. प्रवर्तकः, प्रेरकः, प्रोत्साहकः, प्रचोदकः

Impend, v. i. आ-प-लंब् 1 Λ , उपरि लंब. 2उद्मम् P, समा पत् P, प्रत्या-सङ् P, उप-स्था 1 U, उपागम् 1 P, निकटे-समीपं-वृत् 1 A, or स्था: 'an untimely storm i. s' उन्नमत्यकालदार्टिनं (Mr. 5), 'a drought is closely i. ing 'अनावृत्तिः संपद्यते लग्ना (P. 1. 7). -ent,-ing, a. उपस्थित, आसम्ब, निकटवर्तिन्, उपनत्, उद्ममत्.

Impenetrable, a. अभेद्य, अच्छेद्य, अपवेश्य, गहन, दुर्गम. 2 कठिन, वज्रमय (यी f.); 'darkness i. by the sun ' अभानुभेद्यं

Impenitent, a. अननुशायिन, अननुतापिन, खेद, पश्चात्ताप-हीन, अनुत्रप्त, -Impenitence. ८ अननुतापः, अननुशयः, अखेदः: कठिनता, कठोरता.

Imperative, a. आज्ञापक,आदेशक, नियोजक, विधायक,मचोदक. 2अविचार्य,अवश्यकर्तव्य, अनुपंक्ष्यः 'i. mood' लोद, आज्ञार्थः **-ly,** adv. अवश्यमेव.

Imperceptible, a. अस्पष्ट, अध्यक्त, आबि-भार्च्य, अगोचर, अगम्य: 'i. to the senses' इंदियागोचर, इंदियातीत, अतींद्रिय: 'i. to the eye' अमत्यक्ष, परोक्ष, नयनागोचर; 'i. difference' अतिसूक्ष्मः भेदः. -Imperceptibly, adv. अध्यक्तं, अगोचरं, अल-क्षितं, निभृतं.

imperfect, a. अपूर्ण, अवारिणत, असंपन्न, अ-पक्क, असमाप्त, असमग्र- 2 न्यून, विकल, लुप्त, हीन, सदोष, सच्छिद्र, ऊनावयव, विकलेंद्रिय, विकलांग: 'i memory विकला स्मृति:; 'i. comparison ' लुसोपमा; 'i. tense' लङ्क. -ion, 8. दोष:, छिदं, रंधं, अग्रुण: दूषणं, क-लंकः, वेकल्यं, न्यूनता, हानि f., क्षति f., अ-पर्याप्ति $f = \mathbf{i} \mathbf{y} \cdot a dv$ असंपूर्ण, असम्यक्र, विकलं.

Imperiorate, यः नीरंध्र, अच्छिद्र.

Imperial, a. महेश्वरीय, महाराज-अधिराज-in comp.; 'i. rule' आधिराज्यं, चक्रवर्तित्वं.

Imperil, v. t. See Endanger.

Imperious, a. आज्ञापक. 2 दूस, उद्धत, धृष्ट, अवलिस, सावलेप; 'in an i. tone' सावलेपं, तर्ज्यत्या गिरा, उद्धतं, साटोपं -ness, 8. द्र्यः, अवलेपः उत्सेकः, औद्धत्यं; See Pride. Imperishable, a. अनश्वर, अक्षय-ट्य, अ-क्षायिन्, अविनाज्ञिन्, अन्यय, अजर, अक्षर.

impermeable, a. अपवेदय, अभेद्य-

Impersonal, तः अकर्तृक, अकर्तृवाच्य; ex. by भाव 'i. verb, भाववाच्यं

Impersonate, v. t. चेतनवत् उपचर् 1 P. (with loc.). 2 Feign, q. v.; 'i. ed

Râma' गृहीतरामरूपः वेशः-

IMP

Impertinent, तः वियात, अशिष्ट, प्रगल्भ, धृष्ट, अविनीत, दुः-कु-शील. 2 अपस्तुत, अपकृत, अपस्तित, असंगद्ध, निः कपयोजन, अनर्थक. 3 पराधिकारचर्चक, अव्यापारेषु व्यापारं कुर्वत् -ly, ado अविनयेन, धृष्टतया, प्रगल्भं, अपस्तुतं -lmpertinence, अविनयः, प्रागल्भ्यं, धृष्टता, अशिष्टता, वयात्यं. 2 अपस्तुतत्वं, असंगंधः, अनन्वयः, असंगतता.

Imperturbable, a. अक्षाभ्य, निविकार,

समृहात्त-बुद्धिः अपारिष्ठव-

Impervious, « दुर्भद्य, दुण्पवेश्य, अभेद्य. 2 गहन, निधिड, अगम्य, संकड, संवाध, नीर्रध्र.

Impetuous, a. तीव, चंह, तीक्ष्ण, उग्न, पगल, अविमृश्य कृत, वेगवत, सरभसः 2 संर्रभित, साहसित्र,अमर्षण, साहसिक (की f.), असमीक्ष्यकारित्र, तीक्ष्णकर्मन् —ly, adv. वेगेन, महावेगेन, सवेगं,उग्नं, ससंरंभं,तिक्ष्णं, साहसेन, सरभसं, तरसा. —ness,—Impetuosity, s. वेगः, सं-आ-महा-वेगः; चंडता, संरंभः, तीवता, साहसं, अमर्षता, रभस् n., रभसः

Impetus, s. वेगः, सं-आ-वेगः गति-शाक्ति f., (fig;) प्रेरणा, प्रचादना, प्रोत्साहनं

Impinge, v. t. आहन् 2 U (usually A), समापत् 1 P, संघद्व 1 A.

Impious, त. अभक्त, अधार्मिक (की f.), अ-पुण्यशील, अधभिन, दुष्ट, पापिष्ठ, असाधु. -ness, -Impiety, १. अभक्ति f., अधर्मः, पाप, दुष्कृतं, धर्मलोपः, देवनिंदा, धर्महीनता, असाधुता, दृष्टता.

Implacable, तः अहार्य, अचल, अशाम्य, अशमनीय, अतोषणीय, अनाराध्य, अपसाद्य, असांत्वनीयः 2 दीर्घ-अति-द्वेषिनः, 'ibatred' आमरणांतिकं वेरं, दीर्घद्वेषः,

बद्धवरं.

Implant, v. t. नि-या 3 U. विलिख 6 P, निस्ह c., प्रतिनिन्द्या c. (द्वापयति), प्रति-वप् 1 P, निखन 1 P, 'as if i. ed in the heart' प्रत्युत्तेव ... अंतिनिस्तातेवच (Mal. 5;)'so many are the thorns of anxiety i. ed in the heart' ताचंतोपि विलिख्यंते हृद्ये ज्ञोक अंक वः (H. 4).

Implement, ८. उपकरणं, साधनं, उपस्करः, सामग्री, दृष्यं, पात्रं, यंत्रं.

Implicate, v. t. संबंध 9 P. संश्लिष् ८., लिए 6 P. संस्क्र 6 P. संक्रम ८.; 'he is i. ed in many crimes 'अनेकपापैलिंट्यते, अनेक- होषास्तस्मिन संक्रांताः. =ion, s. संबंधः, संसर्गः, समन्वयः, अनुषेगः.

Implicit, a. निर्विवाद, अवैकाल्पक-असांश-यिक (की र्र.); विचारानपेक्ष, अवितर्कित, अनाशंकित, अविचारित; better by 'i.ly.' -ly, adv. अवितर्क, अनाशंकं, असंशयपूर्व, अविचार्य, निःशंकं, निर्विवादं, निर्विकल्पं

Implore, v. t. प्र-अभि-अर्घ् 10 A, याच 1 A, मिनवं-सांजलि-याच, अनुनी 1 P, आराष् c., प्र-सङ् c. =ingly, adv. बद्धांजलि a., पादयो: पतित्वा, सप्रणिपातं, सिनवं.

Imply, v. t. सूच् 10, ध्वन c., वच् desid. (विवक्षति), भंग्या ध्यंज c., उप-लक्ष्म 10. बुध c. 2 (As meaning) प्रति-इ c. द्युत c., गम् c., आभ-धा 3 U; See Mean; these senses are i. ed 'एते अर्धाः प्रतीयंत (S. B. 33); oft. by अर्ध, गर्भ in comp.: 'words i. ing consure 'निदार्ध वचः—ed, a. विवक्षित, प्रतीत, उपलक्षित, भंग्या स्चित-ध्वनित; 'i. sense 'ध्वनिः, फलितं, फलित-ध्वनित-गर्भित-अर्थः.—ication, s. विवक्षा, उपलक्षण-णा, भंगी मि, व्यंजना, अन्तमानं.

Impolite, a. अजिष्ट, असम्य, ग्राम्य, दुर्मयाद, असुजन, दुःशील, अनार्य, अविनीत, अद्क्षिण- Impolitic, a. अनीतिज्ञ, नयानभिज्ञः अञ्चधः अविवेचक, अविज्ञ, असमीक्ष्यकारित, अमितिमत् . 2 अहित, सापकार, अनधावहः अनिष्ट- कर (री.), असमीक्ष्यकृत, न्यायाविरुद्धः .- क्यायाविरुद्धः अमितिज्ञवत, अविचार्यः .- - वाmpolicy, अः दुर्णयः अनयः, अनीति f.

Imponderable, Imponderous, a. अग्रुक्त, लघ्न, निर्भार.

Import, v. t. (देशांतरात्) आर्ना वर आह वर आव**ह 1** P. **2 सू**च् 10, बुध् e., उद्दिश् 6 P, द्यत c.; See Imply, Mean. 3 गुरतया संबंध 9 P or अवलंब 1 A. -s. (1.8) विदेशीयपण्यानि, विदेशेजद्रव्याणि, बहिदेशा-गतबाणिज्यद्रव्याणि. 2 अर्थः, भावः, अभि-पायः, आशयः, उद्देशः, विवक्षाः, 'of like i.' तुल्यार्थ, समानार्थ, 3 गुरुत्वं, गोरवं. -ance, महत्त्वं, गुरुत्वं, गुरुता, गौर्वं, प्रभावः, गरिमन्-महिमन् m. 2 उत्कर्षः, उन्नति f., प्रतिष्ठा, प्रतिपत्ति 🏸, गौरवपदं: परम-उच्च-पदं. 3 अभिमानः, दर्पः. =ant, a. महत्, गुरु, अलघु, गुर्वर्थ, बहुर्थ, बहु-गुरु-प्रभाव, परम; 'i. object ' गुर्वर्थ:. -antly, adv. गुरु-तया, परमं. -ation, 8. देशांतरादानयनं. 2 आनीतद्रव्याणि.

Importune, ए. र. निर्वेधेन प्रच्छू 6 P or प्रार्थ् 10 A or याच् 1 A, अनु-निर्-वंध 9 P. अनु- क्ध् 7 U, अतिप्रार्थनया उद्विक्ट ए or आपस् c.; 'being i. ed &c.' निर्वेधपृष्ट: म जगाद सर्वे (R. xiv. 32); पुनः पुनश्चानुवध्यमाना (Ka. 69). -acy, -lty, s. निर्वेधः, अति- निर्वेधः, अतियाखना-प्रार्थना, निर्वेपार्थना,

आग्रह: -ate, a: निर्वधशील-पर, आग्रहिन, अतिवाखक-पार्थक; 'i. demand' अति-निर्वध: -ately, adv: साग्रहं, निर्वधन, पुन:-

218

पुनः, सनिर्वधं

Impose, v. t. निक्षिप् 6 P, नि-विद्यू c., न्यस् 4 U, नि-आ-धा 3 U, आ-समा-रुद्यु c. (रो-प्यति), स्था c. (स्थापयित), नियुद्ध 7 A, 10; 'i. upon' वंस् 10, विग्र-लभ् 1 A; See Cheat.—ing, α. गांभीयंद्योतिन, गुरुगभाव, विस्मयावह, अद्भुत, विस्मापक, भव्य, प्रकांड, महातेजसः—ition, ε. न्यासः, आरोपः-पणं, स्थापनं, निवेशनं 2 करः, शुल्कः-ल्कं. 3 छलं, कपटं, दंभः; See Fraud.

Impostor, 8. धूर्त:, दांभिकः, वचकः, प्रतारकः, कितवः. 2 (In religion) धर्मध्वजिन

m., लिंगवृत्तिः, See Hypocrite.

Imposture, ८. बंखना-नं, छग्नन् ॥., दंभः, कपटं, माया, विश्वलंभः, अतिसंधानं, प्रता-रणाः, See Fraud.

Impossible, a. अशक्य, असाध्य, असंभव, अकरणीय, दुष्कर; gen. ex. by न शक् pass. -Impossibility, s. अशक्यता, असाध्यता. 2 असाध्यं, असंभवः; oft. ex. by शश्विषाणं-सृतं, खुष्णं, गगनकसुतं.

Impost, ८. करः, द्युल्कः-ल्कं; बालिः, राजस्वं,

राजभागः.

imposthume, s. विद्धाधिः.

Impotent, a. निर्बल, दुर्बल, अशक्त, निःसत्वः, See Feeble. 2 क्लीव, पुस्त्वहीन, नपुंसकः निष्पोक्षवः 3 निष्फल, निर्धकः, व्यथं, दृथा- सुधा- in comp. = ly, adv. दुर्बलं, निर्विष, निःसत्वं, = Impotency, इ. दीवल्यं, निःसत्वं, वीयोभावः, क्लीवता, अपौरुषं, पुंस्त्वाभावः, वैक्रुव्यं.

Impound, v. t. गोष्टे नि-अव-रुष् 7 U or रक्ष्

Impoverish, v. t. निर्धमीकु 8 U, द्रिक्कि, धनं नज़् c. or श्रि c. 2 नीय-ज्ञार्कि-इ 1 P or नज़् c. =e4, a. निर्धन, श्रीणधन, परिश्रीण, गतविभव, नष्टार्थ, द्रिद्धीकृत, अर्किचन, गत-प्रचलित-बिभव, See Poor. =memt, 8. द्रारिद्धं, धननाज्ञाः-श्रयः, परिश्रीणता.

Impracticable, a. असाध्य, अशक्य, दुष्कर,

असंभव, अनुपपाद्य, अकार्य.

Imprecate, v. t. হায় 1 U, आ-कु हा 1 P গর্ 1, 10 A, अभिহার 1 P. =ion, s. হায়:, आकोহা:-হার্ন, अभिহার ন, गাতি f. =ory, e. आकोহার, अनिष्टावेदिन, হায়েশ

Impregnable, a. अजय्य, अल्ह्य, हुर्जय, हुराकम, अनाकम्य 2 गहन, हुर्गम, अगम्य Impregnate v.t. सिख् 6 P, नि-आ°-, प्र- क्षिप् 6 P; स्वाप् 5 P or c., स्वज्ञ 5 A, प्र 10 2 (Make pregnant) रेतः सिख्, गम बहु c. or उत्यद् c., ससत्वा कः See Pregnant. -ed, a. सिक्त, स्वाप्त,

पूर्ण-गर्भ-in comp. 2 आपक्तसत्त्वा, गर्भवती. -ion, s. सेक:, निवेध:, गर्भाधान.

Impress, v. t. नि-धा 3 U, न्यस 4 U, निषिश् ८-; पदं ग्रह ८-, निष्ठा ८- (निष्ठापयति), चित्तनिष्ठ-४. कु ८ U; संस्कुः (हृद्ये) पदं क, स्थानं लभ् 1 A (in the mind). 2 अंक 10, चिह्न 10, सुद्र 10; See below. 3 ह 1 P, эпра 1 P; See Attract. -8. нат. अंकः, चिह्नं, लक्षणं, -od, त. महित, अब-गाढ, अंकित; निवेशित, निष्ठ-स्थ- in comp.; 'i. in the mind' हृदयस्थ, जिस्तिनिड; ' deeply i on the ground' अवनादा भूमी (S. 3). -ion, 8. अंकनं, चिह्नं, सुद्रा, अंकः. 2 संस्कारः, चित्तसंस्कारः. 3 अनुभवः, बुद्धिf., सति f., सतं \cdot 4 परिणामः, उत्पन्नं, संस्कारजन्यं फलं: oft. ex. by अंतरं, अवकाशः, पदं with लभ् वः ग्रह् , तद्-लब्धपदं हृदि शोकायने (R. vIII. 91), लेभेंतरं चेतासे नोपदेशः (R. vi. 66) ' made or left no i on the heart &c. '. 5 आधातंचिद्धं, छेदः. -ive, त. हृद्यहारिन, हृद्धयंगम, चित्ताकार्षिन्, हृद्यस्पृश्.

Imprint, v. t. मुद्र् 10, अंक् 10, न्यस् 4 U;

See Impress.

Imprison, ए. t. कारायां-कारागृहे-निक्षिष् 6 P or बंध् 9 P or निरुष् 7 U. 2 बंदिग्राहं ग्रह 9 U. आसिस् 1 P, बंदीक्र 8 U. -ment, है. कारावासः, कारानिरोधः, कारावंधनं प्रवेशः, निरोधः-धनं, बंधनं, आसेधः, प्रग्रहः, बंदीकरणं.

Improbable, *u*. असंभव, अघटनिय, दुर्घट, अकुपपन्न; 'it is i.' नैतदुपपद्यते, संभवति or घटते. =Improbability, ३. असंभवः, अदु-पपत्ति f., असंगति f.

Improbity, ह. अञ्चाचिता, अञ्चलता, असारल्यः कापट्यं, कोटिल्यं, शाठयं, जिह्मता, खलता; See Fraud.

Impromptu, a. आकस्मिक (की f·), अयरनपूर्व, अर्चितितपूर्वः -adv. पूर्विचितां विना

Improper, a. अयुक्त, अञ्चित, अञ्चपपत्त, अन्हं, oft. by कु-अ pr.; 'i. union ' असंगित:, कुयोग:. = |y, adv. अयुक्तं, असम्पक्, अस्थाने, अञ्चितं, अञ्चपपत्तं, 'acting i.' अकुत्यकारिन्. = |mpropriety, 8. अनीचित्रं, अन्यायः, अयुक्तता, अञ्चपपत्ति f. 2 (Of conduct) अविनयः, कुचरितं, अमर्योदा, दुअरितं, अकार्यं, अपचारः, मर्योदातिकमः

 in health ' अस्ति विशेष:: 'toi, in knowledge ' विद्यां अर्क 1 P or अधिगम् or आप्. -ment, 8. बुद्धि f_{-} , अभि-प्र-बुद्धिः, उत्कर्षः, उन्नति f_{\cdot} , उपचयः, उदयः, अभ्युद्यः, आगमः, आधिक्यं, बृंहणं 2 श्रेयस्त्वं, भद्रतरत्वं, वरी-यस्त्वं 3 शोधनं, प्रतिसमाधानं: ' i. in knowledge ' विद्यागमः, ज्ञानोपचयः: 'i. in health ' विशेष:.

Improvident, a. अदीर्घदृष्टि, अदूरदार्शिनः See Imprudent. -ly, adv. असमीक्ष्य, अविमुख्य -Improvidence, 8. अदीर्घ-अदूर-दृष्टि 🏂

Improvise, v. t. अचितितपूर्व-प्राप्तकालं-क्र 8 U or ₹च्च 10.

Imprudent, a. अनयज्ञ, अनीतिमत्, अविज्ञ, अविचक्षण, अनीतिज्ञ, अनभिज्ञ, अमतिमतः अदीर्घ-अट्टर-दृष्टि, अविमृश्य-असमीक्ष्य-कारि-न, अदूरदर्शिन, अविवेकिन, निर्विवेक, अ-सावधान. 2 (Of acts) अविमृश्यकृत, अनव-हित: better by 'i.-ly'. -ly, adv. अवि-मुठ्य, अममीक्ष्य, अविचार्य, अनालोचितं, अद्वीचंद्रष्टचा, निर्वित्रेकं, अविज्ञवत्, अविवे-कितया, साहसेन, सावेगं, सग्तरंभं. -Imprudence, 8. अदीर्घ-अदूर-दृष्टि 🏸, अपूर्वचिता, असमिक्षा-क्षणं, अविमर्ज्ञः, अविवेकः, विचारः. 2 अविनयः, दर्णीति f , दुर्णयः.

impudent, a. धृष्ट, वियात, प्रगल्भ, निर्लज्ज, अविनीत, दुर्विनीत, निस्नप, लज्जा-त्रपा-बीहा-हीन, प्रोढ, प्रतिभावत्. -ly, adv. धृष्टवत, प्रगतमं, निर्लज्जं, वेयात्येन, धाष्टर्शेनः -lm= pudence, ह. धृष्टता, धाष्टर्च, वैयात्यं, पा-गल्भ्यं, अविनयः, अलज्जा, निर्लज्जता, प्रति-

भा-भानं.

Impugn, v. t. प्रत्या-ख्या 2P, विरुद्ध 7 U, निरा-क 8 U, अधरीक, मत्यादिश 6 P; See Contradict. 2 अपवद् 1 A, विपरीतं वद्, निंद् $\mathbf{1}$ \mathbf{P} , दोषं यह $\mathbf{9}$ \mathbf{U} .

Impulse, हः प्रवर्तनं, प्रणोदनं, प्रवृत्ति f. प्र-चोदनं-ना, पोत्साहनं-नाः ' sudden i. आकस्मिकी पृष्टत्तिः, वेगः, सं-आ-वेगः. 2 हेतु:, कारणं, निमित्तं, प्रयोजनं -Impulsive, त. प्रवर्तक, प्रणोदक, प्रोत्साहक, प्र-चोदक. 2 आवेगशील, सहसापवर्तिन, वेगा-खबर्तिन्, संरंभिन्: 'pray, don't grow i. ' सहसा-आकास्मिकवृत्त्या कर्मणि पवर्तितं ना-र्हसि. $-\mathbf{i}\mathbf{y}$, adv. सहसा, आकस्मिकपदृत्या.

Impunity, 8. टंडाभाव:, टंडमुक्ति f. 2 अन-पायः, अनपकारः, अक्षति fः, अहानि fः, अनाज्ञ:, अहिंसा, अपीडा; 'with i. (to · oneself) ' अपकारं विना, स्वयमक्षतेन, आत्महानिं विना.

lmpure, a. अद्युद्ध, अद्युचि, अपवित्र, अ-निर्मल, समल, अमेध्य- 2 गर्ह्य, निंद्य, कश्मल, कुत्सित. 3 पांसुल, व्यभिचारिन. -ly, adv. भपवित्रं, अञ्चलिवत्. -ity, -11088, 8. अ- घुचित्वं, अमेध्यता 2 मलः-लं, अज्ञीचं, का--लुष्यं, किहं, मालिन्यं, अपज्ञष्यं: See Dirt. 3 गर्ह्यता, निद्यता 4 पासलता, लांपटचं. व्यभिचार:•

Impute, v. t. आरुहु C., (रोपयित), संबंध् 9 P, क्रप c., पर्सज्र c., निक्षिप 6 P; See Ascribe. 2 अप-परि-वद् $1\,\mathrm{U}$, आ-अधि-क्षिप्, निंदु ! P: See Censure. -ation, 8. (Act) आरोप:-पणं, कल्पना, संबंध:,मसंग:; i. of a crime ' दोषकल्पना, दोषारोपः. 2 अभियोगः, अभिशंसनं. 3 आरोपः, आ-अधि-क्षेपः, दूषणं, अपवादः, कलंकः, परि(री)-वाद:: See Calumny.

In, prep. Gen. ex. by loc.; अंतरे, मध्ये, in comp.; with verbs by 17 pr. 2 (Denoting instrument, munner, time, direction) ex. by instr.; 'i. great intimacy' महता स्नेहेन; 'i. six days' ५ डहेन; 'i. a short time ' अचिरेण, अचिरात्; 'i. breadth 'विस्तारेण; 'drives i. a chariot' रथेन याति-चरति; 'i. a joyful mood' आनंदेन: 'i. order ' क्रमेण, क्रमशः: 'i. small quantities' अल्पज्ञ:; 'i. the same manner' तद्वत्, तथैव; 'i. as much as' यत:, यस्मात, यत, oft. by abl, or instr. of abstract nouns ; See Because ; 'i. as much as it arises from ingorance? अविद्यामुलत्वात् •

Inability, s असामध्यें, दौर्चल्यं, अज्ञाक्ति f. Inabstinence, ह. असंयमः, अनिग्रहः.

Inaccessible, a. अगम्य, दुर्गम, दुरासद, दु-व्याप, दुरारोह, गहन, विषमस्थ.

Inaccurate, ए अयधार्थ, अनूत, अतथ्य, अ-शुद्धः -ly, adv. अयथार्थः, अन्यथाः

Inaction, Inactivity, ह. आलस्यं, अनुद्योगः, निर्व्यापारत्वं, कार्यद्वेषः, ओद्वासीन्यं.

Inactive, a. अलस, निर्न्थापार, निरुद्यम, अब्यवसाय: See Idle; ' to be i.' उदास 2 A.

Inadequate, a. अक्षम, अयोग्य, असमर्थ, अपर्याप्त, अनुचित, अननुरूपः

Inadmissible, a. अग्राह्म, अनुपादेय: 'i. into society ' अपांक्तेय, अपांक्तः

Inadvertent, a. अनवधान, प्रमादिन, प्रमत्त, उपेक्षकः निरवेक्षः असमिक्ष्य-सममादं-कृतः =ly, ade: सपमादं, निरवेक्षं, अनवधानात्, असमीक्ष्य, असावधानं .- Inadvertence, ह. प्रमाटः, उपेक्षा, अनवेक्षा, अनवधानं.

Inalienable, a. अविच्छेद्य, अनन्यहार्य. Inamorata,-Inamorato, s. See Lover.

Inane, a. रिक्त, ज्ञन्य, अ-नि:-सार-

Inanimate, a.े अ-वि-चेतन, निर्जीव.

Inapplicable, a. अनुपयोज्य, अनुपपस्न, अ-योग्य, अनुश्चित.

Inapplication, ε . आलस्य, अनुद्योगः, कार्य-निवृत्ति f, अप्रवृत्ति f, अमनोर्योगः, अनभिनिवेशः.

inapposite, inappropriate, a. अयोग्य, असंगतं, अपस्तुत, विरुद्ध.

Inappreciable, a. अत्यल्प, क्षद्र.

Inapprehensive, तः निःशंक, अकुतोभय,

Inapt, a. अपात्र, अयोग्यः -itude, s. अ-पात्रता, अयोग्यता. -ly, adv. अस्थाने, असंगतं.

Inarticulate, a. अन्यक्त, अस्पष्ट, अस्प्रट, अन्यक्तपद-वर्ण-अक्षर. -!y, adv. अस्पष्टं, अन्यक्तं, गद्गद्ववाचा

Inartificial, a. अकृत्रिम, सहज

Inasmuch as, adv. यस्मात्, यन, यतः.

Inattentive, a. अनवधान, निर्पे (वे)क्ष, अ-नासक्त, उपेक्षक, मंदादर, प्रमक्त, प्रमादिन, अनवहित, अनिविष्टचित्त, शून्यहृद्य. - ly, adv. सप्मादं, अनवधानेन, प्रमादतः, असमीक्ष्य, अविमृह्य, निरपेक्ष. - Inattention, s. अनवधानं, अनपे (वे)क्षा, उपे-क्षा, अनाद्रः, अननुरागः, अमनोयोगः, प्रमादः, शून्यहृद्यद्व

Inaudible, a. अश्राच्य, कर्णागोचर; 'i.

weeping ' निःशब्दरोद्नं.

Inaurate, See Gild .- ed.

Inauspicious, a. अद्युम, अमंगल, अभद्र, अकल्याण (णी f.). −ly, adv. अद्युम, अञ्चलको.

Inborn, Inbred, a. सहज, नैसर्गिक-स्वाभाविक (की \hat{J}^{*}), स्वभावज, अंतभव.

Incalculable, a. अगण्य, संख्यातीत. 2 आमितः Incandesce, c. t. प्र-, ज्वल् 10, उत्त-तप् c. -ence, s. अत्युष्णता, उञ्चंडता. -ent, a. प्रज्वलन, उत्तप्त, अत्युष्ण.

Incantation, ह. मंत्र:, अभिचार:, यागः, मंत्र-प्रयोगः, माया; 'to use i. e ' मंत्रेः वज्ञीकः 8 U or सह c. अभिमंत्र 10 A. अभिचार c. Incapable, a. अक्षम, असमर्थ, अज्ञक्त, अ-

पर्याप्त, अतुचित, अयोग्य.

Incapacious, a. अपृथु, अविपुल, अविशाल, मंकट, संगध

Incapacitate, ए. ए. शक्ति ह 1 P. अक्षमं-अक्षमी-कु 8 U, अपात्री-अयोग्यं कु.

Incapacity, 3. असामध्ये, अज्ञक्ति, f., अनर्ह-ता, अयोग्यता, अयात्रताः 2 मेधाभावः, दुद्धि-हीनताः

incarcerate, ion, See Imprison, ment-

Incarnadine, v. t. अवणी क्ष 8 U. =a. रक्त, . विधरताम्र, आताम.

Incarnate, तः मूर्त, मूर्तिमत्, देहवत्, शरीरित्, शरीरवद्धः देहित्, संशरीरः 2 अवतारित्, म-खुष्यरूपधारित्, गृहीतदेह, मखुष्यरूपेण अव-तीर्ण -ion, हः अवतारः;शरीरधारणं, देहग्रहणं, मूर्तिमत्ता, संशरीरता; better by (4.); See Embody also.

Incase, v. t. মাট্ট নি-धা 3 U or নিৰিম্ ে 2 પি-धা, आৰু 5 U, आ-परि-वेद्द c., परि-आ-च्छद् 10-

Incautious, a. असमीक्ष्य-अविमृत्य-कारिन, साहसिन्. 2 अनवधान, प्रमादिन, प्रमत्त. -Incaution, s. प्रमादः, असमीक्षा; See Inattention.

Incendiary, s. गृह-अगार-दाहिन् m. -Incendiarism, s. गृहदाह:.

Incense, 8. धूप:, तुरुषक:, पिंडक:, सिह्नः; यावन: (olibanum); यक्षपूप:, सर्जरसः; रालः, सर्वरसः; 'artificial i.' वृक्षपूप:, कृत्रिमधूपक::=v. t. धूप् 1 P, 10, धूपेन वास् 10. 2 उत्तिज्ञ ८., उद्दीप् ८., संधुक्ष् धुक्ष् 10, धुप् ८, हुष् ८., प्रकुप् ८.; See Enrage.=Incensory, 8. धूपपानं-भाजनं.

incentive, s. प्रलोभनं, प्रचोदनं, प्रवर्तनं, उ-त्तेजनं, प्रोत्साहनं, प्रेरणं, प्रणादनं, उद्योधकं. 2 कारणं, निमित्तं, प्रयोजनं, हेतुः न्यः प्रवर्तक, प्रचोदक, &c.

Inception, ह आरंभ:, उपक्रम:

Incertitude, s. विकल्पः, शंका, अनिर्णयः

Incessant, a. सतत, अविरत, अनवरत, अवि-च्छिस, अविश्रांत, प्रसक्त. = ly, adv. अनव-रतं, सततं, अजसं, अविच्छेदं, अश्रांतं, मर्वदा, प्रसक्तं, निरंतरं, अभीक्ष्णं-

Incest, ८. व्यभिचारः, अगम्यगमनं, oft. by गमनं, 'i. with a mother, sister &c.' मातृ-गमनं, स्वस्त्रमनं, &c. -uous, य. अगम्य-गामिन, व्यभिचारिन, 'i.son' मातृगामिन्

Inch, s. अंग्रुल:; 'not even an iं न रेखा-मात्रमपि, नाल्पमपि; 'by i. es' अल्पाल्पं, अल्पज्ञ:

Inchastity, 8. व्यभिचारः:असतीत्वं, पांसुलता (of women).

inchoate, a. उपकांत, अचिरमारब्ध. 2 असं-

Incinerate, v. t. भस्मसास्क्र 8 U, भस्मीक.

·Incipient, a. आरब्ध, उपक्रांत; प्रथम, अग्र,

Incise, v. t. छिद् 7 P, छत् 6 P, तक्ष् 1, 5 P; See Cut. -ion, s. छेदः, कर्तनं,

क्षतं, भेदः.

Incite, e. t. पवृत् c., प्रोत्सह c., प्रेष्ट c., प्र-चुद् 10, प्रणुट 6 P or c., उद्युज् 10; (anger &c.) उद्वीप c., उत्तिज् c., संपुक्ष 10. 2 आ-समा-ध्यस c. =ation,=ment, s प्रोत्सा-हनं, पचोदनं प्रवर्तनं, प्रेरणं, उत्तेजनं 2 Incentive, q. v.

Inclement, a. निहुर, कर्कश, निर्घृण, निर्द्य 2 (Of weather) उम्र, कठोर, रूअ, अ-सौम्य, तीक्ष्ण, तिन्न, प्रचंड. 3 वातवृष्टिमत्inclemency, अअदया, अकारुण्यं, रूक्षता

कदता.

Incline, v. i. नम् 1 P, अव-आ°-,नम्रीभू 1 P. 2 प्रवण-α. भू: 'lavourably i. ed towards her by (her) penance' तपसा तत्प्रवणीकृतः (K. Iv. 42); gen. ex. by siles in comp.; 'i. ed to favour 'अनुबह्दील; or by इ.स. 6 P, बांछ 1 P; by मनस् or काम with inf. form, or by desid. forms, =v. t. आ:अव-नम् c. (नमयाति), आवृत्त् 10, नम्रीकृ. 2 पवणीकू, प्रवृत् c., नि-उद्-युक्त् 10, प्रोत्सहु c., प्रंरू c. See Incite. or अवसर्विणी भूमिः, -४. उत्सर्पिणी भृमिः. -ation, s. प्रवात्त प्राचण्यं: gen. ex. by f_{\cdot} , प्रवाहः, शीलता-त्वं or आलुता-त्वं in comp. or by desid. forms; 'i. to fall ' पतनशीलता, पतयालुता, पिपतिषा 2 भावः, अभिलाषः, इच्छा, कामः, छंदः, छंदस् गः,रुचि 🎉 वित्त-प्रद्वात्तः; 'following one's own i. 'काम-चारिन, स्वच्छंद, स्वेरवृत्त, कामचार,स्वेर, स्वेरिन, 3 आ-,नति /:; 'i. of a planet s orbit to the ecliptic quantum: -ed, ம. नत, आवर्जित. 2 प्रवर्तित, प्रवण, in comp., ज़ील or आल in cemp. or by desid. forms.

Inclose, v. t. See Enclose.

Include, स्. १८ श्रिक्ट १ १, अंतर्गण् 10. समाविझ् ८, अंतः कल् 10, परिसमाप् अभिध्याप् 5 १, प्रतिसं-हु 1 १; gen. ex. by
अंतर् with भू-गम्-पत् 1 १ or बृत् 1 १
(with nom. of what is included). 2
आ-धा 3 U, धु 10, आ-दा 3 १, गर्भ in
comp. =८, ० अंतर्भावित, अंतर्गणित; परिगृहीत, अंतर्भूत, अंतर्गत, अंतर्गतिन, समादिष्ट,
सहित, अवांतर, गर्भित, अभिध्यास; गर्भ in
comp.; 'i. space' अंतरात: लं, अभ्यंतरं;
'those persons i.' ताकरान् समाकल्य्य,
तैनीरे: सह. =ing, =Inclusive, ० परिग्राहिन, अभिध्यापक; oft. by सह, or सहित

a.; 'beth days i ' उभाग्यामपि दिनाग्यां सह, उभयदिनसहित; ' then enter a hermit with two others (three i himself) ' ततः प्रविशत्यात्मनानृतीयो वेखानसः (S. 1). -Inclusively, adv. साकत्येन, अशेषेण, सहितं -Inclusion, क्ष्रां अंतर्भावः, अंतर्भावः, अंतर्भावः, परिन्यहः अभि-, ध्यापि कि प्रतिसंहारः.

Incognito, त., प्रच्छन, अलक्षित, प्रच्छन-ग्रुप्त-म्वर्गः -वर्गः, ग्राप्त-अलक्ष्य-स्वर्णः,

निभृताकारण.

Incognizance, ह. अनभिज्ञानं, अप्रतिपत्ति f. -Incognizant, a. अनभिज्ञ, अज

Incoherent, a. असंगत, असंबद्ध, अनन्वित. -ly,ado असंगत,अनन्वयं.-Incoherence, ४ असंबंधः, असंगति र्र. अनन्वयः, असंदर्भः.

Incombustible, a. अदाह्य, दुर्दाह्य.

Income, s आयः, उद्यः, आगमः, धनागमः, अर्थपाप्ति f, धनोद्यः

Incommensurable, σ . असमपरिमाण, असमन, असदश. 2 अपर्याप्त

Incommensurate, a. अतुल्य, असमान, अ नतुरूप: अपर्याप्त, न अलं, असदश.

Incommode, v.t. पीड़ 10, क्रिञ्च 9 P, आय-स् c.; 'don't i. yourself 'अलमा गासेन-Incommodious, a. अनुपयुक्त, अयोग्य. 2

क्केश-पीडा-कर (री र्र.,), असुखद्, उपरोधिनः Incommunicative, a. नाग्यत, मितवाच्, मितकथ, भाषणविरक्त, संलापविसुख (खीर्र.)

Incomparable, a. अतुल, अनुपम, अद्वितीय, निरुपम, अपतिम, अपतिरूप, अनुपमय.

Incompassionate, a. निर्दृण, क्रूर, नृशंस. निर्दय: See Cruel.

Incompatible, a. See Inconsistent.

Incompetent, a. अज्ञक्त, असमर्थ, अयोग्य, अकर्मक्षम, अनलंकर्माण, -ly, adv. अयोग्यं, अक्षमवत्. -Incompetence,-cy, s. अ-क्षमता, असामर्थ्य, कार्याक्षमता, अपर्याप्ति f.

Incomplete, a. अपूर्ण, असमास, अनिष्पन्न साबेशेष. 2 विकल, न्यून, छप्त, हीनांग, न्यूनावयव, छप्तावयव, असमग्र -ly, adv. अपूर्ण, सावशेष, अपयोग्त; वैकल्येन, असमस्तं -ness. 8 अपूर्णता, असमाप्ति f. 2 वैकल्यं, न्यूनता

Incomplex, Incomposite, a. अमिश्रित, असंकीण, शुद्ध.

Incomprehensible, Inconcelvable, a. अज्ञेय, अगम्य, दुर्शोध, अञ्चित्य, अविभाव्य, अग्राह्य, अश्वेधगभ्य, अतन्य, अधीगम्य, भी-धातीत, ट्रेट्सियातीत, अतिहित्य, इंट्सियागीसर

Inconclusive, a. अनिर्णायक, अममाण, अनिश्वायक - ly, adv. अध्माणं, प्रमाणं विना, अनिर्णायक वेन.

Incongruous, a. असंगत, विरुद्धं, असंबद्धः, अनुपपस. -ness, -Incongruity, s. विरोधः, असंगति fं, असुपपक्ति fं, oft. by क्ष-क्ष; See Congruous.

Inconsequent, a अप्रयुक्त, अप्रयोगिन, अ-योक्तिक, न्यायविरुद्ध, अयुक्तिसिद्ध

Inconsiderable, तः अल्प, श्रुद्द, तुच्छः 2

Inconsiderate, a. असमीक्ष्य-अविमृहय-का-रिन्, अविवेकिन, अविमशिन, साहसिन, प्रमस्, असावधान, 'an i. deed' साहस- -ly, ado. अविमृहय, असमीक्ष्य, अविचार्य, सहसा, निर्विवेकं, सरभसं, अनालोचितं, निरवधानं, प्रमादतः, साहसन. -ness, ह. अविमर्शः, अ-विवेकः, असमीक्ष्यकारित्वं, अविचारणा, असमीक्षा

Inconsistent, a. असंगत, विरुद्ध, विरोधिन, असंगद्ध, अनन्वित, विसंवादिन, विनीत, विपरीत; परस्पर विरोधिन विरुद्ध, परस्परपहत, संकुल, पूर्वापरविरुद्ध, क्लिष्ट; oft. ex. by विसंवद 1 U, विरुध्स pass., विप्तवद्ध , हिस्से क्लिप्ट, विरुद्ध, विसंवदिन, परस्परविरुद्ध, विराधन, विरुद्ध, विसंवदिन, परस्परविरुद्ध,

Inconsistence,-cy, र असंगति / असंबंधः, अनन्वयः, विरोधः, वैपरीत्यं, विभदः, अ-सादृद्यं, विसंवादः, विप्रतिपत्ति / , परस्पर-विरोधः, विरोधोक्ति /

Inconsolable, a. अज्ञरण, निर्मिनोद, ज्ञो-

Inconsonant, a. See Inconsistent.

Inconspicuous, त. अप्रकाश, अस्पष्ट. 2 अप्रधान.

Inconstant, a. अस्थिर, अहृढ; चल, चंचल; तरल, लोलमति, चलचित्त. -Inconstancy, s. अस्थेर्थ, तरलता, चंचलस्वं; See Fickle. -ness-

Incontaminate, a. अकलंक, अङ्कित, पवित्र. Incontestable, a. निविचाद, अविचार, अपत्याख्येय, निःसंदेह, सुनिश्चित.

Incontinent, यः असंयत, अवशिन, अजिते-द्रिय, व्यभिचारिन. =Incontinence, हः असंयमः, अदमः, अयमः, अजितेद्रियत्वं, ध्य-भिचारः, लांपटखं, इंद्रियादमः

Incontrovertible, a. अप्रत्याख्येय, निर्वि-वाद, अबाध्य, असंदिग्धः

Inconvenient a. अनुपयुक्त, अनुचित, अ-पर्याप्त, अयोग्य; अहित, असुखकर, क्रेशकर (री र्र.); क्रेशब्द, दुःखावह, उपरोधक, दुःखदः —Inconvenience, इ. अयोग्यता, अनौचित्यं, अनुपयोगः, अ-पर्याप्ति र्र. 2 क्रेशः, असुखं, उपरोधः, पीडा, आयासः, आयास or क्रेश-हेतुः or कारणं. —ए. t. उप-रुध् 7 U, बाध् 1 A, पीड्

Inconversant, a. अनिभन्न, अविज्ञ;अनम्यंतर. Incorporate, v. t. समिश्च 10, संहन् 2 P, संयुद्ध 7 U, 10, संसुद्ध 6 P, संस्क्रिष् C., ए-

कीक 8 U. -ए. i. एकी भू, सस्बन्धसंयुक्तः pass.
-ion, इ. संयोगः, संक्ष्पेतः, संक्षित्रणं, संसर्गः।
Incorporeal, a. अज्ञारित्ति, विदेह, निरवयवः
Incorrect, a. अज्ञुद्ध, अज्ञान्ति, सदीव, दोववत्. 2 असत्य, अयथार्थ, वितथ, 'i. in
conduct' दुर्वृत्त, दुरान्तार. -ly, adv. निरुषा,
अन्यथा, अतस्यं, अयथार्थ, अज्ञुद्धं. -ness,
इ. अज्ञीन्ते, अज्ञुद्धता, असत्यता, &c.

Incorrigible, a. अज्ञोध्य, असमाधेय, ज्ञि-क्षातीत, असाध्य, अप्रतिसमाधेय.

Incorrodible, a. अभयणीयः

Incorrosive. a. अविलयन, अनाशक

Incorrupt, ब. अदुष्ट, शुर्चि, पवित्र, शुद्ध. -ness, ह शुचिता, शुद्धता.

Incorruptible, a. अनाह्य, अहृष्य, अक्षयIncrease, v. i. वृध् 1 A, वि-सं-प्र-पिट्टि, एष्
1 A, सं-फ्रध् 4,5 P, स्काय् 1 A, आ-प्ये 1 A,
वृद्धि या-इ 2 P or गम् 1 P or प्राप् 5 P,
प्र-उप-चि pass., मुई 1 P, (सुमूर्छ सहजं तेजो
हिक्षेव हिवर्धुजां R. र. 79), प्रबहु 1 P. 2
विस्तृ-वितन्- piss., वि-प्र-स् 1 P. =v. t.
वृध् ८., एष् ८., क्षर् ८., आप्ये ८., स्काय् ८.
(स्कायपित), आगम्८., वृंह् ८. वृद्धि नी
1 P, प्रकृ ८., प्र-उप-चि 5 U. 2 विस्तृ ८.,
वितन् 8 U, प्रसु ८., =ः वृद्धि स्कीतिन्सस्दि
रं., उप-प्र-चयः, वर्धनं, आप्यायनं, बृंहणं, उस्ति रं., विस्तारः, आधिवयं. =ing, a. वधिक्णु, प्रचीयमान, प्रसोहिन्. See Grow.

Incredible, a. अश्रद्धेय, अविश्वास्य, प्रत्य-यातीत, विश्वासानही, अतिप्रत्यय-विश्वास, अप्रमाणभूत

Incredulous, यः अश्रद्धालु, अवत्ययिन, शै-काशील, अविश्वासशीलः -ly, adv. सार्शकः, अपत्ययेन. =Incredulity, ४. अप्रत्ययः, अ-श्रद्धा, अविश्वासः

Incremate, v. t. वह 1 P.

Increment, See increase (8.).

Incriminate, v. t. आभेयुक् 7 A, 10; See Accuse.

Incrust, v. See Encrust.

Incubate, v.i, अब-स्था 1 A, अंडानासुपरि संविद्यू 6 P, अंडानि पुष् 1, 9 P. =ion, s.अंडपोषणं.

Incubus, ह. कुस्बमः, दुःस्बमः.

Inculcate, v. t. अनु-,शास् 2 P, उपिद्यू 6 P, (चित्ते) निविश् c., शिक्षू c.; See Impress.

Inculpate, v. t. See Censure

Incumbent, a अवलंबिन, आश्रित, उपरिस्थ.
2 आवश्यक, oft. ex. by pot. pass.
part. or अर्हु 1 P. = 8 अधिकृतः, नियोज्यः,
वृत्तिशुक्त m., वृत्तिभोगिन-धारित m.

Incur, v. t. अर्ज 1 U, आश्रि 1 U, आप 5 P, लभ्र 1 A, आवह 1 P, उत्पद् c.; gen. exby इ-या-2 P, गम् 1 P &c. with object, by pot. pass. part., अर्हे 1 P or अर्ह, योग्य, भाजनं, पात्रं, in comp.; 'he i. s blame' बाच्यता पाति, दोषभाजनं दोषभाक् दोष-पात्रं भवति; 'i. s debt' झणं करोति, ' you will only i. sin' पापभेवाअयेथाः; 'i. s a penalty' दंडको भवति, दंडमईति.

Incurable, a. असाध्य, अज्ञमनीय, दुवपचार, अप्रतिकार्य, अपरिद्यार्य, असमाध्य, निवपाय-Incurious, a. अञ्चल्लक, अजिज्ञास, अकुत्-

इलिन्∙

Incursion, 8. अवस्तंद: चूनं, अभिद्रवः, उप-ह्रवः, आक्रमः, अभिययाणं, अभिद्रवः, 'to make i' 8' अवस्तंद् 1 P, अभिद्र् 1 P; See Attack. -Incursive, a. उपह्रविन, उपद्रविन.

Incurvate, v. t. πu c., $\pi u = 10$, $\pi u = 6$ P, $\pi u = 10$, πu

Indebted, त. ऋाणेन, ऋणग्रस्त-श्रद्ध- 2 उप-कृत, अनुगृहीत, कृतीपकार; 'I am i. to

fortune' दैवेनाचुगृहीतोस्मि

Indecent, के. ग्राम्य, अश्रील, अवाच्य, अआव्य. 2 अविनीत, विनयज्ञून्य-रिहत, निमर्याद,अतिकांतमर्याद-विनय;अशिष्ट,असम्य,
शिष्टाचारविरुद्ध. 3 अयुक्त, अन्याय्य, लज्ञाकर (रि.न.), निंद्य, निर्लज्ज. -ly,
क्ष्येण. गहितं, अश्रीलतया, अविनयेन, अमर्यादं, अयुक्तं. -Indecency, 8. अश्रीलता,
ग्राम्यता. 2 अविनयः, अमर्यादा, अश्रिलता,
मर्यादातिकमः.3 अयुक्त , अन्यपति न, निचता, गर्ह्याता, अन्यायः, कुरीति न., अनीति न,
अन्यः, कुरीलं, अपचारः.

Indecision, ८. संदेष्टः, अनिर्णयः, अनिर्धारणं, विकल्पः, संशयः, अनिश्चयः, वितर्कः,आशंका, द्वापरः. 2 विकल्प-वितर्क-शीलता, संदिग्ध अस्थिर-मतित्वं, चलचित्तता, लौल्यं, चंचलताः

Indecisive, a. संदिग्ध, अनिर्णात, अनिश्चित, संविकस्य, अनिर्णायक. 2 विकस्य-वितर्क-संदेह-जील, आस्थर-संदिग्ध-लोल-मति,-धी,--चाबि,-चित्त, अनवस्थित, चलचित्त, दोलाय-मानाचित्त, See Fickle. -ly, adv. अ-निश्चित, ससंदर्ध.

Indeclinable, a. अन्यय, अविकार्य, अविभ-क्तिक, 'an i. word ' अन्यय:-यं, निपात:-

Indecorous, indecorum, See Indecent, Indecency.

Indeed, adv. जूनं, खल्ल, किल, नाम, वस्तुतः, परमार्थतः, सत्यं, तस्वतः, अर्थतः, ध्रवं, तावत्, हि, एव

Indefatigable, a. अक्रांत, अश्रांत, अविषण्ण, महोत्साह, चतुश्रमक्षम, आनिर्विण्ण; See Assiduous.

Indefensible, a. अलोपनीय, अविनाइय. Indefensible, a. अरक्षणीय, अमितपादनीय.

Indefinable, a. आनिर्वाच्य, अनिर्वचनीय, अवर्णनीय, परिच्छेदातीत. Gen. ex. by

किम् pron. with अपि; (विकार: कोर्यंतर्ज-इयति Mal. I).

Indefinite, a. आनेयत, आनिश्चित, अनिर्दिष्ट, अलक्षित.

Indelible, त. अक्षर, ज्ञाश्वत(ती f.), अनाइय, अलोप्य, अक्षय्य, अमाष्ट्रव्य.

indelicate, a. ग्राम्य, अफ़्रील. 2 आविनीत, आशिष्ट, असम्य, अयुक्त, See Indecent.

Indemnify, v. t. (श्रांते) पूर् 10, निष्कु 8 U, निस्तृ ८, अपाकु, पतिकृ, गुष् ८., प्रमुख 2 P or ८., क्षेत्रं पतिविच्या 3 U. =Indemnity, s. श्रांति-द्वानि-पूरणं, क्षतिनिष्कृति ति निस्तारः, अपकारह्याद्धे ति, प्रतिफलं, क्षेत्रम्यतिविधानं, योगक्षेत्रः; 'a paper granting i.' अभय-पत्रं, दंडाभयपत्रं.

Indent, v. t. दंतुरीकु 8 U, भंगुरीकु; अञ्चक-कचं छिद् 7 P or अंक् 10. -ation, s. मंगः, छेदः, भंगुरीकरणं -ed, त. दंतुर, दंतुरित, भंगुर, सभग, अञ्चककच, -ure s. प्रतिज्ञा-

नियम-पर्त्र.

Independent, a. स्वाधीन, अनायस, स्वायस, स्वतंत्र, आत्मायस, आत्मतंत्र, अनाश्चित, अपरायस, अत्मायस, अपरायस, अनाश्चित, अपरायस, अन्तिन्त्र, स्वरंत्र, द्वस्तिन्, स्वस्टांद् , रवेरवृत्ति, स्वेर, स्वरंत्रमाम-चारिन, याद्वृत्त्य्य्य (क्वाय, कि.), भिर्यत्रण, अनियंत्रण, स्वेच्छासारिन्, See Free; 'i. of' विसुच्य, विहाय, विना, See Except; निर्पेक्ष, अन्पेक्ष, in comp., बाह्यनिमित्तनिरपेक्षमि स्वाश्चयं कार्य भवति (S. B. 508) 'i. of external causes' &c. = y, adv. स्वातंत्र्यंण, स्वेरं, स्वच्छया, स्वच्छंदं, अन्यसं, याद्वच्छया, यथेष्टं, यथाकामं, स्वतंत्रं, अन्यनिर्वेक्षं, =Independence, s. स्वातंत्रयं, आत्माधीनता, अपरवज्ञता, अपारतंत्रयं, स्वाच्छंदं, स्वेरता, यद्वच्छा.

Indescribable, a. अकश्य, अतिकथ, वाग्विभवातिहत्त, वर्णेनातिर्ति, वर्णनाविषय, अवर्णनीय, अनिर्वास्य, oft. by कःका-कि-with अपि; काप्यभिष्ट्या तयोगसीत् (R. 1. 46) 'an i. splendour' &c.; 'the splendour of that pair is simply i.' कि कथ्यते अिकभयस्य तस्य (K. vii. 78). Indestructible, a. अक्षट्य, अनन्यर, अन्यर, अन्यर्थ, अ

नाइय, अविनाशिन, अजर, अक्षयिन.

Indeterminable, a. अलक्ष्य, अपरिमेय, संदिग्ध.

Indeterminate. a. अनियत, अनिर्देह, अ-निर्णीत, संदिग्ध, सविकल्प, अलक्षित; अप-रिमित. –lon, s. Indicision, q. v.

Index, 8. सूचि (ची)पत्रं, स्चि-ची रि., नि-धंदुः, अनुक्रमणिकाः 2 पदेशि (श)नी, द-शंकः. 3 (Indicative of) ex. by ज्ञा-पक्ष-सूचक-गमक. न्य-, तदेव गमकं पांडित्यवेद मध्योः (Mal. 1) 'that only is the i. of wisdom and skill'; See Indicate. India, ह. भारत, भ(भा)रतवर्ष, जंबुद्दीपः --Indian, ए. भारतीय, भारतदेशीय.

Indicate, ए. (सूच् 10, सुत् ०., वि-अंजर 7 P or e. गम् ०., (गमयति), प्र-निद्-दिश् 6 P, प्र-ष्टुश् ०, सुष् ०, प्रकटीक ८ U, आविष्क, निस्तप् 10, प्रकाश ०., (ज्ञापयति), नि-आ-विद् ०., रक्ष 10, निर्वच् 2 P, or c. अभि-धा 3 U, अवगम् ०., प्रति-इ ०. (प्रत्याययति), पिशुनयति (D.) =ion, ४. लक्षणं, चिक्कं. लिंगं, च्यंजनं, सूचना, रूपं, अभिज्ञानं, आकूतं, आकारः, इंगित. 2 (Act) प्रकाशनं, निर्देशः, पद्शनं -ive, -ory, व. दर्शक, गमक, सूचक, ध्यंजक, द्योतक, वाचक, ज्ञापक, निर्देशक, बोधक, पिशुनः, 'i. of equal love' तुल्यानुरागपिशुनं (V.2); 'i. mood' स्वाधः.

Indict, v. t. अभियुक्त 7 A, 10, अपवद् 1 A, -ment, s. अभियोगः, अभिशंसनं, अभियोगपत्रं.

Indifferent, a. सामान्य, मध्यम, विग्रुण. 2 समभाव, समबुद्धि, समदृष्टि, समदार्शिन, समपक्ष, तटस्थ, अपक्षपातिन, निःसंग, सुक्त-मंग. 3 निरपेक्ष, अनपेक्ष, निरादर, अन-भिलाष, निरभिलाष, निरीह, निःस्पृह, निरक्त, निरुत्सुक, अध्ययः, 'to remain or be i.' उदास 2 A or उपor be i. ' उदास् ईक्षू 1 A, किमित्युदासते भरता: (Mal. 1.); (in good sense रेमाध्यस्थ्यं अवलं व 1 A, माध्यस्थ्यमिष्टेप्यवंहाँ बतेथे (K. i. 52). -ly, advi निरपेक्षं, निरुक्षकं, निरभिलापं 2 मध्यमतया, सामान्यत: -Indifference, 8. औदासीन्यं, माध्यस्थ्यं, विरक्ति f., वैराग्यं. अनभिलाषः, अनपेक्षा, अनीहा, अस्पृहा, नि:स्प्रहता, निरीहता, निःसंगता, ताटस्थ्यं. 2 प्रमादः, उपेक्षा, अमनोयोगः, अनवेक्षा, अन-वधानं, अनादरः. 3 समभावः, अपक्षपातः,

Indigent, a. दीन, दरिद्र, अधन, दुर्गत, निः-स्व, अकिंचन; See Poor. -!y, adv. दीन-बत्, सकार्षण्यं, सदैन्यं. -Indigence, s. देन्यं, दारिद्रां, निर्धनता, दुर्गति f., दुःस्थिति f., निःस्वता, अकिंचनत्वं.

Indigenous, व स्वदेशोद्भव, स्वदेशीय,

Indigestion, s. अजीर्ण, अपाकः, अग्निमांदां, मंदाग्निः, अन्नविकारः, अन्नापरिपाकः. Indigestible, a. दुष्पच, दुर्जर, अजर्थ.

Indignant, a. कोपाकुल, इद्धमन्यु, समन्यु, सरोष, संरभिन, कुपित, अतिकुद्ध, अतिकृष्ट, जातामर्थ, संजातकोष, दीमकोष. -ly, adv. सरोष, सकोष, सकोष, सामर्थ, सरोष, -Indignation, इ. मन्युः, सरंभः, कोषः, रोषः, कोधः, अमर्षः, कष्ट् र, प्रतिषः, कुष्र् र, गुरुकोषः.

Indignity, ह. अप(व)मानः, परिभवः, अवज्ञा, अनाद्रः, उपेक्षा, श्रवधीरणं-णा, तिरस्कारः, धिकारः, See Disgraco, Insuit, also.

Indigo, अ. नीलं, (plant) नीली, काला, क्रीतिकका, ग्रामीणा, मधुपणिका, रंजनी, श्रीफली, तुत्था, द्योणी, दोला, नीलिनी, मेला, तणी

Indirect, a. अन्नजु, वक्ष, कुटिल, जिह्म, परोक्ष; 'i. tax'; परोक्षकरः; 'i. hint' वक्राक्ति f., भंगिभाषणं, वक्रभणित, भंग्युक्तिः, भंगि-गि f. -ly, adv. भंग्युक्त्या, वक्रोक्त्या. 2 वक्रं, कुटिलं, अन्नजु, असरलं, तिरंक्, तिरस्.

Indiscernible, यः अप्रत्यक्ष, अध्यक्त, अहृष्टि-गोचर.

Indiscreet, a. अविमुश्य-असमीक्ष्य-कारिन, अविचक्षण, अदूरद्शिन, अविवेचक, अनीतिज्ञ, अमतिमत्, विवेकहीन-धून्य, अनवहित
-ly, adv. अविमुश्य, असमीक्ष्य, अविचार्य,
निविवकं, अविचार-असमीक्षा- पूर्व. -Indiscretion, s. अविवेकः, अविचारः-रणा,
असमीक्षा; अविज्ञता, अविमर्शः, असमीक्ष्यकारिता-स्वं, अनवधानं, प्रमादः, अनपेक्षा.

Indiscriminate, a. अविविक्त, निर्विशेष, अपरिन्धिस, अपृथक्कृत. 2 संकुल, संकीण, अध्यवस्थितः —ing,—ive, a. अविवेकितः, अविशेषक्र, निर्विषेकः —ion, इ. अविवेकः, अविवेकः, अविवारः-रणाः अपरिन्धेदः, अविज्ञानं —iy, adv. अविविक्तं, निर्विशेषं 2 संकुलं, संकीणं, अक्रमेण, क्रमं विनाः

Indispensable, a. अवरूप, अपरित्याज्य, अपरिहार्य, अवरूपकार्य; 'an i. duty ' नित्यकर्मन n.

Indispose, v. t. विरंज् ८., विसुखीकु 8 U, अर्हाचं-विर्तिक-उत्पद् ८. वा जन् ८., प्रतिकूलu. कुः, न प्रवृत् ८. 2 अस्वास्थ्यं जन् ८. -ed,
u. विरक्त, विसुख-पराङ्गसुख (खी /ं),
अनिच्छु, अननुकूल, द्वेषिन, प्रतिकूल, अपवृत्त,
अनमिलाषिन. 2 अस्व(सु)स्थ, अस्व(सु)स्थार्रार, 'severely i' बलबद्स्वस्थार्रार. -ition, s. विरक्ति f., विरागः,
अष्वि f., विसुखता, अनिच्छा, अनीहा,
अपवृत्ति f., अस्पृद्दा, प्रतिकूलता. 2 अस्वास्थ्यं, असुस्थता, शरीरास्वास्थ्यं.

Indisputable, a. See Incontestable.

Indissoluble, a. अभेद्य, दुर्भेद्य, अलंह्य, सुदृढ, दृढगद्ध, सुसंहत. 2 अद्गान्य, अक्षर-णीय.

Indistinct, a. अन्यक्त, अस्प्रद्र, अस्पष्ट, अप्रवाह, अप्रताहा, अप्रत्यक्ष. 2 संकुल, संकीण; 'an i. speech.' निलर्ष, अविस्पष्टं. -ly, adv. अन्यक्तं, अस्पष्टं. -ness, ह. अन्यक्ति f., अस्पष्टता.

Indistinguishable, a. अपरिच्छेब, अवि-ज्ञेय, अलक्ष्य.

indite, v. t. Reg 6 P.

Individual, हः व्यक्ति f., पुरुषः, एकजनः, अवयवः - कः व्यक्तिगतः, अव्यापकः, अ-व्यापिन, एक - ity, हः व्यक्तिता, अव्यापकत्वं, व्यक्तिः 2 पृथक्त्वं, पार्थक्यं, ममताः - iy, adv. एकक्तिः, प्रत्येककः, एककः, प्रत्यवयवं, अवयवशः, पृथक्, पृथकः

Indivisible, बर्े अविभाज्य, अभेद्य, अनंश्य, निरवयव.

Indocile, तः अविनय, अवश्य, अविधेय, अवश्य, दुर्दम, दुर्दति, अनधीन, अनायत्त, स्वैरिन, स्वच्छंदः

Indoctrinate, v. t. See Advise.

Indolent, a. तंद्रिल, अलस, तंद्रालु, मंद्र, निरुद्यम, उद्योगिविरक्त, कार्यदेषिन, कार्यविसुख (खी र्र.), निश्रेष्ट, निरुत्साह, जह, मंद्रिक्रय. =ly, adv. निरुद्यमं, अलसवत, मंद्रतया. =lndolence, s. तंद्रा, आलस्यं, तंद्रि-दी र्र, मंद्रता, जाड्यं, अनुद्योगः, कार्यवेसुखता, अनुद्साहः, कार्यदेषः.

Indomitable, त. दुर्दम, दुर्दात, अदम्य, अग्रुण्य. 2 अदीन-अक्रुपण चेतस्, अत्युत्साह-चत्, उरुसत्व.

Indoors, See under Door.

Indubitable, a. असंदिग्ध, सुनिश्चित, अनाशंक्य, निःसंशय, See Certain.

Induce, e. t. अनु-नी 1 P, प्रवृत e., उद्-नि-युब्द 10, प्रजुट् 10, प्रोत्सह e., प्रेर् e.; See Incite. 2 आ-छृद् 1 P, प्र- विन्तुभ e., ह 1 P; oft. ex. by causal forms. 3 उत्पद् e., जन e. (जनयति), सं-उद्-भू e., आवह् 1 P. 4 प्रबुध् e. -ment, s. प्रोत्साहनं, प्रवर्तनं, अनुनयः; प्रचोदनं · 2 कारणं, हेतुः, निमित्तं, प्रलोभनं, See Incentive. -Induction, s. अनुमानं; अपवाहः -Inductive, a.

आतुमानिक (की \hat{f})। Induct, v, t, धर्माधिकारे नियुक्त 7 A, 10, —ion, s, प्रतिष्ठापनं.

Indulge, v. i. आ-पन् pass, आसक्त-निरतa. भू । P (with loc.); सेव् 1 A, भज् 1 U. =v. t. उप-,लल् 10, उपच्छंद् 10; अनुग्रह् 9 U, तृष् c., तुष् c.; अनु-वृत् 1 A, अनुरुद् 4 A, अनुवि-धा 👸 U, अनुपविश् o P, प्र 10. 2 अनु-ज्ञा 9 P, अनु-सुर 1 A, अनु-मन् 4 A, क्षम् 1 A, 4 P, उपेक्ष् 1 A, न विरुध् 7 U, न संयम् 1 P; न निग्रह् 9 U, न निषिप्1 P. =ence, s. आसक्ति $f_{oldsymbol{i}}$ निरति 🏸 सेवा, आसंगः; शीलता-आलुता-in comp. 2 अदमः, अनिषधः, असंयमः, अनि-ग्रहः, अमृतिरोधः 🕉 तोषण, तपेण, असुवतेनं, लालनं, उपच्छंदनं, अनुरोधः, अनुविधानं, अनुवृत्ति 🗸., अनुवृत्तं, छंदोनुवृत्तं. 4 पसादः, अनुग्रहः; अनुज्ञा, अनुमित 🌈 -ent, ते. सद्य, अनुग्रहशील, अनुग्राहिन, अनुकूल, अनुकंपक, करुणात्मक. 2 छंदोनुवर्तिन, होदासरोधिन, असुविधायिन. -ently, adv.

सानुरोधं, छंद्रानुरोवेन, सद्यं, सानुबर्ह, सकारुण्यं

Indurate, v. t. घनी हु 8 U, वृद्धीकु, संहत् 2 P. =v. i. घनीभू. =lon, हुः चन्द्रीकरणं, काठिन्यं, घनीभावः, धनता.

Industry, इ. उद्यमः, उद्योगः, व्यवसायः, अध्यवसायः, उत्साहः, यत्नः, अभियोगः, वेष्टा, किया, कार्याभिनिवेशः, कर्मशीलता, कार्यप्रसाक्त-पृत्तः र्रः अभ्यासः, अनालस्यं, परिश्रमः, आ-प्र-यासः, सोद्योगतः, —ioussa. उद्यमिन्, उद्योगिन्, व्यवसायिन्, सोद्यम, तोद्योगः, सोत्साहः, अनलस, कार्यसक्त, कर्मन्शित, कर्मनिष्ठ, कर्मानिष्ठ, कर्मासक्त, व्यव्यतः कर्मप्रसिक्तः । व्यव्यतः कर्मप्रसिक्तः । व्यव्यतः कर्मप्रसिक्तः । व्यव्यतः कर्मप्रसिक्तः —iously, adv. सोद्यमं, सोद्योगं, सोत्साहं, सप्रयत्नं, प्रसक्तं, अभिनिवेशेन.

Inebriate, ए. र. मद् ०, मदं उत्पद् ०. -ed, क. मत्त, क्षीव, मदोन्मत्त, उन्मद्. -ion, ३. मदः, मादः, उन्मादः, क्षीवता.

Ineffable, a. See Indescribable.

Ineffaceable, a. अन्तमूज्य, भ्रह्मोपनीय. Ineffective, Ineffectual, a. निष्पस, विकल, व्यर्थ, मोध, निर्धक, निष्पयोजन. 2 निर्वल, असमर्थ, अक्षम, असिद्धिकर (र्रा.), निष्पपाव, अवर्थिवत, See Fruitless.—ly, adv. निष्पलं, व्यर्थ, सुधा, वृथा, निर्धकं, निर्वलं, -Inefficacy, श. अपभावः, अक्षमता, अज्ञक्ति र्त., असामर्थ्य, इक्तिब्लंनता, वेषस्यं, मोघत्वं, व्यर्थता, अन्यक्तं -Inefficacious, a. अपभाव, अनुम, असमर्थ, तेजाहिन, अप्रवल. 2 मोध, व्यर्थ, अक्तिचिक्तर (र्रा.), विकल, निष्पलः—Inefficient, q. अनुपकुक्त, कार्याक्षम, अनलंकर्मीण, अयोग्य,

अकार्यसाधकः 2 अप्रचलः Inelastic, यः स्थितिस्थाएकत्वहीनः

Inelegant, a. अशोभन, अश्लील, अप्रशस्त. अविनीत, See Indecent. –Inelegance. s. अलावण्यं, अशोक्षा, &e.

Ineligible, a. अवरणीय, अयोग्य, अयुक्त.

ineloquent, a. वागपदुः, अवाग्मिन्

inept, a. अयोग्य, अनुचित, अन्ह. 2 मूद, यूर्स, बालिश.

Inequality, ह. वैषस्यं, असाम्यं, विषमता, विभेदः, असादृद्यं, भिष्मता.

Inequitable, a. अन्याध्य, अध्मर्य, न्यायविरुद्धः

Ineradicable, व. अनुन्यूल्य, अविनाइय.

Inert, a. जुजु, निश्चेष्ट, अचेष्ट, अचेष्ट, मधल, गतिः हीन, निश्चल, अचेतनः 2 अनुधोत्मिन, लंदु, तंद्रिल, जढ, अलस -ly, ado. मंद्रं, जष्टवत् -ness, s जाड्यं, अचेष्टा, अचुधोमः, मंदता, आलस्य, कार्यविभुखता -lnertia, s, निश्चलता, जाड्यं.

Inestimable. a. अनर्घ-हर्य, अमूल्य, अत्युत्कृष्ट-

Inevitable, a. अपरिहार्य, अवश्यभाविन, अहार्य, अवारणीय, अनिवार्य, नियत, भवितस्य, अवश्यक, आनुषंगिक (की f.).
—y, adv. अवश्यं, नियतं, ध्रुवं, एकांत
in comp., (एकांतविध्वंसिषु पिंडेषु
R. 11. 57.)

Inexcusable, यः अक्षरप, असोढण्य, अमर्ष-णीय. 2 निरुत्तर, अनिवार्यदोष, निर्वयपदेश. Inexhaustible, यः अक्षय, अक्षयिन, अवि-नाइय, अविध्वंसिन्द, अनंत, अव्ययः

Inexorable, क निष्ठुर, निरंत्रुरोध, अनाराध्य, अनस्य, अनदुनेय, निरंत्रुकोश, निर्देय,क्रिण-पाषाण-इटय, कठोरचित्त

Inexpedient, क अनुचित, अयोग्य, अनर्ह,

अनुपपन्न-

Inexperience, 8. अनतुभवः, अग्रक्षबुद्धित्वं, अपरिणतभितत्वं, व्यवहारानभिज्ञता, अग्रहु-द्शित्वं -ed, य. अपक्षबुद्धि, अपरिणतप्रज्ञ, अनभिज्ञ, व्यवहारानभिज्ञ, अल्प्रहुश्वन, अश्रद्धद्शिन.

Inexpert, a. अकुझल, अनिपुण, अविद्ग्ध,

अपदु, अदक्ष.

Inexplable, a. अशास्य, प्रायश्वित्ताक्षम, अनि-वकरणीयः

luexplicable, a. अध्याख्येय, अगम्यार्थ, दुर्बोध, गहन, अबोध्य, दुर्गम.

Inexpressible, a. अनभ्युद्य, अकथ्य; See Indescribable.

inextinguishable, ८. अज्ञाम्य, अनिर्वाष्यः inextricable, ८. दुस्तर्, अनुद्धार्यः

Infallible, a. अमोच, अन्यर्थ, निश्चित 2 अभ्रमाधीन, प्रमादाक्षम, अस्खलनशील, अ-स्खलित-मति-बुद्धि, भ्रमानई. =Infallibility, 8. अभ्राति ने, प्रमादाक्षमता, अप्रमादित्वं.

Infamy, ८ अ अप-यंशस् गः, दुण्कीति र , अ-कीतिः, अमतिष्ठा, वाच्यता, कलंकः, अपकर्षः -ous, व अयशस्त्रर (शीर), निंद्य, बाच्य, कलंकावह, गर्ह्या, अतिदुष्ट, गर्हणाय-4 (Uf persons) दुष्कीतिमत्, अयश-स्विच, अपयशस्क, ख्यातगर्हण, अभिशस्त--ousness, Sec (8.)

Infant, इ. बाल:, शिद्धः, बालकः, स्तंनेधयः, स्तर्नेषः-याः, अर्भकः, द्वारकः, हिंभः, श्रीरपाः, स्तन्भीर-यायित् गः-, उत्तानशयः; (all f. also).--धः,--।le,--ine, व. बाल-योग्य, बालकीय, (ह.) in comp. 2 स्ववहारायोग्य, अप्राप्तः स्वार्वे स्वारं क्षिणः स्वारं क्षिणः स्वारं क्षिणः स्वारं क्षिणः स्वारं स्वारं क्षिणः स्वारं स्वारं क्षिणः स्वारं स्वारं स्वारं क्षिणः स्वारं स

Infantry, १ पत्तयः, पदातयः, पदातिकाः (pl,), पदातिकरूं, पादातं, पत्तिसैन्यं Infatuate, ए. १. मुद्दु ०., मद्द ०., खुद्धि-क्ञानं हन् 2 P or छुप् ०. =ed, य. मृद्ध, वि-सं-परि-मृद, विमोहित, हत or नष्ट-बुद्धि or ज्ञान, नष्टछुत-संज्ञ, बुद्धिभ्रष्ट, मोहोपहत, उन्मन्त; 'i. by lust, कामांघ, काममृद्ध. =lng, य. मो-हिन, मोहकारिन, मोहन, =ion, ४. मोहः, वि-सं-मोषः, मृद्धता, मुखता, बुद्धि-ज्ञान-लोपः-भ्रशः-नाशः, विवेक-लानि f-लोपः.

Infeasible, a. असाध्य, दुष्कर, असंभाष्य,

आनेष्पादनीय-

Infect, v. t. (अन्यस्मिन्) संचर् ८., संकष् ८., (रोगेण) संसुद्ध ६ P, रोगाक्रांत-य. कृ ८ U. 2 दुष् ८. (दूषयित), अंश् ८.; ८९६ Corrupt. -ed, य रोगदृषित-संसुष्ट-आक्रांत, संचार-संपर्क-संसर्ग-दुष्ट ०। दृषित. 2 दुष्ट, दूषित, अष्ट. -ion, ४। संचारः, संकमः, संसर्ग-संचार-संपर्क-स्पर्क-स्वोषः, रोगसंचारः-संसर्ग-संपर्क: 2 दोषः, दृष्ण. -ious, -ive, य. संचारिन, संसर्गिन, स्पर्शसंचारिन, संसर्गीय, सांसर्गिन, (की. ग्रं)

Infecund, a. वंध्य, निष्फल; See Fruit-

less

Infelicity, ४. असुखं, अकुझलं, अक्षेमः; दुःखं, आपद्-विषद् / =ous, a. अयोग्य, अधन्य.

Infer, e. t. अनु-मा 3 A, 2 P, सं-धू c., उन्नी 1 P, उन्नी A, तर्क् 10, अपवह 1 P, अवगम् 1 P; 'his dignity may be i. ed from his form' संभावनीयानुभावास्याकृतिः (S. 7); 'her very form leads (me) to i.her being superhuman' आद्भृतिरे-वानुमापयत्यमानुषतां (Ka. 132). —sable, a. अनुमेय, आनुमानिक (की 15), नर्कसाध्य-गम्य.—ence, s. (Process) अनुमिति f., युक्ति f., अयोहनं, परामज्ञीः 2 (Result) अनुमानं, अपोहः, अपवाहः, तर्कः, अभ्यहः, तर्कनिर्णयः-सिद्धांतः.—ential, a. अनुमानिकः आनुषंगिक (की f.), अनुमान-तर्क-सिद्धाः

inferior, a. ऊन, न्यून, अल्पीयसू. 2 नीख, हीन, नि-अप-कृष्ट, अवर, अधर, जवन्य, अ-धम, अनुत्तम; See Mean. 3 अध:स्थ, निम्न. अधर, नी चरध, अधस्तन (नी ʃ) 4 गोण (जी fः), अप्रधान, उपसर्जन, अमुख्य; of tः by क or द्रा pr., 'of an i. caste' हीन-जाति-वर्ण, दुर्वर्ण, कुकुल; 'i. in rank' अ-वरपद्भाक्, 'i. in age' कनीयस्, अवरज, अञ्जः 'it will be clear who is i. and who is superior' अधरोत्तरच्या किर्भाविषयति (M. 1); gen. ex by mer pass. with abl. for 'to'; 'she is not i. to Suchi in majestic dignity' ओजस्वितया न परितीयते शस्याः (V,3). =s. अवरपट-भाकः n_i ., हीनपटस्थः, अवरः -ity, s. स्यूनता, **ऊनता, हीनता, अधरता, अवरत्वं, अपकर्षः,** अप्राधान्यं, गोणता.

Informal, u: नारक (की f:), नरकीय, नरकस्थ, निरयगत. 2 आसुर (री f:), राक्षस (सी f:); 'i: regions' नरकः, निरयः; पातालं, अधोसुवनं, नागलोकः, मेतलोकः, बालिसुन्न u: नरकस्थः

Infertile, a. See Fruitless.

Infest, v. t. बाध् 1 A, उप-रूच् 7 U, उप-रू 1 A, उप-इ 1 P, उपपीड् 10, उपसुन्त 6 P, क्रिज्ञ, 9 P. -ed, a. उपसुर, बाधित. 2 (नित्यं) संवित, जुष्ट, आश्रित: i. by wild animals? श्वापदजुष्ट.

Infidel, क. नास्तिकः, अश्रद्धातुः, धर्मनिद्कः, अनिश्वरवाद्दिन् ...,पाषंडः = ... अश्रद्धधान, नास्तिकवृत्ति, अनीश्वरवाद्दिन्, अविश्वासिन्, मिध्यादृष्टिः = ity, क. नास्तिक रा, अनीश्वरवादः, द्वव-धर्म-निद्दा, शास्त्राश्वदः 2 अभिक j., व्यामिचारः, विवाहसमयभगः 3 विश्वास-

घातः-भंगः-

Infinite, यः अनंत, अमेय, अमित, अपरि-मित, अपारः निर्मर्याद्, निरविध, निःसीम, अपर्येत; 'an i. number' प्राध्ये. -itude, -y, s. आनंत्यं. अनंतता, अपारता, सीमाभावः, असीमता. -!y, य्यंतः अमितं, अनंतं अत्यंतं, अतीव, अतिमात्रं

Infinitesimal, तः अतिसूक्ष्म, अत्यंतसूक्ष्म.
Infinitive, ६. सामान्य-साधारण-रूपं, the
technical name being तसन.

Infirm, a. दुर्बल, क्षीण, अशक्त, अवसम्भ, क्षीण-बल-सत्त्व-शक्तिः, See Feeble. 2 अ-स्थिर, स्वलित, अधीर, अट्टढः; 'tue step being i.' नातिस्थिरचरणसंचारस्य (Ks. 35). 3 जीर्ण, जरापरिणत, जरातुर, जरठ.—ity, s. दौर्बल्यं, अशक्तिः ति, वीर्य-शक्तिः हानि ति 2 दोषः, छिद्रं, विकारः अपराधः, वैकल्यं, अग्रणः 3 न्याधिः, रोगः, आमयः.—Infirmary, s. आतुरशाला, रुग्णालयः

Infix, v t. See Fix.

Inflame, v. t. दीप् e., सं-उत्-प्र,° ज्वल्र् e., तप् c., दह् 1 P, सं-इंध् 7 A. 2 उत्तिक c., प्रोत्सह c., उद्दीप् c. (as feelings); will only serve to i. his grief' संदीपना एव दुःखस्य (विनोदनी-पायाः) (U. 3), प्रकृष् c., रुष् c., Sce Enrage, Excite; 'i. ed with wrath' इद्धमन्यु, कोपज्यालित-प्रदीप्तः, 'i. ed with pride ' समिद्धद्य; 'to be i.-ed' ज्वल् 1 ·P, दीप् 4 A. ਫ**ਲ-**ਛਂਪpass. -inflammable, a. दाह्य, ज्वलन-भील, आञ्चरवलनीय, दाहात्मक. -Inflammation, s. तापनं, दीपनं, दाहनं 2 तापः. दाहः, होषः. 3 (In medicine) पाकः: '1. of the eyes' नेत्रपाकः; अस्थिपाकः, &c. -Inflammatory, a. तापक, दीपक, वाहक, दीपन, दाहिन, तापकारिन 2 दाहयुक्त-बि- शिष्ट, सदाह, सताप, दाह in comp.; 'i. fever' दाहज्बर:.

Inflate, v. t. ध्मा 1 P, श्वि ८., स्काय् ८. (स्कावयति), विस्तृ ८., उद्ग्हत् 2 P; उ-त्सिच् 6 P or ८., उन्मह् ८.; 'i. with sir' वातेन ए ८. or पूर् 10, उच्छ्नीकु 8 U. -८d, ८. ध्नात, स्कीत, ज्ञून, उत्सिक्त, उद्भृत, उन्मच् ; 'i. with pride' द्वीध्मात, मदोद्धत, गर्वोद्धत, 'i. with sir' वातफुल, वातपूरित-पूर्ण. -ion, s. आध्मानं, वातपूर्ण.

Inflect, ए. t. नम् ८., आवृज्याँ, भुज्य ६ P, छुंच्य ६ 2 विकृ ६, रूपाणि आ-स्थ्या २ P; 'the word is not i. ed' तच्छव्यस्य विभ-क्तवादिविकारा न जायंते. =ion, ४ आ-, नति f., आवर्जनं. 2 विकारः, रूपं. विभ-

क्तचादिकार्य, कार्य, विभक्ति $f_{f c}$

Inflict, v. t. प्र-णी 1 P, प्रवृत् c., प्रयुद्ध 7 A, 10, आचा 1 P, वि-धा 3 U, कु 8 U, पत् c., आ-नि-धा; 'to i. pain on' दुःखे पत् c. or दुःखस्य पदं नी 1 P; oft. ex. by कु or दा 3U; 'i. punishment' दंडं कु or दा -ion, s. प्रणयनं, विधानं, प्रवर्तनं, दानं, करणं, 'i. of punishment' वंडपण्यमं, वेडाधानं

ment' दंडप्रणयनं, दंडाधानं. Influence, ह. बलं, प्रभावः, ज्ञाक्ति रि., सामध्ये, वज्ञः-ञं, गुणः, प्रतापः. 2 प्रतिष्ठा, गौरवं: वर्णः,अधिकारः, उत्कषेः, पद ा स्थान-गौरवं वा माहात्स्यं: 'under the i. of' वज्ञ. वज्य. विधेय, अधिष्ठित, आयत्त, अधीन, तंत्र, &c. in comp.; 'under the i. of sleep निद्धा-वश-विधेय: 'through the i. of love' कामाधीनत्वातः; 'planetary i.' ग्रहावेशः:
• v. ६ अधि-ष्ठा 1 P; प्र-भू 1 P, ईश् 2 A (with gen.); बज़ीकु 8 U 2 पवृत् े c., प्रेर c., श्रोत्सह c., प्र-नि-युक्स 10, नी 1 P, आ-3 1 P, a 1 P; a fool has his mind i. ed, by the convictions of others' मद्र: परप्रत्यवनेयब दिः (M. 1); 'to be i. ed by वर्श गम् 1 P, विक pass., आयत्तa. w; 'not i. ed b, anger or passions' अनायसो रे।बस्य, अवशो विषयाणां (Ka 45). -Influential, a. प्रतिष्ठापक, स-प्रताप, लब्धवर्ण, प्रतिष्ठित, सगौरव; महत्, गुरू. प्रवल, प्रभाववत्: 'an i. meeting' लब्ध-प्रतिष्ठनराणां समाजः. -ly, adv. सप्रतापं, सामावं, समीरवं

Influx, ह. आगमः, अंतः-प्रवाहः-स्रवणं.

228

infold, v. t. बेष्ट् 1 A or c., आच्छद् c.. पि-धा 3 U, कोशे नि-धा. 2 Clasp, q. v.

un 5 0, काश ान-था. 2 0 जापयति), नि-आlnform, v. t. वि-ज्ञा c. (ज्ञापयति), नि-आविद् c., शंस् 1 P, कथ् 10, आ-स्ट्या 2 P or
c., बुध् c., संदिद्यु 6 P, श्रु c., अवगम् c.
(गमयति), See Tell. 2 (Against) आ-स्ट
1 A, अभियुक् 7 A, 10, अभिशंस्, आधृद् c.
-ant, श. विज्ञापकः, आ-नि-वेदकः; स्ट्यापकः.
-ation, श. निवेदनं, विज्ञापनं, वीधनं, स्टयापूर्व 2 वार्ता, प्रवृद्धि रि. उद्देतः, वृत्तांतः, समाचारः. 3 वि-,ज्ञानं, बोधः, प्रबुद्धता, अवगमः. 4 अभियोगः, अभिशंसनं. -er, श. स्चकः पिञ्चनः, कर्ण(णें) जपः.

Informal, a. आविधि, नियम-विधि-रिति वि-रुद्ध, उत्सूत्र. -ity, s. अविधिः, नियम or विधि-विरोधः or भंगः, अन्यवस्था, उत्क्रमः, अ-नियमः, अरीति f. -ly, adv. विधि-नियम-

विरुद्धं, अयथाविधि.

Infraction, हः भंगः, अति-व्यति-क्रमः, लंबन,

उल्लंबनं .

Infrequent, a. असतत, अनभीक्ष्ण, विरल,अ-तित्य.=Iy, adv, अनित्यं, अष्यहुझः, कदाचित्. Infringe, v. t. उत्-,लंघ् 1 A, 10, भंख, 7 P. अति-च्यति-क्रम् 1 Ü, 4 P, अतिचर् 1 P, लुप् c., व्याहन् 2 P. 2 भंबर, खंड् 10, भिद् 7 P.=ment, 8. लंघनं, उल्लंघनं, भंगः, अति-व्यति-क्रमः, लोपः, व्याघातः.

Infuriate, v. t. Enrage, q. v. = a संरच्छ,

कोपाकुल, कोधांध; See Furious.

Infuscate, See Darken.

Infuse, v. t. निश्चिष् 6 P, संभिश्च 10, संसुष्ठ 6 P, समा-नि-आ था 3 U, प्र-नि-श्चिष्ठ 6 P, आ-नि-प्र-विद्यु c. 2 कथ् 1 P; 'does not i. strength into their understanding न तथोज्ञीन शक्ति कराति (U. 2); 'i. into the mind' उपिदृश्च 6 P, चित्ते नि-विश्च c.; 'i. with perfumes' भू c., बास्त 10. =ion, 8. निषेकः, आधानं, पश्चेप:-पणं, निवेशनं, संसिश्चणं 2 फांटः, हिमं (cold i.); निर्यासः, निर्युहः, काथः. 3 वासनं, भावनं. Ingathering, 8. शस्यसंग्रहः, फलसंच्यः

Ingeminate, a. पुन:पुन: कृत. =v. t. पुन:पुन:

क 8 U, द्विग्रणीक.

Ingenious, a. चतुर, विद्याध, प्रवीण, दक्ष, पद्ग, विचक्षण, उपायज्ञ, विज्ञ, युक्तिमत्, कल्पक, निपुण, तिक्ष्ण-सुक्ष्म-चुद्धिः 2 सुप्रयुक्त, युक्तिकृतः = y, adv. चतुरं, सपाटवं, युक्त्या, निपुणवत्, सुप्रयोगेण = ness, = Ingenuity, s. युक्ति कि. सुप्रयोगः, कल्पना, चातुर्यं, वे-द्यास्तं, पाटवं, दाक्ष्यं, कल्पक्राक्ति कि., मित-सुक्ष्मता

Ingenuous, a. निष्कपट, निर्धाज, अमाय, गुद्धमति, अजिह्म; See Frank, Honest. 2 उदार, अभिजात, महा-द्यभाव. -ly, adv. निष्कपट, अमायया. -ness, s. निष्कापट्य, अमाया, अन्याज:

सारत्यं, आर्जवं, विमलात्मता, शुद्धभावः-2 ओदार्य, महानुभावः, आभिजात्यं

Ingle, ह. अग्नि: 2 उद्धानं, उध्मानं.

Inglorious, a. See Infamous.

Ingot, ह. पिंड:; 'i. mould ं तू(तु) हिका, ईपि(पी)का

Ingraft, v. t. प्रतिवप् 1 P, प्रति-नि-खन् 1 P; See Engraft also.

Ingrain, v. t. दृढी-स्थिरी-कु 8 U. 2 दृढं

Ingrate, a. कृतझ (भी f.), अकृतज्ञ, अकृत-वेदिन् .—Ingratitude, s. कृतभ्रता, अकृत-ज्ञता, उपकारविस्मरणं-नाभनं, अकृतवेदित्वं. Ingratiate, v. f. प्रमानभाजनं भू 1 P.

Ingratiate, v. t. प्रसादभाजनं भू 1 P, आराप c., प्रसद् c., अनुरंब, c., उपलल् 10, अनुग्रह पाप 5 P.

Ingredient, ह. अंगं, साधन, भागः, अंशः, घटकः, घटकावयवः, उपकरणं.

Ingress, ८ प्रवेशः, प्रवेशनं, प्रवेशद्वारं-मार्गः.

ingulf, See Engulf.

Ingurgitate, v. t. सतृष्णं or अतिलोभेन मृ 6 P.

Innabit, v. t. वस् 1 P, नि-प्रति°, (with loc.); आ-अधि-वस्, अध्यास् 2 A, आश्रि 1 U, सेव् 1 A, जुद् 6 A, अधि-द्या 1 P (all with acc.); 'thickly i. ed 'जना-कीर्ण. -able, a. वासयोग्य, निवासाई, वास-भ्रम, आजीड्य -ant, 3. नि-,वासिन्-स्थाविन् m., स्थः in comp.; oft. by derivatives; 'a merchant i. of Kausâmbî' कौशांबीयो विणक्; आयोध्यिकः, अन्नत्यः, तन्नत्यः, &c.

Inhale, v.t. श्वस् 2 P, नि-पा 1 A, अंतः ম**ह** 9 U; वायुना पूर् 10.

Inharmonious, तः विस्वर, कर्कशस्वन, असंगत.

Inhere, v. i. निवस् 1 P, नि-ष्ठा 1 P, अंतः gत 1 A or जन् 4 A or g 1 P. -ence, s. निष्ठा, संस्था, अंतर्ज्ञ ति f. अधिष्ठानं, अनुषंग: -ent, a. निष्ठ in comp.; अंतर्जात, अंतर्वतिन, निरुद्ध, अनुषंगिन, समवायिन, 2 निज, सहज, स्वभावज, स्वाभाविक नैसर्गिक (की f.), प्रकृतिस्थ. -ently, adv. प्रकृत्या, स्वभावतः.

Inherit, v. t. अन्वयागमेन-कुलक्रमेण-पाप् 5 P. परंपरया प्राप्, अधिकारीभू 1 P. पेतृ-काधिकारं लभ् 1 A. -ance, इ. रिक्थलामः, अंश-दाय-प्राप्ति f., पेतृकं रिक्थलिक्याप्तिः, 2 दायः, रिक्थं, पेतृकं, पेतृकं एवं को रिक्थं, औद्धारिकं, कमागतधनं. 3 उत्तराधिकारः, रिक्थाधिकारः 4 दायभागः. -ed, a. कमागत, परंपरागतप्तात, कमायात, पेतृक (की f), पितृप्राप्त, अन्वयागत. -or, इ. दायादः, रिक्थाधिकाररित् m.; See Heir.

Inhibit, v. t. See Forbid.

Inhospitable, a. आतिध्यविसुख (खी /), अनातिथेय \langle यी f_{ullet}), असत्कारशील, सत्कार-द्वेषिन्. -Inhospitality, ह. अतिध्यनाहर:-आतिथ्यविमुखता, असत्कारः

Inhuman, a. अमनुष्यधर्मन्. 2 कर, नृशंस, निर्देश, निर्धुण, निष्ठर, कठोरहृदय; 🌭 Cruel.-ity, ह. क्रीर्य, निर्दयता, नैष्ठर्थ. -ly, adv. निर्द्धयं, निष्ठरं, निष्करुणं, करवत.

Inhume, $v.\ t.$ भूमी निखन् 1 $ext{P}$ or नि-धा 3 U or निविद्य c. or निक्षिप 6 P. -ation, ८ निखननं, भूमौ निवेशनं.

Inimical, a. परिपंथिन, वेरिन्, अहित,प्रत्यथिन, विरोधिन, विपक्ष, द्वेषिन, प्रतिकूल; Seeunder Enemy. -ly, adv. अहितबद्धन्या, शत्रुभावेन, शत्रुवत्, शत्रु-द्रोह-बुद्धन्या, प्रति-कूलं, विरुद्धं, सवैरं•

Inimitable, a असाधारण (जी f.), अननु-कार्य, अनुपमेय, अप्रतिम, अनुपम, अद्वितीय, अनन्य-साध्य-ज्ञक्य.

Iniquity, s. अन्यायः, दौर्जन्यं, दुरात्मता, दर्वतता, खलता, अधर्मः, अन्याय्यता 2 पापं, कुकर्मन् गः, दुराचारः, अपचारः-कर्मन् गः., दक्कर्मन् m. महापराध: -ous, a. अन्याय्य, धम्यं, दृष्ट, खल, पापिष्ठ, पाप, धर्मापेत, अन्या-यिन,अधार्मिक (की f_{\cdot}); (of persons only) दुशत्मन्, दुर्जन, दुवृत्त, दुराचार, कुकमेन्। -ously, adv. अन्यायेन, अधर्मण, खलवत्, दृष्टवत् .

Initial, a. प्रथम, पूर्व, अग्रिम, आदिम, आद्य, माथमिक (की f.), आदि in comp. -8. आद्याक्षरं, आदिवर्णः, प्रथमाक्षरं-

Initiate, v. t. आरभ् 1 A, उपक्रम् 1 A, प्र-स्तु $2~\mathrm{U.2}$ प्रथमतस्वानि उपनी $1~\mathrm{A}_{\mathrm{r}}$ अभिमंत्र 10 A, उपिद्द्र्य 6 P, दीक्ष् 1 A, (संस्कार-पूर्व) प्रविञ्स c. 🗝 🕳 🕳 दीक्षित, कृतसंस्कार, उपनीत, क्रुतदीक्ष, अभिमंत्रित. 2 कृतविद्यो-पक्रम, विद्यापविष्ट, कृतप्रवेश -lon, 8. आ-रंभः, उपऋमः, प्रथमशिक्षा-उपदेशः,विद्यातत्त्वो-पदेशः, दीक्षा, संस्कारः, अभिमंत्रणं, उपनयः, विद्याप्रवेशः. 2 दीक्षाकरणं. -ive, ह. आरंभः, उपक्रमः -a., -ory, a. आद्य, आरंभक, उपक्रमकारिन्.

linject, v. t. अतः पविद्यु c. or निक्षिप 6 P. =i0n, ३. अंत:क्षेपणं ·

Injudicious, a. अविवेकिन्, अविचक्षण, विचार-विवेक-शून्य, विचारहीन, असमीक्ष्य-कारिन-कृतं; See Indiscreet.

Injunction, ४. ज्ञासनं, आज्ञा, आ-नि-दंशः, नियोगः; 'sacred i. ' विधिः, कल्पः, चो-द्ना; 'scriptural i. ' ज्ञासचोद्ना, धर्म-सूत्रं, शास्त्राज्ञा.

Injure, v. t. पीड 10, नि-अप-कु 8 U. द्र 5 P, 传祝 7 P (a strong term); 村-, बाध 1 A, अर्द 1 P or c., क्षण 8 P. कि 1, Innermost, See Inmost.

5 P or c., दुब् c. (दूषयति), व्यथ् c. (व्यधयाति), बुहु 4 P (with dut.), अप-राष् 4, 5 P (with loc. or gen.). -cr, \sim अपकर्त mे पीहकः, हिंसकः, अपकारकः, द्रोहिन् m. =ious, a. पीडाकर-अनिष्टकर-हानिकर-अहितकर (री f.), अहित, नाधक, अपकारक, हिंसक, द्रोहिन, घातक, घातुक, हिमात्मक, हिंस्र, हिंसालु, शरार, **ट्रशस**् -iously, adv. सापकारं, सापायं, हिंसा-क्षति-पूर्वः =y, ४. पांडा, अपकारः, अप**कृति** $f\cdot$, अपक्रिया, अपायः, हिंसा, अहितं, अनिष्टं, हानिfः निकृतिः, अन्यायः, द्वोहः, अपराधः. ${f 2}$ क्षति $\hat{\mathcal{J}}$ ः, क्षतं, बाधा 3 नाशः, क्षयः, अपचयः Injustice, हे अन्यायः, अधर्मः, अनीति f., दुर्णीतिः, न्याय-धर्म-विराधः, अनयः.

Ink, ह. मिम-सी (मिष-षी) f., मेला, गोला: ' red i. अलक्तः, अलक्तरसः; ' i.-stand ' मसीपात्रं, मस्याधारः, मसिकूपी-भाजनं-धानी, मलाधुकः, वार्दलः; 'bring i and paper मसीभाजनं पत्रं चोपनय (Mu. 1). = ए. t. सस्या लिप् 6 P or e. दुब् (दूब्यति). -y, a. मसीलित, मसीवर्ण-द्रषित.

Inkling, ४. यत्किचिदवबोधनं, ईषज्ज्ञानं, इंगितं, किंचिद्रबंधिनं.

Inland, a. देशीय, देशिक-आभ्यंतरिक (की $f\cdot$) देश in comp. 2 देशमध्यवतिन्, देशमध्यस्य--cr, sंद्रजमध्यवामिन mः

Inlay, o t. प्रतिबंध 9 P, (यादे मणिख्रपुणि प्रतिबध्यते P. 1. 1), प्रतिबप् 1 P, प्रणि-धा $3~\mathrm{U}$, अनु-दयधू $4~\mathrm{P}$, खन्द~10 (खन्दपति), द्धा 6 Porc.

Inlet, 🦠 द्वारं, प्रवेशः, प्रवेशद्वारं-मार्गः 2 पुटभेदः, ससुद्रवंकः.

inly, adv. अंतर्; अन्तरस्थ a.

Inmate, s. निवासिन m., सहवर्तिन m.; gen. परिजनः, भृत्यवर्गः।

In memoriam, adv. समरणार्थे

lnmesh. See Enmesh.

Inmost, a. अत्यभ्यंतर, अत्यंतर्भूत; gen. ex. by उद्दं, नर्भः, अंतर in comp. ; 'i, heart' हृद्वयादरं: 'i. soul' अंतरात्मनं m.

Inn, 🤄 पथिकाश्रमः, मठः, उत्तरणस्थानं. 2 स्मृतिशास्त्रज्ञवामः. 3 श्रंहा,पानस्थानं, मादेरा-गृहं-ज्ञाला: 'i.-keeper ं पथिकाश्रमपतिः, ओडिकः.

Innate, त. सहज. स्वभावज, निज. स्वाभा विक-नेसिर्गिक (की 🏸), निसर्गज, पक्कतिस्थ. -ly, ade, स्वभावतः, निसर्गतः

Innavigable, त. अनीगम्य.

Inner, क अंतरस्थ, अंतर्भूत, अंतर्गत. अंतर्रव-र्तिन्, अंतरीय, आंतर-आभ्यंतर (री $j \cdot$): oft. by अंतर, अंतर. गर्भ, उदर in comp.: ' 1. apariments अंतर्गृहं, भवनाद्रं, वासगहं.

Innocent, a. निरपराध, अकृतापराध, अवीष, अपाप, निष्पाप, अनय, अनागत, निर्मल, निर्वोष, श्रुचि, निष्कलंक, अनवद्यः 2 सुग्ध, सुग्धस्वभाव; अहेतुक, अनिमित्त, निष्कारण; 'i. smile ' अनियतस्मितं, अनिमित्तहासः. 3 निष्पद्वव, अनुपद्वविन, अद्देष्टिन, अहिंध, अधातुक, अनपकारिन. 4 शुद्धमति, निर्मलचित्त, निष्कपद, निष्पाच, सरल, अकृतिम, विषयंशीक. -ly, adv. निरपराधं, द्विचापं विषया, श्रुचिता, श्रुचिता, अनयता, अन्यता, अन्यता, श्रुचिता, श्रुचिता, अनयता, अन्यता, अन्यता, श्रुचिता, निर्मापद्यं, सारल्यं, &c.

Innocuous, a. अहिंस, अहिंसक, अनुपद्वित, अनपकारित, अद्दोहिन, अधातुक.
—Iy, adv. अनपकारं, अहिंसापूर्व, अहिंसया.
—ness, s. अहिंसा, अनपकारं, अद्दोहः,

अक्षति f \cdot

Innominate, a. नामरहित, निर्नामन्.

Innovate, ए. र. तूननरिति-व्यवहारं-संपदायं-स्था c. (स्थापयति) or प्रवृत् c. or कळ्यू c., देशा-चारं परिवृत् c. =ion, ४. तूननर्मागप्रवर्तनं, नवाचारस्थापनं, देशाचारपरिवर्तनं 2 तूनना रीतिः, नवरीतिः-व्यवहारः, नवाचारः, नूतन-मार्गः-पद्धति-सरणि f., रीत्यंतरं. =or, ४. नव-मार्गः-वर्तकः, नवरीतिस्थापकः.

Innoxious, a. See Innocuous.

Immuendo, ३. भंगि-गी र्र., वक्रोक्ति र्र., व्यं-गोक्तिः, भंग्युक्तिः, छेकोक्तिः. वक्र-भंगि-भाषितं.

Innumerable, त. असंख्य, गणनातीत, सं-ख्यातीत, अगण्य, असंख्येय.

Inoculate, ए. t. (अन्यस्मिन् स्थाने) नि।वेझ् ८. संक्रम् ८., संचर् ८. =ion, ६. निवेशनं, संचारणं

Inodorous, a. निर्मेध, गंधहींन.

Inoffensive, त. अक्केशद, अनुपद्दिन, अ-बाधक, अद्रोहशील, निरपराध; अपीडायद, आहज; See Innocent, Innocuous. -ness, ३. अहिंसा, अद्रोहः, अनपकारः, हिंसाबिरति र्., अनपकारिता, अद्रोहशीलता. Inoperative, त. अकार्यसाधक, अकिंचित्कर (री.र.)

inopportune, त. अमातकाल, अनवसर, असमयोचित, अस्थान, अयोग्य, अप्रस्ताव-योग्य, असमयानुष्ट्य, अ(आ)कालिक (क्षी f.). -ly, adv. अकाले, अस्थाने, अमातकालं, अनवसरं, अवधाकालं. -ness, १ अनवसरः, असमयः, अकालिकारं-

Inordinate, a. अत्यंत, उद्भिक्त, अतिरिक्त, अमित, अपरिमित, अतिमात्र, अमर्याद. नीप्र, adv. अत्यंत, अतिमात्र, नि-स-त्तरां, साति- इयं, अतीर. नाटडड, इ. उद्भेकः, अतिरेकः, अत्यंतता, अमित्रदं, See Excess, Excess- Ive, &c.

inorganic, a. निर्जीव, अमाणिन्, जड.

Inquest, . विचान: रणा, व्यवहारदर्शन 3 अपमृत्यविचारणा

Inquietude, s. अशांति f., अस्वास्थ्यं, उद्देगः, वैक्रुव्यं, आकुलता, चित्तवेदना, मनस्तापः

Inquire, (of, after) v. t. प्रच्छ 6 P, अनुपुळ 7 A. 2 अन्विष 4 P, सृग् 10 A, गवेष 10, ज्ञा desid. (जिज्ञासते). 3 (into) अव-परि-ईश्च 1 A, विचर्ः, विसुश् 6 P, चर्च 6 P, 10 A, निरूप् 10, अनुसंश्वा 3 U, परिच्छद 7 P, निर्णी 1 P, निश्चि 5 U; 'i. about one's health' सुखं-कुशलं-पच्छा, (वेश्वां सुखं प्रष्टमागता M. 4). च्टा, s. प्रष्टु काः, पृच्छकः, अनुयोक्त काः, विचारकः, निरूपकः, विचारकः, निर्णेत काः, निर्णेत काः, विचारकः, निर्णेत काः, निर्णेत काः, विचारकः, विचारकः, निर्णेत काः, विचारकः, निर्णेत काः, विचारकः, विच

Inquisition, s. परीक्षणं, विचारः; See above.

2 धर्मविचारणसभा.

Inquisitive, a. जिज्ञास, पश्च-पृच्छन-झील, कुत्हलिच,कीतुकवत, कीतुकाविष्ट,अनुसंधान-अन्वेषण-झील. 2 ज्ञानेप्स. -ly, adv. स-कौतुकं, कुत्हलेन. -ness, 8 कु(को)तूहलं, कोतुकं, जिज्ञासा, पिपृच्छिषा, ज्ञानेच्छा, अन्वेषणशीलता, अनुसंधानेच्छा.

Inquisitor, ६ प्रीक्षकः, विचारकः, निरूपकः. 2 धर्मावेचारसभासद् m. भंबी, a. अतिपरी-भक्तनिरूपक, अतिचर्चकः -ially. adv. अतिचर्चया, अतिपरीक्षापूर्वः

Inrail, v. t. शंकुपंक्तचा परिवेष्ट c. or आ-वृ

5 U.

Inroad, 8. अवस्कंद:-द्नं, आपात:, आक्रमणं, उपप्रद:, उप-अभि-द्रव:, अभिनियाणं, 'to make i. 8 'अवस्कंद् 1 P, अभिद्रु 1 P; See Attack.

Inrush, s. सरभसपवेशः; See Inroad.

Insalubrious, a. अनारोग्य, अक्षेमकर $(\pi_f f,)$, अक्षेम्य, अहित.

Insalutary, a. अहित, अक्षेम्य, अहित-अनिष्ट-अक्षेम-असुख-कर (री f.).

Insane, ब. उन्मत्त, भ्रांताचित्त, उन्मादित, सी-न्माद, हत-नष्ट-विश्विप्त-बुद्धि, वातुल, हतज्ञान, भ्रष्टबुद्धि: -ly, adv. सोन्मादं, उन्मत्तवत् -ness, Insanity, इ. उन्मादः, चित्तभ्रमः, बुद्धिभ्रंशः-नाशः, चित्तविष्ठवः

Insanitary, a. आरोग्यविधातक, रोगावह. Insatiable, Insatiate, a. अतोषणीय, अनुप्त, अतर्पणीय, दुस्तोष- 2 अतिलुब्ध, अतिलोलुप See Greedy.

Inscribe, ए. र. अभिलिख् 6 P, पत्रे लेख्ये-निविश् C. or ऋ c. (अर्पयति) or न्यस् 4 U or आइह् ए. 2 वर्णै: अंक् 10 or श्रिक्क 10. 3 Dedicate, q. v. -ed, a. अभिलाखित, प-बाल्ड, न्यस्ताक्षर, लेख्यारोपित ; 'writing i. ed on a Bhurja leaf 'भूजपत्रगतान्यक्ष-राणि. -Inscription, s. लेखः, लेख्यं, लिखितं. 2 पाषाण-शिला-लेखः.

Inscrutable, a. अतकर्य, दुर्गाह्य, अचित्य, दु-र्योध, अलंह्य, बोधातीत, गहन, दुर्ज्ञेय, अज्ञेय, अगाध. =y, =udv. परमगहनं, दर्ज्ञेयतया.

insculp, $v. t. \pi a 1, 5 P.$

Insect, हैं क्रुमि:, कीट:, क्रिमि:, नीलं(लां)ग्रः. =ivorous, a. कीटभोजिन, क्रुमिभुक्.

Insecure, य. शंकान्वित, संशय-संदेह-स्थ, स-शंक, भयान्वित, संशय-शंका-आपका, भययुक्ते, असुरक्षित, अक्षेम. =ity, ३. भयं, शंका, अ-क्षेमः-मं, भयशंका-संशयः.

Insensate, त. मूढ, निर्जुद्धि, हतज्ञान, अचेतन, See Foolish under Fool.

Insensible, a. अ-वि-गत-नष्ट-चेतन, सुप्त, स्प-र्शानभिज्ञ, सप्त-नष्ट-इंद्रिय, प्र-,मूढ, लुप्तसंज्ञ, निःसंज्ञ,नष्टचेष्ट-संज्ञ, संज्ञा-चेष्टा-चेतन्य-हीन or रहित, प्रलीन, मुच्छित. 2 अगोचर, दुर्लक्ष्य, अलक्ष्य, इंद्रियागोचार, इंद्रियातीत, अतींद्रिय. 2 अनार्दाचेत्त, कूपा-द्वया-हीन, राग-रस-हीन, निर्दय, निष्कृप. 4 जह, कुंठ, मुद्ध, मूर्ख. 5 (Unaware) अनभिज्ञ, अज्ञ ; ex. by not Know, q. v.; 'i. to pain' अवदनाज्ञ, दृ:स्वा-नभिज, -ness,-Insensibility, ह. प्रमोह:, पलयः, मुर्च्छा, संज्ञा चेतना-चैतनय-हानि f. or नाशः, अचौतन्यं, अचेतना, इंदियसुप्ति f. -नाशः, स्पर्शाजानं, अचतनत्वं, नष्टचेष्टता. 2 राग-भाव-हीनता, टयाहीनता अजहता, जाड्यं, जाडीमन् ル 4 अनिभिज्ञता, अयोधः, अज्ञानं. -Insensibly, adv. अलक्ष्यं। क्रमेण, शनै:. शनैः शनैः. क्रमशः.

Inseparable, a. अवियोज्य, अविभेद्य, समवा-यिन, नित्यसहवर्तिनः, 'i. relation' समवा-यसंबंधः: Inseparably, adv. नित्यसंबंधेन, समवायसंबंधेन.

Insert, v. t. नि-आ-म-विद्यू c., मत्याकल् 10, नि-धा 3 U, अंतः स्था c. (स्थापपति), or न्यस् 4 P; 'i. in writing' अभिलिख् 6 P, लेंख्ये आवह c. (रापपति) or सम् ऋ c. (अपपति). —ion, s. निवेद्यः-शनं, निधानं, आ-म-वेद्यानं

Inset, v: t, प-क्षिप् 6 P, नि-विश् c. -a. प्र-क्षिस, निवेशितः -8. प्रक्षेपः, निवेशनं.

Inside, ह. अम्यंतरं, अंतरं, उदरं, गर्भः, कोडं, अंतर्भागः; 'the i of a house' अंतर्गृहं, भवनाद्ररं, 'i of a tree' तककोडं, कोटरं-—adv. अम्यंतरे, गर्भे, अंतरे, अंतः

Insidious, a. सन्याज, सकपट, छालिन, माया-न्वित, कापाटिक (की f.); See Fraudulent. -ly, adv. समायं, सकपटं, सन्याजं, छलेन.-ness, s. कापटचं,माबिस्वं, सन्याजता, Insight, s. ज्ञानं, परिज्ञानं, परिचयः, प्र-ति-वेजः, निरीक्षणं.

lusiguia, s. लक्षणं, बिद्धं, लिंगं, व्यंत्रणं, ला-छनं, लक्ष्मच ग

Insignificant, s. निरधंक, अन्धंक, अर्धहीनझून्य; not Significant, q. v. 2 अगुड,
लघु, अल्पमभाव, अकिंचित्कर (शि.ट्री) 3
तुच्छ, श्रुव, नीच, अल्पक, रर्य, अपकृष,
नुणप्राय, निःसत्त्व; oft. by किं-का-in comp.;
कापुडण: 'i man'. —ly, adv. निरधंक,
अर्थ विना. 2 लघुतया, लायवेन, अगोरवेण.
—lnsignificance,-cy, s. अन्धंकत्वं, वेयधर्म, अर्थाभावः, आन्धंक्यं- 2 लायवं- अगोरवं,
लिधनन् कः., अल्पत्वं- 3 श्रुव्रता, अपकर्षः,
तुच्छता.

Insincere, a. सच्याज, सकपट, कितब, कापटियः-छाभिक-(की. र्र.), घक, मार्थिय, कुढिल.
कृतक, कुत्रिम, असत्य, वितथ, अलीक, अबुत,
मृषार्थक, मिध्या-सृषा-in comp.: See False,
Deceitful. –ity, s. कापटचं, असारस्यं,
कौटिल्यं, छसम् n, दंभा, माया, जिञ्जता,
असत्यता, अलीकता, कुत्रिमता. –ly, adr.,
सकपटं, सच्याजं, असरलं, असत्यं, अयार्थं,
मुषा, मिध्या.

Insinuate, ए. १, संदं संदं विसूप् 1 P or प्रविद्यु 6 P or अंतर्गम् 1 P. = ए. १. अंग्या आक्षिप् 6 P or सूच्च 10; वकोक्त्या उपस्वस् 4 U or उद्दिश् 6 P or उपक्षिप् 2 सामोपचारें: लल् 10 or सांत्व 10 or आराष् ८. or अनुरंज्य ८. or परानुग्रह प्राप् 5 P. = ing, व. लालन-सांत्वन-शील. 2 वकोक्त्या स्वक. =ion, ह. वकोक्ति ∱., कटाक्षाक्षेपः, भंगिभाषणं, छेकोकिः, भंगुक्तिः, व्यंग्योक्तिः, वक्कभणितं भाषितं-वाक्यं. 2 लालनं, शनैः परानुग्रह-संपादनं.

Insipid, a. अ-वि-रस,नीरस, रसहीन, अस्वादु, लवणहीन. 2 असार, निःसार, निःसरन, फल्छ, निस्तेजस् –ity,-ness, s, बेरस्प, नीरसता, अस्वादुता, अरसता, असारता, फल्छता

Insipience, है अज्ञानं, मौर्ख्य -lusipient,

a. अज्ञ, मूर्जे.
Insist, v. i. ग्रहं न मुक् 6 P, निर्वधन वह 1 l'
or कथ 10, अतिनिर्वधेन अवस्था 1 A or
अवलंब 1 A, हुढोक्त्या वद or स्क् 10; 'I
i. ed on his following me 'त्वयावश्यमहममुसर्तस्य इति निर्वधेन तमवदम्; 'i. ed
on her demands ' प्रार्थनाविषये स्व गर्ह न
सुमोच; Sec Importune.

Insuare, See Ensuare.

Insobriety, 8. मत्तता, श्रीवत्वं. 2 मद्यपाना-सक्ति f

Insociable, a. संसर्गविष्ठुख (सी र्.), अ संलापिन, अनालाप-असंसर्भ-इतिल. Insolate, e. t. सूर्यकिरणै: व्याप् c.

Insolent, a. हूस, गर्वित, मत्त, उद्धत, मदोद्धत, अर्वालस, उत्सिक्त. 2 धृष्ट, अविनीत, गतिभावत्, वियात, निर्लज्ज, मगस्म, सावहेल, अमर्गाद. = 19, adv. सहर्प, सावलेपं, सर्गर्व, धृष्ट-तया, सधर्व, प्रगर्क, अविनयेन, सावहेलं, अमर्गादं. = Insolence, १. औद्धर्य, अवलेपः, दुर्पः, गर्वः, उत्सेकः. 2 वेयात्यं, अविनयः, प्रागल्यं, धाष्टर्जं, प्रतिभानं, धृष्टता

insolvent, a. अद्भाष्य, अभेद्य, अविलयनीय. insolvent, a. परिक्षीण, गताविभव, निर्धन.

ऋणशोधनाक्षम.

Insomnie, हः अस्वापः, निद्रानाज्ञः, अनिद्रता. Insouciant, तः प्रमत्त, अनवहित.

Inspan, v. l. धुरि युक्त् c.

Impect, v. t. है क्ष्री I A; सं-परि-अव-निर्-वि°-, निरूप् 10, हुरू 1 P, आ-अव-लोक् 1 A, 10, आलोक् 10, अनुसं-धा 3 U. =ion, s निरी-क्षणं, अवेक्षणं, निरूपणं, दर्शनं, आलोक् नं 2 अनुसंधानं कार्यदर्शनं उअध्यक्षता, अधिकारः, अवेक्षा. =or, s दृष्ट् m., निरूपकः, निरीक्षकः. 2 अध्यक्षः, अधिकारित् m., अवेक्षकः, इर्माधिकारित् m. कार्यदृष्ट् m., कार्यध्यक्षः, कार्याधिकारः. =orship, s. अध्यक्षता, कार्याधीशता. Imspersion, s. अभिषेकः, प्रोक्षणं.

Inspire, c. i. श्वासेन पु c. or पूर् 10, श्वस् 2 P, प्राणं आकृष् 1 P. 2 निविद्या C., नि-धा 3 U, उपनि-धा, उत्पद् c., जन c. (जनयति), प्रदुष् c., उपन्यस् 4 U, उपक्षिप् 6 P. 3 आ-श्वस् ८., उत्तिब्द् ८., प्रेर् ८., प्रोत्सहु ६., संचर् c., उद्युक्त 10, प्रकृत c., धेर्य-तेजः-उत्पद् c.; 'divine speech suddenly i. ed 'arr-कास्मिकपत्यवभासां देवीं वाचं (U. 2); i. ed life into him ' तं सोच्छ्रासमकरोत्; 'i. ed with a passion for Rambha' रंभायां बद्धभावः, बद्धानुरागः, कृतप्रणयः: 'i. with confidence ' विश्वस् ः, विश्वासं नी 1 P or जन c.; 'i. s with awe' भयं ज-नयति (प्रथमोपगतस्य) (Ka. 43). -ation, s. श्वसितं, श्वसनं,उच्छु।सः, श्वासः,प्राणः, श्वास-प्राण-ग्रहणं, श्वांसन पूरणं 2 निवेशनं, आ-धानं, जननं, उत्पादनं 3 अयभासः, आक-स्मिकोद्भवः, ईश्वरप्ररणा-सूचना-प्रयोधः, ईश्वर-प्रोरितं ज्ञानं, देवज्ञानं. -ed, a. निवेशित, ज-।नेत. उत्पादित, निहित. 2 प्रेरित, मंचारित, ई श्वरप्रेरित-संचारित-प्रशेधित,आकास्मिकप्रत्य-बभासः 3 आश्वासित, जानविश्वास, प्रोत्सा-हित, उत्तेजित; oft. by जात in comp.; 'thus i. with confidence' एवं जात-**वि**त्र्वासः, जातभयः &c.

Inspirit, र. र. उत्तिल ८., प्रोत्मह् ८., आश्वत् ८., उल्लम् ८., प्रहृष् ८.. जीव् ८., जीवं-तेजः-पेवेआ-धा ३ ४ ठा उत्त्यक् ८. ठा दा ३ ४. •ाष्ट्र, ८. उत्तेजकः प्रोत्साहक, आश्वासक,

उन्ताह्यद्.

Inspissate, v. t. धर्मा-सांद्री-कु 8 U, संहत् 2 P. -a.,-ed, a. धर्माभूत,धन, सांद्र,संहत. निश्विड. -lon, ह. धनता,सांद्रता,गाइता.

Instable, a. See Unstable. -Instability, इ. अस्थैर्य, चंचलता, चापस्य, अनवस्था, अस्थायित्वं, अनित्यता.

Install, v. t. यथाविधि प्रतिष्ठा C. (प्रतिष्ठाप्यति), अधिकारे नियुज् 7 A. 10, अधिकारा- स्ट्रुप्तरथ-a. हु 8 U, अभिविच् 6 P, (with loc.); 'i. as heir apparen' योवराज्या- भिषेकं हु, योवराज्य अभिविच्. 2 संस्कु, अभि-अनु-मंत्र् 10 A. - ation, s. प्रतिष्ठापनं, अभिवेकः, नवाधिकार-प्रवेशनं-प्रतिष्ठा- संस्कारः, पदस्थापनं, राज्याभिषेकः. - cd, a. प्रतिष्ठापित, प्रतिष्ठित, अभिविक्त, कृताभिषेक, कृतसंस्कार, कृत-रूठध-प्रतिष्ठ, नवाधिकारप्रवेशित, अधिकार-पद-आस्ट्रु

Instalment, s. भागः, अंशः, ऋणभागः; by i s ' अंशांशतः, विभागशः, भागतः.

Instauce, s. उदाहरणं, निदर्शनं, हृष्टांतः, उदा-हारः. 2 पदं, स्थलं, विषयः, स्थानं- 3 पस्तायः, समयः, अवसरः. 4 पार्थना-नं, निर्वेधः, पेरणाः, 'at his i.' तत्वेरितः, 'for i.' तथाहि, यथा, हृष्टांतरूपेणः, 'as for i.' तथाः, 'in the first i.' प्रथलतः, प्रथमं, प्रथमसमये. =v. t. हृष्टांतरूपेण कथ् 10, निदृश् (., हृष्टां-तयति (D.).

instant, a. सद्यः in comp., तात्कालिक-साद्य-स्क (की $f\cdot$), अनंतरकालीन, अध्यवहितकाल, क्षिप, शीव्र, अचिर. 2 निर्वेध-आग्रह-शील, अतियाचक-प्रार्थक. 3 वर्तमानः 'i. death ' सचोमृत्युः; 'bearing an i. fruit 'सचो-विपाक. = ३ क्षणः, पलं, निमि(मे)वः, मात्राः 'the present i. ' आपातः ; 'in an i. ' श्र-णात्,क्षणेनैव, निमेष-क्षण-मात्रेण, एकपदे: 'for an i. 'क्षणमात्रं, क्षणं: 'the i. 'ex. by एव, मात्र in comp., तावतः 'at that (very) i तत्काले एव. तरक्षणे; ' every i. ' प्रति-अनु-क्षणं, क्षणे क्षणे; 'the next i. ' अपनातरं: 'from the i. of birth ' जातमात्र-a. -aneous, a. क्षणस्था-यिन, अचिर, तात्कालिक-तत्क्षणिक (की $f\cdot$), क्षणिक. -ancously, adv. क्षणेन-जात्,एक-पदे, सद्यः, तत्काले, तत्क्षणे; Sec below. -ly, adv. सपदि, द्वाक, तत्क्षणं-जे-जेन, झ-दिति, सद्य एव, क्षण-निमेष-नात्रेण, क्षणेन, क्षणादृ एव, अंजसा.

Instate, v. t. पदं आ-रुह् ८. (रोपयति), प्रति-ष्ठा ८. (-ष्ठापयति), प्रविद्यु ८.

Instauration, s. प्रतिष्ठापनं, प्रतिसमाधानं.
Instead (of), prep., ade. (Before nouns) ex. by स्थानं, स्थलं, भूमां, विनिमयेन, in comp.; 'I. of my brother' आनुस्थानं, तिलविनिमयेन, &c.; (before participles) ex. by loc. abs. with pot

pass. part.; 'i. of saying on Purush ottama' पुरुषोत्तमे इति भणितच्ये (V. 3); 'i. of studying, why do you play' अध्ययने आरब्धव्ये किम्मित कीडासि; 'be not sorry i. of being glad' हर्षस्थान अलं विषादेश (V. 2).

Insteep, v. t. पास् 10, भू c., सिच् 6 P or

с., эпц с.

Instep, हैं। पिचं (चिं)डिका, पिंहि-डी र्र., पिंडिका,

Instigate, ए. र. प्रोत्सहू ८., उत्तिक ८., उद्-ति-युक्त १०, प्रेरू ८., प्रचुद्ध १०, प्रवृत्त ८., प्रणुद् ८., उद्वीप् ८., उत्त-स्था ८.(उत्थापयति), प्रवच ८. =ion, ४. प्रोत्साहनं-ना, प्ररणं-णा, प्रचो-द्वनं-ना. =or, ४. प्रोत्साहकः, प्रवतिकः, उत्ते-जकः, प्रेरकः

lostil, ए. t. लव्जा:-अल्पाल्पं-निषिच् or निश्चिष् 6.P, ज्ञान: ज्ञान: प्र-नि-विक्र् c. or उपदिश्र् 6.P or इ.स. 2.P.

Instinct, इ. सहजज्ञानं, अशिक्षितयोधः, स्वा-भाषिक-नर्सागक-सहज-चुद्धिः तः, स्वाभाविक-ज्ञानं, 'natural i.' सहजावयोधः. –a. उत्तेजित, उद्दीपित, उद्दीप्त. –ive, a. सहज, सहजज्ञानसिद्धः, प्रकृतिसिद्धः, सहजात, स्वा-भाषिक-नेर्सागक (की तः), स्वभावपेरित, –ively, adv. अंतःप्रवृत्त्या, स्वयं, स्वत एव, स्वभावतः, सहजावयोधनः

शाकtitute, v. t. प्रारम् 1 A, उपक्रम् 1 A, प्रवृत् с., प्रस्तृ: 2 U; स्था с. (स्थापयित)ः प्रति-स्पव-सं. 2 प्र-पिर कल्प् प. र., वि-धा 3 U, आ-निय-दिश् 6 P, प्रचृद् 10, शास् 2 P. = स्पवस्था, स्थित f., विधि:, नियम:, कल्पः सूत्रं, शास्त्रविधानं-मर्यादा-निदर्शनं, नियोगः चौदनाः, 'religious i s' धमशास्त्रं, 'i. s of Manu' मनुसाहिता, मनुस्कृतिशास्त्रं, =ion, s. स्थापनं, कल्पनं, विधानं. 2 विधि:, नियम: रिति f., मागः; शिंद (8.) 3 शाला, आल्यः मंदिरं, सभा; अणि-णा f., समगः, संस्थानं समाः, 'religious i.' धमसंस्थानं शालाः 'educational i.' विद्यालयः, जानमदिरं, =or, s. संस्थापकः, प्रवतकः, आरंभकः.

Instruct, v. t. अनु-, जास 2 P, जिश्ल c., उपिंद्यू 6 P. अधि-इ c. (अध्यापयित), पद c., चिनी 1 P. 2 बुध् c., ज्ञा c. (ज्ञाण्यित), नि-आ-ज्ञा c., नियुद्ध 7 A, 10, प्रसुद्ध 10. =ion, ४. उपदेशः, जिश्ला-अर्ण, निनयनं, अध्यापनं, ज्ञासनं, निधनं, 2 विधिः, नियमः, सूत्रं, करुपः. 3 आज्ञा, नि-आ-देशः, श्रासनं, नियोगः. =ive, a. उपदेशकः, उपदेशदः, धाधावह वाधपर (री ति.), वाधकः, अध्यापकः, उपदेशकः, उपाध्यायः, उपदेशकः, अध्यापकः, उपदेशः, उपाध्यायः, उपदेशकः, अध्यापकः, उपदेशः, आचार्यः. =Instructress, १. उपदेशी, आचार्या, उपाध्याया-यी, अध्यापिका.

Instrument, ८. यंत्रं, साधनं: कार्यसाधनं. उपकरणं, सामग्री, उपस्करः, द्रव्यं. 2 कारणं, करणं, हेतु:, निमित्तं, निमित्तकारणं, 3 कारकः, साधकः, कर्नु m-, कारकहेतुः 4 लेखः, लेख्यं, पत्रं, लेखपत्रं; 'serving as the i. of others' परापकरणीकृत-भूतः ' where such persons become helping i.s' यंत्रोपकरणीभाव-मायात्यवंविधो जनः (U. 3); ' musical if' वादित्रं, वाद्यं, तूर्यं, आतोद्यं; ' a wind-i. ' सुषिरं, शंखः; ' etringed i. ' तंत्रीः; तंतु-बाह्यं: 'martial i. 'रणवाद्यं. -al, a. Ex. by साधनं, कारणं, हेतुः, निमित्तं, 'he wasi. in elevating me' स ममोसती कारणं हेतः: साधक, साधन-कारण-भूत, साधनी-कारणी-भूत, उपकारक. 2 वाद्यज, वाद्यमंभूत, वाद्यो-त्यमा. 3 करणं, तृतीयाविभक्ति / -ality, 8. कारणत्वं, कर्तृत्वं, करणत्वं, साधनत्वं; See Through.-ally, adv. कारणतः, निमित्ततः.

Insubordinate, a. अविधय, अवज्ञ, अवज्ञ-वर्तिन, अनायत्त, अविनीत, अनुपसर्जन, अगोण (णी र्र.). =ion, s. अविनयः, अवि-धेयता, ज्ञासून or आज्ञा-भंगः or व्यक्तिक्रमः, अवज्ञता, अगोणता.

Insubstantial, a अ-निः-सार, निःसस्य, अवास्तविक (की f).

Insufferable, 🗥 असहा, दुःसह, अक्षंतच्य.

Insufficient, a अपर्याप्त, न्यून, अयथेष्ट, अल्प. अप्रचुर, हीन, क्षीण, अनलं ind. 2 अनुचित, अक्षम, अयोग्य. नीप्र. ado. अनलं, अप्रचुर, अपर्याप्त. 2 अनुचित, अयोग्यं -Insufficiency, s. न्यूनता, अपर्याप्ति f., अल्पत्वं, अयाहल्यं, हीनता, अप्राचुर्यं 2 अ-क्षमता, अनोचित्य.

insular, a. द्वीपीय, द्वीप्य, द्वीपसंबंधिन 2 जलपरिगत-परिवृत-वेष्टित.

Insulate, ए. t. पृथक् कु 8 U; पृथम् विन्यस्
4 P; See Separate. -ed, व. अन्यविश्लिष्ट,
पृथक् स्थित, अनन्यसंलग्न-संसक्त. -lon.
इ. अन्यवियोग:-विश्लेष:, पृथक् स्थिति f.

Insult, 8 अवमानना, निकृति f, मानभंगः, अवज्ञाः, परिभवः-भूति f, अप(व)मानः, तिरस्कारः, परिवादः, दुवस्य n, खलोकि f.: अनादरः, भत्सना, धर्षणं, आ-अव-क्षेपः, 'add i. to injury' क्षेत क्षारं प्रक्षिप् 6 P. =n. t. निकृ 8 U, अव-अप-मन् 4 A or c., अवज्ञा 9 U, तिरस्कृ, परिभू 1 P, आ-अव-धृष् c., निर् 1 P, 1 है 1 D A, आ अधि-क्षिप् 6 P, आक्षा c., अप-परि-चद् 1 U, कुत्स् 1 D A, लघूकु. =ing, a.अपमानकारिन, अव-मानिन, परिभाविन, निदार्थ. =ingly, adv. सावज्ञं, सावमानं

Insuperable, तः दुरातिक्रम, अलघ्य, दुस्तर. अनतिक्रमणीय, दुरत्यय दुरारोह, दुर्जय.

Insupportable, त. दू:सह, असह्य, नि:सह, दुरुद्वह, दुर्वह. Insuppressible, a. दुर्नियह, दुर्निवार. Insure, v. t. रक्ष 1 P, प्रतिवि-धा 3 U,

सत्यीक 1 U, योगक्षेम क or वि-धा, नाज्ञात् निवार 10. -ance, s. योगक्षेम:, क्षेमविधानं-करणे. सत्यापने, रक्षणं.

Insurgent,s. राजद्वोहिन m्,राजविरोधिन mः, राजाप्रयकारिन ... प्रजाविष्ठय-प्रकृतिक्षोभ-कारिन m.

insurmountable, a. See insuperable.

Insurrection, क राजविद्योहः, राज्यप्रकोपः, चुपाभिद्रोहः, प्रकृति ० प्रजा-क्षोभः ० कोषः रांज्योपष्ठवः, उपह्रवः, उपद्रवः.-ary, a. राज-बिबद्ध-प्रतीप-विपरीत, उपद्वविन्.

Insusceptible, क. अग्राहक, अविकारिन,

ग्रहणाक्षम.

intact, a. अखंड, अविकल, अभेद्य.

Intangible, a. अस्प्रदय, स्पर्शागाचर, अस्पर्श-

वेद्य, दुरालभ.

Integer, s. पूर्णाकाः, अभिकाः, रूपं. -Inte grate, v. t. संपर् 10. -Integrity, 8. अवैकल्यं, साकल्यं, पूर्णता, अभि**ज**भावः, अभेदः, अखंडता. 2श्चचिता, आर्जवं,सारत्यं, वैमल्यं: See Honesty; ' of strict i. अभेद्य, अहार्यः

Integral, s. See Integer.-a. पूर्ण, आवेकल, समग्र, अभिन्न, अखंड, सांग. 2 पूरित, पूणे Integument, अ वेष्टनं, आ-परि-°; पटलं, कंचुकः, पुटः-टं, कोशः-दः, अच्छाटनं,

आवरणं-

Intellect, %. मति:, बुद्धिः, प्रज्ञा, धीः, धि(धी)--बणा, मनीषा, पेक्षा, शेसुषा, उपलब्धिः, चित्र मंबिद्, प्रतिपद्, ज्ञिप्तः, चेतना (all f.); · retentive i. मधा, धारणावती-धीः. -ual, u. Ex. by (s.) in comp.; बुद्धि विषयक, मानसिक (का f.); 'i gain कानोत्कर्षः, मानसोकति रं. 2 बुद्धिमत्, धीमत्, मनीविन्। 'i. faculty 'धीशक्ति रं., निष्क्रमः; ' possessing i. qualities 'धीगुणसंपन्न .-ually,

adv. धिया, बुद्धिपूर्वः

Intelligence, 8. मति f., ज्ञानं, बुद्धिचातुर्ये, वैदग्ध्यं, मेधाः See Intellect. 2 बार्ता, उदंतः, वृत्तांतः,पवृत्ति f., समाचारः. $oldsymbol{3}$ संदेशः वाचिकं. =er,% वार्ताहरः, वार्तावह, संदेशहरः, आख्यायकः, वैवधिकः. -Intelligent, a. मति बुद्धि-धी-मत्, भज्ञावत्, मेधाविन्, सज्ञान, प्राज्ञ, सुधी. 2 चतुर, कुशल, निपुण, विज्ञ, विदग्ध, निपुणमतिः - y, ado. चतुरं, स-वैदग्ध्यं, सनेपुण्यं, विज्ञवत्,सुबुद्धिपूर्वे, बुद्धि-चात्र्येण. -Intelligible, a. स्पष्ट, सुगम, यं.धगम्य, भिन्नार्थ, सुयोध, सुव्यक्त, सुद्राह्म, बुद्धिगम्य-बाह्यः -Intelligibly, ade. स्पष्टं, सुव्यक्तं, भिकार्थ, स्पष्टार्थे.

Intemperate, a. असंयत, असंयमिन, असं-यमशील, अतिमर्याद, अयतवृत्ति, असंयता दार, असंयतेंद्रिय, अमितभोगिन्। (in eating) अतिभोजिन्, अत्याहारिन्, अयताहारः See

Clutton: (in drinking) अतिपानासक. अतिपायिन, पानमसक्त, 2 (Of things) अमित, अपरिमित, अमर्याद, अनियत, अबत, अपरिमाण, उद्भिक्त, अतिरिक्त, अत्यूधिक--ly, adv. असंयमेन, अमर्थादं, अपरिमितं, अतिशयेन, नियमातिक्रमेण. -Intemperance, ह. असंयमः, अद्मः, अनिग्रहः, निय-मातिक्रमः, अजितेंद्रियत्वं, अनियतवृत्ति ∱ 🤈 अत्याचारः: अतिभोजनं, अत्याहारः, अप्रिता-हारः: अतिपानं, पानमसक्ति 才 2 उद्देकः, अमर्याद्वा, अमितत्वं, आधिक्यं, अनियमः, मर्यादातिक्रमः, अतिशयः, अतिरेकः

Intend, v. t. अभिय-ह 2 P, परि-सं-क्रप् C., इब् $6\,\mathrm{P}$, ईह् $1\,\mathrm{A}$, उद्दिश $6\,\mathrm{P}$, मनः मर्तिन्छ 8 U, (with dat.), & desid. () र्वति-ते), मनसा चित् 10 or उहिहा: oft. ex. by desid. forms, or by मनः-काम with inf. form; 'what do you i. to do' किं कर्तमनाः -Intention, ह. अभिपायः, संकल्पः आशयः, उद्देशः, इच्छा, कामः, चिकीर्षा, आकांक्षा, आकृतं, बुद्धि-मति- ʃ , भावः, मतं, इंगितं 2 अर्थः, कार्यं, प्रयोजनं 3 विवक्षा; ' purity of i. 'भाव-चित्त-श्रद्धि f.; 'change of i. 'बुद्धिभेदः; 'avowed i. 'प्रकटिताशय:; 'with what i.' किस-हिइय, किमभिनेत्य, किं फलमपेक्ष्य. 📲 , a. मति-बुद्धि-ज्ञान-पूर्व, बुद्धि-संकल्प-कृत, काम्य, कामकृत, सांकल्पिक-ऐच्छिक-(की f.). 2अभिषेत, अर्थवत. -ally, adv. मति-बद्धि-ज्ञान-पूर्व, मतिपुरःसरं, कामतः, ज्ञानतः, बुद्धन्त्वा, साभिषायं, मनः-इच्छा-पूर्वकं, यथा-कामं. -ed, a. Ex, by आशय, बुद्धि, मति in comp.; 'well-i. ' सदाशय: ' evil-i. दुराशय, दुष्टमति, पापबुद्धिः

intense, त. प्रचंड, तीव्र, उग्र, तिग्म, प्रस्तर, अस्यंत, धन, गाढ, प्रवल, तीक्ष्ण, परम, महत-गुरु, अतिमात्र, भृश, नितात; gen. by सु or अति pr. -ify, v. t. बूद c., प्रकर्ष नी 1 P. better by with (a.). -ity,-ness, 8. चंडता, तीवता, अत्यंतता, गाहता, प्रकर्षः उत्कर्षः, गरिमन् 🐠 , अतिशयः, उद्देकः, अति-भूमि f , पराकोटिf .-काष्ठा; ' i. of application अत्यंताभिनिवेशः, व्यासंगः. =ive, u. प्रकर्षकर-वृद्धिकर -(री f.). -ly, ade. अत्यंतं, तीव्रं, तीक्ष्णं, नितातं, अतीव, यलवत्,

स-अति 🍱 Intent, s. Intention, q. v.; 'to all i. s' सर्वथा. =a. एकाम, एकनिष्ठ, सुसमाहित,

अनम्यविषय, अनन्यमानस, चित्त-अयन; See Fixed; आसक्तवित्त. आसक्त, ब्यापृत, निरत, नियत, ब्यग्र, निष्ठित, समाहित, नि-आ-अभिनि-विष्ट, अभियुक्त oft. by पर, तत्पर, निष्ठ, परायण in comp.:

i. on evil ' दुष्टपरायण; अध्ययनपर, &c. -ly, adv. एकाग्रवित्तन, अनन्यमनसा;

INT

एकाग्रतया, निहापूर्व, साभिनिवेशं, आसक्त-वेतसा, मनायोगेनः, 'look or hear i.' लोचनेः or कर्णैः पा 1 P. =ness, & एकाग्र-ता, एकनिष्ठता, अनन्याचित्तता,आसक्ति र्र., अभिनिवेशः, तत्परता, निष्ठा, मनोयोगः.

Inter, v. t. भूमी-इमज्ञाने निखन 1 P or निश्चिप 6 P or नि-धा 3 U.

Interact, 8. विष्कंभकः, प्रवेशकः. = 1. मिथः वेष्ट 1 A or बाध 1 A.

Intercalar, - y, a. अधिक, निवेशित; 'i. month' अधिकमासः, मलमासः, मलिम्खुनः.
-Intercalate, v. t. अधिकमासं-दिवसं निविद्या c.

Intercede, v. i. अंतर् गम् 1 P or स्था 1 P, मध्ये स्था or गम्, मध्यस्था भू, स-धा 3 U, मध्यस्थतां ग्रह् 9 U, मध्यस्थत्विं आन्स्था 1 U or आश्रि 1 U, माध्यस्थ्यं कु 8 U; (परार्थे) प्रार्थ् 10 A, अज्ञुनी 1 P, आराध् c., बद् 1 P. =er,-Intercessor, s. मध्यस्थः, मध्यस्थःपुरुषः, परार्थे प्रार्थेकः, परार्थवादिन् m.=Intercession, s. माध्यस्थ्यं, मध्यस्थानं, सामनं, परार्थप्रार्थनंना, परार्थ् ।दः-निवदनं-

Intercept, e. t. रूप् 7 U, विच्छिद् 7 P, वियुद्ध 7 A, 10, प्रतिबंध् 9 P; See Obstruct. –er, s. राधकः, विद्यकरः. –ion, s. रोधः, विच्छेदः, प्रतिबंधः, विद्यः, भंगः

Interchange, v. t. परस्परं विनिन्मे 1 A or परिवृत् c. व्यतिह्व 1 P. = s विनिमयः, परिवर्तः, व्यतिहारः, परिवृत्ति f. आदान-प्रदानं, See Exchange. =able, a. परिवर्तनीय, परस्पराद्यगामिन्

Interclude, v. t. See Intercept.

Intercommune, v. See Associate. -ion, -ity, s. अन्योत्यब्यवहार:.

Intercourse, %. संगः, समागमः, संगति /, संसर्गः, सगमः, संपर्कः, साहचर्यं, माहित्यं, संप्रहःनं, अन्योन्यसंसर्गः, आलापः, सवादः, परिचयः; 'sexual i. ' मैथुनं, रतिकिया, स्रुतं, सीभोगः; 'social i. ' लोकव्यवहारः-संसर्गः.

Intercutaneous, a. त्वगंतर्भूत.

Interdependence, 8. परस्पर-निवधनं, अन्यो-न्याश्रयः.

Interdict, v. t. नि-प्रति-थिध् 1 P, निवार् 10, प्रत्या-स्था 2 P,प्रत्या-स्थित् 6 P:See Forbid. -8.. =ion, 8. निषेध:, निवारणं, प्रत्यास्थानं, निरोध:, याधा. 2 शाप:, आक्रोश:. =ory, a. निषेधक, निवारक.

Interest, ८. अर्थ:, हितं, लाभः, कल्याणं, अ-यस् ११., भूति ११., क्षेमः-मं, 'in my i.' मद्धे-ध-2 आद्रः, स्नेहः, रागः, अवेक्षा, अन्तरागः, स्पृहा, अपेक्षा. 3 पक्षपातः, संगः, without any i.' मुक्त-बीत-संग ११. 4

वृद्धि f., वार्ख्यपं; 'simple i.' सरलवृद्धिः; 'compound i. ' चक्रवृद्धिः, 'i. at five percent ' पंचकेन शतेन, पंचकशतं, पंचीतरं शतं 5 भागः, अंशः, अधिकारः, उद्धारः. ó रसः. विनोदकत्वं, मनोहरता, हृदुर्यगमता;: दूर्धं कथारसस्याक्षेपसामध्ये (Ka. 346) 'you have seen how the i. (i. ing nature) of the story diverted (me) from my. topic'; 'take or feel i. 'smg 6 A; 'looking to one's own i. ' स्वार्धद्रहि f., स्वार्थपरता, स्वार्थलिएसाः $-v \cdot t$ अनुरंज, c., स्नेहं-अनुरागं-उत्पद् c., अनुरक्त-सानुरागa. क 8 U. 2 वि-नुद c., मन:-चित्तं-रंजु c. or वितुद्ध c., हृदयं गम् 1 P or आकृष् 1 P or. ह 1 P, मनो ह. 3 भागं-अंशंदा 3 U or लभ् 1 A or आप् 5 P; संबंध-अनुवंद्य-pass. =ed, a. असुरक्त, जातासुराग, जातस्नेह \cdot $oldsymbol{2}$ पक्षपातिन, संगिन्, सपक्षपातः 3 आसक्त, निविष्ट, निरत. 4 भागिन्, अंशिन्. 5 संबद्ध, लाभालाभसंबद्ध. 6 स्वार्थपर, स्वार्थद्रशिन, स्वलाभासक्त, स्वहितपरायण-तत्पर, स्वलाभा-पेक्ष, स्वहिताचिन, स्वार्थलिप्सु. -ing, a. विनोदिन, मनोहर, सरस, चित्ताकर्षिन्, हृद्यंगम, हृद्यहारिन्-ग्राहिन्, विनोविन्, चित्तरंजकः

Interfere, ए. ं. मध्य स्था or पत् 1 P, परकार्येषु ज्यापृ 6 A, परकार्याणि निरूप् 10 or
चर्च 6 P, 10 A; 'if it should not i.
with other duties' न चेद्रन्यकार्यातिपातः
(S. 1); 'he who i. s with matters not his own ' अन्यापारेषु ज्यापारं यः करोति
(P. 1). 2 परस्परं संघट्ट 1 A or विरुष् 7 U.
-ence, s. माध्यस्थ्यं, परन्यापार-परकार्यचर्चा, परकार्यनिरूपणं; चर्चा, निरूपणं 2 परस्परसंघट्ट:, समाधातः.

interfluent, a. मध्यस्रविन्.

Interfused, a. मध्यप्रसारिन्, मध्यपस्तः

Interim, 8 कालाम्यंतरं, कालांतरालं, मध्य-अंतर्गत-कालः, ' in the i ' अत्रांतरे, कालाम्यंतरे.

Interior, a. अंतरस्थ, अंतर्गत, अंतर्भूत, अंतः-स्थ, अंतर्वर्तिन, आंतर-आन्यंतर (री f.), अंतर् in comp. = 3. अंतर्भागः, उद्ध्रं, गर्भः, अभ्यंतरं, हृद्यं, अंतर् in comp.; 'the i. of a house' गर्भागारं, वासगृहं, भवनोद्दं, अंतर्भवनं.

Interjacent, a. मध्यवर्तिन्, मध्यस्थित.

Interject, v. t. मध्ये-अंत:-क्षिप् 6 P or प्र-विद्यू c. ~ion, ৪. अंत:क्षेप:-पणं 2 उद्रार:. Interlace, v. t. संमिश्र 10, संश्लिष्

Interlard, v. t. मध्ये-अंतर्-निविश् c. 2 संमिश्च 10.

interlay, v t. मध्ये नि-धा 3 U or नि-विज्ञा c. interleave, v. t. अंतः-मध्ये पत्रं निविज्ञा c. interlinear, a. पंक्तिङ्गयमध्ये लिखितः Interlocution, इ. संलापः, संवादः, संकथा, संभाषणं. -Interlocutor, इ. संभापकः, संवादकः, उत्तरप्रत्युत्तरकृत् कः
-y, a. संवाद-संकथा-रूप, संवादात्मक,
संकथासंविधनः

Interlope, v.i. अन्यायेन (पराधिकारं) प्रविश् 6 P or आक्रम् 1 U, 4 P. -er, s. अन्यायेन प्रवेशकः, आगंतकः.

Interlude, 8. मध्यरंग: विष्कंभ:-भक:

Interlunar,-y, a. अमा, अमावास्या in comp.

Intermarry, v, t, परस्परं विवह 1 P or दा-रान परिश्रह 9 P or परिणी 1 P. -age, s. परस्परविवाह:, प्रत्यद्वाहः, विवाहव्यवहार:.

Intermeddle, v. L. परकार्याणि निरूप् 10 or चर्च 6 P, 10 A, पराधिकार-परकार्य-चर्ची कु 8 U; Sec Interfere. -er, s. पराधिकारचर्चक:-निरूपक:.

Intermedial, Intermediate, a. अंतर्मध्यवर्तिन, मध्यवर्तिन, मध्य, मध्यस्थिन, व्यवहित. अंतर्गलस्थिन, अंतर्भलर्ताल-in comp.; 'i. space' अंतरं, अध्यंतरं, अंतरालं; 'i. time' कालांतरं. —Iy, adv. मध्ये, अंतरालं, अध्यंतरे. Interminable, a. See Infinite.

Intermingle, v. t. संसिश्च 10, संकु 6 P, संस्कु 6 P, संस्कु 2 A, 7 P, संसित् c.; संकुली संकीर्णी कु 8 U, सिश्चीकु. =v. i. संसिश्चीभू 1 P, संसित् 6 P. =ed, a. सं-च्या-मिश्च, मिश्चित, संकीर्ण, संस्कु, संयुक्त.

Intermit, v. i. विरम् 1 P, निवृत् 1 A (with abl.); ज्ञाम् 4 P, विच्छिद् pass. = v. l. निवृत् c., विरम् c. or ज्ञाम् c. (र-ज्ञामयित), विच्छिद् 7 P, त्यज्ञः 1 P; See Cease. = tent, u. सविराम, सविच्छेद्; i. fever 'मुक्तासुवंधी ज्वर: = Intermission, s. विराम:, विरति f., निवृत्ति f., विच्छेदः, जपज्ञामः; 'without i.' निरंतरं, अनवरतं, अविच्छेदं - = Intermissive, u. See Internittert, above.

Intermix, v. t. See Intermingle, -ture, s. संसर्गः, संमिश्रणं, संकरः, संपर्कः, मंयोगः, संमिलनं

Intermontane, a. पर्वतमध्यवर्तिनः Intermundane, a. जगन्मध्यवर्तिनः

Intermural, a. पाकारांतर्वर्तिन्

Internal, a. अंतर in comp.; अंतर्गत, अंतःस्थ, आभ्यंतर-आंतर (रि. क.), गर्भस्थ; ' · i.
soul 'अंतरात्मा; ' i. anguish 'अंतःशोकः,
अंतर्गहः; See Inside. -ly, adv. अंतर,
अंतरे, अभ्यंतरे.

International, a. (देशानां) परस्परव्यवहार-

संबंधिन् :

Internecine, « परस्परविनाशिन, मिधः-क्षयकर, प्राणाण्हारिन

Interpolate, v. रे. सक्तपटं नि-विद्यू c. or निश्चिष् 6 P, मिंध्या क्छप् c. or अभिलिख

6 P. =ion, s कपटेन निवेशनं, मिथ्या-कल्पनं, भिथ्याकल्पितं, निवेशितलेखः.

Interpose, v. t. मध्ये निश्चिष् 6 P, अंतर्श्वा 3 U, व्यव-धा, मध्ये-अंतः-स्था c. (स्थापयित) or नि-प्र-विञ्च c. =v. i. मध्ये स्था 1 P or वृत् 1 A or गम् or पत् 1 P, अंतर् इ 2 P, मध्ये पविञ्च 6 P; मध्यस्थतां ग्रह्म 9 U, माध्यस्थ्यं अवलं 1 A. =cr. 8. मध्यस्थः, मध्यवित् m., मध्यस्थायित् m. =ition, s. मध्यस्थता, माध्यस्थ्यं, व्यवधानं, मध्यवित्वं, अंतरायः.

Interpret, v. t. युद्ध 10 (words, &c.); व्यास्त्या 2 P, वि-वृ 5 U, व्यास्त्रक्ष 2 A, अर्ध प्रकाश्च c. or व्यान्त्र्या or वि-वृ or व्यान्त्र अ U; See Construe, Explain. 2 भाषांतरेण वद् 1 P or कथ् 10 or व्याद्ध 1 P.—ation, s. (पदानां) योजना; व्यास्या, व्यान्त्र्यानं, विवरणं, निरूपणं, अर्थ-कोधनं-प्रकाशनं, विचारः; पं.ofa dream स्वार्थः, स्वम-विचारः निरूपणं. 2 अर्थः, व्याख्या, टीका, भाष्यं. 3 भाषांतरं. —cr. s. व्याख्यातृ m., विवरणकृत् m., अर्थ-प्रकाशनः: वीकान्त्रः, अर्थ-प्रकाशनः: टीकान्नुत् m.

Interregnum, s. अराजस्वं, अनायका -अराजका-राज्यस्थिति.

Interrogate, v. t. प्रस्कृ 6 P, अनुयुद्ध 7 A, प्रीक्ष् 1 A. =ion, s. पृच्छा, प्रश्नः, अनुयंगः. =ive, a. प्रश्नरूप, प्रश्नार्थक प्रश्नात्मक. =ively, adv. प्रश्न-रूपेण-क्रमेण, अनुयोगतः, प्रश्नार्थरूपेण. =or, s. प्रष्टु m., पृच्छकः, अनुयोक्तः m. =ory, s. प्रश्नः, अनुयोगः. =a. See Interrogative above.

Interrupt, $v.\ t.$ प्रति-बंधु $9\ P$, प्रति-वि-हन् $2\ P$, उप-नि-हंध् $7\ U$, भंद्र $7\ P$, विच्छिद् $7\ P$, खंडु 10, बाध $1\ A$, भिट् $7\ P$, बिप्नयित (D.); (speech &c.) आक्षिप $6\ P$; 'do not i. him' मैनमंतरा प्रतिबध्नीतं $(S.\ 6)$ -ion, s. अंतरायः, प्रतिबंधः, उपरोधः, विच्छेदः, भंगः, भेदः व्याघातः, विद्यः; 'i. in sleep' निद्याभंगः —edly, adv. सविच्छेदं, सभंगं —er, s. विच्छेद्-भंग कारित् m., विद्य-व्याघात-कृत् m.

Intersperse, v. t. इतस्ततः प्र-क्षिप् 6 P or सं-समा-कृ 6 P or संमिश्र 10. -ed, u. संभिश्र, संकीर्ण. -ion, s. संभिश्रण, वि-सं-किरण

Interstellar, क. तारागणसध्यवतिन्.
Interstice, क. छिद्रं, रंग्नं, संधिः, विष्छेदः,
अंतरं, अंतरालः-लं, अवकाशः, विषरं,
without i. s ' निरंतर, नीरंग्नं, निश्चिद्रं,
निविद्यं, घन, अविरलः, ' having i. s '
सच्छिद्रं, सांतरालः, विरलः.

Intertexture, s. संग्रंथनं, परस्परन्यूति f. Intertwine, Intertwist, v. t. ग्रंथ् 9 P, संउत्, परस्परं कुंच् c. or न्यावृत् c., उत्स्वस् 10, परस्परं ग्रंथ् or संयुक्त् 7 U, 10, सिश्चा 10; with hair i. ed with the tendrils of creepers' लताप्रतानोद्यथितै: केश: (R. 11.8); अनुत्यध् 4 P, संन्वे 1 U; शेवलेनानुविद्धं (सरसिजं)(S.1) 'i. ed with moss.'

Interval, s. अंतरं, अंतरालं, अभ्यंतरं; अवकाशः, मध्यस्थानं, व्यवधानं, व्यवधानं, व्यवधाः 2 अवधिः, मध्य-अभ्यंतर-कालः, अवकाशः 3 विरामः, विच्छेदः, निष्टुत्ति f-, उपशमः, 'in the i.' अंतरालं, अंतरा, 'at i. s' काले काले, अंतरा अंतरा, (प्रजान्तरागहेतेश्वांतरांतरा दर्शनं द्वी Ks. 58); रम्यांतरः कमलिनीहरितेः सरोभिः (S. 4) 'pleasant at i. s &c.'; 'without i. s' निरंतर, निरंतराल-

Intervene, v. i. मध्ये-अंतर् गम् 1 P or भू
1 P or स्था 1 P or बृत् 1 A, अंतर्या 2 P or
उप-स्था. 2 अंतर्-इ 2 P, ब्यव-धा pass.
-ing, a. मध्यवर्तिन्, मध्यस्थायिन्, व्यवहित,
अंतरित, अंतरागत, मध्ये स्थित; 'i. period'
अंतरालं, अभ्यंतरकालः. -Intervention, ».
मध्यस्थता, माध्यस्थ्यं, व्यवधानं, अंतर्गमनं,
मध्यस्तंनं, मध्ये स्थिति f.

Interview, 8. द्रशनं; सम्निपातः, संगमः, स-मागमः, अन्योन्य-परस्पर-दर्शनं; 'he had an i. with the king गस हपदर्शनं लेभे, राज-दर्शनं कारितः

Interweave, v. t. See Intertwine. Intestate, a. अकृतमृत्यलेख.

intestine, a. अवाहा; See Internal. 2 अ-विदेशज, देशीय; गृह in comp.; ' i. quarrels ' गृह-चिछदं-भेदः, अंतर्भेदः. -श-अंत्र, प्रीतत् n.; नाडि-डी-लि-ली ∫

Intimate, त. गाढ, रूढ, प्र-वि-रूढ, दृढ, दृढबद्ध, प्रनः 2 (Of persons) सुपरिचित, रूढ-सौद्धद, यद्धसरूय, प्रणयिन, प्रियतम, दृद्यंगम, सुसंसर्गिन, संस्तुत, दृढ-गाढ-सौद्धद. 3 Internal, q. v.; 'strangers made i.' बाझा अञ्चलरिक्कताः (1'· 1 9). =8. दृढसुद्ध कः., दृढसिन्नं, सुद्धसमः, विधवयस्यः. =०. ६ (भंग्या) सूच् 10, संदिश् 6 17, उपन्यस् 4 U, उपक्षिप् 6 17; सानूतं कथ् 10. =ion, 8. सु-चना, संदेशः, उपक्षेषः, इंगिनं, आकूतं -1), व्यतिष् दृढं, गाढं; दृढ-सोद्धनं-संसर्गण, सुपरिचितं, दृढमित्रवत्; दृढ, गाढं in comp. =Intimacy, 8. गाढसीद्धदं, सुपरिचयः, दृढ-संसर्गः-संयोगः, संस्तवः, अति।मित्रता-प्रणयः-सस्यं, अत्यासंगः, अतिपरिचयः

Intimidate, v. t. जस् c., भी c. (भीषयते-भाषयते), सभयं निवृत् c. 2 भत्से 10 A, तर्ज्ञ 1 P, 10 A. 3 Dishearten, q. v. -ion, ह. भीषका, भीषा, भीषणं, भयद्र्शनं, भत्सनं, तर्जनं

Into, prep. मध्ये, अंतर. अंतरे; gen. by loc., or by acc. with verbs of motion; 'converted i. water 'जलसात्कृत; 'made i. cne mass' एक पिंडीकृत-भूत-Intolerable, a. असहा, असहनीय, दु:सह.

अक्षंतव्य, दुर्विषह.

Intolerant, a. अक्षामिन, असहन, अमर्षण, असहिष्ण, अक्षाम. 2 परमतासहिष्ण, परमता-स्यक, अन्यमतासह. -Intolerance, s. अमर्षण, अतितिक्षा, अक्षमा, असहिष्णुता.

Intone, v. t. गंभीर वद 1 P or वस् 2 P. गंभीरस्वनं उदीर c. or उदाह 1 P. -ation, है. स्वरः, लयः, वर्णोच्चारणः, स्वरभेदः

Intort, v. t See Contort

Intoxicate, v. t. मद् ८., उत्-प्न-°, मदं उत्पद् ८., मत्तीकु 8 U; (bg.) उत्तिच् ८., उद्दु हन् 2 P, आ-ध्मा 1 P, सुहु ८. -ed, a. मत्त, प्र-उत्-मत्त, क्षीव, मदोन्मत्त, उन्मद, मदोद्य, मदान्वित, शेंड, मदोद्भत; 'to be i. 'मद् 4 P, मदेन स्पृश् pass, क्षीव् 1, 4 P.-ing, a. उन्माद्क, मादक, प्राचक, उन्मादिन, -ion, s. मदः, मादः, उन्मादः, क्षीवता, अहंदता, मत्तता. Intractable, a. इदंम, दुर्दीत, अद्म्य, अनियंप, अविनयं, उत्निक्त, दुराधर्ष, दःशास्य, अनिवार्थ, मतीप, उन्छोबल,

Intramural, वः प्राकारांतर्वर्तिन, भित्त्यंतर्वर्तिन्. Intransient, वः अभंगुर, चिरस्थायिन्

Intransitive, a. अकर्मक.

Intrench, v. /. परिखया रक्ष् 1 P or परिवेष्ट
e. or परि वृ 5 U, परिखां खन् 1 P. 2 आक्रम् 1 U, 4 P.—ment, s. परिखा, परिक्रिया.
Intrepid, a. निर्भय, निःशंक, शूर, साहसभील,
प्रत्याभः—ity, ४. वीर्थ, प्रतिभा, प्रतिभानं,
शोर्थ, निर्भयत्वं, पौरुषं, विक्रमः—ly, adv.
वीरवत्, सविक्रमं, सप्रतिभं, See Bold,-ly,
&c.

Intricate, a. विषम, दुर्गाद्य, संकुल, गहन, दुर्गोध, गृह, अस्पष्टार्थ. 2 वक, अस्ररल, जिह्न, कुटिल. -ly, adv विषम, अस्ररल, कुटिलं. -ness, -Intricacy, s. वैषम्यं, गहनता, गृहता. 2 वकता, कोटिल्यं, अस्रारलं

Intrigue, 8 उपजापः, कूटमबंधः, कपटमबंधः, कूटयुक्ति र्र., कु ०१ कपट-संकल्पः ०१ मयोगः, 'love-i.' ब्याभिचारकर्मन् गः,कामचारितं -०००ं. उपजप् 1 P, उपजापं रच् 10, कूटमबंधं मयुक्त A, 10, कूटमयोगं रच् -er, 8 उपजापकः,

कपट-प्रबंधयाजकः

Intrinsic,-al, a. अंतरस्थ, अंतर्गत, सहज-वर्तिच, स्वभावज, आंतर-आभ्यंतर (री कि.). 2 सत्य, यथार्थ, वास्तविक (की कि.), अक्कश्रिम, स्वाभाविक-सांसिद्धिक-(की कि.).-ally, adv. वस्तुतः, तस्वतः, यथार्थतः, स्वभावतः. introduce, v. t. प्रविद्या c., दर्शनं क c. 2 (Insert) प्र-नि-आ-विश् c. 3 परिवर्ष उत्पन् c. or जन् c. (जनयति); 'i. me to your friend ' तब मित्रेण मम परिचयम्रत्पादय. 4 मन्त ., प्रचार-ल ., प्रति-ष्टा . (-ष्टापयति), प्रारभे 1 A, प्रस्तु 2 U, उपक्रम् 1 A. 5 आ-नी $1^{\circ}P$, आवह $1^{\circ}P$, आगम् $c \cdot ($ गमयित $) \cdot$ -er, 8 प्रवेशकः 2 प्रवर्तकः, प्रतिष्ठापकः, प्रारंभक:. -Introduction, ह. प्रवेशनं; परि-चयकरणं 2 प्रवर्तनं, प्रचारणं, प्रतिष्ठापनं, निवेशनं: आनयनं. 3 सुखबंधः, आसुखं, पस्ता-वना (of plays); प्रस्तावः, आरंभः, उप-न्यासः, बाह्मसुखं, उपोद्धातः, उदाहारः, उप-क्रमः, वचनारंभः -Introductory, -Introductive, a शावेशिक (की f.), आरभंक, प्राथमिक (की $f \cdot$), प्रथम; उपोद्धात or प्रस्तावना in comp.; 'as au i. portion 'उपोद्धातरूपेण, पस्तावनाद्वारा 2 प्रस्तावना रूप; पारिभाषिक (की f.).

Intromit, o. t. पविद्यु c.

Introspection, ह. अंतर्दर्शनं, अंतरालोकनं.

Introvert, v. t. अंतः परिवृत् c.

Intrude, $v.\ i$ अनाहृत-a प-आ-विञ्च 6 Por आगम् 1 P, संधर्ष पविद्या or आऋम् 1 U, 4 P. अनधिकारपूर्व प्रविद्यू. 🗝 , ह. आगतुक:, अनाहत प्रवेशक: -Intrusion, 8. आगतुक-भाव:, अनाहृत प्रवेश:-शनं. -intrusive, a. धष्ट. आगंतक, प्रगत्भ, सधर्ष: परचर्चाजील. Intrust. See Entrust.

Intuition, ह सहजावबोधः, सहजज्ञानं, अंत-र्ज्ञानं. -Intuitive, ह सहजोपलब्ध, अंत-र्जानोपलभ्य, अविचारपूर्वे उपलब्धः 2 सहजज्ञ, अंतर्ज्ञानिन् \cdot -ly, adv. सहजज्ञानेन: अंत-ज्ञनिन, प्रमाणनिरपेक्षं.

intumesce. i. Par 1 P; See Swell.

-ence, ह शोध:, शोफ:.

Inturbidate, v. t. कलुषीकु 8 U, आविलयति (D.): See Confuse.

intwine, Intwist, v. t. nig 9 P, ng(nj)-फ 6 P, रच् 10; See Intertwine.

Inumbrate, v. t. छायया आ-प्र-च्छद 10.

inunction, ह. अभ्यंजनं, विलेपने

Inundate, v. t. जलेन आहु c. or ह्यापू 5 P. -ed, a. आधावित, आ-सं-प्रत, जलाग्नावित, जलस्याप्त, जलमय (यी f_{\cdot}). =ion, s. आह्राब:, जलीघ:, तोय ०१ जल-विष्रव:-मलय:-उप-प्रव:, जलवृद्धि f .; See Doluge .

Inurbanity, ह. अशिष्टता, असम्यता.

.Inure, v. t. अभ्यक्ष 4 U or c., शिक्ष c., परिचयं कु 8 U_i परिचित- a_i मू. 2 कठिनी-वही-क्. -: 4, व. अभ्यस्त, ज्ञात, परिचित: अभिज्ञ in comp.; 'i. to fatigue ' जित-अमः 'i. to seclusion ' परिचितविविक्त. Inurn, ए. र. सनाधी निन्धा 3 U or निश्चिष

6 P.

Inutility, ह. अनुपयोगः, वैफल्यं, व्यर्धता, मोषता, वैयर्थ्य.

Invade, v. t. अभि-র 1 P, आक्रम 1 U, 4 P, अवस्कंद्र 1 P, अभिन-या 2 P, आपत् 1 P, sy-g 1 A. or c.; See Attack. -er, ". आक्रामक: उपप्रवित् m .; gen. ex. by Enemy, q. v. -Invasion, s. эпън:-मणं, अवस्कंदः, अभिद्रवः, उपष्ठवः, अभि-प्रयाणं, अभियोगः, आपातः

Invalid, a. दुर्शल, अशक्त, अप्रभाव, निस्तेज्ञ . व्यर्थ, विफल, 2 अपमाण: निष्प्रमाण, लघु-प्रमाण. −ः रेशिन्द् ऋः, रुग्णः, आतुरः. **–ate,** ए. t. मोघी-व्यर्थी-कृ 8 U, विफलीकृ, लुप् 6 P or c., अधरीक -ity, s. निर्वलता. अनिष्पत्ति 🖊 , व्यर्थता, मोघता - 2 अप्रामाण्ये : invaluable, a. अनर्घ, अनर्घ, अमृत्य, मृत्या

तीत, अतिमुल्य, अत्युत्कृष्ट.

Invariable, a. नित्य, सतत, अविकाय, नि-र्विकार, स्थिर, नियत, अचल, एकांत: नाय-मेकांतो नियम: (S. B. 273) 'not an i. rule. -y, adv. एकांततः, नित्यं, नियतं.

Invective, 8. आ-अधि-क्षेप:, निर्भर्त्सना, निंदा, निंदावाक्षं, दूरुक्ति f., अप-परि-वादः, गर्हा--a. निंदक, अपवादक, निंदात्मक.

Inveign, (against) v. i. आ-अव-अधि-क्षिप 6 P, ਜਿੰਦੂ 1 P, गई 1, 10 A, अभिशंस 1 P; See Abuse, Censure.

Inveigle, v. t. प्र-वि-लुभ् c., सहु c., चाह्र-क्त्या आकृष् $\mathbf{1} \ \mathrm{P}$ or प्रह्मभू \mathbf{c}_{\cdot} or निपत् \mathbf{c}_{\cdot} , वंच 10. - er, 8. प्र-वि-लोभकः, मोहकः, आकर्षक:. -ing, -ment, ह. प्र-वि-लोभनं: आकर्षणं, मोहः, वंचना, प्रतारणाः

invent, v. t. क्रुप् c., निर्मा 3 A, 2 P, सुन्र 6 P, वि-धा 3 U, घद c. (घटयति), रच्य 10. 2 मनसा युद्ध 10 or चित् 10 or क्रुप c. 🕉 मिथ्याक्रप् c. -ed, a. क्रप्त, निर्मित, रिचत, घँटित 2 मनःसृष्ट, मनःकल्पित, मिथ्याकाल्पित, काल्पनिक (की $f\cdot$), कृतक, कृत्रिम. =ion, ४. करुपना-नं, रखना-नं, निर्माणं, घटनं 2 क्रुप्ति f., सृष्टि f., कल्पितं, कल्पना, निर्मितकला. 3 कल्पना, युक्ति 🏸 उपायज्ञानं. 4 मिथ्याकल्पनं, कूटर बना, मनः-सृष्टिः; 'one's own i. ' स्वक्तपोलकल्पितं. -ive, a. कल्पक, योजक, उपायज्ञ, कल्पना-चतुर, निर्माणकुशल, चतुर,युक्तिमत्. -OF, ह. कल्पकः, सष्ट्र 111.,निर्मातृ 11 ,चितकः, पोजकः. Inventory, 8. (गृहोपस्करादे.) परिसंख्या, वरिगणना, संख्यापत्रं।

Inverse, a. ब्यत्यस्त, विपर्यस्त, ब्यस्त, पर्यस्त, विपरीत, वि-प्रति-लोम, प्रतीप, ब्युल्क्रांत. - У adv. विपर्ययेण, वि-प्रति-लोमतः, व्यरयासेन, व्यत्क्रमेण -Inversion, s विषयांसः, विषये (को)यः, म्युत्क्रमः, व्यत्यासः, पर्यासः, प्राति-लोक्न, व्यत्ययः: व्यन्तता, विपरीतता.

Invert, v. t. विपर्वस 4 U or c., परि-वि-म्बति-अस्, परिवृत् ेः, विपर्यासं-विपर्ययं-नी 1 P; See Alter, Change. 2 अधोमुसीक 8 U; विलोमीक .-ed, See Inverse.

Invertebrate, a. पृष्ठवंशहीन. 2 (fig.)

संज्ञायातमन्, अधीर, चंचलमति.

Invest, v. t. परि-धा c. (धापयति), आच्छद 10, प्रावृ 5 U, संबेष्ट्र c., बस् c., संब्ये 1 P. 2 अलंक 8 U, मंड 10, भूच 10. 3 संयुक्त 7 U, 10, संपद्म-युक्त-विशिष्ट-व कु; See Endow. 4 उपहर् 7 U, पर्यवष्टभ 9 P. 5 (Money) लाभार्थ विनियुक्त् 7 A, 10; 'i. with power' अधिकारे पविश् . or नियुक् ; प्रति-हा c. (-हापयति), संस्कृ, आभिषिच् 6 P. -iture, s. अभिषेकः, संस्कारः, प्रतिष्ठापनं, पदस्थापनं, अधिकारदानं; 'i. with the sacred thread ' उपनय:-यनं. -ment, s. परिधानं, वस्तं 2 उपरोधः, अव-ष्ट्रंभः 3 लाभार्थ धनविनियोगः.

Investigate, v. i. अव-परि-सं-ईक्ष 1 A, नि-ह्रप् 10, अनुसं-धा $3~\mathrm{U}_{2}$, विचर् c., विमृश् 6 P, निर्णी 1 P, निश्चि 5 U, निर्धृ 10, आ-लोच् 10. 2 अन्विष् 4 P, मृग् 10 A.; See Examine. -ion, s. अवेक्षणं, निरूपणं, अनुसंधानं, विचार:-रणा-णं, विमर्शः, निर्णयः, निश्चयः चर्चा अन्वेषणं, अनुयोगः, जि-ज्ञासा; 'under i.' निम्ह्यमाण. -or, s. अ-बेक्षकः, निरूपकः, विचारकः, अनुसंधातृ $m_{\rm eff}$

निणेत 🐠

Inveterate, त. बद्ध-स्ट-मूल, सुद्द, गाढ, प्रस्तृह, दृढ, स्थिर, चिर-यह-कालिक (की $f\cdot$), चिरस्थापिनः 'i. enemy ' गाढ-बद्ध-वैरः शतुः; 'i. enmity' बद्धवेरं. -Inveteracy, s. बद्धवेरं, वेरानुवंधः; बद्धमूलता, विरूद्धता, स्थिरता, अभिनिविष्टताः

Invidious, a. हेवजनन (नी f.), मत्सरावह, ईडवॉ-अस्या-कर (री f.). 2 मत्सरिन, स मत्सर, ईर्ष्यालु. -ly, adv. समत्सरं, साम्य

स्यं, सेर्घ्ये.

invigorate, v. t. बर्ल-तेज:-शक्तिं वृथ् c. or टा 3 U or उप-चि 5 U, आप्ये c., प्रच्1, 9 P, or c.; दीप् c. -ing, a. बलवर्धन $(\widehat{\mathbf{n}} f)$, distant ($\{\mathbf{f}, f\}$), geta, ald-प्रद, उत्साहदायिन. -ion, s. बल-तेजो-व-र्धन, प्रष्टिकरणं 2 बल-तेजी-इद्धि र्र.

Invincible, a. अजय्य, दुर्जय, दुरासद्, अ-

धूष्य, अदम्य.

Inviolable, a. अलंह्य, अनतिक्रमणीय, अ-भेश, भंगायोग्य, 2 अवाध्य, अनपकार्य, अ-वस्य (as a herald). -ness, ह. आलंहपता, अवध्यभाषः.

.inviolate, a. अभिन्न, अभग्न, अलंबिन, अक्षत,

अवृषित, अखंड, अभंग.

Invisible, त. अहूद्य, परीक्ष, दूर्दर्श, अंतर्हित, तिरोहित, अंतरित, दर्शमातीत, नयनविषया-तीत, हुगगोचर,दृष्टचविषय, अलक्ष्य, अखाध्रव (**a** f.) ('evidence &c.); ' to be i.' अंतर-तिर:-धा pass., तिरोभू 1 P, अंतर-इ 2 P. -ness, ह. परोक्षता, अमत्यक्षता, अ-तिराधानं, अंतर्धानं, अविषयः, दर्शनं. परोक्षं. - प्र, adv. अपत्यक्षं, परोक्षं, असमक्षं अलक्ष्यं, असाक्षात्, अदृष्टरूपेणः निभृतं अलक्षितं.

Invite, ए. t. आ-नि-अभि-मंत्र 10 A, आ-समा-हे 1 P, अध्यर्थ 10 A, आकृ c., आवह с. 2 आकृष् 1 P, ह 1 P, प्र-वि-लभ् c. =ation,s. निमंत्रणं, आहानं, आवाहनं, अभ्य-र्थना.-ing, " चित्ताकर्षिन, मोहिन, मनोहर.

Invocate, See Invoke.

Invoice, हा आवाहपत्रं, बीजकं।

Invoke, e. t. आ-हे 1 P, आ-अभि-मंत्र 10 A. आ-पद् 1 P, संबुध् c_0 , आवह c_0 , आकृ c., नाम ग्रह 9 U or सम 1 P; अर्थ 10 A, अभिवंद 1 A; 'i. blessings on' आजास 2 A. -Invocation, s. आह्वानं, आमंत्रणं, आवाहनं, नामग्रहणं, प्रार्थनं-ना.

Involuntary, a अकाम्य,अनिच्छापूर्व,अबुद्धि-अज्ञान-पूर्व, अनैच्छिक (की 🕖), अस्वेच्छाजात∙ ${f 2}$ अकाम, अनिच्छु ${f \cdot}$ –ly, $adv_{f \cdot}$ अकामतः, अकाम- अनिच्छा-अमति-पूर्व, अनिच्छया.

असंतोषेण, अबोध-अज्ञान-पूर्वे.

Involve, v. t. अवग्रंड 10, आबृ 5 U, आ-वेष्ट 1 A, or c., आच्छक् 10. 2 परिश्रह 9 P, अंतर्गण् 10, समाविश् c., See Include. 3 अभिभू 1 P, ग्रह्म 1 A; 'i. ed in difficulty' विपद्मास्तः 4 संबंध 9 P, सन्तिष् C., संयुक्त 7 U, 10, संस्**ट** 6 P, lioq 6 P, संक्रम c.; See Implicate. -ed, a. आवेष्टित, अव-गुंडित, आवृत, आच्छक 2 अंतर्गत, परिगृहीत, समान्द्रि, अंतर्भूत, गर्भ in comp. 3 अभि-भूत, ग्रस्त के संबद्ध, संक्ष्प्रिष्ट, संस्ट, संस्क्र, अध्यक्त, संयुक्त, लिप्त; 'i. in crimes' पापलिस, दोषग्रस्त 5 ध्वनित, फ-लितः 'i. meaning फलितं फलितायः, ध्वनि:. =Involution, s. आतेष्ट्रनं आव-रणं. 2 जटिलत्वं, ष्यातिकरः, संकीणताः अ-न्योन्यसंश्लेषः, परस्परसं सक्ति f. 3 (In Math.) संवर्गीकरणं; 'i. to the third power 'सद्शवयसंवर्गः.

invulnerable, a. अभेद्य, अवेध्य, क्षताक्षम. inward, a. अंतर्वतिन्, अंतःस्थित, अंतरस्थः अंतर्भव; oft. by अंतर in comp. -adv., -ly, adv. अंतः, अभ्यतरे, 'i. corrupted) अंतर्दृष्ट. 2 मनसा, वित्तन, हृद्ये; सुनिभृतं. -Inwards, 8. अंत्राणि (pl.).

Inweave. c. t. See Intertwine.

lnwrap, v. t. आवेष्ट्र 1 A or c.; See involve (1).

Inwrought, यः खिचत, प्रणिहित, प्रतिबद्ध, छरित.

lota, ४. अणुः, लवः, कणः, काणिका, बिंदुमात्रं. lrascible, तः चंडकोए, कोधशील, सुलभकोए, शीवकोएिन, कोधिल, संरंभिन, चंडस्वभाव. —ness, ४. कोधशीलता, सुलभकोएः, चंडता, पित्तस्वभावः-प्रकृति f.

Irate, a. कुद्ध, कृपित, रष्ट

ire, s. रोष:, क्रोध:, कोप: -ful, a. कुद्ध, इष्ट: See Angry.

Iris, है. इंद्रधतुस् यः 2 तारामंडलं 3 गोलोमी, श्रेतदूर्वा.

Irk, ए. t. पींडू 10, आयस् ए. ाखिद् ए.; See Afflict. -some, «. दुःख-खेद् कर्(री. f.), दुःखद, क्रेशावह, क्रेशद, आयासहेतुक, कष्ट; how i. are the toils of state । राज्यं हि नाम (राज्यशासनश्रमाः) महद्मीति-स्थानं (Mu. 3).

lron, ह. लोह:-हं, अयस् n. आयसं, कालायसं, कुडणायसं, पिंडं, तीक्ष्णं, शस्त्रकं, अइमसारः, लाहं: 'green snlphate of न धातुशेखरं, कासी(शी)शं, ' rust of i.' मंड्र्र, सिं-हाणं, अयोमलं, ' tipped with i.' आयोग, लोडाग्र: ' sulphuret of i. ' ताद्यं: 'wrought i.' कुझी. 2 बंधनं, शृंखला-लः-लं, लोहबंधनं - t शृंखलया बंध् 9 P, or संबम 1 1'. =a. लौड (ही t.), लोडमय-अयोमय (यी f_{ij}) होहानिर्मित, आयस $(\mathbf{H} f)$, लोहात्मक, लोह or अयस् in comp.; 'of an i. constitution' बज्रदेह, सिंहसहननः, 'i-bur' फालः, लोहपिंडः; 'i-filings' लाहचूर्ण, लोहजः, 'i-fisted' लोह-वज्र-सुष्टि; 'i.-foundery' संधानी. कृटयज्ञालाः 'i.-hearted ' अयो-वज्र-हृदय, कठिन-पाषाण-हृदय; 'i.- mold ' लोहांक:, लोहिचिह्नं; 'i.-monger ' लोहकारः, अय-स्कारः, ध्योकारः, लोहकारकः. -y,a. Scc (a.) above.

Irony, 8. सोहुंठ:-ठनं, सीत्यासः, ब्याज-स्तुति त., निंदा, ब्याजोक्ति त., विपरीत-लक्षणा, उपरोधः; 'it was a strange i. of fate in the case of Râma ' रामस्यापि दैवदुर्तियोगः कोपि यत् &c. (U. 4). -ical, a. (s.) in comp.; 'i. speech' सोहुंठ-वचनं, मोहुंठनोक्तिः, 'i. speaker' सोहुंठन-दादिन् m. -ically, adv. सोत्यासं, सोहुंठ-नेन, ब्याजाक्त्या.

radiate, ए. ८ प्रका झू ० छुत् ०., दीप् ०.. राजु ०. =ion, ३ प्रकाशनं, द्योतनं प्रदीप्पनं. 2 (Irradiance) उद्योतः, दीप्ति 💪 प्रभा, कांति-छति 🗗, तेजस् ॥ Irrational, a. विवेक-रहित-वर्जित-हीन, अ-चेतन, अविवेक, ज्ञान-बुद्धि-हींग, निर्वोध, अ-ब्युत्पक्क, चिच्छिक्तरहित; पश्चधर्मन् विक्याय-युक्ति-विरुद्ध, अन्याय्य, अयुक्तिसिद्ध, अतार्किक (की f.). -ity, s. बुद्धिहीनता, अन्याय्यता. -ly, adv. न्यायविद्योधेन, अयुक्तिवादन.

Irreconcilable, a. असंधिय, अज्ञान्य. 2 अ-संगत, विगीत, परस्परविरुद्ध, परस्परपराहत; See Inconsistent. -ness, s. असंगति f., परस्परविरोध:.

Irrecoverable, a. अपुन:प्राप्य, पुनरहरूय, असमाहार्य. =y, adv. अनु-द्धार्यतथा; 'it is i. gone' असन्निहर्यं तदतीतमेव (S. 6).

irredeemable, a. अनिष्के य, अत्यंतनष्ट.

Irreducible, a न्यूनिकरणाक्षम.

Irrefragable, a. असंडच, अनाध्य, अ-प्रत्याख्येय, दृढ-स्थिर-प्रमाण.

Irrefutable, u. अप्रत्याख्येय, असंहनीय.

Irregular, a. अनियत, विधि-नियम-विरुद्ध, अयथाविधि, अविधि, उत्सुत्र, विधिष्टन (ध्नी f.); (as words) अपवादक, निपातित: there are put down as i. forms ' एत निपात्यंत (S. K.). 2 कम-हीन-रहित-श्रुव्य-विरुद्ध, अध्यवस्थित, अपर्याय, उच्छंखल, 🕉 (In conduct) उत्क्रांतमर्याद, व्यभिचारिन, विपथ-अपथ-गामिन्, दूराचार, कुचरित, अमः योदः 4 विषम, असमः 'i. in shape' वि-रूप, कटाकार, =ity, 🐔 अविधि:, विधि 📭 नियम-विरोध:01 भंग:,अनियम:,उत्स्रन्नता,नि-पातः-तनं . 2 अक्रमः , उत्क्रमः , व्यतिक्रमः , अ-पर्यायः, अपरिपादिन्दीः ∱ , अध्यवस्थाः 🕉 ध्य-भिचारः, विष्थगमनं, अमर्शदता, अनाचारः, दर्बस्ताः 4 वेषम्यं निष्, व्योध-विधि-नियम-विरुद्धं, अविध्यन्तरूपं, अयथाविधि, क्रम-विरुद्धं: अनियमन, अनियतवेलं, आविधितः अक्रमेण.

Irrelative, त. असंबंधिन, असंग, निःसंग Irrelevant, त. अपस्तुन, अपकृत, असंबद्ध, अपासंगिक (की./.), अनन्वित, पस्तुत-बाह्य, असंगतः -ly, adv. अपकृतं, अपस्तुतं, असंबद्धं. -Irrelevancy, इ. अपकृतता, अ-नन्वयः, असंबंधः, असंगति /., अपस्तावः.

Irreligion, ह अधर्मः, अपूजा, अभक्ति f., धर्मत्रोपः, देवनिंदा, पापता. -Irreligious, त. अधार्मिक (की f.), अधर्मनिष्ठ, विधर्म, धर्म-भक्ति-होनः, अपुण्यः दुष्ट, पापिनः, -ly, adv. अधर्मणः दुष्टवतः

Irremediable, a. अप्रातिविधेय, अप्रतिकार्य, निरुपाय, अशक्यमतिकार, उपायातीत, अ- चिकित्स्य, दुःसाध्य

Irremovable, तः अपरिहार्य, अनपानेयः स्थिर, अच्छतः

irreparable, α. असमाधेय, असाध्यः अमातिकार्य, अशक्यमतिकार. -y, adv. अमतिविधेयं: 'the act i. damaged his ieputation' तेन कर्मणा तस्य यहास्तथा श्रीणं यथा तत्प्रतिसंधातमञ्ज्यं.

Irreprehensible, a. अनिद्य, अन्यणीय,

मिटोंच.

Irrepressible, a. अनिवार्य, दुनिवार, दुनिग्रह. irreproachable, a. अनिद्य, अगह्य, अनव-गीत: See Faultless.

Irresistible, a. अनिवार्य, दुनिवार, अप्रति-कार्य, अनवग्रह, दुनिग्रह, दुर्धर, अमतिहत. -y, adv. दुनिवारं, अनवग्रहं

Irresolute, a. अस्थिर-चल-लोल-मति-चित्त-बुद्धि, चलवृत्ति, चंचलधी, विकल्पशील, सं-शयात्मन, अधीर, तरलमनस्. -ly, adv. अ-स्थिरचेतसा, चंचलवृत्त्या, लोलबुद्धवा, अ-धीरं. -ness, -irresolution, ः अस्येर्यः विकल्पशीलता, लोलमतित्वं, चलचित्तता, चंचलबुद्धि f_{ij} लोलमति f_{ij} अनवस्थिति f_{ij} खापल्यं.

Irrespective, (of) a. अनपेक्ष्य, अगुणियत्वा, अन्यपेक्ष्य, विहाय (with acc.); अनपेक्ष. निरपेक्ष,निर्ध्यपेक्ष in comp.; See Independent, (of). -ly, adv. अनपेक्षं निरपेक्षं.

Irresponsible, a. अनत्योगाधीन, अप्रष्टब्य, अपच्छाधान.

Irrestrainable, a. See Irresistible.

Irretrievable, a. See Irreparable, Irrecoverable.

Irreverent, a. अनादारिन्, परिभाविन्, उपे-अक. अवज्ञाकारिन. -ly, adv. सावजं, सा-बमानं, अनावरेण. -Irreverence, 8. अब-मानः, अवज्ञा, अनाद्रः, तिरस्कारः, परिभवः. Irreversible, a. अपरिवर्तनीय, अअलोप्य,

Irrevocable, a अनन्यधाकरणीय.

Irrigate, v. t. अव-सिच् 6 P, जलेन आह c. or अभ्युक्ष 1 P. अभिवृष् 1 P. -ion, s. सेकः, जलप्रावनं, अभ्युक्षणं,

Irriguous, ह जलाह्य, सजल, जलपूर्ण, अ-

नूप, बहुदक, जलसिक्त.

Irritate, v. t. कुप् с., कुप् с., कुप् с.: See Enrage. -ion, s. प्रकोप:, कोध:, रोष:, कोप or रोष-कारण or हेतु:. 2 उत्ताप:, उत्तेजनं, सं-तपः, टाहः: 'i. of the throat' कासः, अवधः. -ing,-lve, a. संतापक; कोपावह. -lrritable, a. कोधन, कोपन, कोपशील, सुलभकोप, शीमकोपिन, चंडपकाति स्वभावः =lrritabi= lity, s. चंहस्वभावः-प्रकृति 🏸 शीधकोपित्वं-Irruption, s. See Inroad.

lschury, s. मूत्रावष्टभः, मूत्रकुरुष्ट्रं.

Island, !sle, ४. द्वीप:-पं, अंतरीपं. =a. द्वीप्य, द्वीपस्थ, द्वेप(पी f.).-islander, s. द्वीपवासिन् " ., Blueu:.

isochronal, a.सम्बालीन

isolate, v. t. वि-युद्ध 7 A, 10, विश्वित 7 P, विभिन्न c.; See Separate. -ed, a वियक्त. अन्यविश्रिष्ट, अनन्यसंसक्त, गतसंग -ion विष्छेदः, विश्लेषः, असंगः, प्रथक्तत्वं.

isosceles, a. समाद्विभुज.

issue, v. i. निर्गम् 1 P, अप-इ 2 P, निर-वा 2 P, नि:स 1 P, निष्क्रम 1 U, 4 P. 2 स 1 P, नि:-प-°: क्षड़ 1 P, गल 1 P, स्यंद् 1 A. 3 उत-प्र-भू 1 P, प्र-जन् 4 A, उत्पद् 4 A, प्र-बत 1 A; See Arise. 4 निष्पद, निर्वृत, स-माप् pass. -v. t. निःस् c., प्रचर्-ल् c., नि-र्गम c. (गमयति), बहिर्गम c. 2 प्रकादा c., म-ख्या C. (ख्यापयति), चुषु 10. = s. निर्श्तम:, निःसरणं, निर्याणं, निष्क्रमणं 2 फलं, परि-णामः, उदकः, अंतः, उत्तरफलं, उत्पक्षं: See End. 3 संतति f., प्रजा, अपत्यं, संतानः नं 4 रक्तातिसार:, स्राव:; ' matter at i. ' विवादवस्त n., धिचार्यविषय: .-less, o. निर्-पत्य, निर्वेश, निःसंतान, अप्रजस्, निरम्बय. isthmus, 8. संयोगभामि f.

It, pron. Ex. by m, f, or n, form of pronouns, corresponding to the noun: sometimes not ex. at all; 'what is i. that you want 'किमपेश्यते त्वया: 'i. is good to study ' अध्ययनं प्रशस्यं.

ltch, s. कंडु-डू f., खर्जू:, कंडुया; (dry) कच्छु-च्छू f, पामा, पामन् f, विश्वस्विका. 2कंडूयनं 3 अत्यभिलाषः, अतिस्पृहा, इच्छा-तिरेकः. = $v \cdot i \cdot$ कंड्रयति-ते (D.). 2 अत्यतं हव 6 P or अभिलव् 1, 4 P, मृथ् 4 P. -y, कंडल, पामन, कच्छुर.

Item, है. विषयः, अर्थः, पदं, अधिकरणं,

भिक्रभागः -

Iterate, v. t. पुन: पुन: वद् 1 P or बच् 2 P. $\mathbf 2$ पुन: पुन: कृ $\mathbf 8$ $\mathbf U$. =ion, s. पुनक्ति f., पौनरक्रयं, पुनर्वेषानं, पुन:करणं -ive, a.पुन-वोदिन्, पुनःकारिन्.

Itinerant, व. अमणकाल, अटमान, परिभ्रामिन,

भ्रमणकारिन्, अवनिचरः

ltinerary, हः प्रवासवृत्तांतलेखः.

Itinerate, v. i. See Travel.

Ivory, इ. गज-हास्त-दंत:, दंत: (the sense being clear). -a, (s.) in comp.; 'i. doll' दंतपांचालिका.

lvy, s. तररोहिणी, बुक्षलता.

J

Jab, v. t. आप-, स्थप् 4 P.

Jabber, v. i. प्रजल्प 1 P, प्रलप 1 P, अध्यक्तं-अस्पष्टं-बद् 1 P, त्वस्ति वस् 2 P, -or, s. वास्तालः-टः, वाबद्दुकः, जल्पः लपः ।-कः: =ing, s. जल्पः, प्रलापः, प्रजल्पः, अस्पष्टं वस्त्रनं

Jack, s. पनसः. 2 वृक्षः, उपस्तंभः, आधारः;

Jackal, १. शृ(स्र)मालः, गोमायुः, जंबू(बु)कः, कोहु रा., फेरवः, भूरिमायः, शिवा, मृगधूर्तकः, वंजु(च)कः, फेरुः

Jackanapes, 8. वानरवृत्ति रं., मर्कटशीलं.

Jackass, 8. गर्द्भः, रासभः, खरः.

Jackdaw, है। काकः, द्रोणकाकः, द्रोणः। Jacket, है। कुर्णासकः, कंचुकः, निचोलः।

Jack-ketch, १. घातकपुरुषः, उद्गंधकः.

Jack-pudding, म भंडः, विदूषकः, वेहासिकः.

Jaculate, v. t. निर-,अस् 4 P.

Jade, 8. कद्भाः, अश्वकः 2 पुंबली, बंधकी, कुलटा, भ्रष्टा, असती, असाध्वी. -v. t. खिद् c., क्रम् c., अम् c., आयस् c., अक्सट् c. -v. i. अम् 4 P. क्रम् 1, 4 P. आयस् 1, 4 P. अवसट् 1 P. खिद् pass. ग्लै 1 P. -ed, a. क्रांत, आंत, खिस, अमार्त, ग्लान. -Jadish, a. दुष्ट, पापीयस्, कुत्सित, कु-कर्-दृर-pr.

Jag, हे. भंग:, दंत:, छेद:. =v. t. भंग्ररि-दंतुरी-कु 8 U, क्रकचक्रपण छिद् 7 P. =ged,-gy, a. दंतुर, अनुक्रकच, भंगुर, क्रकचाकार.

Jaggery, ह. गुद्धः, मत्स्यंडी, फणितं.

Jall. 8. कारा, कारागृहं, कारागारं, कारावेदमन्
ग., बंधनागारं, बंधनालयः, बंधन-निरोधस्थानं, बंदिशाला, ग्रुप्ति र्र -टा. 8. काराध्यक्षः,
बंदिपालः, काराधिपतिः, कारागृहावेक्षकः

Jam, 8. मिटाबं, स्वाहबं, संधितं. =v. t. सं-पीड् 10, संवाप 1 A, संयुद् 9 P, क्रिज् 9 P. -med, a. संपीडित, संवाध, संकुल, संकट.

Jangle, v. i. वि-वस् 1 A, विभ-लप् 1 P, वि-मति-पस् 4 A, कलहं कु 8 U. =v. i. Rattle, q. v. =s., =lng, s. विदादः, विभलापः, धा-कलहः, बाग्युद्धः

Janitor, ह. द्वाःस्थः, द्वारपालः, प्रति(ती)हारः. Janty, त. चवल, लघु-चल-स्वभाव, सरसः January, ह. पौदमार्थः

Jape, v. t. परि-उप-अव-हस् 1 P.

Jar, ६. घटःदी, कुंभः, कलजःशी-गंः, (earthen) सुद्धांह, मुण्यपं पाचः, कुटः, निपः, 'a large j.' मणिकः, अफ़िं(लं) जरः, 2 कर्फशभ्यनिः, शद्दः, विपः, कदु-प्रथ-स्वनः, 3 कलहः, विसंवादः, 4 संबद्धः, समाधातः, परस्पराधातः. ≈ . ं संबद्धः 1 ∆, समाहन् 2 P. 2 कर्फशं धन्य-स्वनः 1 P. 3

बिहु 1 A, कलहायते $(D \cdot)$ बिग्न-लप् 1 $P \cdot -\text{ring}$, $a \cdot$ कर्णकर्कश, परुष, कहु, कर्कश-शन्दकारिन. 2 परस्परविश्वहः, See Inconsistent.

Jargon, हः प्रलिपतं, अनर्थकं वचनं, अनधक-वाग्रुपचयः: संकीर्णवास् f

Jasmine, s. भूपदी, श. शी)तभीवः, मिहका, आस्फोटा (wild); मागधी, गणिका, यूचिका, अंवष्ठा; अतिसुक्तः, पुष्टकः; बासंती, माधवी, सुमनाः, माठती, जाति ती रि., सप्तठा, नबमाहिका-माठिका; माध्ये, कुद्-दं (different species).

Jasper, हा सूर्यकांत:.

Jaundice, है. कामला-लः, पांडुः, पांडुक्षेगः.
-ed, व. कामलोपहत, पांडुग्रस्त. 2 साचीकृत,
सत्यात परिवर्तितः

Jaunt, v. i. विहारार्थ परिभ्रम् 1, 4 P or पर्यद्
1 P. = s. विहार:, पर्यटनं.

Javelin, ह. झूल:-लं, शल्यं, शंकुः, पासः, शक्ति र्ा, असं, कृतः.

Jaw, s. हतु m. f. 2 वक्त्रं, मुखं; 'lower j.' पीचं, कुंजः, चित्रुकं, चित्रुः, 'locked j.' हतुग्रहः; 'j.-tooth' दंष्ट्रा; 'fallen in the j. s of death' मृत्यार्थ्रके पतितः, मृत्युदंष्ट्रां-तर्गतः. 5 भत्र्मना, वाक्यारुष्यं, तर्जनं, आकोः काः = v. i. तर्ज् 1 P, 10 A, भत्स् 10 A, आकुरुर् 1 P. = ed, a. हतुमत्, हत्त्विशिष्ट. Jay, s. चाषः-सः, किकीदिवः, किकिदिवः-

विः, किकीदिवीः-वः, किकिः, दिवः.

Jealous, 8. मत्सरिन, समत्सर, सास्य, साम्य-स्य, सेर्घ्य, परोस्कर्षासहन, परसुखद्वेषिन; See Envious. 2 प्रेमसंश्चिन, शंकाशील, शीत्याशंकिन्द; 'a j. husband' परपुरुष-ध्य-भिचार-जार-शंकित; 'a j. wife' परस्त्रीशं-किनी. 3 जुतादर, आखूत, साभिमान, साषधा-न, अनुपेक्षक. -ly, adv. समस्तरं, सेर्घ्य, सास्यं, साम्यस्यं, साभिमानं. -noss, -y, 8. मत्सरः, मारसर्थ, असूया, ईच्या, अन्यस्या, सायत्म्यं, परोस्कर्षद्वेषः. 2 शंकाशीलता, ध्य-भिचारशंका, येम-प्रीति-शंका. 3 साषधानता, अभिमानावेका.

Jeer, v. i. उप-अब-हस् 1 P, अव-आ-क्षिष् 6 P, अव-जा 9 U, तिरस्क 8 U, गर्हे 1,10 A, अवहासास्पदीकृ. - s. उप-अब-हास: अवक्षेप:; अवज्ञा. - lngly, adv. सोपहासं, सावक्षेप: सावक्षं.

Jejune, a. शुक्क, स्त्म, नीरस, विरस, निःसार, निःसार,

Jelly, 8. इयान-सांद्र-द्रब्यं.

Jeopardy, ह. संज्ञायः, संबेहः, शंकाः, 'j. of life' जीवितसंज्ञायः, प्राणसंबेहः. —Jeopard, c. ८. —ize, ७. ८. संज्ञाये पत् ८., सज्ञायस्थ-संज्ञायित-८. कृ 8 U; 'one who j.es his life' संज्ञायितजीवितः ; See Danger also.

.Jerk, v. t. (सहसा) चल् c., वि-धू 6 P, 5, 9 U; लचु-सहसा तडू 10 or प्रद्व 1 P, अक-स्मात्-सवेगं-क्षिप् 6 P. = श् चालनं, लचुपहारः, लघ्षायातः, लच्च-आकास्मिक-क्षेपः

Jerkin, s. Ses Jacket.

Jessamine, s. See Jasmine.

Jest, s. परि(री) हासः, नर्मन n., हास्यं, विनोदोक्ति f., प्रहसनं, विनोद्भाषणं, परिहासोक्तिः, नर्मालापः, 'truce to (fie upon) your j. s ' धिक्पहसनं (U. 4.), अलं परिष्टामेनः, 'uttered in j.' परिहासजल्पितः, 'ande a j. of the natter' तम्थं परिहास-प्रियं मने 2 खेला, क्रीहा, केलि f., कोतुकं, 'in j.' परिहासेन, परिहासपूर्वः =0 i. परिहस 1 P, विनोद-परिहास-विनोद-कारिन n., परिहासपितृ n., परिहासपितृ n., परिहास-विनोद-कारिन n., परिहासपितृ n., परिहास-विनोद-कारिन n., परिहासपितृ n., परिहास-विनोद-कारिन n., विनोद-कारिन विनोद-कारिन n., विनोद-कारिन विनोद-कारिन n., विनोद-कारिन विन

Jet, श. जलोत्क्षेप:. 2 कृष्णप्रस्तर:; 'j.-black ' धनकृष्ण, अतिकृष्ण -ty, a. कृष्णवर्ण.

Jewel, s. मणि $m \cdot f$., रत्नं, 'j. of a woman' स्त्रीरत्नं, 'j.-house' माणिशाला, रत्नागारं, 'j.-mine' रत्नाकरः, रत्न-मणि-खनि f-भूमि f: =led, a- रत्नवत्, मणि-रत्न-मय (यी f·), रत्नसनाथ, मणि-रत्न-खिदा, रत्नानुदिद्धः. =ler, s- रत्नाजीविन् m-, मणिकारः, रत्नकारः —lewelry, s- रत्नानि (pl.), रत्नादिकोशः-खः:

Jiffy, s. निमेष:, क्षण:.

Jig, 8. तृत्यविशेष: 2 पंचना, ग्याज:, छलं शार, 8. प्रतारिका,चपला, पंचिका, संकेतलांघेनी. -ए. i. प्रेमसंकेतं लंघ् 1 A, 10, प्रेमाविषये पंच् 10, or प्रतृ c., खंडू 10.

Jingle, v. i. जिंक्स 2 A, 10, कण् 1 P, विन्क 2 P, झणझणायते (D.), कलं स्वन् 1 P. -ह., —ing, ह. जिंजितं, जिंजा, झणस्कारः, झणझणस्वनः, कणितं, कणनं, कलस्वः

Job, s. कार्य, कुत्यं, व्यापारः, क्रिया 2 लघु-धुद्र-नीच-क्रिया 3 स्वाधेपरं कार्य, आसम-युद्धव्यर्थे कर्मन् n. =v. i. धुद्रकर्माणि कु 8 U, स्वार्थसुद्धिस्य कार्ये कु. 2 पण् 1 A.3 v.t.अप-व्यप् 4P. =ber, s. धुद्रकर्मकारिन् m., परार्थे क्रयविक्रयकारिन् m., स्वार्धमवर्तकः, क्रयविक्र-यिन् m. =bing, s. धुद्रकर्मक्ययसायः, स्वार्थ-मवत्ति f.

Jockey, s. अश्वज्ञः, हएज्ञः, अश्वविद् m., अश्वकोविदः, अश्वविद्याविज्ञारदः: -v.t.अश्व-ज्ञ इव प्रतृ c. or वंस् 10. -ism, s. अश्व-

विद्या-शिका.

Jocose, Jocular, a. हास्यकर (शि.), त्रिनोदिन, हास्यावह, विनोदातमक, सरस, हास्याभ, सकोतुकः, (of persons) परिहास-कील, परिहासक, विनोद-नमीलाप-पर, की-क्रकिय, और, a थ. परिहासन, परिहासपूर्व, सकौतुर्क, विनोदार्थ, रसिकवत्-ness,-ity, अ परिहासशीलता, रसिकता, विनोदः, कौतु-कं, उल्लासः, हर्षः, ममोदः.

Jocund, a. प्र-, हुष्ट, प्र-, सुवित, आनंदृष्ट्वित. —ity, s. उद्घास:, प्रहर्ष:, आनंदु:, See Clad. Jog, (on) v. i. मंदं मंदं प्रसूप् 1 P or खुल् 1 P or सू 1 P. –v. t. अरिटनना तह 10,

र्हणत् चलु ८. -८. ईषद्गियातः, ईषस्प्रहारः-चालनः 'j.-trot' गज-मंद्र-गति र्र., मंद्र-

मयाणं.

Join, v. t. युक्त 7 U, 10, स-आ °-, संसंख्द्र 1 P, $oldsymbol{g}$ $oldsymbol{2}$ $oldsymbol{P}$, संबंध् $oldsymbol{9}$ $oldsymbol{P}$, संबंध् $oldsymbol{9}$ $oldsymbol{P}$, संहन् 2P, एकत्र कु 8 U, संग्रंथ 9 P, योक्त्रयति (D.), घद C. (घटयति), संप्रच 2 A, 7 P. 2 (Go to) समुपागम् 1 P, सं-ਵ 2 P, संमिल 6 P, संगम 1 A; pass. of roots above (with instr.); 'j. hands' अंजिर्लि बंध् 9 P, $\pi i(\pi i)$ जालि-a. भू, इस्ती समानी 1 1'; ' j. ed their hands in marriage' विवाहां विधिना ताभ्यां अन्योग्य-पाणिग्रहणं कारयामासः, वधुवरं संगममां चकार -cd, a. युक्त, युक्त, संयुक्त, संयुक्त, संहत, सं-समा-सक्त, लग्न, संलग्न, संबद्ध, संयुक्त, संहित, महित, संगत, समेत, मिलित, घटित. - 01,8 तक्षकः, रथकारः, सूत्रधारः, तष्ट, m., तक्षन् m., काष्ठतक्ष्m., वर्धाकेः. -ery, 8. काष्ट्रतक्षणं -ing, 8. सं-,योग:, संधिः, संसर्गः, संधानं, संश्लेषः, संघातः, सं-गमः, संसक्ति 🎵 -Joint, हः संधिः, पर्वन् n., ग्रंथि:, कांड:-डं, अस्थिग्रंथि:-संधि:: ' out of j. ' बिल्झ, विसंधि. - a. संयुक्त, समवेत, एककार्यव्यापृत, सहत. 2 असंविभक्त, अ-विभक्त, साधारण (णी /), सामान्य, सह in comp :; संघातवत्, संभूयकारिनः ' j. proprietor' सहाधिकारिन m.; 'j. family property 'संस्थियनं; 'members of a j. family 'संस्थाः, संस्थिनः; ' with j. labour' संभूयअभेण,सर्वेषां यत्नेनः 'j.-stock company' संभूवसमुत्थानं; 'j.-heir' भागिन् m., संविभागिन m., समांशहरः, समांशिन m. =v.t. संधियुक्त-a. कु; ex. by (s.).-ed, a. संधिविशिष्ट, ग्रंथिल, संधि-ग्रंथि-युक्त, पर्ववत. aly, adv. सम, सह, संभूय, संयोगेन, सहितं. समवायन, एकीभूय, एक चित्तीभूय, युगपत्--Jointure, ह. विधवाधनं: स्त्रीधनं.

Joke,-er, See Jest,-er.

Jole, हः गंद्धः, कपोलः.

Jolly, a. प-,हृष्ट, सानंद, उल्लस्ति, प्रमोदिच, हृष्ट-प्रीत-हृद्य; परिश्लासशील, विनोद्दिन, बि-लासिन, विनोदशील —ity, s. उल्लासः, आनंदः, प-,हृषंः, प्रमोदः, उल्सवः. =ness, s. विनोद्दपरता, प्रहासः,

Jolt, ...t. संधुम् 9 P or c. =v. i. धुद् 1 A, 4 P. =s., =ing, s. संक्षेभ:, उद्यातः,

आकास्मिकसेपः-

Joithead, s. रचूलहादि:, मूर्य:, मृद:; See Fool.

Jostle, v. t. स्कंधताडनेन निराक्त 8 U or नि:- स c. or नि:- भू 6 P, 5, 9 U or नि:- अस् 4 U; परस्परं समाहन् 2 P or संघृत् 1 P or संगृत् 9 P, अभिसं-पत् 1 P; संघह् 1 A. —ing, s. परस्परसमाधात:- धर्पणं, अन्योग्य-संमदः, अभिसंपातः.

Jot, s. कण:, लव:, अणुः, लेश-लव-कण-बिंहु-मात्र, तिलमात्रं. =v t (स्मरणार्थं) लिख् 6 P or अकू 10. =ting, s. अमिलिखितं.

Journal, ह. वार्ता-वृत्त-समाचार-पत्रं or पत्रिकाः =ist, ह. बुत्तपत्रमकाशकः-लेखकः.

Journey, इ. प्रयाणं, प्रस्थानं, प्रवासः, यात्रा, देशभ्रमणं-पर्यटनं, अध्वन् क.,मार्गः, अध्व or मार्ग-गमनं or क्रमणं, 'on account of the fatigues of j.' अध्वसंजातखेदातः, उत्थाय पुनरवहत् (Ka. 299). 'resumed his j.' &c.; 'this only a week's j.' सप्ताहगम्योऽध्वाः, 'to return from a j.' प्रवासाद् उपानि-इत् 1 A; 'may the j. be pleasant to you' श्वासते पंथानः संतु. —v. f. प्र-या 2 P, मार्गेण गम् or वज् or या 1 P or या, पर्यद 1 P, पर्शम् 1,4 P वा 1 P, दिवा रात्री चावहत् (Ka. 301); 'to j. abroad' प्रवस् 1 P.—or, s. अध्वनः, प्रिकः, पांथः, यात्रिकः. —Journeyman, s. वेतनिकः, हस्तकर्मकारः.

Jovial, a. उल्लासिन्, सदानंदिन.

Joy, ह. आनंदः, हर्षः, उत्स्वः.

Jubilant, a. जयघोषं कुर्वाण, जयध्वनिकारिन.
Jubilate, ए. i. जयघोषं कु 8 U, नंद् 1 A,

Jubilee, 8. पहर्षः, महोत्सवानंदः, महोत्सवः, उत्सवकालः.

Judge, अ. प्राइविवाकः, अ(आ)धिकर-णिकः, अक्षदर्शकः, धर्माध्यक्षः, धर्माधिकारिन m., न्यायाध्यक्षः, निर्णेतु m., दंडनायकः 2 (In general) अभिज्ञ:, गुणदोषज्ञ:, वि-वेशज्ञः, परीक्षकः, परिच्छेदकः, विवेकिन् m., गुणग्राहिन्m., रसज्ञः, तद्विद् m.,=v. वि-विच् 3, 7 U, पारीविद्धव 7 P, वि-ज्ञा 9 U, विभू c., विच्या c., निर्णी 1 P, निश्चि 5 U, अहा-नि:-ध्र 10, अव-परि-क्रेक्ष 1 A, तीर 10, अन्-सं-धा 3 U. 2 वितर्क् 10, विमृश् 6 P, विगण् 10, विकल्प् c., मनसा विचर् or विविच्, सन 4 A; 'it is for you to j. whether &ः. ' एताद्विषये भवान् प्रमाणं; ' me by my acts ' फलेन महुणदोषनिर्णय: कियतां; 'to j. ill or wrongly ' मिथ्या क्ल्पू c. or संभू c. or मन् -ment, s. विवेकः, परिच्छेदः, विचारः- रणा, विज्ञानं, विभावनं, निर्धारणा, निर्णयः, निश्चयः, सं-(Judicial करूपः, अवधारणं-णा. 2 decision) निर्णयः, विचारः, निर्णयपादः, आधर्षणं; तीरणं, दंबाज्ञाः 3 अनुभवः, तर्कः,-ज्ञानं अञ्चमानं . 4 मतिf , बुद्धिं f , मतं , अ-भिगायः, संकल्पः, बोधः; according to one's]. ' यथामति, यथाबुद्धिः 5 (Divine j.) ईश्वराजा, ईश्वर-विधि:-नियम:--शासनं; ' j.-day ' विचारदिनं; ' j.-ball ' न्यायसभा, विचार-धर्म-सभा; ' j. seat ' ण्यवहारासनं. न्यायासनं, -Judicatory, 8. धर्म-विचार-स्थाय-सभा. व्यवहारमंहपः, धर्माधिकरणं 2 न्यायप्रणयनं, -Judicature, इ. न्यायाधिकार:, व्यवहार-दर्शनाधिकार:; See Judicatory above. -Judiclary, a. विचारक, व्य(व्या)वहा-रिक (की f.). –Judicial, a. ज्यवहार-विषयक, व्यवहार in comp.; ' j. proceeding ' व्यवहारदर्शनं, व्यवहारः, न्यायविचारः -ly, adv. व्यवहारानुमारेण, व्यवहारं, न्यायानुरूपं, -Judicious, a. (Act) समीक्ष्य-विमुद्दय-कृत, न्याय्य, धर्म्य, समंजस, उचित, यथान्याय, सविवेक, युक्तः योग्य. 2 (Persons) विमुद्दय-ममीक्ष्य-कारिन, विवेकिन, नीतिमत्, परिच्छेदक, नयज्ञ, पाज्ञ, विवेकदृश्वन, विशेषज्ञ, सदसद्दर्शन्- - 17adv युक्तं, समंजसं, यथान्यायं, उचितं, सम्यक्. 2 सविवेकं, सपरिच्छेदं, सुविसृइय, सुविचाये, प्राज्ञ-विज्ञ-वत्

Jug, ह. कुंभः,कलज्ञः, कसः, उद्कपात्रं, See Jar.

Jugate, a. संयुक्त, संक्ष्रिष्ट.

Juggle, ए. सुद्धं हं, सुद्धं 10, वंद् 10, हुई सुद्धं है. ए. वा वंद् 9 P. मायां-कुहकं-इंद्रजालं-कु 8 U. = s., =ing, =ry, s. माया, कुसति f., इदिमोहः-बंधः, इंद्रजालं, कुहका-कं, इंद्रिय-हृष्टि-मोहः, इस्तलाधवं-चापल्यं- 2 वंचना, स्तरणा. = cr, s. ऐंद्रजालिकः, मायिन m., मायाकारः, मायाजीविन m., कुहकजीविन m., कौस्तिकः, अ(आ)हितुं हिकः. Jugular, a. कंटर्थ, कंट्य.

Juice, s. रसः, द्वदः, सारः, निर्यासः, आसदः, 'j. iesuing from the elephant's temples' मदः, दानं, मदवारि. –less, a. नीरस, अरस, विरस, असार, सारहीन ज्ञून्य, शुष्क, पिंडीर. –y, a. रसमय (पीf.), रसपूर्ण, सरस, बहु-रस, रसाढ्यः, सार-रस-वतः

Jujube, s. बदरी, कर्कभु-धूं m.f., कोलि f., कोलाली; (fruit) बदरं, कोलं, कुवलं, फेनिलं, सौवीरं, घोंटा.

July, s. आषाद्वश्रावणं.

Jumble, v. t. संकृ 6 P, संभिश्च 10, संकिष्ट 6 P, संकुली-संकरी-कृ 8 U. =v. i. संकृ pass., संकरी-संकुली-भू 1 P. =v. संकरः, सं-,मिश्रणं,संक्षीभः, संकुलता, संनिपातः

Jump, v. i. ह 1 A, वल्स् 1 U, स्कल् 1 P:
'S. about ' नृत् 4 P; 'j. over ' लंब् 1 A,
10; 'j. up ' उत्ह, उत्पत् 1 P; 'j. with'
Agree, q. v. = 2.,-lng, s. हवन, उत्पत्ने

बल्गितं, हुतं-ति र्रः, फ्रवः, आस्कंदः, झंपः-पा. -€ा, १. ह्रवकः, झंपिनः कः

Junction, ह. स-,योगः, संगमः, समिलनं, संगति रि., समागमः, संश्लेषः, संघिः, संसर्गः, संघातः, संसक्ति रि., संपर्कः, 'j. of rivers' संभेदः, संगमः. 2 संधिस्थानं

Juncture, ह. बेला, समयः, कष्टकालः-समयः, संकटवेला. 2 संधिः, ग्रंथिः.

June, 8. ज्येष्ठाषादकं.

Jungle, s. गुल्मावृतं स्थानं.

Junior, a. कर्नायस्, अवर, अवरज, यथीयस्, अवरपदभाक्

Junket, ह. निभृतोत्सवः. 2 सिष्टाकं, मोदकः Junta, Junto, इ. सभा, समाजः, गृदसंसर्गः, कसंसर्गः

Juridical, a. व्याविद्या)वहारिक (की f.); See Judicial.

Jurisconsult, ह. स्मृतिशास्त्रज्ञः, धर्मशास्त्र-कोविदः.

Jurisdiction, हः अधिकारः, व्यवहारदर्शना-धिकारः, न्यायपभुत्वं.

Jurisprudence, ३. धर्मज्ञास्त्रं, स्मृतिज्ञास्त्रं, ब्यवहार or विद्या-ज्ञानं or ज्ञास्त्रं, विधिः; '& head of j. ' ब्यवहारिवषयः, पदं.

Jurist, 8. धर्मशास्त्रकोविदः, स्मृतिज्ञः-

Jury, ह. सभ्याः; प्रेमाणपुरुषगणः.

Just, a. (Of persons) न्यायवर्तिन, न्यायिन, न्यायशील-पर, साधुब्रात्ति, ऋजु, विमलात्मन्, निष्कपट, निर्धाज, शुचि, न्यायपरायण, धार्मिक-सारिक्क (की f.). 2 न्याय्य, धर्म्य, यधान्याय, न्यायानुसारित, सत्य, तथ्य, योग्य, युक्त, यथार्थ, उचित, सम्यच्. 3 सम, सम-बृत्ति, निःपक्षपात, समद्शिन् 4 संपूर्ण, अवि-कल, अन्यून \cdot =adv अंतिकं-के, सभीएं, निकटे. 2 प्रायः, प्रायशः, oft. by भूपिष्ठ, कल्प, भाय in comp., or by desid.; See About. 3 सद्यः, अचिरादेष, नातिचि-रात्, पाक् ; oft. by एव, मात्र in comp.; 'j. now ' अधुनेव; 'it is j. proper 'उचितमेव; 'j. dead' सद्योमृत; 'j. born' जातमात्र. 4 युक्तं, सम्यक्, यथार्थे, यथावत्. 5 तावत् '). come here 'इतस्तावदागम्यतां; ' J. 80 ' एवमेव, तथैव, एवमेतत्, अथ किं, युक्तं, युज्यते; 'j. as 'j. like' इव, यद्वत, or निर्विशेष in comp.: 'stay j. as in your own house' स्वगृहनिधिशेषमञ्ज वसः bred j. like one's own children ' स्वपुत्रनिविशेषं संवर्धित. 6 कप्टेन, कुच्छेण. -ly, adv. निर्धाजं, निर्धिलीकं, सारल्येन. 2 यथान्यायं, न्यायेन, धर्मण, न्यायतः, धर्मतः, यथाधर्मे, न्यायात्रसारेण, सम्यक्, यथावत्. 3 सत्यं, अवित्यं, यथार्थ, अर्थतः, यथावत्, यथात्यं, यथाई, उपपक्षं, यथोचितं, युक्तं, स्थाने, यथा-योग्यं, अंजसा. =ness, ह. न्यारपता, यथा-र्व्यता, योग्यता, औष्वत्यं, युक्तताः, साम्यं, अ

वक्षपात:. -Justice, ह. धर्म:, स्याय:, नय:, नीति f., न्यायिता, ऋजुता, साधुता. 2 न्या-ट्यता, युक्तता, योग्यता, यथार्घता, सत्यता, युक्ति र्, याधार्थ्य. 3 साम्यं, समद्गित्वं, अ-पक्षपातः, सर्वसमता. 4 न्यायदंडः, योग्य-दंडः-शिक्षा, अपराधानुरूपो दंडः 5 धर्माध्यक्षः पाडियाक:; See Judge; 'court of j. न्याय धर्म-सभा, व्यवहारमंहप: -ship, 8. धर्माधिकारः, न्यायाध्यक्षत्वं. -Justiciary, s. Judge, q. v. -Justify, v. t. न्याटब -a. इति प्रति-पद् c. or प्रदृश् c.; शुधू c., दोषं निराक 8 Ü or निवार् 10 or शुध् c. or मृद्ध 2 P, दोषाइ मुच् 6 P or c. -able, a. निवार्यदोष, शोधनीयं, शुद्धिक्षम. -ication, s. शुद्धि f , शोधनं, दोषशुद्धिः, दोष**सुक्ति** $f \cdot$ -मार्जना, दोषप्रतीकारः, विमोचनहेतुः, अप-व्यप-देशः -श, ह शोधकः, दोवनिवारकः Justle, v. See Jostle.

Jut, v. i. प्रलंब् 1 A, बहिवृंत् 1 A or स्था 1 P. = अ. प्रलंबनं, आभोगः, प्रालंबः.

Jute, s. शणं.

Juvanescent, तः तरुणीभवत्

Juvenile, a. तहण, अल्पवयस्क, युवन, कौ-मार (रि र्-), अभिनववयस्, =ity, इ. यौवन, तारुण्यं, कोमारं, यौवनावस्था, तारुण्यभावः-Juxtapose, ए. t. संनि-धा c. =ition, इ. सा-लिध्यं, संनिधिः, संस्थिति र्र-, सजिकवः, स-सर्गः, नैकटयं, उपश्लेषः-

K.

Kaw, v. i. के 1 P, [ध्वां(ग्रां) श्रु 1 P. ==. काकरव -- कतं

Keel, ८. नौतलं-

Keen, a. तीक्ष्ण, शित, निशित, शात, निशात' शितधार, तीक्ष्णाम, तीव, तिग्म, पखर. 2 व्यम, उच्चंड, उत्सुक, उत्कट, कुतूहलिन, 866 Eager. 3 सूक्ष्म, कुशाय-गीय, विद्यम 4 उम्र, कडु, अरुंतुद, मर्मस्पृश्न, तिग्म (words); 'k. words 'शागिषु:, वागिसि:, 'k.-eyed' 'k-sighted ' सूक्ष्ममति, तीक्ष्ण-सूक्ष्म-खुदि, कुशायमति-खुदि, दूरद्शिन -ly. adv. तीक्ष्णं, तीवं, उम्मे, पखरतया. -ness. श. तीक्ष्णता, तीवता 2 व्यमता, उच्चंडता, कौत्-हलं, अत्युत्साहः 3 सूक्ष्मता, विद्यम्वा, खुझा-ममित्वं, खुद्धिसूक्ष्मता. 4 कदुता, तिग्मता, उम्मता.

Keep, v. t. रक्ष्म 1 P, पा 2 P, पा c. (पाल-पति), सुप् 1 P, त्रे 1 A, अब 1 P. 2 प् 1 P, 10; धा 3 U, नि-आ-°, निविद्यु ः, रुधा c. (रुधापपति), न्यन्तु 4 U. 3 दश्च 7 U, দি-अय-उप-°, মু, বাধ 9 P, নিবাছ 10, সারি-नि-विष 1 P, कि-सं-पन 1P. 4 (As cattle) जिस्पू 10, पा c., रक्ष. 5 (As a secret) न प्रकारा c. or भंडर 7 P, or भिड़ 7 P हुए, रक्ष. **6**(Observe) आखा 1 P, अनु-हा 1 P, वि-धा, कु, सेव् 1 A, भक्द 1 U, आफी 1 U, आ-स्था 1 U, आ-अव-संस् 1 A. 7 हास c., नि-र्षेष्ठ c., अप-वृक्द 10, पूर् 10, तृ 1 P, साध् 5 P or c., पा c. (पालयति) (as a promise). 8 \quad 1 P, 3 U, \quad \text{c., qt c.; (as servants) व्यापृ ट., सेवायां नियुक्त् 7 A, 10, बेतन-भूतिं दा 3 U; ' to k. bad hours ' वे-लातिक ,ण स्वप् 2 P; 'to k. in mind ह-व्ये-मनासि कु, अव-धू; 'k. company with' संगम् 1 A, सं-इ 2 P, सह वस् or चर् 1 P, संवस: See Associate. -v. i. स्था, बत 1 A, आस 2 A, न विरम् 1 P or निवृत् or विश्रम् 4 P, with pres. part. (when followed by p. p. &c.); 'he kept weeping ' रदकास्त, रदकोपरराम; 'k. going up and down ' आरोहावरोहं कुर्व-सास्त्व · 2 संसंबर-संक्रिव-अनुबंध- pass., लग 1 P. 3 वस 1 P. - 8. रक्षा-क्षणं, पालनं, ग्रसि $f \in \mathbf{2}$ अवर या, \mathbf{a} शा, स्थिति $f \cdot$, बृत्ति $f \cdot$, भाषः. 🕹 भृति 🏸 पोवणं. 4 दुर्ग, कोटः. 5 काराचं-धर्न, निरोध:, गुप्ति:. -back, -from, निग्रह 9 P, संयम्, संद्<u>ध</u> 1 P, निवृ c_{i} ; (v_{i}, i) नि-बूत, विरम्. -iti, सुह 1 U, आच्छाद्र 10, अं-तर्धा, संव 5 U -off, निवार, निवृत c., नि-कथ्, प्रति-वि-हन् 2 P, प्रतिकु, व्यप-ऊहु 1 U, परिष्ट 1 P; (v. i.) निवृत, विरम: Sec Cease. -on, See Keep (v. i.) above; मबुत्, मारब्धं सं-पड् ए. =out, ज्यावृत् ए., प्रति-विष्: See Exclude. -to, अनुवृत, अनुस् 1 P, अनुरुष 4 A, परिरक्ष, परिषा c. (पाल-यति); See Keep (v. t.) above. -under, बझीकु, बड़ां भी 1 P, स्वायत्तीकु, -up, प्रवृत c., पा c.; (v. i.) जाम 2 P; न हम् or भाग 4 P. -er, s. रक्षकः, पालकः, राक्षितृ m., राक्षेत्र m., गोप्त m., प:-पाल: in comp. -ing, ह. रक्षा, अवेक्षा, पालनं, ग्रुप्तिः. 2 सा-हुर्यं, अविरोधः, संगति f्, आनुरूप्यं: 'ink. with' अनुरूप-संवादिन्-सदृश-योग्य-०4

Keep-sake, ह. स्युतिदानं, स्रेहाभिज्ञानं. Keg, ह. काष्ट्रभांहं

Kelter, s. See Order.

Ken, s. गोचर:-रं, विषय:, नवनविषय:-पथ:, बुद्धिविषय:. =v. t. वृरादालोक् 1 A, 10 or इस 1 A or हुन् 1 P. 2 परिन्ज्ञा 9 U, अव-गम् 1 P.

Kennel, इ. श्वजाला, श्वयुष्टं, कुक्करालयः 2 श्वनणः 3 जलमार्गः, प्रणालः ली. न्एः इ. श्व-युष्टे बस्त् 1 P. Kerchief, 8. आवरणं, वेष्टनं, आभरणं, 'handk.' हस्तप्रवारकः, नक्तकः; 'neck-k.' ग्रीचा-वेष्टनं, कंठवकां.

Kernel, ८. बीजं, गर्भः, अष्ठि त., अष्ठीला, क-लबीजं-गर्भः, सारभूतं द्रव्यं- २ मध्यः-ध्यं, गर्भः, उत्तरं, हृद्यं, अन्यंतरं निप्तः व बीजाकार, बीजपर्णः

Kestrel, s. See Castrel.

Kettle, s. कटाह:, पिठर:-रं, स्थाली, उखा, कुंडं; 'k.-drum ' भेरि-री f., दुंदुभिः, डिंडिम:.

Key, ६. अकुटः, कुंचिका, नाठी, उद्घाटकः-कं. 2 व्याख्या, निर्वचनं, टीका; 'k.-hole' कुंचिकाछिद्रं; 'k.-stone' संघान-संयोग-मस्तरः.

Kibe, 8. पादस्कोटः, विपादिका.

Kick, v. t. पादेन-लत्तया-प्रह 1 P or तड् 10 or आ-इन् 2 U, लत्तापहार क्र 8 U; पादं-पार्विण-खुरं-क्षिप् 6 P. = s पाद-लत्ता-प्रहारः, पादाघातः, पार्विण-खुर-क्षेपः, खुराघातः

Kld, ह. छागशाय:-शायक:, अजशिशु:, अज-

पोतः, छागशिद्युः. 2 काष्टभारः

Kidnap, v. t. (बालकं-दासं) चुर् 10, अपहः 1 P, or बलाइ हः –per, हः बालस्तेयकृतः m. –ping, हः बालस्तेयं, बालापहारःः

Kidney, ह. वृक्क:-का, गुर्दः; 'k.-bean ' सुद्रः, माषः, शिंबा, शिंबिक:-का.

Kill, v. t. हन् 2 P, ब्यापन् ट., मृ ट., सून् 10, निष्कः, नक् ट., प्र-मी 9 U or c. (मापयति), हिंस् 7 P, तृष्ठ् 6, 7 P, वि-क्षस् 1 P, पंच-त्वं-परलोकं गम् ट. (गमयति) or नी 1 P; ज्ञाद् ट. (जातयति), निपत् ट., नि-कृत् 6 P, अप-नी, क्षि 5 P or c. — or, s. हंतु m., यातकः, नाज्ञकः, निष्द्नः, अंतकः; gen. हन् or यातिन् in eomp.; 'k. of Vritra' वृत्रहन्, 'k. of Madhu' मधुस्तनः. — ing. s. हत्या, वधः, हननं, यातः, मारणं, नाज्ञः निष्द्नं, हिंसा-सनं, आलंभः, विकासनं, ब्यापान्नं, प्रासनं, संक्षपं, निकारणं, विज्ञारणं, भवासनं, परासनं, संक्षपं, निकारणं, विज्ञारणं, भणनं, परिवर्जनं, निवर्णणं, प्रमथनं, निर्देशकं, ह्रासनं, प्रासनं, संक्षपं, निकारणं, विज्ञारणं, अणनं, परिवर्जनं, विवर्णणं, प्रमथनं, क्ष्यनं, उज्जासनं, पिंजः, विवर्णः, उन्लाथः

Kiln, s. पाकपुटी, आपाक:-

Kimbo, a. वि-अव-भुग्न, वक्र, कुटिल. Kis,: See Kindred; ' of k.' सजातीय,

Nia, See Kindred; Of K. सजार संगोत्र. 'Kith and k. आसा: (pl.)

Kind, a. द्यालु, सद्य, कुपाकुल, कुपालु, अदु-कंपिन, सानुकंप, सकरुण, करुणात्मन, द्या-करुणा-शील, करुणार्झ, द्यार्झ, स्निम्ध, कुपा-द्या-कृणा-वत्, कारुणिक (की र्र.); प्रियकर (री र्र.), हित, प्रियेषिन, हितेषिन, हितकाम, हितहुद्धि, उपकार-पर-शील, उपकारिन, सु-हृद्य, अनुकूल, सुशील, प्रसन्त, प्रति 2 मधुर, प्रिय; 'k. to the poor 'द्यानानुकंपिन, द्यान-बस्सल; 'k. office ' उपकारः; 'k. oct'

सकतं: 'k. words ' त्रियवस्तर्भः, ' speaking k. words ' नियंबद, नियंबादिनः, ' k. present ' प्रीतिद्वार्ग -8. जाति f., गण:, बर्गः 2 विश्लेषः, भेदः, प्रकारः, जातिः, रूपं, विधा, in comp.; 'of many k. s' बहुविध; of various k. s' विविध, नानासप-विध, नाना ind.; ' of this k. ' एवंविध. एवंस्पः 'of all k. a 'सर्वप्रकारः ' Jati is a k. of flower ' जाति: कृतुमविशेष:-भेद:. -ly, a. सौम्य, मुद्दु, कोमल, स्निग्ध, मिय. 2 अनुकुल: समानशील. -adv सदयं, सकरणं, द्यया, कृपया, पीत्या, सस्तेहं, सानुकंप, सा-बुग्रहं: प्रियं, हितेच्छया, सुशीलवत्, सुजनवत्; ' speaking k. 'पियवादिन, 'k. disposed' हित्रबाद्धि, अनुरक्तः -ness, ह प्रसादः, अनु-ब्रहः, कृपा, द्वया, अनुकंपा, करणा, भीति f_{\cdot} , स्नेहः, कुपालुता, द्यालुता, हितेच्छा, कुपा-शीलता, सुशीलं, सौजन्यं, प्रेमन् $m \cdot u \cdot$, आनु-कूल्यं. $oldsymbol{2}$ उपकारः, उपकृतं-नि $f\cdot$, भियं $_{oldsymbol{1}}$ सुकृतं-ति:, हितं: -Kindliness, 8. सीम्यता, स्निग्धता; सीजन्यं, सुशीलता.

Kindle, v. t. प्र-उत्सं-दीप् c., इंध् 7 A, ज्बल् c., तप् 1 P or c. 2 उत्तिज् c., संधुक्ष 10, प्रोत्सद् c.; प्रकुप् c., क्ब् c.; 'with glances k. ed with anger' क्रोधे द्वैष्टिपातै: (Rat. 1). -v. t. ज्बल् 1 P, दीप् 4 A, तप् 4 A.

Kindred, a. सजातीय, सगोत्र, सनाभि, सवर्ण, सवंशीय, सकुल्य, संबंधीय. 2 समान, समन्तुल्य-गुण, सधर्मन्, अनुग्रण. = 8 बंधुता, ज्ञातित्वं, ज्ञातिभावः, सगोत्रता, सजातित्वं, संबंधः, सिंवंदा, 2 (Relatives) बंधवः, ज्ञातयः, बांधवः, सगोत्राः, सकुल्याः, गोत्रजाः, संबंधिनः (pl.); बंधुजनः, बंधु-ज्ञाति-वर्गः, बंधु-वांधव-गणः

Kine, s. pl. of Cow, q. v.

Kinematics, इ. गतिशासं.

King, s. राजन् m., नूपः, नरपितः, नूपितः, भू-पति:, भूप:, भूपाल:, नरेंद्र:; and comp. of ईशः, अधीशः, पतिः, इंद्रः, पः, पालः, भृत् or star with 'Man 'and Earth,' q. v. अंबनिप:, क्षोणीपालः, भूभृत्, महीभुक्र, कितिपति:: 'supreme or great k. ' महा-राजः, अधिराजः, सम्राव्द, अधीश्वरः, मंडले-श्वरः; ' k. of k. ह. 'राजराजः, राजाधिराजः. सार्वभौम:,चक्रवार्तिन्m. 'k. of beasts' मृगेंद्र:, मुगाधिपः, पशुपतिः; 'k -craft ' राजनीति र्र., नयः, राज्यचातुर्यः, 'k.'s-evil ' गंडमाला. -dom, ह. राज्यं, राष्ट्रं, विषय:. 2 आधिपत्यं, ऐश्वर्य, प्रभुत्वं, स्वामित्वं. 3 जाति 🏂 , वर्गः, गण:: 'animal k. ' प्राणिवर्ग:-जाति:. -less, a. अराजक, अनायक. राज-नृप-हीन. -like, -ly, a. राजकीय. 2 राजानुरूप, राजयोग्य, राजाई, राजसद्भा (भी 💤), वर्षाचित, राज in comp. -ship, १. राजस्वं, प्रशुत्वं, ऐश्वर्वे, आधिपत्यं, नृपत्वं, राजपदं, राजधिकारः.

Kinstolk, See Kindred (s.).

Kińsman, १. बंधुः, बांधवः, ज्ञातिः, सकुल्यः, सजातिःत्तीयः, सगोत्रः, सनाभिः, गोत्रजः, बंधुजनः

Kirk, s. See Church.

Kismet, s. See Fate.

Kiss, v. t. चुंब् 1 P, िंस् 2 A; 'k. the lip' अधरं पा 1 P, अधरंस पा; 'k. on the head' शिरास आ-समा-उपा-मा 1 P. — इंबनं, चुंबितं, अधरपानं. — टा, ह. चुंबकः.

Kit, इ. उपकरणसमुदायः, उपस्करः, उपकरण-सामग्री, संभारः. 2 महाकुपी 3 लघुसारंगी

Kitchen, इ. महानसं, रसवती, सुद्शाला, पाक-शाला-स्थान-गृहं; 'k. garden' शाकशाकि-नं, शाकशाकटं, शाकवाटिका; 'k.-maid' पाकचेटी; 'k.-work' पाककार्य, पाकनिष्पसि f.; 'auperintendent of the k.' पीरोगवः.

Kite, हा चिह्न: ह्या, आतापि(यि)न् का 2 चि-ह्याभासः, चिह्नासहर्भ कीडनक

Kitten, ह. मार्जीरशाव:-बत्स:-शिद्य:-

Kittle, a. संशयस्थ, संदिग्ध. =v. t. कुतकूत-यति (D.).

Kleptomania, ह. चौर्यरुचि 🏸

Knab, v. t. ब्ह्न् 1 P, द्तै: ग्रह् 9 U or भू 1 P.

Knack, क कौशलं, चातुर्य, वैदग्ध्यं, पाटवं, हस्त-कौशलं-लाघवं, See Skill. 2 क्रीडनकं, क्रीडावस्त-द्वर्थं

Knag, 8. ग्रांधि:, पंचेन n. 2 Peg, q. v. -ged--gy, a. ग्रांधिल, पर्ववत.

Knap, 8. Knob, q. v. 2 उक्ततभूभागः, उत्संधः -v. i. Snap, q. v.

Knar, Knarl, 8. काष्ट्रगांधि f.

Knave, s. धूर्तः, कितवः, जालमः, वंचकः, जाटः, मतारकः, कूटकारः, दांभिकः. –ish, a. धूर्तः, कितवः, जालम, बंचक, प्रतारकः, धूर्तशीलः, कपटिनः. –ishly, adv. सकपटं, सच्चाजं, जाठवत्, धूर्ततपः –ishness,-ry, s. धूर्तता, जाठचं, केतवं, माया, व्याजः, छलं, कपटं

Knead, v. t. (कराभ्यां) मृद् 9 P or c., सं-पीड़ 10, चूर्ष 10, पिब् 7 P. =ing, s. सर्दर्ग,

पीडन: 'k -trough ' झोण-जी f.

Knee, s. जानु n., ऊरुपंत्रम् n., अष्टीवस् m.n., ऊरुसंधिः; 'go or fall on the k. s ' जा-दुभ्यां (अवनी) गम् or पत् 1 P; 'k.-deep' जानुद्धः (ध्री f.,) -द्वयस (सी ग्रे.),-मात्र (त्री ग्रे.); 'k.-pan' जानुफलकं.

Kneel, ए. i. जानुभ्यां (अवनी) गम् оर पत् 1 P or नम् 1 P. (श्वितितले) जानुनी नि-धा 3 U or न्यस् 4 U or निविद्युत अन्यस् c. Kuell, इ. येतपंटा.

Knick-knack, : क्रीडनकं, क्रीडाइध्यं-वस्तु-

Knife, ह. कर्तरिका, छुरिका, छुरी, कुपाणी, कुपाणिका, असिपुत्री-पुत्रिका, शक्की, असि-भेत्र:-त्रका.

Knight, 8. सादिन m., योधः, भटः.

Knit, v. t. सं-, ग्रंप 9 P, सिंब 4 P, निषेब. 2 संबंप 9 P, सपुज 7 U, 10, सांक्ष्रिज् c., व्यतिषंज्र 1 P, संहत्त्र 2 P; व्यतिषंज्र ति पदा- 'श्रांत् ('Mal. 1) 'k. s objects together '; 'k. the eyebrows ' भ्रुकुटि वंध, भ्रुवा संकुच् 1 P or भिद्र 7 P; See Frown. —a. ग्रिथत, स्पूत, संक्ष्रिष्ट, व्यतिषक्त; 'well-k. ' संहत, सुसंहत, हृढसंधि. —ting, s. स्वअन्त्रेषः-ग्रथनं, 'k.-needle' दीर्धस्ति—चीर् (in wood). —bed, —by, a. सर्पिड, पिंडिन, ग्रंपिठ, सर्गंड, सर्गंड,

Кпоск, v. t. समा-आ-हन् 2 U, तद्ध 10, प्रह 1 P: 'k. on the head ' मस्तक तड, मस्त-काबातेन व्यापद c_{ij} (fig.) मोधीक $8 U_{ij}$ विफलीक, भंजर 7 P. -v. i. हार तक or पह. =8. आघातः, अभिघातः, प्रहारः, ताहनं, पातः, इति $f \cdot$; 'k. with a stick' वेत्राचात:: 'k. with the fist 'सृष्टिचात:- पहार:. -against, अभि-प्रति-आ-हन, संघद्व 1 A, अभिसं-पत 1 P; 'k, ed her head against a rock ' दूषदं शिर्षेण आजन्ने. -down, नि-अव-पत् 🗓 आधातन-प्रहारेण-निपत् 🕬 or भ्रेडा c. =off, सत्वरं-लघु-संपद् c. or साध् 5 P. 2 विरम् 1 P, निवृत् 1 A. -out, पहारेण निर्गम c. (गमयति) or नि:-स् c. or बहिष्कु 8 U; 'k, out the brains' मस्तिष्कं निष्पिष् 7 P. =up, खिद् C., आयस C., अवसङ्केट., अम् ८. or क्रम् ८. (अ-क्र-मयति): (v. i.) अम् 4 P. कुम् 1, 4 P, खिद्र pass., अवसद् 1 P, ग्लै-म्ले 1 P; 'k. ed up by the journey ' अध्वसंजातखेद:, नितांतं परिश्रांत:. -er, ह. पहर्नु :m , ताडियन m. 2 द्वारसदुरः, द्वारताङ्गीः

Knoll, v. i. घंटां वक् c. or तह् 10. =s. क्षुद्र-पर्यतः, उक्ततभूभागः, वमः-प्रं.

Knot, ८ ग्रंथि:, थंधनं, ग्रंथिका, बंधः, गंडः; (of garments) नीचि- ची र्रः; (in wood) पर्वन् ११. संधः. 2 संधिः, संयोगः, संश्लेषः, संबंधः. 3 मंडलं, समूहः, गणः, वर्धः, संबंधः. उ मंडलं, समूहः, गणः, वर्धः, संबंधः. उ मंडलं, समूहः, गणः, वर्धः, गुच्छः, स्तबकः, गुन्धः। ने (Of trees) वंडः, गुच्छः, स्तबकः, गुन्धः। ने स्तबंधः कांडः ११. ग्रंथं वंध् ११. ग्रंथं ११. संश्लेख ८., १९. वंधिः ने वणः, १९. ११. वंधिः, वेधिः ने वणः, (U. 2). -ted, -ty, व. ग्रंथिल, ग्रंथिमन, पर्वन्संधिः मणः (पर्वन्संधिः मणः (पर्वन्संधिः मणः (पर्वन्संधः स्तब्धः), व्यव्वत् १९. व्यव्वत् १९. व्यव्यः, दुर्ज्यं, दुर्वोधः, ग्रह्मः, गृह्यार्थः, १९. point' ग्रंथिः, विवमपदं

Know, v. t. ज्ञा 9 U, विद् 2 P, बुध् 1 P, अवगम् 1 P, अव-इ 2 P, अभि-ज्ञा परिचित-

-a. भू 1 P. 2 अनु-भू, बि-भू c., उपलभ् 1 A, us 9 U; 'how should a dependent k. of sincere happiness (pleasure)' परायसः शीतेः कथमिव रसं वेसु पुरुवः (Mu. 3). -er, 8. ज्ञात m., ज्ञामिन m., वेतु m. ज्ञ:-अभिज्ञ: in .comp. -ing, a. विज्ञ. ज्ञानिनः gen. ex. by विद्, ज्ञा or अभिज्ञ in comp.; 'k. Dharma ' धर्मविद, धर्मज्ञः. -ingly, adv. ज्ञानपूर्व, कामतः, घोध-मति-बुद्धि-पूर्व, जानत्-a. with अपि. -ledge, s. (Act) ज्ञानं, परि-वि-ज्ञानं, बोध:-धनं, वेद् $ec{m{r}}$, अवगमः, उपलंभः, उपलब्धि fर् $m{2}$ (Learning) ज्ञानं, विद्या, विद्वत्ता, पांहित्यं, व्युत्पक्रता, वेदूष्यं. 3 अभिज्ञानं, परिचयः: ' epiritual k. ' आत्मज्ञानं-विद्या, परमार्थ-ज्ञानं, अध्यात्मविद्या, परमार्थः, ब्रह्मविद्या, परमार्थबोधः: 'acquiring k.' विद्यार्जनं, विद्यागमः, ज्ञानपाप्ति f .; 'eager after k. जानेच्छ, जिजास: 'thirstafter k.' जिजा-सा, ज्ञानलिप्सा, ज्ञानेच्छा: 'according to one's k. ' यथाजानं: 'for the right k. of words and their meaning ' वागर्थ-श्रीपत्तये (R. I. 1); 'without the k. of' अविज्ञाप्य, अनिवद्य, अगोचरं-रेण, परोक्षं-क्षे; ' with the k. of ' गोचरं-रेज, प्रत्यक्षं, साक्षात्, समक्षं; 'to come to the k. of ' अर्ति-कर्ण-पर्थया-इर-2 P or गम् 1 P; 'k. is power ' बुद्धिर्यस्य चलं तस्य (P. 1. 8). -Known, a. ज्ञात, चिदित, अवगत, चोधित, उपलब्ध, अनुभूत, विभावित. 2 ख्यात, वि-श्रुत, प्रसिद्ध, वि-प्र-एयात, विज्ञात; 'to make k. 'वि-ज्ञा c. (ज्ञापयति), नि-आ-विद् c., बुध् c., ' to become k. ' ज्ञा-प्रति-इः pass ; 'be it k, to your honor' एव-मञ्रभवंतो विदांकुर्वेतु; 'be it k.' ज्ञातं-विदितं-अस्त: ' became k. by that name 'तदा-ख्यया (अवि) पमथे (R. xv. 101), तटा-ख्यां जगाम.

Knuckle, s. अंगुलिपवेन n. साधि:-ग्रंथि:- पर्व; साधि:,ग्रंथि:. =v. i वशीभू 1 P, वशं गम् 1 P or इ-या-2 P. =ed, a. संधि-पर्व-विशिष्ट, ग्रंथिल.

Knurl, s. ग्रंथि:, गंड:. -ed, a. ग्रंथिल. Kosmos, s. विश्वं, जगत् n. L.

Label, ८. पत्रं, अंकपत्रं, बर्जिकं, लेपपत्रं. 🗝 🗜 लेपपत्रं आसंब्द् c. or अनुवध् र P.

Labial, a. জান্তস্থ

Labio-dental, a. दंती(ती)ण्ठच.

Labor (Labour), ह. असः, परिश्रमः, प-आ-यासः, क्रेजः, कष्टं, दुःखं 2 उद्यमः, ०-द्योगः, व्यापारः, व्यवसायः, चेष्टा, प्र-,यत्नः, उत्साहः 3 मस्तिकालः समयः, प्रसवकालः, प्रसवावस्था; 'pain of l.' प्रसृति-प्रसव-वे-द्ना-यातना-व्यथा; 'bodily !. वातं, देह-काय-क्रेश-आयासः-श्रमः; ' unpaid 1.' विष्टि f., आजू:, 'got by one'sl.' स्वकष्टाजित. =v. 1. परिश्रमं-आयासं-क 8 U, श्रम् 4 P, प्र-,यत् 1 A, व्यव-सो 4 $\overline{\mathrm{U}}$. चेष्ट् 1 A, उद्यम् 1 P, पबत 1 A, आयस 1, 4 P, बात क, शरीरायासं कु. 2 खिद्-क्रिश्-पीड् pass., ह्यथ् 1 A. 3 प्रसवावस्थायां वृत्, (आसम्ब-प्रसवा or प्राप्तपत्तववेदना सा खा), 'l under' षाष-अभिभू- आक्रय-पीड्-उपहन्-pass., ']. ing under hundreds of anxieties' चिताशतैर्वाध्यमान-अभिभृतः अतिभाराकांत &c.; 'l. ing under a disease' शेग-पीडित, रजार्तः=७. t. महाश्रमेण-प्रयत्नेन-साध् 5 Por सं-पद्दार अप कृप्ट or वि-धा 3 U or क्र or अनु-झा 1 P. 2 कृष् 6 U. -ed, a. श्रम-यत्न-कष्ट-सिद्ध, यत्न-श्रम-पूर्व, प्रयत्न-कृत. -er, s. कृतश्रमः, कर्मिन् ni., व्यवसा-चिन् ..., कार्मः. 2 कर्मकरः, कर्मकारः, भृतकः, वैतानिकः, भृति-भरण्य- भुक् m- 3 कृषकः, कृषीवलः; See Farmer. -Laborious, a. कष्ट-आया**स-**पद् अम-आयास-कष्ट-साध्य, पीडाकर (रीf), दुःखसाध्य, कष्ट. $oldsymbol{2}$ आ-यासिन, कृतश्रम, श्रॅम-उद्योग-कर्म-शील. उद्य-मिन, उद्योगिन, सोद्यम, सोद्योग, सोत्साह: See Industrious. -ly, adv. अमेण, आ-प्र-यासेन, श्रम-आयास-पूर्वे सोद्योगं, सोद्यमं, सोत्साहं, कष्टेन, कृच्छेण =ness, s. अमसाध्यता. 2 उद्योगः, उद्यमः, व्यवसायः, उद्योगशीलता. -Laboratory, ८. रसक्रियास्थानं, रससंस्कारशाला. 2 उद्योग-शिल्प-शाला-पृष्टं.

Labyrinth, 8. अतिगहनः प्रदेशः, दुस्तरं or सगहनं स्थानं, अशक्यनिर्गमः प्रदेशः, गहनं. -ian, a. गहन, सुदूस्तर.

Lac, ह. ला(रा)क्षा, अलक्तः-क्तकः, जतु ท-, याबः, द्रमानयः. 2 लक्षं

Lace, ८. सूत्रं ,तंतुः, ग्रुणः 2 सूत्रजालं, जाला-भरणं, जालरूपं, बस्ताभरणं -v. t. सूत्रेण बंधु 9 P, or संयुक्त 7 U, 10 or संश्लिष् C. **2** जालाभरणै: भूष् 10 or अलं-कु 8 U.

Lacerate, v. t. g 9 P, 10, 1919 7 P, क्यवन्धित 7 P, वि-पद 10, कत 6 P; See Tear. =ion, s. विदार: रणं, निर्भेद:, विपा-टनं. 2 भेदः, छिद्रं, संधिः.

Laches, s. कालातिपातः, कालब्ययः; उपेक्षाः Lachrymal, a. अश्वप्रवाहिन, अश्वत्यादिन. 2 अश्वसंबंधिन =Lachrymatory, ह. अश्वपात्रं भाजनं.-Lachrymose, व साम्र,गाष्पाकुल.

Lack, e. नधा 3 U or धू 1 P or भू 3 U; gen. ex. by हीन, वहित, वर्जित, शून्य in comp., or a or fait pr.; 'l. s wisdom' निर्दुद्धिः, अज्ञानः, बुद्धिहीनः, &c. 🗝. अभावः, हीनता, न्यूनता, विरहः, शून्यता. 2 प्रयोजनं, 'I-lustro' निष्पम, अतेजस्, मंद्च्छाय, मालिनकांति; 'l.-brain' निर्देखिः,

मतिहीनः, मृदः, मृखेः. Lack-a-day, interj अहा, हत, हा, अहह, बत. Lack-a-daisical, a. ध्यानपर-मग्न, चिता-कुल, उत्कंठित, विषण्ण.

Lacker, Lacquer, $v.\ t.$ लाक्षारसेन् छद् 10, कुक्तभेन लिप् 6 P.

Lackey, s. चेटः, दासः, भृत्यः, पाण्णिग्राहः, पार्श्वातुचरः.

Laconic,-al, a. संक्षिप्त, लघु, अल्प-मित-शब्दक, अविस्तीर्ण, सांक्षेपिक (की f.); 1. message ' लघुसंद्शपदा सरस्वती. 2 अल्प-मित-भाषिन. -ally, adv. संक्षेपेण, संक्षेपतः, अविस्तरेण,मितोक्तचा. =ism, =Laconism, लाघवं; लधुक्ति ∫., संक्षेपाक्तिः; मितवाक्यं-

Lactary, ह. क्षीरस्थानं, गोद्रग्धस्थानं.

Lactation, s. श्रीर-द्रग्ध-दानं.

Lacteal, Lactean, Lactious, a. क्षीरिन, क्षीर-दुग्ध-मृय (यी $f\cdot$), पायस (सी $f\cdot$). ${f 2}$ असरमवाहिन्.

Lactiferous, a. दूग्ध-क्षीर-वाहिन्.

Lactometer, ८. ॅंद्रग्धमापनयंत्रं, दुग्धमापनीः Lad, हर घालः लकः, बहुः, दारकः, कुमारः रकः, शिद्यः, किशोरः,माणवकः.

Ladder, ह नि(निः)श्रेणि-णी र् , निश्रयि-(य)णी, अधिरोहिणी, सोपानपथः, सोपान-परंपरा-पद्धित ∫.

Lade, v. t. See Load.

Lading, 8. नीभारः, पोतस्थद्रव्यं

Ladle, s. दिव-दीं f., कंबि-भी f., खजाका; दारुहस्तकः; wooden l. 'तर्हः, ' sacrificial l. ' सव:-वा, सच् रं, चमस:-सी. -ful, 8. कंबि-दर्वी-पूरकं-मात्रं.

Ladrone, १. दस्युः, जाल्मः, कितवः. Lady, s. (As a title) देवी; ' your or her ladyship ' अत्रभवती, तत्रभवती, भवती. 2 गृहिणी, स्वामिनी, भार्या 3 आर्या, वनिता, कुलांगना, कुलस्री, कुलवधूः, भाविनी, कुलजाः 1 -bird,-fly, -cow' इंद्रगोपः, शक्रगोपः, इंड्-शक-कीटः: 'l-love' प्रिया, काता प्रजयिनी, कामिनी, द्यिता; '1. 's maid ' प्रसाधिका, बद्यपरिकल्पिका. =like, a. शिष्ट, सम्य, द्विनीत, आर्यवृत्तिः 2 पेलव, कोमल, सृदु, सुकुमार.

Lag, v. i. मंदायते (D·), चिर(रा)यति (D·), विलंब् 1 A, मंदं मंदं चलु-चर् 1 P·

-अः अंत्यजाः, शीनजनाः (pl·); शीनवर्णः

-a., -Laggard, a. मंद्, मंद्कर्मन्, विलंविन, चिरक्रिय, मंदायमानः

Lagoon, ह. अन्तः, कच्छः, कच्छभूः, जल-सनाथः प्रदेशः

Laic,-al, a See under Lay.

Laidly, a. अभिय, जग्रुप्तित, बीभत्स.

Lair, s. (श्वापदानां) आ-नि-लयः, शयन-स्थानं, वासस्थानं, गुहा, बिलं.

Laity, s. See under Lay.

Lake, ६ सरस् n., कासारः, च्हदः, सरसी, तहागः-गं, तहाकः-कं; पद्माकरः, सरोवरः, जलाधारः, जलाशयः

Lamb, ३ मेषशायः-वकः, अजाशिद्धः, मेष-वत्सः-पोतः, अविपोतः. -kla, ३. शुद्दमेष-शिद्धः, अविपोतकः

Lambative, a. लेहा. = ह. लेहां, अवलेहः हां. Lambent, a. इतस्ततः वेपमान, लोल, कंप-मान, तरल, चंचल

Lame, a. संज, पंगु (गू f.), खोड-ल-र, वि-कलगति, ध्रृंग; 'l. of a leg' पादेन संज 2 (Fig.) दुर्बल, विकल, सच्छिद्ग, न्यून. नेप्र, adv. संजवत. 2 विकलं. -ness, इ. संजता, पंगुता, गतिवैकल्पं. 2 वैकल्पं, दुर्बलता, न्यूनता, सच्छिद्गता.

Lamel, Lamella, s. कवचः, आवेष्टमं, पदलं. Lament, v. विलप् 1 P, बद् 2 P, आ-,ऋष् 1 P, अनु-,श्रुच् 1 P, परि-देव् 1 A, परिदिष् 10 A, कुश् 1 P, वि-आ-आभ-°; 'they l. ed his departure' तद्रमनमन्वशोचन्, तद्रमनमुह्दिय अकोशन्, &c. -able, a. शोच्य,शोचनीय. शोकविषय, शोकास्पदं, शोकाष्ट्रं, शोकार्ष्ट्रं, अत्-वि-क्रोशः, आ-,ऋवंनं, ऋदितं, -ed, a. शोचितः, 'the l. Kriehna' शोकार्ष्ट्रं, शोचकः, परिदेवकः-शोचकः, परिदेवकः-

Lameter, Lamiter, ह. संज:, पंग्र:.

Lamina, क कवन्तः चं, शस्कं, पत्रं, फलकः कं. -Laminated, a. सपत्र, फलकिन

Lamp, इ. प्र-,दीपः, दीपकः, दीपिका, दृशा-कर्षः, दोषास्यः; '1.-black ' कञ्जलं, दीप-किह्नं, '1.-fight'दीपप्रभा-प्रकाशः; '1.-stand' दीपदृशः-पाद्यः-आधारः-

Lampoon, ३. निंदालेखः, अवगीतं, निंदार्थों लेखः. = v. t. लेखेः निंद् 1 P or आक्रिप् 6 P or अवनी 1 P. = cr, ३. निंद्कः, अव-गायकः, आक्रेपकः.

Lanate,-ed, a. लोमश, लोमविशिष्ट.

Lance, अ प्रासः, कुंतः, ज्ञूलः लं, शरुषं, शाकः र् तोमरः: = 6 कि प्रासेन व्यथ् 4 P or नि-भिट् 7 P. = er, s. प्रासिकः, कौतिकः, शा-कीकः, शक्तिथरः-ग्रहः, ज्ञूलथरः: = ing, s-(gums) लेखनं-

Lancet, s. शलाका.

Lanch, v. t. See Cast.

Lancinate, See Lacerate, Tear.

Land, s. (Opposed to ses) ਵਪਲੇ: 'proceeded by I. ' प्रतस्थे स्थलवर्त्मना (R. Iv. 60); 'the way by l.' स्थल-मार्गः-वर्त्मन् m. 2 भूः,भूमि f., प्रदेशः, विषयः, राष्ट्रं3 सुद् f_i , मृत्तिका4 क्षेत्रं, क्षेत्रभूमिः; 'arable l. 'क्रष्ट-सीत्य-भूमि:: 'barren l. ' मरु:, मरुस्थलं-ली, धन्वन् m.; 'marshy l. ' कच्छभूः, अनूपभूमिः: ' waste or fallow l.' खिला-अपहता-भूमि:: 'gift of 1.' भूमि-दानं: 'l.-animal' स्थलवरजंतः, भूमिवरजंतः; 'l.-fight 'स्थलक्युद्धं; 'l.-force 'स्थल-सैन्यं, स्थलयोधाः; 'l.-holder' भू-क्षेत्र, स्थलयोधाः; स्वामिन् m., क्षेत्रपति:; 'l.-lord,-lady भूक्षेत्र-स्वामी-मिनी, गृहपतिः, गृहेश्वरः-री-ी.-locked ' भूवेष्टित, भूमिपरिगत; 'ी. lotus'स्थलारविदं, स्थलकमलिनी; 'l.-mark. सीमाचिद्धं, स्थल-भूमि-सीमा, सीमालिंगं: 1. owner' भूस्वामी, क्षेत्रपतिः स्वामी; scape ' नयनगो खरीभूत: भूपदेश: or भूभागः हृष्टिगत-हृष्टिगोचर-प्रदेशः; भूभागः, प्र-,देशः-'1.-tax' भू-क्षेत्र-करः; '1-waiter' शी-स्किकः =v. t. (पोतांद-नावः) अवतृ ८•, अब-रहु c. (रोपयति); उत्तु c., स्थले नि विश c. =v. i. अवत् 1P, अवरह 1 P, उत्, निविद्य 6 P. -ed, a. अवतीर्ण, नौकावरुढ, नौकोसीर्ज- 2 भूमिसंपन्न, क्षेत्रवत्, भूमिधनः भू in comp.; 'l. property' भूमिन्रणं, भूमिः, क्षेत्रं, स्थावरद्रव्यं; 'l. proprietors भूस्वामिन:. -ing, s. उत्तरणं; l.-place ' तरस्थानं, तरः, तरणस्थानं, घटः-ही.

Lane, 8. संकट-संबाध-पथ:-मार्गः, कुपथः.

Language, s. भाषा, वाणी, वास् f. 2 वस्त्रं, वस्त्रं, वाक्यं, उक्ति f., व्याहारः, निगद्दः, भाषणं, भाषितं, आलापः, भारती. s. भाषासरणि-पद्धति f., वाक्यापारः, वस्त्रोविन्यासः; 'abusive f.' वाक्यारुषं, स्रलोक्तिः आक्षेपवस्तः; आक्षरणं; 'dignity of f.' वस्त्रां प्रोहता

Languid, a. परि-,स्लान, क्लांत, ग्लान, लुलित, अवसन्त, शिथिल, विचण्ण,खिझ, आंत, खस्त , विस्त्र्य, सुक्तः, अलस, मंद्र, शिथिल-क्लिण-चल, अल्पांग-सस्तांग(गी. f.); See Droop. = ly, adv.स्लान-ग्लान-वत्,सविचादं,अलसचत्,मंद्रं, क्लांतमनसा, सुक्तगाचे:. = ness, = Languor, s. ग्लानि f., स्लानि f., अवसादः, शिथिलता,

कांति र., ग्ला(म्ला)नता, सुक्तावयवता; मांचं, बलशैधिल्यं, गात्रस्रंसः, अंगश्लथः, तंद्रानदि ∫., आलस्यं, जहता, जाह्यं, कार्यविसुखता.

Languish, v. i. अवसद् 1 P, परि-,क्रम् 1, 4 P, परि-,म्लै-ग्लै 1 P, संस् 1 A, गल 1 P, शिथिलीयू 1 P, क्षि-विश-खिद- pass.; प्रवस 1 A 2 (With love) उत्तम 4 P, उ-त्कंद् 1 A, उत्सुक-वः भू. -ing, वः म्लायत्, क्षीयमाण, स्रांसेन, सुक्तः 2 उत्सुक, उत्कंठित, कामालसः ' with her l. looks ' अलसेशणा, कामालसदृष्टिः, कामार्बदृष्टिः. -ingly, adv. अवसादेन, अलसवत् 2 सोत्कंठं, सोत्सुकं; कामालसदृष्ट्या. -ment, ८ अवसादः, ग्ला-नता: See Languor. 2 औत्सुक्यं, उत्कंठा, उत्सकता.

Laniary, s. धात-वध-स्थानं 2 चर्वणदंतः, अग्रदंत:

Lanier, हः चर्मवंधः, वरत्राः

Laniferous, a. रोमोत्पादिन, लोमोद्भवकारिन-Lank, a. क्रज्ञ, क्षाप्त, क्षीण, क्षीणमांस-ज्ञारीर; See Lean. 2 दीर्घतन, दिघंदेह 3 भ्रथ, शिथिल. =ness, अ. कुशता, काश्ये, क्षामता, &c. =y, a. क्रुशदीर्घ, दीर्घक्षाम.

Lantern, 8. प्रच्छन्नदीपः, सार्वेष्टनो दीपः, आवृतद्विता; दीपः, दीपिका; '1.-jawed '

क्षीणवद्यन-

Lanuginous, a. लोमश, लोममय (यी f.). Lap, 8. उत्संगः, अंकः, क्रोडं. ² अंचलः लं: बस्रांत:, दशा:-बस्तय: (pl.); ' to place on the 1. ' कोडीक 8 U. =v. t. पुटीक, ज्यावृत् c. 2 आ-परि-वेष्ट्र 1 A or c.; अवगुंद 10, आ-परि-वृ 5 U, कोशे नि-धा 3 U. 3 लिह 2 U, आ-अव-सं°; आ-स्वाद् 1 A; ' l.-dog[?] अंके पालनीयः कुकारः: ' l. ful 'अंकप्ररणं कं

Lapidarious, a. शिला-पस्तर-मय (यी f.). Lapidary, 8. मणिकार:, रत्नाजीव:. 2 रत्न-मणि-। च्हुट 🐠 .

Lapis-Lazuli, ह. वैदूर्य, असितोपलः, नीलोपलः

Lappet, s. See Lap (2).

Lapse, s. ऋम:, गति f., प्रवाहः, प्रशासि f., अ-त्ययः, अतिक्रमः: 'after a l. of time' अध दिनेषु गच्छत्सु, कालक्रमेण, गच्छता का-लेन. 2 स्खलितं, प्रमादः, भ्रमः. 3 स्खलनं, पात:, भ्रंश:, च्युति रि., पतनं. = । क्रमशः या 2 P or गम् 1 P or सुप् 1 P; इानै: इानै: अति-इ 2 P or अतिक्रम् 1 U, 4 P. 2 अंश् 1 A, 4 P, eg 1 A, un 1 P, विचल 1 P, न्युत्कम्. 3 स्वल् 1 P, प्रमद् 4 P, भ्रम् 1, 4 P. 4 संक्रम्, अपवृत् 1 A. -ed, a. पतित, भ्रष्ट, &c. 2 परहस्तगत, संक्रांत, अपवृत्त; '&l. suit ' नियतवेलातीतं कार्येः

Lapwing, 8. टिन्हिभ:-भकः, कोयष्टिकः.

Lar, s. कुल-गृह-देवता.

Larboard, 8. नीवामभागः.

. Larceny, s. चौर्य, स्तेयं, See Theft.

Lard, क. शूकरवसा-मेदस् n. 2 श्करमांसं, बहुर. - ए. रे. ज्ञूकरमेदसा पु 3 U or c. 2 वि-सं-सिश्च 10. 3 आ-ट्ये c.; प्रव 1,9 P or c.

Larder, s. भक्ष्यमांसागारं, भोजनागारं.

Large, a. (In size) विशाल, पृथु, बृहत्, स्थूल, विपुल, महत्, गुरु, उरु, पृथुल, आयत, विस्तीर्ण. 2 (Of I. body) महाकाय, स्थूल-विकट-शरीर, पृथु-बृहत् शरीरः पीन, पीवरः 3 (In number) महत्, गुरु, पुरुकल, विपुल, प्रभूत, पचुर, बहु, बहुल, भूरि; ' of l. soul महात्मन्: ' of l. nature ' उदारधी, महात्म-न, अक्रपणचेतस् 4 (In age) बुद्ध, वयोधि-क: 'larger boy ' वर्षीयान बाल:: 'at l. ' अपराधीनं, स्वेच्छया,स्वेच्छा सारेण, निर्येत्रणं, निरवग्रहं, निरवरोधं 2 सविस्तरं, विस्तरेण,वि-स्तरशः 3 पूर्णतया, साकल्येन. -ly, adv. बहु, मूरि, अतीव, विपुलं, पाचुर्यंण, सु-अति-। -ness, 🛪 स्थूलता, बृहस्वं, वेपुल्यं, प्राचुर्ये, बहुत्वं, बाहुल्यं; महाकायता, शरीरबृहत्त्वं, पीनता, पीवरता 2 आयामः, विस्तारः.

Largess, 8. दानं, वितरणं, पारितोषिकं, उपाय-

नं, उपहार: See Gift.

Lark, ३. भा(भ)रहाज:, व्याघाट:, भारय:.

Larum, ह. आसन्नभयसूचना-घोषणा

Larva, हः कीटः, कीटहिंभः

Larynx, 8. कंठनाल:-ली, क्रक:. Lascar, 8. नाविक:, पोतवाह:.

Lascivious, a कामक, कामिन, रताथिन, कामासक्त, रतिसुखासक, भोगासक, लंपड, स्त्रीलंपट, कामप्रवण: See Lustful. 2 काम-हेतुक, काममूलक. -ly, adv. कामुकवत्, लंपटवत्, भोगासक्त्या. -ness, अ. कासुकत्वं, भोगासक्ति र्.,रतासक्तिः,व्यवायेच्छा,लांपट्यं.

Lash, ह कज़ा, प्रतिष्कज्ञ: पः, चर्मरञ्जु रिन चर्मबंधः. 2 कशाधात:-ताडनं-प्रहारः. वागसिः, परुषवचनं 🗝 💤 कशया आहन् 2 U or तडु 10 or प्रहु 1 P. 2 वि-धू 5, 9 U, 6 P, विचल c., इतस्ततः क्षिप 6 P or चल् c. 3 वाग्वाणे: भिद् 7 P or तह, वागसिना मह: तीक्ष्णं निंदू 1 P; 'l. ed into fury ' वाग्वाणैः उत्तेजितक्रोधःः शिलातलप्रतिवातो-त्पतनफोनिलानामपां (Ka. 133); 'l. ed into foam by striking ' &c. अर्जरित-जलतरंगविततनीहारं (Mal. 9) ' so as tol. the water into snowy foam. ' 4 रज्जा मंद्र 9 l'; 'worthy of being l. ed' कर्य, कशाई.

Lass, 8. तरुणी, कन्या, वाला, कुमारिका, वारिका∙

Lassitude, s. खेदः, क्रुमः, ग्लानि fः; SesLanguidness.

Lasso, s. पाद्मः, पाद्मबंधः-रञ्ज fः

Last, a. अंत्य, अंतिम, अवर, अवतरम, चरम, पश्चिम; शेष-अंत-in comp. 2 गत, अतीत, चरम, पूर्व, भूत. 3 जबन्य, अधम, अपकृष्ट. 4 परम, उत्तम, अत्यंत; 'l. night' गतायां राजी: 'the !. year' गत-अतीत-संवरमर:. पकत ind.; 'l. but one' उपांत्य, उपांतिक: 'l.-born 'अवरजः 'at l- ' अते, अंततः; 'l. part' शेषभाग:; 'l. part of the night ' उत्तररात्रः, चरमयामः; 'l. half ' उत्तरार्धः, पश्चार्धः, परार्धः, 'the year उत्तरार्धः, पश्चार्धः, परार्धः, before l. ' परारि ind.; ' to the l. ' होष यावत. -adv. अंते, शेषे, अंततः, अवरं, चरमं, अवरतः =v. i. अव-स्था 1 A, स्था 1 P; oft. by अवधि: in comp.; '!. ing for many days ' चिरस्थायिन, एष ते जी-वितावधिः भवादः (U. 1) ' will l. through life '; ' this will I. as food for four months ' एतेन (अस्माकं) मासचतुष्टयस्य भोजनं भविष्यतिः 'the bloom of youth ls for a few days ' कतिपयदिवसस्थायिनी यौवनश्री: (Bh. H. 2). -ing, a. स्थायिन, चिर-दीर्घ-कालस्थायिनः अनुपायिनः नित्यः स्थिर, धुव, अक्षय, ज्ञाश्वत (ती f_{\cdot}), अज्ञर, चिरंतन (नी /). -ly, adv. अंते, अंततः, चरमतः, शेषे, अवरतः.

Latch, s. अर्गला-लं, विष्कंभ:, अर्गलाचंध:, तालकं, द्वारवंधनी; 'the postern door was on the l.' अर्गलानिवर्ष पश्चार.

Latchet, 8. पादुकावंधनी.

Late, a. विलंबेन आगत or प्राप्त: कालातीत, बेलातीत, समयातीत, अतिकांतकाल, अति-काल, अतीतकाल-समय. 2 अवसित, परिणत, अवसन्त्रः 3 नूतन, अन्विर, पत्यग्र, अभिनव, आधुनिक (की /), नातिपुराण, सद्यस्का-हीन. 4 अतीत, गंत, व्यतीत, भूतः प्राक्तन-पूर्वतन (नी $f \cdot$), पौर्विक (की $f \cdot$), 'at a 'I. hour of the day ' परिणते दिवसे. अवसक्तपाये अहानि; 'at a l. hour of the night 'क्षीणभूयिष्टायां क्षपायां: 'at a l. period of life ' परिवाते वयसि. -adv. विलंबेन, विलंबात, वेलातिक्रमेण, अतिकालं-**समयं, चिरे**ण, चिरात्, चिरकालेन-लात्; ' to bel. ' वेलातिकमं कु 8 U, चिर(रा)यति (D.); 'why are you l.' किमिति चिरा-यितं त्वया; 'l. in life 'परिणतवयसि. See above; ' too l in the day ' अतिपराह्ने; 'tool. in the evening 'अतिसाये. 2 अकाले, असमये. -ly, of late, adv. इदानींतने काले, नातिचिरात्माक, आधुनिक-समये; अचिरं. =ness, ह. कालातीतता, का-लातिक्रमः: परिणामः, परिणति f.-Later, a. उत्तर,अपर,पर,उत्तरकालीन,पाश्चात्य.=adv. (on) उत्तरं, उत्तरोत्तरं, पश्चात्, उत्तर-पर-काले.

Latent, a. नि-,लीन, गृह, एन्न, ग्रुप्त, अष्ट्र्ष्ट, अमत्यक्ष, अमकाश, अमकद, अढ्ढूर्य, अंतर्हित, निभृत; 'al. disease' धातुस्थः शरीरांत-र्गतः रोगः. Lateral, a. पार्श्वीय, पार्श्वस्थ, पार्श्विक (की f.).
-ly, adv. पार्श्वभागे, पार्श्वतः, पार्श्वेः
Lath, s. स्रमकाष्ठं-दारु, तन्तुफलकःकं.
Lathe, s. कुंदः-दं, अमः-मि f., चर्कः.
Lather, s. अंजनकेनः, मार्जनतैलकेनः.
Latifolious, a. पृथु-विशाल-पर्ण.

Latitude, 8. अक्षः. 2 (Celestial) निक्षेपः.
3 विस्तारः, विस्तृति ति., पिथमन् कः, आयति
ति. 4 अनियंत्रणं, स्वातंत्रयं, नियमोपेक्षा, नियमातिक्रमः, शैथिल्यं, 'degree of l.' अक्षांशः;
'l. of a planet' पतनं, 'parallel of l.'
अक्षांशवृत्तं. =Latitudinarian, a. शिथिल,
अनियंत्रणं, निर्यत्रणं. =8. मतस्वातंत्र्यावलंथिन् कः, निर्वधहीनः. =1sm, 8. मतशिथिल्यं,
विचारस्वातंत्रयं, अनियंत्रणं.

Latton, 8. शीति र्., पित्तलं.

Latter, a. उत्तर, अपर, पर, अवर, अन्य, (pron. a.); पश्चिम, चरम, अंतिम; उत्तर्रोक्त, अपरेक्त; 'former and L' पूर्वापरं; 'in the l. part of the day ' पराह्ने. -ly, adv. अवीक्षाले,अधुनातनकाले; See Lately.

Lattice, ६. जालमार्गः, गवाक्षः, जालं, गवाक्षः जालं, वातायनं, '1.-work' जालकर्मन् n. Laud, v. t. महास् 1 P, श्लाच् 1 A, स्तु 2 U, कृत् 10, गुणं वर्ण् 10. -८. महासा, श्लाचा,

हुत् कि., गुज-वर्णना-कीर्तनं -able, a. श्राह्य, स्तुत्व, कृत्व, युज्यानिक स्तुत्व, स्तुत्व, प्रक्राह्य, श्राह्य, श्राह्य, श्रुह्य स्तुत्व, अर्थाहं, श्रद्ध स्तुत्व, अर्थानिक, -atony, a. प्रक्षांसार्व, श्राह्यनं -atory, a. प्रक्षांसार्व, प्रक्षांसार्व, प्रक्षांसार्व, प्रक्षांसार्व, प्रक्षांसार्व, प्रक्षांसार्व, स्तुतिस्प, प्रक्षांसा-श्रुह्या-स्तुति-मय (वी र्त.), प्रक्षंसाकर (वी र्त.). -था, क. प्रक्षंसकः, स्तावकः

Laugh, v. i. हस् 1P, प्र-वि°; स्मि 1 A (1. gently); '1. violently ' उच्चेः हस्, अद्वः हासं कु 8 U; '1. at ' अव-उप-हस्, उपहासास्पदं मन् 4 A, अव-मनः; '1. in the sleeves ' अंतर्-निभृतं-हस्. -s., -ing, -Laughter, s. हासः, हसनं, हास्पं, हसितं, वि-प्र°; स्मितं, 'a norse-l.' अद्वहासः, उच्चेहासः, प्र-अति-हासः; 'an inward 1.' अंतर्हासः, प्र-अति-हासः, 'en inward 1.' अंतर्हासः, प्र-अति-हासः, 'हासकर (रि.प्र-), हास्पर्यदं, हास्य. -er, s. हासकर, हासिन m. -ing, a. हास्यस्ख (खी प्र-), स्मेरस्ख, हास्यवदनः, '1.-stock 'उपहासास्पदं, हास्य-पाइं. -ingly, adv. सहासं, विहस्य, सस्मितं. Launch, v. t. (नावं जले) क्षिप 6 P, सुष्

Launch, v. t. (नावं जले) क्षिप् 6 P, सुब् 6 P or c.; प्रविश् c.; वह c.; 'l. thy hundred-shafted bolt ' संच शतकोऽ-शान (M. 5). 2 सहसा विस्टब्स् 6 P or प्रक्षिप्, पास् 4 U. =v. i. जलं प्रविश् 6 P. =8. नौमोचनं or जलप्रवेशनं.

Laundress, Launder, s. रजकभार्या, निर्णे जक्ती: -Launderer, s. रजकः, निर्णेजकः-Laundry, s. रजकगृहं, वक्कथावनशाला- Laurel, 8. नारह (?); 'win 1. 5 ' रूपातिं गम् 1 P, यश: अधिगम्; ' wear your 1. 5 with modesty ' हन्धोप जये मा गर्याधनातो भू:; (भाग्येषु अनुत्सेकी भव S. 4).

Lava, 8. आग्नेयोद्गारः.

Lave, v. t. क्षल् 10, धाष् 10; निक् 3 U; See Wash. -atory, s. धावनस्थानं. -er, s. धावन-प्रक्षालन-पात्रं, द्रोणी. -ment, s. वस्ति m.f.

Lavish, a. अतित्यागिन, अतिष्यायन, व्यय-श्रील-पर, अपरिमित व्यय, बहुमद, मुक्तहस्त. 2 अमित, अपरिमित, अतिरिक्त, अत्यधिक, अति pr. =v. t. अपरिमितं व्यय् 10 (व्ययपति), मुक्तहस्तेन द्। 3 U or विम्रुज्य 10 or अपन्वि 1 P or विद्ः 1 P or विश्वण् 10 or अपन्वि 5 U or वृष्: 1 P or अवा-क्रु 6 P; विक्षिप् 6 P. =er, s. अतिव्ययिन् m., मुक्तहस्तः, व्ययपर: =ly, adv. अतिव्ययेन, मुक्तहस्तेन, अपरिमितं, अत्यंतं. =ment,-ness, s. अति-अपरिमित-व्ययः, महाव्ययः, अतित्यागः, अ-स्युत्सर्गः, मुक्तहस्तत्वं, बहुमदत्वं.

Law 8, धर्म:, स्मृति f_{ij} ज्यवहार:, आचार:; धर्म-स्मृति-युवहार-शास्त्रं 2 विधिः, शासनं, ब्यवस्था, नियमः, नि-आ-देशः, नियोगः, सूत्रं, राजाज्ञा, चेदिना,व्यवस्था-शासन-पर्त्र, मर्या-टा, स्थिति 🏸 कार्याकार्यनियमः, विधिनिषेध-नियमः 3 न्यायः, नीति f_{ij} धर्मानुसारः, ब्यवहारविधि:; 'a code of l. s' धर्मसंहिता. धर्म-स्मृति-शास्त्रः ' criminal 1. ' दंडनीति:-विधि: 'matter recognizable by 1. ' ब्यवहारविषयः-पदं; 'versed in l. 'स्मति-शास्त्रज्ञ, व्यवहारपंडित; 'common l.' स्मृतिः; ' breaking a l. ' ब्यवस्थातिक्रमः; ' going to l. 'राजसभां-च्यवहारासनं-गत्वा विवाद-प्रशमनं-निर्णय:; ' to go to l. ' विवद् 1 Å, ब्यव-ह 1 P; 'against the l. 'स्म्रातिविरुद्धं: 'l. -breaker ' व्यवस्थाभेदिन-लंबिन, निय-मातिकाभिनः 'l.-giver 'म्मृति-शासकारः, व्यवस्थापकः, शासितृ m., विधि-न्याय-प्र-वर्तकः: '1.-suit' अर्थः, कार्ये, व्यवहारपदं: ' lay down a l. ' इयव-स्था C. (-स्थापयति). -ful, a न्याय्य, शास्त्रविहित, शास्त्रोक्त, धर्म्य, यथान्याय, धर्मसंमत, धर्मशास्त्रानुरूप, शास्त्रसंमत, स्मृत्युक्त, व्यवहार-विधि-भोक्तः, विध्यतुसारिन्, अनिषिद्ध, धर्माविरोधिनः, ' 1. wife ' धर्मपत्नी; 'l. means ' धर्मापाय:. न्यायोपाय:. -fully, adv विध्यनुसारेण, न्यायतः, धर्मेण धर्मतः, धर्मानुसारेण, स्मृति-शासासुरूपं, यथान्यापं -fulness, ह. न्या-व्यता, धर्म्यता; धर्मानुसारः,धर्माविरोधः.-less. a. विध्यपेत, स्मृति विधि-विरुद्ध, धर्म-न्याय-विरुद्ध, अन्याय्य, अधर्म्य. 2 (Of persons) अनियंत्रण, अनियत, उच्छंखल, स्वेच्छाचारिन्, स्वेरगति, अवश, कामचार, उद्दामवृत्तिः; दुरा-चार, निर्मर्याद, अशिष्ट, आचार-धर्म-ब्रेट. -lessly, adv. अवशं, उन्छंखलं, दुराचार-वत्, धर्मविरोधेन, शास्त्रविरुद्धं -lessness, s. कामवृत्ति र्रः, मर्यादातिक्रमः, अनाचारः, आचारभ्रष्टता, नियमातिक्रमः; स्वेच्छाचारः. -Lawyer, s. विधिज्ञः, न्यायनिपुणः, व्यव-हार्याद्वितः, धर्मशास्त्रज्ञः, धर्मज्ञः, स्मृतिपारगः; अधिगत्यधिपक्षसमर्थकः.

Lawn, 8. तृणभूमि f., तृणावृता भूः, शाझलं स्थानं, सतृण-हरित-स्थलं. 2 क्षीमं, अंझुकं, दुक्लं

Lax, a. शिथिल, श्लुथ, सस्त, विगलित 2 सुदु, कोमल, अतीक्ष्णदंड. 3 दुराचार, अष्टचरित्र, धर्म-कर्म-अष्ट; 'l. in bowels ' मृदु-अवद्ध-कोष्ट. = अतिसारः, प्रवाहिका -ative, a. सारक, रेचक - असरकं. = ity,-ness, s. शैथिल्यं, अतीक्ष्णता;अनाचारः,मर्यादातिकमः; इंदियासंयमः, &c.

Lay, v. t. ur 3 U, नि-आ°, न्यस् 4 U, नि-विञ ८., स्था ८. (स्थापयति): सम-ऋ ८. (अर्पयति), निश्चिष् 6 P, आरु ह C. (रोष-यति); दा 3 U, भू रे P; क्रमेण स्था c. or नि-धा: प्रक्रप c., प्रयुक्त 7 A, 10 (a plot, snare, &c.). 2 आ-स्तृ-स्तृ 5, 9 U. 3 शम् c. (ज्ञामयति), प्र-उप- : सांत्यु 10, स्थिरीकः 8 U. 4 ज्ञी c.; निपत c.; 'l. eggs ' अंड-मोक्षं कु; अंडानि सू 2े, 4 A; 'l. siege' हम् 7 U, वि-एंभ् 9 P; See Besiege; '1. blame on 'दोषं समारुह c. or निक्षिप्; 'I waste ' उप- ह 1A, उपेद 1 P, उद्- ध्वंस् c., निर्जनीकः; See Devastate; 'a sinful action, though done by others, is laid at his doors ' पापं कर्म च यत परेरापि कृतं तत्तस्य संभाव्यते (Mr. 1); 'l. aside ' अग-निर-अस्, त्यस् 1 P, हा 3 P, उत्सुब्स् 6 P, 宝宝 6 P; ' l, it aside for a while' महर्त तत आस्तां-तिष्ठत तावतः (88 dress &c.) उद्-चि-मुच् 6 P, अबद्धं C., अवरह c.; 'l. hands on ' परामृश् 6 P, धुब c.; 'laid upon him his hand' त हस्तेन पस्पंज्ञी or परामुज्ञत्; 'l. hold of' धृ, बहु 9 U; See Catch; 'l. the dust ' भूलि सं-सिच् 6 P or आ-इन् 2 U; ' l. open or bare' विश्व 5 U, आविष्कु; स्फुटीकु, चि-अंज 7 P or c., स्पष्टी-पकटी-कृ, पकाश्र c. -before, उपनि-अस्, उपक्षिप्, पुरी-नि-धा, प्रसु c., नि-आ-विद् टे. •by, सं-,रक्ष् 1 P, संचि 5 U. -down, न्यस्, निक्षिप्, नि-धा, न्यासीक. 2 शी c., निविश् c. 3 विसुख्, परि-,त्यज्र, वि-हा. 4 (Oneself) संविञ् 6 P, जी 2 A. 5 म-जी 1 P, वि-धा (rules &c.); 1. down arms ' युद्धाद्विरम् 1 P, श-रणं बद्ध 1 P; 'l. down life' माणान् स्यव्य--in, संग्रह, संचि, संरक्ष. -on, पत् ८., प-युक्र, सम्-ऋ c. -out, विनि-युक्त् 7A, 10, ध-युक्तु,

ब्यय 10 (ब्यययति). 2 परि-म-क्रुप् c., वि-न्यस् 4 U, विरस् 10, म-युक्त, सित् 10; See Contrive. 3 प्रश्च 0., विस्तृ 0., दी-र्थीकु; प्रकारा c., प्रकडीकु 'l. oneself out'; चेंष्ट 1 A, प्रयत 1 A, उद्यम् 1 A. -to, आ-रहु c., निक्षिप; See Ascribe; 1. to a ship' नौगति रुध् or स्तंभ. -up, नि-धा. रक्ष, संचि; 'to be laid up,' ज्ञाटयाग्रस्त-a. भू Î P, उत्थातुं अक्षम-a. भू; 'laid up with fever' ज्वरेणोत्थातमक्षम:. -Lay, 8. गामं. गीतं, काव्यं. 2 आस्तरः रणं, फलकः कं - व. सामान्य, साधारण (णी f·), पुरोहितभिका. -man, 8. गहस्थ:, सामान्य-साधारण-जन:, अदीक्षित:, प्राकृत: -Laical, a. गृहस्थिन, गार्हस्थिक (की $f \cdot \rangle$, प्ररोहितभिक्क, अदीक्षित -Laity, 8. गृहम्थ-सामान्य-जनवर्गः, पाकत-**साधारण-**जनाः, प्ररोहितभि**स्न**वगः.

Layer, 8. स्तरः; आस्तरः-रणं, फलकः-कं. 2 Twig, q. v.

Lazar, ह. कुष्टित् m., श्वित्रित् m., कोठो-पहतः, त्वग्रेगोपहतः; ' 1.-house ' कुष्टि-जाला. श्वित्र्यालयः

Lazy, a. अलस, तंदिल, जह, मंद्, मंधर, तं-द्रालु, मंद्गति. आलस्यशील, अनुद्योगिन, रद्योगिनमुख (खी र्र.), अध्यवसायशील; शीतक, अनुष्ण, तुंद्परिमृजः -ly,ado. अलस-वत्, जहवत्, मंदं मंदं, जाहचेन. -ness, s. आलस्यं, मांद्यं, जाहचं, जहता, तंदिका, तं-द्रालुबा, कार्यद्रेषः, अनुद्योगशीलता, उत्साह-विद्युखता, अलसशीलता

Lea, s. See Lawn (1).

Lead, s. सीसं, सीसकं,नागं,योगेष्टं,ववं: 'red l.' सिंदर, नागरंभवं, रक्तचूर्ण, नागजं, नागगर्भे, -8. नायकत्वं, नेतृत्वं, अधिष्ठातृत्वं, सुख्यत्वं, अग्रगमनं-यानं, पुरःसरणं. -v. t. नी $1 \ \mathrm{P}$, बहु 1 P, प्रापु c., गम् c. (गमयति) (all with two accusatives); आ-स 3 A. 2 (Wav) हुश् c., आ-निर्-दिश् 6 P. 3 अधि-हा 1 P. अध्यास 2 A, प्रणी, आ-निर्-दिश: प्रस्क 8 U; अग्रणी:-नायक:-अग्रेसर:-भू 1 P (with gen.): वसिष्ठाधिष्ठिता देव्यः (U. 1) 'led by Vasishtha '&c., दशरथस्य दारानधि-हाय (U. 4;) 'led by the demon ' दानह प्रस्कृत्य. 4 आकृष्1 P, प्र-वि-लुभू $c_{.}$, प्र-बृत् c, प्रेइ c., प्रोत्सह c , नी; मृद्धः परप्रत्यय-नेपडुद्धिः (M. 1) has his mind led by the convictions of others. '5 (Time) मी, गम् ०., अतिवह ०., क्षे c. (क्षपयित), या C. (यापयित); 'led a dissolute life ' विषयसुखनिस्तो जी-वितमस्यवाहयतः ' l. ing a life above their station ' स्वस्थानानुचितां स्वस्थाना तिरिक्तां-जीवयात्रां कल्पयंतः. =v. i. (On) अग्रे-पुर:-पुरत:-अग्रत:-भू ा गम् 1 P or वृत् 1 A or ear or er or er 1 P. 2 (To)

(lit.) तम्, या 2 P; 'on the way l, ing to Chitrakuta' चित्रकृटयायिनि वर्त्मनि (U.1).3 (Cause) ex. by dat. of noun with or without भू, आवह, उत्पद c., जन् c. (जनयति); 'advice to fools l.s to their provocation' उपदेशो डि मुर्खाणा प्रकोपाय (भवति) (🖽 3) 🗝 🗘 . सीसकयुक्त . -en, a. सीसकनिर्मित,-er, s. नायकः, नेतृ m_{ij} मार्गदर्शकः, मार्गाप्**ढेशकः** (lit.): मुख्यः, मुखरः, अग्रणीः, प्रमुखः, अधिपः, ईश्वरः, पतिः, अध्यक्षः, अधिपतिः, अधिष्ठात m 2 पुरोगः-गमः, अग्रगः, अग्र-(ग्रे)सरः, पुरःसर, पुरोगामिन कः: ' l. of an army ' सेनानी:, चमुपति:, योधाध्यक्ष:, सेनानायकः; 'l. of a religious sect गुरु:, आचार्य:. -ership, ४. नायकत्वं, आधिपत्यं. =ing, a. अग्रगं, पुरोग्रामिन, पुर:-सर, पुरोगम, पाकु-अग्र-गामिन 2 अग्र, अग्रन्थ, मुख्य, उत्कृष्ट, प्रमुख, प्रम, उत्तम, प्रधान in comp. 3 (To) आवह, कर (शि.) in comp.; 'l. to happiness.' कल्याणावह. कल्याणकर, कल्याणोदर्क -8 नयः, नीति f, नेतृत्वं: ' l. strings ' आलंबनसूत्राणि: ' hold or keep in 1,-string,' आत्माधीन $a \cdot \mathbf{g}_0$, स्ववशं नी, नियम् 1 P. -Led, a. नीत, मेरित, अधिष्ठित, &c.; 'l. by 'ex. by प्ररःसर, पुरोगम, प्रमुख, आदि in comp. Lead-wort, 8. पाठिन 11., चित्रकः, बह्रि-संज्ञकः∙

Leaf, 8. पत्रं, पर्ण, छदः, दलः-लं, पलाशं, छद्नं; (of a book) पत्रं; (of a door) कपा(वा)टः-टं-टी, अररं-री; 'fallen I.' प्रपणं; 'faded I.' शिणपणं; 'to strip off the leaves' निष्पत्रीकृ 8 U. -less, a. निष्पत्र, अपण, निष्पप्री, निर्देल, पत्र-पणं-दल-हीनः -let, 8. पत्रकं, स्क्ष्म-लखु-पत्रं -y, पणादृत, पर्णमय (यी f.), बहुपणं, बहुपत्र-दल, सपत्र, सपणं, पर्णित.

League, १. संधि:, साहित्यं, संघात:, ऐक्यं, संयोग:, संघहनं, अन्योन्योपकारमित्राः 2 गृष्यूति हें -ए. ं. संघा 3 U, पक्षिय-यः भू 1 P, संहन्-संयुक्ष -pass., संमित् 6 P, संधि कु 8 U, संघह 1 A; 'l. ed with the enemy 'शत्रुपक्षे स्थित. -ed, यः कृतसंबि, संघित, संहत, संघातवत्, संयुक्त, कृतसंस्थं, संघर, मिलित; 'having 1.' संभूय, मिलिता. -er, १. स्थित् कः, संसार्यन कः, सहन्तंभूय-कारित कः

Leak, s. छिदं, रंप्नं, संधि:. 2 धारा, धव:, रंपंद:, द्रव:. =v. i. (अलक्षितं) सु 1 P; परि-सु, रा 4 A, क्षर् 1 P, गल् 1 P, स्पंह 1 A; आयु: परिधवति भिक्तवटादिवांभः (8h. ii. 109)' like water 1. ing from a broken jar' &c. -ing, s. धवः, क्षरण, निस्यंदः, रयः. =y, a. छिद्रपूर्ण, स्रवणशील, सच्छिद्ग, सर्ध्य.

Lean, a. कुझ, परि-, क्षाम-क्षीण, अवसन्त, तनु, श्रीणञारीर-मांस. कञांग (गी f_{i}); 'you are growing 1.-er and 1.-er day by day' अनुद्विषमं परिष्ठीयसेंऽगैः (S. 3); 'l. ness of body ' शरीरसादः. =ः स्नायुः, वस्नसा. =v. i. अव-लंब् 1 A, आ-सं-भ्रि 1 U; ' 1. ing on a mango stick ' अवलंदय च्तयष्टिं; महलेखया वसहस्तावलंगां (Ka 206) ' 1. ing on M. 's arm. ' 2 पक्षं आश्रि or अवलंब, प्रवण-a. भू 1 P. 3 आ-अव-नम् 1 P, नर्साभू, बहिलेंब, तिर:-तिर्यंक लंब. -ंv. ध उप-धा 3 U, निविश् ७, न्यस् 4 U; बामहस्तोपहितवद्ना (S. 4) 'l. ing her face on her left hand ': also ex. by (v. i.). =lng, a. आलंबिन, संश्रित, आनतः प्रवण, बहिलिय, प्रलंब, वक. 🥌 प्रवणता, सं-आ-अष:, आलंबर्ग. -ness, ह. कुजता, **काइपै. शीणता. भा**मता. अव-सादः. शोषः, अरीरओवर्ण -

Leap, v. i. हु 1 A, उत्-ह, वल्ग् 1 P; वृत् 4 P; 'l. down 'अवतृ 1 P, अवह; 'l. up 'उत्पत्, उत्ह; 'l. over 'लंब् 1 A, 10, अतिकम् 1 U, 4 P, अति-इ 2 P. = 8 हित रि. हृतं, हवः, विश्वतं, इंपः, हवः; 'quick (deer's) l.' हरिणहुतं; 'going by l. s' हुतगति, हवग. = ing, 8 हवनं, विल्यतं, हुतिः, 'l. over a period ' मंडकहृतिः.

Learn, v. t. शिक्ष्य 1 A, आध-इ 2 A, पठ 1 P, अधिगम् 1 P, अभ्यस् 4 U; अभ्यासेन विद्यां लभ् 1 A or प्राप् 5 P. -v. : जा 1 U, अवगम्, विद् 2 P, बुद 1 P, उपलभ्, शु 5 P, गृहीतार्थ-a. भू 1 P; See Know. -cd, a. विद्वस् (दुषी $f \cdot$), विपश्चित्, ज्ञाः निन्, बिद्या-बिशिष्ट-संपन्न-वत्, फूत-उपात्त-विद्य पंडित, बुध, प्रा(प्र)ज्ञ; ज्ञानवत्, ब्युत्पक्त, बहुश्रुत, सूरि, विद्यावृद्ध, साक्षर्.2 अधीतिन्, विचक्षण, विज्ञ, हुशल, निपुण, प्रवीण, चतुर; कोविद, ज्ञ, विद in comp. 3 (Of books &c.) पांडित्यस्य सूचक, ज्ञानस्य गमक: 'a l. man 'पंडित:, विपश्चित्, सूरि:, बुध:, &c.; 'I. in lawa' स्मृतिज्ञ, न्यायविद्--cdly, adv. पंडितवत्, प्रज्ञवत्, सञ्चानं, निपुणतया, सकौशलं. 🗝 , 👂 शिष्यः, छात्रः, अध्येत m., विद्यार्थिम् m. -ing, ह. विद्या, बिद्वस्ता, विद्वस्तं, ज्ञानं, पांडित्यं, व्युत्यासि fः, प्राज्ञता, विद्यासंपर् f. 2 (Act) अध्ययनं. शिक्षणं, अन्यासः, विद्यार्जनं, विद्याप्राप्ति f., ज्ञानागमः. 3 शास्त्रं, विद्याः, ' \mathbf{sacred} \mathbf{l} .' श्रुति f., निगमज्ञानं; 'he affects great !. ' पंडितंमन्यः, पंडितायते (D.).

Lease, १. पद्धः, पद्धोलिका. =v. t. आविहित-कालात् निक्षपितमूल्येन दा 3 U or विसुज् 6 P.

Leasing, s. See Falschood.

Leash. श. चर्मबंधः, चर्मरज्यु f. 2 त्रयं, त्रितयं. Least, a.अणु, अल्प, स्तोक, अत्यल्प, अल्पष्ठ, कानिष्ठ, स्तोकतम, अल्पतम, क्षोदिष्ठ; 'the l. sorrow' अणुरि कोकः; 'the l. particle' लवः, लेकः, अणुः कणः -adv. स्तोकं, अल्पष्ठं, किंचित्, कियत्; 'in the l.' मनागिप, अल्पमि, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकांशेनािप, स्तोकािप, लेकािपि, लेकािपि, क्षांतिचविष्ठः, 'at l.' ex. by अवर-a. in comp.; 'witnesses should be at l. three' अयवराः साक्षिणो ज्ञेयाः (Y. 11. 69); 'at l. 100 Rs.' ज्ञातावरा रूपकाः; oft. by तावत्, 'at l. once' सक्रदिप तावत्.

Leather, १. प्रिक्तुतं चर्म; 'l.-bag' चर्मभाक्षिका, चर्मभ्मेषिका; 'l.-bottle' कुतू र्., 'a small l.-bottle' कुतुपः, 'l.-dreeser' चर्मकृत, चर्मकारः; 'l.-seller' चर्मिकाप्यत्, -Leathern, a. चर्मकृत-निर्मित, चर्मम्य (यी र्र.), चर्म in comp.

Leave, 8. अनुज्ञा-ज्ञानं, अनुमिन f., अनुमोदनं. 2 आमंत्रणं, आपच्छनं: 'to take or ask 1. of 'आमंत्र 10 A, आपच्छ 6 A; See Adieu; 'to give l. ' अनु-ज्ञा 9 U, अनु-मन् 4 A, अनुमुद् 1 A = v. t. त्यस् 1 P, हा 3 P, उत्सुब्द 6 P, उज्झ 6 P, रह 1 P 10, परिद्व 1 P, वर्ज 10, निर्-, मुच् 6 P. 2 नि-र्मम् 1 P, अपगम्, अप-इ-या 2 P, अपस् 1P, अपक्रम् 1 U, 4 P, (all with abl.). 3 मृत्युपत्रेण दा 3 U; 'estate left (after death) ' रिक्धं 3 विरम् 1 P, निवृत् 1 A (with abl.); मुख्, त्यव्य, अपास 4 P; oft. ex. by ter 1 P, sme 2 A; 'l, it now' तिष्ठतु-आस्तां तद्धुना. 4 निश्चिष् 6 P, न्यस्, सम्-ऋ c. (अर्पयात): 1. everything to him ' सर्व तदधीन कर. 5 ज़िष् 7 P, or c., अव-परि°; उद्-वृत् c., ' nothing was left ' न किमप्यवाहीहं। ' to be left ' शिष् pass.; 'we being left behind ' अस्मास्वयही नेषु (S. 2). -v. i. निर्गम्, अप-या, विरम्, &c. -for, प्र-स्था 1 A (with acc.). -off, विरम्, निवृत्, त्यव्दः See above. 'the peacock left off dancing 'परित्यक्तनर्तनो मयूर: (S.4). ' when it left off raining 'झांते पानीयवर्ष' ((H. 3). -out, वृक्त्, परित्यक्तः -Lesvings, s. शेष:-षं, पंरि-अव[°]; शिष्टं, अव-परि[°], शेषभाग:-खंड:, उड़ते:, उच्छिष्टं. 2 मलं; 'l. of food ' होबासं भक्षित-भुक्त-शेष:-षं, भुक्तावशिष्टं, उ-किछहं, भुक्तान्झितं; ' one who eats l. ' होषभोजिन्, उ**न्छि**ष्टाशनः

Leaven, s. किण्वं, नज्ञहः, कारोत्तरः, मंडः डं.

Leacher, हे. लंपटः, कामासक्तः, कासुकः, बी-परः लंपटः, सुरताधिन् m. -ous, a. कासुक, कामासक्त, सुरताधिन, श्लीपर; See Lustful. -ously, adv. लंपटवत्, कासुक-यत्. -ousness, y, s. Lust, q. v.

Lection, 8. पाठः 2 पाठांतरं, पाठभेदः.

Lecture, इ. प्रपाठ:, व्याख्यानं, शासनं, आध्यापनं; 'it is easy to read le to others' सुखसुपदिश्यते परस्य (Ka. 156) (cf. परोपदेशे पांडित्यं) · 2 बाग्दंहः, निर्भत्सन-वाक्यं. = v· पद् c., अधि-इ c. (अध्यापय-ति), शास् 2 l', उपदिश् 6 l'. 2 निर्भत्से 10 A, निंद् 1 l', गर्तु 1, 10 A. = cr. s. पाठकः, अध्यापकः, शिक्षकः, उपदेशकः, प्र-वक्त m., वादिन् m., व्याख्यातृ m.

Ledge, s, कटक:-कं, कूटं 2 शिंला, शिलाफलकं, s फलक:-कं, आस्तरः s4 आलि-ली f7, आपिल-ली f7

Ledger, s. (बृहत्) गणनापुस्तकं.

Lee, १० निर्वातस्थानं देशः 2 वाताभिष्ठकी दिक्-ward, [adv. अनुवातं, वातानुलोमं. Leech, १० रक्तपा, जली कू)का, जलीकसः (f. pl.); जलसर्पिणी, रक्तपाथिनी, जलजंतुका. 2 भिषद्ध कः, वैद्यः, चिकित्सकः.

∡eck, 8. कंद:-दं.

Leer, 8. कटाक्षः, दृष्टिविक्षेपः, दृक्पातः, अर्ध-वीक्षणं, साचिविलोकितं, अर्पागद्दर्शनं. 2 कुस्मितं = v. t. कटाक्षेण ईक्ष् 1 A or दृश् 1 P, साचि-तिर्यक् विलोक् 1 A, 10. 2 कु-स्मि 1 A. = lng, a. अपागद्दिन्, साचि-ति-र्यक्-दृष्टि. 2 कुस्मेर

Lees, 8. मलं, किहं, उच्छिष्टं.

Left, a. नाम, सन्य, दक्षिणेतर, '!.-handed ' नामहस्त, सन्यसाचिन, 'to the l.' नामेन, नामतः

Leg, s. जंवा, मसता, पादः; 'swelling of the l. 'श्र्तीपदं; 'having a swelled l.' कुंभपादः-पदी; 'long-l. ed' दीर्घपाद-च्, दीर्घजंच. -Legging, s. जंबारक्षणं.:

Legacy, 8. उत्तरदानं, मृत्युलेखार्पितटानं.

Legal, a. धर्म्य, न्याय्य, स्मार्त (ती f.), ध्य-वहाराद्यस्प, न्यायाद्यसारिन, शास्त्रविदित, शास्त्रोक्त, स्मृत्युक्त, धर्म-न्याय-अनिषिद्ध; See Lawful. 2 स्मृति, धर्म, ध्यवहार, in comp.; '1. proceeding ' ध्यवहारः; 'wrong 1. opinion ' अध्यवस्था; 'written 1. opinion' पहोलिका. =ity, s. न्याय्यता, धर्म्यता, धर्म-शास-अनुसारः; 2 कर्ममार्गसेषा, कर्मनिष्ठा. =ize, v. t. ध्यव-स्था c. (स्थापपति), शास्त्रसंमत-a. कु 8 U, स्नुष्ठ with (a.). =iy, adv. धर्मण, न्यायेन, धर्मतः, न्यायतः; यधाध्यी, यथान्यान, धर्मादुसारेज. Legate, s. बूत:, प्रणिधि:. -Legation, s. बूत-धम:-क्रिया, दौत्यं.

Legatee, ४. मृतारकथभागिन m., उत्तराधि-कारिन m.-Legator, ४. उत्तरदः नकारिन m. Legend, ४. कथा, उपाख्यानं, आख्यायिका, पुरावृत्त-पुराण-कथा, पुरावृत्तं, लोक-जन-कथा, इतिहास:,पुराणं. -कप्र, ८. पौराजिक (की. ..),पुराणोक्त, पुराणकाथित. -४. ऐति-हासिकः, पुराणकथकः

Leger-de-main, 8. हस्तलायवं-वापल्वं

माया, कुहका-कं, इंद्रजालं

Legible, a. व्यक्ताक्षर, सुवाच्य, निर्वाच्य, सुव्यक्त सुस्पष्ट, स्पष्टाक्षर. -Legibly, adv. सुस्पष्टं,व्यक्ताक्षरे:, सुव्यक्त

Legion, s. चमू:, सेना, बाहिनी; See Force.
2 सन्य-इलं-गुल्म:-ब्यूह:-समूह:. 3 चर्का, नि-बह:; 'their name is a l' अतिसंख्वा:-

संख्यातीताः-ते.

Legislate, ए.ं. व्यवस्थां विधा 3 U or \$8 U: विधीन रख 10 or प्रक्रुप् ट. or स्था ट. (स्थापयति), व्यवस्था ट. =ion, ३. विधि-प्रकल्पनं, व्यवस्थाः निवस्ति। विधि-नियम-विधापकं, विधि-नियम-विधापकं, विधि-नियम-विधापकं, विधि-नियम-विधापकं, शासितृ गः, शासितृ गः, शासितृ गः, शासितृ गः, शासितृ गः, व्यवस्थाकारः.=धाटः, ३. व्यवस्था-विधि-विधापिनी सभाः

Legitimate, a. न्याच्य, धर्म्य, उचित, यथान्याय, थधान्याय; Nee Lawful, Legal. 2 सत्य, यथान्याय; Nee Lawful, Legal. 2 सत्य, यथार्थ 3 धर्मज, औरस (सी र्र.), औरस्य, उरस्य, धर्मपत्नीज, स्वजात, सुजन्मनः, 'a l. wife 'धर्मपत्नीः, 'a l. 801 'उरस्यः, औरसः-स्यः = v. t. औरसीक् 8 U. ब्राप्, वर्वेषः यधान्यायं, धर्मण, न्यायतः, धर्माञ्चसारेण, यधार्थी, उक्तं, यथीचितं, यधार्थी, -Legitimacy, 8. न्याच्यता, धर्म्यता, यधार्थता, सुक्तता, औचित्यं. 2 आरसत्यं, सुजन्मन् n., धर्मजत्वं, औरसजन्मनं n.

Legume, Legumen, 8. शमी, शिंबा, सुदूः,

शिंबिका, 2 शमीधान्यं

Leisure, s. अवसरः, अवसाः, विश्रासः, कणः, कार्य-निष्ट्रसि f. -विष्कृदः, विश्राति f., ' being at l. ' लब्धा-वकाः, प्राप्तावकाः, प्राप्तावसर, निष्पापार, लब्धकां, प्राप्तावसर, निष्पापार, लब्धकांण, कार्यरहितः -ly, a. iuर, ia, अशीध्र, अत्वरित, साववाःः -adv. 'at leisure,' ia, i

Lemon, s. जंबी(बि)रः, जभः, जंभीरः, जंभरः, जंभरः-लः, दंतशठः, फलपूरः, बीजपूरः; रुचकः, मातुलुंगकः; (fruit) जंबीरं, जंभफलं &c.

Lemonade, ३. जंभीररसः. Lemures, ३. See Devil.

Lend, v. t. (आविहितकालान्) दा 3 U, 1 P, सम्बद्धाः C. अर्पयति) निश्चिष् 6:P, न्यस् 4 U; 'l. money ' झुर्ण दा 'l. money at interest' कुसीदं कु 8 U; '1. one's hand to' उपकु, अनुग्रह 9 P; See Help; '1. one's ear to' शु 5 P, सावधानो भूत्वा आकर्ण 10. =er, s. उत्तमर्ण:, ऋणदायिन m., ऋणदा: =ing, s. ऋणदानं, ऋणसमर्पणं.

Length,-en, See under Long.

Lenient, a. सौम्य, मुदु, अतीक्ष्ण, कोमल, अतीब्र,अपरुष; क्षमावत, क्षमिन, सद्य, क्रुपालु, द्याई. 2 सांत्वकारिन, साम in comp.; 'a l. measure ' सामोपायः, सामेपायारः, साममायोगः. -!y, adv. अनुग्रं, अतीक्ष्णं, सौम्यं,सद्यं, अपरुषं, क्षमापूर्वः -Lenlty, -Leniency, s. सौम्यता, मुदुता, अतीक्ष्णता, अतीव्रता, कोमलता, क्षमा, क्षमाऽगीलता, द्या, द्याईभावः, क्षपा; सामन् म., सामबुद्धिः -Lenitive, a. शमक, शांतिद्, शांतिकर (री. f.). 2 सिम्ध, चिक्कण. -अ. प्र-उप-शमनं, केशापहं, शूल्क्षं-

Lens, s. काचः; 'convex l.' मध्योकतकाचः; 'concave l.' मध्यनिम्नकाचः; 'a double convex l.' यदः; 'a crystal l.' सूर्यकांतः, अकोत्रमन गः, तीसोपलः

Lenticular, a. मसरोपम.

Lentiform, a. यवाकृति, यवस्त्प.

Lentigo, ८. जदु(डुं)लः, कालकः पिष्टः

—Lentiginous, ८. जदुलिन, कालकसकः
Lentil, ८. मसु(स्र.)रः-राः

Lentous, a. सांद्र, इयान, घन. -Lentor, s. सांद्रता, इयानता

Leo, s. सिंहः, सिंहराजिः. -Leonine, a. सेंह (ही f.), सिंहजील-धर्मन

Leopard, ह. चित्रकः, चित्रव्याघः

Leper, s. कुष्ठिन m., श्वाित्रेन m., कुष्टरागिन m., कुष्टपीडित:. -Leprosy, s. कुष्ठं, श्वित्रं, कोठः, मंडलकं, कुष्टरागः, त्वग्रोगः, दुश्चर्मन् n, 'black l.' महारोगः, महाव्याधिः, रक्त-कुष्ठं; 'wasting l.' गलन्कुष्टं. -Leprous, a. कुष्ठिन, श्वित्रिन, कुष्टपीडित.

Lesiou, 8. अपकार:, पीडा, क्षति 🥂

Less, e. न्यून, ऊन, अल्पतर, अल्पीयस, धुद्रतर, स्तोकतर, सुक्ष्मतर. —adv. न्यून, अल्पं, &c.; 'no l. than' ex. by अवर-a.; ज्यवरा: सािक्षणः; 'much l.' किसुत, किं पुनः, किसु; 'a little l. than 10,000 years' किंचिदूनं ज्ञारदामग्रुतं (R. x. 1);); (as a suffix) ex. by अ, निद्र, विजीत, वितित, विजीत, वितित, in comp.—en, e. t. न्यूनीकु 8 U, ऊन् 10, ज्हसू ए., अप-चि 5 U, लबूकु, लघ्यति (D.), क्षि 1,5 P or c.—e. i. ज्हस् 1 P, न्यूनीकू 1 P, अल्पीमू, क्षि-अपचि-pass.—er, a. धुद्रतर, &c.

Lessec, 8. पद्वालिकाधारिन m.

Lesson, ह पाठः, अध्यायः 2 शासनं, उपदेशः, बोधः-धनं, शिक्षा. 3 बाग्दंडः, भत्सनं, take

1. from' उपदेशं ग्रह् 9 U. -ए. t. उपदिश् 6P, शास 2 P.

Lest, conj. नोचत, अन्यथा; 'love not sleep l. thou come to want ' तंद्रासको मा भव नोचत अर्कचनो भविष्यसि; sometimes ex. by न इति or कताचित with pot. or मा with simple future or imperative; मा कस्यापि तपस्विनो इस्ते पतिष्यति(S. 2) 'l. she fall into the hands &c.' मास्या विकारो वर्धतां (M. 4); 'l. he should kill us' मा नो हिंसीदित; 'beware l. you be enticed by women' नथा प्रयतेथा यथा न मलोम्यसे वनितासि: (Ka. 109.)

Let, v. t. अनु-ज्ञा 9 U, अनुमन् 4 A, अनु-मुद् 1 A, सह 1 A; oft. ex. by the imperative of agrist forms without अ: 'l. it not so happen' एवं मा भूत. 2 भाटकेन दा 3 $^{
m U}$; मूल्येन दा $^{
m or}$ विस्रज्ञ $^{
m 6}$ $^{
m P}$. 3 रुध् 7 U, निवार 10: स्तंभ् 9 P. 4 (Blood) खु c., मोक्ष 10; See Bleed; 'l. alone' ज उपद 1 P. न बाध 1 A, oft. by आस 2 A, स्था 1 P:'now l. it alone' आस्तां तत्त्रथैव: 'l.go,' 'l. loose' 現電 6 P or c., 前載. शिथिलीक 8 U; शिथिलयति (D.), संस् c.. विस्ट्र, अ(अं) थ-५३थ 1 P, 10; ' l. ing bis band go' सक्त-स्रस्त-शिथिलित-हस्तः 'l slip' सुच्यू, विक्षिप 6 P, सुधा पा c. (यापयित). =down, अवतृ ट., अवरह c. (रोपयति), अव-नि-पत् c., अवसुच्, अव-सूज, अध:नि-धा 3 U or स्था c (स्थापपति). -in, प्रविद्यू एः अभ्यंतरीकृः -off, निर्-चि-सुचः पास्, क्षिप्, ईर् ः विस्तवः, मोशः 1 off with a fine' वंदवानेन विस्ता.-out. सुच, मोक्ष. 2 भंबर 7 1, भिन्न 7 P, प्रकाश c. (as secrets). 3 पण्येम हा.

Lethal, a. See Deadly under Die Lethargy, s. जाड्यं, मंद्रता, निदालुता, आल्ड्स, तंद्रा, तंद्रि-द्रों, जड्डाद्धित्वं, निदालुता, आल्ड्स, तंद्रा, तंद्रि-द्रों, जड्डाद्धित्वं, निदाल-सता, कार्यज्ञेषः, आतेमांद्यं, 2 घोर-गाड-गिद्धा, निर्मरिनद्रा, =ic, a. निदालु, निदालि, निदालील, जड, मंद, जड्डाद्धि, समिति; कार्यजड, कार्यविद्युख (की र्र.); आलस्पशीलः =ically, adv. जड्डत्, मंद्रवत्—icalness, See (s.)

Lethe, 8. विस्सृति र्., विस्मरणं, स्मृतिनाकः लोपः. 2 वैतरणी

Letter, s. अक्षरं, वर्णः; 'printing l.' सुद्राक्षरं.
2 लेखः, पत्रं, लेखपं, संदेशपत्रं; 'by !.' पत्र
द्वारेणः; 'l. from an inferior to a superior
विज्ञाति-विज्ञापना-पत्रं; 'l.-carrier' पत्र
वाहः, लेखहारः 3 शब्दार्थः, अक्षरार्थः, वा
व्यार्थः, वच्चनं; 'obey orders to the l.
यथावचनं आज्ञामनुरुप् 4 A. 4 (Letters)
विद्या, ज्ञानं; 'a man of l. s' कृतविद्यः,
विद्वान्, See Learned; 'l. by l.' अक्षरकः:

17

'a dead l.' द्वतार्थ चचनं -0. t. असरै: अंक् 10 or सुद्ध 10. -ed, a. असरांकित, असरसुद्धित-चिद्धित. 2 कृतविद्य, उपासैविद्य; See Learned.

Lettuce, s. हरितकं, शिग्रः.

Levant, a. पूर्वदेशज, प्राप्भव, पौरस्त्य, पूर्व-

विक्रस्थ. 🗝 पूर्वदेशः, माग्देशः.

Levee, ३. राजदर्शनं, राजदर्शनमेला, दर्शकमेला. Level, a. सम, समस्थ, सपाट, समरेख, समसू मिरियत; ' lie l. with the ground भूमिसात्क pass. 2 क्षितिजसमस्त्र: * a 1. ground' समभूमि f., साम m. n., प्रस्थः, समस्थलं-ली. 🗝. समं, समभूमि:- स्थलं, सम-तल-पूर्व-देशः, प्रस्थः, प्रदेशसमता, पादः 2 समता, तल्यता, साम्यं, तुल्य or सम-भाष: or हाति f.; 'reduced to the l. of the poor. ढरिवसमतां नीत-गमित; 'on a l. with' सम, तुरुष, समानः 'along'the l.' अनुपर्ध. 3 लक्ष्यसञ्च-देशः. 4 नियमः, सूत्रं. 🗝 🗜 समीकु 8 U; समस्थलीक. 2 लक्ष्यीक, उद्दिश् 6 P. सं-धा 3 U, बेइ c, सुच 6 P, क्षिप 6 P. -ler, समकारिन् ル , विशेषनाशकः, भेव-भाव-स्रोपक: -ness, s. समता, साम्यं, समभूमि-भाष:

Leveret, s. ज्ञालनदंडः; तुलापंत्रं. Leveret, s. ज्ञाज्ञाज्ञः-ज्ञाणकः-

Leviathan, र तिमिः, तिमिगलुः

Levigate, v. t. चूर्ण् 10, शुद् 7.U, पिष् 7 P. 2 श्रुक्शिक 8 U, पारिक

Levitate, v. t. 공학등 8 U.

Levitical, a. याजकीय, पुरोहितसंविधन्.

Levity, क लघुता, लाघर, लघिमन क, गौरव-दीनता. 2 खापल्यं, खांचल्यं, तरलता, लो-लता, खापलं, लील्यं.

Levy, v. t. (Forces) समा-ह 1 P, श्रद्धाकं ग्रह c., युद्धे व्या-पृ c. or ग्रहत c. 2 (A tax) ग्रह 9 U, आदा 3 A, दा c. (दापपंति); पी. ed taxes from them' स ताम्यो चित्रम ग्रहीत् (R. i. 18). = इ. सैन्यसमाहारः. 2 हापनं, ग्रहणं 3 सैन्यसमृहः-

Lewd, a. कासुक, कामवश, सुरतार्थिच, लेपट, भोगासक्त, कामासक्त; See Lustiul. 2 दुष्ट, दुराचार, दुईस, दुरात्मच,पापात्मच. ly, adv. कासुकवत्, लांपटयेन. -ness, s. लांपटच, भोगासिक र्रातार्थिता, व्यवायेच्छा 2 दुष्टता,

इराचारता, बोरात्म्यं.

Lexicon, ३. कोशः-यः, अभिधानं, शब्दसंग्रहः-कोशः, निषदुः. -Lexicographer, ३. को-शकारः. -Lexicography, ३. कोशरचना.

Liable, a. योग्य, अधीन, आई, वजा in comp., gen. ex. by आई 1 P, पार्च, आलु or जील in comp., or by pot. pass. part.; 'l. to punishment' इंडमीय, दंडयोग्य, इंडाई; 'l. to be blamed ' निंदापाचं; 'l.to fall' प् तयालु, पतनशीलः, 'man is l. to err' मछुण्याः स्खलनशीलाः-यमादाधीनाः, See
Apt, also. 2 अनुयोगाधीन, प्रष्टच्य, आह्वानाधीन, अभियोज्यः -ness,-Liability, s.
अधीनता, शीलता, पात्रता, आहुता in
comp.; आह्वानाधीनता, अनुयोगाधीनता. 2
(Liabilities) ऋणं, उद्धारः, पर्युदंचनं.

Lialson, s. संबंध:, प्रेमबंध:.

Liar, s. See under Lie.

Libation, ४. उदक-दानं-तपर्ण-पातनं-निषेकः, (देवतःधे) पेयनिषंकः. 2 तर्पणोदकं, निषिक्त-द्रव्यं-रसः, अभिधारः, 'to make l. a to' उदकादिशनेन तृप् ः, उदकं एत् ः or नि-षिच् 6 P.

Linel, s. परि(री) वादलेखः, अपवाद-निंदाआक्षारण-लेखः-पत्रं, पिद्युनलेखः - v. t. परिबद् 1 U, अप-भाष् 1 A, अभि-शंस् 1 P,
निंदापत्रेण कलंकपति (D.) or आक्षर् 10;
'not only he who actually I.s
great persons, but he also who
countenances such l. is guilty ' न केबलं यो महत्तपभाषते शृणोति नस्माद्षि पः
स पापभाक् (K. v. 83). - ler, s. अपवादकः, आभेशंतकः, परिवादरतः, अभ्यद् पकः, पिद्युनः - lous, a. परिवादर्गर्भ, केलंकारवह, अपवाद्क, पिद्युन, कर्लक-दुष्कीर्तिकर (री f).

Liberal, ८. उदार, वदान्य, दानशील, अकुपण, बहुमद, स्थूज उक्ष्य, त्यागित, त्यागशील, सुक्तहस्त, उदारहस्त, व्यय-पर-शील. 2 (L-minded) उदार-धी-चेतम्-चरित, महास्मन, महाज्रभाव, महेच्छ, महाशय. 3 कुलीन, महाकुल, अभिजात. 4 विपुल, बहुल, प्रचुर, परिपूर्ण, अतिरिक्त; 1. education ' सार्वविषयेकं ज्ञानं- =ity, ६. औदार्थ, वदान्यता, त्यायः, दानशीलता, अकार्पण्यं, बहुमदस्व, दानृत्वं, अतिदानं- 2 माहारम्यं, उदारचित्तस्वं, चित्तीदार्यं. -ly, adv. उदारत्या, अकार्पण्येन, मुक्तइस्तेन. अति-च्ययेन-त्यागेन; याहुल्येन, वतुः.

Liberate, v. t. मुच् 6 P or c., मोक्ष् 10, विश्वनर्°; विष्ठज्ञ 6 P, निस्तृ c., उद्-भु-स् 1 P, ज्रे 1 A. -lon, s. वि-,सक्ति f., मोचन, मोक्षः-कर्ण, उद्धारः, ज्ञाणं, निस्तारः -or, s. वि-,मोचकः, मोक्षकः, उद्धर्तृ कः., तारकः,

निस्तारकः, रक्षित्र *m* .

Libertine, a. खंडितवृत्त, व्यसनिन्, कामविषयसक्त, विषयित्, भोग-काम-आसक्त,
दुईत, निर्-अ-मर्याद, अष्टचरित्र, ग्रुक्तमर्याद,
दुराचार, व्यभिचारित्र, कामवृत्तः = 8. लंपटः,
कामुकः, कामासक्तः, विटः, बी-लंपटः-परः-सेवित्र ...=1810., 8.व्यसनं, व्यभिचारः, लांपटचं,
विवयसक्ति f., भोग-काम-आसाक्तः, दुदेवता, अमर्यादा, बीव्यसनं-व्यासंगः.

Liberty, 8. स्वाधीनता, स्ववशता, स्वतंत्रता, स्वातंत्रयं, अनायत्तता, अपारतंत्रयं, अयंत्रणं, हास्याभावः, अदास्यं, स्वाच्छंद्यं, स्वेच्छाचा-रता. 2 स्वेच्छा, स्वकामः, स्वरुचि $f\cdot$, पद्च्छा 3 अनुज्ञा, अनुमति $f \cdot 4$ सुक्ति $f \cdot \gamma$ मोक्ष:-क्षणं, मोचनं 5 विरद्दः, अभावः, शून्यताः 6 अधिकारः, क्षत्रता, शक्ति f. 7 कर्मावज्ञता, देवानधीनता, अदैवपरता. 8 अमर्यादा, मर्यादातिकमः, अविनयः, विनया-तिक्रमः, त्रिनयोह्नं पनं: 'don't 'take 1. with your teachers 'गुरुषु अविनयं मा and: 'your ladyship is at 1. to do what befits the occasion ' यदत्रावसर-पाप्तं तत्र प्रभवति भवर्ता (Ka.158); बंधे मोक्षेच अधूना सा ते प्रभवति (Ka. 354) 'she is at 1. to detain or set you free'; 'to set at l. 'मुच् 6 P or c. मोक्ष 10; See Liberate; 'at l. ' अयंत्रित, निरव-बह: See Free.

Libidinous, a. See Lustful.

Libra, s. तुला, तुलाराशि:. -Librate, v. t. तुल 10. -lon, ह. तोलनं.

Library, 8. पुस्तकसंग्रह:-समूहः, ग्रंथससुद्दाय:--संग्रहः 2 पुस्तकालयः, ग्रंथालयः, ग्रंथजाला, पुस्तकज्ञाला-अगारं -Librarian, 8. ग्रंथ-शालाध्यक्षः, पुस्तकालयाधिकृतः, ग्रंथाध्यक्षः

License, s. अनुज्ञा, अनुमति f., आज्ञाः 'written!.' अनुज्ञापत्रं-लेखः. 2 अनि-यंत्रणं, मर्यादातिक्रमः, व्यातिक्रमः, उत्क्रमः, निर्यत्रणं: ' poets have l. (in every way)' निरंक्त जा: कवय:. -v. 1. अनु-जा 9 U. आज्ञापत्रं-अनुमातिलेखं-दा 3 U. अनुमन् 4 A. -Licentiate, 8. लब्धानुज्ञः, आधि-

कारयुक्तः, दत्ताधिक।रः

Licentious, a. अनियंत्रग, निर्मर्याद, स्वेष्णा-चारिन, कामबृत्त, स्वेरिन, उच्छंखल, अबद्ध, अनर्गल 2 कामासक्त, उद्यामचरित, अति-क्रांतमर्याद, दुराचार, अशिष्टाचार, धर्मभ्रष्ट, ष्यसनिन्, व्यसनासक्त, त्रिषयासक्त, कासुक, दुईस, लंपट; सन्यसानिन; See Libertine, Lustful. -ly, adv. उच्छंखलं, निर्धेत्रणं, निर्मे योदं; का भुक्तवत्, लंपटवत् -ness, ४. ष्याभिचारः, अत्याचारः, दुराचारेः, दुर्वृत्तता, न्यसनिता, भ्रष्टचारित्र-त्र्यं, लांपटचं, श्रीसंग-परता, मर्यादातिकमः, :ब्यातिकमः, उत्क्रमः, निर्धेत्रणा.

Lichen, 8. सुकरी, सुकरोक्रांता, शिलावल्का. Lick, v. t. लिहु 2 U, आ-अर्ब-सं-परि°; ' l. up ' अस् 1 A, ग 6 P. 2त इ 10, प-इ 1 P; 'I, the dust ('before one)' भूमी निपत् 1 P or ज़ी 2 A. -ing, s. लेह:-इनं. 2 आघातः, प्रहारः, ताष्ठनं, दंढावातः, वेत्रप्रहारः--Lickerish, a. सुरस, स्वादु, भिष्ट. 2 लेहोत्सक, भोगोत्सक.

Licorice, 8. यष्टिमधु n., यष्टि(ही)मधुकं. मधुयष्टिका, मधुकं, क्रीतकं

Lid, इ. पिधान, आच्छादनं, आवरणं, पहलं. पुटः-टं-टी, छदः-दनं, शरावः,सुदुः, वर्धमानकः. उदंचनं: 'əye-l. नेत्रच्छद्रः, अक्षिपुटः.

Lie, 8. असत्यं, अपूर्त, वितर्थ, अतर्थ, अलीक: सवा वर अनुत-वाक्यं वर बचनं, सवोक्ति f , सुषोद्धं, भिथ्या-वादः-भाषणं-वचनं-उक्तिः. मृषा-असत्य-वादः, असत्यभाषणं. 🗝. i. ज्ञी 2 A, आध-जी (with acc.), आस 2 A, निपत् 1 P, संविद्यू 6 P, 2 वस् 1 P, स्था 1 P, эн тем 1 A; gen. by भू, ब्रुत् 1 A, अस 2 P, चिद्र 4 A; 'Lankal a to the south of India ' लंका भारतवर्षस्य दक्षिण-तोऽवस्थिता or वर्तते 3 Consist in, q. v. 'l. hard upon ' एडिइ 10, बाधू 1 A, आ-यस् c. -down, ज्ञी, संविज्ञा, स्वप् 2 P, निपत् नेn, प्रसवावस्थायां वृत्, 'lying-in-chainber 'आर्टं, स्तिकागृहं, 'l in the wait 'निभृते स्था, नि-ली 4 A; 'l. in the way 'इध् 7 U, अंतर्-इ 2 P, अंतरायो भू. -00, आ-अव-समा-लंब 1 Å, आश्रि 1 U; See Depend, 2 ' Be incumbent ' q. v. -with, संगम् 1 A,अनुगम्, मैथुनं कु 8 U.2 अधीन-व भू शम् 'the fault I s with you entirely सर्वधा तवैवायं द्वापः, त्वभेवात्र सर्वात्मना दोषभाकः 'the fault l. with my friend' सद्धीगामी (अयं) होष: (8.4 \.

Lie, ए. ६. अनुतं-मिध्या-असत्यं-वद् 1 P or बच्च 2 P or write 1 A, &c. (Speak, q.v.); thou liest in the throat ' नितांतमवृतं बढासिः -Liar, ह. मिथ्या-मृषा-अनुत-असत्य-वादिन or भाषिन्, असत्यवाच्, अलीक-वाच्, अवृतिन, all m. असत्यशीलः, मिथ्याबाद-जील: -Lying, असत्य-अनुत-मिथ्या-भाष-णं, मुषा-भिथ्या बादः, भिथ्यावादित्वं, अस-स्पता: See (8.). -a. मुवावादिन, अनत-

बाच्, असत्य: See above.

Lief, adv. कामं, प्र-नि-कामं, कामत:, इच्छा-

पूर्व, संतोषेण, प्रीत्याः

Llege, s. प्रभु., स्वामिन m., ईश्वरः, पतिः महाराजः, देवः (in addressing). -a. भक्त, सेवा-भक्ति-चद्ध, प्रभु-स्वाभि-भक्त, स्वाम्यनुरक्त, प्रभुवश: 'l. man ' भक्तः, पशु-साचिन:m. 2 आजापक:; better ex. by (s.).

Lien, 8. आविहितकाल -a. स्वाम्यं 📭 अधि-

कारः ०० स्वरवं

Lientery, ६. अतिसारः, आमातिमारः

Lieu, s. स्थानं, भूमि f.; 'in l. of' स्थाने. विनिमवेन: See instead (of). -Lieutenant, 8. पतिनिधिः, मतिपुरुषः; (lit.) सेनापतिपतिनिधिः; 'l. governor प्रतिशासकः: 'lord! 'राजप्रतिनिधिः,

Life, ८ जीवनं, जीवितं, प्राणकारणं, ्आ**ह-**धारणं. 2 जीवः, सरवं, जीवितं, चैतरणं, चेतना, प्राणवायुः, प्राणात्मन् m., जीवात्माः 'endowed with l. ' जीविन, पाणिन. सजीव, सचेतन: 'love of l. 'जीविततृष्णा, जिजीविषा: 'impatience of 1. ं जीवित-हेष:-बास::'deprived of !.'हतप्राण-जीवित. नष्टमाणः 'support of l.' प्राणयात्रा-धारणं-रक्षणं: 'reckless of l. ' जीवितव्ययिन, जीवितनिरपेक्ष: 'means of 1.' जीवनोपाय: 3 (Life-time) आयुस् ग., जीवितं, जी-वनं, जीवितकालः, आयुर्मर्यादा, आयुःपरि-माण: 'possessed of long 1.दीघीयुस्. आयुष्मत्, चिरायुत् ; 'for ! ' ' during !. 'all one's l. यावज्जीवं, आमरणात: ' in all one's l.' आजन्म, जन्मतः प्रभृति or आरम्य: ' my lamp of l. is nearly out ' निर्वाणम्यिष्ठो मे जीवितप्रदीपः or अवसित-शायों में जीवितावाधिः 4 (fig.) जीवितं, पाणाः, (त्वं जीवितं मे U. 3). 5 संसारः, भ**व:. संस्रति** f., लोकयात्रा, भूलोकवासः. इहबासः 6 वृत्ति र्., आचारः, व्यवहारः, रीतिर्/., चेष्टितं, प्रवृत्तिः, वृत्तं, आचरणं; 'leading a virtuous l.' साधुवृत्त, सदाचार, पुण्यमार्ग. 7 चरितं, चरित्रं, जीवनवृत्तांतः, चरित्ररचना-कथनं 8 अवस्था, दृशा, स्थिति f-, वृत्तिः, भावः, गति f. $oldsymbol{9}$ उत्साहः, वीर्ये. तेजस् गः, सत्वं, रसः; 'bring or restore to 1. ' उज्जीव् c., सोच्छास-4. कु 8 U, असून पाप C., (परीक्षितं दूर्लभानसून्प्रापित-बान Ka, 175); 'come to l.' उज्जीव 1 P; 'active l.' प्रवृत्ति:, प्रवृत्ति-संसार-मार्गः, लोकच्यवहारः; 'retired l. 'निवृत्तिः, नि-ब्रिसार्गः: 'he entered on a military l.' योधवृत्तिमाश्रयतः 'engaging in public ! 'लोकव्यवहारप्रवृत्तिः; 'in this ! ' इह, इंडलोके: 'the vicissitudes of l.' संसार-चर्क-परिवर्तनं, दशांतराणि; 'l-blood ' त्राणः. तरवं, सारभूतं द्रव्यं; 'l- -giving ' प्राणः, तस्वं, सारभूतं द्रव्यं; प्राणव, जीव-द दायिनः वीर्यदः, उत्साहकर (ति.); '1. guard 'राजपरिचरः, शरीर-रक्षकः; '1. -time 'जीवितावधिः, जीवित-कालः; 'during one's l.-time ' याव-ज्जीवं. -less, a. गतजीवित, गतासु, परासु, ब्यसु, गत-नष्ट-प्राण, हतजीवित, प्राण or जीव-रहित Or हीन, अचेष्ट · 2 अजीव, निर्जीव, वि-अ-चेतन, चैतन्य-हीन-रहित, निश्चेतन, 3 नि:सरव. निरुत्साह, निस्तेजस्, सरव-रस-हीन्.

Lift, v. t. उसम् c. (नमयति), उद्गम् c. (गमयति), उच्छि 1 U, उद्यम् 1 A, उत्था c. (उत्थापयति), उत्थिष् 6 P, उद्भ 1 P, उत्था 1P, उत्स् 1 P, उत्था 10; oft. by उत् in comp.; with the neck 1.-ed up' उत्कं थरः, उद्घाहुः, रुद्धावः, उन्ध्यः, &c. 2 (In rank) उत्कृष्टपदे नियुद्ध 7 A, 10, आनं संबुद्ध ८., प्रतिण्यं-व्यतिशं-व्

हर्द्धि-लभ् ८. (लंभयित); 'l. with pride' हृप् ८., गर्वेण उद्धन् २ P, द्वेण आ-ध्मा 1 P; to l. up the voice' तारस्वरेण-उद्धाः-आ-कुशू 1 P. :=४ उन्नमनं, उच्छयः, उत्कर्षः, उत्थापनं 2 प्रतिपत्ति ∫्र पद्दृद्धि ∫्र उन्नति ∫्र उपकारः, साहाय्यं.

Ligament, ८. बंधः, बंधनं, पाज्ञः, निगडः, शृंखला-लं-लः. 2 संधिवंधः, ग्रंथि-आस्थ-बंधनं. Ligature, Ligation, ८. बंधनं, वेष्टनं, परि-

आ-वेष्टनं, रज्जु ∫.

Light, a. लघु (in all senses); अग्रह, अल्प-भार, अल्पवमाण, त्रञ्जभार, लघुप्रमाण: सुवाह्य, सुखवाह्य, सुसह्य, अदुवेह, अदु:सह. 2 सुख, सुकर, अकष्ट, सुमाध्य, सुगम, निरा-यास, अधिषम, अऋिन. 3 चपल, लघु, लघुशरीर-गति 4 सोल्लास, प्रफुल, निश्चित. 5 चपल, चंचल, लोल, तरल, अस्थिर, अनव-स्थित, लघु चित्त-स्वभाव-चेतस्, गांभीयहीन, निर्गीरव. 6 तुच्छ, क्षुद्र, अत्यल्प, तृणपाय, हृदवर्ध, अल्पार्थ, अल्प-लघु-पभाव, ' l. armed हृदवायुध, लघुशस्त्रभृत्, '1.fingcred' लघुहस्त, चपलपाणि: 'l.-footed' लघु-शीघ-गति, इतगति: 'l.-headed 'लघु. चित्त-चेतस्, चपेल लोल-मति; भ्रांत ^{or} विश्विस-बुद्धि ण चित्त ; बुद्धिभ्रमात् प्रहापिनः '1.headedness' चित्त or बुद्धि-भ्रम: or विष्ठव:: · I-hearted ' लघु चित्त-चेतस्, धुदमनस्; हृष्ट-प्रसन्न- हृद्य, उहासिन, प्रफुहिनिन, आनंदित, सोहास; '1.-minded' हुचु-चे-तस् चित्त, क्षुद्र ०१ कृपण-बुद्धि ०१ मतिः, 'ी. spirited' हष्टहृदय-चित्त, &c. 7 पांड, श्वेत: oft. ex. by आ, ईषत्: 'l. red ' श्वेतारण, ईषद्रक्तः '1. blue' श्वतनीट, आनीठः '1food' सुपचं-तुपाकं-अनं; 'to make l. of' लघुक्त $8~\mathrm{U}$, लघु मन् $4~\mathrm{A}$, न गण् 10, नृणात्र मन. -ए. i. आन्यत . l'; (अकस्मात्) आसद c., प्राप 5 P, आ-उपा-गम् 1 P. 2 अवतः 1 P, अब-रुहु 1 P, अब-नि-पत्; अध्यास् 2 A, अधि-जी 2 A (with acc.), निषद 1 P, ਜ਼ਿ-ਲੀ 4 A. =en, v. ℓ∴ ਲਬੂकੂ, ਲਬ~ यति (D.); इाम् ८. (शमयति), प्र-उप°. =er, a. लघुतर, लघीयस् =× तरालुः, वहित्रे, उड्पं. -ly, adv. लघु लाघवेन, अल्पपमाणेन. 2 सुखेन, अकटेन, अनायामेन. 3 निष्कारणं, हेतुं विना. 4 लघुगत्या, चपलं, सत्वरं. 5 लयुचेतता, चंचलवत्, आस्थरतया; 'to think l. ' ਲਬੂ ਸਜ਼ 4 A =ness, 8. (lit.) लघुता-त्वं, लाघवं, अल्वभारत्वं, भाराभाव.. 2 सुखं, सीकर्य, अनायासः, सुमाध्यता, अ-कष्टत्वं. 3 सुवाह्यता, सुमह्यताः 4 लाघवं, चापरुयं, इतग तत्वं, शरीरल युता. 5 चापरुयं, चांचरूय, अस्यिरता, लीलता, चपलता, अगोरच, सिममन, लावं, चुता. 6 लुखुता, तुच्छता, शुद्रजा. -some, त. इष्ट, सोह्यास, प्रकृत, बीत चित, सानंद.

Light, ८. प्रकाशः, आलोकः, भा, प्रभा, आभा, द्युति f-, कांति f-, दीप्ति f-, तेजस् n-, ज्योति-स् n., रुचि f., भास् f., त्विष् fः, वर्चस् n. 2 प्र-,दीप:, दीपिकां, 'l. house' दीपगृहं. 3 ज्ञानं, बाधः, अवगमः, प्रकाशः 4 प्रसिद्धिः fः प्रख्याति fः प्राकाइयं, प्रकाशताः पाकट्यं. 5 दृष्टि 🚜 ; ' See or come to l. ' प्रसिद्धि-प्रकाशतां-गम् $1\,\mathrm{P}_{i}$ प्रकाशी भू $1\,\mathrm{P}_{i}$ आविर्भू, प्रादुर्भू; 'bring to l.' प्रकाश का प्रकटीकी 8 Ū, स्पष्टीकृ, आविष्कृ, वि-वृ े U, प्रख्या c. (स्त्यापयाति); 'to throw l. on', विश्वादी-कृ, विष्टु, प्रकाञ्च c.; See Explain; 'from the l. of utility ' उपयोगदृष्टचा: 'considered in this l.' अनया दृष्ट्या. =७. १ दीप् ८. उत्-प्र-सं°; प्र-,सुत् ८., प्रकाञ् ८., अव वि-भास् ८., ज्वलु ८, प्र-उत्-सं-[°]; सं-.इंध 7 A; संधुध्य 10; तप c., प्र-सं-उत्°: ' to be l. ed ' दीप 4 A, ज्वेल 1 P. -en, 🗝 · t. प्रकाञ्च c., दीप c., ज्वल् c., सुत् c.: See (c.t.) above. - v. i. स्फुर् 6 P, द्युत् 1 A, प्रकाञ्च 1 A, विलस् 1 P. -er, s. भकाश्कः, द्योतकः, दीपकः, द्युतिदः. -less, u. निष्प्रभ, अप्रभ, निरालोक, निस्तेजस् \cdot -some, a. दीप्तिमत्, प्रकाशवत्, सुप्रभ, अचिरप्रभा, क्षणदा, चंचला,चपला, शतन्हदा, न्हादिनी, शंपा, ऐरावती, क्षण-प्रभा-छुति (all f.); 'fire of l ' वैद्युत: अग्निः; 'forked l.' तडिल्लता, विद्युलता; 'the falling of l. ' विद्यत्यात:; 'struck by l. ' विद्यता उपहतः

Ligneous, a. काष्ठ-दारु-मय (यी f.), काष्ठ-दारु-रूप.

Ligniferous, a. काष्ट्, दारुभद्.

Ligniform, a. काष्टरूप, काष्टाकृति.

Like, a. सङ्ग्र (भी f.), तुल्य, सम; समान, सिक्सि, अनुकारिन् (with gen. or instr.); oft. by उपम, निभ, रूप, विध, प्रतिम, संकाइ, नीकाइ, प्रतिकाइ, भूत, (all in comp.); also by स or अनु in comp.; ' of l. properties ' सग्रुण, अनुग्रुण-धर्मन्, सम-तुल्य-गुण, समभाव: 'of !. form' सरूप, अनुस्प, तुल्याकृति, तुल्यस्प; ' l. a father' पितृभूतः, पितृस्थानीयः, ' of l. class ' सजाति, सजातीय, सवर्ण, सवर्ग, तुल्यवर्ण, · almost i. Hara ' इरकाल्प; 'l. this ईहुश्-ज्र, एताहुश-ज्रा, 'l. that ' ताहुश्-शः, 'l. what ' कीहुज्-शः, l. which ' याहुज्-का: 'l. me, ॥ " मादुश, अस्मादुश, &c.; ी. thee, you ' त्वादुश, युग्मादुश, &c.; 'ी. your honour ' भवादूश; ' to be !. ' अनुकू 8 U (with gen), संबद् 1 P (with instr.), MIN 1 P (with acc.); See Resemble; the son was I. his generating cause (father) ' न कारणात् स्वाद्दिभित् कुमारः (R. v. 57); ' these and the l. ' एद-मादि: 'in l. manner ' तथा, एवं, तहत, तथैव, एवमेव, एवंविधं. 🗝 समः, तुल्यः, सद्-शः, तुल्यग्रणः, यमकः-लः; ' his l. was and will never be seen 'अनेन सद्शो न भूतो न भविष्यति. -adr. Ex by वत in comp., इय. यथा. निविशेष in comp.: 'l.an earthen pot' मृद्घटवत्; often by Karm. or Bah. comp.; 'black I. a cloud ' मेघइयाम: 'having a moon-l. face ' चंद्र-सुख: 'brought up l. one's own children' अपत्यनिर्विशेषं संवर्धितः ' to act l. ' अनुक्र. 2 Likely, q. v. -v. t. 5 要1 A (with dat. of person who likes); अभिनंद 1 P, अन-ਸੰ-अभि-ਸਰ 4 Λ , अनुसुदु 1 Λ , प्रशंस 1 P, \$1 pass ., a 4 P; ' does not 1. the present 'उपायनं नाभिनंदति, उपायनेन न तुष्याति &c., स्निह् 4 P, अनुरंखः pass. (with loc.). =v. i. इब् 6 P, अभिलब् 1, 4 P, इन्द्रः eft. by काम in comp.; inet as you l. ' यस्ते छंदः (V. 3), यद्भवते राचतः 'doing as one l.s' : कामचारः, स्वैरवृत्तः, स्वच्छंदः, स्वैरिनः ' taking what form he l. s 'कामरूप:; 'do what you l. 'यधाभिलिषतं कियतां. -ed, a. मत, अभि-अनु-सं-° इष्ट, थिय, द्यितः -€n, v. t. उप-मा 3 A, 2 P, सद्दशिक: See Compare. =ing, s. হবিf-, अभिহবি:, कामः, इच्छा, तोषः, प्रीति 🏸 तृष्टि 🏸 प्रणयः, अनुसागः, अभिलाषः, छंदः, छंदस् nः, सं-अनु-मति fः; 'he was not to her'l. 'स न तस्या रचये बभूच (R. vi. 44); 'of your l. ' त्वद-भिमत. -ness, 8. सादृइयं, साम्यं, तुल्यत्वं, आनुकृत्यं, साकृत्यं, तुलां, उपमा, अनुकारः, संवादः, आसुगुण्यं, औपम्यं, &c. 2 रूपं, आकृति fः आकारः, मूर्ति fः $oldsymbol{3}$ प्रतिमा-मार्च, प्रतिरूपं-कृतिः, प्रतिमृतिः, प्रतिच्छंदः, चित्रं, आलेख्यं, प्रतिथित्रं, 'a speaking]. 'संबा-दिनी आकृति:. -wise, adv. तथैव, तथा, तहत. 2 अपि, अपि च, किं च, तथा, अपरं च. =Likely, a. संभाष्य, संभवनीय, उपपक्त सत्यसंकाश; अद्धेय; 'it is 1. that ' इति संभवति or उपपद्यते. 2 (Probable) ex. by प्रायः, प्रायकाः, प्रायेण, with pot. pass. part., or by अपि नाम; he is l. to come to-morrow' प्रायस्तेन श्व आगंतव्यं; अपि नाम तयोः अभिमतः पाणिग्रहः स्यात (Mal. 1) 'is it l.that &c.'=hood,-ness, ह. संभाष्यता संभव:; better by (a.); See above.

Lily, ह. निलनी, उत्पलं, कुछदं, पद्मं; See

Limation, s. मार्जनं, लोहमार्जनेन घर्षणं. Limature, s. लोहचूर्णं, लोहजं- Limb, e. अंगं, अवयवः, (lit. & flg.); गार्त्रः, 'over every l.' प्रत्यंगं, सर्वांगीज-a.; 'l. by l.' अवयवशः, गात्रे गात्रे. 2 प्रांतः, कोटि f., सीमाः -ed, a. अंगिम्, सावयवः, 'large-l.' बृहद्वयव, महांग (गी f.); 'slender-l.' त-स्वंगः कोमल-येलव-अंगः -less, a. अनंग, निरवयव,अंगहीन

Limber, a. मृदु, कोमल, शिथिल, अट्टढ,

Limbo, 8. नरकः, निरयः. 2 कारा, कारागारं, बंधनागारं.

Lime, s. (Tree) जंभीर:; See Lemon. 2 (Quick-l.) चूर्ण:-णि, कर्कर; 'l.-water' सुधा, लेप: (for colouring); 'l.-stone' चूर्णसंड:, चूर्णोपल, कर्करं. -y, a. चूर्णमय (यी f.), सच्छ्णे, कर्करमय 2 इयान, साझ, चूर्णोपम.

Limit, 8. अवाधि:, मर्यादा, सीमा, सीमन् f., पर्येतः, अंतः, प्रांतः, परिच्छेदः, परिमाणं, इयत्ता, अवसानं; वेला (of sea); ' of narrow l. (scope)' अल्पविषय-a.; ' set or fix a l. to 'परिच्छिद्र 7 P; 'no (definite) 1. can be set to his fame ' तस्य यज्ञ इय-त्तया परिच्छेतुं नालं (R. VI. 77). -v. t. परिच्छिद्, परि-मा 2 P, 3 A; इयत्तया परि-चिछद्र, सीमां नि-रूप 10 or निर्ध 10; See Define. 2 सं-नि-यम् 1 P or c.; सं- ह 1 P, संकुच् 1 P or c., नियंत्र् 10, नियंध् 9 P, निग्रह 9 P. -ation, 8 परिच्छेट:, सीमा-मर्यादा-निरूपणं 2 परिमितता, सावधिकता, समर्याटत्वं, ससीमता. -ed, a. परिच्छिन, परिमित, मित, समर्याद, सावधिक: नियत, सं-हत, अल्पविषय, संकुचित, अन्यापक, संबाध: 'not through the l. nature of (your) merits' न गुणानामियत्तया (R. x. 32); ' l. meaning 'नियतार्थः; 'l. knowledge' अल्पविषयं ज्ञानं: 'l. monarchy ' नियंत्रितं or संयतं प्रभुत्वं. -er, ह. परिच्छेद्कः, -less, 📭 अमित, अनंत, असीम, निरवधि-

Limmer, s. नीचजनः, अपसदः in comp. Limn, v. t. लिख् 6 P or चित्र् 10. -er, s. चित्रकरः.

Limous, a. सकर्म, पंकिल.

Limp, v. i. खंज् 1P, लंग् 1 P, खोर्-खोड्-खोल्-1 P. -s. लंगः, लंगगति f. -a. मृदु, शिथिल, कोमल. -cr, s. खंजः, लंग-खंज-गतिः. -ing, a. खंज, खोर,खोल, खोड, लंग-गति, विकलगति. -ingly, adv. खंजवत्, लंगगत्या.

Limpid, a. स्वच्छ, प्रसन्धा, विमल, स्वच्छताय, प्रसन्धारी, विमलजलः =ness, ४. स्वच्छता, विमलता, प्रसादः

Lin, ८ पल्वलं, तडागः-गं, जलाशयः.

Linch-pin, ह. अक्षाग्रकीलः, अ(आ)णिः, उद्गयः

Lincture, इ. अवलेह:, लेहां.

Line, s. रे(हे)खा. रेषा. 2 पंक्तिः, पद्धतिः, सरणि:-णी, राजि:-जी, आविल:-ली, तति:, श्रेणि:-जी (all f.), माला. 3 सूत्रं, रज्जु f., गुणः, तंतुः 4 आकारः, आकृति f , रूपं. 5प्राकारः, वंगः,परिखा, प्राचीरं, 6 (Of troops) दंडः, ब्यूहः, पंक्तिः, बलाविन्यासः. 7 क्रमः. अनुक्रमः, पर्यायः 8परिपाटि-टी र अणि:-णी. पंक्तिः, परंपरा, माला, पारंपर्यं, आविलः-लीः आनुपूर्व्य. 9 (Of conduct) मार्गः, पाधन् m., रीति f., सरणिः, व्यवहारः. 10 देशः, विषयः, अंगं. 11 दिश्f-, दिशा, मार्गः 12: भूचकं: Nee Equator; 'ruled l. 'रेखा. अंक:: 'inal. 'पंक्तिक्रमेण, पंक्तिज्ञ:; ' by l. and rule ' यथासूत्रं: 'l. of the face ' वटन-मुख-रेखा: 'printed ! . ' पाक्ति:: "! of a stanza ' पादः, चरणः-णः ' in a regular l.' अनुक्रमेण, क्रमशः, आनुपूर्व्यण, अनुपूर्वशःह 'l. of the family ' वहाकम:-परंपरा-आ-वलि:: 'a good 1, of conduct' समार्ग:. सुपथ:; ' a bad l. of conduct ' वि-कु-पथ:, विमार्गः, उन्मार्गः: 'l. of study ' अध्ययन-क्रमः: 'l. of posterity ' वंशावली: 'fishing-l. 'बाडिशसूत्रं; ' to draw l. s.' लिख् 6 P; 'drawl. s on the ground ' भूमि रेखाभिः वि-उत-लिख or अंक 10: 'to draw the L. ' वि-विन्तु 3, 7 U; भेदं दृशू c., or निरूप 10. -v. t. अंत: आ-,छड़ 10, अभ्यंतरे छदः 2 पांक्तिक्रमेण स्था ८. (स्थापयति) 📭 निविश् c. 3 रेखाभिः अंकुः ' the streets were l. ed with guards' अनुरथ्यं पांक-क्रमेण राक्षिणः स्थापिताः -age, हः अन्वयः, वंशः, कुलं, मंतति 🏸, संतानः, गोत्रं, वंशावली, वंशपरंपरा: ' of royal l. ' राजवंश्य, राज-कुलमस्तः, 'of high or noble l.' अभिजात. महाकुल. -a।, a. रेखारूप-मय (यी f.). 2परंपरागत, परंपरायात-पाप्त, क्रमपाप्त-आगत -आयात, अन्वयागत, परंपरीण, कुलक्रमागत; ' l. descent ' अन्वयागमः, कुलकमागमः: ' l. descendant ' संतानः, संतातिः, अपत्यं. -ally, adv. ut-पारंपर्येण, वंशक्रमेण, कुलक्रमाग-मेन, 'l. descended ' वंशक्रमायात: See above. -ing, 8. अंतराच्छादनं, अंतःपटलं-पटं-वेष्टनं, आरतर:-रणं. -Lineament, र. रेखा, वद्न-मुख-रेखा, वद्नाकारः, वद्नाकृतिः f., लक्षणं, चिह्नः -Linear, s. पंक्ति or रेखा-रूप or मय (यी f.).

Linen, s. क्षीमं, क्षीमपटः-वस्तं; शाणपटः-वस्तं; =a. क्षीम-औम-(मी f·), शाण (णी f·), अतसीनिर्मित; 'l.-draper' क्षीमवस्त्रविक्रियन् m-, वस्त्रविकयोपजीविन् m.

Linger, v. i. वि-लंब् 1 A, मंदायते (D.), चिर (रा)यति (D.), कालं क्षिप् 6 P or

ह 1 P, मंदं मंदं चल् (र) 1 P. 2 विक्रप् 1 A, विचर् c. 3 विरंचीर्षकालं-स्था 1 P, or इत् 1 A; 'l. ing on a sick bed' चिरोगिन. -er, & विलंबकारिन, विलंबिन, मंदगामिन, मंदगाति, चिरिकियः, दीर्घस्चिन, शी m. -ing, a. द्धि, चिरस्था-यिन, चिर-दीर्य-कालीन, चिरकालस्थ. 2 विलंबिन, विलंबिन, मंदग्यमान. -8 विलंबः, कालक्षेयः-यापनं. -ingly, adv. मंदं मंदं, विलंबन, सविलंबं, मंदगरया, कालक्षेपेण-

Linget, अधातु-लोह-पिंहः

Lingual, u. मूर्धन्य, मूर्धस्थानीय.

Linguiform, a. जिह्नाकृति, जिह्नारूप.

Lingulst, क भाषाकोविदः, ज्ञान्दिकः, ज्ञान्द् ब्युत्पक्षः, भाषात्रवीणः, भाषाज्ञः, बहुभाषाज्ञः, अनेकभाषानिषुणः =ic, a. (क.) in comp. Liniment, क प्र-आ-विक्तेषः-पनं, उपदेहः, अभ्यंजनं, मदेनौषधं.

Link, s. संधि:, ग्रांधि:. 2 बंधनं, बंधपाश:, शृंखला-ल:-लं. 3 संयोग:, संबंध:, अन्वय:, संवर्भ:, प्रबंध:. 4 उत्का, उत्झकं 'l. s of life' जीवितानिबंधनानि ;'l. boy' उत्का-भृतः –v. t. संयुक्ष 7 U, 10, सं-धा 3 U, संश्रिष् c., संबंध् 9 P, aulते-बंक् 1 F, स्वाप् 9 P. See Knit. —ed, a. संयुक्त, संन्तिष्ट, संबद्धा अन्वित, सान्वयः

Linn, है. जलपपातः, निर्मरः

Linseed, ह. अतसी, उमा, धुमा, उमा-अतसी-

Linsey-woolsey, a श्रीमीर्ण 2 असार, नि:-सत्व; श्रुद.

Linstock, ८. ज्वलनकाष्टं, आग्निद्शलाकाः

Lint, s. शीमबंधः, विकेशिका.

Lintel, अ. द्वाराग्रकाष्ठं, द्वारोध्वेदारु n.

Lion, ह. सिंहः, हरिः, केसारित क., पंचास्यः पंचाननः, हर्यक्षः, कंठीरवः, मृगरिषुः,मृगाञ्चनः पुंडरीकः, पंचनखः, चित्रकायः, मृगद्विद्, and comp. of हंदः, राजन, पतिः, अधिपः, अधिपतिः with मृग or पञ्च; मृगपतिः, मृगराजः, मृगधिपः, पञ्चपतिः, &c.; 'l. 's part' मृरिष्ठभागः. = 55, सिंही. = like,=ly, a. सिंहस्वभाव, सैंह (ही f.).

Lip; s. ओष्ठ: (strictly upper), द्शन-रद्यछदः, रद-दंत-छदः, दशन-दंत-वासस् n.,
अधरः (strictly lower); 's red or
cherry l. 'विबो(बो)ष्ठः, विवाधरः; 's
woman having cherry l. s 'विबोधी;
'drinking the l.' अधरपानं, अवरामृतसेबनं, 'l.-honeyed' मुख्यमधु; 'l.-loyalty'
मुख्यमक्ति में, वाग्दाईता भक्तिः. 2 कर्णः,
पार्थः,कटः, मुखं, &c.-ped, a. ओष्ठ in
comp.

Lipothymy, s. See Fainting, Swoon. Lippitude, s. क्रिकाक्षता, चुलुत्वं. Liquate, See Liquefy below.

Liquely, v. i. विन्, मू 1 P, विन्, ली 9 P, 4 A, जलसाम् 1 P, करे 1 P, द्ववीस् - - v. t. विन, मु c., विन, ली ० -, म्वीस् 8 U, जलसान्क . - setion, s. म्वीकरणं, मावः, विलयः-यमं, सरणं, म्वीभवनं 2 म्बरंब, विलीनताः

Liquid, १. द्ववः, रसः, जलं, द्वव-वस्तु-द्वचं, पदार्थः. - व द्वव, द्वत द्ववस्प, विलीन, प्रवाहिन, तरलं, 'reduced to a ! state' द्वतामापन, विलीन, जलीभृत भ्वतास्रुपेत (Ka. 122), -ity भूरा, १० द्ववस्वं रसता, द्ववभावः, धुमः

Liquidate, v. t. शुन्नू c., अपाकु 8 U. निस्तृ c., अपनी 1 P. अपनुका 10; मुच्न 6 P or c., मोक्षू 10; 'debt contracted to l. another debt' ऋणार्ण. =ion, अ. शोधनं, शुद्धि f., अपाकरणं, निस्तारः, मुक्ति f., मोक्षः-क्षणं, अपनयनं.

Liquor, s. सुरा, मद्यं, हाला, वाकणी, वकणात्मजा, मदिरा, आसवः, शी (सी)धु m. n.,
हालिभिया, परिसुत् र्रं, गंधोत्तमा, प्रसन्ना, इरा,
कादंबरी, परिसुता; कश्यं; 'l.-shop'
डांडापानं; मदस्थानं, शुंडा, पानं; 'round
of drinking l. मधुवार:-क्रमः;
'distilling of l. 'संधानं, अभिषवः;
'l.-ferment' किण्यं, नग्नद्वः, कारोत्तरः,
मंडः; 'company of l.-drinkers' आपानं,
पानगोष्टिका; 'drinking l.' सरकः, अञ्चतर्षणं, मद्यपानं 2 Liquid, q. v. 3 वेरं.

Lisp, ए. १. स्वरभंगेन-अस्पष्ट-वर् 1 P or बस् 2 P or उच्चा ८. or उदीर ८., अभ्यक्तं बद्दः, अस्फुटवाचा जल्प् 1 P, स्वल् 1 P. - ..., -ing, ४. गतुद्वाच् र् - चाक्यं, अस्फुटोच्चा-रणं, अभ्यक्तवणं जल्पितं, स्वलितवाच् - - टा. ४. अस्पष्टवाच्, गतुद्वाच् , अस्फुटवादिन्, all m. -ingly, adv. अस्फुटवाच्ना, गतुद्वाच्या.

Lissom, a. See Flexible.

List, इ. आबिल-ली र्र., पिक र्र., परिसंख्या, परिगणना, अनुक्रमणिका, स्वि-खी रें के l. of names 'नामाबली; 'व l. of errata जुद्धिपत्रं 2 बळ्ळांडः 3 बळ्ञांतः दशाः, बस्तयः (pl.). 4 युद्ध-रण-भूमि र्र., रगः, रणाजिरं, मृह्यभू:-भूमिः; 'enter or take the l. s ' रणार्थ सजीभू 1 P or सकद्ध-वः भू. =एः t. बळ्ळांडेः आच्छन् 10. 2 बळ्ळांडान् संसिव् 4 P 3 गणनापत्रे नामानि अभिलेख् 6 P or आक्ट्य टः (रापयित). 4 Listen, q. v. =एः t. इब् 6 P, रुच् 1 A. असिल्य 1,4 P; See Like, 2 आ-अव-लंज् 1 A. प्रवणीभू 1 P; See Lean,—Listless, तः अनव्दित, निरपेक्ष, उदासीन, प्रमादिनः, अनुरस्क, निरसाहः, अनिच्छु, निरीहः, निरच्छोग, विरक्त, निरस्ताहः, अनिच्छु, निरीहः, निरच्छोग, विरक्त, निःस्पृहः, 2 जड, रहानः अन्य Languid. = ly, व्यरिः अनवधानेन, निरपेक्षं, उदासीन-

बत, निवत्सकं, अनेपक्षया, जहवत्, निः-स्पृष्टं. =ness, ह. अनवधानं, अनपक्षा, औदा-सीन्यं, अनौत्सक्यं, विरक्ति f., अनिच्छा, अनीहा, अस्पृहा, अनुत्साहः, जहता, मांचे.

Listen, v. i. श्र 5 P, आकर्ण 10, नि-शम् c., कर्ण हा 3 U, अब-धा 3 U, अबहित-साब-धान- u. भू 1 P; 'l. now 'अवधीयतामधुना, कर्ण देहि. $oldsymbol{2}$ अनुकृत् $oldsymbol{1}$ $oldsymbol{\Lambda}$, अनुकृष् $oldsymbol{4}$ $oldsymbol{\Lambda}$.

-er, ε. श्रोत गः-

Literal, a. मूल, मुख्य, प्रकृत, अरूपक; लार्थक, सुख्यार्थक, शब्द in comp. यथाशब्द, शब्दार्थानुसारिन, मूलपदानुसा-रिन. 3 अक्षरमय (यी f.); ' l. meaning ' प्रकृतार्थः; शब्दार्थः, मूलार्थः. -ity, ३. सुख्या-र्थः, प्रकृतार्थः, शब्दार्थः, मूलार्थः, अरूपकं. -ly, adv. मूलार्थातुसारेण, शब्दतः, शब्दशः,

यधाज्ञब्दं, अक्षरज्ञः

Literary, a. विद्या-साहित्य-संबंधिन, विद्या-विषयक, शास्त्र-ज्ञान- in comp., 'l. work' शासग्रेथ:; 'l. dispute' ज्ञानसंघर्षः. 2 (Literate) विद्यावत्, विद्यासंपद्म, विद्या-विशिष्ट, विद्यासुरागिन; विद्या-शास- in comp.; See Learned. -Literature, s. साहित्यं, विद्या, शास्त्रं; शास्त्रसमूहः; पुस्तक-समुद्धाय:; 'dramatic l.' नाटच पुस्तकसमूहः. -Literati, 8. विद्वत्समाजः, पंडितवर्गः-गणः, विद्वयुद्धंः

Lithe, a. शिथिल, मुदु, भिदोलिम, सुखनाम्य. Lithograph, v. t, ज़िलाया उपरि लिख् 6 P, शिलां रेखादिभि: सुद्ध 10 or अंकू 10. -8. शिला or पाषाण-लेखः or मुद्रा.-er, ह. शिला-लेखकः, शिलासुद्राकृत् m. -y,8. शिलालेखन-

विद्याः पावाणलेखनं.

अइमरीहर, अइमरीम Lithostriptic, a. (fair f ·).

Lithotomy, ह. मुत्राइमोच्छेदः

Lithotripsy, ८. अइमरीसंघर्षः. Litigant, a. विवदमान, विवादार्थिन, कार्या-र्शिन्, ज्यावहारिक (की $f \cdot$), = $s \cdot$ वादिन m_{\bullet} , कार्याधी, व्यवहत् क्यू अधी, विवादाधी. -Litigate, v. i. 14 4 1 A, व्यय-ह 1 P. -v. t. विवादास्पद्धिक 8 U. -cd, a. वाद, ग्रस्त, ,विवादास्यदीकृत-भूत,वादानुगत. =1011, क वि-,वादः, व्यवहारः. -Litigious, a. विवादमिय-इालि, विवादार्थिन, विवादपर-रत-आसक्त.

Litter, ह शिविका, याप्ययानं. 2 तृणशप्या, तृणसंस्तरः शयनं 3 शावकगणः संयः 4 द्रव्यसंकरः, व्यस्तताः -v. t. ज्ञावकगणं स् 2, 4 A, or उत्पद् c. 2 तृणेन आवृ 5 U cr आस्तु 5 U. 3 इतस्ततःविक 6 P or विकिप 6 P.

Little, a. अल्प, अल्पक धुद्र, लघ, द्रभ, सूक्ष्म, अस्तः श्रहण, अध्र,

अणुक, श्रुद्ध-अल्प-लघु-परिमाण: अल्प-मात्र. अबहु; स्त्रल्प, स्तोक, अपचुर, ईषत्, in comp. 2 श्रुद्रतन्त, अल्पकाय-श्ररीर-तनु 3 क्षुद्र-लघु-मति,कृपण-मनस्-चेतस्-युद्धिः (as a diminutive) ex. by the suffix क: 'al. girl' बालिका: 'al. boy' बा-लकः; 'a l. cottage' कुटिका; 'very l.' अल्पिष्ठ, अत्यल्प; 'a l. wealth' द्रव्य-लेज्ञः-लवः, स्तोकं द्रव्यं; 'a l. finger' कनिष्ठांगुलि f.; 'for al. while' कचित्कालं. -adv. 'a 1 ' ईषत्, किंचित्, स्तोकं, मनाकू, अभूरि, अबहु; oft. by आ, दर, ईवत् in comp.; ' a l. split' द्रद्लित; 'not a l. ' भूको, अ-त्यंतं; 'a l. distant' अनतिदूर, ईषद्र; '1. less' ईषडून, किंचिन्न्यून, कल्प-प्राय- in comp.; 'a l. less than dead' मतभाय-कल्प: 'l.-minded' कृपणबुद्धि, श्रुद्ध-लघु-चेतस्. 🗝 अल्पं, किंाचित्, स्तोकं, अल्प-स्तोक-भागः, अल्पांज्ञः, किंचन, मात्रा, लवः; कणः, लेशः; अल्पमात्रं; 'by l. and l.' अ-ल्पाल्पं, अल्पशः, स्तोकशः.-ness, ह. अल्पता, तनुता, लघुता, स्तोकता, &c. 2 (Of mind) दीनता, कार्पण्यं, श्रुद्धता, कदर्यता, दैन्यं

Littoral, a. तटस्थ, तीरस्थ.

Liturgy, ८. प्रार्थनामार्गः, भक्तिमार्गः.

Live, v. i. वस् 1 P, नि-मति-°: अधिवस्, अ-ध्यास् 2 A, अधि-हा 1 P (with acc.). 2 जीव 1 P, प्र-अन 2 P, श्वस 2 P, ध्र pass. or 6 A, | | 4 A, | 7 1 A; 'here 11.' एका भ्रिये (U. 3); 'as long as you l.' यावर्जावं, यावस्त्राणान् धारयसि or अ-सधारण करोषि 3 (On) उप-आ-जीव्, शरीरवृत्तिं-प्राणयात्रां-क्कुप् c. or निवृत् c. or हु $8~\mathrm{U}$. प्राणधारणं कु, निर्व $\mathbf{g}=1~\mathrm{P};~\mathrm{U}$.ing on fish' मत्स्याजीय, मत्स्योपजीविनः sometimes by graf.; 'l. ed on fruits, roots, &c.' फलमूलादिभिः वृत्तिमकरोत्: ']. ing on the leaves of trees falling down of themselves' स्वयंविक्शार्णद्रमपर्ण-दुत्तिता (K. v. 28); 1.s on wild fruits' बन्चफलै: शरीरवृत्तिं निर्वर्तयतिः 4 जीवितं-कालं गम् C. (गमयति) or या. C. (यापयति) or नी 1 P or अतिवह c. or बत c.; 'l. through time' विरस्थायिन-असर-a. भू 1 P. =a. सजीव: See Living below;'l.-long'दीर्घ-चिर-कालीन, चिरस्था-यिन्; '].-stock ' जीवधनं. -ing, a. स-जीव, जीविन, प्राणभृत्, सचेतन, प्राणधारिन्, चेतनावत्, सचेष्ट, सपमाणः, ' a l. being माणी, जीवी, जंद्रः, माणभूत्, कृरीरी, जीवः, देही, चेतनः, सरवं; 'world of the l.' जीप-लोक:. 2 वर्तमान, ध्रियमाण, विद्यमान: * अ) poet 'वर्तमानकविः 3 अक्षय, अनन्वर अनपायिन, आवेनाज्ञिनः, अजर, अनर

(spring &c.). 4आ-उप-जीविन, आजीव or बादी in comp.; 'l. by arms ' शस्त्रोप-जीविनः 'l. by agriculture ' कृष्याजीवः 'l. wickedly ' दुर्वृत्ति, दुर्वृत्त, पापाचरित, पापवृत्ति; 'l. by beggary ' याचकवृत्ति, &c.; 'within I. memory 'स्मात' काले; 'a 1. sacrifice ' जीवोपहार:; 'a 1 death ' जीवितमरणं. =8. जीवनं, पाणधारणं. वास:. 2 जीविका, आ-उप°-; आजीवः, वृत्ति f., जीवनं, वर्तनं,आ-उप-जीवनं, जीवनोपायः, जीवन-जीव-साधनं, पाण-शरीर-यात्रा, नि-र्षाष्टः, प्राण-जीव-निर्वाहः, प्राण-शरीर-स्थिति $f\cdot$, जीवनार्थः . $oldsymbol{3}$ धर्माध्यापकवृत्तिः, धर्मदायः; good l. 'सुभोजनं, मिष्टाहारः, परमान्न-भोजनं: 'bad l. ' कदक्कभोजनं. -Livelihood, ह. जीविका, बृत्तिः, जीवनं, प्राणयात्राः See Living above; 'bare l. ' ग्रासा-च्छादनमात्र, अन्नोदकमात्रं, दिननिर्वाहः -Lively, a. सोलास, उल्लासिन, आनंदिन, भह्रष्ट, उल्लुसित, प्रमुद्धित, आनंद्-उल्लास-वृत्ति. 2 स-सन्द, सोत्साह, उत्साहशील, तेजस्विन, तीव, तीक्ण; ' of a l. countenance प्रफुल्लवदन, हास्यमुख (खी र्.), सुहास्य-बदन, प्रसम्भुख. -adv. सोत्साहं, प्रफुलतया, सोल्लासं. =ness, १. उल्लासः, प्र-,हषेः, आनंदः, प्रफ्रह्नता, उत्साहः, तेजस् गः, सत्त्वं.

Liver, है. यकृत् n., कालखंडं; कालकं, कालेयं.

Livery, s. वेष:, कुल-आर्य-वेष:; 'l.-man ' कुलवेशधारिन m., पौरवेश:; 'l.-stable' अश्व-पौषणशाला, अश्वशाला.

Livid, a. नील, नीलवर्ण, सीसकवर्ण, नील-कुष्ण. =ity, -ness, s. नीलवर्णः, नीलिमन् m., सीसकवर्णः.

Lixivium, ८. क्षारजलं-अंबु n. -Lixivious,

a. क्षाराक्त, क्षारविशिष्ट.

Lizard, ह. सरट:-दुः, कुंक(कु)लास:-दाः, पतिसूर्य:-यंकः; 'house-l.' गृहगोधा-धिका, सस(इ) ली, ज्येष्ठा-ष्ठी, गृहालिका

Lo, interj. पश्य, प्रेक्षस्व.

≛oad, क भारः, भरः; धुर् ∫, पर्याहारः 2 वाधा, पीडा, दु:खं; कष्टं; 'the body is a l. (to me)' भार: काय:, भारभूतं शरीरं, कष्टपायं श्रारि; ' l. s of gold ' सुवर्णभाराः; bearing a l.' भारवाहन, भारसह, धूर्वह, भुरंघर -v. t. भारं न्यस् 4 P or नि-धा 3 Ü or निबिज्ञ c. or आच्छ c. (रोपयति), भारेण पूर् 10, भारेण पीड़ 10 or आक्रम् 1 U, 4 P, भाराकात-a. क 8 U; trees l. ed with fruits' फलभाराकांता बुक्षाः; See Bend (v. i.). 2 (A gun) आग्नेयचूर्णेन पूर, आग्नेयचूर्ण निविद्यू ः -ed, भारद्यस्त, भार- सभार, भाराकांत, बत्, आरोपित-निवेशित-भार, धरीण. 2 गर्भ in comp., पूर्ण, पूरित; 'l. with perfume '

परिमलाकांत, वासगर्भ, वासपूर्ण. नेag, s. भारारापण. 2 भारः

Loadstone, 8. अयस्कांतः, अयोमणिः, लोह-कांतः, चुंबकः, लोहचुंबकः, चुंबकमस्तरः-मणिः.

Loaf, ह. अपूपः, पूपः, पिष्टकः, करंभः. =v. i. कालापस्ययं क 8 U.

Loam, 8 चिक्रण-भ्रिग्ध-मृत्तिका. = y, a. चि-क्रण, मसूण

Loan, इ. ऋणं, ऋणद्वानं, धनप्रयोगः, आविहित-कालात् द्रव्यप्रयोगः

Loath, a. अनुत्सुक, आनिच्छु, विन्पराङ्-सुख (स्वी f.), विरक्त, अनिच्छत्, अकाम, निष्काम.

Loathe, v. t. गई 1, 10 A, ग्रुप् desid. (जुगुप्सते), अत्यंतं द्विष् 2 U: So Abhor. -ful, -some, यः चीभत्स, अतिगर्धित, घृगा-कारिन, अतिगर्धा, कुत्सित, पृणाई, जुगुप्सा-वहः -ing, s. चीभत्सः, जुगुप्सा, पृणा, गर्हा, अतिनिर्वदः-द्वेषः -ingly, adv. सबीभत्सं, पृणापूर्वः, पृणापूर्वः

Lob, 8. स्थूलकायः, स्थूलकारीरः.

Lobby, 8. सभोपशाला, उपगृहं-शाला.

Lobe, s. (कर्णस्य) पालि f., पालिका, लिका. 2 भागः, अंजः. –ed, a. पालिविजिष्टें. Local, a. स्थानिक (की f.), स्थानीय, दै-

शिक (की f.), देश्य, देशीय, देश-स्थान-in comp.; '1. usnge' देशाचार:; '1. news' इहबुत्तं. 2 एक-देशीय-देशित-स्थानिक -lty, s. स्थान, प्र-,देश, स्थलं -ly, adv. स्थान-विषये, स्थानस्थित्य.

Locate, v. t. निविद्यू ८., नि-धा 3 U, स्था े c. (स्थापयति), विन्यस् 4 U; See Place. —lon, ८. स्थापनं, निवेशनं, विन्यासः 2 स्थानं, पतिष्ठानं, अधिकरणं. –ive, ८. सप्तमी विभक्तिः, अधिकरणं.

Lock, ६ साल:-लकं, तालयंत्रं. 2 (Of hair) पाशः, कलापः, केशकलापः-पाशः, अलकः; शिखंडकः, काकपक्षः (of young persons); चूहा,शिखा. 3 जलस्तंभनी-पंधनी 4 आर्लिंगनं, आश्लेषः, उपगृहनं. =v. t. तालेन पंध् 9 P or पि-धा 3 U or निरुष् 7 U. 2 रुष, वंष, संपम् 1 A. 3 गाढं आर्लिंग् 1 P, दृढं परि-दंखा A; See Clasp, Embrace; '1. ed in sleep ' निदालीढ, निदानिमीलित-लोचन; '1.-jaw,' '1. ed jaw ' रुदुस्तंथः-ग्रहः. =cr. ६ तालकसनाथः कोष्टः, सपुटकः.

Locket, 8. कड्यः

Locomotion, 8. स्थानांतर-स्थलांतर-गमनं, चलनं, गमनागमनं. 2 चलन-गमनागमन-शक्ति f. =Locomotive, a. चल, चलन, जंगम, चलनशील, गतिविशिष्ट, चलनधर्मक, संचारिन

Locus, १. निधिः, निधार्न.

Locust, 8. शल(र)भः, शिरिः.

Locution, 8. वाक्यं, उक्ति f., वचनं.

Lode, 8. धातरेखा.

Lodh, ह. लोधः, गालवः, शा(सा)वरः, ति-रीटः, तिल्वः, मार्जनः.

Lodge, v. i. निवस् 1 P, वि-अम् 4 P, आ-भि 1 U, अव-स्था 1 A, स्था 1 P, वृत् 1 A. लग् 1 P, अनुवंद-संज्- pass. =v. t. नि-धा 3 U, न्यम् 4 U, निविद्या c., स्था c. (स्थापयाति), See Place. 2 वस् c., आ-अर्थ दा 3 U, वासस्थानं दा; ' to i. a suit or complaint 'राजे निविद् c. = 5. उप-गृहं, उद्यानगृहं. 2 Lodging, q. v. -ing, ४ वामगृहं-स्थानं, वासः, नि-आ-वासः, व-सति 🗐 नि-आ-लयः, आ-सं-श्रयः, निकेतनंः See House. -ment, ह. निवेशनं, स्थापनं. 2 अव-सं-स्थिति 🏂 3) निवश:-शनं, समाबास:. Loft, 8. अहः, चंद्रशाला, शिरोगृहं, उपरि-

Lofty, 🕖 उस्नत, तुंग, उच्च, उसम्र, उच्छित, पांड्य, साच्छाय. 2 उद्धत, मदोदश, दूप्त,अव-लिप्त, सादोप, मदोद्धत, गवोद्धित: Sec High. 3 मोढ, प्रगल्भ,धीर, गंभीर, गुरु,महत्. -ly, adv. उच्चै:, ऊर्ध्व 2 सगर्व, साटोपं, मदर्प, उद्धतं. -ness, ६. (lit.) उद्धति f., उत्सेधः, उच्छयः, तुंगता, उच्चत्रं, पांशुता. 2 औद्धत्यं, आदोपः, अवलेपः, दर्षः गर्वः, अभि-मानः 3 प्रौढता, पागल्भ्यं, धीरता, गुरुत्वं, महत्त्वं, माहात्म्यं, उत्कर्षः, उन्नतत्वं, उन्नतिः Log, ह. काष्ट्रं, दार-काष्ट-खंद्द:-दं: स्थल-बृहत-काष्टं- 2 गतिमापः.

Logarithm, 8. संवर्गमानं, धातप्रमापकः

Logger-head, s. स्थूल-जह-बुद्धिः, मृहः, मुखी:, जह:; 'to be at l. a' विवद 1 A, कालिं-कलहं-पारभ् 1 A. -ed, a. स्थूल or

जह-धी ा बुद्धि.

Logic, 8. तर्कः, न्यायः, आन्धीक्षिकी, न्याय or तर्क-शास्त्रं- or विद्या, युक्तिवादः -al, a. ता-किंक नैयायिक-यौक्तिक- (की f.), तर्कशास्त्र-विषयक. 2 तर्क-न्याय-युक्ति-सिद्ध, तर्क-न्याय-संमत, न्यायानुसारिन, तर्कानुरूप; 'a l. conclusion ' निगमनं. -ally, adv. न्या-यतः, यथान्यायं, तर्कान्तसारेण, न्यायशास्त्रा-त्ररूपं. -ian, ह नैयायिकः, तार्किकः, तर्किन् m., न्यायविद् m., तर्क-न्याय-शास्त्रज्ञः.

Logomachy, ४. वाग्युद्धं, वाक्कलहः, वितंद्धा.

2 शब्दविवादः.

Loin, s ओ(ण-णी f , कटि-टी f , नितंब:, जयनं, स्फिन् $f \cdot (\text{hip \& 1. s});$ श्रोणिफलकं, कटी-भ्रोणि-तरं; 'gird the l. s' परिकरं बंब् 9 P, कटिं बंब्; 'born from one's own l. s ' अंगज, अंगजात.

Loiter, v. i. विलंब 1 A, मंदायते (D.), काल शिप 6 P or है 1 P; 'l. about ' मंद मंद् चल्-रू 1 P, इतस्ततः मंद् भ्रम् 1, 4 P, चिरं अव-स्था 1 A. -er, s. कालक्षेपक:,

अलसः, विलंबिन् 🐠, मंदगतिः, चिराक्रियः... -ing, s. विलंबनं, मंदगमनं, कालक्षेपः; See Linger.-er.

Loll, v. i. आलस्थेन अवलंब 1 A or आश्रि 1 U or संिद्य 6 P or जी 2 A. =v. t. लल् 10 (ललयाति); 'I. the tongue' जिह्नां लल् or बहिष्कु 8 U. -ing, s. ललनं.

Lone, Lonely, a. विविक्त, निर्जन, वि-जन, निर्मेतुष्य, निभृत, न्यून-हीन-संचार, एकांत; निर्मानुष (षी 🏸). 2 अनाथ, अस-हाय, एकाकिन्, एक, केवल. 3 विविक्त-प्रिय, विविक्तसेविनः, 'a l. place' विविक्तं. निर्जन-देश:: 'in a l. place ' विविक्त, विजने, छकं, निःशलाकं, रहः, उपांद्यु. -li ness, 8. विविक्तं, निर्जनता, विजनता 2 एकाकिता. असहायता. 3 विविक्तसेवा-रुचि f.- भीति f. -some, a. निर्जन, दारुण, निरानंद, धोर.

Long, v. i. (for) (अत्यंतं) स्पृष्ठ् 10 (with dat.), इब् 6 P, अभिलब् 1, 4 P, वां P, ईह P, कांक्ष्य P, आशंस्य 1 A; See Wish; 西東 4 P, 現收 4 P; sometimes ex. by denom. in य काम्य ; 'l. s for a son ' पुत्रीयति, पुत्रका-म्याति; पुत्रमीप्सति, &c. 2 दोहदवतीं भू 1 P, दोहदिनी भू. = 4 दीर्घ, आयत, आयामवत्, लंब, दीर्घपरिमाण, दीर्घाकार; विस्तृत, वि-स्तीर्ण. 2 चिर in comp., टीर्घ-विर-कालीन, दीर्घ-चिर-कालिक (की f.), चिरंतन (नी f.), चिरस्थायिन्- स्थिन, चिरकाल-दीर्घकाल-स्थायित. 3 दूर, वि-सु-दूर. 4 द्रीर्धसूत्र, चिर-किय, विलंबकारिन, 5 परि-प्र-माण, मात्रा, मित, पारिभित in comp.; 'three fingers l.' इयंग्रलमात्र-परिमाण, इयंगुलाभित, इयंग्रल: ' being a l. way off ' दूरस्थ, दूरस्थायिन; 'al. period दीर्घ-चिर-कालः; 'for a l. time ' चिरं, दींघें, चिराय; See (adv.); 'the l. run 'आयति f.; 'al. vowel दीर्थस्यर:.=adv. चिरं, चिरंण, चिराय, दीर्घ-चिर-कार्ल, दीर्घ, बहुकालं, चिरदिवसं. 2 दूरं, दूरे, दूरंपर्यतं; 'l. absent' चिरप्रवासिन्, ी. sick 'दीर्घ-चिर-रोगिनः चिरगतः ' 'living l. ' चिरजीविन, आयुष्मत्; 'l.' since left ' चिरत्यक्त, &c.; 'how l. कियिचिरं, कियंत कालं; कियत्कालं; 'how' l. after ' कियन्चिरेण; ' not very l. नातिचिरं; 'very l. 'सुचिरं; 'l. ago' प्रागेत, पूर्वमेव, अतीतद्वीर्घकाले; 'not l. ago ' नाति-चिरात् पाकु, अनितपूर्वः, 'ere l. ' आचिरेण, आचिरातः 'as l. as' 'sol.' यावत् तावतः 'as l. as one lives ' यावज्जीवं; आमर जात; 'the whole year l. ' आवर्षीतात्, वर्षपर्यतः 'l after 'बहोः कालात्, दीर्घ-कालानंतरं. In comp. words ex. by दीर्घ, चिर. लग, दूर, आयत; ' l.-armed ' दीघेशुज, लंबहस्त; ' I.-bellied ' लंबोहर: * l.-continuing ' विरस्थायिनः ' l.-eyed' आयताका, आयतमेत्र: ' 1 - headed ' सक्स निपुण-मति, विदग्ध, पद्दा ! -lasting ' चिर-स्थापिन, चिरकालिक; See (a.); 1.legged' दीर्घपाद, अर्ध्वजात, अर्धक्तु; 'l.-lived' चिर (र्) जीविन्, दीर्घायुस्, चिरायुस्, चिरायुष्य, जैवातृक्, आयुष्मत्, '1.pepper' कृष्णा, उपकुल्या, वैदेही, मागधी, चपला, कणा, उ(ऊ)षणा, पिष्पालः-ली शौंडी, कोला; कारिपिप्पली, कपिवल्ली, कोलवल्ली, श्रेयसी, बशिरः: '! pepper root' ग्रंथिकं, पिष्पलीमूलं, चढकाशिरस् n.; 'l.-sighted' ' 1 -suffering ' सहिष्ण. दूर-दीय दृष्टि: सहनशील, क्षामिन, बहुक्षम: (१.) क्षमा, सिंहण्युता, सहनशीलता -er, a. दीर्धतर; अतःपरं-ऊर्ध्व, इतः परं: ' wbý 'any l.' delay any 1. ' किमित्यधुना विलंब्यते. -ing, a. अत्यभिलाषिन, अत्याकांक्षिन; कुत्हलिन,स्पृह्याल,उत्कंठित उत्कट, लालस, अत्युत्सुक; 'a l. desire 'उत्कटेच्छा; 'al. woman ' श्रद्धालुः; दोहद्दवती. 🛛 अत्य-भिलाषः, अतिस्पृहा-वांछा, अत्याकांक्षा, उत्कंठा, लालमा, औत्सुक्यं, अतिलिप्साः इद्याः कामः, मनोरथः, स्पृहा, तृष्णा, आmiarr: 'the l. of a pregnant woman' दोहदः, गर्भदोहदः. -ingly, adv. संस्पृहं, सर्वष्णं, सोत्सकं, सोत्कंठः -Longanimity, 8. क्षमा, क्षांति f. -Longeval,-Longevous, a. चिरंजीविन: See Longlived. -Longevity, दीर्घायः: दैर्घमानं. चिराय: -Longmetry, 8. -Length, 8. दैर्घ्य, दीर्घता-त्वं, आयामः, m., आरोहः, आयाति f., द्वाधिमन् विस्तारः, आनाहः, विस्तृति f_{ij} , विताति f_{ij} मात्रा, अवधिः, मर्यादा,पर्यतः; • my rudeness (impudence) was carried to the l. of taking up arms ' आयुध परिग्रहं यावदत्यारूढो दुर्योगः (U. 6), 3 मानं, प्र-परि-माणं. 4 चिर-दीर्घ-कालः, काल-देध्य: 'to such a l.' एतावत्पर्यतं, यावत् (with acc.); 'for a l. of time ' चिरं, चिरकालं: 'to a great l.' अतिमात्रं, अति-मर्यादं; 'at l.' सविस्तरं, विस्तरेण, मुविस्तरं ⁻रेण, विस्तरज्ञः, असंक्षेपतः **2 अंते, अंततः**, शेषे, चिरकालात्, चिरस्य, अतीतद्वीर्घकाले 'epread at l. 'विस्तीण; 'to lie at full l. ' दंडवत् पत् 1 P. -en, v. t. दीर्घीकु 8 U, प्र-वि-तन् 8 U, विस्तृ ८, प्र-वि-सु ८, आयम् $\mathbf{1} \ \mathbf{\Lambda}$, आयली-वितती-क्रु \cdot = $v \cdot i \cdot$ विस्तृ-वितन्pass., दीर्घीम्. -wise , adv. अन्वायामं, अनुदेध्ये, अनु in comp. -y, a. विस्तीर्ण, दीर्घ, आयत, सविस्तर, असंक्षिप्त-

Longitude, s. धुनकः, द्वाधिमन् m. 2 रेखांशः; (of heavenly objects) भोगः;

'circle of l.' रेखांशवृत्तं.-Longitudinal, a. अनुदेध्ये, अन्वायाम-

Looby, ४, स्थूलजनः, ग्राम्यः, वृषलः, भाकृतः. Look, (at), v. i. दुशू 1 P, अव-वि-आ-लोक 1, A, 10, ईक्ष्र् 1, A, निरूप् 10, निर्वर्ष् 10, दृष्टिंदा 3 U or शियु 6 P, लक्ष 10; 'I. intently at ' नयने:-दृष्टिभि:-पा 1 P, निध्य 1 P, (ता राघव दृष्टिभिरापिबंत्यः &c. R. vii. 12). 2 भा 2 P, आ-प्रति°-, लक्ष-दृश-pass.; oft. by वदन, मुख, आनन in comp; 'she l. s sad 'विषण्णा लक्ष्यते or आभाति, &c.; 'that i.s like wantonness ' तत्साहसाभासं (Mal. 2); 'l. ing dejected ' विषण्णवदन, म्लानसुख, &c.; 'l. well ' शुभू 1 A; 'l. now ' नलु, पश्यः -about, परिता वीक्ष, अनु-इष 4 P. -after, अवेक्ष, रक्ष्य 1 P, पा ेट. (पालयति); See ' Take care ' under Care; योगक्षमं वह 1 U, (सुरधाया मे जनन्या योगक्षेमं बहस्ब M. 4). 2 आन्विष्; निरूप् 10, सृग् 10 A. -down, अवेक्ष, अधी दूशा; 'l. down upon' अवसद 4 A, उपक्ष; See Contemn. -for, आज्ञंस् 1 A, अपेक्ष्, प्रति-इष् 6 P. See Expect. 2. आन्विष्, मृग्, See Search. -in, आविर्भू 1 P, आत्त्रानं हुत् c., प्रकटीभू; 'l. in the face' संग्रुखी-अभिमुखी-भू (with gen.); See Face. -into, अव-सं-निर्-परि-ईक्ष्, अनुसं-धा 3 U, निस्तप: See Examine; 1. into the matter very co aly ' आतिनियुणमर्वक्ष्यतां सोधः. -on, प्रेक्ष्, मिष् 6 P; मिषतामाच्छिनत्ति नः (K. II. 46) snatches (the oblation), we helplessly l. -ing on '2 (Upon) मन् 4 A, गण् 10; See Consider. =out, अव-धा 3 U, सावधान-a. भू 1 P. =over, संदूर्ज्-ईक्ष्, निरूप, निरीक्ष =to, सं-वि-ईक्ष, अवधानं दा 3 U; ex. by 'Care 'q. v. 2 आ अव-लंब् 1 Å, आश्रि 1 U. =up, अध्वी, दृश् or ईक्ष, उदीक्ष, उन्मुखीभू; 'l. ing up to heaven' नभोदत्त-दृष्टि, गगनदृष्टि; 'l. up to 'प्रतीक्ष, उद-दुशुः मन्, गण्, परिक्रुप् c., the people l.up to you as their saviour'आत्मनोरक्षकत्वेन त्वामेवामी जनाः प्रतीक्षंते, गणयंति or परि-कल्पयंति. 🗝 🗷 🗷 🗗 , दर्शनं, ईक्षणं, वीक्षणं, प्रेक्षणं, वीक्षितं, विलोकितं, आ-वि-अव-लोकनं, दृष्टिपातः, दूक्पातः. 2 रूपं, आकारः, आकृति $ar f\cdot$, दर्शनं, आलोकः, चर्या, आभा, छाया, बदनाकारः, सुखच्छाया, सुखं, बदनं, 'a.l. of displeasure' अकुपाहृष्टिः, 'side-l.' कटाक्षः, अयांगदर्शनं, 'l.-out' अवेक्षा, समीक्षा, अवधानं; 'to be on the l.-out ' अवेक्ष्, अव-धा 3 U, अवहित-व भू--er, s. द्रष्ट्र m., दर्शिन् m., वीक्षक:. 2 (On) प्रेक्षकः, प्रेक्षमाणः. =ing, a. पर्यत्, दर्शिन्ः

हृष्टि, नयन in comp.: '1. in all directions, विष्वग्रहृष्टि; सर्वतो दत्तदृष्टि; '1. up' उन्सुख, अध्वदृष्टि '1. well' शुभ-सु-दर्शन, सुदृश्य, शोभनाकार, प्रेक्षणीय, शुभानन. =8. दर्शनं, विलोकनं, वीक्षणं, निवर्णनं, आलोकः, &c. See (8.) above; '1.-glass' आदर्शः, सुक्ररः, दर्पणः

Loom, 8. वेमन्, वेमः, वाय(प)दंडः, तंत्रवापः. - १. अस्पष्टरूपेण हुत्रू pass., दूरे

वृत् 1 A or स्था 1 P.

Loon, अ. दुर्जनः, जाल्मः, कितवः, धूर्तः.

Loop, श. जिन्यं, काचः 2 पाजः, पुटः-टं 3 छिन्नं, रंधं, 'auspended in a l. 'ातित, जिन्यत, '1.-hole 'छिन्नं, रंधं, गवाकः, जालं, निर्गमः, निर्गमद्वारं, अपक्रमः, सुक्ति

्रा., माक्षः.

Loose, a. ज्ञाधिल, प्र-,श्रूथ, सस्त, विगलित, चिलित, मुक्त 2 अचद्ध, उद्ग्रधित, उत्सूत्र, बंधनरहित-भून्य, उहाम, प्रमुक्त, 3 विरल, असंहत, अदृहमाधि 4 अन्यवस्थित, अनियत, अनिर्णीत, संदिग्ध, असंक्षिप्त; अस्थिर, 5 असंबद्ध, निःसंग, निरम्बय, 6 उच्छंखल, निर्मर्यादः, अनवस्थ, दुर्वृत्त, ध्यभिचारिन्, व्यसनिन्, दुराचार. 7 गर्ह्य, निद्य, अश्लीलः '!. conduct' दूराचारः; व्यसनं, नीतिभ्रंशः, '& l. man' लंपटः, व्यसनिन् m. 'a l. woman' ांधकी, पंथाती, भ्रष्टा; 'let l. ' मुच् 6 P; See (v.); 'break l. ' बंधनं भिव or छिद 7 P, बंधनात् भ्रंश 1 A, 4 P. -v. t., -en, $v \cdot t$. शिथिलयति (D.),शिथिलीक् 8 U, अ(अं) भ्-फ़्रथ् 1 P, 10 (फ़्रथ्यति), संस् c., फ़्रथिकृ. 2 सुच् 6 P or c., वि-निर्-उत्°; मोक्ष्र 10, विस्त्र 6 P or c., बंधनात् सुच् 3 उद्-ग्रंथ् 9 P, उद्-अव-मुच्, वियुक्ट 7 A, 10, विश्लिष्ट c., विसं- \mathbf{u} r $\mathbf{3} \ \mathbf{U}$. -v. i. $-\mathbf{e}\mathbf{n}$, ਗਿਪਿਲੀ ਪੂ $\mathbf{1} \ \mathbf{P}$, भ्रु (अप)थ् 1 A, स्रंस् 1 A, गल्री P, जिथिलायते (D.) =adv. =Iy, adv. जिथि-लं, भ्रुधं, अदृढं, विरलं, असंहतं, आनियतं; दुर्वत्तवत्, निर्मर्यादं; l. hanging matted hair!' श्लेधलंबिन्यः जटाः, 'hanging l.' सस्त. -ing,-ening, 🔞 शिथिलीकरणं, मोचनं, मोक्षणं, मुक्ति f., श्रंधनं. -ness, ह. शैथिल्यं, प-,श्लथः, स्रंसः, श्लथता, **स्रस्तता**, अदृहता, अनियतता, विरलता, व्यसनिता, दुराचारः, अनवस्था, लांपटपं, **ग्यभिचारः**: See Laxity.

Lop, v. t. छिट् 7 P, कृत् 6 P, लू 9 P; See Cut, 2 आ-अव-लंब् c. =v. i. आ-अव-लंब् 1 A. =per, s. Cutter, q. v.

Lopsided, a. एकपार्श्वे पतयालु.

Loquacious, a. वावकुक, वाचाल-ट, मुखर; See Carrulous. -ly, adv. वाचालतया. -ness, -Loquacity, s. वावकुकता, वाचालता, बहुआवित्वं, जल्पकता, मीखर्प. Lord, s. ईशः, प्रभुः, ईश्वरः, स्वामिन् m., अधिपः, पतिः, ईशित्र $m_{m{\cdot}}$, अधिभूः, नायकः, नेतृ m., भर्तृ m., नाथः, इंद्रः in comp.; राजन m.परिवृद्धः, इभ्यः,धानेन् ः आह्न्यः;'to be l. of 'प-भू 1 P, ईश् 2 A, (with gen.); See Master; 'supreme l.' सर्वे चरः, अ-धिराजः, नरेंद्रः, क्षितिपतिः, स्वर्गाधिपः, जग-स्राथ:-नायक:, &c. 2 (Title of address) देवः, महाराजः, स्वामिन् ル ,आर्यपुत्रः(by wives)भर्ने m.(by servants &c.). 3 परमेश्वरः, भगवान, प्रभु:, ईश्वर:. = v. i. (सटर्प-सधर्ष) ईशू or ज्ञास 2 P. -like, -ly, a. राजो-चित, प्रभुयोग्य; राजसदृश (शी f.), रा-जार्ह, ईश्वरीय, ऐश्वर ($\{ {f T}_i \} \}$) 2 ओजस्विन, दीप्तिमत्, तेजिस्वन्, See Majestic. 3 धृष्ट. अवलिप्त, ऐश्वयंमत्त, दूत, गाँवन, उत्सिक्त: See Haughty. -adv. संधर्ष, सद्पी, उ-द्धतं, एश्वर्यमदेनः -ship, s. देव:, &c.; See above; 'his l. ' तत्रभवान; महाराजः; ' your \mathbf{l}_{\cdot} ' अत्रभवान्, देवः, $\& \mathbf{c}_{\cdot}$ 2 प्रभुत्वं, स्वामित्वं, ऐश्वर्यं, अधिकारः. 3 राज्यं, विषयः। Lore, 8. विद्या, जानं; See Learning.

Loricate, v. t. कवचेन-पटलेन आस्तृ 5 U or आच्छद्र 10. = a. सकवच, पटलयक्त.

Lorn, a. अनाथ, अशरण: See Foriorn. Lose, v. t. 314-, g c., rate 1 P, g 3 P or ः (हापयति). 2 वियुक्त-विहा-परिहा-pass., विनाकु 8 U, (with instr.); भ्रंशू 1 A, 4 P, परि-प°, च्यु 1 A, प्र-वि-°, (with abl.); Sec Deprived also; ' he lost his life ' पाणीवियुक्त:, विगतासुर्वभूव, पाणहीनः, पाणेरहीयतः, 'lost his realm राज्याद्भष्ट: च्युतः; ' l. s his friends ' मि-त्रेवियुज्यते; 'he lost his wife' बत्पत्नी मता. पत्न्या विरहित:. 3 (Destroy) नज्ञ c., क्षि 1, 5 P or c., अप-चित्र 5 U, उच्छित्र 7 P, प्र-वि-ध्वंस c. 4 (Not to find) ex. by नहा 4 P, प्रश्नेद्धः 'have you lost a camel 'अपि युग्माक मुद्रो नष्टः; ' the lost ring 'नष्टमंगुलीयकं; 'l. the way 'मा-र्गोत् or पद्य:-भ्रंश् or च्यु or विचल् 1 P; 'be lost his way ' प्रभ्रष्ट-नष्ट-पथ: or उम्मार्ग-गामी अमृत्; 'lost his caste ' जातेश्रेष्ट:. 5 पराजि-पराभू-pass. (in battle &c.); ' l. one's wits ' द्वादिहीन-a. भू ' to l. time ' कालं व्यर्थ नी 1 P or विक्षिप 6 P, कालं ह 1 P or या c. (यापपति), कालहरणं काल-क्षेपं कु 8 U, बिलंबू 1 A; 'l. good name ' चारित्रयं-कीर्ति कलंकयति ा मलिनयति (D.) or दुब् c. (दुब्ब शते); ' l. one's consciousness 'सुद्ध 4 P, सुर्छ 1 P, चेतमां-संज्ञां हा, नष्टचेतन-लुप्तसंज्ञ- व. सू; ' we don't l. anything (in this way)' ज ण: किंचित किंचते (S. B. 345), नास्मानं कि-मपि ही बते: 'to l. oneself in 'आसक्त-

निरत- a. भू; See Absorb. -er, s. पाप्ता-पायः, अपाय-हानि-सहः, पराजितः, लब्ध-हानि::प्राप्तनाञ:-क्षय:. =Lost, a. नष्ट, ध्र ष्ट. च्यत, गत, बीत, हीन, त्यक्त, हत, हारित, क्षीण, तुप्तं, 'who has l. his office ' च्यु-ताधिकारः, अधिकारभ्रष्टः, 'who has!. wealth ' अर्थहीन:, गतविभव:, नष्टार्थ:: ' who has I. his way ' पश्चक्ष:, उन्मार्ग-प्रवृत्तः, दिङ्मुदः; 'who has l. every-thing' हतसर्वस्यः; 'who has l. one eye ' अक्ष्णा अंधः, 'एकाक्षिविकलः; ' 🎼 🌬 shame 'त्यक्त-निरस्त-लज्ज, बीडाहीन, 'ी. to sense of freedom ' स्वातंत्रयरसान-भिज्ञ: '1. in meditation ' ध्यानपर-परा-यण-निष्ठ-मग्न, चिंतासक्त; the bone fell and was l. ' आस्थि निपतितं नयनविषया-तीतं चः ' to be l. ' नश्, अंतर्-इ, तिरोधा pass., तिरोभू 2 मोहित, मूढ, भ्रांत-चित्त-बाद्धिः =L055, ३. हानि ∫., क्षयः, सं-उप-परि-क्षयः, वि-,नाज्ञः, अपायः, अपचयः, लोपः, भंशः, च्युति fः, ब्ययः, ध्वंसः, प्र-वि-ध्वंसः, वियोगः, अपहारः, अत्ययः, त्यागः, अलाभः, क्षति ा 2 पराजयः, पराभवः, भंगः; 'compensating ! 'क्षतिपूरणं; 'profit and l, 'लाभालाभी; 'l. of time ' काल-हरणं-क्षेप:, विलंब:: 'l. of caste' जाति-भंशः; ' l. of army ' सेन्यनाशः, वलव्यसनं: 'to be at a l. 'सुद्ध 4 P; 'being at a l. what to do or say ' किंकतंब्यता-किंवक-ष्यता-मृद्ध.

Lot, 8. अंज्ञः, वि-,भागः, उद्धारः. 2 भाग्यं, देवं, भागधेयं, देवंगति र्र., द्वा, भवितष्यताः, See Fate. 3 गुटिकाः, 'fall to the l. of' आपत् 1 P, उपनस् 1 P, उप-स्था 1 U; आपतंति हि संसारपथमवतीर्णानामेते वृत्तांताः (Ka. 175); 'happiness will be your l.' त्वं सुखभाग् भविष्यसि,तव सुखसुपनमेत्.

Loth, a. See Loath.

Lotion, s. धावनं, धावनीवधं.

Lottery, इ.गुटिकापातः; गुटिकपातेन निर्णयः Lotus, इ. पद्मं, कमलं, निलं, अर्दिदं, उत्पलं, कुवलपं, सरसिजं, अब्जं, अंभोजं, महोत्पलं, शतपत्रं, सहस्रपत्रं, कुशेश्चरं, पंकेष्ठहं, पंकजं, सरोष्ठहं, तामरसं, सारसं सरसिष्ठहं, पुष्करं, अंभोष्ठहं, विसमस्नं, राजीवं, अंबुजं; 'white !. 'पुंडरीकं, सिताभोजं; 'red l. 'कोक-नदं, रक्तोत्पलं; 'blue l. 'द्वीवरं, नीलो-त्पलं. 2 (The plant) निलनी, कमलिनी, पश्चिनी, सुणालिनी, कुमुद्निनी; 'l. stalk' नालं-लः-ली-ला; 'l. fibre or film' सु-णालः-ली-लं, चिसं-शं, !filament' किंजल्कः, केश्(स)रः-रं, 'l. root or bulb' करहाटः, किंपाकंदः, शालु(लू)कं, 'l. seed' कम-हाक्षः, पद्मवीजं; 'seed vessel of l.' बीज-कोशः, चराटकः; 'new leaf of l.' सं- वर्तिका, नवदलं; 'an assemblage of l. es' वंड:, खंड:, पद्मखंड:

Loud, a. उंच, तार, महत्, गुरु, उत्ताल; महा-स्वन गुरुस्वर, महाध्वनिकर (री रि.), महा-बहु-धोष, महाज्ञस्द, घोषण; 'ब.] noise ' तारस्वरः, उच्चेघोषः, महाज्ञस्दः-स्वनः, मणादः तुमुलरवः = odv., =ly, odv. उच्चैः,तार-उच्च-स्वरंण, प्रोच्चैः, महाज्ञस्देन, महास्वनेन; 'हिंदी 1. er ' उच्चैस्तरां. =ness, अ अच्चता, म-हस्वं, उत्तालता, &c.

Lounge, ए. कं. उदास् 2 A. आलस्येन कालं क्षिप् 6 P or ह 1 P. अलसीमू. - er, क. अल-सजनः कालक्षेपकः, उदासीनः, कार्यपुटः. - ing, a. अलस, गंद; See Lazy; 1. gait' मत्तेभगति में नमनं.

Louse, क. यूक: का, किशकीटः; '1.-egg' लिक्षा. = प्रक. बहुयूक, यूकापूर्ण, यूकोपद्धत, सयूक.

Lout, ८. ग्राम्यजनः, वृषलः, ग्रामीणः, स्थूल-जनः. =ish, ४. ग्राम्य, स्थूल, अशिष्ट,असम्य; स्थूल-बुद्धि-मति.

Louver, 8. धूमरंध्रं, धूमपथ:-निर्गम:.

Lovage, 8. अजमोदा, उग्रगंधा, जम्हवृभी, यवा(मा)निका

Love, 8. प्रेमन् मः ग. आभिलाषः, स्रोहः, रागः, वात्सल्यं, अनुरागः; प्रणयः, भावः, प्रीति f., प्रेम-प्रीति-स्रोह-भाव: (all with loc.): 1. for God ' ईश्वरभक्ति f. 2 (Amorous) कामः, अनंगरागः, शृंगारः, शृंगारभावः, रति f., रतिसुखं, मदन:.3 (God of love) काम:. मदन:, स्मर:; See Cupid. 4 द्या, अनु-कंपा $\mathbf{5}$ रचि f_{ij} अभिरुचिः, आसिक f_{ij} व्यसनं, अभिनिवेशः, प्रीतिः. 6 (Darling) प्रिय:-या, प्रियतमः-मा, द्यित:-ता; ' to fall or be in l. with हिन हु 4 P, अनुरंख pass., भाव-अभिलाष-बंध 9 P or निषिश् c., अनुरागवत्-चद्धभाव-मोहित- a. भू;' l.affected ', 'l.-stricken', ' under the influence of l.' अनंगतप्त-पीडित, कामार्त. कामवरा, कामातुर, अनंगविधुर, मद्नावस्थ, स्मराकुल, कामासक्त; to make I.' विवा-हार्थ प्रार्थ 10 A or आराज् c.; ' gestures of !. 'शृंगारचेष्टा, हावः, विलासः, विभ्रमः. लीला, भावः; ' l.-knot ' प्रेमग्रीथः-चंधः; ' l.-letter ' ' अनंग-मदन-लेखः, मन्मथ-लेखः; l.-match ' प्रेम-विवाह-संबंधः; ' l.quarrel ' प्रणय-प्रेम-प्रीति-कलहः; प्रणय-कोपः; 'l. sick 'कामार्त, कामात्र, काम-पीडित, अनंगतप्त, विधुर, मह्नविह्नल: '1.song 'शृंगारगीतं: 'l.-tale' प्रेम-शृंगार-कथा: 'l. token' प्रीतिलक्षणं, प्रेमाभिज्ञानं. =v. t. कम् 10 A (amorously); श्री-अञ्च-रंज-आसंबर-pass.; gen. ex. by जिष्ठ (with loc.); बंध, निविद्य c. with (s.); · the king l. s Sagarika ' नप: सागरि

कार्या बद्धानुरागः, आसक्ताचित्तः, कृतप्रणयः, &c. 2 रुच् 1 A, आर्नर 1 P, सुरू 1 A, तुरू 4 P (with instr.); ex. by त्रिय-a.; See Fond, Like; 'II. mus c ' संगीत-त्रियोस्मि: 'l. knowledge ' विद्यासक्त-चित्ता भव -able, a. स्नोहाई, पिय -ed, a. प्रिय, द्वित, कांत, इष्ट, अभी दिवत, स्निग्ध, ह्य, मनीवित. -er, 8. (Amorous) का-सुकः, कामिन् m., कांतः, प्रियः, दियितः, व-लुभः, रमणः, नायकः, इष्टः, प्राणेशः, जीवि-तेश:. 2पणायन् ル , अतुरागिन् गः , निरतः, सेवी-त्रिय:-in comp.; 'l. of knowledge' प्रिय-ज्ञानः, ज्ञाननिरतः, ज्ञानेप्सुः; ' a l. of learned men' आगमबुद्धसेवी (R. vi. 41). −ing, a. प्रणयिन्, अनुरागवत्, सस्रोह, प्रणय-बत्, प्रीतिमत्, बत्सल, अद्धरक्त, अदुरागिन्, आसक्त, प्रिय, नि-,रत, सेविन in comp; 'l. gainbling ' ग्रतासक्त, ग्रतसेविन: 'al. husband 'अनुरागवान पति::'l. kindness' कुपा, क्या, कारुण्यं, वारसल्यं, प्रसादः, अनु-बहः, होहः, अनुकंपा. -ingly, adv. स-भणयं, सक्केहं, सातुरागं, क्रोहेन, वात्सल्यात्, प्रीतिपूर्व. -Lovely, a_i कांत, संदर (री f_i), रुचिर, शोभन, सुभग, मनोज्ञ, मंजु, मंजुल, चार, मनोरम, मनोहर, ललित, वाम, सुग्ध, कमनीय, अभिराम: See Beautiful. -liness, s. कांति रं., सौंदर्य, शोभा, श्रीः, लावण्यं, सुभगता, चारता; See Beauty.

Low, a. (Of place) नीच, निम्न, नत, नी-चस्थ, अधःस्थ, अधस्तन (नी ʃ.), अवाच्. 2 व्हरत, नीच, अल्गाकार, सर्वः, अनुच्च, अतंग. 3 नीच, अय-नि-कृष्ट, अधम, हीन, जबम्य, अवर, खल, धुद्र, अनार्य, याप्य,गर्ह्य, अफ़ील, निंख, (lunguage); See Mean; 'a l. man ं अपसदः, नीचः, पृथग्जनः; जाल्मः, दुर्वृत्तः 4 (Voice) नीच, मंद्र, मंद, धीर, ग(गं) भीर. 5 (Price) स्वल्प, अल्प, भित, परिनित, अल्पमूल्य. 6 (L.spirited) अवसन, खिन, उद्दिय, म्लान, विषण्ण, विमनस्, दीन ा उद्विग्न-मनम् ण चे-तसः See Dejected 7 नम्र, विनीत, अनुद्धत, निराभिमान; See Humble. 8 जि:सच्च, रूका, असार, अपौंष्टिक (की $f \cdot$) (as food); ' of l. rank,' ' l.-born ' नी ब, ही नजाति, अत्यजातीय, नी बकुल न, हीन हुल, दुष्कु-लीन, अधमुजननन, नी चुरंशयद्व, हीनवर्णः =adv. नीचै:, अउचं, नीच in comp.; 'going! नीचम; 'l bending gras' नीचै: पणतानि तुणानि 2 मंद्, सुद्, सीम्यं 3 अधस्, अधोभागे, अधस्तात्. -ए. हे. रेम् 1 A, नदू 1 P, नर्टू 1 P, गर्ज 1 P, हंभारवं कु 8 U. =ing, हे. रेमगं, रेमितं, हंभा, हंभारहः -a. हंभारवकारित्, रेभमाण -11088, a. नीचता, निम्नता, अवनता, अपकर्वः, हीनता, जबन्यता, गहाता, मंद्रता, गांभीयें, विवादः,

अवसादः, उद्वेगः, दैन्यं, दौर्मनस्यं,ग्ला-स्ला-नि f., &c. -Lower, a. अधर, अधरस्य. अधस्तन, नीचस्थ, अधःस्थ, अवास्, अधः in comp.; ' l. world ' अधोलोकः: ' l. garment ' अधोशुकं; 'l. region ' अधः-प्रदेशः: ' the ! classes ' हीन-अधम-जातीयाः, अवरवर्णाः, अत्यजातीयाः =७. १. न्यूनीकु 8 U, ऊन् 10, न्इत् c., अल्पीकु, लघुक्क, लग्यति (D.), आगि 5 U. 2 अप-कृष 1 P. अव-नम् c. (नमयति), भ्रंशू c., गौरवं मानं-भंजर 7 P or ह 1 P; See Humble. 3 अबत् ६, अधः क्रु, अधः-नि-पत् ६, =v. i. न्यूनीभू 1 P, अल्डीभू, अपाचि-क्षिpass., =इस् 1 P. 2 नद्वीभू 3 मलिनीभू, कलु निमु, तमोवृत मेवाच्छक्त-यः भू. 4 अभूभनं कु, भूत्री संकुच् 1 P. = 3. दुर्दिन, मेघतिमिर, तिमिरावृत्तत्वं, साभ्रताः 2 काल्रव्यं, मख-मालिन्यं. -ing, a. तमोवृत, मेवाच्छक, साध्र, दर्दिनग्रस्त. 2 मलिन, काउप. -Lowly, ¡a. नम्, बिनत, सविनय, निरामिमान, अनहंकार, अनुद्धत, अगर्व, नम्रवृत्ति, दूर्पहीन, See Humble. -adv. -ly, adv. सविनयं, वि-नयेन, नम्रतया, अतुद्धतं. -ness, 8. विनय:, नम्रता, अतहंकारः, अगर्वः, अनभिमानः, नम्र-वृत्ति ∱ -Lowland, 8. निमृदेश:-भूमि ƒ., नीचप्रदेशः, उपर का. =धा, हः निम्नदेशीयः।

Loyal, a. भक्त, अनुरक्त, हृढभक्ति, भक्तियुक्तमत्, सानुराग, आसक्तः, 'l. to the king '
नृपानुरक्त, प्रभुभक्तिःनेष्ठ, राजाज्ञानुवर्तिन्,
नृपासकः, 'a l. wife 'सती, साध्वी, पतिबता, एकारुनेः, सुवरित्रा, 'l. husband'
स्वद्रारितः, भाषानुरक्तः--।у, ado. भक्तिपूर्वे, सानुरागं, हृडभक्तिपूर्वे, राजनिष्ठापूर्व--। ए,
अक्तिर्मं, अनुरागः, आसक्तिर्मं, प्रमुक्त्यामिन्निक्तः, राजभक्तिः-अनुरागः, हृढभक्तिः,
राजनिष्ठः, (in a wife) पातिब्रस्यं,
सतीर्दं, &c.

Lubber, इ. ग्राम्यः, स्थूलजनः, स्थूलधीः-ब्राद्धः - । y, a. स्थूल, अइस. 2 स्थलीयः

Lubric, Lubricious, a. स्निग्ध, खिझग, अन्न्य, मेद्रर, -Lubricate, v. t. अम्पंख, 7 P, स्निग्धी कु 8 U, स्तेहेन अंज्, -ed. a. अम्पंक, स्तेहाक्त. -ion, ४. अम्पंजन, स्निग्दीतरणं. -Lubricity, ४. स्निग्धता, चिझणता.

Lucent, a. See Bright.

Lucid, a. दीतिमत्, शोभन, सुपभ, तेजस्विनः, उज्ज्वल, दे द्वीरयमानः, See Bright.2 विश्वद्, स्वरंज, निर्मेल, अ-वि-नल, प्रस्ता, सुद्धः 3 व्यक्त, सुराष्ट्र, भिजाधे, स्पष्टार्थः 4 प्रसच्चा-वितः, 'l. interval' वितपसादः. -ly, ado. स्वष्टं, सुरुपक्तं, भिजाधे; स्कृदं, विश्वदं -- u.555, s. दीति नि, कार्तिन, शोभा, प्रभा, प्रतिन, 2 स्पष्टता, वैश्वदं, प्रसादः, दीमस्यं.

Lucifer, s. जुक्तः, भागवः, 'l. match' आग्न-ज्ञालाका

Luciferous, a. प्रकाशद, दीप्तिकर (री f.). Luciform, a. नेजोमय (यी f.), प्रकाश-

विशिष्ट 🖓

Luck, 8. देवं, भाग्यं, भाग्धेयं, विधिः, नियति

र्. भवितव्यता, देवयोगः; See Fate;
'good!.'सीभाग्यं, पुण्योद्यः, भाग्योपचयः,
'bad or ill 1. 'देवदुविपाकः-विपर्यासः-विपर्ययः, मंद्रभाग्यं, दोर्भाग्यं, दुर्देवं, दुर्गतिर्र, अधुभं, अमंगळं -less, त. द्योपहत, मंद्रभाग्य, अधन्य, दुर्भाग्य, अभाग्य, भाग्य-देव-हीन, दुर्देवयस्त, हीनआग्य -lessly, adv. दुर्देवत्, दुर्भाग्यात्. -Lucky, त. भाग्यत्, धन्य, सीभाग्यवत्, पुण्यवत्, भाग्य-देव-शालिन
2 द्युभ, कल्याण (णीर् र.), भद्र, मंगळ, शिव-- ily, adv. देवात्, देवयोगात्, दिष्ट्या, देव-भाग्य-वशात्, सीभाग्येन. -iness, 8. सी-भाग्य-वशात्, सीभाग्येन. -iness, 8. सी-भाग्य, धन्यता, पुण्यवत्ता, &c.

Lucre, क लाभ:, आय:, आगम:, फलं, वृद्धि f., अर्थ:, फलोद्य:, अर्थप्राप्ति f. -Lucrative, a. लाभद, लाभकर (री f.), अर्थद्, फलावह. -ly, adv. लाभपूर्व, सफलं.

Lucubrate, v. i. राजी अधिन्द्र 2 A or अभ्यस् 4 U. =ion, s. राज्यध्ययनं, निज्ञा-भ्यासः.

Luculent, a. See Lucid.

Ludicrous, a. हास्य, हासकर (री र्र.), उप-अव-हास्य, असंगतः -ly, adv. असंगतं, हास्यरूपेणः

Lug, v. t. बलेन आकृष् 1 P or ह 1 P.

Luggage, श. परिच्छद्ः, उपस्करः, यात्रासा-मग्री, वस्रपात्रसंभारः.

Lugubrious, a.शोकात्मक, दुःखात्मक, कार-णिक (की f.), दुःखावेदिन

L' kewarm, a. कोच्ण, कवोच्ण, मंदोच्ण, कदुड्ण, ईषदुड्ण, ईषत्तत. 2 उत्साहहीन, उदासीन, मंदोत्साह, निरुत्कुक, अतीक्ण, मंदोद्योग, निरुत्साह. -ly, adv. ईषत्तापन, कवोड्ण. 2 निरुत्साहं. -ness, s. कवोड्णता, ईषत्तापः. 2 निरुत्साहं. - क्षेत्रताहः, औदा-सीन्यं, मंदोद्योगः, अनीत्सुक्यं.

Lull, v. i. इस् 4 P, प्रं-उप°, निवृत् 1 A, विरस्
1 P, निर्वा 2 P, दिगस् 1 P. =v. t. इस् c.
(इसयाते), सांत्व् 10; निवृत् c. 2 प-सद्
c., लल् 10; ':l. to eleep '(गीतादिना)
स्वप् c. =s. झांति f., अक्षोभः, प्र-उप-इसः,
निर्वातः, वायुनिवृत्ति f.-विरामः-विच्छेदः.
=cr, s. झमकः, झांतिदः. =Lullaby, s.
स्वापगीतं.

Lumbago, s. काटिवेटना.

Lumber, s. भारः, निर्धिकद्भव्यं, निष्पयोजन-द्भव्यं. =v. i. मंदं खल् 1 P. =v. t. संकृ 6 P. संकलीक 8 U. Luminary, s. ज्योतिस n., प्रभावत् m., ज्योतिष्म n.; See Star.

Luminous, a. तेजोमय (यी f.), सपकाश, तेजास्वन, प्रभावत्, दीप्तिमत्, भासुर, 'self-l.' स्वयमकाश. = ly, adv. तेजसा.

Lump, s. राशि:, संघ:, गण:, समुह:, ओघ:, हुंदं, संचय:, समाहार:, See Multitude. 2 पिंड:-हं, गंड:, घन:, स्थूलभाग:-अंश:. 3 साकल्यं, समामा; 'in the l.' एकीकृत a. पिंडित a. साकल्यंन; 'this is the meaning in the l.' एव पिंडित थं: (M. 1).-ए. t. पिंडीकृ 8 U, राशीकृ, एंजीकृ, एकीकृ, पिंडु 10,-ish, a. स्थूल; स्थूलबुद्धि. -y, a. सपिंड, पिंडीन्त, पिंडीभूत.

Lunar, a. चांद्र (द्वी /.), चांद्रमस (सी f.), सौम्य,ऐंद्रव (वी f.);gen. ex. by चंद्र-सोमin comp.; 'I. month' चांद्रमास:; 'I. race' चंद्र-सोम-वंश:; 'I. day 'तिथि m. f.; 'I. mansion' नक्षत्रं; 'I. eclipse'

चंद्रोपरागः.

Lunated, a. अर्धचंदाकार.

Lunatic, a. उन्मत्त, सोन्माद, वातुल, भ्रांत-चित्त-मति-इद्धि, विक्षिप्तचित्त, इत-नष्ट-इद्धि; 'al. asylum' वातुलालयः. - Lunacy, ». उन्मादः, इद्धि-मति-भ्रंतः, चितविक्षेपः-विष्कवः, वातुलता, मति-बुद्धि-भ्रमः.

Lunch, Luncheon, s. उपहारः, लब्बाहारः.

Lune, 8. अर्धचंद्राकृति:•

Lungs, अ तिलकं,क्रोमन् गः,क्रोमं, फुप्फुसः-सं. Luniform, वः चंद्राकृति, चंद्राकार.

Lupine, s. द्विदलं, शमीधान्यं =a. वृकसंबं-धिन, वृकसदृश.

Lurch, v. ं अप-सृ 1 P, निश्तं स्था 1 P, निल्ली 4 A. 2 Disappoint, Steal, q. v. — का कोटिक: 2 कांटिक कुक्रर:

Lure, v. t. प्र-वि-लुभ् c., आकृष् 1 P, हृ 1P, प्र-वृत्त c., प्रोत्सह c., प्रणुड् 6P or c., मुह् c., प्रजुट् 10 2 आमिषदर्शनेन आकृष्-ड. प्र, विलोभनं, आकर्षणं, प्रोत्साहनं 2 आमिषं, आमिषदर्शनं

Lurid, a. वि-,पांडु, मिलन, उग्रदर्शन, घोर-रूप, मिलनप्रभ, तमोवृत.

Lurk, ए. ३. निभृते-पर्छक्तं-स्था 1 P or इत् 1 A, निन्ही 4 A, ग्रुप् pass.; See Conceal. —er, इ. निभृतस्थायिन m. —ing, इ. प्रस्कुतस्थायिन m. —ing, इ. प्रस्कुतस्थायिन m. —ing, इ. प्रस्कुतस्थानं निस्तान्गुह-स्थानं

Luscious, a. लिलत, सुभग, आतिमधुर, कमनीय, सुस्वादु, सुमधुर, आतिमिष्ट-स्वादु, = ly, adv. आतिमधुरं, सुस्वादु. = ness, s. अतिमाधुर्य, सुस्वादुता.

Lush, a. सरस, रसगर्भ.

Lust, इ. कामः, कामानलः, मैथुनेच्छा, सुरता-चिता, महनः, ज्यवायेच्छा, रताभिलाचः, विषयसुखेच्छा, इंद्रियासक्ति 🏂 2 अतिस्पृहा-बांच्छा, लालसा, अतिलिप्सा, लोभः, बांछा, आकांक्षा, अभिलापः. 3 दुर्वासना, कुवासना. =v. i. मैधुनं-सुरतं इष् ७ । or आभिलष् 1, 4 P, रतार्थिन्-a. भू; better ex. by 'पी.ful. ' 2 अत्यंतं इष् or बांज 1 P or स्प्रह 10 or कांक्ष्र 1 P, मृच् 4 P, लुभ् 4 P. -ful, a. कामासक्तं, कामांध, कासुक, कामिन, इं-विषयानिरत, इंद्रियसुखासक्त, **डियम** श कामार्त, कामातुर, कामग्रस्त, कामजित, कामाविष्ट, स्मरातुर, कामवृत्ति, रतार्ध्येन, मैथुनार्थिन, मैथुनेच्छ, व्यवायिन, ८५८, बीलंपट-पर-व्यसनिन, 'अभीक. कामन, अनुकः =fully, adv. सकान, कासुक-लंपट-

Lusty, a. महावल, सवीय, ससस्व, सब्ल, चल-व \mathfrak{T} य-वत्, मांसल, दृढांग (गी $f\cdot$), दूढ-वज्रदेह, पृथुशरीर, ब्युढोरस्क, अंसल, महाकायू. -1y, adv. सवीर्थ. ससरवं, बलवत्, तेजसा, पौरुषेण. -ness, अ. वीर्चे, सत्त्वं, मांसलता, **दृढांगता,** 🗞 ७. Lustral, a. पावन, पावक, श्राद्धिकर (री f.):

'1. water 'पावनोदक, शांत्युद्कं. -Lustrate, v. t. पू 9 U, ज्ञास c. -ion, s. श्राद्धि f., शोधनं, पावनं, पवित्रीकरणं.

Lustre, & यृति:, कांति:, दीप्ति:, रुचि:, भास, रुच, शोभा, प्रभा, ओजस्विता (all f.), तेजस् ग., प्रकाशः, प्रतापः, उद्योतः. -Lustrous, a. सुप्रभ, उज्ज्वल, तेजस्विन्, शोभन, दीप्ति-कांति-मतः See Bright. Lustrum, 8. वर्षपंचकं.

Lutarious, a. पंकस्थ, कर्दमवासिन, 2 पांकिल, कार्दम (मी f. $). <math>oldsymbol{3}$ पंकवर्णः

Lute, 8. वीणा, वल्लकी, विषची-चिका, तंत्री:, पुरिवादिनी (seven-stringed); 'bow of a !.' कोण:, शारिक:, रण:: 'play on a l. ' वीणां वद् c. -Lutanist, Luter, Lutist. 8. वीणावादः-दकः, बैणिकः.

Luteous, Lutescent, a. पीतवर्ण.

Luxate, v. t. निसं-धा 3 U, आस्थ्रग्रंथिं भंजू 7 P or बुद c. or विसं-धा. -ed, a. संधि-च्युत-भ्रष्ट, संधि-विश्लिष्ट, त्रुटितसंधि. =ion, अस्थित्रोटनं-भंगः-विश्रेषः

Luxury, 8. विषयसुखं, सुखोपभागः, सुख-भोग-आसक्ति रे. विषयभोगः-सेवा, विलासः, विलासित्वं, सुखसेवा-आस्वादः. 2 सुखं, भोगः, सुखसाधनं, भागसाधनं, सुखसाहित्यं. 3 स्वाद्वसं, भोजनविशेषः, उत्तमासं, विशिष्ट-भोजनं, -iance,-iancy, 8.अति-वृद्धि-स्फीति *j*., समृद्धि *j.*, वृद्धिवाहुल्यं, उद्देकः. =iant, अति₹फीत, अति समृद्ध, a अतिबधिष्णु, सुप्रचुर, अध्यंत, अतिबहुल, उदिक्त, अति-रिक्त, अत्यधिक -iantly, adv. अतिसम्-द्वा, अतिपाञ्चरेंण, बाहरूपेन, आत्यहरूं,

आतिरिक्तं, अतिबहुज्ञः. -late, ए. i. अत्यंतं वृष् or स्काय 1 A or ऋष् 4, 5 P or आ-टवे 1 A, आतेबाद्धि ह 1 P, आतिबचुरीभू LP. 2 अतिविलासेन वृत् 1 A or व्यव-ह 1 A यथेच्छा सेव 1 A or उपभुज 7 A. -ious, a. विलासासक्त, विषयसेविन, विष-यासक्त, सुख-भोग-परायण, इंद्रियसुखनिरत, सखास्व दतत्वर 2 विलासयुक्त-मय (यी f.), सविलास, अतिसखावह, सखभागकर (रा $f \cdot$), भोगानकल. -iously, adv. सविलासं. आतिसखनः सुखोपभोगपूर्व, सुखासक्तवत. -iousness, s. विला(सेत्वं &c.; See (s.).

Lye, s. क्षारोदकं, क्षारजलं Lymph, s. वसा, मेदस् n. 2 निर्झरः, उत्सः, े बाह: -Lymphatic, 8. मेदोबाहिनी. Lynx, बनमार्जार:-विहाल:

Lyre, 8. चीणा, विपंची; See Lute. -ic, -ical, a. बेाजिक (की f.). -ist, s. वेणिकः.

Lythrum, 8. अग्निज्वाला, सुभिक्षा, धातकी, धातु(तृ)पुष्पिका.

Μ.

Macaw, ह. वऋतेहः, द्युकः, कीरः-Mace, 8. जातिपत्री, जाति-ती. र., जाति(ती)-कोशं, जातिफलं कोशं. 2 गढा: दंहः, यष्टि m. f.; वेत्रं, लगुडः, सुस(ष)लः-लं, सुदूरः, 'm.-bearer ' दंह यष्टि-धरः, वेत्रधरः, गदा-ह**स्तः** पाणिः, यष्टिग्रहः, वेत्रपाणिः, **दंडभृत्** Macerate, v. t. जलेन आप्तु c., आदिक,

8 U, सं-धा 3 U. =ion, s. संधानं, पाचनं आद्वीकरणं-

Machinate, v. t. मंत्रू 10 A, (उपायं) चित् 10, संप्र-ध 10, परिक्लप c., युद्ध 10. 2 जह 4 P, कपटप्रबंधे रच् 10, गृहमंत्रणां कु 8 U. =ion, १. कुकल्पना, कुमंत्रणा, कुटमबंधः, गूढपयोगः, कपटपर्वधः, दोहाचितनं, कल्पना, चिंतनं, योजना, विधानं, -or, 8. कुमंत्रणा-कृत् m_{\cdot} , कपटप्रबंधरचकः.

Machine, s. यंत्रे, साधनं. -Machinery, ८. यंत्राणि, यंत्रसामग्री, यंत्र-समुद्धाय: -Machinist, 8. यंत्रकार:-विद्र, यंत्रकलाज्ञ:. -Mechanic, 8. ज्ञिल्पिन् m., शिल्पकारः, कर्मकारः, कारुः, शिल्पोपजीवि-न m .=a . •al, =a .यंत्रं in comp.,यंत्रसंबंधिन, यञ्जविषय, यंत्र-शिल्प-विद्यासंबंधिन, यांत्रिकः (का र्र.) 2 शिरुपविद्याकृत, यंत्रशास्त्रासुक्ष्यः, 'm. art'शिरुपं, कला. 3 यंत्रतहरूय, यंध-

बत्, अमबोधयुक्तः 4 यंत्रविद्या-शिल्पविद्या-निपुण: शिल्पकारिन्. -ally, adv. यंत्र-विद्यासूरूपं, शिल्पशास्त्रानुसारेण. 2 यंत्रवत्, अबुद्धिपूर्व, अमति-अप्रयोध-पूर्व. =ian, हे. शिल्पशास्त्रज्ञः, यंत्रविद्याकुशलः -Mechanics. 8. यंत्र-ज्ञिल्प-विद्या-ज्ञास्त्रं, यंत्रगतिज्ञास्तं. -Mechanism, 8. यंत्ररचना, कला, युक्ति 7.: यंत्रगति f, यंत्रव्यापार:. -Mechanist, s यत्रकारः ·

Macrocosm, ६. विश्वं, त्रिभुवनं, अखिलं ज-

Macrology, हर अतिविस्तारः, दीर्घसूत्रता. **Macula,** s. कलंकः, अंकः, लांछनं, लक्ष्मन् n. -Maculate, v. t. कलंकयति-मलिनयति (D.), -a.,-ed, a. कलंकित, कलुषित,

लांखित.

Mad, a. उन्मत्त, वातुल, सोम्माद, हत-नष्ट-भ्रष्ट-बुद्धि, हतज्ञान, भ्रांत-विक्षिप्त-चित्तः ' make m. 'उन्मादं नी 1 P, उन्मह् c.: 'to go m.' उन्मद् 4 P. 2 (Of acts) बालिश, उन्माद-युक्त, असमीक्ष्यकृत, साहसिक (की f): m.-brain,-brained ' विक्षिप्तकृद्धि &c.; · m.-cap ' साहासिकः; 'm. with anger ' संरब्ध, कोपाकुल, मदोव्य; ' m.-house ' बातुलालयः; 'a m. dog 'अलर्कः; 'a. m.man ' बातुलः, उन्मत्तः. -den, रः ६ उन्मद् c., बातुलीकु 8 U, व्यासुहु c., उन्मत्तीकु; 'm. ed with rage 'क्रांधांध: 'm. ed with liquor' सुरापानमत्त. -ing, a. उन्मा-दक, उन्मादजनन (नी f.), -ly, adv. उ-ममत्तवत्, उनमादात्, सोनमादं, वातुलवत्, चित्तविभ्रमेण, भ्रांतचेतसाः 2 साहसिकतयाः -ness, 8. उन्मादः, उन्मत्तता, वातुलता, मति-बुद्धि-भ्रमः, चित्तविष्ठवः-विक्षेपः, मति-बुद्धि-भ्रंश:. 2 (Fig.) व्यामोहः, मूढता,

Madam, ह. आर्या, भाविनी, कुलजा; (in

addresing) आर्थे, भवति-

Madder, ह. मंजिष्ठा, विकसा-षा, जिंगी, स-मंगा, कालमोशि(वि)का, मंड्कपणी, मंडि-(ही)री, भंडी, योजनवली.

Madeiy, v. t. क्रिइ c., आर्द्रीकु 8 U.

Magazine, s. नानाविषयसंबद्धं पुस्तकं; 'a m. of arms ' आयुधागारं, शसासागारं. 2 भां-

Maggot, 8. कृमि:, कीट:. -y, 4. कीटमय

(**यी** f ·), कीटपूर्ण ·

Magle, ह. इंद्रजालं, माया, अभिचारः, मंत्र-योगः, वशक्रिया, कुहका-कं, मंत्रः, कार्मणं, कुछति f., मोहः, योगः -a., -al, a. ऐंझ-जालिक-आभि चारिक-मायिक-को सतिक-(की $f_{m{\epsilon}}$), मायामय (यी $f_{m{\epsilon}}$), मोहिन्, माया $^{ ext{in}}$ comp. -ally, adv. इंद्रजालेन, मायया, अभिचारेण. -iau, ४. ऐं(इं)इजालिकः, माया-विन् m.,मायाकारः, मायिन् m. अभिकारिन् m.

कृहकः, कृहकाजीविन् मः कौस्तिकः, योगिन् m.,योगेश्वर:, सिद्ध:: 'm.'s brush'पिच्छिका-Magistrate, s. धर्माध्यक्ष:, न्यायाध्यक्ष:: See Judge. -Magistracy, ह. धर्माधिपत्यं, न्यायाधिकरणं, धर्माधिकारः 2 धर्माध्यक्ष-गण:-समूह:. -Magisterial, a. (s.) in comp., आधिकारिक (की f.). 2 प्रभुत्व-विशिष्ट, आज्ञापक, सावलेप, दूस, पगल्भ--ly, adv. ज्ञासनरूपेण: सटर्प, सावलेपं.

Magnanimous, a. महात्मन्, महामनस्, महामनस्क, महानुभाव, उदार-धी-चेतस्-मति, उदार, महेच्छ, महाशय, उदारात्मन् · 2 (Of acts) अवदात, उदार, औदार्यपूर्व. -ly, adv. ओदार्थेण, माहात्म्येन, महानुभावात्, उ-टारचेतसा. -Magnanimity, s. माहात्वयं, उदारात्मता, महात्मता, औदार्थ, महानुभावः, चित्तादार्थ, उदारमातेता, महेच्छाः महाजयः.

Magnate, ह. उत्कृष्टपदस्थः, उज्ञपदस्थः, धुरं-

धरः, धुरीणः-

Magnet, 🜮 अयस्कांतः, अयोमणिः, लोह-कांतः, चुंबकः -ic, -ical, a आकर्षकः, आकर्षणशील, लोहचुंबनशील; 'm. needle' अयस्कांतज्ञलाकाः 'm. attraction 'आ-कर्ष:-वर्ण: -ically, adv. आकर्षणद्वारेण: -ism, 8. अयस्कांतग्रणः, आकर्षणशक्ति र्., लोहकांतधर्मः: =lze, v. t. आकर्षणशक्ति हा 3 U or संक्रम् c. or संचार c.

Magnificent, Magnific, a. शोभमान,तेज-स्विन्, अतिशोभन, महाप्रभ, श्रीमत्, महा-तेजस्, महाप्रताप, विभातिमत्, देदीप्यमान, 2 (Palace &c.) विज्ञाल, तुंग, उज्ज्वल.-ly, adv. अतितेजसा, मपतापं, विभूत्या, ऐश्व-र्येज. -Magnificence, ह. महिमन् ११८., प्र-तापः, श्रीः, शोभा, तेजस् 💤, अविप्रतापः-शोभा-प्रभा, ओजस्विता, महाप्रतापः, विभृति $f\cdot ,$ औज्ज्वल्यं, विभवः, ऐश्वर्य \cdot

धृष्ट-बाच् -Magniloquence, 8. प्रीह-

Magniloquent, a. प्रीट-पगलभ-वास्, दूस-

भाषणं, प्रगल्भोक्ति ʃ ., गर्वोक्तिः.

Magnify, v. t. बूध c., उप-चि 5 U, स्काय c. (स्फावयति), अधिकीकु. 8 U; Sec Increase. ${f 2}$ अत्यंतं वर्ग् ${f 10}$, उत्-सं-कृत् ${f 10}$. ${f 3}$ अतिश-योत्तन्त्रा वृष् c. or बिस्तृ c. -cr, ह. वर्धकः. 2 बंहणयंत्रं. -ing, a. विधेन, बृंहणकारिन.

Magnitude, ८. मार्च, प्र-परि-मार्ण, आकार-माने, मात्रा in comp., इयसा; ' of the m. of an egg ' अंडमाज, अंडपरिमाण. 2 ग्रह-ट्यं. महस्वं, बृहस्वं, वैपुरुयं, मधिमन् ル, गरि-मन् ル., महिमन् ル., पृथुता, विशालता -

Mag-pie, s. See Jay.

Mald, Maiden, 🕴 कम्या, कुमारी, तर्रणी, वालिका, युवतिः ती, बाला, कन्यका, **कुमा**-रिका. 2 अनुद्धा, अपरिणीता, अविवाहिता, अदत्ता, अक्षत-अविद्ध-योनिः 3 (M.servant) हासी, खेटी, पेट्या, परिचारिका,

18

कर्मकरिः =a. कौमार (रि.f.), कन्याविषय-2 अभिनव, अक्रुते(यभोग, अक्षत, अखंड. =hood, s. कौमारं, तारुण्यं, कुमारीभावः-दशा. 2 अभिनवत्वं, अखंडताः =1y, -like, a. कन्यकोचित, कन्या-कुमारी-योग्य-

Mail, s. वर्मन् n., ततुत्रं, ततुत्राणं, कवचःचं, उरुङ्द्रः, दंशनं. कंकटकः, ज(जा)गरः ; ऽल Armour; 'm.- cost' कंचुकः, वार्वाणः; 'having put on a m.-cost' आप्ति-सुक्त, अपिनद्ध, पिनद्ध. 2 पत्र-लेख्यवाहनं. =ed, a. सकवच, कवचिन, कवच्यारिन; कृतसकाह, वर्मित, सक्रद्ध, सज्ज, दंशित, ब्यूढकंकट.

Maim, म. र. विक्तली-व्यंगी-क् 8 U. ईानांगीक, विकलपति (D.). → अंगवैकल्पं, हीनां-गता, न्यूनावयवरवं -ed, व. विकलांग (गी रं.), व्यंग, हीनांग, विकल, अंगविकल.

Main, a. मुख्य, प्रधान, प्रमुख, परम, अग्रच, श्रेष्ठ, उत्कृष्ट, उत्तम, विशिष्ट, मूल in comp., मुहतम, 'm. matter' गुरुकार्य, गुरुकार्य, गुरुका, 'm. door' सिंहद्वारं, 'm. stock' मूलधनं. =८. प्रधानभागः, प्रधानां शः, मुख्यां शः, बाहुल्यं, भूयिष्ठभागः. 2 महोद्धिः, महार्णवः, ऽ१६ Sea 3 बलं, शक्ति र्रा, प्रभावः, सामर्थ्यं. 4 प्राणि- व्यतं. समाह्वयः, 'in the m.' बहुशः, बाहुल्येन, भूयिष्टं, सामान्यतः, 'with might and mi' सर्वयलेन, प्रसमं, प्रसद्धः, 'm.-lan i' मध्य-मूल-भूति र्रा, मुख्य-प्रधान द्वीपः पं. =1y. adv. मुख्यां, बहुतः, प्रधानतः, मुख्यां शन, भूथिष्ठं, बहुतरं, सामान्यतः, विशेषेण, प्राधान- शेष्ट्रं

Maintain, v. t. बहु 9 U, धू 1 P, 10. 2 वा c. (पालयति), रक्ष 1 P, भू 1 P, 3 U, आ-अब-लंब् 1 A, उत्तर्भ् 9 P or c., संस्तंभ्, मंबध ए., पुषे 1, 9 P or c., योगक्षेमं वह 1 P, पालनं-पोषणं कु 8 U. 3 प्रवृत् c., रखे, न विच्छित 7 P or वि-रम् 1 P. 4 प्रति-पद् c., बद्ध 1 P, निर्वह 1 P or c., समर्थ 10, संस्तंभ्, दृढीक्क, अंतु-पा C. (पालयाति): Sec Fuifil also. 5 (As a theory) ag 1 P; he who m, s that there is God' far-बाही: 'one who m. s the doctrine of atheism' नास्तिकमतवादिः 6 सनिश्चयं वद् 1 P, दुढोक्त्या प्रति-पड् c.; 'to m. oneself' जीतितं घू, शरीरवृत्तिं कु or निर्वृत् c.; See Live (on). =er, s. पालकः, पोषकः, रक्षितृ, आलंबिन, भर:-धर:-in comp. -Maintenance, s. धारणं 2 रक्षा, रक्षणं, भरणं, भृति 🏸, आ-समा-त्रवर्न, पालनं, पोषणं, सं-यर्थम, 3 जीविका, वृत्ति र्., आ-उप-जीविका, आजीय:, प्राणयात्रा; See Living. 4 ग्रासा-च्छादनं, अस्रवस्थं,असाच्छादनं, 2मितपादनं, ियाहाः.

Maize, J. शहरं.

Majesty, 8. राजश्री:, राजमतापः-तेजस n.. राजमहिमन् 🎟 - प्रभावः -गौरवं, प्रतापः , राजस्वं . तेजः, प्रभावः, ऐश्वर्य, महिमन् m., बैभवं, विश्वति f, गौरवं, महत्त्वं: 'your m.' देवः, महाराजः. वेवपाढाः, स्वामिन् 🐠, श्रीमहेवपाढाः, प्रशुः, प्रभविष्णु:: (in addressing) देव, महाराज. &c. = ic, =ical, a. राजयोग्य, राजतुल्य, नृपोचित, राजतेजोमय (यी $f \cdot$), राजश्रीमत्. राजप्रतापवत्, सानुभाव, सावष्टंभ, प्रतापवत्, ऐश्वर (री f), विभूतिमत, प्रभाववत, ओ-जस्विनः, उन्नत, अतिबौढ, उज्ज्वल, उन्नुंगः, Şee Lofty also: m. splendour ' दीसि f.; ' m. dignity ' अनुभावः, अवष्टंभः, ओज-स्विता. -ically, adv. राजसदुशं, सावर्षभं, सानुभावं, वृषोिचतं, राजमतापेन-तेजसा-महिम्ना सन्तापं, सप्रभावं, ऐश्वर्येण, सगीरवं

Major, a. अधिक, भूयस्, अधिकसंख्य. 2 सुख्य, प्रधान, प्रमुख, ग्रुक्त, वर्रायस्, वर्षायस्. - श्र. प्राप्तः वर्षायस्. - श्र. प्राप्तः वर्षायस्. स्वयः अतितःत्यक्तः नेष्ठावः 2 ग्रुल्माध्यक्षः, स्वयः द्रुष्टाध्यक्षः, - Majority, श्र. बहु (pl.), बहुत्तरभागः, भूयिष्टभागः, अधिकसंख्या; 'a m. of members have come 'सभासदां मर्ध्याद्वे बहु वः समागताः; 'm. of votes 'बहु-मतं, मताधिक्यं 2 व्यवहारः, व्यवहारक्षमता, व्यवहार्यद्ञा, वयस् गः; 'reached his m.' प्राप्तव्यवहारः, त्यक्रोहादः; See Grow up-

Make, v. t. कृ 8 U, वि-धा 3 U, अनु-द्वा 1 P, आचा 1 P. 2 (Create) निर्मा 3 A, 2 P, सक्त 6 P, यद c., (घटयति), क्र, वि-धा, रच 10, क्रप c., उत्पद् c., जन् c. (जनयति), साध् c., नि:-सं-पद् c. 3 (Produce) उत्पद्ध c., जन c., क्र: See Cause. 4 (Force) ex. by causal of roots; 'm. s ine question you ' प्रश्नकर्मणि मां नियो-जयात (Ka. 134); See Compel. 5 निर्मा. चट्ट c.; gen. ex. by निर्मित, चटित, रूप. मय, आत्मक in comp.; also by भू 1 P. स-पद 4 A; '10 repeated 2 times m. s 20 ' द्विरावृत्ता दश विंशतिर्भवंति ा संपद्यंते-6 आपू 5 P, बिद्द 6 U, लभू 1 A; See Get; 'm. amends for' क्षतिं पूर् 10, प्रति-फलं दा 3 U, प्रमुज् 2 P, निष्कु; 'm. account of ' मन् 4 A or c., गण 10, आपेक्ष 1 A; ' to m. the best of a bad matter' दोषमपि गुणत्वमापादगितुं; ' self-made man' स्वोद्यमलब्धपतिष्ठः; ' m. merry' हृष्ट-a. भू, उत्सत्वं कु; 'm. much of ' बहु मन्; 'm. light of ' तृणाय मन् or गण्, लपुक, अब-ज्ञा 9 U; See Contemn; ' m. way ' अंतरं दा; अप-सु 1 P, अप-इ-या 2 P; अपक्रम् 1 U, 4 P; 'm. free with ' संकोच्छं त्यक्त्वा आचा or व्यवह 1 P; 'm. away with 'नज़् c., ब्या-पद् c., हन् 2 P or e

(घातयति); See Kill; 'm. water ' मूत्रोत्सर्गे कु; 'm. good 'पा c.(पालयति), पूर् 10, दृ 1 P,रक्ष् 1 P (promise &c.); See Fulfil also; सं-पंद c., साध् 5 P or c.; (loss) पूर, प्रतिविधा 3 U, प्रतिकृ, अपाकृ, जुद् ए.; 'm. bold to say ' प्रगल्भतया वट् $\widetilde{\mathbf{1}}^{\mathrm{P}}$ or बचनसाहसं कु $extst{ extst{-for,}}$ अभि-या $\mathbf{2}^{\mathrm{P}}$ प्रति-या, उपसूप्-उपगम् $1\,\mathrm{P}$, अभि-उप-सू $1\mathrm{P}_{\odot}$ 2 आवह 1 P, क्रप् 1 A. -into, निर्मा, विur: 'gold is made into ornaments' सर्वर्णस्यालंकाराः कियंते. -of, See Make (5) above; 'made of' सय (यी f.), घटित, निर्मित, आत्मक, रूप in comp., or only by comp.; 'a pot made of go'd' हेमनिर्मितं पात्रं, हेमपात्रं, 2 अवगम् 🗓 🏱 बुच् 1 P; not knowing what to m, of it किं नु एतत्स्यादिति ज्ञातुमसमर्थाः -off, पलाय् 1 A. अपक्रम्, अप-इ, अप-सु-गम्-धाव् 1 P. -out, निरूप् 10. ज्ञा 9 U. अवगम्, महु 9 U. उपलभ् 1 A, विद 2 P; See Know. 2 प्रति-पद c.. समर्थ 10; प्रमाणीक. साब C. निष्पव् c. =over, सम्-ऋ c. (अर्प-यति), संक्रम् $\hat{\mathbf{c}}_{i}$, निक्षिप् $\hat{\mathbf{b}}_{i}$ $\hat{\mathbf{P}}_{i}$, न्यस् $\hat{\mathbf{d}}_{i}$ $\hat{\mathbf{U}}_{i}$ आयत्तीक -up, समाह 11' संकल 10, संभ 1 P, 3 U, समा-नी 1 P, एकीक. 2(A loss) पूर, मतिवि-धा: ' you should m. up for your want of beauty by being good ' त्वया अलावण्यदोषः सदाचरणेन शतिविधेयः 3 (A quarrel) सं-धा, प्रशम, ए., (प्रशम-यसि विवादं S. 5). 4 निर्णी, साथ, निष्पद c.: m. up one's mind 'निर्णी, निश्चि 5 U; See Determine; · m. up to ' उपस्, उप-गम्: See Approach. =ः आकारः, आकृति 🗸 .. रूपं, विग्रह:, अंगं, वपुस् 🚈 handsomenees of m. अंग-सीष्ठवं. - er. s. कार:, कर:, कारिन, कृत in comp: कर्न m \cdot , निर्मान m \cdot विधात m, कल्पकः, रचकः, घटकः; 'm, of pots कुमकार:-कृत् &c. 2 Creator, q. v. 'man is the m. of his own fortune' लोके गुरुत्वं विपरीततां वास्वचेष्टितानयेव नरं नयंति (H. 2). -ing, 8. करणं, विधानं, रचनं, कल्पनं, निर्माणं, 🕸ः

Maladdress, ह. अपदृत्वं, अकोशलं

Maladministration, अ. कुशासनं, दुर्णयः, असम्यक निर्वाहः.

Maladroit, a. अपद्र, अकुशल.

Malady, s. रोगः, व्याधिः, आमयः, विकारः, बजा, गदः: See Disease.

Mala fides, adv. सन्यहीकं. - ३. विप्रलिप्सा, वचनेच्छा.

Malaise, ६. स्यग्रता, आकुलता, उद्दिग्नता. Malapert, a. अविनीत, धृष्ट, प्रगल्भ, प्रतिभा-नवत्, निर्हरज्ञ. -ly, adv. अविनयेन, ध्रष्टवत्, निर्लञ्जं. =ness, हः अविनयः, धृष्टता, प्राग-ल्म्यं, प्रतिभा-भानं

Malapropos, adv. अस्थाने, अकाले, अनवसरं. Malaria, 8. प्रतिवायु:, दुर्वात:

Malcontent, a. or ह. असंतुष्ट, अप-वि-रक्त,

राजापरक्त, राजनीत्यसंतुष्ट.

Male, s. पुंस् m., पुरुष:, नर:, नृ m.; ' m. and female ' स्त्रीपुंसी, स्त्रीपुरुषी, युग्मं, मि-धुनं, इंहे. -a ex. by masc. gender; पु-जातीयः 'm. sparrow' चटकः, sometimes by पुरुष-पुं-नर- in comp.; 'm. tiger' पुंच्याबः: 'm. euckoo' पुस्कोकिलः: 'm. attire 'पुरुषवेशः;; 'm. child अपत्यं पुमान, पुत्र:, सुत:, kc.; 'm. species' पुजाति 🟸 पुरुषजातिः.

Malediction, 🤻 शापः, आक्रोशः-शनं. --Maledictory, a. अभिशापक, आक्राशेगर्भ, अ

मंगलाशांसिन्.

Malefactor, s. पाताकेन् m.. पापिन्m, अपका-रिन् 🚈 , अपराधिन् 🎹 पापकर्मन् 👊 , दृष्कु तिन् 🚧 डोषभाक, कृतागस् 🛝

Malefic, a. अपकारिन्.

Malevolent, u. अभिद्राध, दोहमति-बुद्धि. दृष्ट भाव-मति-बुद्धि, द्रात्मन्,द्राशय, कुरुद्धि दुर्वद्धि, मत्मरिन, साभ्यसूय, पापाज्ञय, अहि-तेषिन, दुहंद, दुःशील, अनिष्टार्यिन, -ly, adr. दोहबुद्धचा, दृष्टभावेन, साभ्यस्यं, अ-हितेच्छया -Malevolence, अ द्रोह-अहित-बुद्धि ∄, दुष्टभावः, कुभावः, कुबुद्धिः, द्वोह-मति 💯 द्रोहः, असुया, अभ्यसूया, द्रीरात्म्यं, मात्सर्यं, अहितेच्छा, अपकारेच्छा, पैशुन्यं.

Maifeasance, ४. अपकारः, दूष्कर्मन् ॥. Malformation, हः त्रिकृति 📝 वैरूप्यं.

Malice, 8. वि-,द्वेषः, वेरं, द्वेष-शत्रु-भावः, द्वोहः, दृष्टभावः, दोहमति-बुद्धि 🏂 मात्मर्य, असुया, अहितेच्छा, पापाशयः, दौरात्म्यं, दौर्जन्यं, पैशन्यं. -Malicious, a बेर-द्रेष-पूर्वक, दोह ० देप-मूल or हेतुक. 2अतिद्रोपन, द्रोहिन, दोहमति-बुद्धि, दुष्टभाव-मति, दाहशील, अप-कारेच्छु, पापात्मन्, दुरात्मन्, साभ्यसूय, मत्स-रिन्, दुर्जन, खल, पिद्युन; Sa Malevolent. -ly, ade होहबुद्धचा, दौरात्म्येन, सद्वेषं, मात्सर्येण: in. intentioned दोहबुद्धि &c. =uess, द्रोहमतित्वं, दृष्टशीलता: See (६.)

Malign, v.t. अयभाष् 1.A. परि-अप-बङ्ग 1.U.अभिशंस् 1 P, कलंकयति (D, D), वि-,द्विष् 2 U. -a.. -ant, a. देपबुद्धि. दोहपरायण, दुष्टयुद्धि, दुर्बुद्धि, दुराशय, नृशंस, दुर्मति, See Malicious, Malevolent. 2 (Star) अद्युभ, दुष्टः अनिष्टः, अमंगलः 💈 उग्रः घोरं, अतिदृष्ट, अरुंतुद्द, अतितिन्मः 4 असाध्य, दृः साध्य, दुश्चिकित्स्य, मारात्मक, साक्षिपातिक (की रं), काल in comp. -ly, -antly, ade. सदोहं, अत्युग्नं -er, ह अभि-अपवादकः पिशुनः. -ity, शंसकः, =Malignancy, 🥴 द्रोहबुद्धि 🎵 द्वेषपरा-यणताः परमद्वेषः, भाषद्वष्टताः अतिपेशुस्यः

See Malice. 2 उग्रता, तिग्मता, दुष्टता, 3 असाध्यता, मारात्मकता.

Malinger, v. i. शरीरास्वास्थं अपिदृश् 6 P.

Malison, s. See Curse.

Malkin, 8. अञ्चदा, भ्रष्टा.

Mall, 8 महासुदूरः, घनः. 3 जनाकीर्णमार्गः, जनसामान्यपथः.

Malleable, a. उद्धर्तनीय, घनेन वर्धनीय, उद्धर्तनक्षम. - Malleate, v. t. सुदूराघातेन उद्धरनक्षम. -

Mailet, है. मुदूरः, द्रघणः, धनः.

Malodorous, a. दुर्गीधि.

Malpractice, ह. द्वराचारः, दुश्चरितं, कुचरितं,

Malt, 8. यवपानीयबीजं: 'm -drink ' यव-सुरा, यवजं, यवपानीयं; 'm -house' यवसंधानगढं

Maltreat, v. t. आत्रियं आचर 1 P or वृत् 1 A, नि-अप-वित्र-कृ 8 U, पीड् 10. -ment, s. अपकारः, निकारः, पीडा

Malversation, 8. दुराचारत, शाठचं, धूर्तता; See Fraud.

Mamma, ह. माता, अंबा, जननी; See Mother.

Mammal, s. सस्तन यः प्राणिन्. =ia,ः सस्तनाः प्राणिनः

Mammiferous, a. सस्तन, स्तनविशिष्ट. Mammiform, a. स्तनाकृति, कुचाकार.

Mammon, s. धर्न, लक्ष्मी:, संपद् 元ः (the god) कुबेरः: -ist, α. οr ε. धन-परायण, द्रव्यार्जनतत्त्पर: -ism, s. द्रव्यपरा-यणता...

Man, s. मनुष्यः, मानुषः, मनुजः, नरः, तृ m., मानवः, पु(पु)रुषः, मर्त्यः, पुंस् m. 2 (As opposed to child) मानुषः, भौढ-वयस्कः, त्यक्तक्षेत्रात्रः, मालुष्यपाप्तः, प्रौढः. 3 (As opposed to woman) yeq:, प्रमान्, नरः. 4 (M.-kind) मनुष्याः, मानवाः, मनुष्यजाति 🏸, मर्त्याः, मानुष्यं, मानुषता, जनः, लोकः, मनुष्यजीव-लोकः. 5 (In ' an eminent chess) ज्ञा(सा)र:-रिः; m. ' पुरुषसिंह:-व्याघ्रः, नरवरः-शार्क्रल:-पुनव:-ऋषभ:; See Excellent; ' m.-eater पुरुषादः, दृभुक्, नरभोजिनः, 'm.-hater ' मनुष्यक्षत्र:- झाही, मनुष्यद्वषी; ' m. of war ' बहती युद्धनीः; ' m.-slaughter ' मनुष्यवर्धः-वातः-हस्या, प्रमाधः: 'm.-stealing 'मनुष्यापहार:. 🗝 🗜 पुरुषसनाथीक 8 U, संस्थं निविद्य c.=ful,=ly, α. पौरुष(बी 1), वादवंब (पी 1); शूर-वीर-योग्य, महावीर्य, विकाल, सूर, वीर्षवस्, पुरुष्-नर- in comp.; अववाकिकार: -fully, adv. पुरुषवत्, स्वीर्व. अवलं, सर्पारुषं, सविक्रमं, शूर-वीर- बत्, निर्भयं. -fulness,-ilness, ह. पौरुषं, बीर्यं, पुरुषकारः, वि-परा-क्रमः, शोर्यं, साहसं-hood, ह. मनुष्यत्वं, मानुषता, मानुष्यं, पुरुषद्शा-धर्मः-भावः. 2 पुरत्वं, पौरुषं, ओजस्-तेजस्- ॥, वीर्यं, फर्जस् ॥, यौवनं, तारुण्यं, योवनाःस्था, तारुण्यद्शा, पौढता, ध्ववहारद्शाः, 'having reached the stage of m.' प्राप्तयौवनः, आरुद्धपौषनः. 4 वीर्यं, वि-परा-क्रमः, शोर्यं, पौरुषं-

Manacle, 8. हस्तानगद्ध:-बंधनं-पाद्य: -v. t. (हस्तौ) निगडेन यंध्र $^{f 9}$ $^{f P}$ or संयम् $^{f 1}$ $^{f A_{f r}}$ Manage, v. t. निर्वह C., ध्यव-स्था C. (स्थाप-यति), घद ८. (घटेयति); सं-पद् ८., वि-धा 3 U, ਸ-ਜ਼ੁਰ c., कु 8 U. 2 आध-हा 1 P, अवेक्ष्म 1 A, ਸ- जी 1 P, शास 2 P, नियम् । P, नियंत्र 10; निग्रह 9 P, वज्ञीक, दम् c. (दमयति); Sec Control. 3 विनी, अनुजास्, शिक्ष् 🤄 4 परिमितं व्यय् 10 (ध्यययति). =v. i. आचा 1 P, वृत् 1 A, घट 1 A. उपायं युद्ध 10 or चिंतु 10 or करूप c., संवि-धाः See Arrange; यथा नौ प्रियसस्त्री बंधुजनजोच्यान भवति तथानिर्वाहय (S. 3) 'so m. tuat &c.' -able, a. vory. विधेय, विनेय, बश्य आयत्त, शासनीय, सुकत. =ed, व. मणीत, विहितः, नियत, नि-यंत्रितः, प्रयुक्त, घटितः, ' well.-m. 'सुघाटित. सुविहित,सुप्रयुक्तः - । । । निर्वाहकः,प्रणेतु गः., व्यवस्थापकः, अवेक्षकः, प्रवर्तकः, प्रयोजकः, संपादकः, घटकः, अधिकारिन् ル अधिकृतः. नायकः, अधिष्ठातृ 🐠, अध्यक्षः, चालकः; 'm. of public affairs ' जनकार्याध्यक्षः, पौरकार्यावेक्षकः, जनकार्याधिकारीः 'm. of the treasury 'कोजाध्यक्षः, द्रव्याधिकारी. 2 (Stage-m.) सूत्रधार:, स्थापक: 3 परि-मितव्यायेन् m. -ing, a. व्यवस्थापक. कार्याधिकारिन, कार्यावेशक, -ment, s, प्रणयनं, नयः, नीति f-, निर्वाहः-हणं, घटनं, प्रवर्तनं, करणं, विधानं; अधिष्ठानं, अवेक्षा-क्षणं, ध्यवस्थापनं, खालनं 2 अधि-कारः, अधिष्ठातृत्वं, शासनं, नियमनं, अध्य-क्षता, विनियमः, नियंत्रणं, वशीकरणं. 3 उपायः, प्रयोगः, युक्ति रि., उपाय-कल्पना-प्रयोग:, संविधा; 'under his m. of affairs' तस्मिन कार्याणि अवेक्षमाणे, कार्याध्यके तास्मिन्•

Manakin, See Manikin.

Manciple, s. भाजनाधिकारिन m.

Mandate, & आज्ञा, शासनं, आ-नि-देशः, नियोगः, विधिः, 'written m.' आज्ञापत्रं, शासनपत्रं. = ory, a. आदेशक, आज्ञापक, शासक

Mandible, क हतु मा है, चिदुकं, पीचं, कंज:.

Mandrake, s. स्थाना, पुत्रदात्री, पुत्रदा. Manducate, v. t. वर्ष 1 l'. 277

Mane, 8. केश(स)र:; सदा (of a lion). -ed, a. केसरिन.

Manege, 8. अश्वदमनविद्या-कला.:

Manes, ३. पितरः, स्वधा-आद्ध-भुजः; पिंहभाजः, पिंहाशः (all pl.) पितृगणः-वर्गः-लोकः-जनः; 'offering oblations to the m.' पितृ-कर्म-कार्य-क्रिया-यज्ञः-मेधः, आद्धकर्म-क्रिया; 'oblations to the m. ' पिंहः, स्वधा, कव्यं, आद्धं; 'gifts in honour of the m. ' पितृदानं-तर्पणं; 'a day sacred to the m. ' पितृतिधि m. f.

Mange, 8. (पञ्चां) सिध्मन् m., पामा; See

itch.

Manger, ४. द्रोणी, गवाद्गी, नृणभाजनं-पात्रं. Mangle, ७. ८. ध्यव-च्छिट् ७ १ वि-हु ७ १, ब्रश्च ६ १, निकृत् ६ १, लवशः छत् or खंड् 10 or छिट्र. =४. बस्नमार्जनंयंशं =ed, a. छिक्तभिक्त, विक्षतांग (गी.), व्यवच्छिक्त, क्षतांविक्षत, लवशः कृत.

Mango, s. आम्रं, आम्रफलं, (tree) आम्रः, चूत:-तकः, रसालः; सहकारः (very fragrant); 'm.-blossom' चूतपसवः; 'm.

-sprout 'सहकारमंजरी.

Mania, s. उन्मादः, बुद्धिभ्रमः, See Madness. 2 महाब्यसनं,एकविष्यासक्ति /. -Maniac,a. उन्मत्त, बातुलः =8. उन्मत्तः, बातुलः, अल Mad. Manifest, a. स्पष्ट, स्फ्रुट, व्यक्त, प्रत्यक्ष, प्र-काञ्च, प्रकट, सुब्यक्त-स्पष्ट-प्रकाञ्च, परिस्फुट, अभिव्यक्त, प्रकाटित, आविभूत; पार्द्भूत; 'to become m.' प्रादुभू 1P,आविभू, प्रकटी-स्पष्टी-भू, प्रकाश 1 A. -v. t., 'make m.' प्रकाश c., ब्यंज्य 7 P or c., स्पष्टीकु 8 U, आविष्कु, पकटी-पत्यक्षी-स्फुटी कु, विश्वदीकु, पकटयति (D.), सूच्, दूध् 10, c.; आविर्भूतज्योतिषां बाह्यणानां (U. 4.) to whom the Supreme Light has m. ed itseif. ' -ation, ह. आविष्करणं, प्रकाशनं, व्यंजनं, स्फ्रद्रीकरणं, &c. 2 व्यक्ति f, प्रकाशता, स्पष्टता, आविभीवः, प्रादुर्भावः, प्रत्यक्षता, अवभासः, प्राकटचं -er, ४. प्रकाशकः, व्यंजक: -ly, adv. व्यक्त, स्पष्टं, स्फ्रटं, सुब्यक्तं, परिस्फुटं. =ness, हर ब्यक्तता, स्पष्ट-ता. &c. =Manifesto, ह. प्रकाशन-घोषणा--पत्रं, ज्ञापन-प्रसिद्धि-पत्रं.

Manifold, a. Sec under Many.

Manikin, ८. भुद्रनरः, माणवकः, मनुष्यकः.

Maniple, 8. मुष्टि m. f. 2 लघुगुल्मः

Manipulate, v. t. हस्ताभ्यां कु 8 U or वि-धा 3 U; हस्ती व्याप्ट ए. वा चल वा विक्षिप् 6 P. =ion, s. हस्तव्यापार:, हस्तादिचालनं-विक्षेप: Manna, s. (Of bamboos) वंशरी(लो)-चना, त्वक्र्क्षीरी, वंशजा, शुभ्रा, वंशक्षीरी, वेणवी.

Manner, s. प्रकारः, रीति f., विधा, विधिः, रूपं, मार्गः, पर्यायः, क्रमः; पद्धति f., सरणि-

जी f.; 'in this:m.' इतथ, एवं, अनेन 'in that m. प्रकारेण, &c.; such a m. तथा. प्रकारेण, एवंविधं, तथाविधं, एवंरूपेण, &c.; ' in like m.' तथा, तथैव, एवमेव, तद्वत् · 2 (Kind) भेदः, विशेषः, प्रकारः. 3 आकारः, आकृति fः, रूपं, मुखचर्या, वदनाकृतिः $oldsymbol{4}$ (M. 8) आचार:, आचरणं, बृत्ति f., बृत्तं, वर्तनं, व्ययहारः, चर्या, रीतिः: नियमः, चरितं. शीलं, मार्गः, संप्रदायः, धारा, अभ्यासः (habitual m. s); 'good m. s' सवाचार:. सद्धर्तनं, विनयः, सुनीति 🗗, शिष्टाचारः, मर्यादा, सुशीलता, शिष्टता, सभ्यता, शिष्ट-संप्रदायः: 'bad m. в 'अमर्यादा, दूराचारः, अनीति: क्रीति:: 'm. s of a country देशाचारः, देशस्यवहारः; 'violation of good m. s ' मर्यादा-चिनय-अतिक्रमः. 🗝 🗘 , a. सुशील, शिष्टाचार, विनीतः 'ill-m. अशिष्ट, असभ्य, दुःशील, दुर्मर्याद, अविनीत. -ism, ह. एकरीतिसेवनं, एकरसत्वं. -less, a. अविनीत, दुराचार, अशिष्ट, अमर्याद. -ly, a. शिष्ट, विनीत, सभ्य, सुशील, सुजन, सदाचार, साधुवृत्त, शिष्टाचार. -ade. स-विनयं, शिष्टवत्.

Manœuvre, क यानुप्रकारः, युद्धन्यपदेशः 2 प्रयुक्ति ∱, कोशलं, बेदग्ध्यं, उपायः, न्यपदेशः, माया, विद्यधप्रयोगः, कपटोपायः. -एः ा वि-द्यधोषायं रच् 10 or युज् 10, छलं-व्यपदेशं-कृ 8 U.

Manor, 8. ग्रामाध्यक्षभूमि f.-स्थानं; 'lord of the m.' ग्रामेश्वरः, ग्रामणिः

Mansion, क हम्बे, सीर्घ, गृहं, मोदिरं, भवनं, गेहं, सदनं, निकेतनं, शाला, आयतनं, See House; lunar m. नक्षत्रं, दक्षजा, विभुषिया.

Mantle, श. प्राचार:-रफ्त:, अवग्रंडनं, आवरणं, पिधानं-=०. १. आ-प्रा-वृ ५ ए. समाकृ ६ P. आ-च्छट् 10. =०. १. प्रवृष् 1 A. विस्तृ-वितन् pass.; प्र-वि-मृष् 1 P. 2 उद्भू 1 P. उत्सृष्, आविर्भू 1 P. 3 उत्सिच् pass., फेनायते (D.). 4 सुद् 1 A. आनंद् 1 P. उत्सवं कृ 8 U; See Delight.

Mantua, ह स्त्रीवस्त्रं-परिधानं.

Manual, a. हस्त्य, हस्त in comp.: 'm. art शिल्पं, कला; 'm. dexterity' हस्तकोशलं-लाववं; 'm.labour' बातं, आयासः; 'sign m' स्वाक्षरं, स्वहस्ताक्षरं - अ लघुपुस्तकं, संक्षित-ग्रंथः, सारसंग्रहः.

Manufacture, इ. निर्माण, विरचनं-ना, घटनं-ना, उत्पादनं, शिल्पकर्मन् मः, शिल्पेन मिर्णः 2 शिल्पेनिमितं-द्रष्पं-वस्तुः = १८१८ शिल्पेन निर्मा 3 A. 2 P, or क्रुप् ० ०० रच् 10 ०० विन्धा 3 U or क्रु 8 U. = al, यः शिल्पेन क्रि. निर्मा = er, इ. शिल्पकारः, शिल्पिन् क्रि. शिल्पेकः =Manufactory, क ज्ञिल्यज्ञाला-गृहं, निर्मा-णज्ञाला-गृहं

Manumit, v. t. दास्याद सुच 6 P or c. or मोक्ष 10. -Manumission, s. दास्य-मोचर्न, बंधनमोक्षः.

Manumotive, Manumetor, a. हस्त-प्रेरित.

Manure, s. सारः, भूभिलेपः, पुरीषादि n-v-t-पुरीषादिना लिप् 6 P, सारं नि-धा 3 U or निक्षिप 6 P

Manuscript, s. हस्तलेखः-लिखितं, लेख्यं, लिखितं, =a. लिखितं, हस्तलिखितं

Many, a. बह, बहल, अनेक, भूयिष्ठ, प्रभूत, प्रचुर, बहुसंख्यक, भूयस्, विपुल, नेक-नानाin comp ; 'of m, kinds' अनेक-नाना-विध: 'as m. as' 'so m. ' यावत-तावत, यावत-संख्यक-तावत्संख्यक, यति-तति; ' how m. कियत, कति (pl.); of how m. kinds ' कातिविध-a., 'in m. places ' यहच, अने-कन्न: 'in m. ways 'यहधा, अनेकधा; 'how m times 'कतिकृत्वः, कातिवारानः; times ' बहुझ:, भूयो भूय:, सुहर्सुहः, अनेकशः, अनेक-यहु-वारं,पुनः-पुनः, यहकृत्वः: 'ह0 ां एतावत्, इयत् =8. समूहः, समवायः, संघातः; समाजः; ' the good of the m. 'समाजहितं. In comp. ex. by बहु or नाना: बहुपर्ण, नानावर्ण, बहुजिह, &c. -Manifold, 'many-sided' a. नानाविध-प्रकार, बहुगुण-रूप, अनेक, अनेक-नाना रूप, विविध, बहाविध-प्रकार:नाना in comp. -iy, adv. बहुधा, अनेकधा, नानाविधं.-ness, 8. बाहरूयं, अनेकता.

Map, s. वर्णनं, देशालेख्यं, आलेख्यपत्रं = $v \cdot t$. (देशादीन) अभिलिख् 6 P, वर्ण् 10,

चित्र 10.

Mar, v. t. हन् 2 P, वि-,नज्ञ c., विलुप् 6 P or c., अपकृ 8 U, क्षण् 8 P, दुष् c (दूष-यति), See Spoil,: 'without m. ring its beauty' लावण्यहानि विना, रूपक्षति विना -Marplot, इ. कार्यविधातकः, विश्वकरः.

Marasmus, s. क्षयः, यक्ष्मन् कः, शोषः Maraud, v. i. लोप्त्रार्थ परिभ्रम् 1, 4 P or उप इ. 1 P or उपप्तु 1 A. - == r, s. उपइ-विच कः, उपहत्रकारिन् कः, लुंडकः - iog, s. उपहत्रः, उपद्रुवः, लोप्त्रार्थ परिभ्रमणं.

Marble, ह मर्मरोपलः, श्रुक्ष्णः प्रस्तरः, मणि-ज्ञिला, ज्ञिला, पाषाणः.

Marcescent, a. विशीर्यमाण.

March, ए. ं. प्र-या 2 P, प्र-गम् 1 P, प्र-सं-चल् र् 1 P, जर्ज् 1 P, प्र-स्था 1 A; See Advance, 'm. against' अभि-या, अभि-निन्-या, प्रति-गम्-जन्द; संगुखं या; 'who m.es slowly, ' मंदगामी; ' who m. es fast' अंचालः, तरस्वी, जबनः, अतिजवः--ए. १. प्र-स्था ८. (स्थापयति), प्र-या ८. -% फाल्गुनचेंत्रं, पूर्वचेत्रः 2 गमनं, यानं, यात्रा, प्रस्थानं, प्रगमनं, प्रयाणं, अभिनिर्याणं; 'at a distance which is some days' m.' दिन्वसक्तमगम्येऽध्वाने (Ka. 258) 'going by hasty (forced) m.-es' अविच्छिनकेः प्रयाणकेवहन् (Ka. 340); 'difficult m.' दुर्गसंत्ररः, संक्रमः; 'm. ing with an army against the enemy 'अभिषेणनं; 'a' m.-ing army 'प्रचर्तः, चंलितं; 'a hostile m.'अभिक्रमः, आसारः -Marches, s. देशसीमा-पर्यतः

Mare, ह. वहवा, अश्वा, वामी, तुरगी, वाजिनी.
Margin, ह. पांतः, धारः-रा, पर्यतः, तटं, उपांतः,
सीमा, परिसरः, उपकंठः, कच्छः. -बा, यः
पांतस्थ, पांतवर्तिन्. -बा!y, यर्थरः पांततः,
अनुपांतं.

Marinate, 8. संधितं, मंधानं = v. 1. मं-धा 3 U उपस्क्र, 8 U.

Marine, a. सामुद्र (दी /), समुद्रीय, समुद्र-विषयक, समुद्रज, समुद्र (Sea, q. v.) in comp.; 'm.-fight' नायुद्धं, जलसंग्रामः. = अ नीयोधः, समुद्रीयसैनिकः. 2 युद्धनौ-समुद्दः 3 नाविकप्रकरणं विषयः

Mariner, 8. नाविकः, पोतवाहः, ससुद्ध-यायिन-गामिन गा.

Marionette, ह. सूत्रचालिता-पुत्रिका or पुत्र-लिका.

Marital, a. पति-स्वामि-विषय.

Maritime, a. समुद्रीय, समुद्र in comp. 2 नाविक (की f.), नाव्य. 3 समुद्रतीरस्थ.

Marjoram, s. समीरणः, मरुवकः, प्रथपुष्पः, फणिज्जकः, जंबीरः, पर्णासः, कठिंजरः, कुठे-रकः.

Mark, s. लक्षणं. चिह्नं, अंकः, लिंगं, लांछनं, व्यंजनं, अभिज्ञानं. **2 कलंकः**, लक्ष्मन् ॥., अर्काः, बिंदुः ; m. on the body ' सास्रदं, रुक्षणं; ' whose distinctive m. is boldness ' साहसलांछन:: ' freckly m. ' जड्रलः, कालकः, पिप्लः, तिलकः: ' an interpreter of bodily m. s ' सामुद्रिक:. 3 हे (रे) खा, अंकः 4 हक्ष्यं, ज्ञरव्यं, बेध्यं, बाणलक्ष्यं; लक्षं, 'hitting the m.' लक्ष्य-भेदः; 'hit the m.' लक्ष्यं भिद् 7 P or ध्यम् 4 P; 'wide of the m. े अनस्तत, अप्रास्ताविक (की f_{\cdot}). $-v_{\cdot}$ t अंकू 10, चिह्नयति-सुद्दयति ($f D_t$), लांङ् f 1 $f P_t$ f 2 क-हंक्यति-मलिनयति (D.), मलिनी-ऋलुषी-क्क 8 U⋅3 लिख़ 6 P, रेखाः लिख़. 4 लक्ष् 10, आ-उप-°; नि-र्-प्र-प्तं-अव-ईक्ष्र् ⊅ेA. अव-धा 3 U; आलोच् 10, विमृशू 6 P; निरूप 10; 'm. out 'परिस्छिद 7 P, सीमां निर्धू 10 or निर्दिश 6 P, लक्ष ,बाहारेखां लिख्.-**-04**, a. चिह्नित,सुदित, अंकित,कृत-लक्षण-लांस्न, सुद्रांकित: 'an arm m. with the scar of the bow-string ' मौर्चीकिणांकः

्(S. 1.). =Marksman, ह. लक्ष्यभेदिन्-विथन् कः, सुसंधानी, शराभ्यासकुश लः, धर्मार्थन्

Market, 8. विपणि-णी र., आपणः, निषदा, पण्यवीधी,पण्यवीधिका, हृद्वः, पण्य वा विकय- ज्ञाला वा स्थानं, निगमः. 2 क्रयविक्रयः, विपणः. = v. i. पण् 1 A, ह्यवह्व 1 P: im.-day' हृद्वदिवसः; 'm. place ' See (8.); 'm.-rate or-price ' पण्यमूल्यं, आर्घवलावलं; 'm.-town ' मुख्यनगरं, कर्वटः. =able. a. पण्य, पण्यार्ट, क्रयविक्रययोग्य.

Marking-ink, 8. अक्षरयमसी

Marl, 8. चिक्कणमृत्तिकाः

Marmalade, 8. मिष्टाचं, स्वादुफलं

Marmorean, त. पाषाण निर्मित.

Marmoset, 8. क्षुद्रप्रवंगः वानरः Maroon, a. घनारुण, घनरक्त

Marquee, ह. पटवासः-मंहपः, उपकार्या, वस्र-

Marrow, क. मेद्दस् त., मजा, वपा, वसा, अस्थि-देह-सारः, अस्थिजं, क्रिग्धाः 2 सारःन्रं, गर्भः, मुख्यांञः; 'he has knocked the m. out in no time' अचिरादेव तेन सर्वस्य सारः निष्कृष्टः-गृहीतः. नless, व. मज्जामेदो-हीन, अ-निः-सार. नप्, व. मेद्स्विन, सारवत्, समार.

Marry, e. t. वि-उद्-बहु 1 P, परि-जी 1 P, उप-यम् 1 A, प्रति-परि-ग्रह 9 P. 2 (Take for husband) (पतिं) विद 6 U or लभ् 1 A or अधिगम् 1 P, वृ 5 U, 10 (वर-र्यात), न 🖰 U, पत्या संयुद्ध pass. 3 (Give in marriage) विवाहं क्र ८., पाणि ग्रह ८., प्र-दा 3 U, पाणिग्रहणं सं-पद् c.; विवाहेन संयुक्त 7 U, 10 or संबंध 9 P, -adv. नूनं, खळु; See Indeed. -age, ४. विवाह:,उद्वाह:, उपयमः, परिणयः, पाणिग्रहः-हणं, पाणि-पीडनं, दारपरिग्रहर-अधिगमनं-क्रिया: 'give in m. 'विवाहविधिना दा or प्रति-पद् धः 'm.-contract' बाङ्गनिश्चयः; 'm.-price ' ween:-लकं: 'm.-gifts ' यौतकं, ओहा-हिकं, पारिणाय्यं, सुदाय:. ' m.-string (विवाह-)कोतुकं, मंगलसूत्रं. -ageable, a. विवाहयोग्य, परिणेय, विवाहवयस्क, उद्घा-होचित. -ed, a. जढ, परिणीत, उपयत, कुतविबाह, जातीपयम, निविष्ट: ' 8 111. man , स्नीमान, कुदुंबी, सभार्थः, कृतदारः, सपत्नीक:: 'a m. woman' सभर्तका, पति-पत्नी, सधवा, सुवासिनी: 'twice m. 'पु-नर्भ:, दिधिषु:-षु:: 'one in. before his elder brother' परिवेदा: 'the sin of such marriage ' पारिवेद्यं.

Mars, ८- मंगलः, भौमः, अंगारकः,भू-मही-स्रुतः, लोहितः, रुधिरः, कुजः, लोहितांगः. 2 कुमारः, कार्तिकेयः, ग्रहः, स्कंदः, शाक्तिथरः, पढाननः, महासेनः, शरजन्मन् mः सेनानीः. अग्निभूः विशाखः, षाण्मातुरः.

Marsh, s. अन्यदेशः, कच्छः, कच्छभू-भूमि

f., सजल-जलाढच-भूमिः. = y, a. अन्य
आन्ए (पा f.), जलाढच, जलपूर्ण, सजल.
जलमय (पी f.).

Marshal, s. बलाध्यक्षः, संविधानु m.. व्यव-स्थापकः. =v. t. विन्यस् 4 U, वि-रच् 10. व्युह् 1 U, क्रमेण रच् वास्था ः(स्थापयितः). संवि-धा 3 U.

Mart, 8. ऋयिकयस्थानं, आएणः; Sa. Market.

Martial, त. युद्ध-रण-विषयकः साधामिक-सामरिक (की f.). 2 रणयोग्यः समरोचितः 3 रणपिय, समरासक्तं, समर-रण-क्रामः । m. music ' रणवाद्यं.

Martinet, s. तीक्ष्ण or उग्र-दृंह: or ज्ञासन:. Martingal, s. तिल्ला, अधोर्यधन.

Martyr, 8. स्वधर्मार्थ-स्वमतार्थ त्यक्तप्राणः or देहत्यागिन् मः or न्यस्तजीवितः: 'a blessed m.' सुगृहीतनामा ८० -dom, क स्वधर्मार्थ-स्वमतरक्षणार्थं प्राण-जीवित-त्यागः or प्राणा-त्सर्गः or देहन्यासः

Marvel, ह. कौतुकं, आश्चर्य, विस्मयहेतुः चमत्कारः, अद्भुतं, चित्रं, चित्र-अद्भुत-वस्त् तः = v. i. वि-स्मि 1 A, साश्चर्य-सिक्सय-वः भू 1 P, विस्मयेन आकुलीभू वा अभिभू pass. =lous, वः अद्भुतं, साश्चर्य, चित्रः आश्चर्यकर (री f·), विस्मयावहः, आश्चर्यः के m. tale' चित्रा कथा; 'व m. deed अद्भुतं कर्मः =lously, adv. अद्भुतं, चित्रः =lousness, हः चित्रता, &c.

Mascot,-te, शुभवस्तु n.

Masculine, a. पोरुष(षी f.), एंजातीय, अक्कांब. पुं-पुरुष- in comp. 2 पुरुषशील-स्वभाव, पुरुष- मकुति; 'm. gender' पुंस, पृष्टिंग; 'the word दार is plural and m. (of m. gender) दारा: पुंसूमि; am womau अस्पभी: -ly, adv. पुंचत्, पुरुषचत्. -ness. s. पुंस्सं, पौरुषं.

Mash, v. t. संपिष् 7 P, सं-मृद् 9 P, शुद्र 7 U, चूर्ण, 10. -s. संपेष:, संच्युणंन उद्येष:

Mask, s. वर्णक:, वर्णिका, कपट-छझ-मुखं 2 छझन् n., कपट:-दे, छलं, व्याजः. अप-स्पप-देशः. 3 छुत्रिम-छझ-वेशः; to throw off the m.' (पूर्वनिगृहान्) निजमनीरथान् आविष्कु 8 U or प्रकटीकु. =v. t. छझ-मुखेन गुहु 1 U or प्रच्छद् 10; गुहु, अपबृ c., गुप् 1 P. =ed, a. छझ-गुप्त-मुखं (खी f.). सवर्णिक. 2 छझवेशिन, कपटवेश; See Disguised, 3 गुप्त, छझ, गृह. =er, s. छझवेशिन m., कपटलेपिन m., &c.

Mason, s. लेपकः, लेपकारः, सुधाजीविन् m., पलगड:. -ry, s. सुधा-लेप-कर्मन् गः, इष्टका-रखनं-निर्माणं.

Masquerade, v.i. छश्रवेशं धू 10, विष्ठं च 10,

क्रपटवेशं परि-धा 3 U - छन्न-क्रपट-वेशधारणं, छग्नवेशक्षीडा, विडंबनक्रीडा. -er, s. सुदावेशधारित् m., कपटवेशित् m.

Mass, ८ पिंड:, घन:, गंड: 2 राशि:, नि-प्र-चयः, निकरः, समृहः, ओघः, पुंजः, संघः, गणः, समाहारः, निवहः: See Multitude, ' in m. es संघन:, गणना:; ' in the m. साकल्येन. -ive, -y, a. स्थूल, गुरु, स्थूला-कार, बृहत्, बृहत्-स्थूल-परिमाण, गुरुभार, सभार: पिंडित, पिंडाकार. -iveness, ह. स्थूलता, गुरुत्वं, महत्त्वं, गुरुभारः

Messacre, v. t. (क्रीर्थेण) हन् 2 P, व्या-पद् c , सूद् 10, वि-शस् 1 P, प्रमंथ् 9 P, निद् ए (दलयति); Set Kill. =8. संहारः, विशसनं, चातः, प्रमाधः, निष्दनं, प्रमापणं, See Killing.

Massage, » अंग-मर्दनं-मंबाहनं

Mast. क्रपकः, क्रपदंडः, ग्रुणदृक्षकः

Master. 🕖 प्रभुः, ईश्वरः, ईशः, नाथः, म्वामिन् 🏧 , अधिपः, अधिपतिः, भतृ 🏧 , से **ग्य**ः See Lord, ' serving two m. s ' उभय,-वेतन, उभयस्वामिक; ' one's own m. म्बतंत्र, स्वाधीन, अपरायत्त; ' to be m. of' ex by (s.) or n-y 1 T, इश 2 A (with gen.); 'I am not m. of myself' अप्रभुरस्मि आत्मनः (Ka. 36), न प्रभवा-गात्राणामनीशोस्मि म्यात्मन:: (S.2). $oldsymbol{2}$ अधिकारिन् m-, अध्यक्षः, अधिष्ठात् ள.. अधिकृतः, अवेक्षकः, अधीशः, नायकः. पति:, सुखर्:, अग्रणी:; 'm. of a family कुलपतिः, कौदुंचिकः, कुदुंचिन् m. 'm of the horae 'अश्वाध्यक्षः m. of sports ' नर्म-केलि-सचिवः. 3 शिक्षकः, गुरुः,अध्यापकः, आचार्यः, उपाध्यायः. 4 पंडितः, कुशलः, पारंगतः, निपुणः, ब्युत्पकः, 'm.-hand उत्तम-परम-कर्मकारः: 'm.-workman मुख्यशिल्पिन् m.,कर्मकाराग्रणीः; 'm.-piece' अवतिम-निरुपमं-कृत्यं,अत्युत्तमं-अत्युत्कृष्टं-कर्म · metroke ' वैदग्ध्य-चातुर्य-कर्म, अत्युत्तम-क्रिया. 🗝 t. अभ्यंतरीक 8 U, पारं गम 1 P; who has m, ed all sciences सकलशास्त्रपारंगतः. 2 वशीक्र, दम् ^८. (दम-यति); परा-अभि-भू 1 P, जि 1 P. =ly, a. अप्रतिम, अत्युत्तम, अद्वितीय, असुपम, अतल. अतिक्रशल-परम: अत्यत्कृष्ट, -निपुण. =adv. अत्युत्कृष्टं, परमिपुणतयाः -ship, ह. प्रभुत्वं, स्वामित्वं, आधिपत्यं, ऐश्वर्ये, प्राधान्यं, &c. -y, s. प्रभुत्वं, ऐश्वर्यं, आधि-वत्यं, अधिकारः, अधिष्ठातृत्वं, स्वाम्यं. 2 उत्कर्षः, श्रेष्ठता, आधिक्यं, पाधान्यं, मुख्यता,

परम-उत्तम-श्रेष्ठ-पदं 2 प्राचीण्यं, अति-नेपूण्यं, परमकौशलं-पाटवं, पारंगतता, प्रतिहाँ, 'you have attained great m. over all sciences of arms ' गतोसि सर्वास्वायथ-विद्यास परां प्रतिष्ठां (Ka. 77); ' to have m. ever ' अभि-भू, प्र-भू, ईशू, वशिक्तः See abovo.

Masticate, v. t. चर्च् 1 P, 10, संदंज् 1 P. -ion, 8. चर्वणं, दंशनं, दंतीनिष्वेषणं. -ory,

a. चर्वणोचितः =8. चर्च.

Mat, 8. कुटः, किलिजं, आस्तरणं, पादपाझी. =v t कटै: आस्त्र $5~{
m U}$. ${f 2}$ संग्रंथ $9~{
m P}$, संश्लिष c., जटिलीक 8 U; 'm. ed hair' जटा, सटा, जूटकं, जटा-सटा-जूटः: 'having m. ed hair ' जटिल, जटिने.

Match, 🚈 समः, समानः, तुल्यः, समान-तुल्य-यलः, तुल्यशक्तिः-पराक्रमः, प्रतिद्वंद्विन् m.; 'letus (two) make a m. ' आवां मिल इंद्रिनो भवाव. 2 (One of a pair) दमः, यमकः-ल, युग्मकः, समान-सम-कक्षः 3 वि-वाहः, विवाह-प्रेम-संबंधः-घटना-ग्रेनः; 'bringing together a m. of cqual merits समानयंस्त्रत्यगुणं वधूवरं (S. 5.). 4 युद्धं: 'a m. of cocks &c.' प्राणिश्रतं. समाह्रयः: ' boxing m. ' महकीडा-युद्धं, सुष्टीसुष्टि युद्धं. 5 अग्निशलाका; 'to be a m. for 'ex. by अलं with dat.; दैत्येभ्यो हरिरलं (S.K.); one wrestler is a m. for another अलं महो महाय, पभवति महो महाय: 'to be more than a m. for ' अतित्य-अति-क्रम्य-वृत् 1 A or स्था 1 P; अतीत्य हरितो हरींश्च वर्तते वाजिनः (S. 1); or by अधिक∽ -a. or अतिरिच्-विशिष्-pass., with abl.; सेनाशतेभ्योधिका बुद्धिः (Mu. 1). -v. t. तुल् ${f 10}$ (तुलयित), तुल्यी-समी-कृ ${f 8\,U}$, उप प्रतिनमा 3 A; तुल्यतया घट् c. (घटयति) or समा-नी 1 P or संयुक्त 7 U, 10. 2 समं दृश् с., प्रतिक्षं-उपमां-निर्दिश् 6 P; oft. ex. by तुल्य, सम (Equal, q. v.); 'it was a well-m. ed tight 'तुल्यप्रतिहाहि बभूव युद्धं (R. vii. 37); 'palaces can m. you' प्रासादास्त्वां तुलियतुमलं (Me. 65); ' he will m. you in strength ' बलविषये स त्वया तुलां समारोक्ष्यति 3 तुल्यवलं-समंयुक् or पुरस्कु, प्रतियुध् c. 4 विवाहार्थे प्रति-पद् c. or प्र-दा 3 U, 1 P. पॅरि-जी e., उद्वह c. 5 सं-,युक्, समा-धा ³ U, अनुरूप-वः कुः 🗝 i. युक् pass., उप-मा pass.. तुल्य-अनुरूप-a. भू: सदुशी-अनुगुणी-भू, संबद् 1 P. 2 संगम् 1 A, सामिल् 6 P, सं-इ 2 P, संगमसुबज् 1 P, संसुद्ध pass. 3 विवाहार्थ दा-pass. -ed, a. तुल्यवल-शक्ति, समविक्रमः उपमित, &c. 2 विवाहित, कृतविवाह, कृतोपयम. -less, a. अतुल, निरुपम, अनुपम, अद्वितीय, अप्रतिस्तर, अविम,अनुपमेय; अतुल्य, असदुक्र 281

(ज्ञी f.). =lessly, adv. अनुपंम, अप्रति-रूपं. =lessness, s. अनुपमता, &c.

Mate, इ. सहाय:, सहचर:, मित्रं, संगित् m., सिंखः 2 भट्ट m. स्वामित् m. पति:;(female) सहचरी, सखी, पत्नी, वधू:, भार्या, प्रिया, द्विता; See Wife; 'an elephant's m.' बजा,करिणी,हस्तिनी 3 सहाय:, सहकारित् m. Material &c., See under Matter.

Maternal, a मातृक (की f.), मातृसंबंधिनः, मातृ-in comp.; 'm. uncle' मातृसः (लानी f.); 'm. affection' अपत्यस्नेहः, पुत्रमीति f., वात्सल्यं, 'm. duty मातृधमः

अभागत नि, वास्तरपः मा विका निर्मा स्वाप्त साम्या निया संस्था परिमाण-विद्या मणनाविद्या -- Mathe-matic,-al, a. गणितविषयक, गणितसंब-धिन् 2 गणितशास्त्रानुरूपः -- ally, adv. गणितानुरूपः -- ian, ह. गणितानुरूपः, गणितानुरूपः, गणितानुरूपः, गणितशास्त्रानुरूपः, गणितस्त्रानुरूपः, गणितस्त्रानुरूपः, गणितस्तिन्।

Matin, α. भातःकालीन, भातःकालिक (की f·), भगेतन (नी f.), भातश् in comp. =s. (M. 8) भातकपासनाः भातःकृत्यं-कर्मन् ॥

Matrice, क गर्भाशयः, जरायुः 2 सुद्राक्षर-संस्कारः.

Matricide, इ. मातृहत्या-वधः-वातः. 2 मातृ-वातिन्-मातृहन् ॥., मातृष्ठः, मातृघातकः.

Matriculate, ए. र. संकारपूर्ध विद्यालयं प्रश्विश् ८. =४. विद्यालयमविष्टः

Matrimony, ह. विवाहः, परिणयः, उपयमः, उद्घाहः; See Marriage.-lal, a. वैवाहिक-आदृक्षिक-(की f.); 'm. alliance' विवाह-संबंध:.-ially, adv. विवाहविध्यन्नरूपं.

Matron, ८. पुरंभी, आर्या, मौढा, मृहिणी, गेहिनी, पुत्रिणी, सुतिनी, कुदुंचिनी, पुत्रवती. -!y, ४. पुरंभीयोग्य, मृहिणीसहुका (की ∱े); धीर, गंभीर, मौढ, आर्य, विनीत.

Matter, इ. दृष्यं, बस्तु n., स्थूल or घन-दृष्यं or वस्तु, भौतिकवस्तु, साकारद्रव्यं, मृतिf. 2 साधनं, प्रकृति f_{\cdot} , उपकरणं, कारणं, उपादानं 3 द्रव्यं, वस्तु, पदार्थः; अर्थः, विषयः, पकरणं, पदं, आस्पदं, पस्तावः, पसंगः. ४ प्रयोजनं, हेतुः, कारणं, कार्य, ब्यापारः, अर्थः 5 सारः, तस्वं, अर्थः, गुरुत्वं, गौरवं, महत्त्वं, प्रभावः 6 प्रयं, दूष्यं, क्षतजं, पूयरकं शोणितं: 'm.in hand' पकृतं, प्रस्तुतं; 'm. of dispute' विवादवस्त-विषय: आस्पदं &c.; 'it is of no m. यत्किचित्करमेतत्, निर्श्वः सुक्ष्मविचारस्या-विषय:; 'an important m. ' मुर्विश:; 'of no n. ' निरर्थक, निःसार, अग्रुक; ' what is the m. with her ' कि तस्या वृत्तं, कस्तस्या चतांत: -v. i. Ex. by आर्थ:, or by किं, कार्च with instr.; 'what m. s it to me किं मम तेन कार्य, कोर्थ: &c.: 'it m. s very little ', ' it m. s not' लघ्वधमेतत. नायं गरीयानर्थः, 2 पूचपूर्ण-तः भू 1 P. पूचं

उत्पद् c. -y, a. प्रवपूर्ण-युक्त-नर्भ, सपूच--Material, a. y_{π} with π , π , भूतमय (यी 🗲), आधि-पांच-भौतिक, मूर्त, वृष्यमय, प्राकृतिक (की $f \cdot$); घन, स्थूल, जह 2 अपारमार्थिक (की f), अनात्मीय. $oldsymbol{3}$ सारवतु, ससार, वास्तकिक (कीf.). $oldsymbol{4}$ गुरु, महत्, परमार्थ, गुर्वर्थ; आवश्यक (की f.), मुख्य, प्रधान, विजिष्ट: Sec Principal; 'm. world ' भूतसृष्टि f., स्थूलं जगत्: 'm. body 'स्थूल-जड-देहः; भौतिकपिंडः; 'm. cause` प्रकृति:,उपादानं, उपादानकारणं; ' proximity being not m. ' सानिधानस्य आकिंचित्करत्वात (S. B. 141). -8. माधनं, उपकरणं, द्रव्यं, कारणं, उपादानं, प्रकृतिः, पदार्थः, साधनवस्तः 'all m. s. सामग्री, सज्जा, संभारः, वर्ष्यं वा उपकरण-सामग्री or संभार:: ' writing m. s.' लिपि-सज्जा, लेखनसाधनानिः 'the m. of cloth वस्त्रयोगिः-प्रकातः =ism, हः लोका-यतं, अनात्मबादः, चार्वाकमतं -ist, ह. लो-कायतिक:, अनात्मवादिन् m.: विवायन m. =i \mathbf{t} y, s. भौतिकत्वं, मूर्तिमरवं, &c. = \mathbf{l} y, adv. अर्थतः, वस्तुनः, तस्वतः, परमार्थतः, सारतः, प्रकृतितः, प्रकृत्येवः

Mattock, «. खिनेत्रं, टंकः, पाषाणदारणः. Mattress, ». (मृदु-)आ-सं-स्तरः, शयनीर्यं, अस्तरणं, दक्षिका.

Mature, a. पक्क, सु-परि-पक्क, परिणत, पक्कता-मापक, पाकोन्सुख (खी f.), फलोन्सुख. 2 संपन्न, सं-परि-पूर्ण, मोढ, सिद्धः 'm.deliberation'सु, बिचार:,प्रसमीक्ष्य-स्विम्रइय-विचार:, सुसमीक्षा, सुविमर्जः. -v. t. परिपाकं नी $1 \ \mathrm{P}$, परि-णम् ः (णमयति), पक्ततां-पाकं-उत्पर् **८,, पक्**टः; सं-पक्ट., साध् ८., सिद्धीकु 8 U, कठोरीकु; कलाकलापालोचनकठोर-मतिभि: (Ka. 7) 'whose mind was m.ed cystudying &c.' -v. i. qq paes., परिणम 1 P, पार्क-परिणामं-इ or या 2 P or गम् $\mathbf{1}\,\mathbf{P}$; कठोरी-प्रौढी- भू $\mathbf{1}\,\mathbf{P}$; परिणतप्रज्ञस्य क्रवेबाजीं (U.7) 'of m. ed intellect.' -ate, v. t. पच् c., परि-जम् c. -v. i. पच् равв. पक्रिभ्, पूरापूर्ण-a. भू. -ation, s. पाकः, विपरि $^{\circ}$,-परिणाति f, परिणामः. 2 सपूयत्वं, पूयसाव:. -ative, a. पाकल, पा-चन, पचिष्णु, पूर्यजनन (नी $f\cdot$). extstyle=iextstyle=iextstyle==ness, ह पाक:, वि-परि°-, परिणामः, विपक्तता, परिणाति 🗗 , मौढ-पक्त-दशा, पक्त-परिणत-अवस्था, पक्कभावः, कठोरता, प्रौढता, सिद्धि f., संपूर्णताः -iy, adv सपरिणामं, सपाकं 2 सुसमिश्य, सुविमृश्य, सुविचाय, सम्यग्रह्मार्थः -Maturescent, a. आपक्क. परिणामो न्युख-

Matutinal, Matutine, a. प्रातःकालिक-पाभातिक-(की f.), प्रगेतन (नी f.), उपस्य, प्रातः in comp. Maudlin, a. आमत्त, मत्तपाय-कल्प-

Maugre, adv. See 'In spite of ' under Spite.

Maul, 8. स्थूलसदूर:, घन:. =0. t. सदूरण-लगुडेन प्र-ह्य 1 P or तड् 10. **2** वि-रूप् 10, विक 8 U.

Mausoleum, हः चैत्यं, समाधिः

Maw, ह. उदर, जठर:-रं.

Mawkish, // अरस, नीरस, निःसरः; वी-भत्स, जुगुप्सावह.

Maxillar,-y, a. हजुसबिधन, हजु in comp Maxim, s. सूत्रं, उक्ति र्र., वचनं, वाक्यं, विधि:, तत्त्वं, नियमः, आ-नि-देशः, चोदना, कल्पः, सिद्धांतः: 'morul m.' नीतिवाक्यं,

सदूपदेशवचनं

Maximum, ह. उत्तम-०रम-संख्या

May, s. Gen. ex. by Potential of verbs.

2 (Showing wish or blessing) ex. by Benedictive or Imperative, 'm. ged Siva protect you' पातु देव: शिवो व:; 'm I be satisfied' कृताथि भूयासं.

3 (Liberty) gen. ex., by Pot., Sce Liberty. 4 (Contingency) by Pot., with or without कदाचित् - s.वेशाखप्येष्ठं.

Mayor, s. नगराध्यक्षः. प्रामणीः. - Mayoralty, s. प्राध्यक्षता, नगराधिकारः.

Maze, र गहनं, कुटिलमीर्गः, सुगहनस्थानं, दुर्निर्गमं स्थानं 2 वक्रता, गहनता, कोटिल्यं, वेयस्यः - प्र. व. गहन, दुर्निर्गम, कुटिल, जिद्या,

अतिवक्र-

Mead, र. मधु, मधुपानीयं, 2 Meadow, q. v. Meadow, र. क्षेत्रं, गोपचारः, केदारः 2 स्थली, वनस्थली, शाहलं, यवसस्थानं, ' m. gruss' यवसं -y, a. शाहलः यवसीय.

Meagre, a. क्षाम, क्षुज्ञ, क्षीण; See Lean. 2 असार, विरस, नीरस, फल्गु, (style); वध्यं, रूक (soil). 3 अपूर्ण, स्वल्प, तन्तु, स्तोक: -ly, adv. काइर्येन, स्वल्पं; 'm. attended' तन्तुपरिचार. -ness, s. क्षुज्ञाता, क्षीणता, क्षामता, रूक्षता. तन्तुता, स्वल्पता, थट.

Meal, अ. सक्तु (m. pl.), संदः, चूर्ण, पिष्टं.

2 भोजनं, अशनं; आहारः, आहारविधः;
took his m. в' आहारविधिमकरोत्,
भोजनं निर्वर्तयामास, शरीरस्थिति समपाद्यत्
'good m.' सुभोजनं; ' morning m.'
मातराशः. = y, a. सचूर्ण, क्षोदमय (यी.),
2 कोमल, मसुण, मुहु, चूर्णसद्दश (शी.);
m. mouthed' मुहुभाविम, कोमलवाच्.

Mean, a. मध्य, मध्यपरिमाण-प्रमाण, मध्यम. 2 मध्य, मध्यम, मध्यस्थत, व्यवहित, मध्यमतन्, अत्रीतः, 'in the in.-while' 'in the in.-time' अत्रीतरे. 3 नीच, अप-नि-कृष्ट, अधम, जयन्य, कद्यं, कुस्सित, नि-, हीन, अनार्य, सुल, पूष्ट, विवर्ण, पामर,

पाकृत, अपसद, धुलुक, याप्य, अवम, अवद्य, गर्ह्या, लघु, कपूय, खेट in comp., अणक. रेफ; तुच्छ, श्रुद्ध, कृपण, दीन, (mind &c): (in birth) हीन-नीच-जाति, अंत्यजातीय. अकुलीन, कु or का in comp.; 'm.-spirited' लघुचेतस्, श्चदमानस्, कृपणबुद्धि, कापुरुष, अधमवृत्तिः 🗝. १. उद्दिशु 6 P, इब् 6 P, आभिन-इ 2 P; oft. ex. by desid forms, or by काम or मनस् in comp, with inf.; 'now what do you m. to do 'अथ भवान किं कर्तुमना: or किं चिकीर्षात: See Intend. 2 गम् c. (गमयति), बुष् c_0 , द्युत् c_0 , अभि-धा 3 U_0 , सूच् 10, 3न-दिशु; gen. ex by बृत् 1 A with loc., or by loc. simply; by अर्थ, पर, वाचिन in comp.; ज्योति:-शब्द स्तेजासी वर्तते (S. B. 146); अत्र अपचितिशब्दः पूजार्थः-पूजापरः-पुजाबाची &c.; 'a speech m. ing censure ' निंदापरं वचः: ' what is meant by telling a lie ' असत्यमिति यद्द्यते तेन किं गम्यते, or असत्यभाषणस्य कोर्थः; :what can all this m.'क: प्रकार:, किमेतत (Mal. 5), किं च्र एतत्स्यात (Mal. 1). 🗝 . मध्यमपरिमाणं, मध्यता, मध्यं, समप्रमाणं, सम-पक्षः 2 अंतरं, अभ्यंतरं, मध्यावधिः, अंतरालं. 3 परिमितता, अनितिक्रमः 4 (Means) सा-धनं, उपकरणं, उपायः, करणं, द्वारं, योगः, गति $f_{\cdot\cdot}$, साहाय्यं, सामग्र $f_{\cdot\cdot}$ कारणं, हेतः: $\operatorname{oft}_{\cdot\cdot}$ ex. by instr. 4 आय:, विभव:; द्रव्यं, धनं, सामर्थ्य, शक्ति fः, धनागमः; ' don ' ι live beyond your m. ' आयमर्यादां मानिकाम, यथाविभवं-यथाज्ञक्ति 🔆 ८. व्ययं कुरु: ˈhaving moderate m. ' नातिधन, अल्पविभव: ' by all in. 'सर्वथा, सर्वत्रकारेण, अवन्यं, नूनं. खल, अवश्यमेव; 'by no in. 'न मर्वधा, न कथंचन, न कथं। चित्: 'by any m.' येन केन प्रकारेण, यथा कथां खेतु, कथमाप, कथं-चन, कथांचित्, कथं कथमपि, 'm. of subsistence ' जीवन-साधनं-उपायः-हेतुः : उपजीविका. -ing, ह. अभिनायः, उद्देशः, आज्ञयः, अर्थः, तात्पर्थे, भावः, आकृतं, इंगितं, आकांक्षा. 2 विवक्षा, विवक्षितं, अर्थः; ' the m. of a word 'पदार्थ:; 'literal m. 'अ-वयुवार्थः, पदार्थः, शब्दार्थः, ' hidden m. ' मर्मन् n., गृहार्थ:; 'what is the m. of this laughter' किंनिभित्तीय हास:. -a. अर्थवत्, सार्थ, पूर्णार्थ, चरितार्थ, साकृतः ' casting at me a m. look ' साकृतं मां निर्वाची -ingless, a. निर्धेक, अन्धेक, निक्कारण, अनिमित्तः -ingly, adv. सार्थ, साकृतं, सेंगितं - ly, adv. कृपणवत्, अधम-बत, टीन, &ः; सावज्ञं, सावमानं, लाववेन; 'm. born' हीनजाति, अधमवर्ण; 'm, attired ' क्रुपण-अनार्य-वेष. =ness, s. मीचता, अधमता, कद्र्यता, कुत्सितता, &c.; 'm. of birth ' अकुलीनता, अपकृष्टं जन्म.
Meander, v. i. वकं कुटिलं-जिह्मं-गम् वा स्प्
1 P or या 2 P; See Wind. =v. t. कुटि-लीकु 8 U. =s. वकता, जिह्मता, कोटिल्यं, वक्त-जिह्म-कुटिल-गति f., सर्पगति:. =ing, a. वक्त, कुटिल-जिह्म-सर्प-गति, विसर्पिन, विषमगति

Measles, 8 मस्रिका.

Measure, v. t. मा 3 A, 2 P, प्र-परि-°; तुलू 10, मानं निरूप 10 or ज्ञा 9 U. 2 गण् 10. 3 विभक्त 1 U, परि-क्रम c., See Divide. 3 ਲੰਬੂ 1 A. 10, अतिक्रम् 1 U. 4 P. अति ड 2 P. -v. i. Ex. by प-परि-माण, मात्र, मित. परिमित in comp. =8. मानं, प्र-परि-माणं. (fig. also); 'm. ing rod' मानदंह:: ' m. of capacity ' प्रतीमानं, प्रस्थ:. 2 वि-, भागः, अंशः. 3 प्रमाणं, पर्यतः, मात्रा, मर्यादा, सीमा: 'in some m.' ईषत्, किंचित्, अल्पमात्र: 'beyond m.' आतमात्रं, नितांतं, अतीव, भृशं. 4 उपायः, प्रयोगः, साधनं, युक्ति f., प्रकृत्ति f., क्रिया, उपचारः; 'take m. в' उपायं प्रयुक्त 7A, 10 or आश्रि 1 U or अवलच् 1 A, कार्य प्रवृत् 1 A; 'mild m. ' सार्व n_{ij} सामोपायः 5 छंदस् n_{ij} वृत्तं 6ताल:, लय:; 'the steps are in m. 'पाट-न्यासो लयमनुगत: (M. 2); 'the m. of a vowel ' मात्रा; 'in musical m.' स्वरबद्ध -a. 7 अपवर्तः; ' having a common m.' सापवर्तः -ed. a. मित, परिमित; नियत, निबद्धः See Limited. 2 सम, समान, धीर. -er, ह. मापक:, मान निरूपक: -less, a आमित, अपरिमाण, -ment, ह. मापनं, मानं, प-परि-माणं, प्र-परि-मिति f; 'rough m. स्थूलमानं; 'accurate m. ' सूक्ष्ममानं.

Meat, ह. आमिषं, मांसं, मांसाहारः; 'butcher's m.' सो(शो) नं. 2 अन्नं, भोजनं, आहारः; खाद्यं; 'seller of m.' मांसिकः, सो(शो)-निकः, वैतंसिकः, कोटिकः-

Mechanic, &c. See under Machine.

Medal ६. सुद्रा, कीर्तिसुद्रा, प्रतिष्ठासुद्रा: -list, ६. सुद्राशास्त्रज्ञ: 2 लब्धकीर्तिसुद्रः

Meddle, v. i. अन्यापारेषु न्यापारं कु 8 U, (अन्यन्यापारेषु) न्यापु 6 A, परकार्याणि निरूप् 10 or चर्च 6 P, 10, पराधिकारचर्ची कु, पराधिकारं पविज्ञ् 6 P. 2 न्यापु, न्यापुत-क. भू. -er, s. पराधिकारचर्चकः, परकार्यनिरूपकः-न्यापारचर्चकः. -ing, -some, a. पराधिकारनिरूपक, परकार्यचर्चाज्ञालः, better by (v.). -s., -someness, s. परकार्यचर्चा, पराधिकार-निरूपणं-प्रवेशः, अन्यापारेषु न्यापारः, अन्याधिकारचर्चा-नियोगः-निरूपणं.

Medial, a. मध्य, See Informediate.

Mediate, v. i. माध्यस्थ्यं कु 8 U, मध्यस्थः भू 1 P, मध्ये बृत् 1 A or गम् 1 P, माध्यस्थ्येन सं-धा 3 U. -a. ध्यवहित, मध्यवतिन, मध्यस्थित, अंतर्गत. -ion, s. माध्यस्थ्यं, मध्यस्थता. -ly, adv. माध्यस्थेन, अन्यद्वारेण-द्वारा. -or, s: मध्यस्थः, मध्यस्थर्यः, मध्यस्थाः, स्थाः, स्याः, स्थाः, स्य

Medicable, a. चिकित्स्य, उपक्रम्य, साध्य,

उपचारसाध्य.

Medica!, a. वैद्य (द्या f.), ओषधीय, वैद्यक-आयुर्वेद्-संबंधिन, वैद्यकविषय: 'm. science' आयुर्वेद:, वैद्यशास्त्रं, 'm. treatment ' वैद्य-भषज-उपचार:, ओषध-भषज-वयोगः; 'm. man' वैद्य:, भिषक्, चिकित्मक:.-!y, adv. वैद्यशास्त्रासुरूपं.

Medicament, s. Medic!ne. q. v.

Medicaster, ८. इसवैद्यः, कूटाचिकित्सकः. Medicate, ए. ८. ओषधेः मिश्र 10 or संस्कृ

Medicate, v. t. आवध: मिश्रू 10 or सम्बद् 6 P, औषधगुणान दा 3 U or संक्रम् c. 2 औषधं दा: See Care. -lon, s. औषधीय-

द्रव्यसंसर्गः-मिश्रणं.

Medicine, ह. ओषधं, भेजजं, अगदः, भेषज्यं, जायुः; 'administering of m.' औषधो-पचारः, औषधोपक्रमः, भेषजप्रयोगः, चिक्तिसा, रुक्तमतिक्रिया, उपक्रमः, उपचारः, उपचर्या, वैद्यक्रिया-उपचारः-उपक्रमः. 2 (Science) आयुर्वेदः वैद्यक्तं, वैद्यक्तासं. -al, a. औषधीय, भेषज (जी /.), रोगग्न (ग्ली f.), रोगहर, रोगहारिन. 2 ओषध-विषयक.

Medieval, ब. मध्यमकालीन.

Mediocre, a. सामान्य, मध्यम, साधारण (off f.), मध्यम or सामान्य-गुण or भाव- =s. सामान्यगुण: नर्:. =Mediocrity, s. सामान्या:, मध्यमा: (p!.). 2 मध्यमता, सामान्यता, मध्यम or सामान्य-भाव: or दृशा

Meditate, ए. ध्ये 1 P, चिंत् 10, भू ६., विम् मुजू 6 P, मनसा-विचर ६. ०० करुप ६. ०० वि-भू ६., समा-धा 8 U, वितर्क् 10. 2 परिसं-करुप ६., चिंत, युक्त 7 U, 10, मंत्र 10 A; See Intend. =ion, ८. ध्यानं, चिंता. विमर्शः, भावनं-ना, कल्पनं, (deep) अंतध्यानं, समाधिः, आत्मेकाग्रता, प्रणिधानं, प्रसंख्यानं, (हरः प्रसंख्यानपरे बभूव K. 111. 40); 'religious m.' योगः, समाधिः, समाधिः योगः, ४६.; 'deeply absorbed in m.' ध्यानपर-मग्र-निष्ठ, समाधिस्थ. =ive, 4. चिंता-ध्यान-पर, चिंता-ध्यान-शील, समाधिस्थ. समाहित, स्तिचित; 'by means of m. power' समाधियोगेन, प्रणिधानबलेन-योगात्, प्रणिधानतः

Mediterranean, a. भूमध्यस्थ, भूवेहित मध्यदेशीय, मध्यदेशस्थ.

Medium, क साधनं, द्वारं, द्वारं क सारणं, नि मित्तं, हेतु:,करणं,अंगं, योगः,मार्गः; 'through the m. of my friend ' मन्मित्रद्वारण-द्वारा; 'through the m. of air ' आकाश-मार्गेण. 2 मध्यमता, सामान्य-मध्य-पक्ष.

Medley, श. संकरः, 'सिक्यातः, प्र-सं-कीर्णकं, वृष्यसंकुलं, नानाद्रष्यसंमिश्रणं-समूहः = a. सं-त्र-कीर्णं, संकुल, संमिश्रित, संकरीकृत.

Medulla, s. मजा, मेद्स् n. =ry, a. मजा-संबंधिन, मेद्दोमय (यी f.)

Meed, 8. परितोषिकं, प्रतिफलं

Meek, a. विनीत, सविनय, नम्र-शील-वृत्ति, अनुद्धत, अगर्व, निरहंकार, सौम्य; See Humble. 2 दीन, क्रुपण: -ly, adv: सवि-नयं, नम्रतया, अनुद्धतं, नम्रचतसा. 2 दीनवत् क्रुपण: -ness, : विनयः, सौम्यता, अगर्वः, अनोद्धत्यं, नम्रशीलता, दैन्यं, कार्पण्यं.

Meet, v. t, सं-इ 2 P, संगम् 1 A, आ-समा-सद c., संमिल 6 P, समा-उपा-गम् 1 P; oft. ex. by दुशू 1 P, नयनपर्थ-विषयं &c. या 2 ir or गर्म, प्रति-सं- अभि-सुखं या or गम् or प्राप् 5 P, आभि-सं-सुखीभू 1 P; ' I met a little cottage girl 'उटजनिया-सिनी काचिद्वालिका नम नयनविषयं याता or मया हुष्टा; 'they two met each other' परस्पराभिसुखं माप्ती. 2 (with) आ-सद् c_{\cdot} , अधि-गम्, प्राप्, लभ् $1/\Lambda$, अभि-या-इ-गम्; See Find, Get; 'm. With calamities ' संपामुवाति आपदः; 'm. s with death ' मृत्युमभ्येति, निधनं याति, मरणमामोति, विनाइं गच्छति de.; 'not easy to m. with ' दुर्लभ, दुष्पाप, दुरा-सद, &c.; 'go out to m. ' प्रत्युद्-या-नज्-गम-इ: ' to rise to m. ' प्रत्युत्था 1 P, अ-म्युत्थाः 🗝 🎉 सामिल्, सम्-इ, सन्नि-पत् 1 P, एकी भू, एकत्र मिल्; See Assemble. 2 (In hittle) संयुध् 4 A, युद्धार्थ मिल, युद्ध आरंभ 1 A, रणे आभे-युक्द pass ; ' the waters m. ' आप: संप्रवंते, संगच्छते, संभि-द्यंते. =a. उक्त, उचित, योग्य, उपपक्त. See Proper. -ly, adv. योग्यं, उपपन्नं, -ness, ६० ओचित्यं, युक्तताः -ing, ६० स-मागमः; संगति 🏸 संगः, संगमः, संमिलनं, सयोगः 2 सभा, समाजः, मेला, मेलकः, सदस् $f \cdot n$ ः, संसद् $f \cdot n$ परिषद् $f \cdot n$ लोक-जन-ममुहः-संघः-मसुदायः; गोष्टी, आस्थानं-नी (m -house); 'member of a m.' सभ्यः, सदस्यः, सभासद्. 3 संभेदः. व्यति-करः, संगः-गमः.

Megalomania, ह. अधं-भाव:-कृति र्-मन्यताः Megrim, ह. शिरोबेद्ना, अधोवभेदकं 2 Humour, q. v.

Melancholy, a. विषण्ण, सविषाद, अवसम, सिम, उद्दिप्त, दुर्मनस्, विमनस्, दीनमनस्क, र्विताशील, चिंताकुल, See Dejected. 2

सदा-नित्य-विषण्ण, खेदबृत्ति, विषाद्शील . उ विषादात्मक, खेद्द-शोक गर्भ; 'to be m.' अव-वि-सत् 1 P, म्ले 1 P, खिद्द pass. = श् विषादः, अवसादः, खेदः, उद्देगः, म्लानि र्र., निवर्देः, दैन्यं, विस्तोद्देगः, वैमनस्यं, विषाद्-वृत्ति र्र. =ic, a. सदाविषादिनः =ily, adv. सविषादं, सोद्देगं, &c.

Melee, हे रणसंकुलं, संकुलसंग्रामः.

Meliorate, v. See Improve.

Melliferous, a. मधुषद्, मधुदायिन्.

Mellifluous, Mellifluent, a. મધુર, મધુ-મય (યો f), मधुस्यंदिन-स्नाविन 2 मधुरा-क्षर, मधुरवाच् = 19, adv. मधुरं =10, adv. मधुरं =10, 11, मधुरं, मधुरवाद:-

Mellow, a. पक्क, परिणत, पाकमुद्ध. 2 मुद्दु, कोमल, म्लिग्ध, मुखस्पर्श; 'm to the ear' मंजुल, मंजुस्बन, मधुर-कोमल-शब्द. -०० कं पद्ध pass., पक्षदृश्चा या 2 P or पाप् 5 P, मुदूभू 1 P. -०० t. पद्ध्य 1 P or c.: मृदूक्त 8 U; See Mature -ness, s. पक्षता, परिपाकः, पक्षदृश्चा, कोमलता, मार्द्धं

Melody, इ. सुस्वरः, स्वरमाधुर्यं, कलता, माधुर्यं, सुश्राव्यता, श्रोन्नाभिरामता, सुखश्रवता, स्वराखपूर्यं, तालक्यं, 'm. of song 'गितरागः. -Melodlous, व. मधुर, सुख-श्रव, सुश्राव्य, श्रुतिमनोहर, सुस्वर, सुस्वर, मंजुल, कल, श्रोन्नाभिराम, श्रुति-श्रात्र-सुख, मंजुल, कल, श्रोन्नाभिराम, श्रुति-श्रात्र-सुख, मंजुन्कल-स्वन, मधुरस्वर, मधुराक्षर -ly, adv. मधुरं, कलं, सुस्वरेण--mess, इ. माधुर्यं, कलता, &c.

Melon, a. स्फुटिफलं, तरंबुजं, का िंगं, सेदुः. Melt, v. i. वि ली 9 P, 4 A, वि-,द्रु 1 P (fig. also), गल् 1 P, क्षर् 1 P, द्रवी-आर्द्री-भू 1 P. 2 द्यार्द्रीभू, करुणया दुः 'his whole soul m s with benevolence ' अस्य सर्वात्मनि परहितबुद्धि निवक्ते , परोपकारपर्ध्यञः: -v. t. वि-ली c., वि-,द्रु c., गल् c. 2 द्यार्द्रीक् 8 U, करुणार्द्रीक्, वस्सलयति (D.); 'to be m. ed ' आर्द्रीभू, आद्र-व. भू, दु, आभ-स्यंद् 1 A; 'his heart was m. ed with affection ' तस्य हृद्यं स्नेहाद्रीभूतं, स्नेहनाभ्यष्यंद्तः -er, इ. द्रावकः, विलयनकृत्, m. -ing, इ. द्रवः, द्रवणं, विलयनं, गल्कं, करणं. 2 द्रावणं, विलायनं.

Member, 8. अगं, अवयवः, गात्रं, प्रतीकः, अपघनः; 'Veda with all its m. 8 ' सांगः वेदः. 2 (Of a discourse &c.) अगं, प्रकर्ण, स्रवः-हं, देशः, परिच्छेदः, विभागः, अंशः, 'm. by m. ' अवयवशः, भागशः, ' becoming a m. ' अगभूत. 3 (Of an assembly &c.) सभ्यः, सभासद, सदस्यः, परिचदः। सभाभ्यंतरः, सामाजिकः, 'm. of an association' गणाभ्यंतरः. 4 (Of a family) कुलावयवः, कुदुंषिन् m.; 'na. of a com-

pound ' पहं. -ed, a. अंगिन्, अवयविन्, अंग in comp. -ship, s. सभ्यपदं.

Membrane, है. त्वस् f., ततुत्वक्, आवरण-्त्वक्, स्वर्मन् n. =0us, a. ततुत्वगावृत.

Memento, 8. स्मरणं, स्मारकं

Memoir, ८. वृत्तं, चरित्रं, वृत्तांतः, इतिहासः;

्चरित्र-रचना-लिखनं-

Memory, s. स्मृति f., स्मरणशक्ति f., धारणा, स्मरणं, संस्मृति f, संस्मरणं. 2 स्मार्तकालः, स्मृतिकालः; 'retentive m. 'मेधा, धारणा, धारणावती धीः; 'having retentive m.' मेधाविन, धारणावतः, 'commit to m.' कैठस्थ-u. कृ 8 U, हृदये-मनास-चित्ते-कृ, अभ्यस 4 U; 'committed to m. 'केंडस्थ, हृद्यस्थं; 'store in m. ' हृद्ये नि-उप-धा 3 U or कु, अवधू 10; 'to remain only in m. ' स्मृति-विषयतां-स्मृतिपथं-स्मर्तव्यशेषं-कथावशेषं-गम् 1 P or प्राप् 5 P; 'loss of m. 'स्मृतिलोप:; 'time beyond m. ' अ-स्मार्तकालः: 'within m.' स्मार्त काले. -able, a. रमर्तव्य, स्मरणाई; प-वि-व्यात, पसिद्ध, सुविज्ञात. -Memorandum, 8. स्मरणलेखः-पत्रं, स्मारकं पत्रं. -Memorial, स्मरणिबह्नं, स्मारकं, स्मारकं कृत्यं.स्मारक-विषय:. 2 आवेदनपत्रं,अभ्यर्थनालेखः,विज्ञप्ति f., विज्ञापनापत्रं -a. स्मारक, अनुबोधक, स्यातिकर (री f.). -ist, s. पार्थकः, अर्थिन m., पार्थित m., विज्ञातिकत m. -ize, v. t. वि-ज्ञा ए (ज्ञापयति), निवंदनपत्रेण प्रार्थ 10 A

Menace, v.t. तर्ज 1P, 10 A, भी c., भर्त्स् 10 A, भयं हुत्रू c.; See Frighten. ⇒ तर्जनं-ना, बिभीषिका, भर्त्सनं-ना, भयद्कीनं, अपकार-गिर् f. ⇒er, ε. भर्त्सनकृत् ा, तर्जकः चीवष्ठ,

a. भीषण, भयपद.

Menagerie, 8. वि(वी) तंसः; पशुपिक्षसंग्रहः Mend, v. t. नवीकु 8 U, सं-धा 3 U, समाप्रतिसमा-धा, उद्धृ 1 P, (जीणे) सं-धा от साच c. 2 शुच: c., प्रतिकृ; प्रमुख्य 2 P от с. 3 प्रवृष्य c., उत्कृष्य 1 P, भद्रतरीकृ; See Improve; 'm. your pace' लघु लघु गच्छः =v. i. वृद्धि-उत्कर्ष-उत्पर्ति-इ-या 2 P от गम् 1 P, भद्रतरीभू, सुस्थ-व. भू, वृष्य 1 A. -er, 8. संधान m., उद्धृत m. -ing, 8. संधानं, समाधानं, उद्धारः, प्रतिकरणं.

Mendacious,-city, See Liar, Lying, under Lie.

Mendicant, s. भिश्चः, भिश्चकः, आर्थेन् m., याचकः, भिक्षाधिन् m., भिक्षाधिन् m., भेक्ष्यशुद्धः, गः, वनीयकः, याचनकः, मार्गणः 2 (Religious)परिवाद्धः m., परिवाजकः, योगिन् m., यतिः, संन्यासिन् m.—Mendicancy,—Mendicity, s. भैक्ष्यं, भिक्षा, भिक्षाक्षितं, भिक्षाकृतिः, भैक्ष्याजीवः, याचना, याच्ञा, याचकृतिः, प्रवज्या.

Menial, इ. भृत्यः पेष्यः, दासजनः, चेटः-शः, गृहदासः-सी, किंकरः, अपकृष्टः, परिजनः, दासवर्गः, भृत्यवर्गः (m. s.). =a. (s.) in comp.; ब्रातीन, अपकृष्टः, See Mean; \m. duties ' दासकर्मनः, वातं, नीचकर्मः

Meniscus, इ. अर्धचंडाकारः काचः

Menology, s. मासपंजिका.

Menses, s. ऋतु:, आर्तवं, पुष्पं, रजस् n., कला; 'first appearance of m.' रजोदर्शनं.

Menstrual, a. मासिक (की f.), मास्य, मासीय, पातिमासिक; 'm. time' ऋतुः, ऋतुकालः; 'm. discharge'रजस् n., पुष्पं, ऋतुः. -Menstruate, v. i. रजस्वला-ऋतुमती-धू 1 P. -ion, s. ऋतुसावः. -Menstruous, a. आर्तव (वी f.), ऋतु in comp. 2 रजस्वला, ऋतुमती, पुष्पवती, सी-धर्मिणी, अविः, आत्रेयी; मालिनी, उद्दक्या, अस्पर्शा.

Menstruum, 8. द्वावणं, विद्वावकरसः.

Mensurable, a. प्रमेय, माप्य.

Mensurate, v. t. मां 3 A, 2 P; Sec Measure. -ion, s. प्र-परि-माणं, मापनं, मिति f.

Mental, a. मानसिक (की f.), मानस (सी f.), मनःस्थ, चित्तगत,चित्तज, मनोभव; gen. by मनस् or चित्त in comp.; 'm. distress' मनस्ताप:. = y, adv. मनसा, बुद्धजा.

Mention, v. t. कथ् 10, आ-स्या 2 P, नि-आ-विद् $\,\mathrm{c.},\,$ शंस् $\,\mathrm{1\,P},\,$ अभि-धा $\,\mathrm{3\,U},\,\,$ उटीर c., उच्चा c., कृत् 10, वच् 2 P, निर्दिश 6 P; FF 1 P, (as precepts); 'will be m. ed further on ' squai बक्ष्यते 'm. by name 'नाम ग्रह 9 U; 'not to m. 'ex by का कथा, को गणना (with loc.), आस्तां-तिष्ठतु-तावत्, followed by sift; 'not to m.embodied beings (heated by affliction) even red-hot iron softens down (after a time)' अभितप्तमयोपि मार्दवं भजते कैव कथा ज्ञरी-रिष (R. VIII. 43); का वा गणना सचेत-नेषु अपगतचेतनान्यपि संघट्टयितुमलं महनः, (Ka. 157); तिष्ठनतु तावत्सेवापरा राजानः प्रजा अपि पृष्ठतो लगन्ति (Ka. 260). =×. अभिधानं, कथनं, आख्यानं, आ-नि-वेदनं, उच्चारणं, कीर्तनं, निर्देशः; नामग्रहणं-निर्देशः. -ed. a. कथित, उक्त, निर्दिष्ट, कीर्तित, स्मृत, &c.; 'above-m.' त्राग्रक्त; 'about to be m. ' वश्यमाण.

Mentor, र. उपदेशकः, उपदेष्ट्र m. Mephitic,-al, a. पूर्तिगंधि, दुर्गधमय (ची f.), प्राणहर, मारात्मक, जीवितापह-Mercantile, See under Merchant.

Mercenary, a. अर्थपरवश, लाभगरायण, ला-भाषिन, धनलुब्ध, लाभहृष्टि-मुद्धि, स्वार्थपर स्वाधापेक्षक; 'from m. motives' ' लाभ-हृष्ट्या, लाभेच्छया, स्वाधापेक्षया 2 भृतक, वैतानिक (की र्र), भृति-भरण्य-भुक्, बेतनाधिन. अ. भृतकः, भृति-भरण्य-भुक् m., बेतनिकः, वेतनाधिन m.=y, adv. लाभदृष्ट्या, लाभापे-क्षया, भृतकवत्, स्वाधेबुद्धया. = n565, ह. लाभ दृष्टि र्र-अपेक्षा-बुद्धि र्र-, धनलाभलोभः, स्वाधे-वेतन-अपेक्षा-

Mercer, s. कौशयौर्णवस्त्रवणिक् m. -y. s. कौशेयवस्त्रव्यवहारः.

Merchant, क विण्ज क., वाणिजः, आपिणकः, नैगमः, सार्थवाहः, पण्याजीवः, क्रयविक्रियकः, वेदेहकः सार्थिकः, व्यवहारिन् क., वाणिज्यापजीविन् क. अष्ठिन् क.; 'm.'s business, वाणिज्यं, विणक्कित्रयः, 'm.'s exchange अष्ठिन् क.; 'voyaging or seafaring m.' अध्याजिकः, पोतवणिक्, 'company of m.s' सांपाजिकः, पोतवणिक्, 'company of m.s' मार्थः, निगमः. -able, a. पण्य, पण्याहं. -Merchandise s. वाणिज्यं, व्यवहारः, क्रयविक्रयो (du.) 2 पण्यं, भांडानि, पण्य-द्रव्याणि, वाणिजद्रव्यं-भांडं-पण्यं- -Mercantile, a. वाणिज (जी क्र.). वाणिजिक (की

Mercury, s. पारदः, चपलः, रसः, मृतः, पारतः; 'white sublimate of m.' रसकपूरः;
'sulphuret of m.' कज्जली 2 द्युधः, रीहिणेयः, सोम्यः. -21, a. पारदात्मक, पारदमय (यी f.), सपारदः 2 चपल, लघुकरीर,
सोस्साह, तजस्विन. 3 द्वव्यपरायण, धूर्त.

Mercy, ह. द्या, कृषा, करुणा, अनुकंषा, अनु-क्रोशः, कार्यपं, घृणा, द्यां, कृपाशीलता. दयालता, क्षमाशीलता, दया-कृपा-बुद्धि र 2 प्रसादः,अनुग्रहः 3 क्षमा, तितिक्षा 'fountain of m. करणाकरः, द्यासागरः, द्या-निधि:, 'an object of m. ' कृपापात्र-भा-जनं, अनुकंप्य, अनुग्राह्य, तपास्विनः, 'to show in. 'इय् 1 A (with gen.), अनु-क्तंप 1 A (with acc.), दयां कु 8 U (with loc.); 'm., Oh king ' क्षमस्व रा-जन्. -ful, a. दयालु, ऋपालु, ऋपा-द्या-करणा-शील, करणाई, द्याई, अनुकंपिन, सद्य, सकरण, सानुक्रोश, क्षमाशील; वत्सल, द्याबुद्धि-दृष्टिः, See Kind. -fully, adv. सदयं, सकरणं, साचुकंपं, द्यया, करणया, साद्यकोशं. -fulness, ह. द्या, कृपा,घृणा, द्याशीलता, अनुकंपा, वास्सल्यं; See (s.). -less, a. निर्दय,निष्करुण, निर्घूण, अकरुण, कठोर, निष्कृप, निष्दुर, नृशंस. -lessly, udv. निर्दयं, निष्कृपं, निर्धृणं, निष्ठां.

Mere, a. केवल, शुद्ध; gen. ex. by एव, or मात्र in comp.; by m. touch ' स्पर्शमान्त्रेण; 'a m. fool ' मूर्च एव, केवलमूर्यः - क्र सरस n., स्वदः; See Lake. 2 पर्यतः,सीमा; See Boundary. - ly adv. केवलं, एव,

मात्र in comp.; 'by m. advising' उपदेश-मात्रात, उपदेशादेव, &c.

Meretricious, a. कृष्त्रिमशोभामय (यी f.), बाह्यस्विर, कृष्त्रिमशागवत्, मिध्याशोभनः 2 प्रयोगनीय, वेश्यासंबंधिन -ly, adv. मि-ध्याशोभया

Merge, v. i. नि-,मस्त्र 6 P, अव-गाह 1 A (lit); निपा-ग्रस् pass., प्र-वि-ली 4 A, वि-लुप् pass., नशू 4 P, (fig.); 'one fault m. s in a collection of good qualities' एको हि दोषा ग्रणसान्निपति निमज्जति (K. 1. 3). =v. t. मस्त्र c.. (मज्जपति), अव-गाह c. 2 नशू c., वि-लुप् 6 P or c., ग्रस् 1 A, नि-पा 1 P, प्र-वि-ली c. =Mersion, s. मज्जनं, अवगाह:-हनं.

Meridian, अ मध्याह्न:, दिनमध्यं, मध्याह्न-काल:-समयः 2 खमध्यं; 'distance from the first m.' रेखांतरं; 'the sun is on the m.' नमसो मध्यमलंकरोति भातः 3 परा कोटि:-काष्टा, उत्कर्षः - ... माध्याह्निक (की र्र.). 2 खमध्यसंबंधिन. 3 उत्तम, परम; oft. ex. by परा कोटिः, परा काष्टाः

Meridional, a. दक्षिणदेशीय; दक्षिणाभिसुख

(खी*f*⋅)∙ Merit, ह. गुणः, योग्यता, पात्रता, उत्कर्षः, श्रेष्ठता, विशिष्टता, विशेषः, गुणोत्कर्षः, गुण-वत्ता. 2 (M. s) गुणागुणी, गुणद्रोषी, धर्मा-धर्मी. 3 पुण्यं, धर्मः, सुकृतं, श्रेयस् ॥ , वृषः: acquired by m े पुण्याजित; 'efficacy of m. गुण्यप्रताप:-प्रभाव:: one possessing many m. в पुण्यनिधिः-राज्ञिः-सागरः,पुण्या-त्माः =v. t अर्ह् 1 P,अर्ह-योग्य-in comp.; See Deserve; 'm ing censure' निद्य, गर्ह-णीय, निंदापात्रं. =ed, a. युक्त, उचित,योग्यः See Proper, -Meritorious, a. प्रशस्य, श्लाच्य, प्रशस्त, श्लाषार्ह, प्रशंसार्ह. 2 गुणिन, गुणवत्, गुणसंपन्न, गुणोपेत, गुणान्वित. 3 पुण्यवत्, पुण्यशील, पुण्यात्मन्, पुण्यात्मकः, पुण्यशालिनः; पुण्यः, पुण्यस्पः, अवदातं (deed); 'a m. deed ' पुण्यं, धर्मः, सुकृतं, अवदातं कर्म- =ly, adv. श्लाह्यतया, प्रशस्यं. =ness, s. गुणवत्ता, पात्रता, योग्यता, &c.

Mermaid, ह. मत्स्यांगना, मत्स्यस्त्री.

Merry, a. प्र-,हृष्ट, सानंद, सोलास, प्रोत्फुल, प्रसुदित, प्रहृष्टिचत; आनंद-उल्लास-हास्यकृति, प्रसङ्गवदन, विलासिच, विनोदित, पिरहासशील-2 हास्यकर (री. क.), विनोदक; 'to make m.' उत्सवं कु 8 U; 'to be m.' उल्लस् 1 P, सुद् 1 A; See Delight. 'm.-andrew' ' भंडः, चेहासिकः, विदूषकः. 'm.-making आनंदोत्सवः, उत्सवकरणं.
-ly, adv. सहर्ष, सोलासं, सानंदं, हृष्टमनसा, -ment, श. प्र-,हर्षः, उल्लासः, प्र-,मोदः, आनंदः, आहादः, आहादः, हास्यं, परिहासः, उत्सवः, कीतुकं, विलासः, विनोदः, लीला, खेला;

'what is said in m.'हास्यविनोदः; नर्मालापः, विनोदोक्ति f. =ness, 8. हृष्टता, सानंदता, आनंदृह्ति f.

Meru, है. सेकः, सुसेकः, हेमाद्री, रत्नसातुः, सरालयः.

Mesentery, ह. अंत्रपेडी.

Mesh, ४. जालरंध्रं-छिद्यं-अंतरं. =v. t. जाले पत् c. or बंध् 9 P. =y, a. जालस्प, जालाकार. Meslin, ४. मिश्रधान्यं, धान्यमिश्रणं. =a. मिश्रधान्यकत.

Mess, s. अन्नं, अन्नपात्रं, 2गणान्नं, सहभोजनं; सहभोजिनः, प्रांक्तभोजिनः (pl.); सहभोजिपंक्तः, rगणः, गणान्नपंक्तिः, rगम्बरः, प्र-सं-कीर्णकं, सन्निपातः, संमिश्रणं, संकुलं; 'r1 - r2 - r3 - r4 - r5 - r5 - r7 - r8 - r7 -

Message, अ संदेशः, वाचिकं, संदेशवाच र् , वार्ता, शासनं; 'bearing a m.' द्रीत्यं, कूत्यं, प्रेष्टभावः; 'sending on a m.' प्रति-शासनं --Messenger, अ दूतः, संदेश-वार्ताहरः, वार्तायनः, आ-ख्यायकः, निष्टार्थः, प्रेष्टभः; वेवधिकः; 'female m.'कूति-ती-तिका; 'who will go as a m.' कः प्रयास्यति द्रीत्येन.

Messuage, अ वासगृहं, गृह्वादिका.

Metacarpus, इ. करभः, पीलुः.

Metachronism, अ. न्यूनकालनिरूपणं.

Metal, s. धातुः, लोहः-हें, तैजसं; 'base m.' कुट्यं; 'fused m.' रसधातुः, धातुरसः; 'inferior m.' उपधातुः. -lic, -lical, a. धातुसंबंधिनः 2 धातुमय (यी f.), धातुरूप, लोह (ही f.), धातु-लोह- in comp. -list, s. धातुज्ञः. धातुज्ञसंकारः -Metalliferous, a. धातुपदः -Metalliform, a. धातुसदृश (शी f.). -Metallurgy, s. धातुः शातुः चातुः -Metallurgy, s. धातुः शातुः विद्याः -Metallurgy, s. धातुः शातुः विद्याः -Metallurgy, s. धातुः -Metal

Metamorphose, v. t. रूपं परिणम् ८. ०: परिवृत् ८., रूपांतरं दा ३ U or ग्राष्ट् ८.; See Change. -ed, ८. परिणतरूप-झरीर-आकार -Metamorphosis, ३. रूपपरिणाम:-परि-वृत्ति f.-भेदः, रूपांतरं, रूप-झरीर-विकारः

Metaphor, अ. रूपकं, लक्षणा, आरोपः, उप-चारः. 2 दृष्टांतः, निद्द्यांतं -ic, -ical, a. औपचरिक-लक्षणिक (की f.), सरूपक, आरोपित; 'm. use' उपचारः. -ically, adv. लक्षणया, उपचारेण, सारोपं; 'to use m. उपचर् 1 P; See Figuratively.

Metaphysic,-al, a. आन्वीक्षिक-आध्यात्मक (की f.), आत्मविषय, आत्मज्ञानपर. -al-ly, adv. आत्मविद्यान्तसरेण. -iaa, s. आन्वीक्षिकीक्ष:. -Metaphysics, s. आन्वीक्षिकी, आत्म-अध्यात्म-विद्या, आत्मविद्यान्यकं ज्ञानं, आत्मविद्यान्याः

Metastasis, क. रामस्थलांतरं

Metatarsus, 8. मपदं.

Metathesis, हः अक्षर्-वर्ण-विषयसिः-च्यत्यासः-व्यत्ययः

Mete, v. t. परि-,मा 3 A, 2 P: See Measure. Metempsychosis, :s. पुनर्जन्मन् गः, अन्य-जन्म, जन्मांतरं, देहांतरप्राप्ति f.

Meteor, ८. उल्का, उत्पान:. =ic, ८. उल्को-द्भव, उल्कोत्पन्न: =ous, ८. उल्काधर्मन-=Meteorology, ८. अंतरीक्षविद्या, वायु-नभो-विद्या

Meter, 8. मापक:.

Methinks, v. imp. मन्ये, तर्कयामि, शंके; धृवं-Method, s. रीति f., प्रकारः, मार्गः, विधा, विधिः; पद्धति f.; See Manner. 2 ब्यवस्था, क्रमः, अनुक्रमः, पर्यायः, आनुपूर्वी-वर्षे, परि-पाटि-टी $f\cdot$, आबृत् $f\cdot$, परंपरा; व्यवस्थया रचनं-ना, ब्यूहनं, विन्यासः, संविधानं, ऋमेण स्थापनं, नियमः -ical, a. ब्यवस्थित, यथा-क्रम, सक्रम, अनुपूर्व, सूत्रित, यथापर्याय. 2 (Of persons) क्रमानुसारिन, क्रमानुगत, क्रम-नियम-सील. -ically, adv. यथाक्रमं. अनुपूर्वशः, आनुपूर्विण, ऋमेण, ऋमशः, पर्या-येण, अनुक्रमेण, यथानियमं. -icalness, 💰 ब्यवस्था, क्रमशीलता, &c. =ism, ह. नियम-निष्ठाः =ist, s. नियम-कर्म-निष्ठः. =ize, v. t. व्यव-स्था C. (स्थापयति), क्रमेण स्था C. or वि-धा 3 U or विरच 10 or विन्यस 4 U.

Meticulous, a. सार्शक 2 अतिसावधान, अत्यवहित.

Metre, s. छंदस् n., वृत्तं. -Metrical, a. छंद्रिबद्धः, वृत्तात्मक, छांदस (सी f.), छंद्रि-रूप, पद्याल्पकः

Metronome, 8. तालमापनी.

Metropolis, ह. राजधानी. =Metropolitan, a. राजधानीय.

Mettle, १. तेजस् ग., सर्च, उत्साहः, वीर्थ, ओजस् ग., प्रभावः, पौरुषं, ऊर्जस् ग. -ed, -some, 'of great m.' 'high-m. ed' a. तेजस्विच, महा-उरु-सस्व, परमोत्साह, ओजस्विच, वीर्यवत, सपौरुष-

Mew, » पंजरं, वीतंसः. 2 वंधनं, निरोधः, वंध-नागारं, ग्रिति $f = v \cdot t$. पंजरं निरुष् $7 \cdot U$ or बंध् $9 \cdot P \cdot = v \cdot t$. पंजरं निरुष् $7 \cdot U$ or

Mewl, v. i. (शिशुवत्) ऋंद् 1 P, रुद् 2 P, आकुशू 1 P.

Mews, हा अश्वगोष्टं, अश्वशाला.

Mlasm,-a, अ. पूर्तिबाष्पः, मारात्मकः वायुः.

Mica, 8. अभ्रक्तं-

Mickle, a. बहु, बहुल.

Microbe, ८. सूक्ष्मजंतु 🐠

Micro-cosm, 8. सुक्ष्मं जगत्.

Microscope, ह. सुक्ष्मदर्शनयंत्रं Micturition, ह. मुत्रोत्सर्गेच्छा.

Mid, a. मध्य, मध्यम; अर्ध, in comp.; 'm., course ' अर्धमार्गः, अर्धपधः; 'm.-day '

मध्याहः: (a.) माध्यंदिन (f) नी f.), माध्या-क्रिक (की f.); 'm.-heaven' खमध्य: 'm.-land' मध्यवेशीय, देशमध्यवतिन ;'m.night ' मध्यरात्रः, अर्धरात्रः, राजिमध्यं, निशीधः; 'm.-summer' निदाधमध्ये; 'm.way 'अर्धपथ:-मार्गः: (ado.) अर्धमार्गे, मार्गमध्ये: 'm.-wife' सुतिका: साविका, भसवकारिणी; 'm,-wifery ' भसवकार्य-करणं, सुतिकर्मन् गः, गर्भमोश्वनविद्याः ' m.winter ' जिजिरमध्यं. -Middle, ह. मध्यं. मध्यभागः-देशः-स्थानं-स्थलं: अभ्यंतरं, गर्भः, stat, in comp.; 'in the m. of the ocean' मध्येससुद्धं; 'in the m. of the house ' गृहाम्यंतरे, गृहगर्भे; 'going in the m.' मध्यमः = a. मध्य, मध्यम, मध्यस्थ, मध्य-बर्तिन्, मध्यस्थितः 'the m. classes' मध्यम-जातीयाः, मध्यमवर्णाः; 'm-aged' मध्य-मवयस्क, गतयोत्रनः 'm. finger मध्यमा, कर्णिकाः, 'm.-man ' मध्यस्थः, मध्यमपुरुषः. =ing, a. मध्य, मध्यम, मध्यपरिमाण. 2 मध्यमपदस्थ, मध्यमग्रुण, सामान्य, साधारण (जी f.). -Midst, s. मध्यं; See Middle; 'in the m. ' मध्ये; 'from their m.'' तेषां मध्यात्; 'in 'the m. of this talk ' एवं बद्भोव; 'in the m. of calamities' विपवृद्यस्त-a., दुःस्वमग्न-a.

Midden, 8. अवकरानिकरः.

Mien, श. आकारः, रूपं, आकृति में, वदना-कारः, वदनाकृतिः, सुखचर्याः, 'with a dejected m.' खिल्ल-म्लान-वदन

Might, s. बलं, शक्ति f., सामर्थ्यं, तेजस् n., शीर्यं, वि-परा-क्रमः, प्रभावः; See Strength; 'with all one's m.' यथाशक्ति, याव-ख्डक्यं. = Mighty, a. प्रबल, शक्तिमत्, बलवत्, ओजरिवन्, ऊर्जरवल, विकात, विलन्, उरुविक्रमः, See Strongs. 2 महत्, विशाल, प्रतापवत्, महोजस्, विभृतिमत्, 'm. lord' महेश्वरः, अधीश्वरः = ily, adv. बलेन, विक्रमेण, शीर्यणः 2 अतीव, अस्यंतं, बलवत्, भुशं, अतिमार्त्रः, =iness, s. सामर्थ्यं, प्रभावः, वीर्यं, See (s.)

Migrate, v. i. निर्मम् 1 P, भ्रम् 1, 4 P, दे-शांतरं-स्थानांतरं-गम् or अधि-वस् 1 P or अध्यास् 2 A. =ion, 8. भ्रमणं, पर्यटनं, देशां-तरममनं. =ory, a. देशभ्रमण-पर्यटन-शील-Milch-cow, 8. क्षीरिणी, परस्वती, दुरधवती,

पीनोधी.

Mild, a. सुदु, कोमल, सौम्य, अपखर, अचंह, अनुम्र, अपरुष, अचंह, अनुम्र, आंत, अतिक्ष्ण, अतीन. 2 सद्य, कुपाल, द्याल, द्याल, द्यान, अताक्ष्ण, अतीन. 2 सद्य, कुपाल, द्याल, द्याल, इस्माक्षील, अतिक्ष्ण, अतीन, अतिक्ष्णदंड, सुदु-स्वभाष, सौम्यवृत्ति, सुदुभाव, सामोपायिन; See Innocent also; 'm. means सामन् ", सामोपाया; 'm.

speech ' सांत्ववादः, मृदुभावणः -ly, adv. मृदु, कोमलं, अनुमं, अपवं, अतीनं, मार्व्वेत, साम्रा, सामोपायेन, सामोपायेनं, सामोपायेनं, सामोपायेनं, सामोपायेनं, सामोपायेनं, सामोपायेनं, सामोपायेनं, अतीन्थ्यता, शांति र्रं 2 प्रकृतिमृदुता, मृदुता, सामण्यात्रा, सामण्यात्

Militant, a. युद्धश्वृत्त, रणोद्यत, युद्धोद्युक्त. Military, a. सांग्रामिक-सामरिक-आयुधिक (की /), क्षात्र (श्री f.), युद्ध in comp. 2 युद्धप्रवृत्त, योधिन, शस्त्रोपजीविन, शस्त्रभृत्, आयुधजीविन्: 'm. preparation' युद्ध-सामग्री: 'm. profession or life 'आयुध-शस्त्र-वृत्ति 🎵 , सैनिकवृत्तिः, शस्त्राजीवः; ' m. caste ं क्षत्रियजाति:: 'a man of the m. class 'क्षत्र:-त्रं, क्षत्रियः, राजन्यः, विराद्∙, बाहुजः, मुर्धाभिविक्तः; ' b woman of the ्क्षत्रिया याणीः; 'm. man ' ın. class योधः, बीरः, सैनिकः; ' m. duty 'क्षात्रधर्मः, क्षत्रिय-क्षत्र-धर्मः: 'm. science ' युद्धशासं, सांग्रामिकं, श्रश्लास्त्रविद्या, आयुध-रण-विद्या-🗝 सेन्यं, सेनिकवर्गः, क्षत्रगणः

Militate, v. i. वि-पति-रुप् 7 U, विरुद्ध-

मितकूल-a. भू 1 P.

Militia, हा देशरक्षिणः, रक्षकयोधाः (pl.). Milk, s. पयस् n., दुग्धं, क्षीरं, स्तन्यं; गोदुग्धं, गारस:, गव्यं (cow's m.); ' fresh m. पीयूष:-षं; 'made:of m.' पयस्य; 'coagulated m. दिधि, क्षीरजं; 'giving much m. बहुद्रभा; 'm. livered 'कातर, क्रीव-हृद्य, भीरु, 'm.-maid' गोपकन्या, आभीरी, गोदोहिनी; गोपी, गोपिका; 'm.-man दांग्धृ m-, दोहकः, गोपः, आभीरः, गोधुकुः,' ${f m}$ • -pail, -pan' हुग्ध or क्षीर-पात्रं-भांहं-भोजनं; दाहनी; 'm -porridge ' क्षेर्यी; 'm.-sop' कापुरुषः, भीरः: 'm.-woman 'गांपी, आभीरी, दोहिनी. -v.t. दृहु 2. U (with two acc.), दुग्धं निष्कृत् 1 P or स c. -er, s. दोग्धृ m. दोहकः, दुहु m. $-\mathbf{y}$, s. क्षीरिन, पयस्य, पायस (सी f.); (s.) in comp.; ' m. ocean ' श्रीर-दुग्ध-सागर: 2 श्रीरोपम, दुग्धतुल्य 3 क्षीरव्, दुग्धप्रव्, बहुदुग्ध; 1 m. way ' वियद्भाः, See Claiaxy. 4 भीर, कातर, साम्यः See Mild.

Mill, s. चक्रं, पेवणी, पेवणयंत्रं चक्रं. = v. t. पिष्
7 P, चूर्ण 10. 2 स्टिना तद् 10 or प्रह
1 P. -er, s. पेषकः, पेषणोपजीविन् m.
Millennium, Millenary, s. सहस्रवर्ष,
सहस्रसंबल्सरं -Millennial, -Millenarian, a. सहस्रवर्षीय-ण, सहस्रवार्षिक
(की f.).

Millesimal, α . सहस्रतम(मी f), सहस्रांशारमक Millet, ϵ . अणु:, प्रियंग्रः.

289

Milliner, ह. जीवज्ञकृत्, जीवसनकारिणी.
-y, ह. जीपरिच्छदः-सज्जा, जीवज्ञसामग्री.
Million, ह. निदुतं, दशलक्षं: 'ten m.' कोटि

Million, है. नियुत्त, द्शलक्ष; ' ten m.' काटि f.; ' hundred m.' अर्चुद्: -ary, a. नि-युतीय. -th, a. नियुत्ततम (सी f.). -Millionaire, है. कोटीश्वरः, लक्षाधीजः.

Milt, 8. See Spleen.

Mime, s. नटः, नर्तकः, कुशीलवः, चारणः, रंगाजीयः 2 भंडः, विदूषकः, वेहासिकः -Mimic, (-al), u. अन्नकरण-शील-स्वभाव, अनुकारिन्, विहंबननारिनः 2 विहंबन-अनुकारण-रूपः -s. भंडः, वेहासिकः, विदूषकः 2 अनुकारिन् m. -v. t. (उपहासपूर्व) अनुकारिन् m., विहंबन् 10. -ker, s. अनुकारिन् m., विहंबन् s. s. अनुकारिन् s. विहंबन्

Mimosa, ह. नमस्कारी, गंडकारी-ली, समंगा,

- खदिरा, लज्जालुः.

Minaret, s. शिखरं, शृंगं प्रासाद-भवन-शिखरं. Minatory, a. तर्जक, भयंकर, भीषण.

Mince, v. t. खंडरा: स्क्ष्मलवशः कृत् 6 P or छिद् 7 P' or खंड 10, शकलीकु 8 U: 'do not m. matters' यथावृत्तं सर्वे साकल्येन निवेद्दय, सर्वे संपूर्ण प्रकाशय; 'm. ed meat' छिन्नमांसं. =v. i. लितगत्या चल्न् 1 P or गम् 1 P, eingly, adv. खंडशः, लवशः; भिन्नगत्या, भिन्नस्वरेण

Mind, 8. मनस् ग., मानसं, चित्तं, चेतस् ग., बुद्धि f., मति f., धीः; पज्ञा, योधः; SeeIntellect. 2 हृद्यं, हृद् n., अंतःकरणं, चित्तं, मनः, चेतः, अंतरं 3 मतिः, बुद्धिः, मतं; कामः, इच्छा, वांछा, रुचि f, मनोरथः, बासना, भाव:, ईिएसतं, अभिलाष: 4 अभि-प्रायः; उद्देशः, संकल्पः, अभिमेतं,मतिः, शुद्धिः, मतं 5 समरणं, समृति f-, स्मरणशक्ति f-, अनु-बोध:; 'to give the m. to' भाव-मनी-निविद्या c. or बंध 9 P or आ-नि-धा 3 U, आसक्त-निविष्ट-चित्त-a. भू; See under Set; ' out of one's m. ' win-wave-स्थित-बुद्धि (a.); ' fixed in the m.' चित्र-निष्ठ: 'of low m.' कूपण-नीच-बुद्धि: 'working of the m.' चित्त or मनो-व्यापार: or इसिं f., मनश्रेष्टा, चेतोविकारः; 'according to one's m.' यथाकामं, यथेष्टं, यथे-िसतं, वधारुचि; 'have a m. to ask' प्रमुनना:-कामः; 'to cross the m.' मनसि उद्=इ:2 Por उक् 1 P, बुद्धी संजन् 4 A; See Occur; 'call to m. स्म 1 P, स-अद-°, अदुःचित् 10; ' put in m.' स्यू c., अनु-उद्-बुद् ए.; ' of one m.' एका बिस-a.; 'being of one m.' एकाचित्तीभूर्य; 'change of m.' बुद्धि-मति-भेदः: 'flashing across the m.' स्फुरणं, सहमा आविर्भावः -ए. t. जन 4 A, गण् 10, 4% 6 A, अय-अप-ईख 1 A, आलोच्च 10, अव-धा 3 U, चित्ते-मनसि-क 8 U, अवधू 10, मनो दा 3 U. 2 ਜੇਰ 1 A, ਮਰਵ 1 U, अनु-हा 1 P, अनुरूप 4 A, अनुवि-धा 3 U. 3 रक्ष 1 P, पा e. (पालपति); ' never m. the first question, answer the second ' आस्तां-तिश्रत-तावत प्रथमः प्रश्नः, द्वितीयस्य उत्तरं देहिः 'never m.' अगुर्वर्थमतत्; See Matter. -ed, a. प्रवृत्त, प्रवण, शील, मनस्त, मनस्त in comp.: 'worldly-m.' संसारामकचित्तः धीरमनस्क, 🕅 ८ - ful, a. सावधान, अवहित, जागरूक, अवहितचित्तः 2 कृतादर, मन्यमान, अवेक्षक. 3 अवधारयत्, स्मरत्, चित्ते कुर्वतः, to be m. of 'स्मृ. -fully, adv. साव-धानं, सादरं, अवेक्षपा. -fulness, ह. अव-धाने, अवेक्षा. -less, a. अनवधान, प्रमत्त, अनवेक्षक, निरपेक्ष 2 नष्टरमृति-वृद्धि, बृद्धि-हीन•

Mine, a. मदीय, मामकीन,मामक (मिका f.),
मत् in comp. = 3. आकरः, ख(खा)नि-र्ना f.
उत्पक्तिस्थानं, 'm. for jewels' माणिभृमि
f., रत्नाकरः, (lig.) आकरः, निर्धः, राजिः.
2 संधिः, सुरुंगा, खानिकं, कुल्या. = 6. ८ कन्
1 P, आ-ति-°, अधस्तात् खन्, उर्ही भिद् 7 P
or विन्दु 9 P, सुरुंगां कृ. = 61. खनकः,
खातकः, आखनिकः, खिनतृ 16.2 सुरुंगाकारः,
सार्विकः. = Mineral, 8. धाद्वः, खनिजं,
आकरजं वस्तु. = a. धातुसंयंधिन, धातु in
comp. 2 खनिज, आकरज, अकरोज्ञनः 3
धातुमय (पी f.), धातुरूप- 4 धातुसंयुष्ट,
धातुध्रमीपत. = 08 y, % धातुविद्या, धातुसंयुष्ट,
धातुध्रमीपत. = 08 y, % धातुविद्या, धातुसंयुष्ट,
धातुष्टमीपत. = 68 y, % धातुविद्या, धातुसंयुष्ट,
धातुविद्या-शाद्धं - 08 is धातुविद्या, धातुपरीक्षणविद्या-शाद्धं - 08 is धातुविद्याः, धातुविद्याः

Mingle, v. t. सिश्च 10, वि-सं-स्पा-°, संयुक्ष 7 U, 10, संसुक्ष 6 P, संपृच् 2 A, 7 P, संकृ 6 P, संमिल् ८., मिश्रीकु 8 U, एकीकु; उत्कंडासाधारण परितोषमञ्जभवामि (S. 4) 'I experience pleasure m. ed with regret.' =v. i. संमिल् 6 P, मिश्री-एकी-सृ 1 P, संकृ-संस्कृ-प्रकार =ed. a. मिश्रित, संयुक्त, संस्कृ-संस्कृ-प्रकार, मंकीणः =ment, s. संमिश्चणं, संस्थः, सं-भिश्न, मंकीणः =ment, s. संमिश्चणं, संस्थः,

Miniature, a. सुरमाकार, सुरम. = Ex. by न्हरूब or सुरम; world in m.? न्हरूब-मानेन विश्वं.

Minikin, ह. स्चिका. 2 Minion, q. v. Minim, इ. भिंदु क. =um, इ. अल्पिष्ठा-अन्य-ल्पा-संख्या-

Minion, s. बहुभः, मियः, दृष-राज-बहुभः; Se Favourite.

Minister, क सचिवः, मंत्रिन कः, अमास्यः, प्रकृतिपुरुषः, पुर्यः, पूर्वहः, पुरीणः, पुर्धदः, भहामात्रः, राजसचिवः, राजामात्यः, 2 नियानित् कः, नियुक्तः, नियोग्यः, कर्मकरः, अधिकृतः, 3 उपाध्यायः, आचार्यः, पुरोहितः, 4 राजवृतः, राजमतिनिधिः, 'primo m.' प्रवान-

19

म्ख्य-मंत्री, प्रधानसाचिवः: ' m. οf counsel 'धीसचिवः, अमात्यः; 'm. for ordinary affairs ' कर्मसचित्रः =ए. सत्र 1 A, परि-उप-चर् 1 P, उपास् 2 A, उप-स्था 1 U, श्रु desid. (श्रुश्रूपते). 2 (उप-करणद्रव्याणि) परिकल्प C., संभू 1 P, उप-पट्ट c., उप-स्था ः (स्थापयति). 3 (to) सं-पद 4 A कलप 1 A: See Tend. -ial, a. मंत्रिमंबंधिन, नियोगसंबंधिन, उपचारपर, संवक, अनुवर्तिन, gen. ex. by (s.) in comp.: 'm. duties ' सचिवकायोजि. -Ministration, 🚈 मंत्राधिकारः, सादिव्यं. 2 उपचारः, उपासना, सेवा, उपकारः 3 उपाध्यायवृत्ति f -Ministry, (Ministership), हर साहाटयं, कर्तृत्वं, कारणत्त्रं. 2 साचिष्यं, नंत्राधिकारः, अमात्य-माचिष्य-पटवी.3।नि-योगः, अधिकारः, नियोगिपदं, 4 सचिव-मंत्रिगण:-मंडलं-वर्ग:, मंत्रिण:, अ-मात्याः, सचिवाः, राज्यधर्वहाः 5 पौरोहित्यं. उधाध्यायपदं.

Minium, s. See 'red lead' under Lead.

Minotaur, s. तृतृष:, नरतृषभ:

Minstrel, इ. मा(म)गधः, वेतालिकः, चंदिच m.: स्तुतिपाटकः, मधुकः, संगीतकुझलः-नि-पुणः, 'celestial m.' गंधर्वः, चारषः -sy, क संगीतं, गीतवादनं, गांधर्वे, गंधर्व-मागध-वृत्ति f.

Mint, s. टंकजाला, सुदांकनजाला; (fig.) स्विन /: See Mine; 'm.-master 'टंका-ध्यक्ष:, टंकपति:, रूट्याध्यक्ष:, नेष्किक:. -ए. t. सुदादि अंक् 10. 2 Forge, Invent, q. v.-age, s सुद्रांकनं . 2 सुद्रा, सुद्रितरूट्यं. Minus, a. न्यून, ऊन in comp.; 'm. a cubit' हस्तन्यून. 2 ऋणं, क्षयः; oft. ex. by विद्युत, सर्जित, ऊन in comp.; '10 m.1' एकोन्डातं,

Minute, ६. क्षणः, पल, निमि(मे)षः 2 कला 3 लेखः लिखितं = ८. ८ लिख् 6 P, समरणार्थ लिखः = ४ स्थम, अण्य, अत्यल्य, अतिस्थम, अस्मिष्ट, श्रुद्ध, प्रतस्यः 2 निपुण, सावधान,

एकहान्या शतं-

स्रम. 3 स्रमहृष्टि, स्रमदृशिन्; 'after minquiries' निषुणं अन्विष्य; 'm. description of a woman' तरुणीपृथगवय वर्गणं जिल्लामा क्रमा, लवशः, अणुज्ञः; स्निष्धं, निषुणं, स्रमहृष्ट्या; 'while m. looking at the ring' अंगुलीयकं स्निष्यं निष्यायंती (M. 1). -ness, s. स्रमता, अत्यल्पता, अतितनुता, &c. -Minutlæ, s. स्रमावयवाः, परमाणवः.

Minx, 8. धृष्टा, अविनीता, गंधकी, भ्रष्टा,

Miracle, १. अद्धुतं, अलोकिकिकिया कर्मन् १. अ-द्धुतं-लोकोत्तरं-कर्म, आश्चर्यं, चमत्कारः, अति-माद्धः कर्म, द्वं कर्मः -Miraculous, a. अद्धुतं, लाकोत्तरं, आश्चर्यंभूतं, आश्चर्यं, अ-माद्धष (षी र्र.), अतिमर्त्यं, दिध्यं, अपौर्षयं (यी र्र.). 2 अद्धुतशक्तिसंपन्नः, 'm. wespon दिध्याश्चं. -ly, adv. अद्धुततया, दिश्यश्चरत्या.

ाद्य्याश्च. = 19, ०००० अञ्चलतथा, व्यवस्थाः Mirage, ४ मृगतृष्णा-तृष्णिका, मरीचिका, मृगजलं-

Mire, s. पंक:, कर्दमः, जंबालः लं, मलः-लं, 'get into the in.' संकटे निक्षिप् passor पन् 1 P. -v. t. पंकेन दुष् c. (दूषपति) or लिप् 6 P. -y, a. पंकिल, सकर्दम, सपंक, समल, कल्लप्, पंकक्रिस्, पंकदृषित

Mirror, हृद्र्पण:, आदर्श:, मुकुर:, आत्मदर्श: 2 (Fig.) आदर्श:, प्रतिमाः = : t. Re-

Mirth, ह. हास्यं, प्र-,मोदः, उल्लासः, आनंदः, कातुकं, परिहासः: See Merriment. -ful, य. हृष्ट, उल्लासित, आनंदित, प्रमुदितः, See Merry.

Misacceptation, s. अन्यथा-विपरीत-ग्रहणं. Misadventure, s. See Calamity.

Misanthropy, ६ नर-जन-द्वेषः, विश्वशञ्जता, सर्वलाकद्वेषः. =ic,=ical, ८. नर-जन-द्वेषिन, विश्ववरिन-द्वेषिन्. =ist, ६ जन-नर-द्वेषी-शञ्जः, सर्वलाकशञ्जः, विश्वशञ्जः.

Misapply, v. t. अन्यथा-मिध्या विनि-प-युक्त 7 A, 10 or च्यम् 10 or निक्षिप् 6 P. —ication, s. दुविनियोगः, कुच्ययः, अप-च्ययः

Misapprehend, ए. र. अन्यथा-मिश्या-म्रह् 9 U or बुद्ध 1 P; विपरीत उपलभ् 1 A. -Misapprehension, ». अन्यथा or विप-रीत-म्रहणं or बोध:, भ्रम:, मिश्यामिति र्र-

Mis-appropriate, v. t. अपह 1 P. 2 अ-स्थाने पुज 7 P.

Misbecome, v. t. न युज्जू pass. or उप-पद् 1 A.

Misbegot, a. विजात, कुजन्मन्.

Misbehave, राष्ट्रं असम्यक् अयुक्तं आखाः 1 P or वृत् 1 A. =ed, वा दुईत, दुःझील, दुश्चेतित, दुराचारः =Misbehaviour, स

कचिटितं, अविनयः, दर्बत्तता, दराचारः, अनार्यवृत्ति /

Misbelieve, belief, See Distrust.

Miscalculate, v. t. अन्यथा-मिथ्या-गण् 10. -ion, र मिथ्यागणनं, कुगणना.

Miscall, v. t. मिश्या अभि-धा 3 U or आæчт 2 Р.

Miscarry, v. i. गर्भ: स 1 P or पत 1 P or च्य 1 A (with gen. of woman): च्यत-गर्भाभू $1 \, P$. 2 न सिध् $4 \, P$, विकलीभू, माधी-वृथा-भू, प्रतिहन्-भंज्- pass. -iage, s. गर्भस्राव:-पात:-पतनं-च्यति f. 2 असिद्धि f., वैफल्यं, भंगः: अञ्चभफलं, दुर्गति 🏸 3 दूरा-चारः, कुनीति रि., अविनयः, to cause m. गर्भ सु C. O: पत C.

Miscellaneous, a. सं-प्र-कीर्ण, नानाविध, नानाजातीय, विविधवकार, नाना-भिन्न-जा-तीय, विविध, -ly, adv. संकीर्ण. -Miscellany, ह संकरः, प्रकीर्णकं, नानाद्वव्य 01 नानाविषय-संग्रहः श संनिपातः संकीर्णवस्त-

समदायः-संग्रहः.

Mischance, s See Calamity.

Mischief, 🕹 अपकारः, हानि 🏸 हिंसा, क्षति 🗸 , नाज्ञः, अपायः, ध्वंसः, दोषः,) बाधा, अ-हितं, अनर्थः, अनिष्टं, अरिष्टं; 'm. to crops' शस्यहिंसा. 2 कुचेष्टितं, पापं, 'm-maker' कुचेष्टाः चारः, दुर्जनः, पिद्युनः, कर्णजपः, उपजापकः, कचेष्टः ' m.-making कृव्यापारिन्, दा जन्यं, पैश्न्यं, कुचेष्टा, दुर्वृत्तिः, कुनीति 🂤 -Mischlevous, a. घातुक, हिंसक, हिंसा-त्मक. अपकार-हिंसा-शील, हिंसारुचि, अप-कारिन, अहितकारिन, दुष्ट, पाप, दुर्बुद्धि, दुष्टमति. 2 कुचेष्टित, कुचेष्टापिय, दुर्ग्गणिन, दुर्श्वेष्टित, 'm. trick' कुचेष्टितं, 'a m. person' लोककंटकः, कुचेष्टापियः -ly. ^{adv.} दृष्टबुद्धचा, सापकारं,क्षतिपूर्वे,हिंसया. -ness, 3. हिंस्रता, अपकारशीलता, हिंसा-रुचि $f_{m{\cdot}}$, दृष्टबुद्धि $f_{m{\cdot}}$, पापात्मता.

Miscomputation, ह मिश्यागणना

Misconceive, $v.\ t.$ मिध्या ग्रह $9\,\mathrm{U},$ अन्यथा बुध् 1 Por उपलभ् 1 Aor अवगम् 1 P. =Misconception,s. मिश्या-मति-बुद्धि f.. मिथ्या or अन्यथा-ग्रहणं or बोध:, विपरी-तार्थयोधः, भ्रमः.

Misconduct, v. t. असम्यक् निर्वह c. or म-णी 1 P or पहुत् c. 2 (Oneself) अ-सम्यक् आचर् 1 P or वृत् 1 A. - 8. दुर्णय:. असम्यक् निर्वाहः. 2 दुराचारः, दुश्चेष्टितं, कुचरितं, कुचर्या, अविनयः, मर्यादरिकमः,

Misconjecture, v.t. सिध्या तक 10 or अह 🚶 🗛 🗝 मध्यातकः, मिथ्यानुमानं.

Misconstrue, v. t मिथ्या-अन्यथा-अर्थ सुद् 1 Por ग्रह 9 U, मिध्या सुद्धा 10 or अर्थ च्या-स्ट्या 2 P. -Misconstruction, ह. अन्यथार्थवोधः, विपरीत-मिथ्या-ग्रहणं- बांधः. Miscreant, हा पाप:, खंडितवृत्तः खलः, नरा-पसदः, पापिष्ठः, दुरात्मन् ル , दुर्शृतः, आल्मः; See Villain. 2 नास्तिकः, मिध्यादृष्टिः

Misdeed, ६ दृष्कृतं, अपक्रिया, कुकर्मन् 🗸 क्-ञ्चत्यंकिया,**रष्कृति / . अपनारः,क्चरितं,पापं.**

Misdemean, v. i. See Misbehave. Misdirect, v.t. विमार्ग दश् c. or दिशु 6 P, विषयं दिश् 2 'Address' (wrongly), प. -lon, क चिमार्गटर्शनः मिथ्यापटेशः -Misdoer, ... पाप:, पापकर्मन मा., पापकृत् ा., क्रक्तमां. - Misdoing, s. Misdeed, q.v. Misemploy, ए. t. अन्यथा चिनि-यन्त 7 A,

10 or eating o. -ment, असद्ययः, क्विनियोगः, अपव्ययः

Miser, 🕟 कृषणः, कदर्यः, क्षुद्रः, मितंपन्दः, कि पचानः, दृह-धद्ध-मुष्टिः, अदानशीरःः दान-शत्र: विमुख: = y, a. कृपण, कदर्य, क्षुद्र, बद्ध-दृढ-सुष्टि, दानविसुख (खी 🏸), अदान-शील, मितंपच, स्वल्पव्ययिन, व्ययविश्रुख, अनुदार.

Misery, विपद्र-आपद् -/., दुःखं, व्यसनं, देन्यं, निःस्वता, विपत्ति 🏸 दुर्गाति 🛵 दर्दशा, क्रुच्छं, अनिष्टं, कष्टं, अनर्थः 2 अति-दं:खं, गाढुशोकः, दैन्यं, अनिर्वृति 🏸 क्रेशः, अतिब्यथा-वाधा-वेदना, परि सं-तापः. -Miserable, a. दू:खित, दु:खान्वित, अतिदु:स्वार्त, अनिवृत, निरानंद, कप्टमाय, अतिक्केशात, वि-आ-पन्न, आपट्-विपर्-ग्रस्त, दुर्गत, मंद्रभाग्य, देवोपहत, दुर्भाग्य, दुःखापन्न, दुर्दशापन्न; ' & ni. man' तपास्थिन ma, नरहतकः. 2 क्रूपण, दीन, तुच्छ, गईणीय, गह्म, कुत्सितः निंद्य, नि-अप-कृष्ट, अधम, क्षद्र: See Mean.

Misieasance, अ अतिक्रमः, विकर्मन् 2.

Misfortune, ह. मंद्भाग्यं, दुर्देवं, दुर्भाग्यं, दुर्जातं. 2 अनर्थः, अनिष्टं, व्यसनं, आ-िष-पद् f, कुच्छं, दुःखं, अत्याहितं, कष्टं, दुर्गति-विपत्ति-रं-, अपायः,अनिष्टपातः; 'ın. в never come single' रंघोपनिपातिनोऽनर्थाः (S. 6), चिद्रेदनर्था बहुलीभवंति. 3 अलक्ष्मीः, निक्रीते 🎵

Misgive, $v.\ t.\ \mathrm{Ex.}$ by वि-आ-शंकू $1\ \mathrm{A}_{2}$ न प्रति-इ or निश्वस् 2 P, विक्रुप् 1 A, बेप् 1 A, See Doubt; 'my mind m. s me' उदेति मे मनसि शंका, शंकते वेपते मे हद्यं. -ing, & शंका, आ-वि-°, संदेहः, संशयः, विकल्पः, अप्रत्ययः, अविश्वासः.

Misgotten, a अन्यायाजित.

Misgovern, v. t. असम्यकु ज्ञास् 2 P or पा c. (पालयति) or ईश् 🔏 A. -ment, s. कुशासनं, असम्यक् पालनै.

Misguide, ए. t. अपथे पत् ८., विमार्गण-कुपथेन-नी 1 P or पहत् ८., विमार्ग हुस् ८. -ed, व. उन्मार्गपहत्त, मार्गभ्रष्ट, सत्पथभ्रष्ट, कुमंत्रित, दुर्विनीत, अपथगामिन

Mishap, s. See Misfortune

Misinform, v. t. अन्यथा नि-विद् ए.. मिथ्या कथ् 10 or वि-ज्ञा ए. (ज्ञापयात), मृषा बुध् ए. Misinterpret, v. t. See Misconstrue. Misjudge, v. i. मिथ्या-अन्यथा-विज्ञु ए.

Mislay, v. t. अस्थाने नि-धा 3 U or रक्ष

1 P, नजा c.; Sec Lose.

Mislead, के. t. प्रन्हाट., बंच् 10: Sa Cheat; विमार्गण-उत्पर्ध-नी 1 P or गम् ट. (गमयति), अम् ट. (अमयति), सह ट., अमं-आंति-उत्पद् ट., विमार्ग हुत् ट. or उपिद्द् त् ि P. अन्यथा उपिद्द् त् - ing, व. अमकारिन, मोह-आंति-जनन (नी ने.). - Misled, व. विमार्ग वा उन्मार्गगमिन् वा प्रवृत्त, अंत. मन्पश्रश्रष्ट, कुमार्ग-गामिन्-प्रवृत्त, अंतुद्धिः.

Mislike, v. t. See Dislike,

Mismanage, ए. (. असम्यक्न निर्वह ६. ०० प्र-णी 1 P от प्रवृत् ६. -ment, र. दुर्निर्वाहः, कुपणयनं, कुनीति f., अन्यवस्था, दुर्णयः

Misname, v. t. नामांतरेण-अन्यथा अभि-धा

3 U, मिथ्यानाम कु 8 U.

Misnomer, ह. मिथ्यानामन् गः, मिथ्या оर अन्यथा संज्ञा वर्णनाम, अचरितार्था संज्ञा, अ-संगत-अनुचुरूपं नाम.

Misogamy, 8. विवाहद्वेष:-निंदा.-ist, 8. वि-शहद्वेषिन् m. [षिन् m.

माहहाषन् ***. [। षन् ***. Misogyny, ८. स्त्रीद्वे-Misolace, v. t. अस्थानं नि-धा 3 U or निविश् c. or निक्षिप् 6 P or कु 8 U, असम्यक् प्र-विनि-सुक्द 7 A, 10.

Misprint, ह. अशुद्धं, मुद्रणदोषः.

Mispronounce, v. t. अञ्च उचा c.

Misproportion, v, t. See Disproportion. Misquote, v, t. अन्यथा-अयथार्थ-उद्ध 1 P

or अव-तृ c. =ation, s. अयथार्थ अवतरणं. Misreport, v. t. मिध्या-अन्यथा-निविद् c. or क्रथ् 10 or आ-स्था 2 P. =s. अन्यथा-निवेदनं, मुवाकथनं, अयथार्थास्थानं.

Misrepresent, v. t. मिश्या कथ् 10 or वर्ण् 10, असत्यं निविद् c. or रूपा 2 P, अर्थ साचीकु 8 U or परिवृत् c. -ation, s. मि-श्याकथनं-निवेदनं, मिश्या-अन्यथा-मृषा-वादः -वर्णनं, असत्यकथनं-वर्णनं-

Misrule, ह. कुशासनं, दुर्णीति f., असम्बक् पालनं-शासनं.

Miss, s. (As a prefixing title) ex. by भर्तृदारिका, कुमारी 2 भ्रमः, दोषः, अपराधः, भ्रमः 3 हानि f., अभावः, विरहः, नामः, लोपः, See Loss. - i. मोधी-विफली-सू 1 P, न सिध् 4 P; 'never-m. ing arrow' अमोधः वाणः 2 भ्रम् 1, 4 P, प-

मद् 4 P, स्वल 1 P. 3 इट्ट 1 A; See below. =v. t. भ्रंश 1 A, 4 P, च्यु, विचल 1 P (with abl.), gr pass. (with instr.); Sec Lose; 'he m. ed the mark in shooting 'स लक्ष्यच्युतसायकः: निमि-त्तादपराद्धेषु:; 'm. ed his way मार्गाट भ्रष्ट: &c. 2 न प्राप् 5 P or विद् 6 U or लभ् 1 A, (Get q. v.). 3 क्षिप 6 P, हा $3^{\circ}P$, त्यक्य $1^{\circ}P$, अपास् $4^{\circ}U$, विसूज्य $6^{\circ}P$; ' you have m. ed a splendid opportunity ' शोभनावमरस्त्वया क्षिप्तः, न गृहीतः, त्यक्त:. 4 (Feel the absence of) अभावं ज्ञा ^{9 U or} वि-भू c., न्यून-a. मन् 4 A; उत्कंड 1 A, उत्तम 4 P, उत्सकायते (D.): 'I m. him very much ' तस्य बलवदत्कंठे, तस्यासिक्रधानात् नितरां दृ:खितोस्मि, तहर्श-नाय उत्ताम्यामि, तद्विरहाविधर: &c. -ing, u. नष्ट, भ्रष्ट, स्थानभ्रष्ट-च्युत,-तिरोहित, अदृष्ट; ' one man is m. 'एको नर ऊनो दृश्यते 2 उत्सुक, उत्कंठित, उत्कालिकाकुल-

Mis-shaped,-shapen, a. त्रि-अप-कु-रूप,

कदाकार, विकृताकार.

Missile, इ. अस्त्रं, शक्तं, प्रहरणं, आयुधं, क्षिपणि:-

2 चक्रं. =a ्क्षेपणीयः

Mission, ह. दोत्यं, प्रेरणं, प्रेषणं, 'sending or on a m.' प्रतिज्ञासनं. 2 नियुक्त or प्रेरित गणः or जनसमूहः, नियोगिवर्गः. -ary, ह. धर्मार्थ पेरितः,धर्मप्रसारा्ध नियुक्तः or प्रेषितः.

Missive, ह. संदेशः, त्राचिकं, See Message. 2 वार्ता-संदेश-हरः - व. सुक्त, क्षिप्त, अस्त. 2 भेरित, भेषित, नियुक्त.

Mis-spell, v. (. अक्षराणि पर्यस् 4 U, अन्य-धा लिख् 6 P. -ing, इ. अक्षरविपर्यासः-ध्यत्ययः

Mis-spend, v. t. वि-क्षिप् 6 P, अपात्रे-अस्थाने-च्यप् 10 (च्ययपति) or प्र-विनि-युज् 7 A, 10, असङ्ख्यं कु 8 U,

Mis-state, v. t. मिध्या-अयथातथं-अन्यथा-क्षय् 10 or नि-आ-विद् c. or ख्या 2 P. -ment, s. अन्यथा-निवेदनं-विज्ञप्ति f., मिध्याकथनं-वादः.

Mist, s. क्र्हा, कुज्झिट-टी-टिका र्र., कुहेडिका, धूमि(पि)का, खवाष्पः, तुवारः. -y, a. क्र्हाच्छका, धूमिकाहत, तुवारहत. 2 गहन,

अस्त्रम, अस्पष्ट; See Faint.

Mistake, इ. अमः, भ्रांति र्र., व्या-, मोहः, मितअमः, मिथ्या-मित र्र.- चुद्धि र्र. 2 ममादः, दोषः,
स्वित्तं, 'm. in calling names' नोजस्वितितं, 'ev. क्षे अन्यथा-मिथ्या-मह १ U or
मन् ४ A or चुष् 1 P, मिथ्या ज्ञा १ U, भ्रांत्यासंदेहेन-मन्, संदिह 2 U; gen. ex. by
चुद्धिः, थीः in comp. or by s. (1);
'why do you strike me, m. ing me
for Siva' पुरारातिभ्रात्या मां कि महरसि;
व्याम्रिया-बुद्ध्या तस्मात् प्रतायंते; केनपटलै:

संदेहिततूलराशिभे: (Ka. 23); 'which were m. on for heaps of cotton'; केतकशिखासंदिग्धरुथेंद्रवः (Mal. 1) 'the lovely moon being m. en for a Ketaka point.' = v. i. भ्रम् 1, 4 P, सहू 4 P, प्रमद् 4 P, स्ख्व 1 P, अपराध् 4, 5 P; Gyon m. in this opinion' अयं तवाभिषायः भ्रम एव, भ्रातः. -able, a. संदिग्धः, 'in no m. terms' असंदिग्धवचोभिः. -en, a. भ्रांत, ममादिन, मूढ, संदिग्ध- 2 अयथार्थ, अद्युद्ध, मृषा-मिध्या-अन्यथा-in comp.: 'a m. opinion' मतिभ्रमः, मिध्याम् तिः

Mister, s. आर्यः, श्री pr.

Mis-timed, a. See Late.

Mistle-toe, 8. वृक्षाश्रया, तरुरोहिणी.

Mistress, क मुहिणीं, गेहिनीं, मृहस्वामिनीं, कुटुंबिनीं; स्वामिनीं, अधिष्ठात्रीं, शासित्रीं, अध्यक्षां, सेव्या, ईश्वरीं, मिहिनीं (of servenus) 2 अध्यापितां, आचार्यां, उपदेशिकाः अध्यापित्रीं, उपाध्याया-यीं. 3 उपश्चीं, उपपरनीं, भुजिष्यां, अवरुद्धाः 4 प्रियां, वियतमा, वहां। 4 प्रया, कांता द्यां, रमणीं, कामिनीं, प्रमदाः 5 कशारां, निपुणाः

Mistrust, ए. र. न विश्वस् or प्रति-इ. 2 P, इंक् 1 A. = ३. अविश्वासः, अपत्ययः, आ-परि-इंका, अपनीति र. = ful, व. अविश्वासेन, अपत्ययिन् क. शंका अश्रद्धा-शील, साशंक, आशंकित, शंकिन, संदेहिन, = fully, adv. साशंकं, अविश्वासेन = fulless, ४. अपनीतिः, आशंका.

Misunderstand, ए. ए. मिध्या-अन्यथा समर्थ 10 or क्रुप् c. or मन् 4 A or ग्रह् 9 U or सं-भू c. or उपलभ् 1 A.or अवगम् 1 P or जुष् 1 P; 'don't m. me ' अलमन्यथा मानव्य संभाव्य (S. 1). =lng, अ.मिध्या or अन्यथा-ग्रहणं or संभावनं, मिध्यामति f-चोधः, अयथार्थचोधः, भ्रमः 2 वैमत्यं, अतिभेदः, विसंवादः, द्वैधं, वि-

अ**सं-**मति ∫∙

Misuse, ए. १. मिथ्या-असम्यक् प्र-विनि-उप-युज् 7 A, 10, असुचितं-अस्थाने व्याष्ट्र c. or व्यव-हृ c., अप-व्यय् 10 (व्यययति). = s., =age, s. कुपयोगः, असत्वयोगः, कु or असम्यग्-व्यापारः विव्यवहारः, अन्यथोपयोगः, 'असद्विति-योगः, अपव्ययः

Mite, ४. अणुः, लवः, कणः, लेशः, कणिका, अल्पमात्रा. 2 धनलवः-लेशः, अत्यल्पं धनं, काकिणी, कपर्दिकाः

Mithridate, 8. विषनाज्ञनं, विषयं.

Mitigate, v. t. ज्ञम् c. (ज्ञमयति), प-उप-°, लब्-कु 8 U, लघ्यति (D.), न्यूनीकु, अल्पीक्कु; नि-यम् 1 P or c.; See Moderate; 'to be m. ed' ज्ञम् 4 P, लघूभू 1 P.—lon, s. ज्ञमः, ज्ञमनं, ज्ञांति f., प-उप-°,

लघुकरणं, न्यूनता. -ive, -Mitigant, a. शमक, शांतिद, भांतिकर (री f.).

Mix, v. t. मिश्च 10, सं-च्या-वि°-, संयुद्ध 7 U, 10, सं-यु 2 P: संस्क् 6 P, संपृच्च 2 A, 7 P, प्रक्षिप् 6 P, एकी कु 8 U, एक ज कु, मंमिल् c. 2 संकृ 6 P, संकृतीकु 8 U, एक ज कु, मंमिल् c. 2 संकृ 6 P, संकृतीकु . •v. i. मिश्रीभू 1 P, संमिल् 6 P, संकृतीकु. •v. i. मिश्रीभू 1 P, संमिल् 6 P, संकृत्संयुज्ज-संस्ज-pass.: संयोगं-संगी-इ-या 2 P от गम् 1 P, संगम् 1 A, संगमञ्जल 1 P, सं-इ- •cd, a. मिश्रित, संगुक्त, संयुक्त, संयुक्त, संयुक्त, संयुक्त, संयुक्त, संयुक्त, संयुक्त, ह्या-सं-मिश्र, समवेत, संबद्ध •lng, •ture, s. मिश्रण, संयोगः, संस्ताः, संपर्कः. 2 मिश्रता, संयुक्तता, संस्रुक्ता, संकृतियातः, नानाइव्य-संमिश्रद्वय्य-समुद्वायः, मिश्रद्वव्यं, मिश्रद्वव्यं, मिश्रद्वं

Mixen, क विद्र-परीय-साजः

Mizzen-mast, हः पश्चिमकृपकः.

Mizzle, उ तुषारवर्षः, शीकरासारः

Mnemonic, ... स्मृतिसहायभूत, स्मरणोप-कारिन. =s. (M.s) स्मरणविद्या.

Moan, र. त. दीर्घ र 2 P or निश्वस् 2 P, स्टाब्ट् आकंद् 1 P or आकुरा 1 P or बिलप् 1 P, आतंरवं मुच् 6 P; See Groan, Lament. = आतंनाद: रवः,दीर्घनिश्वास: रवः, कंदितं, विलपनं, परिदेवनं. = full, a. विलापकारिन, परिदेवनं. = fully, बर्गण सनिश्वासं, मविलापं

Moat, 🛪 परिखा, प्रतिकूषः, खातकं, उपकुल्या. =ed, 🗸 परिखान्वित.

Mob, राकुतजनाः, जनसमूहः, अमबुद्धजन-गणः, लाक ा जन-संघः ा संकुलं, जनता, बहुजन-मलकः, पृथग्जनाः,नीच-अधम-जनाः Mobile, व. अस्थिर, चंचल, चंपल, चंदिण्ण,

Mobile, त. ऑस्थर, चचल, चपल, चारण्ण, गतियोग्य, जंगम. =Mobility, s. Mob, त. v. 2 अस्थिरता, चांचल्यं, गतिक्षमता.

Mock, ϵ, t . विडंब् 10, अव-उप-हस् 1/P; सोपहासं अनुकु ि U. 2 गई 1, 10 A, अव-ज्ञा ${f 9}$ ${
m U}_{f 7}$ अव ${
m (alpha (alpha P, alpha alpha A, alpha A)}$ अवहासास्पदं मन् ; See Contemn. 3 वंब् 10, ਸਨੂ c., ਰਿਸ਼ਾਲਮ੍ 1 A, ਸ਼ੁहੂ c.; See Cheat. = a कृत्रिम, कृतक, कपट-व्याज in comp.: 'm. hght' कृत्रिमयुद्धं, व्याजयुद्धं• -er, हः उप-अव-हासकः, अवक्षेपकः, विडं∙ बनकृत् m. =ery, =ing, s. उप-अव-हासः, अवज्ञा, विडंबनं, अवक्षेपः, गर्हणं, तिरस्कारः, अवमानः $oldsymbol{\cdot}$ 2 उपहासपात्रं-आस्पदं-भूमि f.-पदं, अवहासस्थानं-विषयः, तिरस्कारपदं-विषयः 🕉 वंचनं-ना, व्याजः, कपटं, छलं, विहंबना, वि-डंचनहेतुः;अनर्थकारंभः, दृथोद्यमः, दृथोप्रयत्नः, निष्फलचेष्टा. =ingly, adv. सोपहासं, साव-हासं, सतिरस्कारं.

Mode, त. शिति त. प्रकारः, मार्गः, पद्धति त., विधः, दृति त., कलपः, कमः, विधा, in comp.; See Manner. 2 रूपं, आकारः, आकृति त.
3 आचारः, व्यवहारः, मचारः, रीतिः, सं

प्रदायः 4 सम्य-शिष्ट-मार्गः, व्यवहारः, शिष्टा-चारः 5 वाच्यं, अर्थः 6 रागः, रागिणी -al, त. रूपविषयक. -ish, त. शिष्टाचारानुरूप, मभ्यरीत्यनुसारिन्, See Fashionable.

Model, आदर्शः, प्रतिरूपं, प्रतिमा-मानं, उपमा-मानं, 'a m. prince 'आदर्शः सर्वद्य-पाणां- 2 संस्कारः, संस्थानं, आकारः, आकृति f = v. t. संस्कृ 8 U, रूप् 10, सरूप-a. कृ; तक्ष 1, 5 P: करुप c.

Moderate, a. परिन्तित, समर्याद, नि-सं-यत, अला, सावधिक. 2 नियतवृत्ति, मर्यादानिकामिनः, 'm. in expenses' मितव्ययिन, अल्पच्चयः m. in desires अलुच्ध, अल्प-संतुष्ट, अल्पाकांक्षिनः 'm. in eating ' मिताहार, मिताशन, स्वल्पाहार: 'm. in speech ' मितवाच-भाषिन. 2 (Middling) मध्यम, सामान्य, अनति-नाति- in comp.; ' trees of a m, height ' नातितंगा इक्षा:. =ः ≀. शम् ः (शमयति), प्र-उप-°, लघयति (D.). लघुक् 8 U, न्यूनी-अल्पी-क्र, नियम् 1 l' or e: छायाद्रमीनियमिनार्कमयुखतापः (S. 4) ' the heat of the sun's rays being m. ed by shady trees.' 2 नि-मं-यम्, निग्रह 9 P, संह 1 P, आ-व 5 U. -v. i. इम् 4 P, निवृत् 1 A, विगम् 1 P, अल्पी-लघू-भू 1 P. -ion, 8. लघुकरणं, प्रज्ञ-मनं. 2 संयमः, निग्रहः, दमः, अनतिक्रमः, मर्यादानतिक्रमः, परि-,मितता-त्वं. 3 समता, समवृत्ति fः समभावः, क्षमा, क्षांति fः ' mः in desires अलोभः, अल्पसंतोषः, अल्पा-कांकाः -ly, adv. परिमितं, समर्यादं, नियतं, स्वल्पं; ईषत्, आ, मंद्र, नाति, अनिति in comp.: 'm. heated ईषत्तम, मंदोष्ण, कोष्ण. &c. 'm sharp ' अनतितीव. -or. 🖖 नियंतु ル., मध्यस्थः

Modern, a. आधुनिक (की र्र.), अधुनातन-इदानींतन-(नी र्र.), अर्घाचीन, अपाचीन, अधुराण, नृतन, नव, नवीन, नृतनकालीन--ness, त्रनृतनता, अपाचीनत्वं.-Moderns, अअधुनातनाः, आधुनिकाः (pl.).

Modest, वः विनीत, लज्जावत, लज्जाशील, मलज्ज, सबींड, शालीन, विनयवत, सत्रप, न्ही मत, लज्जा-त्रथा-बोडा-अन्वित ०ः युक्त, सिवन्य अप्रगत्भा अधृष्टः 2 (not proud) अगर्व, नम्र, निरिभाना, निरहंकार, सिवन्य अप्रगत्भ, नम्र, निरिभाना, निरहंकार, सिवन्य, अप्रुद्धत, विनत, नम्रशीलः 3 अध्यभिचारिन, साधुश्लाल, सहूतः 4 परि-, मित, अल्पपरिमाणः नीप्र, वर्षः, सिवन्यं, सबींडं, सलज्जं, सत्रपं, अगर्वं, अनुद्धतं, निरिभानं न्प्र, हः दि. ज्ञालीनता, लज्जा, हीः: तींडा, त्रपा, लज्जा-शिलता, अप्रगत्भ, अपार्वं, अन्वहंतारः, निरिभमानं वर्षः, अपार्वं, अप्रात्नितीत्ता, अप्रात्मान्यं, अप्रात्ने, अप्रात्मान्ता, अनाद्धत्यं, नम्रशीलता, विनयः: 3 अभ्यभिचारः, सहित / 4 परिमितता.

Modicum, ह. अल्पोशः, अल्पभागः, लवः, लेशः, किचित्, किंचन.

Modify, v. t. रूपं परिवृत्त c. or परिणम् c. (-णमयति), विक्व 8 U or c,; रूपांतरं-रूप-भदं-कु or वि-धा 3 U. 2 नियम् 1 P. संह्व 1 P. इम् c.; See Limit, Moderate.—ied, a. विक्वत, विक्वतरूप, परिणतरूप, नियमित —ication, s. रूपांतरविधानं, रूप-परिवर्तनं. 2 विकारः, विक्वति f., परिणामः, परिवृत्ति f., रूपांतरं, रूपभेदः, विशेषः. 3 भेदः, विभेदः, विशेषः.

Modulate, v. t. स्वरलयं उत्पद् ८०, स्वरातु-पृथ्वे कु 8 U. 2 स्वरभेदं कु.-ion, s. संक्रमः, परिवर्तनं; 'm. of voice' स्वरसंक्रमः (Mr. 3). 2 स्वरभेदः-लयः-अनुक्रमः; स्वरानुपूर्वे.

3 Melody, q. v.

Moiety, ક. અર્ધ:-ર્ધ, અર્ધમાग:-अंश:.

Moil, v. t Dirty, q. v.=v. i. बातं कु 8 U, देहायासेन श्रम् 4 P.

Moist, a. आई, क्लिश, सरस, उश्व, उत्त सदव, सिक्त, जलाई, तिमित; 'to be m.' क्लिट् 4 P. स्तिम् 4 P. =en, v. t. क्लिट् c., आईक्लि 8 U. सिच् 6 P. उंट् 7 P. उश्च 1 P. =ening, s. क्लेदनं, उक्षणं, उंट्नं ==ness, s. आईता, क्लिश्ता, सरसता. =urc, s. क्लेट्:, तेम:, स्तेम:, रस:, सजलता, आईता.क्लिश्ता; oft. ex. by जलं.

Molar, ८. दंष्ट्रा, चर्वणदंतः.

Molasses, है. गुड़:, इक्ष्मार:, मस्त्यंडी-डिका, फाणित.

Mold, s. See Moul.

Mole, ह. तिलकः, जडुलः, कालकः, पिष्ठुः 2 वमः-मं, सेतुः, चयः, पिंडलः, आलि में उ दुर्दु-द्री, गंधसुखी, दीर्घतुंडी, दिवाधिकाः, 'm.-eyed' सुक्षमनयनः, 'm.-hill ं वल्मीकः-कं, वामलूरः, कृमिशैलः, कृलकः, स्यमीकःः, 'he makes mountains of m.-hills' निले तालं पश्यीतः.

Molecule, इ. अणु:, परमाणु:, कण:

Moles, 8. ब्यंगं.

Molest, v. t. बाध् 1 A, अर्ज् 1 P or c. पीड् 10, उपद्व 1 P, आ-यस् c., उपरुध् 7 U: See Harass. -ation, s. बाधा, पीडा, उपद्रवः, आयासः, क्रिज्ञः -er, s. उत्पीडकः, बाधकः, आयासकः.

Mollient, a. मृदुकारिन, शमक, शांतिद. Mollify, v. t. शम् c. (शमयति), प्र-उप-°. सांत्व् 10, मृदुक्क 8 U, लघूक्क.

Molten, a. विलीन; See Liquid.

Moment, s. क्षण:, सुदूर्त:, निमि(मे)वः, पलं;
' pleasant for the m. आपातरमणीय;
' but for a m. ' क्षणमात्रं; this very m. अस्मिकेव क्षणे; 'the m. he is here' अत्र तस्मिकागतमात्रे or आगत एव; ' for the present m. ' आपाततः; 'in a m.' अणात्,

भणेन, निमेषमाञ्चात्, एकपदः, 'auspicious m.' घुभसुद्धतः, लग्नः, See Instant also. 2 गुरुत्वं, महर्चं, प्रभावः, गौरवं, महिमन् m.; See Importance; 'of little m.' अगुरुक, अकिंचित्कर (री f.), लघ्वर्य, भुद्धः -ary, a. भणिक, भणस्थापिन, अचिर, अस्थापिन; भण, निमेष in comp.: 'm. flash अचिरप्रभा, भणशुति f.; 'm. obstacle भणविद्यः -ous, a. गुरु, गुरुप्रभाव, अलघु, See Important. Momentum, s. जवः, वेगः, आ-सं-वेगः.

Monachism, क मठवासः, संसारत्यागः,

Monad, . अभेद्य-अच्छेद्य-वस्तु n.

Monarch, र राजच m., ईशः, ईश्वरः, पतिः, अधिपः, अधीशः, स्वामिन् m.: See Lord; 'm. of the herd ' यूथपतिः-पालः- 2 अधीश्वरः, हुपः, हुपालः, भूपतिः, See King. -al, -ic,-ical, a. राजकीय, राजयोग्य, राज in comp. 2 एकप्रभुक, एकराजायत्त, सम्राद्ध-धीन. -y, अ. एकराजशासनं, एकराजांत्रं, एकराजाधिपत्यं. 2 राज्यं, विषयः, राष्ट्रं.

Monastery, *. विहार:, मठ:, आश्रम:, सुनि-ास:, वानप्रस्थाश्रम:. =Monastic, =ical, a. विहारिक, आश्रमिक (की f.), वेखानस (सी f.), 'm. vow 'वेखानसं व्रतं.

Monday, र. सोमवार:-वासर:, इंदुवासर:.
Monetary, a. द्रव्यसंधिन, मोदिक (की. ग्री.)
Money, श. धर्न, अर्थ:, वित्तं, द्रव्यं, विभव:, वस्तु
n.; So Wealth. 2 सुद्रा, निष्क:-ष्कं,
नाणकं, टंककः; 'm.-hag' कोशः-पः, सुद्राकोषः; 'm.-changer सुद्रापरिवर्तकः; 'm.lender कुसीदिकः, वास्तुषिकः दृद्धाःजीवः, वार्द्धिषः; उत्तमर्णः. -ed, a. धनिन,
धनिक, धनसंपक्ष, धनाद्ध्यः -less, a. धनहीन, निर्धन, निःस्व, गतःविभव, परिक्षीण;

Monger, \star स्यापासिन् m.. स्यवहासिन् m,ऋय-विक्रियिकः, विणिद्धः

Mongoose, s. Sec ' Mungoose.'

Mongrel, क संकीर्ण, संकरजातीय, सकरज. Monism, अद्वेतवादः.

Monitor, क शासकः, बोधकः, उपदेशकः, शिक्षकः 2 उपग्रुकः -y,-Monitive, a. प्रबोधकः, उपदेशकः, शिक्षकः, उपदेशस्य

Monk, यतिः, संन्यासिन् गः. मुनिः, योगिन्
गः, मठबासिन् गः, तपस्विन् गः, वानपस्थः.
-ish, गः मुनिसंबंधिन्, यतिसहुङ्ग (शी /).
Monkey, वानरः, कपिः, मर्कदः, सुर्व(व)गः,
शाखामुगः, बलीमुखः, कीशः, वनीकस् गःः
' m.-like ' कापेय (यी /).

Monochord, ह. एकतंत्रीवार्यः Monochromatic, a. एकवर्ण-रंगः Monochronic, a. समकालीन, वर्तमान. Monocrat, s. अधीश्वरः, अनायत्तज्ञासनः. Monocular, a. एकाक्ष (क्षी f.), एकनयनः.

monocular, a. एकाक्ष (क्षा<math>f. f, एकानप्र काण. 2 एकनेत्रोपयुक्तः

Monogamy, अ. संकृद्धिवाहः, एकपत्नीवतं, एकस्वीविवाहः -ist, अ. एकपत्नीकः, एक-स्वीकः

Monologue, ३. आत्म-स्व-गतभावणं. Monomachy, ३. इंट्रं, नियुद्धं, इंट्रयुद्धं.

Monomania, इ. एकाविषयासक्ति रे., एकाविष्योसक्ति रे., एकाविष्योन्मादः. =Monomaniac, a. एकाविषयोन्मत

Monopetalous, a. एकद्रुखिशिष्ट. Monopiane, ४. एकत्लं विमानं.

Monopoly, 8. एकाधिकारः, अनन्यसाधारगः अधिकारः, एकव्यापारः-व्यवसायः =ist, =izer, 8. पूर्वकपिन m., सर्वग्राहकः. =ize, e. t. (सर्वे) पूर्व की 9 U: (सर्वे) स्वायनीकु 8 U, आत्मसात्कु, अनन्यमाधारणं आत्माधीनीकु, असामान्येन भुद्ध 7 A or

जुब् 6 A.
Monosyllable, ह. एकाक्षरं. – Monosyllabic.

a. एकाक्षरं, एकाच् ; ' m. 100ts ं एकाचो ।
धातवः

Monotheist, ४० अद्वैतवादिन् 🐠 -Monotheism, ४. अद्वेतं, अद्वेतवादः.

Monotony, ४. एकस्वर:-स्वन:, स्वराभेद:, एक-स्वरसंतान:, स्वरसमता, स्वरभेदाभाव:. 2 एक-सम-समान-रूपता, विशेषाभाव:, एकऱ्यापार-संतति f. = ous, a. एकस्वर-तान-स्वन, सम-अभिन्न-स्वर. 2 एक-सम-समान-रूप, एक-प्रकार, निर्विकार, निर्विशेषं. = ously, ade एकस्वरेण, समरूपेण, निर्विकारं. = ousness, ३. See (४.) above.

Monsoon, 8. वर्षाः ($f \cdot p!$). वर्षाकालः समयः, पावृष्fः, मेघकालः, पर्जन्यकालः.

Monster, ह. राक्षसः, क्र-घोर-कर्मन m. 2 राक्षस-विकट-भीम-शरीर:-विग्रह:. माणः, विकटाकारः ; Sec Giant. $oldsymbol{3}$ अङ्गरं, अपूर्ववस्तु गः, अपरूपं, विरूपत्रिषयः: 'm s in the form of men मानवराश्रमा: ; 'm. s of the deep ' मकरादयः, यादांमि. -Monstrous, यः अद्भृत, विलक्षण. अपूर्वः मृष्टिक्रमबाह्य. 2 अप-वि-म्प, विकृताक्कृति. 3 राक्षसरूप, घोरदर्शन, विकट-भीम-कराल-रूप-शरीर, अतिमहत्, घोररूप, घोराकृति, विकट कार, भीम-उग्न-रोद्द-दर्शन. 4 (()f acts) दारुण, घोर, अतिबीभत्स, विकट. - 19, व्यरः अद्भृतं, विकटं, दारुणं, उत्कटं, भृशं, अतीव, अत्यंतं, अतिशयेन; See Exceedingly. -ness. -Monstrosity, s. अद्भतता. चोरता, **दारु**णता, &c.

Month, s. मासः; 'half a m. एक्षः; 'bright half of the m. शुक्र-शुद्ध-सित-पक्षः, पूर्व-पक्षः; 'dark half 'कृष्ण-उत्तर-तमिस्र-पक्षः, बहुलः, तमिस्रः; 'a_m. old मामजात. -'y,

a. मासिक (की $f \cdot$), मास्य, पातिमासिक ; 'half-m.' पाक्षिक (की $f \cdot$); 'm. allowance' मासिकं. =adv मासे मासे, प्रतिमासं

Monument, क कीति-यशः-स्तंभः, स्मारक-चिद्धं 2 चत्यं, समाधिः, स्तूपः. = a. समरणार्थक, समरणकारिन्. 2 चैत्यसंबंधिन्.

Mood, क भाव:, वृत्ति ति, प्रकृति ति, अवम्था, द्शा. चित्तवृत्तिः, मनोभावः; 'an
angry ma कोपवृत्तिः. 2 वाच्यं, अर्थः. -y,
क रुट, कुद्ध, वक्रभाव, उदासीन, उदासीनवृत्ति, चित्तांद्विग्न, विष्णा,उद्विग्न,दीनमनस्क2 स्वच्छंद, स्वरिन: See Humorsome,

Moon, 🙉 चंद्रः, शशिन् 🖚 , इंद्रः, सोमः,विधुः, चंद्रमस् कः, निशाकरः, रजनि(नी)करः, न्होः, शहाधरः, शशांकः, मृगांकः, हिमांद्यः, सुधांद्युः, द्युभांद्युः. ओषधीशः, ओषधीपतिः, कुमुद्रयांधवः, द्विजराजः, कलानिधिः-नाथः, अब्जः, जैवातुकः, नश्चत्रेशः, क्षपाकरः; and comp. of पति:, ईश:, नाध:, प:, with words for 'Night, 'Star,' or of 'Ray' with 'Cold ' or ' Nectar,' q. v.; arqr-नाथः, शीतकरः. तारानाथः, उडुपः; 'orb of the m.' चिंब:-चं, मंडलं; 'digit of the m.' कला. रे(ले)खाः 'full m.' पूर्णिमा, कुला, रे(ले)खाः 'full m.' पूर्णिमाः, पार्णमासीः; 'new m.' अमाः, अमाव(वा)सीः, अमाव(वा)स्या, दर्शः, सूर्येन्द्रसंगमः; ' m beam ' चंद्रपादः, शशिकरः-रिमः, सुधांद्यः, (Ray, q. v.); 'm.-light ' कामुदी, चं-विका, ज्योस्सा, चंद्र-शशि-प्रभा, चंद्रातपः; (a.) ज्योत्स्नावत् , ज्योत्स्नायुक्तः, चंद्रप्रकाशितः 'enjoys m.-light evenings' ज्योत्स्ता-वतो निविशति प्रदोषान् (R. VI. 34); 'm. plant ' संामलता, सोमवली वल्लसी, बाह्मी, मत्स्याक्षी; 'm.-shine ' चंद्रप्रभा-द्यति-कांति f.: 'm.ं-stone' चंद्रकांतः, सोमकांतः, चंद्रमणि:; 'm.-struck' विक्षिप्त-भ्रांत-बुद्धि, निप्तृत-हत-मति. =less, a. हत-मष्ट-चंद्र, चंद्रहीन. =y, a. चंद्रत्रहय

Moor, v. t. रज्ज्या बंध 9 P or गति रुच 7 U.
—s. 'm.-land' कच्छः, कच्छ-अनूप-भूः—ish,—y, a. आनूप (पी.f.), कच्छा, in

comp ; अनुप.

Moot, ए. र. विचर् ८., परीक्ष् 1 A, वि-तर्क् 10; See Discuss. 2 उपिक्षप् 6 P, उपन्यस् 4 U; 'm.-case', 'm.-point' विचार-विषय:-पदं-आस्पदं-स्थानं, संदिग्ध-विचाद-विषय:-

Mop. ३. संमार्जनी, शोधनी. 2 बालिका, तरुणी. -७. ा. मृद्ध 2 P or c., श्रुप c.

Mope, ए. वे वि-अव-सन् 1 P, को 1 P, दुर्म-नायते (D.), विषण्णीभू 1 P. =ing,-ish, a. विषण्ण, अवसम्ब, उद्विग्न, दुर्मनायमान, विषण्णवद्न, See Deject,-ed.

Moppet, ह. बद्धपांच्यालिका, पटपुत्रिका.

Moral, a. साधु, साधुवृत्त, सदाचार, धार्मिक-सात्विक- (की f.); नीतिमत्, नयानुसारिन्; धर्म्य, पुण्य, न्यायानुसारिन, धर्मानुसूप, न्याट्य, gen. ex. by सत्, नीति, नय in comp., m. instruction ' नयोपदेशः, नीति f.; 'm, lessons' नीतिपाठाः; sometimes by चित्त, मानस in comp.; 'm. freedom' चित्तस्वातंत्रयं; 'm. advancement 'मान-सामिति f_{\cdot} ; 'm. science ' नीतिशासं; 'm. duties ' शाश्वतधर्मः, सदाचारः. 2 नियमा-धीन 3 अनुमान-युक्ति-सिद्ध = ह तात्पर्य, अभिपायः, भावार्थः, तात्पर्यार्थः. -ist, ४. नीतिशास्त्रज्ञः, नीतिज्ञः, नयज्ञः; नीत्युपढेशकः. नीतित्रित्, सदसद्विवेचकः. -ity, 8. नीतिः, नयः, नीति वा नय विद्या वा शास्त्रं, सद्वयवहार-शास्त्र, सदसद्विवेक:-विचार:. 2 धर्मानुष्ठानं, साधुवृत्तं, पुण्यशीलताः, सदाचारः, सु-सत्-चरितं, धर्मवृत्ति f. 3 न्याय्यता, धर्म्यता, धर्म-न्याय-अनुसार: -ize, v. t. धर्मापदेशास्प-दीकु 8 U. -v. i. नीत्युपदेशं दा 3 U or लिख 6 P. -ly, adv. नीतिशासानुस्पं, नयतः, नीत्या, धर्मेण, धर्मतः, न्यायेन, न्याय-तः. 2 युक्त्या, मनसा, अनुमानेनः -Morais, नीतिः, नीतिशास्त्रं-विद्या. 2 आचारः. आचरणं, वृत्तिः, चरितं, वृत्तं, ध्यवहारः, रीति $f \cdot : ext{`good m.'}$ सुशीलं, सदाचारः, साधुवृत्तं. विनयः, साधुःस-सत-चरितं.

Morass, ८. कच्छः, अनूपः, अनूपम्:.

Morbid, a. दूषित, उद्भांत, विकृत, अस्वस्थ, असुस्थ, रोगाक्रांत, व्याधित

Morbific, a. रोग-व्याधि-कर (रीf.), रोगद् Morbose, a. रोगजनित, व्याध्युद्धव.

Mordacions, a. द्ंशक. -Mordacity, s. द्ंशकता, द्ंशनं.

Mordant, a. उग्र, अरुंतुद, तीक्ष्ण, निंदः की. More, a. अधिक, भूयस्, अधिकतरः, उत्तर, अतिरिक्त, पर, अन्य; oft. ex. by तर or हेयस affixed; 'm, in strengh' बली-यस्, भवलतरः, 'something m. 'किंचित अन्यद्वपि: ' what m. ' किमपरं, किमन्यत्। 'after m, than three years ' समधिका-द्वर्षत्रयात्: 'm. or less' न्यूनाधिक: for m. than 1,000 years 'पर: सहसाः शरदः. =8. अधिकं, आधिक्यं, अतिरेकः, अतिज्ञयः: oft. ex. by अपरं, अन्यतः See above; 'm. or less 'न्यूनातिरेकः, न्यूना-धिक्यं; ' po m. of solicitation 'अलं-कृतं-अतिमार्थनया; 'what m. ' किमन्यत्; किं-बहना. -adv. (With adj.) ex. hy अधिक in comp.; अविकमनोज्ञ; or gen. by compar. degree in तर or ईयस्. (With verbs) by अधिकं, अधिकतरं अतःपरं, पुनः, भूगः, 'm. and m.' उत्तरो त्तरं, अधिकाधिकं; 'no m.' न अतः-इतः परं or ऊर्ध्वः अलं, कृतंः See Baough ;

'how much m.' किं पुनः, किसुतः =Moreover, adv. अन्यञ्च, अपरं-अपि-च, किंच, परं, अपि तु, अपि.

Morganatic, a. अनुलाम (विवाह:).
Moribund, a. मृतकल्प-पाय, सुमूर्षुः
Moringa, अ. सो(सी-शो-शो)भाजनं, शिग्रुः,
तीक्ष्णगंधकः, अ(आ)क्षीवः, मोन्वकः.
Morion, अ शिरस्कं, शिरस्काणं, शिर्षकं.

Morose, a. कर्कश-कटु-वक-स्वभाव-प्रकृति, वाम 0 वक-भाव ण शील, रूक्षस्वभाव, सदा-वक, प्रतीप, उदासीन, दुःशील, उदामवात्ति. -ly, ailv. वकभावेन, कर्कशभावात्, स्वभाव-राष्ट्रेयण. -ness, s. कर्कशता, रूक्षता, वामता, वकता, स्वभावकटुता, वक्षशीलता, प्रतीपता, आंदासीन्यं

Morrow, ८. पर ा उत्तर-दिवसः ा दिनं; 'on the m.' श्वः, परेद्युः, परेद्यवि, कल्ये, उत्तरेद्युः. Morsel, ८. कवलः, ग्रासः,पिंडः. 2 खंडः, लवः. शक्तःन्तं, श्वद्रभागः

Morsure, 8. दंशनं.

Mortal, 8. मर्त्यः, मनुष्यः, मर्त्यधर्मन्, जन्मिन्, प्राणिन शरीरिन, दोहिन, all m, देह-तनु-भृत, मृत्युवज्ञ:; See Man. -a मर्त्य, मर्त्य-धर्मन्, मरणशील, मृत्युवश, नश्वर, नाशन्मरण-अधीन,मरण-काल-आयत्त,अनित्य, विनाशिन्; 'men are m.' मनुष्या मर्त्यधर्माण: 2 प्राण-हंर $(\mathbf{f}(f))$, जीवितापह, प्राणांतक, मारा-त्मक, मर्मभेदिन, अंतकर (री f.), प्राणापह, भाणञ्ज ($\mathfrak{gl}(f, f)$, मरणावह. \mathfrak{F} मर्त्य, मानुष (षी $f \cdot$), मनुष्यधर्मन्: See Human. 4 अत्यंतदारुण, अतिक्रोशक: 'm. enemy आमरणांतवैरिन m., दूढ-बद्ध-वेर: -ity, s. मर्त्यता, मरण्इालिता, मृःयुवशता, मृत्यु-मरण-धर्मः, कालधर्मः, नश्वरता, अनित्यता. 2मृत्यु. मरणं, नाज्ञः, जीवितनाज्ञः. 3 मानुष्यं, मानु-बता -ly, adv. सप्राणनार्श, ex. by a.: ब्रणाः संजाताः, भिन्नमर्माऽभूत्.

Mortar, s. उन्नू(दू)खलं; 'm. and peatle' उलूखलसुसले. 2 लेप:, सुधा, चूर्णलप:.

Mortgage, १० आधिः, क्षेत्र-स्थावर-आधिः, भूमिनिक्षेपः, बंधकः, न्यासः. = १० ६० आन्धा ३ ८, आधीकः ४ ८, बंधे दा ३ ८, (स्थावर-धनं) न्यासीकः. = ९०, १० आधिग्राहकः, आधिव्यंधक-न्यास-ग्राहिन् १०, = ००, १० आधातृ १०. निक्षेष्तृ १०.

Mortiferous, a. मरणावह: See Mortal. Mortify, $v.\ t.$ आभिभू $1\ \mathrm{P}$, अवसन् $\mathbf{c}_{.}$, अप-कृष् $1\ P$, मानं-गर्व-भंज् $7\ P$, खंडू 10: See Humble. 2 निग्रह् $9\ P$, सं-नि-यम् $1\ P$, दम् c. (दमयति), वशीकः 8 U, आवृ 5 U, जि 1 P. 3 कि हा 9 P, सं-परि-तप C., आयस् c.; See Afflict. 4 चतन्यनश् c. or हु \mathbf{c} . $-\mathbf{c}$. i. नञ्ज $\mathbf{4}$ Γ . चेतन्यं नञ्ज \mathbf{c} . $\mathbf{2}$ तप् 4Λ , autay or = 1 P, autaya (D.). -ed, a. अभिभृत, खंडित, आत्त-हृत-भग्न-गर्व, खंडितमान, भग्न-दर्प-मान 2 दांत, वशीकृत, जित: 'whose passions are m.' जितंदियः विज्ञन 🐠 , दांतः, वीतकामः, वीतरागः, निः-स्पहः, 3 किष्ट, सञ्यथः, पीडितः, 4 नष्ट-चतन्य-मांस, कोथीभूत. =ication, ह. अभिभव:, अवमानः, अपकर्षः,मान ा दर्प-भंगः ा खंडनं, मानहानि $f \in \mathbf{2}$ दमः, निग्रहः, संयमः-मनं, जयः, इदियदमः जयः; कामविशक्ति 🗗 वि-षयाविमुखता, वेराग्यं 3 नपश्चर्या, तपस्या, कुच्छुं. 4 दुःखं, क्रेशः, आयासः, व्यथा 5 आज्ञाभंगः-नाज्ञः, मनोभंगः 6 मांसपाकः, मांसकोथः, चैतन्यनाज्ञः. -ing, व. मानध्वं-सिन, दर्पहारिन, व्यथावह: क्रेजनर, (री $f\cdot$),संतापक.

Mortise, इ. काष्टसंधिः, दारसीवनं, दार-काष्ट-

Mortmain, 8. अन्यादेयभोगः.

Mortuary, १० इमज्ञानं, परेतभूमि ∱- वासः. Mosaic, यः नानावर्ण (विध) प्रस्तरखचित, 'm work े १० चित्रकर्मन् ॥

Mosque, हः यावनधर्ममंदिरं, यवनीयं देवता-यतनं.

Mosquito, 8. मशः, मशकः.

Moss, 8. ਜੈਰ(वा)ਲ:, ਜੇਰ(वा)ਲ:-ਲਂ, जੁਲ-ਜੀਲੀ-ਲਿੰਗਾ, 'm.-grown ' स्ट्रिनेवल, है।व-ਲਾਰੂਰ: =y, a. ਜੈਰਲਰਰ, ਜੈਰਲਿਜ਼

Most, a. भूयिष्ठ, अधिकतम, बहु (pl.): प्रायेण सर्वः 'm. people think so ' प्रानेण
सर्वे (बहवः) एवं मन्यंते. 2 निरातिशय
भत्यधिक, परम्, उत्तमः 'for the m. part
द्यिष्ठं, प्रायः, प्रायेण, बहुशः. -% भूयिष्ठ परम
भागः, बहुतस-अधिक-भागः, प्रायः, सर्वभागः,
बहुतरभागःः 'm. of the spot is green '
प्रायशः सा स्थली हरिद्वर्णाः, 'to the m. of
one's power 'यावच्छान्तितः, यावच्छव्यं-adv. भूयिष्ठं, परमं, अत्यंतं, अतीव, सु अतिअस्यंत-in comp.; gen. ev. by super-

lative of adj. 2 अधिकं, सर्वाधिकं (with verbs). = ly, adv. प्राय:, प्रायेण, प्रायक्षः, भूयसा, बहुकः, बहुधा, सामान्यतः, साधार्णतः; gen. ex. by भूयिष्ठ affixed to adj.; 'an assembly m. composed of learned men' अभिक्षप्रयिष्ठा परिषद् (S. 1).

Mote, s. बिंदु:, अणु:, लव:, अणुरेणु:, परमाणु:, किणिका; 'the m. thou seest in the eyes of others, but not the beam in thine own 'खल: सर्वपमात्राणि परिच्छिन्द्राणि पद्वति। आत्मनो बिल्वमात्राणि पद्य-स्ति । प्रवित्ति।

Moth, है शलभः, पतंगः, कीटः.

Mother, इ. मातृ f., जननी, अंबा, जनियत्ती, प्रस्तः, प्रसवित्री, जनी, प्रसाविनी; 'm. of offspring 'पुत्रवती, सुतिनी, अपत्यवती; 'm.-in-law' श्वश्चः; 'm. of a hero' वीरस्-माता, वीर्प्यसवा; 'born of a different m.' भिकोदर, अन्योद्र, असोद्र. -hood, व. मातृत्वं, जननित्वं, मातृभावः-धर्मः. -less, व. अमातृक, हीन-मृत-मातृक. —ly, व. मातृसदृश (शी f.), मातृ-संनिभ-अनुस्य-योग्य, मातृ in comp. -adv. मातृबत्, मातृभावेन, मातृ-स्थाने भूत्वा.

Motile, a. चल, जंगम.

Motion, 8. गति र्र.,गमनं, चलनं, सर्पणं, चरणं2 चेष्टा, घ्यापारः, अंगविक्षेयः; to set in m.'
ईर् ८., आ-धू ५, 9 U, 6 P, कंप् ८. ३ क्षोमः;
वेगः, सं-आ-वेगः, मनोविकारः, मनोवृत्तिःवेगः, भावः, वासना, करूपना. 4 प्रेरणं-णा,
प्रोत्साहनं, पचोदना. 5 उपन्यासः, उपक्षेपः,
कार्योपक्षेपः, स्चनाः 6 रेकः, रेचनं-ना, उद्यारः =१० ं. संज्ञां दा ३ U or कु ८ U, संकेतं
दा. =less, व. निश्चल, निश्चेष्ट, अचल,
अचेष्ट, गतिहीन-शून्य, निष्कंप, अस्पंद, स्तब्ध,

Motive, a. चालक, प्रेरक, प्रवतक, हेतुक in comp., कारणीयूत = हेतुः, कारण, निमित्तं, प्रयोजनं, कार्य, अर्थः, निदानं, निषंधनं, प्रवर्तकं, प्रवृत्ति-निमित्तं-हेतुः; 'without m. s' निष्कारणं, अनिमित्तं, अहेतुकं, निष्पयोजनं, अकस्मात्-

Motley, तः चित्रविचित्र, नानाविध-वर्ण, महु-प्रकार, विविध.

Motor, 🔻 चालकः, पेरकः

Mottle, $v.\ t.$ चित्र 10, कर्बुरीकृ $S\ U.$ -ed, a. चित्रित, कर्बुरित, कल्माषित.

Motto, ह. वाक्यं, वखनं, आदर्शवाक्यं.

Mould, ह. संस्कारः, आकारः, आकृति मं, संस्थानं, रूपं, मृति मं, 2 मृत् मं, मृतिकाः, मृदुयूर्णः 3 प्रकृति मं, कारणः = १ मंस्कु
8 U, कळप् ८, आकारं-रूपं-दा 3 मं,प्रदृत् ६,
रच् 10, रूप् 10. = ५, व. मिलन, मलादृत,
समल, कलंकमय (पी में)

Moulder, v. i. बिशु pass., ज़ 4 P, चू. जिसू 1 P. अव-सद् 1 P, शनै: नहा 4 P or कि pass.

Moult, v. i. पक्षान पत् c. or मुच् 6 P or c. -cd, a. सुक्त or पतित-पक्ष or पर्ण. -ing, s. पक्ष or पर्ण-पत्तनं or गलनं.

Mound, क वयः-मं, चयः, सेतुः, आलि र्रः, पिं-डलः 2 मृदा्शिः, मृत्तिकाचयः, शुद्रपर्वतः, वामलूरः, नाकुः, वल्मीकः-कं.

Mount, v. t. आ-अधि-हडू 1 P, अधिकम् 1 U, 4 P. 2 आहडू c. (रोपयति), उर्ध्व गम् c. (गमयति), उर्ध्व गम् 8 U, निविद्यू c. 3 खच् 10 (खच्यति), See Inlay. -v. i. (अश्वं, रधं, &c.) आ-अधि-हडू, अधिकम्, अध्यास् 2 A. 2 उर्ध्व गम् 1 P or चल् 1 P. -cd, a. आरूढ, आरोपित; 'a m. soldier' हयास्ट: सौनिकः, मादिन् m. -ing, s. आरोडः-हणं, आरोपणं-

Mount, Mountain, ८ पर्वतः, अद्भिः, गिरिः, शैलः, नमः, अचलः, महीधः, अहापः, धरः, गोत्रः, ग्रावः, शिलाच्यः, सातुमत्, शिल्व-रित्रं, and comp. of भृत् or धर with 'Earth,' q. v ; क्ष्माभृत्, महीधरः, क्षितिधरः &c.; 'western m.' अस्तः, अस्ताचलः, चरमक्ष्माभृत्, 'eastern m.' उद्यः, उद्य-गिरिः-पर्वतः; 'hill near a m.' पादः, प्रत्यंत-पर्वतः; 'te make m. s out of trifles ' अणुमपि पर्वतिकृ 8 U, तिले तालं हृश् 1 P. - व. पर्वतिय, शैलः (ली में.), (८) in comp--eer, ९. पर्वत &c. - निवासित् कः, श्रेलाटः. - ous, व. शैलमय (यी में.), नगपाय, सपर्वत, पर्वतीय. 2 (Huge) पर्वतप्रमाण.

Mountebank, रे. मिथ्या-छग्न-वैद्यः, कूट-चिकित्सकः

Mourn, v. अनु-, श्रुच् 1 P, विलप् 1 P, परि-देव् 1 A, परिदिव 10 A, रुद् 2 P, आऋंद 1 P, आकृश 1 P. See Lament. -er, s. परिदेवकः, विलापिन् 🐠 , शोचकः, विलपन-कृत्. =ful, a. शोकार्थक, शंक दुःख-गभे, हु:-खावेदिन. 2 शोकावह, शोकपद, दुःखद, दुः-खावह, जोच्य, जोकाई 3 (Of persons) शोकार्त, शोकाकुल, सशोक, खिन्न, दुःखित, खेदयुक्त-आन्वित, उद्दिशमनस्, विमनत्त्रः विष्णा, समन्य, -fully, adv. सहीकं, म खेदं, सर्:खं, मोद्वेगं. -fulness, अ. शोकः, दुःखं, उद्वेग:. -ing, ह. शोकः, खेदः, विलापः, परिदेवनं दुःखं, उद्देगः, आ-,ऋंदनं, रोद्दनं; See Grief. 2 अज्ञाचं; 'one should be in m. for 10 days व्यादिनमशीचं धा-रयेतु: 'm.-dress' अमंगलवेष:, शोकधो-तको वेषः.

Mouse, s. मूप (पि) कः, आखुः, उद्दरः, पिले शयः, खनकः; 'small kind of mice' गिरिका, पालमुपिकाः Moustache, Sce Mustache.

Mouth, ह. सुखं (in all senses); द्रीसुखं, घटसुखं, नदीसुखं, छेट.; वक्त्रं, चद्दां, आननं, आस्पं; तुंडं, लपनं (of animate beings only); 'corner of the m.' सुक्कत् n., सुकं, ओड्यांतः; 'rinsing the m.' आचमनं; 'stop the m.' वाचं स्तंभ १ P or c. 2 डिदं, रंधं, द्वारं, सुखं, 'm.-piece' सुखनाली; सुखं (fig.). =v. सगर्व-उद्धतं-वद् 1 P. 2 च्व्रं 1 P, 10; ग्रस् 1 A, भक्ष 10. =ful, ह. ग्रासः, कवलः, पिंडः, गंडूषः (of water). =less, a. सुखहीन, निरानन.

Move, v. i. ਚੁਕ੍ਰ-ਪ੍ਰ 1 P, ਸ਼ੁਧੂ 1 P, ਸ਼-वि-°, ਸ਼ੁ 1 P, गम् 1 P, या 2 P, इ.1 P. 2 अस 1, 4 P, परिवृत् 1 A. 3 स्थानांतरं-गृहांतरं गम् or या. 4 चेष्ट 1 A, यत 1 A; 'm. on प-स, प-गम्, प्र-या, प्र-स्था 1 A; 'm. about' परिभ्रम्, इतस्ततः गम्: 'm. off' अप-या, अपक्रम् 1 U, 4 P, अप-सू-गम्; 'don't m. even a step further अस्मात्स्थानात्पदा-त्यदमपि न गतव्यं (Ka. 147). =v. !. चल c., प्र-वि-सं°, प्र-सृ c., ईर् c. 2 परि-,भ्रम् c. (भ्रमयति); स्थानांतरं गम् ः (गमयति). 2 कुष्1 P, प्रेष्ट्र c., प्रवृत्c.; प्रोत्सह c., सुद् 6 P or c., प्रचुद् 10, चेष्ट् c., उद्-प्र-पुख्य 10. 3 द्यां-करुणां-उत्पद् C., हृद्यं स्पृश् 6 P or आर्टीकु 8 U, द c., उपहन् 2 P; आक्ष्म ${f c}$. ${f 4}$ उपन्यस् ${f 4}$ ${f U}$, उप-क्षिप ${f 6}$ ${f P}$, उप-स्था c. (स्थापयति); 'to be m.-ed आर्दीभू 1 P, (करुणया) द 1 P or द्विभू; See Melt. Affect: 'he appears to be m.ed' द्वाभूत इव लक्ष्यते: 'let my presence un. (you) मामवलोक्यापि तावत्करुणार्जा भवत: 'she was med to tears' तथा द्वीभूता यथा अश्रुणि व्यमुंचत् ; 'he was deeply m. ed by what I said ## वचसा तस्य चेतसि दृढं पदं चके; 'm. ed with grief शोकोपहत, दुःखाभिभूत, शोकस्पृष्ट; 'm a chess-man शारि परिwith grief णी 1 P. 🗝 गमनं, चलनं, सरणं &c.; ' 🖦 at chess परि(री)णाय:. -able, a. चल, चर, जंगम, चरिष्ण, चलन-गमन-जील-श्रम, अस्थावर: 'm. and im-m. world चराचरं विश्वं, अखिलं जगत्. -ables, ሉ चरद्रव्याणि, अस्थावरद्गव्यजातं. =ed, a. चलित, पेरित, &c.; gently m. वेहित, मंखित, आधूत, चलित, आकंपित, धूत. -er, 🦖 चालकः, चलनः 2 उपक्षेपकः, उपन्यास-कृत m. 3 प्रवर्तकः, प्रयोजकः, प्रेरकः -ing, a. चर, चल, जंगम. $oldsymbol{2}$ चलत्: गामिन्, यायिन, विसर्पिन, in comp. 3 हृदयस्पृश्, हृदयग्राहिन्, मर्मस्पृश्नु-भिद्, हृदयंगम्, दया-वह, करुणात्मक, हृद्यदाविन्. -ingly, udo. हृदयग्राहितया. हृद्यंगमं. =nient, 8.

चलनं, सरणं, यानं, गति fः, स्थानंतरगमनं 2 न्यापारः, चेष्टा, क्रिया, कृति fः चेष्टितं प्रवृत्ति fः; 'graceful m.' विलासः, विभ्रमः; See under Graceful. 3 चालनं, भ्रमणं; 'circular m.' मंडलभ्रमणं 4 क्षीभः, कंपः. 5 यामः, मूर्छना

Mow, v. t. (दात्रेण) छिड् 7 P, लू 9 P. दो 4 P, कृत् 6 P. = 8. तृण-धान्य-राज्ञिः, तृणो-त्करः, धान्यचयः. = er, s. लावकः, तृणच्छिट्

🐠 =ing, 🦇 तृणच्छेदः, तृणकर्तनं.

Much, a. बहु, बहुल, प्रचुर, भूरि, विपुल, प.,
गाढ, अत्यंत, निर्भर, महत, अत्यर्थ, अतिरिक्त,
उत्कट, अतिमात्र, नितांत, पाज्य, पुरु, अद्भः;
gen. ex. by सु, अति pr., अतिशय in
comp. = «. बहु n. or in comp., बाहुल्यं,
बहुभागः, भूयिष्ठं, भूयिष्ठभागः; 'talking m.'
बहुभाषिनः; 'as m. as 'तावत्-यावतः; 'as
m. as may lie in one's power यथाशक्ति, यावच्छक्यं; 'how m.' कियतः; 'so
m.', 'this m.' इयत्, एतावतः; तावत्
(as correlative of यावत्); 'that m.
तावत्, 'm. more', 'm. less किस्तः,
भूरि, गाढं, निर्भरं, नितांतं, अतिमात्रं, सु-नितर्रा, यलवत्, आते-सु- pr.: Soe Exceedingly.

Mucilage, s. मेद्स् n., तसा, वपा. 2 श्लेष्मन् m., चिक्कणवस्तु. –Mucilaginous, a.

चिक्कण, स्निग्धः 2 श्लेष्मल-ण.

Muck, s. पुरीषं; See Dung. 2 मलं, कर्दमः, कर्ल्कं, अमेध्यं, कल्कं, 'm. heap, or-hill' मलराज्ञिः-संचयः,अवकरनिकरः; 'm -sweat' अतिस्वेदः, अत्यंतघर्मः, 'm.-worm' पंकजः, कीटः -ए र मलेन लिप् 6 P.-y, a. मलिन, समल, पंकिल, अमेध्य

Mucus, श. श्रेंजमन् m., मलं, इंदियमलं: m. of the nose 'सिंचाणं, सिंहाणं-नं, नासा-मलं; 'm. of the throat 'ककः, श्रेंडमा; 'm. of the bowels 'आमः; 'm. of the urethra 'पुष्पं, ऋतुः -Mucous, -Muculent, a. चिक्कण; श्रेंडमण-ल, कफ-सग्रुण- 2 श्रेडम-कफ-कर (रा. f.)

Mud, ८ पंक:-कं, कर्दमः, जंबाल:-लं, जादः, निषद्गरः. -dy, ७ पंकिल, सपंक, पंकदृषित सक्दम, मलिन, समल, मलीमसः, 'm-headed' स्थूल-जड-बुद्धि, मृत्यिडचुद्धि:-Muddle, ०.८ पंकिलयति-कल्लब्यति-आविलयति (D-), दुष् ७ (दूष्यति), मलिनीकु ४ U, आविलोक्छ. 2 (Fig.) आकुलयति (D-), आकुलांकु, ईषत् सुद्ध ७ ए मद्द ७ ए मद्द ७

Muff, s. लोममयं हस्तत्राणं 2 मुद्धः मंद्धाः Muffle, v. t. (वस्त्रेण) अवग्रंद् 10, परि-आवेष्ट् 1 A or c., आच्छद् 10, अवरुध् 7 U, अंध् 9 P, पाव 5 U; See Cover. -er. प.
आच्छादनं, अवग्रंदनं, सुखाच्छादनं.

Mug, इ.यानपात्रं-भाजनं,कंसः, जलपात्रं-भाजनं Muggy, Muggish, य. क्लिक, क्लिजनिर्वात. Mulberry, इ. तू(नृ)दः, यूपः, क्रमुकः, बह्मण्यः, ब्रह्मद्रारु य.

Mulct, » दंडः, अर्थ-धन-दंडः. = १. १. दंडू 10.

ढंडं ढा c. (दापयति).

Mule, s. अश्वतरः, वेश(स)रः, वेगसरः; See Donkey also; 'm.-driver (muleteer) वेसरपालः, अश्वतरपालः

Mullebrity, 8. स्त्रीभावः, स्त्रीत्वं, नारीत्वं

Mull, e. t. वाम् 10, भू c.

Muller, 🦠 शिला, शिलापद्वः, पेषणशिला. पेषणि-णी 🏂

Mulligrubs, १. अंत्रज्ञूलं-वेदना

Multangular. a. बहुकोण, अनेकास्र

Multifarious, त. विविध, चहुपकार-विध, नाना-विध-प्रकार, नाना-बहु-रूप, अनेक, यहु. Multiform, त. बहु or नाना-रूप, नाना वर बहु-प्रकार or विध- elty, ह. बहुविधता, अनेक-रूपता, नानारूपत्वं-

Multilateral, a. अनेक्रभुज-पार्श्वः

Multilineal, व. बहरेख

Multiparous, a. बहुपसव, बहुपत्व, बहुपज. Multiped, a. बहुपद.

Multiple, े. आधारः.

Multiplicity, हः बाहुत्यं, अनेकत्वं, प्राचुर्यं, प्रभूतत्वः ' iii. of business' अनेककार्यः व्यापतत्वः, कार्यवविधयः

Multiply, v. t. मुजयति (D.), हन् 2 1' or C. (घातयति), आ-नि-°, प्रा 10; ' m. ing 4 by 3 we get 12 ' त्रिगुणिता:-त्रिभि-राहताः-चत्वारः द्वादश संपद्यंतेः त्रिप्नेषु चतुर्ष द्वादश फलं. 2 बृष् ७, उप-चि ५ U, बहुली-प्रचुरी-कृ $8 \ \mathsf{U}_{+}$ = v_{+} i_{+} वृद् $1 \ \mathsf{A}$, स्काय् $1 \ \mathsf{A}$, प्र-उप-चि pass., बहुली-भू 1 P; See increase. 2 अपत्यानि उत्पद्ध ः, संततिं जन् c. (जनयति) =ed, a. गुणित, हत, गुण-घin comp. 2 वर्धित, वर्धितसंख्य. -ier, –icator, s. মুলুক্ক:, মুলুক্কাক: —ication, ड. गुणनं, हननं, आघातः, अभ्यासः; ' cross m. ' वज्राभ्यासः, वज्राचातः; ' duodeci- $\mathbf{m}^{\mathbf{a}}$ \mathbf{m}^{-1} गोमू जिका. $\mathbf{2}$ वर्धनं, वृद्धि $f_{\mathbf{c}}$, उप-चय: -icative, a. गुजक -Multiplicand, इ. गुण्य:, गुण्यांक:.

Multipotent, a. बहुकार्यक्षम. Multiradiate, a. बहाकरण.

Multisonous, a. बहुस्वन-ध्वनि-नाद्

Multitude, क. समृहः, समुच्चयः, गणः, निवहः, संघातः, समुदा(द)यः, समाहारः, ओषः, प्र-नि-सं-चयः, स्तोमः, निकरः, समवायः, चयः, संहति कि कदंवकं, हृंदं, संग्रहः, समाजः, व्युहः, संदोहः, विसरः, वजः, वातः, वारः, निकुरंबं, वर्गः (of similar things); संघः, सार्थः (of animals); कुलं, यूथः-धं (of iower animals); समजः (of beasts);

निकायः; पुंजः, राशिः, उत्करः, क्रूटः-टं (of corn &c.)ः जालं, मंडलं, पूगः, ग्रामः in comp. 2 जन or लोक-संमदः-निवहः-संघः, जनमेलकः, जनता, लोकग्रामः. 3 बाहुन्यं बहुत्वं.

Multitudinous, तः बहु, बहुल, प्रसुर;

Multiversant, a. बहुरूपधारिन् . Multocular, a. बहुनंत्र-लाचन

Mum, a. नि:शब्द, अनालाप. =interj. तूर्णीं भव, नि:शब्दो भव, वाचं यच्छ-

Mumble, ए. अस्पष्टं वद 1 P or उज्जार c., अध्यक्तं उदीर् c., नीचे: वद, जर् 1 P. =ingly, adv अस्पष्टवाचा, अध्यक्तिगरा

Mummer, ः दांभिकः, छत्रवंशित् गः =y, s. विडंबनं-ना, माया, छलं, व्याजः, छत्रवंजः, भंदताः See Trick.

Mummy, ४. रक्षितं मृतशरीरं.

Mump, e. अस्पष्ट वर् 1 P or उन्चर् c., 2 चर्च 1 P, 10. 3 Cheat, q. v.

Munch, v. t. चर्च 1 P. 10.

Mundane, यः सांसारिक-छोकिक-ऐहिक-ऐह-छोकिक- (की ∱ः)ः ' m. existence ं संसारः, भवः, संस्ति, ∮ः, छोक-जीव-यात्राः.

Mungoose, क नकुल:, बभु:, अंगूष:-

Municipal, व नगरीय, नगर-पूर- in comp. -ity, ह. नगरपालिका, यामाविक्षका.

Munificent, a उदार, बदान्य, दानशाँड, दान-त्याग-शिल -ly, वर्गण उदारवत, सा-दार्थ -Munificence, अोदार्थ, बदा-न्यता, अतित्यागः, दानशाँडताः, See Generous,-ness.

Muniment, 🛌 दुर्ग, काटः

Munition, है। युद्धसामग्री-सज्जा

Mural, a. भिात्त-पाकार-संबंधिन.

Murder, s. (मद्वेषं) वधः, हत्या. घातः, हननं, सूदनं, हिंमाः =v. t. हन् 2 P or c. (घातयति), व्यापद् c. =er, s. घातकः, हंतृ m.. हन् in comp., वधकारिन् m.., वधोद्यतः, मारकः -ous, a. हंतुकाम, जिघांसु, हिंसा- बुद्धि, वधाद्यत, वधोषिन्. 2 निष्ठुर, दारुण, अतिघार. 3 घातक, प्राणांतक, जीवितनाशिन्. 4 मारात्मक, आत्यांत्र अात्यांव्य (की.f.).

Murk,-y, See Dark.

Murmur, » मंद्रध्वाति:-रतः, मर्मरध्वातिः, कल-रवः-स्वतः-रुतं, कलकलः ग्रांजितं, गंभीरनादः, 'm. of applause' प्रणादः 2 अंतर्-गृढ-विलापः, असंतोषध्वतिः = ए. रं. असंतोषण-सविषादं-सानिवेदं-विलप् 1 P or परि-देव् 1 A or परिदिव् 10 A. 2 ग्रंज् 1 P, कलं-मंद्र-गंभीरं-रु 2 P. 3 जप् 1 P, नीचैः वद् 1 P. =er, 8. असंतुष्टजनः, मदाविलापिन् m

Murrain, 8. मारी, महामारी.

Muscle, 8. बायु fं मांसपेशी, स्नसा, वस्नसा, पेशी, शिरा 2 शंबूकः -Muscular,

301

-Musculous, a. स्नायसंबंधिन, 2 मांसल, द्वांग (गी 🏸), उपचितगात्र.

Muse, v. i. ध्ये 1 P, चित् 10, विमुश् 6 P, विचा c., See Meditate. = १ ध्यानं, चिता. 2 बाग्टेबी, सरम्बती, विद्याधिष्ठात्री, विद्या-देवता. =ful,तः चिंता ०० ध्यान-पर-शील-निष्ठः Museum, 🐅 कीत्रकागारं, दुर्लभवस्तुसंग्रहः. Mushroom, 🔻 छत्रे, छत्रकः: See Fungus.

•a अचिरस्थायिन, अणध्वसिन, उत्पर्यत्र विलीयमान .

Music, ह. गीतं, संगीतं, संगीत वा बाद्य-विद्या or strait (science of m). 2 (Melody) तालेक्यं, स्वरानुपूर्वेयं, सुस्वनः-स्वरः, माधुर्येः; नार्य, वाद्ययापः; vocal m. 'instrumental m. वादनं; 'set to m.' स्वर-ताल-बद्धः; ' In-room ं संगीतशाला : tiond of m. नादलुब्धः -क्षां, यः संगीत-विषयक, गानीय, (६०) in comp. 2. सुस्वर, सुश्राच्यः See Molodious. 3 संगीत-गान-पिय. नाटि पय-लब्ध-आमक्त, वादनशील-आसक्तः ' in. entertainment ' गानोत्सवः: 'nı instrument' वादिनं, वार्यः ' m. glasses ' जलतरंग: -ally, ado. सुस्वरं, संगीत शास्त्रानुरूपं.-ian, ा गायकः, गातृ मा., गाथकः. 2 वादकः, वादित्रकशलः, संगीतज्ञः, सम्बराभिजः.

Musk, हः कस्तुरी, कस्तुरिका, मृगनाभिः, मृग-मदः, नाभि $m \cdot f =$ गंधधूलि $f \cdot$, वातामोदा, अंडजाः 'm.-deer 'गंधमृगः, कस्त्रीमृगः; 'm.-rat' गंधमुषक:, गंधाख:, -y, a. कस्त्री-युक्त, मृगनाभिगधि, कस्त्ररीवासित.

Musket, 8. आग्नेयनालि-ली f. गुलिका-

प्रक्षेपिणी.

Muslin, a. स्टमवस्रं, स्टमांश्वकं, अंश्वकं Must, v. ex. by pot. pass. part. with or without अवर्यं, नियतं, नूनं; 'I m. worship god ' (अवस्यं) मयेश्वर: पूजनीय:, 'he m. have now come home' तेन गृहमागतेन भवितव्यं; oft. by अर्ह 1 P; 'he m. be honoured ' मानमहत्येच ; ' it m. be so 'एवं खलु तत्स्यात्, एवं नाम. -8. द्वाक्षारसः. -c· i· विरमीभू 1 i'. -y, a. वित्रस, निःसार; दुर्गध.

Mustaches, Mustachio, s. इमश्रु n., गुफ:,

ओष्ठलोमन 🐠

Mustard, ह. सर्षपः, तं(तु)तुभः, कदंबकः: 'black m. कृष्णिका, राजिका, अवः, श्वता(धा)भिजननः, आसुरी, राजसर्वपः; ' white m. ' सिद्धार्थ:-र्धक:.

Muster, v. t. संबद्घ 9 P, समा-इ 1 P, समा-नी 1 P, सं-ऊह 1 U; समादे 1 P, एकीक $8~\mathrm{U}$, संगम् ः, (गमयति). 2 (सैनिकान्)परिसं-रूथा 2 P or परिषण, 10, एकत्र समा-नी - • i सं-इ 2 P, संमिल 6 P, संगम्

1 A; See Assemble; 'm.-roll ' नामा-विल-ली f, परिसंख्या, परिगणना.

Mutable, a. विकारवत्, आस्थर, परिवर्तनीय, विकारशील, अनियत, अनवस्थित, अस्थापिन, घ्यायेन् 2 लोल,चंचल, तर्ल: See Fickle. -ness,-Mutability, अ अस्थेर्य, व्यथिता, विकारशालता, परिवृत्तिक्षमता, अनवस्थिति 🏸 2 लोल्पं, चांचल्पं,तरलता. –Mutation, परिणामः, विकृति /.. विकारः, विकिया. स्थिति-अवस्था-भेट:

Mute, a. मुक. जड, जडवाच, वाकश्चन्य, अवाच्,वाणीहीन, नि:शब्द, मुद्धितसुखः Îm. with wonder आश्चयंजडीकृतः 🗝 मुक्जनः. मुकः. 2 पक्षिपुरीषं -ly, adv. नि:शब्दं. मुकवत्, जडवत्. =ness, 🔗 मुकता, जाडचं.

वागभाव:, वाक्स्तंभ:, मान-मक-भाव:

Mutilate, v. t. व्यंगीक 8 U, विकलीक: (अंगानि) खंडु 10, ब्यव-च्छिट 7 P, कत 6 l'. **-ed**, *u*. विकलाग (गी /-), क्षताविक्षत. छिन्मभिन्न, खंडितांग, खंडितविग्रह, नष्टंद्रिय--ion, ह. व्यंगीकरणं, व्यवच्छेदः-दनं, खंडनं, अंगकर्तनं. 2 न्यूनांगता, व्यंगता, वेकल्यं.

Mutiny, 8. सैन्यद्रोह:- अपराग:-विरक्ति f.-क्षीभः- त्रकोपः, संक्षोभः, व्युत्थानं; ' let him raise a m. in Jambudwipa' जंबद्वीपे कोप जनयतु (H. 3). =v. i. आभि-दहु 4 P, पकोपं द्रश्र ६., विरागं द्रश्र ६., श्रुभ्रं 4 P, ब्युत्था 1 P, ज्ञासनं लंघ 1 A, 10. **-cer,** 8. मकोपकारिन्, आज्ञालंघिन्, अभि-वि-ङ्रो-हिन्,द्रोह-क्षोभ-कारिन् all m =ous, a. अंतः-प्रकोपकर (री $f \cdot j$, आज्ञालंघिन्, क्षोभ-प्रकोप-कारिनः, प्रतीप, अवश, अनायत्त, दुःशास्य.

Mutter, v. अस्फुटं-अस्पष्टं वट्ट 1 P or जल्प 1 P, अव्यक्त उच्चर c., नीचै: बद्द; 'm. prayers' जप् 1 P. 2 गर्ज 1 P, सतन् 1 P, गंभीरं स्वन् 1 P. =8. =ing, 8. अस्पष्टोच्चारणं. अन्यक्तभाषणं, उपाञ्चवादः-भाषितं. 2 जपः, जाप्य, स्वाध्याय:. 3 गाजित, स्तनितं, निर्धाष:--er, s. अस्फ्रटवादिन् m., उपांचुवादिन् m. -ingly, adv. उपांद्य, नीवै:, अस्पष्टं, अध्यक्तं.

Mutton, अ. मेषमांसं, अविमांसं.

Mutual, a. परस्पर, अन्योन्य, मिथ:, इतरेतर, in comp.; 'm. help 'अन्योन्यसाहाट्यं: oft. by प्रति pr. ; 'm. obligation ' प्रत्य-पकारः; प्रतिघातः, प्रत्यभियोगः. -ity, अ. परस्परयोग:-भाव:-संबंध:. व्य तिकरः, अन्योन्याश्रयः, व्यतिहारः, -iy, adv. परस्परं, अन्योन्यं, मिधः, इतरेतरं, (a.) in comp.

Muzzic, 🏊 घोणा. 2 सुखं, प्रवेशः : छिद्रं, द्वारं-3 मुखबंधनी-रोधनी. =v. t. मुखं बंध 9 P or

547 U.

Myography, र. स्नायुवर्णनं.

Myope, ४. अल्पद्रश्च 👊 , अदीर्घद्रिः. Myriad, 8. अयुतं, दशसहस्रं.

Myrmidon, ८. परिचरः, कृरपरिचरः.

Myrobalan, हा आमलक:-की-कं, तिष्यफला, अमृता, वयस्था: (beleric m.) विभीतक:-की-कं, अक्षः, तुषः, कर्षफलः, भूतावासः, कालिद्रमः; 'yellow m. ' अन्यथा, अभया, पथ्या, कायस्था, पूतना, अमृता, हरीतकी, हमवती, चेतकी, श्रेयसी, शिवा.

Myrrh, ब बोल:, गंधरस:, रसगंध:, प्राण:, पिंडः, गोपरसः, गोपः, रसः, गोसः

Mystery, इ. रहस्यं, नि-,गृढं, गुह्यं, गृहार्थ:, गद्धतत्त्वं, गहनवस्तु-विषय:. =ious, a. नि:-. गृह, गहन, रहस्य, ग्रह्म, ग्रुता ग्रह्म, ग्रह्मभ्र गुतार्थ, दुर्ज्ञाय, दुर्जोध, अन्यक, अस्पष्ट, 'mare the ways of Pate' कर्मणो गहना गति:: ' a m. person 'अव्यक्तकर्मा प्रकृत:. गृहचरित्रो नर: -iously, adv. गहनं, गृहं. -iousness, ह. गृहता, गहनता, दर्बोधता. Mystic,-al, u. गृह, गुप्त, गहन; 💆

Mysterious. -ally, adv. गृहं, गहनं. -ism,-ness. अ. गृहता, गहनता. -Mystify,

ः t. गहनीकु 8 U, गृढीकुः

Myth, Mythe, s. पुराणं, पुरावृत्तं, पुराण-पुरा-इत्त-कथा, पुरावृत्ताख्यानं, पौराणिकी कथा. $\mathbf 2$ कल्पितकथा, कृटार्थकथाः $-\mathrm{ic}_{\bullet}$ - ical_{\bullet} aः पौराणिक (की f.), पुराणकाधित-उक्तः 2 काल्पनिक (की 🕖), ऋटार्थ - Mythology, पुराणं, इतिहासः, पुराणशास्त्रं, देवताख्यानं. -ical, s. पौराणिक-ऐतिहासिक -(की f.): See above. -ist, s. पुराविद् ातः, पुराग-दिद् . इतिहासज्ञः.

Nab, v. t. अकस्मात् धू 1 P or ग्रहु 9 U. Nacre, Naker, 8. मुक्तास्कोट:, शुक्तिपुटं. Nadir, s. अधोधिंदुः. Nag. 8. अश्वकः, घोटकः; See Horse. -v. t. कि **श** 9 P, अर्द 1 P.

Naiad, s. जलदेवता, अप्सरत् f.

Nail, 8. नख:-खं, नखर:-रं, कर्रहः, पुनर्भवः, पुनर्नवः; ' to fight tooth and n. ' अत्या-वेज्ञोन (निखानिश्वि) विवद् 1 A or युध् 4 A. 2 कीलकः, कीलः, शंकुः, लोहकीलः, शंकुः 🗝 t. कीन्द्र 10, (सा नश्चेतिस कीलितेय Mal. 5), की लै: बंधू 9 P; 'n, ed to the spot ' तरस्थानकीरित.

Naive, a. सरल, दक्षिण, निर्म्याज, निर्म्यलीक. ऋजु, सरलमति, सुजनः See Frank. -ly,

adv. निर्धाजं. अमायया, सारत्येन. -Naivete, 8. सारत्यं, दाक्षिण्यं, सौजन्यं, अमाया, अध्याजः. आर्जवं. निर्धाजता.

Naked, त. नग्न, विवस्त्र,निर् or अ-वस्त्र or वसन. विवसन, विवासस्, अपरिच्छन्न, दिग्वासस्, दिगंबर, बस्र or बसन-हीन-रहित-शून्य: विवृत. अनावृत, अनाच्छादित. 2 असज्जे. असंबद्ध. अभूषित. 3 केवल, अनावृत, शुद्ध, मात्र in comp. 4 स्पष्ट, सुप्रकाझ, स्फूट; ' by the n. eye 'नेत्रमात्रण: 'a n. woman ' नगा. कोटवी: ' he would not have left me n. to my enemies ' शबुपहारवर्श-शबुवशा-यत्तं-मां नाकरिष्यत्. -ly, adv. मग्नवत्, अप-रिच्छनं: केवलं, स्पष्टं, -ness, क नगता, नग्न-भावः: अनावृत्तत्वं.

Name, 8. नामन् ॥, नामध्यः अभिधाः अभि-धानं, आरुषा, संज्ञा, अभिधेयं, आह्रयः, आह्वा, उपाधिः, लक्षणं, व्यपदेशः; 'do you know them by n. अपि जायंते ते नाम-बेयतः: 'I shall ask his mother's n.' अस्य मातरं नामतः प्रच्छेयं (S.7); ' call by n. ' नाम ग्रह १ Ü, संबुध् c., नाम्ना आहे 1 P: ' calling by n. ' नामग्रह:-हणं, संबोधनं; ' he calls me by my n. े नाम-ग्राहं मामाह्वयतिः 'family n' उपनाम, कुलनाम; ' in one's n े वचनेन, वचनात् : 'say to the king in myn. ' बाड्यस्त्वया महचनात्स राजा (R. xiv. 61); 'what is the n. of the sage ' किंनामधेयोसी सुनि:; 'in the n. of '(in oaths) साक्षी-कृत्यः 2 प्रतिष्ठा, कीर्ल-स्याति-प्रसिद्धि-विश्वति- 🏸 , प्र-,वि-,ख्यातिः , यशस् 💤 ; 'wbo has made a n. लब्धमतिष्ठ:; 'good n. ' सुकीतिः, सुख्यातिः; 'bad n. अप-अ-कीर्तिः, दुष्कीर्तिः, अप्रतिष्ठाः = $v \cdot t$ ः अभि-धाः $3 \cdot \mathrm{U},$ ऑहे 1 P, आ-एया 2 P, आ-प्र चक्क 2 A, उदाह 1 P, व्यप-दिश 6 P, संज्ञां-नाम-कृ 8 U (with gen.): See Call; 'hence his father n. ed his son Aja after the Creator अतः पिता बह्मण एव नामा तमा-त्मजन्मानमजं चकार (R. v. 36). 2 नाम्ना निर्दिश 6 P or उदा-ध्या-ह, नामतः कथ् 10 or वच् 2 P cr = 2 U or कृत् 10,नाम ग्रह; See Tell also -ed, 'hy name' a. अभि-हित, ख्यात, संज्ञित, कीर्तित, उदाहत, व्यप-दिष्ट gen. ex. by नाम and., or by (s.) in comp. ;' a son n. Râma ' द्रामनामा or रामो नाम or रामसंज्ञः पुत्रः. 2 नामधारिनः कृत-लब्ध-प्राप्त-नामन् -ing, ह नामकरणं. नामनिर्देश:-ग्रहणं. -less, a. अनामक, नाम-हीन, अप्रसिद्धः -ly, adv. यथा, नाम; exby तद्यथा, (विरक्तानां द्विविधं प्रतिविधानं तद्यथा अनुग्रहों निग्रहश्च Mu. 3), -Namesake, इ. एक-सम-नामकः, एकनामधारिन m., सवामन् m.

Nap, * अल्प-स्वल्प-निज्ञा, अदीर्घनिज्ञा. 2 री-(लो) मन् n. 3 गंडः. =v. i., 'take a n. अल्पकालमात्रं स्वप् 2 P. =less, a. लोम-हीन. =py, a. लोमश, लोममय (यी ∱.). 2 निज्ञालु. 3 स्वाप ा निज्ञा-कारिन् ा आवह. Nape, s. मन्या, घाटा, अवदुः, कृकाटिका.

Napkin, 8. मुख्य-वदन-मार्जनवर्क्स, नक्तकः Narcotic, a. निद्धा or स्वाप-कारिन् or जनन (नी /-). = अन्तावहं औषधं, निद्धाषधं.

Nard, ह जदिला, जटामांसी, तपस्विनी,

्लोमशा, मिशी (पी).

Narrate, v. t. वर्ण् 10, परि-कृत् 10, कथ् 10, आख्या 2 P, नि-आ-बिद् c., अभि-धा 3 U, ब्याह्व 1 P, बद् 1 P, खक्ष 2 A; See Teli.
-ion, s. कीर्तनं, कथनं, वर्णनं, आख्यानं, निवदनं, 2 कथा; See below -ive, s. कथा, आ-उपा-क्यानं, आख्याविका, हुत्तंतः, खरित्रं, कथाप्रवंधः; हित्तासः -- a. कथासंविद्या, कथा in comp., विवरणविषयक. -- or,

तिवेदकः, कथकः Narrow, a. अविस्तृत, अविस्तीर्ण, सं-नि-रुद्ध, संकट, संवाध, संकु(को)चित्र अष्ट्रथु, अबिपुल, अनायत, निरायत, अरूपपरि-माण, अवितत. 2 अरुप, पनि-,मित, संयत, नियत, नियद्ध: See Limited; 'a n. pass' संकरं, संवाधः, संकटमार्गः 3 (Fig.) शुद्र, अस्प, लघु, कृपण, अनुदार; 'of n. views', 'n. minded ' श्रुद्रमनस्, लघुचेतस्, कृपण-बुद्धि-धी-मति-बेतस्, अनुदारशीलः 4 सूक्ष्म, अतिसुक्ष्म, निपुण, सुविद्वाद्धः 🗝 🗜 संक्षिप् $\mathbf{6}\ \mathbf{P},\ \mathbf{H}$ ਸ਼ੁਚ੍ $\mathbf{1}\ \mathbf{P},\ \mathbf{H}$ ਬਾਪ੍ $\mathbf{1}\ \mathbf{A},\ \mathbf{H}$ $\mathbf{E}\ \mathbf{1}\ \mathbf{P},\ \mathbf{H}$ ਰੂੰ ${f 5} \,\, {f U}_{f 7}$ आकुंच् ${f c}_{f 7}$, परि-मा ${f 3} \,\, {f A}_{f 7} \,\, {f 2} \,\, {f P}_{f 7}$ सं-नि-यम् 1 P; See Limit. -v. i. Pass. of roots above. -ly, adv. अविस्तृतं, संकटं, संबाधं, अनायतं. 2 क्रच्छेण, कथमपि, कप्टेन, हेषद्रनं; by कल्प-भाय-in comp; 'he n. escaped being foiled ' जितमाय:-कल्प:. 3 सुक्ष्मं, निपुणं. =ness, s. अविस्तृति f., संकोचः, अल्पविस्तारः, अल्पावकाशः, मितता, कार्पण्यं, दैन्यं, अनुदारता, &c.

Nasal, a. अनुनासिक (की f·), नस्य, ना-सिक्य, सानुस्वार • = अनुनासिकं.

Nascent, a. पादुर्भवत्; वर्धिण्युः

Nasty, यः मिलनं, अशुद्ध, समल, अपवित्र, अमेध्यः कुत्सित, गहित, अश्लीलः -ily, adv. मिलनं, कुत्सितं -iness, हः मालिन्यं, मलं, गर्द्योता, अपवित्रताः

Natal, a. जन्म in comp.; 'n. country' जन्मभू:.

Natant, a. तरत्, प्रवत्.

Nation, अ राष्ट्रं, जनपदः, देशः, विषयः, (people) लोकः, जनाः, प्रजाः, जनता, जनः लोकः, देशजनः-लोकः, देशवासिनः -al, व-देशीय, देशिक (की f), देश्य, राष्ट्रीय, देशां in comp.; 'a. custom' देशाचारः;

'n. law' देशधर्मः; 'n. calamity' उत्त्यातः, जनपदादृध्वंसः. 2 देशाभिमानिन् 3 सामान्य. साधारण (णी 🏸), सर्वजनीनः, See General. -ality, ३. स्वदेशामिमानः. 2 देशीयता, देशोन्द्रवता. -ally, adv. सामान्यतः, जातितः.

Native, a. देशज, देशीय, देशोद्धव, स्वदेशोत्पन्न. 2 सहज, अकृत्रिम, नैसगिक (की f),
स्वभावज, See Natural. 3 जन्मवाप्त, जन्मसिद्ध, जन्म-स्व in comp.; 'n. coontry'
जन्मभूमि f -देशः, स्वविषयः-राष्ट्रं, 'n.
place जन्मस्थानं, उत्पत्तिस्थानं. = देशवासिन् m., देशजः. देशोद्धवः, देशीयजनः
लोकः: -ity, s. उत्पत्ति f, संभवः, उद्धवः,
जिन f. 2 जन्मपत्रिका, जातकं, 'cast one's
n.' जातकं निरूप् 10; 'star at one's p.'
जन्मनक्षत्रं, 'name given at one's p.'
जन्मनाम.

Natron, \sim सर्जि f., सर्जिका, सर्जिकाक्षारः, कापोतः, सुख्य चंकः.

Natty, a. शोभन, परिमृष्ट, सुरेख, विनीत

Nature, अ. सृष्टि f., जगत् ग., भूमंडलं, विश्वं, बह्यांडं, सर्गः. 2 मार्गः, रीति 🏂 ऋमः, विधिः, नियमः, धमः, सृष्टिकमः 3 प्रकृति 💤 माया. शक्ति 🏸 निर्मात्री देवता, आदिशक्तिः-गाया, प्रधानं (according so Sankhyas). 4 प्रकारः, रूपं, जाति f., रीतिः, विधा, in comp. 5 भावः, प्रकृतिः, स्वभावः, निसर्गः, धर्मः, तत्त्वं, सत्त्वं, गुणः, प्रकृति-निसर्ग-जाति-स्वभावः संसिद्धि 🏸 स्वरूपं, स्वधर्मः; शीलं. 🏻 स्वभाव or प्रकृति-ग्रुण: or धर्म:; 'properties of n.' ग्रुणत्रयं (सत्त्वं, रज़:, तम:); 'good n.' सद्भावः, सुशीलं, सौजन्यं, 'of this n.' एवंबिधः, 'by n.' मुद्धत्या, जात्या, जन्मतः, स्वभावतः: 'blind by n. 'जन्मांध, जात्यंध, जनुषांध; 'functions of n. ' देह-शरीर-धर्मः -cd, a. स्वभाव, ज्ञील, प्रकृति in comp. -Natural, a. स्वाभाविक-नैस-र्गिक-सांसिद्धिक-पाकृतिक-साहजिक-औत्प-त्तिक- (की f_{\cdot}), सहज, स्वभाव-निसर्ग-ज, स्वभाव-प्रकृति-सिद्ध, स्व, निज, अंतर्भव, अं-तर्जात, प्रकृतिस्थः; 'n. enemy ' जातशत्रुः, सहजारि:; 'n. enmity' ज्ञाश्वतिकः विरोधः: oft. ex. by (%.); स्वभाव एवेष परोपकारि-जान (S. 5) 'it is n. with the benevolent. ' 2 योग्य, यथामार्ग-न्याय, युक्त, उचितः 3 स्वभावाद्यगत, अनुलोम, प्रकृत्यनु-सारिन, स्वभावयोग्यः 4 अकु त्रिम, अकुतक, अयत्नकृत, अयत्ननिर्मित; 'n. cavity हैं देव-स्नात; 'n. loveliness' अन्याजसींद्ये. 5 अक्रिष्ट, अ्यत्नकृत, सुलभ 🗗 (Child) गूढज, अनौरस (सी f.), जारज, उपस्रीजात. विजात: Sec Illegitimate. ७ सत्य, वश्राधे, सरल, अकृत्रिम, प्रकृत. 8 यथाकाल: 'u.

death ' यथाकालं मरणं; 'n. day' सावन-दिनं; 'n. form' स्वरूपं; 'n. disposition ' स्वभावः, जन्मस्वभावः; 'n. history' जडाजह-शास्त्रं, स्थावरजंगमशास्त्रं; 'n. philosophy' पदार्थिविज्ञानं; 'n. to ' सुलभ; 'levity'n. to mortals' मानुषतासुलभो लिघमा (Ka. 134).-s. मृद:, मृर्ख:, जह:. -ist, s. पदार्थ-शास्त्रज्ञः, पदार्थविज्ञानिन् m. -ize, v. t. अभ्यस् 4 U; See Famillarize. 2 देशीय-a. क 8 U. .ly, adv. प्रकृत्या, निसर्गेण, स्वभावत:, स्वभावेन, निसर्गतः, जात्या, (s.) in comp; 'n, charming 'निसर्गमधुर, प्रकृतिसुभग, अ-व्याजसुंदर-मनोहर, तिट. 2 यथाक्रमं, अनु-लोमं, सृष्टिक्रमानुसारणः 3 अकृत्रिमं, अक्रिष्टं, अयत्नतः, सहजज्ञक्तान्या-गत्या. 4 स्वतः, स्वयं, अंत:प्रवृत्त्या, अवलात्, सहजावबोधेन 5 अवञ्यं, निविवादं, नियतं, अनायासेनेवः नुनं, खलु. -ness, ४. सहजत्वं, अकृतकता, याधार्थ्य, &c.

Naught, s. न किमिप, न किंचित्-किंचन. 2 जून्यं, खं; 'set at n. ' अव-ज्ञा 9 U, तृणीकु 8 U; Sea Contemn, Defy. =adv. न किमिप, न किंचिद्पि, न ईषद्पि-स्तो-कमिप. =a असार, निर्मुण.

Naughty, a. दुष्ट, उपदाविन, दुर्चन, प्रतीप, अविनेय, अवस्य, हिंसाशील, अपकारप्रिय; See Mischievous.-ily, adv. प्रतीपं, दुष्ट-भावेन. —Iness, s. दुर्चन्तता, प्रतीपता.

Naumachy, ह. नीयुद्धं.

Nausea, ६. वमनं, उत्क्रेदः, वमनेच्छा. 2 वैक्रतं, बीभत्सः, कुत्सा, घृणा, निर्वेदः -Nauseate, ए. द्रे वस्तु desid. (विवमिषति). -ए. ६. Abhor, q. v.-Nauseous, व. बीभत्सावह, बीभत्स, निर्वेद्यद, गर्हित, कुत्सितः 2 वम-नोत्पादिन.

Nautic,-al, a. नाविक (की f.), नौ in comp. Naval, a. समुद्र in comp., नाम्य, नाविक 2 नौकात्मक, नौरूप.

Nave, 8 नाभि-भी f, पिंडि-डी f,पिंडिका 2 (देवालयस्य) मध्यभागः.

Navel, & नाभि-भी र्र., तुंद:-दि-दी र्र., तुंदका, उदरावर्त:; 'hollow of the n 'नाभ्यावर्त:; 'having a protuberant n. ' तुंदिन, तुंदि-रु-भ, तुंदवत; 'n.-string' नालः, नाभिनालः. Navigable, a. नाव्य, नौतार्य, नौमम्य

Navigate, v. नावा तृ 1 P or हु 1 A or गम् 1 P or अम् 1, 4 P. 2 (A ship) चल् c., बहु c., नी 1 P, प्रेर् c. नीon, अनावा तरण-गमनं-पंदनं, नीयात्रा, नीअमणं-गमनं, ससुद्र्यानं-यात्रा- 2 नीवाहनं-चालनं-नयनं 3 नाविकाविद्या, नोकागमनविद्या-नाइं --अ, अनाविकः, समुद्र्यायन् क. 2 नीवाहः, नीना-

Navy (युद्ध-) नीसमृहः-साधने, पोतावाले जिल्लासमृहः Nay, adv. न, नहि; 'n. more ' नेत्मेच, अन्यच्च, अन्यद्पि, पुन:, केंबलं इदं; 'say n.' Deny, q. v.

Neap, α. नीच, निम्न.

Near, prep. समीपं-पे (with gen.), आरात (with abl.), समया, निकवा (with acc.), er in comp.; (with verbs) ex. by उप, आ, अभि, प्रति. = वः आसन्न, प्रत्यासन्न, ताबिहित, समीप, निकट, समीप-निकट-स्थ, उपांत, अंतिक, समीप-निकट-वर्तिन्, उपकंठ संनिकृष्ट, सविध, अभ्यास-ज्ञ, सर्वेज्ञ, मवेज्ञ, अभ्यर्ण, अभ्यग्र, सनीह, समर्याद, अदूर: 'quite n. ' संसक्त, अन्यबहित, अपदांतर; 'very n. ' नेदिष्ठ; अंतिकतमः 2 दृढमंबद्ध-संसक्त, परिचित. 3 स्वार्थसंबंधिन, 4 क्रपण, अल्पन्यायनः (relation) निकट, आसनः ' who is n. her delivery ' आसकाप्रसवा: 'n bis death' आससमृत्यु:. -adv. सभीपं-पे, अंतिक-के, निकटं टे, अभितः, उपाते, आरात, निकषा, अइरं-रे, संनिधी, मकाज्ञे उप in comp.; 'n. at one 's side पान्ने पार्श्वत:. 2 Nearly, See below. -v. t. उप-गम् 1 P, उपस् 1 P, समीपं-गम्; Sec Approach. -ly, adv. प्राय:, प्रायेष. मायशः, ईषट्टनं, कल्प-प्राय-भूयिष्ठ-उप-in comp.; 'n. like Kumara ' कमारकल्प: n. dead ' मृतपाय-कल्प; 'n. five years old "पंचवर्षदेशीय; 'n. four ' उपचतुर. 2 दृढं, गाढं, 'n. connected ' दृढंसंबद्ध. =ness, ह. आसुनता, नैकट्य, संनिधिः, अम्यासः, संनिकर्षः, सामीप्यं. 2 दृहृहसंसर्गः-संबंधः संसक्ति fः, परिचयः. $oldsymbol{3}$ कार्पण्यं, देन्यं. Neat, a. शुद्ध, शोभन, परिष्कृत, विनीत, परिमृष्ट, सुरेख- 2 कुङ्गल,प्रवीण. 3 गोजातीय: 'n.- herd ' गोपाल:. -ly, adv. विनीतं, शुद्धतया, शोभनमकारेण. -ness, ह. शुद्धता, परिष्कारः, परिपाटि-टी ʃ -

Nebula, ह शुक्कं, शुक्कपटलं.

Nebulous, a. मेघावृत, मेघाच्छक; See Cloudy.

Necessary, a. अवहय, अवहयंभाविन, अपरिहार्य, अवहयकरणीय, अवहयक, आवहयक (की गं.),भवितव्य, भाष्य, अनिवार्य, 2 अपेक्षित, आकांक्षित. 3 विधि-देव-वज्ञ, देवाधीन; 'the n. result of acts 'कार्य-कर्म-वज्ञः: oft. ex. by pot. pass. part. or आई 1 P.—s. जीखकूप: —ian, s. देववादिन क.; देवपर; See Fatalist.—ies, अवहयदत्ति, दृष्यसंभारः, उपकरणसामग्री; 'n. of life' अकोदकं, अकाच्छादनं.—ily, adv. अवहर्य, नृनं, खलु, अवहर्य-नियतं-एव

Necessity, s. अवश्यभाविता, अनन्यगतित्वं, आवश्यकार्वं, अवश्यकता, नियतत्वं, अव-श्यकर्तव्यता, कार्यवज्ञः, 2 द्रैन्यं, द्गीनता, पूर्वति ∫., दारिष्ठं, आयखद्ञाः 3 प्रयोजनं, हेतु:, कारणं, अर्थ:, निमित्तं, कार्यं, अपेका, आकांकाः 4 भिवतन्यता, नियति र्र., देवं, विधि:, देवाधीनताः -ate, v. t. अवहरीक् 8 U; also ex. by अवहर्यं; 'your insolence n. s your dismissal ' दूसस्वास्त्रमवहर्यं (स्वाधिकारात्) दूरीकर्तव्यः. 2 प्रवृत् c., अवहर्यं कु c.; See Compel. -ous, a. दर्गत, दीन, दरिद्रः

Neck, ह. बीचा, गलः, कंटः, कधरान्दः, । इर्रोधरा, शिरोधिः; 'back of the n.' अबदुः, बादा, कुकाटिका; 'n. of a pitcher' पात्रकंटः; 'seize by the n. and turn out 'अर्धचंदं दत्वा निःस्टः; 'n. cloth' 'n. kerchief' ग्रीवाचर्स, गलः। वस्त्रं, ग्रेवेयकं; 'n. lace , हारः, माला, सूत्रं, ग्रेवें, ग्रेवेयकं, कंठमाला-भूषा-आभरणं; 'n. lace of jewels' मणिमाला, रत्नावलिन्ती f.; 'n. lace of pearls' मुक्तावलिः, मुक्तालता, मौक्तिकसरः; 'n. lace of gold' कनकसनं.

Necrology, 8. मृतजनवृत्तांतः.

Necromancy, ह. प्रेतसिद्धि में, पिशाचिया, भूतविद्य याज्ञः, See Magic, -ian.

Nectar, s. अमृत, मुधा, पी(पे) यूषं, सधा-अमृत-रसः; 'n. of flowers ' मधु n., पुष्पासवः, पुष्परसः, मकरंदः, मरंदः. —сап, —cous,-ine, a. अमृतोपम, सुषातुल्य, अमृत-सुधा-मय (पी f.).

Need, s. प्रयोजनं, कार्य, अर्थः, उपयोगः, or ex. by कि (with instr.) कारणं, निमिसं, हेतुः, अपेक्षा, आकांका; 'rich persons have n. of (even) a starw ' तुणेन-कार्य भवतीश्वराणां (P. I. 1); 'according to n. ' यथाकार्य, प्रधोजनवशात् 2 व्यसनं, आपदf., कुच्छं, कप्टं, दुगेति f., दुःखं, दारिद्रां, क्रेशः, संकटसमयः, 'times of n.' आपत्समय:: 'a friend in n. is a friend indeed ' स सहरू व्यसने यः स्यात् -ए. t. अपेक्ष ! A, आकांक्ष 1 P; पार्थ 10 A, इस् 6 P; oft. ex. by (s.); 'he n. s help' तस्य साहाटयेन प्रयोजनं. 2 (Must) ex. by अवस्य or by आह 1 P, or pot. pass. part; 'you n. not come to me' at प्रत्यागमनं न तेऽवश्यकं. -ful, a. अपेक्षित, अपेक्षणीय, अवस्यक आकाकित. =less, a. निर्धक, निष्पयोजन, निरपेक्ष, निः-अ-कारण, अहतुक. -lessly, adv. निरर्थकं, नि-ष्प्रयोजनं, ष्यर्थे,हेतुं विना -lessness, s. अ. कारणं, कारणाभावः -प्र, ३ दृरिव, दीनं,निः-स्व, अकिंचन, दुर्गत; See Poor. -Needs, adv. अवइयं (एव), जूनं, खलु.

Needle, s. स्विन्दी f., संबनी; 'the eye of a n.' स्विदंधं छिद्दं; 's magnetic n.'

लोहमणिशलाका; 'n.-maker ' सूचिकारः; '1.-woman ' सूचिका; 'n.-work ' सूचिकर्मन् ग. सूचकर्मन् गः

Nefarious, a. अतिघोर, आतिदुष्ट, निंब, दारुण, दुष्टतम, पापिष्ट, महा आति पातिकच.
—ly, adv. आतिघोर, आतिदुष्टतया. -ness, के आतिघोरता, पापिष्टता-

Negative, u. अस्वीकारार्थक, निषेधार्थक, नारितगर्भ. निषधद्योतिनः अभावस्य. अकरणस्त्रप, अभावात्मकः 'n. quantity'-क्षयराशिः. = हः नञ्ज, निषेधार्थक-अस्वीकारार्थ क-शब्दः 2 नास्ति-अभाव-पक्षः, निवधवाक्यं; two n.s make one affirmative ह्वी नक्री प्रकृतार्थ गमयत:; 'to reply in the n. ' नेति बढ़ 1 P. =v. t. नि मति विश्व 1 P. प्रत्यादिशू 6 P, प्रत्या-ख्या 2 P, निरस् 4 U, अपलप 1 P; See Confute, Reject. -Iv. adv. नेति, नास्तीाति, सनिषेधं, अस्वीकारेण. -Negation, 8. प्रत्याख्यानं, प्रत्यादेश:. निषेधः, अस्त्रीकारः, अपलापः 2 अभाषः। Neglect, v. t. उपेक्ष् 1 A, न अनुष्ठा 1 P or आचर 1 P, वि स्पृ 1 P, प-मद 4 P (with abl.), न अब-धा 3 U or at 5 P (words); प्रमादतः त्यज् 1 P; 'n. ed his duty' स्वाधिकारात्ममत्तः (Me. 1). 2 अतिचर. आतिवृत् 1 A, अति-स्यति क्रम् 1 U, 4 P, उत्,-लंबू 1 A, 10; त्यक्, हा 3 P, अपास 4 U. 3 अब-आ 9 U, अब-मन् 4 A, अबगण 10, अब-धीर 10, तिरस्कु 8 U, न गण or. आह 6 A; See Contemn. -8. Negligence, ह. उपेक्षा, अनपे(वे)क्षा, प्रमाद:, अन-चधानं, बिस्मरण, असावधानत्वं 2 त्यागः. अननुष्ठानं, लोपः, अति-स्यति-क्रमः, अतिपातः. लंघनं, उपात्ययः, उत्सर्जनं. अवमानः, अनाद्रः, अवधीरणं-णा. -ful, -Negligent, a उपेक्षक, मंदादर, निरंपेक्ष, अनवधान, प्रमत्त, अनवहित, असावधान, प्रमादिन, -fully, adv. सोपेशं, निरपेशं, उपेक्षया, मंदाद्ररं, अनबहितं, असाबधानं, प्रमादतः, पमादेन, सप्रमादं, प्रमत्तवत्, असमीक्ष्य.

Negotiate, v. i. व्यवह 1 P, पण् 1 A. 2 संघये संबद् 1 P. -v. t. संबि-धा 3 U, व्यवहारेण सं-धा 2 बि-क्री 9 A. -ion, s. पण्मं, व्यवहारेः. 2 संधिकमः, सामन् गः. कामनं, मध्यस्थाश्ययः. -or, १. व्यवहारिन् गः., पण्मिकः, व्यवहार गः. 2 मध्यस्थः, संधि-साम-विद् गः. सामकुशलःः

Negro, s. इयामदेहः, कृष्णांगः

Neigh, v. i. हेब्-देब्-देष् I A. -s., -ing, s. हे(-दे)षा, हेषारवः, हेषितं, अश्वनादः-स्वनः

Neighbour, १. प्रतिवेशिन् गःन, प्रतिवेशः-इयः, प्रतिवासिन् गः-प्रातिवेशिकः. निकट ठाः समीप्- स्थः-वार्तिन् m. बासिन् m.,सामंतः; 'next door n.' पातिवेद्दयः, अनंतरवासीः = a प्रतिवासिन्, समीपस्थ, &c. = v. t. निकटे स्था 1 P or बृत् 1 A or बस् 1 P; See Border. = hood, s. संनिधः, उपकंठः,सांनिध्यं, सामीप्यं, संनिक्षः, उपांतः-वं, नैकट्यं, अभ्यासः- 2 समीप्-संनिहित-देशः, सामंत, पतिवेशः, अधिवासः- 3 समीप-निकट-वासिनः, पातिवेश्याः,पातिवेश्याः,पातिवासः- (pl.) = ing, a. समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, समीप-निकट-वातिनः, सामंत, सनिहित, उपांत, आसमः, See Near- = ly, a. प्रति-वासयोग्यः उपकारशीलः, हित.

Neither, (nor) a., conj. न-न वा, न च न च, (न च न परिचितो न चाप्यगम्य: M. 1), or simply न-न, (मा-मा, with Imperative). 2ू एक, एकतर, अन्यतर

with न, of by उभी.

Neogamist * ८ न वोढ: ढा, नवभार्या, नवपतिः Neology, ६ त्रूननन्यायः-मतं 2 न्रूतनशब्दाश्रयः-=ist, ८ न्रूतनमताश्रयिन् m. न्रूतनन्यायसेविन् m Neophyte, ७ नवशिष्यः-छात्रः, अनस्यस्तः, माधमकल्पिकः, अपारिचितः

Nepenthe, s. दु:खशमनं.

Nephew, ह. ब्राजीयः, भ्रातृष्यः-जः, भ्रातृपण्यः-स्रतः 2 (Sister 's son) भागिनेयः, स्वस्रीयः, भगिनी or स्वस्-पुत्रः or स्रतः.

Nephritic,-al, a. वृक्कसंबंधित 2 वृक्करागहरः Nepotism, s. ज्ञात्यतिस्तेहः, कुलपक्षपातः. Nereid, s. जल-समुद्द-देवनः

Nerve, ६ शिरा, वस्नसा, स्नसा; धमानि-नी र्र., सज्जा-ज्ञान-तंतुः 2 बलं, वीर्यं, ते अस्-ओजस्गः, शरीरहृहता. 3 धेर्यं, धृति र्रा., मनःस्थेर्यः
-ए. १. बलं-धेर्यं दा ३ ७ ण दृष् १ ०-less,
व. निर्वेल, दुर्बल, शक्तिहीन. -ous, व.
शिराल; मज्जातंतुगत. 2 ओजस्विन, स्वल,
वीर्येवत्, ऊर्जस्वल, सुदृढ, धीरः ३ क्षिपक्षोभ,
कंप-वेपन-शील, धेर्यहीन. -ous!y, adv.
सवीर्यं, सबलं 2 सकंपं, धेर्यं विना-ousness, ६ वीर्यं, ओजस् ग. ऊर्जस् ग.
बलं. 2 सायुविकारः, कंपशीलता, अधृतिः

Nescience, 8. See Ignorance.

Nest, % नीड:-इं,कुलायः, निलयः, पिकस्थानं-गृहं- 2 गृहं, स्थानं, आधारः: आश्चयः; 'find a mare 'a n.' शणविषाणं आसद् ८. or लभ् 1 A. =Nestle, ए. i. (पश्चिवत्) जीहं आश्चि 1 U or अधि-शि 2 A, सुखेन शी or संविश्च 6 P or नि-ली 4 A. =ए. t. पुर्व 1, 4, 9 P or c, पा o. (पालयति). -ing, s. नीहरूथः पिक्शायः.

Net, 8. जालं, पाझः, बंधनं-नी, पाझबंधः, वि-(वी)तसः, 'n. for deer' वासुरा,सुगबंधनी, सृगजालं, 'n. for fish ' आनायः, जालं, 'n.-work' जाल-सृत्र-कर्मन् n. 2 क्रूट्यंत्र, उन्माधः. =4. सुद्धा, अशेष, निरुद्धार, अभग्न अखंड, अन्यून. =v. t. जाले बंध् 9 P or बहु 9 U. 2 जालीक 8 U.

Nether, α. अध्यः in comp.; अधर, अवर, अधःस्थ, अधोमव, अध्यस्त (नी f.); 'n. world' अधोलोक:; 'n, g ιτιπεπt' अधो-वास:. =most, α. अवरतम.

Nettle, 8. पीतपणी. =v. t. सं-परि-तप् c., पकुप् c., कब् c.; See Enrage, Excite.

Neural, a. वस्नसा- जारा-संबंधिन -gia, s. वातश्रलं.

Neurology, s. शिरावर्णनं.

Neurotomy, 8. शिराच्छेदविद्या.

Never, adv. न कदाचित्, न कदापि, न कदाचन, न जातु, न कहिचित्, 'n.-fading' अजरः, 'n.-failing 'अमोध, अक्षट्यः, 'n. more ' न भूयः, नेतःपरं, न पुनः.

Nevertheless. conj. तथापि, किंतु, पुनः,

परंतु, परं.

New, a. नव, नवीन, आभेनव, न्तून, प्रत्यग्र (of flowers &c.). 2 आधुनिक (की f.), इदार्गीतन-अधुनातन-(नी f.), अवांचीन. 3 अप्रवे अभूत-अहृष्ट-पूर्व, अश्वतपूर्व. 4 अनम्पस्त, अपरिचित, आविज्ञानिन्त; 'n. comer' आंगुकः, नवागतः; 'n.-born' नवोत्पन्न, सणाजातः, 'n. fangled' 'n. fashioned' नवघटित, नवकल्पिय-चृष्ट; 'n. year's day' वर्षपतिपद् f. नीप, adv. नवं, प्रत्यग्रं, सणः, स्तूननं, नव in comp.; 'n. married wife' नवांदा, नवपाणिग्रहणा वधूः; 'n. ripe (blown)' प्रत्यविकासित. -ness, श्रुनवीनता, अपूर्वता. 2 नूतनरितः, नवाचारः

News, क बार्ता, ब्रुत्तांतः, प्रवृत्ति कि उद्देतः, समाचारः, ब्रुत्तः. 2 संवादः, जनवादः-क्षृति कि, लोकप्रवीदः, किंवदंतीः, 'good n.' भई, धुर्भ, धुभवार्ताः, 'ill n.' अधुमं, अधुभ-वार्ताः, 'ill n. travels faat ' अधुभ-वार्ताः सत्वरं पहुलीभवतिः, 'n.-monger ' वार्ता-वृत्तिः, वार्तायनः, वार्तायहनदृत्तिः, 'n. paper' वार्ता-समाचार-पर्वः, वृत्तपः

Newt, 8. श्रुद्रगोधा-

Next, a. (Of time) आगामिन; ' on Monday n. ' आगामिनि सोमवासर. 2

अनंतर, अध्यवहित, अध्यवधान, संसक्त, निरंतराल; 'n. to the skin ' श्रारिसंसक्त.

3 सिकहित;पाश्वरथ,अंतिक,समीप विनकटन्थ का वर्तिन; See Near; oft. ex. by पर, अन्य, अंतरं in comp.; 'n. born ' अनंतरजः, 'in the absence of the fi st, the n. and so on ' पूर्वाभावे परः परः; 'on the n. day ' पराहे, परेसुः; 'the n. world' परलोकः, लोकांतरं, 'n. door to ' अदूर, हेषदून (with abl.); कल्प in comp.; 'in the n. world' असुत्र, परतः, 'n. moment' अणांतरं, 'n. but one ' एकांतरं. —adv. अनंतरं, परं, परतः (with abl.): ततः, तद्नंतरं, अध, परस्तांत, ततः परं ऊर्ध्वं; ' what n. ' ततः किं, ततस्ततः.

Nexus, श चंधः संधिः

Nib, s चंचु f , तुंडं. 2 अग्रं , आणि f , अग्र-भागः. -bed, a . साग्रं , अणिमत्

Nibble, v. t. (अल्पाल्पं) दंश् 1 P, अवकृत् 6 P, चर्च् 1 P, 10; क्रमशः-अल्पाल्पशः-खाद् 1 P or कृत् or भक्ष 10. 2 छिद्रं अन्विष् 4 P, दोषं ग्रह् 9 U, अस्पति (D.) (with dat.).

Nice, a. लिलत, शोभन, सु In comp., सुभन, रम्य, रमणीय, रुचिर, मनोहर, साधुः 2 स्वाहु, सुरस, मिष्ट, आस्वाद्वत्, रुचिर, रुचितर. 3 सुश्मदृष्टि-दृशित, कुशाग्रबुद्धिः 4 सुश्म, आतिसुश्म, सुपरिशुद्ध, सम्यच् 5 अस्पूल, सुश्म, विरल (cleth). 6 कोमल, मृदु, पेलव, सुकुंमार. 7 अतिसुश्म, अतिनिपुण. - 1y, adv. सुष्ठ, सु pr., लिलतं, शोभनं, सम्यक्. 2 सुश्म, सुश्मत्वेन. - ness,-ty, १० लालित्यं, रम्यता, स्वादुता, सौरस्यं, सुश्मदृष्टि ति, सुश्मद्भिता, कुशाग्रमतित्वं, सुश्मता; युक्ति ति, नीति ति

Niche, ८. (प्रतिमा-) आधारः, निकेतनं, स्थानं

Nick, ८. ग्रंथिः; अवच्छेदः. 2 ग्रुम-अनुकूल-समयः, युक्त-उचित-कालः, ग्रुभयोगः-कालः-लग्नं. =७. ८. अवच्छिद् 7 P. 2 গ্রুभलग्ने आसद् ८.

Nickname, s. संज्ञा, उपाधः, उपाधनामन् ॥.=७. t. उपाधि दा 3 U.

Nictate, v. i. निर्मिष् 6 P; नि-मील् 1 P. =ion, s. निर्मेषः; निर्मीलनं.

Nidlfication, 8. नीहकरणं, कुलायरचनं
Niece, 8. भ्रानुकन्या सुता, भ्रानिया 2
(Sister's daught r) भ्रानिनेपी, स्वभीयाः
Niggard, 8. कुः,णः, भ्रुनः, कत्वर्यः -a., -ly,
a. कुपण, भ्रुन्न, कत्वर्यः, स्वागानिस्स्य (स्वि f.),
चन्न्स्तिः -ly, ado. कुपणवत्, अस्यस्ययेन.
-ness, 8. कार्पण्यं, कद्येताः See Miser.

Niggie, v. i. andrawad, & 8 U

&С,

Nigh, a., adv. See Near.

Night, उ. रात्रि-त्री, रजनिः नी, क्षपा, निज्ञा, विभावरी, श(शा) घरी, यामिनी, त्रियामा, निशीधनी, क्षणदा, तमस्विनी, तमि:-मी-मा, (all f.): 'a dark n. ' तमिस्रा, तामसी: ' moon'ight n.' ज्यौत्स्ती, ज्योतिष्मती: 'by n.', 'at n.' रात्री, निश्चा, नक्तं, दोषा; 'number of n. s ' गणराचं, ' beginning of n.' पढ़ोब:. रजनीमुखं, निशामुखं;'n. and day ' रात्रिंदिवं, नक्तंदिवं: ' a n. and 2days 'पश्चिणी: 'sitting up at n.' रात्रि-जागरः; 'n.-attack' सोप्तिकं, सोप्तिकाकमः; 'n.-blindness' राज्यंधताः 'n.-dress राजिवेकाः; 'n.-fall 'प्रदोषः, निज्ञा-रजनी-सुखं, संध्याकालः, रात्रियोगः; ' n.-hag ' रात्रिचरा, राज्यटा; 'n.-man ' खल-मल-पुः; 'n. mare ' दु:स्वम:, कुस्वम:; 'n.-shade' निदिग्धिका, स्प्रज्ञी, ज्याघी, बहती, कंटका-रिका, प्रचोदनी, कुली, श्रुदा, **दुःस्पर्शा,** राष्ट्रीका; 'n-wandering 'निशाचर, रात्रि (त्रिं)चर ; 'n.-watch ' नगररक्षिणः (pl.); याम:, पहर: -ly, a. नैश (शी $f\cdot$), दोषातन (नी f.), (s.) in comp.; ' \mathbf{n} . watch 'रात्रिजागरणं. -adv रात्री, निशि, नक्तं. 2 प्रतिरात्रं, निज्ञिनिश्चि, रात्रौ रात्रौ.

Nightlagale, 8. प्रियगीतः, बुल्बुलः-

Nihil, ६. जून्यं, अभाव:. नंडण, ६. जून्यबाद्: ist,६. जून्यबाद्: ity,६.अभाव:, जून्यबाद: जून्यवाद: जून्यवाद:

Nine, a., s. नवत्, 'n.-fold नवगुण-Ninth, a. नवम (भी f.); 'n.ly'
'in the n. place' नवमस्थानं.
-Nineteen, a., s. नवद्शन्, ऊनविंशति
f.; 'n.-th' नवद्श (भी f.). -Ninety,
a., s. नवति f.

Ninny, ह. अल्पर्धाः, मूखेः, जडः.

Nip, v. t. नि-,कृत् 6 P, अवछिद् 7 P. 2 संदंश् 1 P, चर्च 1 P, 10. 3 पीड् 10, अर्च् 1 P or c. 4 नश् c., उन्छिद, विश्व 6 P or c.; महानीक् 8 U; 'n. in the bud' किलावस्थायां इव नश् c., जातमार्ज इन् 2 P or प्रश्नमं नी 1 P, (जातमार्ज न यः श्रृ च्याधि च प्रश्नमं नयेत् P. 111. 1) - 8., - ping, s. निकृतनं, अवच्छेदः. 2 हिमाती-करणं - ped, a. छिन्ना, पीडित, &c. 3 हिमाती, हिम्पीडित. - Nippers, s. संदंशः शकः, कंकमुखं.

Nipple, ह. यूचुक:-कं, स्तन-कुच-अम, स्तन-

सुखं.

Nit, s. लिक्सा, यूकांडं. -ty, a. लिक्सापर्ण. Nitre, 8. यवक्षार:. यवाग्रजः, पाक्यः. =ous,-y, a यक्कारमय (यी f).

Nitrogen, 8. निर्मुणवासु m.

No, adv. न, नो, नहि; 'n, n. 'मा मैं मं -a. (Before nouns) ex. by न: अ. अन. निर pr.; हीन, ज्ञन्य, रहित in comp., 'n. one 'न कोपि, ने कश्चन: 'n.-body 'न काश्चित्, न काचन; 'having n issue' अनपत्य, वंशहीन, &c.

Noble, a. कुलीन, अभिजात, आर्य, अभिजन-**बत्,महाकुल, सत्कुलजात, सद्दंशज, कुल-ज**ा जात, कुलपसूत, वंशविश्चद्ध. 2 (N.-minded) उदार, महात्मन, महामनस्, उदात्त,उदार-धी-मति. महानुभाव, महाशय, महेच्छः 3 महत्, धीर, श्रेष्ठ, उत्कृष्ट, विशिष्ट, उत्तम, महाभाग, उस्तत, प्रसुख, प्रशस्त, वि-प्र-ख्यात, प्रतिपत्ति-मत्, सुपतिष्ठ, कीर्तिमत्, यशस्विनः, श्रीमत्, महापताप, महातेजस् तजस्वन्, ओजस्वन्: See Majestic also; oft ex. by may: सिंह:,ब्याघ:, पुगव:, ज्ञार्डूल: in comp., Sec, Excellent; 'n.-looking' धीरदर्शन: महानुभावाकृति, 'n. in reason ' उदात्तधी 'n. animal 'उदात्तसस्यं: 'n. nature' सस्वं =8., ' N.-man ' शिष्टजनः, कुलीनः, कुलीन-उत्कृष्ट-पदस्थः, आर्यजनः, अभिजनवत m. -ness, 8. महत्त्वं, महिमन् m., उत्कर्षः, उक्तति f., श्रेष्ठता &c.; प्रताप:, वैभवं: See below. =Nobly, adv. कुलीनवत्, आभिजा-त्येन; 'n. born ' कुलोत्पन्न; See (a.). 2 औदार्येण, उदारतया, माहात्म्येन, उदार-चेतसा, उदासं, धीरं 3 समतापं, अतितेजसा, -Nobility, 8. महाविभूत्या, ऐश्वर्येण. कुलीनता, आर्यता, आभिजात्यं, कुलोत्कर्षः, सहंशता 2 औदांच, माहात्म्यं, महानुभावः, उदारधीः: महाशयः, महिमन् 🐠 3 महत्त्वं, महिमा, उत्कर्षः, विशिष्टता, श्रेष्ठत्वं, प्रकर्षः, उसति:, प्रतिपत्ति 🏸 प्रतिष्ठा, प्र-वि-ख्याति 🎷 4 प्रतापः, ऐश्वर्यं, विभूति ∱., ओजस्-तेजस्n., धीरता, श्री: 5 शिष्ट-कुछीन-जन:, कुलीनलोका:-जना:. =Noblesse, ४. कुलीन-जनाः, कुलीनजनसमाजः.

Nocent. a. See Mischievous. Noctavagant, a. राजिचर. Nocturnal, a. See Nightly.

Nod, ह. शिर:कंप:-चाल्नं, शिर:संज्ञा-संकेत:. 2 शिरः-मस्तक-प्रणामः. =v (मस्तकं, शिरः) चल् c.; ' Mâlati n. s her head ' मालती मुर्धानं चालयति (Mal. 8); शिरसा संकेतं-संज्ञां क 8 U or दा 3 U; 'n. consent' शिर:कंपेन अनुमन् 4 A or अनुमाति सूच् 10. 2 (शिर:) प्र-आ-वि-अव-नम् c. (नमयाति).

Nodated, a. ग्रंथिल, ग्रंथिमतः Noddle, s. See Head. Noddy, s. Scs Idiot.

Node, ८. पात: 2 अस्थिगुल्म:, गंड:, पिंड: Nodose, a. ग्रंथिल, ग्रंथिमत्.

Nodule, ह. घन:, पिंड:; शर्करा, लोष्ट:.

308

Noise, 8. नि-,नाद:, ध्वनि:, शब्द:, नि-,स्वन:, घोषः, महा-उच्च-स्वरः, उत्क्रोशः, वि-,रावः, रवः, नि=हादः: ' rattling n. ' रणितं, रण-त्कार:; 'jingling n.' क्रण:, क्रणनं, क्रणितं: 'loud n.' कलकलः, कोलाहलः, तुसुलं, महाशब्दः-स्वनः-घेषः. 2 जनस्वः-प्रवादः-श्रुति f: 'make n. 'नद 1 P, ध्वन 1 P, चि-,रु 2 P, रण् 1 P, शब्दायते (D.), कोलाहलं-कलकलं-क 8 U; 'shallow water makes great n. 'अधों घटो घोषस-पैति नूनं. =v. t. घुष् 10, उत्-वि-°, प्रकाश C., प्र-, ख्या C (ख्यापयति), प्रकटीका. -ful, a. सज्ञह्द; See Noisy below. -less, a. नि:शब्द, नीरव, निर्वाष. -lessly, adv. नि:-शब्दं, नीरवं -Noisy, त. महाशब्द-स्वन-नाद, तुसुल-महाभव्द-कोलाहल-कारिन, स-खर, घोषण, घोषकारिन, घोषकर (रीf.). बहु-महा-घोष: बद्ध-कृत-कलकल. 2 निनाद-पूरित, कलकलप्याप्त, मुखर, सशब्द, नादिन, सं-नि-व्हाटिन् -illy, adv. उद्ये:-स्वरेण, महा-इाट्टेन, -iness, ४. महाइाट्ट:-ध्वानि:.

Noisome, a. दुगेध, पूतिगांधि, कुत्सित, दृष्ट, समल. 2 मारक, मारात्मक, क्षयकर (री f), नाज्ञावह, घातुक, बाधक. -ness, 8. दुर्गध:, पुति f , उग्रगंधता.

Nomad,-ic. a. पश्चारणोपजीविन: अस्थिर-

Nome, 8. प्र-,देश:, देशभाग:

Nomenclature, 8. परिभाषा, पारिभाषिक-शब्द मंग्रहः

Nominal, a. नामसंबंधिन, नामविषयक 2 शाब्द (ब्दी $f \cdot$), शाब्दिक-वाचिनिक-(की $f \cdot$). 3 नाममात्र, नामधारिन्-भृत, नाममात्र-धारिन, शब्द-नाम-in comp.; 'I am but a n. lord of the earth' नजु ज्ञब्दपाति: क्षिते-रहं (R. viii. 52); 'n. verb ' नामधात: -ly, adv. इाट्ड-नाम-मात्रेण, नामत एव. शब्दतः.

Nominate, v. t. नाम-संज्ञां-क 8 U, नाम निर्दिश 6 P; See Call, Name. 2 (To an office) नियुक्त 7 A, 10 or प्रति-ष्ठा c. (-ष्ठापवति). -ion, 8 नियोगः, नियोजनं, प्रतिष्ठापनं. -ive, ह.कर्तृ m., कर्तृवाचकः,प्रथमा विभाक्तिः. -or, ह. नियोजकः -Nominee, ४. नियुक्तः, अधिकृतः.

Non, (a prefix) Ex. by अ, अन, 'n.-accep tance' अपरिग्रहः, अस्वीकारः: 'n.- appearance,n.- attendance' अञ्चपस्थिति f. असंनिधानं, अदर्शनं, अविद्यमानताः, ' n -attainment ' अमाप्ति J., अलाभः; ' n. attention ' अनवधानं, प्रमादः: ' n.-chalant' निरुत्सुक, अनपे(वे)क्ष, उदासीन, निःस्पृष्टः

'n.-compliance ' अननुराधः, अननुवर्तनं, विरोध:: 'n.-conductor 'अवाहक:. अना-यकः: 'n.-conformist 'अनत्रोधिन m., अननुवर्तिनः सामान्यधर्मितिशोधन् कः मतांतर-ग्राहिन m.' n.-comformity ' अनत्रोगः, मतांतरग्रहणः 'n.-descript' अवर्णित, अकृतल-क्षण: 'n resistance' अप्रतीकार:: &c. &c. Nonage, s. बाल्यं, बाल्यदशाः, See Minority. Nonagenarian, ह. नवतिवर्णीय:.

Nonagon, 8. नवकोणाकृति रि.

Nonce, s. अवसर:, काल: 'for the n. ' अस्मिन्समये.

Nonchalance, 8. ओदासीन्यं, अनपेक्षा. Nondescript, a. विचित्र, अपरूप, विलक्षण None, a न कश्चित्, न कोपि, न कश्चन, न काचित्, &c.; oft. ex. by न with other words; 'n. other ' नान्य, नेतर; 'n. but' एव: (with compar. adj.) न किमपि, न **डेषद**पि, न मनागपि, न स्तोकमपि.

Nonentity, 8. अभाव:, असंभव:, असत्ता, असद्भावः, शून्यता. 2 शून्यं, अवस्तु n.; ' he is a n. in the kingdom ' राज्ये अकिंचि-

त्करः सः.

None-such, s. निरुपमं or अद्वितीयं वस्तु n. Nonfeasance, 8. अक्रमन n.

Nonpareil, त. अप्रतिम, अनुपम, अद्वितीय. Nonplus, र. र. कुंद्र 10, वि-,मुह с., आकु-लीकु 8 U, निरुत्तरीकृ. = ब्रुंठता, वि-,मोहः, निरुत्तरता, अगति f_{ij} निरुपायता. $-ed_{ij}$ a_{ij} कुंठित, निरुपाय, गतिहीन, अगतिक, मुढ,

निरुत्तर. Nonsense, 🐍 असंबद्ध-अनर्धक-वाक्यं-वचनं-भाषणं, मृषाकथा-आलापः, प्रलापः, जल्पितं, अन्धकं; अयाधार्ध्य, talk n. ' प्रलप् 1 P, प्रजल्प् 1 P, असंबद्धं भाष 1 A; 'talking n. ' असंबद्धायलापिन, वाचोल, जल्पक. -Nonsensical, a. असं-बद्ध, असंगत, अनर्थक, निरर्थक, मृषार्थक, अयथार्थः -ly, adv. अनर्थकं, असंबद्धं, असं-गतं, मृषा, वृथा. -ness, ह. असंबद्धता, &c.

Nonsuited, a. नष्ट-हीन-वाद, अवसन्ताः अ-थांद्र हीन: 'to be n.' अवसद 1 P, अर्थात्-वादाइ हा pass.

Noodle, ह. मृढ:, मूर्ख:, अल्पधी:, जडमतिः. Nook, ह. कोण:, अस्र; विविक्तस्थानं.

Noon, s (N.-time) मध्याद्धः, मध्यदिनं, मध्याह्नकालः -a माध्याह्निक (की $f \cdot$), माध्यंदिन (नी 🥕)

Noose, 8. पांजा:, वागुरा, बंधनं; See Snare; 'n. for the neck ' कंडपाइ: -v. t. पाइन बंध् 9 P, पाझे बहु 9 U or पत् c.

Nor, conj. न च, न वा; See Neither. Norm, 8. आदर्शः, निदर्शनं. 2 विधिः, नियमः, सूत्रं $-\mathbf{a}$ ।, a. यथाक्रमं, वैधिक (की fः). 2 विद्यारंभशिक्षक.

North, 8. उत्तरा, उदीची, उत्तरिक्श्-दिशा, उत्तराज्ञा, कीमेरी; 'to the n. ' उत्तर (with abl.), उत्तरत: (with gen.); 'facing the n. ' उदहासुख-a. (स्वी f.). -a., -erly,-ern, a. उत्तर, उदीचीन, उत्तर-स्थ , उदीस्य, उदच् ; 'in a n. direction' उत्तरेण (with acc. or gen.); ' n.-east ' उत्तरपूर्वा, पूर्वोत्तरा, ऐशानी, प्रागुत्तरा, प्रागु-दीची: (a.,-eily,-ern), प्राग्रुत्तर, पूर्वोत्तर, प्रागुद्धीचीनः पूर्वोत्तरस्थः 'n.-pole' 'n.-star' ध्रुवः; ' n -west ' उत्तरपश्चिमा, वायवी: (a.,-erly,-ern) वायव, वायुदिकस्थ. -ward, a. उत्तर, उत्तरदिकस्थ. -wards, adv. उत्तराभिमुखं, उत्तरतः, उत्तरेण, उत्तर-ਜ਼ਿਤਿ-

NOT

Nose, 8. नासा, नासिका, घाणं, घोणा, नसा, नस्या, गंधवहां, गंधज्ञा; 'led by the n. नस्योत, नस्तित; (fig.) यथेच्छ कुष्ट, स्वे-च्छया नीतः 'aquiline n.' शकनासाः ' having a sharp n. ' खरणस्, खरणसः ' having a hoof-like n. ' खुरणस्, खुर-णस: ' having a flat n. ' नतनासिक: See under Flat; ' having a prominent n.' मलंबघोण, घाणोसत; ' breathing through the n. 'नासिकंबर्म; 'n.-string 'नास्यं: 'n.-cut' छिन्ननामः 'n.-gay' कुसुमस्तवकः, पुष्पग्रुच्छः, ग्रुच्छः, ग्रुत्सः; ' n.-ring ' नासा-भरण. =less, a. अ-वि-नामिक, विश्व, विख, विख्य, गतनासिकः =Nostril, हः नासार्धः-विवरं-छिद्धं-प्रदं चिलं-

Nosology, हर रोगनिदानशास्त्रं.

Nostrum, ह. ग्रमीपधं.

Not, adv. न, ना, न हि. 2 (Prohibitive) मा; oft. by अलं with instr. or gerund; 'don fear 'अल भयेन, मा भेषीः; 'do n. hoast much ' अलमलं बह विकथ्य (M.1); 'don. do so', 'don. say so' मा मा एवं: (rather angrily) मा तावत्-**3** (Privative) अ, निरू, अन्, वि pr.

Notch, s. छेद:, दंत:, भंग:; 'n. of a bow ' अटानि-नी $f \cdot = v \cdot t$ अव-,छिद् 7 P, दंतुरी-भंगुरी-कृ $8~\mathrm{U}_{\cdot}$ =ed, a_{\cdot} दंतुर, भंगुर,दंतुरित \cdot Note, 8. लिंगं, लक्षणं, चिह्नं, अंकः; अभिज्ञानं. 2 स्मरणचिह्नं, स्मरणं 3 टीका, व्याख्या, भाष्यं, टिप्पनी, वृत्ति रं, 'edited with n. 8' टिप्पनीसमवेतं प्रकाशितं (प्रस्तकं). 4 स्वरः, क्राणः; 'a wrong n अप-वि-स्वरः; high n. 'तारः, तारस्वरः; 'cracked n. ' काकस्वरः; 'key-n' वादिन् m.; (the seven n. s being ानिषादः, ऋषभः, गांधारः, षहजः, मध्यमः, धेवतः, पंचमः); 'sweet n.' काकली; 'sweet indistinct'n. 'कल:; 'deep n. 'मंद्र:; ' continued n. ' एक-तालः. $\mathbf 5$ रूपाति f_{ij} कीर्ति f_{ij} यश $\mathbf a_{ij}$ प्रतिष्ठा. 'of n.' विश्वत, लब्धकीर्ति-प्रतिष्ठ. €

वि-,वर्त, रावः, नादः, स्वनः, शब्दः, ध्वनिः. 7 अवेक्सा, अवधान, मनोयोगः, अभिनिवेशः: 'take n. of 'अवेश्व 1 A, अव-धा 3 U, मनिस-चित्ते-क 8 पे, अवधु 10.8 पर्त्र, पत्रकं, लेखः, लेख्यं: 'n.-book 'स्मरण-अंकन-पुस्तकं; 'n.-worthy 'स्मरणीय, स्मरणार्ह, अवेक्षणीय. -v. t. निर्वर्ण 10, आलक्ष 10, निरूप 10, अवेक्ष, आलोचा 10, आलोक 1A, 10. 2 लिख् 6 P, (लेख्ये) आहर ि (रोपेयति), (पत्रे) निविद्या ि 3 अंक 10, चिह्नयात (D.), -able, a. स्मरणीय, स्मरणार्ह, स्मर्तव्य. 2 विशिष्ट, उत्कृष्ट, परमः ख्यात, मिसद्ध, विशेष in comp.; 'a n. guest ' अतिथिविशेष: - - कुलीन-विशिष्ट-जनः, आर्यः; See Noble. -ably, adv. ′ मसिद्धं, विशेषेणं, विशेषतः. -ary, हः लेखकः, लिपिकारः, लिपिजीविन m. -ation, अंकनं, अंकविद्याः =ध्ये, यः लक्षितं, निरूपितं, लिखित, पत्रारूढ. 2 प्र-वि-ख्यात, सविश्रुत, मसिद्धः, लब्धमतिष्ठः, मधितः,

Nothing, s. अभावः, ज्ञून्धं, असत् n., अवस्तु n., असरवं 2 न किंचित्, न किमपि, न स्तोकमपि 3 अल्प-लघु-विषयः, अल्पार्थः, अगुर्वर्धः; 'for n. ' अकारणं, अनिमित्तं, दृथा, सुधा, निर्धकं; 'good for n. ' ब्यर्ध, निर्धकं, अकिंचित्कर (श. f.). 'n. but' नान्यत् कमपि (with abl.). — dev. न मनागपि, न किंचिद्पि, न स्तोकमपि, न मनाक्, न किमपि. — ness. s. अभावः, ज्ञून्यता.

Notice, v. t. लक्ष्र 10, सं-आ-°, निरूप 10, आलोकु 1 Λ , 10, प्र-अव-निर्-परि-ईश्च् 1 Λ , हुरा 1 P, निर्वर्ण 10, 2 मनी σ $ar{3}$ f U, अव-धा f 3U, सावधान -a. मू ¹ ^P. 3 अभि-धा, निर्दिशू 6 P, उद्दिश, कथ् 10, वर्ष. 4 संभू c_0 , आद् 6 A_0 संमन् c., सत्कु 8 U. 🗝 आलोकनं, निरूपणं. अवेक्षा-क्षणं, परीक्षा-क्षणं 2 निर्देशः, उल्लेखः, अभिधानं, उद्देशः, कथनं, वर्णनं. 3 अवेक्षा, मनोयोगः, अवधानं,चित्ताभिनिवेशः,विचारः, गणना; 'take n. of ' आहू, अवेक्ष, विचा c., आलोच 10: See Consider. 4 निवेदनं, स्चना, बोधनं, बोधः. 5 विज्ञापना, विज्ञप्ति र., घोषणं-णा, ख्यापनाः ' written n. ' घोषण-विज्ञप्ति-प्रसिद्धि-पत्रं 6 आदरः, सत्कारः, संभावना, संमानः.

Notify, $v.\ t.$ [ब-,ज्ञा c. (ज्ञापयित), बुध c., प्रकाइर् c., सूच् 10, चुष् 10, प्र-रूया c., (ख्यापयित), नि-आ-विद् c., कृत् 10. –ication, s. विज्ञापनं–ना. विज्ञिष्टि f. बोषणा, सूचनं–ना, ख्यापनं.

Notion, s. मति f., बुद्धि f., बोधः, मनोगतं, मतं, कल्पना, भावः, अभिप्रायः, भावना, आज्ञयः, वासनाः, 'under the n. that' इति बुद्धाः -al, a. मनः-बृष्ट, मनोगत, मनःकाल्पित, संकल्पजः See Ideal.

Notorious, a. मिस्ट, प्र-वि-ख्यात, प्रिकत, विश्वत, विज्ञात, लोकप्रसिद्ध-विश्वत, लौकिक् (की f.); 'a n. report' सार्व-लौकिक:प्रवाद: 2 दूर्नामन्, कृष्यातिमत्, ख्यातगर्हण, कुपसिद्धः 'a n. thief 'सर्ब-विज्ञात: चौर:; 'to become n. ' बहलीभू 1 P, प्रकटीभू, सर्वप्रकाशतां गम् 1 P. -ly, ade. सुप्रासिद्धं, प्रकटं, ख्यातगर्हणं--ness,-Notoriety, s. प्र-वि-ख्याति र्र., मकाशता, प्रसिद्धि f_{-} , विश्वति f_{-} , प्रथा 2दुर्नामन् n, कुकोर्ति f, वाच्यता, अपकीर्तिः. Notwithstanding, part. तथापि, तद्पि, एवं सत्यपि: gen. ex. by gen. or loc. abs. or by अनादृत्य (with acc.) ; ' n. his teacher's presence ' विद्यमानेपि गरी: See In spite of under Spite.

Nought, s. See Naught,

Noun, 8. नामन् n., विशेष्यं, सुप्, वाचकः. Nourish, v. t. परि-, पुत् 1, 4, 9 P or c., संबुध् c., परि-,पा c. (पालयति), सं-,भू 1, 3 U; (अन्नादिना) आप्ये c., संबुध् c., वृध् c., संतुप् c. = er, 8. पालयितृ m., संवर्धकः = ing, a. पुष्टिकर (री f.), पुष्टिद, पौष्टिक (की f.). = ment, 8. पोषणं, पुष्टि f., पालनं, संवर्धनं, भरणं, अन्नदानं- 2 आहारः, भोजनं, भक्षं, अन्नदानं, सीवनसाधनं-

Novel, क नव, चूतन, नवीन, अपूर्व, अहुष्ट-अश्वत-पूर्व, अद्भुत; See New. = ह काल्पित-कथा, आख्यायिका, प्रबंधकल्पना, कूटार्थ-कथा. = ist, ह आख्यायिकाकार:. = ty, ह पूर्वता, नवता, चूतनता 2 अहुष्टपूर्व बस्तु, कौतकं, अद्भतं

November, ह. कार्तिकमार्गशीर्षे.

Novennial, a. नवनषीय.

Novercal, क बैमात्रीय, वैमातृक (की f.), विमातृयोग्य

Novice, ह. शैक्षः, प्राथमकल्पिकः, नवशिष्यः-छात्रः, अनम्यस्तः, अलब्धकौशलः. -Novitiate, ह. नवशिष्यता, अनम्यासः, नवच्छात्रदृश्यः. 2 नवास्यासकालः विद्यारं-भावधिः

Now, adv. अधुना, इदानीं, संप्रति, सांप्रते, प्रस्तुत-वर्तमान-काले, इहसमये 2 अध, अधातः, अतः परं, अतः; 'n.-n.' कं चित् क चित्, कदाचित् कदाचित्, अंतरा-अंतरा, (अंतरा पितृसक्त-मंतरा मातृसंबंधमालापं कुर्वन् Ka. 118); 'n. and then 'काले काले, कदाचित् कदापि; 'till n.' अध्य यावत्; 'from n.' अधारम्य, अध्य प्रमृति, अतः परं, 'just n.' अधुनेव, अचिरात्, इदानीमेव 'n.-a-days' एषु दिवसेषु, संप्रति अधुनातनकाले; 'n.-a-days people इदानींतना-आधुनिका-जनाः.

No-wise, adv. न सर्वथा, न कथमपि.

Noxious, a. हिंस, उपद्विन, हिंसक, इष्ट, हिंसालु, घातुक, अपकारिन, हिंसात्मक, अहित-अनिष्ट-कारिन्: See Harmful.

प्रोधः, नस्तः; अग्रं, Nozzle, s. नासाग्रं, अग्रभागः-

Nubile, a. See Marriageable.

Nubilous, a. मेघावृत, अभ्राच्छकः, ६०० Cloudy.

Nucleus, ह. बीजं, गर्भः; संचयास्पदं.

Nude, a. नग्न, विवस्त्र; See Naked. -ation 8. विवस्त्रीकरणं -ity, 8. नग्नता

Nudge, v. t क्रपरेण चल् c.

Nugatory, a. ड्यर्थ, मोघे, निर्श्वक, निष्फल, विफल, निष्पभाव, अपमाण, अनिष्पस्

Nugget, ४. पिंडः, घनः.

Nuisance, ह. उत्पातः, कंटकः, (of persons); बाधा, पीडा, पीडा-क्रेश-हेतुः, ' public n. ' n. 'कलाधिः, लोककंटकः: family ग्रहोत्पातः.

Null, a. मोघ, व्यर्थ, निष्कल, विफल, निर्मल, निष्मभाव, अनिष्पस, लुप्त, वृथा-सुधा in comp. -ify, v. t. मोघी-विफली- क्र 8 U, लप 6 P or c., खंड 10. -ity, s. मोघता, व्यथता, वैफल्यं. 2 अभावः, शून्यता-

Nulla, ह. प्रणाली.

Numb, a. जह, सुप्त, स्तब्ध, अस्पंद, अचेतन, चैतन्य-रहित, स्तब्धगति; 'n. with cold' श्रीताकुल. = . t. जहीकु 8 U, जहयति (D.), चैतन्यं ह 1 P or स्तंभ् 9 P or c. -ness, आहचं, स्तंभः, जिहमन् m., स्वापः, त्वक्-सुप्ति f_{\cdot} , चैतन्यनाज्ञः स्तंभः.

Number, s. संख्या, रााज्ञी:- 2 संख्या, गणना, परिमाणं. 3 गणः, समूहः, निवहः, संघः; See Multitude; oft. ex. by बहु, बहुल, प्रचुर, अनेक, or जन: in comp.; 'a n. of young women ' युवतिजनः, तरुणीगणः; 'in n. 8' संवशः, गणशः, बहुशः, अने-कशः; 'a whole n.' अभिकं 4 अंकः. 5 छंदस् n., पद्यं, कविता. 6 वचनं; ' science of n. ंगणितं, व्यक्तगणितं, अंकविद्याः '100 in n. ' शतं, शतसंख्यक. 🗝 ां सं-परिसं-ख्या $2~\mathrm{P}$, गण् 10, संकल् 10 (कलयति) \cdot $oldsymbol{2}$ अंकू 10, अंक लिख 6 P or स्था c. (स्थाप-यति); oft. ex. by संख्या in comp.; the enemy's force B. ed 500 ' पंचशतसंख्यं शबुसैन्धं. -cr, 8, गणकः, संख्याकृत् m. -ing, 8. गणनं-ना, संख्यानं -less, a. असंख्य, संख्यातीत, गणनातीत, अगण्य, असंख्यात.

Numbles, ह, सुगांत्राणि.

Numeral, 8. संख्या, अंकः. -व. सख्यात्मक, संख्याचाचक-विचय, संख्या in comp. -ly, adv. यथासंख्यं.

Numerary, a. नियतसंख्यक.

Numeration, 8. संख्यान, गणना-

Numerator, ८. अंशः, लबः.

Numerical, a संख्या in comp.; 'n. superiority संख्याधिक्य-उत्कर्षः -ly, adv. संख्यामपेक्ष्य उद्दिश्य, यथासंस्थं

Numerous, a चहु घहुसंख्य, बहुल, भूरि, अनेक, प्रचुर, नेक; See Many. -ly, adv. बहुशः, बाहुल्येन, अनेकशः.

Numismatics, १. मुद्राविद्या.

Numskull, s. See Idiot, Fool.

Nun, इ. परिव्राजिका, तपस्विनी, मठवासिनी, बह्मचारिणी, तपोनिष्ठाः -nery, ह. विहारः,

Nuncio, s. धर्माध्यक्षद्तः.

Nuncupative. a शाहिक,वाचिक,आंलेखित. Nuptial, a चैवाहिक-औद्वाहिक। (की f.), बैवाह (ही f.), विवाह-परिणय- in comp.; 'n. ceremony' परिणयाविधिः, विवाह-किया: 'n. gift' योतक, औद्वाहिक, पारि-णाट्यं, ' n. हें ' विवाहः, उद्राहः परिषयः, पाणिग्रहणे.

Nurse, s धात्री, उपमातृ f , मातृका, अंक-पाली. 2 परिचारिका, उपचारिका, रुग्य-पालिका. 3 पालकः, पोषकः. 🗝 👢 (रोगिर्ण) उपचर् 1 P, सेव् 1 A, परि-पा ए (पाल-यति; यत्नादुपचर्यतामसौ (S. 3) 'let her be carefully n. ed. ' 2 पा c (पालयति), पुष् 1, 4, 9 P, वृष् c., लल् 10; See Nourish. 3 दुग्धं पा ७ (पाययति), स्तन्यं दा 3 U or घे c. (धापयति). -ery, s. पालन-पो-बण-स्थानं; बालगृहं-स्थानं; 'n. воng' शिश्च-गीतं; 'n. man ' पुष्पाजीविन् m. :-ing, & उपचारः, सेवा. 2 पालनं, पोषणं, लालनं −ling, ह. स्तनंधयः, स्तनपः, बालः, शिश्चः

Nurture, v. t. विनी 1 P, शिक्ष c., उपदिक् 6 P. 2वा c. (पालयति), पुष् 1,4,9 P or c. कुद c,; See Nourish. -8. आहार:, भक्ष्यं-2 शिक्षणं, विनयः, उपदेशः, 3 पोषणं, पालनं, वर्धनं.

Nut, s. फलं; बीजं, गर्भः (internal contents); ' cocea-n.' नारिकेलफलं; ' 'n, crackera' संदंशः शकः; 'n·meg' जाति(ती)फलं, पुटकं; 'n - shell' बीजकवच:-पुटं. -arian, ह फल-आहारिन्-उपजीविन् 🐠

Nutant, a. मणताशिरस्. - Nutation, र शिर:कंप:.

Nutrition, s. पोषणं,पालनं, पुष्टं $f\cdot$, आप्या-

Nutriment, ८. आहारः, पुष्टिदं असं. Nutritious,-Nutritive, a. पुष्टिकर (री.), ुष्टिद, पौष्टिक (की रि.), पोषक, धातु-बल वर्धन(नी $f\cdot)\cdot$

Nux vomica, ह. वरस्वरा

Nuzzle, e. i. नासां अवनम् c. (नमयति). Nymph, s. अध्यस्त् र्र., अध्यस्ता, स्वर्गसी; देवता in comp.; 'wood-n.' वननेवता; 'sea-n.' जलदेवता.

Nymphomania, ह. उत्सदा, सुरतेच्छा.

0.

0, Oh, interj. हे, भो:, अपि, अपे, अरे; हा, अहह (sorrow). 2 अहो (joy and surprise), हंत, अहो, चत. 3 आ: (anger &c.). 4 आ, आं; 'oh for 'ex. hy अपि नाम; 'oh for a lodge in a wilderness' अपि नाम विधिने निवासं लभेष; 'oh that' See Would.

Oaf, s. See Fool. Oak, s. सिंद्ररः

Oakum, s. खंडितरज्ञ f.

Oar, के क्षे (क्षि)पणि-शो र्र., नौ-नौका-दंडः.
-७. १. क्षेपण्या चल् ८. ० वह् ८.; See Row.
-Oarsman, के नौदंडधरः.

Oasis, s. (मरुमध्ये) ज्ञाद्वलस्थलं, रम्पर्थानंOath, s. ज्ञापथः, अभिज्ञापः, वचनं, प्रतिज्ञा,
समयः; 'bind by an o.' ज्ञाप् c.; 'to
take an o.' ज्ञाप् 1, 4 U, ज्ञापथं ज्ञाप्; 'with
an o.' सज्ञापथं, ज्ञापथपुर्वे.

Obdurate, a. अनम्य, कठिन, कठिनहृद्य-चित्त, अनुतापविमुख (खी र्र.), दुराग्रह; See Hard. = Obduracy, s. चित्तकाठिन्यं, कठोरहृद्व्यता, अनुतापविमुखता; काठिन्यं, कठोरता.

Obeisance, इ. नमस्कारः; भणामः, प्रणति र्र., बंदनं, प्रणिपातः, नमस्या; अभिवादनं; ' prostrate o. ' साष्टांगप्रणामः-नमस्कारः, अष्टांगपातः; ' to make an o.' प्रणम् 1 P, प्रणिपत् 1 P, नमस्क 8 U, अभिवद् c.

Obelisk, ह. सच्याकारः स्तंभः

Obese, a. पीन, पीवर, स्थूल; See Fat.

Obey, v. t. (Orders) हु 8 U, अन्त-ष्ठा 1 P, अनुवृत् 1 A, अनुवि-धा 3 U, पा c. (पालपति), अनुवृद्ध 4 A, मन् c., प्रतिग्रह् 9 P, अभ्रुप-इ 2 P or गम् 1 P; (persons) वचनं श्रु 5 P, ज्ञासने स्था, आज्ञां-वचनं अनुवृत, प्रधादिष्टं वि-धा; श्रु desid. (श्रुश्च-वते), उपच्च 1 P, सेव 1 A, उपास् 2 A, आज्ञां कु or अनुवृद्ध &c. -Obedient, a. आज्ञानुवर्तिन, आज्ञानर (री f.), आज्ञाविधाँपिन, अनुविधायिन, अनुविधायिन, अनुविधायिन, अनुविधायिन, आज्ञावरर,

विधेय, विनयमाहिन, वसने स्थित, आश्रव, वहर, प्रणेय, वजानुग, शुभूखु, आज्ञावसन-माहिन-सेविन, आज्ञाधीन; 'o. to one's parent' वितृवहर, पितृवस्तरपर नीप्र, वर्षण आज्ञानुसारण, पथाज्ञं, यथादिष्टं, निदेशानुरोधेन. -Obedience, इ. आज्ञानुवतन-अनुरोधः-अनुसारः-अनुसरणं-करणं-पालनं-सेवनं-धारणं, वहरता, अनुविधायित्यं, गुभूषा, आज्ञान्करत्वं, आज्ञापरता, अनुविधायित्यं, गुभूषा, आज्ञान्करत्वं, आज्ञापरता, अनुवर्तनं, अनुरोधः.

Oblt, s. See 'Death.' -uary, a. मृत्यु-

संबंधिन, 🗝 मृत्यलेखः

Object, ६. द्रव्यं, वस्तु ११., अर्थः, विषयः, इंदि-यार्थ:; 'visible o.' चधुविषय:; (fig.) पात्रं, पदं, स्थानं, आस्पदं, भाजनं, भूमि f_{\cdot} , o. of confidence 'विश्वासास्पदं, विश्वासभूमि:; 'the sole o. of my affection ' स्नेहस्यकायनीभूता (M. 2): 'o. of dispute ' विवादविषयः, व्यवहारास्पदं. 2 अर्थः, फलं, हेतुः; (dosired o.) अभीष्टं, इप्टं, समीहितं, कांक्षितं, ईप्सितं, कामः, मनो-रथः, See Desire. 3 निमित्तं, कारणं, प्रयो-जनं, कार्यं. 4 अभिप्रायः, आज्ञयः, तात्पर्यं, उद्देश:, लक्ष्यं: ' with what o. in view किमपेक्ष्य फलं, केन हेतुना, किसुहिइय, किं-निमित्तं, किमर्थं; ' accomplishment of one's o. ' कृतार्थता, चरितार्थता, इष्टसिद्धि f-, फलपासि f-; ' highest o.' परमार्थः: 'o. of hearing ' श्रुतिविषय:. 5 कर्मन n.; 'a root governing two o s' । द्विकर्मकः धातुः. 🗝 विप्रति-रुध् 7 U, बाध् 1 A, खंड f 10, निरस् f 4 f U, अधरीकु f 8 f U, अपबद्ध 1 A, न अनुमन् 4 A or अनुसुद् 1 A, दोर्ष ਸ਼ਤ 9 U, 'the sage will not o. to this ' नात्र दोषं ग्रहीष्यति कुलपतिः (S. 3);नि-प्रति-विध् 1 P, (तदेव सर्गः न भविद्धः प्रतिवेधनीय: R. xiv. 42); in discussions gen. ex. by नन्त, इति चेत् or कथं तर्हि, followed by उच्यते or (we reply); प्रत्यव-स्था 1 A, वितंद्र 1 A. ≠ion, ह. बाध:-धा, अपबाद:, विरोध:, आ-क्षेपः, दोषः, आपत्ति f., कक्षा, उद्धाहः, विरुद्धहेतुः, विमतिषेधः, प्रत्यवायः, प्रतिबंधः, पर्युद्दासः, ' making an o. 'दोषग्रहणं, विरोधोपन्यासः; 'settling an o.' समा-प्रतिसमा-धानं, आक्षेपपरिहारः. -ionable, a. बाध्य, सबाध, सदाय, निवेधाई, वर्ज्य, परिहार्य, आशंकनीय : =ive, a. विषयाश्रित, पदार्थनिष्ठ, कर्मविषयकः -or, ह., बाधकः, अपचारकः.

Objuration, 8. शपथ:.

Objurgate, v. t. निंदू 1 P, भर्त्व् 10 A, उपालस् 1 A, आ-अधि-क्षिप् 6 P, तिरस्क 8 U. =ion, s. निंदा, भर्त्वनं-ना, उपालंभः, आक्षेपः, धिक्कारः; See Consure. -ory, a. निंदक, निंदार्थक.

Oblation, s. बिल:, उपहार:. उपायनं; इन्बं, इबनं, हुतं, आहुति ते., इष्टिति, पागः, नि-वंपणं; 'o. of eatables' नैवेद्यं; 'o. to all deities' वैश्वदेवः; 'to make o. s to fire 'ह 3 P.

Obligate, v. t. See Oblige, below.

Oblige, v. t. Ex. by causal of verbs, gen. with बलेन or बलात: प्रयुक्त 10, पवत c.; See Compel 2 नियमपूर्व-सप-ति**ज्ञां यंप** 9 P. **3** अनुग्रह 9 P, उपक् 8 U, उपकारेण बंध, हितं-प्रसादं-उपकारं कुः ' । am much o ed to you for this reward' एतेन पारितोषिकदानेन भवता सतरासपक्र-तोस्मि-अनुगृहीतोस्मि; ' l'am much o. ed' अनुगृहीतोस्मि, महान्यं प्रसादः -ation, 8. अवडयकता, कतव्यता, भारः, ऋणं, बंध:,धर्म:: 'free from the o. s of debt ' ऋणमुक्त, मुक्तर्ण, अनृण; religious 💁 े बर्त, नियम:, चादना, विधि: 2 संविद् $f\cdot$, समयः, प्रतिज्ञा, नियमः, अभ्युपगमः, संधा, सं-आ-अवः. 3 अनुग्रहः, उपकारः, उपकृति रं-तं, हितं, प्रियं; ' under o. उपकृत-अनुगृहीत-a.; ' my o. s to you are immense 'तव मयि उपकाराः सं-ख्यातिताः: 'to lay under o. s ' उपकः See (v.). -atory, a. अवश्यक आवश्यक (की f), अपरिहार्य, अवश्यकतच्यः oft ϵx . by अवइयं; See under Compel.=ing. a. अनुग्रह-उपकार-शील, उपकारिन, अनुग्राहिन, हित-उपकार-बुद्धि, सुशील, दक्षिण, अनुकुल, सजन. -ingly, adv. दाक्षिण्येन, सजन-तया, सानुग्रहं, सुशीलवत्. -ingness, 8. उपकार-अनुग्रह-शीलं, सौजन्यं.

Oblique, यः वक्र, कुटिल, जिह्म, असरल, तिर्यच्, अनुजु, विषमः '०. ६реесh 'व-क्रांक्ति र्., भंगि-गी र्., उपरोधवचनः '०. ८०६०' अप्रधानकारकं. -ly, adv. वक्रं,कुटिलं, तिर्यक्, तिरः, साचि, जिह्मं.-ness, ८. वक्रता, कोटिलंग, अनुजुता, वेषम्यं; '०. of sight' वक्रदृष्टि रं., दृष्टिवक्रता; '०. of conduct' विमार्ग-उत्पथ-गमनं, असदाचारः, सत्पथ-भ्रंजाः-त्यायः.

Obliterate, v. t. वि-,लुप् 6 P or c., प्र-परि-अव-मृद्ध् 2 P or c., ध्यामृश्च् 6 P or c., वि-नश्च् c., उन्छिद् 7 P, उन्मृत् 10. =ion, s. लोप:, माजनं, ध्यामर्शः, उच्छदः

Oblivion, इ. अ-वि-स्मृति र्र., अ-वि-स्मरण; 'to bury into o.' विस्मृ 1 P. 2 दोष-विस्मरणं. =Oblivious, व. स्मृतिहर (री र्र.), विस्मारक,विस्मृतिकर (री र्र.)-2 विस्मरणशीलः Oblong, a. दीर्घाकार, आयत, दीर्घचतुरस्र.

-८ आयतः

Obloquy, s. निंदा, परि(श)वादः, अपवादः; षाच्यता, भर्त्सना, गर्हा; See Censure, Calumny. Obnoxious, a. वज्ञ, अधीन, आयत्त, योग्य, अर्ह, पात्रं, आर्य, विषय: in comp.; ex. by pot. pass. part.: Sec Liable, Apt. 2 गार्हित, द्वेष्य, द्वेषणीय, गर्हा; अनिष्ठ, अप्रिय, निष्ठा, अप्रितिकर (री. f.). -|y, adv. अप्रियं, गर्ह्यात्या. -ness, ४. अधीनता, वज्ञता, पात्रता 2 द्वेष्यता, गर्ह्यता.

Obscene, a. अभ्रील, ग्राम्य, अनक्षर, अवाच्य, ग्राम्य, कुस्सित, दुरुक्त, बीभत्स, अभ्राच्य, वियास, बीडावह. 2 अञ्चम, अभद्र, अमंगल, अलक्षण. -ly, adv अभ्रील, अवाच्यं -lty, -ness, s. अभ्रीलता, अवाच्यता; '0. of

language ' द्रुक्ति f., दुर्वाक्यं.

Obscure, a. तमोवृत, सांधकार, निष्पभ, मलिन, सतिमिर, निस्तेजस् तमस्विन् 2 अ-प्रसिद्ध, नातिविश्वत, अविज्ञात, अय्यात, अ-ल्पकीर्ति, लघुपतिष्ठः 3 नि-,गृह, दुवींध, क्लिप्ट, दुर्जीय, गहन, दुर्गम, विषम, अप्रकाश, अस्पट, अस्फुट, गृहार्थ, अन्यक्त. - टार (तमसा) ਸ-आ-च्छद् 10, आ-वृ 5 U, उप-रूप् 7 U, अंतरयति ($D_{\rm c}$), मिलनी-तिमिरी-कृ8 $U_{\rm c}$ मलिनयति तिमिरयति (D.), प्रभां तेजः ह 1 P or क्षि 1, 5 P.; 'o. with clouds' मेघै: आच्छद् or आवृ 2 गहनीक, गृहीकु; ex. by (a.). 3 (Fig.) प्रत्या-दिश् 6 P, प्रत्या-स्था 2 P, प्रस्छुद्; Sec Eclipse. ' o. er of S'ri' प्रत्यादेशः श्रियः (V. 1). -ation, 8 मलिनीकरण, कार्ति-प्रभा हरणं. 2 तेज: or प्रभा-क्षय:ा हानि f., निष्पभता, सांध~ कारताः =3d, a तमोवतः नष्ट-क्षीण-मलिन-क्षत-प्रभ-कांति-प्रकाश, मलिन, निस्तेजस्, हत-ज्योतिस -ity,-ness, 8. निष्प्रभता,तेजः or कांति-क्षयः or हानिः, तमस् ग., तमिस्रं, अंध-कार:. 2 गृहता, गहनता, अस्फ्रटता, द्रचेधिता. 3अम्मि द्धि-अविख्याति-री., अल्पमतिष्ठा-कीर्ति f. -ly, adv निष्पमं, सतिमिरं, साधकारं 2गृहं, द्वाधं, असुगर्म, अस्पष्टं, अध्यक्तं.

Obsecrate, v. t. Sec Entreat.

Obsequies, क उत्तरकार्य-क्रिया, अंत्यकृत्यं, प्रेत-कार्य-क्रिया; अंत्येष्टिक्रिया, आध्वेद्रेहिक-क्रिया, अंत्येष्टि में प्रेत-संस्कारः, पारलोकिक--Obsequial, a. औध्वेद्रेहिक-आध्वेद्रेहिक-(क्री में.), अंत्येष्टियोग्य; by (१) in comp.

Obsequious, a. छंदोछवर्तिन, अत्यज्जवर्तिन, अत्यज्जवर्तिन, अत्यज्जवर्तिन, वशालिन, वशालिन, विनत, नम्र; See Obedient. -ly, adv. अत्यज्जिरामा, छंदोछवर्तिन - -ness, s. अत्यज्जरोधः,

अत्यतुवृत्ति 🏸 छंदोतुवर्तनः

Observe, v. t. हुज़ 1 P, ईश्च 1 A, वि-आ-अव-लोक 1 A, 10, निरूप 10, आ-,लक्ष 10, निर्वर्ण 10, आलोक्ष 10 (o. carefully); See Look. 2 उपलभ् 1 A, वि-भू c., वि-ज्ञा ? U, अवधु 10. 3 अनु-,पा c. (पालयति), रक्ष 1 P, आ-अव-लंब् 1 A, आ-क्षि 1 U, आवा

1 P, अनु-हा 1 P, सेव् 1 A, निषेव्, वि-धा 3 U. क 8 U; ' o. silence' मीनमाचाः 'o. a fast ' उपनस् 1 P; (rules) अनुदृत् 1 A, अनुसु 1 P, अनुरुष् 4 A. 4 अभि-धा3 U, बच्च 2 P, ब्रु2 U, बाक्यं बद् 1 P or उच्चा c. -able, a. दूइय, प्रेक्षणीय, दृष्टिगो चर. 2 अनुष्टेय, निषेक्य, -ance, 8. पालनं, रक्षणं, आचरणं, सेवनं, आलंबनं, अनुसरणं, अनुवर्तनं, विधानं, अनुष्ठानं. 2 आचारः, व्यवहारः, राति 🏸 चरित, आचार-कर्मन् n.; 'religious o, व्रतं, नियम:, विधिः. -ant, u. निरीक्षक, दार्शन्, अवलोकिन्, सापेक्ष, अवहित, सावधानः 2 पालक, निषे-वक, अनुसारिन, आश्रित; आस्थित; ' ०. ० ९ benefits ' कृतज्ञ, कृतवेदिन् -ation, s. अवलोकनं, निरीक्षणं,अवेक्षणं,अवेक्षा,निरूपणं, आलोचनं. 2 वचनं, उक्ति f-, उदाहारः, वाक्यं; लेखः, लिखितं (in writing). -atory, ह. वेधगृहं-ज्ञाला. -er, ह. प्रेक्षक:, अवेक्षकः, निरूपकः,

Obsess, v. t. आ-विश् 6 P. 2 पीइ 10, दू

5 P, आर्द् 1 P.

Obsolete, े a. लुप्तप्रयोग, लुप्त, अपचलित, अम्चल, गतन्यवहार, न्यवहारातीत, अन्यवहार. = ness, 8. लोप:, अम्चार:, अन्यवहार:.

Obstacle, 8. अंतरायः, प्रत्युहः, व्याचातः, प्रतिबंधः, वि-प्रति-ष्टभः, वारणं, विद्यः, रोधः, उप-प्रति-अव-नि°-, विधातः, बाधः-धा, व्यव-धानं, प्रत्यश्चित्त्, क., 'though an o. to his meditation ' प्रत्यर्थिभूतामपि समाधेः (K. 1, 59).

Obstetric, a. प्रसवसंबंधिन -8. (0. s)

गर्भमोचनशास्त्रं, प्रसवकर्मन् n.

Obstinate, a. प्रतिनिविष्ट, अविनेय, अवश्य, अनुवृत्तेत्व्य, निर्वधवत्, निर्वधशील, स्वैरिन, दुर्दम,आग्रहिन, दुराग्रह, प्रतीप,काठिन, दृढ-2 दुःसाध्य, दुरुपन्यार. -!y, adv. निर्वधेन,अति-दृढं, स्वैरं, साग्रहं, सर्निर्थपं, दुराग्रहेण: -ness, -obstinacy, s. निर्वधः, आग्रहः स्वैरिता, दुराग्रहः, निर्वधशीलं, दूढता, अवश्यता, प्रतिनिविष्टता, प्रतीपताः

Obstipation, 8. स्तंभनं, अवरोध:.

Obstreperous, a. बहुघोषकारित, महास्वन, तारस्वर, तुसुल, अत्युच्च, अतिपरुष (of noise). =ly, adv. उच्चै:स्वरेण, सकोला- हलं, तुसुलरवेण.

Obstruct, v. t. इच् 7 U. नि-वि-सं-प्रति-उप°, वि-प्रति-उपा-हन् 2 P, वृ c., or बार् 10, वि-, स्तंभ् 9 P, or c., प्र-सं-बाध् 1 A, विद्ययति (D.), नि-प्रति-विध् 1 P. -er, s. विद्यक्तरः, प्रतिबंधकः-रोधकः- =ion, s. रोधनं, वारणं, प्रतिबंधनं. 2 विद्यः,अंतरायः,प्रस्पृहः, प्रतिबंधः, ब्याचातः; See Obstacle. 3 आ-, नाहः, अवरोधः, प्रतिबंधः =ionist, s. विद्यक्तारिन् m., प्रतिबंधः =ive,-Obstruent, a.

संप्रतिरोधिन, बाधक, प्रतिबंधक, विश्वकारिन्, विश्वकार (री $f \cdot$), विधातिन, निवारक.

Obtain, v. t. आप 5 P, लभ 1 A, बिह्
6 U, अङ्ग 5 A, अधिगम् 1 P, अर्क 1 P or
c., आ-समा-सन् c., आ-पति-पन् 4 A, संपन् c.; oft. by इ-या-2 P; See Get. =v.i.
प्रचल-र् 1 P, पन्नत् 1 A, सं-स्था 1 A;
See field. =able, a. पाप्य, लभ्य, अधिगम्य, 'easily o.' सुलभ, सुसाध्य, 'hardly
o.' दुन्प्राप, दुलेंभ, दुराप -er, s. अर्जकः,
प्रापकः. =ing, a. प्रचलित, पन्नत्त, स्थापित,
प्रसिद्धः -ment, s. लाभः, प्राप्ति f.,
अधिगमः, अर्जनं.

Obtest, v. t. See Entreat.

Obtrude, v. i. इटात्-आगंतुकतया-बलेबपविद्यू 6 P or गम् 1 P or आक्रम 1 U,
4 P. = v. t. बलेन प्रविद्यू c. or प्र-स् c. 2
अतिनिर्वधेन ग्रह् c. or प्र-स् '3 U or उपंग्यस्
4 U. = Obtrusion, 8 बलेन प्रवेशः, अनाहतगमनं, सर्व्य आक्रमः, आगंतुकभावः.
= Obtrusive, a. धृष्ट, आगंतुक (की f.),
सप्रगरुभ, बलात् प्रवेशक = ly, adv. बलेन,
हटात्, प्रसभ, प्रसद्धा.

Obtund, v. t. चनीकु 8 U, जहीकु, तेजः हु
1 P. =Obtuse, u. जह, मंद, स्थूल, मृद,
मंद-जह-मति-बुद्धि-धी 2 अतिक्ष्ण, अतीक,
अपखर, धाराहीन, निर्धार, घन, स्थूल, निस्तेजस्, अनिशित; 'o. angle' बहिर्लंब:-विषम:कोण:. = 1y, adv. जाहचेन; जहबत्,
अतीवं, घनं, स्थूलं. =ness, s. जाहचं, मृद्धता,
मंदता; स्थूलता, घनता, अतीक्ष्णता,

Obvert, v. t. अधोमुखीकु 8 U; अभिमु खीकु -Obverse, s. मुखं, अग्रभागः

Obviate, v. t. प्रिह्य 1 P, नि-, हु c., निरस् 4 U, प्रतिकु 8 U, प्रतिनि-धा 3 U, विद्यु 2 P, निद्यु c., वि-प्रति-रुध् 7 U; See Obstruct.

Obvious, a. स्पष्ट, व्यक्त, स्फुट, परिस्कुट, सुस्पष्ट-व्यक्त, सुगम, सुमकाश, भिजार्थ, स्पष्टा-र्थ; 'o. to the sight 'दृष्टिगोचर, प्रत्यक्ष, सुलक्ष्य. =!y, adv. स्पष्टं, व्यक्तं, स्फुटं, सुमकाशं, भिजार्थ. =ness, श. स्पष्टता, स्फुटता.

Occasion, v. t. उत्पद् c., जन् c. (जनयति), आवहु 1 P, उन्नू c., भू 1 P (with dat.). = 8. अवसरः, समयः, कालः. अवकाशः, तस्तावः, पसंगः, पसरः, वेला, स्थानं, 'according to the o.' यथावसरं, यथाकालं, पसंगादुरूपं, पस्तावसहुशं. 2 प्रयोजनं, अपेक्षा, आकांक्षा, उपयोगः, कार्य, कार्यः. उत्तं, संगति f., घटनं-ना. 4 निमित्तं, हेतुः, प्रयोजनं, कार्यं. उपाधिः. = 1, व. नैमित्तिक-पासंगिक-(की f.), पसंगावत, कार्योपात्त, निमित्तोपनत. 2 आगंतुक-आपत्तक-(की f.), अनियत, अनिरद, अनियत-

315

कारण, अनुकाल, विरल, कादाचित्क (की f); better by 'o.-ly'. —ally, adv. कदा-चित्, कदापि, कचित्, काले काले, अंतरा अंतरा, प्रसागवशात, यथासंभवं, कार्यवशात, निभित्तन, प्रसंगवशात, च्टी, a. उत्पादित, उत्पक्ष, जनित, जात, उदित, उद्भृत; genex. by ज, उद्भव, प्रभव, मूल, कारण, निभित्त, कर्तृ, हेतु in comp.; 'fever o. by fatigues' अमनिभित्त; ज्वर: &c.

Occident, ह. पश्चिमा, प्रतिची, पश्चिमा दिक्--बा, त. पश्चिम, प्रतीच्य, पाश्चात्य, प्रतीचीन.

Occiput, ह. मस्तक-शिर:-पृष्ठं-

Occult, a. नि-,गृह, दुर्ज्ञेय, दुर्बोध, गहन, ग्रुप्त, अज्ञात, गृहार्थ. -ism, -ness, s. गृहता, गहनता.

Occultation, ह. आच्छादनं, ग्रासः.

Occupy, v. t. आध-ष्ठा 1 P, अधि-वस 1 P, अध्यास् 2 A, आभि 1 U, आविशू 6 P, आ-अध्या कम् 1 U, 4 P (all with acc.); बयाप 5 P, पूर् 10, व्यक्त 5 A; बूत 1 A (with loc.), uz a 8 U or विधा 3 U, स्था: 'o. a throne ' राज्यमासह-राजपद-मधिरह 1 P; 'o. ing the bonourable position of a housewife ' श्लाह्ये मृहि-णीपदे स्थिता (S. 4). 2 (Possess) अब्ब 7 A, धू 1 P, 10, धा. 3प-नि-युक्त् 7 A, 10, **ब्या-पृ c.,** प्रवृत् c., ब्यापृत-a. कु: 'o. oneself' ब्यापू 6 A, ब्यापूत-निरत-आसक्त-a. भू 1 P, प्रवृत् (with loc.); आतमानं व्यापृ c. - ancy, 8. भोगः, भक्ति f., आवेशः, आक्रमः, अधि-कार:. -ant, 8. भोक्त भोगिन, अधिकारिन all m. -ation, s-वृत्ति f-, आ-उप-जीविका, आजीवः, जीवनसाधनं-उपायः 2 क्रिया, कृत्यं, प्रवृत्तिः, चरितं, चेष्टाः 3 नियोगः, अ-धिकारः, स्वकर्मन् ग. धर्मः. 4 अधिवासः, आवे-शनं, अधिष्ठानं, व्याप्ति f., आक्रमणं, भोगः, मुक्तिः; ' daily o. ' नित्यकृत्यं; 'to do the usual morning o. s. ' उचितेषु प्रभातकर-णीयेषु (S. 4). -ed, a. आविष्ट, आक्रांत. अध्युषित, अध्यासित, अधिष्ठित, व्याप्त, भुक्त, आश्रित. 2 व्यापृत, व्यापारिन, व्यवसायिन, पद्यत्त, कर्म-निष्ठ-रत-उद्यक्तं, क्रियावत:gen.ex. by रत, निष्ठ, मझ, ज्याप्रत, पर in comp., or by ब्यापू, प्रवृत् • • • • ः अधिष्ठात् m. भोक्त m.

Occur, v. i. बृत् 1 A, विद् 4 A; जन् 4 A, उत्पद् 4 A, सं-भू 1 P. 2 उप-स्था 1 U, आगम् 1 P, उप-नम् 1 P; See Befall. 3 सं-, बृत्, समा-पद्, षद्र 1 A, आ-नि-पत् 1 P, सं-भू; 'o. to the mind' मनसि उद-इ 2 P, or भू or जन् or स्फुर् 6 P, or आवि:-पादु:-भू; 'this did not o. to his mind' इति तस्य दुद्धी न संजातं, इति तस्य दुद्धी न पापितं (Ka. 288); 'the following thoughts) o. ed to my mind' आ-

सीत्-समपूत्-मे मनसि ; 'these two verses o. to our memory (mind) 'स्मृत्युपस्थितौ इमो ही श्रोको (U. 6). -rence, ३. घटना-नं, वृत्तं, वृत्तांतः, भूतं, ध्यतिकरः; संभवः, संगति f., उत्पत्ति f., उपन्स्थिति f., उपागमः; 'of usual o. 'नित्य-संभूत; 'of rare o.' दुर्लभ, चिरोपनत. -rent. >. शत्रुः; See Enemy. 2 वृत्तं, वृत्तांतः

Czean, ८ समुद्रः, सागरः, सिंधुः, उद्देशान, अर्णवः, रत्नाकरः, अकुपारः, पारावारः; and comp. of धिः, निधिः, पतिः, राशिः with 'Water'q. v.ः वारिराशिः, जलनिधिः, अस्थिः, अंबुधिः, वार्थिः, अर्पापतिः, सिर्त्यतिः, तोपराशिः, अंबुराशिः, &c.;'o.-bound' सागरात, समुद्रवलय-रसन-मेखलः, 'o. of misery' द्वांख-सागरः, व्यसनार्णवः. च्य-, —ic, यः सामुद्र (द्वी f.), समुद्रीय, (८.) in comp.

Ochre, 8. सवर्णगै रिकं.

Ochlocracy, s. प्राकृतजनपभुत्त्रं.

Octagon, ह. अष्टासं, अष्टकीणाकृति f. न्दौ -Octangular, a. अष्टकीण, अष्टास

Octave, ह. अष्टकं. -Octavo, a. अष्टपत्रक. Octennial, a. अष्टवार्षिक (की f.), अष्ट-वर्षीय. 2 अष्टवर्षक्थायित.

October, आश्विनकार्तिक.

Octogenarian, a. अञ्जितित्रयस्काः

Octohedron, s. अष्टप्रश्च:

Octopetalous, a. अष्टदल.

Octosyllable, s. अष्टाक्षरं

Octuple, a. अष्टगुण, अष्टारिध.

Ocular, a. चाशुष (की हो), प्रत्यक्ष; 0. evidence प्रत्यक्ष-चाशुष-प्रमाण, चाशुषज्ञानं -ly, adv. प्रत्यक्षणमाणेन -Oculist, इ. चक्षः-नेत्र-वैद्यः

Odd, a. विषम, असम, अयुग्म. 2 विलक्षण, असाधारण (णिट्रं), अपरूप, असंगत, अपूर्व, वि-, चित्र, अद्भुत, असामान्य, लोकोत्तर, 'game of o. and even 'सृष्टि- सूर्त. =ity,-ness, s. वेषम्यं. 2 वेलक्षण्यं. वेच्चित्र्यं, असंगति र्र.. अपूर्वता, आचारवेलक्षण्यं. 3 कोतुकं. =ly, adv. विषमं, चित्रं, विलक्षणं. -Odds, s. वेषम्यं, न्यूनाधिकभाषः, तारतम्यं. 2 आधिक्यं, उत्कर्षः, विशेषः, अष्टन्ता, विशिष्टता, 'flght at o.' अधिक्यलेन शञ्चणा युप् 4 A.

Ode, 3. गीतं, गानं, गेयं.

Odious, a. गहित, कुत्सित, निंच गर्छ, हेष्प, अभिय, हेष्पात्रं-भाजनं-आरपदं; केइमल (report) 2 हेषावह, हेषोत्पादिनः.
-ly, adv. कुत्सितं, गर्हणीयतया. -ness, अ.
गर्छता, हेष्यता. -Odium, अ. वि-,हेषः, गर्हा, कुत्सनं, ग्रुणा.

Odontagy(ia), ह. दंत-शूलं-दिहा-ह्यथा.

Odour, क्ष गंधः, वासः; 'sirong or fragrant o.' सुगंधः, सुवासः, सोरभं-म्यं, आ-,मोदः, परिमलः; ' bad o.' दुर्गंधः, पृतिगंधः- -ous, -Odoriferous, a. सगंध, सुगंधि, परिमल-वत्, सामोद, गंधवत, सुर्ग्भ, सवास.

'Œsophagus, s. Sec ' Gullet. '

'Of, prep. Gen. ex. by genitive or by comp.: 'o. great strength' महाबल.
2 (Showing reference) अधिकृत्य, उद्धिश्य (with acc.), or by गत in comp.; 'by thinking o. her husband' भृतृगतया चिंतया. 3 (Made of) by Tat. comp.: or मय (यी र्र.). निर्मित in comp.; or by derivatives; 'pot o. gold' हेम-पांत्र, हेममयं or हैमं पांत्र, 4 (Partitive sense) by gen. or loc., or मध्ये, मध्यात् with gen. 5 (Apposition) ex. by comp. or by नाम ind.; 'the island o. Ceylon' सिंहलद्वीपं, सिंहलं नाम द्वीपं. 6 (Showing cause) by instr. or abl.; 'died o. fever' ज्वरेण मृत:.

Off, adv. दूरे, दूरं, दूरतः; (with verbs)
ex. by अप, वि, निः, अव, उतः, 'o. with
his head' उच्छेचतामस्य शिरः; 'o.
with him to the prison' अपनीयतामसी
कारागृहं. =a., 'far o.' दूरवर्तिन, दूरस्थित-स्थः =interj., 'get o.', 'be o.'
दूरं अपहि, अपसर; 'o. hand' प्रत्युत्पन्न,
अचितितपूर्यं, आकस्मिक (की ि.), असावधान, निरपेक्ष; 'badly o.' दुःस्थित, दुर्गत,
आपन, कुच्छूगत; 'well o.' सुस्थ, सुस्थित,

संपन्न -

Offal, ह. उच्छिष्टं, भुक्तावशेषः वं, शेषासं, मलं, उच्छिष्टाक्षं: मांसोच्छिष्टं, अविशष्टमांसं. Offend, c. sturing 4, 5 P (with gen. or loc.), विभियं अनार्य कु 8 U or आचा 1 P, अप्रसादं उत्पद् ः कस्मिक्षपि पूजाही अपराद्धा शकंतला (S.4) 'Sakuntala has o. ed (committed an offence against) some respectable person '. 2 पीड 10, व्यथ् ः (व्यथयति), क्रिश् 9 P, दू 5 P, सं-परि-तप् c. 3 (Against) अतिचाँ, अति-व्यति-क्रम् 1 U, 4 P, लंब् $1~\mathrm{A,}~10~,$ अतिवृत् $1~\mathrm{A,}~\mathrm{H}$ द् $7~\mathrm{P,}~\mathrm{Hec}$ 7 P, ळुपूट. 4 रुष्ट., कुप्टट., प्र-,कुप्ट., क्षुभू c., कृषित-क्षुच्य- a. कृ, को पं जन् c. (जनयति); अव-अप-मन् c. 5 रूप् 7 U, बाध् 1 A, रखलू c. (रखलयति). -ed, a. कुपित, क्षुच्ध, प्रकोपित, कुद्ध, रष्ट, जातामर्ब, संतप्त, असंतुष्ट 2 बाधित, ब्याहत, मतिबद्धः ' to be o. ' कुप्-कुध्-ब्रब् 4 P. -er, ह. अपराधिन, अपराद्धः, दोाषेन, पापिन पातकिन, कृताग्स्, कृतापराधः, सदोषः, अपराधकृत, कुकमेन् all m. -Offence, अपराधः, दोषः, पापं, पातकं, अयं, एनस्-आगस् u-, द्रितं, कुकर्मन् u- दुष्कृति f. 2कोपः, कोधः, रोषः, अमर्षः, मन्यः, असतोषः: 'easily taking o.' शीघकोपिन, सुलभ-कोए. 3 विवियं, अवमानः, अवज्ञा. 4 राधः, षाधा-धः, स्वलनं: See Obstacle. -less, a. निर्दाष, निरंपराध- -Offensive, a. कोपजनन (नी /), रोषावह, अप्रिय, अतष्टि अप्रीति-कर (री 🟸), असुखद, अरम्य, विरुद्ध, कडु, असभ्य; 'o. to the ear ' श्रवणकडु, कुआव्य: 'o. to the taste ' विरस. बीभत्स, जुगुप्सावह, गर्ह्य, कृत्मित, गर्हित, दृर pr. ; 'o emell ' दर्गधः, पृतिगंधः. 3 पीडाकर (री $f \cdot$), अनिष्टावह, अहित, अप-कारक, उपघातिनः 'act on the o. 'अप-राधे अग्रेसर: भू 1 P: 'o. weapon ' घातोपयुक्तं शस्त्रं. 4 आक्रामक, आ-आभि-चातिन. -ly, adv. सापकारं, अश्विं, साप-राधं, सटाषं, =ness, 🔗 अभियता, कद्रता, गर्ह्यता, सापकारताः घातुकताः

Offer, v. t. 34-f(1 P, 34-g 1 P, 4-34-क्रुपू c., उप-स्था c. (स्थापयित); प्र**-स**ा $3~\mathrm{U}, 1~\mathrm{P}$, प्रति-पद् c_{P} , निविद् c_{P} , ऋ c_{e} (अर्पयति), निक्षिप 6 P. स्प्रश्न . उपहारं दा, उपढोक् ः. 2 उपन्यस् 4 U. उप-क्षिप्, पूरो नि-धा ^{3 U}, अभि-धाः निर्-उद-दिश 6 i'. 3 प्र-,दुङ्गू ः, प्रकटीकुः, प्रसु ः, प्रक्षिप्-4 दा desid. (दित्सति-तं) 5 (As an oblation) उपह, निवप्:1 U, निवप, उत्स्व 6 P, ऋ c., उपहारीकृ, उपायनीकृ: 'o. mango-sprouts in memory of Smara' हमरमुद्धिश्य निवपेः सहकारमंजरीः (K. Iv. 38); 'water o. ed to the Manes' fa-ਗਾਪਸ਼ਲਿਲ; 'o.a burnt oblation' ਦੂ 3 P; 'o a price 'मृत्यं निर्दिश or अभि-धाः 'o violence' बलात्कारं क्र. 🗝 🕡 उप-स्था 1 U, आवि:-प्रादु:-भू 1 P, उपनम् 1 P, दुश्-लक्ष pass., आ-नि-पत् 1 P. 2 (Show willingness) ex. by desid. form, or बद्ध 1 P with future; ' he o.-ed to aid me 'तव साहाय्यं करिष्या-मीति उवाद. 3 प्रयत् 1 A, उद्यम् 1 A, बेह 1 A, उत्-जंभू 1 A; See Attempt. =8. उपन्यासः, उपक्षेपः, पस्तावः, अभिधानं, निर्देशः, वचनं, निवेदनं; sometimes 'o. for marriage ' विवाह-प्रार्थना; ' makes an o. of 'दित्सति 2 प्रयत्नः, उद्यमः, प्रवृत्ति f. -er, ह. उपहर्त उपनेतृ, अर्पकः, निवेदकः, होतृ. all m. -ing, 8. उपहरणं, उपनयनं, अर्पणं. 2 बलिदानं. बालिकर्मन् n. निर्वपणं, हवनं 3 उपायनं, उप-हारः, उत्सर्गः, बालः, दानं, See Oblation, Mane. 4 (Sacrificial) हविस् गः, इच्यं, इतं. आइति $f \cdot$ 5 अर्थः, उपायनं, भाश्रतं \cdot

Office, a कर्मन् य., कार्य, नियोगः, किया, कृत्यं, ब्यापारः, धर्मः, प्र-,वृत्ति f 2 अधि कारः, पदं, पदवी, स्थानं, आस्पदं, नियोगः, अधिकारपदं 3 विधिसंग्रहः 4 उद्योगस्थानं, good o. कार्यानुष्ठानगृहं, कार्यस्थानं: उपकारः, उपकृतं-ति f, सुकृतं, अनुग्रहः, हितं; 'ill-o.' अपकारः, अपक्रिया, अनिष्ठं; 'holding o.', 'in o.' प्राप्ताधिकार, अवि-कारापस. पदारूढ, अधिकृत: 'diamiesed from o. ' च्युत-भ्रष्ट-अधिकार, पदभ्रष्ट-च्युत; ' permanent o 'स्थिराधिकारः; 'temperary o. ' चलपदं. -Officer, s. अधिकृत:, नियुक्तः, नियोगिन् 🐠 अधिकारिन् 🗯 आवि-कारिकः, कार्यावेक्षकः; 'o. of the king' राजपुरुषः भृत्यः, प्रकृतिपुरुषः, 'o, of justice' धर्माधिकारिन m. न्यायाध्यक्षः; 'military o.' सेनापदभाक् m. सैनिकाध्यक्षः; बलाधिप:. =Official, a. राजपुरुष:-भृत्य:, अधिकारी, नियोगी, पुरुषः, भृत्यः. = 4. आ-धिकारिक (की f), अधिकारपद-विषयक-संबंधिन: अधिकारयुक्त. -dom, ह. अधि-कृतवर्गः. $-\mathbf{i}\mathbf{y}$, adv. अधिकारपूर्व, अधिकार-बजात. =Officious, a. अनिधकारचर्चाः शील, परकार्यचर्चक; See Meddlesome. 2 उपकारशील, अनुदूल, हित. ३ अत्युपचार, अत्यपकारिन -ly, adv. अधिकारचर्चया, मप्रतिभं, प्रगलभत्या. =ness, ह. अन्याधि-कारचर्चा, परकार्यचर्चा-प्रवेशः.

Off-scouring, 8. See Dirt.

Off-set, s. परोह:, अंकुर: -v. t. समिट्ट 8 U. Off-shoot, s. परोह:, अंकुर:, शाखा (lit. and fig.)

Offspring, s. संतान:, संताति f., प्रस्ति f., प्रस्ति f., प्रजा, अपत्यं, प्रसव:, तोकं; 'male o. 'पुत्र:, स्तुः, पुसपत्यं, पुंसंतानः; 'female o.' कन्या, सुता, खन्चपत्यं; 'having no o.' निर्वशः, निर्यत्य, निःसंतानः

Offuscate, v. t. See Obscure.

Oft, Often, (O.-times), adv. असकृत्, बहुज्ञ:-धा, बहु-अनेक-वारं, मुहुर्मुहुः, भूयो भूयः, अनेकज्ञः, अनेकदा, वार्रवारं, अभीक्ष्णं, 'how o.' कतिज्ञः, कतिवारानः, 'स्ड o. us-so o.' यतिवारं-ततिवारं.

Ogle, क कटाक्षः, कटाक्षः अपांग-द्र्शनं, नयनो-पांतविलोकितं, अर्घवीक्षणं, भ्राविलासः. =0.60 कटाक्षेण ईश्च 1 A or अवलोक् 1 A, 10, तिर्यक-साचि दश 1 P.

Ogre, 8, कब्याव m., दैत्यः, दानवः, राक्षसःOil, 8, तैलं, स्लेहः, अभ्यंजनं, 'pour o. on
burning fire 'क्षते कारं प्रक्षिप् 6 P; 'o.bottle 'कुत् f.; 'o.-cake 'तैलकिहं,
पिण्याकः, तिलकरूकं, 'o.-man' तेलिकः,
तैलिन m तैल-स्लेह-कारः, खाकिकः, 'o.-mill
तैलपंचणीं. -v. t. तैलेन लिप् 6 P or अंक्
7 P or दिहु 2 U.-cd, a. तैलक्कः, खेहाकः,

अस्यक्त = y, a. तैल्मय (यी f.), सस्रोहः सर्तेल, तेलपुक्तः वत्, तेलाक्तः; चिक्रण, मस्रण, स्निग्धः, (fig. also).

Ointment, s. अंजनं, वि-,लेप:-पनं, प-अतु-लप: अभ्यंजनं, उपदेहः; 'perfumed o.'

ग(त्राकुलेपनी, वर्ति 🌶 ., वर्णकं -

Old, a. (Person) बृद्ध, स्थावर, प्रवयस, परि-णत, परिणतवयस्, जीर्ण, वयोवृद्धः जरुठ, जरत्, जरातुर, गतवयस्क, जीन, जरण, जरंह: 'to grow o. ' ज 4, 9 P, ज्या 9 P, परि-णम् 1 P; 'o. age ' जरा, परिणामः, परि-णति 🕼 वार्धकं-चयं; वृद्धावस्था, वृद्धभावः, ज्यानि f, जीणि f, 'o. lady' जरती, स्थिवरा, वृद्धा, पलिता, पलिक्की; 'o. man' रथविरः, जरठ., बृद्धः, जरन्, पलितः- 2 (Showing age) ex. by वर्ष, बस्सर, वर्षीण-य in comp; '8 years o.' अष्ट-वर्षीय, अष्टवर्ष-वर्षात्मकः ' a year o. 'वर्ष-जात; ' 2 days o. ' द्वश्वहजात; ' bow o. are you' कि ते वयः प्रमाणं, किवर्षीयोसि. 3 $(\mathsf{Not}\,\mathtt{new}\,)$ बहु-चिर-कालिक $(\mathsf{ch}\,f.:),$ चिर-दीर्घ-कालीन, चिरकाल-चिर-स्थापिन, चिरंतन (मी f.); of t. by चिर in comp.; ' o. servant ' चिरसेवकः, मूलभृत्यः, मौलः; 'o. friend ' चिरमित्रं, चिरंतनसुद्धद् 4 जीर्णे, जर्जर, जर्जरित; 'o. cloth' चीरं, जीर्णवस्त्रं, पटचरं. 5 (Ancient) प्रराण. प्राचीन, पूर्व, पूर्वतन (नी f), प्राक्तन, पुरा-तन, प्रतन, भरन, पौराण (जी f:), प्राकु-पूर्व-कालीन, पुरावृत्त: ' of o. ' 'in olden times ' पुरा, पुराकल्पे, पूर्व .-en, a. पुरा-तन, पुराण, प्राचीन \cdot =ish, a. ईषद्बुद्ध.

Oleaginous, a. क्षिन्ध, चिक्कण, मेदुर, मसूण Oleander, s. मति(ति) हासः, करवीरः, ज्ञतमासः, चंडातः, हयमारकः.

Oleraceous, a. ज्ञाकविषयक.

Olfactory, 8. नस्य, नासा in comp.

Olibanum, s. तुरुष्कः, पिंडकः, सिह्नः, यावनः; See Incense also.

Oligarchy, ह. अल्पजनाधिपत्यं-प्रमुत्यं. -ic, व. अल्प-कतिपय-स्वामिक.

Olio, s. See Medley.

Olive, 8. जितवृक्षः.

Omen, ह निमित्तं, शकुनः नं, लक्षणं, चिक्कं, अजन्यं, पूर्वलक्षणं न्चिक्कं, शुभाशुभलक्षणं, 'of good o.' शुभ, मंगल, सुलक्षणं, 'good o.' सुलक्षणं, 'ill o.' दुश्चिक्कं, दुलक्षणं, अपशकुनः, अजन्यं, अवलक्षणं, अशुभलक्षणं, अपशकुनः, अजन्यं, अवलक्षणं, अशुभलक्षणं, —Ominous, a. अनिष्ट or अशुभ-शंक्षित्त or आवेदिन, दुर्लक्षणं, अलक्षणः 2 शुभ-मंगल -शंक्षित्तं, दुर्लक्षणं, अलक्षणः 2 शुभ-मंगल -शंक्षित्तं, देशकं, अशुभलक्षणंन, वित्तं in comp. —!y, adv. अशुभलक्षणंन, दुर्लक्षणप्रीः

Omit, v. t. वृद्ध 10, वि-परि-°, परि-स्पद्ध 1 P, उत्-, क्षिप 6 P, सुद्ध 6 P, उत्सुत 6 P,

अपास 4 U, हा 3 P. 2 अतिकस् 1 U, 4 P, उपेक्ष् 1 A, लंघ् 1 A, 10, अतिचर् 1 P, अतिवर् 1 A, लुप् ट., न कु 8 U or वि-धा 3 U or अनु-ष्ठा 1 P. —Omission, 8, वर्जनं, त्यागः, उत्सर्गः, लंघनं, अतिकामः, अतिचारः, लोपः, उपात्ययः, '

अतिचारः, लोपः, उपात्ययः, '

• to do something 'अनन्द्रष्ठानं, अविधानं, उपेकाः.

Omnifarious, a. सर्वविध-प्रकार.

Omnigenous, a. सर्वप्रकार-जातीय.

Omnipotent, a. सर्वज्ञाक्तिमत्, सर्वसमर्थ-ज्ञाक्ति, अमित-अपार-ज्ञाकि -Omnipotence, -cy, s. सर्वज्ञाकित्व, अपार-अमित-ज्ञाकि f., सर्वसामध्ये, अनंतज्ञाकिः.

Omnipresent, a. सर्वगत, सर्वात्मक, सर्व-विश्व-च्यापिन, विश्वात्मन, विश्वरूप. = Omnipresence, s. सर्व-विश्व-च्यापि f., विश्वा-त्मता, विश्वरूपता, सर्व-विश्वच्यापिता

Omniscient, a. सर्वज्ञ, सर्वविद्-वेदिन-बुध, सर्वदर्शिन-साक्षिन, विश्वनेत्र, त्रिकालज्ञ. -Omaiscience, s. सर्वज्ञत्वं, सर्वज्ञानं

Omnivagant, a. सर्वगत, सर्वगमिन. Omnivorous, a. सर्वभक्ष, सर्वभोजिन. Omphalic, a. नाम्य, नाभि in comp. Omphalocele, s. नाभिस्तोद:

On, prep. Gen. ex. by loc., saft pr., उपरि (with gen.). 2 (Time, place) by loc.; 'o. the shore' तीरे, तीरोपांते, उपतीरं 3 (With verbs of motion) by loc. or instr., (स्कंधेन or स्कंधे छागं गृहीत्वा); ' go o. foot ' पद्भ्यां गम् 1 P. 4 (Direction) by loc. or by तस, 知 affixed; 'o the left' वामत:: 'o. all sides' सर्वतः, सर्वत्र, समंततः. 5 (After) ex. by abl. or loc. abs.; 'o. his arrival' तस्मिन आगते, तदागमनात्; or by gerund; 'o. hearing his speech 'तस्य बच: श्रत्वा. 6 (Concerning) विषय-संबंधिन in comp. or by comp.; 'a work o morals नीतिगंथः; ' 60 o. ' इत्यादि (a.); 'hence, o. thy life' स्वजीवितं यदि बांछासे तहि द्रागपसर, अपसरास्मात्स्थानाको चेत् त्वं जीवितेन वियोक्यसे; 'o. o., to the combat' नह युद्धाय प्रयात. -adv. अग्रत:, अग्रे, प्र pr.; ' having clothes o. ' परिहितवस्त्र. =ward, a. अग्रेसर (री f_{\cdot}), अग्रगामिन्। वर्धिष्णुः =wards, adv. अग्रे, अग्रतः, पुरतः. On-dit, s. face ind.; See Rumour.

One, a. एक; 'c. of two' एकतर; 'o. of many' एकतम; 'only o. 'अनम्य; 'fixed on o. object' अनम्यनिषय, अनम्यनिषि. 2 (Any) कश्चन, कोपि. 3 (Same) एक, तंद्रं with एव; 'at o. time' युगपत, सम, एककाल: 'having o. meaning' एकार्थ.

'o. should always protect oneself' आत्मानं सततं रक्षेत्ः ' o. by o. ' एक्तैकज्ञः, एकोकं, प्रत्येकं, पृथकुपृथकुः, ' o. day ' कदा-चित्, कदापि काले; 'young or little o. s.' शिद्युजनः, बालाः; 'in o. way' एकधा; ' o.-self ' आत्मन् m ., स्वयं ind.; 'o.' nown' स्व, निज, आत्मीय, स्वीय, आह्म in comp.; 'to be at o.' 4 A; 'o.-eyed' एकाक्ष, काण, एकाक्षिहीन; 'o.-sided 'असम, एकपक्षीय, एकदेशीयः 'o. another 'अन्योन्यं, परस्परं, इतरेतरं; 'to be o.-self again 'प्रकृतिमापद् 4 A, ਜੰਗਾਂ ਲਬ 1 A; See 'come to senses ' under Sense; 'to bring to o.-self' प्रकृती स्था c. (स्थापयति). -ness, ह. एकत्वं, एकभाषः, अद्वैतं, अभेदः, अविशेषः. -Once, adv. सकृत्, एकवारं. 2 (O. upon a time) एकदा, अधैकदा, अध कदाचित्. 🕹 पुरा, पूर्व, पाक्काले: 'at o.' समं, युगपत्, एककाले, समकाले-लं; सद्यः, सपदि, तत्क्ष-णात्, तत्क्षणेन, तत्काले; 'all at o.' अक-स्मात्, एकपदे; 'o. more' पुनरपि, भूयः, पुनः. Oneirocritic,-al, a. स्वमविचारिन.

Oneiromancy, इ. स्वमार्थाविचारः, स्वमार्थः जापनं.

Onerous, a. दुर्भर, ग्रुक, ग्रुकभार, दुर्वह, दुःसह. Onion, s. पलांडः, सुकंदकः.

Only, a. एक, एवं, एकाकिन, केवल, मात्र-मात्रक in comp., अद्वितीय, अनम्य, 'having that as the o. recourse' तद्देकशरण, अनन्यगतिक. =adv. केवल, एव, मात्र in comp.; 'not o. but 'न केवल followed by अपि or किंत्र.

Onomatopœia, १. अनुकारः; अनुकारणः Onset, १. आ-अभि-क्रमः-मणे,अवस्क्रंदः, अभि-संपातः, आपातः, अभिग्रहः, अभ्याघातः.

Onslaught, १. अस्याघातः; See Onset Ontology, १. सरविद्या, भूतविचारः: -ist, १. सरविद्याज्ञः.

Ooze, ए. i. (शने:) सु-भइ-गल्- 1 P, स्यंद्र 1 A, प्र-स्तु 2 P, शि 4 A. = ए. t. सु c., स्यंद्र c., &c. = इ. क्षरत्यंकः, सृदुसृत्तिकाः 2 स्रवः, द्रवः, धारा. = ing, इ. स्यंद्रनं, क्षरणं, स्रवः = y, a. सज्जव.

Opaque, a. प्रकाशाभेद्य, किरणाभेद्य; अस्वच्छ, कल्लष, निष्मभ, सांधकार. –ness.-Opecity, १. अस्वच्छता, निष्मभता, कालुष्यं. 2 जुक्नं.

 वि-अंबर 7 P or c., विवृ, प्रकटीक, आविष्क, बयक्तीक, प्रकादा c., ' o. the heart ', ' o. oneself ' हुदूतं निविद् c. 3 (As meaning) व्या-स्था 2 P, व्याचक्ष 2 A, व्याकृ, ब्यक्तीक. विव. 4 छिद्र 7 P, निर्मिद् 5 शुध् c., वि-परि°. 6 प्रारम् 1 A, प्रस्तु 2 U, प्र-उप-क्रम् 1 A. =v. i. उन्मील् 1 P, विकस् 1 P, tyse 6 P, ag 1 P, Hq pass., greg 1 P. 2 विस्तृ-विवृ- pass., वि-ज्रंभ 1 A, श्रस c.-वितन-pass.; (in other senses) pass. of roots in (v, t). 4 (Ground) स्फुद्र, विदल्, द्विधाभू, विद-भिद्-pass. 5 प्रवृत 1 A, पारभ pass. -a, वि-अपा-वृत, असंवृत, उद्द्रघाटित; (eyes) उन्मीलित, उन्मिषित: (hand) प्रसारित, वितत, विस्तृत, विस्तीर्ण; (mouth) विज्ञंभित, सर्जुभ, उज्जुंभ, ब्यात्त: (letter) उन्मुद्ध, निरावेष्टन, अ-कोशस्थ. 2 निर्यत्रण, असंबाध, निर्गल, अन-र्गल, अरुद्ध, उत्-वि-शृंखल, निरवग्रह: वि-, श्चद्ध, निर्विष्ठ: See Free. 3 निर्म्थाज, उत्तान, निष्कपट, सरल, ऋजु, निर्माय, उदार, श्रुद्ध-मति, विमलात्मन्: See Frank; 'o.-minded person ' उत्तानहृदयः जनः 4 सु-, प्रकाञ, वि-,स्पष्ट, ध्यक्त, प्रकट, अग्रह, अग्रुप्तः 5 निर्वक्ष, अपादप: अनाश्रयः ७ गम्य, उपसर्प-जीय; See Accessible, 'lays him o. to his énemy 'शञ्जगोचरे (विषये) तं पात-यति: 'o. to dispute ' विवादास्पदं, वि-बादगस्त-a.; 'lay o' प्रकाश् c.; See (v. t.) 'o. air 'अनावृतप्रदेश:-भूभागः; o. at one end ' एकसुख; ' having gone out into the o. air ' प्रकाशं निर्गतः (S. 4); 'o.-eyed ' विवृताक्ष, उत्फ्रह्मनयन, सचेतन (fig.); 'o.-handed मुक्तहस्तः ' o.-liearted ' उदार, उत्तान-**दृद्य,** निष्याजः ' o.-mouthed ' व्यात्तसुखः -cr, 8. उद्घाटकः, प्रकाशकः. -ing, 8. विवरणं, विवृति $f\cdot$, उद्घाटनं; उन्मीलनं, विकासः, भेदः, स्फुटनं. 2 छिद्रं, रंध्रं, द्वारं, विद्रः, स्फु(स्फो)टनं, भिद्वा. 3 प्रारंभः, उपक्रमः, पस्तावः, उपोष्ट्यातः. - विकसत्, स्फुटत् 2 प्रथम, आद्य, आरंभक -ly, adv. प्रकाशं, सुस्पष्टं, व्यक्तं, परि-, स्फुटं, =ness, ह. विवृतत्वं, विवृति 🏂 , निर्व्याजता, सारत्यं, निष्कापटच, दाक्षिण्यं, शुद्धमतिता, व्यक्तता. स्पष्टता, प्रकाशता, प्राकटचं

Opera, १. संगीतनाटकं.

Operate, v. i. गुणं आवहू 1 P, कार्य उत्पव् c. or हुशू c., फलं सं-पद् c. or साथ c., प्र-भू 1 P, प्रवलीभू, See Effect. 2 क 8 U, वि-धा 3 U, चेष्ट्र 1 A, प्रवृत्त 1 A प्र-यत् 1 A व्याप्त 6 A. 3 शकेण उपचर् 1 P or साथ c. ≈ion, s. किया, कर्मन् v., कृति f., कार्य, कृत्यं. 2 चेष्टितं, प्रवृत्ति f., उद्यमः, उद्योगः, पयत्नः, व्यापारः. 3 प्रवर्तकत्त्वं, हेतुता, कारणं, साधनं; 'mental o.' मनोव्यापारः; 'quick in o.' आञ्चकारिन, सद्यःफल, आञ्चग्रणावहः 4 (Surgicul) शस्त्रक्रियान्कर्मन् ग. शस्त्रोपायः, शस्त्रोपायारः. -ive, u. कर्मकारिन, प्रवर्तक, प्रयोजक, कारणीभूतः. 2 ग्रणावहः, ग्रणकारिन, सिद्धिकरः (रि.), प्रयल, सप्रभाव, प्रभाविष्णु, कायक्षमः. -धः कर्मन्हाल्य-कारः, कारः. -धः कर्मन्तः, कर्नन्तः, कर्नन्तः

Operose, a. अम-कृष्ट-साध्य.

Ophiology, ह. सर्पविद्या.

Ophthalmia, ह. नेश्वाभिष्यंदः.

Opiate, a. निदावह, निदा-स्वाप-कारिन, स्वापन कारिन,

Opine, v. i. मन् 4 A, तर्जू 10; See Think.

—Opinion, s. मतं, मति f., तर्कः, दुद्धि f.,
बोधः, अभिप्रायः, आक्षायः; 'such is my o.'
इति मे मतिः; 'difference of o. 'मति-(त)भेदः, विमतिपत्ति f., वैमत्यं, 'regard
for public o.' लोक or जन-लज्जा or भयं;
'secure the good o. of your husband'
भर्तुर्यहमता भव (S. 4). -ated, -ative, a.
स्वमताभिमानिन्द, मताग्रहिन्द, दूरग्राहिन्द.

Opium, 8. अहिफेन, अफेनं.

Opponent, a. विरुद्ध, प्रतिकूल, वि-प्रति-पक्ष, वैरिन् = श्रुः, अरिः, वैरिन् वि-प्रति-पक्षः, प्रतियोद्दर्भ, प्रतियोगिन, प्रतिरोधकः all m.

Opportune, a. समयोचित, प्राप्तकाल, काल-योग्य, प्रस्तावसट्ट्य (शी f.), प्राप्तावसर, सामयिक-पास्ताविक- (की f.). --ly, adv. प्राप्तकालं, काले, स्थाने, यथासमयं, यथावसंस्, प्रस्तावसट्ट्यं, कालोचितं. --ness, s. का-लोचित्यं, प्रस्तावयोग्यता. --Opportunity,s. प्रस्तावः, अवकाशः, अवसरः, कालः, समयः, प्रसंगः, बेला, कार्यकालः, योगः. 2 साम्यं, उपायः, प्रयुक्ति f.; 'lose an o.' कार्लं श्चिष् 6 P or ह 1 P; 'seizing an o.' अवसरं गृहीत्वा, गृहीतावसर, लब्धावकाशः, 'to awrit an o.' अवसरं प्रति-पा c. (पा-लयति).

Oppose, v. t. वि-नि-मित-स्तृ 7 U, मितबंध् 9 P, मितक् 8 U, मितक्लयति (D.), मत्यव-स्था 1 A, वि-मित-हन् 2 P, बाध् 1 A, निवृ ८.; (in fighting) मितयुष् ८.; सं- सुस्ती-अभिस्यी-कृ 8 U or भू. -ed, a. विरुद्ध, विपरीत, मितक्लल, विमित्यस, मिरित, असमत, विद्विष्ट, 'o. to the practice of the world' लोका-चारविश्व, लोकासंमत, लोकविद्वष्ट. 2 इतर in comp.; 'o. to false' मिश्येतर -er, s. विरोधकः, मितहंतृ कः -Opposite, z. ते-मित-अभिसुख (स्ती f.), संसुखस्य. 2 विरुद्ध, विरोधिन, विपरीत, गितकूल, वि-मित-युस, मितदंद्विन, विपर्यस्त, ग्रन्यस्त, मतर्गंत comp.

320

' o. of natural ' सहजेतर: सब्येतर, &c. 3 पर, अपर, अंतर in comp.; ' the o bank' पारं, तीरांतरं, अपरतीरं -% विपर्यय:. ब्यत्यासः, विपरीतं; by (a.). -ion, s. वैप-शित्यं, प्रातिक्रल्यं, विरोधः, विपक्षता, विपर्य-(र्या)यः, व्यत्ययः, व्यत्यासः, विषय्सः. 2 विरोधः, प्रतिकिया, प्रतिबंधः, प्रतियोगः-यत्नः, व्याघातः, बाधः-धा. 3 विरोधकजनाः. प्रतियोगिपक्षः, विरोधिजनवर्गः 4 विश्वद्ध-होष भावः, वरं. =ly, adv. सं-अभि-सस्ते.

विपरीतं, प्रतिकृतं, विपर्ययेण.

Oppress, v. t. पीइ 10, अई 1 P or c., उपद 1 P, बाब् 1 A, नि-अप-कृ 8 U, विम-क, उपप्लु 1 A. उप मृद् 9 P or c., कुष् c., अभिद्रह 4 P, अभिभू 1 P. =ion, 8. पींडा, वीहर्न, बाध:-धा, अर्हनं, उपमदः, उपह्रवः, उपद्रवः, नि-विप-अप-कारः, नेष्ठर्य, क्रीर्य. =ive, a. बाधक, पीडाकर (री f.), उप-प्रायित्, उपद्रवित्, पीडापद, अपकारक: निष्ठर, अतिक्रूर, क्रेड़ाद. 2 अतिभारवत. -oi', 8. प्रजापीडकः, उपहाबकः, उपद्विन m., अत्याचारः, विष्ठरः, कूरचरितः.

Opprobrium, 8. निंदा, गर्हा, कुस्सा, तिर-स्कारः, अपवादः, अवज्ञा, परिभवः, वाच्यता, धिकारः. =Opprobrious, a. गर्ह्य, निंदा-त्मक, गर्हारूप, निंदा-गर्हा-अर्थक; परुष. मुखर, द्वेड्य. -ly, adv. सापवादं, सतिर-स्कारं -mess, ह. महीता, चिंदकत्वं.

Oppugn,-er, See Oppose &c.

Optative, a. इच्छार्थकः

Optic,-al, a. चाधुष (वी f.), चधु:-नेत्र in comp. 2 दुक्ताससंबंधिन. -8. चशुरिंदियं. हर्गिद्वियं. =Optics, ह दूर्गिद्या-शास्त्रं.

Optimacy, ८. कुलीनवर्गः-जनाः.

Optimism, 8. उत्तमता, उत्कृष्टता.

Option, s. अभि-,কবি $f\cdot$, इच्छा, कामः, अभिलाषः, ईप्सितं; विकल्पः, विभाषा (in grammar), 'it is left to your o' अञ वर्ततां भवान्, यथ।भिलाषं क्रियतां. -al, a. वैकल्पिक- ऐच्छिक- (की f.), काम्य, सविकल्प, यथाकाम, रुच्यधीन, स्वेच्छातंत्र. -ally, adv. विकल्पेन, अन्य-तरस्यां, (इक्रोरन्यतरस्यां), वा, विभाषया.

Opulent, a. श्रीमत्, धनिन, धनादय, वित्तवत्, धन-वित्त-संपन्न, धनिक, समुद्ध, संपन्न, धनेश्वर, बहुधन. -Opulence, 8.

विभवः, ऐश्वर्ये, समृद्धिः 🗗

Or, conj. अथवा, यहा, वा (never at beginning) repeated after each word, or after the last; (in questions) ह्य. (स्वमो हु माया हु मातिश्रमो हु); उत, आहो, आहोस्कि (correl. of कि 'whether '). '2 अन्यथा, इतरथा, अथवा, नोचेत.

Oracle, s. देवी वाक्, देव-आकाश-वाणी, आकाशभवा-अशरीरिणी-सरस्वती. 2 प्रश्न-देवता-देव: 3 प्रश्न- शकन-स्थानं, 4 प्रमाणं, आप्तः, प्रमाणपुरुषः; आप्तवचनं. -Oracular, a. टेडवाणीत्रह्य, प्रमाणभूत, आप्त, प्रामा-।णिक (की / ·).

Oral, a वाचिक (की f), उक्त, अलिखित; ' o. message ' वाचिकं. -ly, adv. वाचा-

मुखद्वारा, अलिखितं.

Orange, हः नारंगः, नागरंगः, ऐरावतः, नादेयी, भूमिजंबुका; (fruit) नारंगफलं; ' ०.- col ured' पिल्डिलं, कौसुंभ (भी र्र.)-

-Orangery, 8. नागरंग-वाटिका.

Oration, ४. वाक्रप्रबंधः, सालंकारं वर्चनं, प्रवासनं, सरस्वतीनिष्यंदः (fluent o.). -Orator, ८. प्र-,वक्तू m., वाक्शोंडः-चतुरः, पवचनपदुः, सद्दक्त m. वाकूपदुः, वाग्मिन् m., वागीशः, वाकूपंडितः-विशारदः, सभापंडितः. -ical, a. वाकुचातुर्यमय (धी f.), सालं-कार, बागलंकारमयः - प्र, ह. वाग्मिता. वाक्षाहवं-चातुर्थ, सुवक्तृत्वं, वाक्र्शक्ति र्र., वक्ठ्रत्वं, सभापां हित्यं. 2 प्रार्थनागारं, उपा-सनास्थानं, भजनालयः. -Oratorio, 8. तालबद्धं धर्मकीर्तनं 2 Oratory q. v.

Orb. 8. मंडल:-लं, बिंब:-वं, वर्तुलं, चक्रं, वृत्तं. गोलः लं: ' the moon with entire (undiminished) o. ' पूर्ण-अविकल-मंडलः चंदः, अखंडकलः शशी (Mal. 2). -ed, =Orbicular, a मंडलाकार, वर्तुल,गोलाकृति-–Orbiculate, 8. वर्तलं. −a. वर्तुल: See(8.).

Orbit. 8. कक्षा-क्ष:, ग्रहपथ:-मागे:-

Orchard, ८. वाटिका, वाटः-टी, उपवनं, वृक्षे।द्यानं, वृक्षवाटिका; 'fruit o. 'पुष्प-वादिका.

Orchestra. 8. वादित्रस्थानं-स्थलं 2 वादक-

समूहः, वादित्रगणः

Ordain, v. t. वि-धा 3 U, आदिशू 6 P, निदिश, संध्यव-स्था ः (स्थापयति), प्र-परि-क्लप् ः प्रचुद् 10, वस्र 2 P, स्मृ 1 P, 'o ed by Sastras' शास्त्रोक्त, शास्त्रविहित-स्मृत, शास्त्रानिर्देष्ट, &c. 2 (अधिकारे) ियुक्त 7 A, 10, अधिक 8 U, or c., आभि-विच 6 P, व्या-दिश्, (religiously) हिस् 1 A, धर्मकर्मणि नियुक्तः -er, 8. प्रकल्पकः, संस्थापकः, प्रचोदकः.

Ordeal, ४ दिध्यं, सत्यं, परीक्षा, प्रमाणं; ' ०by fire ' कोश:-प:, तासदिष्यं, 'subjecting Oneself to o. ' दिव्यमहणं, 'trying o.'

(fig.) तस्वनिकषा आपद्

Order, v. t. आदिशू 6 P, ानी - नि-समा-व्या-दिश, शास् 2 P, आ-ज्ञा c. (ज्ञापयति), प्रचुट् 10. 2 वि-धा 3 U, प्रणी 1 P, निर्वह c.; See Manage. 3 पश्चित्रप् ., क्रमेण विश्वस 4 U or c. or स्था c. (स्थापयति) or जिन्धा, संविन्धा,व्यव-स्था C., वि-,रच् 10; sug 1 U. 4 Ordain, q. v. =8. आझा, आ-नि-वेशः, निर्देशः, शासनं, नियोगः: 'written o. ' आज्ञापनं; ' what are your o. 8 'को नियोगोऽनुष्ठीयतां; 'your Majesty's o. s will be obeyed' राधा-जापयति देवः 2 म-,चोदनं-ना, विधिः, नियमः, विधानं, पेरणा, वचनं 3 क्रमः, अनुक्रमः, परिपाटि-टी ʃ , आनुपूर्व्य-र्वी, प-र्यायः, परंपरा, पारंपयी, आवृत्fः व्यवस्था, विज्यासः, विरचनं-नां, संविधानं; 'natural o.' आनुलोज्यं; 'inverted o.' 'reverse o. ' प्रातिलोम्यं, **ब्यु**त्कसः, ब्यतिकमः, विप-र्ययः, विपर्यासः, न्यत्यासः, न्यत्ययः; ' o. of battle ' ब्यूहः, सैन्यरचना, बलविन्यासः; bature ouge, जन्मानाः, 'in 'natural o. of words' अन्वयः, 'in inverted o. ' प्रतिलोले-स्पाः; in good o. ' सुस्थित, सुरक्षित, सुदिहित; 'in o.' सावि-न्यस्त, सविरचित, व्यविधत, क्रमेण स्थापितः (adv.) क्रमेण, क्रमशः, वधाकमं, क्रमानुरूपं, अनुपूर्वज्ञः, आनुपूर्विण, परिपाटचाः 'in o. to' ex. by अर्थे-थे in comp.; by dat. or by inf.; 'out of o. ' अन्यवस्थित, भग्न-कम, असुस्थ. 3 मार्गः, स्थिति f_{ij} शिति f_{ij} पद्धति f., आचारः, नियमः; 'not breaking the (established) o. 'स्थितरभेता (R. III. 27) स्थित्ये दंडयतो दंडवान् (R. 1. 25) 'for maintaining o. &c.'; 'breaking the o. ' स्थितिभेदः, अतिपातः, पर्ययः, उपात्ययः 5 गणः, वर्गः, वर्णः, जाति ें अवर-अधम-वर्णाः, f.; 'the lower o. s अंत्यवर्गः, अधमजातीयाः 6 आश्रमः, वर्णा-अम: 'head of a religious o. 'आअम-ग्र**रः −cr,** ८. आज्ञापकः, आदेष्ट कः; शास्तु कः =loss, a. कमहीन,शुरुय, अकम, अनवस्थितै--ly, a. व्यवस्थित, यथाक्रम, क्रमानुगत, सक्रम, अनुपूर्व, -adv. यथाक्रम, पूर्यायण, क्रमशः.

Ordinal, a. क्रमवाचकः - अभिकसंख्या · 2 विविसंहिता.

Ordinance, 8. विधिः, मर्यादा, कल्पः, प्र-,चोद्दनं-ना, स्थिति र्र-, धर्मशास्त्रविधिः- मर्यादा, नियमः, सूत्रं. 2 नि-आ-देशः, शासनं, नियोगः

Ordinary, a. प्रचिति, प्रसिद्ध, प्रायिक (की f.), लोकपसिद्ध-2 साधारण (जी f.), सामान्य, 'हप ह्या विद्यारिक-आचारिक-नैयमिक-(की f.), नित्य, यधान्यवहार, यधापद्धति; 'something more than o.' विशेष: 3 सामान्य, मध्यम, प्राकृत, अवर, नीतिविशिष्ट; 'an o. woman' नातिस्प-वती की, सामान्यलावण्योपेता - अध्माध्यक्ष: 3 साधारणभोजनस्थानं - नोप, adv.सामान्य-तैं:, साधारणकाः, प्रायः, प्रायेण, प्रायशः.

Ordinate, a. यथानुक्षम, अनुपूर्व. -ion, s. विधानं, कल्पनं, नियोगः. 2 दीक्षा; See Ordain.

Ordnance, s. युद्धाखसामधी, युद्धयंत्रसमूहः. Ordure, s. पुरीषं, विष्ठा, उद्धारः; See Dung; 'to void o.' पुरीषं उत्सुख् 6 P or उद्धार् 1 P.

Ore, ह. धातु:, खनिज-असंस्कृत-धातु:.

Organ,: 8. इंदियं, करणं, ह्वीकं, विविषय ग.; (of action) साधनं, करणं, उपकरणं, 'intellectual or कर्मसाधनं, कर्मेंद्रियं: internal o. 'धींदिवं, अंतरिंदियं 2 हारं. मुखं, साधनं, 3 वंशी. -ic,-ical, a. इंडिय-संबंधिन, इंदियमय (यी f_{\cdot})-विाशिष्ट, इंदि-योत्पन, सकरण; इंद्रिय in comp. -lsm, 8. रचना, घटना. -ist, 8. वंशीवातक: -Organize, v. t. निर्मा 3 A, 2 P, सूज् 6 ·P, क्रप् c., वि-रच् 10, घट c. (घटयति). ${f 2}$ वि-धा ${f 3}$ ${f U}$, सांवि-धा, विन्यस् ${f 4}$ ${f U}$, क्रमेण स्था c. (स्थापयति), व्यव-स्था c., ब्यूह् 1 U. 3 इंदिये: संयुक्त 7 U, 10. -ation, s निर्माणं, सृष्टि f , घटनं-ना, विन्यासः, ब्यूहः-हनं, संविधानं 2 भाव-विरचनं-कल्पना-विन्यासः, 3 सेंडियता.

Orgasm, ह आन्सं-वेगः, क्षोभः, उत्तापः, अत्यंतावेगः.

Orgy, 8. राज्युत्सवः, नैशोत्सवः, पहर्षः, परादः, परादः

Orient, a. उज्ज्वल, भास्वत्, See Bright.
2 उद्यत्, उदयमानः - अभावी, पूर्वदेशः - al. a. पोरस्त्य, पाच्य, पूर्वदेशीय, पूर्व, पाच्या. - s. पूर्वदेशायासिन् m. - alist, s. पूर्वदेशीयभाषाज्ञः.

Orifice, 8. सुखं, छिदं, रंघं, द्वारं, सुविरं, विवरं, '0. of the ear ' ऋषभ:.

Origin, s. मूलं, प्रभवः, आ-पा-रंभः, उत्पत्ति f-, उद्भवः, उद्गमः, संभवः, जन्मन् n-, जाति f-, आदिः, योनि f-,बीजं, हेतुः, आदिकारणं, उत्पत्तिस्थानं 2 प्रयोजकः, प्रवर्तकः ; 'of low o. ' हीन्जाति-जन्मन, दुर्योनि, 'of good o. मौल (ली f.), उत्कृष्टजाति. -ब!, a. मौल, प्रथम, आदिम, आद्य, पूर्व, आदि-मूल-in comp.; 'o. passage' मूल, मुलवचनं 2 अपूर्व, अपूर्वकल्पित, अर्चितित-पूर्व, स्वतः-स्वयं-कल्पित. 3 अपूर्वरचक, स्वतः कल्पक. 🗝 मूलं, आदर्शः, मूलपत्रं ग्रंथ:-लेख:; See (s.). -ality, s. अपूर्व-रचनाशक्ति f_{ij} कल्पकरवं-ता, अपूर्वकल्पना-सामर्थ्य, कल्पनाशक्तिः. 2 अपूर्वताः -ally, adv. आदौ, मधमं, मधमतः, मारंभे, मूलतः. -ate, v. t. (प्रथमं) उत्पद् c., जन् c. (जनयति), उन्सूट, सुका 6 P, क्रुप्ट., पबृत C., निर्मा 3 A; पारभ् 1 A, उपक्रम् 1 A. -v. i. (प्रथमं) उत्पद् 4 A, जन् 4 A, प-उद्-सं-भू 1 P, मह 1 P; उद्-इ 2 P, उद्-गम् 1 P, मह्त् 1 A, उत्था 1 P; ex. by (s.) or by 'Ariss', q. v. -ation, s. मारंभः, प्रथमोद्भवः. -ator, s. मवर्तकः उत्पाद्कः, कल्पकः, योजकः, आरंभकः, निर्मातृ m. also ex. by (s.).

Orion, हैं सगजीर्षे

Orison, क प्रार्थना, स्तवः, स्तुति र्र., उपासना, स्तोत्रे.

Ornament, ह. अलंकारः, वि-,धूषणं, आभरणं, मंहनं; (decoration) अलंकरणं भूषा, अलंकिया, संस्कारः, परिष्कारः, परिकर्मन त., प्रतिकर्मन त., प्रतिकरः, 'o. to the Kshatriya family' श्वत्रियकुलावर्गसः; आश्रमललामभूता; पंडितकुलतिलकः &c. =v. १. अलंक 8 U, परिष्कु, मंद्र 10; भूष 10, प्रसाध ८., धुष् ८., रब्द ८. =बी, व. शोभावह, वि-, भूषक, शोभावद, शोभा-भूषा-कर (री त.), अलंकरिष्णु; or by (इ.). =ally, adv. विभूषणार्थ. =atlon, ह. अलंकरणं, मंहनं; रंजनं.

Ornate, a. कातिमत्, विचित्र, शोभित, वि-,भूवित; सालंकार, अलंकारमय (यी f.), अलंकुत, कुतालंकार. -ly, adv. सालंकार, कोभापवे

Ornithology, इ. पक्षिविद्याः -ist, इ. पक्षि-

विद्याजः:

Orphan, १., ८. अनाथः, मातापितृरहितःहीनः, गतमातृकः, गतपितृकः. =8ge, १.
अनाथताः 2 अनाथाश्रयः, अनाथालयः.

Orpiment, इ. (Yellow) पिंजरं, पीतनं, तालं, आ(अ)लं, हरितालकं.

Orrery, 8. ग्रहमालाचुकरणयंत्रं-

Orris, इ. बचा, उग्रगंधा, षड्गंधा, गोलोमी, कृतपणिका; (white) हैमवती, श्वेतवचा

Orthoepy, ३. शुद्धोखार:-रर्ण. =!st, ३. शुद्धो-चारणविद् m.

Orthogon, s. समचतुरसं -बी, a. समको-

Orthography, 8. अक्षर-वर्ण-विन्यासः, वर्ण-विन्यासज्ञासं-विचारः.

Orts, s. See Offal.

Oscillate, v. ं होलायते (D.), प्रेंस् 1 P, इतस्ततः चल् 1 P or क्ष्य् 1 A or स्कुर् 6 P or स्पंत्र 1 A; See Waver. ...ion, %. आंदोलनं, त्रेसनं, इसस्ततः चलनं, गतागतं. ...ing.-ory, a.दोलाचनान, स्पंत्रमान, स्कृरित. Oscitant. a. वि-,श्रुंभमान, श्रृंभित- 2 निक्रास्त, संश्रास. ...Oscitate, v. i. वि-,श्रंभ्री A.

Osprey, 8. कुरर:-री, उत्क्रोश:.

Osseous, a. अस्थिमय (यी f.). -Ossicle, % अस्थिकं. -Ossify, v. t. अस्थिसास्क 8 U. -v. i. अस्थिसाद् भू 1 P. -Ossuary, % अस्थिस्थानं

Ostensible, a. ब्यक्त, सुप्रकाश, प्रकट, प्रसिद्ध, अगृद्ध. -Ostensibly, adv. प्रकाशं-शतः,

पकटं. अग्रहं.

Ostentation, ह. आहंबरः, दंभः, द्र्पः, वि-कत्थनं, आत्मश्रुत्वाः. -Ostentatious, a. आहंबर-प्रिय-शील, दंभशील, दांभिक (की ं); आत्मश्रुत्विन् -ly, ado. साहंबरं, दंभपूर्व, सदंभं.

Osteocope, ह. अस्थिवेद्ना.

Osteology, ह. अस्थिवर्णनं-विद्या.

Ostler, s. See Groom.

Ostracise, v. t. वि-निर्-वस् c. -Ostra cism, s. विवासनं, निर्वासनं,

Other, a. अन्य, अपर, इतर, पर, अन्यतर (pron. a.) अंतरं in comp. 2 भिन्न, व्यतिरिक्त. 3 अव-,शिष्ट 'the o. 8' अपरे, अन्ये, इतरे, शिष्टजनाः; 'at o. times' अन्यदा; 'the o. day' अन्येद्यः, नातिचिरं. –wise, adv. अन्यथा, इतरथाः 2 वा, न-नो-चेत्, अन्यथा, अथवाः

Otiose, a. अनवहित, निरुत्साह, प्रमत्त,

अध्यापृत.

Otter, ८ उद्रः, जलमार्जारः

Ought, v. Ex. by आई 1 P; gen. by pot. pass, part. or by pot.; See Must. Ounce, s. हंकह्र यं, पणार्थ. 2 हीपिन m.

Oust, v. f. निःष्ठ c., निष्कस् c., अपास् 4 U, निराक्तं 8 U, बहिष्कः, See Dispel, Drive out.

Out, adv. बहि: (with abl.); 'gone o. ' चहिर्गत: (with verbs) ex. by निर्, वि, अप, प, बहि:; 'to be o.' प्रकाशतां गम् 1 P, wearsfly 1 P; the secret is o. रहस्यं भिषां. 2 निर्वापित-a.; 'to be o.' प्रशास 4 P, निर्वा 2 P; 'the lamp was o. ' तीपः प्रशास-निर्ववी. 3 क्षीण-विगत-अव-सित-०. 4 अंतं-होषं-यावत्, आ-अवसानात्; ' hear me o. ' शृणु में सावशेषं पदः (M. 4); 'let me speak o. ' वदः समा-वयानि तावतः 5 उद्यैः, उद्य-तार-स्वरेण, मुक्तकंठं∙र्6 व्यक्तं, प्रकटं, स्पष्टं, स्फुटं; '०. upon (with) the thief ' दूरी कियतां-निःसार्यतां-असा चौर:: ' o. of ' बहि: with abl., or by abl.; (among) मध्यात with gen., or by gen or loc.; (exclusion) ex. by अ, निर्, बि, अप, गत, नष्ट, त्यक्त in comp.; 'o. of the road ' त्यक्त-भ्रष्ट-मार्ग: o. of one's mind 'इत-मष्ट-दुद्धि, दुद्धि-भ्रष्ट: ' o. of place ' अस्थान, अनुचित्र

'o. of order 'उत्सूत्र, क्रमहीन, विधिवि-रुद्ध, अन्यवस्थित; 'o. of tune' अप-विert: (showing motive) ex. by instr. or abl.; (beyond) अतीत, अगोचर in comp., आति pr.; 'o. of sight' नयन-विषयातीत, दृगगोचर, अंतर्हित; 'o. of one 's reach 'अविषय, अपाप्य; 'o. of one's power ' अतिशक्ति: 'o, of use' गत-लुप्त-ध्यवहार, अध्यवहारितः ' o. of fashion 'characters, 'o. of time' गतकाल, कालातीत; 'o. of hope' गताश, निराज्ञ; 'o. of man's strength' अति-मातुष; 'to pass o. of sight' नयन-विषयं अति-इ 2 P or अतिकम् 1 U, 4 P; stand o. of hearing 'अवणागीचरस्तिष्ठ: 'o. of:employment' क्षाणवास, निर्वापार, नियोगहीन: 'o. of office ' भ्रष्ट-च्युत-अधि-कार, अधिकारभ्रष्ट-च्युतः 'o. of hand' सद्यः, सपिट: '0.-वि००ा' द्वारचहि:स्थ, बहि:पदेशकृत: ' o.-house ' उपगृहं, घहिर्गृहं. -interj. अपेहि, अपसर, धिकु (with acc .).-er, -ermost, a. बाह्य, चहि:स्थ, चहिर्मव. ब-हिर्वितन, बहि: in comp. -most, a. अति-बाह्य. -ward, a. बाह्य, बहि: in comp. 2 दृश्य, आविर्भूत, प्रकट, प्रकाश 3 अवा-न्तवं (वी f.), मिध्या-मृषा in comp. -adv. (0. в) बहि:, बहिर्मागे-देशे∙ -wardly, adv. बाह्यत:, बहि:, बहिभांगे. 2 अवस्तुतः, सूषा, मिथ्या, कृतकं, कृत्रिमं.

Out-act, v. t. अत्याचर् 1 P, अतिक 8 U. Out-balance, v. t. See Outweigh. Out-bid. v. t. अधिकमूल्यदानेन अभि-भू 1 P. Outbreak, Outburst, इ. उद्भेदः, निर्गमः, प्राहर्भावः, उदयः, आस्फोटः.

Outcast, इ. निष्कासितः, बहिष्कृतः, जाति-बाद्यः-भ्रष्टः, जाति-वर्ण-पतितः, अपांक्तः, अ-पांक्तेयः, पतितः 2 चं (चां)हालः, अप-सदः, द्दीनजातिः-वर्णः, विद्दीनः, विवर्णः, नीच-अधम-वर्णः; See Mean.

Outcome, ह. फलं, परिणामः, उदर्कः.

Outcry, ह. उत्कोशः, आक्रोशः, कोलाहलः, कलकलः, तुस्रुलं, संहृति /, उद्धेषः; 'popular o.' जनरवः संहृतिः. 2 आर्त-नादः-रवः

Outdo, v. t. अति-ज्ञी 2 A, अतिकम् 1 U, 4 P; See Excel.

Outfit, ह. सज्जा, सामग्री, उपकरणसंभारः, परिच्छेदः

Outgo, v: t. अति-इ 2 P, अतिचर् 1 P, अतिगम् 1 P. =ing, s. व्यय:, अपचय:, अपचय:, स्वः, विनियोग:

Outgrow, v. t. अतीत्य बुध् 1 A, अति-बुध् Outing, s. भ्रमणं, पर्यटनं, विहारः

Outlander, ह. बेबेशिक:.

Outlandish, a. बिजातीय, विद्शीय, विदेशीय, विदेशीय, पर-अन्य-देशीय. 2 असंगत, ज्ञान्य, आशिष्ट, असम्य.

Outlaw, s. निषिद्धाग्न्युद्कः, न्यायरक्रणवाद्धः.
-- t. न्यायाद्व यहिष्कु 8 U, अग्न्युद्कः
दानं निषिध 1 P.

Outlay, s. (द्रव्यादे:) व्ययः, अपचयः, वि-नियोगः: धनीत्सर्गः, द्रव्यव्ययः.

Outlet, 8. द्वारं, सुखं, निर्शमः, परि(री)-वादः, जलोच्छ्वासः, निर्गमद्वारं, स्वजनस्य हि दुःखमञ्जतो विवृतद्वारामिवोपजायते (K. 19 26) 'tinds an o.' &c.

Outline, s. बाह्यले(रे)स्वा, आसारमार्च, वस्तुमार्च. 2 पांडुलेरूयं, चित्रारंभः 3 स्थूलः वर्णनं असक्ष्मविचारः

Outlive, v. t. आते-जीव 1 P.

Outlook, ह. अवेक्षणं, अवेक्षा.

Outlying, a. दूरस्थ. 2 असंसक्त.

Outmanæuvre, v. t. अभि-मू 1 P, आते-रिच 7 U.

Outmarch, v. i. अग्रे या 2 P, अति-या Outnumber, v. t. संख्यया अति-ज्ञी 2 A,

अधिकसंख्य-a भू 1 P, अधिकीभू Outpour, v. t. वृष् 1 P, निषिष् 6 P, उत्स्वक 6 P. -s., -ing, s., वर्ष:-वंण, उत्सर्गः

Output, s. फलं, उत्पन्नं, लाभः

Outrago, s. साहसं, आधर्षः चंगं, बलात्कारः, अभ्यायः, अत्याचारः, उपमर्वः, उपम्रवः, अप्रवः, अभि-, द्रोहः, उपघातः, प्रमाधः, मर्याद्गातिक्रमः 2 न्यक्कारः, धिक्कारः, अवलेपः, उत्सेकः.
-०. t. कलंकयति (D.); (a woman) सतीत्वाद अंगू ८.0 च्यु ८.; दुष ८.(दूष यति) आधृष् ८.; उपमृद् ८. प्रमंध् १ P or ८., उपद्र 1 P, अभिद्र दृ 4 P, न्यक् 8 U, धिक्कः, See Insult also. -ous, a. द्रावण, सौर, उग्र, अतिदुष्ट, उद्यंह, प्रमाध्यन, अतिसाहसिक (की f.), राक्षस (मी f.), निर्लंज्ज, वीतव्य, अतिदुराचार. -ously, adv. धौरं, द्रावणं, अत्याचारपूर्वं, अतिसाहसेन. -ousness, s. द्रावणता, &c.

Outreach, v. t. अतिगम् 1 P, अति-इ 2 P. Outrider, s. अन्यास्टः परिचरः

Outright, adv. सदा:, सपदि, तत्सर्ज-जे, अबिलंभितं. 2 सर्वथा, साद्यंतं, सम्बद्ध्, स-अति pr. 3 स्पष्टं, व्यक्तं, अवकं.

Outroot, v. t. See Eradicate.

Outrun, v. t. अतिधाव् 1 P, धावने अति-शी 2 A.

Outset, Outstart, क प्रारंभः, उप-म-क्रमः, आदिः, उपोद्धातः, 'at the very 0. प्रथममेष, आदावेव, उपोद्धातरूपेण.

Outshine, v. l. आधिकं प्रकाश 1 A or खुत् 1 A, अति-शुभू 1 A or इन्ह्यू 1 A. Outside, ३. बहिर्भागः, बहि:प्रदेशः, बाह्यभागः; oft. by बहि:, 'charming on the o. only 'बहिरेब मनोरमः 2 परमावधि:, -adv. बहि: (with abl.), बहिर्भागे. -a. बाह्य, बहिरेश, बहि: in comp. -er, ३. बहिर्देश-वासिन् कः, अन्यदेशीयः, पारदेशिकः; See Foreigner.

Latskirt, 8. उपांतः, पर्येतः, सीमा, परिसरः, पांतः, उत्संगः; 'o. of a village ' ग्रामांतः, उपकंठः 'o. of a forest ' चनांतः.

Outspoken, a. स्पष्ट-स्फुट-वादिन, स्फुटवक्तृ; See Candid, Frank.

Outspread, v. t. विस्तृ c., प्र-वि-स् c., वितन् 8 U.

Outstanding, a. अशोधित, अनिष्पस्न, अनि-स्तीर्णः

Outstretch, v. t. प्र-सृ ८., उच्छि 1 U or c.; oft. by उत् in comp.; 'with the neck o. ed' उत्कंधर; 'with hands o. ed as far as the wrist' आपूर्वभागो- त्थितै: करतलै: (S. 4).

Outstrip, v.t. अति-इं2 P, अतिकस् 1 U, 4 P. अतिवृत् 1 A, अतिचर् 1 P, लंबू 1 A, 10; oft. by अति in comp. 'o. s the senses' इंद्रियगांचरा न वर्तते, अतींदियः

Outvie, v. t. See Excel.

Outweigh, v. t.भारेण-भारत:-अतिरिच pass. (with abl.), अधिकभारीसू 1 P, (Excel, q. v.).

Outwit, v. t. प्र-तृ c., वंच् 10, वि-प्र-लभ् 1 A; See Cheat.

Oval, Ovate, a. अंहाकार, अंहाकृति. = अ. अंहाकारः, अंहाकृति f., कक्षा-क्षः

Ovarious, a. अंडयुक्त, अंडरूप. -Ovary, s. अंडाशयः.

Ovation, ८. लोक-संभावना-सत्कारः

Oven, ह. चुिहि-हीं f., कंदु कि f., आपाक:, उस्रा

Over, prep. उपरि (with gen.) or in comp., आध-ऊर्ध in comp.; अधिक in comp.; 'o. 20' विज्ञत्यधिक: gen. ex. by अति, अधि, अभि, उत्, सं, with verbs; ' cross o. a river ' नदीपारं गम् 1 P. 2 (Superiority), प्र, आधि, वि in comp.; 'wander o. 'परिभ्रम् 1, 4 P. पर्यद् 1 P; 'o. against ' अभि-सं-सुखं, अभि-पति Pr. -adv. परपारे, अन्यतीरं, पारं-रे. 2 प्राते, सं, A, with verbs; 'hand o. to another अन्यस्मिन् निक्षिप् 6 P or संक्रम् c. 3 आधिकं, भूयः, अतिरिक्तं. 4 (Beyond) अति pr. 5 अव-,शिष्ट, उद्वत्त, अंतरित (a.); अधिक in comp. 6 साद्यंतं. शेषं यावत. ex. by पार: ' to read o. ' आध-इ 2 A, पारं गम्. 7 अत्यंतं, अति-सु-pr., अधिकं, अ-तिज्ञय-एकांत in comp.; as a prefix of verbs, ex. by अति, अत्यंतं 8 असीत, गत, अतिक्रांत, वृत्त, भूत; 'o. again' पुनरपि; 'o. and o. again' पुनःपुनः, सहुर्महुः, वारंवारं; 'o. and above' अपरं च, अविष्ट-a.; 'to be o.' ex. by अवसित-अवीत-समास-a.; See Finish; 'my work is o.' समासकार्योस्मि; 'in a moment all will be o. with him' क्षणेन स समासजीवितः-परासुः-भवेत्.

Overact, v. t. आतिशयेन कु 8 U, अत्याचर

Overawe, v. t. आकुलीकु 8 U, भयेन उपहन् 2 P or अभिभू 1 P. =ed, a. संभ्रमाकुल, भयोपहत

Overbalance, v. t. See Outweigh. - s. अति-अधिक-भारः

Overbear, v. t. वज्ञीकु 8 U, दम् c. (व्या-यति), नि-पत् c., धृष् c. -ing, a. भृष्ट, उद्धत, दृप्त, अवलिप्त, मर्वित, उत्सिक्त, See Haughty. -ingly, adv. सावलेप, सद्पे, उद्धत

Overboard, adv. नौपृष्ठात्. नौकाया विहिः,

मध्येससुद्धं, अर्णवमध्ये •

Overburden, v. t. अतिभारं न्यस् 4 U, अ-तिभारेण पीड़ 10 or अर्ट् 1 P or c. -ed, a. अतिभाराकांत

Overcast, v. t. (मेथे:) आ-वृ 5 U, प्र-आ-च्छद 10; कलुषीकृ 8 U, तिमिरीकृ, साभ्र-व. कृ: -a. मेघावृत, मेघाच्छक, तमोवृत, साभ्र, सतिमिर, घनावरुद्धः

Over-cautious, a. अत्यवहित.

Overcharge, v. t. अतिमृत्यं अर्थ् 10 A. 2 Overload, q. v. = 8. अतिमृत्यपार्थनं.

Overcloud, v. t. Sec Overcast.

Overcome, v. t. अतिकम् 1 U, 4 P, ह्र 1 P, पारं गम् 1 P, आ-अधि-रुह् 1 P, अति-इ 2 P; अति-शी 2 A, अतिरिच् pass. 2 जि 1 P, पराजि (A), परा-अभि-भू 1 P, वशीकु 8 U, दम् c. (दमयति). 3 प्रधृष् c., पर्यामुश् 6 P; (with fatigue &c.) आकु-लोकु, आक्रम्, खिद् c., अव-सद् c., better by (a.); o. by the force of truth' सत्यवलेनाभिभूत, भूतार्थवचनेन कुंदितमित or किंवक्तन्यतामृद्ध; 'I am o. by sleep caused by fatigue' अपन्तिये परिश्रमजिन् गया निव्रया (U.1). —a. परा-,जित, दांत, वशीकृत &c. 2 अभिभूत, व्याकुल, पर्याकुल, आकुल, आतं, आतुर, यस्त, आक्रांत, आविष्ट, परिगत, gen. in comp.

Overdo, v. t. अतिश्वेन कु 8 U. 2अति-पच् 1 P. -Overdone, a. अतिपक्त. 2 अति-

भ्रांत, परिक्लांत Overdress, v. t. उज्ज्वलंबेशं भू c., उदार-नेपथ्यं भू 3 P.

Overdue, a. आतिकांतकाल.

Overeat, v. t. आति खाद 1 P or अह 2 P. Over-estimate, v. t. Ma nor 10 or Ha 4 P. -8. अतिगणना.

Overfatigue, v. t. अति-खिद् c. or अम् c.

=8. अतिखेद:, अतिश्रम:. Overflood, Overflow, v. t. जलेन आ-सं-ष्ठ €-, परिवह ६., उपरि सु ६., उत्सिच् 6 P

or c. - v. i: परिवह 1 P; उत्सिच pass., मबृध् 1 A, स्काय 1 A; gen. ex. by आति-, पूर्ण, उत्सिक्त, आ-सं-प्रत, स्फीत-बृद्ध-जल, मचुर, उपचित, आहन्त्र, घन, अतिरिक्त, उद्धि-क्त, बुद्ध, स्फीत: 'with an eye o. ing with joy 'आनंदपरिवाहिणा चक्षणा (S. 4); 'a heart o. ing with kindness' द्याधनं हृद्यं: 'my curiosity first o.ed' पथमं कुत्रहलं सपरिवाहमासीत् (S. 2); 'her eves o. ed with tears ' अश्रपरिष्ठतेक्षणा सा, अश्रुजलेनाप्रते नेत्रे 🗝 पूरोत्पीहः, आ-हावः, उत्सेकः, जलवृद्धि f., तोयाहावः, ज-होत्सेकः. 2 उद्देकः, अतिरेकः, वृद्धि f., स्फीति $f\cdot$, उपचयः, आधिक्यं, प्राचुर्यः ulleting, a. उत्सिक्त, अति-परि-पूर्ण, अति-,बहुल, मचुर, आ-सं-प्रुत, उपचित, उद्भिक्त, अतिरिक्त; 'o. with water ' जलव्याप्त, आफ़्तोद्दक; 'o. the boundary' आतिवेल. =8., See (8.);

Overgrow, v. आतिरह 1 P, आतिवृध् 1 A, अत्यंतं व्रध्

' to fill to o. ' आ-परि-प्र c.

Overhang, v_{\cdot} t_{\cdot} ਤੁਧੇਵਿ ਲੱਗ 1 A_{\cdot} अव-ਖ਼-ਲੱਗ, बहि: लंब or स्था 1 P.

Overhasty, a. आतिसाहसिन्, साहसपरायणः Overhaul, v. t. पुन: पुन: परीक्ष् 1 A or निरूप 10.

Overhead, adv. ऊर्ध्व, उपरि, उपरिस्थाने; मस्तकोपरि, अधिशीर्षः, 'the sun being o.' नभोमध्यारूढे सवितरि, मध्याह्नकाले

Overhear, v. t. अलक्षितं-निभृतं श्र 5 P. मच्छ**कं** आकर्ण् $10\cdot$

Overjoy, v. t. प्रहृत् c., अत्यंतं आनंद् c. =8. प्रहर्षः, अत्यंतप्रमोदः. 🗝 d, a. प्रहृष्ट, परम-सुदित, हर्षाकुल, आनंदपुलकित, उल्लासित, इष्टचित्त∙

Overlap, v. t. आतिब्याप 5 P.

Overlarge, a. अतिविपुल, अतिमहत्

Overland, a. स्थल in comp.; ' o. route.' स्थलवर्त्म, (प्रतस्थे स्थलवर्त्मना R. Iv. 60.) Overlay, v. t. आ-, ਲਵ 10, आ-ਵੂ 5 U, ਵਿ-

धा 3 U, पि-नहु 4 $^{
m P}\cdot$ 2 आतिभारेण पीड्ड $^{10}\cdot$ Overleap, v. t. ਤਰ੍-ਲੰਬ੍ 1 A,10, ਤਰ੍ਫ਼ 1 A.

Over-lenient, a. एकांत-अति-मृद्

Overlie, v.t. अतिभारेण पीड़ 10, नि-पत् 1P.Overload, $v.\ t.$ आतिपुर् 10, अतिभारं न्यस् 4 U or आरह ए (रोपयति); अतिभारेण आक्रम् 1 U, 4 P or पीड 10. -cd. a. आतिपूरित-पूर्ण, आतिमाराकांत. =ing, हः अ-तिभारारोपणं, अतिभारन्यासः.

Overlook, v. t. उपेक्ष 1 A, न गण 10 or हुरू 1 P, न आहू 6 A, क्षम् 1 A, 4 P, अव-ਦੁਕ 6 P, ਸੂਚ 6 P. 2 अवेश, अधि-हा 1 P, अध्यक्ष: भू 1 P. 3 आ-अव-लोक 1 A, 10; See Command.

Overmuch, a. आतिमात्र, अत्यंत, अत्यधिक, एकांत, अतिरिक्त, अति pr. - अधिक्यं, अतिवाहल्यं, अतिरेकः. =adv. अत्यंतं, अति-मात्रं, अति-सु 🏴

Overnight, adv. अतीतरात्री, गतनिशाया. Overpass, e. t. आतिचा 1 P, आतिगम् 1 P.

Overpay, v. t. अधिकमूल्यं दा 3 U.

Overpeopled, a. अतिजनाकीर्ण. Overplus, s. See Surplus.

Overpower, $v.\ t.$ परा-अभि-भू $1\ P$, पराजि 1 A, эпрач 1 U, 4 P; See Overcome. Overprize, Overrate, v. t. अधिकं मन 4 A or c., अतिमूल्यं स्था c. (स्थापयति). Overreach, v. t. ਸ-ਨਾ c., ਰੰਚ 10, ਰਿਸ-ਲਮ;

1 A. -ing, s. प्रतारणं-णा, वंचनं; See Cheat. Override, v. t. अति-धाव् 1 P. 2 Overrule, q. v.

Overrule, v. t. अध: क्षिप 6 P, निराक्त 8 U, अधरीकु, पृत्यादिश् 6 P; See Reject. 2 प्र-भू 1 P. ईश् 2 A (with gen.), अधि-ष्टा Î P, ज्ञास 2 P, नियम 1 P.

Overrun. v. t. उप-द्व 1 A, आक्रम् 1 U, 4~P, उप-आभि-द्गु 1~P, व्यापू 5~P,आक 6~P; See Harass, Oppress.

Oversee, v. t. अनेक्ष् 1 A, अधि-द्या 1 P. -er, ह्न अवेक्षकः, अधिष्ठातृ m., अध्यक्षः, अधिकृतः अधिकारिन 🐠

Overset, e. i. वि-,पर्यस् 4 U, परिवृत् c.; अधरीकृ8 U, निपत् \mathbf{c} ., अधः क्षिप् $\mathbf{6}$ P. ulletc. i. परिवृत् 1 A, नि-पत् 1 P.

Overshadow, v. t. आ-, छद्र 10, छायया आव 5 U.

Overshoot, v. t. लक्ष्यं अतिक्रम् 1 U, 4 P, लक्ष्याद् भ्रेश् 1 A, 4 P or च्यु 1 A.

Oversight, s. अनवेक्षा, प्रमादः, भ्रमः, भ्राति 🏸 स्खलितं, द्राष्टिदोषः.

Oversicep, v. ं. अति-दीर्घ-स्वप् 2 P. Overspread, v. t आच्छद् 10, आन् 5 U, आस्तृ ⁵ U, आस्तृ ⁹. U, पूर् 10, आक्रम 1 U, 4 P, आ-मं-कृ 6 P, वि-अय-तन् 8 U, ब्याप 5 P. -a. आच्छन, आच्छादित, आवृत, आस्तीर्ण, आक्रांत, आकीर्ण, व्याप्त, पुरित, पुणे-

Overstate, v. t. अतिशयेन वच् 2 P; See

Exaggerate.

Overstep, e. ಓअतिक्रम् 1 U, 4 P, ਲੱਧੂ 1 A,

Overstock, v. t. अति-पूर् 10 or संबद्ध 9 P or उपकर्द्ध ए., प्र-सं-चि 5 U. = 8. अति-संचय:संग्रह:-संनार:.

Overstrain, v. i. अल्पंत यत् 1 A or उद्यम्

Overstrung, a. अत्यंतं, आतत.

Overt, a. प्रकाश, स्फुट, व्यक्त, स्पष्ट, अगृह, प्रकट, प्रत्यक्ष. -ly. adv. प्रकाश, स्पष्ट, प्रत्यक्ष, प्रकट, प्रत्यक्ष, प्रकट, क.स्फुटता, व्यक्तता.

Overtake, v. t. आ-सद् c., (पूर्वप्रस्थितं वैनतेषमप्यासाद्येयं V. 1), लंघ् 1 A, 10; आत्मोद्धतेरिय रजोभिरलंघनीयाः (S. I); 'not to be o.-n ' &c.; सं-,प्राप् 5 P, आक्रम् 1 U, 4 P, यह् 9 U. 2 अभिन्नु 1 P, प्र 1 P, 10, यस् 1 A; सहसा-अक्तस्मात्-आपत् 1 P or आक्रम्, See Attack, Overcome, 'o. business' कार्य समाप् c. Overtask, Overtax, v. t. अतिभारं-अति-करं भ्यस् 4 U or निश्चिष् P.

Overthrow, v. l. नंझू c., वि-म-, क्षि 1, 5 P, ६वस c., प्र-वि-उत्, उच्छिद 7 P, अष-उत्-सद c. 2 परिवृत् c., परि-विपरि-अस 4 U, पराक्षिप 6 P or c., अधामुखीक 8 U, निपत c. 3 जि 1 P, पराजि (A.), अभि-परा-धू 1 P, दम c. (दमयित), वशीक 8 U, परास 4 U, भंज 7 P, पराहन 2 P.—. नाझः, दसंसः, प्र-वि-, उच्छोदः, उत्सादः, सप. 2 घतः, भंगः, भेदः, परा-अभि-भवः, पराजवः, न्यसनं, उपरिर्वर्तनं, पर्यासः, निपातनं, Overtop, v. t. मूर्छ-तिखरे-स्था 1 P, अति-जी 2 A, अभि-भू 1 P; See Excel.

Overture, १. प्रस्तावः, उपन्यासः, उपश्लेपः, निवेद्नं, प्राधिना, वच्चनं, 'secret o. 'उप-जापः. 2 प्रस्तावना, उपोक्षातः.

Overturn. v. t. परि-विपरि-अस् 4 U, परि-इत् c., निपत् c., अधोसुखीकु 8 U, अधरी-सरीकृ. 2 Overthrow, q. v.

Overvalue, v. t. अधिकं मन् 4 A or c., बहु मन्, अधिकमूल्यं कु 8 U or स्था c. (स्थापवित).

Overweening, a. अत्यभिमानिन्,: अतिहृप्त, अत्यबलिप्त, अतिश्लाधिन्।

Overwhelm, v. t. आंभ-मू 1 P, आकुरीफ 8 U, बस् 1 A,आकम 1 U, 4 P; अव-सद c. अव-सं-भूद 9 P or c., अव-नि-पत् c. निविध्य 7 P. 2 आ-मू 5 U, आस्तु-स्तृ 5, 9 U, आच्छुष्ट् 10, आकृ 6 P. 3 नि-मस्स्र c. (मज्जपति), गाडु c., अव-वि°-, षु c., आकांत, मरा, आकांत, उपसुत, उपसुत, आकुरु; See Overceme; 'o. with grief' शोकसमा-कुरु; 'o. with a flood of tests' वाडप-पूरपरिक्रत.

Overwork, v. t. अधिकं कर्म कु c., अस्पेतं आयद्द o or खिद् c.; (oneself) अस्पेतं परिश्रम् 4 P. -अस्पायासः, अतिक्रेशः-असः-

Overwrought, a. अतिपरिष्कृतः

Overzeal, ह. अत्योत्सुक्यं, अत्युत्कंडाः -ous, व. अत्युत्सक, अत्यासक्त, अतिम्यग्र.

Oviform, a. अंडाकृति, कोशाकार.

Oviparous, a. अंडज, द्विज, द्विजन्मन्, अंडोत्पन्न

Ovum, s. See Egg.

Owe, v. 4, ध्र 10, (with dat, of creditor).

2 सणबद्ध-a. भ्रू 1 P, अनुमृहीत-a. भ्रू:
oft. ex, by pot. pass. part.; 'you o.
respect to your elders ' गुरुजनस्त्वकः
पुत्रव: =ing, a. देय, द्रातच्य, शोधनीय,
निस्तार्य 2 जानेत, जात, उञ्चत, भ्रयुक्तं, कारण-मभव-हेतु-in comp.; 'o. to 'ex. by
abl. or instr.; 'to whom is your
deliverance o. ' कस्त्वन्मुक्तिहेतु: कारणे,
केन त्वं मोखित:

Owl, ६ कौशिकः, उल्लूकः, पेचकः, दिवा-भीतः, दिवाधः, धूकः,निशाटनः, गयसारातिः, 'o.-light' संदमभा, ईषतभकाशः.

Own, a. स्वीय, स्वकीय, आत्मीय, स्वक, निज, आत्मभूत; स्व, आत्मन् in gen.or in comp.; 'my o ' मदीय: ७० त्वदीय, तदीय, युग्म+ दीय, अस्प्रदीय; 'of one's o. accord' स्वयं, स्वेच्छया; 'to make one' s o.' आत्मसात् क 8 U. -v. t. स्वीकृ, अंगीकृ, प्रति-पद् 4 A, अम्युप-गम् 1 P or इ 2 P, ng 9 U, See Acknowledge, 2 (To be master of) ex. by स्वामी, ईश्वर:, पति:, अधिकारी, with gen or by (a.); or by gen. alone; 'Io. much land' विप्रतस्मी: स्वाम्यहं; 'who o. s this treasure' कोऽस्य वित्तस्य स्वामी-बतिः, कस्येदं वित्तं 🧈 स्वत्वं प्रति-पद्ग ए. वा बुष् ए., स्वीय-धः इति वत 1 P; See Claim -ed, a. स्वीकृत: स्वत्वाविशिष्ट, 'o. by me' मत्स्वत्वविशिष्ठ, मत्स्वामिक, मदर्धीन. -er, ह. स्वामिष् m र्क्ष कर:. पति:. अधिकारिन m. इश:, प्रमु:: See Lord. -ership, ह. स्वत्वं, स्वामित्वं, स्वाम्यं,प्रभुत्वं, अधिकारः. 🗝 🗷 🐉 स्वींकारः, अभ्यपगमः...

Ox, s. वृषभः, इषः, उक्षम् m., वली(री) वर्दः, क्षस्भः, अनह्रह् m., नीः, भद्रः, सीरभेनः; 'क herd of oxen' औक्षकं, 'a large o.' महोकः; 'an old o.' वृद्धोक्षः, जरदृषः, 'head of a herd of oxen' आर्षस्यः, 'an o. 'allowed to go at liberty' चंडः, गोपतिः, इद्यरः, 'his shoulder' वहः, 'the dewlap of an o.' सास्ना, गलकंबलः, 'who hears the yoke 'यायः, धूर्वोडाः, 'who draws a

cart ' झाक्तटः; ' who draws a plough ' हालिकः, सेरिकः; ' who bears a burden ' धूर्वहः, धूर्यः, धुरीणः, धोरेयः, धुरंधरः. Oxidize, c. t. ज c. -Oxidation, s.

जारणं, आतंचनं Oyster. ३. द्युक्ति र्र., द्युक्तिका, सुक्तास्फोटः; 'o.-shell' द्यक्तिपूरं.

P

Pabulum, s. भोजनं, आहारः, पौष्टिकं $ext{-Pabular, } a$. पौष्टिकं (ahf).

Pace, s. पदं, चरणन्यासः, पद्विक्षेपः-पातःक्रमः, पाद्विक्षेपः-न्यासः, विक्रमः- 2 गति र्र-,
गमनं, अयनं, चलनं, चारः. 3 गतिवेगःक्रमः; 'a quick p.' द्वतपट्ं; 'at a rapid
p.' द्वतगत्या. 4 (Of horses) धारा, गतिः;
See under Horse; 'a horse with a
good p.' सुखायनः, सुखाचारः; 'keep p.
with 'सह गम् or चल् 1 P. =v. i. परिअति-क्रम् 1 U, 4 P; क्रमेण क्रमेण गम्-ब्रक्चल् 1 P; 'p. up and down 'इतस्ततः
चल् or अम् 1, 4 P; 'p. ing to and fro '
इतस्ततः परिकर्मर -ed, a. गति in comp.;
'slow-p.' मंदगति, मंदगामिन.

Pachyderm, s. कठिनचर्मन्-a. पद्य:--atous, a. कठिनचर्मन्- 2 (Fig.) सहिष्णु, मंद.

Pacify, v. t. सां(जां)त्व 10, जाय c. (जायती), प्र-उप°-,प्र-सत् c., सं-परिन्तुष् c., आराप c. -ied, a. जांत,प्रसादित, जांतकोध; 'to be p.' जाय 4 P, प्रसद् 1 P, तृष् 4 P, जामं इ-या 2 P. -ier, s. जामकः, सांत्वकः. -ic, a. जांत, प्रज्ञासित, निरुद्धेगः 2 सांत्व-प्रज्ञास-जील, सांत्वनकारित, साम in comp.; 'p. words' सामवादः.-ication, s. ज्ञासं, जांति f., प्र-उप, सांत्वनं, सामव् n., प्रसाद्वनं 2 संघानं, संधिकरणं -icatory, a. जांतिव, जांतिकर (री. f.), ज्ञामक, सामोपा-प्रक्र, साम in comp.

Pack, s. भारः, कूर्चः, भांडं, ग्रुच्छः, पोटलिका, पटलें. 2 गणः, संघः,वर्गः, ससूहः, बृंदं, संचयः; See Multitude, 'p. of hounds' श्वगणः, कुकुरसंघः; 'ap. of persons' मंहलं, जनसमूहः; 'p.-horse' पृष्ठचः, स्थीरिनः, 'p.-saddle'पर्याणं, पल्यानं, 'p.-thread' शणसूत्रं, 'p.-cloth' बेष्टनं, पटः. -ए. t. पटलीकु 8 U, पुटीकु, पुटयति (D.), सपिंद् 10, कुर्वीकु, 'p. in a box' समुद्रके

नि-धा 3 U or निविश् c. 2 कुकार्यार्थ-उप दंशपूर्थ-संमिल् c. or समाद्व 1 P or एकीकु or संयुक्त 7 U, 10.3 (Off) अप-नि:न्य c., सहसा अपगद्म c. (गमयति) or प्रन्था c. (स्थापयति). = v. i. पुटीभू 1 P, पिंडीधू, एकीमू. 2 सहसा अपगद्म 1 P or प्रन्था 1 A. --बge, s. आंडं, कूर्चः, बज्ञादिगुच्छः. --Packet, s. पोटलिका, लच्चकूर्चः, लच्चवेष्टणं, पत्रवेष्टनं. 2 पत्रवाहिनी नी:

Pact, s. See Contract.

Pad, s. कूर्च: 2 उपधानं, उपबर्द: 3 सुबा-यनः, सुखचारः. 4 पाद्विकशः. 5 सुदुवस्तु गः, तुलादिद्वव्यं. =v. t. सुदुवस्तुना आन्सु 5 U or युद्ध 7U, 10. =v. i. संद् or इानै: नव् or बद्ध 1 P.

Paddle, s. क्षेपिंग-जी f., नीदंह:; 'p.-box ' क्षेपण्याधार:; 'p.-wheel ' नीचालनी.
-v. t. नीदंहेन प्रेर् c. or चल्ल c. or प्रखुद् 6 P or c. -v. i. क्षेपण्या जलं चल्ल c. or आहन् 2 U or तह्य 10. 2 जले क्रीह्र 1 P.

Paddock, 8 वाटः, वाटिका.

Paddy, 8. धान्यं.

Padlock, s. तालकं.

Padrone, s. See Patron. Pæan, s. जयशब्द:-ध्वनि:-धोष:.

Pagan, s. देवता-प्रतिमा-पूजक: -ism, s. देवता-प्रतिमा-पूजक: -ism, s. देवता-प्रतिमापूजा-उपासना; βεε Idolater,-try,

Page, ह. पृष्ठं, पत्रं. 2 खेटः, किंकरः, भृत्यः, पार्श्वानुचरः, परिचरः, वालानुचरः.

Pageant, s. आहंबर:, शोभा; बमस्कार:, कोतुकं -a. Ex. by (s.). -ry, s. आहं-बर:; See (s.).

Pagoda, s. See Temple. Pail, s. भांडं, पात्रं, भाजनं.

Pain, 8. द:खं, वेद्यना, पीडा, व्यथा, आतंकाः, रुद्ध f, रजा, अ(आ)र्ति f, सं-परि-न्नापः, याधा,यातना, क्रेशः,कष्टं, क्रुच्छं, उद्देगः, ख्रावः: ' bodily p. ' ज्याधिः; 'mental p. ' आधिः, मनस्तापः, मनोज्यथा, चिसोद्वेगः; ' causing p. 'digi-इ:ख-कर(री f.); 'suffering p. दु:साभाक, दु:स्थित; ' sharp p. ' श्रूल:-लं, तीववेदना. 2 (Pains)परि-,अन:, प-, यत्नाः, उद्योगः, व्यवसायः, उद्यमः, उत्साहः, आ-व-पास:, कहं; 'to take p. s' प्रवत् 1 A, ह व् 1 A, चेष्ट् 1 A, चद् 1 A, व्यव सो 4 P. 3 ढंड:, साहसं. =v. t. पीड 10, दू 5 P, व्यक्द c. (ध्यधयति), तप् c , सं-परि-उप $^\circ$ -, बाध् 1 A , क्रिञ्च 9 P, अर्द् 1 P or c., दु:सायति (D.), -cd, a. पीडित,इन, दुःखित, व्यथित,तापित, सं-परि-तप्त, आतं, दुःखार्त, दुःखातुर, सबद्दन, कुच्छ्रगतं, सन्यथः; 'to be p. ' स्वश्व 1 A. पीइ-क्रिश्-तप्-pass. -ful, a. सरब्द, च-जाबत, द्वास्तिन, सन्यथ, द्वास्ति: See

Pained. 2 दु:खद, कह, पीडा-दु:ख-कह-च्या-कर (री f.). दु:खावह, कह वा क्रेझ-व् वा पद, बाधक, संतापक. 3 अम-कष्ट-साध्य, दुष्कर, कठिन. —fully, adv. सन्यर्थ, कष्टं, सदु:खं, सोद्वेगं- 2 सभ्रमं, सायासं, कृच्छ्रण, कप्टेन. —less, a. दु:ख वा च्या-हीन वा रहित-—Painstaking, a. न्यवसा, यिन, उद्यमिन, उद्योगिन, उद्यम-उरताह-शील; See Industrious.

Paint. v. t. आ-लिख 6 P, चित्र 10. 2 रंज् c., वर्ण् 10, रंगेण लिप् 6 P, वर्णे: ग्रुम् c. 3 वर्णः, See Describe. -s. वर्णकः कं; वर्णिका, रंगः, लेपः; 'p.-brush' वर्तिका, तृलिका, तृलि f., वर्णतुली, ईषिका. -ed, a. चित्रका, वर्णितः (in a picture) चित्र-आलेख्य-यत, चित्रार्पित, आलिखित. -er, s. चित्रका का रः, रंगाजीवः, चित्रकृत्-लिख् मान, रंजकः, चित्रकां, आलेखकः, तोलिकः -ing, s. (Art) चित्रकांन्य मन, चित्र-क्रिया-विद्या. 2 आलेखनं, वर्णनं, रंजमं, चित्र-लेखनं 3 आलेख्यं, चित्रं; 'drawn in a p.' आलेख्यगतः, 'p. on the body' पत्ररेखा, पत्ररचना, पत्रावालि-ली f.

Pair, s. युगं, युगरं, युगं, द्वितयं, द्वयं, य-मलं-कं, युतकं, इंद्रं, मिथुनं, दंपती in comp. (of animate beings only); 'ap. of swans' इंसदंपती; 'amarried p.' भार्या-पती, जायापती, दंपती, जंपती, श्रीपुरुषो. -v. t. संयुद्ध 7 U, 10; oft. ex. by Match, q. v.; 'well-p. ed rivals' तुल्यमतिद्वंद्विनो. -v. i. मैथुनं आचर् 1 P or कु 8 U, श्रीपुरुषयत् संगम् 1 A.

Palace, के प्रासादः, हर्म्य, सौधः धं, राजकुलं, राज वा नृप-गृहं-भवनं-सदिरं (House, q. v.) -Palatial, a. महत्, विशाल, राजयोग्य; 'p. building 'महाभवनं

Palæontology, ह. शिलाजातविद्या.

Palæstra, 8. मलुभूमि f.

Palanquin, 8. नरयानं, शिविका, चतुरस्रं-यानं, याप्ययानं.

Palate, s. तालु "., काकुदं; ' soft p. ' कुंडिका, अलिजिहा. 2 रुचि f., अभिरुचिः. -able, a. अक्ष्वाद्य, सुरस, स्वादु, रुच्य, रुचिकर (रा. f.), सरस, रासिक. -al,-ial, a. तालब्य

Palaver, See Flatter,-y.

Pale, a. पांडु, पांडुर, विवर्ण, गतवण, नीरक्त, मंद्रच्छाय, गतश्रीका, 'he grew or turned p.' विवर्णभानं पपेदे, पांडुच्छायो बभूव. 2 मंद्रमभ, मंद्र्णुति-कांति, हततेजस, निस्तेजस, मिलन पास्तान-प्रभाव कांति. 3(Of colours) भ्वत, ईषत्, आ, in comp.; 'p. blue 'आनील, श्वतनील. = s. शलाका, शल्यं, श्रूलः-लं, शंकुः, स्थाणः 2 द्वति f., आचर्ण, वेष्टनं, वर्णः = n. t (शंकुपंक्तचा)

आ-परि-बृ 5 U or c., पश्चिष्ट् 1 A or c.? अवरुष् 7 U. =ing, s. शंकुपंक्ति f., आ-बरणं =ish, a. आपांडु, आपांडुर. =ness, s. पांडुता, वैवर्ण्य, पांडुवर्णः-रागः 2 तेजः-प्रभा-हानि f., कांतिक्षयः, न्यूनप्रभा

Palette, s. See ' Pallet.'

Palfrey, 8. लघुवाजिन m., शुद्रघोटक:.

Palindrome, 8. सुरजर्बधः.

Palingenesis, 8. स्त्पांतरं, रूपपरिवृत्ति f. Palisade, 8. स्तंभ or इंक्-पंक्ति f. or बलय:-

यं, अवरोधकं.

Pall, 8. वासस् गः, प्राचारः, प्रच्छद्पटः 2 भेतपटः, प्रेतवासस् गः. श्वाच्छाद्नं. -ए. १. विरसीकु 8 U, अवस्ति उत्पद् एः -ए. १. विरसीकु 1 P.

Palladium, 8. पुर-नगर-देवता, रक्षादेवता. 2

रक्षा-क्षणं.

Pallet, ८ खद्वा, लघुतल्पः. 2 वर्ण-रंग-पत्रं.
Palliate, ८. ८ (दोषं) लघुक् ८ ॥, प्र-उपशम् ६ (शमयति), लंघयति (D.), प्रमुक् २ Р,
अल् 10, आच्छद् 10. =ion, ८ प्र-उप-शमःशांति १ ते, लघुकरणं,दोष ० पाप-मार्जनं-शालनं-शमः =ive, ७. उपशमन (नी १). शांतिपद,
शमक. =८ पाप-दोष-शमनं 2 उपशमनं,
श्रलगं, क्रेशापहं.

Pallid, Pallor, See Pale,-ness.

Palm, s. तल:-लं, प्रहस्तः, प्रपाणिः, प्रतलः, चपेटः, चर्पटः, करतलः; 'the p. s joined' तंहततलः, संतलः; 'the bollowed p. ' प्रस्तः-तिः, चुलुकः; 'joining the p. s together' बद्धांजाले, कृतांजाले, अंजिले पुटं कृत्वा. 2 (Tree) तालः, तृणद्भमः, द्रमेश्वरः; (the fruit) तालः, 'p. of victory' 'जयध्वजः-लक्षणं; 'p. of superiority' गुणाधिकथपताका. -v. t. करतले गुप् 1 Porगुहू 1 U. 2 (Off) पृष्ट c. वंच 10: See Cheat; 'the trick was p. ed off upon him' तेन द्यां असी सम्यग् विपलब्दः -ate, -ated, a. करतलाकृति. -y, a तालावृत, तालसंकीणं. 2 समुद्ध, श्रीमत्, विभव-भूति in comp.; 'p. days' विभवकालः, विभवः.

Palma-Christi. ह. एरंडः, उरुवुकः, रूबू-(तु)कः, रचकः, चित्रकः, चंदुः, पंचां-

गुलः, मंद्यः, वर्धमानः, व्यहंबकः

Palmister, ह. सामुद्रज्ञः, सामुद्रिकः. -Palmistry, ह. सामुद्रिकं, सामुद्रिविद्या. Palmiped, a. जालपाव् (पदी f.).

Palmyra, s. See Palm (2).

Palpable, a. स्पर्शज्ञय-गोचर, स्पृष्ट्य. 2 स्थूल, घन, गाड, निश्विड. 3 स्पष्ट, सुविज्ञेय, प्रत्यक्ष, व्यक्त. -Palpably, adv. स्फुटं, व्यक्तं, प्रत्यक्षं

Palpitate, v i. वेप् 1 A, कंप् 1 A, स्पंद 1 A, स्फुर् 6 P, उच्छास् 2 P. -ion, s. स्पंदन, कंप:, स्फुरणं, स्फुरितं, वेपनं. वेप्थ:- Palsy, इ. स्तंभः, सं-वि-°, स्वापः, सुप्ति f. 2 पक्षाचातः, पक्षवायुः. = ए. १. स्तंभ् 9 P or c., जडीकु 8 U, स्वप् c., चैतन्यं नञ्जू c. -led, -ical, a. पक्षवायग्रस्तः

Palter, v. See Prevaricate.

Paltry, a. क्षुद्र, लच्च, तुच्छ, असार, अपकृष्ट, अधम, क pr., किस्तित.

Paludal, a. अनूप, जलनय.

Pamper. v. l. (अस्यतं) स्काय् c. (स्पा-वयति), संबुध c., आध्य c., परि ,पुष c., संतुप् c., पूर् 10. ←d, a. स्कीत, परिपुष्ट, हृष्टपुष्ट, आपीन, आप्यायित. ←er, s. अति-पोषकः, आप्यायकः. —ing, s. स्कीति f., परिपोषणं, आप्यायनं.

Pamphlet, s. पत्रिका, लघुपुस्तकं. =eer, s. प-

धिकाकारः, लघुपुस्तककृत् mः

Pan, ह. भाजनं, पात्रं, भांडे, आधारः; 'frying p' अंबरीषं, भ्राष्ट्रः; See under Fry; 'p.cake' भृष्टाष्ट्रयः 2 विश्वमृतिः

Panacea, 8. सर्वरोगझं ओषधं, त्रैलाक्ये

चिंतामणिः.

Pancratium, ह. महायुद्धं-क्रीहा. -Pancratic, a. महाक्रीहानिपुण.

Pandect, s. विद्यासंग्रहः 2 स्मृतिसंहिता Pandemic, a, सर्वजनीन, सार्वलोकिक (की f-); सर्वसामान्य; 'p. disease'

जनपद्देष्ट्ध्वंसः.

Pandemonium, s. रक्षःसभा, विशाचसभाः Pander,-er, s. नर्मसचिवः, विटः, सुरतदूतः, कुंडाशिन् m., संचारकः. -v. t. सुरतकामान् सं-पट् c., ल्रांपटचं प्रयुक्त 7 A, 10. -ing, -ism, s. कोहिन्यं, विटकार्यः

Pandiculation, s. See Stretchi 1g.

Pane, ह. काचफलक:-शिला.

Panegyric, s. स्तुति f., श्रुाघा, प्रशंसा, स्तुतिवादः-पाटः, ग्रुणवर्णनं-कीर्तनं -al, a. स्तुतिमय (यी f.), प्रशंसात्मक. -Panegyrize, v. t. स्तु 2 U. श्रुप्तु 1 A, प्रशंस् 1 P; S α Praise. -Panegyrist, s. संस्तावकः, वैतालिकः, वंदिन् m., मागधः, स्तुतिपाठकः

Panel, ४. कपाटः-टं, अररः-री-रं, शाखा, भागः-2 स्थेयगणः,-पत्रं.

Pang, ४. बेदना, यातना, व्यथा, यीडा; (extreme) कारणा, अतिव्यथा; See Pain

Panic, इ. संत्रासः, ससुद्वेगः, महासाध्वसं, विष्ठवः, आकस्मिकभयं, त्रासः; ' p.-struck or -seized ' संत्रस्त, भयविष्ठत, विद्यावित, ' p. in an army ' पिंजलः, ससुत्यिजः. 2 अष्टः, प्रियंग्रः.

Pannel, 8. पर्याणं

^{Pannier}, ८. कंडोलः, पिटः, पे(पि)टकः, करंडः. Panoply, 8. सर्वागत्रं, सर्वागकत्रचः -ied, a. संवर्भित, कृतसकाह.

Panorama, 8. विश्वदृह्यं.

Pant, v. i. बेपू 1 A, संबंद 1 A, संपू 1 A, उद्दुस्स 1 P, स्फुर् 6 P, उच्छुस् 2 P. 2 कृच्छेण निश्वस्, दीर्घ-स्थूलस्थूलं-निश्वस. 3 मोस्कंट स्पृष्ट् 10 or अभिलव् 1, 4 P; See Long. =s., =ing, s. कंप:, स्फुरणं; कृच्छो-च्छासः, उच्छासः, स्थूलस्थूलनिश्वासः

Pantaloon, हैं जंघावश्च-परिधानं 2 भंडः,

विदूषकः, वेहासिकः

Pantechnecon, ८. उपस्कर-संग्रह:-पण्यशाला. Pantheist, ८. विश्वदेवतावादिन् १०० -Pantheism, ४. विश्वदेवतावादः, वेश्व-देवमतं. -Pantheon, ४. विश्वदेवतागणः, विश्वदेवक्रलं

Panther, s. द्वीपिन m.

Pantomime, ४. मुग्धनर्तकः, केवलं अभिनेतृ

गः, मुकाभिनेताः 2 मुग्धाभिनयः, लास्यं,
निःशब्दलास्यं-हावः.

Pantry, इ. अन्नकोष्ठः, भक्ष्यागारं

Pap, ... चूचुकं, स्तनाग्रं. 2 स्तनः, कुचः 3 मृद् खाद्यं.

Papa, s. तात:, पितृ m. See Fathe. .

Paper s. पत्र, पत्रकं; 'written p े हेग्बः, हिस्सितं, पत्रिका, हेग्बं: =0- t. पत्रण आच्छड् 10 or आस्त 5 U.

Pappy, a. मञ्जायुक्त, सृदु, कोमल.

Papulæ, 8. वि ,स्फोटः, पिंटि(ट)का.

Par, s. समता, तुल्यता, साम्यं, सम-तुल्य-भावः; 'at p.' सम, तुल्य. -ity, s. माम्यं; तुल्यत्वं

Parable, ब. उपमा, दृष्टांतः, निदर्शनं -Para-

bolic, a. दृष्टांतरूपः Parabola, s. अनुवृत्तं.

Parachute, क विमानात् अवतरणार्धे छत्रे.

Parade, ﴿ आहंबरः, दंभः, बाह्यजोभाः 2 यात्रां, सन्ययात्राः ३ ज्ञाह्यस्यासः, अह्य-रण जिक्षा, युद्धाभ्यासः, व्यायामः, योग्याः, ' peground ' व्यायामभूमि कि नः कि सदंभ-साहंबरं-हृश् ० 2 सेनिकान व्यायम् ० ण ज्ञाह्यव्यापारं जिक्ष्णः नः कि सदंभे पर्यह 1 विकास व्यायम् ० ण भूम् 1, 4 P.

Paradigm, 8. निदर्शनं, रूपनिदर्शनं; ' p. of

verbs 'धातरूपादर्शः.

Paradise, ४. वेकुंटं, स्वर्गः, स्वर्लोकः, सुख-भवनः, See Heaven. 2 नंदनवनः -Paradisiacal, ८. स्वर्गीय, स्वर्गयः

Paradox, s. असत्याभामः, विरुद्धमतं. =ical, a. अयुक्ताभास, लोकविरुद्धः

Paragon, 8. प्रतिमा, उपमा, आदर्शः, प्रतिरूपं; See Model. 2 अनुपमं चस्त.

Paragraph, s. परिच्छेदः, खंडः, भागः, वाक्य-खंडः-विच्छेदः. Parallax, 8. लंबने.

Parallel, a. समांतर 2 सहुश (शी f.), समान, सम, तुल्य, संवादिन, समरूप, अनुरूप, संवादिन, समरूप, अनुरूप, स्थार १ p. of latitude 'अक्षवृत्तं. 2 साहृश्यं, साम्यं, समता, आनुरूपं, उपमा, प्रतिमा, प्रतिरूपं, 'having no p.', 'un-p ed 'अनुपम, अद्वितीय; See Matchless. -v. t. समांतरीकृ 8 U. 2 उपमति-मा 3 A, 2 P, तुल् 10. 3 समीभू 1 P, संबद् 1 P. -lsm, 8. समांतरे, साहृश्यं.

Parallelogram, श. समांतरचतुर्भुजः.

Parallelopiped, 8. समांतरखातः

Paralysis, s. स्तंभः, स्वापः, जाड्यं, सादः, पक्षाचातः; 'p. of limbs ' अंगभंगः, गाज्येपघातः, गाज्यसादः. -Paralytic, a. सुप्तत्वच्, स्तव्धगात्र, पक्षवायुग्रस्त. -Paralyze, v. t. संस्तंभ् 9 P. जडीकृ 8 U, अव-,सङ् c., स्वप् c.; 'my limbs are p.-ed 'सीदंति समगात्राणि-

Paramount, a. प्रधानतम, सर्वाधीक्ष, परम, विशिष्ट्र प्रमुख, प्रधान; 'p. lord' अधीश्वरः, सम्राह, सर्वेक्षः, सार्वभीमः; 'p. sway' साम्राज्यं.

Paramour, ह. भुजंगः, जारः, विदः, उपपतिः. 2 (Female) उपपत्नीः, उपस्री.

Parapet, s. वक्षोदग्नः प्राकारः

Paraphernalia, ह. सामग्री, परिच्छदः, उपकरणः, 'royal p.' छत्रचामरादि राजचित्रं,
राजलक्षणाति, 'woman's p.' श्लीधनं, योतकः
Paraphrase, v. t. विस्तरेण च्या- ख्या 2 P,
अज्ञवद् 1 P, इाब्दांतरेण विपरि-णस् c. (णमयति). 🗝 अज्ञवादः, मूलशब्दविस्तारः-विव-

यति) =8. अनुवादः, मूलशब्दविस्तारः-विव-रणं =Paraphrastic, a. मूलाधिकशब्द, विस्तारस्य

14401464

Parasite, अ. परासभोजिन क., परासपुष्टः, परिषंद्वादः, पात्रेभिनतः 2 विटः, चादुकारः, See Flatterer. 3 वंदा, वृक्षादनी, वृक्षरहा, जीवंतिका. -ic,-lcal, a. परासपुष्ट, पराभय, परोपजीविनः, वृक्ष वा तर-रोहिन वा रहः

Parasol, 8. हार्च, आतपर्च.

Parboil, v. t. ईपत् कथ् 1 P.

Parcel, क पोटली, पोटलिका, कूच:, भांड. 2 भागः, अंशः, खंडः, उद्धारः. 3 राशिः, चयः, संघः, गणः, समूहः, हृदः, 'part and p.' अंगभूत a, शरीरावयवभूत a: 'she forms, as it were, part and p. of my body' अन्यतिरिक्तेयमस्मच्छरीरात् (Ka. 151); मेनकासंबंधेन शरीरभूता में शकुंतला (S. 6). -v. t. (Out) विभक्त 1 U, विभागशः विन्यस् 4 Uor' क्रप c.

Parcener, s. समांशित m., समाधिकारित m. =Parcenary, s. समाधिकारः

Parch, v. t. तप् c., दह् 1 P, हुन् 1 P, अस्ब, 6 P; उत्-,हुाष् c. (throat &c.). •ed, a.

तम, दग्धः, स्रष्ट, शुक्त, उच्छोपित, निर्जल, शोषितजल, साम, 'having his throat p. up with thirst 'पिपासाक्षामकंटः

Parchment, s चर्मपटः-पत्रे.

Pard, s. See Leopard.

Pardon, v. t. क्षम् 1 A, 4 P, सह 1 A, मृष्
4 P, 10, मुच् 6 P, अव-मृज् 6 P, तिक्
desid. (तितिक्षते). ⇒ श्रमा, क्षांति f.
तितिक्षाः मर्पणं, मोचनं, दोषमुक्ति f., अपरा-धश्रमा; 'I bey your p.' क्षंतव्योहं भवता;
'to beg p. of' क्षमां प्रार्थ 10 A. -able, a.
क्षंतच्य, मर्पणीय, क्षमाई, सोढच्य, क्षमोचित.
-cd, a. क्षांत, मर्पित, दोष-दंड-मुक्त, मुक्त-दंड-दोष.

Pare, v.t. तन्जु 8 U, अवकृत् 6 P, तक्ष् 1, 5 P, त्वक्ष 1 P, अवश्विष् 7 P, खंडू 10, उल्लिख् 6 P, विन्लू 9 U. 2 (Skin) निस्त्वचीकृ, निस्तुषीकृ, त्वचयति (D.), त्वचं निष्कृष् 1 P, 'having p. ed nails' क्रुप्तनस्रः --er, s. तष्ट्र m., खंडकः --lng, इ. तक्षणं, कर्तनं, तन्तुकरणं 2 तष्टं, खंडः, भिन्नं, विवृतं, अकलः-लं.

Paregoric, a. जूलापह, जूलज्ञामक.

Parent, s. ਸਾਰੂ f., पितृ m.; See Mother, Father; ' p. s. ' मातापितरी, पितरी, मातर-पितरा, प्रमुजनियतारी: 'p. institution ' उत्पादिका-पितृभूता-ज्ञाला; ' p. tree ' उ-त्पादकः-जन्मदः-ब्रक्षः. 2 प्रभवः, कारणं, चीर्जं, हेतुः, उत्पादकः, जन्महेतुः, =age, हः अन्वयः, जाति f , कुलं, बंशः, जन्मन् n , उत्पत्ति f ; 'of royal p.' राजवंदय, सुपर्वाज: 'of noble P. ' महाकुल, कुलजन्मन, अभिजनवत् -al, u. पितृ, मातृ in comp., पैतृक (की $f \cdot$), मातापितृयोग्य, पिञ्चचित, पित्रवुरूप: 'P. affection' बात्सल्यं, अपत्यस्नेहः, पुत्रप्रीति fः Parenthesis, s. निक्षेपचिह्नं: निक्षिप्तवावयं-वचनं,उप-अनस्वित-वात्रयं, प्रासंगिक-अपधान-वचनं. -Parenthetical, a. प्रासंगिक $(की f \cdot)$, निक्षिप्त, निवोशित, मुलानन्वित, अप्रधान -ly, ade. निक्षिप्य, मूलानस्वयेन.

Parergon, 8. शेषपूरणं.

Parget, s. लेप:, सुधा-

Parhelion, 8. सूर्याभासः, मिथ्यासूर्यः.

Pariah, s. ॲत्यज:, हीनजाति:.

Parlsh, s. पौरोहित्यभूमि f.-प्रदेशः; ' p. priest ' ग्रामयाजकः-पुरोहितः.. -Parlsh-ioner, s. ग्रामिकः, ग्रामस्थः, ग्रामवासिन् m.

Park, १. उपवनं, क्वात्रिमवनं, क्रीडा-प्रमद्-वनं, आक्रीडः, मृगयास्थानं-भूमि f. =cr, (P.keeper) १. वनपालः, उद्यानरक्षकः-

Parley, v. i. संभाव 1 A, संबद् 1 P, सलप् 1 P. -- s., -Parlance, s. संभावणं, संबादः, संकथा, संलापः. 2 संधिमसंबः Parliament, ३. विश्वार-मंत्रण-सभा, प्रतिनिधि-

Parlour, ह. आलाप-संकथा-स्थानं, संलापकोष्टः. Parlous, a. भयावह, भयंकर, भीतिपदः

Parochial, a. ग्राम्य, शामीय, शामिक (की f.). Parody, 8. अनुकरणकाव्यं. =v. t. ज्ञाब्दान् परिवत ः

Parole अ. उक्ति ∫., वचनं, प्रतिज्ञा.

Paronomasla, श. श्रोप:.

Peronychia, अ. चिट्यं,

Parotis, & लालाधार:

Paroxysm, 8. वेग:, सं-आ-वेग:, आवेश:, आक्रमः: 'p. of rage' कोघावेशः: 'in a p. of rage ' कोधावेशवज्ञात.

Particide, 8. पितृ-हत्या-चथ:-घात:. 2 पितृहन् m., पितृधातिन m., पितृष्टः. -श. a. पितृहन्-2 पितृवधात्मक.

Parrot, s. श्रुक:, कीर:, किंकिरात:, वक्रतुंड:-चंचः

Parry, v. t. नि-वृ c., परिह्न 1 P, प्रति हन् 2 P. Parse, v. t. (पदानि) भंदर 7 P. छिद 7 P. ≠ing, ક. પદમંजનં∙છેલ્ટ.

Parsimony, ा अल्प-मित-ध्यय: -ious, a. अल्प-मित-व्ययिन, कृपण, व्ययपराङ्गसुख (ख़ी f.), दृहयद्ध-सृष्टि. ⇔iously, àdv. कार्पण्येन, मितव्ययेन. -iousness, s. See(s.).

Parsley, 🗵 अजमोदा Parson, 8. ग्रामपुरोहित:, ग्रामोपाध्याय:,

ग्रामगुरु:, -age, ह, ग्रामगुरुगृष्टं,

Part, s. वि-,भागः, अंशः, खंडः-ढं, शकलः-लं, लवः, वि-,दलं, भिक्कं, कला∙ 2 प्र-,देशः, एक-देशः, अवयवः, अंगं · 3 (Allotted) वि-, भागः, अंशः, उद्धारः, बंटः. 4 कर्मन् गः, कार्चे. नियोगः, धर्मः, स्वकर्तव्यं-धर्मः: 'perform one's p. ' कर्म निर्वह c., नियोगमनुष्ठा 1 P. 5 भूमिका; पात्रं; 'assignment of p.s ' भूमिकाकल्पनं 6 अंगं, अवयवः, घटकः, घट-कावयवः; 'consisting of 4 p. s ' चतुरंगं (बलं). 7 वारः, पर्कायः; See Turn. 8 पक्षः. 9 संबंध:, अनुवंग:; 'to have a p. in'' संबंध-अनुवंब-pass. 10 (P.-s) मति f., मतिग्रुण:, बुद्धि f., धीशक्ति f., See Intellect; (region) प्र-,देश:; 'for (on) one's p.' तावत, अपि; ' for the most p. भायः, बहुज्ञः, प्रायज्ञः, प्रायेण, भूयिष्ठं, See Mostly, 'by p.s,' 'in p.s' भागज्ञः, अंशशः; 'in p.' अंशतः, ईषत्, किंचित् ; ' in good p.' संगीतमनसा, त्रियं, अनुकूलं, पसकां; प्रसक्तमनसा; 'in ill p.' इष्ट-सिक-मनसा; 'in four p.s ' बहुबा; 'in many p.s 'बहुधा. - . ६. विशवा 1 U, परि क्लप् c., विभामशः विन्यस् 4 U, बंद् 10; Sec Divide. 2 वि-युक्त 7 A, 10, विक्शिय C., वृधकू कु 8 U, वि-मिब् 7 P or c., विच्छिद 7 P; (the hair) सीमेरायति (D.). 🗝 🙃 बियुक्-बिभिष्ट-विच्छिद-pass., विगम् 1 P. विभिन्न 4 P, अप-या 2 P, अपगम. 3 वि-, दल् 1 P, स्फुट् 6 P, वि-द pass., शकलीय. 4 (With) आ-मंत्र 10 A, आपच्छ 6 A; त्यब्द 1 P, Ray 6 P (place); 'let me now p. with you ' अनुजानीहि मामधुना गम-नाय. -ing, a, प्रास्थानिक (की f.), प-स्थान-प्रयाण in comp.; ' p. ceremony ' प्रस्थानकीतकं. - वियोगः, विश्वेषः, विरहः, विभेतः 2 वि-अप-गमः, प्रस्थानं, प्रयाणं, अप-यान: 'p. of the hair ' सीमंत:, सीमंत-रचनं. -ly, adv. अंशत:, भागत:, किंचित्, ईषत्, स्तोकं, कियत्, अल्पं, स्तोकांशेन, खंडत: -Partake, v. अंशभाज-a. भू 1 P, अंशं-भागं-ग्रह 9 U or ह 1 P, भज्र 1 A, अंशं भक्द, भागिन्-a. भू ; See Share. 2 मुज् 7 A, सेव् 1 A. -er, 8. अंशिन m., भागी, अंश-भाग-ग्राही-हारी-हरः, सह-भाकू-भागिन, मुख-भाक्त-in comp. -Partial, a. अध्यापक, असार्वत्रिक-आंशिक (की f.). असमग्र, असंपूर्ण, असकल, एकदेश-खंड- in comp.; ' p. eclipse ' खंडग्रास:; 'p. rent' एकदेशच्छिदं. 2 पक्षपातिन, पक्षरनेहिन, पक्षानुकूल, पक्षानुरागिन, एकदेशीय, मपक्ष-पात, संगिन्, असमदृष्टि, असमद्शिन्. -ity. पक्षपातः, पक्षपातिता, पक्षस्नेहः-आनुकृल्यं-अनुरागः, असमता, असमदृष्टि f नुद्धि f., संगः 2 स्नोहः, अनुरागः, प्रणयः, प्रेमन् m. n.; 'speak without any p.' मध्यस्थतां ग्रहीत्वा भण (M.3), -ly, adv. अंशतः, असमग्रं, असकलं, असंपूर्ण, कचित् कचित्ः असर्वत्र, खंडतः, एकदेशे, ईषत्, स्तोकं, खंड-एकदेश-in comp.; 'p. broken ' खंडभग्न: See Partly. -Participate, ए. t. भागे-अंश-ग्रह $9~\mathrm{U}$, संविभक्त $1~\mathrm{U}_{\cdot}$ =ion, s_{\cdot} अंश-भाग-प्रहेणं, संविभागः, सहभोगः-भुक्ति रि -Participant, a., s. भागिन्, अंशिन्; See Partaker. -Particle, 8, कण:, अणु:, लवः, धुदांशः, कणिका, लेशः, कला,परमाणुः-2 निपात:, अध्यय:-यं. -Partition, हः परि-च्छेटः, वियोजनं. 2 वि-,भागः, विभागकल्पने-ना, विभजन, बंटनं, व्यंशनं, 3 व्यवच्छेदनं, भारी 💤 व्यवधा-धानं, कोष्ठः, संधिः. 🗝 🤼 ৰিভ্তিত্ব 7 ${
m P}$, ৰিমন্ত্1 ${
m U}$, अंशांशि दा 3 ${
m U}$; See (v. t.). -Partner, 8. आंशिन m., भागी, समांशी, सहभोगी-भागी; संगी,सहायः, सहकारी, संभूयकारी, संसर्गी, अनुषंगी; ' Pof joys and sorrows' समदःखसुखः (S.3). 2 Husband, Wife, q.v. -ship, सहकारिता, संभूयकारित्वं, समांशिता, संभूयसमुत्यानं.

Parterre, 8. पुष्पवाटी-टिका, कुसुमाकरः.

Participle, 8. कृतंत:; 'present p. ' शत्. शानच ; ' past p.' निष्ठा; ' potential passive p.' med: (all being names of terminations).

Parti(y)coloured, a. See under Party.

Particular, a. विशिष्ट, सविशेष, विशेषक, अव-परि-च्होतक, विशेष in comp. 2 व्यक्त. विभिन्न, विविक्त, उद्दिष्ट, पृथगात्मक, असुक in comp. 3 अन्यापक, अनोत्सार्गिक (की f.); विशिष्ट, not General q. v. 4 असाधारण (णी f.), असामान्य, होकोत्तर, अमकृत (ती f.). 5 विलक्षण, अपूर्वः 6 सूक्ष्म, सूक्ष्म-दृष्टि, सूक्ष्मद्शिन्, 'at a p. time' विशिष्ट-समये, समयविशेषे: 'a p. rule' विशेषfafer: 'he is very p. about his dress वेषिकियायां सोऽतीव सूक्ष्मदृष्टिः. 🗝 विशेषः. अव-परि-च्छेदः; ' give p.s of the man तस्य नरस्य विशेषं बहि: 'he told all the p. s of the battle' युद्धं स विस्तरंण अवर्णयत्, अखिलं युद्धवृत्तांतं अकथयतः 'in p.' विज्ञे-षतः, विशेषेण. =ity. ⊱ विशेषनिर्देशः कथने. एककाःनिदेशः. 2 असामान्यता, अव्यापकत्वं. 3 पार्थक्यं, भिन्नता, व्यक्ति 🛴 विशिष्टता. 4 विवरणं, विस्तर:. -ly, adv. विशेषत:, सवि-शेषं. प्रधानतः. 2 विस्तरण, सविस्तरं, सूक्ष्म-तया, अतिस्कृतं. 3 पृथक्, अवयवशः,एकौकशः -Particularize, v. i. विशिष् 7 P, एकी-कशः निद्धिश 6 ${f P}$ or अनि-धा 3 ${f U}_{f v}$ सवि-शेषं वर्ण् 10 or कथ् 10, व्यवच्छिद् 7 P. -ation, 8. विज्ञषवर्णनं-ना, विशेष-निर्देश:-कथनं, व्यवच्छेदः -ध्व, व. विशेषित, एकंक-शः निर्दिष्ट, व्यवस्तित्रस्न.

Partridge, क. तिसिरः-रिः, चकोरः-रकः.
Parturlent, a. आसज्जयसया, प्राप्तप्रसववेदनाः
-Parturition, क. प्रसवः, जननं, जन्मन् ॥,
उत्पत्ति f.

Party, s. पक्ष: : 'one's own p.' स्व-आत्म-पक्षः: ' of one's p. े स्वपक्षावलंभिन्, ' of स्वपक्षपातिनः the opposite वि-प्रति-पक्षः 2 संसर्गः, सपक्षाणां कृतसंसर्गा जनाः, पक्षः. 🕉 गणः, समूहः, दलं, संघः, वृंदं, मंडलं, गुल्मः-लमं, पंक्ति $\int \cdot 4$ अधिन् m., प्रत्यर्थी, षादी, प्रतिवादी: 5 सभा, समाजः, पंक्तिः, गण: ; 'dinner (convivial) p.' सारिध f., सह-सं-भोजनं : सपीति f., तुल्यपानं (drink- $\operatorname{ing} \operatorname{p.}$). $oldsymbol{6}$ विशिष्टजनः, ध्यक्ति f্, विवक्षित-पुरुषः. 7 संबंधिन् ル , अनुषंगी, भागी, अंशी, सहकारी, सहाय:: 'ap. to a plot ' कृट-सहायः -a पक्षिक(की f), पक्ष in comp. by (8.); 'p.-coloured' चित्रविचित्र, नानावर्ण-रंग, विचित्रः 'p.-man'पक्षपातिन् m. पाक्षिकः; 'p.-spirit ' पक्षपातः; See Partiality; 'p.-wall' भिति f., संधिः; कुड्यं. -Partisan, ह. पक्षपाती, पक्षावलंबी, पक्ष्य:, एकपक्षः, सपक्षः, सहोत्यायी, अनु-,संगी,

पार्श्व (श्वि)कः, पक्षधरः -=8hip, हः पक्षपातः-•ग्रहणं-अवलंबनंः

Parvenu, s. See Upstart.

Pasquinade, 8. निंदातमको लेखः, उषहास-लेखः-

Pass, v. t. अति-व्यति-इ 2 P, अतिक्रम् 1 U, 4 P; 'they two p. ed each other 'qq-स्परमतित्य-उल्लंघय-तौ निर्गतौ; तु 1 P, सं-उत्-नि:-°,उत्-,लंघ् 1 A, 10, पार गम् 1 P, अतिगम्; 'p-ed his examination' परीक्षा-पारं गत:. परीक्षामत्ततार. 2 (Time) गम c. (गमयाति), नी 1 P, अति-वहु c., क्षे c. (क्षपयति), या c. (यापयति); 'he with difficulty p. ed eight years' तेना है। परि-गमिताः समाः कथंचित् (R. viii. 92); 'p. ing (staying for) three nights' तिस्रो वसतीरुषित्वा (R. vII. 33). 3 सं-,चर्-ल c., संक्रम c. 4 निष्पद्ध c., व्यव-स्था c. (स्थापयति), सिष् C (साधयति); सं-अनु-मन् 4 A, परिश्रह 9 P (bill &c.); 'p. sentence ' निर्णयं टा 🕽 U, दंई आविश 6 P; 'this p. es conception' विचार-विषयातिकांतमेतत ,धियः पथि न वर्तते.=७. ३. गम्, इ-या- 2 P, चल्-चर् 1 P, प्र-,स्र 1 P, अति-व्यति-इ, अतिकेम्; 'let it p. now' तिष्ठत तद्धना, यात्, किमनेन. 2 प्र-चल्न, पचलित-a. भू 1 P, प्र-स, पचलीभू 3 सिंध $4~{
m P}$, निष्पन्नी-सिद्धीभू , अनु-सं-मन् ${
m psss.}$: परिश्रह pass. 4 उप-,संक्रम्,संचर्. 5 संवृत् 1 A. समा-पद् 4 A. सं-,भू, आ-पत् 1 P, ਬਵ 1 A; Sec Happen, Occur. -away, अति-व्यति-इ, गम्, या, अतिक्रम्, अनिवृत्. 2 ਸ-,ਜੜ੍ਹ 4 P, ਸ-वि-ਲੀ 4Λ , तिराभू, क्षि pass., क्षर 1 P. -by, अतिकम्, अति-इ, अतिचा, उल्लंघ. 2 उपेक्ष्र 1 Λ , न गण् 10, त्यन्त् 1 P, अपास् 4 Ü; See Neglect. -for, Ex. by denominatives; एरंडोपि द्रमायते 'p. es for a tree'; मन्-गण्-pass.; 'he p.s for a learned man' पंहित हति मन्यते (जनै:) -into, निविद्या-प्रविद्या- 6 P. -off, अप-इ, अप-या-गम् , विगम् · -(v. 4.) वि-भू c., संदृश् c., आकल् 10; 'tried to p. the matter off with a joke' त व्यातं परिहासमिव गणियतुं-आकलियतुं-येते: **हदय-**वहाभोऽभिलिख्य कामदेवन्यपदेशेन सखीपुर-तोऽपहत: (Rat. 2) 'p. ed off the picture of her beloved upon her friend as that of Cupid.' -on, प्र-वृत, प्र-या-गम्-सु. -over, उपेक्ष, उत्सुक्द 6 P, त्येजू, न गण् लंघु, अति-इ-अतिकम्, अतिकम्य गम्, तृ; See (v.t.); sintain (D.), μ and μ and μ and μ आर्येज (U.1) 'is p.ed over' &c.; oft. by स्था, आस 2 A with ताबत: 'let us p. over this sad tale' तिष्ठत-आस्तां-तावद्यं

दु:खबूत्तांत:. -through, निभिद् 7 I',पविश्य निर्वाम: (throughts &c.) See Occur. -8. मंकरं, मंक्रमः, संचरः,संकट ० संबाध-पथः ० मार्ग:, दुर्गसंचर:, 2 दरी, विदर:, रंधं . 3 (Passport) अनुज्ञा, अनुमति f., अनुज्ञापचं, सुद्रा; why do you leave the camp without (taking) a p.' किमर्थमगृहीतगरः कटका-किक्कामासि: 'without a p.' अमुद्रालांहितः (Mu. 2). 4 प्रहार:, आधात:, ताधनं, 5 दशा, अवस्था, स्थिति 🏸 दुर्द्शा, दुर्गति 🏸 कष्ट्रं, क्रुच्छं, कष्टावस्था. -able, त. गम्य, तार्य, सुगम, उल्लंघ्य; 'not p.' दुर्गम, अगम्य 2 सह्य, सोढव्य, उपेक्षणीय, विग्रुण. -age, हर गमनं, तरणं, यानं: 'p. through the worlo' लोकयात्रा, संसारपथ:, 'p. to and fro' गमनागमनं, यातायातं. 2 मार्गः; See Way. 3 संक्रमः, संचारः, अतिक्रमः, पारगमनं, उल्लं-घनं: Sec (8.). 4 गमन-संक्रमण-कालः. 5 संचरः, संक्रमः, दुर्गसंचरः б गमनाधिकारः, अनुज्ञा- पत्रं- सुद्रा; See Pass. 7 वचनं, स्थानं, स्थलं, देशः 8 वृत्तं, भूतं, वृत्तांतः, आता(त)रः, तरमूल्यं-पण्यं, 'p.-money तारिकं, तार्थ -ed, a. अतीत, गत, संक्रांत, बीत, तीर्ण, सिद्ध 2 (As excrement) उच्चारित, हस्न, गून. -er, s. (p.-by), पथिकः, अध्वगः, पांधः; See Traveller. $-ing_r s$. तर्णं, गमनं, चलनं. -a गामिन्, यायिन in comp. 2 अतिकामक 3 उत्तम, परम, श्रेष्ट, विशिष्ट. -adv. अतीव, अतिमात्रं, नितात, अति pr., अतिशय in comp. -Passenger, s. तरः, तारित m., उत्तरणकृत् 2नी वा पोत-गामी वा यायी. 3 पथिकः,यात्रिकः, पांध:: See Traveller. -Past, a. गत, अतीत, भूत, व्यतीत, अतिक्रांत, वृत्त, परीक्ष ; 'p. time' भूतकाल: 2 पूर्व, पूर्वतन (नी f.); 'in p times 'पुरा, पूर्व, पुराकलपे 3 सिद्ध, निष्पन्न, समाप्त, कृत 🗝 भूतं, अतीर्त, समती-तं, अतिक्रांतं, गत-अतीत-भूत-कालः. =prep., अति pr., अतीत, अतिक्रांत, नष्ट, हीन in comp., अ-निश-pr.; 'p. cure ' असाध्य, निरुपचार; 'p. the range of sight' चक्कविषयातिकांत, नयनपथातीत ; 'p. all shame ' निर्लज्ज, नष्ट-त्यक्त-लज्ज; 'P. human strength ' अतिमाज्यशक्ति ; See Beyond also.

Passible, a. वेदनक्षम.

Passion, s. भाव:, विकार:, विकाति र्र., वृत्ति
र्र., रागः,रंसः, मनो-विकारः-धर्मः-भावः-वृत्तिः
रागः, इंद्रियवृत्तिः. 2 इंद्रियं; 'the p. s'
इंद्रियाणि, इंद्रियवर्गः, 'subduing the
p.s' इंद्रियनिग्रहः; 'p. of love' कामविकार:, श्रुंगरभावः; 'void of p.s' वीतराग,
विरक्त; 'absence of p.s' विरागः, विरक्ति
र्र. 3 मकोषः, सर्भः, कोधः, रोषः, अमर्थः,

उत्-सं-तापः; चंडता, उग्रता, क्षोभः, ध्या-सं-क्षोभः, चित्त-क्षोभः-तापः-वेगः 4 लालसा. लोभः, लोलुपता, औत्सुक्यं, उत्कंठा, उत्कटे-च्छा, गाहाभिलाषः, ध्यसनं, आसक्ति fः; ' quality of (tendency to) p.' रजोगण:. रजस् n. 5 कामः, मदनः, स्मरः,कामविकारः, स्मरमोहः, रजः, रजोवृत्तिः, मदः, कासुकत्वं, अभिलाषः, अनुरागः: See Love, Lust. 6 दुःखानुभवः, दुःखभोगः. 7 सहनं, कर्माश्रयता, ग्रहणं -ate, a. ऋोधन, कोपन, क्रोधिल, शीवको।पेन, सुलभकोप, संराभिन ससरंभ, रोष-कोप-क्रोध-क्रील, अमर्षण, रोषण, क्रो-धिष्ठ, चंड पित्त-स्वभाव, आवेशवत्, चंड उत्ताप-संताप-शील, ति'म, उष्ण. 2 तीज, तीक्ष्ण, उग्र, अत्युत्कट, उन्चंह, प्रखर, अति-रिक्त, परम, नितांत, गाढ, उत्कट; 'p. love lor gambling' हाते गाढाभिनिवेशः, 'p. lover of music ' नितांत संगीतिपय:. 3 रागयुक्त, विकाराधीन, सराग, रागान्वित, उत्कंठित, सानुराग, रजांग्रणिन, कामार्तः ' 🌢 p. woman' भामिनी, कोपना. -ately, adv. सकोपं, सकोधं, ससरंभं, सामर्थ. 2 चंड $_{1}$ अत्यत्कटं, तीश्णं, चलवत, 3 सरागं, सानुरागं, रागपूर्वः -atenes:, १. चंहस्वभाषः, सुलभ-कोपित्वं, रोषणता, &ः -less, a. विरक्त, रागहीन, शांत बीत-राग, निःसंग

Passive, a. कर्मवाच्यं (p. voice); 'impersonal p.' भाववाच्यं. 2 सहन, सहिष्णु, सहनशील बृत्ति-धर्मक, तितिक्षु, अनिवारक, oft. ex. by सह 1 A. 3 निश्चेष्ट, निष्क्रिय, अपवर्तक, कर्माश्रय, कर्मपात्र. —ly, adv. सहिष्णुतया, निश्चेष्टं, अपतिकारेण.—ness, s. सहनशील-धर्मः-वृत्तिः, सहिष्णुता. 2 निश्चेष्टता, कर्माश्रयता, कर्मपात्रता.

Passport, s. See Pass, s. 3.

Paste, v. t. (उद्येषं)वि-,लिप् 6 P, बंध् 9 P, आसंजू c. =³. उद्येषः, जलपेषः; 'p.-board' संसम्पर्ञः

Pastern, हः अश्वखुरसंधिः.

Pastime, इ. क्रीडा, विनोदः, लीला, केलि र्रः, विहारः, खेला, खेलनं, विलासः, कीतुकं

Pastor, s. अवि-अजा-पाल:, मेषपाल:. 2 आचार्य:, गुरु:, उपाध्याय:. -sl, a. Ex. by (s.) in comp.; 'p. life' अविपालवृत्ति f.; 'p. duties' धर्मकार्याण; 'p. office' आचार्यकर्म. -s. 'p. poem' गोपकाग्यं.

Pastry, ह. मिलासं, आपूर्णिसं, पिष्टकाः (pl.); 'p. cook ' आंप्रणिकः, भक्ष्यंकारः

Pasture, ह. ज्ञाहुलं, ज्ञाहुलं जुणावृत-भूमि f., यवसक्षेत्रं, गोमचरः. 2 तृणं, यवसं, धासः, पज्ञध्यं, गवादनं, पज्ञभोजनं = v. i. चर् 1P, तृणं खाद 1 P or भक्ष 10. = v t. चर् c., तृणं भुक्त c. or खाद c. = age, ह. मचार-भूमिः, गोमचरः 2 ज्ञस्यं, धासः, यवसं; See (s.).

Pasty, 8. मासपूप:.

Pat, a. प्रका. उचित. -adv. युक्तं, उचितं, सम्बक्त. - v. t. हस्तेन स्पृक्त 6 P or परासुक्त 6 P; लच्च म-ह 1 P or तह 10. - s. लह्वा-

षातः, लचुमहारः

Patch, v. सं-ग्रंथ 9 P, बद्धाखंद्यान निषित् 4 P or सं-धा 3 U; 'p.ed up garment' नानाखंडीग्रंथितं वसं. कर्पटः, कंथाः ing p. ed garment' कथाधारिन, कर्पाटक. =< खंड:-हं, शकलः-लं, वस्त-पट-खंड:, ग्रथित-खंड:, 'p.-work' संग्रंथनं, खंड-कर्मन् n. कंथा-करणं. 2 भूभागः, प्रदेशः, भूमि fः, क्षेत्रं. -cd, मंग्रधित, खंडमय (यी f.), खंडरूप-

Pate, 8. मुंहं, मस्तकायं; See Head.

Patent, a. स्पष्ट, व्यक्त, स्फुट, सुप्रकाश, सु-व्यक्त, सुरपष्ट, प्रत्यक्ष. - असामा न्याधिकारः, विजिष्टाधिकारपत्रं. -cc, ह. असामान्या-धिकारिन क

Pater-familias, ह. कुलपतिः, कौदुंबिकः-

Paternal, a. पेतृक (की f.), पेत्र (त्री f·), पिडय, पितु in comp., विज्ञागत, पितृपाप्त; 'p. estate ' पैतृकी भूमि:; 'p. aunt ' पितृ-व्वसा. 2 पित्रसुरूप, । पिनृतुरूय-सन्निभ - ly, adv. पित्रवत्, पितेव, पित्रसंनिभं.

Paternity, 8. पितृत्वं, पितृधर्मः. 2 प्रभवः,

प्रसृति f \cdot

Path. s. (P .- way) पथिन m., मार्ग:, पद्धति f_{ij} सरणि-णी f_{ij} वत्मन्त्र n_{ij} पदिव-ची f_{ij} See Way; 'the p. of a planet' कक्षा-क्षः; 'the wrong p.' उत्पथः, कापथः, विमार्गः; 'good p.' सुपथः; 'to seduce from the right p.' उत्पंध नी 1 P. -loss, a. निष्पथ, अगम्य, दुर्गम.

Pathogenesis, ह. रोमनिदानजासं.

Pathetic,-al, a. करण, हृतयद्राविन्-प्राहिन्, हृदिस्प्रज्ञा, हृदयंगम, क्रक्णात्मक. -ally, adv. करणं, इद्यमाहितया: 'a speech p. worded 'करणार्थम्थितं वचः" -Pathos, करणो रसः, कारण्यरसः,करणारसः; रागः, रसः, कारण्यं-

Pathology, 8. रोगनिदानशासं.

Patient, a. क्षमिन, सहिच्छ, तितिश्च, सहन-क्षमा-शील, सहन, क्षमावत्, मर्विन्, क्षमायुक्त, क्षम-सह in comp. 2 धीर, ज्ञांत, भृतिमत्; 'very p.' बहुसह ; 'p. of labour' क्रेड़ा-सह-क्षम; 'to be p.' सह 1 A, क्षम् 1 A; Sec Endure. - 8. आतुर:, कम्ण:, रोगिन् m. -ly, ado आंत्या, क्षमापूर्व, धीरतया. -Patience, s. क्षमा, तितिका, क्षांति f., सहि-ण्युता. 2 धीरता, मशांति f., भृति f. धैर्य, उत्साह:.

Patio, s. अंगणं-ने.

Patriarch, ह. कुलपति:, आदि-मूल-पुरुष:. 2 बृद्ध-गुरु-जन:. -al, a. (s.) in comp.

Patrician, s. कुलीनः, अभिजातः,कुलीनजनः, शिष्ट: -a. कुलीन, शिष्ट, सहंशज, अभिजात.

Patricide, s. See Parricide.

Patrimony, s. पैतुकरिक्यं-धनं, गोत्रधनं, पैतुकं, दाय:, पित्रामतधनं -ial, a. पितृपाप्त-आगत, दायलब्ध, पैतृक (की f_{\cdot})-

Patriot, 8. स्वटेशासुरागित m.; स्वटेशहित-परायणः, स्वदेशाभिमानिम् 🐠 स्वदेशभक्तः -ic, a. स्वदेशासुरागिन्, स्वभूम्यसुरक्त, स्व-देशाभिमानिन्, स्वदेशभक्त-आसक्त. -ically, udv. स्वदेशहितेच्छया. -ism, ह. स्वदेश-प्रीति मं-अनुरागः, जन्मभूमिवात्सरूपं, स्व-

देशाभिमानः.

Patrol, v. i. (रक्षणार्थ) राजी परिक्रम 1 U. 4 P or पारिश्रम 1, 4 P. 🗝 रक्षिण:, नाग-रिका: (pl.), रक्षक:, रिक्नन क., रात्रिपरि-

Patron, s. संभावियत m., पालकः, उपकारकः. संवर्धकः, आश्रयः, पुरस्कतं क्र.,रक्षकः, शरणं: नाथः, पोषकः, पिंडदः. -age, ह. संभावना, आश्रयः, साहाय्यं, अनुग्रहः, उपकारः, पालनं, पोषणं, रक्षणं, संवर्धनं, अवलंबः, पुरस्कारः -al, a. रक्षक, वर्धक. -ize, v. t. सं-भू (... आश्रयं दा 3 U, मति-अनु-पा ः (पालयति), अतुग्रह 9 P, अवलंबू 1 A, संवध c.; oft. by (s.) with भू 1 P. -less, a. निराश्रय, अनाथ, अञ्चरण, निरवलंब, निराधार.

Patronymic, 8. पैतुकनामन् n., गोत्रनाम, अपत्यवाचकः; 'chapter itreating of Taddhita p. terminations 'तिद्वाप-

त्याधिकारप्रकरणं.

Patten, s. काष्ट्रपादुका.

Patter, v. i. पटपटायते (D.). = पटपटा-

Pattern, s. आदर्श:, निदर्शनं, उपमा, प्रतिमा, प्रतिरूपं-कृति $f \cdot 2$ आकारः, रूपं, संस्कारः; See Model.

Paucity, s. अल्पता, स्तोकता, ex. by ' few 'q. v.

Paunch, क पिचिंहः, उदरं, जठरः-रं, तुंदं, लंबोदरं; 'having a p. ' लंबोदर, तुंदिन, पिचिडिल; See Corpulent. =v. t. नि-रंत्रीकु 8 U.

Pauper, s. अनाथः, अर्किचनः, द्रिदः, भिक्षः. भिक्षाजीविन्; See Beggar, Poor. -ism, s. भिक्षावृत्ति f γ भैक्ष्याजीवः, भैक्ष्यं.

Pause, v. i. वि-उप-रम् 1 P; निवृत 1 A; विश्रम् 4 P, इाम् 4 P, विच्छिद् pass.; 'p. upon 'सं-, चिंत 10; See Consider. =8. विरामः, विरति ∫., निवृत्ति ∫., विच्छेटः, विश्वामः, प्र-उप-ज्ञमः. 2 अंतरं, व्यवधानं, अवकाशः, अंतरालं. 3 अवसानं, यतिः (in poetry).

Pave, v. t. पस्तरे:-इष्टकाभि:-खच् 10 (स-चयति) or आस्तु 9 U, स्तु 5 U, (भूभिं) नियंश् 9 P. -cr, s. ज्ञिलास्तरणकृत् m. -ment, s. हाद्विम:-मं, नियद्धा भू:, शिला-स्तर:-फलकं-

Pavilion, s. मंहप:-पं, पटमंहप:-वास:; See Tent.

Paw. ह. पादः, सनखः पादः. 2 इस्तः, करः, चपेटः = ए पादेन खुरेण (भूमिं) अभिहन् 2 P or निलिम् 6 P. 2 करेण स्पृद्ध or परामुझ 6 P.

Pawn, v. t. निक्षिप 6 P, न्यस 4 U, आ-धा 3 U, न्यासीक 8 U, आधीक. -. न्यासः, निक्षेपः, आधिः, बंधकः, पणः, See Pledge. 2 (At chess) जा(सा)र:-रि:: 'p.broker ' निक्षेपव्यवसायिन m.

Pay, v. t. दा 3 U, 1 P. 2 सं-पन्न c., संप c., साध् c.; (a person) वेतनं-मूल्यं-डा: (debt) परि-,शुप्र की अपाकु 8 U, अपवृत्त 10, प्रतिक्क; 'p. for,' निस्तृ 1 P, निष्कु; 'he paid for the book े तस्य प्रस्तकस्य मूल्यं स ददी; ' they paid for their offence with their lives ' जीवितव्ययेन स्वापराधस्य निष्क्रयः कृतः: See Cost. -s. वेतनं, भृति 🏸, मूल्यं, निर्वेज्ञः: See Hire; 'p.-day ' बेतनदानदिवसः; 'p.-master ' वेतनाध्यक्ष:. - :e, 8. परि-,ग्रहीतृ m. -er, s. दात m. शोधकः. -ment, s. दानं, शोधनं, निराकरणं, निस्तारः, साधनं: ' p. of a debt ' ऋणसक्ति / शोधनं, आनृण्यं

Pea, 8. कलायः, स(सा)तीनकः, सतीलकः, हरेणुः, रंणुकः.

Peace, s. संधि:, संधानं: 'to make p. ' सं-धा 3 U. 2 शमः, पं-उप-शमः-शांति f., निर्देशित रे., स्वास्थ्यं, स्वस्थता, शांतता, सुखं; निरुद्वेगः, उपह्रवाभाषः 3 ऐक्यं, सरूपं, मैत्री, अविरोधः, संबादः. 4 मौनं, तुर्क्णीभावः, १ p. of mind ' स्वास्थ्यं, चित्तपसादः, मनः-शांति:: ' hold p. ' तुक्णीं सू, वासं यम् 1 P, मीनीभू: 'p.-maker' संधातु m. 'p.-offering' शांतिहोम:. -interj. शांत, त्रक्णी भव. -able, α. प्र-,शांत, शांतप्रकृति-स्वभाव, अञ्चब्ध, प्रसन्त, निराकुल, अव्यग्न, अनुद्विग्न, स्वस्थः 2 शांतिप्रिय, युद्ध-कलह-विसुख (खी f.). -ableness, s. शांतता, स्वास्थ्यं. ·2 युद्धहेषः, कलहिंबसुस्रताः -ful, a. प्र-, शांत, निरुपद्भव, निरुपह्नव, निर्कटक, विग्रह-संग्राम-हीन 2 (Life &c.) निर्वत, स्वस्थ, निरुद्वेग, सुस्त, in comp.; See Peaceable. -fully, adv. शांत, निकट्टेगं, स्वस्थं, शांत-मनत-बेतता. 2 दुई विना, साम्ना, सामो-पावेल.

Peacock, s. सयूर:, गीलकंठ:, शिकांडिन् m., शिकी, वहीं,वर्हिणः, शिक्षावलः, केकी, मुजंग-रुक, कलापी, मेबनाबाजुजासी, पचलाकी; (p. 's tail ' दिखंड:, पर्ड:, पिच्छं, कलापः; 'p.'s crest' शिका, पूडा; 'eye in the

tail ' चंत्रकः, मेचकः, ' p. ' s ery ' केका. -Pesiowl, s. मयूर:-शि, मयूरजाति f. -Peahen, s. मयूरी, शिखांडेनी, बहिणी.

Peak, 8. शिखर: रं, शृंगं, कूट: टं, सानु m. n., चूडा, ककुदः-दं, पर्वताग्रं- 2 (Generally) अग्रं, शिखरं, शिखा, चहा. -ed, a. शिख-रिन, शृंगिन, सक्ट, केकबत 2 तीरणाय. सुच्यग्र.

Peal, 8. ध्वनिः, रवः, नि-,नादः, महाध्वनिः, निर्धाय: See Noise; ' p. of thunder धनगर्जितं, मेघानिघोंषः, स्तानितं: ' p. of bells ' घंटानादः, क्वणितं. = v.). नद्, स्वन्, कण,ध्वन 1 P;स्तन, गर्ब 1 P (of thunder)

Pearl, ह सुक्ता, सुक्ताफलं, मौकिकं, आक्रिजं: ' p.-shell ' धुक्ति f., सुक्तास्फोट:, अस्किका, मक्तागारं. - у, ध. मुक्तामय सुक्तापूर्ण. 2 सुक्तोपम, सुक्ताभ

Peasant, ह. कृषकः, कृषीवलः, क्षेत्रिकः, ग्राम्यः, ग्रामीणः, जानपद् ; See Farmer. -ry, 8. कृषीवलाः, कृषकवर्मः.

Pease, s. pl. See Pea.

Pebble, ४. उपलः, दूषत्कणः, चूर्णसंद्धः, शर्कराखंडः - प्र, प्रचुरापल, उपलसंकीर्ण, शर्करिल, सशर्कर, शार्करीय,

Peccable, a. पापवज्ञ-अधीन.

Peccadillo, 8. स्वलितं, अल्प वा श्रुद्ध-दोष: or

Peccant, a. पापिन, अपराधिन, दोषिन, सदोष, पापशील 2 दुष्ट, दुषित, विकृत--Peccancy, 8 विकासः, दोषः.

Peccavi, s. दोइ खीकारः.

Peck, v. (बंचु ब्रेटन) अभिहन् 2 P, तुर् 6 P, प्र-ह 1P, वि-,लिख् 6 P, दंश् 1 U, तुंडेन संद 10, चंचुमहार कु 8 U, चंचुमहारेण जर्जरीकृ. 2 (Grain) चंच्वा ग्रह् 9 U or आ-दा 3 A or लिह् 2 U; 'p. at' सततं पह I P, जिंदू 1 P; See Censure. ... द्रोणपादः -er, s. श्रतुदः

Pectoral, a. उरस्य. 2 कासम्र (भ्री f.).

🗝 कामझं, कफ-श्लेब्म-झं.

Peculate, v. i. छलेन आत्मसात्क 8 U or शस्त्र A, or सुद्ध 9 P or अवह 1 P. -ion, s. छलेन अपहारः, ग्रसनं, मोवणं. -or. 8. सोषकः,

Peculiar, a. विशेष in comp.; विशिष्ट, असाधारण (जी $f\cdot$), असामान्य, अन्यापकः आत्मीय, स्वीय: See Particular. असाधारणधर्न, स्वीयं धर्न. elty, 8. विशेष-धर्मः-लक्षणं-चिह्नं-गुणः, विशेषः, गुज:. -ly, adv. विशेषन:, विशेषण सविशेषं -

Pecuniary, a. अर्थ-धन-द्वस्य-in comp.; ' p. loss ' अर्थहानिः; ' p. difficulty अर्थक्रच्छं. 2 धन-द्रव्य-स्त्य, अर्थात्मकः

Pedagogue, s. बालशिक्षकः पाठकः 2 Pedant, q. v.

336

Pedal, त. पादविषयक, पादसंबंधिन्.

Pedant, इ. पंडितंमन्यः, पंडितमानिन m., विद्यागवितः. =lc,-ical, a. पंडित्यद्किन, ससुद्धतः =ically, adv. विद्याभिमानेन=ry, इ. विद्यावलेपः, पंडित्यद्र्पः, दंभावि
पंडित्यद्र्भनं

Peddler, s. See Pedler.

Pedastal, ८. (स्तंभादेः) पादः, आधारः; स्तंभ-तलं, फलकः.

Pedestrian, १ पदाति:, पादचारिन गः, प-(पा)द्गः, पादातः; See Foot-soldier. -a. पादग, पादचारिन-गामिन, पाद in comp. -ism, १ पादचारः, पादगमनं.

Pedicle, Pedicel, s. मंजरि-री f. 2 वर्त.

्रमचबंधनं.

Pedicular, a. युकापूर्ण.

Pedicure, 8 पादरोगवैद्य: 2 पादावेक्सा.

Pedigree, 8. वंशावलि-ली f., अन्वयः, वंशः, कुलं 2 वंशावलिपत्रं, वंशचरितं

Pedler, 8. (भ्रमन्) भांडवाहः, श्रुद्रद्रव्यविक-

Peduncle, s. वृंतं, प्रसव-पुष्प-बंधनं.

Peel, s. त्वस् f., वल्कं, सर्मन् n., शलकं. -v. t. त्वसं अप-नी 1 P or निष्कृष् 1 P or निर्ह 1 P, त्वस्यात (D.),निस्त्वसीकृ 8 U, त्वस्य 1 P. -v. i. निस्त्वसीभू 1 P. -ing, s. त्वक्षणं, त्वग्निष्कषं:.

Poep, v. i. जालमार्चेण हुरा 1P or वीक्ष् 1 A, प्रच्छकं ईक्ष, स्थमं निरूप् 10; जालांतरमेषित- हुष्टिरन्या (R. vii. 9) 'another p. ing through a window.' 2 रानै: उन् नम् 1P or उन् २ P or प्र-निर्-भा 2 P, प्रकारा 1 A, हुरा-लक्ष्-pass., पादु:-आवि:-भू 1 P. 3 विक् 2 P, कृष्ट् 1 P. = 8. जालमार्गेण वीक्षणं, स्थानिक्षणं-वीक्षणं-हृष्टि: f. 2 पूर्व- प्रथम-दर्शनं-आलोक:-प्रकारानं; 'p.-hole' जालमार्गः-रंधं, स्थमरंधं, जालांतरं.

Peer, ४. वयस्यः, सहायः, तृत्यः, तृत्यःसम-पदस्थः 2 कुलीनः, अभिजातः, शिष्टजनः. -v. i. Appear, q. v. 2 Peep, q. v. -er, ४. स्क्ष्मनिरूपकः. -ess, ४. कुलीना--less, a. अतुल, अञ्चपम, अप्रतिमः, See Matchless.

Peevish, a. पिश्चन, प्रतीप, चक्र, चक्र-वाम-शील, दुःशील, कर्कश, रूक्षभाव, दुष्टमकृति-2 कलहमिय, कोपन- -ly, edv. प्रतीपं, वक्रभावेन. -ness, s. पेश्चन्यं, वक्रभाव:-शीलं, रूक्षस्वभावः, दुःशीलता, कार्कश्यं.

Pecwit, s. See Lapwing.

Peg, s. नागदंत:, भारयष्टि f., बिहंगिका; 'p. of a lute' कृषिका; 'iron p. 'कील:-लक: -v. t. नागदंते अवलंख् c. or बंध् 9 P. Pelf, s. अन्यायार्जितं धनं.

Pell, s. See Skin, or Hide s.

Pellet, s. See Pill.

Pellicle, इ. तनुत्वच् f., सूक्ष्मचर्मन् गः, पटलं. पटः-टं-

Peil-Mell, adv. संकुलं, संकीर्णं, कमं विना. Pellucid, a. स्वच्छ, निश्-वि-मल, विशद, प्रसन्त, ग्रुद्धः -ity,s. ness, s. स्वच्छता, नि-मलता. वैश्वं, प्रसादः

Pelt, v. t. (लोटे:) मह 1P, तह 10, अभि-, हन 2P, आहन 2U; 'he was p. ed to death' लोट्ट पातं हत:. 3 तीवं-मलवत् चृष् 1P, धारासारेण चृष् ; 'there was a p. ing shower of rain ' धारासारेण महती वृष्टिचेभूव (II-3). — चर्मन n., दृति f., द्वाति f. 2 महार:, आधात:.

Pelvis, 8. बस्तिदेश:.

ren, v. t. लिख् 6 P, पत्रे निविश् c. 2 (बजे) नि-अव-रुप 7 U. = v. लेखनी, कलमः, अक्षरतुलिका, तुलिका, वर्णिका (painter ' s p.). 2 बजः: अवरोधः; 'cow-p.' गो-शाला, गोष्टं; 'p.-man' लिपिज्ञः, लेखनः, लेखनकुशलः; 'p.-manehip.' लिपि f., लेखनविद्या, लेखनचातुर्य-कोशलः = Pent, (up) a, नि-अव-रुद्ध; 'p. house' उपग्रहं

Penal, a. इंडाई, इंडनीय, इंडच. 2 इंड-विषयक - ty, s. इंड:, निग्रहः, शासनं.

2 साहसं, अर्थ-धन-दंदः

Penance, s. तपस् n., तपस्या, तपश्चर्या, कुच्छूं, यमः, कायक्केशः; 'imposed p. '. प्रायश्चित्तं, 'practise : p. ' तपः तप् 4 A or आचर् 1 P, तपस्यति (D).

Penchant, s. See Inclination.

Pencil, s. तूलिका, तूलि f., वर्तिका, ईषिका; लेखनी. =v. t. लिख् 6 P, वर्तिकया लिख् or अंकू 10-

Pendant, ४. कर्णावतंसः, कुंडलं, पालंबः, लोलकः

Pendent, हः वि-,लोल, चल, प्रलंबमान, प्रलंब, आलंबिन, आ-प्र-लंबितः

Pending, a. अनिर्णीत, अनिश्वत, अनिष्पन्न; 'p. the decision' याविक्रणयो न कथ्यते

Pendulous, a. प्र-,लंब, लंबिन, लंबित, लोल. Pendulum, s. लोलकः, लोलदंबः.

Penetrate, v. f. प्र-आ-विज्ञ 6 P, निर्-, निद्
7 P, ज्यंच 4 P, छिन्न 7 P, गाह्न 1 1/2 (forest &c.); निस्तन्त 1 P. 2 ज्याप् 5 P, सुई 1 P, (छाया न मुर्च्छति मलोपहरुभसावे वर्षणतले 8, 7). 3 अर्थ धुन्न 1 P म ज्ञा 9 U, आज्ञंच ग्रह्म 9 U. =ion, s. प्रवेजःज्ञानं, भेदः-वृनं, वेधः-धनं. 2 ज्यापे 5, मुर्च्छनं. 3 अर्थवीधः, अर्थ-आज्ञय-ज्ञाकः 4 (Power of P.) ग्रहणसामध्य, कुजाब सुस्म-मित्रं 6 or बुद्धि 5, तिक्षण or बुद्धमबुद्धित्वं or मित्रनं, वैद्युष्ट्यं, 'a man of p.' सुस्ममितः, =iug, =ive, a. प्रवेज्ञक, भेदिन्न, मामिकः. =iug, =ive, a. प्रवेज्ञक, भेदिन्न,

वेधिन, भेदक. 2 ब्यापक, ब्यापिन. 3 सूक्त or तीक्ष्ण-मति or बुद्धि, कुशाग्रमति-बुद्धि, विवय्ध, मर्मज, मर्भवेदिन

Peninsula, ह. द्वीपकल्प: ल्यं. = r, a. द्वीप-कल्परूप: द्वीपकल्पस्थ.

Penis, s. लिंगं, उपस्थः, शिक्षः, मेद्रः, मेहनं

शेषस्य ग , चर्मदंदः

Penitent, a. अञ्चर्शायन्, अञ्चतापद्ग्ध, जात-कृत-अञ्चताप. -ial, a. अञ्चतापजनित, अञ्च-श्रायार्थक, पश्चात्तापरूप. -iary, s. प्राय-श्चित्तागारं, कारावास:. -ly. adv. साजुश्यं, सपश्चात्तापं. -Penitence, s. अञ्चतापः, पश्चात्तापः, अञ्चशयः, अञ्चशोकः; See Repentance.

Pennant, Pennon, 8. ध्वज:, पताका, केत्र-वसनं; See Banner, -Pennate, a.

सपक्ष, पक्षयुक्त.

Ponny, s. सुद्धाः -Penniless, a. आर्केचन, । नेर्धन; See Poor.

Pensile, a. See Pendent.

Pention, s. (भूत-पूर्व-सेवार्थ) द्वति f., वेतरं, वार्षिकं -v. t. (भूत-पूर्व-सेवार्थ) द्वति दा 3 U. -er, s. द्वात्तेभुद्धः m., द्वाति गोगिन m.

Pensi /e, a. चिंता or ध्यान-पर or परायण, सचिंत, चिंताक्रांत, उन्मनस्क, उदासीन; 'in a p. mood' सचिंतवृश्या, गंभीरं. =ly, adv. सचिंतं, ध्यानपूर्व. =ness, s. ध्यानपरता, विगादः, खेदः.

Pentachord, 8. पंचतंत्रीवाद्यं.

Pintangular, a. पंचकोण, पंचास.

Panult, 8. उपांत्याक्षरं. -imate, a. उपांत्यः 'p. letter ' उपधा, उपांत्यं

Penumbra, ह. खंडच्छाया.

Penury, क वारिद्यं, निर्धनता, दुर्गति J--ious, a. दीन, निर्धन, निःस्व; See Poor- 2 कृपण, श्रुद्ध, अदर्य; See Miserly. Peon, s. भृत्य:, पदाति:; See Servant.

People, 8. जन:, लोक:, प्रजा, (pl. also); जनता, देशवासिन:, प्रकृतयः (pl.); 'country p.' ग्रामीणाः, ग्रामीयजनः, जानपदाः, 'common p.' प्राकृताः, इतरे-पृथग्जनाः, सामान्य वा प्राकृत-जनाः वा लोकाः. 2 वर्षः, गणः, वर्षः, जनः, लोकः. 3 सेवकजनः-गणः, परिवारः. -ए. १. जनैः पूर् 10 वा आकृ 6 P, बस c.

Pepper, ह. मरी(रि)चं, कालकं, बेहुर्ज, कुणं, ऊषणं, धर्मपत्तनं, 'long p.' पिपाली, See under Long. =0. t. अवक 6 P.

Pepsin, 8. जाठररसाविकारः.

Peptic, a. पाचक, पाचन, दीपन, अग्निद्-Peracute, a. अतितीक्ष्ण, अतितीक्ष- Peradventure, adv. कदापि, कदाचित्, वैवात्, वैववशात्.

Perambulate, v. t. परिन्इ 2 P, परिक्रम्
1 U, 4 P, परिभ्रम् 1, 4 P, पर्यद् 1 P, परिस-गम् 1 P; इतस्ततः चल्-चर् 1 P. =ion,
8- परिक्रमः-मणं, परिभ्रमणं, पर्यटनं.

Per annum, adv. प्रतिवर्षे, प्रतिवरसरं .

Perceive, v. t. उपलभ् 1 A, ज्ञा 🤉 U, वि-भू c., बुध् 1 P, ब्रह्न 9 U, अवगम् 1 P, अव-इ 2 P, अनुभू 1 P, विद् 2 P; See Know. 2 (By the eye) दूश्री P, ईक्ष्म A, निस्त्य 10, आ-,लक्षू 10, आलोकू 1 A, 10; See See. -ed, a. ज्ञात, विदित, उपलब्ध, गोचर; ' p. by the senses ' इंदियगोचर. -er, s. लक्षक:. -Perceptible, a. वेद्य, उपलम्य, प्रत्यक्ष, दृष्टिगोचर, व्यक्त, परिस्फुट, सस्पष्ट: oft. by विषय, मोचर, प्राह्म in comp.; 'p. by the eye' प्रत्यक्ष, चक्षप्राद्धा, दृष्टिगोचर: कर्णवि य, इंद्रियगोचर, &c. -Perceptibly, adv. प्रत्यक्षं, प्रत्यक्षतः. Perception, s. उपलक्ष्मि f , ग्रहणं; बोधः, अवगमनं, अनुभवः, वेदनं विभावनं, ज्ञानं, ब्यक्ति f. 2 (Power of p.) ब्राहकत्व. ग्रहण·वेदन-ज्ञाक्ति ∫्र विषयान्त्रभवः, श्रेतन्यं, चिच्छक्ति f. -Perceptive,-Percipiont, a. ग्रहणक्षम, ग्राहिन्, ग्राहक, विषयग्रहणस-मर्थ, चेतन

Per cent, adv. Ex. by उत्तर in comp;

'5 p. 'एचोत्तरं शर्तः

Perch, 8. वासयष्टि रि., संडीनयष्टिः, यष्टिः, दंडः. =ए. : अध्यास् 2 A (with acc.), निन्ही 4 A, निषद् 1 P (with loc.); संन्धा 1 A (of birds.).

Perchance, adv. See Perhaps.

Percolate, v. i. कणशः-लवशः सु-क्षर्-गल्--1 P or स्पंद् 1 A.v. t. ह्यु ८, बिंदुक्रमण-लवशः सु ८. or गल् ८. -ion, s. लवशः क्षरण-स्रवर्णगलनं

Percussion, क समाघातः, संघद्वः, आ-प्रति-घातः.

Perdition, १. उच्छेदः, क्षयः, वि प-नाशः 2 अधोगति तः, अधःपातः, नरक-निरय-पातः, 'p. (ruin) seize thee' (cf. Murrain take thee') अकरणि:-अ-जीवनि:-अवग्राहः-निग्राहः-ते भूपात्

Perdue, a. प्रच्छन, गूढ-Perdurable, a. चिरस्थापिन-

Peregrinate,-ion, See Travel.

Peremptory, a. सुनिधित, निर्णात, निर्णात, निर्यात, अविशंक्य, अवैशाल्यक (की रि.), परिन्छिक, अनश्यक 2 स्पष्ट, परिस्कृट, सुम्यक, भिकार्थ; 'p. orde ' अलंघनीय:- अनित्रक्रमणीय:-आदेशः; 'the command of elderly persons is (to be considered as) p.' आज्ञा ग्रह्मणां स्विचार-

जीया (R. x1v. 46). 3 इंड-स्थिर-मति, सकुद्वादिन, बुढसंकल्पः -ily, adv. सु-निश्चित, सुन्यक्तं, भिकार्थ, सुस्पष्टं: दादर्श्वेन, दृहनिश्चयपूर्व. =iness, ह. स्पष्टता, दृढ-**निश्चयः, दृहता,** अवित्रंक्यता.

Perennial, a. वर्षांत्रधि, वर्षस्थायिन 2 नित्य,

अक्षय्य, निरंतर, अविरत-

Perfect, a. सिद्ध, संपन्न, निष्पन्न, समाप्त, परिणत. 2 अशेष, समग्र, सकल, सं-परि-पूर्ण, समस्त, अधिकल, अखंड, अक्षत, अन्यून, निर्होच. 3 परम, उत्कृष्ट, विश्लिष्ट, उत्तम: निपुण, कुशल, अभिज्ञ, पारंगत, विशारद, मबीज, परिपक्ष, संपन्न. 4 (In grammar) लिह. =v. t. साथ c., सिष् ः (साधयति), सं-नि:-पट्ट C., परि-सं-पूर् 10, समाप् C., निर्देत् c.; ex. by कृ 8 U with (à.). -er, s. संपादकः, साधकः. -ion, -ness, s. सिद्धि f, संपन्नता, समग्रता, अखंडता, संपरि-पूर्णता, ानिष्पात्ति-संमाप्ति- में 2 परि-पाक:, परिणति रं, पकावस्था, उत्कृष्टता, उस्कर्षः, विशिष्टता, प्रकर्षः, परा कोटिः-काष्टा. 3 नेपुण्यं, संपन्नता, कोशलं, विज्ञानं, पा-बीक्यं. 4 गुणः, परम-उत्तम-गुणः, विशेषः, प्र-उत-कर्षः. =ive, a. साधक, संपादक, समापक, सिद्धिकर (री f.). -ly, adv. सर्वधा, सर्वज्ञः, साकल्येन; समग्रं, संपूर्ण, अहोषतः, निःशेषं

Perfidy, s. विश्वासघात:-भंग:-भेदः, असत्य-संघता, प्रतिज्ञा-ममय-भंगः; शत्रुसेवा, का-पटकं, वंचनं-ना. -ious, a. असत्यसंध, विश्वास वा विश्रंभ-चातिन् वाभेदिन्,भग्नमतिज चंचक, शठ, मिथ्याचार, शत्रुसेविन्.2 (Of acts) अनार्य. -iously, adv. विश्वास-

यातेन, शठवत्, कैतवेन.

Perforate, v. t. आ-, ज्यप् 4 P, छिद्रयति (D.), निभिद् 7 P, उत्-सस्त्-क 6 P, (मणी वज्रससुरकीणें R. I. 4); 'un-p. ed jewel ' अनाविद्धं रत्नं (S. 2.) -ed, a. विद्ध, सन्ध्यित्र, उत्कीर्ण, सरंघ्र, सुविर. -ion, s. वेध:-धनं, निर्भेदः- 2 छिन्, रंधं, विवरं, सुविरं. -०८, ३. वेधनिका, आविधः, आस्फोडनी.

Perforce, adv. बलात्, बलेन, मसभं, मसहा,

बलवत्, बलात्कारेणः

Perform, v. t. क 8 U, निर्देत ., आचर 1 P, सं-नि:-पद् c., साप् 5 P or c., वि-धा 3 U, अनु-ष्टा 1 P, निवह c.; (promise) पूर् 10, तृ 1 P शुप्र c., अपनुत्र 10; (a sacrifice) आतन् 8 U, आह 1 P. 2 (On the stage) नद् 10, अभि-नी 1 P, प्रयुक्त 7 A, 10; See Act; 'has not been (seen)p ed on the stage 'न पयो-गतो इहं (Rat. 1). -ance, ह. संपादनं, साधर्म, करणं, विधानं, निर्वर्तनं, अद्युष्टानं, आचरणे. 2 कार्ये, कर्मन् गः, किया, कृति रि.,

व्यापारः, चेष्टा, खेष्टितं, प्रवृत्ति 🏸, खरितं- 3 प्रयोग:. अभिनय:. नाटनं -er, 8. कर्त m., संपादकः, निर्दर्तकः, अनुहातु ル निर्वाहकः.2 (In dramas)अभिनेतु m., नटः; प्रयोजकः. 3 वाटकः-

Perfume, v. t. अधि-, वास 10, भूष 1 P, 10, धूपेन वास्, सुरभीक्क $8\,$ $\dot{ extsf{U}}$, परियलपति-आमोद्देयति- (D.), भू c. 🔑 परिमलः, आमोदः, सुगंधः, सु-,वासः, सीरभं म्यं. 2 (Thing scented) गंध:, गंधद्रव्यं, गांधिकं. 3 (For the person) गात्रानुलेपनी: वर्ति f., अनु-वि-लेपनं, वर्णकं; 'p. artificially made' कुत्रिम वृक-धूप: -cd, a. सुवासित, सवास, सुरभीकृत, सामोद, धूपित, भावित. -er, 8. गांधिक:, गंधोपजीविन m., गंधवि-क्रयिन m. गंधवणिस m.,गंधाजीव:. -cry, s. गंधद्रव्यं, गंधव्यापारः-विक्रयः. -ing, अ वासनं, भावनं. 2 (With unguents) चर्चा, चार्चिक्यं, अतु-वि-लेपनं, स्थासकः, अंगरागः. Perfunctory, a. अनचहित, निरुत्साह, प्रमत्त, अनुत्कंठ; See Negligent. -ily, adv. अनवधानेन, निरुत्साहं. -iucss, s.

अवनधानं, अनास्था, निरुत्साहताः

Perhaps, adv. कदाचित्, दैवात्, कदापि, द्ध वा, किस्वित्, स्यात्, or by pot.

Perlapt, 8. रक्षाकरंड:

Pericardium. 8. हृतयकोशः, हृताशयः-

Pericarp, ह. बीजकोश:-ग्रुप्ति f. Pericranium, इ. कपालाबर्ज.

Perigee, ४. नीखतमं नेटिष्ठ-स्थाने.

Peril, 8. भयं, शंका, संदेहः, संज्ञयः = 0.4. संश्ये पत् c. =ous, a. संदिग्ध, सर्वेक, भय-हेतुक; See Danger, Hazard.

Period, इ. समयः, कालः, वेला, कालावधिः, अंतरं, अवधिः, नियतकालः. 2 कालचर्क-पर्यायः आवर्तः, वर्षसकं, युगं 3 अंतः, अव-सानं, विरामः, 4 पूर्णवाक्यं, वाक्योज्ञयः. पूर्णविशाम:: 'p. of life ' वय:, वयोवस्था: last p. 'बासवय:, अंत्यावस्था: -ic,-icai, a. नित्य, अनुकालिक-नियतकालिक-साम-यिक-(की f.). -8. सामयिक पुस्तक; ' a monthly p. ' मासिकपुस्तकं. -ically, ade. काले काले, समयतः, कालाग्ररूपं. नियतकाले :

Periosteum, ३. अस्थित्वच् f.

Peripatetic, a. इतस्ततः-भ्रमन्-भ्रमणशील.

Periphery, 8. परिवेद्धाः-पः, परिधिः, परिणाहः.

2 नेमि-मी 🎶 प्रधिः

Periphrase, Periphrasis, हा बाग्रुवय:, वाग्विस्तरः, बाग्बाहरूयं-प्रयंचः. 🗝 🗜 प्रयंच-यति (D.), वारिवस्तरेण वर्ण् 10 or ब्या-रूपा 2 P. -Periphrastic, a. बहुवाक्य, बहु-पदः ' p. future ' खुद्.

Perish, v. i. ਜਗ੍ਹ 4 P, ਸ-ਪਿ-°, ਗ੍ਰਿ-pass ; प्रमी 4 A, ध्वंस् 1 A, क्षयं-नाक्षं-लयं-गय 1 P or ਛ-या 2 P, ਬ-चि-ਲੀ 4 A; ਜ਼ੁ 6 A, ब्यापन 4 A; See Die. -able, a. वि-, नश्वर (री f), विनाशधर्मन्, भंगुर, क्षयिन्, वि-,ध्वंसिन्, क्षयिष्णु, क्षय-नाज्ञ-ज्ञील, लया-धीन: 'p. in a moment' क्षणिक, क्षणभंगुर

Peristyle, 8. स्तंभपंक्ति-श्रेणी f.

Peritoneum. 8. अंचरेष्ट्रनं.

Perjure, v. t. साक्ष्ये मिथ्या-अनुतं बद् 1 P, मिथ्या ज्ञाप 1, 4 U, कुटसाक्ष्यं कु 8 U.-cd, -er, a., s. कुट्रापधकारिन, मिथ्याशासक, कुटसाक्षित्. -y, 8. कुट or मिध्या-साक्ष्यं or Perk,-y, a. See Saucy. ्रापनं. Permanent, a. नित्य, स्थिर, नित्य चिर-स्थायिन, भ्रव, अक्षय, स्थायिन: See Lasting. -ly, adv. नित्यं, स्थिरं, धर्षं, शाश्वतं, सर्वकालं. -Permanence,-cy, 8. स्थिरता. स्थायित्वं, ध्रवता, नित्यता, अक्षयता, अन-पायः, सनातनत्वं 2 प्रतिष्ठा, स्थिति f, (कुलस्य स्थित्ये K. 1. 18), (दशस्थस्य कुलं प्रतिष्ठां गतं U. 5).

Permeate, v. t. sqrq 5 P, sqsp 5 A; See Pervade. 2 प्र-विज्ञू 6 P, भिड् 7 P, गाहु 1 A. =ion, 8. व्याप्ति f., प्रवेशः, भेदनं. -Permeable, a. ब्याप्य, भेद्य, प्रवेड्य-

Permit, v. t. अनु-जा 9 U, अनुमन् 4 A, अनुसुद्ध 1 A, आजां दा 3 U. See Allow. -8. अनुज्ञा-अनुमति-पत्रं, अनुज्ञाः -Permissible, a. अनुज्ञेय, अनुमंतध्य, अनुज्ञाई · 2 धर्म्य, न्याय्य, ग्राह्म, युक्त; See Lawful. -Permission, s. अनुज्ञा, अनुमति f. न्तं, अनुमोदनं: आदेश:, आज्ञाः -Permissive, a. अनुजापद, अनुमोदक; अनवश्यक.

Permute, v. t. वि-नि-मे 2 A, परि-वृत् 1 A. -ation, ह. वि-,निमयः, परिवर्तः, पारिवृत्ति f-,

व्यतिहारः. 2 अंकपाशः.

Pernicious, a. घात क, अपकारक, नाज्ञक, हिंस्र, हिंसक, अपकारिन, दृष्ट, गर्ह्य; See Injurious. -ly, adv. सापकारं, सापायं, सनार्शः

Peroration, 8. उपसंहारः.

Perpendicu'ar, a. लंब, लंबसप: सरल, ऋजु, अकुटिल - अ. लंब: -ly, adv. लंबस्रवेण, सरले, ऋज़

Perpetrate, v. t. 5 8 U, वि-धा 3 U, ME 1 P; See Commit.

Perpetual, a. नित्य, सतत, ज्ञाश्वत (ती f.), अविच्छिन, अविरत, संतत, निरंतर, समातन (नी र्र∙), ·अनंत, नित्य-विर-स्था/येन्, •iy, udv. नित्यं, सद्दा, नित्यशः, शाश्वतं, शश्वत्, सततं, आवरतं -Perpetuity, ह. अवि-च्छेवः, नित्य-चिर-स्थायिताः आनंत्यं, नित्यता, अविरामः, नेरंतर्य, अञ्चयारिवति 🏸 सनातन-स्वं: 'to p.' झाश्वती: समा:. -Perpstuate, v. i. Rufles 8 U, s with (a.) Perplex, v. t. मुहु c., आकुलीकु 8 U, सं-वि, भ्रम c. (भ्रमयति). मोर्ह-संभ्रमं-उत्पद c. 2 संकुलीक, संकीर्णीक, क्रिज्ञ 9 P; See Embarrass. Confuse. -ed. 4. 317-441-कुल, संभ्रांत, वि-,मूढ, कातर, व्यब, उद्विग्न, अधीर: व्याकुलचित्त, संभ्रातमनस्, व्यस्त-मद-विक्षिप्त-चित्त. =ing, a. मोहक, संदिग्ध, भ्रम-मोह-कारिन, मोहकर (रीj.), मोहन, भ्रांतिजनन (नी f.); विषम. -ity, ह. ध्या-, मोहः, आ-व्या-कुलत्वं-ता, संभ्रमः, व्यवता, चित्तविक्षेपः, व्यम्तचित्तत्वं, चित्तवैक्कव्यं, संशयः, संदेहः.

Perquisite, & अधिकलाभः, प्रस्कारः: See Gift.

Persecute, v. t. प्र-स्-याध् 1 A, उप-द्व 1 A, पीड़ 10, उप-इ 1 P, क्रिश् 9, P, पीडार्थ अनुस् 1 P . अभि-,द्रह् 4 P . =ion, s. बाधा. उपद्रवः, उपप्रवः, पहिनं, अभिद्रोहः -०१, 8. वाधकः, उपद्रवकारिन् m.

Persevere, मन:-चित्तं-अभिनिविद्या c सदा प्रवृत् $1~\mathrm{A}$, अभियुद्ध pass_{-} , अभिनिवे-शेन सं-पट् $\mathbf{c}_{\cdot\cdot}$ सततं प्रयत् $\mathbf{1}$ \mathbf{A}_{\cdot} अनवरतं चेष्ट् 1 A, निर्वेधं कु, साग्रहं प्रवृत्; 'p.in your opposition ' स्थिरप्रतिवैधो भव (S. 2); 'he who p. s in good actions' सदाचारप्रवृत्तः, सदा सन्मार्गयायी. -ance, 8. अभिनिवेशः, अध्यवसायः, उद्यमसा-टीर्घमयत्म:-उद्यम:-उद्योग:-उरसाह:. अतिनिर्वेधः, सदाभियोगः. 2 अनवरतचेष्ठा, प्रवृत्ति fः, प्रसक्ति f., धेंर्यं, आग्रहः, उद्योगः, उद्यम:, ध्ययसाय:. -ing, a. अभियोगवत-उद्यमिन्, अभिनिविष्ट, अध्यवसायिन्, दीर्घा-द्योगिन्, सदापवृत्त, उत्साहवत्,आग्रह-निर्वध-शील, प्रसक्त, प्रासित. -ingly, adv. आमि-निवेशेन, दीर्घोद्योगेन, प्रसक्तं, सोत्साहं, मनिर्बधः

Persist, ए. i. साम्रहं प्रवृत 1 A, आतिनि-बैधेन आचा 1 P, पर्यव-स्था 1 A; See below; 'do not p. in your wickedness' दुरान्त्रस्तिषु मा ते निर्भयो भूत्; See Persovere. =ence,=cy श्रनिवधः, आग्रहः, अभिनिवेशः, पर्यवस्थानं, दुढाग्रह: -ent, α निर्वेधपर, साग्रह; See Obstinate. -ently, adv. साग्रहं, निर्वधेन.

Person, 8. पुरुष:, नर:, जन:, व्यक्ति f.; 'this p. 'अयं जन: (referring to the speaker); 's female p. ' स्रीजन:. अंगनाजनः. 2 शरीरं, अंगं, बपुस् म., देहः, काय:, तसु र , गात्रं, See Body. 3 रूपं. आकारः, आकृति f., मूर्ति f.; 'an enemy in the p. ot Krishna ' कुल्लास्यः शहु:- 4 पात्र, भूमिका. 5 पुरुष: (in grammer); 'in p. 'स्वयं, स्वतः, आत्मना, साक्षातं. प्रत्यक्षं. -able, a. सुक्रप, सुनात्र (त्री र्र.), शोभनाकार. -egc, ह. पुरुष:, जन:, नर:, ग्यक्तिः. 2 श्रेष्ठ-विशिष्ट-जनः -al, a. ष्यक्तिगत. पुरुषविशेषानुबुद्ध, ৰিাহীছ-2 शारीरिक-दैहिक- (की f), जनोहिष्ट. ज्ञारीर-अंग in comp. 'p. beauty' अंगसीष्ठवे: ' p. graces ' शरीरलावण्यं, ' p. union ' शरीरसंबंधः; ' p. attendant ' आसंक्षपरिचारकः: 'p. attendance 'शरीर-चर्या-राश्रवा 3 स्वयंकत, स्व-आत्म-कृत, साक्षात्कत. 4 आत्मन, स्व, निज in comp.; 'for p. profit 'आतम-स्व-हिसाय: 'p. experience ' स्वातुभवः 5 पुरुष-ज्यक्ति-वाचिन्, पुरुष in comp. 6 अस्थावर, जंगमः -ality, 8. ब्याक्तिगताक्षेप:: विशेष-ब्याक्ति-निर्देश:, ब्यक्त्य देश:, ब्यक्तिसंस्पर्श:. 2 ब्यक्ति:, प्रथकत्वं, स्वत्वं. -ally, adv. स्वयं, स्वतः, प्रत्यक्षं-क्षतः, साक्षातः. 2 व्यक्तितः, पृथक् -Personate, e. t. हपं-वेष ग्रह 9 U or ध्र 1 P, 10 or m-ruf 1 U (with gen.), सुम-कुटं-कु 8 U; oft. ex. by वेज or रूप in comp., or by denom.; 'p. ing Nala' नलरूपमास्थाय, नलरूपः, नलवेशधारिन् 🗥 8 • king ' चुपार्यत, राजानति. 2 अभि-नी 1 P, नद 10, रूप 10. -ion, » रूप-वेश-धारणं-ग्रहणं. 2 अभिनयः, नाटनं. =01, 8. वेशधारिन-भृत्. m. 2 अभिनेतृ m. -Personify, ए. रं्चतनत्वे-चेतनभावं-आरह् 🤒 (रोपयति), (अचेतने) चेतनवद्रपच्छ $\widehat{\Gamma}^{-} P_{\tau}$ (अचेतनेपि चेतनवदूषचारदर्शनात् S. B.99). -ed, a. Ex. by $\mathbf{H}_{\mathbf{A}}$ \mathbf{f} , $\mathbf{H}_{\mathbf{A}}$ $\mathbf{H}_{\mathbf{A}}$ इव ा साक्षात. -lcation, ह. चतनन्वारोप:, चंतनधर्मारापः, मनुष्यगुणारोपः, उपचारः; oft. by इव. साक्षात; 'p. of virtue साक्षात-मूर्तिमान् धर्मः: See Embodied.

Personnel, 8. कार्यकारिवर्गः.

Perspicacious, α. तीक्ष्ण-सूक्ष्म-हृष्टि, सूक्ष्म-दिशेन. 2 तीक्ष्ण οι सृक्ष्म-बुद्धि οा मति,कुशाय-बुद्धि: -ness, -Perspicacity, ε. सूक्ष्म-हृष्टित्वं, दृष्टिस्क्ष्मता, दृक्पाटवं. 2 सूक्ष्ममतिर्वं.

Perspicuous, a. स्पष्ट, विश्वद्, प्रसन्ध, व्यक्त, स्रमकाञ्च, सुत्रोधः -ly, adv. स्पर्ध, विश्वदं, भिकार्थः -ness, -Perspicuity, s. स्पष्टता,

मसादः, वेशद्यं.

Pers. Ire, ए. i. प्र-,स्बद् 4 P, स्वेद्-चर्म-यु ८.

-ए. t. रामद्वारा निःसु ८. or यु ८., स्विद् ९.

-कांon, १. स्वेदनं, धर्म-स्वेद-वावः. 2 स्वेदः,
धर्मः, स्वंद-चर्म-जलं-वियु:-उदकं; 'excessive
p. ' प्रस्वदः -iug, व. सस्वेद, सधर्म, स्वंदधर्म-सावित्, स्वेदित, स्विद्यः, 'violently p.'
प्रस्वकः, भुशस्वदः

Persuads, e. t. अनु-ती 1 P, प्रमुप् e., अनु-ज्ञास 2 P, प्र-वत e., नियम् 10, पोत्सहू e., आफृष् 1 P: 'oft by causel of roots. 2 प्रति-इ e., प्रतीति-विश्वासं जन् e. (जनयति), संवर्ष-संदर्ध-छिद्-7P; See Convince. --ed, व. अनुनीतः, जातनिश्चय-विश्वास, मतीत छिक्तसंशय, जातमत्ययः, 'I feel p.' इति ब्रे मतीतः, इति द्वृद्धं मन्येः —er. ८. प्रवर्तकः, मोत्साहकः, नियोजकःः —Persussion, ८. अनुनयः, अनुशासनं, उपदेशः, पवर्तनं, नियोजनं, प्रवोधः-धनं, भोत्साहनं ट संदेह-संश्वयः छेदः, शंकानिवृत्ति र्र., हृढनिश्वयः, प्रत्ययः, निर्णयः 3 मतं, मागेः, पाध्य १८., संप्रदायः, प्रत्ययः, मवर्तक, प्रवोधक, अनुनियेन, हृद्यप्राहिन, प्रवर्तक, प्रवोधक, अनुनियेन, हृद्यप्राहिन, आकर्षिनः 2 प्रत्ययकारिन, संश्वायिछ्न.

Pert, a. चपल, लघु, See Lively. 2 धृष्ठ, मगल्भ, अविनीतः -ly, adv. चापल्यात्, धृष्ठ-तया, अविनयेन. -ness, s. चापल्यं, धाष्टर्यं,

अविनयः.

Pertain, v. i. संबंध pass., संबंधिन्-a. धू 1 P; See Belong.

Pertinacious, a. निर्धेधशील, आग्राहेच, स्थिर-हृढ-मितज्ञ; धीर, हृढ. - ly, adv. सिन-र्बंध, साग्रहं. - ness, - Pertinacity, s. निर्येधः, आग्रहः, अभिनिवेशः, दाढर्च, धैर्य; See Obstinate, - cy.

Pertinent, a. प्रास्ताविक (की f.), युक्त, यथायोग्य, उपएक, योग्य, प्रस्तावस हुश (शी f.); 'to be p. 'उप-पट् 4 A, युक्त pass.—ly, adv. युक्तं, उपपकं, यथोचितं, प्रसंगा- वुरूपं, प्रस्तावसहुशं.—Petinence,—cy, s. युक्तता, उपपत्ति f., योग्यता, प्रसंगसंगति f., याथार्थ्यं, प्रस्तावस्तारः.

Perturb, ए. १. सं-,श्रुभ् ८., आकुलीकु 8 U, उपहन् 2 P. वि-सुद्द् ८., व्यमीकु, व्यस् 4 A, संकरीकः, हत्य Confuse. -ation, इ. सं-, क्षोभः, व्यथता, उपह्रवः, व्या-,मोहः, आकुल्त्वं, वैक्कवं, उद्देगः -ed, व. श्रुच्य, आव्या-कुल,विक्कव,व्या,परिष्ठव,उद्दिश, पर्योकल.

Peruse, v. t. समग्रं पट्ट 1 P or आधि-इ 2 A, निपृणं वस् c.; See Read. - बी, s. अध्ययनं, पटनं, पारायणं-

Pervade, v. t. अभि-, स्वाप् 5 P, वि-अज्ञ् 5 A, सर्वतः आक्रम् 1 U, 4 P or प्रविज्ञ् 6 P, वि-गाह् 1 A, सुर्व्ह् 1 P; मूर्व्ह्डत्यमी विकाराः ऐश्वर्थमत्तेषु (S. 5) 'p. (the minds: of) those ' &c., '(the freshness of) youth has p. ed her limbs' यो वनसंगेषु सक्तद्धं (S.1).—ing,—Pervasive, a. स्वापक, स्वापिन; 'p. all things' सर्विग, सबस्यापिन; 'p. the whole body' सर्वागिण —Pervasion, s. अभिन्यापन-स्वापित f-, आक्रमणं; मूर्व्ह्यनं.

Perverse, a. वास, कुँटिल, प्रतीप, विपरीत, वक्र प्रतिकृत. वि-प्रति-लोम, वक्ष-वास-क्रील, कुटिलम्बि, पिकुन, See Obstinate. -ly, ado. वासतया, कौटिल्पेन, प्रतीपं, विपरीतं, वासकीलतया -ness, s. प्रतीपता, वासता, वैपरोत्यं, कौडिल्यं, दुष्टता, द्रौरात्म्यं, दुः-शीलं

Perver', ए. t. बि-क्क 8 U, परिवृत् ८., साचीक, विरूप 10, विलोमीक, अन्यथा कः अंशू ८., विपर्यस् 4 U or ८., कलुवयति (D.), कलुवीकः दुव ८. (दूवयति), विपरिणम् ८. (णमयति). -er,-ing, ८., ८. विकारित, विपरिणामित, विपर्यासकारित. -Perversion, ८. विकारः, विकृति ति, विकिया, विलोमत्व, प्रतीपता, विपरिणामः, विपर्यासः, विर्यासः, विषरिणामः, विपर्यासः, विषरिणामः, विपर्यासः, विषर्ययः, दूवणं, अंशनं, साची-करणं, कालुड्यं.

Pervious, a. ब्याप्य, भेख, प्रवेदय.

Pest, s. सारि-री f., म(मा) रकः; (fig.)
आधिः, कंटकः, उत्पातः, शरूपं, वामाः कुरुस्पाध्यः (S. 4) 'are a p. to the family'
'p. of the people' लोककंटकः. -er,
v. t. बाध् 1 A. पीड् 10, उपह्र 1 A. See
Harass. -ilence, See (s.) above.
-iferous, -ilential, a. मरकावह, मारात्मक, धातुक, विनाशक, दूषक, बाधक, अपकारक, अपकारिन, अनिष्टकर (री f.)
Pestle, s. सस(श) लः-लं, अयोग्रं.

Pet, ३. प्रेम-प्रीति-पात्रं, प्रेमास्पदं, कीडासूगः. 2 ईषत्कीपः, कोपावेशः - ५० प्रिय, प्रेमास्पद्रीभूत, वस्रभः, See Favourite. - १०. १. संस् 10; See Fondle.

Petal, 8. दलं, पत्रं. -ed, ~ous, a. सदल, दलवत्.

Petition, v. t. अर्थ 10 A, प्र-अभि°-, याच् 1 A; निविद् c., वि-ज्ञा c. (ज्ञापयति). = 8. प्राचना, याच्छा, निवेदनं, विज्ञप्ति:, वि-ज्ञापना. 2 (Written) विज्ञप्ति:, प्रार्थना-निवेदन-पत्रं. = er, 8. प्रार्थकः, प्रार्थितृ m., अर्थन् m., याचकः, निवेदकः; 'ascertain who are the p. 8' ज्ञायतां कः कः कार्या-र्थाति (Mr. 9).

Petrify, v. t. पाषाणी- प्रस्तरी-कृ 8:U, क-दिनीकु, जडीकु, संस्तंभ c.; 'p. ed with astonishment 'आश्चरंजदीकृत. -v. i. पाषाणीभू 1 P. -action, s. पाषाणीकरणं; पाषाणीभूतद्वव्यं.

Petroleum, 8. शिलातैलं रसः

Petrology, अ अञ्म-विद्या वर शासं.

Petticoat, s. जाटी, जाटक:, चंडातकं, अधें-क्कं (girl's); 'p. government' झी-जासनं:; 'under p. government' झीजितः, खीवजः:

Pettifogger, अ. शुद्ध-अधम-वृत्तिः

Pettish, a. कर्कश, चक्रशील-भाव, पर्व-रवभाव, प्रतीप; Sec Peevish. -ly, adv. कर्कशं, प्रचं -ness, s. कार्कश्यं, स्वभाव-पावणं Petty, a. लघु, श्रुद्ध, अल्प; See Small; oft. by उप or कल्प in comp.; 'a p., king ' उपराजा, नृपकल्पः

Petulant, a. कर्कश, पतीप, हु:शील, याम; See Peevish. 2 अविनीत, प्रगल्भ, भृष्ट. -ly, ado. प्रतीपं, धृष्टवत्. -Petulance, १८ प्रतीपता, दु:शीलं, धृष्टता-

Pewit, s. See Lapwing.

Pewter, इ. कांस्यं, पीतलोइं, -er, इ. कांस्य-

Phalanx, ह. ब्युह:: पंक्ति रे.

Phantasm, के आ-,भासः, द्वाया, माया. मनोरथसृष्टि र्रः

Phantasmagoria, ह. मायाजाले.

Phantasy, s. Ser Fancy.

Phantom, ८ भूतः, वेतालः, पिशाचः, रात्रि-चरः 2 आ-,भासः, मनारथसृष्टि 🙃 माया, कल्पना

Pharisee, Pharisaic, s.; a. See Hypocrite.

Pharmacopæia, अश्वधतस्वज्ञासं, भेषज-संस्कारग्रंथः

Pharmacy, हः ओवाधिक्रिया-संस्कारः-विद्या-Pharos, हः टीपस्थानं-ग्रहं-

Phase, Phasis, s. दर्शनं, वस्तु nath p. e of the moon ' चंद्रस्य अयबुद्धी, 2 (Point of view) दृष्टि jat See View.

Pheasant, 8. चीजनः, जीवंजीवः.

Phenomenon, ८ दृश्चिषयः, गोचरवस्तु ॥, दर्शनं, आलोकः 2 उत्पातः, अद्भुतं. Phial, ४. लघुकपी, काचकुपी-पात्रं.

Philander, v. i. स्त्रीजनसमागमं अभ्यस् 4 P, विलासं-विभ्रमं-दृश c.

Philanthropy, s. लोकहितेच्छा, लोक-जन-प्रीति , सर्वभूतद्या, विश्वप्रीतिः, विश्वसी-हृदं =ic- ical. a. लोकहितेषिन, जनहित-कामः, जगन्मित्रं, विश्वसहृद् =ist, s. जनहितेषिन 111- विश्वसहृद्

Philippic, ४. भन्सेनवावयं, निंदात्मकः प्रयंधः. Philology, ४. भाषाविज्ञानं-तत्त्वं, शब्द्ब्युत्प-त्तिशासं-विद्या. =cr-, =ist, ४. शाब्द्कः भाषातत्त्वज्ञः. =ical, ८. शाब्द्क (की.ग्र.), शब्दशास्त्रीय

Philomath, क विद्याप्त्रियः-भक्तः,ज्ञानसेविन m. =y, क विद्यास्त्रनं.

Philosophy, ह दर्शनं: नार systems of p. षड्वर्शनं 2 तत्त्वज्ञानं, विज्ञानं, तस्वविद्या-शास्त्रं; तस्व, ज्ञानं, विज्ञानं, तस्वास्त्रं in comp.; 'moral p. नीति-शास्त्रं; 'logical p. तर्त्वशास्त्रं-विद्या, &c. न्टा, कर्द्यन्त्रः, तस्वविद् ला तत्त्वज्ञः ज्ञानित् ला तारिवकः, ज्ञानी, पंडितः, प्राज्ञः, ज्ञानिष्ठः; 'p.'s stone चितामणिः; स्पर्शमणिः नीट,-ical, त. तस्व-दर्शनं in comp.: व्राजिनक (की.). 2 विज्ञः तस्व-

ज्ञानपर, ज्ञान-विद्या-पर. -ically, adv. वर्शनान्तसारेण, तस्वतः -ize, v. i. तस्वं निरूप् 10 or आलोस् 1 A.

Philtre, ह. मंत्रीवर्ध, वशीकरण यूर्ण.

Phiz. s. See Face.

Phiebotomy, ह. शिरावधः-मोक्षः-छेदः, ्रक्तमोक्षणं-स्नावः

Phlegm, s. कफ:, श्रेडमन् ा., सिंबाणकं 2 मार्च, जाडचं; 'a medicino removing p.' (phlegmagogue) श्रेडमहर्न, कफनाशनं -atic, a. कफिन, श्रेडमल-ण, बहुकफ 2 कफकर (री र्र.), श्रेडमल-ण, बहुकफ 2 कफकर (री र्र.), श्रेडमलनन (नी र्र.), 3 श्रेडमल- 4जड, मंद्र, शितः, Sic Indifferent. Phonetic, a. स्वरसंवादिन, ध्वनि-स्वर-in comp. -Phonetics, Phonics, s. स्वर

or ध्वनि-विद्या or जाह्यं. Phonograph, s. स्वरलेखनयंत्रं.

Photograph, ३. आलोकलेख्यं. -er, ३. आलोकलेख्यकारः

Phrase, ८ वाक्यं, उक्ति र्. दखनं. 🗝 t. अभिन्धा 3 U, उद्धिष्ठ्र फ P; See Call. —Phraseology, ८ वाक्यवंध:-रवना, भाषा-सरिण र्र., वाक्रमकारः, वाग्रीते र्र-व्यापार:-रुण्वहारः; dramatic p नाटचोक्तिः, नाटचोक्तिः, नाटचोक्तिः,

Phrenetic, a. उन्मत्तः, See Frantic.
-Phrenitis. मिलपातज्वरः, उन्मादः, See Frenzy.

Phrenology, ह. मास्तब्कविद्या.

Phthisic, Phthisis, 8. श्वासावरोध:, श्वासाकुरुष्टं, क्षय:, क्षयरोगः, शोष:, यक्ष्मच् %., राजयक्मा -Phthisical, a. क्षण्यं, क्षयरोगिन.

Phylactery, 8. रक्षाकरंड:

Physic, 8. चिकित्सा, उपचारः, वैद्यक्तिया, अविधोपचारः. 2 ओवधं, भेषजं, अगदः -v. t. कित् desid. (चिकित्सति-ते), उपचर्र 1 P, भेषजं दा 3 U. -ian, 8. वेद्यः, भिषज् m., चिकित्सकः,अगदंकारः, रोगहारिन-इत् m. -Physical, a. साकार, रधूल, जडः, See Material. 2 अंग, विग्रह, शरीर in comp.: 'p. strength 'शरीरचलं; 'p. substance' रधूलद्भव्यं-वस्तु. 3 Medicinal, q. v.; 'p. science (physics)' पदार्थ-चिकानं, शासं. -ly, adv. पक्तरवा, स्वभावतः, जातितः, जन्मतः, See Naturally

Physiognomy, . आकृति र., वदनाकृति:, सुस्रं, वदनं 2 वदनलक्षणनिस्पणं -ist, s.

ु सुखसामुद्रिकः.

Physiography, ३. सूवर्णनं. Physiology, ३. प्राप्योवधिजीवनशासं. Physique, ३. डारीरस्थिति f.

Piacular. a. अध-पाप-नाशिन्.

Picaroon, ह. समुद्रीयबस्य:-

Pick, v. t. चि 5 U, मह 9 U, समाह 1 P, आ-दा ³ A, उद-धू 1 P, 10, लू 9 U, छिट्ट 7 P, (flower &c.). 2 suy c., yet 2 P or c., परिव्कृ 8 U. 3 (Up) वृ 5 U, उद्ध 1 P, उद्यह्, पृथक् कः, ' p. a bone ⁵ अस्थिमांसं चर्च् 1 P, 10; ' p. out ' उत्यद 10, निब्कृष 1 P; 'p. a quarrel' कलह उत्स्था c. (उत्थापयति); 'p. holes' (in another 's coat) परस्य छिदाणि **हुरा** ¹ P, रंधाणि-छिदाणि-अन्विष ⁴ P: ' p. the pocket' ग्रांथि छिस्वा अपह. - 8. Pickaxe, q. v. 2 उद्धार:, वरणं. 3 विशिष्टभागः, उत्कृष्टभागः; ' ear-p.' कंड्रयनकं; ' tooth-P. दंतोहिखनी: 'P.-axe 'टंक:, पाषाण-भेदनी, पाषाणदारणः; ' p.-pocket ' ग्रंथि-च्छेदकः चौरः −ing. ३. उद्धरणं, उद्ग्रहणं-Picket, s. सेनारकः, रक्षकदलं. 2 शंकुः, स्थाणुः

Pickle, s. संधितं, संधानं, संधितद्ववयं. 2 लवणं. =v. t. सं-धा 3 U, उपस्कु 8 U.

Picnic, ह. विहरणं, बनभोजनं.

Pictorial, a. सचित्र, चित्रापित, चित्रालिखतPicture, s. चित्रं, आलेख्यं, प्रतिमा, प्रतिकृति

f., प्रतिस्तं, प्रतिच्छंद:-दकं, प्रतिच्छाया; 'as
if drawn in a p. 'आलिखित इव; 'p.board 'चित्रफलकः; 'p.-frame 'चित्रापारः, चित्रावरणं; 'p.-gallery 'चित्रवली,
चित्रशाला; 'p.-maker 'चित्रक(का)रः. -रः /- मनसि कु 8 U, आलोच् 10,
मनसा कल्ए c. or विचर् c. or वि-भू c. 2
चित्र 10, आलिख् 6 P, वर्ष 10. -cd, a.
चित्रगत, आलेख्वगत, चित्रापित, आलिखत.
2 मनसा कल्पित. -Picturesque, a.
चित्रोपम, वि-,चित्र, श्रवल.

Piebald, a. See Variegated.

Piece, 8. खंड:-छं, विभागः; अंशः, लघः, शक्तः-लं, वि-,द्लं, भिकं 2 रचना, म-चंधः; 'to break in p s' शक्ति 8 U, खंडशः कृ, खंड् 10; 'to fall to p. s' वि-,द्ल्, 1 P; 'p. of poetry' काच्यप्रयंधः, कविता; 'Pof work' कार्य; 'p. of money 'सुद्रा; p. of water' जलाधारः, जलाशयः; 'in p. s' खंडशः, लवशः; 'p. at chess' शा (सा) है। 'संहरः, 'a p. to each' एकेकं, प्रत्येकं, प्रथक् प्रथकः, 'what a p. of work is man' अहा निर्माणियश्यः नरजीयः; 'of a p.' एकक्य-फकार; 'of a p.' with' सहुश (शि.), अञ्चल्प; See Like. —v. t. संद्रक् 7 U, 10) संधा- समाधा-3 U.—less, a. अखंड.—Piecemeal, adv. खंडशः, लवशः, भागशः, खंड खंडं, पृथक् पृथक्.—a. भागिन, खंड in comp.

Pied, a. See. Veriogated. Pier, s. सेतचंघ: 2 स्तंभ:. वम:-वं Pierce, v. t. ब्यास 4 P, जियु-भिङ् 7 P, म-भंजर 7 P, छिद् 7 P; See Perforate. 2 आ-उप-इस् 2 U, शीतवातो पहतः 'p. ed by cold winds'.—ed. a. बिद्ध, निर्भिन्न, छिद्धितः 'p. ed through the heart 'भिन्नहृद्यः 'having the ears p.' बिद्ध-छिद्धित-कर्ण--cr. s. बेधकः भेवकः. 2 बेधनिका, बेधनी.—img. a. बेधकः बेधन, भेदिन भिद्-छिद्दां n comp.; 'p. the vital parts of the heart' हृद्यममीभिव्-छिद् (sound) परुष, कर्कशः -s. बेधः-धनं, निर्भदः, छेदः-दनं.

Piety, s. See under Pious.

Pig, s. श्करशाव:-चक: श्करः; See Hog.
2 कुशी, लोहपिंड:: 'p.-iron ' असंस्कृतं
अयः; 'p. -headed 'स्थूल, स्थूलधी. -gish.
यः शकरोपमः-Piggery, s. श्करालयः.

Pigeon, ह. कपोत:, पारावत:, कलरव:, 'wood p. ' हारि(री)त:, ' p.-hearted ' भीर-इद्रप्र, कातर; ' p.-hole ' कपोतबिलं, 'p.-house,-cot' कपोतपालिका, विटंकः-

Pigment, s. वर्णकः; वर्णः, रंगः.

Pigmy, ह. वामनः, व्हस्तः, सर्तः -वः वामनः, व्हस्तः, सर्तः -वः वामनः, व्हस्तः, सर्वः -वः

Pike, ८ प्रासः, कुंतः, जूलः-लं, See Lance; 'p.-man 'प्रासिकः, कौतिकः, शासीकः, द्वालिनं m.

Pilaster, s. चतुरस्रः स्तंभः.

Pile, ४. राशिः, खपः, निकरः, पुंजः, पुगः, स्तोमः, समूहः. 2 चिता, चिति र्रः, चित्पाः. 3 स्थूणा, स्तोभः, शंकुः, कीलः 4 हर्द्यं, भवनं, महामंदिरं 5 ऊर्णाः नः धः समाचि 5 U. राशीकु 8 U.

Piles, 8. अर्शस् गः, दुर्नामकं, अर्शोरोगः, ग्रुक्तीलकः, ग्रुक्तिकः, वर्षाकुरः; 'affected by p.'

Pilfer, v. t. सुष् 9 P, जुर् 10, अपह 1 P . - er, s. चौरः, मोषकः; See rob,-ber.

Pilgrim, s. यात्रिकः, तीर्धसेवित् कः -age, s. तीर्धयात्रा, यात्रा, यात्रामसंगः, तीर्धाटनं-सेवा; on a p. to Garuda ' गरुडस्य यात्रामसंगन; ' place of p. ' तीर्थः-ध, पुण्यस्थानं-Pill, s. वटिका, ग्रुटिका, ग्रुलिका-

Pillage, =v. ११वि-,लुंट-द् 1 P, 10, अपह 1'P.=४. विजुंठनं, लोप्त्रं, लोजं, अपहारः =or, ४. लुंठकः, अपहारकः.

Pillar, s. स्तंभः, स्थाखः, स्थूणा, अवहंभः; यूपः (sacrificial); 'p. of state' रा-ज्यस्य आधारस्तंभः; 'p. s of justice' स्थायाधाराः, धर्माषटंभाः

Pillow, s. उपधानं, उपबर्हः, बालिझं; 'p.-case' उपधानकोशः-आवेष्टनं; 'I elept, making my left arm serve as a p. ' वाममुजसुप-धाय अशियादि (D. K.: 11.5). =v. t. उप-धा 3 U, उपधानीक 8 U.

Pilous, a. लोमज्ञ, प्रजुरलोमन् Pilosity, इ. लोमज्ञत्वं, लोमपायुर्वः

Pilot, 8. कर्णधार: ग्राह:, कर्णिक:, कार्णिक m., नाविक:, नोवाह: 2 Guide, q. v. -v. t. मार्ग हुझू c., प्रणी 1 P, बहू c. :-age, इ. कार्णिकवेतनं.

Pimp, s. विटः, संचारकः, See Pander.

Pimple, 8: पिटिका, स्फोटः, श्रुद्र-तद्यन्तणः, रक्तस्फोटः- गंडः, रक्तवटी. - व्यी-प्र, वः स-स्फोट, व्यापन, वृद्या, पिटिकाइतः

Pin, अ. सूचि f., कील:-रुक:-कं, झलाका, इंकु:, इल्पं 2 (Of a carriage) आणि:-णी, अक्षाप्रकील:; ' p.-maker ' सुचिकारः--ए. १. सूच्या बंध 9 P, कीलु 10.

Pincers, के संबंधा: शका, कंकमुखं.

Pinch, v. t. पीड़ 10, बाध 1 A, किस 9 P, संखुच 1 P (the body), आतीक 8 U; 'p. ed with cold' श्रीतार्त, हिमपीडित; 'p. ing poverty' दुःसहं दारिद्रां. 2 अ- गुल्यग्रेण पीड़. 3 मुहिना संग्रह 9 P, संग्रह; 'none but the wearer knows where the shoe p.es' न हि षध्या विजानिति गुवी प्रसववेदनां. -अ अंगुलिपीडनं; संग्रह; गृहणं; 'p. of snuff' नस्यक्ष्यः. 2 संक-टावस्था, दुर्गति र्र., कष्टं, 'क्रुस्ट्रं; 'p.-धिंड' बद्ध-टूट-मुक्टि:, अमुक्तहस्तः.

Pine, इ. देवदार:-रु, पीतद्भः, सरलः, पुतिकार्धः, Sec Fir also. -ए. i. (Away) अवसद् 1 P, परि-, म्ले-गले 1 P, श्वि-pass., खिद्-मली 4 A. 2 (For) उत्तम् 4 P, उत्कंद 1 A, उत्सकायते (D.); oft by उत्कः, उत्सक, उत्सक in comp.; 'a heart p. ing away in absence 'विरहोत्कंटं दृद्धं, 'p. ed for his home ' गृष्टं गृतुसुद्ताम्यदः, आदिसु-ताम्यदः, आदिसु-ताम्यदः, आदिसु-ताम्यदः, अतःपुर्दिः ए be united with Parvati'; अतःपुर्दिः रहपपुरस्तास्य राजवें: (S. 3) ' who is p. ing by separation &c. -lag, s. म्हाकि, अवसादः, उत्कंटा -०. म्हाक, शिण, विष्णण, उत्क, उत्सुक, सीत्कंट.

Pinion, 8. पक्ष:, पर्ण 2 बाहुपास:-नंध: -v. t.

पक्षी बंधू 9 P, बाहू बंध्.

Pink, ह. पाटलवर्ण:, पाटल:. 2 आजं, शिकारं, पराकाष्टा. - व. पाटल, पाटलवर्ण; 'p.-eyed' गज-सूक्त-नेत्र. - र. ६. दबद् 4 P; See Perforate.

Pinnace, s. श्रद्ध-लयु-नोका.

Pinnacle, ह. अहः, मासावाधं-धृगं, मोच्यितं हर्म्य. 2 शिखरं, शूर्णं, अर्ब.

Pioneer, s. आटविकः, काष्ठ-तब-शिक् m. 2 मार्गवर्शकः, अग्रेसरः, अग्रेबाविब m. See Forerunner. -v. t. सम्बमार्ग हाष्

Pious, a. धार्मिक (की f.), पुण्य-धर्म-शील, धर्मात्मन, पुण्य, पुण्यात्मन, भक्तिमत्, श्रीच-

ब्रत, भक्ति ा धर्म-निष्ठ ा परायण, धर्माचार: 'led a p. life ' धर्माचरणेन आयुरक्षपयतः 'p. action' धर्म्यकिया; for p. purpose धर्मार्थ. 2 धर्म-भक्ति-मुलक. -ly, adv. भक्तचा, धार्मिकवत. -ness,-Piety, अ. ध-र्मिनिष्ठा-परता-आमा कि 🏂 धर्मात्मता, पुण्य-शीलं, ईश्वर-धर्म-भक्ति 🎵 ईश्वरनिष्ठा-सेवा. पुण्यता, भक्ति:; 'distinguished for p. ' धर्मप्रधानः 2 पितृसेवा, पुत्रधर्मः. [त्रि-इ 2 17. Plp, 8. बीजं. 2. बिंदुः, अंकः. =v. i. कुक्द् 1 ₽, Pipe, ह. वंशः, वेणुः, सुषिरं. 2 नालः, नाडि-**डी-**लि-ली ƒ., प्रणालः-ली; ' water-p. सारणि f., प्रणालिकाः =v. i. वेणुं वद् c.or ध्मा 1 P. -er, s. वांशिक:, वेणुध्मा:-

Piquent, a. उग्र, तिग्म, कहु, तीक्ष्ण, प्र-,खर.

2 मिष्ट, स्वाद्र, सरस

Pique, s. कालै:, कलहः: ईपत्कोप:. -v. t. ईषत् कुप् c. or रुष् c. 2 उत्तिज् c., उत्पद् c., मोत्सह (,, प्र-वृत् c. 3 (Oneself) अभि-मन् 4 A; विकत्थ् 1 A; 'he p. a himself upon his learning ' पंहितंमन्यां इसी.

Pirate, 8. समुद्रदस्युः 2 साहसिकनौकाः 3 शब्दचौर: -v. t. अपह 1 P, लुंद-रू 1 P, 10. Piracy, अ.ममुद्रीयचौर्य-लंठनं -Piratical, a- साहसिन्, साहमिक (की f.).

Piscator, s. See Fisherman.

Pisces, ह. मीन:, मीनराज्ञि:.

Piscivorous, a. मत्स्याद्यान, मत्स्याद.

Pismire,s. See Ant.

Piss, 8. मूर्च, मेह:. =v. t. मूर्च उत्सूज् C., मिह 1 P, मूच 10.

Pistil, ह. गर्भकेसर:-र.

Pit, ह गर्तः-र्ता, विवरं, बिलं, अवटः; ' p.-coal ' आकरांगार:; ' p.-fall ' गूढ or छझ-कूष: or गर्तः, अधकूपः. 🗝 🗜 स्क्ष्मगर्तैः अंकू 10 or चिद्वयति (D.).2 योद्धं प्रात्सह ., प्रतियुष् c.

Pitch, v. t. रच् 10, प्रतिवि-धा 3 U; रह c. (रोपयति), स्था c. (स्थापयति), निविद्य c. 2 क्षिप् 6 P, प-,अस् 4 P, नि-,पत् c. Зअरालेन अंबर् 7 P. =v. i. आ-अव-पत् 1 P, अवरह 1 P, अब-तृ 1 P, अध्यास 2 A. 2 निविद्यु 6 A, शिविर अध्यास् 3 अधोसुखेन पत्, अवाक् गम् 1 P.4 (Upon) वृ 5 U; See Choose. -8. तिंदुः, रालः, अरालः, यक्षधूपः सर्जरसः, सर्वरसः, बहुद्धपः 2 कोटि र., काष्टा, अयं, दिखरं, 'highest p.' परा काष्टा-कोटिः. 3 परिमाणं, पर्यतः: See Degree. 4 उत्संगः, कटकः कं. 5 स्वरः; 'mineral P. ' शिलाजतु n. -y, a. तिंदुलिप्त. 2 स्चिभेच, अंध, आतेकुण्ण.

Pitcher, s. कुंमः, घटः, घटी, कलसः-शः, पुट-मीय:; See Jar.

Pith, s. मज्जा, गर्भ:, सार:. 2 सार:, सारांश:, ्सर्च, तर्च- 3्निर्यासः, रसः- 4 सर्च, बीर्य,

वलं, उत्साह:. =!ess,a. असार, निःसार, फल्यु, निःसप्त, विरसः =y, a. ससार, स-च्वपूर्ण, सरस, ससस्व, सारवत्, सारगर्भः 2 सप्रभाव, तेजस्विन्, वीर्यवत्, ससन्व.

Pittance, 8. स्तोकांशः, अत्यल्पभागः; अल्प-

मृह्यं-वेतनं, ग्रासाच्छादनमात्रं.

Pity, s. दया, अनुकंपा, करुणा, चूणा, कृपा, अनुक्रोश:: 'in p. to my passion' (राग-जनितं) दुःखं मे निरवेक्ष्य (Mr. 5); ' what a p. it is ' अहो ज कष्टमेतत. -v. t. ' take p. on ' दय् 1 A (with gen.); अनुकप् 1 A, दयां कु 8 U (with loc.); प्रसङ् 1 P. -Piteous, Pitlable, a. अनुकारय, करणा-अनुकंपा-योग्य, द्याविषय:-भाजनं-पात्रं, करुण, दीन; 'in p. accents' कर-णस्वनै: 2 बराक (की f), तपस्विन् (of persons). -ly. adv. करणं, दीनं. -ness, अनुकंप्यता, कारुण्यं: हैन्यं. -Pitiful, -Pitying, a. करणाई, करणामय (यी f.), करणा दया-शील, सदय, सामुकंप, दयाह, कुपालु; See Kind; 'a p. person ' द्वया-निधिः-सागरः, दीनबंधुः-वत्सलः 2 करणः दीन, शोच्य 3 Contemptible. q. v. -ly, adv. सद्यं, सानुकंपं, सकरणं. -ness, к. द्यालुना, कारुण्य, द्याईता. -Pitiless, a. निर्दय, निरन्जकोश, निर्धृण, निष्कृप, कर, निष्ठर, कठोर, अकरण. -ly, adv. निर्द्धयं, कर निष्ठरं-

Pivot, ह. विवर्तनकील:.

Placard, 8. घोषणापत्रं. =v.t. घोषणापत्रेज प्रकाश C.

Placate, v. t. Appease, q. v.-Placable, a. क्षमाञ्जील: सांत्वनीय, आराध्य, प्रसाद्य-

Place, हर स्थानं, स्थलं, प-,देशः, स्थली, मू-भूमि f्, धिष्ण्यं \cdot $oldsymbol{2}$ पदं, आस्पदं, विषयः. $oldsymbol{3}$ पदं, पटवि-वीf-, अधिकारः, नियोगः, अधिकार-पर्वः, See Office. 4 अवकाशः, अवसरः, पसर:; 'p. of honour' संमानपदं, गौरव-'in one p.' एकत्र; 'in many p. s ' वहन: ' p. of residence ' निवास-स्थानं: वसति f.; 'p. for dancing ' सूरव-शाला-स्थानं, 'out of p. ' अस्थाने, असु-चित्तं, ' in the p. of a father ' पिन्-स्थाने-भूमी: ' p. for fear 'भयस्थानं-कारणं-हेतु:: 'in one p.-in another p. 'क्राचित-कचित्, इत:-इत:, एकड-अम्यत्र: 'in the first p.' प्रथमं, प्रथमतः, प्रथमं तावतः 'in the next p.' अपरंख, पुन:, पुनक; 'to give p.' स्थानं त्यक 1'P, स्थप-सूप् 1 P, अप-सूप् 1 P; 'to take p.' See Happen. Occur. -v. t. स्था c. (स्थापपति), धा 3 U, नि-आ°-, वि-,न्यस् 4 U, निक्षिप् 6 P, आ-नि-विश् C-, आबहु c. (रोपवति), धृ 10; oft. by & 8 U, at 3 U, sury c., (surपारयामास करं किरीटे R. vi. 19); 'p. over' अधिकु, अधि-छा 1 P; 'p. in an office' पृदे नियुद्ध 7 A, 10 or आइड्ड с-Placid, 8. शांत, प्र-उप°-, प्रसन्ध, निराकुल, अखिद्धा, जितकोष, असंभ्रम, शांतात्मन, प्रसन्धाचित्तः = ly, adv. प्रसन्धं, शांत्या, शांता्चेतसा, निराकुलं, = ity, = ness, 8. शाः, शांति f., प्रसादः, अकोषः, असोधः, असोधः, असोधः, असोधः, असोधः, शांति f. । प्रसादः, अकोषः, सामादः, असोधः, सामादः, असोधः, सामादः, असोधः, सामादः, साम

Plague, 8. मारी, महामारी, म(मा)रक:. 2 उत्पातः, अरिष्टं, अनर्षः, शल्यं, उपद्रवः, कंटकः, उपह्रवः, Sce Pest. = e. t. मार्या ग्रस् 1 A or आक्रम् 1 U, 4 P. 2 बाध् 1 A, पीड् 10, तप् c., दु 5 P; See Harass. =ing, a. बाधक, पीडक, क्रेशद, पीडामद.

Plain, s समभूमि f देश: स्थलं ली, समभू मागः; See Level. - a. सम, सपाट. 2 वि-नीत, निरलकार, अभूषित, निर्भूषण. 3 स्प ष्ट, ष्यक्तं, विशद, परि-,स्फुट, सुगोध, स्पष्टार्थ, भिनार्थ, प्रकारा, प्रत्यक्ष, प्रकट. 4 केवल, मात्र in comp. **5** (Style) अनलंकृत, क्राद्ध, अनलंकार, अध्यंजन. **6** (Food) उपस्कर-हीन-शून्य, असंस्कृत. 7 अमाय, दक्षिण, निष्कपट, निर्धाज, सरल, कपट-माया-हीन, निर्घ्यलीक, अक्तात्रिम, ऋजु; 🛇 😅 Frank. 8 सामान्य, साधारण (णी <math>fः)ः मध्यमस्त्य, नातिसंदर (री f.); 'a p. woman ' ' one p. in person ' सामान्यलावण्योपपना, नातिसुभगा, अनतिसुंद्री: 'p. dealing' न्यायाचार, शुद्ध सरल-मति, निर्धिलीक, दक्षिण, अमाय, ऋजुः (ह.) सारत्यं, निष्का-पटखं. =v. t. समीकु 8 U. =ly, adv. स्पष्टं, ष्यक्तं, स्फुटं, स्पष्टार्थं, सुबोधं, प्रकाइं, प्रकटं, मत्यक्षं 2 निव्योजं, निर्व्यलीकं, अवक्रं, सार-ह्येन, अमायया, निष्कपटं. 3 विनीतं, अन-लंकारं: 'p. dressed 'विनीतवेष. -ness, अ समता विनीतत्वं, भूषणाभावः, व्यक्तता, स्पष्टता, वैशद्यं, सुबोधता, प्रकाइयं, अध्याजः, निष्याजता, अकापटखं, सारत्यं, अमाया, आर्जवं, हिट.

Plaint, क. प्रतिज्ञा, अभियोगः, भाषापादः, भाषा, पूर्वपक्षः, पक्षः. 2 विलापः, विलपनं, परिदेवनं-ना, शोकः. -Plaintiff, क आर्थन् ग्रः. वादी, अभियोगी, कार्यार्थी, अभियोषतृ ग्रः, सूचकः. -Plaintive, त. परिदेविन, विलप्तिपन. 2 शोकावह, शोकार्थक, शोक-दुःख-वर्भः, करण, दीन, सकरणः, 'in p. words' परिदेविताक्षरैः: -ly, adv. करणं, हीनं.

Plait, 8 अंति-ती f., भगः, ऊर्मि f., पृटः, चूणः. 2 वेणि-णी f., कवरी, धन्मिलः. -णः t. ग्रंथ 9 P, व्या-वृत् c., पुटीकु 8 U, संवे 1 P, वेणीकु, वेणीक्ष्येण ग्रंथ.

Plan, इ. उपाय:, प्रयोग:, प्र-, युक्ति f., कल्पनाः 2 सूत्रपात:, चित्रलेखनं; आलेख्यं, स्थूलर्षणनं. -ए. t. प्र-सं-कल्पू c., प्र-, युक्त् 10, चिंत् 10, मंत्रू 10 A, अनुसंधा 3 U, आलोच् 10, सनसा विचर् c. or वि-भू c. 2 आलिख् 6 P, सूत्रपानं कृ 8 U. -ning, इ. उपाय-कल्पना-योजनाः

Planch, See Plank.

Plane, a. सम, समस्यः - ड. समं, समक्षेत्रं, धरातलं 2 तक्षणी, त्नक्षणी - ट. ा. समीकृ 8 U. 2 तक्ष 1, 5 P.

Planet, s. ग्रह:, ज्योतिम् u.: minor p. ' उपग्रह:, 'passage of a p. ' संकमः, संकांति f.: 'aspect of a p. ' ग्रहद्शा; 'influence of a p. ' ग्रहद्शा; "ary, u. ग्रह in comp.

Planish, v. t. समीकु 8 U., तिब्दe., प्रम्खंद. Plank, s. फलकः-कं, दाष-काष्ट-फलकः =v.t. फलके: आस्ट्र 9 U or आच्छद 10.

Plant, इ. ओषधि ग्रं. लता; तकः, हृक्षः. = 7. र. (Seeds) आ-, क्ष्मु ८. २ प्रति-, स्था ८. (स्थापयित), वि-, न्यस् ४ ८. निर्वञ् ८., नि-खन् १ १. नि-चा ३ ८, क्ष्मु ८. अधि-, वस् ८. – ation, इ. रापणं. २ क्षेत्र, in comp., वाटः-टी, वाटिका; ज्ञाकटं-ज्ञाकिनं in comp., हृक्षवाटिका; 'हण्डवा-p.' हृक्षुज्ञाकटं-वाटिका. ३ Colony, q. v. – er, इ. रापयितृ २ १. रापकः. २ वाटिकं श्वरः.

Plantain, ह. कद्ली-लः, रंभा, वारणबुसा-बा, मोचा, अंधुमत्फला, काष्टीला, ' p. fruit ' कद्लीफलं, मोचं; ' wild p. ' काष्टकद्दली. Plantigrade, a. पादतलचारिन.

Plash, s. आघात:, आस्फालनं 2 शुद्रजलाशय:. =v. i. जले कीड् 1 P,जलं आस्फल् c. =v. t. अषस्छिद् 7 P, लू 9 U, कृत् 6 P. 2 संग्रंप् 9 P. =y, c. जलाहरा.

Plaster, ६. लेप:, सुधा, चूर्णलेप:- 2 उपनाह: उपदेह:. =७. t. लिप् 6 P, वि-अनु-म-°, दिह् 2 U, उप-नहु 4 P. =er, ६. लेपकाः, पलगंडः. =ing, ६. वि-म-लेप:-पनं-

Plastic, a. आकारत्, कल्पक. 2 नम्य, सुखनम्य-Plat, r. Plot, q. v. =v. t. Weave, q. v. 2 प्र-सं-कलप् e., चित् 10.

Plate, ह पान्ने, भाजनं 2 कोशः-पः, हेमस्टपं
3 फलकः-कं, पत्रं; पहः-हं, पहिकाः, 'copper
क ताम्रपहः, ताम्रपत्रं, 'p. s of grant'
शासन-नियम-पत्राणि. =v. t. रजतपत्रेण आव
5 U or आच्छद 10; रजतेन अलंक 8 U.
=cd, a. रजतपत्रादृत, स्ट्यनिवर्द्धः

Plateau, इ. समस्थली, अधित्यका; See

Platform, ३. बेद्दि र्र., बेद्दिका, उन्नतस्थानं. Platoon, ४. गुरुमः रुमं. Platter, ४. पात्रं, भाजनं. Plaudit, & प्रशंसा, धन्यबादः, जयबोबः-सत्याभास, Plausible. a. सत्यसंकाश. नाद्यतः रमणीयः

Play, v. i. 南窗 1 P, 東日 1 A, 南田 1 P, विलस् 1 P, खेल् 1 P. 2 (At dice) दिव 4 P, कीइ, लह 1 A; 'p. s at dice' अही: -अक्षान्-दीव्यति- 3 वद c. (instrument). 4 बह 1 A, बृत1 A, बलू 1 P. -v. t. इप 10, नह 10, अभिना 1 P,ex. by denom.; 'p. s the king' ज़पायते; 'p. 8 the woman' ज़ी-वाचरतिः 2 प-,चल्-रू c., प्रवृत् c., प्रसु c. 3 वि·धा 3 U, क 8 U, अन्त-हा 1 P. ⊶. कीडा, खेला-लनं, लीला, कोलि 🗸 विनोदः, विलासः, विहारः, कौतुकं, परिहासः; 'in p. लीलया, पारेहासेनः 2 नाटकं 3 अक्षकीडा, युतं, देवनं 4 अभिनयः, गति 🏸 ५ आचरणं, चिंहितं; वृत्ति *j*ं, स्थापारः, कृत्यं, चेहाः foul p. 'इश्वेडितं 6 चलनं, सरणं. 7 अवकाशः, अवसरः; 'p.-day ' गसरः, अनध्यायदिवसः-तिथिः, विश्वामदिवसः: 'p. house ' नाटक-रंग-ज्ञाला: ' p.-thing ' क्रीडनकं, क्रीडाद्रव्यं-वस्तुः -er, 🕫 क्रीडकः: (at dice) अक्ष-,देविन "., अक्षकीहकः, अक्षचूतः 2नटः, कुशीलवः,नर्तकः, अभिनेतृm. पात्रं. -[u], a. क्रीडासक्त,क्रीडापर-मग्न,केलि--क्रीडा-लीला-शील,लीला-खेला-पर, विलासिन्, विनादिन: (of things) सलील -कीहा-केाल in comp.; 'p. anger ' प्रणयक्रीडा कोप:, केलिकोपः -fully, adv कीडापूर्व, परि-हासेन (jokingly); लीलवा, सकातुकां, मविलासं, सखेलं. -fulness, s. की हास कि 📆 लीलापरता, सलीलत्वं, कीढाशीलता.

Plea, 8. कारणाचरं, उसरं, उत्तरपादः 2 व्यवेशः, छसन् ग., अपवेशः, निमित्तं, कारणं, मोजनहेतुः 3 बादः, व्यवहारः, कार्ये. 4 मार्थना; 'raising a p. ' ध्वजीकरणं. -Plead, e. उत्तरं दा 3 U or मतिपद् 4 A or बहू 1 P, निमित्तं हुझू c., वि-,अप-दिशू 6 P; 'p. guilty ' अपराधी अस्मीति वह or प्रतिपद्; 'tears shall p. in vain अश्वपातो निर्शुणो भवेत्. 2 विनयेन प्रार्थ् or अभ्यर्थ 10 A, सविनयं याच्य 1 A; 'p. ed for his life ' जीवितदानार्थ प्रार्थयामास. 3 उप-क्षिप् 6 P, उपन्यस् 4 U, व्यपदेशार्थ उत्तरं बद, परपक्षं समर्थ; ' p. ing headache as an excuse ' ज्ञिर: शलस्पर्श व्यप-दिशन; 'p. ing illness' अस्वास्थ्यव्योजन-व्यपदेशेन. -er, ४. अभिभाषकः, उत्तरवादिन् m. समर्थकः, हेतुबादिन् m. -ing, s. हेतु-उत्तर-वादः, व्यपदेशनं, हेतूपन्यासः

Please, v. t. भी ? P, 10 (भीजयति), तुप

c., सं-परि-°, रम् c. (रमयति), प्रमुट्ट,

स्रखयित (D.), आ-नंद् C., सं-,तुद् C.,

मसद् C., आह्नाद् C., हृद् C., आराष् C.,

सक्तः, भोगपरायणः. जन:-

अल्रेंब्र c.; oft. by इच्छा, मसादः, कृपा, विचमप्यमुतं कचिद्धवेदमूतं वा विचमीश्वरे-THE (R. VIII. 46) 'if it p. God to do so' &c.; ' he was p. ed to accept my presents 'ममोपायनानि स सपीतमनसा-सपसन्तं-स्वीचकार: ' may it p. your ladyship ' प्रसीदत भहिनी (M. 4). 2 (Like) See below. -v. i. 'to be p. ed ' तुष् 4 P, तृष् 4 P; रम्-सुद् 1 A, नंद् 1 P. 2 अर्ह 1 P or प्रसद् 1 P, with inf., or simply by Imperative; 'p. sit here ' अत्रोपिन-शत्वार्यः: 'worthy Sir , p. to wait for 2 or 3 days ' द्वित्राण्यहान्यहीस सोदुमईन् (R. v. 25) 3 5 1 A, g 6 P; See Like; 'just as my friend p. s 'यहिंग-रोचते वयस्यायः 'do as you p. ' यथा-भिलवितं कियतां. -ance, 8. क्रीडांचान--ant, a. सुस्रकर (री f.), मधुर, सुस्रव्-पद्, हुलाबह, रम्य, रमणीय, प्रिय, मनोहर-रम, अभिराम, सुभग, आभमत, सुख, काम्य, कांत, हर्षावह, रुचिर, द्वद्य, द्वद्यंगम, प्रीति-तुष्टि-करः मनोज्ञ, मंजुल, चारु; ' 🗷 p. joke ' इद्यंगमः परिहासः (Mal. 3). -antly, adv. सुखं, रम्यं, मधुरं, प्रियं, रुचिरं, -antry, परि(री)हासः, नर्मभावितं, विनोदः, नर्मालापः, विनोद्ध-नर्म-उक्ति f -ing, a. सुख in comp.; रस्य, कांत; Sec Pleasant, . p to the ear ' सुखभव, श्रुतिसुख, मंजुल-स्वन, सुआव्य; 'p. tothe eye' प्रेक्षणीय, नयनाभिराम, सुदूध्यः 'p. language चादु m. n., चाहुक्ति:. -ingly, adv. सुमनं, सुखं, सुख-बार in comp. -Pleasure, s. सुखं, सं-परि-तोषः, आनंदः, प्रीति f_{ij} सौरूपं, तुष्टिf., प्र-, मोदः, आह्वादः, हर्षः, सुदा. $oldsymbol{2}$ अभि , रुचि ʃ , इच्छा, अभिलाषः, छंदः-दस् "., काम:: 'at one's p.' स्वेच्छया, कामतः, यथाकामं, यहुच्छया, स्वैरं; 'wandering at p.' कामचारिन, स्वच्छंद-गामिन्; ' sensual p. ' भोगः, विषयसुखं, विषयानुरागः; 'sexual p. ' रति f., रति-सुखं, सु-,रतं: 'p.-boat 'कोले-कीडा-मौकाः p.-ground ' आरामः, कीडा-केलि-बिलास-वर्ग-काननं, पमद्वनं, ऋष्टिद्यानं; ' p.mansion ' केन्लिगृहं-भवनं, लीलागारं. विलासमंदिरं. 3 प्रसादः, अनुग्रहः. 🗝 ble, a. रम्य, रमणीय, सुखद्, सुख; See Pleasant. -ist, ε . विषयिन m., विषयासक्तः, भोगा-

PLE

Plebian, a, प्राकृत (ती f.), सामान्य, साधारण (णी. f.), अवरवर्ण, अकुलीन. 🤜 प्राकृतः, प्राकृतजनः, पृथग्जनः, नी**च-अपर**--

Plectrum, s. कोण:, शारिका.

Pledge, ह. न्यास:, निक्षेप:, आधि:, उपनिधि:, उपन्यास: निक्षेप:, पण:, 2 अभिज्ञानं: ' P. of love ' प्रीत्यभिज्ञानं. 3 प्रतिज्ञा, क्षणः, परिपण:-णनं; 'I have given a p.' विहित-प्रतिज्ञ:-गृहीतक्षण:-अहं 4 प्रतिभू:, लग्नकः, बंधक: -v. i न्यस् 4 U, निक्षिप् 6 P, आ-नि-धा 3U, परि-,पण 1 A, आधी-न्यासी-क 8 U. 2 (One's word) शति-श्र 5 P, मति-जा 9 A, (with dat, of person), उरीकु, वस्रोनन बेध् 9 P; ex. by (8.); अस्मत्सीदामिनीसमक्षमनयोर्द्वतेयं प्रतिज्ञा (Mal. 1) 'they two p. ed their word' &c.; he has p. ed his virtue (honor) that he would not harm you ' ताव विरूपकरण तेन सुकृतमंतरे धृतं (P. Iv. 1); 'he who has p. ed his word ' and-विहित-प्रतिज्ञः, प्रतिज्ञा-वचन-बद्धः,द्वत्तवचनः-प्रतिज्ञः, गृहीतक्षणः-

Pledget, इ. पहः, आवेष्टनं.

Pleiades, 8. कृत्तिकाः.

Plenary, a. सं-परि-पूर्ण, समग्र-

Plenipotent, a. पूर्णशक्तियुक्त. -Plenipotence, s. पूर्णसामध्ये ज्ञाक्ति f. Plenipotent iary, ह. पूर्णशक्तियुक्तः, महादूतः.

Plenish, v. t. उपस्कु 8 U, परि-छद्र 10.

Plenist, s. पूर्णतावादिन m.

Plenitude, ह. पूर्णता, प्राचुर्य, वेपुल्यं, समृद्धि .∕-, अतिरेकः, उत्सेकः, परा कोटिः-काष्ठाः

Plenty, ह. बाहुल्यं, प्राचुर्ये, वैपुल्यं, बहुत्वं, समृद्धि ʃ -, उद्देकः, अतिरेकः, उत्सेकः,स्फीति-ब्राइ- f. -Plenteous, Plentiful, a. मभूत, पञ्चर, विपुल, बहु, बहुल, भूरि, भूयिष्ठः पुष्कल, समृद्ध, सं-परि-पृर्ण, उद्मिक्त, स्फीत, उत्सिक्त, उपचित. -ly, adv. बाहल्येन. बहुशः, भूयिष्ठं, भूरि प्रभूतं, विप्रलं, अतिरिक्तं. -ness, s. बाहुल्यं, भाचुर्य; See (s.).

Pleonasm, ह. अधिकपददीषः; शब्दाधिक्यं, शब्दातिशय: -Pleonastic, a. अधिकशब्द,

Plethora, इ. रक्तपिसं. 2 बाहरूयं, प्राचुर्य, अतिषुद्धि f. -Plethoric, a. रक्तपित्तरागिन Pleurisy, पार्श्वञ्चलं.

Plexus, 8. नाडी-शिरा-जालं.

Pliant, Pliable, a. आ-,नम्य, सुखनम्य. मृद्ध, शिथिल, अद्रह, आयम्य.

Pliers, s. See 'Plucers.'

Plight, s. दशा, अवस्था, स्थिति 🏸 भावः, ष्ट्रित री., गतिरी:, ' sorry p. 'दुर्द्शा, दुर्गतिः. 2 Pledge. q. v. =ा. t. प्रति-ज्ञा 9 A, म्प्स 4 U; See Pledge. -ed, a. प्रतिज्ञात, न्यस्त; ' p. word ' निहितप्रतिज्ञा. संगरः, अभिसंधिः,

Plinth, हः स्तंभयूलं-त्तलं; प्राकारयूलं. Plod, v.i. अविरते अम् 4 P or आयासं कु 8 U, मंद्रं मंद्रं आयस् 1, 4 P. -der, s. । मंदं मंदं निरंतरायासिन् कः, नित्योद्योगिन्, m. पिपीलिकाधार्मिन् m. -ding, s. अतिमा-द्येन निरंतरभ्रमः-नित्यायासः.

Plot, ह. भू-भाग:-प्रदेश:. क्षेत्रं, स्थलं-ली, भू-भ्रमि-र् 2 कपटप्रबंधः, दूरप्रबंधः, कपटोपायः, मंत्रणा, कु-संकल्पः-मंत्रणा-कल्पना, कुटोपायः, उपजापः; (generally) उपायः, सकल्पः, प्रयोग:. 3 कथा, वस्त n.; 'arrangement of p. ' वस्तुरचना-विन्यासः; 'the p. of which is composed by Kalidaea कालिदासग्रधितवस्त नाटकं (S. 1.) = v. i. कपटमबंधान चिंतु 10 or युक्त 10, उपायान क्लप् c. or निरूप् 10 or अनुसं-धा 3 U; 'p. against '異g 4 P (with dat.), अभिद्रह (with acc.); 'p. against one 's life ⁷ जीवितापहरणाय कपटमबंधान्ययंति. -ter, ह. कुमंत्रणाकृत् ऋ., अभिद्रोग्धु ₩

Plough, ८. इलं, लांगलं, सी(शी)रः, हालः, गोटारणं: 'body of a p.' निसीशं-पं: कुटकं, फाल:,कुषक:; 'pole of a p.' ईवा-ज्ञा,(लांग-लीवा), लागलदंड:; 'handle of a p.' ईवा-दंड:; 'furrow made by a p. ' सीता, लांगलपद्धति f.; 'p.-boy' बालकर्षकः; ' p.-gear ' हलसज्जा-उपकरणं; ' p.-land ' सीत्यं, हल्यं, फालकृष्टं, हल्यक्षेत्रं: ' P.man' हालिकः,लांगालिन 🚈, हलिन 🎮. लांग-लिकः, सैरिकः,हलधरः-भृत् 🎮. कृषकः, कर्षकः, ' p.-share ' कुझी, फाल:, कुषक: -v. .. कुब् 1 P, 6 U, भिद् 7 P, विद 9 P or c., उत्कष् 1 P, (सद्यः सीरोत्कर्षणसराभ Me. 16). -v. i. इलं बहु c. or चलु c. -cd, a. कुष्ट, हल्य, सीत्य; twice, thrice, p. ' द्वि-त्रि-हल्य; 'p. after sowing ' बीजा-कृत, उमकृष्ट. -er, ह. कर्षकः, हालिकः. =ing, 8. कर्चणं, उत्कर्षणं, भूमिदारणं.

Pluck, v. t. (Off) 元 9 U, निष्कृष् 1 P; 'crows with feathers p. ed off े लून-पक्षाः काकाः; (out) उत्पद् 10, सं-,उद्ध 1 P, निर्ह: (bair) लुंच् 1 P, अव-उत्-°, उत्पद् c.; (up) उम्मूल् 10, उत्-खन् 1 P, उच्छिद् 7 P, उत्पद्, उद्ध, कृष्. 2 (Gather) चि 5 U, अव-सं-°,लू,छिड्, आ-दा 3 A, ग्रह् 9 U. - अस्तं, वीर्य, पीडपं, उत्साहः; See Courage. =ing, १. उत्पाटनं, उद्धरणं, उहुं-

चर्न, अव-,खपः

Plug, s. रोधनी, स्तंभनी -v. t. पि-धा 3 U, स्तंभ 9 P.

Plum, a. कर्कपू:, कलं, See Jujube.

Plumage, s. पक्षा: (pl.), विच्छकलापः, षर्हभारः, पक्षः, पर्णे, पतत्रं, गरुत् 🚈

Plumb, s. लंब:, सूत्रं. - a. लंब, ऋजु, लंब-रूप. - v. t. सूत्रेण समायुक् 7 U, 10. 2 वेध परि-मा 3 A, 2 P. =er, s. सीसकार:.

Plume, s. पक्ष:, पर्ज, विच्छं; See Feather. 2 जिला, चुडा, शेखर: - १. १ पर्णानि रच 10.2 प्रशान निर्ह 1 P or उत्पद्धे 10. 3 (Oneself upon) आत्मानं श्राघ 1 A, Rece 1 A; ' p, s himself upon his learning 'ज्ञानेन आत्मानं अतीव भ्राघते-विकत्थते, पंडितंमन्यः, पंडितमानी. -less, a. पक्षहीन. -ous,-ose, -y, Plumigerous, सपक्ष, पक्षवत्, पक्षविशिष्टः

Plummet, 8. लंब:, लंबस्त्रं, लंबसीसकं,

सीसकसूत्रं -

Plump, a. पीन, पीवर, पुष्ट, स्थूल, उच्छून, आप्यान, स्फीत; See Fat. -adv. अकस्मातः =v. t. आप्यै c., श्वि c., स्कायु c. (स्काव-यति). -iy, adv. व्यक्तं, स्पष्टं. -ness, अ. पीनता, पुष्टि $f \cdot$, स्फीति $f \cdot$

Plunder, v. t. (धनादि) अप-, हु 1 P, सुब् 9 P, चुरू 10, वि-,लंद-ठ 1 P, 10. = ह. वि-लंडनं, लोबं, लोप्बं, अपहारः, अपहृतं धनं. -or, ह अपहारकः, विलंठकः, मोवकः. -ing, 8. अपहार:, अपहरणं, मोषणं.

Plunge, v. i. मस्त्र 6 P, नि-अव-°, आफ्न 1 A, गाहु 1 A, वि-अध-°, प्रविद्यु 6 P.=v. t. Cansal of roots above. -8. अवगाह:-हनं, नि-,मञ्जनं, आप्तवः, प्रवेशः. **-cd**, 🐠 मग्न, अवगाढ, आप्रत, लीन, प्र-नि-विष्ट.

Plungeon, s. स्रवः, स्नाचिन् m.

Plural, a. (Number) बहुवचनं. 2 अनेक, बहु.-ity, ह. बहुत्वं, अनेकता; ex. by 'Many'q. v.

Plus, 8. धनं: सहित, संकलित in comp.

Pluto, 8. यमः, कालः, कृतांतः.

Plutocracy, ह. धनवत्सत्तात्मकं -Plutocrat, s. धनवत्-सत्तावत् -शासित m.

Pluvial, Pluvious, a. वृष्टिमत्, प्रचुर-बहु-ब्राप्टि-

Ply, v. t. पत् c., धा: 3 U, ज्यस् 4 U, प्रयुक्त 7 A, 10; पुन: पुन: प्रयुक्त or ब्यापू c., सततं ब्यापु c.; 'p. thy work 'कार्यब्यापुती भव, कार्य निर्वाहय, 'p. thy needle' सुरुपा कार्य प्रवर्तस्व. 2(प्रयत्नेन) खुलू c., संचा-ल ः 3 आग्रहेण उप-स्था 1 U, अन्र-निर्मेष् 9 P; See Importune; 'p. with entreaties ' अतिप्रार्थनया उद्विज् c. =v. i. अविरतं न्यापृ 6 A or प्रवृत् 1 A or उद्यम् 1 A or चेष्ट 1 A. -8. पुट:, भंग:; See Fold.

'Pneumatic, a. बायुरूप, बायुमय (यी f.), वायव (बी f.), वायु in comp. =8. (P. s) वायुविद्या-ज्ञास्त्र.

Pneumonia, ह. क्लोमपाक:

Poach, v. t. gun ua 1 P. 2 (Game) 55-टोपायेन शह 9 U or अपह 1 P or चार 10. 3 ग्रहणार्थ अनुस 1 P or अनुगम 1 P; See Pursue. -cr, s. मृगयाचीर:, जांगलचीर:. -ing, ह. सगया-जागल-चौर्य, पक्षिग्रहणं.

POI

Pock. 8.See Pimple. -mark, 8. मसरिका-क्षतं-चिन्*हं*.

Pocket, 8. कोष:, आधार:. -ए. १. कोषे नि-धा 3 U. (छलेन) आत्मसात्क 8 U. 2 (Insult) HE 1 A; See Bear. -ed, a. कोषग्रम, कोषांतर्गत, अंतर्हित,

Pod, s. बीजकोश:-ग्रुप्ति f-, शिंवा, शिंबि-बी

 $f_{m{\cdot}}$, जिंबिका $m{\cdot}$

Podagrical, a. वातकिन्, वातरोगिन्

Poet, s. कवि:, स्रि:; 'a ready p. ' शीमः कचि:. -ic,-ical, a. Ex. by कविता-काव्य in comp.; 'p. genius' कावित्वशाक्तिः. 2 भ्रोक-कविता-रूप-यद्ध, पद्यमय (पी f.), छंदोबद्ध-रूप, पद्यात्मकः ' p. work ' पद्या-त्मको ग्रंथ: -ically, adv पद्यंक्ष्पेण, छंदो-रूपेण =Poetics, 8. काव्यशासं, पद्मशासं: साहित्यं. -Poetry, 8. काब्यं, काविता. 2 पद्यं (opp. of prose). 3 काष्यरचना, -Poetaster, s. कवित्वं, कविताविद्याः कुकविः, काविदेश्यः -Poem, अ काम्यं, का-व्यवस्थाः, काव्यस्थः, कविताः ' a p. interspersed with prose' खंडकाव्यं. -Pocsy, कावित्वं ता 2 काव्यरचना, कविताशक्ति 🥕 Poignant, a. उग्र, तीक्ष्ण, तीव्र, तिग्म, अर्च-मर्मस्पृश्-भिद् -Poignancy, 8.

तीक्ष्णता, तीव्रता.

Point, s. अग्रं, अणि:-णी f-, धारा, कोटि f-, अश्रिf, पालि•लीfं, शिखा, शिखरं. ${f 2}(\ {
m Of}\$ land) उद्ग्रस्थलं, भूनासिकाः 3 मर्मन् n., रहस्यं, रसः. 4 दिशू-शा, ककुभ्, आशा, हरित्, काष्टा, (all f.). 5 बिंदुः, चिह्नं, अंकः б आज्ञयः, अभिप्रायः, उद्देशः, अर्थः, लक्ष्यः 7 पर्यतः, अतः, अवधिः, परिमाणं 8 बिषयः, पदं, बस्तु म., अर्थः, स्थानं, स्थलं, आस्पवं, पकरणं, पस्तावः; 'þ. at issue' वि-वादवस्तु-विषयः. 9 लक्षणं, विशेषचिद्धं, विशे-षणं, विभिष्टगुणः, 10 प्रसंगः, कालः, समयः; 'being to the p.' प्रास्ताविक (की f.), प्रकृत, प्रस्तुत; ' to such a p. ' एतावत, ए-तावत्पर्यतं; 'come to the p.' प्रस्तुतमद्यसं-धीयतां: 'on the p. of 'ex. by उन्सुख (स्वी *f*.), उद्युक्त, उद्यत, by desid. or by fut, part., आसम in comp.; ' on the p. of death ' मरणोन्सुख, आसन्नमृत्यु, सुमृषु; ' on the p. of departing ' निर्मतुस्थत, निजिगामेषु; 'on the p. of delivery पसर्वोन्सुखी, आसन्त्रपसर्वा; 'gain a p. ' अभीष्टं साथ 5 P; 'p. of view ' दृष्टि f.; See under View. - ए. नि-ज्ञो 4 P; तिक ८., तीक्ष्णीकु 8 U. 2 उद्दिश् 6 P, सं-धा 3 U, लक्षीक, आभि-मेर् c.; 'p. ing to it.' तदुद्दिर्य, तद्वधिकृत्य. 🕉 (Out) अ-उप-आ-

विश् (as a way); (at) अंग्रस्या निर्देश or आ-स्या 2 P, (मामंग्रस्तीदस्तिवस्तिना-स्यातवस्यः Mal 1); 'p. ing towards the north 'उद्दश्सस, उत्तराभिसुख; 'p. blank' स्पष्ट, असंदिग्ध.—ed, a. नि-,शित, तीस्णाग्न, साग्न, सथार; oft. by स्वि र्रः; 'pricked by the p. Kusa grass' कुश-स्विविद्धे (5.4); See Sharp. 2 मार्मिक (की रि.), अरंतुद, मर्मस्पृश्-भिद्दः, सरस, रासिक, रसपूर्ण-उनिर्देश, स्वित ४०:—edly, adv. उद्दिश्य, उद्देशपूर्व, मर्मभद्र्यंत, स्पष्टं, भिक्षार्थ.—er, s. निर्देश, मर्मभद्र्यंत, स्पष्टं, भिक्षार्थ.—er, s. निर्देश, मर्मभद्र्यंत, स्पष्टं, भिक्षार्थ.—er, s. निर्देश, मर्मभद्र्यंत, अंग्रस्तिः, स्वकः, 2 (Of a dial) प्रदेश (की) नी:—ing, s. निर्देशः, स्वनं, अंग्रस्तिन, अतिस्य, निर्य. 2 रसहीन, अर्रासिक, फल्यु. 3 अमकृत, अमस्ततः

Poise, v. t. तुल् 10, तुल्यी-समीक् 8 U, सम-भारीकृ. = अभारः, तोलः 2 भारतुल्यता-साम्यं, समभारता, समतोलः, तुल्यताः

Poison, s विष: चं, गरलं, क्वेडः, जांगुलं, 'administering p.' विषमयोगः दानं; 'curing p.' विषम (क्षी र्र.), विषापष्ट, विषष्ट (रि.र.); 'curer of p.' विषयेषः, जांगुलिकः. =v. t. विषण दिहु 2 U or अंज्र 7 P or मिश्च 10. 2 विषंदा 3 U, विषदानेन हन् 2 P or मृ c. or नज्ञ c.; (oneself) विषं भक्ष 10 or सेव् 1 A or सुका 7 A. 3 कलुषीकु 8 U, दृष्ट c. (दृष्यित). =ed, a. विषाक्त, विषदिग्धः, विषलिस; 'p. arrow' विषाक्तः, दिग्धः, लिसकः 2 विषनाशित-er, s. विषयातिन् m., विषदायन् m.—ous, a. विषमय (थीर्र.), सविष, विषालु, सगर, विषम्पणं, गरविशिष्ट, विष in comp.

Poke, v. t. (Fire) चल् ८., उत्तिष्य ८. 2 तद्ध् 10, आहन् 2 U; प्रहृ 1 P. 3 (दंहादिना) परामुञ्ज् 6 P, अन्विष् 4 P.-v. i. Grope, प. v. -s. ताहनं, प्रहारः, आघातः -er, s. उत्तेजनी (शलका); अंगारोत्थापकः

Pole, s. यष्टि ग्रॅं, दंड:, कार्छ; 'raised on a p. 'उंट्ड. 2 () i a carriage) धुरू ग्रं, धुरा; झूबर:, युगंधर: 3 दंड:. 4 धुव:-बक:; 'p.-axe' पर्छ:, कुठार:, परश्वध:; 'p.-cat' गंधमाजांर:; 'p.-star' धुव:, उत्तान-पादज:, नक्षत्रभेगिः; ज्योतीरथ:; धुवतारा. —Polar, a. धुव in comp.; 'p. longitude' धुव:. =lty, s. धुवाभिस्रखता,धुवाभिसारिता. —y, a. धुवाभिस्तरिन, धुवाभिगामिन.

Polemics, ह. वादानुवादः -Polemic,-al; यः विवादारमक, वादानुवादार्थक, वादकुशलः - विवादगुशलः, वादानुवादशीलः

Police, s. रक्षापुरुषाः; नगरराक्षिणः. नगरपालाः (all pl.), रक्षिगणः-दृंडः; 'rural p.' ब्राम-रक्षिणः, ब्रामपालाः; 'p.-man', 'p. officer'

नगरराक्षेत्र 🐠 नागरिक:. राक्षेन m. राज-पुरुषः; ' p. magistrate ' दंडाधिकारिन m. Policy, 8. नीति f., नयः, नीतिकमः-मार्गः. राजनीतिः-नयः, राज्यशासनरीतिः-मार्गः. 2 नीतिचातुर्ये, वेदम्ध्यं, राज्यशासनकौशलं, नीतिज्ञता 3 युक्ति ∫., प्रयोगः, उपायः, व्यव+ हार:, रीति:; ' prudential p. ' समीक्षा, स-मीक्ष्यकारित्वं; ' bad p. ' कुपयोगः, कुयुक्तिः. (a written contract) नियमपन, समयलेख:. -Politic, a नीतिज्ञ, नीतिविद्र-कुशल, नयविद्-ज्ञ, नीतिचतुर-निपुण 2 व्यव-हारकुशल-दक्ष, विचक्षण, कुशल, चतुर। निप्रण. 3 सप्रयुक्त, सुघटित, सुनीत, समीक्ष्य-कृत, हित, सु pr. -al, a. नीति-राज in comp.; 'p. affairs' राजकार्याणि: 'p. science 'राजनीतिशास्त्रं; 'p. economy ' अर्थशासं, अर्थविज्ञानं; 'he led a p. life ' राजकार्यण्यापृती जीवितमत्यवाहयतः 'p. institu:ions ' राज्यतंत्राणि;' p. rights ' राज्यनिर्वाहाधिकाराः. -ian, हः नीतिज्ञः. नीतिविद् m. -कुशलः, नयज्ञः-विद् m., राज-नीतिनिपुणः, राजकार्यधुरंधरः. -Politics, ह. नीतिः, नयः, राजनीतिः, राज्यशासनशास्त्रं. 2 राजकार्याणि, राज्यव्यवश्वाराः. -Polity, राजनीति:-रीति:-व्यवस्था, वंडनीति: (generally) नीति:, व्यवस्था, विधि:-

Polish, ए. t तिज्र ए., धाव 10, नि:-तप् ए., प्र-,मुख् 2 P or ए., परिष्कु 8 U. अत्रश्णीकु, कांतिं दा 3 U. 2 परिष्कु, ति-नी 1 P, उ-पस्कु 8 U. संस्कु (lit. also). आदर्शे निः धर्षणिक्रियया संस्कियमाणे (S. B. 72). - ह. कांति . जो भा, तेज त् ग., स्मिग्धता, अत्रश्णता. 2 संस्कारः, परिष्कारः, सम्पता, शिष्टता, सौजन्यं. - ed, व. निष्टत, परिष्कृत, प्रमृष्ट, निर्धात, उत्तेजित. 2 शिष्ट, संस्कृत, सम्य, परिष्कृत, विनीत, अग्राम्य - er, व तेजकः, कांतिदः, मार्जकः, परिष्कृत, परिष्कृत, सार्जकः, कांतिदः, मार्जकः, परिष्कृतः, परिष्कृतः, स्थि

Polite, ब. दक्षिण, सीजन्यवत, सुजन, विनीत, शिष्ट, सम्य, संस्कृत, सम्यशील, शिष्टाचार, सुशील, आद्रशील, विशंवद — Iy, adv. सीजम्येन, दक्षिण्येन, सिवनयं, शिष्टवत्—ness, श. शिष्टता, सम्यता, सीजन्यं, विनयः, दािक्षण्यं, सुशीलता 2 शिष्टाचारः, सुशीलविन्निः Poll, श. शीर्ष, शिरस् गः, हर्टा विश्वयं नामान्यतिले मि: नामिलवनं, नामारोपणं. — v. t. (केशान) लू 9 U, छिट् 7 P, आवप् 1 P. 2 नामानि लिस् 6 P or निविद्य c. Pollard, श. लूनाग्रवृक्षः

Pollen, ह. रेखुः, परागः, रजस् ॥., पांझुः, पुष्प-रजः-परागः

Pollute, ७. ८. कलंकयति गतिनयति कलुष-यति-(D.), दुष् ८. (दृषयति), मलिनी-कलु-षी-कृ 8 U, मलेन लिप् 6 P or । दृद् 2 U. 2 भ्रंशू ८., दुष् ८., आधुड ८., सर्तत्वि भ्रंशू ८. ा नशू ८. = २१, ३. दूयकः, आधर्षकः. =ion, ३. दूषणं, कलुषीकरणं. 2 मालिन्यं, अमेध्यता, कालुष्यं, मलं, कलंकः, अशीचं. 3 Emission, q. v.

Poltroon, 8. See Coward.

Polyandry, ह. अनेकभर्तृकता. =ist, ह. अ-नेकपतिका, षष्ट भर्तका.

Polychrome, a बहुवर्ण.

Polygamy, १० अने अपल्लीकता, बहुमार्यत्वं -ist, १० बहु-अनेक-भार्यः. 2 बहुपल्ली-वादिन m.

Polygenous, a. बहु-विध-मकार-जाति.

Polyglot, a. बहुभाषामय (यी f.).

Polygon, n बहुभुजः, यहस्रं..-al, a बहु-कोण-भुज-अस्र

Polymathy, s. बहुशासज्ञानं.

Polypetalous, a. यहु-अनेक-पर्णः

Polyphonous, a. बहुस्बर-स्वन.

Polypus, ह अनेकपादः, बहुमूलः.

Polysyllabic, a. बह्वभर, अनेकाच्. शालाः Polytechnic, s. बहुकला-बहुब्यवसायःपाठः Polytheist, s अनेकदेववादिन् m. -Polytheism, s. बहुदेववादः.

Pomade, Pomatum, s. See Perfume.
Pomegranate, s. (Fruit) ਗ੍ਰਾਫਿ(ਲਿ)ਸ, ਗ੍ਰਾਫਿਸफਲਂ, (tree) ਗ੍ਰਾਫਿ(ਲਿ)ਸ:,
ਗਲਿਸ:, ਗ੍ਰਾਫਿਸ:, ਚਰਚ:.

Pommel, 8 गुरुमः, पिंडः, गंडः. 🗝 🗜 तङ्

10, qg 1 P

Pomp, s. आडंबर:, शोभा, श्री:, प्रताप:, ऐश्वर्य, वैभवं.-ous, िश्वाजमान, शोभन, सशीक, सांडंबर, आतिशोभन, महाप्रताप: 2 दांभिक (की र्रः), साटाप, गर्वित, दर्पाध्मात; (style) सालकार, अलंकृत. -ously, adv. साडंबर, आतिशोभपा, अतिप्रतापे:. 2 सर्वृत्रं, साटोपं, ज्यांवे. -ousness, s. ऐश्वर्यं, &c. 2 द्याः, आदोप:

Pond, ह. तहागः गं, जलाशयः, कासारः, जलाधारः, पद्माकरः, सरसी, सरस् गः; 'deep p.' क्व्यः, ' small p.' पत्वलः लं, वेशंतः, अल्पसरः; (for drinking water) आहारः, निपानं

Ponder, v. चित् 10, ह्ये 1 P, विचार c., विस्कृत 6 P, मनसा करूप c. or भू c. or विगण 10; See Meditate.

Ponderous, a. अतिगुरु, भारवत्, अतिमार्त्न, सभार. = ly, adv. अतिमारेण. = Ponderosity, s. भारवन्तं, अतिग्रहता

Poniard, ह. कृपाणिका, द्धारिका, असिपुत्रि-का, असिधेतुकाः

Pontage, s. सेतु संधानश्रस्कं.

Pontiff, ३. प्रधानधर्माध्यक्षः, मुख्यपुरोहितः.
-Pontificate, ३. धर्माध्यक्षाधिकारः.

Pony, इ. अञ्चलायः, श्रुव्योदकः.

Pool, ८. जलाज्ञयः, जलाधारः, कुंडं, परुवर्ल. निपानं: See Pond.

Poop, 8. नीपृष्ठं, नीपश्चाद्भागः

Poor, a. द्रिज्, निर्धन, निःस्व, दीन, अधन, अर्किञ्चन, धन-द्रव्य-अर्ध-हीन, अल्प-धन-विभव, दुर्गत, परिश्लीण, क्षीणधन; 'to be p.' दरिद्रा $2 P \cdot 2$ दीन, तपस्विन, वराक (की $f\cdot$), कुपण, अनुकंप्य. $oldsymbol{3}$ कुत्सित, अपकुष्ट, तृणप्राय, तुन्छ, गर्हित, अधम, विग्रण; oft. ex. by 35, and, 31, and, in comp.; 'p. food ' mawi; See Bad, Mean; 'p. soil' निर्गुणा-असारा-भूमिः, इरिणा-सक्षा-भूमिः; p. house ', 'p. asylum ' दरिदालपः, अनाथालयः, द्रिङ्ग्हं, ' p. spirited दीन-क्रपण-बुद्धि, कृपण, अल्पसत्त्व, क्षुद्रमति. -ly, adv. दरिद्वत, दीन, निर्धनवत्; ' podressed' दीनवेषं दधान- 2 निष्फलं, व्यर्थ, सिद्धिं विना. -ness, Poverty, 8. दारिश्रं, दैन्यं, निर्धनता, निः-स्वता. दुर्गति 🗗 द्रिद्र-दशा-अवस्था, अकिञ्चनत्वं: 'reduced to p.' नष्ट or गत-विभव or धन, दुर्गत; See (a.); 'struck with p.' दारिद्योपहत, दारिग्रयस्त-Pop, 8. आकस्मिकध्वनि:-शब्द: =v. i. अक-स्मात् प्रविश 6 P. 2 सहसा निर्गम् वा निःस 1 P. 3 सहसा कण स्वन-1 P. -v. t Causal of roots above.

Popinjay, s. See Parrot.

Poppy, 8. खसतिलः.

Populace, 8. लोक:, जन:, सामान्य-प्राकृत-जनाः: See People. - Popular, लोक-जन-थिय, सर्विपय \cdot 2 लोकिक (की $f \cdot$) लोक-प्रसिद्ध, लोकरूढ-संमत, व comp.; 'p. acandal' जन-लोक लोकापवादः: ' seeking p. favor ' लोक-जन-रंजनं; ' p. usage 'स्द्रहि f., जनव्यवहारः, लोकाचारः, लोकमर्यादा-रीति f; 'p. report' जनभवादः: लोक or जन-वार्ता वा श्वति f., किंववंती; 'p. tumult' प्रकृतिक्षोभः; 'conformity to popinion 'लोकानुसरणं. 3 सामान्य, साधारण (जी f_{\cdot}). $extst{-ity, s}$ लोकपियता, लोक-जन-प्रीति f.-अनुरागः संमानः नेy, adv. होके, होकिकतया, साधारणतः, सामा-न्यतः, लोकरंजनार्थः -Populate, v. t. वस् c., जनै: आकृ 6 P or पूर् 10. =v. i. प्रजा उत्पद् C. प्रजन् 4 A. प्रजावृद्धि कु 8 U.=iou, 8. प्रजा, प्रजा-लोक-संख्या, जनाः, लोकाः• =Populous, a. जनाकीर्ण, जनसंकुल-पूर्ण, बहु OI प्रचुर-जन OI प्रज, जनसंबाध. -11095, s. लोक-प्रजा-बाहुल्पं ·

Porcelain, 8. (चीनदेशीय) मार्तिकं, कौला-लकं, मुद्रांडानि.

Porch, इ. प्रचाणः, प्रचणः, अ(आ)लिंदः, इरियकोष्टः.

Porcine, a. जुकरोपम, जुक रसंबंधिय.

'Porcupine, ३. इाल्य:-ल्पक:, श्वाविष m.; 'quill of a p. ' इालं, इाललं-ली.

Pore, हः रो(लो) अनंध-कूपः 2 (स्रम्) एंग्रं, कूपः. = १. अनन्यदृष्टवा-साभिनिवेशं-अधी 2 A or त्रस् ८. = 0us, व. बहुरंग्न, रंभ्रबहुल, रंभ्रपूर्ण-विशिष्ट, सरंभ्र. 2 रामकूप-मय (यी १.), स्वेदमार्गविशिष्ट, विरलावय-स्क. = 0usness, Porosity, इ.रंभ्रबाहुल्यं, रंभ्रविशिष्टता

Pork, इ. शुकर-वराह-मांसं. -cr, इ. शुकरः,

Porpoise, ह. शिश्चुकः, शिश्चमारः, उलूपिन म. Porridge, ह. युर्च, जुर्च.

Porringer, 8. यूषपार्त्र-भाजने

Port, ह. नोकाशयः, नोकाश्रयः, उत्तरणस्थानं, आश्रयः, रक्षणस्थानं, आज्ञयः; ' arrived at the wished-for p. ' इष्टदेशं जगाम 2 द्वारं: See Door. -able, a. वहनीय, लघु-भार, सुवाह्य, लघु, सुखवाह्य, हस्तवाह्य. -er, ८ द्वाःस्थः, द्वारपालः, प्रतीहारः, दोवारिकः. $oldsymbol{2}$. भारवाहः, भारहरः, वोद्धm., भारिकः. -erage, 8. भारवहनं 2 वहनमूल्यं. -Portal, s. द्वारं, मुखं, प्रवेशद्वारं: See Door. Portead, v. t. अग्रे (अनिष्टं) सुस् 10 or निविद् c. or इांस् 1 P. -Portent, s. उत्पातः, दुर्निमित्तं, अञ्चभलक्षणं, अजन्यं, उपसर्गः, दुर्लक्षणं, दुन्धिह्नं, अपशकुनं, कु-लक्षणं, अत्याहितं, उपप्रवः, अरिष्टं, अद्भूतं. 2 पूर्व-चिह्नं-लक्षणं. -ous, a. उत्पात-अनिष्ट-अञ्चाभ-शांसिन्, अद्भृतः अत्याहित, औपसर्गिक-औत्पातिक-(की f.). =ously, adv. सो-त्पातं, दूरुंभणपूर्वः

Portfolio, s. पत्राधारः Porthole, s. नीपार्श्वसुसं Portico, s. See Porch.

Portion, १. अंशः, वि-,भागः, खंडः-हं, छेदः, शकलः-लं. 2 अंशः, वंटः, उद्धारः, वि-,भागः, 'p. of an estate' दायः, दिन्यभागः, उद्धारः, 'wife's p.' स्थिनं, यौतकं, औद्धा-हिकः. -v. t. विभन्न 1 U, चंट्र 10, विभागशः करुप् c. 2 शुलकं वृधिं दा 3 U. =ing, १. विभागः, भागकरूपमं, चंटनं. -less, a. अनंश, अंशहीन.

Portly, a. गौरवगति-युक्ति, उदाक्त, धीर, धीर-दशन, गंभीराकृति. 2 स्थूल, युद्द्द्, स्थूलकाप, पृथ्द्द्र, पीन, पीनर —iness, s. स्थूल-

कायत्वं, शरीरगौरवं

Portmanteau, ह. चर्ममंजूषा-पेटकः

Portray, v. t. आ-, लिख 6 U, नित्र 10, वर्ण 10. 2 उप-, वर्ण, कृत् 10. =Portrait, s. चित्रं, आलेख्यं, पतिकृति f., पतिमा, See Picture; 'p.-painter' चित्रका का रः. Pose, v. t. स्तंस् 9 P, सह c., निषत्तरीकृ 8 U, कृत् 10. Posit, v. t. प्रतिज्ञा 9 A, उपन्यस् 4 P. Position, s. प्रतिज्ञा, उक्ति f., हेतुः, पक्षः, उपन्यासः; 'wrong p.' पक्षाभासः, हेरवाभासः. 2 स्थिति f., स्थानं, पदं, आस्पदं, पद्विवी f. 3 प्रतिष्ठा, गोरवं. 4 अवस्था, दृशा, आकारः, संस्थानं, भावः, वृत्ति f.; 'attain the p. of ' पदं या 2 P, (यांरवेव यहिणो पदं पुत्रतयः S. 4); 'holding the p. of mistress of the house' यहिणोपदभाद्र, यहिणोपदे स्थितः, 'give the p. of ' पदं यह c., भावं मम् c., (महिषीपदं ग्राहिला, वृंबीभावं ग्रीता); 'p. in life' स्थितः,

निसर्गजातिः, अवस्थानं

Positive, a. स्पष्ट, असंदिग्ध, अगूह, प्रत्यक्ष, व्यक्त, अवक, परिस्फ्रट, साक्षात् ind.: 'reply in the p.' भवत-बाह-तथा-इति बद्दू $1 P \cdot 2$ अवश्यक, अवैक्रालिपका (की $f \cdot)$, अविशंक्य; See Peremptory. 3 सु-,नियत, निश्चित, निर्णीत, निर्दिष्ट. 4 सत्य, तथ्य, यथार्थ, वास्ताविक-तास्विक-(की f.). 5 विविक्त, केवल, अनन्यसंबद्ध, 6 दृढ-कृत-नि-श्चय, दूढमति-संकल्प, निविकल्प, निःसंवेहः मताभिमानिन, स्वमताग्रहिन्, दूढोक्तिः p. quantity 'धन (opposed to ऋणं, क्षयः, व्ययः, हानिः). -ly, adv. स्पष्टं, व्यक्तं, असंदिग्धं, साक्षात् 2 अवद्यं, निर्विकल्पं, अविचार्य. 3 सुनिश्चितं, नियतं, नूनं, खलु. 4 वस्तुतः, तस्वतः, परमार्थतः, सत्यं, यथार्थतः-5 सुनिश्चयेन, दूडनिश्चयपूर्वे. 6 मताग्रहोण, मताभिमानेन, दुढोहत्या. -ness, ह. स्पष्टता, असंदिर्धता, हुँदानिश्चय:-निर्णयः, तथ्यता, याथार्थ्य, मताग्रहः, द्रुढोक्ति f., &c.

Possess, v. t. \(1 P, 10, \text{ at 3 U, \(\frac{1}{2} \) 3 U. 2 मुख्य 7 U, अधि-हा 1 P, अध्यास 2 A, मेचू 1 A; better by बत्, मत्, इन् &c.; See below. 3 आप् 5 P, लभ् 1 A, अधिगम 1 P; See Get. 4 ж/ч 8 U, чт 1 P, अधि-हा, पदं कु. 5 आविश 6 P, आक्रम 1 U, 4 P, उपस्क 6 P, बाधू 1 A, उपहन 2 P, sret 1 A, sarry 5 P, oft. ex. by ' p. ed. ' **=0d,** a. धूत, भुक्त, आधिष्ठित, अ-ध्यासित, अधीन, इस्तगतः 2 शप्त, लब्ध. अधिगत- 3 आविष्ट, आक्रांत, उपसृष्ट, ग्रस्त, उपहत. 4 (By spirit+) भूनाविष्ट, भूतो-पसुष्ट, वेतालोवहत, भूतग्रस्त. 5 (Having) युक्त, युत, उपेत, संपक्ष, उपपक्ष, अस्पित, सनाथ, ज्ञालिन् in comp.; by वत्, मत्, इन्, विन affixed, or by Bah. comp. -ion, s. भोगः, मुक्ति 🏸 आधिकारः, आवेशः, आक्र-म:-मणं, आत्मसात्करणं, ' to take p. of ' आक्रम्, आविश्, स्वायत्तीकु, आत्मसात्कु; पवं कु or वि-धा; See Enter; 'to put in p. 'अधिकु c., अधिकारं दा, नियुक्त, 7 A, 10; 'being in one's p. ' स्वाधीन, इस्त-गत. वज्ञवार्तिन्- 2 संपद्मता, युक्तत्वं, सना-

थता; बस्वं, ज्ञालिता in comp.; 'p. of wealth' धनवश्वं,सधनता.3 आवेश:,उपसर्गः, बाधा, पीडा: भूतावेश:, भूतपीडा-बाधा-संचारः 4 द्रध्यं, स्व वस्तु, स्वाधीनं द्रध्यं, (p.8) द्रव्यजातं, वस्तुजातं, द्रव्याणि, वस्तुनि: वित्तं, विभवः, द्वविणं; अर्थः, क्षेत्रादि, भूमि f., (landed). -ive, a. संबंध in comp.;'p. case'षष्ठी -or,s भोक्तु ...,भोगिन् ..., स्वा-मिन m.,आधेकारिन m,जाली-धारी-in comp. Possible, a. इक्य, साध्य, संभाव्य; gen. ex. by pot, pass. part.; 'not p. to be united 'दु:संधेय; 'p. to be done 'कर-णीय, संपाद्य, साध्य; oft. by झक् pass.; 'to be p.' संभू 1 P, (सर्व सीदामिन्यां मंभाष्यते Mal. 1), उपपद् 4 A, घद् 1 A; उभयथापि घटते (V. 3) it is p. in both ways' (both sides are p.); 'as far as p.' याबच्छक्यं, यथाक्षाक्ति. -Possibility, s संभवः, शक्यता, संभाष्यता, उपपात्ति f_{ij} यटना, संगति f. Possibly, adv. Ex. by शक्यं or शक् pass. 2 कदाचित्, कदापि, नाम, by put. mood; See Perhaps. 3 (In questions) हव, नाम, वा: 'who p. that is dead, is not born again ' मृत: को **वा**न जायते (P. I. 1),

Post, 8. स्तंभ:, स्थाणु:, स्थूणा, उपस्तंभ:; ' p. for securing an elephant ' आलानं, बंधस्तंभः; ' p. for tethering cattle शिवकः, कीलकः, मेधिः-धिः, खलेदार n. 2 पदं, अधिकारः, नियोगः, अधिकारपदं 3 म्थानं, स्थलं, आस्पदं, अवस्थानं, स्थिति ʃ ., पत्रधीः 4 गुल्म-सेन्य-स्थानंः 5 पत्रवाहः, पत्र-' p.-boy ' जवाश्वपालः: बाहनसाधनं: 'p.-chaise' जवरथ:-वाहनं; 'p.-haste'सवेगं, अतिजवेन, जवाश्ववत्; 'p.-horse' जवाश्वः, जवतुरगः; 'p.-man' पत्र or लेख-वाहः or हार:: 'p,-master' पत्रस्थानाधिकारिन् m., पत्रवाहाध्यक्ष:: 'p. office ' पत्रस्थानं-गृहं-🗝 . t. स्था ः (स्थाप यति), सं-प्रति-°, नियुष्ट 7 A, 10. 2 स्तंभे बंध् 9 P. 3 पत्रस्थाने निविद्या c. or क्षिप् 6 P. 4 प्रकाद्य c., आ-संबद्ध c. =v. i. जवेन गम् or ब्रद्ध 1 P; 'p. up' अवसुध् c.; 'p. off' स्याक्षिप 6 P, विलंब c. -age, 8. पत्रवाहनमूल्यं -er, 8. जवनः, जवः, जवाश्वः, प्रजविन् m. =Posti= lion, 8. जवाश्वास्ट:.

Post-date, v. t. पश्चात् तिथि लिख् 6 P. Post-diluvian, u. प्रस्थोत्तरकालीन.

Posterior u. पश्चात्-उत्तर-कालीन, उत्तर, अपर, अवर,अर्वास्, -ity, s. परता, उत्तरता. -ly, adv. पश्चात्, उत्तरं-रतः, परतः, परस्तात्--Posteriors, s. नितंत्रः, ग्रुद् विदेशः-

Posterity, ह संतति र्र., अपत्यं, संतानः, वंशः, प्रजा, पुत्रपेत्राद्यः. Postern, ह प्रसृद्धारं, प्रसृक्षः. Posthumous, a. मरणावृनंतरं प्रकाशित, मृत्यूत्तरजात.

Post-meridian, a. अपराह्मतन (नी f.), पराह्मकालिक (की f.).

Post-mortem, a. मरणोत्तर, मृत्यूत्तर.

Post-natal, a. जन्मोत्तर.

Post-nuptial, a. विवाहोत्तर, विवाहोहर्ष. Postpone, v.t. व्याक्षिप् 6 P. विलंब् c., (नियतकालं यावत्) त्यव्य 1 P, विश्वव्य 6 P. -ment, s. व्याक्षेप:, विलंब:.

Post-script, s. अनुलेख:

Postulate, अ. स्वीकृतपक्षः, गृहीतपदं, परि-ग्रहः -ए. र. परिग्रहु 9 P, स्वीकृ 8 U.

Posture, 8. सं-,स्थिति र्र., संस्थानं, संस्था, अंगविन्यास:-स्थिति:, आसनं, बंध:, वीरासनं, कमलबंध: ९६०:, 'in a sitting p.' आसीन, उपविष्ट. 2 Condition, q. v.

Posy, ह. कुसुमस्तबकः, पुष्पग्रच्छः 2 अंगु-लीयकलेखः

Pot, ४. घट:, कलसः न्हाः, कुंभः, पात्रं, भाजनं, भांडं; 'cooking-p.' स्थाली, उखा, पिष्ट-पचनं, ऋजीषं, पिष्ठरः; 'p.-bellied' तुदिल, लंबोद्दर, पिचिंडिल, तुंदिनः, 'p.-belly' पिचेंडः, लंबोद्दरं, 'p.-companion' पान-मित्रं-सहदूर, सहपायिन् m. 'p.-house' हुंडा, पानं; 'p.-sherd' घटशकलं, भिक्तपारं, च-ter, ४. कुंभ-घट-स्थानं. 2 कौ-लालकं, मार्तिकं, मुद्धांडानि.

Potable, a. पेयू, पानीय, पानाई.

Potash, s. सर्जिका, क्षारः; See Natron. Potation, s. पानं, सपीति f., तुल्यपानं

Potato, ह. गोलाल:

Potent, तः प्रवल, समभाव, वीर्यवत्, समताप, इक्तिमत्, प्रभविष्णु, See Strong. -ate, क अधिपतिः, नरेश्वरः, प्रसुः, See King. -ly, adv. प्रवलं, समतापं, बलवत्.

Potential, a. शक्य, उपपन्न, संभवनीय; (mood) विधिलिङ्ग =ity, s. शक्यता, संभाष्यता

Pother, See Bustle, Perplex.

Potherb 8, शाकः, हरितकं, शिग्रः

Potion, ह. अगदः, पानं, पेयौषधं.

Pottage, 8. जुपं.

Potulent, a. आमस. 2 पानयोग्यः

Pouch, s. स्यूतः, प्रसेवः, कोशः-षः. 2 लंबोव्रं.
3 पेशि-शी, f., उपजठरं -ए. f. कोशे निविद्य c. or नि-धा 3 U. [यित्र m.

Poultierer, s. वेतांसिकः, शौनिकः, पश्चित्रकः

Poultice, श. उपनाहः, प्र-,लेपः. =७.६ उपनाई दा 3 U.

Poultry, ह. गृहपक्षिणः; ' p.-yard ' कुन्नदा-दिस्थानं. Pounce, v. s. अवपत्य ग्रह् 9 U, सहसा अवपत् 1 P or अवस्कंद् 1 P or आक्रम् 1 U, 4 P. = s. नखः, नखरः 2 मभीशोषणचूर्णः

4 P. = 8. नखः, नखः: 2 मसाञ्चाषणन्ए Pound, 8. (For cattle) अवरोधः, अवरोधः-स्थानं, ब्रजः, गोष्टं. = v. t. सं-, चूणं 10, मृद्द 9 P, पिष् 7 P, धुद 7 P, खंड 10; 'p. to dust' चूणंशःकु, चूणंपंपिष्, चूणांकु 8 U. 2(व्रजे) नि-अष-रूप 7 U, or बंष् 9 P. 3 तड् 10, तुद्द 6 P, पह्न 1 P. = age, 8. झुल्कं, राजस्वं. = er, 8 पेष्टु m., पेषणः 2 सुसलः-लं, अयोगं, सुदूरः. = ing. 8. चूणंनं, पेषणं, मर्दनं, खंडनं-

Pour, v. t. पत c., नि-, सिच् 6 P, प-, सु c.; 'p. water in 'जलेन पु 3, y U, सिंच. 2 (Out, forth) प्र-निर्-मुंच् 6 P, उत्-वि-सुब् 6 P, अवपत् C., अवद्ध C., निःसु C., उत्क्षिप् $6~\mathrm{P}$, उद्-मु $6~\mathrm{P}$, उदीद् c-, उद्दम् $1~\mathrm{P}$, वृष् 1 P, प्र-विन्कु 6 $\stackrel{\circ}{P}$, निर्वृष्, निर्गल $\stackrel{\circ}{c}$. 'which has p.ed out its watery contents ': निर्गालतांब्रगर्भः, पानीयरिको-दर: (चन:): ' p. out the water from the pot 'पात्रं जलरिक्तं कुरु; 'p. ed forth arrows' शरवृष्टिं सुमोच; ' p. one's soul to another ' अन्यस्मै स्वमनोगतं सर्वा-त्मना निविद् \mathbf{c}_{i} = v_{i} i सु $1\,\mathrm{P}_{i}$ प्र-परि- $^{\circ}$ प-, स्यंद् 1 A, श्रवात् 1 A, जलं सु c. or प्रवह् 1 P. 2 वृष्, निर्मल् 1 P. 3 निःस $\mathbf{1}$ $\hat{\mathbf{P}}$, निर्गम् $\hat{\mathbf{I}}$ $\hat{\mathbf{P}}$, निः \mathbf{H} p. ed down in torrents' धारासा-रैर्महती बृष्टिचेभूव (H. 3); 'p. in upon समापत् $\mathbf{1}$ \mathbf{P} , आभिद्र $\mathbf{1}$ \mathbf{P} , बहुश: आपत् $\mathbf{0}$ आक्रम् 1 U, 4 P. -er, s. स्नावक:, सेचक: सेक् m. -ing, s. सेक:, स्राव:, स्रव:

श्वचोतः

Pout. v. i. (क्रोधात्) ओष्ठी प्रस् c. or हुज्
 c. 2 उन्नत-उच्छित-ब. भू 1 P. = श्र क्रोधावेज्ञः.

Poverty, See under Poor.

Powder, 8. चूर्णे, पिष्टं, क्षोदः; 'gun-p. ' आग्नेयचूर्ण; 'perfumed p.' वासयोगः, पिष्टातः तकः, पटवासकः. -v. t. 'to reduce to p. ' चूर्ण 10, श्रुट् 7 P, चूर्णीकु, पिष 7 P; See Poond, 2 चूर्णन लिप् 6 P, or भू c. or मिश्च 10. -y, a. पांडाल, चूर्णवत्, चूर्णमय (यी f), सचूर्ण, सक्षोद्ध. Power, हैं शक्ति f., सामध्ये, बलं, प्रभाव:, वीर्ये, ऊर्जः, सहस्र-ओजस्-गः, विभवः (वा-ग्विभवः); (martial) तेजस् गः, वि-परा-कमः, शौर्यः 2 (Ability) शक्तिः, क्षमता, धीशक्तिः; ' p. of thinking ' विचारणा-शक्ति:; 'according to one's p. ' यथा-शक्ति-यलं, यावच्छक्यं 3 (Influence) प्र**भुत्वं, प्रभावः, व**शः-शं, बलं, गौरवं, अधि-कारः: आधिपत्यं, ईशत्वं, सत्ता, ऐश्वर्यं, अधीनता. 4 अधिपः-पतिः, अधीशः, प्रशुः. 5

23

(Legal) आविकारः, or by आई 1 P. 6 अधिकारिजनः, अधिकृतः. व वातः 8 सेना, बलं, पृतनाः, 'have or exercise p. over पनु 1 P, ईक् 2 A (with gen.), बक्रीक आयसीक, आत्मवर्श नी 1 P: in (under) the p. of' वज्ञ, अधीन, आयस्त, तंत्र in comp.: 'fallen into another's p.' q हस्तगत: 'to be in one's p.' ex. by ज्ञ 5 P or by (s.). -ful, a. चल-सा-मर्थ्य-वत्, इक्ता, बलिन् सबल, पबल, ऊर्ज-स्वल, ओजस्विन, शक्तिमत्, ऊर्जितसत्त्व बलाद्व समभाव, प्रभविष्य 2 श्रूर, वीर, विकांत तेजस्विन, महाप्रताप, प्रतापवत्, धा-मवत्, उचविक्रमः 3 (Medicine) वीर्यवत्, अमोध, गुणावह, प्रवल, अलंतम. 4 दृह, मतीतिकारिच, भवल. -fully, adv. बलवत प्रवहं, सप्रभावं, अत्यंतं -fulness, ह प्रा बल्यं, शक्तत्वं, -less, a. निर्बल, शक्तिहीन अशक्त, अबल, निष्पभाव, असमर्थ, अक्षम. -lessness, र अज्ञत्ति रे, असामध्य.

Pox, 8. Small-pox, q. v. 2 उपदंशः.

Practice, 8. प्र-आ-खार:, संप्रताय:, रशब्हार:, रीति $f\cdot$, मार्गः, पद्धति $f\cdot$, क्रमः, वृत्तिः $f\cdot 2$ अभ्यासः, क्रिया-प्रबंधः-सातत्यं, नित्यवृत्तिः-चर्या-अनुष्ठानं,अनुशीलनं, निरंतरप्रवृत्तिः, आ-वृत्ति::'does not require p.'नाभ्यासक्रममा-क्षते. 3 क्रिया, आचारः, आचरणं, कर्मन् 👨 कृति f-, व्यापारः, व्यवसायः; करणं, विश्वानं, अनुष्ठानं; (execution) प्रवृत्तिः, प्रकारः: ह्यबहार:: ' bring or put into p. ' प्रकृत c., sque c.; ' has long been in p. चिरमक्त. 4 (Opp. of theory) प्रयोग: 5 छलं, ब्याजः, केतर्वः See Fraud; 'ancient p. ' बृद्धाचार:, बृद्धवरंपरा; ' family p. कुलसंपदायः, कुलधमः, कुलाचारः; 'local देशाचारः; 'good p.' सदाचारः: ·following good p. s' सदाचार, सद्वासि. सदृब्द: साधुवृत्त: 'bad p. 'दूराचार:, कुमार्ग:, दुर्वृत्तिः; ' following bad p. s' दुर्वृत्त, दुराचारं: 'p. of medicine' वैद्याकिया-उपचारः, चिकित्सा, भेषजभयोगः, उपक्रमः: ' p. of arms ' शस्त्राभ्यासः, शस्त्रचर्याः, ' p. of law ' व्यवहार:, व्यवहाराभ्याम:; ' p. in archery ज्ञराम्यासः, उपासनं -Practise. v. t. अम्पस् 4 U, नित्यं कु 8 U, &c. 2 आ**चर् ¹ P, अनु**-ष्ठा ^{1 P}, कृ, वि-धा ³ U. आ-स्था 1 U. 3 म-उप-युक्त् 7 A. 10, प्रवृत् c-, ब्यवह्c-, सेत्र् 1A, आश्रि $1\ \mathsf{U}$, आ-अव-हंच 1 A: 'what profession do you p कां वृत्तिमुपजीवत्यार्यः (Mr. 2). 🗝 शाक्येन आचा or व्यवह 1 P, छलं-कपट-कृ. **=01,** a. अभ्यस्त, आचरित, अ**त्रा**ष्टित, कृत. सेबित, &c. 2 अभिज्ञ, परिचयवत्. बहुदृष्ट. व्यवहारज्ञ, दृष्टकर्मन्, पक्षबुद्धि, ज्ञानबृद्धः जातान्यास; also ex.by(8.).=ing, α. अभ्या-

सिन, सेविन, शालिन, in comp.: आस्थित. आश्रित. -Practicable, a. करणीय, कर्त शक्य, साध्य, संभाष्य, शक्य, सुकर, सुख-साध्य, उपपाद्य, -Practical, a. अभ्यासिक-व्यवहारिक-(की f.), अभ्याससिद्ध-प्राप्त, आचार-व्यवहार in comp.; 'p. knowledge ग्यदहारज्ञानं, लौकिकज्ञानं. 2 अभ्यासक्षम, ण्यवहार्य, प्रयोज्य, प्रवर्तनीय, व्यवहारीचितः ' & p. scheme ' व्यवहारोचित उपाय:: ' he is a p. teacher' स शिक्षणप्रयोगनिपूर्ण: 3 व्यवहारज्ञ. दृष्टकमन् आभिजः See Practised. -ly, adv. कार्यतः, अर्थतः, बस्ततः, परमार्थतः, व्यवहारतः, फलापेक्षया. 2 अभ्यासन, ब्यवहारेण. Practitioner, s_{\perp} सेविन, व्यवसायिन m. व्यापारिन् m. वृत्ति. आजीव in comp. 2 वद्य:, वैद्यवृत्ति:, चिकि-त्मकः 3व्यवहारज्ञेः, ब्यवहारटार्जीन m्निपणः, Pragmatic,-al, a. परकार्यचर्चक, अनिध-कारण्यापारिन: See Meddle, &c.

Praise, v. t. प्रशंस 1 P, क्लाच् 1 A, ईड्र 2A, न 2 P, स्तु 2 U, वर्ण 10, मे 1 P, कृतु 10, बि-प-° ख्या 2 P or c. (ख्यापयति), पन् 1 P, न् $6~\mathrm{P.}$ = $s.~\mathrm{u}$ -,शंसा, श्रुषा, स्तुतिf-, स्तवः, वर्णनं-ना, कीर्तनं, नुति f., ईहा, स्तोत्रं. - сा, अ प्रशंसकः, स्तावकः, वर्णकः, वदारः। -Praiseworthy, a. प्रशस्य, प्रशंसाई, श्राध्य, स्तृत्य.

Prance, v. i. g 1 A, वल्यू 1 P, चृत् 4 P. -ing, ३. प्रतं, वल्गितं, प्रवर्ने

Prank, s. क्रीडा, चेष्टा, चापलं, लीला, छंद:-हम् n.; 'idle p.' वानर or मर्कट-खेष्टा or क्रीडा; mischievous p.' कु-दू:-चेष्टितं. =v.t. दंभार्थ भूष् 10 or अलंक 👸 "U. 🗕 ish, a. कुचेष्ट, चपल, क्रीडाशील:

Prate, Prattle, v. i. ਸ-,ਲਧ੍ਰ 1 P, ਸ-,ਯੁਲ੍ਧ੍ਰ 1 P, अन्धेकं वद 1 P or भाष 1 A. -er, s. बाचाटः, बाचालः, जल्प (ल्पा)कः, बावदूकः, बहुभाषिन् m. =ing, s, पलापः, पलपितं, प-, जल्पः-ल्पितं-ल्पनं: बालालापः, बालभाषणं-पलापः.

Pravity, s. भ्रष्टता, विकिया, विकार:.

Pray, v. (A deity) स्तु 2 U, प्र-अभि-सं-°, नमस्यति (D.), अभिवद् C., आराष C., प्रणम् 1 P; (मनसा) पूज् 10, उपास् 2 A, ध्ये 1 P, चित् 10. 2 आशंस् 1 A. 3 यास् 1 A, प्र-अभि-अर्थ 10 A; वि-ज्ञा c. (ज्ञापयति), gen.ex. by sig 1 P with inf.; See Please; 'Ip. you tell me ' महां कच-चित्रमहित भवान. 4 (Lowly) जपू 1 P. -cr, 8. स्तवः, रु त्रित्रं, प्रार्थना-नं, नमस्या, उपासना, पूजा; (mental) ध्यानं, आवाहनं: (low) जपे:, स्वाध्यायः. 2 याच्छा, मार्थना, अभ्यर्थना, विज्ञप्ति f., विज्ञापनाः नाम, a. वार्धनाशील, भजनपरायण.

Preach, v. t. उदीइ c., उद-युष 10, उच्चा ८, म ख्या ८. (ख्यापयति), प्रकाश ८., मबद् 1 P, कृत् 10. =v. i. धर्म मबस् 2 P or ज्ञास 2 P or उपिद्भू 6 P. -er, s. उपदेशकः, प्रवक्तm., प्रचारेकः, धर्मशासकः, धर्मोपदेशिन् m. 2 घोषकः, प्रख्यापकः. -ing, वि-,घोषणं-णा, प्रख्यापनं, धर्मोपढेकाः, धर्म-शासनं, पवचनं, उपदेशः.

Preamble, s. उपोद्यात: See Introduc-

Prebend, s. See Canon.

Precarious, a संदिग्ध, अनिश्चित, अनि-र्णीत, अनियत, अस्थिर, अधुव. 2 पराधीन, Seeअस्वतंत्र: Doubtful. Dangerous. -ly, adv. संदिग्धं, अनियतं. -ness, ह. अनियतत्वं, अन्याधीनता.

Precative, Precatory, a. याचक, पार्थ-नात्मकः 'p. mood ' आशिलिङः

Precaution, s. पूर्वापायः, निवारणीपायः, पूर्व-समीक्षा-चिंता, पूर्वावधानं, पूर्वप्रयोधः; take p. в 'पूर्वमेव उपायं समीक्ष्म 1 A or चित्र 10; 'hence I give you this p. ' अतस्त्वामेवं प्रचोधयामि. -ary, a. प्रवॉपाय-ह्म by (s.).

Precede, v. t. पूर्व-अग्रे-पुरत: गम्-सू-चर् 1 Por g-पा 2 P or बत 1 A or स्था 1 P; oft. ex. by पूर्व, पाक, पथमं, ततः, अनंतरं; 'the flower p. s the fruit 'उदेति पूर्व कुसुमं ततः फलं, 80 घनोदयः प्राकु तदनंतरं एयः (S. 7.); 'visarga p. ed by अ ' अपूर्व: विसर्ग: 'many kings p. ed Rama' रामात पूर्व बहवो नुपाः समजायंत. 2 (In rank) अग्रपदे वृत्, अग्रमानं अर्ह् 1 P. -ence, 8. अग्रगमनं, पुरःसरणं. 2 अग्र-श्रेष्ठ-पदं, पुरस्कारः, उत्कर्षः, प्राधान्यं, अग्रत्वं, अग्रणीत्वं, आग्रमानः-पूजा, सुखरता, श्रेष्ठत्वं, प्राथम्यं. =ent, s. (पूर्व) निदर्शनं, उदाहरणं, having आदर्शः, प्रतिमा, प्रमाणं, द्रृष्टांतः; no p. ' अप्रतिमः =a., =Ing, a. पूर्व-अग्र-गामिन्, अग्रग, पूर्वग, पूर्व, अग्र, प्रथम, अग्रे-पुर:-सर. -ented, a. भूत-इष्ट-पूर्व, द्रष्टमतिम: 'un.-p. ' अशतिरूप, निरूपम, अतुल.

Precentor, ८. सुरूयगायकः, गायकाग्रणीः-

Precept, 3. नियोगः, आ-नि-देशः, अतु-, शासनं, अतुज्ञा, विधिः, नियमः, भ-,चोद्नं-ना, कल्पः, आज्ञा, स्थिति र्रः, मर्योदा. 2 वस्त्रनं, उपदेशः; 'moral p. 8' नीति-बचनानिः, 'religious p.' धर्मातुज्ञाः, धर्मशा-सनं; 'example is better than p. ' शास-नात् करण श्रेयः, वाचः कर्मातिरिच्यते. -ial, -ive, α. वैधिक-नैयमिक-(की f.), विधिरूप, (8.) in comp. -or, 8. गुरु:, शिक्षकः, उपदेशकः, आचार्यः, अध्यापकः, उपाध्याय:-

Precession, s. अग्रगति f.; 'p. of the equinoxes 'अयनचलनं, क्रांतिपातगति रि Precinct, किमा, पर्यतः, मर्यादा, अवधिः,

परिसरः, उपातं, उपकंठं, समंतदेशः.

Precious, त. महाई-र्घ, महा-चहु-मूल्य, अन-हर्य, अमुलय, उत्कृष्ट, बहुमत, गुरु, परम: 🐪 stone 'उपलरतनं, अमृत्यरतनं, रतनं, मणिः--ness, क महार्घता, बहुमूल्यं.

Precipice, s. प्रपातः, भगः, अतटः. -Precipitous, a. पातुक, विषम, प्रवण,

अवस्पिन, 2 Rash, q. v.

Precipitate, (Precipitant,) a. সবান্ধ-संख (खी f_{\cdot}), अधोमुख, अवाक्तशिरस. 2असमीक्य-क्षिप-अविमुश्य-कारिन, साहसिन, साहसिक (की f): (act) सरभस, अवि-मृष्ट, अतिक्षित्र, साहस in comp. -v. t. रभसा अधः क्षिप् 6 P or पत् ७ 2 सरभसं प्रवृत् ः ा प्रोत्सह ः, त्वर् ः (त्वरयति). -r. i. अव-अध:-पत् 1 P, नि:सङ् 1 P. 2 (Fig.) अविचार्य-सरभसं-व्याप 6 A or c. -ly, ade. अवाक्, अवाक्रशिरमा, अधी-सुखेन, 2 अविमुद्दय, अममीक्ष्य, सहसा, साह-मेन, अतिक्षिपं, सर्भसं -ion,-ness, ह. अधःपातनं-क्षेपणं. अवपातनं 2 साहसं. साहसिकता, क्षिप्रकारिता, असमीक्ष्य-अवि-मुद्दय-कारिता. Precipitance, 8. साहमं: See above.

Precis, s. सार:, संक्षप:, संग्रह:

Precise, ह. नियत, निर्देष्ट, निश्चित,परिच्छिन्न, यथार्थ, विशेष in comp.; See Exact. 2 व्यक्त, स्फूट, सुक्त. 3 (Of persons) सामायिक (की 🏂), समयानुवर्तिन, संकेता-त्ररोधिन, सक्ष्मनियमनिष्ठः -ly, adv. नियतं, यथार्थ, सक्ष्मतया; oft. by एव; 'at noon P. ' मध्याद्वसमय एव: ' P. 80 ' एवमेव. -ion,-ness, 8. नियतत्वं, निर्दशः, सुक्ष्मता, सनिश्चितता, याधार्थ्य, व्यक्तता, & .

Preclude, v. t. निवृ c., नि-प्रति-षिध् 1 P, नि-प्रति-रूप 7 U, बाध 1 A, प्रतिबंध 9 P; See Obstruct. - Preclusion, 8 प्रतिबंध:. निवारणं, नि-प्रति-षेधः; निरोधः. -Preclusive, a. निवारक, प्रतिबंधक, निरोधक.

Precocious, a. अकालपक-परिणत-मोह. 2 बालमोद-पक्त. -ness, -Precocity, s. 'अकालपरिणात f_{ℓ} -पौढता, बालप्रोाढि f_{ℓ}

Precogitate, v. i. पूर्व-अग्रे चित् 10 or विचा c. or विमृश् 6 P.

Precognition, 8. पूर्वज्ञान-बोधः

Preconceive, Preconcert, v. t. पूर्व चिंत 10 or करूपू e. or वि-भू e. -ed, a. पूर्वक-ल्पित-निर्धारित, पूर्वघटित-निर्णीत -ion, & अग्र-पूर्व-कल्पना-योधः-ज्ञानं: पूर्वघटनं-संकेतः-

Precursor, 8. पूर्वगः: अग्रेसरः, अग्रयायिन क. पुर:सर:; See Harbinger, 2 पूर्वलक्षणं-चिह्नं-लिंगं. = प्र, व. पूर्वग, पुर:सर, अग्रवतिन्- Predatory, a. दस्युवृत्ति, अपहारक, उप-हविन, लंडक, चौर in comp.

Predecessor, 8. पूर्वगः, पूर्वाधिकारिन m.

Predestinate, Predestine, v. t. पूर्व-अग्रे-निरूप् 10 or प्रकल्प् c.or निर्दिश 6 P. 🗝 🗘 a. अग्र or पूर्व-निर्दिष्ट or निरूपित, भाविन, देवाधीन, देवायत्त, देष्टिक (की 🌈). -ion. 8. अग्रनिरूपणं-निद्देश:. 2 देववाद:, दैवपरता, अदृष्ट-प्रारच्ध-बादः, देष्टिकता. =Predestiuarian, हा द्वेपरा, देव-अवृष्ट-वादिन m. यद्भविष्या, देवायत्ता, देष्टिकाः

Predetermine, v. t. पूर्व-अग्र-निश्चि 5 U or निर्णी 1 P. -ate,-ed, a. पूर्वनिश्चित-निर्णीतः -ation, ह पूर्व-अग्र-निश्वय:-

संकल्पः-निर्णयः.

Predial, a. क्षेत्र, भूमि in comp.

Predicament, s पदार्थ:: वर्ग:, जाति रि. 2 अवस्था, दुज्ञा, वृत्ति $f_{m{\cdot}}$, भाषः, स्थिति $f_{m{\cdot}}$; कष्टावस्था, दुः-स्थितिः, कुच्छं•

Predicate, v. t. उद्दिश्य वर् 1 P or वस 2 P or कथ् 10 or अभि-धा 3 U; विजिल 7 P or c., वि-धा, निर्दिश 6 P. = s. विधेयं, वाच्यं, विशेषणं, =ion, हा विधानं, विशेषणं, निर्देशः, अभिधानं -Predicable, a. बाच्य, अभिधेयः

Predict, v. t. पूर्व-अग्रे-कथ् 10 or वच् 2 P or निरूप 10, आ-समा:- दिश 6 P; कथ, बद 1 P. with words for 'Future, 'q. v.; 'p ed that she would be the sole wife of Hara ' तां समादिदेशैकवधे भवित्रीं...हरस्य (K. 1.51); कथयत्यागामि-नमप्यर्थ (Ka. 46) 'p. e (unforeseen) events '. -lon, ह. अनागतकथनं, भावि कथनं, आ-समा-देशः, भविष्यद्वादः -Or, ह. पूर्ववाटिन m.अग्रनिरूपकः, सिद्धः,आ**देष्ट** m. Predilection, ह पक्षपात:, पूर्वस्नहः, अनु-रागः: See Partiality.

Predispose, ए. १. पूर्व प्रवृत् c. or प-उद्-युक्त 7 A, 10, प्रवणीक 8 U; ex. by प्रवण, उद्यत, उन्मुख, शील in comp.; ' p. ed to anger' क्रोध-प्रवण-शील. -ition, श्रमावण्यं. प्रवृत्ति ∱∙, शीलं∙

Predominate, v. i. प्र-भू 1 P, प्रवल-अधिक-वरीयस्-a. भू 1 P, अतिरिच्-विशिष्-pess.; See Excel. -Predominant, a. 948, अतिरिक्त, प्रधान, विशिष्ट, अधिक, प्रभविष्यु--ly, adr. प्राधान्येन, प्रवलं, विशिष्टतया. -Predominance, a. प्राचल्यं, प्राधान्यं, आधिक्यं, अतिरेकः.

Pre-eminent, a. सर्वप्रधान, श्रेष्ठ, सर्वोत्कृष्ट, अग्रगण्य, परम, उत्तम, विशिष्ट, प्रमुख, अ-ग्रणी, अग्रीय, वरंण्य: oft. by स्याध:, शार्टूलः पुगवः, ऋषभः, प्रकोडः, &c. in comp.; See Excellent. -ly, adv. परमं. प्रधानतः, विशिष्टं, सातिशयं, अत्यंतं, सविशेषं

-Pre-eminence, ३. उत्कर्षः, प्राधान्यं, श्रेष्ठता. प्रमुखता. उत्तमता, अग्रगण्यत्वं, वैशिष्टचं •

Pre-emption, 8. पूर्वक्रयः, पूर्वक्रयाधिकारः Pre-engage, v. t. पूर्व प्रतिज्ञा 9 A, पूर्व संक्लप् c. -ment, s. पूर्वसंकेत:-प्रतिज्ञा

Pre-exist, v. i. पूर्व भू 1 P('Be 'q. v.) -ence, ह. प्रारमाव:-जनमन् n.-जीवनं. -ent, a. पूर्वभव-भूत.

Preface, 8. आसुखं, प्रस्तावना, सुखर्वधः, उपोड्घातः, वाङ्मसुखं, उपन्यासः, प्रारंभः -v. t. पस्तु 2 U, प्रस्तावनां लिख् 6 P or 图 8 U. -Presatory, a. ं प्रस्तावना-उपोद्धधात-रूप.

Prefer, v. t. उद्भम् c. (नमयति), उत्कर्ष नी 1 P or प्राप् c., पुरस्कु 8 U, उत्कृष्टपदे नियुक्त 7 A, 10, प्रतिपत्ति प्राप c. 2 अधिकं रुच् 1 A or मन् 4 A or c. or प्रशंस् 1P; वृ 5 U or 10, (वरयति); gen. ex. by वरं-न with पुन:, च, तथापि; 'lp. death to disgrace 'ः वरं मृत्युः न पुनरपमानः; वरं वंध्या भार्या न चाविद्वान तनयः &c. 3 सम्-ऋ c. (अर्पयति), निविद c., उपह 1 P; See Offer. -able, a. वरीयस्, श्रेयस्, भरीयस्, better ex. by (v.). -ence, क अभिकचि f_{ij} , अधिकानुरागः. 2 आदराधिक्यं, अधिकमानः: 'in p. to' विहास, अतीत्य, अपेक्षया in comp. -ment, s. उस्रति f., पदोत्कर्षः, प्रतिपत्ति f_{\cdot} , उत्कर्षः; स्थानांस्रतिः, प्रतिष्ठापदं, गौरवास्पदं

Prefigure, v. t. प्रतिचिंचं दृश् c. -ation, s.

पूर्वलक्षणं-दर्शनं.

Prefix, s, उपसर्गः. -v. t. पूर्व आ-प्र-युक्त 7 A, 10, पूर्व-अग्रे-विन्यस् 4 U or नि-आ-धा 3 U

or लिख 6 P.

Pregnant, a. गर्भिणी, गर्भवती, सगर्भा, अंत र्वत्नी, आपन्नसत्त्वा, ससत्त्वा, धृत-रूढ-गृहीत-गर्भा, गर्भधारिणी; 'to be p.' गर्भ-आधा 3 U or \u221 P, '10, \u221 P with (a.); 'a p. woman longing for things' श्रद्धालुः, दोहद्वती. 2 अर्थयुक्त-गर्भ 3 सं-परि-पूर्ण, आढ-य-गर्भ in comp. -Pregnancy, 8. गर्भ:, दीईदं, गर्भधारणं-ग्रहणं, ग-भिणीभाव:; 'showed signs of p. 'दौर्द्द-लक्षण' दथीं (R. III. 1); 'advanced in p. 'कठोरगर्भा•

Prehistoric, तः प्राकु-पौराणिक-कालीन. Prejudge, v. पूर्व निर्णी 1 P or विचा c. or निश्चि 5 U. =ment, ह. पूर्वनिर्णय:-निश्चय:. Prejudicate, See Prejudge.

Prejudice, 8. दुराग्रहः, आ-,ग्रहः, चेतावि-कार:-विकिया, वक्रीभावः: अविचारमति र्-, अविचारपूर्वः निर्णयः. 2 पक्षपातः, संगः. 3 नाज्ञः, क्षति f_{\cdot} , हानि f_{\cdot} , अपायः, अपकारः; See Harm. -v. t. विक 8 U. साचीकू, आवृत्त् 10, पूर्व प्रवृत् c. 🕹 अपक्त, नज्ञू c., क्षण 8 P; See Injure. -ial, a. हानि-क्षय-कर $(\{ \mathbf{f}(f_{\cdot}) \}, \mathbf{M} \}$ अननुकूल, अपकारक. -lally, adv. सापायं, सापकारं.

Pre-knowledge, 🛪 पूर्वज्ञानं-बोधः .

Prelate, s. See Bishop.

Prelect, v. t. ਸ-ਰਚ 2 P, ਸ-ਧਰ c. -ion, s. See Lecture.

Prelibation, s. प्रवीस्वादः, प्रविभक्ति f.

Preliminary, a. पूर्व-आदि-मधम in comp.; प्राथमिक (की f). 2 पारिभाषिक (की f), पस्तावनारूप. =s. (pl.) पूर्वकार्याणि, पूर्व-विषय:. 2 Preface, Introduction, q. v. Prelude, 🤄 प्रस्तावना, आमुखं, पूर्वरंगः. 2

आ-पारंभः, उपक्रमः $-v \cdot t$ प्रस्तु $2 \cdot U$ प्रारभ्

1 A, उपक्रम् 1 A.

Premature, a. अकालपारेणत पक्क, अपूर्ण-काल, अपूर्णकालज, असामायिक-अ(आ)-कालिक-(की $f\cdot$), अकाल-असमय in $\operatorname{comp.}$; ' p. death ' अकालमृत्युः. 2 साहसिन्, अकालसह; See Rash. -ly, adv. अपूर्ण-कालं, अकाले, असमये; ' p. born ' अपूर्ण-काल: ' p. bald ' युवखलति:. -ness, s. अकालिकत्वं.

Premeditate, v. i. पूर्व संकत्रप् c. or विचर् ${f c}_{f c}$ or चिंत् 10. $-{f cd}_{f c}$ a. पूर्वसंकल्पित-चिं-तित, मति-बुद्धि-पूर्व, सांकल्पिक-सांकेतिक-(की 九), बुद्धिकृतः =ion, 🜮 पूर्वसंकल्पः-विचार:-घटना.

Premier, अ. प्रधानामात्यः, मुख्यमंत्रिन् m., प्रधानसचिवः 🗝 प्रधान, मुख्य, प्रमुख. -ship, 8. मधानसंत्रिपदं.

Premise, v. t. उपन्यस् 4 U, उपक्षिप् 6 P, पूर्व कथ् 10 or ब 2 U or बहु 1 P, पस्तु 2 U or c., प्रस्तावनारूपेण कथ or ख्या 2 P, प्र-उप-ऋम् 1 A. -s., -Premiss, s. पक्ष:, प्रतिज्ञा: 'major p. ' उदाहरणं: 'minor p. ' उपनय:. -Premises, s. गृहक्षेत्रादि, गृहपरिसरः.

Premium, ह. लाभः, फलं, अधिकमूल्यं, पारि-तोषिकं.

Premonish, v. t. पूर्व सूच 10 or उपविश् 6 P, प्रमुख c. -Premonition, s. पूर्वबोध:, प्रयोधनं -Premonitory, a. पूर्वबोधक,

Preoccupy, v. t. पूर्व ग्रह 9 U or अब्द 7 A or आक्रम 1 U, 4 P. -ation, 8. प्रवेभोग:-

Preordain, v. t. पूर्व प्रकलपु c. or निर्दिश 6P. Prepare, v. t. प्र-उप-परि-क्लुपू c., सज्जीकु 8 U, सं-,विधा 3 U, निर्मा 3 A, 2 P, घट्ट c. (घटपति), उप-प्र-युक्त् 7 A, 10 (medicines); संभू 1, 3 U, उपकरणद्रव्येः संयुक्तः oft. by कु: (food) प्रसाध् ए., सिध् ए. (साधयति),

संस्क, पच 1 P, निष्पद e :: (army 4 P or c., आयुध: उपकल्प c.; (a book &c.) प्रणी 1 P, निर्मा, प्र-नि-बंध 9 P, वि-,रच् 10: (Jesson) शिक्ष 1 A, पद 1 P, आधि-इ 2 A, पारं गम् 1 P; हो 1 P (p. well). =v. i. उपकरणानि-द्रब्याणि-संभु ा क्लप् €. $\mathbf{2}$ सज्जीभू $\mathbf{1}$ $\mathbf{P}_{\mathbf{r}}$ उद्यत-उद्यक्त-सज्ज-सिद्ध-स. =ation, इ. उपकल्पनं, योजनं, साधनं, विधानं, सञ्जीकरणं, वि-,रचनं-ना, करणं. 2 संभारः, संविधा, संविधानं, सिद्धि 🏞 सिद्ध-ता, सामग्री; 'marriage-p. e' विवाह-संभारा:: ' war-p.s. ' युद्धसामग्री: तद्दातिष्ठ गच्छावा गमनसंविधानाय वत्सस्य (Ka. 294) 'come, let us go to make p. s'&c. 3 यांगः. 4 संस्कारः, निष्पत्ति f_{-} , सिद्धि f_{-} -ative,-atory, a. उपक्रमापकारिन, उप-क्रमानुकलः उपकल्पक, प्रथम, आद्य. =% उप-क्रमसाधनं, सिद्धिसाधनं; better ex. by $(v.\ t.)$. =ed. a. कृत, निर्मित, घटित, रिचत, उपक्लप्त, कल्पित, निष्पन्न, 🍪 2 भिद्ध, सक्तद्ध, सञ्ज, उद्यत, उद्यक्त. -edness, ह. सिद्धता, सरजता -er, s. उपकल्पकः, सा-धकः, रचकः, संस्कर्तृ ル

Pre-payment, अ. पूत्रदानं-शोधनं.

Prepense, a. चिंतितपूर्व, मतिपूर्व; See Premeditated; 'malice p. ' द्राहचिंता-

Preponderate, र. ं. अतिरिच्-विशिष्-pass., भारेण-गोरवेण-अतिरिच् or वृष् 1 A, प्र-भू 1 l', अधिक-गुरुतर-व. भू. -Preponderance, श. आधिक्यं, अतिरेकः, प्रावल्यं, प्रा-धान्यं, प्रभावः, गोरवं- 2 आधिकभारः, भारा-धिक्यं.

Preposition, s. उपसर्ग:. -al, a. औपसर्गि-क (की f.).

Prepossess, र. i. (चित्तं) आहुन् 10, प्रह्वीकु 8 U, आहुन् 1 P, साचीकृ. 2 पूर्व आधि-टा 1 P or भुज् 7 A. -ed, व. (सद्यः) आहु-ष्टचित्त, ससंग, जातातुराग -ing, व. (सद्यः) हृदयग्राहित, चित्ताकर्षित् -ion, क्ष्पक्षपातः, संगः, ग्रहः, पावण्यं, चित्ताकर्षणं 2 पर्वभोगः

Preposterous, a. विपरीतक्रम, विपर्यस्त. 2 (अतीव) अयुक्त, असंगत, अनुपपन्न, असंग्रह, अनर्थक्र. -ly, adv. अयुक्त, असंगतं -ness, s. वैपरीत्यं, क्रमविपर्यासः, अयुक्तता, असंगति f., असंबंधः.

Prepuce, क शिक्षाग्रत्वस् f
Pre-requisite, a. पूर्वाकोक्षितः - क पूर्वाकोक्षाः
Prerogative, s. असाधारणाधिकारः, विशेवाधिकारः, विशेषशक्ति f., सत्ताः

Presage, v. t. पूर्व सूच् 10 or आदिश 6 P; See Forebode, Predict. =s. पूर्वसूचनं-ना, पूर्वलक्षणं-चिद्धं; See Omen

Prescience, 8. पूर्वज्ञानं, भविष्यद्विज्ञानं, भावि-अनागत-ज्ञानं, समवेक्षणं.-Prescient, a. भाविज्ञानिन, अनागतवंदिन; gen. ex. हरू पूर्व जा 9 U or बुद्ध 1 P.

Prescribe, v. t. निर्द्विज्ञ 6 P, वि-धा 3 U, मक्लप् c., प्र-खुद् 10, ज्ञास् 2 P, आ-ज्ञा c. (ज्ञापयित), नियस् 1 P. -ed, a. निर्देष्ट, विहित, प्र-ज़ोदित, विध्यक्तरूप, वैधिक, (की ति.) - er, श. निर्देशकः, ज्ञास्तृ m. -Prescript, श. आदेशः, विधः, आज्ञा, खेदनेना - a. निर्देशः, अल्पतः, -ion, श. कल्पः, योगः, अगद्निद्दंशः, उपचार-औषध-विधः. 2 विधिः, निदंशः, आज्ञा, प्र-जोदनेना, ज्ञासमं, वचनं 3 चिर ण बहुकाल-भोगः ण सुकि ति. अनादिपरंपरा, अस्मातभीगः -ive, a. चिरकालभुक्त, अनादिपरंपराप्राप्त, चिरक्यवनहारिसद्ध.

Present, v. t. उपह 1 P, उपहारं दा 3 U. प-उप-दा 3 U, ऋ c. (अर्पयति), विह 1 P, वि-अण् 10, उपढोक् c., प्रति-पद् c., (oblation) निर्वप् 1 P, निविद् c., उत्सुज् 1 P; S e Offer. 2 उपन्यस् 4 P, उपक्षिप् 6 P, प्ररो निधा 3 U. 3 (oneself) आविर्भ 1 P. उप-स्था 1 P, प्रादुर्भू, दृज्ञ्-लक्ष्-pass., प्रविश् 6 P, आत्मानं दुश c. 4 दर्शनं कु c., प्रविश c.; दुश c., पुरस्कु 8 U, समक्षं नी 1 P; सकाइं नी: 'p. me to the king 'मां राजदर्शनं कारय - 5 प्रदृश् 🤄 आविष्कु, न्यंज् 7 P or c., प्रकटयति (D.), प्रकटीका, सूच् 10; oft. ex. by Appear q. v.; the court p. ed a gay scene ' आधिकरण-मंडपः सुतरां रमणीयो बभी, रम्यालोक आसीतः 'what a charming sight do these girls p. ' अहो मधुरमासां (कन्यकानां) दर्शनं (S. 1), अहो मनोज्ञदर्शनः कन्यकाजनः: p. an appearance of ' विहंच 10, अनुकू (with gen.). -a. मस्तुत, मकृत. 2 (Mind) सावधान, अञ्चांत, अध्यग्र, अज्ञन्य, समाहित, अब्याकुल, निराकुल, असंभ्रम: पत्युत्यस. 3 विद्यमान, वर्तमान, आधुनिक-सांप्रतिक-(की f.), अधुनातन-इदानींतन-(नी f.). **4 सद्यस्क**, तात्कालिक (की 🏸); अविलंबित; 'in the p. state ' अस्यामवस्थायां; 'at p. '. ' for the p. time ' अधुना, सांप्रतं, इदानीं; See Now. 5 उपस्थित, सिकाहित, प्रत्यक्ष, सं-अभि-मुख (खी f), समीपवर्तिन्; See Near; 'to be p. 'उप-स्था 1 P, साकिधा-pass., समीपं बत 1 A; 'you should be p.' त्वयोपस्थातस्यं, सन्निहितेन भाष्यं; ' 10 he p. in one's thoughts ' हृदये-चित्ते-वस् 1 P. =% भवत् गः; समतीतं च भवञ्च भावि च (R. viii. 78) 'the past, p. and future.' 2 वर्तमान-प्रस्तुत-कालः, तत्कालः, तत्क्षणः, आपात:. 3 (In grammar) लद्द. 4 उपा-यनं, उपहारः, उपदा, भ-,दानं, वितरणं, पारि-तोषिकं, उपग्राह्म, प्राभृतं, प्रदेशनं, प्रीतिदानं; 'p. of money' दक्षिणा; See Gift. -able.

उपहाय, देय, दर्शनीय, प्रवेश्य. 2 पांक्तेय, पांक्तच, सभ्य. -ation, ह. उपहरणं, अर्पणं, प्रतिपादनं, दानं; 'p. of an oblation' चलि-दानं, निर्वपणं. -ly, adv. अधुना, संपति, सांप्रतं 2 सपदि, अनंतरं, द्राक्, तत्क्षणं-णे, तत्काले, सद्यः, अचिरात्,शीर्घ, आञ्च, झटिति. -Presence, s. संक्षिधिः, समुपस्थिति f., उपस्थानं, सांनिध्यं, सिक्सधानं, प्रत्यक्षता, समक्षता, आभिमुख्यं; 'in the p. of' समक्षं, बत्यक्षे, संयुखं, साक्षात, in comp. or with gen.; in the p. of fire'अग्नि साक्षे आधाय (R. vii.:20); 'into the p. of' सकाडां-डो, समीपं-पे,अंतिकं, in comp.or with gen. 2 आकारः, आकृति jं, रूपं, शरीरसंस्थाः 3(Of mind) प्रत्युत्वक्तमात्रि में , प्रतिभा, प्रति-भानं, प्रतिभानवस्त्रं, समाहितत्वं, अन्यग्रता, असंभ्रमः, निराकुलत्वः, 'p. chamber दर्शन-शाला, आस्थानं-नी.

Presentiment, s. पूर्वज्ञानं-बोध:-कल्पनाः 'my mind has a p of evil ' सम मन: किमप्यश्चभमाशंकते.

Preserve, v. t. रक्ष 1 P. जे 1 A, पा c. (पालयति), उद-ध्र 1 P, 10, ग्रुप् 1 P, पा 2 P, द्व c., अब् 1 P, परि-आप desid. (ईप्साति), (इमां परीप्तुः दुर्जाते: M. 5). **2 सं-,भृ** ३ U, पुष् ८., संवृद[्]८., पा ८. (पा-लयति). 3 सं-धा 3 U, उपस्कु 8 U. =s. संधितं,उपस्करः, मिष्ट ः संधित-फल ा द्रव्यं. 2 वि(वी)तंस:, विहगस्थानं -ation, ह, सं-, रक्षा-क्षणं, ञाणं, स्थितिपालनं, गोपनं, तारणं--ative, s. रक्षा, रक्षणं, रक्षण-त्राण-साधनं, त्रं-त्राणं in comp. =त रक्षक, पालक,तारक.

Preside, v. i. (Over) आध-हा 1 P, अ-ध्यास् 2 A, (with acc.); अधीश 2 A, प्र-भू 1 P (with gen.); अवेक्ष 1 A, अध्यक्ष:-अधिपति:-भू , अभिमन् 4 🎎 अग्न्याद्यभिमा-निनीभिदंबताभि: (S. B. 725) · p.ing over fire &c. ' -ency, ह. अध्यक्षता, अधि-हानं, अधिकारः. 2 आधिपत्यं, अधिष्ठातृत्वं, अध्यक्षपदं, अधीशस्त्रं, better by (v.); 'during his p.' तस्मिन्नाधितिष्टति. 3 मंडलं. भोगः, देशविभागः =ing, a. अध्यक्ष, अधि-**डातृ, अभिमानिन्,** अधि pr.; 'the p. deity' अधिदेवता, अधिष्ठात्री देवता; 'the soul p. over the body ' शरीराभिमानी आत्मा. -President, s. अध्यक्षः, अधिष्ठातृ m. अधीराः, अधि-,पतिः, अध्यामीनः, अधिका-रिन्, m. प्रभु:, नायक:- --ship, s. आधिपत्यं, अध्यक्षता; See Presidency.

Press, v. t. पीड़ू 10, नि:-आ-°, निष्कृष् 1 P, निर्ह 1 P, निर्देह 2 U; (together) संपीद्ध, सहन् 2 P, मंह, संकुच् 1 P, संपिंडू 10, संबद्ध c. 2 Clasp, q. v : 'p. ing him to the bosom ' नं वक्षसा परिस्य: म्जाभ्यां आपीड्य 'p. ing in the arms ' &c. 3 मेरू c., प्रचुट् 10, प्रणुद् 6 P or c., आकृष् 1 P. आकृ c. 4 निर्वेष 9 P. अतु-अतुनिर्-बंध, साग्रहं-निर्वधन-प्रच्छ 6 P or याच्य 1 Å or अर्थ 10 A, पुन: पुन: प्रच्छ: See Importune. 5 बलेन पवत c. or नियुक्त 7 A, 10 or ह्यापृ c. 6 बाध् 1 A, पीड़, क्रिश 9 P, उद्विब्द ८., सं-परि-तप ८., व्यथ c. (ब्यथयति). 7 सहस्रहः-पुनः पुनः-उप-दिञ् 6 P or कथ् 10 or अनुज्ञास् 2 P .- v. i. समापत् 1 P, आ-आधि-क्रम् 1 U, 4 P, अभिद्र 1 P; (against,) संघट्ट 1A, प्रतिहन 2 P, अम्याहनः संघद्वयक्तंगदमंगदेन (R. vi. 73); 'making his Angada ornament p. against Indra's.' 2 सवेगं प्रगम् ог प्रस् 1 P, सरभसं उपस्प 1 P or संगम् 1 A; 'p.-ing close to the rock' fst-लायामात्मानं निधिद्यं-निरंतरं-मंसंजयन्. 3 प्र-, बाच 1 A: 'my time p. es 'कालातिपातो मया नेव कर्तु शक्यते: 'p. through' अ-तीत्य-अतिक्रम्य-गम्, उल्लंघ् 1 A, 10, निस्तृ 1 P.-8. पीडनं, निष्कर्षः 2 सुद्रण-सुद्रा-यंत्रं. 3 पीडन-पेषण-यंत्रं. 4 जनसंकलं-संमर्टः लोकनिवहः. 5 निर्वधः, पीडा, अतिभारः -er, ह. पीडक:, बाधक: -ing, a. अति-निर्भेधक, बाधक, अत्यवश्यक, अविलंब्य, अ-ष्याक्षेप्य, विलंबाक्षम, अनितपात्य: 'p. business of state ' आञ्चसंपादनीयं-विलंबा-क्षमं-राजकार्य. -ingly, adv. निर्वधेन, म-निर्वेधं, साग्रहं, -ure, हः पाइनं 2 बलं, जन्ति \mathcal{J}_{ij} प्रभावः, वेगः, प्रवर्तनं, प्रेरणा, प्रणोदः, प्रोत्साहः. 3 भारः, पीडा, बाधा, क्लेकाः; ' p. of business 'कार्यभारः; having much p. of work 'कार्यसमाकुल.

PRE

Prestige, 8. दीर्घरूढा प्रतिष्ठा, चिरमतिष्ठितं गौरवं 2 माया, इंद्रजालं

Presto, adv. See Quickly.

Presume, v. t. (अविचार्य-अनिश्चित्य) तर्क् 10, ਜ਼-ਮੂ c., अनु-मा 3 A, 2 P. 2 ਪੂਬ੍ 5 P, धर्षेण आक्रम् 1 U, 4 P, उत्सह 1 A, प्रन्थू 1 P; प्रगलभ् 1 A, दूप् 4 P, साहसं कु 8 U; कः पतिदेवतामान्यः परिमार्ष्टमुत्सहेत (S.6) ' p. to lay hands on &c.'; तद्दोषनिरूपण रूपं साहसं मा कुर ' do not p. to find fault with him'. -Presumption, s. तकः, कल्पना, भावना, अनुमानं, ग्रहणं. 2 साहसं, धाष्टर्च, प्रागल्भ्यं, 3 अवलेषः, दर्पः, अभिमानः, अहंकारः, गर्वः 4 संभाष्यता, संभव: - Presumptive, a. आनुप्रानिक (की $f\cdot$), अनुमानसिद्ध, संभावित; $^{\circ}$ $p\cdot$ proof . अनुमाननिर्णयः -Presumptuous, a. साहसिक (की f.), धृष्ट, धृष्णु, पगलभ 2 अवालिस, अत्यभिमानिन्; ' . p. statement ' साहसोक्ति रि., साहसं. -ly. adv. साहसेन, भृष्टवत्, पगल्भं, सावलेपं, सगर्वः -ness, 8. धृष्टता, माग्रह्यं: प्रतिभा, प्रतिभानं.

Presuppose, v. t. पूर्व क्रुप् c. or भू c.

-ition, 8. पूर्वकल्पना-भावनाः

Pretend, v. अप-स्थप-दिशं 6 P, छलं-कपर-न्याजं-क 8 U ध्वजीकः gen. ex, by मिध्या, कृतक, कपट, व्याज, छदा in comp. or by भू c., इहा c.; 'p. ing to be asleep ' स-प्रमिव आत्मानं संदर्श, व्याजसुप्त, सुप्तलक्षण, मिध्यासुम; 'p. ing to be affected by poison ' भावितविषवेगः; 'p. s not to hear 'अश्वतिमभिनयति; 'p. ing to be just' आर्यध्वजिन-लिंगिनः 'p. ed weeping' कपट-च्याज-रोदन $oldsymbol{2}$ अभिमन् $oldsymbol{4}$ $oldsymbol{A}$, मिथ्या सन्: 'he p. s to know everything' अहं सर्वज्ञोस्मीति तस्याभिमानः (अवलेपः). 3 मिध्याहेतं हुझ c. or बद् 1 P. -ed, a. छासिक-कौटिक (की f_{ℓ}), ब्याज-कपट-छझ-कट-मिध्या in comp .; ' p. ascetic ' छब-तापसः,तापसध्वजी-लिंगी; See Hypocrite; See (v.) also. -edly, adv. सकपटं सच्याजं, छलेन, मिथ्या. -ing, a. 🖛, 🤧 छाबिकः, कापटिकः, अभिमानी-ध्वजी-लिंगी-मन्य:-अभियोगी in comp :: 'p. in lear ning' पंडितंमन्यः, विद्याभिमानीः 'p. in religion' धर्मध्वजी, आर्यलिंगी, धार्मिकवेशधारी, कपट-धर्मी: 'p. to the throne' राज्याभियोगी. -Pretence, ३. ब्याज:, अप-ब्यप-देश:, उसन् n., उपधि:,कपटं, छलं, उपधा, क्रूटः-दं, कैतवं, मिषं, मिथ्याहेतुः, निमित्तं 2 अभिमानः, अ-भियोग: -Pretension, ह. अभिमान:, अ-भियोगः, स्वत्वप्रतिपादनं; 'lay p. s to' See Claim. 2 महत्त्वाकांक्षा, यशोलिप्सा, लोभः; 'p. s to the throne ' राज्यं मदी-यमिति प्रतिपादनं, राज्याभियोगः

'Preterite, a. भूत, परोक्ष; ' p. tense ' लड़्. Preterition, 8. अतिक्रमः-मणं, अत्ययः.

Pretermit, v. t. See Omit.

'Preternatural, a. अद्भुत, विलक्षण, निसर्ग-प्रकृति-बाह्यः =ly, adv. अद्भूतं, वैलक्षण्येन. Pretext, See Pretence under Pretend. 'retty, a. सु in comp., चार, शोभन, कम-नीय, वाम, सुंदर; See Beautiful, Lovely. -adv. ईषत्, स्तोकं, अल्पं: आ, कल्प, देश्य,देशीय in comp.; 'p. warm ' मंदोषण, कोब्ण, कदुब्ण; 'p. clear ' शुद्धकल्प-प्राय; 'p. ripe आपक, पक्रमाय. 2 (P. nearly) प्रायेण, प्रायज्ञः, बहुज्ञः कल्प-भूयिष्ठ-प्राय in comp.; 'p. nearly finished' समाप्त-भूपिष्ठ &c. -ly, adv. चार, सुंदरं, चार-सु in comp. =ness, ×. चारुता, सौंद्र्य,लावण्यं. Prevail, v. i. siny 1 P, u-y, utry, u-राजि 1 A, आकम् 1 U, 4 P; अति-शी 2 A,

अतिरिच् pass., प्रबल-क्षम-a. भू $_{*}$ See

Excel. 2 (In) प्रचालित-प्रवृत्त-a. भू, प्र-चल्-र 1 P, पहुत 1 A: 'darkness p. ed everywhere 'सर्व तमोवतं आसीत. उसिध 4 P, निष्पद 4 A: 'p. with, on, or upon अनुनी 1 P, प्रवृत् c., प्रोत्सह c.; See Persuade; 'p. against ' मुख्द 1 P, (मारुतस्य रहः ज्ञिलोञ्चये न मुच्छेति R. 11. 34). -ing,-Prevalent, a. प्रचलित, सा-धारणी-बहुली-भूत, प्रसिद्ध, प्रचल, प्रवृत्त, साधारण (जी f.); sally p. सर्वत्र प्रच ' univer-प्रचलित, सर्वप्रवृत्त 'long since p.' चिरमवृत्तः 2 प्रयतः प्रधान, अतिरिक्त, अधिकवल, प्रभविष्णु, **स**प्र-भाव. -ingly, adv. पावल्येन, सप्रभावः -Prevalence, s. प्रचार:, प्रवृत्ति f., प्रच-लनं,, प्रसिद्धि f., साधारण्यं. 2 प्रावस्यं, प्राधान्यं, आधिक्यं, अतिरेकः

Prevaricate, v. i. सापह्नवं मिथ्योत्तरं हा 3 U, अप-ष्यप-दिश् 6 P, छलं कु 8 U. अप-लप 1 P, अप-नि-ह्व 2 A, वाक्र छ है। 'when he p. ed यदा वाक्यभेदान बहून-कथ्यत (Mu. 2). -ing, a. अपलापिन, निह्नवकारिन, व्यपदेशिन् =ion, हा बाक-छलं, अपलापः, अप-नि-ह्नवः, व्यप-अप-देशः, वक्रोक्ति f_{\cdot} , छझवादः, उत्तराभासः

Prevent, e. t. वृ c., नि-विनि-°, रुध 7 U. प्रति-अव-नि $^{\circ}$, प्रति-नि-पिप् $^{\circ}$ P, प्रतिकृ $^{\circ}$ U, बाध् 1 A, प्रतिबंध् 9 P, प्रतिष्टंभ् 9 $ar{P}$, प्रति-च्या-हन् 2 P, प्रत्या-ख्या 2 P. निवृत् €., अंतराय:भू: परिपंधीभू 1 P: ' do not p. me from fighting ं युध्यमानं मां मा रुंदि, यध्यमानस्य में अतराया मा मु: =ion, ह. प्रति-रोधः,नि-,वारणं, पतिबंधः,पतिकारः, व्याघातः, प्रतिवेधः; ' P. is better than cure प्रका-लनाद्धि पर्कस्य दूरादस्पर्शनं वरं =ive, a. हर (री 🏸), घ्र (घ्री 💤), in comp., जि-वारक, प्रतिबंधक, निरोधक. 🗝 वारणं, प्रति-बंधकं.

Previous, a. पूर्व, प्राम्भूत, भूत, गत, अतीत. पूर्ववृत्त-गत, प्राक्त in comp. -ly, adv. पूर्व, प्राक्, पुरस्तात, पूर्व in comp.

Previse, v. t. अग्रेट्रज् 1 P or नि-स्त्यू 10. 2 पूर्व सूच 10 or में बुंधू c. =ion, s. अय-निरूपणं-दृष्टि 갼

Prey, s. आमिषं (fig. also); मांसं, भक्ष्यं. अर्घ, खाद्य, भोज्यं: fell ap. to enemiee हिषामामिषतां यथी (R. xII. 11). -c... भक्षं आ-अप-ह 1 P. 2 (Upon) मह 10: मंतप C.. बाप 1 A, क्रमज्ञ: नज्ञ् C.

Price, इ. मूल्यं, अर्घः, पण्यं, अवक्रयः, वस्रेः · high p. महार्घ:, बहु मूल्यं - - र मूल्यं स्था ८ (स्थापयति) ०। संक्लपु ८. -ed, व कतमल्यः ' high-p. ' महार्घ-ई, ज्हुमूल्य

दुर्मूल्यः, 'low-p.' अल्पमूल्यः -less, a.

अनेर्घ-हर्य, अमूल्य-

Prick, e. f. वर्ष 4 P. नित्र-,भिद् 7 P. तुर् 6 P. पीइ 10: व्यथ् c. (व्यथ्यति), क्रिज् 9 P or c. 2 प्रेर् c., उत्तिवः ... प्रांत्सह c., प्रण्ट 6 P or c. 3 (Ears) उत्तव्य c. (नमजति), उच्छि 1 U, म्लब्धीक 8 U: 'with ears p. ed' स्तव्ध-कर्ण- = s., =ing. s. प्रतिदः, तोत्रं, तोद् नं, सचि f. काल्प, कंटकः 2 वेषः-धनं, तोद् नं, उपानमा, तीव्रव्या, आनंतः, ज्ञूलः-लं- = ed. a. विद्, भिक्त, काल्प-स्वि-विद्-भिक्तः, 'p. at heart' भिक्त-विद्य-मर्भन् - = cr. s. वेधकः. 2 नोत्रं, See (s.).

Prickle, क कंटकः, सूचि-ची.र., शल्यं, शूकं. - - - - - - - - - - - - श्रकं. क्टकंटक-शूकं.

Pride, s. (Good) अभिमान: . 2 अहंकार: गर्वः, उत्सेकः, अंबलेपः, स्पेः, औद्धत्यं, मटः मादः, आडांपः, अहंमानः, मानः, चित्त मसुकाति f, अवष्टभः, खिसोद्रेकः, स्मयः: (impudent) प्रागल्भ्यं, धृष्टता, प्रतिभा-भाने 3 अलंकार:, अवतंस:, लंलामं,अभिमानास्पतं भूमि: -v. t. (Oneself upon) आत्मान भ्जाब् 1 A or विकल्ध् 1 A, अभिमन् 4 A. or ex. by (s.): 'p.-ing himself on his learning ' पंडितमानी, पंडितंमन्य:. विद्याभिमानी, जातज्ञानावलेपः; 'p. ing herself upon her beauty ' रूपगचिता. -Proud, a. (In a good sense) সমি-मानिन्. 2 इतः गर्बितः अवलितः सगर्वः सद्दर्प, उत्सिक्त, उद्भत, उत्सोकिन, अभि-मानिन, साद्दोप, साहंकार, अहंगानिन, उत्-, मत्त, समुक्तद्धः, प्रगल्भ, धृष्ट, प्रतिभावत्, गर्वि-निचत्त, मदोद्धतः दर्पाध्मात, स्मयाकुल, 3 (Building &c.) उत्तंग, मोच्छित, विशाल, स-पनाप; 'p. of one's birth' कुलाभिमानिन्; रूपगर्वित, यीवनानमत्त, &c.; to be p. दूप् 4 P गर्ब 1 P, प्रगल्भ 1 A, -ly, adv. सदर्घ. मगर्व, सावलेपं, साटोपं, माहंकारं, उद्धतं

Priest, s. (Family) पुरोहितः, पुरोधस m. कुलाचार्यः 2 (Sacrificial) ऋत्विक m., याजकः, अध्वर्धः,होतृ m. याजिकः: 3(Vedic) भोत्रियः, मंत्रविह m., बाह्मणः, द्विजः, विमः. 4 आचार्यः, गुरुः। त्वाः, उपाध्यायः, पुरोहितः, धनांचारंः, धर्माध्यक्षः. 5 (Of a deity) पुजकः, उपामकः, अर्चकः; 'p.-craft' उपाध्यायग्रलं-केतवं, 'p.-ridden' पुरोहिताधीनः = 285, 8. होजी, याजिकाः = 1000d, s. पौरोहित्यं, उपाध्यायगर्दं-वृत्ति f., 2 पुरोहिताः,पुरोहित or याजिक-गणः or वर्षः, पौरोहित्यं = 1y, a. याजकीय, पौरोहित्य-

संघित्, (8.) in comp.
Prig, 8. दांभिक:, दंभिन् 10., रूपगर्वित:

-gish, a, वृांभिक (की f), आत्माभिमानिन.

Prim, a. अतिविनीत, अतिसूक्ष्म-

Prime, ह. आदि:, आरंभ:, पूर्व-प्रथम-भाग:. 2 उत्तमद्भा, प्रीहता, उत्तमभागः-अंशः: ' in the p. of youth' प्रथमे वयास ; the p. of youth ' प्रथमं वयः, नव-अक्षत-योवनं, यो-वनश्री:: 'being in the p. of youth ' अक्षत-नय-यौवन. - वः प्रथम, आद्य. 2 मुख्य, प्रधान, प्रमुख, अग्वय: 'p. minister 'मुख्य-मंत्री, प्रधानामात्यः, महामंत्री 3 उत्कृष्ट, श्रेष्ठ. परम, उत्तम, विशिष्ट; See Principal. -ly, adv. प्रथमं, श्रेष्ठं -ness, ह. उत्तमता. विशिष्टता. -Primary, a. प्रथम, आद्य, आदिम, पूर्व, मौल (ली f ·), मूल-आदि in comp.; ' p. cause ' आदिकारणं बीजं, निदानं, मूलहेतः: 'p. sense ' मूलार्थः. 2 प्रधान, मुख्य, प्रमुख, अग्न्य; See Prime. -ily, adv. प्रथमं-मतः, आदी, पूर्व, मुख्यकाः, प्राधानयेन. -iness, ह. प्रथमता, प्राधानये--Primate, 8. प्रधानोपाध्याय: -Primer, ह. प्रथम-आरंभ-पुस्तकं. -Primeval, a. आदिम, पाक्कालीन, पूर्वकालीन, प्राक्तन (नी $f \cdot$). मौलिक-पाथमिक- (की $f \cdot$). -Primitive, a. प्राथमिक, प्रथमं, आद्य: See Primeval. 2 मूल in comp., अन्य-त्पन्नः See Primary. 3 प्राक्तनमार्गसेविन्. -ly, adv. आदी, आरंभे, प्रथमं-मतः 2 प्राक्तनब्यवहारानुसारेण.

PRI

Primogenial, a. पथम-आदि-जात, मूल in comp.

Primogenitor, इ. प्रथम-कुल-पुरुष: -Primogeniture, इ. पूर्वजत्वं, ज्येष्ठत्वं, अग्र-जत्वं, वयोज्येष्ठता.

Primordial, a. आद्य; बीजभूत, मौल (ही f.), See Primeval.

Prince, ३. कुमारः, राजपुत्रः-सुतः, युवराजः 2 नृषः, राजन् कः, पार्धितः; ४६० King. 3 भृतृंदारकः, कुमारः, (in dramas).—dom, ३. राज्यं, राष्ट्रं, विषयः 2 यौवराज्यं. —like,—ly, ८. राजयोग्य-सङ्ग्रा (शी ते),राजाहं, सुपो चित, सुपोपम, राजकीय, प्रतापवत्, ऐश्वर्यवत्, प्रताप-वैभव-शालिन. 2 राजयंश्य, राजकुलजः, 'p. birth 'राजवंशपस्तिः, 'p. merits राजोचिता ग्रुणाः —Princess, १. कुमारी, राजपुत्री, नृपात्मजा, तुपसुता, भर्तृवारिका

Principal, 8. अध्यक्षः, अधि-,पतिः, नायकः, सुरूयः; \$8e Leader. 2 मूलं,मूलधनं, नीवि- वी र्रः, परिपणः - a. सुरूपं, परमः, प्रधान-वरं in comp., प्रसुत्त, अग्र. अग्र. भवरः, अष्ठ, विशिष्ट, उत्कृष्ट, उत्तम, अञ्चत्तम, वर्षः, वरंण्यं, पराध्यं, अग्रिष्णं, अग्रिष्णं, अग्रिष्णं, अग्रिष्णं, अग्रिष्णं, अग्रिष्णं, सुर्वरं, धुर्रेषरं, उर्तरं, कर्षः, कुंजरं, सिंह, हार्द्रलं, नागं, प्रकांह, in comp.; \$6e Excellent, 'p. door ' सिंहहारं; 'p. queen' अग्र-पह-सिंदिषी; 'p. minister' प्रधानामात्त्यः. - !ty, 8. राष्ट्रं, प्रदेशः, मेंबलं,

राज्यं. -ly, adv. प्रधानतः, प्राधान्येन,

सुख्यज्ञः, विशेषतः, विशेषण.

Principle, 8. तस्त्रं, मूलतस्त्रं, बीजं, सारः. 2 कारणं, हेतुः, आदिबीजं-हेतुः, मूलं, अंगं, अवयवः, साधनं, मूलांगं-द्रब्यं. 3 नियमः, विधिः, सूत्रं, उरसर्गः, स्थिति र्रः, व्यवस्था. 4 गुणः, भावः, धर्मः, स्वभावः. 5 कमः, रिति र्रः, मार्गः, मर्याद्म, धर्मः, प्टूति र्रः 6 आभ्रयः, उपष्टंभः, मूलं, (opp. of practice) आगमः, सास्त्रं, ' grounded in p. s' आगमिन, झास्त्रंनिषुण, 'having'good p.s' सुनियमनिष्ठ, सुदृत्तः, ' of bad p-s.'; स्विहतवृत्तं, भ्रष्टचरित.

Print, e. t. सुद्रयति: (D.). अंकु 10. सुद्राः सरै: अंक् - - श्रे चिह्नं, अंकः, सुद्राः, 'foot-p. पदं, पद्सद्रा-चिह्नं. 2 सुद्रणयंत्रं. 3 सुद्रणं, 'in p.' सुद्रमाण. -ed. a. सुद्रित, सुद्रांकित, सुद्रांकित, सुद्रांकित - -er, श्र. सुद्रकः, सुद्रणकृत् ... -ing, श्र. सुद्रणं, सुद्रांकनं, 'p.-house' सुद्रणयंत्रालयः, सुद्रणशालाः

' p.-press ' मुद्रणयंत्रं.

Prior, a. वधान, गरीयस, ग्रहतर, पूर्व, अग्रज्ञ, आदिम, आग्र, पूर्व-आदि-प्राक्, in comp.: p. existence 'प्राप्ताव:, पूर्व जन्म; 'p. and subsequent' पूर्वापर, परापर, परावर. -s. मठाध्यक्षः, मठाधिपतिः, विहारपालः: -ity, s. पूर्वता, प्रथमता. (Of rank) अग्रपद्-मानः; अष्ठपद्, प्राधान्यं: -y, s. मठः-विहारः, आश्रमः.

Prism, 8 ककचायतं -Prismatic, a. ककचायन

Prison, s. कारा, बंदिशाला-गृहं, बंधनालयः, कारागृहं, चारः-रकः, गृप्तिस्थानं, 'escaped from the p.' बंधनं भिरवा पलायांचके; 'keep in p.' बंधने निरुध् 7 U. -er, s. बंदि-दी र्... कारागुप्तः, रुद्धः, कारागारस्थः-2 (Of war) युद्धगृहीतः

Pristine, a. प्राक्तन (नी $f \cdot$), पूराण, पूर्व, पूर्वकालिक (की $f \cdot$), प्राचीन, प्राक्कालीन.

Private, a. विजन, विविक्त, निर्जन, एकांत, निभृत, निःशलाक. 2 स्व, आत्मीय, असाधारण (णी ति.). असामान्य, विविक्त, स्व-आत्मां in comp. 3 ग्रुप्त, ग्रुद्ध, रहस्य, प्र-, छन्न, अप्रकट, अन्यक्त, रहस्-निधः-अंतः-in comp. 4 अनिधकारित अनिधकारिक (की ति.); 'p. profit ' आत्महितं, स्वलाभः; 'p. road ' ग्रुद्ध-प्रम्टछन्न-मार्गः; 'p. door' अंत-हारं, गृद्धारं, प्रम्टछन्नं, 'p. apartments अंतर्भरं, अवरोधगृहं, ' अंतर्भृहं; ' now is the time to be p. 'रहस्यमधुना (Bh. 11 97); 'o. talk 'रहःसंकथा, मिथोजल्यः; p. parts 'ग्रुद्धां, उपस्थः; 'p. room' अतःशाला-कोष्टः, उपरोधकं. - अस्तिकः. - मु, 'in p. ' adv. रहः, रहासि, मिथः, रहस्ये, निभृतं, विविक्ते, एकांते, विजने,

उपां कु, गृढं, प्रच्छकं, गृप्तं, अपकाशं, अपकटं -ness, :Privacy, हे. रहस् गः. विविक्तं, विजनं, रहोभावः, विविक्त-एकांत-वासः; रहस्यं, गृप्ताता, छन्नता, अपाकाश्यं. 2 रहः-स्थानं-स्थलं,विविक्त-निर्जन-स्थानं,निर्जनदेशः-

Privation, के अभावः, विरहः, राहित्यं, हानि कि. क्षयः, लोपः, नाकः 2 कष्टं, कुच्छं, आपद्विषयः, के अञ्चाराविरहः, आहाराभावः, सुख-साधनलेपः, अक्षवस्त्रहानिः, =Privative, के हानि-क्षयं-लोप-कर (री. कि.) 2 अभावात्मक, अभावक्षपं, अभाववित्रः =के अभाव-क्षयः, नञ्चपदं = y, adv. अभावक्षपेण.

Privilege s. विशेषाधिकारः, असामान्याधिकारः, स्वाधिकारः, अधिकारः, स्वत्वं - - र. t. विशेषाधिकारं दा 3 U. -ed, a. अधिकार-विशिष्ट, साधिकार, विशेषाधिकारयक्त

Privy, 'a. गृढ, पच्छन्न, विविक्त, रह: in comp; See Private. 2 (To) संसर्गिन, सहाय, सहकारिन; सहज्ञानिन, सहवेदिन; 'p. council 'गृढसभा; 'p. councillor 'गृढसभासर: -s. जीन्यरथानं-कृप:, उच्चार-प्रसावस्थानं. -ly, adv. रहासे, गृढं; See Privately. -Privity, s. सहकारिता, सहायता, संसर्गः, सहज्ञानं 2 गुद्ध वा ग्रुप्त-स्थानं वा इंदियं, अधार्गः

Prize, s. पारितोषिकं, उपायनं, प्रतिकलं. 2 रत्नं, बहुमूल्यं वस्तु, महार्घद्रव्यं. 3 युद्धजितं धनं-दृत्यं. 4 जय or सिद्धि-फलं or लाभः. 5 स्पर्धा-पण-जेयं, पणः, ' p.-flghter 'मलः, 'p.-flghting 'मल्लयुद्धं, स्पर्धायुद्धं -एः । बहु मन् 4 Å, अवेक्षया पा ः (पालयति), संमन् ः 2 मूल्यं-अर्थ-निरूप् 10 or निर्णी 1 P. -ed, तः बहुमत, अभीन्सित, इष्टः

Pro, Prefix, म, अंग्रं; 'p. s and cons:' विधिनिषेधपक्षी-

Probable, a. संभाव्य, सत्यसंकाश; gen. ex. by सं-भू 1 P, उप-पद 4 A, युक्त pass. or by (adv.); 'It is p. ' एतत उपपद्यते. संभवति. युज्यते, स्यासाम एवं. -Probably, adv.प्रायेण. प्रायः, प्रायशः, किल, नाम,: स्यात्; by pass. part. of भू, एतेन मम प्रियमित्रण भारतं he is p. my dear friend. -Probability, 8. संभवः, संभाव्यता, अनुमानं, better by (adv.).

probate, s. मृतलेखपमाण.

Probation, 8. परीक्षा-क्षणं - - - - - - परी-ह्यमाण. -- - - - - - प्रीक्ष्यमाणः; अंतेवासिन् ... नक्शिष्यः, माथमकल्पिकः

Probe, s. शलाका, एषणी - e. f. शलाकया परीक्ष् 1 A. 2 निपुणं-सूक्ष्मं-परीक्ष् or आलोच् 10. -ator, s. परीक्षक: -ing, s. अतपरीक्षणं.

Probity, s. See Honesty.

Problem, १. प्रश्नः, विकास्य or विवाद-प्रश्न or विषय: 2 कत्य, उपपाद्यं 3 (Question) उद्देशक: (in Math.); 'its solution ' न्यास: (Lit.). -atical, a. संदिग्ध, अ-निश्चित, वैकल्पिक (की f_{\cdot}).

Proboscis, s. प्रोधः, करः, ग्रंहा, हस्तः

Proceed, v. i. प्रचल 1 P, प्र-या 2 P, प्रगम-स् 1 P, अग्रे गम्, प-स्था 1 A. 2 पवृत् 1 A, न विरम् 1 P; 'the play still p. s क्रीहा अद्यापि भवर्तते एव. उ पुनः वक्तं भवतः 4 प्रवृत्, आरभ् 1 A, प्र-उप-क्रम् 1 A; (with) मस्तु 2 U or c, प्रवृत c., (प्रारब्धं) सं-पद् c.,निस्पन्न c., निर्वह c.; 'p. with your tale' ततस्ततः, ततः, परंकथयः, 'p with the matter at issue ' प्रस्तुयतां विवाद्यस्तु (M. 2); 'you may p with your dinner preparations in honor of the worthy Brahmanas ' प्रवर्त्यता भगवती बाह्मणानुहित्य पाकः (Mu. I). 5 प्र-उत-सं-भू 1 P, प्रवृत्, उत्पद् 4 A. प्र-,जन् 4 A. उद्-इ 2 P, नि:सू, निर्गम्; oft. ex. by कारणं, मूलं, निनित्तं, हेतुः; ' from what cause does thy disorder p. ' किश्न-मित्तं ते संताप: (S. 3). 6 (Against) अभियुक्त 7 A, 10, राजकुले निविद्ध c. -ing, a. उत्पन्न, जात, प्रभव, उद्भव, उत्थित, मूल, कारण, निमित्त, हेतु in comp. See (v.). -s., -Procedure, s. कार्य, ब्यवहारः, व्यापारः, चरितं, चेष्टितं, आचारः, बूत्तं, कृति $f_{\cdot\cdot}$ विधानं, अनुष्ठानं f 2 रीति $f_{\cdot\cdot}$, क्रमः, संपदायः, मार्गः, पर्यायः: 'legal p. न्यवहारविधिः, व्यवहारक्रमः -Proceeds, 8. उत्पन्नं, उद्यः, लाभः, फलं. -Process, s. प्रसरः, प्रगमः, प्रवृत्तिः, ' याणं. 2 क्रमः, रीतिः, मार्गः, पर्यायः, विधिः, गतिः, परिपाटि-टी f-,सराण-जी f-, पद्धति f. 3 व्यवहारः, कार्यः 'in p. of time' कालक्रमेण, दिनेषु गच्छत्सु, गच्छता कालेन. -Procession, s. यात्रा, जन or लोक-याचा or श्रेणी . 2 प्रगमनं, प्रस्थानं, प्रचलनं, प्रवात्तिः -al, a. यात्रारूपं.

Proclaim, v. t. युव् 10, उत्-वि°-, प-स्या c. (ख्यापयति), पकाश् ., पकटयति (D.), पकटीकु, कृत् 10, उच्चर् c. 2 Outlaw, q. v. -er, s. घोषकः, प्रख्यापकः. -Proclamation, 8. घोषः-वण-णाः ख्यापनं, प्रकाशनं, उत्कीर्तनं; 'written p.' घोषणपत्रं, राजाज्ञापत्रं.

Proclivity, s. पावण्यं, प्रवृत्ति f., ज्ञीलता it comp. -Proclivious, a. प्रवण, ज्ञील in comp.

Procrastinate, v. विलंब 1 A, ज्याक्षिप् 6 P, कालंक्षिप् or ह 1 P, चिर(स्) यति (D.), मंदायते (D.). -lon, s. बिलंब:, दीर्घस्त्रता, व्याक्षयः, कालयापनं-हरणं-क्षेपः. -Or, 8. वीर्ध सूत्र:-त्रिम् m. चिरक्रिय:-

Procreate, v. t. प्र-सू 2, 4 A, उत्पद् c., जन् c. (जनयति). -ion, ह. प्रसवः, प्रसृति f_{ij} , जननं, उत्पत्ति f_{ij} , प्रजोत्पाद्दनं. -ive, a. उत्पादक, सावक, जनयित. -or, $oldsymbol{s}$, जनकः, उत्पादयित् m.

Proctor, 8. प्रतिहस्तः, प्रातीनिधिः.

Procumbent, a. ज्ञयान, पतितः

Procure, $v.\ t.$ आ-नी 1 P, सं-पङ् c., घट्ट c.(ਬਟਪਰਿ), 2 ਲਮ 1 A, आप 5 P, अधि-गम् 1 P, विद् 6 U, आ-समा-सन् c.: See Get. -er, 8. प्रापकः, संपादकः. 3 विटः, नर्मसिचव:, संचारक:, कुंडाशिन 🐠. 🗝 😘, s कुह(हिं)नी, शंभली, दूती-तिका, संचा-रिका. स-,रतताली

Prodigal, a. मुक्तहस्त, अति-अमित-बहु-व्ययिन, उत्प्तार्गेन, अतिव्ययशील-पर, अति-त्यागिन्, = : मुक्तहस्तः, व्ययपरः. -ity, अ. अतिव्यंयः, अपचयः, बहु-अमित-व्ययः, अति-त्यागः, अत्शुत्सर्गः, अर्थोत्सर्गः, मुक्तहस्तत्धं. महाच्ययेन, adv. −ly, अत्यत्सर्गेण-

Prodigy, अञ्चलं: अञ्चल or अपूर्व-विषय: or वस्तु, उत्पातः, महाश्चर्य, अनन्यसाधारणं वस्तु. 2(Of persons) अद्भुतज्ञान्ति, अद्भुत-बुद्धिसंपन्नः -ious, व.महाप्रमाण, अतिमहत्-बहत, विकट-राक्षस-शरीर, अद्भताकार: See Giant. 2 अद्भृत, अपूर्व, विलक्षण, विचित्र, आश्चर्य -iously, adv. अद्भतं, साश्चर्य. -iousness, ह. अद्भुतता, अतिमहत्त्वं

Produce, v. t. निर्मा 3 A, 2 P, सूज 6 P, उत्पद् c., जन् c. (जनयति), उत्-सं-भू c., साब 5 P or c., क 8 U, वि-धा 3 U, कलप c., घद c., (घटयति), वि-,रच् 10. **2 प्र-,स्** 2, 4 A, उत्पद्ध c., सं-प्र-जन् c. 3 प्र-, द्वा c., आ-उपा-नी 1 P, प्रसृ c., पुरस्कृ, पुरोनि-धl, अग्रे स्था ए (स्थापयति) or निविद्धा C., आविष्कु, प्रकटीकु, निष्कृष् 1 P. 4 प्र-.हा 3 U · 5 वृध् c. −s. फलं, उत्पक्षं, लाभः, उ-त्यत्ति $f \cdot$, मसवः. $-\mathbf{ed}$, $a \cdot 3$ त्यन्न, उत्पादित, निर्मित, घटित, सृष्ट, जनित, जात, उज्जतः ' to be p. ' जन् 4 A, उत्पद् 4 A, उत्था 1 P, सं-उद-भू 1 P; See Arise; gen. ex. by ज, जात, जन्य, प्रभव, उद्भव, हेतु, प्रकृत्त. प्रयुक्त in comp.; 'p. from water 'अ-भोज, जलोद्भव, &c.; 'p. from flowers ' कुसुमभव &c. -er,-ing, s., a. उत्पादक, प्रसंचिन्, प्रद्, द्, दायिन्, आवह, का**रिन्, कर** (ff.), in comp. -Product, s. we, उत्पन्नं, लाभः. 2 परिणामः, फलं, उत्तरफलं. 3 गुणनफलं, वधः, घातः, फलं**, गुणाकारः.** -ion, 8. उत्पादनं, निर्माणं, सृष्टि f., घटनं, विधानं, निष्पाद्नं. 2 जननं, उत्पत्तिः, प्रसवः, उद्भवः, संभवः, जन्मन् 11. 3 निर्मितद्वष्य-वस्तु, शिल्पनिमोणं. -ive, a. शस्यप्रव-वा-यिन्, सफल, अवंध्य. 2 उत्पादक; वारिन्,

द, मद, कारिन, आवह in comp.; 'p. of gain' लाभपद, लाभावहः 3 लाभ ण फल-पद Proem, s. See Preface. ा करः Profane, v. t. अपवित्रीक 8 U, दृष् c. (इषयति).2 लंघ 1 A, 10, अतिक्रम् 1 U, 4 P. अतिचर् 1 P. 3 Contemn, q. v. -a. अपवित्र: अपूण्य, अमेध्य, अज्ञुद्ध: not Holy $q \cdot v \cdot 2$ अधार्मिक (की $f \cdot$), धर्म-ईश्वर-द्वेषिन, धर्म-इंश्वर-निढारूप. 3 असंस्कृत, अमातष्टित, मस्कारहीन 4 लोकिक-सांसारिक-पापंचिक-(की /.). -ation, अ:इषणं, अपवित्रीकरणं, अतिकम:-मणं =ly, adv. धर्मनिदापूर्व, अधार्मिकवतः =ness, इ. धर्म or ईश्वर-निंदाor हेप:, धर्म or इंश्वर-अवज्ञा or आतिकमः। Profess, v. t. प्रति-जा !! A, प्रकाद्या C., प्रति-जापूर्व कथ 10 or बद्ध 1P, स्वी-अंगी-क 8U, उ(क) रीकृ, अम्युपगम् 1 P. 2 छझ-छलं कृ. हुज्ञ c., भू c.; See Pretend; oft. by नांम: तव कन्या नाम भवेर्य (D.K. 11.5) 'I shall p. myself to be your daughter'. 3 उद्यम् 1 A, चेष्ट 1 A, -ed, a. स्वीकृत,

व्यापार:: 'military p ' शस्त्राजीव:, क्षत्र-वृत्ति:. -ional, a. वृत्तिमत्, व्यवसायिन्, (8.) in comp. -or, 8. अध्यापक:, गुरु:. 2 ख्यापकः, प्रकाशकः, प्रतिज्ञात् कः, स्वी-कर्त् m_s =orship, s_s अध्यापकपटं-पटवीsProffer, v. See Offer.

अंगीकृत, प्रकाशित, प्रकटित, व्यक्तोदित, प्र-

कारा. -edly, adv. प्रतिज्ञापूर्व, प्रकाशमेव,

सप्रतिज्ञं: -ion, ह. प्रतिज्ञा, उक्ति / , वचनं,

अंगी-स्वी-कारः, प्रकाशवादः-वचनं, ख्यापनं.

2 Pretension, q. v.; 'p. s of love'

कृत्रिममीति:, अलीकः रागाविर्भाव:. 3 वृत्ति

 f_{\cdot} , आ \cdot उप-जीविका, आजीव:, ब्यवसाय:,

Proficient, a. प्रवीण, कुशल, निपुण, अभिज्ञ, विचक्षण, पारंगत, अभ्यंतर, निष्णात, ब्युत्पन, लब्धप्रतिष्ठ, पदु. -Proficience,-cy, s. प्रावीण्यं, वैन्यक्षण्यं, प्रतिष्ठा, कौशलं, पादवं; has attained p. in all sciences ' सर्व-शास्त्रेषु परां प्रतिष्ठां गतः, परं कौशलमवाप, सकलशास्त्रपारंगतः.

Profile, 8. पार्श्वदूइयं, अर्धसुखदर्शने.

Profit, 8. लाभ:, हितं, उपकार:, अर्थ:, क-ल्याणं. 2 फलं, लाभः, आयः, उद्यः, वृद्धि f. कुलांतरं, लभ्यं; ' p. and loss ' लाभा-लाभी; 'capital with p. thereon 'मूल-कलांतरे -v. t. हितमाबहु 1 P, उपकु 8 U, हिताय भू 1 P. -v. i. (Oneself) फलं-लाभं-पाप 5 P or बिद् 6 U. 2 बुध् 1 A, उन्नति-उत्कर्ष-या 2 P, प्र-उप-चि pass.; See Improve. -able, a. साभ अर्थ-कर (रीf) लाभपद्, लाभ फल-द्, फल-लाभ-आवह. 2 हित, हितकर, हिताबह, उपयुक्त, उपकारिन्, सोपकार. -ableness, s. सा-फल्यं, फलदता, उपयुक्तदाः -ably, adv. मलाभं, सफलं, सहितं, असुधा. -less, a. निष्फल, अफल, अहित, व्यर्थ, निरर्थक,

PRO

Profligate, u. खंडितवृत्त, दुश्चरित्र, दुराचार, पाप-निरत-अभिनिविष्ट, व्यसानिन, दुर्वृत्त,भ्रष्ट-नष्ट-चरित्र, भोग-विषय-आसक्त. = है व्यसनि-न् ... - रंपटः, विषयिन् ... भोगासक्तः. - ly,adv. सन्यसन, दुर्वत्ततया. Profligacy, 8. व्यस-निता, भ्रष्टचरितं, दूराचारः, भ्रष्टता, भोगास-क्ति / - दर्बत्तता.

Profound, a. प्र-,गाह, अतिग(गं)भीर, घन, अगाध. 2 परम, गाढ, घन, अत्यंत, सु-अति-pr.: 'p. respect' परमादरः, आदराति-शय:. 3 गहन, नि-,गूट, गूढार्थ, दुर्बोध, दुर्ज्ञाय, प्रमगहन. 4 (Of persona) निष्णात. धारंगत,परम, व्युत्पन्न, अभिनिविष्ट, गृहतत्त्वज्ञः -ly, adv. गंभी रं, गाहं, अत्यंतं, भूजं, सु-अति pr =ness,=Profundity, 8. गांभीचे, अगा-धताः 2 चनता, गाहता. 3 गहनता, गृहताः 4 अभिनिवेशः.

Profuse, a. प्रचर, प्रभूत, अपरिमित, विप्त. बहु, अत्यधिक, अतिरिक्त, समृद्ध, उदिक्त, अतिशय-सु-अति in comp. 2 मुक्तहस्त, अ-तिब्ययिन्, व्ययपर: See Prodigal; he is a p. writer' वाग्यचयप्रियः, प्रच्रवावयानि लेखे प्रयोजयति. -ly, adv. प्रच्रं, भूजं भूरि, बाहल्येन, अत्यंतं, सु-अति pr.: अति-द्ययेन, अपरिमितं -ness,-Profusion, 🐁 अतिव्ययः, अमितव्ययः, अत्युत्मर्गः 2 ममृद्धि 🏸 प्राचुर्य, उद्देकः, अतिरेकः,उपचयः,माहरूय Prog, 🔬 भोजनं, असं, भेक्ष्यं.

Progenitor, s. पितृ m. प्रजापति:, पूर्वजः, पूर्व-कुल-पुरुषः, जन्मदः, जनयितु 💆

Ancestor.

Progeny, 8. संतान:, अपत्यं, संतति 🎉 प्रजा. Prognostic, ह निमित्तं, अजन्यं, शकुनः-नं, लक्षणं: See Omen. -a. प्र-उद्-बोधक, अ-ग्रस्चक. -ate, v. t. पूर्व-अग्रे-सूच् 10 or दुश c.; Nee Forebode. -ation, s. पूर्व-सुचनं-नाः =ator, ८. पूर्वलक्षणज्ञः, अग्रसुचकः . Programme, ८. सूचिपत्रं; कार्यक्रमः-परिपादी. $\mathbf{Progress}, \ s. \ \mathsf{u-,g}$ द्धि $f.,\ उत्कर्षः,\ ऋमज्ञः$ बुद्धिः, उत्कर्षक्रमः. 2 प्राप्ति f \cdot आगमः; ' p \cdot in learning ' विद्यागमः, विद्याभिनिवेज्ञः. 3 प्र-गमनं, प्रयाणं, यानं, यात्रा, प्रस्थानं, पसरः, क्रमः-मणं, अयनः See March; ' difficult p. ' संक्रमः, दुर्गसंचरः 🗝 🐔 उत्कुष् pass., वृद्धि-उसर्ति-या 2 P, प-,वृध् 1 A, प्र-उप-चि pass.; See Improve. 2 प्रगम्-चल-स- 1 P, प्रया 2 प्रस्था 1 A; See Advance. -ion, ड. श्रेद्धी, श्रेद्धीव्यवहारः; 'first term' सुखं, बद्नं, आदिः; 'common difference' चयः; 'geometric mean ' चयो गुणः; ' sum ' श्रेदीफलं; ' number of terms गच्छ:. -ive, a. आनुक्रमिक (की f.). कमिक, अधिकाधिक, उत्तरोत्तर, क्रमशः वर्ध-मानः -ively, adv. क्रमशः, अनुक्रमेण, उत्तरोत्तरं, अधिकाधिकं.

Prohibit, v. t. नि-प्रति-विष् 1 P, प्रत्यादिश 6 P, निवृ c., प्रत्या-स्व्या 2 P, नि-अव-रुध् 7 U. =ion, हः नि-प्रति-षेधः, त्यादेशः, नि-रोधः, निवारणं, बाधा, =or, 👂 निवारकः, निषेधक: -ive, -ory, a निषेधक, निवा-रकः नि-प्रति-पेधिनः, निषेधार्थकः,निषेधवाचिनः Project, अ. उपाय:, प्र-,युक्ति में कल्पना,:प्र-थोगः. संकल्पः, प्रषंधः 2 आभिप्रायः, आज्ञयः, उद्देशः. -iं प्रलंब् 1 A, बहिर्लंब्, उपरि लंब्, बहिः स्था 1 P or भू 1 P or $\mathbf{g}_{\mathbf{q}}$ 1 A. =c t. प्र-,क्षिप 6 P, प्रास्त 4 U, निपत c., प्रमुच् 6 P; See Throw. 2 (मनसा) क्लप् C., निरूप 10, चिंतू 10, युक्त 10, आलोच् 10. अनुसं-धा 3 U. -ile, a. प्रक्षेपणीय, दूर-विधिन =8 अस्त्रं: Nee Missile. =ing, a. प ,लंब. उन्नत, उद्या, उत्तंग, बहिर्वर्तिन: eft. by उत्संध, उत्संधिन, 'with a p. nose ' महाबनास. घोणोसत, उस्तम: 'having p. teeth 'उदग्रदत्, करालदंतः 'having p. breasts ' स्तनाभोगवती, उन्नतस्तनी; 'shattered by falling over (her) p. breasts' पर्याधरोत्संधनिपातचुर्णिताः (K. v. 24). -ion, 🖔 प्रलंबता, उद्याता. 2 आभोगः, उ-त्मेधः: निर्युहः, टंतकः. 🕉 छेद्यकं. -or, 🜮 चिंतकः, योजकः.

Prolapse, Prolapsus, 8. भ्रंज्:. =v. i. भ्रंज्

1 A,4 P.

Prolated, a. हुत (vowel), दीर्घाञ्चारित. Prolegomenon, s. प्रस्तावना, उपोद्द्यातः.

Prolepsis, 8. पूर्वग्रहणं, पूर्वादानं.

Prollfic, u. अवेध्य, बहुमज-मसव-अपत्य, प्र-सवशील, सुतिन, बहुसंतान. 2 बहुफलप्रद, बहुफल; See Productive. -ally, udv-प्राचुर्येण, विप्रलं.

Prolix, a. सु-आति-विस्तर, प्रपंचित, सुदीर्घ, दीर्घसूत्रिन, अत्यायत. =ity, 8. अतिवि-स्तरः, प्रपंचः, वाग्विस्तरः-प्रपंचः, वाग्यप्चयः; दीर्घसूत्रता, अतिविस्तरः: =ly,adv.विस्तरः:; अतिविस्तरेण, सप्रपंचं:

Prologue, हः प्रस्तावना, आसुखं, प्रास्ताविकी विज्ञाप्तिः; 'benedictory p.' नांदी.

Prolong, v. t. दीघीकु 8 U, प्र-वि-तन्त् 8 U, वि-प्र-सृ c., विस्तृ c.. आयम् 1 A or c. 2 व्याक्षिप् 6 P or विलंब् c.; 'a p. ed note' तान:. -ation, अविस्तार:, वितति f., आयति:, दीर्घीकरणं.

Prolusion, 8. See Prelude.

Promenade, v. t. विह्न 1 P, विच्ह्र 1 P, वि-हारार्थ परिभ्रम् 1, 4 P. = अ विहारः, परि-भ्रमणं. 2 विहारस्थानं.

Prominent, a. प्रधान, प्रसुख, श्रेष्ठ, सुख्य, विशिष्ट, परम; See Principal. 2 सुस्पष्ट,

सुम्काश, सुट्यक, सुदृश्य. 2 उक्कत, उद्ध्य. उत्तुंग, प्रतंत्र, साभोग, उत् pr.; See Projecting. -ly, adv. प्राधान्येन, विशेषतः, सुप्रकाशं, सुरुष्टं, उक्कतं. -Prominence, ह. प्राधान्यं, विशिष्टता, श्रेष्ठता, उत्कर्षः, परमपदं. 2 उक्कति f., उत्सेधः, उत्तंगता, आभोगः.

Promiscuous, a. प्र-सं-कीर्ण, संकुल, अवि-विक्त, निर्विकोष, अपरिच्छेद, अभेद, संमि-श्रित 'p. union ' संकरः, सांक्य. -ly, adv. निर्विकेष-षेण, संकीर्ण, अभेदेन, अक्रमेण, अपरिच्छेदेन. -ness, s. संकीर्णता, संकुलता,

अभेदः, संकरः.

Promise, v. १ सं-प्रति-आ-भ्र 5 P, प्रति-ज्ञा 9 A, (with dat. of persons): स्वी-अंगी-कु 8 U, अभ्युपगम् 1 P. अभ्युप-इः 2 P, संविद् 2A, संगु 6A, उ(3) शिक्र, उरशिक्र, परि-,पण् 1 A; the plan p, s to succeed ंसफलो भवेदित्यनुमीयते or अहं आशंस; 'a p. ing boy विधेण्युर्चदुः, आशा-निबंधने. = । प्रतिज्ञा, समयः, सं-प्रति-अवः, वचनं, संविद् 🏸 नियमः,संगरः, संकेतः, अभि-संधा, अन्युपगमः, स्वीकारः, उरीकारः, अंगी-कारः, परिपणनं. 2 आज्ञा, आज्ञंसा; 'hollow p. 'मुधावचनं, शब्दपांडित्यं, 'breaking a p. ' प्रतिज्ञा-वचन-भंगः, संविद्-व्यातिकमः: विसंवाद::keep or fulfil a p. ' शतिज्ञां पा C. (पालयाति) or ज्ञाध् c., See Keep, Fulfil: 'p.breaker प्रतिज्ञालांधिन्-व्यातिकामिन्,विसं-वादिन्: give a p. orally ' वाचा पातिज्ञा, वाग्टानं क. -ory, a. प्रतिज्ञाविशिष्ट.

Promontory, a. उद्यभूमि /, भूशिरस्-

Promote, v. t. वि-, वृध् ८., उपकृ ८ ८, पुरस्कृ, प्रवृत ८., साध ८., उपचि ५ ८, प्रयुक्त १८, (a person)सं-, उक्तम् ८. (नमयति), उक्तिं नी 1P оा प्राप् ८., पर्दं वृध् ८ पदोत्कर्ष-पतिपत्ति-प्राप् ८., अधिकपदे नियुक्त. 3 Prompt, q. v.—er, ८. पर्वतंकः, उपकृत् m. See Patron.—ion, ८. उपकारः, पुरस्कारः, प्रवृतंनं, साहाट्यं, वर्धनं, वृद्धि र्र., उपच्यः, उक्ततिः, उत्कर्षः, पद्वृद्धिः, पद्वेक्ततिः, प्रतिपत्ति र्र., श्रेष्ट पद्वातिः, पद्विपत्तिः, पद्विपतिः, पद्व

 धनिनरपेक्षः -ing, ६- घेरणं, घोत्साहनं, उ-त्तजनं, ६०- 2 सूचना, प्रबोधनं. -ness, -itude, ६- औत्सुक्यं, अविलंबः, उत्साहः, क्षिप्रता. 2 प्रतिभा, प्रत्युत्पक्तमति ते, पदुता. 3 उद्यमः, उद्योगः. -ly, adv. सत्वरं, अविलंबेन, क्षिपं, सद्यः, आद्यु, अचिरात्, सप्रतिभे.

Promulgate, v t. प्रकाश्च c., वि-, युव् 10, कृत् 10, प-स्त्या c. (स्थापयिति); See Proclaim. -ion, s. प्रकाशन, घोषणं, कीर्तनं -or, s. प्रकाशकः, घोषकः

Prone, a. प्रवर्ण शिल, आल in comp., उद्यत, उन्मुख; See Inclined, Apt; 'p. to fall' पतयाल, पातक, पतनशील. 2 (Bent) नत, नम्र, अभावदन, अधोम्रख-अ-वाङ्मुख-(खी f.) -ness, s. प्रावण्यं, प्रवृत्ति f., उन्मुखता, शीलता, आलुता in comp. 2 अधोमुखता, नम्रता.

Prong, s. ज्ञ्लः-लं, कंटकः, अग्रं, शिखाः

Pronoun, s. सर्वनामन् n.

Pronounce, v. t. उच्चर् c., उदीर् c., उदा-ह्या-ह्व 1 P,गद् 1 P, वद् 1 P प्र-,वच् 2 P, प्र-ह्या 2 P,कृत् 10; p. judgment' निर्णयं कथ् 10; उत्तरं दा 3 U, &c. 2 निश्चयेन वद्, हृढं प्रति-ज्ञा 9 A; 'imperfectly p. ed' ग्रस्त, असंपूर्णाचरित, लुप्तवर्ण-पद. -Pronunciation, s. उच्चारणं, उदाहरणं, उदी-रणं; 'science of p.' शिक्षा; 'easy of p.' मुखोच्चार्य.

Proof, s. See under Prove.

Prop. 8. आश्रयः, शरणं, आधारः, अवष्टंभः, आ-अव-लंबः-चनं, उपग्नः. = v. t. धृ 1 P, 10, आ-अव-लंब् 1 A, अवष्टंभ् 9 P; a tree that p. 8 another creeper ' उपग्नतक्.

Propaganda, 8. धर्मप्रसारकसंस्था.

Propagate, v. l. विस्तृ c., प्रवृष् c., वि-प्र-तत्त्व 8 U; वि-प्र-सृ c.; (opinions) प्रचार्न्द्र c., प्रवृत् c. or संचर् c., प्रचलीक्र, प्रसृ c. 2 परंपरपा उत्पद् c. or प्र-सृ 2 A, प्रस्वपरंपरपा जातिं वृष् c. शावकान्त्र पस् or जन् c. or उत्पद् c. =ion, s. प्र-,वर्धनं, प्रसारः, विस्तारः, वितिति f., प्र-,वर्धनं f. प्रचारः-रणं. 2 परंपरोन्त्पत्ति f., प्रसृतिपारंपर्य-क्रमः; प्रजा-संतान-वृद्धि f. =or, s. प्रचारकः, प्रवर्तकः.

Propel, v. t. भेर c.,:भ-, जुद् 6 P, or c., रां-चल c., प्रचुद् 10, सं-, चर् c., कृष् 1 P; See

Prompt.

Propense, a. प्रवण, उन्सुख, आसक्ष, उद्यतः
-ity, s. प्रवणता, प्रवृत्ति तः, उन्सुखता, प्रा-वण्यं, प्रवाहः, इतिलता-आलुता in comp.; å p. to fall ' पत्रयालुता; ' good p. ' सुरुतिलं, साधुवृत्तिः; ' evil p. ' व्यसनं, दुर्गुणः, दुःक्रीलं.

Proper, a. स्वीय, निज, आत्मीय, स्व-आत्म in comp. 2 युक्त, योग्य, उस्वित, उपपक्त, अनुरूप, न्याय्य, संगत, सबूश (शी ∫े),

यथार्ह, यथोचित, समंजस, पर्याप्त, सांत्रतिक (की /.); oft. ex. by pot. pass. part.; 'to be p. ' युद्ध pass., उपपद 4 A; it is p. 'स्थाने: स्थाने बीडिता अप्सरसः (V.1.), स्थाने भवान् आकिंचनत्वं व्यनक्ति (${
m R.}\,$ v. 16). -ly, adv ,युक्त, उचितं, यथाई ,सम्यक, स्थाने, न्यायतः, सांप्रतं, यथायोग्यं, धर्मण 2 यथार्थतः, परमार्थतः; तस्वतः, वस्तुतः; 'p. speaking 'वस्तुतः, यथार्थदृष्टचा. -ty, s. धमः, गुणः, लक्षणं, स्वभावः, विशेषः, रूपं, स्वरूपं, धर्मः, सहज-प्रकृति-गुणः. 2 स्वत्वं, स्वाम्यं, अधिकारः, प्रभुत्वं. 3 संपत्ति 🏸, द्रव्यं, अर्थः, धनं, वित्तं, वसु ॥, विभवः; द्रव्य-अर्ध-जातं, रिक्थं; 'woman's p.'ख्रीधनं, 'landed p. ' भूमिधनं, भूमि:, स्थावरं धनं; ' public p. ' गण-सामान्य-द्रव्यं: 'p. in cattle ' गोधनं -Propriety, 8. युक्तता, ओचित्यं, उपपृत्ति रंज न्यायः, सामंजस्यं, योग्यता, य-थार्थता, पात्रता, संगति 🏸, 'p. of conduct' विनयः, मर्यादा, अनतिऋमः, सुचरितं.

Prophesy, ए. t. भावि कथ् 10 or सूच् 10 or महुरा ६०, अनागतं नि-आ-विद् ६०, ४०६ Predict. = Prophecy, इ. भाविकथनं-सूचनं, भाविष्यद्वादः, आदेशः, भविष्यार्थः, सिद्धा-देशः. = Prophet, इ. सिद्धः, भविष्यद्वादिन्त १८, अद्यानिरूपकः, अवागत-विद्-द्शिन्, 'saying of a p. सिद्धादेशः. = ess, इ. अनागतद्शिनी, भविष्यद्वादिनी

-ic,-ical, a. (s.) in comp.

Prophylactic, a. रोगहारिच-हृत्. Propinquity, s. सिन्निधिः, मंनिकर्षः, सामीप्यं: See Nearness.

Propitiate, v. t. प्रसङ् ७, आराष् ७, अनु-रंज c., सांत्व 10, अनुनी 1 P, प्र-,शम् c. (शमयति),सं-परि-तुष् c. -ion, ह प्रसादनं, आराधनं, अनुरंजनं, सांत्वनं, अनुनयः; प्र-उप-क्षमः-मनं. **=0୮,** ३. प्रसादकः, आराधाश्रित m.अनुरंजकः &c. =ory, a. शमक, सांत्वक, शांतिकर (री f.), शांतिमदः, 'p. rite ञांतिकिया. -propitious, a. सु-प्रसन्ध, हितकाम - बुद्धि, अनुकूल, सद्य, अभिमुख (खी $f \cdot$), प्रवणीकृत, अनु-ग्राहिन, वरद. 2 श्रुभ, मंगल, कल्याण (णी f.), शर्मद, शुभंकर \cdot =ly, adv. प्रसन्तं, अनु-कुलं, सदयं, सानुग्रहं. -ness, ह. प्रसाद:,

Proportion, इ. प्रमाणं, परिमाणं; आनुग्रण्यं, आनुरूपं, परस्पर-अन्योम्य-संबंधः-अन्वयः-अनुष्यः-साहृइयं-समता; अन्वयः, संबंधः; संधानं, संयोगः, संमिति f. (of limbs &c.) 2 अंदाः, विभागः; See Part. 3 अनुपातः, संधसाम्यं; 'in p. to 'ex. by अनुगुण, अनुरूप, सहुद्या, प्रमाणतः, अनुसारंण, यथा in comp.; 'in p. to one's strength' यथाशक्ति, शक्तव्यन्तसारंण, शक्तितः; 'spend

ओनुकूल्यं, आभिमुख्यं; श्रुभता.

in p. to your gains: 'आयप्रमाणेन च्ययं कुरु; 'p. of limbs ' अंगसंयोगः, अवयव-संगति:. =०. t., =ate, v. t. अनुरूपी-सहृशी-कृ 8 U, मसीकृ, संमा 3 A, 2 P. =al, a. मसप्रमाण, परस्परानुगुण. =ate,=able,=ed, a. अनुरूप, अनुरूप, सहृश, संमित, सम, तृत्य अनुस्मारिन; 'with jars p. to their size (strength)'स्वप्रमाणानुरूपेघटे: (S. 1), 'her body beautiful, being p.' चतुर-अशान्त तस्या वपुः (K. 1, %2). =ately, =ably, adv. अनुरूपं-पेण, अनुरूपं, अनुसा-रण, सहृशं, यथाप्रमाणं, यथाभागशः.

Propose, ए. t. प्र-स्तु 2 U, उपन्यस् 4 U, उपिक्षप् 6 P, प्रति-ज्ञा 9 A, सूच् 10, कर्तव्यं निर्दिश् 6 P or अभि-धा 3 U. 2 उद्दिश्, आकांक्ष 6 P; Sic Intend. -al, 8. प्रस्तावः, उपन्यासः, उपक्षेपः, अभिधानं, प्रतिज्ञा, बच्चनं, कर्तव्यनिर्देशः -ltion, 8. Proposal, प. v. 2 प्रतिज्ञा, सिद्धांतः, प्रमयं.

Propound, v. t. प्रति-पद् ७., उपन्यस् 4 U,

उपक्षिप् 6 P, निर्दिश् 6 P, प्रति-ज्ञा 9 A. Proprietor, s. स्वामिन m. प्रश्नः, ईशः, पतिः, अधिकारिन m. Nee Owner. -ship, s. स्वाम्यं, प्रश्नुत्वं, स्वामित्वं, अधिकारः. -Proprietary, a. स्वाम्यं। प्रश्नुनिष्ठ, स्वाम्यं। प्रश्नुनिष्ठ, स्वाम्यं। प्रश्नुनिष्ठ, स्वाम्यं। प्रश्नुनिष्ठ, स्वाम्यं।

Propulsion, 8. घेरणा, चोद्नाः

Prorogue, v. t. व्याक्षिप् 6 P. (नियतकालं यावत्) विस्ञा 6 P or त्यक् 1 P. -Prorogation, s. कार्यत्यागः-निवृत्ति f., व्याक्षेपः.

Proscribe, v. t. घोषणापूर्व दंढं आदिश् 6 P or बहिटकु 8 U or निर्वस् c., 'here is Jivasiddhi being disgraced and p. ed from the city 'एष जीवसिद्धिः सनि-कारं नगराकिर्वास्यते (Mu. 1). 2 निषिध 1 P, निवृ c. -Proscription, s. सघोषण दंबाज्ञा-

Prose, s. गद्यं. -a. गद्यात्मक, गद्यरूप, गद्य in comp. -Prosaic, a. गद्यरूप, गद्यात्मक, गद्य in comp. 2 नीरस, विरस, रस-सत्त्व-हीन-

Prosecute, v. t. (नित्यं-अनवरतं) प्रवृत् c., अनुस् 1 P, अनु-ष्ठा 1 P, अनु-सेत् 1 A, निबंद् c., अनुशील् 10; 'p. studies, अध्ययनक्रममनुसः; 'p. one's efforts' अनवरतं उद्यम् 1 A or प्रयत् 1 A; 'p. one's undertaking 'प्रारब्धं उद्वद्व 1 P, प्रतिषक्तं निबंद् c. 2 अभिगुक्त 7 A,10, अभिन्तं स् 1 P; सूत् 10, निविद् c. —ion, s. अनुशीलनं, पर्वतं, नित्यानुष्ठानं, नित्यानुति 1. निवांदणं, अविरतानुसरणं. 2 अभियोगः, निवंदनं; 'p. of effort 'नित्याद्यागः; 'p. of study 'नित्याध्ययनं, अध्ययनक्रमः

-or, 8. निर्वाहकः. 2 अभियोक्त m., वादिन m., अर्थिन m., अभिशंसकः

Proselyte, 8. परधर्माश्रयिन, स्वधर्मत्यागिन, पक्षांतर-मतांतर-ग्राहिन, See Convert.
—ize, ७. i. स्वधर्म ग्रह c., —ism, 8.
मतांतरग्रहणं, धर्मातरस्वीकारः.

Prosody, s. छंद्स n:, छंद: शास्त्रं. -al,-ical, a. छांद्स (सी. f.), छंद: in comp. -ian,

४- छंदःशास्त्रज्ञः.

Prospect, s. आलोकः, दर्शनं, चश्चुविषयः, दृग्गोचर-प्रदेशः विषयः 2 आयति / , उत्तरापक्षाः, 'he has good p. s. hefore, him ' शुभा तस्यायतिः 3 आशा, प्रत्याशा, आशंसा, अपेक्षा. -ive, a. उत्तर, उत्तरकालीन, भाविकालप्राप्य, उत्तरकालसापक्षः, See Future.

-ively, adv. उत्तरकालापेक्षया

Prosper, v. i. सं-,ऋध् 4, 5 P, प्र-वि-वृध् 1 A. स्फाय 1 A, एच् 1 A, प्र-उप-चि pass., समृद्धि-वृद्धि या $2\,\mathrm{P}$ or उप-इ $2\,\mathrm{P}$; ' ${f I}$ hope your (commercial) business is p. ing 'अपि प्रचीयंते संब्यवहाराणां लाभा वः (Mu. 1). f 2 सिधू f 4 f P, सं-पद् f 4 f A, सफलीभू $\mathbf{1}$ \mathbf{P}_{i} , कृताधीभू $_{i}$ = v_{i} t_{i} वृद् \mathbf{c}_{i} , प्र-उप-चि 5 U. एध् c., उपक् 8 U, अनुग्रह $\mathbf{9}$ \mathbf{P} , सफलीकु, साथ् \mathbf{c} ., सिद्धिं नी $\mathbf{1}^{-1}$ ें -lty, s. सं-, ऋद्धि f-, संप ξ f-, संप्ति f-. अभ्युद्धयः, श्रीः, लक्ष्मीः, वि-,भूति 🎮 सौभाग्यं, वेभवं, पुण्योद्यः, ऐश्वर्यः ' time of p. संपत्-समृद्धि-उदय-कालः-समयः 2समृद्धिः, उत्कर्षः, उन्नति 🏸, उदयः, प्र-उप-चयः, वि-सं-वृद्धि fः, साफल्यं, कृतार्थता, सिद्धि fः $oldsymbol{3}$ क्षेमः-मं, कौशल्यं, कल्याणं, शुभं, शिवं, हितं, भद्रं. =Ous, a. समृद्ध, श्रीमत्, समृद्धिमत्, लक्ष्मीवत्, सश्रीक,ऐश्वयंशालिन्: (8tate &c.) वर्धिष्णु, प्रजप-चीयमान, एधमान, वर्धमानः 'in p. days ' संपत्सु, अभ्युदयकाले, भूति-समये, समृद्धिकाले. 2 सफल, सिद्ध, कृतार्थ, सिद्धार्थ: (happy) सुस्थ, निरापद, क्षेम, कुशल, कल्याण (जी $f \cdot$), शिव, भद्र, मंगल. ह्यभ, सौभाग्यवत्, धन्य. =0usly, adv. समृद्धन्या, अम्युद्येन, सुसंपदा, सौभाग्येन, द्युभं, भद्रं-

Prostitute, s. वेर्या, वेरावधूः, गणिका, वार-पण्य-झी-अंगना-योषित्, भोग्या, सामान्यझी, रूपाजीवा; (false to her husband) पुंश्वली, बंधकी, असती, कुलटा, स्वैरिणी, पांझु(श्रु)ला, धर्षिणी, इत्वरी. =v. t. निंग्य-कर्मार्थ प्र-उप-विनि-युक्स् 1 A, 10 or ब्यापृ c. =lon, s. वेर्याजीवः, वेर्या-गणिका-वृत्ति f., वारसेवा, बंधकीत्वं, पौंश्वल्यं, &c.

Prostrate, a. पणत, भूमिंगत, साष्टांगमणत-पतित; 'lie or fall p. 'See (v.); 'p. on the bed ' शयनगत, शयने अवसूर्धशय; 'lying p. at the feet' चरण or पाव-पतित or प्रणत. 2 अवसक, श्लीण. -v. t. (Oneself) दंडमणामेन-साष्टागपात-नम् 1 P or प्रणिपत् 1 P, दंडवत् पत्; नीचेः प्रणम् or प्रणिपत् 2 नि-अव-पत् c.; भूमिं गम् c. (गमयित) 3 (Strength) अवसद् c; ध्वंस् c., प्र-वि-नश् c., हृ 1 P; क्षि 1, 5 P. =ed, a. प्रणिपतित, भूमिंगत, निपतित, &c. 2 श्रीणचल-हाक्ति, हत or नष्ट-हाक्ति or ओजस्. =ion s. दृहप्रणामः अष्टांगप्रणामः-पिपातः, सांष्टांगप्रणामः-वदं , प्रणामः 2 (0f epirits f) अवस्तादः, रलानि f., विषण्णतः, उद्देगः: 'f) of strength ' हाक्तिपातः-श्वयः, सन्दहानि f.

Protect, v. l. रक्ष्य 1 l., अव् 1 l., परि-, त्रे 1 A, ग्रुप् 1 l., पा 2 l., पा c. (पालयति), पिर-प्रति°-, ह्रा ट. 2 संद्र्य ट., परि-,पुष् ट.-ion, श गोपनं, ग्रुप्ति /-, पालनं, ज्ञाणं, रक्षां, अभ्युषपात्ति /-, संवर्धनं, पारिपोषणं. 2 शरणं, आ-संश्ययः, आ-अव-लंबः, आधारः; 'go for p. 'आश्रि 1 l., आलंब् 1 l., शरणं गम् 1 l' or प्रपद् 4 A; 'paper granting p. 'अभयपत्रं. -or, श रक्षतः, गोप्तृ m., पालयिता, रक्षिता, रक्षित्त, पालकः, त्राता, शरणं, शरणं यः, आश्रयः, पः-पालः in comp. -Protege, श आश्रितः, पालितः, उपजीविन् m., पोष्यः, शरणं गतः,

Protend, v. t. विस्तृ ८., प्रस् c.; See Extend. Protest, v. i. बृढं-दूढोाक्त पूर्व-वद् 1 P or आख्या 2 P; 'p. against दढं वद्र, दुटं-दुढोक्तिपूर्व नि-मति-विष 1 P, दृढं असंमति प्रकाश c. or जा c.; 'I strongly p. against this order' अयमादेशोऽस्याय्य हाते सनिश्चयं वदामि 'p. in writing असंमतिलेखं-विपातिपत्ति-पर्त्र-प्रकाञ्च c. = 🛭 दृढनिषेधवाक्यं, अस्वीकार-असंमति-वोदः, विरुद्धवादः, अस्वीकारप्रका-शनं; 'written p. ' असंमतिपत्रं. -ant, s. रोमीयमतविरुद्धः. =ation, इ. दृढवचनं-उक्ति:-वादः, विरुद्धवचनं, निषेधोक्तिः.

Proteus, s. कामरूप:

Prototype, ८. आद्र्शः, मूलं, मूलप्रतिमा.

Protract, v. t. विलंबु c., ब्याक्षिप् 6 P; See Delay. 2 प्र-,तन् 8 U; प्रसृ c., दीर्घीकु 8 U. —ed. a. सुदीर्घ, विलंबित, चिरस्थित, चिर in comp.; 'p. note ' तानः; 'p. sound ' स्त:. —lon, s. विलंबः, ब्याक्षेप:.

Protrude, v. i. प्र:-ति:-स् 1 P, निर्मस् 1 P, जिन्न् प्र pass., मलंज् :1 A, बहिर्न्त् 1 A or स्था 1 P. =v. t. Causal of roots above. =ing, α. बहिर्ल्ज, बहिरस्थः =Protrusion, निःसरणं, उन्नेदः, मलंबनं =Protuberance, δ. वि-,स्कोटः, गंडः, शोधः, शोफः, श्वयथः, (on the skin). 2 मलंबनं, उत्सेधः, उत्तेषाः, प्रापः, भाषाः, प्रकातः केष्ठाः, उत्तेषाः, प्रापः, प्राप

धरोत्नेधिवशीर्णसंहति (K. v. 8) the continuity being broken by her p. breasts.' - Protuberate, v. i- ਸਲੰਬ੍ । A; See Project,-ing &c.

Proud, a. See under Pride.

Prove, v. t. उप-प्रति-पद् C., साध् C., वि-भू \mathbf{c}_{\cdot} , प्र-मा $\mathbf{3}$ A, $\mathbf{2}$ P, प्रमाणीकु $\mathbf{8}$ U, सत्याकु, स्था 🕩 (स्थापयति). 2 प्र-,दृश् ८., सुच् 10, निर्दिश 6 P, प्रकाश c., व्यंख 7 P or c.; 'he was p. ed guilty अपराधी स्यापित:; 'good men p. their usefulness by deeds, not by words ' sad हि फलेन साधवा व तु कंठेन निजापयोगितां (N. II. 48), कर्मणान तुवः इत्मात्रेण दर्श-यंति. 3 परीक्ष्म A, निरूप 10, निर्णी LP, निश्चि 5 U, प्रति-इ c.: See Test. i. सं∙उत्-पद् 4 Α, Λ , सं-,भू $\mathbf{1}$ $\mathrm{P};$ निर्णी-निश्चि-प्रतीpass.; 'the tilled ground p. ed a treasure indeed 'कुष्टा भूमिरेव कोषस्थाने बभूव, कोषत्वभाषद्यत. =er, अ. माधकः. विभावक:. -Proof, 8. साधनं, प्रमाणं, उ-पपत्ति /., उप-प्रति-पादनं; 'written p. ' लेखपमाणं, साधनपत्रं: 'burden of p साधनधर्मः, कियानिर्णयः, 'the burden of p. lies on both parties ' ह्योरपि वादिनोः किया प्राप्तोति (V. M. 6.). 2 लक्षणं, चिह्नं, 3 परीक्षा-क्षणं. निश्चय:: 'to put to the p. ' परीक्ष. 4 स्थूल-प्रथम-सुद्धणं 5 अभेद्यता, अहार्यता, अविकार्यता: 'p. against advice ' उप देशाहार्य: 'water p.' जलेनाभेखः -less, a. निष्यमाण, साधनहीन.

Provenance, s. उत्पत्ति / ., संभवः, उद्गमस्थानं Provender, s. पाथेयं, खाद्यं, पद्युभोज्यं, द्यु-ब्कतुणादि n.

Proverb, श्रज्जनप्रवादः, लोकवादः, आभाणकः, जुनोक्ति र्र., न्यायः, वचनं, उक्तिः. चांडी, बः लोकिक (की र्र.), लोकपासिद्ध-प्रचलित, लोकजन in comp., न्यायरूप चांडीपु, adv-लोके, जनरूढचा.

Provide, o t (पूर्व) सं-, युक्त 7 U, 10, संभ 3 U, प्र-उप-क्रुप् c., समाधीक 8 U, प्र-उप-क्रुप् c. रामाधीक 8 U, प्र-उप-स्कृप् व. रामाधीक 8 U, प्र-उप-स्कृप् c. रामाधीक 8 U, प्र-उप-स्कृप् c. रामाधीक 8 U, प्र-उप-स्कृप् c. रामाधीक 8 U, प्र-उप-स्कृप c.

सनाथ, सनाधीकृत: 'he is duly p. for ' तस्य समुचिताः संविधाः कृताः। उपकरणसा-मग्रीयुक्तः, अन्नवस्त्रादियुक्तः 2 पूर्वे निर्दिष्ट. परिपणित, पूर्व संकेतित; 'p. that' यादि, चेत्, एतेन समयेन -ence, 8. विधि:, परम-श्वर: See God. 2 सुविमर्श:, दूरदार्शित्वं, पर्यवेक्षणं, पूर्वविवेकः-विचारः, सुसमीक्षा, दूर-दीर्घ-दृष्टि f. -ent, a. दूरदिशन, विमृ-र्यकारिन्, विवेकिन, दूर-दीर्घ-दृष्टि -ential, u. र्टश्वर-विधातु-कृत-प्रयुक्त-घटितः =entially, adv. विधिवशात, ईश्वरेच्छया, ढेवात, ढिष्ट्याः =ently, adv.सविवेकं, सुस-मीक्ष्य, सुविमृश्य, दूरदृष्टचा. -Provision, s. परिकल्पनं, विधानं, उपपादनं, 2 पूर्वापायः, पूर्वकल्पना, संविधा-धानं. 3 समयः, संकेतः, प्रतिज्ञा, पण:, नियम:, अभिसंधि: 4 (P. 8.) सामग्री, संभारः, संचयः, संग्रहः, साहित्यं. संविधा, उपस्करः, उपकरणजातं; (for journey) पाधेयं, भोज्यं, भक्ष्यं, भक्ष्यादि-सामग्री, गमनसाविधा; (for army) वीवधः. =v. t. Provide, q. v. -al,-ary, a. सा-मयिक (की f.), अल्पकालस्थायिन, आपात in comp., आपाततः नियुक्त. -ally, adv. आपाततः, समयानुरूपेण, स्तोककालं -Provisory, a. सप्रतिज्ञ, सामयिक. -Proviso, s. See (s.) (3).

Province, ८. विषयः, राष्ट्रं, देशः, चक्रं, मंडलं-2 नियोगः,कार्यं, कर्मच्u-, कर्तव्यं, अधिकारः. 3 प्रकरणं, अंगं, विषयः (fig. also), (सर्व-त्रोदरिकस्याभ्यवहार्यमेव विषयः -iai, a. देशीय, देश्य, राष्ट्रीय, राष्ट्रिक-दैशिक-(की 🏸), देश-राष्ट्र in comp. 🗝 -देशस्थः, ग्रामस्थः. -ialism, ८. ग्रामीणभाषा,

असंस्कृतभाषा.

Provoke, v. t. प्र-,कुप् c., कुष् c., क्रोधं-कोपं-उत्पद् c. or उद्दीप् or उत्तिक c. 2 उत्पद c., जन् c., (जनयति), प्रवृत् c., उत्तिज् c.; See Excite, Causo. 3 धृष 5 P, आहे 1 A. -ing, a. प्रकोपक, उद्दीपक, उत्तेजक, कोधावह, संतापकारिन, संतापक. -ingly, adv. Ex. by (v.). -Provocation, s. प्रकोपः, क्रोधोद्दीपनं, कोपोत्तेजनं:कोपकारणं-हेत:. 2 उद्दीपनं, उद्योधनं. -Provocative, a. उद्दीपक, उद्बोधक. 🗝 दीपनं, अग्नि-वर्धनं, क्षुद्वोधनं, प्ररोचनं.

Provost, s. अध्यक्ष:, आधिकारिन m_{ij}

अधीशः.

Prow, 8. पोताग्रभागः,

Prowess, 8. शोर्थ, वीर्थ, वि-परा-क्रम;, पौरुषं, ओजस n., रणोत्साह:-शोर्य; 'personal बाह बीर्च, भुजबलं.

Prowl, v. i. (भक्ष्यार्थ) परि-,भ्रम् 1, 4 P, पर्यद्व 1 P. -ing, 8. परिश्रमणं, पर्यटनं.

Proximate, a. समीप, निकट, आसम, संसक्त, सक्किष्ठ, नेप्र, adv. समीपं, संसक्तं. -Proximity, ह. सिक्विधिः, सिक्किषः, सा-क्रिध्यं, नैकटचं, संसक्ति f.; See Nearness.

Proximo, adv. आगामिनि (मासे)

Proxy, 8. प्रतिनिधि:-पुरुष:, प्रतिहस्त:, 'by P. ' प्रतिनिधिद्वारा.

Prude, a. (Woman) आतिविनीता, विनया-भिमानिनी, सूक्ष्माचारानिष्ठा. -ry, 🎋 अति-विनीतताः विनयाभिमानः. मिध्याविनयः

-ish, a. See (a.).

Prudent, a. दूरदर्शिन्, विमृश्य-सभीक्ष्य-कारिन्, विवेकिन, दूर-दीर्घ-दृष्टि, परिणामदः शिन, सदसद्विवेकिन, बुध, मनस्विन, नी-तिज्ञ, विज्ञ, प्र(पा)ज्ञ, मनीषिन्, सावधान, कृतधी: See Wise, also. 2 (Of acts) स-मीचीन, अयस्, वरं ind. -ial, a. सविवेक, विवेक-समीक्षा-प्रयुक्तः =ly, adv. विश्वरूप. समीक्ष्य, सविवेकं, दूरद्शितया, परिणाम-हृष्टचा, पज्ञवत् -Prudence, ह. दूरदिशता, दूर-दीर्घ-दृष्टि 🏸 , विवेकः , प्रसमीक्षा , ममीक्ष्य-विमुश्य-कारित्वं, सद्सद्विवेकः, नीति 九, मनीषा, मति-बुद्धि र्.

Prune, v. t. अग्राणि ल 9 U or अव-च्छिट्ट 7 $^{1\prime}$ or निकृत 6 $^{1\prime}$ \mathbf{P}_{i} =ing, s_{i} अवस्केटः, नि-कृतनः 'p.- knife ' विटपच्छेदनी ध्रिकाः Prurigo, Prurient, See Itch,-y.

Pry, v. (Into) सूक्ष्मं निरीक्ष् J A or निरूप 10 or दुश 1 P; निपुणं अनुसं-धा 3 U or अन्विष्f 4 m P or चर्च f 6 m P. ulleting, m s, सुक्ष्म-निरूपणं-अन्वेषणं, सूक्ष्मचर्चा.

Prythee, adv. अयि, ननु, (ननु मां पापय

पत्युरंतिकं K 1v 32).Psalm, 8. स्तोत्रं, गेयं, गीतं, भक्ति-धर्म-गीतं.

-ist, s. गीत-स्तोत्र-कार:. -Psalter, s. गी-तसंहिता-संग्रहः.

Pseudo, prefix, Ex. by मिश्या, कपट, कुट. छझ, कृतक, कृत्रिम in comp.; See False. -Bym, 8. कृतकनामन्, n.

Pshaw, interj. धिकू, अपेहि.

Psychic, a. आध्यातिम क.

Psychology, 8. अध्यात्मविद्या, आन्वीक्षिकी Puberty, 8. योवनं, वयस् 10., तारुण्यं, यो-वनद्शा-अवस्था, पीढदशाः 'a woman attained to p.' स्त्रीधर्मिणी, उदक्या; 'See under Menstrual. -Pubescent. प्राप्तयोवन, प्रौद्व, तरण.

Public, ह. लोकाः, जनाः, पजाः, पकुतयः, (pl.); लोकः, जनः, पजाः 'in p. ' पकाशं, लोकसमक्षं, प्रकटं, सर्वप्रत्यक्षं -यः प्रजा-लोक-संबंधिनः साधारण (णी 🏸,) सामान्य, सर्वजनीन-य, सार्वलीकिक (की.र.). लोक-जन-गण in comp.; 'p. odium ' जनहेष:, ' p. good 'लोकहितं; ' p. property' गण-द्रव्यं 2 प्रसिद्धः, लोक-जन-प्रसिद्धः, सर्वेत्र पचलित, बहुलीभूत, लोकविश्वत, पकाशीभूत,

सार्वलौकिक (की $f \cdot$). 3 प्रकाश, अगृह, अच्छस, अविविक्त, सर्वप्रकाश, राज in comp.; 'p. road' राजमार्गः; 'p. sale' मकाञ्चविक्रयः: 'p. house' ग्रुडा, पानं, ग्रुं-डापानं, सुरालयः, सुरापणः: See under Liquor; 'p.-minded', 'p.-spirited' उपकारशील, जनहित्युद्धि, सर्वजनहितपरा-यण लोकहित. जनहितैषिन. -21, ह. शौंडिक:. सुरापणिकः. 2 कर-श्रुल्क-ब्राहिन् m. -ity, मकाशता, भाकाइयं, प्रख्याति ∫, प्रासिद्धिः $f_{\cdot \gamma}$ विश्वति $f_{\cdot \gamma}$ जन-लोक-प्रसिद्धिः, स्पष्टताः ' give p. 'Publish, q. v. -ly, ado. प्रकाशं-शतः, प्रांसद्धं, प्रकटं, सर्वेपकाशं-संसुखं-समक्षं: अगूढं, अच्छन, सुन्यक्तं, स्पष्टं. -Publish, v. t. मका शू c., प्रथू 10, ख्या c. (ख्यावयति), प्र-वि-चुक् 10, ज्ञा c. (ज्ञापयति), प्रचर् C., बुच् C., प्रकाशीक 8 U, मकडीक, आबिष्क, प्रकडयति, (D.), मकटी-प्रासिद्धी-कृ: (books &c.) प्रकाश C. -= s. प्रकाशकः, प्रकाशित m., ख्यापकः. -Publication, s. प्रकाशनं, बोषणं, ख्यापनं. 2 मकाशितपस्तकं-ग्रंथः.

Pucker, v. t. सकुब् 1 P, आकुंब् c., संह 1 P, पुटीकु 8 U. -s., -ing, s. संकोचः, पुटः, वलिन्ती f. -sd, a. संकुचित, पुटी-कृत. 2 Wrinkled, q. v.

Puddle, ह. पंक्तिलज्ले, पंक्तगुरुमः, पंक्तजल्किषः, च्यः रः आविली-कलुपी-कृ 8 U; Бее Spoil.

Pudency, s. See Modesty.

Pudendum, Pudenda, s. योनि f., भगं, उपस्थ:.

Puerile, a. बालिश, बालोचित, बालय, बाल शिश्च-योग्य. =ity, s. बालिश्यं, बालधर्मः.

Puerperal a. प्रसव-प्रस्ति in comp. -Puerperous, a. बालप्रसविनी.

Puff, v. t. ध्मा 1 P, आ-उप-°, उत्-,श्चि c., (lit. & fig.); वातेन पूर् 10, उद्गन्दन 2 P, स्फाय c. (स्फावयित). -v. i. श्वस् 2 P, कुरूजेण श्वस्, उर्-ध्मा. 2 वा 2 P. 3 फुत्कु 8 U, मारूते निःस c.4श्चि-उद्धन-ध्मा-pass., स्फीत-आध्मात-उच्छन- a. सू 1 P: 'do not p. up, when praised 'स्तूपमाना नोदिस-च्यंते (K. 1. 329). -s. श्वासः, सुस्वतावतः.
2. फुत्कारः, फूत्कुतं 3 वात्या, वात्येगः, See Gust. 4 अतिश्रासा. -ed. a. आध्मान, जच्छुण, स्फीत, उद्धत, मारूतपूर्ण, श्वास-पूर्वत, 'p. up with pride 'द्याध्मातं, उत्तिकः, See Pride.

Pug-faced, a. वानरवद्न, कारिसुस.

Pug-nose, s. See under Flat. Pugllist, s. सुष्टियोध:, मह:. -Pugllism, s. सुष्टि-मह-युद्धं, सुद्धीसुष्टं युद्धं-

Pugnacious. a. कलह-युद्ध-मिय, रणोत्सुक, युरुस, रण-युद्ध-कलह-काम. =Pugnacity, १८ युरुसा, कलहेच्छा, कलह-युद्ध-कामः

Puisne, a. अवर, अवरपदस्थ.

Puissant, a. जूर, विकास, वीर्यवत, मबल. -Puissance, s. शोर्थ, वि-परा-क्रमः, वीर्य; See Bravery.

Puke, v. i. वम् 1 P, सर्द् 10. -s. (वांतिकृत्) ओषधं-

Pulchritude, s. See Beauty.

Pule, v. i. बालकवत् च 2 P or कुद्ध 1 P. Pull, s. कर्षणं, आकर्षः; ग्रहणं, धरणं, =v. t. छव 1 P, आ-स-°. 2 ग्रह 9 U, आ-सा 3 A, धृ 1 P, 10. =down; नि-, पत् c., अधः पत् c., अवकृष्; (in strength) अच-सद् c, अप-क्षि 5 U, क्षि 5 P, अपकृष् =offi, अवनी 1 P, अप-उत्-कृष्, अवतृ c., उन्धृष् 6 P, अपह 1 P, निकृष्, निर्ह. =out, उद्धु, निक्कृष्, वि-उत्-पत् 10, उत्स्वत् 1 P, निद्कृष्, (क्षिं) उत्-, लुंख् 1 P. =towards, आसा-कृष्, =up, उन्यृत् 10, उद्धु, उन्धिष् 7 P, उत्पद्; See Eradicate. =ing, s. आकर्षणं, ग्रहणं, १९.; 'p. by the hair' केजावहः हर्षा; 'mutual p. of the hair'

Pullet, s. कुक्कदशाव:.

Pulmonary, a. तिलक फुट्युस in comp. Pulp, s. मज्जा, सारः, वसा 2 गर्भः, बीजं--ous,-y, a. मज्जाबहुल, मज्जाग्रणक,मांसल, मज्जोपम, कोमल

Pulpit, s. पीठं, आसनं.

Pulse, s. नाहि-डी f; (beating) नाडीस्फुरण-स्पंत्नं, 'feel the p.' नाहीं हुन् 1 P or स्पृज्ञ 6 P. or प्रशिक्ष 1 A, 'the p. is quick' लखुगतिः नाडी; 'the p. is low on account of phlegm' कफान्मंत्रगतिक्रेया (नाडी). 2 वेदलः, नामी-निनी-धाम्यं, नामीजः. -Pulsate, v. i. स्पंद् 1 A, स्फुर्द 6 P; See Throb. -lon, s. गति f., स्फुर्पा, आधातः, स्पंद्नं, 'p. of the heart' हृत्योद्धर्षः.

Pulverize, v. t. चूर्ण 10, शुद् 7 P, पिष् 7 P. -Pulverulent, ' ४. चूर्ण-कोव्-मय (ची f.).

Pummel, s. चंका.

Pump, 8. उत्तोलनयंत्रं, जलोत्सेषणं. -- 0. t. (जलादि) उत्तुल 10, उत्तिष् 6 P. 2 (Out) निष्कृष् 1 P, रिस् 7 P, or c., रिकीक 8 U.

Pumpkin, s. सूरमांद्र:-हकः, कर्कादः.

Pun, s. श्लेष: - v. t. श्लेष मयुक्द 7 A, 10-

Punch, 8. प्रहार:, आ-आभि-धात:. 2 विद्वकः, भंड:. 3 वेधनिकाः =v. t. तङ्क् 10 or प्रह् 1 P. 2 Perforate q. v.

Punchy, a. स्थूलकाय; See Fat.

Punctilio, ह सुरुमता, अतिमौरूम्यं, सुरुम-विषय:-नियम: =Punctilious, द सुरुम-नियमनिष्ठ-निरत, सुरुमा-चारानिष्ठ, अतिसुरुम-बृष्टि / =ucss ह सुरुमनियमनिष्टा; अति-सुरुमदृष्टि /

Punctual, a. सामयिक (की. f.), संकेत-समय-निष्ठ-अञ्चवतिन्, let us be p. ' सा-मयिका भवाम: (M. 1). -lty,-ness, s. समय-संकेत-पालनं-निष्ठा-अञ्चवतेनं, सामयि-कता. -ly, allv. यथासमय-संकेतं-कालं.

Punctuate, $v.\ t.$ विरामचिद्गानि लिख् $6\ P$; चिहै: अंक 10.

Puncture, v. t. कीलाग्रेण न्यप् 4 P or भिद् 7 P. = 8. वेध:-धनं; See Prick.

Pungent, ब. तीव, तीक्ष्ण, प्रखर, तिग्म, उग्र, चंड. 2 मर्मभिट्, अरुंतुन्, मर्माविध, कहु. 3 (Tothe taste)तिक्ष्ण,तिक्त,तीव. कहु, उष्ण. -Pungency, 8 प्रखरता. उग्रता. चंडता, तीक्ष्णना. कदता तीवता औट.

Punish, v. . दंड्ड 10, ज्ञास 2 P, (with two acc.); निग्रह् 9 P, द्म c. (दमयति); तड्ड 10 (by beating); 'p. ed him by an unjust death' अन्यायेन ने ज्ञान, अन्यायेन वे ज्ञान, अन्यायेन वे ज्ञान, अन्यायेन वे ज्ञान, विश्व दे दे वे त्रं वे त्रं

Punt, इ. तरालुः, तरांधुः-

Puny, ह. श्रुद्र, अत्यल्प, आतिलघु.

Pupil, 8. शिष्यः, छात्रः, अंतेवासिन् m., अ-ध्येतृ m., विद्यार्थिन् m. 2 कनीनिका, तारा, तारकाः - 280, 8. शिष्यदशाः-अवस्था, अंतेवासित्वं.

Puppet, s. पुत्रिका, पांचालिका; See Doll; 'p.-show' पुत्रिकाक्रीडा.

Puppy, Pup, 🦠 कुझ्रशाव:-शिश्च:

Purblind, a. हत्त्रृष्टि, ईपव्ध.

Purchase, ... कि 9 U. 2 व्ययेन-अभेष प्राप् 5 Por लभ् 1 A. = 8. कराः. 2 कीत-वृद्ध. 3 संग्रहणं. ग्राहः; ' p.-money' करमूल्यं, अर्थः, मृल्यं. = er, s. करिन् m., केत् m.

Pure, a. वि., शुद्ध, शुच्च (in all senses); स्वच्छ, विशद, निर्-वि-अ-मल, प्रसच, अना-बिल,अकलुष. 2 पुण्य, अन्य, निष्पाप, साधु, अपाप, अलित, निष्कलंक, अकल्मच. 3 पवित्र, पावन, मध्य, परि-,पृत, पयत, तीर्थ in comp. 4 केवल. शुद्ध, मात्र in comp. 5 अर्ष, अध्य, असंस्थ. अविकृत. 6/(Langu-

age) अपशब्दहान-रहित, असंकीर्ण. (Woman) सती, साध्वी, अञ्चातव्यवापा,सुर-तानभिज्ञा, अस्प्रहा, अक्षतयोनिः, पुरुषास्प्रहाः 'of p. descent' सहंशज, शुद्धान्वय; of p. heart ', ' p.-minded ' शुद्धात्मन्, विमला-त्मन्, शुद्धमति, शुद्धहृद्यः, प्रयतात्मनः, 'to be p. ' ज्ञाध 4 P. -ly, adv. निर्मलं, विद्युद्धं, द्युचि: निष्पापं, &ः; मात्रं, केवलं &c. =ness,=Purity, 8. वैमरुयं, वि-,ञ्लाद्धि, $f_{m{\cdot}}$, घुद्धता, प्रसादः, वैशद्यं, शुचिता, शौचं, पुण्यता, साधुता, अपापता, पवित्रता, पूतता, साध्वीत्वं, &c. =Purify, v. /. परि-,पू 9 U or c., भ्रूप c., वि-परि-, भ्रूचीकु 8 U, निर्म-लीका, पवित्रीका, मंस्का: प्र-,मुक्त 2 P, निर्णिज् 3 U, प्रक्षल 10, धावू 10, -ed, a. परि-,पूत, गुद्ध, शोधित, प्रक्षालित, धौत, निर्णिक्त, &c.; p by penance ' प्रयतात्मन्. -ication, s. परि-,प्रति f., वि-परि-शुद्धि f., शौचं, सं-स्कारः, पावनं, ज्ञोधनं, निर्मलीकरणं, पक्षालनं, धावनं, मार्जनं -icative,-icatory, a. पावन, पवित्र, पावक, तीर्थ in comp.; अध-पाप-नाज्ञिन, अधमर्षण: See Pure, 'p. rites' शांतिकिया, संस्कार: -ing, a. पावन, पावक, पाविन्, &c.

Purge, v. t. क्रुष् c., नि-,रिच् 7 1° or c., मलं नि:स ७ ा क्रुष् c. 2 परि-,प्र 9 U, क्रुप् c., 2 पार्थ-अध-क्रुप् c. 2 परि-,प्र 9 U, क्रुप् c., 2 पार्थ-अध-क्रुप् c. 8ee Purify. -s. चि-,रेचनं-कं, उदरशोधनं. -ation, s. चि-,रेचनं-कं, शि-रेकः, शोधनं. क्रुद्धि f. -ative, व. चि-,रेचक-न, सारक, शोधनं -s. चि-,रेचकं-कं, सारकं. -atory, s. शोधक, पाषनं, अधनाशन-मर्थण, -s. पाप्रभोचनस्थानं.

Purileu, s. See Border.

Purloin, v. Sec Rob, Steal.

Purple, a. धूम्र, धूमल, नीललाहित, धूम्रवर्ण. =s. धूम्रः, धूमलः, धूम्रवर्णः, नीललाहितः. =v. t. धूम्रीकु 8 U. -ish, a. आधूम्र, ईषद्भमल.

Purport, s. भाव:, आभिप्राय:, तात्पर्य, अर्थ:, आज्ञय:, भावार्थ:, तात्पर्यार्थ:. =v. t. अभिप्र-इ 2 P; उद्दिश् 6 P; See Intend, Mean.

Purpose. ६. हेतु:, अभिप्रायः, आक्षयः, अर्थः, संकरूपः, उद्देशः, तात्पर्यः, चिकीर्षितं, इच्छा, आकूतं, आकांका, कार्यः, मित-बुद्धिर्गः, धीः; See intention; 'fixed p. ' स्थर or हुढ-संकल्पः or निश्चयः; 'of unfailing p.' हुढ-संकल्पः कर्त्यः, स्थर्था-मितः, ' to no p. ' निर्धकं, वृथा, सुआ, स्वर्धः, निर्धुणं, ' who has effected his p.' कृती, कृतार्थः; फुत-कृत्यः; ' for the p. of ' ex by अर्ध-अर्थे, हेतोः, निमित्तं-ते, in comp., कृते (with gen. or by dat.); 'for what p.' किमधि, किसदिइय, केन होता. - v. t. अभिमन्दः, 2 P, दिक्ष्यं 6 P, संक्खप् c., इन् 6 P; See

Intend. -ly, 'on p.' adv. कामतः, बुद्धि-बोध-पूर्व, ज्ञानतः, बुद्ध-बां, साभिभार्य. Purse, s. धनभक्तिका-कोषः, ग्रेथिः. 2 धनं; See Wealth; p. cutting ग्रंथि-छेदः: भेदः; p. pride' धनगर्वः-वर्षः- अभिमानः, 'p.-proud' धनोन्मस्, विस्तर्गितः, धनदृत्त, -ण. र. कोषे नि-धा 3 U or निविश् c. 2 Contract, q. v.

Pursue, v. t. अनुसू 1 P, अनुगम्-धाव्-बन्द 1 P, अनु-या 2 P, अनुदूत् 1 A, अनुक्रम् 1 U, 4 P. 2 sig-si 1 P, sires 1 P, आचा 1P, नि-,सेव 1A, आश्रि 1U, आ-स्था 1 P. 3 प्रवृत् c., निर्वह c., सततं чой 1 P; See Prosecute. 4 энч desid. (ईप्सति), लभू desid. (लिप्सते); 'p. one's way 'मार्ग आक्रम्, बहु 1 P; Sec Follow. -cr, s. अनुसारिन् m., अनु-धावकः, अनुगामिन् m. -Pursuit, s. अन्तसरणं-धावनं-गमनं: अन्वेषणं, मार्गणं- 2 अनुष्ठानं, आचरणं, निषेवणं, अभिनिवेशः, अनुशीलनं: प्रवृत्ति f., लिप्सा, अर्जनप्रयत्नः, निष्ठता-परता in comp. 3 व्यापार:, व्यव-सायः, उद्योगः, उद्यमः, आरंभः, व्यवहारः, कार्य, प्र-,वृत्ति:; ' literary p. s. 'विद्यागम-कार्याणि, ज्ञानसंपादनारंभाः. -Pursuant, अनुवर्तिन, अनुसारिन, अनुरोधिन, अनुरूप. -iy, adv. अनुरूपं, रेण-रतः, अनुरोधेन, यथा in comp. -Pursuance, ह. अनुसरणं, वर्तनं-गमनं-रोधः: ' in p. of ' अनुरूपं, अनुसारेण, &c. -Pursuivant, s. अनुचर:, दूत:.

Pursy, a स्थूलन्हस्व, उच्छून, स्फीतः 2 दुः-

श्वासिन्, क्रच्छश्वासः

Purtenance, See Appertenance.

Purulent, a. पूर्यपूर्ण-मय (यी f.), पूर-साविन, सपूरा -Purulence, s. पूर्यपूर्णता, मपर्यता

Purvey, ए. t. उपकरणानि उपकरत् ८., सं-भृ 1, 3 U or संयुज्ज 7 U,10; See Provide. -- काटe, इ. भोजनपरिकल्पनं-संभारः-सामग्री. 2 परिकल्पनं, संभारः, संविधा-धानं. -- or, इ. भोजनाधिकारिन m., आहाराधिकृतः.

Purview, 8. विषय:.

Pus, ह. पूय:-यं, दूढ्यं, पूयरक्तं.

Push, v. (हस्तादिना) प्रस् c., संचल c., प्रक्षिप् 6 P, पचुद् 10, प्रेर् c., प्रण्डु 6 P or c.: See Drive. 2 तड्ड 10, प्र-ह 1 P; आव्यध् 4 P. प्रति-अभि-हच् 2 P, आह्न्द् 2 U; 'p. aside' अपस c., बहिष्कु 8 U, निःस c.; 'p. forward' प्रणुद् c., प्रचल c., प्रस c.; 'p. afar'.उत्स c.—s., —ing, s. प्रसारणं, प्रक्षेपः, पेरणं-णा, प्रचादना. 2 ताडनं, आघातः, प्रहारः. अभ्याधातः. 3 वेगः, प्रयत्तः. —ing, a. उद्याभिन, उद्योगिन, साहस्तन्ः

Pusillanimous, a. क्रुपण, दीन, धुद्रममस्, क्रुपणबुद्धि-सति, लघुचेतस्, पामर, भीवद्वद्य, कातर, कापुचय, क्रीब. -Pusillanimity, क. कार्पण्यं, दैन्यं, क्रीयता, कातर्यं, भीवता, क्रुपणमत्तिन्दं, धुद्रता.

Puss, Pussy, s. See Cat.

Pustule, 8. Pimple, q. v. -ous, a. स्कोटपूर्ण.

Put, v. t. स्था c. (स्थापयति), नि-आ-धा 3 U, आबहु c., दा 3 U, कृ 8 U, ऋ c. (अर्पयति), निविद्या , वि-,न्यस 4 P. 2 आ-समा-युक्त 7 U, 10. 3 Incite, q. v.; p. to death 'हन् 2 P or c., मृ c., ज्या-पद् c.; See Kill, 'p. to flight निद्ध c., 'p. in mind ' समृ c., ब-अतु-बुध् c.; 'p. in order ' यथाक्रमं-यथातथं-रच् 10 or स्था c. or विन्यस्, सञ्जीकुः 'p. in writ ing 'पत्रे निविद्यू ८., लेख्ये **आरह ८**. -about, परिवृत c. -aside, by, अपास 4 U, मुच् 6 P, त्यब्द 1 P; See Abandon. 2 परि-,रक्ष 1 P; सं-चि 5 U. -away, अप-नि:-स C., निष्कस C., बहिष्कु, व्याक्षिप 6 P, विलय c. -down, भूमो निधा, अवह c., निक्षिप् **2 नज्ञू** c., विलुप् c., उच्छि**द** 7 P; See Destroy, Overthrow. 3 (In writing) पत्रे लिख् 6 P or निविद्या c. or आरह c. -forth, प्रस c. 2 आविष्क्र, ब्यंबर् 7 P, ब्यक्तीकु, प्रकाशु ः, प्र-, दृशु ः $m{3}$ उपिसप्, उपानी, उपन्यस्, उदाह् $m{1} \ m{P}$. $m{4}$ उद-भिद्य c.; 'a creeper having p. forth foliage' सकद्भण्डवा लता (R. III. 7). =off ब्याक्षिप्, विलंब C., अतिपत् ए. 2 उन्सुच्, अव $oldsymbol{c}$ $oldsymbol{c}$., अपंनी, उच्छट् 10 , अप-भैह 4 P. 3 निराक्ते, नि:सु e.; See Discard, Discharge. 4 (From land) अपगम्, अप-या, अंपस् 1 P; 'the boat p. off ' मुक्ता नौ: (D. K. II. 6). -on, बस् 2 A, परि-धाः धू 1 P, 10, सं-व्ये 1 P; प्रसाध c., आच्छद्; मा-आ-वृ 5 U; 'p.on. armour' संनह 4 P. 2 बहुं 9 U, स्वीकृ, धृ, दृश् c. 3 संक्रम् c., संचर् c. 4 आसंद्र c.: निविद्या c. =out, विस्तृ c., प्रमु c., वितन् 8 U. 2 (Eyes &c.) सं-,उद्ध, वि-उत्-पद् 10. 3 निर्वा c. (बीपयित), प्र-उप-शम c. (शम-यति). 4 विलक्षीकु, बीडया आकुलीकु, See Embarrass. 5 नि:सृ ८., बहिन्द्रा. 6 म-सिन-यु-क 7 A, 10; 'p. out at interest' बुद्धिलाभाय विनियोजितः =0ver, अ-चिक्त c.,अधि-हा c. 2 Put off, q. v. -to. Expose, q. v.; 'p. to the sword' खडगेन छिद् 7 P or हन् 2 P: 'p. to sea' नार्थ सुच् ; 'p. to a stand ' स्तंभ 9 P. संयुज्; संधा, स-ग्रंच -together, 9 P. -up. उत् 1 P. बस् 1 P; Sec Lodge. 2 (with) सह 1 A, सब् 1 A; See Bear. 3 व्यक्ती कृ, प्रक्तार्ग स्था C., पहुरा c.; 'an article p. up for sale ' कट्यं द्रव्यं, 'p. up to' प्रशुद्द C., मोत्सह C-

Putative, a. प्रसिद्ध, अभिमत.

Putrify, v. i. पूर्ताभू 1 P, पूर् 1 A, डुगैंध-a. भू; वि-, गळू 1 P, बि-ली 4 A. =v. t. पूर्ताकु 8 U, गळू c., विली c. =action, s. पूर्ति f., डुगैंधता, पूर्तिगंधः, गळनं, विलयः. =Putrid, Putrescent, α. पूर्तिगंधि, उग्रनंध, दुगैंध, विगळित, विलीयमान. =ness, Putrescence, s. पूर्तिः, दुगैंधः, पूर्तिगंधः

Puzzle, ए. १ व्या-सुद् ८., सं-वि-भ्रम् ८. (भ्रमयति), आकुलीकु ४ ८, व्यस् ४ ८; See Confuse, Perplex = १ कूटं, महेलिका, म्बद्धिका - २ व्या-मोहः, भ्रांति १., संभ्रमः, वैक्रव्यं, व्याकुरता, व्याचा = ed, व. मृद, भ्रांत, व्यस्तवित्त, अकुरुमनस्, किंकतव्यता-सद = ing, व. भ्रम-मोह-कारिन, संभ्रममद

Pygmy, 8. न्डस्वः, खर्चः, वामनः. - व. न्हस्व, खर्चः, वामनः. -

Pyramid, श. स्वयग्रस्तंभः, -al, a. स्वयाकारः, स्वयग्र, शिखरिन, शंडाकृति

Pyre, & चिता, चित्या, चिति f.

Pyretic, α. उत्ररसंगधिनः = . ज्वरध्नोऽगदः, क्वरोपायः.

Pyrites, 8. स्वर्णमाक्षिकं.

Pyrrhonist, 8. नास्तिक:, मिध्यादृष्टि:.

Q

Quack, ३. कुवैद्यः, दांभिकः, छस्रवैद्यः, मि-ध्याचिकित्सकः. 2 हंसनादः-एवः. 🗝 ६. इंसवत् नद् 1 l' or रु 2 l'. ब्लाप्, ३. हुश्चि-कित्साः, मिथ्याभिमानः. 2 Boast, q. v.

Quadrangle, ह. चतुर्धुजः, चतुष्कोणः; (of a house) प्रकोष्ठः, चत्वरं, संजवनं, चतुः-ज्ञालं. –Quadrangular, a. चतुष्कोण, चतुरस्रः

Quadrant, s. चतुर्धभागः, पादः. 2 वृत्तपादः. Quadrate, s. See Square.

Quadratic, व चतुरबीय. 2 (equation)

Quadrature, अ. पहसंस्थानं. Quadrennial. a. चातुर्वाषिक (की f.). Quadrilateral, a. चतुर्धेज, चतुःपान्वं. Quadripartite, a. चतुर्विच. Quadrisylladic, s. चतुरक्षरं. Quadruped, s. चतुष्पदः (दी f.), चतुष्पादः Quadruple, a. चतुर्गुग. -v. t. चतुर्गुणीकृ 8 U.

Quaff, v. t. (स नृष्णं) पा 1 P, उत्-चुढुंप् 1 P. = cr, s. अतिगयिन m.

Quagmire, s. See Marsh.

Quail, s. वर्तकः, वर्तिका, लावः. 🗝 🙃 कंष् 1 A, वेष् 1 A. 2 वि-अव-सद् 1 P, कि pass.; मली 4 A.

Quaint, a. अवस्त्य, निलक्षण, असंगतः 2 वि-दम्ध, चतुर, अतिस्कृत. -ly, adv. विलक्षणं, असंगतः

Quake, v. i. कंप् 1 A, उद्धित्र 6 A, जस् 1, 4 P; (with abl.).=s. कंप:-पनं, उत्-प्र-कंप:, वेपथु:-

Qualify, v. t. योग्य-उचित-क्षम-a. क्र 8 U; ex. by 'q. ed '2 नियम् 1 P, परिच्छिड 7 P, परि-मा 3 A, 2 P, निबंद 9 P. 3 Moderate, q. v. -ed, a. योग्य, क्षम, समर्थ, पर्याप्त, कर्मक्षम, अहंकर्मीण. 2 ग्राणिन, गुणोपेत, गुणसंपद्मः 3 नियत, परिच्छित्र, समर्याद: See Limited. -ication, s. योग्यता, क्षमता, पात्रता, औचित्यं, गुणवि-शिष्टता. 2 गुणः, पात्रत्वं, विशिष्टगुणः 3 परिच्छेदः, मर्यादा, नियमनं, नियतत्वं, परि-माणं. -Quality, 8. गुण: 2 भाव:, धर्म:, गुणः, स्वभावः, प्रकृति fः, स्व-,रूपं, लक्षणं, विशेषभावः-धर्मः-लक्षणं, जीलं; जन्ति 🏒 🕉 कुलीनता, श्रेष्ठ-विशिष्ट-पदं, पतिष्ठा, गौरवं, उत्कृष्टपदं 4 पकारः, जाति f., See Kind; 'good q. 'गुण:, सद्भण:, सद्भाव:, 'having good q. es , गुणिन, गुणवत्, गुणोपेत, गुण-युक्त, सहुण; 'bad q.' दुर्गुण:, अवसुण:, 'inherent q. of a thing' निसर्गधर्मः, वस्तुज्ञक्तिः; 'men of q.' कुलीनजनाः, अभिजात-कुलीन-वर्गः

Qualm, ह. वमनेच्छा, विवामिषा. 2 मनस्तापः, अनुशयः, अनुतापः. -ish, a. विवामिष्

Quandary, s. See Difficulty.

Quantity, s. परिमाणं, पमाणं, मानं, मात्रा, अंशः, भागः 2 मात्राः 3 राशिः 4 (Large) संत्रयः, ओधः, पूगः, पुंजः, राशिः, संग्रदः, 'a great q. of 'मभूत, प्रजुर, बहु, बिप्ठलः, 'great q. 'बाहुल्यं, पाजुरं, बहुभागः, सुप्तिष्ठां इः, ex. by बहु, प्रजुर, विप्रल (Much, q. v.); 'inlarge q. es 'बहुशः, बाहुल्येन, माजुर्येण; 'small q.' स्तोकांशः, अल्पमागः, अल्पं, स्तोकं, अल्पमागः, 'in small q. es ' अस्पशः, स्तोकां जेन; 'long 'q.' दीर्घः, 'short q.' इस्तः, 'known q.' ब्यक्तराशिः; 'unknown q.' अम्यकाराशिः; 'positive, negative, q.' धन-ऋण-राशिः; 'what q. of 'कियत्.

Quantum, s. परिमाण, मात्रा, कल्पितभावः. Quarantine, s. गमनागमन-संसर्ग-निषेधः: Quarrel, ६ कलहः, किलः, विवादः, विसंवादः, विप्रतिपाति f., वाकलहः, वाग्युद्धः, विप्रलापः; इंद्धं, वेरं. =v. i. विवद् 1 A, विप्रलप् 1 P, विप्रतिपद् 4 A, वेरायते-कलहायते (D.), कलहं क 8 U, युद्ध् 4 A. =er, ६ विवादिन m., कलहकारी: =some, a. कलह-कलि-प्रिय, विवादशील, विसंवादिन, कलह-कलि-पर, कलहकारिन, युद्धःसु, विवादार्थिन.

Quarry, ह. आकरः, ख(खा)नि-नी रि., पाषाणस्थानं-भूमि रि. 2 आभिषं, मागितजेतुः.

-v. t. खन् 1 P; See Dig.

Quartan, a. चातुर्धिक. Quarter, ह. पादः, तुयः, तुरीयः, अर्घाधै, तुरीय चतुर्ध-भागः; a rupec and a q. सपादरूपकः. 2 दिशु-शा, आशा, काष्टा, ककुभ, हरित; See Direction; 'in intermediate q. ' अपदिशं: ' guardian of a q. ' दिक्पाल: लोकपाल:: 'guardian elephant of the q. दिग्गजः, 3 प-,देशः, उद्देशः, स्थानं, दिक् शा, दिग्भागः, दिग्देशः, दिगंत::'from various q. s' नानादिग्देशात, नानादिगंतेभ्यः, नानादिभ्यः; 'in every q.' चतुर्विधु. 4 (Q. 8) वासः, वसति f., निके-तनं, वासस्थानं, निवेशः, कटकः कं; ' head q. 8 ' सेनापातिनिवेशः, कटकः. 5 दया, कृपा, जीव-प्राण-दानं, 'give q. ' दयां कु 8 U, अभयं हा 3 U 6 (Of night) याम:, प्रहर:. 7 मासर्त्रयं, श्रिमासं, वत्सरपादः: ' to close q. s' बाहुबाहावि, हस्ताहस्ति, मिथ:पत्याससa.; 'they two came to close q. s' तो बाह्बाहवि ध्यास्केताम् (Si. xviii, 12). =0. t. चतुर्धा विभक्त 1 U or खंडू 10 or छिद् 7 P.2 बस् c., निविशू c. =v. i. निवस् 1 P, निविद्य 6 A, अध्यास 2 A. -ly, a. बैमासिक (की f_{ℓ}), पादिक (की f_{ℓ}). -adv. मासत्रयांते, ५तित्रिमासं.

Quarto, इ. चतुःपत्रकं.

Quash, v. t. मृद् 9 P, पराजि 1 A, पराभू 1 P. 2 खंदू 10, निहत् ८., बिलुप् 6 P or ८., उच्छिद् 7 P, निरस् 4 U.

Quasi, Ex. by कु, कल्प, देशीय, in comp.

Quaternion, s. चतुष्ट्यं, चतुष्कं.

Quatrain, ह. चतुष्पदश्लोकः.

Quaver, v. i. Tremble, q. v. 2 भग्नस्वरेणमैं 1 P. = s. स्वरभंगः, कंपस्वरः.

Quay, ६ घट्टः, घट्टी, तीर्थ, उत्तरणस्थानं.

Quean, s. See Prostitute.

Queen, अ. राज्ञी, महिबी, देवी (title of address), राजपत्नी-महिबी; 'q.' = nietal' कांस्यं. -like, -ly, a. राज्ञीसहूज (जी f.), अनुरूप.

Queer, a. विलक्षण, असंगत, अपरूप, अद्भतः डेल Odd Quell, v. t. इत्स् c. (इत्सयति), प्र-उप-,° निवृत् c., विनञ्ग c., उच्छित् 7 P. 2 दम् c. (द्मयति), बङ्गिक 8 U, परा-अभि-सू 1 P, पराजि 1 A.

Quench, v. t. (Thirst) शस् ०. (शसयति), प्र-उप-, शिक् 7 P, निष्टत् ०., अपनी 1 P. 2 निर्वा ०. (वापयति), प्र-उप्-शस् ०. =ing, s. शसनं, शांति ते., वि-, च्छेदः.

Querulous, a. दु:स्वित, परिदेवनाकुल, विला-पिन, परिदेविन, विलापशील, शोकगर्भ, दु:सात्मक: =!y, adv. सविलापं =ness, a. विलपनशीलता.

Query, s. See Question.

Quest, ह. अन्वेषण, अनुसंधानं, मार्गणं, निस-

पणं: 'in q. of prey' भक्ष्यार्थे.

Question, ह. प्रश्नः, अनुयोगः, पृस्छाः 'put a question to 'प्रस्तृ 6 P, अनुयुक्त 7 A; you have put me a good q. 'सम्यक प्रष्टोस्मि भवता. 2 जिज्ञासा, निरूपणं, परीक्षा-क्षणं, अनुसंधानं, विचारः रणाः 3 संदेहः, संशयः, वितर्कः, विकल्पः, आ-,शंकाः, ' liere a q. arises' अन्नेदं प्रष्टब्यं. 4 वि-,वादविषयः-पदं-वस्तु-आस्पदं; विचारविषयः, &c.; ' call in q. 'विचा ८., (आज्ञा गुरूणां ह्यविचार-जीया R. xiv 46); the topic in q. ' प्रस्तुत-प्रकृत-विषय:; ' the q. arose as to &c. 'इति-विवादः-प्रश्नः ससुपस्थितः $-v \cdot t$. प्रच्छ, अनुयुक्त, ज्ञा desid. (जिज्ञासते): asceties may be q. ed reserve ' अनियंत्रणानुयोगस्तपस्विजनः (S. 1). 2 परीक्ष् 1 A, निरूप् 10, अनुसं-धा $3~\mathrm{U}$, विचा cे $3~\mathrm{snip}$ $1~\mathrm{A}$, न प्रति-इ 2 P, न विश्वस् 2 P, वितर्के 10, विक्लप् 1 A; See Doubt. -able, a विचार्य, विशं≉य, शंक्रनीय, संदिग्ध, शंकाई, संदेह-शंका-पदं -ably, adv. साशंकं, संदिग्धं. -ary, a. प्रश्नात्नक. -er, ४. पच्छकः, प्रष्ट m., अनुयोक्तृ m., अनुयोगिन् m., जिज्ञासुः. -less, adv. निःसंश्यं, निःशंकं.

Quibble, 8. वाकछलं, वकोक्ति J., वकभणितं, कैतवबादः, अपन्थय-देशः, अपलापः, अपद्वत्य-देशः, अपलापः, अपद्वत्य-देशः, अपलापः, अपद्वत्य-देशः, अपलापः, अप्तापः, अपलापः, अप्तापः, क्ष्यः = v. ३. अपलप् 1 P, वकंभण् ० वद् 1 P, अपिद्रम् 6 P. बाक्छलं कु 8 U. = er, 8. अपलापिन् ш., वकोक्तिवादिन् ш. = ing, 8. Sœ (8.).

Quick, a. शीम, त्वरित, च्रत, क्षिम, सत्वर, अविलेबित, तूणं; 'q.-wit' प्रत्युत्पन्नधी:मतिः &c.; 'q. as thought मनोजवेन,
संकल्पस्य त्वरयेवः 2 तिक्ष्ण, स्क्ष्म, तीम,
शीममाहिन, आश्चनारिनः 3 शीम, शीम-द्रुतगति, सवेम, चपल; Sec Sharp. 4 सजीव,
चल, स्पंदमान; 'q. with child' चलितगर्भा, आपन्नसत्त्वा, Sec Pregnant; 'be
q.', 'q., q.' त्वरस्व, त्वरस्व; 'q.-lime'

पूर्णजलं, तसचूर्णः; 'q. हand' आस्थर-पुलिनं-सैकतं: q.-sight' तक्ष्ण-सुक्म-इष्टि र्:, 'q.silver'qqq:; See Mercury, q.-witted' शीग्र-तीक्ष्ण-बुद्धि-मति, प्रत्युत्पस्तमति. -adv. Quickly, q. v. - ध. मर्मन् n., मर्मस्थानं-देश:: ' piercing to the q. ' मर्मस्पश्-भिद-च्छिट-आविध. -cu, ए. t. त्वा C. (त्वर्यात). गर्ति दृष् c. 2 जीवू c., सोच्छास-a. कु 8 U, जीवं दा 3 U. 3 उद्दीप c., उत्तिक c., शो 4 P, प्रकच् c., वृध् c.; See Sharpen. -v. i. त्वर 1 A, द्रततरं गम् or चल् 1 P. 2 जीबित्वं-चेतन्यं-प्राप् 5 P, सजीवीभू 3 स्पंद् 1 A, चल् 1 P, स्पुत् 6 P -ening, a. जीवद, उड्डीपक. -1y, adv. शीघं, सत्वरं, त्वरितं, तूर्णे, लघु, आञ्च क्षिपं, इतं. अविलंबं, अविलंबितं, चपलं, अरं, शीघँ-क्षिप- इत in comp.; 'going q. ' इतगामिन, शीघ-गति 2 अहाय, सपदि, सद्यः; झटिति, अचि-रात्, अचिरंणेवः =nese, ः शीघता, तीक्ष्णता ,

निश्चेष्ट, स्थिर, Quiescent, a. निश्चल, अचलः विरत, ज्ञांतः -Quiescence, ह, नि-श्चलता, चेष्टाभाषः, शांति $f\cdot$, &c.

Quiet, a. ज्ञांत, प-उप-°, निश्चल, अचल, स्थिर, निष्कंप: अध्यब्ध, अध्याकुल, स्तिमित, निर्वात, निवृत्तवायु, (Rea); विरत, विश्रांत. 2 सौम्य, मृदु, अचंड,) अनुग्र; 🛭 🚝 Mild. 3 स्वस्थ, निविघ्न, अयाध, निरुपद्भव, निरुप-प्रव, निरुद्वेग, अभंग. 4 निःशब्द, तुण्णीकः 'keep q.' मौनमवलंबस्व, जिह्नां धार्य, तुष्णीं भव,जोषमास्स्व. 🗝 स्थिरता, निश्चलत्वं, शांति f., शमः, प्र-उप- $^\circ$, विश्वामः, स्वास्थ्यं, निरुपद्भवता, निर्वातत्वं, अक्षोभः, निरुप्रभवता, &c. =v. t. सांत्व 10, प्र-उप-शम् c. (शमयति), निवृत् ८., विरम् ८., विश्रम् ८., स्थिरीकृ 8 U. =ism, ६. झमः, वैराग्यं, निवृत्तिमार्गः। -ist, s. विरागिन्m. -ly, adv आंतं, आंत्या. निराकुलं,अध्याकुलं,अक्षुब्धं, स्वास्थ्येन, अनुग्रं, अचंद्र: तुष्णीं, नि:शब्दं. -ness,-itude, 💰 ज्ञम:; See (8.).

Quill, s. पक्ष:, पर्जी; (for writing) कलम:, लेखनी: (of a lute) रण:, शारिका, कोण:: (of a porcupine) ਜਲਂ, ਜਲਲਂ-ਲੀ.

Quilt, ८. तूला, तूलिका, तूलिकापच्छदः-संस्तरः; मच्छद्रपटः -v t तुलादिना निषिव् $4~\mathrm{P}$

Quinary, 8. पंचक. - a. पंचरूप, पंचक.

Quindecagon, s. पंचदशमुजः

Quinquennial, a. पंचवार्षिक (की f.), पंचाववीत्य.

Quinsy, 8. भ्रेटमजा रोहिणी; कंठपाक:-Quintessence, 8. सारः, तरवं; See Essence.

Quintuple, a. पंचगुणः पंचविधः

Quip, See Taunt.

Quire, s. गायकगण:

Quirk, s. Quibble, q. v. 2 उपालंभः, अव-क्षेपः, धिक्कारः. 3 छंदस् n., मनोलौल्यं; See Fancy. -ish, a. चपल, लोलमति.

Quit, v. t. त्यज् 1 P, हा 3 P, अपास 4 U, वि-उत-सब्द 6 P; See Abandon; अप-सूप् 1 P, निर्गम् 1 P, अप-या 2 P, व्यप-इ 2 P, (with abl.). 2 (Debt) वि-सन् 6 P or c., शुध c., निस्तृ c., निरा-अपा-कृ 8 U =a. वि-,मुक्त, शोधित, निस्तीर्ण--tance, s. निष्कृति f., मोक्षः, शुद्धि f., निस्तारः, मुक्ति f-, साधनं; ' q. of a spite' वैरश्चाद्धिः-शोधनं.

Quite, adv. सर्वथा, सर्वशः, साकल्येन, निः-शेषं · 2 सु-अति pr.; अत्यंतं, अतीव, भृशं; Sec. Exceedingly.

Quiver, ह. तूण:-णी, तूणीर:, निषंग:, इपुधि:, उपासंगः -v. t. स्पुत् 6 P, कंपू 1A, स्पंडू 1 A, वेष 1 A. -ed, a. तुणिन, तृणीरभृत् -ing, व कंपमान, वेपमान, कंपित, स्फुरित, सकंप, चंचल, लोल, चपलः 🗝 स्फ्ररणं, स्पंदनं, कंप:-पनं.

Quixotic, a. अद्भत, विचित्र, असंभवः

Quiz, 🔻 उपहासकः, अवक्षेपकः. 🗝 🔥 उप-अव-हस्र ¹ P, अवक्षिप् 6 P,

Quoit, ह. सक्तं, वलय:-यं. 🗝 सक्ते: क्षीडु 1 P.

Quondam, a. पूर्व; See Former.

Quorum, s. निर्विष्टसंख्या, कार्यनिर्वाहक्षमा संख्या.

Quota, ह. अंज्ञ:, भाग:

Quote, v. t. उद्-ह 1 P, अवह c., उपन्यस् 4 U, उद्ग-मृ 6 P, उदा-ह, उप-नी 1 P. -ation, ह. उद्धारः, अवतरणं, उद्धारणं, उपन्यासः, उद्धत or अवतारित-वाक्यं or लेखः.

Quoth, v. आह, वद्ति, &c.

Quotidian, a. देनंदिन (नी f.), प्रात्याहिक (की $f\cdot$); अन्येद्य ${f car}$.

Quotient, s. कलं, गुज्यः; ' by dividing is obtained the q. ' भजनेन लड्यो गुण्यः.

R

Rabbit. ज्ञाः, ज्ञाज्ञकः.

Rabble, 8. प्राकृताः, पृथकू-प्राकृत-जनाः; नीचाः: प्राकृतगणः.

Rabid, a. उन्मत्त, संभ्रांत, विक्षिप्तचित्त, वातुल. -ly, adv. सोन्मादं, उन्मत्तवत्.

-ness, ह. उन्मादः, वातूलता.

Race, 8. अन्वयः, कुलं, वंशः, संतानः, स्तति $f_{m{\cdot}}$, वंशावलि-ली $f_{m{\cdot}}$, गोत्रं \cdot $m{2}$ जाति, वर्गः \cdot $m{3}$ March,q. v. 4 चंर्या, धावनं. 5 मूलं; 'to run f a f r. 'अहमहिमकया-परस्पराजिगीषया-धान् $f 1^{
m P}$; 'slow and steady wins the r.' मंद्रोप्य-विरतोद्योगः सदा विजयभाग्भवेत्, (क्र्मवृत्तिं समास्थाय सर्वत्र विजयी भवेत्); 'r.-course' चर्याभूमि f.; 'r.-horse ' जवाश्वः, जवनः. -v. i धाव 1 P; See Run. -ial, a. जातीय, वर्गीय-

Rack, s. तीववेदना, यातना, आतिव्यथा; 'put to the r. ' अर्द् 1 P or c., संपीड़ 10. 2 गवादनी, द्रोणि-णी 🏂 🕽 संपीहनयंत्रं, प्रमाथ-यातना-यंत्रं: 'r.-and rvin 'उच्छेदः.=v.t. अत्यंतं पीड or व्यथ् c. (व्यथयति), यातना-

यंत्रेण पीड़[े]ा प्रमध्*ः*

Racket, ह. कोलाइल:, कलकल:. तुमुलरव:, 2 गुलिकाताडनी. −y, a. तुमुलकारिन्.

Racy, a. सरस, रसवत्; तीक्ष्ण-उग्र-रस. Radiate, v. i. निर्गम् 1 P, समंततः प्रस् 1 P or उद्द-इ 2P (rays); स्फ्रुर 6P, किरणान विक 6 P or प्रस c., द्वीप freq. (देदीप्यते). -ion, अ अंश्रप्रसर्ण-स्फ्ररणं, किरणपातनं-विकिरणं.-Radiant, a. उज्ज्वल, दीप्तिमत्, सुप्रभ, देदीप्यमान, तेजस्विनः See Bright. -ly, adv. सुप्रभं, आतितेजसा, उज्ज्वलं. =Radiance, s. प्रभा, ,दीप्ति f-, कांति f-, तेजस् n., ऑज्ज्वल्यं; See Lustre, Light.

Radical, a. मूलं in comp., मौलिक (की f.); मौल (ली f). 2 निसर्गज, स्वाभाविक-नैसर्गिक-(की f.); See Natural. -ly, adv. समूलं, मूलतः, आमूलं 2 स्वभावतः, मकृत्या, जातितः

Radish, ८. मूलकः कं.

Radius, 8. त्रिज्या, जीवा; व्यासार्ध, विब्कं-भार्ध. **2** (Of a wheel) अर:-

Raff, 8. See Rabble.

Raft, ८. उडुपं, प्रवः; कोलः, तरंडः

Rafter, 8. तुला, दीर्घस्थूणा-काष्ठं, दीर्घदार,

Rag, 8. वश्रसंदः-हं, पटसंदः, चीरं, चीवरं, कर्पटः, न(ल)क्तकः 2 जर्जार-जीर्ण-वर्का,

पटच्चरं: 'dressed in r. s' चीरवासस . परि-हितचीर, कर्पटिक -ged, a. जीर्ण, जर्जर. Rage, 8. संरंभः, मन्युः, रोषः, क्रीधः, प्रकोपः: उत्तापः, संतापः, क्रोधावेशः, अमर्षः. 2 उत्क-टेच्छा, लालसा, तीक्ष्णता, उच्चंहता, तीवता, उग्रता, तिग्मता -v. i. नितरां क्षम् 4 P, 1 A, कुध्-रुष्-कुप्f 4 $^{
m P}$, संरंभं-मन्युवर्श-गर्म् f 1 $^{
m P}$ or माप् 5 P, क्रोधाकुल-a. भू 1 P. 2 उग्र-चंड-तीक्ष्ण -a. भू; 'r. on (oh cloud)' गर्ज, गर्जीस्तिष्ट. -ful, a. क्रोधान्वित. कोपाकुल, रुष्टः, कुपित, जातामर्थ संरंभितः -ing, संराधिन, उग्र, तीक्ष्ण, तीव्र, उच्चेड,

Raid, ह. अवस्कंदः, आपातः.

Rail, $v.\ i.$ अव-आ-अधि-क्षिप् $6\ ^{
m P}$, अप-भाष 1 A, अपवद् 1 A, आकु π 1 P, π π 1, 4 U, गर्ह 1, 10 A, निंद् 1 l', भर्त्स 10 A; 'r. ing words ' आक्षेपवादः. गर्णा, निंदा-वचः -v. t. लोहस्तंभैः परिवृ $5~\mathrm{U}$ or परि-वेष्ट 1 A or c., निरुध् 7 U. 🗝 लोहजंकु:-शलाका-तला: 'r.-way,' 'r.-road ' लोह-पथ:-मार्ग: -er, ह. अवक्षेपकः, निरुकः, निर्भर्त्सकः, अपवादकः, आक्रोशकः, -ing, s. लोहावरणं, लोहशलाकावृति /· 2 अव-आ-क्षेप:, आक्रोश:, निंदा, निर्भत्सेना, गर्हणा, अपवादः, उपालंभः, अपभाषणं, तिरस्कारः.

आच्छादनं, वेशः-षः, परिच्छद्ः; *See* Cloth, Garment; ' food and r.' शासाच्छादनं, अञ्चन्त्रं.

Rain, s. वृष्टि f., वर्ष:-षे, पर्जन्य:; 'gentle rं श्लीकरासारः; ' heavy r आतिवृष्टिः; shower of r धारासंपातः, धारासारः; (\mathbf{r}, \mathbf{s}) auf: $f \in (\mathbf{pl})$, $\mathbf{r} = \mathbf{q} \cdot f$, auf- $\mathbf{h} = \mathbf{r}$ घन-समय:-कालः, मेघागमः, तपात्ययः, वर्षा, कालः; 'r.-bow' इंद्रधन्तस् गः, इंद्रचापंand similar comp.; सरधनुः, इंद्रायुधं: 'r.-fall ' वर्ष-वृष्टि-पातः; 'r.-water ' बर्ष-जलं. -v. i. वृद् 1 P, (the subject being 'Indra' 'Sky' or 'Cloud'), जलं स or पत् 1 P; ' when it was r. ing gently ' मंद मद वर्षति जलधरे-गगने वास्वे, &c.; 'it r. ed in torrents' धारासारेई-ष्टिर्धभूव: 'to r. off ' 'cease to r. ' नि-बृंब्. -v. t. बृब्, जलं स c. -y, a. वृष्टिमत्, वर्षिन, प्रावृषिक (की f.); 'ar. day ' दू-दिनं; 'r. season ' क्याः, प्रानृद्; See (8.). Raise, v, t. उत्-स्था c. (उत्थापयित), in all senses; उन्तर 10, उन्नी 1 P, उच्छि 1 U, उत्कृष् 1 P; उत्किप् 6 P, उद्यम् 1 A, उद्याम् ८ (नमयति), उद्-ह-धू 1 P, उद्-

इन् 2P; आत्मोद्धतैरपि रजोभिः (S. 1) ' red by themselves '; आ-आधि-एह c.; oft.ex. by 3d in comp.; having r. ed his neck ' उत्कथरः; उन्मुख: &c.; 'r. ing both his arms ' बाह उद्युक्त 2 उद्युक्त ., उत्कृष्, उच्छि, पदवृद्धि कु 8 U, प्रति-पसि माप् c., उत्कृष्टपदे नियुक्त 7 A, 10. 3 (Doubt, anger, &c.) उत्पद्ध c., जन् c., प्रकृत c., उत्था c.; See Cause. 4 वृष् c., See Increase; (building) निर्मा 3 A, 2 P, रच् 10; (tax) ग्रह् 9 U; See Levy; 'tor. one's voice' उच्ची:न्तारस्वरेण-वन् 1 P; 'r. a cıy ' उत्क्रुक् 1 P, उद्-युद् 10; 'r. dust रजः उद्धन, उद्दन्धू 5, 9 Ü, 6 P; 'r. a siege' अवरोधं त्यस् I P or सुच् 6 P. =ed, a. उत्थापित, उच्छित, उस्तत, रकमित, उद्यत, उत्थित, उद्धत; उत्पन्न, जात, जानित: oft. by उत्, उधत, उन्धित in comp.; 'having the arms r.' उद्दाह: &c. ◄шढ़, ३० उत्थापमं, उस्रयनं, उस्रति f.. उत्सेष:, &c.

Raisin, 8. जूक्क द्वाक्षा

Rake, 8. विट:, लंपट:, ब्बसनिन् m., संहित-बुत्तः; See Libertine. 2 दंतच्छुरिका-बर्तरिका -v. ८. समाद्व 1 P., संग्रद्व 9 F. सं-चि 5 U. 2 पुन-जीव c.: उज्जीव c. -v. ८. व्यभिचर्: लंपटवर्त् आचर् 1 P., भोगासक्त्या आयु: गम् c. -ish, a. व्यसनिन, लपट, भोगासक्त, विषयसुखानिरत-

Rally, v. : एकञ्च-सं-भू 1 P, मंमिल् 6 P, स्पृतिभू; See Assemble. 2 (Fig.) सुरधः 4. भू; प्रकृति आ-पद 4 A, प्रकृतो स्था 1 P, ससुत्था, बलं लभ् 1 A. =v. t. एकञ्च आनी or समाद्व 1 P, पुनः न्यूह् 1 U or ऋमेण विन्यस् 4 U or विरच् 10. 2 Jest, q. v.

Ram, 8. मेष:, उरभ्रः, उरणः, आविः, एडकः, मेद्रः, उर्णायुः, बुष्णिः, हुडुः, लोमशः, ' क flock of r. 8 ' औरभ्रं. 2 (Sign) मेषः, मेषनाितः = t. बलात्-आतिबलेच प्र-नि-विद्यू c. or प्रश्रुद्ध c., or संपीद्ध 10 ' R. rod', ' hattering-r.' चूर्णपणोदनी यष्टिः

Ramble, v. i. परि-अट् 1P, परिभ्रम् 1, 4P; विद्व 1P, इतस्ततः चर् 1P or भ्रम्, 'r. ing from the subject' अमस्तुतालापः. -श-परिभ्रमण, पर्यटनं, विहारः, विहरणं. -er, श-पर्यटनशीलः, पथिकः, भ्रमणकारिन्.

Ramily, १०. १. शास्त्रापतिशास्त्रास्त्रास्त्रां विस्तृ pass. =१०.६. बहुशास्त्रीकु 8 U'=ied. १८: शास्त्रिन्, सुक्ष्मशास्त्राम्य (यी ७), शास्त्रापतिशास्त्रास्त्रास्त्राच्यातिशास्यातिशास्त्राच्यातिशास्त्राच्यातिशास्त्राच्यातिशास्त्राच्यातिशास्याच्यातिशास्त्राच्यातिशास्य

Rammer, a. सुदूरः, घनः, अयोघनः, Rammish, a. उग्र-तीश्ज-गंधः Ramous, a. शाखिन, शाखाबहुल. Ramp, v. i. हु 1 A, वलग् 1 P. -8 हुति f., हतं, पल्लितं; See Leap. -Rampant, a. अनियंत्रित, निरवग्रह, निर्यत्रण, उच्छुंखल. 2 अतिरक्त, उद्भिक्त, उत्सिक्त, अतिमर्याद. 3 पश्चात्पाद्यो: स्थित. -Rampancy, s. अ-नियंत्रणा, अतिरेक्तः, उत्सेकः, अतिक्रमः, उत्क्रमः

Rampart, ह. प्राकार:, वप्र:-प्रं, वरण:, सालः; See Fence.

Rancid, a. उग्र or तीक्ष्ण-रस or गंध, विरस,

Rancour, अ. अभिन्नोहः, विद्वेषः, अतिद्वेषः-न्नोहः, अतिमात्सर्यः, See Malice. -ous, a. अभिनुग्ध, विद्वेषिन, अति दीर्ध-देषिन-न्नोहिन्, न्नोह-मत्सर-बुद्धिः 2 जिघांसु, विषपूर्ण, व्र-क्रांतिल. -ously, adr. सद्वेषं, अतिन्नोहेण.

Random, a. आकस्मिक-पांट्रेन्टिंग्रक-(की /.), अनियत, अयंत्रित, संधानहीन, दैवादागर, अतिक्तिपनत, सहमा उत्पन्न; 'at r.' अकस्मात, यहुच्छया, निःसंधानं, अविचार्य, महसा, असंबद्धं, अनियतं, उच्छृंबलं; अव्यवस्था, अक्रमेण; 'talk at r.' अक्रमेण जल्प or बद् 1 P, (जलपतोरक्रमेण U.1); 'oh! how he lies at r. carelessly diffused on the ground' हा हा क्यं धरुण्येष्ठे निरुत्साहनिःसहं विपर्यस्तः (U.3). Randy, a. See Disorderly.

Range, 8. राजि:, अगि:-णी, माला, पाकि:, तितः, आवालि:-ली, आलि:-ली, वीधि:-बी, (all f.). 2 गणः, वर्गः, वर्णः. 3 परिभ्रमणं, पर्यटनं. 4 सोपानं, आरोहणं. 5 विषयः, पथिव क., गोचरः in comp.; ' beyond the r. of sight 'चशुविषयं-नयनगोचरं अतित्य or अतीतः, 'within the r. of hearing.' श्रुति-पथे-विषये-गोचरे; 'b yond the r.' अविषये, अविषय-विषयातीत-क.; 'r. of an arrow' जरपातः, बाणविषयः. =ण. i. परिभ्रम् 1, 4 P, विच्या 1 P, विद्या 1 P (for diversion); 'r. about 'इतस्ततो अस, पर्यद्र 1 P. 2. स्था 1 P, इत् 1 A; See Bs. =ण. t. विच्या 4 U, ऋमेण रच् 10, इयु हु 1 U. =er, s. लुड्यकः, स्थाधः. 2 बनमाहिन क., ननपालः.

Rank, 8. ओण-णी /-, पंक्ति /-, राजि /-, १९६६ Range, Line. 2(Of an army) च्यूड़:, वृंडा, सैन्यपंक्ति:-िबन्यास: 3 वर्गः, वर्णः, गणः- 4 पदं, स्थानं, आस्पदं, वृक्षि /-, स्थिति /- 5 मिति हा, मानाः, गौरवं, उत्कर्षः, उक्षिति /-, प्रतिपिक्ति /- प्रतिपिक्ति श्रिक्ति श्रिक्ति /-, प्रतिपिक्ति /- प्रतिपिक्ति /- प्रतिपिक्ति /- प्रतिपिक्ति अभिजास्यं, ' a man of high r श्रिष्ठा अभिजास्य का स्था पर्या श्रिष्ठा श्रिष्ठ

नीय. 2 तुल्य-सम-वः मन् 4 A. = वः मधूत, प्रचुर, विपुल, अतिस्कीत, अतिरिक्त, उदिक्त. 2 उग्रगंध, पूतिगंध, तीक्ष्णगंधः = ness, ह. उद्मेकः, अतिस्कीति-वृद्धि- f., अतिरेकः, प्रचुर-वृद्धिः 2 उग्रता, तीक्ष्णता.

Rankle, v.i. उद्दीप् 4 A; उम्रतर-तीक्ष्णतर- a. भू 1 P; oft. ex. by शल्यं; 'those words r. in my heart' तद्वची मम हृद्ये शल्यं जातं, शल्यमिष हृद्ये पत्युतं; '1 r. in his eyes' अक्षिगताहं तस्य. 2 अंतः पूर्य 1 A or पूर्ताभू; 'the wound r. ed' स महारः करालतां गतः (P. 1v. 3).

Ransack, v. t. हुंद्र्य र P, 10; See Plunder. 2 निपुणं-सूक्ष्म-अन्विष् 4 P or

मृग् 10 A.

Ransom, s. निब्कयः; उद्धारः, निस्तारः, ग्रुक्ति f., मोक्षः; निस्तार परिक्रय-मूल्यं. =v. t. मूल्यं-धनं-दृत्वा ग्रुच् c. or उद्ध् 1 P or निस्तृ c., निब्की 9 U, परिक्री 9 A. =er, s. निस्तारकः, निब्केतृ m.

Rant, s. निर्श्यक-निर्गल-प्रलापः, शब्दमाञ्चं वाक्यं =v. i. उन्त्रैः स्वरेण प्रलप् 1 1', शब्द-पांडित्यं कु 8 U. =er, s. प्रलापिन् m.

Rap, r. t. तीज यह 1 P or तब्रू 10 or आभिहन् 2 P. 2 अप-,ह 1 P, यह् 9 U, चित्तं-मन:-आकृष् 1 P or ग्रह्- -- तीज-महारः-आधातः.

Rapacious, a. अति-,लुब्धक, अपहारिन्, अपहरणशील, यसनद्वाद्धि, सर्वहारिन्याहिन्, साहसिक (की f.) -ly, adv.
प्रसद्धा, पसभं, बलातः, अपहारद्वद्धना,
अतिलोभेन. -ness,-Rapacity, s. साहसिकता, आततायित्वं, अपहारशीलता, अपहरणद्वद्धि f- 2 लुब्धता, अतिलोभः

Rape, s. अप-,हरणं. 2 दूषणं, बलात्कारेण-बलात्-रतं-संभोगः; इटसंभोगः, आधर्षः-र्षणं, बलात्कारः, क्रीसंग्रहः; 'to commit r. बलात्कारेण रस् 1 A or अभिगम् 1 P or संगम् 1 A, आधृष् c.

Rapid, a. शीघ, ज़्त, क्षिप्र, लघु.--ity,-ness, क. त्वरा, वेगः, तरस् यः, ज़्तता. -ly, adv. शीघं, सत्वरं, ज्ञतं, See Quick,-ly &c. --Rapids, क. वेगवत स्रोतस् यः

Rapier, ह. छुरिका, कर्तरिका, श्रुद्रकृपाणः.

Rapine, s. See Plunder, Pillage.

Rapt, a. हर्षोन्मत्तः, परमहष्ट, अत्यानंदितः, (for 'wrapt') पर, लीन, निमग्न in oomp. -Rapture, s. हर्षोन्मादः, आनंदातिरेकः, हर्षोवेशः, अत्यतहर्षः, प्रहर्षः, उन्मादः. -cu, a. हर्षोन्मत्त, उन्मत्तः -ous, a. उन्मत्त, परमहर्षद्, मोहनः, 'r. joy'परमानंदः. -ously, adv. सोन्मादं, परमहर्षणः, &ee Ecstasy,

Rare, a. विरल, दुर्लभ, दुष्पाप, अपाप्य, असुलभ; 'of r. occurrence' विरल, विरलदूष्ट. 2 अपूर्व, अदृष्टपूर्व, परम, अत्युत्तम, अतुल्य, अद्युत्कृष्ट. 3 विरल, सुरुम, अपन. - पुरु
adv. विरल, कचित्,कृच्छ्रण, कथमपि, कष्टेण,
दुर pr.; oft. ex. by (a); 'r. to be
found' दुष्पाप, दुर्लभ; 'r. to be seen'
दुर्लभदर्शन. - ness, s. विरलता, दुष्पापता,
दुर्लभदर्शन. - अपूर्व वस्तु, चमत्कारः, कांगुर्क,
दुर्लभवस्तु. 2 Rareness, q. v. - Rarefy,
v. i. सुरुमी-वन्न-विरली-भू l P. - v. t. तन्कु
8 U, विरली कु.

Rascal, s. धूर्तः, दुर्जनः, जालमः, शठः, कि तवः, दुरात्मन् m., दुर्शनः, खलः, पापात्मा, निंद्यचितिः, अधम-जघन्य-वृत्तिः. =ity, s. धूर्तता, दोर्जन्यं, दोरात्म्यं, कतवं, शाल्मं, खलता, पापवृत्ति f., अथम-नीच-वर्तनं. =ly, a. See (s.).

Rase, v. t. प्रमुज् 2 P or c., विलुप् c.; घृष् 1 P, उल्लिख् 6 P. 2 भूमिसात्कु 8 U; See Raze, Erase -ure, s. प्रमार्जनं, विलो-पनं.

Rash, a. क्षिप-अविमृश्य-असमीक्ष्य-कारिन, अविवेकिन, अपरिणामद्भिन, साहसिन, $(an f f \cdot)$ अदरदाशिन्. साहारिक 2 (Of acts) असमीक्ष्य असावधान-&.. कृत; अविमृष्ट, सरभस, साहसिक, अपि-चार-असमीक्षा-पूर्वः better ex. by 'r.-ly.' -s. Eruption, Pimple, q.v. -ly, adv. असमीक्ष्य, अविमृश्य, सहसा, अविवेकेन, **अ**-विचार्य, अनाहोच्य, अनवेक्षा-अविवेक पूर्व, सरभसं, क्षिपं, उत्तादेन, सावेगं.-ness, s. अ-समीक्ष्य-अविमृश्य-कारिता, साहसं, अविचेकः, अविचारः, असमीक्षा, अनवेक्षा, रमसः, आवेगः, उत्तापः

Rasher, ह. (बल्लुर) खंडः, छेदः.

Rasp, ८. सं-, घर्षणी. -ए. १. घर्षण्या घृष् 1 P. Rat, ८. आखुः, मृष्(षि)कः, विलेशयः, उ दुरुः, खनिकः; 'lame!lar.' किमण्य-निष्टं- अशुभं-आशंकते मे मनः. -ए. १. कार्याद्य अन्यपक्षं अवलंबू 1 A or आश्रि 1 U.

Ratan, के वेतसः, वेणुः, वेत्रः-त्रं, वानीरः, वंजुलः, 'crackling r. 'की चकः

Rate, s. मूल्यं, अर्घः, मूल्य-अर्घ-प्रमाणं, वस्रः, अवक्रयः. 2 मानं, प्र-पिरं . 3 वेगः. गति f., गतिमानं-प्रमाणं. 4 नियत-निरूपित-मूल्यं-वेतनं 5 करः, शुल्कं, बालेः; 'at any r.' थेन केन प्रकारेणः, तायत्; 'market-r.' आपणिकः; अर्धकला- बलं. -v. t. अर्ध-मूल्यं-निर्णी 1 P or सं-स्था c., (स्थापयति) or निरूप् 10 or सं-स्था c.2 प्रमाणं निरूपः; oft. ex. by गण् 10,

मन् 4 A.; See Consider. 3 निंद् 1 P, उपालभ् 1 A; See Reproach.

Rather, adv. Ex. by वर with न च-न पुनः; for 'than '; See Prefer; 'I would r. die than be disgraced 'वरं मृत्युनं पुनरपमानः; 'I had r. not gothere' वरं तत्र न गत एव, यदि न गच्छेयं तर्हि वरं-श्रेयः-स्यात्. 2 ईषत्, किंचित्, किमपि, किंचिदिव; 'r.less' ईषदून, किंचिन्य्यन.

Ratify. v. t. स्थिरीकु 8 U, हढीकु, सत्याकु, इढयात-सत्यापयति-(D), संस्तंभ् 9 P or c. प्रमाणीकुः =iet, s. सत्यापकः, संस्तंभकः. =ication, s. स्थिरी-दृढी-करणं, संस्तंभनं, सत्यापनं, सत्यापन

Ratio, s. संबंध:, प्रमाणं.

Ratiocinate, v. i. युक्तिपूर्व-सहेतुकं-उपपद् e, or विचर् c. or वितर्क 10; See Argue. -ion, s. वितर्क:, विचार:, युक्तिवाद:

Ration, ह. अञ्चय(रमाणं, आहारांझः, निरूपि-ताहारभागः.

Rational, a. विचारवत्, सचेतन्, सचेतस्, विवेकिन्, सज्ञान, व्युत्पत्तिनत्, व्युत्पत्त, व्युत्पत्त, व्युत्पत्त, व्युत्पत्त, व्युत्पत्त, व्युत्पत्त, प्रतियोधवत्, चिच्छक्ति- ज्ञानशक्ति-संपत्तः 2 युक्त, उपपत्त, सयक्तिक, न्याय्य, यथोचित, यथायोग्य, न्यायात्तुरूप, युक्तिसिद्धः, उपपत्तिमत्, न्यापात्तुसारिनः —ism. s. हेतु-कारण-वादः, हेतुक्तः—ist, s.हेतु-क्याय-वादिन् ..., हेतुकः —ity,-ness, s. ज्ञानशक्ति /, चिच्छक्तिः, ज्ञानं, अव-प्रति-योधः, चेतनत्वं, तर्क-विच्यार-शक्तिः. 2 युक्तता, न्याय्यता, उपपत्ति / —ly, adv न्यायतः, युक्तिपूर्वं, न्यायात्रसारेण, तर्क-विवेक-द्वारेण.—Rationale, s. उपपत्तिः

Rattle, v. i. क्वण्-ध्वन्-स्वन्-स्ण् 1 P, शिंख्
2 A, वि-क् 2 P, झणझणायते (D.); (as a wheel) संकीइ 1 P, (संकीडति चकं S. K.).
2 प्रजल्प् 1 P, पलप् 1 P. -v. t. Causal of roots above. -ing, s. क्वणनं, शिंजिनं, ध्वनिः, क्वणितं, वि-,रावः, झणझणापितं; संकीडितं. 2 पलपितं, प्रजल्पनं 3 (Instrument) शिंजिनी, क्वणनी.

Rancous, a. परुष (स्वन).

Ravage, v. t. वि-उप-प्रु 1 A, उप-मु 1 P, प्र-सं-बाध् 1 A, अव-मृद् 9 P, उच्छित् 7 P, विनञ्ज ८, उद्ध्वंस् ८. = ८ वि-उप-प्रवः, सं-बाधा, उपद्ववः, अवमर्दः, उच्छेदः, विनाशः, उद्ध्वंसः - ८४, ८ उपप्रवकारिन् ..., प्र-सं-बाधकः, अवमर्दकः, उच्छेदकः

Rave, v. i. (भ्रमात्-उन्मत्तवत्) प्रलप् 1 P, प्रजल्प् 1 P, प्रजल्प् 1 P, प्रदिभ्रमेण वद् 1 P. 2 उन्मद् 4 P, नष्टचेतन-पुद्धिश्रष्ट-a. मृ 1 P. —ing, 4.वि-भ्रम-प्रलापः, चित्तविष्ठवः-विभ्रमः,चेतन्य-

नाज्ञः. -ingly, adv. उन्मसवत्, श्रातवत्, श्रांतवेतसा, दुख्यिमेण.

Ravel, v. t. संग्रंषु 9 P, संभित्रव् c., जटिलीक 8 U; See Entangle.2 विभिन्नव् c.,उद-ग्रंप--ing, s. विभिन्नवंतः.

Raven, अ द्वाणकाकः, काकीलः, =०. मृथ् 4 P, अतिलोभेन भक्ष् 10 or मृस् 1 A. =ous, a. घरमर अतिश्वापात-श्वधातुर,अतिलोखुप,आमिष्लोखुप, अतिबुशुश्च =ously, adv. अति-धरमरवत्, अतिलोखुपतपा.

Ravine, क कंदरः, दरीभूः, दरी, द्रोणीः.
Ravish, का विवस्ति वलास्कारेण-अभिगम् 1 P
or अज 7 A or रम् 1 A,आ-म-धृष् ८, दुष्
ट.(दूषयति),परा-परि-मृश् 6 P; See Rape.
2 बलाद् अपह 1 P or नी 1 P. 3 (चित्ते) ह,
आकृष् 1 P, सह ८, वि-छुम् ८, अत्यंतपरम-आनंद् ८, or हृष् ८; See Attract.
-er, ८ आ-,धृषकः, हठदूषकः, अपहर्तृ m.
-ing, क्ष धृषणं, चलसंभोगः, संग्रहः, See
Rape,-ए,हारिन,मोहिन,चित्ताकार्षनः,हारिणा
गीतरागेण (S. 1) by the r melody of
song : -ment, ८ आहरणं, धृषणं, दूषणं,
&८. 2 हृष्टिनादः, चित्तमोदः, मनोहरणं.

Raw, (() आम, अपक, असिद्ध, असंस्कृत. 2 (Frnit) आम, अपक, अपरिणत, अकठोर, अप्रोह. 3 (Mind) अपरिणत, अपरिपक, अपक्षः (petson) अपरिणत-अकठोर-अपक-मित-बुद्धिः अट्टकर्मन् (not 'mature' q. v. 4 निश्चमन, त्वग्रहित-5 आर्द्दशितल. 6 जलामिश्वत, असंस्ष्टः, 'r. flesh' क्रन्यं; आमा-मिषं; 'smell of r. flesh' विसं, आमगंधः, 'r. fruit 'शलाद्ध क. f. (() -11686, अपरिणामः, अपरिणामः, अपरिणाकः, अपरिणाकः, अपरिणाकः, अपरिणाकः, अपरिणाकः,

Ray, श्र. किरणः, करः, रहिमः, अंद्यः, उस्रः, पादः, मयूखः, मरीचिः, दीधितः, गमस्तिः, धामन यः, घृणिः, भातः, अभीद्यः-षुः, ' य pencil of r. s ' अंद्युजालं.

Raze, r. t. उच्छिद् 7 P, अवसद् c., निपत् c., ध्वंस् c., विनञ्ज c.; उन्मूल् 10, उद्धृ 1 P; See hrase, also; 'r. to the ground' भूमिसात्कु 8 U. -ure, s. उच्छेदः, विनाजः, विध्वंसः

Razor, s. श्रुर:; ' r.-case ' श्रुरभांड: ' r.strop ' श्रुरतेजनी.

Re, as a prefix of verbs, ex. by पुनद् or मित, 're-consider' पुन: विचद् c.; 're-fill' पुन: पूद् 10, &c.

Reach, v. t. आप् 5 P, आन्समा-सङ् c., उपा-आ-गम् 1 P or या 2 P, पति-म-पङ् 4 A; See Arrive. 2 अधिनम्, अङ्ग् 5 A, विङ् 6 U, सभू 1 A; See Get. 3 (Hand)

प-स c., दा 3 U, उच्छि 1 U. ◀ (Extend to) व्याप, या, गम्: प्रस् 1 P, विस्तृ-वितन्pass.'; oft. ex.by पर्यंत, प्रमाण, in comp.; (in height) मात्र (त्री f.), दश (शी f.), इयस (सी र्.); वृत्तांतेन श्रवणविषयम।पिणा (R. xiv. 87) 'by the account r. ing (her) ears';इदं पायेण कल्याणाभिनिवेशिन: श्वातिविषयमापातितमेव (Ka. 136) 'must have probably r. ed the ears of '&c. -अ· गोचरः, विषयः, पथिन् m. 2 प्रसरः, .पर्यंत:, प्रमाणं: ' the utmost r. ' पार:: ' within the r. of ' गस्य, ग्राह्म, लभ्य, विषय in comp.; धीगम्य, हस्तप्राप्य, प्रांश-सम्य, &c.; 'beyond the r. of 'अविषय, अतीत, अतिग, विषयातीत, अगोचर, अग्राह्म, अगम्य in comp.; अति pr.; बोधातीत, नयनागोचर, बोधविषय, अतिमानुष, &c. ~ing, a. गामिन, पापिन, ग in comp.; better by (v.)

React, ए. रं. प्रति-कृ 8 U, प्रतिहन् 2 P, प्रत्या-हन्, ⊶ion, ऽ प्रतिक्रिया, प्रतिकारः; प्रतिधातः, प्रत्याधातः.

Read, १. पह 1 P, बच् ८.;अधि-इ 2 A, अधिगम् 1 l'; 'r. out' निर्वच् ८.; श्रु ८.: 'r.
to oneself' अनुबच् ८.; 'r. through'
अशेषतः पट पारं गम् ० ढ्रह्म् 1 P, मायंतं
पट, तृ 1 P; 'he who has r. through
the Vedas 'श्रुतिपारदृश्वन m. बेदपारंगतः;
'well-r.' अधीतिन, (अधीती चतुष्वाग्नापेषु D K. H. 5), स्वधीत, विद्यासंपन्न, Sec
Learned. -er, ४. वाचकः, पिट्टा m.,
अध्येता, अधीयानः, अध्ययन-पटन-कृत् m.
-ing, ४ पाटः, पटनं, अध्ययन, अधिनमतः,
वाचनं, अनुवाचनं, आचणं; 'this is a various r.' इति वा पाटः, पाठांतरमेतत्, पाटभेदोऽयं; 'r. through 'पारायणं, अशेषपटनं,
'suspension of r.' अनध्यायः, अनध्यमनं.

Ready, a सज्ज, सिद्ध, उपकल्लस, सज्जीधृतकृत, आयोजित, उपस्थित; सम्बद्ध; उप-एस्किल्पत; 'to get r.' सज्जीकु 8 U, उपपरि-कल्प c., उप-स्था c., (सवाणासनं
रथसुपस्थापय S. 2), सम्भ द 4 P or c.; SecPrepare; 'to be r.' सज्जीभू; (food)
सिद्ध, संस्कृत, निष्पम्न. 2 (Of persons)
उद्यत, सिद्ध, सज्ज, सम्बद्ध, उष्टुक्त, उन्युख,
अभिसुख; oft. by desid.; कुळं पिपतिषति
'is r. to drop down'; 'r. to go'
गंतुसुचत, गमनोचत, गमनोन्सुख; 'stands
r. to burst forth' भेदीन्सुखं तिष्ठति
(V. 2.). 3 प्रसुत्पम्न, तीक्ष्ण, कुक्ताग्र, सुक्त,
समयोपद्धक्त, कालोखित. 4 शीव, त्वरित,
द्वत, अविलंधित, क्षिप्न, कुक्ताल, निषुण, वृक्ष,
यद्व, लघु. 5 सुकर, सुगम, सुक्स, अनापासिन्

0 उत्सुक, इच्छु, सकाम, oft. ex. by मनः or काम with inf.; 'r. at hand ' उपन्थित, हस्तगत, निकटवर्तिनः, 'having r. wit, 'f. witted ' प्रत्युत्पक्षमति-धी-बुद्धि, विदग्धः-ily, adv. कामं, कामतः, प्रकामं, इच्छापूर्वे, सोत्माङं, सोत्सुंकं. 2 झटिति, शीघं, सपदि, अचिरातः, आञ्च, अविलंबितं, शिष्टं, सपदि, अचिरातः, आञ्च, अविलंबितं, अयदेन, अक्तोन, सुखं , अयदेन, अक्तोन, सुखं in comp. -iness. ह. सिद्धता, सज्जता. सिद्धि र्तः 2 सकामत्वं, इच्छा, ओत्सुक्यं, उत्साहः 3 अविलंबः, शीघता, तीव्णता, सूक्षमता, प्रत्युत्पक्षता; दक्षता, औट

Real, a. सत्य, अवितथ, वास्तविक-तात्विक-(की f), अकृत्रिम, परमार्थ, यथार्थ, तथ्य, अकल्पित, अकपट, अन्वर्ध- 2 (Property) स्थावर: 'to take to be r. ' प्रमार्थन ब्रह 9 U; See Earnest. -ify, s. मत्यता, याथार्थ्य, सत्यं, तथ्यं, तस्त्रं; 'un-r.' मि-थ्यात्वं, असारता-त्वं, निःसारताः 'ar. ' सत्यं, तस्वं, वस्तु n., 'inr.' वस्तुतः, तस्वतः, परमार्थतः -ly, adc. वस्तुतः, एरमार्थतः, तत्त्वतः यथार्थः सत्यमेव, नूनं खलुः 'ाः speaking वस्तवत्तेन, परमार्थदृष्ट्या. तत्त्वतः, वस्तनः -Realize, v. t. साप् ए; परि-,पुर 10, संघड़ e.: See (iet. 2 प्रत्यक्षीक 8 U, सत्याक, प्रत्यक्षं अनुभू 1 P. -ation. 8. माधनं, सिद्धि रं निष्पत्ति रं संपादनं, पूरणं, प्रत्यक्षीकरणं; 'r. of an object' कृतार्थता, इष्टीमिदिः

Realm, श्राष्ट्रं, विषयः, राज्यं, SecKingGom.
2 प्र-,देशः, लोकः, भूवनं, 'r. s below the earth 'अधोलोकः, गताललोकः, अधो-भवनं.

Re-animate, v. t. पुनर-जीव c. 2 Sec Refresh.

Reap, e. i. (Corn) छ 9 U, छिद्द 7 P अव-कृत् 6 P, हो 4 P: छित्त्वा संग्रह 9 P or सं-चि 5 U. 2 लम् 1 A, प्राप् 5 P, भुक्र 7A भक्द I A, अनुभू 1 P, आ-स्वाद I A; स्वकाम-फलभाग् भवतु (Mn. 1) let him r. the fruit of his own deeds '; ' as you sow, so you r.' यथा बीजं तथांकुरः. 🗝ः, S-लावित m.,लवकः, शस्यच्छित्, शस्यसंयाहिन् संचिषिन् m. -lng, s. लवनं, छेदनं, संग्रहः, संचयः: ' r -hook' लवित्रं, दात्रं, शस्यकतनी. Rear, 8. पृष्ठं, पार्ष्णः, पृष्ठभागः-देशः; 'in the r.' वृद्धतः, पश्चात्: ' we having fallen in the प. ' अस्मास्ववहीनेषु (S. 2). 2 (Of an army) पृष्ठं, पार्टिजः, प्रस्यासा(स)-रः, सैन्यवृष्ठं, परि-प्रति-ग्रहः, पतद्ग्रहः; ' one who attacks the r. ' que quite; 'r.guard 'पार्टिणमं.=v. t. उत्त-स्था c. (उत्था-पयति), उक्ती 1 P, उच्छित्र 1 U, उद्यम् 1 A,

उसम् ८.(उस्तमयति), See Raise. 2 परि-संनृष् ६.,परि-,पृष् १, ४, १ १, ० १ ८., वि-नी ११,
मति-परि-पा ८. (पालयति), संभु ३ ८; See
Nourish. =ing, ६. उत्थापनं, उच्छ्यः
उस्तमनं, 2 पोषणं, भरणं, संवर्धनं, पालनं,
विनयः.

Reason, s. (The faculty) मति-बुद्धि-ब्युत्पत्ति f., विवेकः,पज्ञा, विचारणाशक्ति f., ज्ञानं, चिच्छक्ति., तर्क-अनुमान-शक्तिः: Sec Intellect. 2 उपपाति र., युक्ति र., युक्तता, न्यायः,न्याय्यता, सामंजस्यं, याधार्थ्य,हेतुः 3 हेतु:, कारणं, निमित्तं, पयो उनं, (gen. with loc.); 'for what r.' कि जिमित्त, कुत:, केन हेतुना,कस्य हेतो:,किमर्थ: 'ferthisr.' अत:. अनेन हेतुना, अस्मात्कारणातः, 'by reason of 'ex. by abl. or instr.: हेतुना, कार-णात्, अर्थः 'for somer,' केनापि कारणेन. =v. i. वि-,तर्क 10, ऊह 1 A, अनु-मा 3 A, 2 1', युक्तिवादेन साध् c, or प्रात-पद् c.; विचार c.; See Argue, r. ing faculty विवेकः, धीशक्ति f., विचारः. -able, a. Rational. v. 2 युक्त, न्याय्य, 9. उचित, योग्य, उपपक्ष, यथार्थ, न्याय-युक्ति-सिद्ध, यथान्याय: See Just also; 'to be r. ' चद्द 1 A, उपपद 4 A, युज्र pass. 3 परि-,मित, नियत, अनतिमहत्, नातिग्रुक, म-योदानतिकांत. -ableness, ८. न्याय्य-ता, ओचित्यं, युक्ति $f_{ar{ar{\gamma}}}$, उपपत्ति:, याथार्थ्यं, युक्तताः, परिमितता, अनतिक्रमः, &c. =ably, ude. न्यायतः, युक्तिपूर्व, सोपपत्तिकं, युक्तितः, यथान्यायं, यथोाचित, न्यायानुसारेणः 2 परि-मितं, नियतं. -er, ह. तार्किकः,तर्कित् m.,नैया-यिकः, हेतुवादिन् m., ऊहिन् m., विचारकः, न्यायविद् m. -ing, s. वि-,तर्कः, विचारः, **ऊहः-हनं, अध्याहारः, ऊहापोहः, न्यायः,** अनुमानं; 'art of r.' तर्कशास्त्र-विद्या. -less, निर्दुद्धि, ज्ञानहीन. 2 अहेतुक, निष्कारण,

Rebate, v. t. See Blunt. [अनिमित्तः Rebel, ». राजद्रोहित् m., राजापध्यकारी, राजद्रह् m., राजप्रविरोधी. =v. i. (राज्ञे) द्र्ह् 4 l., अभिदुह् (with acc.); ब्युत्था 1 A, प्रतियुध् 4 A, राजजामनं लंघ 1 A, 10 or अतिकस् 1 U, 4 P. =lion, s. प्रकृतिकोपः, राजाभिद्रोहः, प्रजा वा प्रकृति-क्षोभः वा प्रकृति-क्षोभः वा प्रकृति-क्षोभः वा उद्युद्धनं. =lious, n. राजदुह्, राजापध्यकारित्, राजाभिद्रोहित्त. &c.; See Mutiny,=eer, &c.

सिद्धाहन, २००, तस्य त्याम, १०००, २००, Rebound, ए. र. उत्पत् 1 P. (पातितोपि क-राघातैरुत्पतत्येव कंदुकः); उत्प्र 1 A, प्रतिहन् pase, 🥌 उत्पतनं, प्रतिघातः

tebuff, ए. १. प्रति-परा-हन् 2 P; पराभू 1 P, पराजि 1 A. 2 प्रत्यादिशू 6 P, निराकु 8 U. — प्रतिचातः; पराभवः; पराजयः; प्रत्यादेशः; See Repulse.

Rebuke, v. t. निंद् 1 P, उपालम्, 1 A, आकुश् 1 P, गर्द 1, 10 A, निर्-भर्त्स 10 A. = है। निंदा, उपालभः, निर्म-त्सेना, आक्रोशः; वाग्दंडः; See Consure. Rebut, v. t. See Refute, Repel.

Recalcitrant, a. See Refractory

under Refract.

Recall, v. t. प्रत्याह्य 1 P, नि-प्रत्या-बृत् c., प्रत्यानी 1 P, प्रत्यादा 3 A. 2 (Tomind) स्मृ 1 P, अनुनित्त 10. 3 वि-नुप् 6 P or c., निवृत् c., प्रत्यानी, खंड् 1^0 , निरस् 4 U, प्रत्यादि हा 6^{-D} . -8° प्रत्याहानं, निवर्तनं, प्रत्यानयनं, प्रत्यादानं, प्रत्यादानं, प्रत्यादानं,

Recant, ए. १. प्रत्या-ख्या २ १, प्रत्यादिश् 6 १, खंड्र १०, विलुप् ८. -ation, १. प्रत्या-ख्यानं, प्रत्यादेशः, खंडनं, विलंगः, विपरीत-वादः.

Recapitulate, र. १. संक्षेपनः कथ् 10 or वर्षे 10, विषयसारं वर्ष्, भाषणसारं अनुवद् 1 P. -ion, इ. संक्षेपनः वर्णनं, संक्षेपण अनुवादः; (of past events) सिंहावलोकनं

Recede, v. i. अपस् 1 P, अपा-परा-नि-चृत् 1 A, अपस्प् 1 P, अपऋस् 1 U. 4 P, अप-म् 1 P, अप-या-इ 2 P.—ing, s. अपसरणं, अपकार्म, अपयानं, &c.

Receive, v. t. आ-दा 3Λ , मित-इष् 6 P, ग्रह 9 U, प्रति-परि-°, प्रति-आ-पद् 4 A, स्बीक 8 U, अंगीक $\mathbf{2}$ आपू 5 P, अधिगम् 1 P, लभू 1 A; See Get. 3 पविश c.; See Admit 4 (A guest) प्रत्युद्-गम्-वेन्त् 1 P, प्रत्यद-इ-या 2 P, सं-मन् c., सं-भू c., सत्क्र, आ 6 A, स्वागत वद 1 P or ब्याह 1 P. 5 आ-धा $3~\mathrm{U}$, ग्रहु, आ-त्।, धृ $1~\mathrm{P},~10$. **--cd,** a. आदत्त, आत्ते, गृहीत, लब्ध, सत्कृत, सं-भावित, &c. 2 लोकपासिद्ध, अभिमत, प-चलित, अम्युपेत; 'r. practice' लोकाचारः, प्रचलितो व्यवहारः: 'r. doctrine' आम्नायः, संप्रदाय: -er,-Recipient, 8. प्रतिग्राहकः, ५रि-प्रति-प्राहिन्द, ग्रहीत्, आदात् all m. प्रती-. ·च्छकः. 2 आशयः, आधारः, भाजनं, नि-आ-धानं =Receipt, s आडानं, ग्रहणं, प्राप्ति f 2 आयः, लाभः, उदयः, फलं, आगमः, आदापः-3 स्वीकारपत्रं, अम्युपगमलेखः, प्रतिग्रहपत्रं-लेख:; 'or the creditor shall give a r. in ins own hand 'धनी बोपगतं दद्यात् (धर्म) स्वहस्तपरिचिहितं (Y. 11. 93). 4 (Recipe) योगः, कल्पः, संस्कारलेखः. -Receptacle, 8. आधार:,आ-नि-धानं,भाजनं,आश्चयः,**पात्रं**, निधिः, आश्रयः, आस्पदं, पदं; ' r. of bile ' पित्ताशयः; आमाशयः, &c. -Reception, s. परि-पति-यहः, आदानं, ग्रहणं, स्वी-अंगी-कारः, प्रवेश:-शनं. 2 संभावना, उपचारः, प्रत्युद्धमः, सत्कारः, संमानः, आदरः.

Recent, a. नव, अभिनव, नूतन, परयम्, अ-चिर, अमाचीन, अदीर्घकालीन -ly, adv. See Lately.

Receptacle, See under Receive.

Recess, ८. विविक्तं स्थानं, निगृहस्थानं, कोणः, निभृत-गुप्त-स्थानं. 2 निवृति-विश्राम-स्थानं, आरामः 3 विरामः, विश्राति त., क्षणः, कार्य-त्यागः-निवृत्ति त., विश्रामः, विश्रामकालः

Recipe, 8. See Receipt, 4 under Receive.

Reciprocal, a. अन्योन्य, परस्पर, इतरेतर, ब्यतिकर, निधः, in comp.; oft. ex by ब्यति pr.; See Mutual. 2 अन्योन्यातुगामित, परस्परातु गतित, अतुपूर्व. = y, adv. परस्परं, इतरेतरं, निधः. = ness. - Reciprocity, s. परस्परंता, ग्यतिकरः, ग्यतिवंगः, ग्यति(ती)हारः, विनिमयः, परि(री) वतः. - Reciprocato, v. t. परस्परं परिवृत् c., विनि-मे 1 A, ब्यतिह् 1 P: 'to'r. assistance' परस्परंक 8 U; See Exchange. - ion, s. विनिमयः, ग्यतिहारः, परिवर्तः.

Recite, v. t. पद 1 P, उदीइ c., उच्चा c., अनुवद 1 P, उदाह 1 P, उद-गृ 6 P. 2 वण् 10, कप् 10, आ-ख्या 2 P, व्याह; See Tell.-al,-ation, s. पठनं, उदाहारः, उदारः, उच्चारणं, अनुवादः 2 कथनं, अ ख्यानं, वर्णनं. --er, s. पठकः, अनुवादकः, उच्चा-रकः, आख्यायकः.

Reck, v. i. गण् 10, अवेक्ष् 1 A; See Care.
—less, a. प्रमत्त, अनविहित, असावधान, निरुषे(वे)क्ष, साहासेन् —lessly, adv.
असावधानं, प्रमाद्नं, निःशंकं, अविचार्यः
—lessness, र. प्रमादः, अनवधानं, साहसं, साहसंशिलताः

Reckon, v. t. गण् 10, परि-सं-स्वा 2 P, कल् 10 (कल्रवित) 2 मन् 4 A, गण्, सू c. =v. i. वि-,तर्क् 10, अव-मा 3 A, 2 P, ऊह् 1 A, 2 मन्, दुर्थ 1 P, See Consider; 'r. upon' आ-अव-संस् 1 A, आफ्रि 1 U, विश्वस 2 P; 'r. with' देयं परिशुर्थ c. =er, s. मणकः, गणिय र्रा m-ing, s गणन-ना, परि-, संस्थानं 2 गणनापत्र 3 व्ययपत्र 4 मानं, गणना, मात्राः

Reclaim, v. t. सत्यथे सन्मार्गे-प्रवृत् c. or नी 1 P, or नि पुन्न 7 A, 10, दुर्मार्गात्-दुरुक्ष मेण:- नि-परा-दृत् c. or निरम् ए., दुर्मार्गात्-दुरुक्ष मेण:- नि-परा-दृत् c. or निरम् ए., दुर्मार्गे त्यन्न c. 2 कुषियोग्य-1, क्र 8 U. 3 प्रनः लघ् 1 A or बहु 9 U. -Reclamation, s. पापनिवृत्ति f., दुर्मार्गपरावर्तनं, कुपथत्यागः. 2 प्रनग्रहणं, पुनर्लाभः-अवाति f.

Recline, ७. 1. अव-आ-लंबू 1 A, समा-आ-श्रि 1 U· 2 शी 2 A, से-उप-विश् 6 P, आस् 2 A; अध्यास, अधि-शी (with acc.), निषद् 1 P, विश्रम् 4 P; See Lie. -.. t. नि-धा 3 U, उप-धा; See Lean. --ing, a. आलंबिन, आश्रित, अवलंबित. 2आ-अव-नम्र; शपान; संविष्ट, निषण्ण.

Recluse, s. परिवाज् m., संन्यासिन् m., वि-विक्त-एकांत-वासिन-सोवन् m., वानप्रस्थः; female r.' परिवाजिकाः := u. विविक्त, निजन See Lonely. = ness, s. आरण्य-कवतं, विविक्ततेवा, परिवजनं

Recognize, v. t. प्रति-,अभि-ज्ञा 9 U, संबिद् 2 A, परिच्छिन्न 7 P. अन्यस्म 1 P. निश्चिं 5 U, निर्णी 1 P; 'not properly 1. ed' न तस्वतः परिच्छिन्नः 2 स्वी-अंगी-कु 8 U, प्रति-पन्न 4 A, अस्पुपनम् 1 P, अस्पुप-हृ 2 P, प्रहु 9 U, प्रमाणीकु. =ance, s. अंगीकारपन्न, प्रातिभाव्यं, दर्शनपतिभाव्यं (r. bond); 'entered into u r. bond ' दर्शनप्रतिभुक्तं द्वी. =Recognition, s. प्रति-,अभिक्चान्ज्ञानं, परिच्छेदः 2 अंगी-स्वी-कारः, प्रतिपत्ति री, अस्पुपगमः

Recoil, v. i. वि-परा-वृत् 1 A, ज्यपवृत्, परा-पत् 1 P. =s. (अकस्मात्) परा-वि-वर्तः-र्तनं, परापतनं-

Recollect, v. t. स्मृ 1 P, अनु-सं-°, अनु-सं 1 P, अनु-संत् 1 0, अनु-सं 4 A, 1 P. 2 (Oneself) धेर्य अवस्य 9 P or अवलंब् 1 A; See Courage; 'he tries to r. ' सु-स्मृष्ते. -ion, s. स्मृति f., स्मरणं, अनु-स्वितं, अनुवोध:; 'l am a sage having r. of my former birth' अहं जातिस्मर: स्ति: (Ka. 355).

Recommend, v. t. श्लाच् 1 A, प्रशस् 1 P; See Praise. 2 निश्चिप 6 P, सं-,ऋ c. (अर्पयति); See Entrust; स्तुतिपूर्वकं नि-क्षिप् or उपन्यस् 4 U; or gen. ex. by स्त 2 U, प्रशस्; गुणान् प्रशंस्; 'Ir. this boy to your care 'अयं बालको भवतावेक्षणीय इति मे विनतिः; ' I shall, therefore, r. you to Dainsyanti तद्हं विद्धे तव स्तवं दमयंत्याः सविधे (N. 11.47); ' I beg to r. him to your kind notice ' तास्मन् कृपादृष्टिं पातयतु or तं स्निग्धदृष्टश्वा पर्यत भवान इति मे पाधना. -ation, 8. गुणवणनं-प्रशंसा-कितनं 2 गुणवर्णनपत्रं, प्रशं-सालेखः 3 उपदेशः, अनुशासनं, प्रचोधनं. 4 अनुब्रह-प्रसाद-कारणं, आदरहेतुः ' a fair face is a good r. ' आकृतिविशेषेण्यादरः पदं करोति (M. 1.). -atory, a. जुण-श्राधिन्, प्रशंसाकरिन्,

Recompense, v. t. शुद् c., निष्कु 8 U, मित्रकु, मित्रकलं-निष्कुति वा 3 U, निस्तृ c.; (सति) पूर् 10 &c.; See Compensate. 2 मूल्यं दा; परितृष् c.. स-भू c.: See Reward. -- पारितोषिकं, मूल्यं, मित्रकलं, निष्कृति f.,

निस्तारः, शुद्धि fः, निर्यातनं, प्रतिक्रिया; पूरणं, क्षतिनिष्कृतिः- पूरणं.

Reconcile, v. t. सं-धा 3 U, सं-धद c. (घट-यति), संमिल् ८., द्वषं-वैरं शम् ८. (शमयति), सरुयं कु 8 U; प्रसद् c., अनुनी, 1 P, सांत्व् 10, सं-परि-तृष् c.; 'you are not yet r. ed 'नाशापि मसादं गृहासि (M. 4.), न अञ्चनीयसे, प्रसन्ता न भवसि: 'easy to be r. ed 'आञुसंधेय. 2 (Statement &c.) विसंवाद-विरोध-अपनी 1 P or अपा-निरा-कु, ऐक्यतां-एकवाक्यतां-संगतिं-कु, समा-धा. 3 (Quarrels &c.) प्रशम् ः, सं-धा, निराकृ. -cd, a. क्रतसंधि, शांतवैर, मसादित, एकी कृत: ' to be r. ' पसद् 1 P, में इयं गम् 1 P, प्र-सादं ग्रह 9 U, तोषं गम्, संमिल् 6 P. -er, s. संधातृ m., समाधाता, संधिकृत् m. -ment, -Reconciliation, 8. संधानं, संघटनं, पसादनं, संमेलनं, बैरशमनं, सरुप-करणं. 2 संधि:. सामन n_{-1} वेरशांति f_{-1} प्रन: सरुयं-मैत्री, सांत्वनं, अनुनयः, ऐक्यं. 3 समा-धानं, संगति f_{\cdot} , एकवाक्यता, विरोधशमनं \cdot

Recondite, a. गहन, नि-,गृह, गृहार्थ, हुर्बोध, रहस्य, दर्जीय, गहनार्थ.

Reconnoitre, v. t. निपुण-सूक्ष्मं-परीक्ष् 1 A or निरूप् 10 or अनुसं-धा 3 U, गवेष् 10.

Record, s. लेखपं, लेखः, पत्रं, पत्रकं, पद्यः, लेखप्रमाणं (evidence on r.). =v. t. आभ-, लिख् 6 P, लेख्ये-पत्रे-आकड्ड c. or निविद्य c. or कः c. (अपंयति); See Commit. =er, s. लेखकः, लिपिकारः, कायस्थः (court-officer).

Recount, v. t. कथ् 10, आ-ख्या 2 P, वर्ज् 10, निविद् c., परि-,कृत् 10; See Tell.

Recoup, v. t. पूर् 10, प्रतिवि-धा 3 U पूनर् लभ् 1 A.

Recourse, ह. आ-सं-उपा-अयः, आ-अब-लंबः, 2 शरणं, गति र्., (श्रीहरिमें गतिः); ' have r. to ' श्रि 1 U, आ-उपा-समा-सं°, आ-स्था 1 P, आ-अब-लंबू 1 A; उपगम् 1 P.

Recover, v. i. आरोग्यं लभ् 1 A, रोगाइ विश्वच pass.; oft. by निर्, वि, गत in comp.; निविष: गौतम: (M. 4.) ' has r. (the effects from poison'; प्रकृति आपद् 4 A, सुरथ-प्रकृतिस्थa. भू 1 P, रागमुक्त-निरामय-a.भू; पूर्वस्थिति प्राप् 5 P. 2 (From fainting) संज्ञां-चे-तनां-लभ्: Sec below. =v. t. (पुन:) लभ्, प्राप्, विर् 6 U, प्रति-अा-पद्; प्रत्यवाप्, प्रत्या-दा 3 A, प्रतिग्रह 9 P, प्रत्याह 1 P, प्रत्युद्ध 1 P; 'r. consciousness ' संज्ञां चेतनां लभ or प्राप्, प्रकृतिं-संज्ञां प्रति-आ-पष्ट्, प्रकृतिस्थa. भू. 2 रोगं हु or नज़ू e. or साध c. or शम् ८., निकज-स्वस्थ-व. कु 8 U; See

Cure; 'she r. ed him from poison' सा तं निर्विषं चकार. -ed, a. प्रतिलब्ध, बन्दाहृत, पुनर्गृष्ट्रीत, &c. 2 (From sickness) गत-नष्ट-भांत-रोग, नीरोग, निरामय, रोगसुक्त, स्वस्थ, प्रकृतिस्थ, उत्थित; oft. by सुक्त, गत, in comp.; 'r. from fever' ज्वरसुक्त; 'r. from swooning' नष्ट-गत-भांह; 'r. from poison' निर्विष, &c. 3 (From fainting) लब्ध-मंज्ञ-चेतन, प्रकृतिस्थ, चेतनापक. -y, 8. पुनर्लाभः, पुनःपाति र्र., पुनरादानं, प्रतिपत्ति र्र., अधिगमनं, प्रदुद्धारः. 2 स्वास्थ्यलाभः, आरोग्यपातिः, प्रकृतिलाभः, स्वास्थ्यं, गिरा-मयस्वं, आरोग्यं, रोगसुक्ति

Recreant, a. धर्मश्रष्ट, त्यक्त-लंधित-स्वधर्म, पितत. 2 कातर, भीरु, क्रीवः, See Coward. Recreate, v. t. (Oneself) विश्रम् 4 P, विद्व 1 P, रम् 1 A, क्रीड् 1 P. 2 आ-समा-प्रत्या-श्वस् c., आनंद् c., वित्तुद् c., रम् c. (श्मयति), सं-परि-तुष् c.; See Please, Refresh. =ion, s. विश्रामः, विनोदः-द्नं, विहारः, विहरणं, क्रीहा, कोतुकं, मनोरंजनं. =ive, a. सुस्कर (री f.), मनोरंजन (नी f.), विनोद्शील.

Recrement, s. See Dross.

Recriminate, v. प्रत्यभिशुद्ध 7 A, 10, प्र-त्यभिशंस् 1 P. -ion, s. प्रत्यभियोगः, प्र-त्यारोपः; '' crimination and r.' प्रस्पर-दोषारोपः -ive,-ory, a. प्रत्यभियोगिन्

Recrudescence, 8. पुन: प्रसर्पणं or उद्भव:.
-Recrudescent, a. पुन: प्रसर्पिन.

Recruit, v. t. ज्ञांकि वृष् ए., पबलीकु 8 U, आश्वस ए., आएये ए., समा-मितसमा-धा 3 U, सुस्य-a. कु; 'tor. the strength of' बाजीकु. 2 नवसैनिकै: पूर् 10. =v.i. 'r. one s strength' बलं-सरवं लभ् 1 A, स्वत्रेज:-वौर्य भाष् 5 P, सुस्य-a. भू. =s. नूतक-नवसैनिक:. =cd, a. लब्ध-मास-बल, वर्धित-सस्व, आएयायित, प्रत्याश्वस्त. 2 नवसैनिक-युक्त-पूर्ण.

Rectangle, s. समकोण:, समचतुरसं. -Rectangular, a. समकोण, समचतुरस्र.

Rectify, v. t. समा-प्रतिसमा-धा 3 U, ह्यप् c. =ication, s. समाधानं, शोधनं.

Rectilineal, a. सरलरेखाविशिष्टः

Rectitude, s. साररूपं,आर्जनं, दाक्षिण्यं, न्या-थिता, शौचं, सत्यशीलता, सद्दर्तनं,सदाचारः; ' path of r. ' सन्मार्गः, सुपथः, नीतिमार्गः-पथः; ' deviation from the path of r. ' सत्पथत्यागः-भंजः, उत्पथगमनं-

Rector, इ. नायकः, अध्यक्षः 2 ग्रामाचार्यः-Recumbent, a. पार्श्वशय, अर्धकायेन शयान, क्रिक्षेशय, संविष्ट. Recuperate, v. t. पुजरू लघू 1 A.

Recur, v. i. प्रति-, आ- हुत् 1 A, पुनर् आगम्
1 P, or आपत् 1 P or सं-पद् 4 A or सं-भ्
1 P or बद् 1 A or उप-स्था 1 P; (to the mind) आवि:-पादः-भ्, उद्-इ 2 1', स्फुर् 6 P, स्बु pass. 2 शरणं गम् or प्रपद्-rence, -rency, s. प्रत्यावृत्ति f., पुनर्वतंनं, पुनर्थटनं-आपातः-उपस्थानं-संभवः 2
स्मरणं, स्पुरणं, प्रादुर्भावः, उद्यः: -rent,
-ring, a. आवर्तक, प्रत्यावर्तिन्.

Recusant, a. प्रतीप; See Obstinate.

Red, a. रक्त, लोहित, शोण (blood-r.), रक्त-लोहित-वर्ण,अरुण (dark r.), कवाय, शो-णित; 'r.-bot' उत्तत, ज्वलत, अभि-सं-तत, अग्निवर्ण, 'r.-lead' सिंदूरं; See under Lead. — 8. (R. colour) रक्तवर्णः, अवणिमन् म., लोहितः, रक्तः. — den, v. t. लोहितीक्क 8 U. रक्तीक्क &c. — v. i. रक्तीभू 1 P, लोहितायते (D.). — dish, a. आरक्त-लोहित, ईषदक्त, &c. — ness, s. रक्तर्वं, लोहितरं, रक्तिमा, अरुणिमा.

Redact, v. t. See Edit. -ion, s. See Edition (1)

Redeem, n. 1. अव-ह 1P, निब्ह्ती 9 U, परि-ह्री 9 A, धनं दरवा मोक्ष्र 10; सुच् ८, मोक्ष, वि-निर्-°, प्रत्या-दा 3 A, उप-नी 1 U; 'a pledge to be r. ed at a fixed time ' कृतकालोपनेय: आधि: (V. M. 66). 2 परि-, व 1 A, उद्-धु 1 P, 10, निस्ट्ट ८. 3 पूर् 10, प्रतिक्क 8 U; See Atone for; 'he has this r.-ing virtue in him 'अयं तस्य सुणोऽन्यान्दोषान् प्रमाष्टि-लोपयति: - ० र, s. परिकेतृ m.,निष्कियिन m. 2 वातृ m.,मोक्षकः, उद्धर्तृ m., तारकः: - Redemption, s. नि-क्रियः, परिक्रयः-यणं. 2 परि-,वाणं, उद्धारः, मोक्षः-क्षणं, सुक्ति f., तारणं.

Redolent, a. सुगांधे, सपरिमल, सुरभि, See Fragrant; 'to make r. 'बास् 10, सुरभी-क्र 8 U.

Redouble, v. 1. हिस्पणीकु 8 U, पुन: पुन: कु, अविरतोद्यमेन इच c. -cd, a. विवृद्ध, हिस्पणित, पुन: पुन: कुत.

Redoubt, 8, दुर्गरचना.-able,a.भीम,विकांत, महापराक्रम, महापताप, उरुविकम.

Redound, ए. ं. साथ ८०, आवह 1 P, सं-पइ ८: क्लप् 1 A, सं-पइ 4 A (with dat.,) भू with dat; will r' to thy glory' तव यज्ञसे भवेत-कल्पेत &८० 2 अव-सो 4 P; परि-णम् 1 P; oft. ex. by अंतः, परिणामः. 3 Overflow, q. v.

Redress, v. t. प्रतिक 8 U, निराक्ष, समा-धा 3 U; उद्ध् 1 P, सुच् c. (persons); 'r. one's grievances' दुःखाव्-सुच् c. or उद्धृ. च. प्रति(ती)कारः, प्रतिक्रिया, समा• धान, सञ्चारः.

Reduce, v. t. पूर्वस्थितिं नी 1 P, प्रत्यादिका 6 P. 2 (Bring to a state) ex. by 朝, नम् c., कु 8 U or सात्काः 'r. to subjection 'आत्मवर्श नी, वशीका: 'r. to ashes ' भस्मसास्क्र, भस्मीक्र, भस्मावशेषं नी वा का 'r. to a wretched state' दीनावस्थां नी: 'r. ed to a skeleton of bones ' आरिय-मात्रावशिष्ट, कंकालशेष: 'who has r. ed kings to the state of tributaries ' करवीकृतभूपालः 3 न्यूनीकृ, अल्पीकृ, **-हस्** c., लघयति (D.), लघुक्तः वि-प्र-कृष् 1 P, (विप्रकर्षत्यलक्ष्मीं U. 5); अपकृष्; 'i. in price 'अर्घत: पत् c.; 'r. the strength ' बलं शिथिलीकु or अपिच 5 U or क्षि 1, 5 P. 4 (Person) क्रजीक, क्षीणीक, क्षे-िक्ष c. (क्षपयति), शक्ति अप-चि or अवसद् c. 5 पशीक्र, जि 1 P, पराजि 1 A, स्ववशं नी $oldsymbol{\cdot}$ 6 (In Math.) रूपंदा 3 U, रूपेण कथ् 10; 'r. to a system ' हयच-स्था C., क्रमेण बिन्यस् 4 U or विरच् 10. -ed, a. प्रवेष-द्भतः कृत, भूत, गमित, आपस्त, गतः 'r. to misery ' कुच्छगत, कुच्छाप**क, कहापत्तः** 'r. to ashes ' भस्मीकृत, भस्मीभूत. बशीकत, न्यूनीकृत;क्षीणवल &c.; 'you appear to be much r.' अतीव क्षाम:-कुश्नवाज:-दूरपसे; अपचितं गात्रं (S. 2) ' a body r. in bulk,' 'r. in strength ' প্রীতারত, রি-थिलबल, क्षीण, कुश. -Reduction, s. करणं, नयनं, गमनं, &c. 2 व्हासः, अप-विध-कर्षः, अपचयः, न्यूनीकरणं, न्यूनता, शैशिरुयं. 3 पराजयः, वशीकरणं, पराभवः-

Redundant, a. अतिरिक्त, समधिक उद्भिक्त, उत्सिक्त, अत्यंत; व्यर्थ, पुनश्कभूत, अति-शय in comp. -ly, adv. सातिशयं, उद्भिक्तं. -Redundancy, s. आधिक्यं, अ-तिरेकः, उत्सेकः, उद्धर्तः, पौनश्क्त्यं, व्यर्थता; See Excess, -ive.

Reduplicate, v. t. द्विग्रुणीकु 8 U. 2 (In gramma) अम्पस् 4 P (syllable); आब्रेडपति (D.) ("ord). "ion, s. अम्यासः, आमेडितं, आमेडिनं, दिकक्ति f.,

Reed, s. नड:-ला, धमनः, पोटगलः, वेतसः, वेत्रं, वेद्धः, वंशः, 'r. for writing', 'r.pen' कलमः = y, a. नड्खल, नल-वेज-मय (यी f.), वेतसपूर्ण.

Reef, s. जिलासंघातः, जिलोच्चयः-श्रेणी, जैल-सेतुः. =o. t. संह 1 P; See Contract.

Reek, v. i. याव्यं उद्-मू 6 P or उद्ग्रस् c. or उद्ग्रस् 1 P or उत्क्षिप् 6 P, बाच्यायते (D.). -s. बाव्य-, धूमिका. -ing,-y, a. बाव्योद्वारिन, वाव्यमय (वी f.).

Reel, v. i. प-,स्खल, 1 P, पार्श्वे पत् 1 P, सं-बि-चल् 1P.-इ.स्खलनं,विचलनं 2 आवापनं. Refection, s. अन्य or लखु-आहार: or भोजनं, उपाहार: -Refectory, s. उपाहारशाला.

Refer, v. i. उद्दिश् 6 P, आधेकु 8 U, लक्षी-हः See Allude, Advert; आश्रि 1 U, अपेश्च 1 A, संबंध-अनुषंज्-pass.; 'it does not r. to me ' न मत्संबद्ध ततः oft. by विषय, पर, in comp. ब्रह्मविषयाणि वा-क्यांतराणि (S B. 114), 'r. ing to Brahman '; संदिह्यमानानि वाज्यानि नहा-परतया निर्णीतानि (S. B. 166) 'have been proved tor to Brahman. '-c.t. Ex. by दूश् 1 P, निरूप् 10, प्रटक् 6 P, झ c. (अर्पपति), पति-पद् c.; निर्दिश् 6 P; 'Ir. you to the sage about it' ang-ब्ये सुनिमेव पृच्छ; 'r. the word to the dictionary कोई। तं शब्दं निरूपय; 'the matter must be r. ed to the judge opinion ' अयमधे: अभिपायार्थ भाड-विवाकाय निवेदनीय:-प्रतिपादनीय:--निर्देष्टब्य:. 2 आरुष्ट 🤆 आसंजु 🤃 संबंध् 9 P. -ec, 8. प्रमाणपुरुष:, मध्यस्थ:, निणंतु m. -ence, s. अर्पणं निवेदनं, निर्देश: &c. 2 उद्देशः, संबंधः, अनुषंगः, अपक्षा, आश्रयः, विषय:, संपर्कः, अन्त्रयः, अनुसंधानं: ' a r. is here made to a mythological story' अत्र प्रावृत्तकथा अनुसंधेया (Mallinaths on K. 1. 21); oft. ex. by आलोकनं, आलो-चनं; 'on a r. to the book again ' पुन: प्रस्तकं आलोक्य &ः; भवित्रदिष्टस्थलं पुन-रालोच्य &c; 'in or with r to' आधे-कृत्य, उद्दिश्य, आश्रित्य, अपेक्ष्य, अपेक्षया-संबंधेन-विषये in comp.

Refine, v. t. थि-, शुष् c., विमलीकु 8 U, प-, मुख 2 P. 2 संस्कु, परिष्कु, उपस्कु, विनी 1U. -v.i. शुष् 4 P, विमली सू 1P -cd, a. वि-, शुद्धः, शोधित, हतमलः, प. प. थे. प्रमुखं-संस्कार- शुद्धं-हेम. 2 संस्कृत, संस्कार-वृत, परिष्कुत, प्रदुद्धः, विनीत, शिष्ट, सम्य. 3 आते-, सूक्ष्म- -ment, s. शोधनं वि-, शुद्धिः, र. शुद्धता, प्रमार्जनं. 2 संस्कारः, परिष्कृतः, शिष्टता, सौजन्यं, विनयः, आसारमा तन्यं, स्प्रपाबार- शुद्धः, 'r of mannors' विनयः, आसारमा तन्यं, स्प्रपाबार- श्रं, 'a man of r.' शिष्टा वारः, विनीतः 3 अति-, सूक्ष्मता -cr, s. सं-, शोधकः, शोध- यित् कः, मलहारिन कः

Refit, v. t. See Reprir.

Reflect, v. i. चिंत् 10, ध्ये 1 P. विचर् ८., बिगण् 10,सू ८. तक् 10,विसुझ् 6P. आलोच-पर्यालोच् 10. 2 (0n) आ-अधि-क्षिण् b P., जिंद् 1 P., अब-ज्ञा 9 U: See Censure. ⊸v. i. प्रतिक्षिण्, परा-प्रत्यादृत् ८., प्रतिबिंब- यति (D.); 'a lake r. ing stars 'तारा-भतिर्वित्रं सर:: 'this action r. s great credit on you ' इदं ते चरितं अतीव प्रशस्त्रं -ed, a. प्रतिबिधित, परावातित, संक्रांत, प्रति-फलित; 'to be r.' सुच्छे 1 P, संक्रम् 1 ∪, 4 P, पराइत 1 A, प्रतिफल 1 P; हम्पेंच मुर्कात न चंद्रपादाः(R. xvi.18): मणिकहि-मसंकांतप्रतिविवतया. (Ka.9.)=ing,a पराव-र्तनकारिन, पराव्तिन् 2 चिंता-ध्यान-झील, विचारशील -ion, क चिंता; विचार:, वि-मर्शः, भाषना, ध्यानं 2 आ-अधि-क्षेषः, आक्षारणं. 3 परावर्तनं, पतिक्षेषः, संक्रांति र्रः 4 प्रतिबिंध:-वं, प्रतिच्छाया, प्रतिकलं:छाया, प्रति-म। प्रतिमृति 🏂 -ऋषं =or, ह आदर्शः दर्षणः 🍑 , त्रतिक्षेषकः, परावर्तकः, 2 तिचारकः,-R≎flexible, a. पराचर्तनीय. -Reflexive, a. पूर्वसंविधनः ' ar. verb ' कर्मकर्तवाच्यं--ly, adv. कर्मकर्तरिः

Refluent, a. वरावार्तिन्. -Reflux, Refluence, s. वरावर्तः, प्रातस्यंदः

Reform, v. t. द्वोषं अपनी 1 P or संस् 10 or अवाक 8 U or निवृत् ः, पापात निवृत् ः, पापात निवृत् ः, or विरस् ८.; दुर्गते नञ्ज ८., (of persons). 2 जुर ८., परि-वि-सं-°, समा-प्रतिसमा-धा 3 U, प्रतिकः 3 पुनः क् of कञ्जप् ८. or वि-धाः = v. i. पापात् नि-पराः वृत् 1 A or विरस् 1 P, पापान् त्यव्य 1 P. = s., - ation, s. पाप-दोष-निवृत्ति नि-रपागः, दोष-च्छेदः- संडनं-शोधनं-समाधानं, पपप्रतिकारः, संज्ञावनं, परिवतनं, (religious) धर्मपरिवर्तनं कांति नि. - atory, s. शोधनात्यः, - व्यक्ति ति निवृत्ते पापप्रतिकारः, दोष्य-विष्कृते वा त्यकः पाप वा दोष, विरत-दत्वोष, संशोधित. - er, s. निवतकः, संशोधकः, दोष-पाप-व्छिद् क. 2 धर्मप्रतकः.

Refract, v. t. परावृत् c., व की क् 8 U; 'to be r.-ed 'व की भू 1 P, परावृत् 1 A.-ion, s. वकी भवने-करणं, परावर्तनं, वकी भावः.
-Refractory, a. विभागि, अविधय, अविनेष, अवश्य, अनिवार्ष, शासनलाधिनः, See Perverse; 'do not show a r. spirit towards thy hushan! 'भईः मतीपं मा स्मगमः (S. 4); 'to be r.' प्रतिपायते (D.).-inese, s. प्रतीपता, वकता, दुःशीलं, वकनभावः, अविधेयता.

Refragable, a. छेद्य, खंड नीय, भेद्य-

Refrain, v. t. ति-मं-पम् 1 P, निस्तृ 9 P. निष् 5 U or c, संह 1 P; See Control. -v. i निष्तृ 1 A, निरम् 1 P, (with abl.); परिह 1 P, वि.पूजा 10, स्यक् 1 P; See Abstain, Coase, Forbear. -s. प्रयक्त:

Refrangible, a. प्रावर्तनीय. [अतुपदं. Refresh, v. t. समा-परया-आ-श्वस् ८., आनंद ८., जीत् ८., आ-प-ज्ञाइ ८., सुखयति (D.). 2 नबीक 8 U, (एते वयं पुनर्नवीकृताः स्मः S. 5.): अमं अपह 1 P or छिट् 7 P or अपनी 1 P, विश्रम् ८.: बलं-सन्त्रं वृद् ८., आप्ये ८. 3 निर्वा ८. (वापयित), शीतलयति (D.), शीतलिक्, See Cool. -ed, ब. हत or गत-क्रम or अम, विश्रांत, आप्यायित, आश्वासित, नवीकृत, छिष्ठभम -ing, ब. आह्राद्व (नी.), क्रम-अम-विनोद्न, आनंद-मुख-पद, अमक्रम-न्दिछ्द, अमाएह, क्रांतिहर, -ment, इ. आह्राद्नं, अम or क्रम-अपहारः, ७ विनोद्नं, आश्वासनं, अम-क्रांति-च्छेदः, विश्रांति र्रः, विश्रासनं, अम्य-क्रांति-च्छेदः, उपाहारः, 'morning r.' आतराहः, कल्यवर्तः, उपाहारः, 'morning r.' आतराहः, कल्यवर्तः

Refrigerate, v. t. तापं-दाहं-ह 1 l' or नश् c. or छिद् 7 l', निर्वा v. (वापयति), शीत-लिक्क 8 U; See Cool. =ion, अ. ताप-दाह-च्छेदः, निर्वापणं, -Refrigerant, a. निर्वा-पकः, ताप-दाह-हर. -अ उष्णनिर्वापणं, तापशमनं

Refuge, अ. आश्रयः, संश्रयः, शरणं, गति f.; (person) शरण्यः, आश्रयभूतः, पालकः, रक्षकः, त्रातृ m. 2 उपायः, भ-,युक्ति f., गतिः, साधनं, 'giving r.' शरण्यः &c; 'take r with' शरणं या 2 P or गम् 1 P or प्रपद् 4 A, उपा-आ-सं-श्रि 1 U, अवलंज् 1 A, शरणार्थं गम् &c; 'seeking r.' शरणार्थनः 'come for r.' शरणं प्रपन्नः, शरणार्थनः 'having only one r.' अनन्यगतिकः—Refugee, अ. शरणं प्रपन्न, शरणार्थनः, शरणार्थनः स्वाद्धिनः m. आश्रितः, अवलंबितः.

Refulgent, a. देदीप्यमान, विश्वाजमान, भा-स्वत्, उज्ज्वल, आतितेजस्वित्, प्रद्योतमान; See Bright. -Refulgence, s. आतिप्रभा-

तेजस् गः, औज्ज्वल्यं.

Refund, v. t. प्रतिदा 3 U, प्रति-ऋ c. (अर्पयति-)

Refuse, v. t. प्रत्या-ख्या 2 P, नि-प्रति-षिष् 1 P, प्रत्याचक्ष 2 A, निराक्क 8 U, प्रत्या- हिंक् 6 P, निर्-अप-अस् 4 U, वि-प्रति- हन्त् 2 P, न संमन् 4 A or प्रह् 9 U or अंगीक्क or प्रतीब् 6 P, अवधीद् 10; 'pray, do not r. my request' नार्धिस में प्रणयं विहंसुं (R. H. 58). 2 (Followed by inf.) Ex. by a sentence with बच्, बद् &c. (Say, q. v.). - उच्छिष्ट, अविश्वं, अवः चं, असारः, केवः चं, असारः, मलं. - व. उच्छिष्ट, असार, अंक्रिंड.

Refute, v. t. निराज्ञ 8 U, निरस् 4 U, मितिसप् 6 P, खंड् 10, बाद् 1 A, अधरीफ्त, मत्या-स्था 2 P, मत्यादिश् 6 P, अपवद् 1 U, निर्भू 5, 9 U, 6 P. eation, s. निरासः, निरसनं, खंडनं, निराकरणं, प्रतिक्षेपंः, पत्याख्यानं.

Regain, v. t. पुन: लभ् 1 A or प्राप् 5 P, प्रतिपद् 4 P; See Recover.

Regal, a. राजकीय, राजाई, राजोचित.

Regale, v. t. संतुष् c., संतुष् ç., आह्नाद् c., आनंद c. 2 आश्वस् c., आप्ये c, संवुष् c.; Str Refresh, Tr. oneself उत्तमाकेन संतुष् 4 P or संतुष् 4 P or अत्मानं संतुष् c.. उत्सवं क्र 8 U.

Regalia, 🦸 राजिचह्नानि-लक्षणानि-लिगानि.

राजोपचारः

Regard, v. t. आद 6 A, प्रति-अव-इक्ष 1 A, संमन् c. पूज् 10, नि-,सेव्, 1 A. 2 ईक्षा, दुः 1 P, आ-अव-लोक 1 A, 10, आ-,लक्ष्म 10; See Look, 3 मन् 4 A, वि-,गण् 10. 4 अव-धा ^{3 U}, अवेक्ष्,सावधान-वः भू, दिग**ग्**, आहू. 5 सेव्, पा c (पालयति), अनु-हा 1 P: See Observe. 6 उद्दिश् 6 P. अपेश्व: संबंध् 9 P = 3 आदरः, संमानः, पूजा, अवेक्षा 2 अवधानं, मनोयोगः, अवेक्षा 3 दृष्टि f., ईक्षणं: See Look. 4 स्नेहः, प्रणयः, अनुरागः, प्रीति \hat{j} . 5 विचारः, अवेक्षा, अनुसंचानं, गणना, उद्देश:, अपेक्षा. संबंधः, अन्वयः; विषयः; ' having r. to the result ' कलापेक्षया; ' with r. to ' उद्दिश्य, अधिकृत्य, अंतरेण, अवेक्ष्य, (with acc.); अपेक्षया, विषये, गत-व. in comp.; ' a scandal with r. to Malavika ' माल-विकागतं कौलीनं (M. 3): भर्तृगता-विषया-चिंता &c. -ful, a. अवे (पे)क्षक, अवहित, सावधान, सापेक्ष. -fully, adv. सापेक्षं, सावधानं, -ing, a. सापेक्ष, संबंधिन, गत-विषय- in comp.; See (8.). -less, a. निरपेक्ष, अनपेक्ष, उदासीन, विरक्त, अनुस्तुक, in comp. gen.; oft. by अनादत्य अनवेक्ष्य, अगणयित्वा. -lessly, adv. निरपेक्षं, उपे-क्षयाः -lessness, ह. अनपेक्षा, उपेक्षा.

Regatta, 8. नौकाक्रीहा.

Regenerate, v. t. पुनर् जन् c. (जनयित)
or जीव् c. or उन्द्-भृ 1 P, 10, or उत्था c.
उत्थापयिति). = a., = ed, a. पुनर्जात, पुनर्भव, पुनर्जन्मन्, पुनरुजीवित. = ion, 5.
पुनरुजीवनं, पुनरुपत्ति f., पुनर्जन्मन् n.,
उत्थापनं, उद्धारः.

Regent, s. पाल: in comp.; शासकः, अधिपतिः, शास्तृः 'r. s of the eight quarters' अष्ट दिक्पालाः. 2 जून्यपालः; राजमितानिधिः. – स्टब्स्

Regicide, s. राजबध:-हत्या-हिंसा-घातः. 2 (Person) राजहन् m., राजघातकः, राजघः. Regime, s. See Government.

Regimen, अञ्चलानविधिः, पथ्यापथ्यनियमः.
' one observing म् ' पथ्याक्षिन.

Regiment, इ. सेन्यदलं-ग्रुह्मं-गणः-दपूहः; Regimentals, इ. सेनिकवेषः Region, s. प्र-,देशः, लोकः, श्ववनं, विषयः, राष्ट्रं, खर्कः, मंडलं, (of the sky) दिश् र्रः, काष्टा, आशाः, See Direction; 'r. of the heart' इदयदेशः: नाडिचर्कः &c.

Register, अ. टेस्टर्ग, लेखः, पत्रिका, पंजिका; मणनापत्रं. 🗝 र. पत्रिकायां लिख् 6 P or निर्वेश्च ए. –Registrar, अ लेखकः, पंजिका-धिकृतः. –Registry, Registration, अ. नामलिखनं, पत्रिकायां निवेशनं or आरो-पणं. 2 लिखनस्थानं.

Reguant, a. शासक, अधिकारिन, राज्या-धिकारिन

Regorge, v. t. उद्दम् 1 P. उद्-मृ 6 P, नि:

Regress, s. प्रतीयगति f, परावर्तनं -v. i. परावृत् 1 A, प्रत्यावृत्. -lon, s. प्रतीयगमनं, प्रत्यावर्तनं

Regret, v. t. अनुशुच् 1 P, अनुतप् 4 A; See Lament; 'he died r. ed by all ' खुत: सर्वेरसुकोचितश्च; न वाप्यनुकोचिता (U.3) 'nor was she (her absence) r. ed.:' oft. ex. by दु:स्वित a. or दु:स्वं '1 r. I cannot go with you' त्यपा सह गंतुससमर्थोस्मीति दु:स्वितोइं. 2 Repent, q. v. = ८ दु:स्वं, अनुकोकः, अनुतापः, स्वदः, मनस्तापः, उद्देगः; See Grief. = ful, a. दु:स्वित, दु:खाकुल, अनुतत, अनुकोकार्त, उद्दिशः, स्विकः, सोल्कंट.

Regular, a. नियत, नियमानुसारिन, नैयमिक-बैधिक-(की $f\cdot$), विध्यनुरूप<math>,स्रत्र-विधि-अनुसारिन: ' not at r. hours ' अनियत-वेलं (S. 2). 2 अनुपूर्व, अनुक्रमागत, यथा-कम, कमानुगत, अनुलोम, कमानुसारिन 3 नियतकालिक (की रि) नियतकेल 4 व्य-(व्या)वहारिक-आचारिक-(की f ·), नित्य यथामार्ग, यथारीति 4 (Of persons) नियमानुसारिन, नियमनिष्ठ-पर-शील, विधि-नियम-अनुवातिनः, व्यवस्थितः, अत्यक्तक्रमः, अध्यभिचारिन, नियतकृति. -ity. s. नियत-त्वं, विश्यक्तसारः, नियमः, .: ह्यसार:, नेयमिकत्वं. 2 पर्यायः, अनुक्रमः, परिपादि-ही र्र.. व्यवस्था, परंपरा,आनुपूर्व्य, आनुलोम्यं: Sc Order. 3 विधि-नियम-निष्ठा, नियमा-नुसारित्वं, विध्यनुवर्तनं, क्रमात्यागः, व्यव-श्चिति f.,विधि-नियम-परता. 4 (Of arrangement) विरचनं-ना, ब्यूह:-हनं, विन्यास: -y, adv. यथा-अनु-क्रमं, अनुपूर्वशः, आनु-पूर्विण, अनुलोमं,आनुलोम्यन, ऋमजः, क्रमण, पर्यायेण 2 यथाविधि, विधिवत्, विधितः, यधानियम, यथासूत्रं, विधिपूर्वर्क, विधि-नि-यम अनुसारण. 3 नित्यं, अनुज्जितकमं, भियतक्रमेग, नियतवेलायां

Regulate v. t. सं-, वि-धा 3 U, प्रिक्ट्रप् ... क्रमेण विन्यस 4 U, विरच् 10, ध्यव-स्था C. (स्थापयति). 2 वि- नियम् 1 P, वि-धाः, अनुशास् 2 P, नि-,पंत्र 10; See Rule, Control; ये द्वे कालं विधन्तः (S. I) ' who r. time.' 3 यथाविधि 'ब्यव-स्था c. or विधा, प्रमाणं निरूप् 10. —ion, 8. विधानं, व्यवस्थापनं, यंत्रणं, शासनं, &c. 2 व्यवस्था वि-,नियमः, शासनं, विधिः, स्थिति f., मर्यादा, कमः —or, * शासकः, संविधातृ m., वि-,नियंता, शासता.

Rehearse, v. t. पद् 1 P. अनुवद् 1 P. 2 क्यू 10, वर्ण 10: See Narrate. 3 प्रयोगात् पूर्व अभिनी 1 P or नद् 10. -बा, ×. पठनं, अजुवादः; कथनं, आख्यानं, पूर्वप्रयोगः,

प्रवाभिनयः.

Reign, v. i. प-, ज्ञास् 2 P, राज्यं-महीं &c. ज्ञास् or अब् 1 P or भुक्त 7 U. 2 Prevail, q. v. = s. ज्ञासनं, राज्यपालनं, अधिपत्यं, अधिकारः; better by (v.) with loc. abs.; 'during Rama's r.' रामे महीं ज्ञासति; 'after: a r. of 12 years' द्वाद्शाब्दाच् भुक्तक्षितौ तस्मिन्. 2 राज्यज्ञासनकालः, राज्यकालः. = ing, a. राजपदास्त्व, ज्ञासत्, राज्यधिकारिन्

Reimburse, v. t. प्रतिदा 3 U, निष्कृ U,

अपाकु, पूर्10, शुध्c.

Rein, 8. अभीजु:-जु:, प्रग्नह:. रिझ:; 'by drawing in the r. s' रिझमसंयमनात् (S. 1); 'give the r. sto 'वज्ञं या 2 P; आयक्तीभू 1 P, अधीन-त. भू; 'r. s of government 'राज्यस्त्राणि. =c. t. निसं-यम् 1 P, नि-प्रमुहु 9 P; See Control; 'r. in the borses' मगुद्धांतां वाजिन: (S.1). Reins. 8. कटि-टी रि. कटि-भोणी-नेज: 2

Reins, क कटि-टी रि., कटि-भ्रोणी-देशः 2

Reinforce, v. t. Recruit. q. v. -ment, 8. सैन्यं, सेनासामग्री

Reinstate, ए. र. प्रति-ष्ठा ८. (-ष्ठापयित), पुनः स्था ८. ०० नियुज् ७ र्त , १०. -ment, इ. प्रतिष्ठापनं, पुनर्नियोगः, पुनःस्थापनं.

Reiterate, $v.\ t.$ Repeat, $q.\ v.\ 2$ युन: युन: युन: कु $8\ U.$ -ed, \bar{a} , युन: युनरक्त; योन:युनिक (की f.). -ion, s. युनर्वचनं, आग्रेडनं, युन-किक्त f., योन:युन्यं

Reject, v. t. अवधीर 10, निराक् 8 U, मत्या-स्ट्या 2 P, वि-हन् 2 P, प्रत्यास्त्रक्ष 2 A; प्रत्याद्विद्यू 6 P, निर्-अप-अस् 4 U, निर्दू 5, 9 U, प्रति-अप-क्षिप् 6 P, त्यन्त्र 1 P, See Refuse. =ion. 8. अवधीरणं-णा, निराक्तरणं, प्रत्यादेशः, प्रत्यास्थानं, निरस्तं

Rejoice, v. i. पी pass, सुद् 1 A, आनंद् 1 l', सं-परि-तुष 4 l', द्वष 4 l', रम् 1 A, उल्लुस् 1 l', सं-परि-तुष 4 l', द्वष 4 l', रम् 1 A, उल्लुस् 1 l', Sec Delight, 'l r. to see you' पीनारिमातं दर्शनात, त्वहर्शनेन सदि-तोरिमा; 'this is to be r. ed at 'एतद्भिमंद्रनीयं (S. 5). -v. t. Causal of roots above. -ing, d. आनंदद, हपीवह, हप्तरू

(शि $f \cdot$) 2 पीयमाण, सुदित, हृष्ट. =8. आनंदः, हर्षः, प्रमोदः, उत्सवः

Rejoin, v. See Answer. -Rejoinder, s. मतिबचनं, उत्तरं, प्रत्युक्ति f.

Rejuvenate, v. t. बलं-सत्वं-वृष् c., आ-एये c.

Relapse, v. i. पुन: पत् 1 P or आगस् 1 P or प्राप् 5 P; oft ex. by पुन: with other words; 'r. ed into a feverish state' ज्वरेण पुनरम्पभूपत, पुन: ज्वरातुरा वसूव; 'r. ed into vice' पुनर्द्धभारी गंतुं पचकमे, सत्पधात् अष्टः, सनमार्ग अत्यजत; 'r. ed into his natural joviality सहजामानंद्युत्तिं प्रत्यपद्यत. = 8. पुनः पतनं, आवृत्ति f., प्रत्यागमनं, पूर्वावस्थापासि f.

Relate, v. i. (To) उहिञ्च 6 P, अपेक्ष् 1 A, अनुवंक संबंध pass ; by deriv. in ईय, or विषय in comp.; 'r. ing to Sastras' शास्त्रीय, शास्त्रविषय: 'news r. ing to the king's murder' राजधात विषयक:-संबद्ध:-क्तांत:: See Refer. -v. t. कथ् 10, आ-एया 2 P, वर्ण 10, इंस् 1 P, चक्क 2 A, आ-नि-विद c · See Tell. -ed, 2. कथित, ख्यात, वर्णित, & ६ 2 सं-अनु-बद्ध,अनुषक्त, अन्वित, संसक्त, संप्रक, संबंधिन, संपार्कीन, in comp. 3 संबंधिन, सजाति, सजातीय, एक-स-गोत्र, सक्रत्य, गोत्रज, एकशरीरान्वयः =er, ३. आ-ख्यायकः, कथिव m = ing, a. (To) संघंधिन, विषय in comp.: Sec Refer. -ion, 8. संबंध:, अन्वय:, संदर्भ:, संसर्गः, संपर्कः, अनुषंगः, भावः; 'mutual r. ' व्य-तिषंगः, अन्योन्यसंबंधः, आकांक्षा (between a word and its meaning): 'intimate r. ' समवाय-नित्य-संबंध:: 'the r. of and the thing container contained ' आजाराधेयभाव: 2 बंधता. ज्ञातिभावः, शरीरसंबंधः, शरीरान्वयः, सजातित्रं, सगोत्रता, सपिंडता 3 बंधुः, बांधवः, ज्ञातिः, गोत्रजः, सगोत्रजः, सकुल्यः, संबंधी, सविंद्ध: (to the 7th degree), स-मानोदक: (8th to 14th degree); स-नाभिः, सोदर्यः, समानोदरः (by blood); ' r. s collectively ' बांधवगण:-जन: बंधु-ज्ञाति-वर्गः 4 आ-उपा-ख्यानं, वर्णनं, कथनं, निरूपणं, कीर्तनं =ionship, ह. बंधुना, सना-भिता, ज्ञातिभावः, संबंधः; ' near r. ' प्रत्या-सकता; ' distant r. ' ब्यवहितता -ive, ह. सगोत्रः, सकुल्यः, बांधवः, बंधुः, ज्ञातिः, SeeRelation. -a. सापेक्ष, अविविक्त, अन्यसा-पेक्ष, अकोवल: 'r. importance' तारतम्यं. 2 अन्योन्यान्वित. 3 संबंधिन, विषयक, in comp.: अनुविद्ध, अनुषक्त, संबद्ध, सान्वय, उद्दिष्ट. 4 संबंधवाचिन्. -ively, adv. अ-See न्यापेक्षया, अन्यसापेक्षं, अपेक्षः Comparative,

Relax, v.t. হাথিলাকু 8 U, হাথিলখনি (D.), अध-अध् 1, 9 P., 10, वि-, wiet c. विगल c. 2 मुस् 6 P, or c., विसुद्ध 6 P. 3 शिथिलीकु, प्र-शम् ८ (शमयति), न्यूनीकु, लघुक्त, मंदीक्त, (मंदीचकार मरणव्यवसाय-बुद्धि K. iv. 45); ' r. ing their efforts' शिथिलितमयत्नाः 4 उद्द-ग्रंथ् 🤈 P. विसं-धा 3 U; 'r. the bowels ' विरिच 7 P or c.; See Purge: 'r. the mind 'मन: विसुद् c., or विश्वम् c. 🗝 i. जिथिलीभू 1 P. श्लब् 1 P, अब् 1 A, संस् 1 A, जिथिलायते-मेंडायते (D.). 2 प्र-उप-इाम् 4 P, न्यूनी-भू. -ation, ह. शैथिल्यं, विसंसः, प्रश्रथः, मुक्ति $f \cdot \mathbf{2}$ प-उप-शमः-शांति $f \cdot$, न्यूनीभावः, $\mathbf{3}$ विनोदः, विश्रामः, उद्योगविरति f-निवृत्ति f.- शैथिल्यं. 🗝 ी, 🕖 शिथिलित, शिथिल, प-, भ्रुथ, मुक्त, सस्त, विगलित: having r. his hold ' सक्त or शिथिलित-प्रह: or हस्स:

Relay, ह विश्रामदायी जवाश्वगण: 01

Release, e. t. मोक्ष् 10, मुच् 6 P or c., वि-निर्-°, उद्धु 1 P, निस्तृ c., विभुद्ध 6 P; See Free, = : वि-मुक्ति f., मोक्षः मोचन, उद्धारः, निस्तारः = er, : मोचकः, मोक्षकः, उद्धर्तृ m.

Relegate, v. t. विन्वस् c, 2 क्र c (अर्थयति)

Relent, v. i. करुणामृदु-करुणार्द्र-मृदुचित्त-a- भू 1 P: अनुकंप् 1 A, द्याद्रीभू, करुणया द्रु 1 P: his heart r. ed ं तस्य मनो मार्द्र वमभजत, कठिनतामजहात; being appeased, he r. ed ' सचान्तनीतो मृदुतामगच्छत् (R. v. 54): किमपि सानुकोश: कृतः (S. 4) ' somewhat r. ed '. -less, a. निर्द्य, निष्करुण, निरन्जकाश, कूर, कठोर, कठिन-पाषाण-हृद्य, निर्धृण: See Cruel. -lessly, adv. निर्द्यं, निष्करुणं, कठोरं.

Relevant, त. प्रास्ताविक (की र्र.), प्रस्तुत, प्रस्तुतालुषंगिन, प्रासंगिक (की र्र.), प्रस्ताव-सहुक्ष (की र्र.)-उचित-अलुरूप, प्रसंगोचित--ly, ade. प्रस्तावसहुक्ष, प्रासंगिक--Relevance,-cy, ८ प्रस्तावोचित्यं, प्रस्ताव-संगति र्र., प्रस्तुतालुस(र:-अन्वयः, प्रकरणा-लुसारः, प्रास्ताविकत्वं

Relic, ६. अव-शिष्टं-शेषः-पं, शेषभागः, शवः-वं, सुतशरीरं.

Relict, s. See Widow.

Relieve, v. t. (persons) (दु:स्वात् &e.)

मुच् 6 P or c, मोध् 10,उद्ध् 1 P: दु:सं &c.

अपनी 1 P or शम् c. (शमयति) ०. परिद्व

2 (Pain &c.) प-शम् c., परिद्व, द्रीकः;

लघयति (D.), विश्रम् c., लघ्कः; See Alleviate, 1 feel myself to be r. ed'

ममारमा विशदः जातः (S. 4). निश्चिताः

3 उपकु, साहाय्यं दा 3 U, अखुग्रह् 9 P. 4 (Guard &c.) विश्रम् ट., नियोगात् विश्रमं दा. -ed. a. उद्भुत, सक्त, शांत, शमित &c.: 'r. of anxiety' वीताचित, निश्चित, निश्चित, निश्चित, निश्चित, निश्चित, निश्चित, निश्चित, है. (दुःखात्) मोचनं, मोक्षः, उद्धारः, शमनं, सिक्त क्रि. अपहरणं, अपनयनं, परिहारः. 2 सुखं, उप-प्रश्माः, निर्वापणं, चिता-प्रश्माःशांति क्रि. स्वास्थ्यं, निर्वृतिः, विश्वामः, निश्चितताः, एकपदे एव दुःखविश्चामं द्दाति (U.6) ' gives क्रि. to my sorrow'; कर्तन्यानि दुःखितदुःखनिर्वापणा, 'she brought her lovely limbs into क्र' पुरीष स्वायण्यमपान विशेषान् (K.1.25).

Religion, 8. धर्म: 2 Piety, q. v. -Religious, a. धर्म, धर्म-देव- in comp.; ' r. rites' ' धर्मक्रियाः. 2 धर्मात्मन, पुण्यशील, धर्माचारिन, बतिन, धर्मनिष्ट, धर्मिक (की f.): See Pious, -ly, adv. धार्मिक बत्, ईश्वर्भकत्याः -ness, s. धार्मिकत्वं,

धर्मनिष्ठा, धर्मपरता.

Relinquish, e. t. त्यज्ञ् 1 P, उत्-वि-मृज् 6 P, हा 3 P, मुच् 6 P. =ment, s. त्यागः, उत्सर्गः, मोचनं, Şee Abandon,-ment

Reliquary, ह. अवाहीष्टाधार:-भाजनं.

Relish, v. t. स्वाद् c., रस् 10, सुरसीकु 8 U, स्वाद्कु. 2 आस्वाद् 1 A. 3 आभ-,रुच् 1 A, अभिनंद् 1 P; See Like, s. रसः, आ-, स्वादः-स्वादनं, रुचि f:' has lost r. for dates' पिंडखर्जूररुद्देजित (S. 2). 2 आभ-, रुच्हः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदः, अभिनंदाः, अभिनंदाः,

Reluctant, a आनिच्छत्, विमनस्, अनिच्छु, असंतुष्ट, अकाम, निष्काम, वि-पराङ्क् खुख, विमत. -ly, adv. बलात्, अनिच्छ्या, अ-कामं-मतः-मेन, by (a.), 'he went out r.' अनिच्छक्षपि निजेगाम. -Reluctance, इ. आनिच्छा, अकामः, असंतोषः, वैमनस्यं,

विमुखता, अरुचि ∫ः

Rely, v. i. (On) विश्वस् 2 P, प्रतिन्ह 2 P.
- विश्रंभ् 1 A; श्रद्धा 3 U. 2 आअव-लंज् 1 A, आ-सं-श्रि 1 U; oft. ex.
by श्रायत्त, अधीन, तंत्र in comp.:
'Ir. on you alone' भवानव ममाश्रयः
शरणं =iance, s. विश्वासः, प्रत्ययः, विश्रंभः,
श्रद्धाः 2 अवलंबः-चनं, आ-सं-श्रयः, शरणं.
- ing, a. अवलंबिन, आश्रित, विश्वासिन,
जातपत्ययः

Remain, v. i. अव-स्था 1 A, स्था 1 P, आस् 2 A, हृत् 1 A: See Continue. 2 नि-,वस् 1 P, स्था, अधि-छा. 3 शिष् pass., अव-परि-उत्-, उट्-हृत्; 'he r. ed only' in memory (his name only r. ed) स्मर्तव्यशेषं नीतः; 'r. ing after what is eaten' भुकावशिष्टं, भूकशेषं (अकं);

'those who r. ed alive' हत्तरोषा: -ing,
a. अव-,शिष्ट-शेष, उत्हृत्त; 'pass the r.
months' शेषान्मासान्गमय; 'during
the r. part of his life' आयुःशेष. -Remains, s. अस्थादिशेष:, अस्थीनि.
-Remainder, s. अव-, शेष:-पं-शिष्टं, उद्दर्शः,
शेषभागः; (in arithmetic) शेषं, अंतरं;
(of men) ex. by अन्य, इतर; Sec Other;
'subtracting 4 from 10 the r. is 6'
दशसु चतुभिविचिजितेषु षद शेषं 0' षद्व
अवशिष्यंत

Remand, v. t. पुन: प्र-हि 5 P or आहे 1 P. Remark, v. t. लक्ष् 10, अवेक्ष्म 1 A, निरूष् 10. 2 आभे-धा 3 U, वच्च 2 P, वच्च 1 P: See Observe. = s. उक्ति f., वचनं, आभे-धानं, वच्च्स्म ग., भाषणं; (written) लिखतं, लेखः. 2 अवेक्षणं, निरूपणं 3 चर्चा, अनुशासनं - = able, a. अपूर्व, अनुत, आश्चरं-भूत. 2 विरूपात, विश्वत, अलोकिक (की f.), लोकोचर, मसिद्ध, निशिष्ट, उत्कृष्ट, स्मरणाई, विशेष in comp. - ably, a.tv. सातिशयं, विशेषणं, विशेषतः, अनुतं, विशिष्टपकारेण.

Remarried, a. पुनरूह, पुनर्भू.

Remedy, v. t. प्रतिकृ 8 U, प्रतिवि-धा 3 U, प्रतिसमा-समा-धा; परिहृ 1 P; प्र-उप-शम् ८. (शमयति), साध् ८., कित् desid. (चिकिन्सितिते); उप-चर्र 1 P. = अपेष्यं; भेषजं, अगदः; See Medicine. 2 प्रतिक्रिया, प्रति (ती)कारः, उपश्रमः, उपायः, उपचारः, प्रातिविधानं, उपक्रमः, चिकित्सा, प्रतिक्रायः, प्रतिविध्यं, चिकित्स्य, शक्यप्रतिकारं, शक्यापचार. =ial, a. प्रतिकारं, शक्यापचार. =ial, a. प्रतिकारं, मतिकारं, प्रतिकारं, शक्यापचार. =ial, a. प्रतिकारं, स्वक्रायं, चिकित्स्यं, स्वयप्रतिकारं, (s.) in comp.: 'ar. measure proves effective 'प्रतिकारविधानं फलायं कल्पतं (R. viii. 40.). = less, a. अप्रतिकारं, अप्रतिविधेयं, निरुपायं अप्रतिकारं, दृश्यचार.

Remember, v. t. समृ 1 P, सं-अन्न-,° (with gen. when regret is shown), अनु- जिल्ला 10, अनु- जुद्द 1 P, 4 A. 2 (Keep in mind) समृ, हृद्देश-चित्ते नि उप-धा 3 U, मनिस कु 8 U, अव-धु 10; 'please, r. these words well 'हृद्धि एनां (भारतीं) उपधातुमहिस (R. viii. 77); 'r. me to your brother' स्मर्तन्योहं तव आनु:-Remembrance, s. स्मरणं, स्मृति J., अनुचितनं, अवधारणं-णा. 2 स्मा- रक्तं, स्मारणं, स्मरणवस्तु, अभिज्ञानं, 'r. of love' प्रीत्यभिज्ञानं. =er, s. स्मारकः, उद्योधकः.

Remind, v. t. स्मृ c., अनु-सं-°, उद्ग-प्रश्न-बुद c.; 'this group of gallants, as if, r. s me to-day of Patala' पातालं मामय संस्मापतीय धुनंगलोक: (Rat. 1), Oh I am well r. ed' अये सम्यगनुवाधितास्मि (S. 1). -er, 8. उद्घोधकः, अनुबोधकः.

Reminiscence, 8. स्मृति तं., समरणं: See Memory.

Remiss, a. अनवधान, असावधान, प्रमत्त, निरपेक्ष, उपेक्षक, मंदादर, शिथिलोद्यम: 'to be r. ' प्रमद 4 P (with abl.).-ly, adv. अनवधानेन, उपेक्षया, निरपेक्षं, प्रमादेन. -ness, s. अनवधानं, उपेक्षा, निरपे(वे)-क्षा, प्रमादः, शैधिल्यं.

Remit, e. t. प्र-हि 5 P, प्रेष c., प्रति-ऋ c. (अर्पयित); संचर् c., संक्रम् c. 2 शिथिलीकु 8 U, मुस् 6 P, वि-उत्-सुंब्र 6 P, त्यव्र 1 P, विरम् 1 P, निवृत् 1 A, (with abl.). 3 क्षम् 1 A, निवृत् C., मुख, अवसूज्, त्यज् 4 प्र-उप-शम् ८, (शमयति), लघुकु, न्यनीकः -v. i. प-उप-शम् 4 P, शिथिलीभू 1 1', विरम्. -tance, s. प्रेषणं, संक्रामणं: प्रेषितधनसंख्या. -tent, a. संतत, अविस-गिन, -ting, a. विरत, विसागिन, शिथिलित. -Remission, 8. इीथिल्यं, प्र-उप-ज्ञम:-शांति f विरामः 2 मोचनं, सुक्तिं fनिस्तारः, उद्धारः. 3 मार्जनं, क्षमां, विच्छेदः, निवृत्ति 🏸 उत्सर्गः:

Remnant, ८.अव-,शेष:-षं; See Remainder. Remonstrate, v. i. (With) निवारणार्थ उपदिश्न 6 P, निवारियतुं यत् 1 A, प्रत्यादि-Dissuade. ञ्ज प्रत्या-स्ट्या 2 P; See -Remonstrance, 8. प्रत्यादेश:, प्रश्रोध-

वचनं, निवारणोपदेशः, निवर्तनं.

Remorse, ह. अनुताप:, अनुज्ञय:, अनुज्ञोक:, पश्चात्ताप:. -ful, a. अनुतप्त, अनुशयार्तः See Repentance, &c. -less, 8. कठिन, निर्दय: See Cruel.

Remote, a. दूर, दूरस्थ, दूरवर्तिन, असक्तिहित, विपक्तष्ट: See Distant. -ly, adv. दूरं, विभक्तर : ' he is r. connected with me स मम वित्रकृष्टः बधुः -ness, हः विप्रकर्षः, असन्निकर्षः, दूरताः

Remount, ह. अश्रांतः अश्वः. =v. i. अश्व पुनर्

आ**रह्** 1]'.

Remove, v. t. स्थानांतरं नी 1 P or गम् c., अष-सु ८., वि-, चलू ८. 2 दूरीकृ ८ U, निर्वस् ^{C.,} निष्कस् C., अप-नि:-उत् स् C., बाहिष्कुः (from office) प्र-, भ्रंश् ए., च्यु ए.: See Dismiss, Discharge. (of things) अपनी, निनुद् c., अपह 1 P. अप-अव-कृष् 1 P. अप-अपा-नुद 6 P or c., अप-व्यप-अह $^{1}~ \mathrm{U}_{\cdot}$ निरू-अप-अस् $_{\cdot} ^{4}~ \mathrm{U}_{\cdot}$ निराकृ, अपाकृ, उच्छिद् ${f 7}$ ${f P}$. विन्न ${f p}$ ${f c}_2$, प्रतिकृ, खंड् ${f 10},$ बि-प्रति हन् 2 P, भंजर् 7 P, निर-अव-ध्रं 5, 9 U. 6 l'. - c. i. स्थानांतरं ,गम् 1 l' or या-इ-2 P: अपस् 1 P, अपगम्-याः = प्रवः (in geneology)' separated by one r. from the creator ' सप्तरेकांतरं (द्वंद्वं)

(S. 7). 2 पदं, पदवी, ऋम:. 3 अपगम:. अपसरण, &c.: See below, -al, 8, अप-नयनं, उत्सारणं, दृरीकरणं, विचालनं, स्था-नांतरीकरणं. 2 अपसर:-रणं, अपयानं, अप-गमः=गमनं, स्थानांतरं, स्थलभेदः. 3 निरासः, निराकरणं, प्रभ्रशमं, अप-परि हार:-हरणं, उ-च्छेदः, विनाशः शनं, अपनोदः, अपोहः, प्रति. धातः, पति(ती)कारः, खंडनं, भंगः &c. -er, 8. अपनेतृ m., अपहर्ता, नाझकः, उ-च्छेता; gen. ex. by हार:, हारी, अपहः, हा. ध्र:, अंतक: in comp., also हत्, बुद in comp.; 'r. of darkness ' तमोनुत्, तमो-हत, तमश्च्छित &c.

Remunerate, v. t. मूल्यं-वेतनं-प्रतिकल दा 3 U: See Recompense, Reward. -ion, 🦠 मृल्यं, येतनं, प्रतिकलं, पारितोषिकं. Renaissance, 🎋 (विद्याया:) पुनक्रजीवनं. Rencounter, है संमर्दः, द्वंद्वं, संघट्टः, आभि-

घात:: See Battle, Collision.

Rend, v. t. द 9 P or c., भिद्र 7 P, छिद्र 7 P, ब्यध् 4 P, विश P P: वि-उद्ग-दल e. (दलयति), खंड 10: See Tear, ' beartr. ing ' हृदयस्पृञ्जा, हृदिस्पृञ्ज, हृदयमर्त-च्छिद् .-er, ह. विदारकः, भदकः, -ing, 🤞 विदारण, भिदा, स्फूटनं, भेटः, भंगः -Rent, ″. विद्वीर्ण स्फ्राटिन, भिन्न ॐः =ः छिद्रं, **रधं,** भेदः, विदरः, स्फुटनं, भिदा, भंगः.

Render, v. t. प्रति-दा े U, प्रति-ऋ c. (अर्पयति), प्रति-पद्ग ः, निर्यत् ः 2 दा, क 8 ८, उपकृत्प . 3 जन . , उत्पद् ., कु: by the causal of roots: 'r. help ' सा-**हाट्यं कु or दा;** 'to r. proud' दूप् एः : r. unfriendly' विकृ त, और. विरंज् त 4 Translate, q. v.

Rendezvous, ह. समागम-संकेत-स्थानं, संकेत ਹੁਲਂ-₹ਪਲਂ∙

Renegade, 🔗 धर्मभ्रष्ट:, पतितः, पाखंड:, स्वधर्म-स्वपक्ष-त्यागिन 🗥 .

Renew v. t. नवीक 8 U, प्रतिसमा-धा 3 U, उद्ध 1 P. पूर्वावस्थां नी 1 P or प्राप् टन्धाः गम् c. 2 पनः कः gen. ex. by पनः आरभ् 1 A with other words: 'r. s studies' पुन: अधन्यनं प्रार्भते: 'they r. ed hostilities पुनः वैरं प्रारेभिरं -al अ. नवीकरणं, पूर्ववत्करणं, प्रतिसमाधानं, उद्धारः, पुनः करणं, पुनः प्रारंभः.

Renounce, ए. t. न स्थीक or अंगीक 8 U, प्रत्या-ख्या 2 P, प्रत्यादिश 6 P, प्रत्याचक्ष 2 A: See Refuse. 2 त्यंबर 1 P. अपास 4 U, वि-उत्-सृद्ध 6 P, हा 3 P: See Abandon, 'to r. the world ' संन्यत, सर्वसंगं परित्यज्. -Renunciation, अ. प्र-स्यादेशः, प्रत्याख्यानं, परित्यागः, उत्सर्गः, प-रिहार:: 'r. of the world संन्यास:, सर्व-संगवरित्यागः.

Renovate, v. t. नवीकु 8 U, पुन: कु. -ion, s. नवीनता, नूतनावस्था, उद्धार:, Sec Refresh, Renew.

Renown, ह. कीर्ति f., यशस् n., प्र वि-स्व्यातिf., विश्वति f. - e.d., a. प्र-वि-स्व्यात, विश्वत, प्रथित, लब्धप्रतिष्ठ; See Fame, - ous.

Rent, 8. कर:, बिल:, राजस्वं = 0. t. भाटकेन दा 3 U: भद् c., भाटकेन-मूल्यदानेन-मुद्द 9 U or सेव् 1 A or भुद्ध 7 A. = ai, 8. 'r.bill' करपत्रिका.

Reorganize, v. t. पुनर् वि-रच् 10 or घट c. Repair, v. t. नवीकु 8 U,सं-धा3 U प्रतिसमासमः धा, उद्ध 1 P, पूर्ववत्कु, पुनः स्वस्थीकु, सुस्थित a. कु. 2 (Loss &c.) पूर् 10, प्रमुख् 2 P, निष्कु, शुद्ध c, प्रतिकृ, सं-धा. -v. i. आश्रि 1 U, प्रपद्ध 4 A, गम्-व्रच्च 1 P, ज्ञरणं प्रपद्ध or गम् or या 2 P or अभ्युप-इ 2 P. -s. प्रति-समाधानं, संस्कारः,संधानं, उद्धारः, नवीकरणं, पूर्वायस्थापापणं -Reparable, a. पूर्णायः, उद्धारं, प्रतिसमाधेयः, 'loss not r.' अपूरणीया हानिः -Reparation, s. Repair, q. v. 2 क्षति or हानि-पूरणं or निष्कुति f., शोधनं, प्रतिकलं

Repartee, 8. क्षिपोत्तरं, ध्यंगोक्ति रं., भंगि-

भाषणं, सरसोक्तिः.

Repast, ह. भोजनं, असं, आहारः, अज्ञनं, अभ्युपहारः.

Repatriate, v. t. (निर्वासितं) स्वदेशं पापु c.

Repay, v. l. मितदा 3 U, मित-ऋ c. (अर्प-यति), निर्यत् 10, मित-पद् c., निवृत् c., मितद् 8 U. 2 मितिफलं-निष्कृतिं-दा, निष्कृ, अपाकृ, शुध c., अपवृत्त् 10, oft. by मित; 'r. kindness' मत्युपक्क; 'r. an injury' मत्यपकृ, वैरं साध c. =ment, s. मितदानं, मत्यपणं, निर्यातनं, शोधनं, शुद्धि f., मितफलं Repeal, v. t. संद् 10, निरस् 4 U, वि-,लुप्

ं, नि-परा-वृत्ं, उच्छित् 7 P. = ह. वि-, लोपः, निवर्तनं, खंडनं, निरसनं, प्रचारलोपः-

भंगः. -er, ४. निवर्तकः, विलोपकः. Repeat, १. १. पुनः वद्-गद् 1 P, ог उदीइ ८. ог व्याह 1 P, (Say, q. v.); अभ्यस् 4 U, (a letter) आग्रेडयति (D.). 2 आवृत् ८., पुनः-गुहुः-कु 8 U or आन्त्र 1 P or अन्तु-छा 1 P: ten r. ed two times? दिराष्ट्रता दश, दिदशाः. 3 पद्र 1 P, व्याह, अज्ञबद्, उद्गृ 6 P, आ-त्व्या 2 P, कथ् 10, उदीइ. -ed, ॥. पुनवक्त, पुनभिणित, पुनः पुनः कृत, आवृत्ते, भ्यस्तैः; 'in r. birth, परिवालिन जन्मिन, जन्मिन जन्मिन. -ediy, ॥ परिवालिन जन्मिन, अम्बन्त, युद्धः, पुनः पुनः, सहस्तुः, अभिक्षः, स्वतः, पुनः, पुनः, सुनः, स

पुनर्वादः, पुनर्वचनंकधनं, पौनरुक्त्यं, 'made as a r.' पुनरुक्तं, पुनरुक्ततां नीतः, See Superfluous. 2 पठनं, समभिन्याहारः, अञ्जलादः, अञ्जलादः, अञ्जलादः, अञ्जलादः, अञ्जलादः, अञ्चलि नः, भावन्तंनं, पुनः विधानं-अञ्जलानं-आहसिः, पौनः-पुन्यं, अभ्यासः; आग्नेहितं, द्विरुक्तिः (of a word &c.).

Repel, v. t. अपास् 4 U, मति-व्या-हत् 2 P, मितसु ८, निरस्, मितिक्षेप् 6 P, मितवृ ८., अपासु ६ P, नि-गरा-वृत् ८., मत्याविक्ष् 6 P; Sea Dispel, Drive. -lent,-ling, a. मितवातिन मितकारक, अपानोदिन्-म. प्रति-

(ती)कारः, प्रतिघातः, प्रतिवारणं.

Repent, v. i अनु-पश्चात्-तप् 4 A, अनुशी 2 A, अनुशुच् 1P,अनुतापं वह्-वन्धः गम् 1 P. पश्चात् पोट्ट्-किंद् pass. -ance, s. अनु-पश्चात्-तापः, अनुशयः, अनुशोकः, पश्चात्केदः, मनस्तापः, विद्यतीसारः, पाप-दुण्कृत-केदः. -ant, a. सानुशय, सानुताप, संजातानुताप, अनुशयविधुर-पीडित, अनुतत्त, जातानुशय, जातकेदः, अनुतापार्त.

Repercussion, 8. प्रतिघात:, प्रतिपतनं.

Repertory, s. Nee Treasury.

Repine, v. i. च्यथ् 1 A, जुन्द 1 P, अवसद् 1 P, स्विद-पीट्ट-ट्ट-संतप-pass.; Sec Fret. —Ing, s. मनस्ताप:, मनोव्यथा, जोक:.

Replace, v. t. (स्थाने) पुतः आ-नि-धा 3 U or निविद्य c. or न्यस् 4 U or स्था c. (स्थापयति); पूर् 10, स्थाने निविद्य c., प्रतिनिधि दा 3 U; one servant was r. ed by two ' किंकरस्थाने किंकरद्वयं निवेशितं; See Substitute.

Replenish, v. t. (पुन:) संपूर् 10 or उप-

Replete, ॐ सं-परि-पूर्ण, सं-आ-कीर्ण, परि-पूरित, आ-नि-चित, आढच, मय (यी ﴿) in comp. =ion, ॐ पूर्णता, पर्याप्ति ﴾; परि-, पूर्ति ﴾

Replica, 8. प्रतिकृति रे.

Reply, 8. उत्तरं, प्रति-वचनं-वाक्यं-वाक्यं जित्त र्त. 2 उत्तरपक्षः, प्रतिवादः, 'leave no room for r.' निरुत्तरीक्ष 8 U = v. i. दा 3 U with (s.), उत्तरं प्रति-पद् 4 A, प्रतिवस् 2 P, प्रतिवद् 1 P- भाष् 1 A. 2 Echo, q. v. =Replicant, s. उत्तर-वादिन् m., प्रतिवादी

Report, v. t. आ-नि-विद c., आ-ख्या 2 P or c. (ख्यापयति), विज्ञा v. (ज्ञापयति), बुध् c., वृत्तांतं लिख् GP, श्रु c.; 'he is r. ed to be dead स सुत इति श्रूयते, इति जनश्रुति:-पवादः. = नि-आ-वेदनं, विज्ञापना, विज्ञप्ति f., कथनं; 'written r.' आवेदनपत्रं, विज्ञातिलेखः 2 ख्याति f., विश्वति f., कीर्ति f.; 'evil or bad r.' कीर्लानं, अकीर्ति: 3 वार्ता, वृत्तांतः, प्रवादः, जन-लोक-वादः-प्रवादः-श्रुति:-वार्ता, उपश्रुति,

जनरबः; किंवदंती; 'there goes a r.' इति जनमवादः &c. श्रूयते, हति मवादः. 4 ध्वनिः, नादः, ज्ञब्दः; See Noise. -cr, s. ब्रुतांतनिवेदिन m.

Repose, v. i. विश्रम् 4 P, संविद्य 6 P, जी 2 A. 2 विश्वस् 2 P, प्रतिन्ह 2 P. 3 आ-अव-छंब् 1 A, आ-सं-श्रि 1 U; \cdot r. ing confidence \cdot विश्वस्त सप्तिपन्न, सिब्ध्यसं स्थितः $-v \cdot t$. विश्रम् $\cdot \cdot \cdot$, संविद्य $\cdot \cdot \cdot \cdot$ विश्रम् $\cdot \cdot \cdot$, संविद्य $\cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ विश्रम् $\cdot \cdot \cdot \cdot$ दिश्राप्यति $\cdot \cdot \cdot$, नि-आ-धा $3 U \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ विश्रा(श्र)मः, विश्रांति $\cdot \cdot \cdot \cdot$ विरामः, उप-म-ज्ञमः, प-ज्ञांति $\cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$ श्रमच्छेदः-निवृत्ति $\cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot \cdot$

Reposit, v. t. नि-आ-धा 3 U, न्यस् 4 P, रक्ष 1 P. -ory, s. निधिः, आगारं, निधानं, पात्रं, भाजनं, आश्रयः, आशारः, आधारः, कोष्ठः, रक्षणस्थानं.

Reprehend, v. t. भरत् 10 A, पर्च निंद् 1 P, or उपालस् 1 A; Sec Censure. Reprehensible,a. निंदा, उपालस्य, गर्हित, गर्हणीय, दूचणीय. -Reprehension, s. निंदा, गर्हा, भर्त्सनं-ना,दूचणं, उपालंभः.

Represent, $v.\ t.\ avf(10)$, fa-g 5 U, fa-g10; oft. ex. by sur c; 'r. even vices as virtues ' दोषानपि ग्रुणपक्षमध्यारोपयंति, ग्रणपक्षे स्थापयंति (Ka. 108); 'r. in writing 'आभ-,लिख 6 P, लेख्ये निविश् c. or आरुट्ट c. 2 प्र-,हूज् c., सूच् 10, आ-विष्कु 8 U, निरूप, 3 नि-आ-विद् C., वि-ज्ञा c. (:ज्ञाययति): Sec Inform. 4 भूमी-स्थाने-स्था: $\mathbf{1}$ \mathbf{P} , or $\mathbf{p}_{\mathbf{q}}$ $\mathbf{1}$ \mathbf{A} ; प्रतिनिधि: भू; 'you r. the queen' भवान राजीस्थाने वर्तते, राज्ञीप्रतिनिधिः. 5 रूपं-वेषं-ग्रह 9 U or w 1 P, 10; Sec Personate; (a play &c.) प्रमुख्य 10; 'have not seen it r. ed ' न प्रयोगतो दृष्टं (Rat. 1); नाटकं प-योगेणाधिक्रियतां (S. 1) 'let it be r. ed on the stage '; 'r. a character' w-मिकायां बृत्; 'Urvasi r. ing Lakshmi' उपेशी लक्ष्मीभूमिकायां वर्तमाना (V.3). -ation, 8. वर्णनं,निवेदनं, विज्ञापना,प्रदर्शनं, निरूपण, विज्ञप्ति f. 2 प्रयोग:, अभिनय:. 3 भातिकृति f., प्रतिरूपं, आलेख्यं, प्रतिच्छंदः, मतिना, मतिमृति f :: See Picture. -ative, 8. मतिनिधिः, मतिभूः, मतिपुरुषः. -a. मति-निधीभूतः आवर्शभूत.

Repress, v. t. प्रति-नि-रुष् 7 U, सं-नि-यस्
1 P, नियंष् 10, नि-प्रदू 9 P, प्रशम् c.; See
Check. =lon, s. निरोधः, नियमः; निप्रहः,
नियंष्रणं. =ive, a. निरोधिन, निप्रहक्तारिन्.
Reprieve, s. विआमः, विरति f. 2 दंडन्यकेयः-विलंबः. =v. t. दंडं न्याकिप् 6 P or विलंख c., न्यवहारदर्शनं न्याकिप् .

Reprimend, v. t. निंह 1 P, भर्त्स् 10 A, उपालस् 1 A, बाजा होर 10, अव-अधि-सिष्

6 P. = ८ निंदा, भर्त्सना-नं, उपालंभः, वा-ग्वंडः, वाक्ताहनं, See Censure.

Reprisal, 8. प्रत्यपहरणं, प्रतिपीडनं.

Reproach, v. t. (परुषं) निंद् 1 P, मर्च 1, 10 A, उपालम् 1 A, आकुरु I P, अप-परि-षद् 1 A, निर्-भर्स्स् 10 A, आ-अधिक्षिप् 6 P, दुष् c. (दूषपति), कुत्स् 10; सा-ष्कं निंद्र, तिर-स्कु 8 U, धिक्का, अवगन् 4 A. — धिक्कारः, निंदा, गर्दा, तिरस्कारः, आ-भषिक्षेपः, परि(शे) वादः, उपालंभः, आक्रोकः, भर्त्सनं-ना, परुषोक्ति f., वाक्पारुप्य, दुरुकं, वाग्दंडः, निंदा-भर्त्सना-वाक्यं 2 दूष्णं, कलंकः, अ-अप-कीर्ति f.; लञ्जास्पदं — full, a. निंद्रामर्भ; निंद्रास्मक, परिवाद्कः, better by (8.) in comp.: 'r. words' निंद्राच्यानानि. 2 गर्दित, निंद्य, गर्दणीय, लज्जायद् — fully, adv. साधिक्षेपं, सोपालभं

दुष्टता -

Reproduce, v. t पुन: कु 8 U or उत्पष्ट c. or जन् c.; ' he r. ed the whole speech ' समग्रमेव भाषणं स यधातधसुद्दिषयाभास --Reproduction, s. प्रत्युत्पसि f., पुनर्जनन . Reprove, Reproof, See Reproach.

Roptile, s. सरीसुषः, सर्पणशीलः, बरणः, उरो-गः-गामित् मः उरंगमः, सर्पः: 🗝. सर्पिन सर्पण-जीतः

Republic, ६. प्रजासत्ताकं प्रवासंध-राज्यं, लोक-प्रजा-प्रभुत्वं - = an, a. प्रजापभुत्वविशिष्ट, लो-कपभुत्वसंबंधिन, (६.) in comp. = s. प्रजा-प्रभुत्ववादिन् m., प्रजापभवादी. - = anism, s प्रजापभुत्ववादः, प्रजातंत्रपक्षः

Repudiate, v. t. प्रत्यादिश् 6 P, निराक्त 8 U, निर्-अप-अस् 4 U, निर-स्र ८., परि-स्यक्द 1 P, प्रत्या-ख्या 2 P, अपघ्वंस् ८., अव-निर्दृ-धू 5, 9 U, 6 P; See Reject also.—ion, s. प्रत्यादेशः, निराकरणं, प्रत्याख्यानं, परित्यागः, अपासनं. 2 विवाहसंबंधत्यागः, दांपत्यविध्रदेषः.

Repugnant, α. प्रतीप, विरुद्ध, प्रतिकूल, वि-परीत, अत्वंतविमुख-विरक्त. -Repugnance, s. विरोधः, प्रातिकूल्यं, वेपरीत्यं, विरागः, वि-द्वेषः, अनिच्हा, वैद्युक्तयं, विमति f., विरक्ति f.

Repulse, v. t. निराक् 8 U, निः-प्रति-स् ८., अवधीर् 10; प्रत्यादिक् 6P, प्रत्या-रूया 2P, परा-प्रति-स् 2 P, भंदर 7P, वि-सु ८., (army). –ion, s. निराकरणं, निःस्तरणं, प्रत्यादेकः, अवधीरणं-णा, प्रतिचातः, प्रतिकानः, प्रतिकानः

षिय, द्विष्ट, निंद्य, बीभत्स, धीभत्सावह; See Hideous. 2 प्रतिघातिन, प्रतिसारिन.

Repute, v. l. मन् 4 A, अभि-सं-, गण् 10; See Consider, 'r. ed as authors ' कर्कृत्वेनाभिमताः -8., -ation, 8. कीर्ति f.,
स्वाति f., प्र-वि-, यशस् गः प्रतिष्ठा, प्रधाः
प्रतिपत्ति f., गौरवं, प्रसिद्धि f.; 'of established r.' लब्दपातिष्ठ; 'good r.' सुस्वातिः; 'bad r.' दुष्कीर्तिः, अप-अ-कीर्तिः,
बाच्या, कीलीनं, दुर्नमातिः, आदरणीयः 2 यशःकीर्ति-कर (री f.), कीर्ति-मान-प्रदः -ed, a.
अभिमत, जन-लोक-विश्वत, सर्वज्ञात, जनप्रसिद्धः

Request. v. t. याच् 1 A, अर्थ 10 A. प्र-अभि-°, वि-ज्ञा ए. (ज्ञापयति), सविनयं नि-आ-विद् ए. = s. प्रार्थना, अभ्यर्थना, याचना, विज्ञापना, विज्ञाति / ., नि-आ-वेदनं, याच्या-2 आकांक्षा, इच्छा, अभिलाषः, आपेक्षा; 'in general v.' सर्वाभीष्मित, बहुशः इष्ट.

Require, v. t. पार्थ 10 A. प्रच्छ 6 P. याच 1 A. 2 (Need) वि-,अपेक्ष् 1 A, आकांक्ष् 1 P; oft. ex. by उपयोगः, प्रयोजनं, कार्य, with instr.; or sig 1 P: or by pot. pass, part.: 'that it is affection and should r. a cause is a contradiction? क्रेहश्च निमित्तसम्यपेक्ष इति विप्रतिषिद्धमेतत (Mel. 1): 'I do not r. his help ' न मम तस्य साहाय्येन प्रयोजनं: 'r. s a caveful consideration 'निपुणमवेक्षणीयः, निपु-णावेक्षणमर्हति. -ment, . Ex. by (v.); 'all the r. s of man ' यद्यक्तरेरपेक्ष्यते or इण्यते. -Requisite, a. आवश्यक (की 🏸), अवश्यक, आकांक्षित, अपेक्षित. 🗝 अवश्यक-वस्तु द्रव्यं, अपेक्षितं -Requisition, 🐇 पार्थना-नं, अपेक्षा, आकांक्षा.

Requite, v. t. प्रति-दा 3 U, प्रतिफलं दा, प्रत्युपक 8 U, निस्तृ c.: See Recompense, Repsy; (grudge &c.) प्रतिकृ, निर्यत् 10, शुद c., साध c. -बा, × प्रति-दानं, प्रतिफलं, निस्तारः, निष्कृति f., प्रत्युपकारः, पारितोषिकं, निर्पातनं 2 प्रति ती निकारः, प्रतिक्रिया, शुद्धि f: साधनं.

Rescind, v. t. विलुप् ः, खंड् 10, निरस् 4 U, निवृत् ः -Rescission, s. वि-,लोपः, संडनं, निरसनं, See Repeal.

Rescript, s. See Counterpart.

Rescue, v. t. मुच् 6 P or c.. मोश्च 10, विनिग्न-°, निस्तृ c., उद्दु व P or श्व 10: परित्रे 1 A, रक्ष् 1 P: See Protect. -s. दि-,
मुक्ति f., मोचनं, मोश्चः क्षणं, उद्धारः; परि-,
त्राणं, रक्षणं, निम्नारः, तारणं, 'on, on, to
the r.' सत्वरं परित्रायध्वं -er, s. उद्धर्तृ

क., त्राता, रक्षकः, मोश्वकः

Research, ह. अन्वेषणं-णा, निरूपणं, अतु-संधान, जिज्ञासा, मार्गणं, विन्वारणा.

Resemble, v. t. सं-वट 1 P (with instr.), अनुकू 8 U (with gen.), अनुहू 1 P (with acc.): 'the characters r. each other 'संबद्धंत्यक्षराणि (Mu. 5); gen. by तुल्य, सद्दश, समान, उपम, अनुरूप in comp., ('Like', q. v.): भव पितुरह-रूपो गुगै: (V. 5)'r. your father in qualities ': देहबंधेन स्वरेण च रामभद्रमतु-हरति, अस्य मुखं वध्वा मुखचंद्रेण संवष्टत्येष (U, 4). 2 उप-प्रति-मा 3 A, 2 P, समीक. -ance, 🚈 साद्रृहयं; सारूप्यं, तुल्यत्वं, संवादः, साम्यं, औपम्यं, उपमा, अनुकारः, अनुहारः, तला: साधम्ये (in qualities); 'to bear r. सादृश्यं-तुलां-अधिकह् or समाकह् 1 P: See (v.): (तलां यदारोहित दंतवाससा K. V. 34). $oldsymbol{2}$ प्रतिकृति f-, प्रतिरूपं, आलेख्यं; See Picture. -ing, त. संवादिन, (न केवलम-स्मदंगसंवादिनी आकृतिः Ü 6): अनुरूप, तुल्य, सम, समान, अनुकारिन, अनुहारिन्-

Resent, ए. १. अभि-मति-कुच 4 P, (with acc.) कुच-कुप्-कप् 4 P, अपकारापेक्षया कुप् -ful, ए. कोधिल, कोधशील, समन्यु, सासूय, प्रत्यपकारचुद्धिः -meut, १. कोषः, कोषः, रोषः, अमर्षः, मन्युः, See Indignant, &c.

Reserve, v. t. सं-प्रतिसं-ह 1 P, निग्रह 9 P. ${f 2}$ (आकालांतरात) सं-चि 5 ${f U}_{f r}$ नि-धो ${f 3}$ ${f U}_{f r}$ संग्रह, रक्ष् 1 P, अविशिष् 7 P or c., त्यबर 1 P, (temporarily); आपदर्थ धनं रक्षेत् 'should r his money for times of want. '3 ng 1 P, सं- म 5 U, अपह 2 A, न स्पष्टीकु, न विशदीकु. 🗝 संवरणं, संवृति f., नि-अप-ह्नवः, मनोग्रुप्ति f. 2 नि-,यंत्रणं-णा, निग्रह:, निरोध:; ' without any r. ' विवृतं, निर्धाजं, अनियंत्रणं, निर्धेत्रणं, 3 (Of disposition) बाग्यंत्रणं,कथा-आलाप-विरक्ति ʃ., पराङ्गमुखता, अल्पभाषणं, वाग्यतंत्वं. 🕭 संचय:, संग्रह: 5 (Of an army) प्रति-परि-ग्रहः, प्रत्यासा(स)रः, पार्षिणत्रं -ation, क गोपनं, निग्रहः, संहारः, गुप्तिः, अपवारणं 2 नि-अप-ह्नवः, मनोग्रुप्तिः, संतरणं, संवृति: 3 परिवर्जनं, अपवाद:, व्यावृत्ति f.; with this r. only ' अयमेव तस्यापवाद:. 4 संग्रह:-हणं, संचय:. -cd, त. राक्षित, ग्रुप्त. अवशेषित. 2 संवृतिमत्, गृहभाव, ' ग्रुप्तांत:-करण, अनुत्तानहृद्य, संवरणशील; वाग्यत, यंत्रितवाक, कथा or आलाप-विरक्त or विसुख. अल्पभाषिन, अल्पालापिन, -edly, 'adv' गूहभावेन, संवृतचेतसा. -Reservoir, s. जलाशयः, तहागः-गं, जलाधारः, तोयाधारः, वापी.

Resetter, 8. लोप्त्रग्राहिन् m.

Reside, ए. १. वस् 1 P, नि-प्रति-"; अधि-ष्टा 1 P, अधिवस् (with acc.); निली 4 A; आश्रि 1 U, वृत् 1 A; See Dwell. 2 सद् 1 P; अविश्व pass.—ence, इ. स्थिति ति. वसति ति. वर्तने, अधिष्ठाने, वासः; ' r. a-broad' प्रवासः- 2 वसतिः, वासस्थानं, नि-, वासः, गृहं, आ-नि-ल्यः, आश्रयः, अधिष्ठानं, स्थानं, निकेतनं, See House, 'change of r.' स्थलांतरगमनं.—ent, इ. नि-,वासिन्, or by derinरगमनं.—ent, इ. नि-,वासिन्, or by derin त्यः आयोध्यिकः, कोशांवीयः, &c.—a. नि-,वासिन्, स्था वर्तिः n comp.; आश्रित, कृतालय.—Residue, इ. अव-, कृषः- वर्निः - æl,-वाप, ॥. अव-िष्टा, कोषां omp.

Resign, v. t. परि-,त्यक्त 1 P, उत-वि-सक्त 6 P, हा 3 P, पत्यादिशू 6 P, पराक्षिप 6 P, See Abandon. 2 सं-,ऋ ः. (अर्पयति). आयत्तींकृ, आ-नि-विश्व 🖙 समा-धा 🔞 Ü. न्यस् 4 U, निक्षिप, प्रति-पद् c. 3 क्षम् 1 A. सह 1 A: 'of those who r. themselves to you' त्वय्यावेशितचित्तानां. माहितचेतसां: 'I. one 's claims ' स्वत्वं निवृत् , अधिकारं त्यव्यः 'I. oneself fate 'देवाधीनीभू -ation, to his परि-,त्यागः, उत्सर्गः, प्रत्यादेशः, पराक्षप:; 'r. of one's claim ' स्वत्वानि-वृत्तिः, 'written r. ' त्यागपत्रं-लेखः. 2 सम-र्पणं, निक्षेपणं, न्यसनं, निवेशनं 3 क्षमा, f., संतोषवृत्ति fः ' \mathbf{r} . to क्षांति God ' ईश्वराधीनता; ईश्वरेच्छ नुवर्तनं. -ed, a. त्यक्त, अपित, न्यस्त, &c. 2 क्षमावत्, तितिक्षु, शांत, ईश्वरेच्छाधीन, र्डश्वरन्यस्ति चत्तः

Resilient, ... उत्पतिष्णु, 2 स्थितिस्थापक्र, 3 उल्लासित

Resin, ह. अ-,रालः, सर्जरसः, यक्षधूपः; See Pitch.

Resist, $v.\ t.$ प्रति-बंध् $9\ P$, प्रति-वि-रुष् $7\ U$, नि-,वार 10, प्रत्य 3-स्था $1\ A$; प्रतिकु $8\ U$, प्रत्या व्या-हन् $2\ P$; बाध् $1\ A$, निग्रह् $9\ P$, प्रतिष्टंभ् $9\ P$, परिपंथीभू; See Oppose.—ance, s. प्रति-वि-रोधः, प्रतिबंधः, प्रति(ती)कारः, प्रतियोगः, पर्यवस्थानं, प्रतिष्टंभः, प्रतियानः, प्रतियानः, प्रतियोगः, प्रतियागः, प्रतियोगः, प्रतियोग

Resolve, e. i. निश्चि 5 U, निर्णी 1P, व्यव-सो 4 P, अध्यव-सो, संकट्स ए., मर्नि-बुद्धि-कु 8 U; See Determine. =v. t. वि-ली ट., वि-द्व c. (melt); गल् ८०, क्षर ८.; सागरे नद्यो विलीयंते 'rivers are r. ed into the sea.' 2 वि-युक्त 7 A, 10, विश्वित्व ८०, ज्याकु, वि-भिद्ध ८., पृथकु कु; See Separate. 3 (Doubts) छिद्द 7 P, अपाकु, अपनी

1 P, निरस् 4 U; See Dispel. =३ Resolution, q. v. -ed, a. विश्लेषित, ब्याकृत, &c. 2 कृतनिश्चय-संकल्प-मति-बुद्धि, व्यवसित, निश्चित, निर्णीत, संकल्पित--ent, 8. द्वावणं, शोधहृत्. -er, 8. विभेतृ m., छेता, छिद m., in comp. -Resolute a. दृह or स्थिर or निश्चय-संकल्प, स्थिरधी मति, धीर,धृतिमत: See Resolved also, -ly, adv. दृढं, सनिश्चयं, स्थिरचेतसा. -ness, s.: See below. -Resolution, s. निश्चय:. निर्णयः, संकल्पः, ब्यवसायः, सर्गः, अध्यवसा-यः; स्थिर \mathbf{o} । दृढ-निश्चयः \mathbf{o} । संकल्पः,मति $f_{\mathbf{o}}$, संप-अव-धारणा 2 स्थिरता, स्थैर्य, धेर्य, धृति f., निर्वेधः, स्थिरमतित्वं,अभिनिवेशः. $oldsymbol{3}$ विश्लेषणं, वियोजनं, विभेदनं, 4 उपन्यासः, प्रतिज्ञाः उपक्षेपः.

Resonant, a. मुखरित, प्रतिध्वानित, प्रतिना-दित, अनुनादिन, संयुष्ट. -Resonance, s. अनु-प्रति-नादः, प्रतिध्वनिः-स्वनः

Resort, v. ∴ (To) सेत् 1 A, नि-परि-°, श्रि 1 U, आ-सं-समा-उपा-°, उप-अभि-गम् 1 P or इ-पा 2 P, अभि-उप-मु 1 P: जुष् 6 A, (frequently). ⇒ आश्रयणं, सेवनं, गमनं, &c. 2 आश्रयः, शरणं, आयतनं, अभिगमनस्थानं. 3 गति ∫., उपायः, शरणं.

Resound, v. / पति-नद्-स्वन्ध्वन् 1 P, अनु-रस् 1 P; See Echo. =v. t. प्रतिध्वन् c. &c.; निनादेन पूर् 10; 'r. ing the directions' दिशः प्रतिनिनादेन पूर्यन्, दिशः प्रतिध्वानयन्, -ing, a. Resonant, q. v.

Resource, s. उपाय:, गति f., पयुक्ति f., कल्पना, साधनं; 'having no other r.' अनन्यगतिक. 2 (r. s) विभवः, द्रव्यसा-धनं, आयः, वित्त-द्रव्य-सामग्री, अर्थः, धनं; 'of small r. s' अल्पाविभवः

Respect, v. t. पुज 10, अर्च 1 P, 10; सं-मन c., आहु 6 A, ਜੇਰ੍ 1 A, ਮਗ 1 U, ਜਂ-ਮੂ c., सत्कु 8 U, पुरस्कु. 2 अपेक्ष् 1 A, उदिशु 6 P: See Refer, Relate. - s. अपेक्षा. उद्देशः, संबंधः, अनुषंगः, विषयः; ' with r. to the result ' फलापेक्षया, फलमुह्दिश्य- 2 सं-,मानः, पूजा, अभि-,अर्चनं, संभावना, प्रश्रयः, गौरवं, पुरस्कारः, सत्कारः, अर्हणा, अर्चा, भक्ति $f \cdot \mathbf{3}$ दृष्टि f , अवेक्षा. 4 विषयः, प्रकरणं; वस्तु n., अधेः. 5 $(|\mathbf{r},\mathbf{s}|)$ नमस्कारः, प्रणामः, प्रणति $f_{m{\cdot}}$, अभि-वंदनं, प्रणिपातः, सभाजनं; 'in this r.' अत्र विषये; 'in all r. s' मर्वथा; 'pay one's r. s' प्रणस् 1 P, सभाज्य 10, प्रणिपत् 1 P. -able, a. पूज्य, माननीय, &c.; विशिष्ट, आर्य, सप्रतिष्ठ, गुरु: ' a r. person आर्य-सु-जन:; ' of a r. family ' आभि-जात, अभिजनवत्, कुलीन. 2 मध्यम, सामान्य, नातिगुरु. -ably, adv. आर्यः

उदार, in comp.; आर्यवत्, शिष्टवत्, स्गीरवं; 'r. dressed ' उदारनेपश्यभृत्, आर्यवेषधारित्. -ful, a. सादर्, समभ्रय, सगीरवं, सिविनयं, आदर्-मयांदा-शील, मानपुरःसर, आदर्-मान पूर्व -fully, adv. सादर्, समभ्रयं, स्विनयं -ing, a. उद्दिश्य, अधिकृत्य, अपेश्वः See Regarding. -ive. (Own) a. Ex. by स्व-स्व, ('Own' q. v.); 'they went to their r. houses स्वं स्वं गृहं ते जग्द्यः'in their r.places' स्वेषु स्वेषु स्थानेषु. 2 सापेस, अकेवल, अविविक्त, अन्यसंचद्धः इतरेतर-अन्योन्य in comp. -ively, adv. यथाक्रमं, यथान्त्रमं, यथान्त्रमं, योवीपर्यंण, प्रत्येकं प्रत्येकं.

Respire, v. i. उत्नि-श्वस् 2 P, प्र-अन् 2 P. -ation, c. श्वासः, श्वासोच्छ्वासः, प्राणः -atory, a. श्वास in comp.: 'r. organ' श्वासंदियं

Respite, s. विशासः, विश्वासः, विश्वति f., अवकाशः, विलंबः, विच्छेदः, प्र-उप-शासः $-v \cdot t$. विश्वामं-अवकाशं-दा(3) U.

Resplendent, a. देदीप्यमान, विभाजमान, अतितेजसः, See Bright, Splendid

Respond, v. i. प्रति-वच् 2 P, प्रति-वद् 1 P, उत्तरं दा 3 U; See Reply. -ent. 8. प्रतिचादिन् कः, प्रत्यार्थेन्, उत्तरवादिन् कः, -Response, इ उत्तरं, प्रतिचचनं, प्रतिवाक्यं 2 प्रतिवादः, उत्तरं. -Responsible, a. अनुयोगाधीन, अनुयोज्य, आह्वाना-धीन, प्रष्टव्य; oft. by उत्तरंदा; 'you are r. for this act 'अस्य त्वयैवीत्तरं दातन्यं. धूर्वोद्ध, धूबंह, धुरंधर, धरीण. -Responsibility, s. भार:, भर:, धुर् f:: 'the whole r. of the kingdom' राज्यस्य समस्तो भरः, राज्यधुरा. 2 अनुयो-गाधीनता , मष्टध्यता. -Responsive, a. उत्तरदायिन. 2 संवादिनः

Rest, v. i. विश्रम् 4 P, वि-आ-रम् 1 P, (कार्यात्) निवृत् 1 A: निश्वलीभू 1 P, स्थिरीभू, निश्वेद्दीभू 2 (Lean against) आलंब् 1 A, उपा-समा-आ-श्रि 1 U; त्रि-उप-धा pass; ' with her face r. ing on her :left hand ' वासहस्तोपहितवदना (S. 4); oft. by भरं क 8 U (with loc.); 'r. ing on his three hoof (legs)' खरूबरे भरं कृत्वा (H. 2): दंहे भारं निधाय, यष्टि-मबलंड्य, &c. 3 प्र-उप-शम् 4 🗜, सुस्मिन्-निर्वृत-स्वस्थ-a. भू. 4 भी $2 \cdot A$, स्वप् $2 \cdot P$, सं-विशू 6 P, नि-इा 2 P, नि-ली 4 A. 5 स्था 1 P, भू, वृत् ' r. with ' अवलंब, अपेक्ष 1 A, अधीन-आयत्त-a. भू; See Depend (on); 'further than this r. s with fate' भारवायसमतः परे (S. 4). -v.t. विश्रम् c., ज्ञी c., संविद्ध् c. 2 निषिञ्च c., न्यस् 4 U, अवलंब c., स्था c., आ-नि-धा 3 U; खापे विजयाशंसां निवधी'म ed his hope of victory on his bow': सकलरिप्रजयाज्ञा यञ्च बद्धा सतैस्ते (Ve. 5) on whom your sons had r. ed their hopes of overthrowing all enemies.' विश्रांति ʃ., कार्य-~8. विश्रा(श्र.)मः, व्यापार-निवृत्ति:. 2 (Of a body) स्थिरता, निश्चलता, निश्चेष्ठता, अचलता 3 ससं, सीख्यं, स्वास्थ्यं, निर्वृति f., प्र-उप-शमः-ज्ञांति f.; See Ease. 4 अवलंबनं, आधारः, स्थानं र निद्धा, शयनं, संवेश:- शनं. ७ अष्ट-, होष:-हि।ष्टं: अन्य, इतर, अवर (a. pl.) (of persons): आदि, प्रभृति, in comp. 7 यति f, अवसानं, 'at r.' निश्चल, निश्चेष्ट, अचल, स्थिर, सुस्थ, प्र-उप शांत, निर्देत, विश्रात; निर्धापार, निरुधोग. =ing, a-आलंबित, आश्रित, नि-उप-हित, स्थित, स्था, वर्तिन् in comp.: 'r.-place' शयन-विश्राम-स्थानं -less, a. ब्याकुल, पर्या-समा-कुल, पारिष्ठव, अशांत, विद्वल, अस्वस्थ, व्यग्र, अनि इत, उद्दिश 2 चपल, चंचल, चल; सदागति, सास्पंद. 3 उक्तिह, विनिद्द, निर्णिद। ' passes r. nights' उक्तिहा रजनी गम-यति (Mal. 3), -iessiy, adv. अनिर्वृतं,, व्यमं, चंचलतया. -lessness, हः अनिर्वृतिः, अस्वास्थ्यं, उद्देगः,व्यग्रता,चापल्यं, चोचल्यं,

Restaurant, ३. उपाहारपृह-

Restitution, अ. प्रतिद्वानं, प्रत्यर्पणं, प्रत्या-

Restive, Restiff, a. दृष्ट, दुर्मार्गप्रस्थित, अदम्य, दुर्दम, प्रतीप, दुर्वृत्त, दुर्विनीत, उद्धतः Restore, v. t. पुनर्-मति-दा 3 U or ऋ c. (अर्पयति), पति-पद् ए., निर्यत् 10, परावृत C., मत्यानी 1 P: पुनर्लभ् 1 A, मति-पद् 4 A, ягч 5 P, (when passively used) प्रत्यपितस्वांगः ' with his body r. ed to him '; स्मरं वपुषा स्वेन नियोजयिष्यति (K. Iv. 42) will r. to Capid his body '; 'r. ed the universe to the rule of Indra ' प्रनरपि त्रिभुवनमिंद्रवशमगात or नीतं, इंद्रशासनायतं कृतं; ' I. ed to its pristine splendour ' पुराणशोभामधिरोपि-तायां (चसती) (R. xvi. 42), 'r. to life 'जीव् ः, सोच्छास-वः कृ 8 U, असून् प्राप् c.; 'r. ed to consciousness'लब्धसंज्ञ. मासचितन्य. -ation, 8. प्रतिदानं, प्रत्यर्पणं, प्रतिपादनं, निर्यातनं, परावर्तनं, प्रत्यानयनं, उद्धारः, पूर्वावस्थामापणं, &c. -ative, a. अग्निवर्धन (नी *f∙*), सत्व-बल-वर्धनः =8. बलवर्धनं, बल्यं, बाजीकरणं 🗝 , 🦇 प्रति-द्वातु »ः, प्रत्यर्पयिताः

Restrain, v. i. सं-अव-नि-६५ 7 U, निम्रह् 9 P, जिस्म 1 P, नि-मति-वंद 9 P, आ-

बू 5 U, संह 1 P, नि-,यंद्र 10; See Forbid, Control, also. 2 (Legally) ज्यासिस् 1 P. एस्. -er, s. नियंतु ता., निश्चहीता, निरोधकः. -Restraint, s. निश्चहः, नि-अवरोधः, सं-नि-यमः, नि-,यंद्यणं-णा, प्रतिबंधः, स्तंभः, प्रतिरोधः, बाधा, यमः, जयः,यमः (of the senses). 2 आसेषः; 'r. of speech' वार्यमः, वाक्तसंयमः.

Restrict, v. t. निरुध् 7 U, नियंध्र् 10, अवध् 10, नि-स-यस् 1 P, निबंध् 9 P,परि-मा 3 A. 2 P, निग्रह् 9 P, my actions being thus r.ed on all sides एवं सर्वतो निरु द्व चेष्टाप्रस रस्य मे (Mu. 3);बाध् 1 A, ब्यावृत् ८.(८०००) अपवाद् इवोत्सर्ग ब्यावर्तियतुमीश्वरः (R. xv. 7) 'can r. the scope of a rule.'—ed. a. चियत, समर्थाद, सावधिक, परिनित &ट.; Sea Limited.—ion, s. सीमा, इयसा, नियस, मर्याद्ग, अवधिः, परिच्छेदः, निवंधः, निरोधः, अवधारणा, व्यावृत्ति र्रं, पंत्रणा; 'without r. 'स्वेरं, यथेच्छं, आनियंत्रणा, चापट, a. ब्यावर्तक, नियामक, परिच्छेद्क, अवधारणा; तुझब्दोऽवधारणार्थः, ब्यावृत्त्व, अवधारणा; इसब्दोऽवधारणार्थः, ब्यावृत्त्व, अवधारणा, इराव्देव्याद्वर्त्व, अवधारणा, ह्यावृत्त्वर्थकः (S. B.) 'has a r. sense.'

Result, ए. i. अव-पर्यव-सो 4 P, वि-,परिणम् 1 U; See End. 2 उत्पद्-निष्पद् 4 A, प्रस्त-उद्-भू 1 P, जन् 4 A, प्रवृत् 1 A; See Produce; gen. ex- by (s.): 'it will r. in nothing 'तिसर्थकं भवेतं; 'it will r. in his destruction 'तस्य नाझ एव फलं भवेत् - क परिणामः, फलं 2 अर्थः, गुणः, निष्पसं, सिद्धि तः; अंतः, अवसानं, शेषः, उदकीः; पाकः; 'good r.' ह्युभफलं. 3 सिद्धांतः, मिश्चतार्थः, निश्चतार्थः, 'producing no r.' निष्फल, निर्मुण, स्वर्थः - ing, a. ज, जन्य, उद्भव, फल in comp.; See Produced.

Resume, v. t. पुन:-भूय:-आवा 3 A or ग्रह् 9 U or आप 51' or लभ् 1 A, प्रत्याह 1 P; 'let us r. (the thread of) our discourse' पकृतं-प्रस्तुतविषयं-अनुसंद्धाम or अनुसराम, oft. by पुन:-भूय:-आरभ् 1 A or कृ, with other words; 'r. ed their fighting' पुनर्योद्धमारेभिरे; अतः परं पुनः कथिष्यामि (M. 4) 'I shall r. my story from this point afterwards'; 'he r. ed his discourse' पुनर्येकुं प्रचक्रमे--अ सारः, संग्रहः, सारार्थः -Resumption, अ प्रत्यादानं, पुनर्येकुंगं, प्रत्याहारः.'

Resurrection, 8. पुनक्जीवनं, मृतोत्थापनं.
Resuscitate, v. t. पुनर्जीव् c. or उत्था c. (उत्थापयति), उज्जीव् c., प्रत्युव् जीव् c.,
-ion, 8. पुनर्जीवनं, उत्थापनं, उज्जीवनं,
मस्युज्जीवनं

Retail, 8. अल्पज्ञ: विक्रय:, पण्यक्रय: -v. t. अल्पज्ञ: विक्री 9 A or पण् 1 A. -er, rr-dealer '8. अल्पज्ञ: पण्याविक्रयिन् m., खंड-पणिक m.

Retain, v. t. y 1 P, 10, रक्ष 1 P, धा 3 U; ग्रह 9 U. 2 (Servants) वेतनं दत्त्रा नि-युक्ते 7 A, 10, व्यान्प्र c., उप-नि 1 A, (क-र्मकराज्ञपनयते S. K.); (in memory) चित्ते-मनास क 8 U or नि-धा or निविश ८., अवध्. =er, 8. अनुयायिन मा., अनुगः, अनुचरः, पार्श्वकः, अनुगामिन ル , अनुजी-विन् m_{ij} सेवकः, भृत्यः, किंकरः, आश्रितः, See Servant, body of r. . परिवार:, भृत्य-अनुयाधि-वर्गः. -Retention, धारणा-णं, ग्रहणं. 2 (Faculty) Nee below: 'r. of urine' मूत्रसंगः. -Retentive, a. धारणावत्, धारणक्षमः ' r. faculty ' धार-णाशक्ति \hat{f} , धारणा, मेधा, धारणावती धीः, यहणमामर्थ्यः 2 धरः याहिन् in comp.,

Retaliate, v. t. प्रति-कृ 8 U, प्रत्यपक् ; (वैरं) निर्यत् 10, छुध् c., साधू c.; प्रति-हिंस् 7 P. -tion, s. प्रतिक्रिया, प्रति(ती)कारः, प्रत्यपकारः, प्रतिहिंसा, वैरसाधनं-छुद्धिः- निर्यातनं.

Retard, ए. १. प्रति-नि-रुष् 7 U, स्तंभ् 9 P, प्रतिबंध् 9 P, बाध् 1 A, नि-वृ ः: See Obstruct. 2 विलंब् ८., व्यक्षिप् 6 P, गर्ति अवरूष् ०: स्तंभ् -ation. १. निराधः, प्रतिबंधः, वेग-गति-रोधः, विलंबः, व्यक्षिपः -ed, ए. निरुद्ध, विलंबितगति, अवरुद्धवेग.

Reticence, s. मीनं, संवृति f., मुकभावः, वाग्यमः, -Reticent, u. मीनावलंपिन, सं-वृतिमत्, यंत्रितवाच्, वाग्यतः, See Reserved. Reticular, u. जालाकार, जालकप -Reticulation, s. जालकर्मन् m.

Retina, 8. नेत्रांत: पटलं

Retinue, ह. परिजनः, परिवारः, परिवरः, परिच्छदः, अनुयायि-भृत्य-वर्गः, परिचराः, अनुचराः

Retire, ए. ं अपक्रम् 1 U, 4 P, अपगम् 1 P, अपगम् 1 P, अपगम् 1 E 2 P, चल् 1 P, परावृत् 1 A; एक-पार्श्वे स्था 1 P. 2 विश्रामार्थे उद्योगाव-विषय् 1 P or कार्य-अधिकारं-त्यज्ञ 1 P, विविक्त-वृत्तं सेव् 1 A, सेवां त्यज्ञः, 'r. from the world' सर्वसंगं परित्यज्ञः, संन्यस् 4 U, विविक्तं वसः, शांतिमार्गोत्सकोभूत् (R. vii. 71) 'wished to r. from the world'. —ed, o. विविक्तः, ग्रम, विजनः, गृह्व, पट्यज्ञः, एकांतः, निभृतः, विविक्तः, See Lonely, 'a r. spot रहःस्थानं, विविक्तः 2 (Disposition) संवुत्तसम्, गृह्व, अग्रज्ञानः, See Reserved. 3 त्यक्तसम्, विविक्तसेविम्, त्यक्ताधिकारः, 'a. r. person' संन्यासिन् कः,स्कतसंगः,—ment. अपसर्थः, अपक्रमणं, अपगमनं, &c. 2

निर्जन-विविक्त-स्थानं, रहःस्थानं, 3 विविक्त-हत्ति / अधिकार-कार्य-त्यागः; विविक्तसेवनं; संन्यासः =ing, a अपक्रामिन् de. 2 विविक्त-प्रिय-सेविन्, अधृष्टः See Reserved.

Retort, १८.७. प्रत्युत्तरं दा 3 U, प्रत्यवस्तं द् 1 P, प्रत्यक्षिप् 6 P, प्रतिक्व 8 U, प्रत्यभि-युद्ध् 7 A.10. = १. प्रत्युत्तरं,प्रत्यवस्तंद्नं,प्रत्यपवादः, प्रत्यभियोगः, प्रत्यारोपः 2 बक्तयंत्रं.

Retrace, v. t. (One's steps) प्रत्यावृत्,

निवृत्, 1 A; See Return.

Retract, v. t. प्रत्या-स्था 2 P,प्रत्यााई शू 6 P (word, promise, &c.) निवृत्, c., निवृत् L A (with abl.); ब्यातिकम् 1 U, 4 P, अतिचर् 1 P. -ion, s. प्रत्यास्थानं, प्रत्यादेशः, निवर्तनं, उक्त-त्यागः-व्यतिक्रमः.

Retreat, . . i. अप-या ? P- गम्-स् 1 P, अप-क्रम् 1 U, 4 P, प्रतिनि-नि-प्रत्या-वृत् 1 A; See Retire. 2 प्र-वि-द्र 1 P -अपधात्र 1 P, गलाय् 1 A. = s. अपसरणं, अपक्रमः-मणं, अपयानं, परावर्तनं, परावृत्ति f. अपगमः, प्रवि-निवृत्तिः 2 पलायनं, प्र-वि-द्रावः. 3 शरणं, आश्रयस्थानं, निलयः, विविक्त or निर्जन-देशः or स्थानं.

Retrench, v.t. न्यूनीक्क 8 U, प्हस् v, अ-लगीक, अवाच्छिद् 7 P,अवकृत् 6 P, खंड् 10, अप-ाची 5 U. -ment, s. अवच्छेदः, खंडनं, ब्यवच्छेदः, न्यूनस्ययः. ब्यूयापच्चयः

Retribution, रे प्रति (ती)कारः, प्रतिकलं; Ses Revenge. -Retributive. -Retributory, " प्रतिकारिन, प्रतिकार in comp.

Retrieve, v. t. पुन: प्राप् 5 P or लभू 1 A, प्रत्याह 1 P, उद्भू 1 P, प्रति-,समा-धा 3 U; See Recover, 'irretrievably gone' अससिश्चिये गते.

Retrocede, v. /. परावृत् 1 A; See Return. -Retrocession, s. परावतने.

Retrograde, a. प्रतीप,मतिलाम,बक्क, परावृत्त, विपरीत, प्रतीपगामिन; 'in a r. direction' वि-,प्रतीपं, 'turn in a r. direction' प्रती-पर्यात (D.), परावृत् c. =v. i. परावृत् 1 A, प्रतीपं गम् 1 P; विपरीतं या-इ 2 P. 3 Decline, Decay, q. v. =ation, Retrogression, s. प्रतीपगमनं, विपरीतगमनंगित f.

Retrospect, ह. अतितपर्याली चनं, सिंहाव-लोकनं, अनुदर्शनं, भूतावलोकनं. -ive, त. अनुदर्शन्, गतावलोकिन् 2 भूतापेक्ष, गत-कालसापेक्ष.

Return, e. i. नि-प्रत्या-प्रतिनि-चृत् 1 A, प्रति-या 2 P, पुनर्या, पुनन् = 2 P, प्रत्यागम्-प्रापत् 1 P, प्रति with words for 'Come' Go', q. v.: 'it is gone never to r.' असिश्वर्य तद्तीतमेव (S. 6); 'r. to life' चेतनां लघू 1 A or प्रतिपद् 4 A,

सोस्ङ्वास-व- सू. 2 Answer, q. v. -v. t- प्रांत-दा 2 P, 3 U, प्रांत-ऋ c. (अप्यांति), निर्यत् 10, प्रांत-पद् c. 2 पुनः आनी; ' r. good for good ' प्रस्युपकारं कु 8 U; ' r. an injury' प्रत्यपकु, अतिहिंस् 7 P. -s. निवृत्ति ति, प्रत्यागमनं, प्रत्यावृत्तिः, परापतनं पुनरागमनं, निवर्तनं, प्रत्यायानं. &c., 'on your r.' प्रतिनिवृत्ते त्वयिः 2 प्रत्यपणं, प्रतिवृत्तं, निर्यातनं, प्रत्यात्तः, परिवर्तः, पार्विनिवृत्ते त्वयः अवर्तः. 4 फलं, लाभः, प्रांति ति, उद्याः, उत्पत्तं: ' in r. पति प्रति in comp.; 'injury in r.' प्रत्यकारः, ' benefit in r.' प्रत्युपकारः, ' in r. for' विनिम्येन, परिवर्तनन

Re-unite, v. t. पुन: संयुक्त 7 U, 10 or सं-धा 3 U. -Re-union, s. पुन: संयोग:-समा-

गम:-संसर्गः.

Reveal, ए. 1. वि-बु 5 U, प्रकाश् ८., ब्यंज् 7 P or c., आविष्कु 8 U, व्यक्तीक् , प्रकटी-कु; ख्या ८., ज्ञा ८. (ज्ञापयति), 'the missiles r. ed themselves to us' स्वतः-प्रकाशान्यावयोरस्त्राणि (U. 6); 'the sacred hymns were r. ed to the sages 'ऋषयः मंत्राणां दृष्टारः, मंत्राच स्वयं दृदृशुः; 'r. & secret 'रहस्यं प्रकाश् ८. or भिड् 7 P &c. -er, s. प्रकाशकः, व्यंजकः, भेदकः -Revelation, s. विवर्णं, प्रकाशनं, व्यक्ती-करणं, आविष्करणं. 2 श्रुतिप्रकाशः; ऐशो-न्मेषः

Revel, s. निर्भर पानगोष्टीसुखं, संपीति f., तुमलः पानमहोत्सवः. =v. i. अतु-भू 1 P or सेव् 1 A with (s.). =ry, s. See (s.) above.

Revenge, १. प्रत्यपकार:,प्रति(ती) कारः, प्रतिहिंसा, प्रतिझोहः, वैरसाधनं निर्यातनं शुद्धि कि. प्रतिक्रिया. 2 (Desire for r.) जियांसा, प्रत्यपकार बुद्धि कि. च्य. र. (Persons) वैरनिर्यातनं वा वैरसाधनं शुद्धि कु 8 U (with gen.): प्रतिहिंस् 7 P, प्रतिझु 4 P, प्रत्यपकु. 2 (Insult &c.) निर्यत् 10, साष्ट्र र. शुद्धि, प्रतिकृ, निस्तृ ट. च्य. १ प्रतिकारपरायण, प्रतिहिंसाः, प्रतिहिंसाः, प्रतिहिंसाः, प्रतिहिंसाः, प्रतिहिंसाः, प्रतिहिंसाः, विराष्ट्र र. चरा कार्रच्यकार व्यवसार वा प्रतिहिंसाः, भ्रष्टिंसाः, विराष्ट्र प्रतिहंसाः, प्रतिहिंसाः, विराष्ट्र प्रतिकारपरायण, कार्रच्छ, अक्षमिन, अमर्षणः चिधीप, adv. प्रत्यपकार खुद्धाः

Revenue, ३. करः, बलिः, आयः, उत्यः, भागधेयः, राजस्वं.

Reverberate, v. i. प्रतिध्वन्-नव् 1 P, अंतु-नव्-गर्ज् 1 P. -v. t. प्रतिध्वन् c. &c. 2 प्रतिक्षिप् 6 P, प्रतिहन् 2 P. -ion, श. प्रति-ध्वनिः-नादः-ज्ञब्दः 2 प्रतिक्षेपः.

Revere, v. t. सं-, भन् c.; पूब्स् 10, सं-भू c., पुरस्कु 8 U, सत्कु, भज् 1 U. उपास् 2 A, आहु 6 A, अर्च्च 1 P, 10. -ence. s. सं-, मान:, अर्चना, मश्रवः, पूजा, सत्कारः, आव्रः,

सार्या, पुरस्कारः, उपासनाः, अर्हुणा, भक्ति fः 'his r.'तत्रभवान्, भगवान्, 'your r.' अत्रभवान्, 'act of r.'नमस्कारः, नमस्या, प्रणिपातः, प्रणामः, अभिवंदनं - -v. t. See (v.). -ed, a. पूज्य, अर्चनीय, सं-,मान्य, आर्य, पूजार्ह, नमस्य, उपास्य, oft. ex. by सुगृहीतनामन् (when dead) पूज्यपादः, 'r. sir' भगवन्. -ent, -ential, a. भक्तिमृत्, साद्र, सप्रथय, मानपुरःभर, भक्तिपुर्वः, ' with a r. bow भक्तिप्रणामं कृत्वा. -ently, ado. भक्तचा, भक्तिपुरःसरं, साद्रं, सप्रथयं.

Reverie, 8. ध्यानं, चितनं, भावना

Reverse, 8. पृष्ठं, पृष्ठभागः. 2 परिणामः, वि-कारः, परिवृत्ति f.; 'r. s of fortune दैवदुर्विपाकः, भाग्यविपरिणामः, अत्याहितं, आपद्-विपद्-f-; See Misfortune. 3 वि-पर्ययः, व्यत्ययः, व्यत्यासः, विपर्यासः, व्य-तिक्रमः, वैपरीत्यं, वि-पति-पक्षः; 'if r. be the case ' विषयेंगे तु; '). of ' ex. by इतर in comp.; 'r. of red 'रक्तेतर, &c. च्यः विपरीत, व्यत्यस्त, वि-मति-लोम, प्रतीप, विपर्यस्त, विरुद्ध, ब्यतिकांत, विमति-पक्ष: 'र order ' विपर्ययः, न्यतिक्रमः, मातिलोम्यं, 'in the r. order' वि-मति-छोमं, विषयसिन, व्य-त्यासेन. =v. t. परिवृत् c., विपर्यासं नी $1~\mathrm{P}$, परावृत् c_0 , विपर्यस् $\stackrel{-}{4}U$, ज्यत्यस्; अधी-सुखीकु 8 U; See Overturn, Change, ा in law) प्रत्यादिशू 6 P, परावृत् ः, अध-रीकु, खंड 10, प्रतिक्षिप 6 P. -बा, 8. प्रा-परि-वृत्ति / - वर्तनं - - देवे, त. विपर्यस्त, परि-वृत्त, वि-प्रति-लोम**, अधरोन्तर, अधोमुख,** &c.: Sec (a.); 'my fortune being r.' परिवृत्तभाग्यतया, भाग्यविपर्यासात्, &c. -ion, ह. परा-मत्या-चृत्तिः-वर्तनं, विपर्यासः -ly, adv. विपर्ययेण, वि-प्रति-लोमं, व्यति-क्रमेण, व्यत्यासेन.

Revert, v. i. प्रत्या-परा-नि-चृत् 1 A, प्रत्यागम् 1 P, -v, t. Reverse, q. v. -Reversion, s. प्रत्यावृत्ति f., परावर्तनं, पुनरागमनं, 2 उत्तराधिकारः: -ary, a. उत्तरभोग्य; 'r. heir' उत्तराधिकारिन्.

Review, ए. t. (Book) ग्रुणदोषं वि-विच् 3,7 U or निरूप् 10 or परिक्ष् 1 A. 2 पुनः ईक्ष् or हुरूप् 1 P or आ-अव-लोक् 1 A, 10, पुनः विच्य ए. or परिक्ष or निरूप् 10 or अनुसं-धा,प्रत्यालोच् 10. - इ. ग्रुणदोष्वविच्यनं, ग्रुणाग्रुणविचारः-निरूपणं-परीक्षा; परिक्षाः क्षणं, निरूपणं- 2 पुनरीक्षणं, पुनर्दर्शनं, प्रत्यालो-नचं, पुनः विचारः- निरूपणं-परीक्षा. - er, इ. ग्रुणदोषविवेचकः.

Revile, v. t. निर्-, अर्त्स् 10 A, गर्ह् 1, 10 A, आ-अधि-क्षिप्र 6 P, अप-वद् 1 A, निंद् 1 P, आकुरूर् 1 P. -cr, s.- निर्भर्सकः, निंदकः, अपवादकः. =ing, हः निरू-,भरर्तनं ना, म-हेणं-णा, अपवादः, आकोशः, आ-अधि-क्षेपः; उपालंभः, वाक्याएव्यं, श्रेटः Abuse, Reproach.

Revise, v. t. पुन: हुज़् 1 P or ईक्ष् 1 A or विचर ए: See Review. 2 (पुन:) ज़ुब् ए., सं-वि-परि-ज़ुद् ए. =al,-lon. s. पुनदं र्जनं, पुन: परिक्षा, संजोधनं

Revive, v. t. जीव् c. प्रत्युत्-उत्-सं-', (fig. also); पुनः जीव् c., प्र-वि-बुधू c., चेतनां-संज्ञां-लभू c. (लंभयित) or प्राप् c., प्रत्या-समा-श्रम् c., पुनः उत्-स्था c. (उत्थापयित). उद्-धृ 10. 2 पुनः प्रवृत् c., नवीकु 8 U. = c. हे प्रत्युत्-उत्-सं-जीव् 1 P, पुनः जीवः संज्ञां-चननां लभू 1 A or प्राप् 5 P or आप्रात-पद् 4 A प-वि-बुधू 4 A. म-उत्था 1 A. प्रत्या-समा-श्रम् 2 P. 2 पुनः प्रवृत् 1 A = al, श्रः संजीवनं, प्रत्युत्-उत्-जीवनं, (fig. also). संज्ञापाति f., चेतनायमः, चेतनालामः, प्र-अव-बोधः-2 पुनरुत्थानं, समुख्यानं, पुनः स्वास्थ्यं, पुनः स्वास्थ्यं। स्वयं स्वयं

Revoke, v. t. निवृत् ८., खंडू 10, निरस् 4 U. -Revocation, s. निवर्तनं, खंडनं, प्रत्या-देश:, See Repeal.

Revolt, v. i. अभि-,दुद् 4 P, व्युत्धा 1 A, कोपं उत्पद् c., शासनं आति-इ 2 P or उल्लंघ 1 A, 10. = 8 राजदेाहः; प्रकृतिकोपः; See Rebellion, Mutiny, fall into v. (fig.) विसंवादिन-विशेधिन-a. भू 1 P. = ing, a. बीभत्स, अतिग्रह्म, अतिद्वेष्य; 'a r. scene, बीभत्सालोकः.

Revolve, ए. i. परिवृत् 1 A: वि-ध्या-आ-वृत्, परि-भ्रम् $1,4\,P,\,$ चूर्ण् $6\,P,\,1\,A,\,$ वि-परि o लुद ő P; ' that matter (idea) constantly r. ing in his mind 'तस्य चार्थस्य सततं मनसि विपरिवर्तमानत्वात् (Ka. 67). -v. t. Causal of roots above. 2 (मनसा) विचा c.. वितर्क 10, विमुश 6 P, आलोच 10: Nee Consider, -ing, a. पारिवार्तिन्, परि-,भ्रामिन् -Revolution, परिवर्त: र्तनं, परिवृत्ति f., आवर्तः आवृत्तिः, पूर्णनं 2 (Of time &c.) पर्यायः, चर्क. परि-आ वर्तः, म्रांति f_{\cdot} , युगशतपरिवर्तान 'for r_{\cdot} s of ages: ' 'r. of time ' कालचकं, कालावर्तः-3 गति में, प्रश्नाति:: 'r of a planet' (time) भगणः. 4 राज्यपारिवर्तः-परिवृत्तिः. -ary, σ . (s.) in comp. -ist, 8. राज्यपरिवृत्तिवादिन्. -ize, ए. t. सर्वधा-साकत्येन परिवृत् c. -Revulsion, s. विरागः, विरक्ति 🏸

Reward, ३ पारितोषिक, मतिफलं, मतिदानं, दक्षिणा, मूल्यं, वेतनं, 'the r. due to u spiritual teacher' गुरुद्क्षिणा; 'deserving

uा. 'दक्षिण्य, दक्षिणीयः -vः t. पारितो-षिकं &c. दा 3 U, परितृष् c., वानेन संतृष् c. or सं-भू ः, मृत्यं दा. 2 सफलीक् 8 U, कतार्थयति (D.); 'his labour was r. ed ' तस्य प्रयत्नः सफलो बभूवः

Rhapsody, ह. असंगतप्रबंधः, असंगद्धकविताः -lc,-ical, " असंगत, असंबद्ध, निरन्वय,

अन न्तित.

Rhetoric, ह. अलंकारशास्त्रं-विद्या,साहित्यशास्त्रं -a!, \cdots आलंकारिक (की f.), अलंकाररूप, अलंकार in comp.; 'r. style' अलंकारयुता-आलंकारिकी-भाषासरणिः; 'r. expression' अलंकारः, वाक्यालंकारः. =ian, ४. अलंकार-शास्त्रज्ञ:. 2 वाग्मिन् m., पवक्त m.; See Orator.

Rheum, s_{\cdot} (Of the eye) द्रावि की f_{\cdot} , दाविकाः $oldsymbol{2}$ श्लेष्मन् m., कफः; क्लेदनः, क्लेदकः -y, ... (Eye) क्रिकाक्षि n., चुहः, चिहः, पिल ; ' having r. eyes ' क्रिकाक्ष, चुल, पिल 2 श्लेष्मल ण, किम्त. -Rheumatic, a. वातीय, वात in comp. 2 वातकिनः, वातुल, वातग्रस्त, वातोपहत, वात-बायु-ग्रस्त -Rheumatism, 8. संधि-वात:-वायु: (of the joint); वात:, वायु:, वातव्याधिः-रोगः

Rhinoceros, s. गंडः, गंडकः, खङ्गिन् m.; ' the female r. ' खड़ धेतु:.

Rhombus, s. तल्यचतर्भजः.

Rhyme, 8. यमकः कं, मित्राक्षरं 2 पद्यं, कविताः -er, ғ. कविता-पद्य-कारः, कुकविः. Rhythm, 8. ताल:, लय: -ical, a. लय-ताल-अनुगतः तालबद्धः

Rib, s. पर्जुका, पार्श्वक, पार्श्वास्थि n; the r. s taken together ' पंजर:-रं. 2 पोलिंदः 3 जलाका (of umbrellas). 4 रेखा.

Ribald, a. See Obscene &c.

Ribbon, Riband, s. पहबंधः, दुकूलपट्टः. Rice, s. (Plant) ज्ञालि:, कलमः, नीवारः, ब्रीहि: (various kinds). 2 तंड्ल:, धान्यास्थि n. 3 (Boiled) असं, ओद्न:-नं, भक्तं; See Food; 'r. with milk and sugar 'पायसं, परमासं: 'scum of r.'

मासरः, आचामः, निस्न(स्ना)वः, भक्तमंदः: ' scorched r. ' भिस्सहा, दिश्वका; fried म_{ें} धानाः (f. pl.); ear of r.

कणिशः शं, धान्यशीर्षकः.

tich, π. धन-वित्त-द्रव्य-वत्, धनिन्, धन-वित्त-शालिन, सधन, महा-बहु-धन, अर्थवत्, धनिक, धनादच, विभवसंपन्न, धनसमृद्ध, श्रीमत्, लक्ष्मीवत्, समृद्ध, धनेश्वर, लक्ष्मीशः, संपन्नवत्, शालिच, युक्त in comp. with Wealth, q. v. 2 (Costly) महाई-र्घ, बहुमुल्य, महामूल्य, अतिप्रतापवत्. 3 आह्न्य. बहुँल, पचुर, पूर्ण, बहु, समृद्ध, संपन्न, मय in comp.; 'r. perfume ' बहलामोदः;

' r. in beauty ' स्त्पादच: गुणादच, बहुल-रत्न, &c. 4 सत्व-सार ग्रुण-वत्, स्कीत, बहुफलमद्, उर्बरा (भूमि:), सस्याद्धना 5 उज्ज्वल, **संप्रकाश, अतिशोभन** (colours). ర ঘন-एत-पूर्ण. -es, ৪. धर्न, अर्थः, विभवः, विरों, द्रव्यं; See Wealth. 2 धनादश्वता. सधनता, धनबाहुल्यं. -ly, adv. बहधनेन. प्रभूतं, भूरि, महामूल्येन, अतिशोभया, अति-सभीकं; 'r decorated' प्रतापेन, प्रसाधित, अतिशोभया सविशेषमंहित. -ness, हे. धनाढ्यता, सश्रीकता, सधनता. स्फीतता, महा र्वता,अतिशोभाः, प्रतापः, बाहुरूमं, समृद्धि f, संपद् f; 'r of beauty स्प-संपद्, लावण्यातिशयः: 'r. of expression' वचसामुदारता (Mal. 1).

Rick. s. (Of corn or hay) राशि:, संचय:-

Rickets, ८. बालग्रह:

Rickety, a. शिथिलसंधि, अस्थिर, अदृढ-संधि: (building) जीर्ण, जर्जारत.

Rid, v. t. मच 6 P : or c., मोक्ष 10, वि-, ग्रूप c., उद्-ह 1 P; ' to get r. of 'अप-नी 1P. निराक्त, त्यक्त 1 P, अप हा 3 P, नि:-सु c., अपास 4 U; oft. by निर् pr.; 'r. of thorns ' निष्कंटकीकु; ' r. of difficulties ' -a. वि-,सुक्त, निर्विद्यीकृ. वर्जित,, हीन, रहित, गत, वीत, हुत, निर्, अ in comp.; कंदकहीन, नि:शस्य, &c. -dance, s. मुक्ति f., मोक्षः, उद्धारः, शोधनं.

Riddle, ह. प्रहेलिका, प्रविक्षका, प्रश्नदूती; गूढं, कटमश्नः. 2 शांधनी, चालनी -v. t. श्राप c. 2 ज्यथ 4 P: See Perforate.

Ride, v. i. अश्वेन संचा 1 A or गम् 1 P or या 2 P or चल् 1 P, अभ्वन &c. वह pass. =v. t. (अश्वं &c.) आ-अधि-समा-अध्या-रुह 1 P, अध्या-आ- क्रम् 1 U, 4 P, अधि-ष्ठा 1 P, अध्यास 2 A. = अश्वेन संचरणं or विहरणं. -er, हः अश्वारोहः, अश्वारोहिन् m., अश्वालहः. 2 आरोहिन्m., आलहः. =ing, ३. अश्वारोहणं. =a. आस्रुढ, आरोहिन, आरोह, आश्रयिन् in comp.

Ridge, ह. कटकः-कं, उत्संगः. 2 पृष्ठं. 3 सेतुः, धरणः, आलि f., पिंडलः. $ullet y,\; a$. सकटक. Ridicule, ι . t. उप-अव-हस् 1 P , उपहा-नी 1 P, उपहाशास्पदं कु 8 U, अवहासास्पदीकु, आ-अव-क्षिप् 6 P; See Contemn, also; 'I shall

be r.-ed ' गमिष्याम्युपहास्यतां (R. 1. 3); 'to be r. ed ' उपहास्यतां गम् 1 P or या 2 P. = हः उप-अव-हासः-हसनं, आ-अव-क्षेपः. अवज्ञा, अवहेलना, उपहास्यता. -ous, a. अव-उप हास्य, हासास्पदीभूत, हासयोग्य, उपहासार्ह, हासास्पदं, हासकर (री f.),

हासोत्पाटक. Rife, a. सर्वत्र प्रचलित, प्रवृत्त, प्रचल, बहुल. Riff-raff, s. अधमाः, प्राकृत-पृथग्-जनाः.

Rifle, s. आग्नेयासं. - e. t. अप-ह 1 P; See Rob.

Rift, See Fissure.

Rig, v. t. सज्जीक 8 U, उपकरणै: उपकरूप्
o. 2 See Frolic. - ging, सज्जा, सामग्री,
परिच्छदः, रज्ज्वादिसाधनं: पोतसज्जा

Right, a. दक्षिण, वामेतर, सब्येतर, अपसब्य; 'to the r.'दक्षिणतः, दक्षिणेन, 'r. hand' अग्रहस्तःकरः, दक्षिणपाणिः. 2 उचित, अग्रहस्तः करः, दक्षिणपाणिः. न्याट्य, युक्त, उपपन्न, सम्यच्, यथान्याय, धम्ये, साधु, समंजस, सत्-सु in comp.; ' म path 'सन्मार्गः, सुपथः. 3 सत्य, यथार्थ, आवितथ, तथ्य; See True; ' Priyamvada is r, ' or 'says r.-ly ' अवितथमाह प्रियंवदा (S. I): 'you are r.' सत्यं-यथार्थ-आह-भवानः 4 सरल, ऋजु, अवक्रः 'r. angle ' समकोणः, ऋजुकोणः -s. दक्षिणपार्न्ब:-दिक: दक्षिण:, अपसब्यं; 'on the r. 'दक्षिणते:, दक्षिणस्यां दिशि 2 न्यायः, धर्मः, न्याय्यता, न्यायिता, औचित्यं, याधार्थ, नीति रं, युक्तता 3 सत्यता, तथ्यता, शुद्धताः 4 अधिकारः, स्वत्वं, स्वाम्यं, सत्ता; oft. ex. by अहं 1 P; 'a woman has no r. to independence 'न स्त्री स्वातंत्रयमहीति. =adv. युक्तं, न्यायतः, स्थाने, साधु, उचितं, यथोचितं, यथान्यायं, उपपन्नं, सम्यक: 'I acted r. in delivering her into the charge of the queen ' एनां देवीहस्ते निक्षिपता मया युक्तमेवाद्धितं (Rat. 1), 2 सत्यं, यथार्थ, सरलं, ऋजु: सु-अति pr. -interj. साधु, युक्तं, भद्रं, बाढं. =v. t. अजुक 8 U, सुस्थीक, समा-प्रतिसमा-धा 3 U. =v. i. सरल-ऋजु-a. भू 1 P. -eous, a. न्यायपरायण-पर, साधुवृत्त, पवित्र, न्यायाचार, सुशील; (of acts) न्यारय, युक्त: See Just. -cously, adv. न्यायतः, धर्मेणः -eousness, श. सदाचारः, साध्वत्तं. =ful, a. अधिकारिन्,स्वत्वविशिष्टः 2 Just, q. v. -fully, adv. साधिकारं--ly, adv. उचितं, सत्यं, यथार्थतः, परमार्थतः, यथार्थ, स्थाने, युक्तं, यथाधर्मे, यथान्यायं, न्यायतः, सम्यक् 2 सत्यं; See Truly.

Rigid, य. कठोर, कर्कश, उग्र, दारुण, परुष. 2 हृढ, घन, कठिन, आशिथिल, अमृदु. -ity, -ness, ४. कठारता, कठिनता, दृढता, घनता, काठिन्यं. -ly, adv. दृढं, कठिनं, अशिथिलं, Sec Strict.

Rigmarole, 8. अनर्थक्रकथा.

Rigour, ६. हृढता, काठिन्यं, अशेथिल्यं. 2 जगता, कठोरता, कर्कशता, निष्टुरता. -ous, ॥ कठोर, निष्टुर, उम, परुष, तीष्णदंड, असौ-म्य, कर्कश, कठिन. 2 सूक्ष्म, See Strict. -ously, adv उम्रं. निष्टुर, परुष

Rile, v. t. धुभू c., कुष् c.

Rill, ८. कुसरित् ƒ., धुदनदी, कुल्या-Rim, ८. प्रांतः, अंतः, धारा, कर्णः (of - ships). Rime, ८. See Hoar-frost.

Rind, s. त्वच् f., वल्कः-लंकं, चल्कलः-लं, शल्कं, चर्मन् n., कंयुकः.

Ring, ए. १. रण्-कण् 1 P, वि-रु 2 P, शिंख् 2 A. =ए. ! चल् ए., वद् ए., आह्म 2 U, नद् ए., कण् ए., 'r. the bell' घंटां वाद्य, घंटानादं कुरु = अंगुली(री) यं यकं, अंगुलिसुदा, सुदा 2 वलय:-यं, मंडलं, चकं; 'dancing in का.' मंडलहर्त्यं. 3 मंडलं (of persons). 4 रंगः. 5 शिजितं, कणितं, कणनं, नि-,का(का)णः, रवः, नादः; 'r.-leader' नायकः, अग्रणीः, सुख्यः, प्रवत्तः, सुख्रः, प्रधानराज-द्रोहिन् कः (of conspirators); 'r.-worm' दृदुमंडलं, मंडलकुष्टं; 'having r.-worm' दृदुमंडलं, मंडलकुष्टं; 'having r.-worm' दृदुमंडलं, मंडलकुष्टं; 'having r.-

Ringlet, s. ॲलकें:, चूर्णकुंतलः, कुरलः Rinse, c. t. जलेन प्रक्षत् 10, (जलं) उप-स्पृद्ग् 6 P, आचम् 1 P. -ing, s. आचमनं, उपस्पर्क्षः.

Riot, इ. संमर्दः, संक्षोभः, तुसुलं, कोलाहलः, विष्ठवः- 2 यथेच्छपानोत्सवः, विषयसुखितिरेकः, तुसुलोत्सवः. 3 सं-अव-मर्दः (संभूय कृतः); राजाभिद्रोहः, प्रजाक्षोभः, प्रकृतिकोपः; 'to run r.' मर्यादां अतिकस् 1 U, 4 P or अति-इ 2 P. =v. i. संक्षोभं इ 2 P, संरंभं गस् 1 P, तुसुलं कु 8 U. 2 सुखोपभोगे निमग्न-व. भू 1 P, तुसुलरवेण उत्सवं सेव् 1 A or कु. =er, इ. तुसुलसंक्षोभकारिम् m. =ous, व. तुसुल-क्षोभ-कारिन्, तुसुलोत्सव-कारिन् -ously, adv. तुसुलशब्देन, सकोलाहलं-

Rip, $v.\ t.$ वि-,दू $9\ P$ or c., विषद्र 10, निभिंद् $7\ P$, निकृत् $6\ P$; See ear. -s.विदरः, विपाटनं.

रांष्ट, a. पक्क, परि-वि-सु-°, पक्कतां आपन्न, परिणत, पाकोन्सुख (स्वी र्र.), फलोन्सुख, प्रोहु; 'r. in years' परि-णतवयस, प्रवस्त, प्रवृद्ध, वयोवृद्ध; 'r. to meet one's doom' विनाशोन्सुख, पक्क. 2 सिद्ध, संपन्न; See Perfect. 3 सिद्ध, सज्ज, सन्नद्ध; See Ready. -Ripen, v. i. पार्क इ 2 l' or तन्न 1 P, पाकाभिसुख-पाकोन्सुख-и. भू 1 P, पन्च pass., उपिच pass.; 'coldness r. ed into downright hatred' अनादरः (कालक्रमेण) उपचीयमानः साझान्द्रेष्ट्रय परांकोदि इयाय. -v. t. पन्च 1 P, कु with (a.); See Mature. -ness, v. परिन्वि-पाकः, परिणति र. परिणामः, पक्कान्दर्धा, पक्रदशा.

Riparian, a. नदीतटसंबंधिन्. Ripost, भागेभाषणं, सरसोक्ति f. Ripple, s. तरंग:, बीचि-ची f-, ऊर्मि f-, भंग:. =v: i: क्षुभ् 4 P, 1 A, चलोर्मि-सतरंग-a: भू 1 P: =ing, a: चलोर्मि, क्षुच्ध, प्रचल-दूर्मि, सतरंग, तरंगाकुल, उत्तरंग:

Rise, v. i. उत्था 1 P, समुत्था 1 A, (in all senses); 'r. ing from the bed ' समो-स्थित, सक्तशयन; 'do not r. to receive their elders ' नाभ्युत्तिष्ठति गुरून (Ka. 108). 2 उदम् 1 P, उद्-इ 2 P, उद्यू 1 A, उत्पत् 1 P, ऊर्ध्व गम् 0r बन्ध् 1 P, उद्ग-वृत् 1 A: आ-अधि-उ Ξ 1 P, आक्रम् 1 A (gव्विं दिशं); उन्नम् 1 P. 3 प्रति-भा 2 P, निर्भा, प्रादुर्भू 1 P, आविर्भू, दूश्-लक्ष्-pass. 4 प्र-, जन् 4 A, उत्पद्द 4 A, प्रवृत्, उद्-सं-प्र-भू, नि:-भ-स, नि:-गम्. 5 (Advance) उत्था, प-,वृत् $^{1}\,\mathrm{A}$, उपाचि- pass ., आधिकीभू, प्रबलतर्-a. भू: 'r. ing enemy' उत्तिष्ठमानः शत्रः. 6 प्र-तिपत्ति-उन्नति-प्राप् 5 P, उन्नम्, उत्कृष् pass. 7(Against) अभिदृह 4 P (with acc.), दृह (with dat.), egent 1 A. 8 (As sea) धुभ् 1 A, 4 P, ऊर्मिमालाकुल-धुन्ध-a. भू. -8. सं-, उत्थानं (fig. also). 2 उदय:, उद्रम:-मनं, उत्पातः, ऊर्ध्वगतिः; 'he owes his r. to me 'मत्तः लब्धोद्यः; 'r. and fall ' पातोत्पाती 3 उत्पत्ति f , प्रभवः, उद्भवः, संभवः, उद्गमः, प्रवृत्ति ʃ. प्र-उप-क्रमः, आरंभः. f 4 वृद्धि $f_{m 2}$, उपचयः, आधिक्यं. f 5J·) उत्कर्षः, भा ' to f., मतिपत्ति पदवृद्धिः, उद्यः; to ' उत्पद् c., जन् c. =ing, s. उत्थानं, उद्य:, उद्भ: &c.: 'r. to receive another' अभ्युत्थानं, पत्युद्रमः. 2 पजा or ब-फ़ृति-क्षोभः or प्रकोषः; See Mutiny. 3 Tumour, q. v.; ' r. ground' उन्नतभूमिः, उचस्थानं, उत्सेधः.

Risible, a. हासजनन (नी f.), हास्यास्पदं, हासकर (री f.), हासोत्पादक

Risk, s. संशयः, संदेहः, शंका, भयं, संकटं, 'run the 'r. of losing all' सर्वनाश-संशये आत्मानं पत् c. =v. t. संशये निश्चिप् 6 P or पत्त c.; See Danger.

Rite, ८. किया, विधिः, कर्मन् ॥., कार्यं, आ-चारः, संस्कारः, नियमः, कल्पः; 'scriptmal गः' शास्त्रविधिः-कर्म, शास्त्रोक्तित्रयाः-Ritual, ॥. वैधिक-नैयमिक -(की ति), विध्यन्तस्य, शास्त्रोक्त, विधि-क्रिया in com - कः क्रिया-संस्कारः-विधिः-पद्धतिः-शास्त्रं धः, ४. सं-स्कारशास्त्रज्ञः

Rival, v. t. स्पर्भ 1 A, प्रति-परि-°, with instr.), संघृष् 1 P, अहमहमिकया-परस्पर- जिगीवया-यत् 1 A, वि-,जि desid. (जिगीवाते), oft. by प्रतिद्वेद्विन, प्रतिस्पर्धिन; 'with hands r. ing young foliage (in beauty)' किसलपोद्धेदपतिद्वेद्विभि:

करतले: (S. 4); चंद्रच्छायाप्रतिस्पर्धी or प्रतिद्वंद्वी &c. -a., -s. प्रति-,स्पधिन, प्रति-योगिन, वि-,जिगीषु, प्रतिपक्ष, सपरन, परस्परसंघषिन, अभिभवेच्छु; by प्रति in comp. 'r. combatant' प्रतिपोधः; 'r. army प्रतिवर्छ &c.: 'r. woman' सपरनी; 'ar. Kesava' अपरः केशवः, प्रति-केशवः; 'ar. to Sri' प्रत्यादृश इव श्रियाः (V. 1)-ry, s. प्रतिस्पर्धा, प्रतियोगिता, वि-,जिगीषा, अहम्महमिका, प्रतिदेद्विता, संघर्षः, सापत्र्यं, प्रति-पक्षता; वर्षः,

Rive, v. See Tear.

River, क नदीं, सरित्, सिंधुः, आ(अ)पगा, निम्नगा, तरंगिणी, स्रोतोबहा, तटिनी, न्हा-दिनी, स्रोतिबहा, तटिनी, द्वीपवती, स्रोती, निर्झारेणी 'a small r.' कुल्या, अल्प-कुन्तिम-भरित्, 'confluence of r. s संभेदः, सिंधुसंगमः, 'watered by r. s'नदीमानुक.

Rivet, v. t. कील 10, कीलेन बंध 9 P. हुं हं बंध; अभिनि-विश् ए., सस्ज ए.: 'to be r. ed' कीलिन-वृह्वबद्ध-a. भू, मस्ज 1 U (sight): स्थाने खलु सज्जति हृष्टि: (M.1); 'all eyes were r. ed on him ं नेत्रज्ञज्ञाः तस्मिक्षिपेतुः (B. vi. 7), तस्मिन् हृष्टिः सक्ताभूत्, बध्नाति मे चक्षुः चित्रकूटः (R. xiii. 47), ह्यिते प्रत्युप्तस्य चक्षुषः (U.3); आलिखित इव रंगः (S.1) 'the audience is r. ed (to the spot) with attention.'. = s. कीलः-लकः-कं. शलाका.

Rivulet, s. धुद्र-कु-सरित् f., अल्प-धुद्र-नर्त्त्त्. Road, s. मार्गः, पथिन् m., अध्वन् m., वत्मेन् n., वीथि-थी f., रथ्या, सरणि-णी f., पद्वी, पद्धति-ती f.; 'high r.' राजमार्गः-पथः; 'common r.' प्रचारः; 'difficult r. दुर्ग-संचरः, संक्रमः, दुर्गमार्गः; 'dreary, lonely r.' पांतरं, जून्यमार्गः; 'crossing of r. s' चतुष्पथं, शृंगाटकं; See Way.

Roam, v. i. परि-,अंद् 1 P, परि-,अंस् 1, 4 P, वि-सं-चर् 1 P; 'r. about' इतस्ततः वि-ह् 1 l' or चर् or अस्. =ing, s. परि-,अटनं, परि-, अमणं, विचरणं-

Roar, v. i. गर्क 1 P, स्तन् 1 P, नर्क 1 P, रस् 1 P, रु 2 P, नर्क 1 P, अनु-हुंकु 8 ि (of lion): ' & r : ing river' धर्षस्रवा सिरेन- 2 वि-आ-उत्-त्याकुङ्ग 1 P, प्रणद्, धृष 10; 'r. ing with pain' आर्तनादं सं-चन- - अ.,-ing, s. गर्जित, स्तनित, गर्जनं ना, नर्दनं, विरावः, महा दीर्घ-गंभीर-शब्दः-नादः, धनध्वनिः, दीर्घरावः-घोषः; हुकारः. 2 नादः, वि-आ-क्रोज्ञः, निष्णेषः, शब्दः, स्वरः, ध्वनिः.

Roast, v. t. अस्त्र 6 P; 'r. on a spit' ज्लाकु 8 U. 2 तप् 1 P or c, दह 1 P, —cd, a. भृष्ट, भृष्ट, 'r. on a spit' जूल्य. ञ्चलाकृत, भटित्र, ञ्चलसंस्कृत∙

Rob, v. t. चा 10, सुध 9 P, लंद-ठ 1 P, 10, arge 1 P, (with gen. of person). -ber, दस्यः, चो(चौ)रः, स्तेनः, तस्करः, छुंटाकः, मोषकः: See Thief. -bery, 8. अपहरणं, मोषणं, स्तेयं, खौर्य, स्तैन्यं, अपहारः, छंठनं Robe, s. and, and, -v. t. and ut-u 3 U, वस 2 A; See Dress.

Robust, a. इढदेह, ब्यूढारस्क, इढांग (गी f), वज्रदेह, मांसल, सेवीर्य, समस्व, उप-चितः 'r. body' उपचितं गात्रं, सिंहसंहननं -ly, adv. सर्वार्थ, ससत्त्वं. -ness, हर दूढां-

गता, वीर्य, मांम्लताः

Rock, ह. स्थूलिशला, शिलोच्चयः, बृहदुपलः, महाप्रस्तरः, डीलः: जिला, पाषाणः, ग्रावन् ル , उपलः, अश्मन् m., प्रतरः, (small): SecStone, 'r salt ' संधव:-वं, इतिशिवं, सिंधुजं, माणिमंथं. 🗝 🥬 दोलनेन स्वप् 🤒 (rock to sleep); दोलयति-आंदोलयति (D.), इतस्ततः प्र-वि-सं-चलु ः =v. i. दो-लायते (D.), इतस्ततः वि-म-चल 1 P. Sec. 'Waver. =y, a. | शिलामय (या ∫.), । शि-लापूर्ण, अइमर, औपल (र्लाf,), (s_t) in com p.

Rocket, 8. हंबतारा, अग्निबाण:.

Rod, s. **टंह:**, शलका (of metal) यष्टि f., चेत्रं (of cane.)

Rodent, a. दंशक.

Rodomontade, ह गवितवाक्यं, उद्धतयचर्नः Roe, ८ मीनांहं, मत्स्यांहं, मत्स्यगर्भः 2 मुर्गा,

Rogue, ह. धूर्त:, कितवः, जाल्मः, शठः, खलः, वंचकः, प्रतारकः, कापटिकः, कुटकः, कुटकारः, दुर्जनः, दुरात्मन 🚈 कुहकः -ishness, हा केतर्च, ज्ञाठन्त्र, दोर्जन्यं, वं-च्चनं, &c. -lsh, a. धूर्त, शठ, कितवः 🗟 🤆 (8.) **~ishly,** ade. धर्ततया. आठचात्, स-केलर्स

Roisterer, s. तुमुलवाहिल m.

Role, इ. मूमिका, कर्मच् ग.

Roll, v. i. विन्तुद्ध 6 P, विन्तुद्ध 1, 4 P, 2 परि-च्या-वि-वृत् 1 A, परि-, भ्रम् 1, 4 P, घूर्ण 6 P, 1 A; (about) मनि चल 1 P, पूर्ण, Rang 1 P; 'with eyes r. ing about' पूर्णेक्षोचन, लोलाक्ष, विलोलक्षृष्टि. 3 (On, by &c.) व्यतिन्द् 2 P, गम् 1 P, अति-म्पति-क्रम् :1 U, 4 P, परि-,आ-वृत्, परि-इ। ' as days r. ed on ' दिनेषु गच्छत्सु, ग-च्छता कालेन: 'a cloud r. s on through the air ' मेघ: खमाक मितुं प्रवृत्त: (Mr. 5); 'which has r. ed out at the feet of the Vindhya ' विध्यापादे विशीणी (Me. 19). =v. t. व्या-परि-वृत् ., घूण् :c., भ्रम् e., &c.; 'r. down ' स्थेण नी 1 P; 'r. ing down corpses ' प्रेतवाहिनी (नदी).

2 लुद्द-द्र ः, वि-प्र-°, 3 पिंडीकृ 8 U, संपु-टीक, संपिंद्ध 10. 4 आ-परि-वेष्ट 👵 अवग्रंह 10, आ-प्रा-ब्र 5 U. = अ. लुटनं, परिवर्तनं, &c. 2 पिंडः, गोलः-लकः, नाली - 3 नामावलि-ली ्र -- er, ह. परि∙,वर्तनी,वर्तनयंत्रं-चक्रं- 2 वेल्रनं-नी (for flour). 3 पट:. -ing, s. लोठनं. परि-च्या-वर्तनं, वूर्णनं, परि-,भ्रमणं, &c. -वं घूर्णत् वि-,लोल, प्रचलित,

Rollic, v. i. See Frolic.

Romance, 🔗 आख्यायिका, काल्पितकथाः $-v \cdot t$ आख्यायिकां लिख् 6 ${
m P}$ or प्रबंद 9 P. -Romantic, α. अद्भुत, विचित्र, आश्चर्यभूत. 2 श्चर, विकात; अद्भुतिमिय, अ-शृंखलवृत्तिः 3 असंभव, काल्पत

Romp, v. i. प्रगल्भं कीड 1 P, उद्धतं खेल 1 P, (U.4). =s. उद्धतखेलनं, प्रगरूभ-अ-षिनीत-क्रीडा. 2 पगल्मा, अविमीता, नि-

र्लज्जाः क्रीहाशीलाः

Roof, s. छ।दिस्f, पटलं; 'the wooden frame of a r. ' गोपानंसी, वल(ह)भी; ' the edge of a r. ' वलीकं, नीधं. 2 तालुं n. (of the mouth). -v. t. पटलेन आ-च्छद 10. -ed, a. सपटल, पटलाच्छत्त. =less, a. निष्पटल: (fig.) मिराश्रय.

Rook, s. काक:, वायस: 2 See Cheat, s. 2.

-cry, 8. काकाश्रयः.

Room, s. वेइमन् n., प्र-,कोष्ठः, शाला, कक्षः-क्षा, कुटी, गृहं; 'upper r. ' चंद्रशाला, शि-रागृहं: 'inner r. 'गर्भागारं, वासगृहं, अंत:-कोष्ठः. 2 म-,देशः, स्थानं, आस्पदं. भूमि f., पदं स वासवेन इतो निषीदेति विश्वष्टभूमिः (K. III. 2) 'Vasava mader. for him &c.; 'there is r. for doubt here ' si-कास्थानमेतत् 3 अवकाशः, अवसरः, प्रसरः, विषयः, अंतरं, स्थलं; 'want of r.' अनय-काज्ञः, स्थलसंकोचः; 'giving no r. for envy 'अदत्तावकाज्ञो मत्सरस्य: 'make r.' अंतरं दीयतां, अपसर. 4 (Stead) स्थानं. भूमि:; See instead of. -y, a. विशाल, विस्तीर्ण, विपुल, असंबाध, सावकाश.

Roost, s. वासयष्टिf-, यष्टिनिवासः, निलयन or ज्ञयन-दंड: or स्थानं -ए i. ज्ञी 2 A, स्वपू 2 P, निली 4 A, निषद् 1 P, आश्रि 1 U.

Root, s. मूलं,in all senses; तबमूलं,कलहमूलं &c.; आंब्रे:, पाद: (Foot, q. v.): च(च) म्रः शिका, जटा (fibrous); 'bulbousr. कंद:-दं; 'to the r. s' आमूलं, मूलतः, समूलं; 'the r. of a branch' अवरोहः. 2 अधोभागः देशः, तलं, मूलं, जाहं in comp. (of animale only). 3 मूलं, बीजं, योनि ते, आदिः, निदानं, कारणं, आदिशीजं-का-रणं-हेतुः, प्रकृति तः 'having for its r.' मूल, हेतु, &c. in comp.: विसमूल: कलहः. &c. 4 (Of a word) मूलं, मक्कतिः। शब्द-

26

बोनि:; 'r.-meaning' मूलार्थः, योगिकार्थः, खुत्यितिसिद्धः- 5 (Of numbers) मूलं, पदं; 'to extract a r.' मूलोकु 8 U. =v. i. 'take r.' मूलं बंधु 9 P. =v. t. दृढं निस्तन्त 1 P or कहु c.: ex. by 'r. ed'. 2 (Up) उन्मूल् 10. समृलं उद्दृ 1 P. उत्यह् 10, उत्स्वन्, व्यवकृत् c., उत्स्विद् 7 P. =ed, a. इढ-बद्ध-मूल, इढ-धृत-मूल.

Rope, 8. रज्जु f., ग्रुणः, दामन /- n.. श्रुरुषं, बराटकः-कं, संदानं, बटः-टो-टं; 'the rope and bucket of a well 'उड्घाटनं, घटी-वंत्रं, 'r.-dancer 'स्वायणः,कलायणः, 'r.-ladder' रज्जुसोपानं, 'r.-maker' रज्जुकारः. -y, a. रज्जुधर्मन्, स्यान, सांद्र-

Rosary, ३. अक्षमाला, अक्षस्त्रं, जपमाला-सूत्रं.
Rose, ३.जपापुरुपं, ओद्धपुरुपं, (tree or flowet)
जपा-वा; सेवती, शतपत्री; 'र-कpple' जंबुबूर्तः; (fruit) जंबुफलं, जांबर्वः -y, a.
पाटल, जपावर्णः 2 जवारूपः -Roseate, a.
'र.-coloured' पाटल, जपासवर्णः 2 बहिः
रमणीय, दृष्टिमनोहरः

Ret, v. i. पूर्तीभू 1 P, वि-,गल्1 P, विली 4 A, दुर्गीध a. भू. =v. t. गल् c., विली c., पूर्तीकृ 8 U. =Rotten, a. पूर्तिगंधि, दुर्गीध, विगलित, विलीन; पूर्तीभूत, दुष्ट, दूषित. 2 भीणसस्ब, असार, निःसस्व

Rotate, v.i. भ्रम् 1, 4 P, चक्रगत्या भ्रम्, परिवृत् 1 A; See Revolve. -ion, s, भ्रमणं, भ्रांति f., आ-परि-वर्तः-वृत्ति f., चक्रा-वर्तः, चक्रगतिः. 2 पर्यायः, क्रमः, आसुपूर्यः, 'in r.' पर्यायण, पर्यायवृत्त्पा, चक्रवत्, पर्यायासरेण, असुपूर्वः -ory,-Rotary, a. चक्रावतिन, चक्रगति-

Rote, 8. आपृति f., अभ्यास:, आवर्तनं; 'learn by r.'(अर्धज्ञानं विना) कंदस्थ-a. कृ 8 U, अभ्यस् 4 U; 'learnt by r.' कंदस्थ, अभ्यस्त-

Rotund,-ity, See Round,-ness.

Rough, a. नतोन्नत, विषम, असम, अभ्रक्ष्ण. 2 र(रू)क्ष, परुष, ककेश, कठिन, ∷अमसूण, असीम्य, अमृदु, दुःस्पर्शः (in disposition) निष्ठर, उग्र, कंड्, कठोर; (in manners) असम्य, अशिष्ट, असंस्कृत, स्थूल, बन: 'ा. measurement ' स्थूलमानं 3 अपद्, अदक्ष, 🔪 अनिपुण, अकुञ्ञल, स्थूल. 4 (🕬) क्षुट्ध, तरंगाकुल, उत्तरंग, वायुश्चच्ध, पवनाहत. 5 लोमज्ञ, लोमाइत, स्थूललोमन्; 'r.-cast ' स्थूलं क्लप् c. or बि-पा 3 U; 'r.-draw' स्थूलं लिख् 6 P: 'r.-hew' स्थूलं तक्ष 1, 5 P or छिंदू 7 P; 'r.-rider 'अश्विशक्षकः. **-en**, v. t. सक्षी-स्थाली-कु 8 U. -ly, adv. कक्षं, परुषं, कर्कशं, स्थूलं, निष्ठरं, &c. =ness, s. वैष्म्यं, दक्षता, पारुष्यं, कर्कशत्वं, उग्रता, कठोरता, स्थूलता, अवसता; संक्षोभः, ऊमि-प्रहोडनं, &c.

Round, a. वर्तुल, गोल, वृत्त, वृत्ताकार, निस्तल, मंडलाकार, चक्राकृति, दृत्त-गोल-रूप, बलयाकार. 2 पीन, पीवर, उसत 3 अवक, असंदिग्ध, परिस्फुट, निश्चित, परि-च्छिन, व्यक्त; See Decided. 4 (Number) समग्र: शून्यांतक. 🗝 मंडलं, चक्रं, वर्तलं, गोलः, बेलयः-यं. 2 परिभ्रमणं, परिवर्तः, पर्यायः, आवृत्ति 🏂 , आवर्तः 🕉 वक्रमार्गः-गति: f.; (of a ladder) भंगि f., आरोहणं, सोपार्न. -prep परितः, अभितः, (with acc.); समंतत:, समंतात (with gen.). =adv. of in comp. (with verbs). 2. चक्रवत्, मंडलाकारेण, वलयरूपेण, चक्ररूपेण₂ ' turn r. ' परिवृत् c., परिश्रम् c.; ' turning r ं चक्रभ्रांतिः, परिभ्रमणं, मंडलावृत्तिः, 'to get r. ' मतं परिवृत् ः 3 सर्वतः, समैततः, समंतात, विश्वतः, सर्वदिश्वः, 'the whole year r. 'समग्रवर्षः = v. t. वर्तुलीकु 8 U, गोलीक. 2 परिगम् 1 P, परि-या-इ १ P. 3 ममा-धा 3 U; संस्कृ: ' well-r. ed ' सुबृत्त; (fig.) सुसमाहित, सुसंस्कृत; ' r.-about वक, कुटिल, असरल; समंततः, अभितः; &c. -ly, adv. अवकं, सपारिच्छेदं, सुव्यक्तं, स्पष्टार्थ. -ness, ह. बृत्तता, गोलत्वं, वर्तेलता, पीनता, अवऋता, स्पष्टता, &c.

Rouse, v. t. (From sleep) वि-म-बुध ८., जागृ ८., उत्था ८. (उत्थापयति), निद्रां भंजू 7 P or भिड् 7 P. 2 उत्पद् ८., जन् ८., उद्-म-बुध ८., उत्तिक् ८., उद्युक्त 10, उत्था ८., उद्दीप ८., प्रोत्सह ८.; ' r. to action' क्षुभ ८., चेष्ट ८., प्रचुद् 10, कार्ये प्रवृत ८. –v. i. Awake, q. v. –s. पानोत्सव:, सम्धि f., सपीति f.

Rout, v. t. अंक 7 P, वि-द्रु ः, प्र-वि-ध्वंस् c., प्र-पलाप ः =s. अंगः, विध्वंसः, विद्रावः, सन्यभंगः, व्यूइभेदः, बलव्यसनं 2 जनसमदः; Nee Mob. 3 कोलाहलः, तुसल-रवः, कलकलः =ed, a. विद्रावित, भग्न, प्रपलाियतः, भग्नव्यूह, उत्पिजल, सस्तिज, कांदिशीक.

Route, s. See Road.

Routine, ह. क्रमः, पूर्यायः, अभ्यासः; 'daily r.' दिनक्रमः, दैनिककार्यपरिपाटी-परंपरा; 'r- work' नित्यकर्मन् n. 'usual r.' नित्य- क्रमः, नित्याभ्यासः.

Rove, ए.ः वर्षद् 1 P, परि-,अस् 1, 4 P, प-वि-चर् 1 P. -er, ३. परिभ्रम्कः, परेटनकृत् m., भ्रमणशीलः 2 दस्यः, चौरः -ing, ३. परि-,भ्रमण-अटनं, विचरणं

Row, v. t. (नीदंडेन) बहु c., प्रेर c., संचल् c., प्रचुद् 10, प्रगुद्ध c. -v. i. नौकां बहु c. or प्रेर c. &c. -s. राजिः, पंक्तिः, श्लेणिःणी, आविलः-ली, ततिः, माला, (all f.); See Line. 2कलहः, संमर्दः, तुस्लरवः, कोलाहलः ←ा, ४. नाविकः, पोतवाहः, क्षेपणिधरः, वंड-धराः

Rowdy, a. दुर्दोतः 2 कलहामियः

Rowel, 8. stess:

Royal, त. राजकीय, राजयोग्य, राजाई, हृपोचित; राज-हृप in comp. -ist, s. राजपक्षीयः, राजपक्षावलंबिन m. -ly, adr. राजवत्, हृपोचितं -ty, s. राजत्वं, राज-नहिमन m., राजाधिकारः, हृपत्वं, प्रभुत्वं, आधिपत्यं, ऐश्वर्षे

Rub, ए. १. चृष् 1 P, मृद् 9 P or c. 2 प्र-परिमुद्ध 2 P or c., प्रक्षल् 10, निक् 3 U, परिष्कु, श्रुक्षणीकु 8 U. 3 चूर्ण् 10, पिष् 7 P, श्रुद्ध 7 P. 3 अभि-,अंक 7 P, दिह् 2 U, लिप् 6 P, मृद् 5 (Peet) संबह् c., मृद् 'r. together' संपिष्, संघृष् 'r. the teeth together' दंतर्दितान पृष् or निष्पिष् 'r. out' अप-ड्या-मृज, ड्यामृङ्ग 6 P or c., विलुप c., उच्छिद 7 P. =0. १. सं-घद 1 A, संवृष् 2 संघर्षणेन अपाचि-श्लि-pass. or अर्वसद् 1 P 3 कुच्छेण सं-उत्नृत् 1 P,अतिन्द्ध 2 P. = ३. घर्षणं, अभ्यंजनं, संवाहनं, मर्दनं, &c. 2 संघहः, समाधातः, संमर्दः 3 कुच्छे, कष्टं, ४.८ Difficulty. =ber, ४. घर्षकः, मार्जकः, मर्दकः 2 (Substance) घर्षकः. =bing, १. घर्षणं, मर्दनं, &c.

Rubbish, s. अवस्करः, उच्छिष्टं, मलं, तुच्छ-निःसार-दृष्यं.

Rubicund, a. आरक्त, पाटल.

Rubric, 8. ब्यवस्था, विधि:-

Ruby, s. माणिक्यं, पद्मरागः, शोणरत्नं, लोहि-तकः. =a. रक्त, पाटल, रक्तवर्णः

Ruck, s. See Crease.

Rudder, ह. केनिपात:-तकं, अरित्रं, कर्णः

Ruddy, a. रक्त, अरुण; See Red.

Rude, a. अविनीत, अविनय, वियात, धृष्ट, अमर्याद, उद्भत, समितभ, असम्य, अशिष्ट, अनार्य, दुःशील, नष्टविनय, निर्लञ्ज, मगरभ2 असंस्कृत, अशिष्ट, ग्राम्य, अकृतविद्य, अमबुद्ध, अनक्षर, अशिष्ठत, विद्याहीन-ग्रूम्य3 स्पूल, अद्यस, अनिपुण, अपद्र, रूक्ष, नीप्रadv. अविनयेन, षृष्टवत्, मगरभं, स्थूलं, अशिष्टत्या, &c. नाटकः, क अविनयः, विद्यात्यं, धाष्ट्यी, अमर्याद्वा, मागर्व्य, प्रतिमा, अनायेता, अदाक्षिण्यं. 2 असंस्कारः, अशिष्टता, अमर्यादा, अदिश्वता,

Rudiment, s. उपक्रमः, प्रारंभः, मूलं, प्रथममूल-तरवं; 'r. s of knowledge ' ज्ञानतरवानि, ज्ञानमूलं, उपक्रमणिका. 2 मूलांगं,
बीजं, मूलं, मूलवस्तु-दृश्यं. -al, -ary, a.
प्राथमिक-मौलिक-(की f.), मूल-प्रथम-आदि
in comp.

Rue, v. t. अनुजुन् 1 P, अनुतप् 4 A; See Repent,Regret,s. बाह्मी,-ful,-s.अनुशो-काकुल, अनुतापार्त, शोकात, विषण्ण, उद्दिग्न -Ruffian, s. आततायिच, साहसिकः, वधा-ग्रतः

Ruff, Ruffle, v. t. संकुच् 1 P, आकुंच् c., पुटीकु 8 U, चूज् 10: r. up' प्र-सं-क्षुभ् c., पकुप् c.,व्याकुलीकु, उद्दिक् c.; 'not r. ed in disposition' पकुतिगंभीर, शांतात्मनः = अंगि f., ऊर्सि f., पुट:, चूजः 2 प्र-सं-वि-क्षोभः; भकोपः, व्याकुलत्वं, उद्देगः, संभ्रमः, अशांति f. = 4, व-सं-,धुव्ध, क्षोभित, पकोप्यत, आकुल, व्याकुल, व्यय, अस्थिर, संभ्रांत, अशांत, उद्दिय, कातर, पारिहव.

Rug, ४. कंषलः, रहकः; आस्तरः रणं.

Rugged, a. विषम. नतोस्नत. 2 रु (रू)क्ष, कर्कञ्च, see Harsh. -ness, s. वेषम्यं, कार्कञ्च.

Rugose, a. वलित-

Ruin, v. t. नज्ञा c., वि-प-°,प-वि-ध्वंस् ए., क्षि 5, 9 P or c., वि-,लुप 6 P or c., उच्छिद 7 P, हन् 2 P or c. (घातयति), उत्-अव-सद c., नि-अव-पत् c., उद-ह 1 P, (building); 'r. a man ' संपत्ति-विभव-नञ्ज c., परिक्षीण-a. कृ. चः वि-,नाशः, प्र-वि-ध्वंसः, क्षयः, लोपः, विघातः, उच्छे**दः**, अवसादः, निपातनं, उत्सन्नता, जीर्णता (of a house): 'in r. s' जीर्ण, विशीर्ण, उत्सन्ध, जर्जर, जर्जरित. 2 अनिष्टं, अपायः, हानि f, क्षति f, अनर्थ: 3 (Of fortune) परिक्षयः, वित्त-विभव-नाशः, भाग्यक्षयः, ऐश्वर्यनाज्ञ:-भंग:-लोप:, परिक्षीणता: 'r. of an army ' बलब्यसनं, भंगः, पराभवः, परा-जय:: 'togo to r. 'परिक्षि-pass , क्षयं-नाइं-या 2 P or -इ 2 P, प्र-वि-ली 4 A; ध्वंस 1 A; 'r. seize thee' अजीवनिः ते भूयात: See under Perdition. -ed, a. ध्वस्त, क्षीणः, अवसन्न, उच्छिन्न, जीर्ण विशीर्ण, जर्जर, &ः 2 परिक्षीण, नष्टविभव, गतश्रीक, नष्ट or गत-धन or हेश्वर्य, प्रचलितविभ्व, क्षीणधन -ous, a. उत्सन, क्षीण, जीर्ण &c. 2 वि-,नाझिन. नाज्ञावह, नाज्ञ-क्षय-कर (री f.), घातुक, अनिष्टोत्पादकः -ously, adv. सनाइा, मक्षयं, सापायं.

Rule, v. म-,शास् 2 P, नि-विनि-यम् 1 P, विरोप c. (पालपति), विनी 1 P, ग्रुप् 1 P, ईश् 2 A (with gen.); अध्यास् 2 A, अधि-द्या 1 P; तंत्र 10; 'r. ing subjects like one's own children' मजाः मजाः स्वा इव तंत्रियत्वा (S. 5). 2 आदिश् 6 P, विधा 3 U, नियमं-विधि-कृ 8 U, व्यव-स्था c. (स्थापयति); gen. ex. by (s.). 3 निग्रह् 9 P, सं-नि-यम्; See Control. 4

रेखाभि: अंकू 10. 🗝 शासनं, अधिकारः, प्रभुत्व, आधिपत्यं, स्वाम्यं, ईशत्वं, ऐश्वर्ये, राजपालनं. 2 विधिः, नियमः, सूत्रं, व्यवस्थाः, (moral &c.) मर्यादा, कमः, निदंशः, आ-नि-देशः, पचोदनं-ना, शासनं, मार्गः, कल्पः; तस्वं (of science); न्याय: 3 प्रमाणं, मानं: 'general r.' उत्सर्गः, सामान्यविधिः, 'ः of action ' कियाविधि:-मार्ग:, ' r. of judicature' व्यवहारविधि:-मार्गः; 'according to the r.' यथाविधि, विधितः; यथान्यायं; 'r. of three ' त्रेराशिकं. -er, s. शासित m., पालियत m., शास्त्र m., शासकः, पालकः, अधिष्ठातृ 📠 , अधिपतिः, अधीशः, नियंतु 🐠 , स्वामिन् प्रभुः, ईश्वरः, 'under one r.' एकस्वामिकः 2 रेखालेखनी. -ing, a. ज्ञासत, नियंत्र, पालक &ः 2 मबल, गरिष्ठ, मधान, बलिष्ठ; 'r. deity ' अधिदेवता, अधिष्ठात्री देवताः Rum, s. मीधु m. n., आसवः, मैरेयं -a.

Rumble, ए. के. रसू 1 P, नद् 1 P, गर्क 1 P, गंभीरं स्वन् 1 P क तुब् 1 P. -ing, १. गर्जनं, नर्दनं,दीर्घ-गंभीर-नादः-ध्वनिः-धीषः, निर्धेषःः (of clouds) स्तनितं, घनध्वनिः. मेघनादः, &c.

Ruminate, v. के रामधायते (D.): रामधं अध्यस् 4 U, (S. 2). 2 पुन: पुन: ध्ये 1 P or विचर् ए., नि-ध्यं desid. (निद्धियासाती). -ion, s. रामधः; अभीक्ष्णाचिता, निद्धियासाती. सनं. -Ruminant, a. रामधकर (रा f.). Rummage, v. b. अस्ताब्यस्तीकृत्य श्रुकं

अग्विष 4 P or निरूप 10.

Rumour, s. जनपवादः, किंवदंती, प्रवादः, जनश्रुति f., लोकवादः-वार्ता; See Report. –v. t. Ex. by (s.); 'it is r. ed' इति किंवदंती श्रूपते, इति जनप्रवादः-

Rump, s. Sec Hip. Rumple, Sec Pold.

अ**संगत, अ**एरूप.

Run, v. i. धान् 1 P, द्र 1 P, प्र-वि-°, ज्ञीघं-द्रतं गम्-चल्-चर् 1 P or या-इ 2 P, रह 1 P; (as a fluid) आर् 1 P, प-, स्यंद्र 1 A, गल् 1 P, द्र, प ,सु; (as rivers) बहु 1 P, अवद्ध 1 P, गम् (सागरं); 'how much has the night yet to r. ' कियदवशिष्टं रजन्या: (S. 4). 3 प्र-वि-ली 4 A, द्ववीभू, द्भ. 4 प्रवृत् 1 A, प्रगम्, प्रसः; Sec Proceed. **5** अति-इ 2 P, अतिकम् 1 U, 4 P, या 2 P, गम्; See Pass. 6 (Away) प-,पलाय 1 A, अपस् 1 P, अपक्रम्; अपया-गम्-धावू-सृप् 1 P, प-चि-झ. 7 (As a sore) पूर्य स्न c. or मुच् 6 P. 8 वितन्-विस्तृ pass.; प्रसु; See Extend: ' r. to waste ' परि-,क्षि равв.; 'r. riot 'मर्यादां अति-इ ा अति-अतम्.≔0.1- धाद् C-; चलू C-; वहु C- ो -about, इतस्ततो धाधु, वि-परि-धाव. -after, अनुधाव-द्र-गम्-सु &c. -against, at, towards, अभि-पति-उप-धात्-द्र्, मंसुखं गम्. $-down_{\bullet}(v, t)$ गुणान् अपरुप् $1 P_{\bullet}$ अनुमुद 9 P; See Decry, Depreciate. 2 Chase, q. v. -in, आ-प-विज्ञ 6 P. -into, उप-गम्, आ-पद् 4 A, ग्रस् pass., ' can into debt ' ऋणशस्ता चम्रच -off. अपस, अपक्रम्, अपया: 'till the brook has r. oli ' याविक्झिरस्रोतो नापकामाति, न तिरोभवति न क्षीयते. -on, (of water) प-, बहु, 2 प्रवृत, प्रसृ, 3 Prate, q. v: -out, क्षि-अपचिन्। अवसी-समाप्pass. =over, परिवह, उपरि सु; Sec Overflow. -up, gq 1 A: So Increase. -8. भावनं, द्रवणं, विद्यतः, प्रतायनं. 2 गति 💤 कमः, मार्गः, प्रवृत्ति 🏞 🗗 प्रवाहः, स्रावः, प-नि-स्यंद:. 4 प्रचारः, प्रसिद्धि 🏂 प्रचलनं 5 पर्यतः, परिमाणं 6 जलयात्रा, समुद्रपर्य-दन: 'in the long r. 'अते, दीर्घकाला-द्रार्थ: 'the ordinary r. of people सामान्याः, पृथग्जनाः, प्राकृताः, माधारण-जन: -ner, 8 धावक: 2 जांधिक: जंधा-कारिकः, प्र-,जविन् भः, तरस्विन् भः, त्वरितः, वेगिन् m., जबनः, जबः. -ning. s. See (8.). -a. धावत्, स्रवत् &c. 2 सप्य, प्रयसाविन् (sore). 3 यधाक्रमं, अनुपूर्वज्ञः -Runaway,-Runagate. ह. प्रपलायित:, अपधावितः $oldsymbol{2}$ युद्धत्यागिन् m., रणविमुखः.

Rundle, 8. सोपानं, आरोहणं.

Rung, 8. भंगि f., सोपांन, आरोहणं, पर्वच a. Rupture, 8. भेदः, स्कीटनं, भंगः 2 भेदः, कलहः, क्षेत्रभंगः भेदः, सहदभेदः 3 अंतर्व पृद्धि f. संसः. $-v \cdot t$. भंज् 7 P, भिट् 7 P, स्फ्रद c.

Rural, a. ग्राम्य, जानपद (दी.र.), ग्रामीय, ग्रामीण, ग्राम-जनपद in comp.: 'r. pleasures' ग्रामशाससीख्यं.

Ruse, s. See Pretext.

Rush, ए. र. वेगेन-तरसा-धात् 1 P or गम्-पत्-चल् 1 P, सवेगं प्रया 2 P or गम् 1 P; ' r. upon' आक्रम् 1 U, 4 P, आ-अव-स्कंट् 1 P, एवेगं अभित्र or आपत्, अभिस्, युद्धा-भिसारिणः चमूपत्यः (U. 5)' r. ing upon (me) for fighting'; ' r. forth' निर्गम्, बहिर्गम्, निःसः, ' r. headlong' अतिवेगेन-साहसपूर्व-प्रविद्य 6 P. - अ. महा-वेगः, जवः, आवेगः, संरभः 2 अतिवेगेन धावन-आपातः, सवेगावस्कंदः, सरभसाक्रमः 3 तृणं. ' I do not care a r.' अणुमात्र-मणि नोत्सुकः - r. light, इ. तृणप्रकादः, तृणालोकः,

Rusnet, a. कविश, श्याब.

Rust, अ किहं, मंडुरं, सिंहा(या)णं-नं, मलं, अयोमलं; कलंकः ें =ा कलंकेन-मलेन-आवृ 5 U. -y, a. मलित, मलीमस: मलावृत, समल कलंकावृत.

Rustic, a. ग्राम्य, ग्रामीय-ण, ग्राप्टिक (की f), जानपट (टी. र्.), असभ्य, अज्ञिष्ट, अविनीत, प्राकृतः -१. ग्राम्यः, ग्रामीणः, बृषलः, जानपदः. -ally, ade. ग्रामिकवत, ग्राम्यजनवत्--ity, 🦠 ग्राम्यता, अशिष्टता, असभ्यता

Rusticate, 🕝 🗜 निर्वस् ८., प्र-पि-वस् 🥴 -c > 1 प्र-वि-वस् $1 \ P$.

Rustie, r. i. मर्भररवं कु 8 U. - ing, 8. मर्मर-शब्दः, मर्मरः, वस्त्र-पर्ण-स्वनितं -

Rut, ह. गर्तःन्ती, चक्रांकः, चक्रमार्गः. 2 मदः, मदजल: 'in i. 'मदजलस्यदिनः -tish, a. मत्त, मदोत्कट.

Ruth, s. See Pity.-less, a. निर्दय, निर्घण, कर, भिक्कृप: See Cruel.

Ryot, इ. कृषकः, कर्षकः, कृषीवलः

S

Sabbath (day), 🜮 विश्रामवासरः-दिवसः. Sable, a. इयाम, कृष्ण, कृष्णवर्ण. इयामकः. 2 कुष्णंबषः.

Sabot, अ काष्ठपादकाः

Sabre, s. खड्कः, निश्चिज्ञः, चंद्रहासः, कृपाणः.

Sabulous, a. See Sandy.

Sac, s. See Sack.

Saccharine, a. शार्कर (री f.), मिष्ट, मधुर. Sacerdotal. a. पुरोहित in comp.; याज-कीय, पौरोहित (ती 💤):

Sachel, 🤻 क्षुद्रकोषः, पुस्तकाधारः, अज्ञाः

Sachet, 8. पुट:, कोष:.

Sack, ह. स्यूतः, प्रसेवः, स्योतः, स्यूनः, शाण-पुटः-कोषः, गोणीः 2 छंठनं, अपहारः, धनादः . अपहरणं; 's. cloth' शाणपट:-वस्त्रं, वराशिः, स्थूलजाटकः, शाणं. $m{-}v = t$. छंद् $1 \ \mathrm{P}$, 10, उपह्न $1/\mathrm{A}$, सर्वस्वं अपह्न $1/\mathrm{P}$.

Sacrament, ४. संस्कारः. =al. a. संस्काररूपः Sacred, a. पुंण्य, पवित्र, परि-,पूत, मेध्य, श्रुंचि. 2 अलौकिक-असांसारिक-वेदिक-(की f.), (opposed to profune). 3 पुज्य, पूजाई; भावितात्मन् 4 पुण्यार्थक, सु-प्रतिष्ठितः 5 अनितिक्रमणीय, अलंघ्य, अभेद्य; दर्भर्ष, अवस्य (person); 'an ambassador, being considered s., never tells an सदैवावध्यभावेन दूतो वद्ति nntruth ' नान्वधा (H. 3); 's. spot ' क्षेत्रं पुण्य-

स्थानं, तीर्धः, ' s. grove ' पुण्यवनं, तपोवनः ' knowledge ' निगम-वेद-जानं, श्रुति-बोधः; ' ः writing ' वेदः, निगमः, श्रुति f_{\cdot} Sacrifice, 8. यज्ञः, कतुः, अध्वरः, यागः, इज्या, मखः, सवः, होमः, हवनं, इष्टि र्र-, मेधः in comp.: 'horae-a.' अश्वमेधः; ' human इ. ' नरमेध:-यज्ञ: &c.: ' imperial s. ' राजसूय:: 'fit for a s. ' यज्ञिय-मेध्यः 2 आलंभः, उत्सर्गः, बलिः, उपहारः, 3 ब्ययः, उत्सर्गः, परि-,त्यागः, विनि-ोगः, सम-पूज: 'even at the s. of one's life ' जीवितव्ययेनापि, प्राणपरित्यागेनापि; oft. by instr. alone (आत्मानं सततं रक्षेत् दारंरपि धनैरपि). =v. t. यज् $1~\mathrm{U}$; हु $3~\mathrm{U}$, उपह 1 P, उत्सर्गार्थ हन् 2 P or बहिं दा 3 U. ਜ਼ਜ਼ਾ-ਆ ਲਬ੍ 1 A (animal); 'he 5. a beast to Rudra 'पशुना रुद्धं यजते; he .. ed a horse ' अश्वमेधं ततान. अश्व-मेधेन ईजे. 2 परि-,त्यन्त् 1 P, उत्-सूज् 6 P, हा 3 P, मं-ऋ c. (अर्पयति), विनियुक्त 7 A, 107' a ing their own interests म्बार्थ परित्यज्यः ' without S. ing their interests ' स्वार्थाविरोधेन (Bh. 1.74). =er, ऽ. यजमानः, यष्ट्र ऋ., यःजकः, यज्वन् मा प्राज्ञिकः, होत् m.. -Sacrificial, a. यज्ञिय, वैतान (नी f), मेध्य; ःयज्ञ s. work in comp.; ा fire होमाग्निः, समृह्यः, परि-चाट्यः, उपचाट्यः, 's. priest' ऋत्विज् m.: See Priest; ' s. session ' सत्रं Sacrilege, 🔊 देवतादूषणं, देवस्वापहरणं, देव-

स्वस्तर्यं, पुण्यवस्तुद्वणाः, धर्मलंघनं-लोपः -Sacrilegious, a. देवस्वापहारिनः, पुण्य-

द्रव्य-द्राधित्-

Sad, a. विषण्ण, म्लान, जांकाकुल, सोत्कंट, अवसक, उद्दिम, उत्कंठामंस्पृष्ट, उदामीन, खिल, दुर्मनस्, विमनस् 2 श्रीजनीय,शोका-बर, दुःखद, क्रेशकर (री रि.), क्रेशपद 3 गंभीर, See Grave; 'to be s. खिद pass, अव-वि सद् 1 P, शुच् 1 P, दुर्मनायते (D.). -den, ∉. रे. विषण्णीकृ 8 년, अय-वि-सद् c., खिद c.: See Grieve. -ly, adv. सशोकं, सविषादं, संबेदं, सोद्वेगं, म्लान-मुखेन. =ness, है. विषादः, उद्देगः, अवसादः, उत्कंठा, औदासीन्यं, म्लानि 🎵 खेदः-

Saddle, 3. पर्याणं, पत्ययनं, पर्ययणं. 🗝 👈 पर्याणं आरुह c. or निविश् c., सज्जीक 8 U: ' mounting the a. ed Indrayudha दत्तवर्याणमिद्रायुधमारुह्य (Ka. 126); (fig.) भारं नि-धा 3 U or न्यस् 4 U; ' s.-horse '

वाहाश्वः -er, 8. पर्याणकारः

Safe, a. सुरक्षित, निरावाध; सुस्थ, क्षेम, अक्षत, निर्वण, अजातापाय 2 निर्भय, अकुतोमय, अभय. निःशंक, भयातीत, आपव्-भय-मुक्त . 3 अलंघ्य, दुरासद, दुर्धर्ष; 's. against enemies ' दुरासदः परै: (R. VIII. 4.). 4 केम्य, भयरहित, केम, निर्भय; ' & s. p!ace ' निर्भयस्थानं, अभयहेत् कं स्थलं; ' sound and s ' कुशिलन्, निरामय, सुरथ, अक्षत-कः लोहपेटिका, लोहमंजूषा; ' s. conduct' अभयदानं-पत्रं; ' s.-guard ' रक्षा, ग्रुप्ति f., रक्षणं; Pass. q. v. -ly, adv. क्षेप्रेण, निराषाधं, अक्षतं, सक्षेमं, निर्भयं; ' when she is s. brought to bed ' यदा अनय- प्रसा भवति (S. 4). -ty, s. केम:-मं, रवास्थ्यं, केमता, अक्षतं, कुशलं, अनामयं 2 रक्षा-क्षणं, निर्भयत्वं, अभयं, निर्भयं, भय- आपद् सुक्ति f.; ' to promise s.' अभय- वचनं दा 3 U.

Saillower, 8. कुसुंभं, बह्निशिखं, महारजनं, कमलोत्तरं

Saffron, ह. कुंकुमं, अग्निशिखं, वरं, बाह्नि-(ह्नी)कं, पीतनं, रक्तं, संकोचं, पिशुनं, धीरं, लोहितचंदनं, काश्मीरजन्म. - कुंकुमवर्ण-राग, अरुणं, 'dyed with हः' कुंकुमाक.

🕫g, v. i. अव-नम् 1 l'.

Sagacious, a. चतुर, विदग्ध, दूरहष्टि, मेधा-विन, सुक्संधी, तीक्ष्ण व्य कुशाग्र-मति व्य बुद्धि. -ly, adv. चतुरं, सुक्सिधिया, विदग्धतया. -Sagacity, s. वेदग्ध्यं, चातुर्यं, तीक्ष्ण-मतित्वं, सुक्सिधी:-मति f.

Sage, 8. प(प्रा)ज्ञः, विपश्चित् m., तत्वविद् m., बुधः, पंडितः, ज्ञानिन्m. 2 ऋषिः, सुनिः 3 सिद्धः, साधुः, यतिः, सिद्धजनः-पुरुषः, आत्मज्ञः, सुसुक्षुः, बह्मज्ञः: =u- प्राज्ञ, पंडित, ज्ञानिनः, See Wise. -!y, adv. पंडितवत्-ness, 8. प्राज्ञता, पांडित्यं.

Sagittarius, ह. धनुः, धनूराशिः.

Sall, s. वातवस्तं-वसनं, नौवसनं-वस्तं, 'set s. नावं-पोतं-सुद् 6 P or चल् c. -o. i. (Of a boat &c.) वायुना उद्-चुद्-चद्द्-भेर्-pass. 2 (Of persons) पोतमारुह्य or अध्यास्य प्र-स्था 1 A: नावा or पोतंन गम् or चल् 1 P, नावा तृ 1 P or प्र 1 A, जलवर्मना गम्-या &c. 3 चल्, सं-व-स्प् 1 P; 's ing in the air' विद्यायमा-नभोवर्त्मना-गच्छन्, नभिस संमर्पन् -ing, s. समुद्र्यानं. -or, s. नाविकः, पोतवाहः, नौवाहः, समुद्रगः.

Saint, इ. मुनिः, सापुः, सिद्धः, सिद्धजनः, ऋषिः, पुण्यजनः, Sec Sage. -ly, a. बिमल, पवित्र, पुण्यात्मन्, परिपूत, अतिपुण्यः,

मिद्धतुल्य.

Sake, s. कारण, निमित्तं, हेतु:, प्रयोजनं, ' for the s. of ' अर्थे or अर्थ in comp., हेती:, निमित्तं, कारणात्, with gen. or in comp., कृते (with gen.); See For.

Sal, ह. सालः, इयालः, सर्जः, कार्र्यः, अश्व-कर्णकः, सस्यसंबरः

Salacious, a. See Lustful.

Salary, s. वेतनं, वृत्ति f., भृति f., मूल्यं; See

Hire, 'monthly s.' मासिकं; 'annual s.' वार्षिकं. -ied, a. वृत्ति-वेतन-भुक्, कृतवेतन. Sale, s. See under Sell.

Salient, a. प्रलंभ, प्रोच्छित. 2 प्रथम, प्रुत-गामिन. $3 \pmod{\text{fig.}}$ सुरूष, प्रधान, विजिष्ट, प्ररःस्फ्रस्त.

Saline, a. लचण, क्षार, लचणग्रुणविशिष्ट; ' 8. taste ' लचणरसः; ' 8. soil ' ऊषः, क्षार- मृत्तिका; ' having 8. soil ' ऊषर, ऊषवत्- - 8. लचणक्षेत्रं.

Saliva, s. लाला, साणि(णी)का, स्पंदिमी; 'his mouth emits c.' वक्त्रं लालायते. -Salivary, -Salival, a. लालासाविन. -Salivate, v. t. लालां सु c. or निःस c.

Sallow, a. आपीत, पांडुर, विवर्ण; See Pale. Sally, e. .. निर्मम् 1 P, निष्पत् 1 P, निष्कम् 1 U, 4 P, जवेन चिहर्गम्, अभ्यव स्कंट् 1 P, अभ्या-सद् e. = 8. निर्ममः, निष्कमः-मणं, निःसरणं, आपातः, अभ्यासाद्वनं, अभ्यवस्कंदनं,अवपातः 2 स्फुरणं, उत्हवनं, उत्पत्तनं. 3 विलासः, विलिसतं, विश्वमः, '8. es of wit' बुद्धि-विलासाः, विद्ग्यालापाः, नर्मालापिश्वमाः, '8. of levity' बुद्धि-वापल्यं-चांचल्यं, '8.-port' निर्ममद्वारं.

Saloon, 🖟 (सुप्रसाधित-) ज्ञाला, कोष्ठः-Salt, 8. लवणं: (fig.) पिंड:: सफलीकृतभर्तु-पिंह: (M.5) 'who showed that he had not caten his master's s. in vain '; 'rock-s. ' सैंधव:-वं, शीताशिवं; See under Rock; ' 868-8. ' अक्षी(क्षि)वं, वज़ि(सि)-रं; 'black s ' पात्रयः, विहं; क्षारं; 'sambhar s. ' रोमकं, बसकं; 'sochal s. ' सौवर्चलः, अक्षं, रुचकं; ' 8. -pan ' लवणक्षेत्रं:'श.-petre' यवजः,यवक्षारः,पाक्यः: यवाग्रज:. -a. लवण or क्षार-युक्त or मय (यी f): लवणगुणविशिष्ट, क्षारधर्मक, लवण-क्षार in comp. 🗝. t. लवणीकु 8 U, लव-जेन सिच् $6~\mathrm{P}$ or आंख्र् $7~\mathrm{P.}$ =ed, a. लव-णाक्त, लवणसंसृष्ट, लवणितः —ish, a. ईष-ख़बण, =ness, ः. स्ट्रचणत्वं, क्षारताः

Saltant, a. उत्पतत्, चृत्यत्.

Salubrious, a. हित-स्वास्थ्य-कर (री र्र.), आरोग्यावह, पथ्य, अनामयकर, क्षेम्य, पुष्टिद्, हित. 2 Salutary, q. v.

Salutary, a हित, हित-कल्याण कर (री f), -आवह, उपकारित, अयस्कर, शुभकर 2 पथ्य: See Salubrious.

Salute, v. t. आभ-, बंद 1 A, आभवद 10 A, प्रणिपत् 1 P, प्रणम् 1 P, नमस्कु 8 U, नम स्वति (D.), सभावद 10; आभिनंद् 1 P, उप स्था 1 A: 's. in return' प्रतिनंद् ,प्रत्यभिनंद 2 Kiss, q. v.=s.,-ation. s.प्रणामः, प्रणति f., प्रणिपातः, अभि-,बंदनं, अभिवादः-दर्नं, नमस्कारः, नमस्किया, सभाजनं; 'as. to

thee' नमस्तुभ्यं. -er, ह. अभिवादकः, अभि-

Salvage, ८. सं-,उद्धतं; उद्धारः, निस्तरणं.

Salvation, s. तारणं, उद्धारः, मुक्ति f., मोक्षः, निस्तारः, पापस्रक्तिः, ऊर्ध्व-परम-गति f 2 (Generally) परि-,त्राणं, रक्षणं, रक्षाः, ' devotional way of s. ' भक्तिमार्गः.

Salve, 8. अंजनं, प्र-अनु-लेपः, उपदेहः. = :. t. अंबर् $7~\mathrm{P}\cdot$ $oldsymbol{2}$ उद्ध $1~\mathrm{P}\cdot$ $oldsymbol{3}$ हाम् $\mathrm{c}\cdot$ 4 निस्तृ $\mathrm{c}\cdot$

Salver, 8. रजतभाजनं, रूप्यपात्रं.

Salvo, s. See Excuse.

Same, a. ag (pron. a.) with or without एव: अभिका, निविशेष, अनन्य: सम, समान, तुल्यु; See Like; 'it is the s. Vasanti ' सेव वासंती; ते एव पाद्पाः; तद्व वनं &c.: (U.3); gen. by एक, स, सम, समान in comp.; 'of the s. family सगोत्र: 'sitting in the s. car ' एक स्पंदन-मास्थिती: 'of the s. age ' समवयस्क; एकरूप, समानजाति, सोदर &c.; 'at the s. time ' एकदेव, युगपत्, एक-सम-काले, समं, योगपद्येन; 'in the s. way' तहत्, तथेव, तथा, एवं; 'he is the s. as a father to me ' मां प्रति स पितृस्थाने-भूमी वर्तते, पितानिविशेष:. -ness, क ऐक्यं, साम्यं, एक-रूपत्वं, सादुर्यं, संवादः, अभेदः, समभावः; 's. of class' सवर्णता, सावर्ण्य, एकवर्णता. s. आदर्शः, प्रतिमा, -Sampler, 🖇 सूचिकर्मादर्शः

Sanable, a. साध्य.

Sanative, Sanatory, त. स्वास्थ्यकारिन,

रोगन्न (न्नी $f \cdot$), रोगापह.

Sanctify, v. t. पवित्रीकृ 8 U, पुण्यीकृ, पापमलं हु 1 P or क्षल 10, परि-,पु 9 U, हार् c., शुचिकु, पापं-कल्मषं-निर्धू $5,9~{
m U},6~{
m P}$. 2 अनुमंत्र 10 A, पुण्यकर्मणि विनियुद्ध 7 A, 10 or निक्षिप 6 P. -ication, 8. पापहरणं-नाजनं, पवित्रीकरणं. 2 -Sanctitude, Sanctity, q. v. -ing, a. शोधक, पावन--Sanctity, ह. निर्मलता, पवित्रता, पुण्यता, बि-, श्रुद्धि f., पाप or कल्मष-नाशनं o हरणं, अंतः शुद्धिः शीचं. 2 अलंघनीयताः

Sanctimony, 8. दंभ:, धर्माभिमानः, पुण्य-वेशधारणं: बकवृत्ति f -ious, a. दंभिन्, दांभिक (की रि), पवित्रंमन्य, बकवारी,धर्मा-भिमानिन्, कपटधर्मिन् -iousness, हे दंभः:

Sec (8.).

Sanction, v.t. अनु-ज्ञा 9 U, अनुमन् 4 A. अनुसुद् 1 A; अनुशास् 2 P, आदिश् 6 P: प्रमाणीकु 8 U, दृढीकु, सत्यापयति-दृढयति (D.), सत्याकृ. - अनुज्ञा, अनुमति ां, अनुशासनं, अनुमोदनं, प्रामाण्यं, प्रमाणं, हृद्धीकरणं, सत्यापनं.

Sanctuary, 8. जरणं, आश्रय-जरण-स्थानं 2 पुण्यालयः, देवतागारं, पुण्य-पवित्र-स्थानं. 3 गर्भः, गर्भागारं, गर्भगृहं-

Sand, ह. बालुका, सिकता: (pl.); ' S.-bank ' पुलिनं, सेकतं; '५.-glass' वालकायंत्रं. -v. t. सिकताभि: आबू 5 U or आकू 6P. -y, a चालुकामय (यी f), बालुकाकीर्ण, सिकातिल, सैकत (ती र्र.), यह सिकतः 's. de-ert 'मरः, धन्वन् m. 2 बालुकानिभः (fig.) अस्थिर, भंगुर, क्षणस्थायिन, अस्ट.

Sandal, s. चंदन: (tree), चंदन (wood) गंधसारः, मलयुजः, भद्दश्रीः, 'white s. wood नेलपणिकं, 'red s. ' रक्तवंदनं, white s. तिलपणी, पत्रांगं, रंजनं, कुचंदनं. 2 कोशी-

षी. पादकाः

Sanders, s. (Yellow) पीतद्रमः, काली-(ले) यकः, हरिदः, **दार्ची, पचंपैचा, दारुह-**रिद्वा, पर्जनी: 2'(Red) See 'red sandal' under Sandal.

Sane, a. सुम्ध, निरामय, स्वस्थ, प्रकृतिस्थ, कल्य-2 (In mind) अनुस्मत्त, प्रकृतिस्थ, अवात्तरः अनुपहतिचत्तः, अविप्नतः, अविश्विप्त-चित्त. -ity,-ness, 8. स्वास्थ्यं, अनुनमादः. Sang froid, क प्रशांति मं, निविकारता,

प्रसादः, असंभ्रमः.

Sanguiferous, a. असुग्वाहिन्.

Sanguinary, a. (Of person) रक्त-रुधिर-प्रिय, जिघांसु, मारात्मक, कूरचित्त, निष्ठरचे-तस्. 2 रुधिरपातद्राषित, रक्तस्रावयुत, बहुरक्त-Sanguine. u. गाढ, उत्कट; See Intense; चंड, तीक्ष्ण, चंड-तीक्ष्ण-स्वभाव 2 (Of persons) आज्ञावत्, सुप्रत्याज्ञिन्, अत्वा-शान्वितः दृद्धमत्ययः जातविश्वासः quite s. hat 'इति मे गाढाशसा; ' 8.

hope मुप्रत्याज्ञा, गाहाज्ञंसा, उत्कटेच्छा--ness, . अत्याज्ञा, अत्याज्ञांसा, &c. Sanies, प्रयं: Sec Pus. -Sanious, a.

पयस्रावित

Sanitary, 4. स्वास्थ्यहित, स्वास्थ्य in comp.. आरोग्यकर (श. गं.), आरोग्यावह-Sap, 8. सार: रस:, द्वः सन्तं नियोस: -v. t. उत्खन 1 P, समूलं उच्छिद् 7 P or नज्ञ c. -per, s. खनक:. सीरुंगिक:. -less, a असार निःसार, विरसा नीरसा निःसस्य ·-py, a रसाढ्य, सरम, आई. समन्द, रम वत. -Sapid, a. सुरस, मिष्ट. स्वाइ.

Sapling, ६ बालबुक्षः, बूक्षकः-Sapient, त. प्राज्ञ, प्रज्ञा, ज्ञानपूर्णः, Sec Wise. Saponaceous, ा चिक्कण मेट्रर

Sapor 8. See Flavour.

Sapphire, % महानीलः; इंद्रनीलः, नीलः,

नीलोपलः.

अव-आ-क्षेपः, निंदागभे दखः Sarcasm, s. परिभाषणं, सनिंद् उपालंभः, कदुः उपहासः। -Sarcastic,-al, a. साक्षेप: निंदागर्भ, अर्ह-तुद्दः उत्रः कद्दः, तीक्ष्णः, सावहासः, परिभाषिनः, सोपालभ -ally, ade. साक्षेपं, मोपालंभं.

Sarcoma, s. Sec Tumour.

Sarcophagous, a. मांसाशिन, मांसभुक्. Sardonic, a. विकृत, कराल.

Sardonyx, 8. गोमदः-दकः.

Sartor, 8. स्(सौ) चिकः. -iai, a. सु-(सौ) चिकसंबंधिन

Sash, 8. (अलंकारार्थ) परिकरः, मेखला, कृटि-स्त्रं. 2 वातायनकार्थः

Satan, ह. पिशाचाग्रणीः, पिशाचनाथः -ic, a. पैशाच (ची f.)

Satchel, s. See Sachel.

Sate, Sec Satiate.

Satellite, s. उपग्रहः. 2 (सदा-) पार्श्वचरः. अतुपायिन m., अनुषंगीः नित्यपार्श्ववर्तीः

Satiate, र. र. सं-परिनुष् 5 P or c., अत्यंतं तुष् c., अतिनृप्तिं-सौहित्यं-उत्पद् c., परिषुष् 10. =cd, a. अतिनृप्ते, परिपूर्णकाम, पर्याप्तकाम, संतर्पित, सं-परि-पूर्ण; सुहित; 'to be s.' सं-परि-नृष् 4 P or तुष् 4 P. =Satiety, श. नृप्ति ृतं, तर्पणं, सौहित्यं, अतितृष्टि ृतं, सौहित्यं, चृप्तिः; पूर्णकामता, विनृष्णता, परिपूर्ति ृतं Satin, श. चीनां सुकं (s.-cloth).

Satire, 8. आक्षेपगर्भ पद्यं-गति, अवगीतं, सं-क्षेपकविता. 2 Sarcasm, q. v =icai, a. उपहासात्मक, सोपहास, साधिक्षेप: See Sarcastic. =ist, 8. आक्षेपवादिन् m., -ize, v. t. साक्षेपं वर्ण् 10, अवगै 1 P, काम्यद्वारा आ-अधि-क्षिप 6 P.

Satisfy, v. t. (Persons) सं-परि-तृप c., -तुष् ${}^{\rm c.}$, कामं-इच्छां-पूर् 10 or निवृत् ${}^{\rm c.}$, तृ-सि-तुष्टिं-उत्पद् ${}^{\rm c.}$, सुखयति (${}^{\rm D.}$), भी 9 ${}^{\rm P}$, आराय c.: सांत्व 10, प्रसद् c ; (hunger, desire, &c.) झम् ० (भमयति), प्र-उप-.° छिद् $7~\mathrm{P},$ परि-पूर्, निराक्त $8~\mathrm{U},~$ निवृत् c.ः 'child, s. your curio ity ' पूरवतु कुत्-हरुं वत्सः (U. 4). 2 संदेहं अपनी 1 P, सं-शयं छिद् or ह 1 P or निरस् 4 U, निर-त्तरीकृ. -action, इ. सं-परि-तोष:- तुष्टि र., पर्याप्ति 🏸 इच्छापूर्ति 🏂 सोहित्यं, काम-इच्छा-त्राप्ति:-निवृत्ति:-क्षांतिf.2 क्षांति:, क्षमनं, निराकरणं, परि-,पूरणं, छेदः, निवृत्तिः, पूर्तिः, तर्पणं · 3 संशयच्छेदः, संदेहनिवृत्तिः परिहारः. 4 प्रतिफलं, निस्तारः, शुद्धि f. =ied, a तृप्त, तुष्ट, तीषित, तपित, पूर्ण-निवृत्त-काम, पर्याप्त-काम, भीत, कृतिच, कृतार्थ, चरितार्थ. 2 छिन्न, पूर्ण, शांत, निवृत्त. 3 छिन्नसंशय, हत-निरस्त-संदह; ' to be s. ' तुष्-नृप् 4 P, श्री pass. -ing, a. संतर्पक, संतोषक, तुष्टि-तृप्ति-कर (री f.), संशयच्छिद्. –Satisfactor \cdot , $u \cdot \dot{\mathbf{g}}$ क्क, समर्थ, (समर्थमुत्तरं), पर्याप्त, संज्ञय-च्छिद, संदेहच्छेदिन 2 तुष्टिपद, संतोष-नृप्ति-तांचे कर 3 (Atoning) Ex. by प्रमुख्य 2 P, निस्त c.; See Atone, -ily, adv. सम्यक्तयाँ, वैश्रधेन,संश्चयच्छेदितया, सम्यक्र. Satrap, 8. मंडलेशः, भोगपतिः

Saturate, v. t. अत्यंतं पूर् 10, आ-परि-पूर्। नि-सिच् 6 P, अतिक्किट् c. =ed, a. अति-सिक्त, परिपूर्ण; See Impregnate. =ion, डि अतिसेक:-क्केट्:, परिपूर्ण.

Saturday, 8. शानि-मंद-वासर:

Saturn, ६ ज्ञानिः, ज्ञानैश्वरः, रावसुतः, सौरः-रिः. -Saturnine, ८. मंद्र, जङ-मंद्-ज्ञीत-प्रकृति, जङस्वभावः -Saturnalia, ३. ज्ञानि-महोत्सवः.

Satyr, s. वनदेवता, वन-अरुण्य-चर:

Sauce, s. सूपः, तेमनं, निष्ठानं, उपदंशः, ब्यं-जनं, उपस्करः; 's.-pan' उस्ता, पिठरः; See Frying-pan. -Saucer, s. शरावः, पात्रं, आधारः.

Saucy, a. धृष्ट, निर्न्नीड, निर्लठज, पगल्भ, अ-विनीत; सप्रतिभ -ily, adv. अविनयेन, धृष्टवत्. -iness, s. आविनयः, धाष्टर्च, प्रतिभा-भानं-

Saunter, v. .. मदं मंदं परिक्रम् 1 U, 4 P or अम् 1, 4 P, इानै: इानै: विचर् 1 P. -ing, a, मंदं परिक्रमणं

Savage, a. वन्स, जांगल (ली √), अरण्यज, वन-अरण्य in comp. 2 असम्य, आशिष्ट, अ-विनीत, असंस्कृत, आचारहीन, अनाचार. 3 कूर, हिंस, निष्टुर, निर्देय, दारुण, करकर्मन, श्वापद (दी √): 'all of man is 8.' पुरुषा नाम निष्टुरा: (Mr. 5.). = 8 अशिष्ट-असम्यजन: 2 कृरकर्मन m., राक्षसः, दैत्यः, नरपञ्चः. 3 मलेच्छः, किरातः, शवरः, यवनः, भिष्टः &c. = 1y, adv. अशिष्टवत्, निष्टुरं = ness, 8. अशिष्टता, कीर्यं, दारुणता, &c.

Savant, ह. बुधजनः, पंडितः, विद्वज्जनः; See Learned

Save, v. t. ver 1 P, in all senses, qt-. त्रै 1 A, उद्क्सेसुद्क्ह 1 P, धृ 1 P, हा c., उत्-सं-नि:-°, सुच c., मोक्षू 10, पापात सुच &c. 2 मं-चि 5 Ü, संरक्ष, नि-धा 3 U, संबद्ध 9 $^{
m P}$, अवशिष् $^{
m c.}$ $^{
m c.}$ निवृत् $^{
m c.}$, निवृ $^{
m c.}$, निय $^{
m c.}$ 7 U, q代表; 'those that were s. ed out of the slain हतशेषाः, हतावशिष्टाः न्गः ep. विहाय, मुक्त्वा, वर्जियत्वा; See Except. -ing, a. अन्ययशील, अल्प-व्यायेन, मितव्यय, अमुक्तहस्त. 2 उद्धारकः सुक्तिदायिन्;मोक्षपद 3 विमोचक, विमोचन-हेतुः. 🗝 रक्षणं, संचयः, संग्रहः, निधानं. 🏖 संचित-रक्षित-धनं, संचय:. -Saviour, क तारकः, त्रायकः, परि-,त्रातृ m रक्षिता, उद्भ**तो,** उद्धारकः.

Savour, 8. स्वादः, रसः, रुचि f. 2 गंधः, वासः. =v. i. सरसी-सगंधी-भू l P. 2(Appear like) Ex. by कल्प, माय in comp., ईषदून with abl.; by आ-अव-भास् l A; 'it s. s of falsehood' तत् असत्यकल्पं, अन्ताभासं, असत्यसंकाइं, असत्यवदाभासते. -y, a. सरस, सुरस, स्वादु; मिष्ट, रसवत, रिचकर, 2 सुरभि, सुगंधि

Saw, s. करपत्रं, क्रकचः चं, पत्रदारणः -v. t. क्रकचेन पट् 10 or हु 9 P or c. or छिद्
7 P or अवकृत् 6 P; 's.-dust' काष्टविद्तं; 's.-pit' काष्टविदानमार्गः. -Sawyer, s. काकचिकः. टाउटारणः.

Say, v. t. वव्-गद्-भण् 1 P, वस् 2 P, ब 2 U, भाष 1 A, उदा-ब्या-ह 1 P; उच्चर ்., उदी ह ்., आलप् 1 P (words & ...) मंत्र 10 A; (tell) केथ् 10, आखक्ष 2 A, आ-.इास् 1 P, आभि-धा 3 U, आ-ख्याः $S \sim$ Tell; 'I say ' ननु भणामि, ननु बवीमि, ननु simply; (ननु पदे परिवृत्य भण Mr. 5); 'they s.' ex. by किंवदंती, जनपवाट:. इति भूयते; See Report; that is to s. ex. by नाम, -ing, s. वचनं, वाक्यं, वचम् **ग∘ उक्तं, ले≎ः भाषितं, भाषणं, उक्ति.**⊅•, भाणितं. 2 आभाणकः, प्रवादः; 'popular'-जनपवाद:: 'so runs the popular s.' तथा च लांकिकानामाभाणकः; Sec Proverb. Scab. s. कच्छु-च्छ् f., पामन् f., पामाः, Sec ltch; (white eruption) सिध्मं, फिलासं-2 अधमजनः, नरापसदः, हीनः, अपकृष्टः. -by, a. कच्छर, वामन, सिध्मल. -ies, ०८८ (s.1).

Scabbard, क कोशः-षः, पिधानं, आधारः. Scabrous, a. विषमतल, असमपृष्ठ

Scaffold, इ. मंचः, इंद्रकोषः. 2 पेक्षामंचः. 3 वस्थानंत्रः नाष्ट्रः, धातस्थानं नाष्ट्रः, धातस्थानं नाष्ट्रः,

Scald, ए. १. तसजलाविना दृद्य 1 P. = ८ दाए: Scale, के तुला, धट:, तुलायंत्रं, 's.-pan' शिक्यं, पार्श्वः 'goldsmith's ८.' एषणी-िषका, नाराची. 2 (Of fishes &c.) वल्कः-लंक, वल्कलः-लं, शल्कं शल्कलं;कवचः-चं 3 फलकः-कं, पत्रं 4 नि(निः)श्रेणी, अधिरोहि (ह)णी, भोषानपद्धति १-परंपरा. 5 श्रेणी, परंपरा. आवालि-ली १-, माला, पंक्ति १- ६ माणं, परिमाणं, 'on a large scale' स्थूल-परिमाणंनः 7 (In music) ग्रामः: -०. १. आजधि-कृद् 1 P. आजधि-कृम् 1 U. 4 I', लंगू 1'A,10. अवस्तद्व 1 P. 2 वल्कं निष्कृष् 1 P or निर्हृ 1 P - प्र, स्थलक, वल्कावृतः, सवल्क, शल्किन्, विस्कृत्

Scalene, a. विषमत्रिभुज-Scall, s See Scab, itch.

Scalp, 3 मस्तकत्व स् र् , जिरोग्रत्व स्, शिरोस्थि समिन् गः -एः । मस्तकत्व सं अवच्छिट् 7 P or निर्हे 1 P.

Scalpel, ह. लघुच्छुरिकाः

Scamp, s. See Rascal.

Scamper, v. i. वि-द्रु 1 P, जवन-वेगात्-द्रु or धाव 1 P or पलाय 1 A, सवेगं गम् 1 P.

Scan, v. t. निपुण-सूक्ष्मं-निरूप 10 or निरीक्ष 1 A or अवलोक् 1 A, 10. 2 (Verses) मात्रा:-गणान्-गण् 10 or विभक्ष 1 U.-Scansion, s गण or मात्रा-गणनं or विभाग:

Scandal, ह. निर्वादः, परि(त्) वादः, अप-वादः, अस्पा,अपर्णः, दुर्वणः,कोलीनं, आक्षेपः, उपकोशः, जुगुप्सा, कुत्सा, निंदा, वाच्यं, वाच्यता, गर्हणं-णा, पैशुन्यं, पिशुनवाक्यं. 2 कलंकः, दूषणं, अपमान-अपकीति हेतुः -ize, ए. t. (ह.) with प्रकाश्च ए., अप-परि-वद् I A, परि-अप्-भाष् I A; See Libel. 2 Offend, प. v. -ous, a. परि-अप-वादक, आक्षेपगर्भ, परिवादात्मक, अस्यक, (ह.) in comp. 2 गर्हित, निर्मु,कलंककर-अकीरि-कर-(री. ि), दूषणीय, कुत्सित. 3 बी-भत्स, घुणावह -ously, udv. गर्ह्म, कुत्सित.

Scant, Scanty, a. अपर्याप्त, अपचुर, स्वल्प, अविपुल, न्यून, अग्रहुल, अभृत्यष्ट 2 संवाध, अविस्तीर्ण, संकट; See Narrow. 3 Miserly, q. v. -ly, adv. अपर्याप्तं, स्वल्पं, अपचुरं, अल्पमात्रं, स्तोकं -ness, s. अन्याचुरं, अपर्याप्तं कि.,स्वल्पता.

प्राचुर्ये, अपयोप्तिः 🙉 स्वरूपत Scantling, ६. काष्ट्रखंदं

Scape=Goat, अ. बालि:.

Scar, हा किणाः अंकः, चिह्नं, क्षताचिह्नं, क्षताचिह्नं, क्षतांकः, व्रणः-णं, क्षतं; (fig.) कलकः -- । । क्षतंन-क्रिणेन अंक् 10. -- । स्वतंकित, किणांक.

Scaramouch, ह. भंड:, वैहासिकः

Scarce, a. अबहुल, अपचुर, अपभूत, अ-पर्धाप्त, अविपुल, न्यून, अभूपिष्ट, स्वरूप. 2 विरल, दुर्लभ, दुष्माप, असुलभ; See Rare. -ly, adr. कप्टेन, कथमपि, कुच्छण, दुःखेन, सकुच्छं, आयासेन, दुर् pr.: oft. by (a.); 'one s. gets a good son ' दुर्लभा ग्रण-वान पुत्रः; by न, स्ताक, 's. touches (walks on) the ground ' म्तोकमुन्यी प्रयाति (S. 1); 's. a day passed ' नैक मपि दिनं व्यतीतं; ' s.-when ' ex. by एव with loc. abs.; HIE affixed to adj., or यावन्न तावत्; उपस्थितेयं कल्याणी नाम्नि कीर्तिते एव (R^{-1} , 87); प्रविष्टनःत्र एवाश्रमं तत्रभवति निरुपष्ठवानि नः कर्माणि संद्वतानि (S. 3); एकस्य दुःखस्य न यावदंतं गच्छामि तावद् द्वितीयं समुपस्थितं (P. 11.6); oft. by च-च; आपूर्णश्च कलाभिरिंदुरमलो यातश्च राहोर्सखं &c. (Mal. 9). -ity,-ness, 8. दुर्लभता, दुष्पापता, विरलता, अपाचुर्य, अप-योप्ति f_{\cdot} , स्वल्पता, न्यूनता, अवाहुल्यं, &c. $oldsymbol{2}$ दुर्भिक्षं, अभावः, दुष्कालः, प्रयामः, नीवाकः.

Scare, v. t. बस् c., सं-वि-, भी c., उद्विख c.; 's.away ' अयद्शीनन वि-द्वु c.; 's.crow 'बिभीषिका, संत्रासनं, भयहेतुः

Scarf, 8. चेलकः, सिचयः; उत्तरीयं, चेलं;

Scarify, v. र. त्वचं-चर्म-उद्घिख् 6 P or छिट् 7 P. -ication, s. त्वग्रिख्यनं, चर्मच्छेदः. Scarlet, a. ज्ञोण, अरुण, सिंदुरवर्णः, 's. fever' उदर्थः.

Tever ' उत्थ:. Scarp, 8. लंब:. =v. t. लंबरूपेण निग्नत 6 P.

Scate, See Skate.

Scath, Scathe, v. t. क्षण् 8 P, अई 1 P or c.; See Harm, Injure. -less, a. अक्षत, अपरिक्षत, क्षतिहीन, असंजातव्यथ, निर्मण.

Scatter, v. t. कू 6 P, बि-आ-अवा-प्र-°, प्रसू c., विक्षिप् 6 P; (away) विक्षित्र c., निर्धू 5, 9 U, विभिद्र c.; निरस्, 4 U, अपनुद्र 6 P; वि-सु c. (army); See Dispel, Disperse. =v. i. विक pass., दिशि दिशि निर्गम् 1 P or प्र-या 2 P, बहुधा विक्षिप् pass. -ed, a. प्र-वि-आ-कीर्ण, विक्षिप, व्यस्त, प्रसृत, प्रसारित, विक्षिप्त, असंहत, विक्षिष्ट, विभिन्न. =ing, s. विकिरणं, विक्षेत्र, पर्ण, &c.

Scavenge, e. t. सं-मृद्ध 2 P, 10. -er, s. संमार्जकः, खलपूः, बहुकरः, मल-अवस्कर-

वाहः.

Scene, १, स्थलं, स्थानं, भूमि f.; 'the s. lies in Hastinapura' स्थलं हस्तिनापुरं 2 अपटी; य(ज)वनिका, नेपथ्यं, रंगमज्जा. 3 प्रवेशः ४ रंगः, भूमिः, शाला. 5 दृश्यं, दृग्योच्चरं स्थानं, आलोकः, दृक्पातविषयः; oft. by स्थानं, आलोकः, or other words: 'this is indeed a lamentable s.' नन्वजुशयस्थानमेतत् (Mal. 8); रमणीयालोकं तस्थानं, &c.; अहो अधिकरणनंष्टपस्य परा श्रीः (Mr. 9) 'how splendid the s. of (presented by) the Court of Justice'; See Present also -Scenery, ɛ. Ex. by भूमिः, स्थानं, See above. 2 गृहवृक्षादिरचना, क्राजमस्चना,

:Scent, ৪. गंध:, अधिवास:; 'sweet s.' आमोद:, परिमल: (arising from trituration), सौरमं, See Fragrance; 'diffusing s.' निहारी, समाकर्षी; 'having a sweet s.' सुगंधि, इष्टगंध, सुरभि, ब्राणतर्पण. 2 (Organ) ब्राणं, ब्राणंदियं, ब्राणदाक्त f., 'having a quick s.' तीरुणब्राण. =c. t. ब्रा 1 P, उप-आ-°. 2 वास् 10, सुरभीकृ 8 U, भू ८., धूप 1 P, 10. -ed, a. सु-, वासित, सुराभि, सुगंधि, सुरभीकृत, सामोद, भावित, सगंधः - =less, a. निर्मेष, गंधहीन.

Sceptic, s. संदेहभृत् m., हेतुकः, अप्रत्यिपत् m., अविश्वासीः $-\mathbf{a}$ ।, a. हेतुकः, अप्रत्यिपत्, संज्ञातमन् $-\mathbf{ism}$, s. संदेहः, हेतुकता, अवि-

श्वासः.

Seeptre, 8. दंड:, राजदंड:-वेत्रं-यष्टि f. 2 रा-जाधिकारः, प्रमुखं, आधिपत्यं; ' hold the ड.' महीं शास् 2 P, See Reign. -ed, a. दंडधर, दंडधत्, 's. king' अभिविक्तो राजा. Schedule, s. पर्च, लेख्यं. 2 परिसंख्या, परिशिष्टं

Scheme, ह. उपायः, कल्पना, प्रयोगः, सं-कल्पः, प्रबंधः, प्र-,युक्ति र्र. 2 पद्धति र्र., व्य-वस्थाः, 'secret s.' गृहमंत्रणा, कपटप्रयंधः, कुटिलनयः = . (मनसा) परि-,क्लूप् ०., उपायं चिंत् ० युक्त् 10. =ing, a. कुटिलनय-निष्णात, युक्तिमत्, विद्य्धः, अनुसंधायिन् (in a good sense).

Schism, 8. भेदः, ज्ञाखा, धर्म-मत-भेदः -atic, व. मतभेदमूलकः

Scholar, 8. शिष्यः, छात्रः, अतेवासिन् मः, See Pupil; 's. of a s.' प्रशिष्यः. 2 वृत्ति-भुष्यः मः, वृत्तिभाक् 3 पंडितः, कृतविद्यः, विद्वान्, See Learned, Wise.-ly, a. पं-डितोचित, पांडित्यद्योतिन्. -ship, s. पां-डित्यं, वैदुष्यं, विद्याः 2 वृत्ति f-, वतनं.

Schollast, s. टीकाकारः, टीकाकृत् ..., वृत्ति-भाष्य-कारः. -Scholium, s. टीका, भाष्यं,

वृत्ति ∫∙

School, 8. विद्यालयः, विद्यागारं-गृहं-संदिरं, पाठशाला, अध्ययनस्थानं. 2 शिष्य-छात्र-समूहः 3 शाखा, संप्रदायः; '8. of philosophy 'दर्शनं; '8. boy 'बालशिष्यः, युव-च्छात्रः; '8.-fellow' सहाध्यायिन् क., सतीर्थः-ध्यः, एकगुरुः; '8.-man' ताकिकः, नेयायिकः; '8.-master' आचार्यः, गुरुः, उप-देशकः, उपाध्यायः, पाठशालाधिकृतः-अध्यक्षः. -ए. १. शिक्ष् ८., वि-नी 1 P, अधि-इ ८. (अध्यापयति); See Instruct. -ing, 8. शिक्षणं, अध्यापनं, उपदेशः. 3 गुरुद्धिणा शिक्षामूल्यं.

Schooner, ह. द्विकृपका नीः.

Sciatica, 8. कटिशिराचेद्दना.

Science, s. वि-,ज्ञानं, Sco Knowledge. 2 विद्या, ज्ञानं -- Scientific,-al, a. ज्ञान्नानु-रोधिन, विज्ञान-शास्त्र in comp. 2 कृतविद्य, विद्वस्, आगमिन, विज्ञानविद्

Scimitar, ह. खड़:, असिः; निश्चिशः, कर-

बाल:; See Sword.

Scintilla, s. अणु:,कणः, स्फुलिंगः. v. t. -te, स्फुलिंगान सुच् 6 P or उत्किप् 3 P; 'a blazing fire will s. in all directions ' अग्नेज्वेलतः सर्वा दिझो विस्फुलिंगा विमतिष्ठे- स्त् (S. B. 109). 2 स्फुर् 6 P, भ्राच्र 1 A, मकाझ् 1 A; See Shine. -tion, s. स्फुरणं, अग्निकणः, स्फुलिंगनिर्गमः; 'in the state of s.' स्फुलिंगावस्थ a.

Sciolist, ६. पहुवाग्राहिपंडितः, किंचिज्ज्ञः, (शास-) चुंबकः. -Sciolism, ५. पहुवा-ग्राहिज्ञानं, किंचिज्ज्ञता. Scion, s. नवपल्लयः; किसलयः, अंकुरः, प्ररोहः. 2 वंदयः, वंद्राजः; 'the s. of the family of some one ' कस्यापि कुलांकुरः (S. 7.) Scirrhus, s. मांसग्रेथिः.

Scissors, 8 कर्तरी, खंडधारा, कर्तरिका,

कृपाणी, छेदनी

Scoff (at), v. अव-उप-हस् 1 P, अव-आ-अधि-क्षिप् 6 P, अव-ज्ञा 9 U, तिरस्कु 8 U, धिक्क, अवमन् 4 A, परिभू, See Contemn, Mock. -ing, s. अव-उप-हासः, अव-अधि-क्षेपः, अवज्ञा, अवमानः, धिक्कारः -ingly, adv. सोपहासं, साक्षेप.

Soold, v. t. निर्-, अर्त्स् 10 A, पर्स्य निंद् 1 P, आक्रुश् 1 P, आ-अधि-क्षिप् 6 P, गर्ह् 1, 10 A, अप-परि-भाष् 1 A, उपालभ् 1 A; See Reproach. - s. कर्कशा, दुर्मुखी, कैकेपी, वक्षशीला. - cr. s. निंद्कः, भर्सकः. - ing, s. भर्सनं-ना, निंदा, उपालभः, आक्रोशः परिभाषणं, &c.

Sconce, ε . दंड:. 2 आश्रयस्थानं, शाला, आश्रयः. 3 Fort, q. v. 4 दीपाधारः. -v. t.

दंइ 10; See Fine.

Scoop, 8. द्वीं, कंबि-ची 庁 Sce Ladle. 2 कोटर:-रं, पुटं 3 खनिञ्चं. =ः ६ द्वर्षा अव-पत् ः ठा अवतृ ः 2 उत्तवन् 1 P, खनि-त्रेण पुटीकु 8 U.

Scope, 8. आशयः, अभिनायः, हेतुः, अर्थः, तात्पर्य, उद्देशः. 2 विषयः, प्रमरः परिमाणं, पर्यतः, अवधिः, सीमाः, 'mind of limited 8.' अल्पविषया मतिः (R. 1. 2). 3 अवसरः, अवकाशः, लब्धावकाशा मे प्रार्थना (S. 1) 'has found a s. (for itself)'.

Scorch, v. t अभि-मं-तप् 1 P or c., निर्परि-दह 1 P, प्रस् 1 P, प्रस्क 6 P, (in a pan); 'e. ed with heat आतपाक्रांत, 's. ed :with the fire of missiles ' शखपावकपुट -ing, a. दाहक, तापक, अत्युष्ण, अतितिगम, उद्यंह, प्रस्, नैदाय (धी f.).

Score, s. विंकाति f. 2 अष-, च्छंदः, भंगः, दृंतः. 3 रेखा, चिद्धं. 4 गणना, गणनापत्रं लेखः. 5 बिन्यासः (in music). 6 हेतुः, कारणं, निक्षन्तं, विषयः, अर्थः; 'on that s.' तस्मिन्वषयं, तद्धं; 'on the s. of friendship' सख्यहेतोः &c. =v.t. अविच्छंद 7 P, दृत्रीच्छं 8 U, भंगं छ. 2 अंक् 10; रेखाभिः अंक्. 3 अभि-, लिख् 6 P, गण् 10; (ऋणं or देयं) गण् or पत्रे लिख् 6 P.

Scoria, s. See Dross.

Scorn, v. t. निर्-अव-धू 5, 9 U. तिरस्कु 8 U, अवज्ञा 9 U, अवमन् 4 A, उपेक्षू 1 A, परिसू 1 P, न्यकु, धिक्कृ, पठषं निंद् 1 P. ~ १ (अत्यंत) अवज्ञा, अवमानः, तिरस्कारः, धिक्कारः, परिभवः, उपेक्षा, See Contema,

Contempt. 2 अवलेष:, द्र्य:; See Pride.
-er, 8. अवमतृ क., तिरस्कर्ता, निद्कः.
-ful, a. सावमान, सावज्ञः, तिरस्कारिन, अवमानिन, निद्दात्मकः, अवज्ञागर्भः, सावलेष, दृतें. -fully, adv. सावज्ञं, सावमानं, सावलेष.
Scorpio, 8. वृश्चिकः.

Scorpion, ह. वृश्चिकः, अ(आ)िलः, इ-(द्रो)णः: 'the sting of a s.' लग

Scot, s. करः, देयभागः; : 's.-free अक्षत, अविकल, निर्वण

Scotch, v. t. छेदै: अक् 10, ईषत् छिट् 7 P. 2 अव-रुष 7 U.

Scoundrel, ह खंडितवृत्तः, जारुभः, दुरात्मन्
कः, अधमः, नरापसदः, निकृष्टः, खलः,
दास्याः पुत्रः, (in voc.) काणेलीमातः,
See Rascal.

Scour, v. t. सं-परि-मृज् 2 P or c.: निर्णिज 3 U, घर्षणेन शुप्र c.. निर्णृज् 1 P. 2 Purge, q. v. =e. i. (Off, along) द्वर्त-जबन-जीर्ध-अपकृत् 1 U, 4 P or धात् 1 P or पलाय् 1 A, दुतं हू 1 P or अतिकृत् . =er, *. निर्णेज्जकः, वस्त्रधावकः. =ing, ॥ मार्जनं, निर्णेजकः, वस्त्रधावकः. =ing, ॥ मार्जनं, निर्णेजनं

Scourge, s. कशा चा, प्रतिष्कशः चः, प्रतोदः, ताडनरज्ज f.; (fig.) धूमकेतः, उपप्रवः, उत्पातः, कृतांतः, कालः, पीडकः =e.t. कश्या हन् 2 P or तड् 10 or प्रद्व 1 P; fit to be s. ed ' कश्य-प्रत्यं तीड् 10 or प्रद्व 1 P or c.; उप-प्रत्यं तीड् 18. =ing, s. कशाधातः, कशाताडनं-प्रवारः.

Scout, 8. चार:, चर:, प्रणिधि:, अपसर्प:, गूह-चर:; See Spy. =c. i. संचर् 1 P, गूहं-प्रच्छक्षं परचेष्टां निरूप् 10. =c. t. अव-उप-हस् 1 P, सहासं निरस् 4 U or निराक्ष 8 Uor प्रत्यादिश 6 P.

Scowl, 8. भूभंग:, धू(भू)कुटि-टा f. -ए. i. भूकुटि बंधू 9 P. कु 8 U with (8.), भूकी संकुच् 1 P. भूभंगत हुद्गू 1 P; See Frown. --lng, a. सभूभंग; 'with a s. look' सभूभंगं, भूकोभेंदात.

Scraggy, a. रूक्ष, कर्कश; See Rough, Hard. 2 कुश, क्षाम, क्षीण; See Lean.

Scramble, ए.ह. हस्ताम्या धृत्वा-मद्मंदं आरु ह् 1 P. 2 संमद-कलह-कु 8 U (with dat.); झिटिति संग्रह 9 P, ग्रहीतुं उद्यम् 1 A, 's. ed for water' जलादानार्थ परस्परं संमद्दे-मकुर्वन् -s., -ing, s. मंदं मंदं आरोहणं 2 सरभसग्रहणं, संमद्दं:

Scrap, ८ खंड:, शकलः-लं, लवः, अंशः, ' ९. ८ of what is eaten ' केला, भुक्तममुक्तितं, दुन्छिष्टं, पिंडः; ' ६.-book ' खंडाधारः, दृश्य- खंडाधारः.

Scrape, s. कृष्छं, संकटं, आपड् f., दुंगी, कप्टं, दुःसं, दुंगीत f., दुंदेशा; 'got into as.'

कुच्छगत, आपदूत, दु:स्थितः 2 वर्षणं =ए. t. पृष् 1 P: लिख् 6 P, उत्-वि-°, तक्ष 1, 5 P, तक्ष 1 P, खुद् 6 P. 3 वर्षणेन प्रमृज् 2 P or निणिज् 3 U or अप-नी 1 P or अप c.; (with feet) अपस्कृ 6 P. 4 (Together) (कक्षेत्र or महाप्रयत्नेन) समाह 1 P, संचि 5 U, संग्रह 9 P, एकीक्त. == 0.5 खनी, निर्वर्षणी, निर्वर्षणकः 2 काष्टकुदालः == 100, कष्टं, अव(प)स्करः, अवकरः, मलं.

Scratch, ह. ते. वि-उत्-प्रोत्-लिख् 6 P, विअव-वृ 9 P or c.: छिद् 7 P, निर्मिद् 7 P.
खुर 6 P; 'इ. with the nail' नखेन अण्
8 P or अंक् 10 or लिख् 2 कंड्यातिने
(D.): नखे: घृष् 1 P. 3 (As birds)
विष्कृ 6 P. अपस्कृ 4 ईषत् अण् or उल्लिख्
5 Scrawl, q. v. 6 (Out,) प्रमुख 2 P.
विलुष् 6 P or c., निर्धृष्, उन्छिद् 7 P,
विनञ्ज c.: Scr Erase. - अः (त्वचः) उल्लेखनं, दारणं, छेदः, भेदः, अतं, धर्षणं, वणः, 'इ. with the nail' नखकतं, नखांकःवणः-पदं 2 ईषत्कतं, त्वग्वणः, 'bard अः'
ओरफः. - er, अः उल्लेखकः, विदारकः, कंडुयनकः, विकित्तरः. - ing. अः उल्लेखनं, विदार्कः, वंद्वाः
रणं, छेदः, अरः कंडुयनं, कंडुया, कंडुति ते

Scrawl, ... () असपष्ट-स्यूलं-लिख् () P, स्थूला-अरे:-अतिक्षिपं-लिख् ---, -ing, s) अस्पष्ट-स्थूललेख:

Scrawny, Sc. Lean.

Stream, v. 4, आ-उत्-वि-कुश् 1 P,उर्ज्ञे: नद् 1 P o: वि-, रु 2 P, बाश् 4 A (of birds): रवं मुज् 6 P, उज्जै: आकंद् 1 P,जील्कारशब्दं कु 8 U: ' s. with pain' आर्तवत् रू. आर्तनादं मुज् .—s.,-ing, s. आकंद्नं, उत्क्रांशः, चीत्कारः, उज्जनादः-रवः, कोलाह-लः, विकुष्टं; ' s. of pain' आर्तरवः-नादः.

Screech, See Scream; 's.-owl' नक-रावी उल्लकः, कालपेचकः.

Screen, s. आवरणं, व्यवधा-धानं, तिरस्क-रिणी, ज(य)वनिकाः, अंतर्धा-धानं, प्रति-सीरा. = /. /. प्र-,छद् 10, निग्रह् 1 U, ग्रप् 1 P. (crime &c.): नि-आ-सं-पृ 5 U or c., व्यव-धा 3 U, पिधा, अंतर्धाः 2 रक्ष् 1 P: आश्रयं दा 3 U, आश्रयदानेन प्रच्छद् , &c.

Screw, क्ष कर्षणी, ब्यावर्तनकील: 2 कृपण: बद्धसृष्टि: -ए. /. कर्षण्या-कीलकेन-वंष 9 P. 2 व्या-पिर-वृत्त c. 3 (Out) निष्कीह्न 10, निर्द्ध 1 P. निर्दुष्ट 2 U. 4 पीड्, अर्द् 1 P or c., बाधू 1 A, उपहु 1 A.

Scribble, See Scrawl.

Scribe, ह. लेखकः, लिपिकारः, अक्षरचणः, कायस्थः.

Scrip, इ. पुटः, पुटी, धुद्रकोषः. 2 लेखः, पत्रं, लेख्यं Scripture, s. बेदः, श्रुति f., आग्नायः; निगमः. 2 ज्ञास्तं; 'religious s.' धर्मशास्त्रं; 'authority of the s. s' ज्ञास्त्रममाणं. -al, a. शास्त्रसिद्ध-उक्त, श्रुतिबिहिनं, ज्ञास्त्र in comp.; 's. probibition' ज्ञास्त्रमतिषेधः.

Scrivener, s. कुसीदः; See Usurer. 2 लेखकः, लिपिकारः, लेखकवत्तिः.

Scrofula, ह. गंड-कंठ-माला. -Scrofulous, a. गंडमालिन

Scroll, ह. पहः, लेख्यं, दीर्घपत्रं-पटः.

Scrotum, ह. मुख्कः, अंहः, फलं, कोशः-षः, अंह-मुख्क-फल-कोशः-षः, वृषणः.

Scrub, v. t. अत्यंतं मृद्ध 2 P or c. or प्रक्षल् 10 or निर्णिद्ध 3 U or नृष् 1 P . = s. ब्रातीनः, अधम-नीच-जघन्य-वृत्तिः. = Scrubby, a. दुःहा, निकृष्ट, हीनः, See Mean.

Scruple, ह. संदेह:, आ-,शंका, संशयः, विकल्पः - १. ते विकल्पः 1 A or ८., संदिह् 2 U, शंक् 1 A, वि-आ-परि-°; ex. by Doubte, q. v. - Scrupulous, a. सरल, करनु. 2 स्हम, निपुण, अतिस्हम, अतिस्हम-दृष्टि. 3 साशंक, शंकाशील, आ-,शंकित.

Scrutiny, ८ निपुणपरिक्षणं, सुक्ष्मानिरूपणं-परीक्षा-दर्शनं, अनुसंधानं, निरूपणं. -eer, ८ सूक्ष्मानिरूपकः: -ize, १८ ६ स्थ्रमं-निपुणं-दृश् 1 P or परीक्ष्म 1 A or निरूप 10, निपुणं अनुसं-धा 3 U or अनुयुज्ज, 7 A or अन्विष् 4 P. -izer, ८० सूक्ष्मानिरूपकः, निपुणपरि-क्षकः, सूक्ष्मदर्शिन् ॥०

Scud, ए. i. अतिवेगन-सहसा-गम् 1 P or चल् 1 P.

Scuffle, 8. तुमुल, नियुद्धं, कलहः, बाहूबाहवि-युद्धं, द्वंदं, =v. i. बाहूबाहवि युध् 4 A.

Sculk, v. i. निभते-गृहस्थाने-वृत् 1 A or स्था 1 P, ग्रुप् pass.; 's. off' व्यवसूप् 1 P, पलाय् 1 A, अपक्रम् 1 U, 4 P. -er, s. ग्रुप्तिन्त कः

Scull, s. कपालः-लं, शिरोन्धि ग., करोटिनी र्र., कर्परः 2 शुद्धक्षेपणि र्रःः ' s.-०८०' शिरस्कं, मस्तकावरणं.

Scullery, ह. पात्रक्षालनकुटी

Scullion, हः पात्रक्षालकः-मार्जकः.

Sculptor, 8 त्वष्ट्र m., तक्षकः, तष्ट्र m., तक्षच्m. —Sculpture, e. t. तक्ष्र् 1, 5 P, त्वक्ष् 1 P, उद्धिख् 6 P, प्रतिमां क्र 8 U or निर्मा 3 A. —3 तक्षणं, त्वक्षणं, प्रतिमा-मूर्ति-करणं 2 प्रतिमा, मृति f.

Scum, 8. मंड:-डं, फेन:-णः, 's. of' boiled rice' िसावः, आचाजः, See under Rice. 2 मलं, उच्छिष्टं, अवस्करः, अवकरः, कल्कं, असारद्भव्यं, किहं, (fig.) मलं, मलं पृथिव्या वाहीकं (Mah. viii 45. 23) 'are the s. of the (whole) world.' Scurf, 8. शुक्कचर्मन् ॥, किलासं, सिध्यं।

See itch. (dry),

Scurrile, Scurrilous, a. परुष, तीक्ष्ण; दु-रुक्त,अश्लील,अदक्षिण, दुवीच्य. 2 सदुभाषित, दुर्मख, मुखर, बाग्दुष्ट. Scurrility, s. पारुष्यं, मीखर्यं, दुरुक्तं, देव

Scurvy, ह. शांताद:, लवणरक्तं. 🗝 क्रुत्मित,

गर्ह्य, तुच्छ, नीच:See Mean.

Scutcheon, किंकुलीनचिद्वपत्र, कौलीन-[] A. कोषः Scuttle, 8. करंड:, मंजुषा 2 छिद्रं. =७. शंत्वर् Scythe, ह. लिविबं, टाबं, खड़ीकं, अश्यकर्त-

Sea, ह, सागरः, समुद्रः, उद्यधिः, अर्णवः, जल-धिः, वारिधिः, अपांपतिः, See Ocean; 'a rough s. क्षुट्धार्णवः; 's of worldly existence ' भवसागरः. संसारार्णवः: ' ः of troubles ' क्रेज्ञसागरः, दुःखार्णवः, &c.; 'go tos. नाविक:-सांयात्रिक:-भू 1 P, नाविकवृत्तिं सेवू 1 A; 'beyond the s. . ' द्वीपांतरं रे; 's.-beat' तरंगाहत; 'अ.-faring' समुद्रग-पायिन, सांगात्रिक; 'अ.- fight' नीयुद्धं; ' 8 .- girt' See Girt; '8 .- green' इयामहारित, सागरवर्ण: 's.-gull' करंटः: '8.man' नाविक:, समुद्रगः, पोतवाहः: 'ह - port' पोताश्रयस्थानं, पोतशरणं, नौकाश्रयः: ' हshore 'समुद्रतटं-तीरं, वेला, रोधस् n.; 's.sick 'समुद्रच्छदिष्मत्; 'इ.-side' समुद्र-वेला & ८.

Scal, s. मुद्रा, (fig. also); ' opening the s. of sleep ' क्षिपश्चिद्राग्रहां (Mal. 2); open it, preserving the s. and show me' सद्धां परिपालयन उद्धाटच दर्शय (Mu. 5); 's, of the lips ' ओहसुद्धा. 2 मकरः, नकः = v_i t. सुद्भयति (\mathbf{D}_i). $\mathbf{2}$ निर्णी 1 P, स्थिरीकु 8 U, दृढीकु, दृढयति (D.); 'the defeat in that battle s. ed his fate' पराजयेन तस्य भाविगतिः एकांततः निर्णीता $oldsymbol{2}$ सुद्रया अंकु $oldsymbol{10}$ or चिद्वयति (D.). 3 (मद्रया) पिन्धा 3 U, बंध 9 P; सुर्ख बधाति ''s, s the lips'. -ed, a. सुद्रित, कृतसुद्र, सुद्रांकित, सुद्रायद्ध: ' 8. ing wax ' ला(रा)क्षा; See Lac.

Seam, 8. संधि:; सीवनं; ' a. of planks ' काष्ट्रसंधिः. 2 शुष्कव्रणः. - प्र, a. संधियुक्तः 'turn the s. side within ' स्वद्रोदान्द पच्छाव्य-निग्ह. -Seamstress, s. स-चिका, सुचिकमोपजीविनीः

Sear, $v.\ l.$ निर्देह 1P, हुच् 1P: दहनेन दृढीक .or जुब्कीक 8 U. -a. मंजुब्क,

विशीर्ण, म्लान-

Search, v. (For) अन्विष् 4 P, निरूप 10, अनुसंधा 3 U, मृग् 10 A, मार्ग 1 P, 10, विश्वि 5 U, निर्-अव-ईक्ष्र 1 A; (fig.) नि-पुणं परीक्ष or निरूप्; s-into निरूप्, परीक्ष; 's. out 'अन्विषये &c. उपस्भ 1 A or प्राप 5 P. -ing, s. अन्तेषणं-णा, मार्गणं, निरूपणं, अनुसंधानं, निरीक्षणं, अन्वीक्षणं; विचयः, जिज्ञासाः -er, ह. अन्वेषकः, अ-न्वेष्ट m.. निरूपकः, निरीक्षकः: 💘 of thehuman heart ' पुरुषांतरावेद. -ing, a. निपुण सूक्ष्म, अवहित: 'custing at me a - look सुनिप्रण मां विलाक्य.

Season, s. ऋतु:, काल:, समय:; (in general) कालः, वेला, समयः, अवसरः, अवकाज्ञः, प्रस्तावः: ' auspicious s. 'लग्नं, मृहूर्तः, श्रूभ-वेला, लग्नं; in due s. ' काले; 'pertaining to the s. ' आर्तव (वी 🏸); ' out of s. अकाले, अन्वकाश; ' in s. and out of s. ' कालोऽकालो वा, औचित्यानोचित्यमिन चार्यः; 'wrong s.' अकालः, अनवकाशः -r. t. अधि-,वास् 10, उपस्कु 8 Uor स्दा-इक्. 2 पच् 1 P, परिपाकं उ त्यद् c., पक्कीकः Nee Mature. 3 (Accustom) ex. by परिचय, सहिज्य, &c.; 's. ed to heat' रविकिरणसहिष्णु (S. 2): ' - s the body to exertions ' श्रमजयात तनुं प्रगुणां करोति (R. 1x. 49); 's. ed to exertion- 'Gr-तश्रम, श्रमसहिष्युः -able, a. मनयोचित, यस्तावसदुश (शी प्राप्तकाल, कालोचित, and sim. comp. **2** कालकृत, काल in. comp.; 's. efforts' कालकृतोद्योगाः 3 आर्तव (वी f,), कालो-द्भव, ऋतुज, ऋतव्य. -ableness, 🧀 काली-चित्यं, प्रस्तावसादृश्यं, &c. -ably, adv. यथाकालं-समयं-अवसरं, काले, समये, प्रस्ताव-सद्दर्श, धाप्तकालं, कालानुरूपं. -ing, इ. उपस्करः, व्यंजनं

Seat, s. आसनं, पीठ:-ठं: ' take a S. here ' अत्र आसनपरिग्रहं करोतु भवानः, पर्यकः (🎨 on a sofa), विष्टर: (cane-s.): आस्तर:-रणं: 'raised s.' वितादि-दी 🏸 वेदिका - 2 रुषान, आयतनं, आस्पदं, धामन् 4., अधि-ष्टानं, निकेतनं, नि-आ-लयः, आगारं, पदं, आशयः; 'capital s.' राजधानी-नगरं; ' s. of justice'न्यायासनं, धमीसनं, व्यवहारासनं; 's of blood 'रक्ताशयः; क्रोधस्थानं; वि॰ द्यागारं,&c. =v. t. (Oneself) आसने उपविश् 6 P, निषद् 1 P, आसनपरिग्रहं कु 8 U; (another) (आसने) उपविद्या с., आसनं ग्रह c., अध्यास् c., अवि-ष्टा ेट., (-ष्टापयति). 2 प्रति-ष्टा ः, अधिकृ, अधि-आ-रुह c., निविश् c.; 'he was s. ed on throne' राजपदमधिरोपितः, सिंहासने प्रति-श्वापितः -ed, a. आसीन, उपविष्ट, निषण्ण, अध्यामीनः आसनस्थ, आसनस्थित-उपविष्ट-आरूढ-गत-आश्रित, पीठस्थ; 's. at ease ' सुखामीन, सुखोपविष्ट; 'be s.' मृह्यता आसनं, क्रियतामासनपरिग्रहः 2 प्रानिष्ठित, निविष्ट, स्थित, गत-स्थ- निष्ठ in comp.; 's.in

the heart ' हृद्यनिष्ठ. हृत्स्थ ; कंठगत, अ-स्थिनिष्ठ, &र.

अपस् 1 P. अपगम् 1 P, Secede, . i. अप-या-इ 2 P, अपक्रम् 1 U, 4 P: ह्यपस् &c.: (to) आश्रि 1 U. अव-आ-लंब 1 A; (from) (धर्म &c.) त्यस 1 P, उत्सुबर 6 P: मतांतरं ग्रह 9 U or आश्रि &c. -cr, अ भिक्तमताश्रितः; मतांतर-ग्राहिन m -Secession, s अपसरणं. अपगम:मनं, अपक्रम:-मणं, &c.~2 मतांतf x-

स्वीकार:-ग्रहणं, स्वधर्मत्यागः.

Seclude, t. नि-अव-रुध् 7 U, ग्रुप 1 P. 2 विविक्ते वस् ८., पृथकू कृ 8 U; वि-विच् 3, 7 U or c. 3 (Oneself) विविक्तं आश्रि 1 U or $\mathbf{\hat{H}q} \ 1 \text{ A}$, $\mathbf{\hat{H}}\mathbf{\hat{H}}\mathbf{\hat{h}}$ - $\mathbf{\hat{e}mia}$ - $\mathbf{\hat{H}} \ \mathbf{\hat{H}}$ $\mathbf{\hat{H}}$ जनसंसर्ग त्यंज् 1 P or परिह 1 P or बुक्र 10. -ed, a. विविक्त, निर्जन, विजन, निभृत: Nec Loucly. 2 (Of persons) त्यक्त-मुक्त-संग, विविक्तसेविन-वासिन-वृत्ति -Seclusion, ह. रहसू य., विविक्तता, एकांतता, विविक्तट्या- स्थिति / रह:-स्थानं, विविक्तं, एकांत्रवासः.

Second, a. द्वितीय: 'प. to none', 'without ^{8 ड}े आद्वितीय, अनुत्तर, अत्युत्तमः ' ड in द्वितीयपदभाकः 2 Secondary, प. v.: ' s.-band ' भुक्तपूर्व, अन्यभुक्त-ब्यव-हारित, अन्योपयुक्तः, अन्यकाल्पित, अन्यसृष्टः 's.-hand information 'अन्यस्माद्धिगता वार्ता: 'a.-hand witness' श्रुतसाक्षिन m.'s.rate' मध्यम, सामान्य: s.-sight'दिव्यचक्षुस् n -द्राप्ट f. =s. विपलं, विकला; क्षणः निमि- $(\hat{\mathbf{H}})$ षः $\mathbf{2}$ सहायः, सहकारिन् m., उपकारी. $-v \cdot t$. अनुसुद 1 A, अनुब्रह 9 Y, उपकृ8 U, अभिनंद 1 P. -er, s. अतुमोदिन m-, समर्थ-यितु m., पक्षोद्याही. -ly, ade द्वितीयतः, द्वितीयस्थाने. -Secondary, a अप्रधान, गौण (णी f_{\cdot}), असुख्य, अनुषंगिन, उपसर्जन, उपसृष्ट, अप्रधम; oft. by उप pr.; a s. planet ' उपग्रह:; 'a s. rank ' अप्राधान्यं. 2 मध्यम, सामान्य, सामान्यगुणकः -ly, adv. अप्राधान्येन, गौणतः, अप्रधानतः, अनुषंगतः. Secret, ... नि-,गूड, ग्रप्त, प-,छन्न, निभृत, संवृत, अव्यक्त, अप्रकाश, आविदित: 's. door' पच्छकां, अंतिहारं. 2 गुह्य, गोप्य, रहस्य, सं-वरणीयः उगुह्याभेदिन्, रहस्याभेदिन्, 4गहन, गृह, अन्यक्त, गृहार्थ, गहनार्थ. 5 रहस् in comp.. विविक्त, निर्जन, निभृत; 'keep s.' गुहु 1 U. छद् 10; See Conceal. - s. रहस्यं: ग्रह्मं, गोप्यं, मर्मन् n; have you kept the a. entrusted to you 'रक्ष्यते भवता रहस्यनिक्षेप: (V. 2); 'the s. of one 's power' शक्ते:रहस्यं: 'the s. of good men (of their conduct)' साधूनां रहस्यं (U.2); 'in s.' रहसि, रहः, मिथः; 's. counsel ' मंत्रः, गृहमंत्रः; knowing

S. 3 'रहस्यज्ञ, अंतर्वेदिन; ममेविद; 'the matter is no longer as ' बहुलीपूत:-पकाशतां यतः-सोऽर्थः; 'diving into the s. s of others ' परमर्मभेदिन, मर्मान्देषिन, पररहस्यविद. -ly, udc. प्र-, छक्कं, गूढं, नि-भृत, गुप्तं, अन्यक्तं, उपांञ्च, गूड-गुप्त in comp.: ·walking ८. 'गूढाचार, गुप्तसंचारिन. -ness,-Secrecy, 🕏 गुप्तता, गृहता, पच्छ-कता, गुप्ति f · गुप्त-निभृत-भावः 2 संवत्ति $f_{\cdot\cdot\cdot}$ ग्रह्मः, ग्रह्म-रहस्य-रक्षणं, गोपनं, रहस्या-भेट:-पालनं, मौनं, अपकाशनं. 3 विविक्तताः रहः, रहोवासः, विविक्तवासः-भावः

Secretary, 🙉 कार्याधिकृतः, सचिवः.

Secrete, v. t. सु ७.. प्र-नि:-परि°-, निर्गम् ७०. नि:सृ (.. उद्वम् 1 P. उद्-ग 6 P. उत्सुकः 6 P: (bile &c.) उत-, रिच 7 P or c.; उत्पद्ध c., जन् c: the mouth frequently <. 8 saliva ' मुहुर्वक्त्रं लालायते, लालां **मा**-वयति. 2 ग्रुप् 1 P. ग्रुह् 1 U, संबू 5 U, अप-नि-द्व 2 A: See Conceal. -ion, s.साव:-वणं, उद्देखनं, उत्सर्गः, उत्पादनं 2 मलं; 's. of the throat कफ:, श्रेडमन m.'s. of the bowels ं पुरीषं, विष्ठाः See Dung.

Sect, s. शास्त्रा, पथिन् m., मार्गः, पक्षः, मतं, संपदाय:, गण:. -ary,-ariar, ". शाखागत, सांप्रदायिक (की 1.) स्वपक्षानुसारिन, शा-

खावलंबिन्, शाखाश्रित.

Section. 🥖 वि-,भागः, छेडः, परिच्छेदः; खंडः $oldsymbol{e}$ ं, पर्वन् nः, प्रकरणं, उल्हासः, उच्छ्वासः, स्कंधः, कांडः-डं, पादः (of different compositions): 'sub-s.' अधिकरणं.

Sector, ४. यत्तखंडं.

Secular, लोकिक-ऐहलोकिक-सांसारिक-ऐहि-क-प्रापंचिक-व्यावहारिक-(की 🏸) ≕ity, -ness, ह. ऐहिकत्वं; संसारासक्तिः रं∙, प्रपंचा-त्ररागः.

Secure, a. सुरक्षित, अक्रुतोभय, अभय, नि र्भय, वीतभय, अनाइय, निराबाध, निर्विधः (of persons) निः-शंक, अशंक, निश्चित, निरातंक, निरपेक्ष, स्वस्थ. $-v \cdot t$, रक्ष् $(1 \ \mathrm{P})$ भयं निवृ ८., धा निवृत् ः धानिरेत्रे 🛂 🎝 , निर्भयीक 8 U; ex. by (a.) with क. 2 स्थिरीकृ, दृढीकृ, निर्णी 1 P. 3 दृढं बंध् 9 P; 's. ed with a bolt 'अर्गलायद (द्वारं). 4 आक्रम् 1 U, 4 P, ग्रह 9 U, -ity, s, रक्षा-क्षणं, गुप्ति $f\cdot$, स्थैर्यं, परिau,त्राणं, गोपनं, क्षेमःauमं, निर्भयत्वं, अहार्यता, शंकाभावः, अभयं. $\mathbf 2$ अभयवा च् $f_{oldsymbol{\cdot}}$, अभयदानं-दाक्षेणा \cdot $\mathbf 3$ र-क्षकः, इारणं, आश्रयः 4 प्रतिभूः, बंधकः, लग्नकः (persous)ः प्रातिभाष्यं, आधिः, न्यासः, निक्षेपः; See Pledge. -ly, ade नि:शंकं, निर्भयं, क्षेमेण, निराबाधं ·

Sedan, 🛭 शिविकाः

Sedate, a. धीर, ज्ञांत, स्तिमित, गंभीर, निष-हेग, अनाकुल, अधुन्ध, अचंचल. नly, adv. धीरवत्, शांतं, अनाकुलं, निरुद्वेगं. =uess, ε , धीरता, शांतता, गांभीर्यं, अद्धेद्वगः, अक्षोभः, स्थैर्यं, गौरववृत्तं f. =Sedative, α . शांतिकर (री. f.). शीतल, शांतिद्द, शमक. = ε . लंबनं, अप-,कर्षणं

Sedentary, a निरुद्योग, अचपल, अध्यव-सायिन, अनुद्योगशील, अध्यायामिन, चलन-गति होन.

Sedge, s. got.

Sediment, अ. मलं, खलं, कल्कं, किहं, उ-व्हिप्टं:शेष:-चं-

Sedition, क राजद्रोहः, प्रजापकोषः संक्षोभः, प्रकृतिक्षोभः, भेदः, कलहः, 'fomenting उपजापः, भेद्जननं. -Seditlous, क राजद्रोहिनः, (causing s.) प्रजासंक्षोभजनन (नी f.), प्रजा-प्रकृति-क्षोभकर (री f.) भेद्कर, उपजापकः -ly, adv. राजद्रोहपूर्वं, सोपजापं

Sedulous, a. उद्यमिन, उद्योगासक्त, उद्यम-तत्पर, कार्यव्यापृत, अभिनिविष्ट. -!y, adv. आसक्तिपूर्व, साभिनिवेदां, सोद्यमं. -ness, ८. कार्यासक्ति f., उद्योगशीलता, उद्यमपरता; Sea Industry-ous, &c.

See, s. धर्माध्यक्षाधिकार:. $-v \cdot t$. दुशू 1 P, ईक्ष् 1 A, वि-सं-अव-प्र-निर्-; लक्ष् 10, अव-वि--आ-लोक 1 A, 10, निरूप 10, निर्वर्ण 10 (carefully), आलोच् 10; 's. with one's own eyes ' प्रत्यक्षीक 8 U, (कदा-चिदस्याः प्रत्यक्षीकृता विकिया S. 7). 2 ज्ञा 9 U, बुध् 1 P,अवगम् 1 P,अव-इ 2 P, उप-ਲਖ਼ 1 A. 3 Beware, q. v.; 's. ing that' यतः, यस्मात्, यत्. 🗝 , s. द्रष्ट 👊 , दर्शिन् m., 2 सिद्धः, भविष्यद्वादिन् m. -Sight, ८ दर्शनं, विलोकनं, वीक्षणं, आलोकः &c. 2 (View) दृष्टिपथ:-विषय:-गोचर:. 3(Eye) दृष्टि f_{\cdot} , दृश् f_{\cdot} , चक्षुस् n_{\cdot} , नेत्रं, नयनं, दृक् \cdot शक्ति $f \cdot \mathbf{4}$ आलोकः, कौतुकं, चमत्कारः; 'being within s. ' दूहरा, दूगोचर, दृष्टि-विषय: 'out of one's . ' परोक्षं-क्षे, अ-गोचरं-रेण: 'gone out of s.' अंतरित, अंत-हित, तिरोहित: 'in s. of ' समक्षं, पत्यक्षं, साक्षात, with gen. or in comp.; 'at the very first s.' प्रथमदर्शनादेष, आपथ- मदर्शनात्; 'charming the .. दृष्टिमोहः वंधः. -ly, a. सुदृश्य, पेक्षणीच, ललित; See Pleasant.

Seed, s. बीज, in all senses: 'growing from s. बीजमरोह-रुह, भीज्य. 2 मूलं, आदि:, प्रभवः, उद्भवः; See Origin. 3 मजा, अपत्यं, वंशः, संतानः, संतित f. 4 शुक्रं, रेतम् n.; See Semen; 's.-corn' बीजधान्यं; 's.-time' बीज-वाप-कालः; 's.-vessel' बीजकोशः-ग्रित f. -ए. t. बीजं आरु हु e, बीजयित (D.). -ए. t. बीजं अरु हु e, बीजयित (D.). -ए. t. बीजं अरु हु e, बीजयित (D.). -ए. t. बीजं मदा 3 U or उत्ताद e. -less, a. निर्धीज. -ling, s. बीजमरोहः, बीजांकुरः. -y. a. बीजिन्, बीजपूर्ण, बहुबीज. -Seedsman, s. बीजिन् m. 2 बीजिवक्रियन m. 2 बीजिवक्रियन m.

Seek, v. अन्विष् 4 P, मृग् 10 A, निरूप् 10, विचि 5 U: Nee Search. 2 सम् 1 A, आ-अभि-कांक्ष् 1 P, इष् 6 P; प्रार्थ 10 A, अम्पर्थ, याच् 1 A; 's ing toget heaven' स्वर्गकामः 3 प्र-,यत् 1 A, घद्द्र 1 A, च्वष्ट्र 1 A, उत्त-ज्ञंभ 1 A; See Attempt.—er, s. अन्वेष्ट्र w., निरूपकः, प्रार्थकः —ing, s. अन्वेष्णं मार्गणं, निरूपणं

Seem, c. i. भा 2 P, आ-प्रति-,° दृश-लक्षpass., आभास् 1 A, See Appear; it s. stome मन्ये, शंके, इति मे मति:. —ing, a. बाह्य, यहि: in comp., कृतक, कृत्रिम. —s. आभासः, बाह्यस्पं, आकारः. —ing!y, adv. बहि:, बाह्यतः, आभासेन; 's. true' सत्या-भास, सत्यसंकाशः —!y, a. विनीतः, युक्त, उच्चित, संगत, उपपन्न; See Proper.

Sec-Saw, इ. उज्जतानतं, निम्नोकतं.

Seethe. v. t. क्वथ् 1 P, पस् 1 P. =v. t. पस् pass. =r, s. स्थाली, उसा, पिठरः, ऋजीपं. Segment, s. संब्रः-ढं, वि-,च्छेदः; (of a circle) वृत्तसंबं

Segregate, e. t. वियुद्ध 7 A, 10, विभिन्न c. -e. : विभिन्न 4 P, विभिन्न pass; See Separate. -ion, s. वियोगः, विभेनः-Seismal, Seismic, a. भूकंपसंबंधिनः

Seize, v. t. सं-ग्रह ५ P, धृ 1:P, 10, परामृश् 6 P, कल् 10 (कलयित); ग्रस् 1 A; 'sing by the bair' केशेषु-केशे:-गृहीत्वा. 2 अप-,ह 1 P, बलेन ग्रह or धृ. 3 आपत् 1 P, अभिन्नु 1 P; See Attack. 4 आकम् 1 U, 4 P, अभिन्नु 1 P, उपसृष्ट्य 6 P, ग्रस्, उपहन्त 2 P, आविश् 6 P; 's. ed with deep sleep' गाढनिदाकांत; 's. ing an opportunity' गृहीतावसर, गासकाल, पासावसर, अवसरं गाटय-गृहत्वा. —er. 8. हर्नृ m., हारिन्-ग्राहिन् in comp. —ure. 8. ग्रहणं, सर्गं, हरणं, सं-,ग्राहः, ग्रहः, ग्रसनं, आकलनं- 2 आक्रमः, आवेशः, अभिभवः, ग्रासः:

Seldom, adv. काचित्, कदाचित्, विरलं, दुर

pr.; 's. to be found ' ਫੁਲੰਮ'.

Select, v. t. च 5 U or 10 (वरयति), इ 9 U, उद्-ह 1 P, उद-ग्रह 9 P, विशिष् 7P or c. ${f 2}$ संग्रह, समुद्ध, संकल् ${f 10}$ (कलयति) -a. विशिष्ट, उत्तम, उत्कृष्ट; See Choice. -ed, a. बृत,बृत्त, ब्यावृत्त, उद्भत, -ion, ह. वरणं, उद्धरणं, वरः, वृति र्र. 2 संग्रहः, सारः: 's. of poetical pieces 's require:

Scienite, ह. चंद्रकांत:.

Self, a. आत्मन्, स्व in comp., स्वीय, निज; Sec Own; ' s.-interest ' आत्महितं; ' s.destroyer 'आत्मचातकः; (with pronoun) स्वयं, स्वत:. =s. आत्मन (sing. and m.): वेबी प्राप्तप्रसवमात्मानं गंगादेष्यां विसंचति (U.7). In comp. ex. by элган, та, ог स्वयं, स्वतः: ' s-accomplished ' आत्मा-पाजित, स्वतः अजितः ' s. command ' आत्मसंयमः, दमः, इंद्रियजयः: 's.-conceit' अहंकारः ममत्वं, स्वाभिमानः: s-denying आत्ममंयमिनः 's evident' स्वतःसिद्ध, स्वयंत्रकाश, प्रत्यक्ष; 's.-existent' स्वयंभू, आत्मभू: ' s. interested ' स्वार्थपर, स्वार्थ-बुद्धिः, 's.-love मनता, जरणा रागःः, 's.-possessed ' अन्यग्र, स्थिरात्मन्, 's.-possession ' s.-love ' ममता, अहमानः, स्वानु-धृति 💤, स्वास्थ्यं, आत्म-स्व-निष्ठा; Se: Presence, (of mind); 's.-sufficient' स्वाभिमानिनः; 'a-will 'स्वेच्छा, स्वैरिता, स्वाच्छंद्यं: 's.-willed' स्वेर, स्वेरिन, स्वच्छंद्, काम-स्वेच्छा-चारिन, कामवृत्ति, स्वेरगति -isin, a. स्वार्थपर-निष्ठ-परायणः उद्रंभरि, स्वार्थहृष्टि बुद्धि, स्वहितपर-निष्ठ, स्वहितेषिन्, स्वलाभानिष्ठ-तप्तर, &c. -ishly, स्वार्धदृष्टन्या, आत्महितचुद्धचा, स्वलाने-च्छया. =ishness, ह. स्वार्ध-स्वलाभ-स्वहित-परता-निष्ठा-बुद्धिः 🎵 - दृष्टिः f., भेच्छा, ममता.

Sell, v. t. वि-क्री 9 A (rarely Palso). -ए. i. मूह्येन विकी pass.; 'this picture will s. for a large price' महता मूल्येनेद-मालेख्यं विकेष्यते. -er, s. विक्रेतृ m., विक्र-यिन m., विक्रियिकः, पणायिता. -ing, -Sale, s. विक्रयः; पणनं; 'exposed for s. 'क्रट्य, क्रयार्थ प्रसारित; 'an article for s. 'पण्य, पण्यद्वस्य; 'underhand s. ' अवक्रय:. -Saleable, a. विक्रेय.

Selvage, s. See Border.

Semblance, ह. आभासः, आभा, औपम्यं, सादृइयं; आकारः, रूपं; 'it has a s. of truth ' सत्यभिवावभासते, सत्यसंकाशं: 'to wear the s. of displeasure (anger) ' कृतककोएं दर्शियतं.

Semen, 🛭 शुक्रं, रेतम् ॥., बीजं, वीर्यं, तेजस् य.. इंद्रियं. -Seminal, a. (s.) in comp.; ' s. diecharge ' रेत:साव:-श्वरणं, निषेक:.

Semi, a.अर्ध or सामि in comp.; 's.-circle, वृत्तार्ध, अर्धवर्तुलं: 's.-form 'अर्धाफुति de de.

Seminary, हर बीजारोपणस्थलं. 2 शिक्षणा-लयः विद्यामंदिरं.

Semi-vowel, a singui.

Sempiternal, a. See Eternal.

Sempstress, ह. सचिकाः

Senate, 🤻 वृद्ध-शिष्ट-सभा: मंत्रि-सचिव-सभा.

-0r, ं. सभासर् ₩., बृद्धसदस्यः.

Send, o. t. प्र-हि 5 P, सं-,प्रेष् c., सं-, प्रेष् c., विस्का 6 P or c. (with acc. of place and dat. of person); 's. away' 4-स्था ८. (स्थापयति), विसुद्धः 🚼 for आहे $1~\mathrm{P}$ आनी c_i ; आगम् c_i , आह्न c_i ; ' s. for a doctor ' भिषजमाहात कमापि पे-षय: ' है forth ' नि-प्र-स ए.. उदीर ए.. उन्सिप 6 P, उद्वम 1 P, उद-ग 6 P; (as a missile) प्र-, मुच् 6 P, प्रक्षिप्, प्रास 4 P. -er, ड. प्रेषक:, प्रेरक:-

Senile, त. बृद्ध, जराजन्य. -ity, 🔈 बृद्धत्वं,

जरा, वार्धक्यं.

Senior, a. ज्येष्ठ, वरिष्ठ, ज्यायस्, वरीयस्, वर्षीयसः (in age) कालज्येष्ठ, वयोज्येष्ठः · s. in office 'अधिकारज्येष्ठः =ः ज्येष्ठः, अग्रजः, &c. 2 ग्रुरः, ग्रुरुजनः, आर्य**-धृद्ध**-जन:. =ity, ङ उयेष्टता, ज्येष्टखं, वरिष्ठता; वयोज्येष्ठता, &c.; 'according to s. अनुज्येष्टं.

Sennight, ३. सप्तरात्रं, सप्ताह:.

Sense, ह. इंद्रियं, हषीकं, विषयिन n., ' s. s collectively इदियवर्गः-गणः, पंचेदियं; · s. s of perception or knowledge; ज्ञानेंद्रियाणि: ' s. s of action ' कमेदि-याणि:, करगानि, कर्मसाधनानि: ' evident to the s.' प्रत्यक्ष, इंदिय-ग्राह्म-गोखर; pleasures of s.' विषय-इंदिय-सुखं, · object of s. ' विषयः, इंद्रियार्थः, इंद्रिय-विषयः. $\mathbf 2$ उपलब्धि fः,वेदनं-ना,बोधःः ज्ञानं , अनुबोधः, ग्रहणं, संबेदनं, इंद्रियबोधः-ग्रहणं. 3 दुद्धि fः, मति fः, धीः, चिच्छक्तिः, प्रज्ञाः, fee intellect. 4 चेतना, संज्ञाः, चेतन्यं; ज्ञान, बोधः, अनुभवः, संवेदनं; 🤛 of obligation 'कृतज्ञता, कृतवेदित्वं: ' 8. of pleasure 'सुखबोध: अनुभव:; 'come to ह. s ', ' recover one's s. s ' संज्ञां-चेतनां-लभ् 1 Λ or आ-मित-पद् 4 Λ , प्रकृतिं आ-पद्, प्रकृतिस्थ-बन्धू 1 P; doss of s. s' मति-म्रंशः, बुद्धि-मति-नाशः, विष्ठवः; common s. विवेकः; 'goods.' सुबुद्धः, सन्दावः; मीजन्यः out of s. s ' विगतचेतन, लुप्त-संज्ञ, नष्ट-इत-ज्ञान, बुद्धिश्रष्ट, नष्टेदिय-बुद्धिः who has lost all s. of henour and dishonour on account of old age ' जराबलप्तमानायमानचित्तः. 5 मतं अभिपायः, उद्देशः, अ।शयः, आकांक्षाः 6 अर्थः, भावः · understanding (purport): literal s. 'ज्ञाब्द्बीधः; Interal s. ' स्वत्यर्थः अक्षर्यधः 'in its true s. ' शब्दार्थः; अक्षरार्थः; 'in' its true अन्वर्ध-यथार्थ-गः, यथार्धतः, परमार्थतः,अर्थतः ' else this repetition has nos. ' अन्यथा एषा बीप्सा न चरितार्था भगति (Ka, 320), निर्धेका भवत् 🕉ः See Significant. -ible, 🐠 इंद्रियगोचर-ग्राह्य-गम्य-ज्ञेय, प्रत्यक्ष 2 विषय-डाइयार्थ-याहिन, ग्रहण-समर्थ. 3 अभिज्ञ, ज, वेदिन् in comp.: '\$. of your service ' त्वन्सेवाभिज्ञ; उपकारज्ञ-वेदिन 's. of obligations' . 4 संज्ञादत, चेतनोपपन, सचेतन,चेतन, चेतनावत्,वेदन-ज्ञान-क्षम:लब्ध ७) प्राप्त-संज्ञ ७) चेतन्य,आपन्न-चेतनः 5 मति-बुद्धि-मत्, सज्ञान, ज्ञानवत्, विवेकिन्, ज्ञान-बुद्धि-शालिन्, मनस्विन्, धीसंपन्न; See Rational also. 6 विचक्षण, सुधी, सुमेधस्, प्राज्ञ. 7 उपपन्न, युक्त, उचित, संगत, समंजस, सयुक्तिक, युक्तिपूर्व. -ibi!i tv. 8. ग्रहणसामध्य-शक्ति / 2 सक्ष्म or शीघ-चैतन्यं or बोधः: वेदन-ना, बोधः, ज्ञानं, अद्युभवः, चेतनाः, चैतन्यं, संज्ञाः -lbly, ade प्रत्यक्षं-क्षतः, ४०. 2 सुबुद्धचा, सुबुद्धिपूर्व, बोध-ज्ञान-पूर्वे, चेतनवत्, अभ्रमेण. -less, 🗥 अचेतन, विषयग्रहणाक्षम 2 अ-वि-गत-चेतन, निःसंज्ञ, लुतसंज्ञ, नष्टचेतन्य, सुप्तद्वाद्धि. संज्ञा-चतन्य-हीन. 3 दुर्बुद्धि, मति-बुद्धि-हीन, मृद्ध, मुर्ख, अनात्मज्ञ, निर्धोध: See Foolish. 4 अयुक्त, असमंज्ञात, अनुवयन्त्र, अनुचित. 5 निरर्थक, असंगत, असंगद्ध -lessly, adv. मूर्खेवत्, मृदवत्, No. -Sensitive, a. संचेतन, चेतनावत विषयग्रहणक्षम-समर्थ. 2 सक्ष्म वा शीघ वा बेदिन वा ग्राहिन शीघनतनः चलेंद्रिय, अनायासेन संक्षोभ्य, मुद्रप्रकृति. कोमलहृदयः 3 लज्जाल, लज्जावतः Sec Modest; 's.plant' लज्जालुः,नमस्कारिन्m. -ly, adv. शीघजानेन, सुक्षमचैतन्येन.-ness, 8. सक्ष्मचैतन्यं, श्रीघ्रवोध:, 💥 - Sensual, a. इंद्रिय, विषय in comp.; 's, pleasures' विषयसुखानि, इंद्रियोपभोगः, विषयासक्ति रं 2 (Of persons) इंद्रियसुखानिस्त, विषया-सक्त, विषयपरायण- परननिरत-अधीन-वज्ञ, विषयिन्, डांद्रियवश, &c.; विष-विषयसुखासक्त, थोग काम-योपसेविन्. आसक्तः =ist, s. विषायेन 🚈, विषयासक्तः, भोगासंक्तः; See above. -ity,-ness, s. विषयासक्तिः, इंद्रियसुखोपभागः, वज्ञता-परायणता &ः, भोगासाक्तः, कामा-सिक्तः, इंद्रिय-विषयःसुखनिरातः. -Sentient, a. सचेतस्, सचेतन, चेतनावत्, चैतन्य-प्राण-विशिष्ट; See Sansible; 'a s.

being' पाणिन कः, देहिन कः, शरीरिन कः जीवः, प्राणभूत कः, चेतनः. = Sensation, अप्रथस 2 सं-, बद्दनं-ना, बोधः, ज्ञानं, उपलब्धः, चेतना, प्रत्यक्षज्ञानं, अञ्चभवः 3 विकारः, विकिया; 'produced a great s. among the people' जनमनासि भृशं समक्षोभयत् आकुलीचकार

Sensorium, 🦠 मस्तिष्कं, मस्तिकं, गोर्द, गोदः

Sensory, a. संवेदक-यितु.

Sentence, हा निर्णया, दंडाज्ञा, दंडाद्वाः, आधर्षणं, 'इ of death' प्राणदंडाज्ञा. 2 विचारः, निश्वयः, निर्णयः, संकल्पः. 3 वाक्यं, वचनं, उक्ति र्रा, वचस् ॥, पदसमूहः 4सूत्रं. नामि वेड आदिश् 6 P or निर्णी 1 P or कथ् 10 or निर्वेद ए.; 'हा ed him to death तम्य वधदंडमादिशत्, वध्यतामसी इति आज्ञापयत् -Sententious, ॥ लाघवयुक्त, लाघवग्रणोपेत, सूत्रमय (यी र्रा), सूत्रमाय

Sentiment, s. मतं, अभिप्रायः, बुद्धि f., मति

f. 2 संकल्पः, कल्पनाः 3 अर्थः; See
Sense, Idea. 4 भावः, रसः, रागः; 's. of
love' श्रगाररमः; कर्रणारमः १९० न्था, तः
रामक, रसमय (यी f.), सरस, रसात्मक,
मराग, रसभूयिष्टः 2 काल्पनिक (की f.),
भावित.

Sentinel. Sentry, % रक्षित m., रक्षापुरुषः,

Separate, r. t. वियुद्ध 7 A,10, ति-, ह्यू 1 P, 10 (रहयति), विनाक 8 U, (with instr.); 'Rati s.ed from Madana ' मदनेन विनाकृता रतिः 2 पृथक् कृ, विश्विष् ८., वि-, निद् 7 P or c. विभक्त 1 U, विच्छिद 7 P. विघद ८., विगम् ८. (गमपति); न्यासंख् ८., व्यानार्थ्य 7 P or c.: (distinguish between) विविद्य 3, 7 U, विशिष् 7 P or c.: 's.-ing milk from water ' दुरध्यल्य-निविद्य 3, 7 U, विशिष् 7 P or c.: 's.-ing milk from water ' दुरध्यल्य-निविद्य १ P, विश्विष् १ P, विश्व १ P, वि

विमु तंबाद I A. अपया 21, क्यप हु 2P, विमुक्त-विच्छिन्न-भिष्ट-pass.; 'the brothers have s. ed 'विभक्ता भ्रातरः. -a. -ed, a. वि-,भिन्न, विभक्ता, विच्छिन्न; न जाने कियताध्वना विच्छिन्नभितो बलमचुर्यायि मे (Ka. 120) 'by what distance s. '&c.; पृथक् ind.,असंलग्न,असंस्ट, व्यतिरिक्त, व्यस्त. -ion, s. वियोगः, विरदः, विप्रयोगः,विभ्रेषः, विभेदः, व्यतिरेकः, विच्छेदः, (with instr. for 'from');भिन्नता,पार्थक्यं, पृथमभाषः. 2 पृथक्तरणं, विभागः,वि-भेदः-दंनं, व्यासंगः, विग्रमः, विचटनं, विवेकः, 'afflicted by s.' विरहातुर, विरहपर्युत्सुक, विपुर--ly, adv. पृथक्क, वि-,भिन्नं, 'taken s.' एकेक-८, व्यस्त-८ः; सर्वाविनयानामेकेकमप्येषामायतनं (Ka. 103), तदस्ति कि व्यस्तमि त्रिष्ठो-

चने (K. v. 72) 'even one, taken s. '

&c. =ness, ३. पृथग्भावः, पार्थक्षं

-Separable, a. विभाज्य, वियोज्य, विच्छेय; 'not s. ' नित्यस्थायिन, नित्य, प्रकृतिस्थ.

Sepsis, ह. विलयनं, पूर्तीभवनं.

Septangular, यः मप्तकोण, सप्तायः

September, इ. नाइपदाश्विनं

Septenary, s. सप्तकं - a. सप्तन

Septennial, a. सतवार्षिक (की f.)-

Septic,-al. 4. विलयनकारिन.

Septilateral. a. मतभुज, सप्तपार्थः

Septagenarian. a. सप्ततिवर्षीय

Septum, s. महाबीज्यं, विटपः-

Sepulchre. ८. समाधिः, भेतवासः, इमशानं, शवस्थानं-मंदिरं-गर्तः. -Sepulchral, a.(८) in comp -Sepulture, ८. निखननं, भूमी निगृहनं 2 पेतकर्मन् n.-क्रिया, See Funeral.

Sequel, ं उत्तरं, उत्तरभागः, शेषः, शेषभागः, पश्चिष्टं, 2 परिणामः, अंतः

Sequence, इ. अनु-,क्रमः, अन्वयः, आनुपूर्व्यं, परंपरा•

Sequester, Sequestrate, c. ৰিয়ুজ 7 A, 10. দুঘকু কু 8 U. 2 Seclude, q. v. -ed, ৫. ৰিৰিক: See Secluded.

Sera glio, र. अंतःपुरं, अवरोधः. ग्रुद्धांतः, अं-तर्गृष्ठं, See Harem.

Seraph, s. See Angel.

Sere, a. जुष्क, म्लान, विशीर्णः

Serene, व. व., शांत, प्रसन्ध, अशुब्ध, स्तिमित, स्थिर, निर्मेष्टेग; निराकुल, अनुद्विग्न; (ब्रेष्ट्र) निराकुल, अनुद्विग्न; (ब्रेष्ट्र) निराक्ष, (water) विशदः स्वच्छ, शुद्ध, निर्-वि-अ-मल, प्रसन्धः - ग्रेपः प्रसन्धं, सप्रसादं, शांत-प्रसन्ध-चेतसाः - ity, - ness, हः प्रशांति f., प्रसादंः, अनुद्वेगः, असंग्रमः, अक्षाभः, प्रसन्धताः, निरभ्रताः, निर्मलताः

Serf, क दासः, कृषकदासः =dom, क दास्यं, दास्यं, दासवि र्र-

Seriatim. adc. यथाकमं, अतुपूर्वशः, अतु-क्रमशः, आतुपूर्व्येणः

Series, काला, परंपरा, राजिः, श्रेणीःणी, आवलि:न्लो, पंकिः, (all f.); दामन् f. 4., पर्यायः, परिपाटि-टी f. आलुपूर्वी-व्यं. =Serial, a. क्रमिक, यथाकम, कमालुसारिन

Serious. a. ग(गं)भीर, धीर, गंभीरवृत्तिः शील-स्वभावः धीरदर्शन-स्वभावः 'a s. look' धीरविल्रोकितं 2 गुरु अलघु, अलुपेश्य, अनितिष्टास्त्रितं 3 अपिरिहासिन, अविनोद्शीलः 'this is in truth. a s. matter'न खलु अयं परिहासस्य विषयः (Mal. 9)ः See Earnest. —'y, ada. गंभीरं, धीरं, सधैर्यं, गौरवेण. 2 अपरिहासेन, सत्यः 'I tell you s.' न परिहसामि, नायं िनोदः, न परिहासः. —ness, इ. गंभीर्यं, धीरता, धैर्यं, गौरवं, गुरु-ता; अपरिहासः, अविनोदः ः और.

Sermon, & धर्मोपदेशः, धर्मन्याख्यानं

Serous, a. मेद्दिचन्, मेदुर.

Serpent, इ. सर्पः, धुजगः, धुजंगः-गमः, अहिः, पद्मगः, नागः, उरगः; See Snake. =ine, a. (ह.) in comp.; वि-,सर्पिन, वक्र, कुदिल; ' इ. course ' धुजंगगतिः, वक्रा-कुदिला-गतिः Serplgo, इ. द्व्यमंडलं, मंडलकुष्टं-

Serrate,-ed, a. करपत्रनिभ, क्रकचतुल्य अनुक्रकच, क्रकचधार, दंतुर, सच्छेद

Serried, a. संहत, संश्रिष्ट

Serum, ह. मेद्स् n., वसा, वपा.

Serve, v. i. सेव् 1 A, श्रु desid. (ज्ञश्रूषते), उपास 1 A, उप-स्था 1 A, उपचा 1 P, परि-अनु-चरः ' he who s. s not another's will 'परेच्छान्रूपं न वर्तते, परच्छेदानुवर्ती न भवति, अन्यभावं न अनुप्रविश्वति 2 अनु-वृत् 1 A, अनुरुध् 4 A, अनुवि-धा 3 U; See Obey. 3 उपकु 8 U, अनुब्रह 9 P, उपचर, साहाय्यं कु; श्रेयः-सं-पद् ः 4 (अर्थ) साध् c., प्रवृत् ः., सं-पट् ः., निर्वृत् ः 5 पर्याप्त-उचित-a. भू 1 P, अलं with dat. or inf., क्छप् 1 A (with dat.); ' this will s. to rouse his anger ' तस्य कोपसुद्दीपयितं-कोपोड्डीपनाय-अलं ०ा पर्याप्तमिदं. 6 उप-परि-क्लूप् ः, उप-स्था ः (स्थापयति). 7 स्थाने-भूमी-बृत or भू or प्रयुक्त pass. 8 प्र-उप-युक्त 7 U, 10, विनि-युज्, निक्षिप् 6 P. 9 वृत्, आचा, व्यव-ह । P, (with loc. of person); See Act, Behave; 's. the purpose of', 's. as' उपयोगं वज 1 P,स्थाने-भूमी-भू: भूजे-त्वचः व्रजंति विद्याधरसंदरीणामनंगलेखिकय योपयोगं (K. I. 7) 's. as love-letters' &c.; ' s. up meals ' परिविध c., असं उप-, स्था c.; 'the Gods s. ed up food ' मस्तः परिवेष्टारः आसनः, 's. out 'प्रतिकृ, वरं &c. निर्यत 10. =v. i. से वां-कार्य-कु: नियो-गमनवा 1 P; कार्य संपद्ध c.; 'this will s. as water to wash his feet with ' इटं पादोदकं भविष्यति (S.1). -ant, s.भृत्यः, सेवकः, किंकरः, अन्त-उप-जीविन् mः, द्वासः, चेटः, प्रेण्यः, अनु-परि-चरः, परिजनः, परिचारकः, नियोज्यः, भुजिष्यः, शुश्रूषकः, उपासकः, सेवाजीविन् 🎮 .,वैतनिकः, सृतिभुक्द् , m., भरण्यभुद्ध m., भूतकः; कर्मक(का)रः, (labourer): 'female s.', 's.-maid' चेटी, दासी, भुजिष्या, प्रेष्या, कर्मकरी, सैर(रिं)धी. -Service, ह. सेवा, जुश्रूषा, उपचारः, उप-परि-चर्या, उपासनं-नाः आ-सं-श्रयः। '8 of kings ' हुपसंश्रयः, राजाश्रयः. 2(State) दास्यं, दासवृत्ति र्., वेष्य-भृत्य-भावः, सेवाः he lives in my 8. ' स मामनुजीवति, महाश्रितः 3 अनुवर्तनं, अनुवृत्तिः, आराधनं, See Obedience. 4 वृत्तिः, नियोगः, कार्ये, व्यवसायः; व्यापारः, कर्मन् n., व्यवहारः. $oldsymbol{5}$ उपकारः, साहाय्यं, उपकृतं-तिf, अनुग्रहः, हितं, अर्थः 6 उपयोगः, व्यवहारः 7 सपर्या, उपासना, पूजा, उपचारः, पूजोपचारः. 8 भोजनपात्रगणः; 'I am entirely at your 8. ' सर्वथा त्वद्यीनोहैं, भवता यथेच्छं निय-ज्यतामयं दासः: 'in whose s. are you ' कस्य सेवयां जीवसि, केन नियुक्तस्त्वं, 'to keep in s.' सेवायां नियुक्त 7 U, 10, (कर्माणे) व्याप् c. -able, a. उपयुक्तः उपयोगिन्, उपकारिन, सहायभूत, प-उप-योज्य 2 कार्यक्षम, कर्मकुशल, अलंक-र्मीण. -ably, adv. सोपयोगं, सलाभं, सो-पकारं. =Servile, a. हासेय (यी f.), हा-सोचित, दास-दास्य in comp.; ' s. state -दासभावः, दास्यं, प्रेष्यभावः, दास्यवृत्तिः 2 अतिचादुपर, अत्यद्धरोधिन, श्ववृत्ति, अति-लालनपर =ity, s. दास्यं, दास्यभावः. 2 चरणावपातः, श्ववृत्तिः, अतिलालनं, अत्यतु-रोधः, छंदोनुवर्तनं -ly, adv. हासवत्, अत्य-दुरोधेन, अतिलालनर्पृत् - Servitor, 🦇 से-वकः, भृत्यः, &c.; See Servant. -Servitude, ह. दास्यं, भृत्यभावः, किंकरत्वं, सेवा, पेण्यभावः, श्वदृत्तिः, सेवाधर्मः, सेवक-दशा.

Sesame, Sesamum, s. तिल:, साराल:, सुबंध:; sowed with s. तिल्य. Session, s. उपवेशनं; sacrificial s. 'सत्रं;

's.a judge' दंडाधिकरणिकः : 2 (Time) सत्रकालः, कार्यनिर्वाहकालः

Set, क. अस्तमयः, अस्तमनं, अस्तः. 2 जातं, जाति f_{\cdot} , गणः, संघः, श्रेणी, पंक्ति f_{\cdot} , समुहः, संयोग:: 's, s of ornaments fitting all parts of the body ' सर्वंगिका आभरणसं-योगा: (Mal. 6). 3 (Of persons) वर्ग:, गणः, संघः 🗝 💤 🕭 आ-नि-धा 🕉 U, वि-,न्यस $\mathbf{4}$ \mathbf{P}_{2} स्था \mathbf{e}_{2} : (स्थापयाति), निविद्या \mathbf{e}_{2} , अ-वरह ... oft. by कु 8 U, दा 3 U, ऋ ... (अर्पयति); (in 'the ground) सह c., निखन् 1 P. 2 प्र-परि-क्लूप् c., व्यव-स्था c. 3 मणि-धा, प्रतिबंध् 9 P, (यदिमणिस्रपुणि मतिबध्यते P. 1.1), उत्-, सस् 10 (सन्यति), अनु-व्यध् 4P; 's. with jewels' रत्नानुविद्ध. 4 नि-,शो 4 P, उत्-,तिब्द ८, तीक्ष्णीक: 5 युक्ट 7 U, 10, सं-आ-°, समा-धा, सं-,वि-धा: (limb &c.); 's. one's foot in ' पदं कु (lit. and fig.), करि-ष्यसि पदं पुनराश्रमेसिन (S. 4), कृतं मे चपुषि नेथयाचनेन पदं (Ka. 137); 's. a. trap ' पाशं युद्धः, 's. in motion ' चल् c., संचा c., ईर् 10.; 's. the heart on मनः-धियं-चित्तं, &c. (' Mind, q. v.) बंध् or आ-धा or संनि-विशू c. or युज्, आसक्त-ए. भू 1 P (with loc.); 's. your heart on religious duties ' आधीयता धर्मे धी: (Ka. 63); 's. not your heart on transient objects' विनाशधर्मस विष-येषु मनो मा संनिवेशय, विनाशिविषयासक्तो मा भू:: 's. the teeth on edge ' दंतहर्ष जन c.; 's, right', 's, in order' #-मीकू, व्यव-स्था c., विन्यस्, विरच् 10; 's. to rights ' प्रति-,समा-धा, सुस्थीकः; प्रति-युज्य, (प्रतियोजयितव्यवल्लकी R. vill. 41): 's. free ' 現電 6 P or c.; See Free; 's. at naught, तृणाय-तृणवत्-मन् 4 A, तृ-णीकु; ex. also by का मात्रा-गणना; ' 8. to music' स्वर-ताल-बद्ध a. कु. =v. : अस्त गम्-ब्रज् $1\ P$ or या-इ $2\ P$, अस्ताचलं-अस्तिशिखरं-अवलंब् $1\ A$ or पाप् $5\ P$, सागरे मस्ज् 6 P. 2 संहेन्-बंध-pass. -about, आरभ् 1 A, प्र-वृत्त 1 A, -against, विरुध् 7 U, प्रत्यव-स्था c., प्रतियुद्ध c., Ses Oppose. -apart, पृथक् रक्ष् 1 P or स्था c., पृथक कु. -aside, अवक्षिप् 6 P, मुच्यू, त्यज्य 1 P, oft. by आस 2 A, स्था 1 P; 's. aside that point 'आस्तां-तिष्ठतु-तावहरे स विषय:: See Reject, Omit. -before. उप-स्था c., उपानी 1 P. उपाह 1 P: 's. food before a person ' एरिनिष् c. -down, न्यस्, भूमी न्यस् or नि-धा. 2 आ-अधि-क्षिप्, भर्त्स् 10 A, अपकृष् 1 P, अवमन् c., अव-जा ⁹U. 3 गण 10, मन 4 A. 4 (In writing) लिख् 6 P, निर्दिश 6 P. -forth, उपनि-विानी-अस्, वर्ण 10. उपक्षिप्, निर्दिशू, अभिधा -forward, प्रया, प्रगम्, प्रसः $(v \cdot t)$ पुरस्क्र, उन्नम् c_{ij} वृध् c. −in, ससुपा-गम्, उप-स्था, प्रवृत्, अबद्ध 1 P; ' summer which has just s. अचिरप्रवृत्तं ग्रीष्मसमयं (S. 1), वसंतावतारसमये $\&c.:(v.\ t.)$ अंतर् ग्रह $9~\mathrm{U}$ -off, Set out, q.v.: (७.१.) शुभू c , प्रकाश ्रज्ञोभां प्रव 4,9 P लक्ष्मीं तन् 8 U, (मन्त्रिनमा र हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति $S_{lpha}(1)$: शुभू 1 A, गुणा विनयेन झोभंते ' 🤛 by modesty' : 's. off against 'तल 10 (तलयति), प्रतिगण, 🗝 📭 प्रवृत् 🐫 प्रयुक्त , (अथावमानेन पितुः प्रशुक्ता K 1, 21), प्रेरू. प्रोत्सह c.; See Prompt; ' s. on foot प्रति-ष्ठा ः, प्रवृत् ः, आरभ्; 's. on fice दह c., ज्वलनाय ऋ c. or विमुख्य 6 P: '8. on guard ' अवहित ए. कृ. -out, प-स्था 1 A, प्र-या, प्रगम्, पचल्, निर्गम् -over, नियुज्जू, अधिकु, अधि-ष्टा ए -to, मनः बंध् एः युक्त् or निविश्न ए.. आस क-यः भूः ' they s to their work 'कार्यव्यापृता बभूत: &c., =up, बंध्, उत्था ८०; सं-अव-प्रति-स्था ८०: *ऽेस्ट* Raise, 'the people s. up a howl ' बद्ध-कोलाहला जनाः; उत्थितो निनादः ' a scream was s. up : (e. ं.) वृत्ति-व्यव-हार-आरभ् or प्रवृत् c.: ' ह. up for 'अभि-मन् 4 A: See Pretend, Profess.-upon. आक्रम् आ-अव-स्कंद् 1 P, सहसा ग्र<u>ह</u>. =a. नियत, परिकल्पित, एकस्पः विन्यस्त, सुवि-रचित- 2 स्थापित, न्यस्त, निहित, निवेशित,

०८. उ सचित, सुरित, अनुविद्ध, प्रणिहित, प्रतिबद्ध, प्रत्युत, करंब, करंबित. -ter, ४. योजियह , प्रत्युत, करंब, करंबित. -ter, ४. योजियह , प्रत्यासुक्कुरः, विश्वकद्धः. -ting, ४. योजिना, सिविवेशः, स्थापनं-ना, अर्पणं, रोपणं, ४०. 2 अस्तमनं, अस्तं. -Set-down, ४. अपकर्षणं, अभिभवः, मानखंडनं. -Set-off, ४. परिवर्तः, तुल्यमूल्यं वस्त

Setateous, तः ज्ञूकयुक्त, बहु ज्ञूकः

Settle, v. t. रथा c. (स्थापयाति), प्रति-अव-°. नि-आ-रह ७. 2 सं-च्यव-स्था ७., व्यवसो 4 P, निश-अव-धे 10, संक्लपु c., साच c.: '8, ing what to say ' ब्यवस्थापितवाक, वाचं व्यव-स्थाप्यः अस्थाः पितुः समीपनयनमवस्थित-मेब (S. 5) 'is but s. ed &c.' 3 (Lands &c.) 27 3 U, get 10 (with instr. of grant); त्वां ज्ञासनज्ञतेन योजिय-ज्यामि (P. 1. 4). 4 अधिवस् c. 5 स्थिरीकृ $8~\mathrm{U}$, स्वस्थ-निर्वृत-lpha कु $_{*}$ 6 प्र-,शम् e_{*} (शम-यति), सं-धा ^{3 U}, समा-धा, 7 सं-,वि-धा, वि-,रच्, विन्यस् 4 U; 's. in marriage निविञ्स $\mathbf{c}_{i,j}$ (तनयं निवेश्य $\mathbf{S}_{i,j}$ $\mathbf{4}$); '8. 8 debt ऋणं शुप्र c. or अपान्त. 8 अधः पत् C. OI गम् 🧠 अव-सर् ः 🗝ः 😥 अव-ध्यव-स्था 1 A. स्थिरीभू 1 P, निवासं स्थिरीक. 2 प्रशम 4 P, विश्रम् 4 P. $3 त<math>\dot{e}$ पत् 1 P, सङ् 1 P, अव-नि-°, अध: गम् 1 P: प्रसद् (for becoming clear). 4 अध: पत c. 5 घनीय, संहन् pass., संहतीभू; 's. ed amongst themselves ' मिथ: प्रशमं याता:, परस्पर-संधानमकुर्वन्: ' 🤄 in life ' विवह pass., निविञ् ६ 🛦 (संसारपथं), विवाहं कू, प्रति-ि हित-a. भू. -ed, a. स्थापित, रोपित, प्रति-ष्टित & ∴ 2 नियन, निश्चित, निर्णीत, व्यव-स्थित, सिद्ध, निष्पक -ing, ment, s. स्थापनं, सं-प्रति-अव- 2 निर्णयः, निश्चयः, निधोरणं-णा, अवधारणं 3 सं-धानं, प्र-,जमः-मनं, सधिः, समाधानं 4 अधिवासनं 5 अधि॰ वासितदेशः; ' ६ in life विवाहः, संसार-प्रतिष्ठाः 'marriage-a.' शुल्कः-एकं. -er, s. अधिवासिन 🐠

Seven, a. सप्तन्. -fold, a. मप्तगुणं. -adv. सप्तथा, सप्तगुणं. -th, a. सप्तम (मी f.). -Seventeen, a. सप्तद्शन्. -th, a. सप्त-दश (शी f.,). -Seventy, a. सप्ति f.

Sever, c. t. अव-वि-च्छिट् 7 P or c. अवकृत 6 P or c., विद्युज् 7 A, 10. विश्वित्र c.,
विभिद्ध c. = al, ", भिन्न, पृथक् in comp.,
पृथ्यगत्मकी 2 अमेक, बहु; See Many. 3
स्व, आत्म in comp. 4 स्व-स्व; See
Respective. = ance, s. विच्छेदः, विश्वेषः,
विभेदः, पृथक्तरणं. = ally, "do पृथक्, पृथक्
पृथक्, मन्येके, अवयवकाः, व्यक्तिहाः. = alty,
e- निम्नता, पार्थक्यं, पृथम्भावः.

Severe, य, खर, परुष, तीक्ष्ण, निष्ठुर, कठोर, चंह्र, तीव्र, उग्न, असीम्य, उग्नशासन, तृष्णिदंह. 2 (Of things only) दुःसह, दुविषह, तुस्तं, घोर, (of light); अत्यंत, अतिमात्र, सु-अति pr. -ity, अ पारुष्यं, कठोरता, नेष्ठुर्यं, काठिन्यं, उग्नदंहता; तीव्रता, दुःसहता, औट. 2 तीक्ष्णदंहः: -ly, adv. परुषं, काठारं, निष्ठुरं, उग्नं, तीव्रं, तीक्ष्णं, चंह्रं, बरुवत्.

Sew, v. t. सिन् 4 P, जि-नि-° (together:); वे 1 P, प्र-वि-°. -ed, Sewn, a. स्यूत-न, उत्त, प्रोत. -ing, s. सीवनं, सेवनं, स्यूति f. Sewer, s. प्रणाली-लः, परि(री)वाहः,

Sewer, 8. पणाली-लः, परि(री)वाहः जलोच्छ्रासः, मलपिथः.

Sex, s. Ex. by स्त्री or पुंस्-पुरुष: ('Man' q. v.), इंद्रं, निथुनं. 2 जाति f., लिंगं; 'the male s.' पुजाति:; स्त्रीजाति: &c.—ual, a. स्त्रीपुंस, स्त्रीपुरुष in comp.; 's intercourse' सु-,रतं, मेथुनं,: संगम:, व्यवाय:, संग:, संभीगः.

Sexagenarian, ८ षष्टिवर्षीय-Sexangular, ५ षड्म, षद्रकोण. Sexennial, ५ षड्चार्षिक (की f.). Sextant, ६ वृत्तषड्भागः.

Shabby, a. कुत्सित, कृपण, तुच्छ, निंद्य, अपकृष्ट, अधम, जघन्य; See Mean. 2 मलिन; स्वद्रिदः, जर्जरित,पाश in comp. -ily, adv. कुर्सितं, कृपणं, मलिनं -iness, s. कार्पणं, मालिन्यं &c.

Shackle, s. निगड:, शृंखला-लः, बंधनं, पाश:--ए. t. निगडै: बंध् 9 P or संयम् 1 A; See Fetter.

Shade, s. छाया, in all senses; 'the dense s. of sugarcanes ' इक्षच्छायं: 'full of 8. ' प्रच्छायं; अनातपः, अमकाज्ञः, निरातपस्थानं 2 अंधकारः, तिमिरं, तमस् 💤 3 व्यवधा-धानं, तिरस्करिणी, वितानं 4 कमः, भाम:. 5 Ghost, q. v.; 's. of difference' स्क्ष्मभेदः, स्वल्पांतरं; 's. of meaning' अर्थस्य स्क्ष्मभेदः; 'like a picture with all its s. s painted by a pencil ' उन्मा-लितं तलिकयेव चित्रं (K. 1. 32); cast into है. ' तिरस्कु 8 U, प्रत्यादिश् 6 P; See Back-ground. =v. t. छद् 10, प-आ-°, वितन, $8 \text{ U} \cdot 2$ आतपं निवार 10, अनातप-a. क.-y.a.प्रच्छाय, सच्छाय, छायायहल-आवृत-युक्त-सनाथ: निरातप, आतपरहित, छाया in comp.; 'a s. tree' छायावृक्ष:. -Shadow, उत्तया,पतिच्छाया,पतिथिंबं,पतिमा,पतिरूपं, प्रतिमार्ति f. 2 आश्रयः, शरणं. 3 तमस् n., अंधकारः; ' deep s. s' गाढतमः पटलानि. 4 गंधः, लेशः, आभासः. =v. t. प्र-आ-च्छद् 10. 2 आभासं दूझ् c., प्रतिविषयति (D.). -y, a. छावास्त्व, असार, छायात्मक, अवास्तविक (की j.), मिथ्या मुवा in comp. 2 मंद्र - च्छाय, मंद्रकाति-प्रभ, मंद्-न्यून-तेजस् ; See Dim, Faint.

Shaft, % कांड: (of arrows) 2 बाण:, जार:, इसु:, See Arrow; ज्ञाल्य:-ल्यं 3 दंड:, (of a carriage) धुर् f., क्वर:, (of a plough): इंपाजा; (of a mine) क्र्य:, गर्त:, अवट:.

Shag, 8. दृढ-स्थूल-लोमन्: n. -gy, a. लो-(रो) भश, लोमावृत, स्थूललोमन्. 2 रूक्ष,

मलिन.

Shake, v. i. प्र-,कंप-वेप- 1 A, वि-प्र-चल 1 P, बेह्न 1 P, सं-प्र-धुम् 4 P, 1 A; (fig.) अभिभ-बाब-pass. =v. t. कंप c., ध 5, 9 U, 6 P. वि-आ-°, खलू c., सं-वि-प-°, क्षुभू c.: ध्वानेन सर्वतः प्रचलितमिव तदरण्यभवत (Ka. 29) was as if, s en by the sound '. 2 अभिभू 1 P, आकुलीक 8 U; 'this position would be seen' इति श्रतिपादितमाकुलीभवेत् (S, B, 335); $^{+}$ s. one's confidence 'साइांक-इांकान्वित-यः कृ: 's. about ' भेंख् c., आंदोलयति (D.); 's. off' निर्धु, निरस् 4 U. निराक्च, अपास्त्र, त्यक्त 1 P, अपाद्धद् 6 P. प्रतिस् c.; See Dispel: 's. hands with each other' अन्योन्यं हस्तौ स्प्रज्ञतः. 🗝 . -ing, ६. कंपः धननं, बि-,ध्(ध्)ति रि. विचलनं, वेपनं, सं-,क्षोभ: -ing, a. चल, सकंप, चलन, लोल, तरल, चंचल, पारिष्ठव. 2 क्षोभकारिन -y, a. अस्थिर, चल, लोल; See Fickle.

Shallow, तः गाध, उत्तानं, अग(गं)भीर, गाधजल, अल्पजल, ' ह. knowledge' पह्नवाग्राहि पांडित्यं; ' ह. person' अल्प-मति:-बुद्धिः, गाधज्ञानः. = है सैकतं, पुलिनं,

गाधस्थलं

Sham, s. व्यपदेशः, छबान् n., व्याजः, छलं; SeePretext. = n छाशिक-कापटिक-(की.f.) कपट-व्याज-कूट-मिध्या in comp.; कृतक, अश्रद्धेय, अनृत. = v. i. अप-व्यप-दिश् 6 P; See Pretend.

Shambles, ४. ञ्ल(सू)ना, सीनस्थानं.

Shambling, तः विक्रंप 2 चंचल, चपल, विषम.

Shame, ৪ নত্রা, ন্থী:, রুঘা, রীষ্টা. 2 এঘানান; বুট্কার্নি নি. কান্তক:, নত্রাংঘর্ট, अकीন্তিট্র:; ' to feel s.' নত্র 6 A; ' s., for s.!' খিকু (with acc.). =υ. t. ' put 10 s.' ব্লী ৫. (ন্ট্রেঘারি); রুঘ্ ৫. 'রীছু ৫. নত্রেছ ৫. 2 এঘদন ৫. কান্তক্ষারি (D.); See Disgrace. 3 এবদন 4 A. নত্যুক্ত ৪ U. এব রা গি U. =ed. ' s. faced ' a. নত্রিজন, রুঘিন, রীষ্টিন, নত্রজার (বি নি.), এইঘ্যা (গি নি.), নত্রজান্স্বামা-জানন (নি.নি.), এঘকার্নিকং, গ্রহ্ম = less, a. নিন্তজ্ঞ, নির্ম্লিষ্টা, নির্ম্লিকং, এঘর্মা, ন্যজ্জান্থান, ন্যক্ষান্

निरस्त-लज्ज, वियात, धृष्ट, सप्रतिभः=lessly, adv. निर्लज्जं, लज्जां विहाय-विजित्यः

Shampoo, ए. ८ संबह् ६०. मृद् १ Р о с. —er, असंबाहक: -ing, ३ संवाहनं, अंगभदेनं Shank, ३. जंबास्थि १२ 2 जंबा, दीर्धभागः- अंज्ञः; 'having long в. в' दीर्धजंब, कर्ध्वज्ञ, उध्वज्ञानः

Shanty, See Hut.

Shape, s. आकारः, रूपं, आकृति र्रः, मृति र्रः, संस्कारः, संस्थानं. -v. t. आकारं वि था 3 U or दा 3 U, 'रूप् 10, क्छप् ८., घट्र ६, (घट- यति), रच्र 10. -ed, ध. साकारं, सरूपं, रूप्पनं, (s.) in comp.: 'moon-s. चंद्राकृति &c. -less, ध. निराकारं, अमृते, निराकृति, अरूपं 2 अप-वि-कु-रूपं -ly, ध. सुरूपं, सुरूपं, सुरूपं, सुरूपं, शुद्राकारं

Shard, 🔬 मृत्पात्रखंडः

Share, v. l. सं-विभन्त् 1 U. परिक्लपू ा, अंश 10, बंट 10: अंशांशि दा 3 U; sorrow s. ed by dear friends' स्निग्धजनसंविभक्तं द्र:खं- (S. 3); ' with ' whom else shall I s. my grief केन वान्येन साधारणीकरोमि दःखं (Ka. 233). 2 भागं-अंश-ह 1 P or लभू 1 A or ग्रह 9 U, अन्येन सह भुज 7 A; 'the demons shall s. the labour of churning 'दानवा अपि मंधनश्रमभाजः भवेयुः, (युष्माभिः सार्ध) मंधनश्रममतुभवेषुः, &c.: 's. ing equally pleasure and pain ' समदः खसुखः = . अंशः, भागः, वंदः, उद्धारः (of an estate); he is to have a s. ' अंशभाग्भवत्; ' he has a s. in the plot 'क्यटप्रवंधे सहसारी असी. 2 (Of a plough) फालः, कुर्शी-=er, s, अंशहरः, अंशिन् m., गगिन्-भाक in comp. -Share-holder, s. अंज्ञभागी. अंद्राग्राही, भागहारी-ग्राही.

Shark, क्ष. ग्राहः, नक्षः, अवह रः, मकरःः (६४.) वकवृत्तिः, धूर्तः, Se∂ Rogue.

Sharp, a. तीक्ष्ण, in all seuses. तीक्ष्णा बुद्धिः, तीक्ष्णा वर्षधारा, तीक्ष्णो दंडः &c.: नि-,शात, नि-,शित, प्र-,खर, तिरम, तीव, तीक्ष्ण-ज्ञित-धार, सूच्यग्र, तीक्ष्णाग्रः 's. descending arrows' निज्ञितन्याताः शरा: (S. 1). 2 (Intellect) अतिमदींत, (of सुक्ष्म, तीक्ष्ण, सुक्ष्म-शीघ-ग्राहिन्ः persons) तीक्ष्णमति, कुशायबुद्धि-मति, सूक्ष्म-शीघ्र-तीब्र-मति, प्रदीप्तप्रज्ञ, विद्वस, पदु, चतुर, कुशल: निपुण, action) बीच, आज्ञु-क्षिप-कारिन, तीक्ष्ण-कर्मन, 3 सरब्, विद्ग्ध, रसिक, 4 अस्छ, उग्र, (smell &c.) द्युक्त. 5 कटु, 6 कदु, उग्र, तीव तीक्ष्ण, परुष, अरुंतुद्र, ममस्पृश्-भिद्; ' 8. pain ' तीव्रवेदना; ' 9. language परुषवचनं, वागिसः; ' 9. sound 'कर्कशस्त्रानिः; 's.-edged ' तक्ष्णः मिशितधार, धारासनाथ; ' s.-pointed ' तीक्ष्णाम, सूच्यम; 's.-set' तीवश्रधामस्त. अतिप्रवलक्षधावसन्तः ' s.-shooter ' लक्ष्य-वेधिन: ' 8.-sighted ' तदिण-सूक्ष्म-दृष्टि, &c. -8. उदात्तः;उदात्त-उञ्च-स्वरः. -en, v.t. नि-, ज्ञों 4 P, उत्तिब c., ज्ञाणयति (D.), तीक्ष्णीक 8 U, क्ष्यु 2 P; (appetite) उत्त-, ब्रुप् с., प्र-, रच c., दीप c. -er, ह. वंचकः, धूर्तः; See Rogue. -ly, adv. तीक्ष्णं, तीवं, प्रखरं. उग्नं, परुषं, &c. -iness, ह. तीक्ष्णता, कुज्ञाय-मतित्वं, मतिप्रकाषेः, पाटवं, पारुष्यं, का-क्रियं ८८.

Shatter, v. t. वि-, ज्ञ 9 P, वि-, द् 9 P or c., संहशः वशः-भंक 7 P, लवशः चुर्ण 10 or नित्पिष 7 P; ' why am I not s. ed into a thousand pieces ' दीर्थ कि न सहस्र-धाह (U 6); यथा यथायं वैनासिकसमय उपपत्तिमत्त्वाय परीक्ष्यतं तथा तथा विद्वीर्यत eq (S. B. 580) 'the more is this V. theory put to logic. I test, the more is it s. ed to rieces (does it give way). =v. i. दिद &c. pass.

Shave, v. t मुंड 1 P, 10, धुरेण कृत 6 P or छिद्र 7 P or लु 9 U, आवप् c., क्ष्र-खर 6 P. 2 πst 1, 5 P; See Pare. -er, s. क्षोरिकः, नापितः, क्षरिन m., मुंहकः. -ing, ८ क्षोरं, मुंडनं. 2 तष्टं, विदलं, शकलं, खंडः। She, pron. सा; in comp. ex. by f. terminations, 's.-goat' अजा, 's.sparrow 'चटका ८०.

Sheaf, 8. (इस्य-)मुष्टि m. f., स्तंब:, गुच्छ:, स्तवकः

Shear, v. t. लु 9 U, कृत् 6 P, छिद् 7 P, आवप c., सुंड 1 P, 10, वि-, जू 9 P. 2 अपह 1 P, निर्ह; 'shorn of 'चीत, हत, निर्, हीन in comp.; See Destitute; 'was shorn of his arms' छिन्नबाहु: कृत: or तस्य बाह्य व्यक्तीर्यताम्. -er, ह. लोम-चिछद् m.-च्छांदिन्, छिद् in comp. -ing, s. लवन, कतन, वपनं, छेदः दनं. -Shears, s. खंडधारा, कर्तारेका, कर्तरी, कुपाणी.

Sheath, 🥖 कोझ:-ष:, पिधानं, आधारः: आ-, षेष्टनं, पुटः-टं, आच्छादनं. 2 दलं. =Sheathe, $\boldsymbol{v} \cdot t$ कोशे नि-धा $\boldsymbol{\beta} \ \boldsymbol{U}$ or निविश् \boldsymbol{c} . $\boldsymbol{2}$ आ-परि-वष्ट 1 A or c., पि-धा, ओव 5 U, **आच्छद्** 10.

Shed, c. t. नि-, पत् c., वि-, सुच् 6 P, or c., विसुज 6 P, गलू c.; 's. tears ' बाद्यं विह 1 P. अश्रूणि चि-,सुच् or पत् ः. 2 (Blood) म्न c., पत् c., मुच् , मोक्ष् 10; 's. influence' फेल् 1 P; 'the moon s.s her white glory' इंदुर्धयलरिमजालं विकरित. 3 (Light) क्षिप् 6 P, विस्त्र, प्रकृ 6 P, पस् c. -s. ज्ञाला; 's. for cattle ' गो- शाला, गोष्टं. -der, ह. स्नाबक:, मोचक

Sheen, a. उज्ज्वल, हीसिमत: See Bright. =8• प्रभा, तेज**स** n.

Sheep, 8. मेष:, अवि:, उरभ्र:, ऊर्णायु:, See Ram; 'a female s. 'मेजी, एडका, 'goats and s. 'अजाविकं; 'flock of s. 'औरभं. -ish, a. अप्रतिभ, लज्जाशील, जनभीतः निस्तेजस्, निष्पभ, हत-नष्ट-गत-वीर्य, मेष-स्बभाव-ज्ञील-

Sheer, a. शुद्ध, केवल, मात्र in comp.; See Bare, Mere. =v. i. वि-,अपस्-सूप् 1 P.

Sheet, 8. उत्तरच्छदः, प्रच्छदः, प्रच्छद्पटः-बस्त्रं, शय्याच्छादनं. 2 (Of paper) पत्रं, फलकं, खंडः, एकभागः. 3 पत्रं, फलकः-कं (s. of metal); 'winding-s. ' मेत-ज्ञाव-वर्का: 's. of water' जलसंघातः, तोयराशिः.

Shelf, 🤻 काष्ट्रफलकः

Shell. 🖟 कोशः-षः, कंचुकः, कवचः-चं, त्वच् f. (of fruit &c.); पुट:-टं; ' bivalve s. ' कंदु:-दु; ' conch-s. ' शंदाः; कंदुः; 'oysters. ' शक्ति f.; ' dealer in s. s. ' शंखकार:, शांखिक:: कांचविक:, ' 8. of a pea 'शिंबा, बीजकोशः; तुषः (of rice.) 2 आ-परि-वेष्टनं, पुटः, कोशः (envelope). 3 बहि-भीगः: 's.-cutter' कांचविकः; 's.-fish' कंबुस्थः, शंखस्थः. =c. t. कोषं-त्वचं &c. अपना 1 P or निर्ह् 1 P, निर्त्वचीक 8 U. $-\mathbf{y}, \alpha$. शंखिन, कंषुमय (यी f.),-पूर्ण.

Shelter, ह. सं-आ-श्रयः, शरणं, निवासस्थानं. 2 रक्षणं, त्राणं; 'able to give s.' ज्ञरण्य; ' take s. with ' आ-समा-अ 1 U, ज्ञारण या 2 P or गम् 1 P, ज्ञरणार्थ या. -v. t. 'give s.' रक्ष 1 P, के 1 A; See Protect; प्र-,छद्र 10, व्यव-धा 3 U; आश्रयं दा 3 U, जरण भू; 's. ed from the wind' निर्वात. -less, a. निराभ्रय, निरालंब, अ-शरण.

Shelve, v. i. अवसूप 1 P, प्रवणीभू 1 P. -v. t. निष्कस् C., निराक् 8 U. -ing, a. अवसपिन्, प्र**वण**-

Shepherd, ६. अविपाल:, मेषपाल: -ess, ६. मेषपाली, मेषरक्षिणी

Sherd, 🛽 खंड:-डं, शकल:-लं.

Shew, v. t. See Show.

Shield, ह. चर्मन् n., फलकः-कं, फलं; 'armed with a s.' चिमिन, फलकपाणि, फलभृतः ' having sword and s. ' खङ्कचर्मधर. 2 आश्रयः, शरणं, रक्षणं, गुप्ति $f = v \cdot t$. रक्ष 1 P, त्रे 1 A, आ-, छड् 10; See Protect. Shift, 8. उपाय:, प्र-,युक्ति f_{-} , गति f_{-} , साधनं, प्रयोगः. 2 छलोपायः, कपटं, छपन् ท., छलं, अप-व्यप-देशः. 3 अंतरीयं, अधौ-शकं, अधोवसनं. =v. गं. परि-ध्या-बृत् 1 A. 2 वि., चलु 1 P, स्थानांतरं गम् 1 P or चलु.

3 बस्रांतरं परि-धा 3 U; ' s. for one self ' ब्रात्तिं-जीविकां-उपपद C. or प्रकल्प C. →v. t. परि-व्या-वृत् c., अन्यथा कु 8 U, विक्रु. 2 विचल् c., स्थानांतरं गम् c. or चल c. -y, कल-कपट-प्रियः

Shilly-Shally, ह. अनवस्था, अनिश्चयः. डेधीभावः.

Shimmer, v. i. See Gleam.

Shin, ह. अग्रजंघा, पादः; See Leg.

Shine, v. i. प्रकाश्च 1 A, प्र-,भा 2 l', वि-, हुत् 1 A, जुभू 1 A, दीप 4 A, राज् $(1 \ U)$, भास 1 A, स्प्रा 6 P, भ्राज-भाश-भ्लाश 1 A, चकास 2 P, भ-, रुच् 1 A, : ज्वलू 1 P, विल् 1 P: 'stars. s. by their own light `स्वतःप्रकाशाः तारकाः 🗝 प्रकाशः, यति f. प्रभा: See Light. -ing, a. भा-स्वत, द्यति-टीप्ति-मत्, भासुर, रुचिर, तेज-स्विन, कांतियुक्त, भ्राजमान, द्योतमान , &c. -y, a. भारवत: See above.

Shingle, s. शर्करा, शिलाखंड: 2 फलक:-कं-Ship, s. पोत:, यानं, पवहणं, (the sense being clear); बृहस्नौका-तरणि-णी f.; ' 8.master नौकाधिपतिः, पोताध्यक्षः. - ए. t. (Off) पोतेन प्र-स्था c. or प्र-हि 5 P, पोतं आरुहु c., नौकायां प्रविश c. 2 स्वस्थाने निचिश्च c. =Shipwreck, ४.यान-पोत-भंगः, नौब्यसनं-भंगः-भेदः; (fig.) विध्वंसः, उ-च्छंदः, प्रणाज्ञः; 'suffered a s. यानभंगन सागरे निमग्न:. -v. t. नावं-पोतं-भंद्य 7 P or नञ्ज c.; ' her hopes were s. ed ' सर्वा आशा उन्मलिताः, मुलच्छिना इबः

Shirk, ए. सञ्याजं-छलन-परिद्व 1 P or त्यन 1 P or हा 3 P; अप-व्यप-दिश 6 P, छलं-छदा-कु 8 U; ब्यप-सूप् 1 l', ब्यपक्रम् 1 U, 4 P, एलायू 1 A. -er, अ कार्यत्यागिन् m.

Shirt, 🗉 युतकं, चोलः, अधोवसनं-वस्त्रं. Shiver, v. i. कंप्-वेप्-1 A, सीत्कारं मुच् 6 l': sping with cold, ' शीतकपिततनु, शीता नित्वात कंपमान, with s. ing force' सतरलवेगं.2बहुखंडश: भिद्र-विद्-pass.,शक-लीभू 1 P. =v. t. शकलीक 8 U, बहुखंडशः भिद्7 Por विद 9 Porc., सहस्रधा भंकर 7 P. = . प-,कंप: वैपशु:, सीत्कार:, देह-गात्र-कंपः 2 शकलः-लं, खंडकः, सूक्ष्मलवः, दल, छेदः, भिनं ; 'went to a hundred s. s शतखंडीभूतः शतधा भिष्नः.

Shoal, 🛪 गाधस्थलं, सेकतं, पुलिनं. 2 संब: (मस्यादीनां), संघातः; ' s. of fish ' पो-ताधानं.

Shock, 环 आ-अभि-घातः, निर्घातः, सं-वि-क्षोभः, संघटः, आकस्मिकक्षोभः: ' Oh bard s. of fate ' अहह दारुणो दैवनिर्घातः (U. 2) 2 भयावेशः, साध्वसाकमः 3 राशिः, उत्करः, चयः. -v. t. उप-आभि-इन् 2 P, बज्रेण व्यथ् 4 P or तद्ध 10, अकस्मात् उ-

हिन c. or जस e.; 'l am s. ed to hear this from you ' एतस्वन्सुखाच्छत्वा बजा-ताडित इवास्मि-प्रचकितोस्मि 2 सं-वि-अध्य $\mathbf{c}_{\cdot \cdot}$, संघ $\mathbf{g}_{\cdot \cdot} \mathbf{c}_{\cdot \cdot} - \mathbf{cd}_{\cdot \cdot} a_{\cdot \cdot}$ आक्रान्मिकसाध्वसी-पहत. -ing, a. उद्देगकर (रा.f.), साध्यम-कारिन, बीभत्म,

Shoe, s. उपानहु f., पादुका, पादुः, पादुर्भः (for horses &c.) खुरत्र-त्राणं. -v. t. पाडुक या तद्ध 10 or प्र-ह 1 P. 2 ख़रत्रेण सनाथीक 8 Ü, ख़ुरत्रं बंध् 9 P: ' s.-black, -cleaner' पादकामार्जः: ' s- maker ' चर्म-कारः, पाइकृत्: ' s. string ' **पाइकावंधनी.**

Shoot, हे पहुंब:-वं, किस(जा)लय:-यं, म-वालः; परोहः, अंकुरः नवपश्चवः; उद्भिद् 🖚 .. उद्भिज्जं 🗝 🕖 आग्नेयास्न-शरं 🜿 🤈 सुच् 6 P or अस 4 P. 2 (Forth) निर्गम् 1 P, अंकुरयति (D.), उद्भिद् pass , प्र**रह** 1 P, स्फुद्ध 6 P. सहसा पाद्धी 1 P; the bud though long shot forth ' चिरनिर्गताचि कलिका (S. 6); better ex. bv (s.); 'the seed has not yet shot forth अंकरोहयो नास्ति, प्ररोहाभिमुखमपि न दृश्यते बीजं (after K. v. 60). 3 नि:-सू 1 P, प्रवृत 1 A. 4 मर्माणि भिद् 7 Por ब्यध् 4 P. =v. t. प्र-,सुच्-क्षिप् 6 P, प्रास्, विसुक्द 6 P, पत c., र्डर . 2 आग्नेयाक्रेण-ग्राह्मकाक्षेपेण-शरेण &c. इन् 2 Por मह 1 Por क्षण, 8 Por किर 5 P, हत्वा निपत c; 'shot (at) them only' तौ शरव्यमकरोत् स नेतरान् (R. xi. 27); 'shot in the eye'(गुलिका-)विद्धनयन:. 3 उत्-वि-सुद्ध्, निरम्,नि:-सु c. =er, ह.भेतुः m., वेधिन् m. -ing, a. उद्भिद्-ज, परोहिन्- -8. ज्ञरप्रक्षेपः, ज्ञरासनं, वाणमोक्षणं. **2** ग्रुलिका-प्रक्षेप: 3 तीक्ष्ण-तीव्र-वेदना; 'one skilled in s. ' क्रुतहस्तः, कृतपुंखः, सुप्रयोगविशिकः--Shot, ह. क्षेप:, प्रहार:, ताइनं &c. 2 असं, मुक्तं, आग्नेयास्त्रं, गुलिका. 3 शरपातः, शरा-यणं, 4 विषयः, गोचरः 5 लक्ष्यभेद्रमधीणः, लक्ष्यवेधिन mः

Shop, 8.जाला, पण्य or विक्रय-जाला or गृहं: आपणः, विपाणि f .; 'work-s. ' उद्योगज्ञाला : ' a.-keeper ' आपणिकः, पण्याजीवः, विप-णिन् ル , क्रयविक्रयिकः.

Shore, ह कूलं, तीरं, तटं, वेला, रोधस् n.; ' brought on the s. ' उस्कृतित.

Short, a. (Of time) अल्प, स्तोक. स्वल्प: 'of s. duration' अल्पकालीन-कालिक (की f.), अचिरस्थायिन. 2 (In size &c.) न्हस्व, खर्व, वामनः अतुंग, नीच, श्रुद्ध, लच न्हरवपरिमाण, अल्प-श्चद्र-प्रमाण; शब्तुतन्तु, अल्पमूर्ति, पृश्चि. 3 अविस्तीर्ण, लघु, संकिस. 4 अपूर्ण, अपर्याप्त, ऊन, म्यून. 5 अनायत, अदीर्घ 6 हीन, विकल, रहित. 7 (Vowe)) न्हस्व, लघु; 'in a s. time' अचिरेण. अचिरात्; 'for & s. ume 'कंचित्कालं,

अल्पकालं-मात्रं: 'in 8. 'कि बहुना, समा-सन, संक्षेपतः, संक्षेपण, समासतः; ' 8. of ' विना, अंतरेण, सुकत्वा, ऋते: 'I shall be satisfied with nothing s. of Rama's banishment ' नान्येन तुष्येयमृते रामविवा-सनात: 'cut s. 'आक्षिप 6 P; संह 1 P, संक्षिप्; 'come or fall s. ' न्यूनीभू 1 P, शि-अप-चि-pass :See Fail: 'a s.cut'अवक:-सरल:-मार्ग:: 'atop s. ' अकस्मात स्था 1 P. मार्गमध्ये स्था; 's.-coming ' दोषः, प्रमादः, स्वितिनं, छिदं, वैकल्यं, न्यूनता, आतिपातः. अपराधः; 'ह.-hand' संक्षिप्तलिपि र्र., 'ह.lived ' क्षणध्वंसिन्-स्थायिन्-जीविन्-भंगुर, अचिरस्थायिन, अल्पायुस्; ' s.-sighted ' अदूरदार्शन्, अदीर्घदार्शन्, न्हस्बद्धिः ' -winded ' श्वासंकुच्छाभिभूत, दुःश्वासिन्--cn, v. t. संक्षिप 6 P, इहस् c., न्यूनी-अल्पीक 8 U, संकच् 1 P, संह. 2 खेवीं-वामनी-कृ. =v. i. पहस्वीभू 1 P,पहस्र 1 P. 2 तनुतां गम् 1 P, क्षि pass., न्य्नीभू, अल्पीभू, -ly, adv. आचरात, आचरेण, शीधं, सपदि, झटिति: See Quickly. 2 संक्षेपत:, संक्षेपेण, समासतः; अविस्तरेण, अविस्तरज्ञः -ness, ८ व्हरूवता, क्षद्भता, लघुता, अल्पता, खर्वता: अविस्तरः, संक्षेपः, न्यूनता, अपर्याप्ति f., &c. Should, Ex by pot. pass. part. ' Is. think 80 ' अहं तावदेवं मन्ये. इति मम मति:

Shoulder, s. स्कंध:, अंस:, अंजिशरस् n. $-v \cdot t$. स्कंध कु 8 U or स्था $c \cdot ($ स्थापयित), स्कंधन बहु 1 P. 2 स्कंधन तह 10 or प्रहु 1 P.

Shout, s. रवः, कलकलः, उत्कोशः, निनादः, महाशब्दः-स्वनः-नादः, प्रणादः, घोषः-षणा, कोलाहलः, संहृति f.; (of victory) जयः घोषः-ध्वनिः-शब्दः, हर्षमादः, सिंहनादः.

- : . : आ-वि-उत्-कुश् 1 P, उचैः-स्वन्-नद् 1 P or कुश्, सुच् 6 P or कु with (s.), उद्-पुष् 10, सुक्तकंठं रु 2 P.

Shove, v. t. प्र-सृ ः, संचल् ः, See Push; 's. off' अपस् ः = प्रसारणं, अपसारणं, र Shovel, s. खनित्रं, अप्रि f., काष्ठकुदालः

Show, v. t. हुझू e. (with acc. or dat. of person), प्र-सं- 2 निर्दिश 6 P, सूच् 10, सकाश e., ह्यंकर 7 P or c., ह्यंक्तिक 8 U; आविष्क, प्रकटीक; आ-उप-दिश 6 P or c. (way). 3 कथ् 10, आ-त्रव्या 2 P, सुंच e., क्ला c. (ज्ञापपति), आ-ति-विद c.: 's. me the way 'आदेशय म मार्ग; 's. a favour' उपकृ, अनुधह 9 P; 's. off' दंभार्थ हुश c.; 's. to be true ' प्रति-यद् c. =v. i. Appear, q. v. = दर्शनं, आलोकः, प्रेक्षा-स्थानं, कतिकः 2 दृश्यं, स्थानं. 3 आभासः, by अव-आ-भा 2 P or भास् 1 A. 4 व्या-देशः, ह्याजः: See Pretext. 5 आहेष्ट !;

दंभ:. -er, ह. प्र-,द्र्शक:. -y, व. दृष्टिहारिन्, सुभगालोक: अतिदर्शनीय, एकांत्रशोभन.

Shower, s. बृष्टि f., वर्षः, आसारः; धारा-संपातः, धारासारः; 's. of arrows' शरहृष्टिः, इषुवर्षः; 's. of tears' अश्रुधारा, बाल्पा-सारः-धारा; 's.-bath' धारागृहं, धारायंत्र-गृहं. = v t. वृष् 1 P, (fig. also). -y, a. दृष्टिमत्, बहुधार, वर्षुक.

Shred, हे. खंड:-डं, शंकल:-लं; वस्त्र-पट-खंड:.

-v t. संहश: व्यवस्थिद $7 \ P$.

Shrew, त. वक्र-वाम-शीला, कर्कशा उग्र-कदु-शीला, केकेयी. 2 छुछुंदरी, गंधमुखी (८mouse). —ish, // वक्र-वाम-कटु-शील, कर्कश, कर्कशस्त्रभाव.

Shrewd, a. चतुर, विद्ग्ध, विचक्षण, निषुण, स्क्ष्मधी-माति-2वैद्ग्ध्यमधुक्त,विद्ग्ध in comp.
—ly, adv. चातुर्यण, विद्ग्धवत्. -ne:s, s. वैद्ग्ध्यं, चातुर्य, &c..

Shriek, ए. i. पर्रषं आकंद्र 1 P, वि-उत्-आ-कृश् 1 P, उच्चै: रु 2 P, आरद्र 1 P, कर्कशं कुश् . = अ-,ऋंदितं, कंदनं, रावः, रवः, उत्कोशः, कर्कशनादः-रवः, See Scream. Shrike, ४. कल्लिंगः, पिंगः, धुम्या(ग्रा.) टः.

Shrill, a. कर्फश, परुष, तीव, पष्टु, कर्णकडु, कर्णवेधिन, -ness, s. कार्कश्य, कदुता.
Shrimp, s. इंचाकः, जलबुश्चिकः.

Shrine, 8. पुण्यस्थानं, देवायतनं, तीर्थ.

Shrink, v. i. संकुच्-आकुच्-संह-संक्षिप्pass., संकोचं ह-या 2 l', निमील 1 P
(lotus). 2 (Withdraw) सक्पं-समयंपरावृत् 1 A, विज्ञस् 1, 4 l', उद्विज् 6 A,
भयेन-सहसा अपस् 1 l' or अपक्रम् 1 U,
4 l': (into) गात्रसंकोचेन प्रविश् 6 P-v. t. संकुच् 1 l', आकुच् c., संह 1 P.
-ing, s. संकोच:, आकुच्नं

Shrivel, v. i. संकुच-आकुंच-विश्व-pass. - ev. t. संकुच् 1 P, विश्व 9 P or c.; better by 's.-ed.' -led, ्र-संकुच्चित, आकुंचित, विश्वीण; (into wrinkles) विल्यूण, विलमत्, विलन-भ.

Shroud, 8. आच्छादनं, आवरणं, पिधानं. 2 शव-प्रेत-वस्तं-वसनं-आच्छादनं. =v. t. आ-, छद् 10,; पि-धा 3 U. गुड् 1 U, गुप् 1 P; See Cover, Conceal.

Shrub, इ. गुल्म: लंग, विद्यपिन कः, स्तंत्रः, धुपः, बालवृक्षः. -by, व. गुल्मावृत. -Shrubery, इ. गुल्मवादिका

Shrug, v. (असंतोषदर्शनार्थ स्कंघो) धू 5, 9 U. संकुच् 1 P, संचल c. = s. स्कंघधूनने-संकोचः

Shudder, ए. १. वेप्-कंप् 1 A, प्र-वि-°, वि-प्र-स्फुर् 6 P. = s., =lug, 8. प्र-,कंप:, वेपशुः, अंगकंप:-स्फुरणं-वेपनं = lug, a. संजातवेपशु, सकंप. Shuifle, v. i. नि-अप-ह्नु 2 A: अप-ष्वप-दिश् 6 P', छन्न-छलं-क्व 8 U; See Prevaricate. 2 वच् 10: See Cheat. =v. t. इतस्तत: संचल् c. or विक्षिप 6 P'. 2 संमिश्च 10, बहुधा विक्व 6 P, संकरीकः 8 U, संकुलीकः. =s.,=ing, s. बंचना, छलं , छन्नन् ग., अप-व्यप-देशः, अप-नि-ह्नवः, निह्नवोक्ति /- 2 संचालनं, विक्षेपः, संमिश्रणं. =er, s. छन्न-कपट बृत्तिः, छल्नि ग.

5hun, v. 1. परि-ह 1 P, वृज्ज् 10. परि-वि-°, परि-,त्यज्ज् 1 P, हा अ P: न उपगम् छ। उपस्

1 P, संगर्ने परिह (a person).

Shut, v. t. अपि-पि-धा 3 U. सं-आ-चू 5 U, नि-अव-रुष् 7 U, बंध् 9 P. (book, hand &c.): (eye) नि-,मील 1 P or c., सुकुल-पित (D.). 2 संह 1 l', संकुच्च 1 P, संबु, संहच्च 2 l',संपीडू 10. 3 रुप, स्तंभू 9 P or c., प्रतिबंध, =v. t. नि-,मील pass., सुकुलायने (D.).=in, निरुष्, बंध, &c. =out, निवाइ 10, नि-पिथ् 1, P. बहिण्कु 8 U, निवाइ, व्यावृत् c. =up, सं-नि-रुष, संपुटीकु, मंजूषायां निविद् द c. =ter, s. कपा(वा)टः- दी-टं; अवरोधकं, आच्छादनं

Shuttie, है. मिल्लकः, सूत्रवेष्टः-छनं, त(त्र)सरः. Shy, ". सलञ्ज, शालीन, विनीत, सबीड 2 कातर, भीरुस्वभावः, लोक-जन-भीत, भीरु, आलापविरक्तः. =v. ं भी 3 पः ' the horse s. ed at a rock' पाषाणं दृष्ट्वाऽश्वः सहसा भीतः-चिक्ततः. =ness, हः शालीनता, कातर्यं, भीरुना, भीति ने

Sibilant, 8. उत्प्रमन् m., उत्प्रमवर्णः

Sibyl, s. सिद्धा, सिद्धश्ली.

Sick, a. आतुर, पीडित, व्याधित, रजार्त, रागार्त, रुग्ण, रागिन, निकृत, अस्वस्थ. सामय, अभ्यांत, आमयाचिन, अपद्व, अभ्यमित. 2 (Mentally) संतप्त, पीडित, व्यथित, उप-तप्तः 3 त्रिवमिषु, वमनोन्मुख, वमनेच्छ. 4 नि-र्विण्ण, विरक्त, वितृष्ण, चीतस्पृह, द्वेषिन्; ' ३० of eating flesh ' मांसाझनेन निर्विण्ण: 's. of the world ' संसारविरक्त, उदीर्ण-बराग्य: 'a man on a s.-bed ' झटयागतो रोगी: 'to be s. ' वस् 1 l', छर्द 10. -en, $v \cdot t$ निर्वेदं-वितृष्णां-विरक्ततां-उत्पद् $c \cdot 2$ वम् ः रोगार्तीक 8 U. =७०१० व्याधिना अभिभू paes., মু with (a.). 2 ব্যু desid. (জীম-त्मते); See Abhor. -ening, a. चीभत्स, बीभत्सावह. -ly, a. रुग्ण, असुस्थ, अज्ञक्तः गदोपसृष्ट: See (a.). 2 नित्य-सदा-रोगिन्, रागशील: 's by 'nature जनमा प्रकृति-रोगिन्. -ness, s. व्याधिः, रोगः, गदः, रुद् $f\cdot$, अस्वास्थ्यं, आमयः, विकारः, उपतापः. $oldsymbol{2}$ विविमवा, वमनेच्छा, प्रच्छिद्का, छार्दि-दीं.र्र., वम:-मि.री

Sickle, श. दात्रं, लवित्रं, शस्यकर्तनीः

Side, ह. पार्श्व: श्री: पक्ष, in all senses; कुक्षि:, पार्श्व-पक्ष-भागः; 'left s.' वामांगं, वामपार्श्वः; 'opposite s.' वि-प्रति-पक्षः; 'first s.' (of arguments) पूर्वपक्षः: उत्तरपक्षः, &c.; े at one's s. ' पार्श्वतः, पार्श्वः, ' staying at the s. ' पार्श्वगत-स्थित 2 प्रांतः, सीमा, उपातं, अंत: 3 (Of a mountain) उत्संग:, कटकः-कं, नितंबः 4 भागः: 'outer s. बाह्यभागः: पूर्वभागः, &c. 5 (Direction) दिशू-जा; gen. ex. by अ, त: affixed; ' on both s. a ' उभयत:, उभयत्र; ' on the other s. 'परत:, पारे; 'on the 'left s. ' वामतः; 'on all s. s 'सर्वत्र, सर्वतः, विश्वतः, समंतात्, समंततः, चतुर्दिशुः ' в. by s. ' पार्श्वापार्श्वि. 6 (Party, faction) पक्षः, 'one of the opposite s. ' वि-गति-पक्षः ' of the same s. ' सपक्ष:, स्वपक्षीय:, स्व-पक्षावलं बेन्... 'relations or, the fathers' प. ' पितृपक्षाः बांधवाः. 7 (In geometry) भुजः, पार्श्वः, दोस् m. n., बाहुः, (of a river) पार:-अवारे:; 's.-long वक, तिर-श्चीन, अपांग-साचि-तियक in comp.; (adv.) पार्श्वतः, तिर्यक्र, साचि, तिरः; 'डि॰ long lock ' नयनांपांतांबलोकितं, साचिवी-क्षणं, अपांगदृष्टि f., तिर्थग्दृष्टिः, कटाक्षः, ' \S .look ' अपागदर्शनं, कटाकाः, ४०: ' в.ways , 's. wise 'तिरश्चीनं, तिर्यक्, तिरः--a. पार्श्व, पश in comp.; पार्श्वस्थ, पार्श्विक-पाक्षिक-(की f.); 's breeze पक्षवातः, पक्षद्वारं, &c., -v. i. 'to be on the s. of' पक्षे भू, पक्षं बहु १ ि०. आश्रि 🗓 🖰 आन-अव-लंब 1 A 'one who s. ह' पहुंच: ज्हा, Sidesman, s. पक्षपातिन् m., पक्षीयः, पक्षोद्रशाहिन m. See Partizan.

Sidereal, a. तारा, नक्षत्र in comp.

Sidle, ए. १. तिर्यक् गम् 11' or या 2 P. -ing, () तिर्यग्यति, ()

Siege, अ. उप-,अव-,रोधः, परिवेष्टनं, 'lay s. to' उप-अव-रुध् 7 U.

Siesta, 🗵 दिवानिद्रा.

Sieve, « चालनी, तितरः.

Sift, v. t. पृथक् कु 8 U. वि-, शुप् ८., तित-उना शुप् ८., निर्गत् ८. 2 स्थमं-निपृणं-निरूप् 10 or परिक्ष् 1 A or आलोच 10 or अनुसं-धा 3 U. =ing, 8. शोधनं, निर्गालनं

Sigh, ह. नि(निः)श्वासः, उञ्चलकार्यः, उञ्चलकार्यः, दिषि सितं, दीर्घश्वासः-निश्वासः ६६० = १० १. दिषि नि-उत्-श्वस् २ १. निश्वासं सुच् वा सुब् ६ १: १ व. ing: deep and hot दिषि उष्णं च निश्वस्य. 2 शुच् 1 १, रुद् २ १: ८८८ Lament. = ing, व.: निश्वासन, उञ्च्वासिन, वीर्घनिश्वासिन, सनिश्वास

Sight, s. See under Sec.

Sign, 8. चिह्नं, लक्षणं, लिंगं, आभिज्ञानं, लां-छनं, व्यंजनं-कं; 'a bad s..' अव-द्रा-लक्षणं. 2 संज्ञा, संकतः, इंगितं. 3 Portent, q. v. 4 राशि: · 5 चिह्नं (in Math. &c.); ' s. manual' स्वहस्तः, स्वाक्षरं, स्वहस्ताक्षरं; ' under one's own s. manual ' स्वहस्त-परिचिद्धित (Y. 11. 93). 6 ध्वज:: '8.post ' ध्वजस्तंभ: -v.; 'make a sign ' संजां दा 3 U; 'understand the s.' संज्ञां ग्रह 9 U; 'makes a s. to Vidushaka ' विदूषकं संज्ञां लंभयति; ' s. ed to him by her eyes to come ' नेजमंजया तं आह्रयतः, गुरुं, नेत्रसहस्रेण नोदयामास वासवः (K. 11. 29) 's. ed to speak रेंट. '. 2 नाम लिख 6 Por निविश् ट. (with loc.): स्वाक्षरेण अंक 10 or चिह्न-यति (D.). -atory, क स्वनाम-लेखक:-निवेशकः -ature, ः नामलेखनं-निवेशनं. 2 नामाक्षरं, हस्ताक्षरं. -Signal, हः संज्ञा, संकेत: -a. अपूर्व, अनन्यसाधारण (णी f.), विशिष्ट, स्मरणाई, अत्युत्कृष्ट, विशेष in comp. -ize, n. t. प्रसिद्धी-विश्वती-कृ 8 U; (oneself) कीर्ति-प्रतिष्ठां-यश:-पाप् 5 P or लभू 1 A. -ly, adv. आति, नितरां, अत्यतं, अपूर्वतया. -Signet, s. मुद्रा; 'ड.-ring' सुदासनाथमंग्रलीयं, अंग्रलिसुदा. -Signify, v. t. बुध् c.. गम् c., द्युत् c., अभि-धा ³ U; See Indicate, Mean; oft. ex. by अर्थ:; 'what does it s. 'अस्य कोर्थः, किमनेन गम्यते, &c.; 'it s. es much ' गुर्वर्थमेतत्. 2 by गौरवं, महत्त्वं, भारः. 3 by शक्ति f., अलं -icance, क गौरवं, महस्त्वं -icant,-icative, a. सार्थ, चरितार्थ, अर्थ-युक्त, समर्थ, अर्थान्वित, अर्थवत्, पूर्णार्थ 2 हतुगर्भ, साक्रुत, अभिपायगर्भ; ' casting at me a s. look ' साकृतं मां निर्वर्ण्य. 3 वा-चक, अभिधाएक, दर्शक, स्चक. 4 ग्रह, महत्. -icantly, adv. अर्थवत्, साकृतं, सार्थ, पूर्णार्थतः. -ication, ह. अर्थः 2 जाक्तः

Signior, 8. आर्यः

Silent, त. तूषणीक, अनालापिन, मूक, मीनिन, निःशब्द, नीरव. 2 रुद्ध-बद्ध-सुख, निरुत्तर, अनुत्तर; 'habitually s.' तुष्णींशील,
अल्पभाषिन, वाग्यत, वाच्यम; 'when the
lute was s.' वीणायां मृकीभृतायां;
'become or remain s.' (after speaking) उपशम् 4 P, निरम् 1 P; एवसुक्त्वा उपश्चाम, उपशांतवचित्त तिस्मन् &c. = y,
adv. तूष्णीं, जोषं, निःशब्दं, निभृतं, मीनो
भूयः = Silence, s. मीनं, मृकभावः, निः
शब्दता; अनालापः, तूष्णींभावः, अभाषणं;
'keeping s.' वाक्तसंभः रोधः यमनं, सुखवैधनं; 'one who holds s.' वाच्यमः,
मीनश्चतिन् "'keeps.'तुष्णीं-जोषं-आस् 2A

or स्था 1 P; मौनं आस्था-भन्न 1 A, वासं यम् 1 P or निरुष् 7 U, मुखं बंध् 9 P. 2 प्र-, शांति कि, स्तिमितता; 'in the s. of night' प्रशांतायां राजोः —interj. तूर्णी भव, मौनं कुरु. = e. t. मौनं लभ् c. (लंभ-यति) or अवलंज् c. विरम् c. प्र-उप-शम् c. 2 निरुत्तरीकु 8 U, अथरीकु, मुखं बंध-—ed, a. निरुत्तर, अद्धत्तर, निरुत्तरीकुत, रुद्ध-मुखं

Silk, के कोशयं, कोशं, कीटस्त्रं, पहः, कोमं, दुक्लं, कोशांत्ररं, कोशिकं (8.-cloth); China s. वीनां शुकं; 'blached s.' पत्रीण, धोतकोशयं, 's.-cotton tree शाल्मालः लः, शाल्मालहुकः, विच्छिला; 'ह.- worm' कोश(प)कारः, पहकीटः, तंतुर कीटः-चुमा, कोशस्थः = en, '' कोशय (यी में), भाम (मी में), कोशिक (की में), कोश (शी में), भोम (मी में), कोशिक (की में), कोश (शी में), कोश (शी में), कोश (शी में, कैट. 2 मुद्द, कोमल.

Sill, 🤞 देहली, शिला, गृहावग्रहणी.

Silly, त. मुख, बालिश, मृद, अरुपधी-मति, दुर्मति, निर्द्धेद्धि; See Foolish; 'what a s. boy 'अहो मृद्धा बालकः

Silt, v. t. (up) अवस्य 7 U, अवस्य 9 P. Silvan, u. वन in comp., वन्य, वनस्थ, अरण्यज; 's. goddess' वनदेवता; 8. scenery वनशोभा-श्री:.

Silver, s. स्तर्य, रजतं, श्वतं, दुवणं, खर्जूरं, कलधोतं, s. leaf स्तरपान्नं 's.-smith' स्तरपानारः, स्वर्णकारः. Silver wedding, s. पंचिशा विवाहतियोः = (e. राजन (ती र्त.) (s. j) in comp., रजतिर्मित-कृत, राप्य (ट्यी र्त.). श्वतवर्णीकृ हैं [. = y, o. रजतीपम. स्तरपाणं, श्वेत-शुक्र-वर्णं, आर्थवरः, आर्थवरः, अतिथरः.

Similar, ८. सम, समान, तुल्य, अनुग्रण, अनुग्रण, सम्मन्, See Like. =ity, ४. साम्यं, साहृह्यं, तुल्यत्वं. =ly, adv. तहृत्, तधेव, एवं.

Simile, . उपमा, निद्धानं. -Similitude, . ओपम्यं, सादृद्यं 2 आकारः, रूपं, मृति . Simmer, v. i. ज्ञाने: पच्कथ pass.

Simper, ए. ८. विकृतं स्मि 1 A, कुस्मितं कु 8 U, अनर्थकं इस् 1 P.

Simple, ७. निरवयव, असंकीर्ण, असमस्त, धुद्ध, केवल, अमिश्र- 2 सरल, प्रान्त, अमाय, धुद्धात्मन, अवक्र, निर्णाज, निष्कपट, मायाहीन. 3 (Dress) विनीत, (विनीतवेषेण प्रवेष्टव्यानि तपावनानि S. 1). 4 स्पष्ट, व्यक्त, सुगम, सुगोध, भिकार्ध, अग्रहार्ध; See Plain. 5 सुग्ध, वालिश, मृह, दुर्मति. -अ. ओषधि-धी f. -Simpleton, अ. मृहः, मृद्धधीः, सुविश्वास्यः, श्रुद्धः, श्रुद्धमतिः. -Simplicity, अ. श्रुद्धता, अमिश्रता, सरलता,

आर्जरं, सारल्यं, निन्धांजता, अनुपधित्वं, अमाया, अन्याजः, निष्कापटचं 2 विनीतत्वं, शुद्धता. 3 स्पष्टता, सुबोधता. सुगमत्वं 4 बालिइयं, मृद्धता -Simplify, v. t. ऋजुक् 8 U, विशदीक्व, सुगमीक्व, व्यक्तीक्व; See Explain. -Simply, adv. एव, केवलं, मात्रं in comp.

Simulate, v. t. See Pretend.

Simultaneous, त. एक-सम-कालिक (की f.), यौगपदिकः -ly, adv. समं, युगपत्, एक-सम-कालं-ले, यौगपद्येन, एकदेव, सममेव. -ness, s. यौगपद्यं, एक-सम-कालता, युग-पद्भावः.

Sin, 8. पापं, पातकं, एनस्र n., कल्मषं, दूरितं, अर्घ,दृष्कृतं, वृजिनं, अंहस् ग्र,किल्बिषं, पंकः-कं, पोप्मन् ル., कलुषं; दोषः, अपराधः, पाप-अप-कर्म n., कुकर्मन, दृष्कृति f.-त्यः heinous s. ' महा-घोर-पातकं; 'destroying s. ' पापनाञ्चन-माञ्चिन्, अधमर्षण, पापापह . 🗝 🕬 🛵 पापं &c. **आचार् 1** P or कृ, अवराध् 4, 5 P, द्व 4 P. -ner, s. See Sinful below; 'an atrocious s.' महा-घोर-पातकिन-पापिन, पापराज्ञि:-निधि: \cdot -ful, a_{\cdot} पापिन, पातकिन्, पापकर (री f), पाप्मन्, पाप-कृत्, पापात्मन्, कुकमेन्, दुष्कमेन्, एनस्विन्, पाप-दृष्ट-कर्मन्, अपराधिन्, किलिब्बिन्, पाप-निरत-बुद्धि-मति, पापात्मक 2 (Of acts) पाप in comp., दुष्ट; कलुप; 's. act पापं, दुष्कमं, See (s.). -fully, adv. पापवत, सपापं, दुष्टवत्. -fulness, ह. सपापता, पायमति-निरति f, दृष्टता, dc. =less, a. अन्य, निष्पाप, अपाप, अकल्मष, पापरहित, निर्दोष, निर्पर्ध, and sim. comp.

Since, prep. प्रभृति, आरम्य, (with abl.), आ with abl. or in comp.: sometimes also ex. by gen. abs.; अस्य कतिपये सं-त्रसास्तपस्तप्यमानस्य(U.4) it is several years s. he began to practise penance : 's. then ' तदापभृति; '4 years s. 'इत: पूर्व चतुर्वप; 'long : ' चिरं, 'ever s. ' यत: प्रभृति. 2 पूर्व, पाक्, गत्पूर्व-काले. =2009. यत: प्रभात, यत्, ह (not at beginning); by abl. of abstract noun; See Because.

Sincere, a. अकुत्रिम, निर्धांज, निष्कपट, निर्ध्यंकि, दक्षिण, ऋजु, सरल, विशुद्ध, अमाय; यथार्थ, सत्य, तात्त्विक-वास्तविक-(की.f-); (of persons only) शुद्धमति-भाव, शुद्धात्मन, विमलात्मन, शुद्धात्मन, विमलात्मन, शुद्धि, सत्यशील झत-वादिन; See Frank, Honest.—ly, adv. निर्धांजं, निर्ध्यंलीकं, अमायया, शुद्धहृदयेन-भावेन, विमलात्मना.—ity, —ness, s. सारल्यं, दाक्षिण्यं, आजुर्वे, निष्कापट्यं, अमाया, विमलात्मता, शेंट.

Si**ne,** ८. ज्या, ज्यापिंद्यः.

Sinecure, a. अक्तमीधिकृत, कर्मजून्याधि-कारित.

Sinew, 8. स्नायु f., स्नसा; (8.8) बलं, शक्ति f., सामध्ये = y, a. स्नायुमय (यी f.)-2 प-म-बल.

Sing, v. i. भै 1 P; (of birds) कूळ 1 P, क 2 P. =v. t. भे; गानेन वर्ण or कृत् 10, उत्कृत, अभिगे; 'they sang his praises' तं स्तुतिभिक्पतस्थिरे. =er,-Songster, s. गायकः, भातृ m. =ing,-Song, s. गीतं, गीति / , गयं, गानं. 2 कूजनं, कतं,रावः, रवः.

Singe, v. t. ईषद द्रद्व 1 P,अग्निना स्पृश् 6 P. Single, a. एक्, एकाकिन, अदितीय, केवल, असहाय; अद्वेध (धी f.). 2 भिन्न, व्यक्त,अविभक्त. 3 Simple,q. v. 4 अनृह, अविवाहित, अकृतोद्वाह, निःसंग; 's. combat' द्वंद्वर्षं, नियुद्धं,बाहुयुद्धं; 's. handed एक,एकाकिन, बाहुसहाय, धुजमाञ्चसहाय; 's. hearted' अनन्यवृत्ति, एकचित्तः; 's. stick यष्टि f. दंडः. -v.t. (Out) (बहुना मध्यात्) वृ 5 U, उद्धु 1 P, उद्धु 9 P: निस्त्पू 10, निर्देश् हे P. -ness, s. केवल्य, अद्वितीयन्ता, &c. 2 शुद्धि f., अनन्यता, अनन्यभावः. -Singly, adv. Ex. by (a.). 2 एकैकं, एकककः, प्रथकं, See Separately.

Singular, तः अपूर्व, अमातमः अहितीय, अमातिक्य, अन्युपमः 2 अनन्यसाधारण (णी मि), लोकोत्तर, अनन्यसामान्य; अपरूप, विलक्षण, अद्भुत, लोकवाह्म, अलौकिक (की मि)ः ' 8 number ' एकवचनं नंधु, अ अपूर्वता, अपिमता, असामान्यता, वैलक्षण्यं, वैचित्र्यं, असंगति मि, लोकोत्तरता. नीप, वर्तरः अपूर्व, विशेषतः, अद्भुतं, लोकोत्तरमकारणः

Sinister, a. अमंगल, अञ्चल, अज्ञल्याण (णी र्र.), अभद्र. 2 दुष्ट, वक्र, वाम, कृदिल, अद्युज-3 वाम, सन्य; 'of s. motives' दु-राशय, पापमति; उमां स पश्यकृजुनेव चश्चषा (K. v. 32) 'looking at Umit with no s. eye'. -Sinistrally, adv. वामतः, वामदिशि. -Sinistrous, a. वामस्थ, वाम-पार्श्ववित्.

Sink, v. i. नि-मस्त्र 6 P: 'sank in deep mire 'महापंके निमझः; सद् 1 l'. अव-नि-', अधः गम् 1 P or पत् 1 P or पा 2 P, अब-पत् 2 प्रहासं-क्षयं पा-इ 2 P, क्षि pass., ध्वंस् 1 A; See Decay, Decline. 3 (Down) अव-वि-सदः, परि-,म्ले-ग्ले 1 P, संस् 1 A; See Droop; 'my heart s. s down 'सीदित मे दृद्यं, 'limbs, s. ing down through excessive thirst 'प्रचल-पिपासावसन्तानि अंगकानि (Ka. 36): 'his heart sank within him ' तस्य धेर्यमही-

यत; स लुप्त-स्वलित-धैर्पः =v. t- नि सस्व e (मञ्जयति); अधः गम् c- or पत् c- 2 (Λ well &c.) खन् 1 P- 3 अवस्ट c , परि-, म्ले c- (spirite &c.) 4 न्यूनीकृ 8 U, अल्पीकृ, लघयति ((D-), = π स् c-, अपिच 5 U- क्षि 5 P- =v- जलिनगैमः, ग्रुप्तनाली.

Sinuous, a. कुटिल, बक्र, अराल, जिह्ना -Sinuosity, a. बिक्रमन कः, कोटिल्यं

Sinus, s. नाडि-डी-लि-ली /.

Sip, r. t. आचम् 1 P; उपस्पृश् 6 P, ईषत्-अल्पशः-पा 1 P. = अत्यमनं, उपस्पर्शः, ईषत्पानं

Siphon, s. उत्झेपणी, बक्रनाली.

Sir, (Voc.) आर्य; भवन, भो:; 'hely s.' भगवन; gentle or good s.' भद्र, भद्रमुख

Sirdar, ह. मांडलिकः, सामंतः. 2 सेनानी m. Sire, ह. (In addressing) देव, श्रीमहेव, महाराज, राजव. 2 भगवन् (of holy men). 3 तातः, जनकः. पिन्न m.

Siren, ४. वि-,सोहिर्सी, (गानेन) लोभियत्री, मायिनी

Sirrah, interj. t, sit, sitt.

Sirrup, s. रवाद or मधुर-रम: or पेयं.

Sister, ८, ६२सु र्र., भागेनी, सोदर्गा, जा(या)ामि:-सी. 2 धर्मभगिनी; 'elder ६.' अयजा;
'younger ६.' अवरजा; '६.' ६ ८०० '
भागिनेयः, रवस्रेयः; '६.' ६ daughter '
स्वस्रीया, भागिनेयी; '९.' ६ husband '
आधुत्तः; '९.-in-law' यातृ, ननांहृ, रयाली,
आतृजाया, प्रजावती (expressing different relations). -hood, ४. भगिनीत्वं,
भगिनीसंबंधः 2 भगिनीसमाजः, स्त्रीगणः.
-ly, ८, भगिन्यसुरूष, रवस्रीय, स्वस्र्योग्यः

Sit, v. i. आस् 2 A, नि-,सद् 1 P, उपविश् 6 P: 'please's. here' अत्रास्पतां, इद्मा-सनमलंकरोतु भवानः 2 कार्य निर्वेह c. 3 (Fit) Ex. by क्रुम् 1 A; 'this crown s. a well on you' नितरां तवेदं सुकुटं शोभते, शोभसे एतेन सुकुटेन: 's. by' उपान्त, अन्वास्; 's. up' स्था 1 P, सम्पक्: (अनत-कार्य) स्था; 'half s. ing up in the bed' पूर्वाधविस्टूटसल्प: (R. xvi. 6); जागु 2 P.

Site, 8. सिश्वेद्दाः, सं-,स्थिति f., स्थानं, पदं, स्थलं, आस्पदं, भूमि f.: (of a house) बास्तु m. n., बेदमभूः, गृहपोटः; 'purificatory ceremony of a s. ' बास्तुशमनं

Situate,-ed, a. अब-,स्थित, निविष्ट; दिश्य, स्थ, वर्तिन् in comp.; 's. to the east' पूर्व-दिश्य,प्रवस्थ; (of persons)स्थ, स्थित, अवस्थ in comp., अवस्थापक्ष; 'so s.' एतद्वस्थ; 'badly s.' दुःस्थ, दुःस्थित, कृष्ण्यत, कष्टद्शापक्षः =ion, ह. सिक्षेत्रेशः, अवस्थानं, अव-,स्थितिः 2 पदं, नियोगः, अधिकारः,

पदिव-वी र्रः ॐ अवस्था, दृशा, स्थितिः, भावः, वृत्ति र्रः, आस्पर्द्ः

Sitz-Bath, ह. कटिस्नीनं.

Six, a. बन्: 's.-fold 'बहुगुण; 's.-faced' बण्युख:, बहाननः; 'baving s. mothers' बाणमातुरः; 'collection of s. 'बहुकं; 'in s. ways' बहुधा, बोढा; 'of s. months standing' बाणमासिक (की f.), बण्मास्य. -th, a. पष्ठ (श्री f.). -Sixteen, a. बोडशन. -th, a. बोडश (श्री f.). -Sixty, a. बाष्टि f. -ieth, a. बिष्टतम (मी f.).

Size, s. प्र-परि-माणं, मानं; 'of great s.'
महाप्रमाण, पृथु; 'of a big s.' बृहत्यमाण.
2 आकारः, आकृति f. रूपं, आकारमानं;
'of the s. of 'ex. by (s.) or मात्र in comp.: 'of the s. of a mustard seed' सर्वपमात्रं (छिद्रं); चिल्वमात्रं, अंडपैरिमाणं, &c. 3 लेवः

Skain, Skein, क पं (पिं)जि-जी f-जिका. Skate, क हिमविसर्पणपादुकाः

Skeleton, s. कंकालः; 'mules reduced to s. s' कंकालक्षेषाः खराः (U.3); आस्थि-पंजरः. 2 आकारः, संस्थानं, 3 वस्तुमात्रे.

Sketch, v. t. वर्ण 10, आलिख् (P, स्थूल-वर्णनं-पांडुलेक्यं-कु 8 U. =३. वर्णनं, आलेल्यं, 'rough s. 'स्थूललेख्यं, पांडुलेखः, 's. of a painting' पांडुचित्रं, चित्रारंभः, रेखाः मात्रं. 2 वस्तुमात्रं

Skew, तः तिर्यक्, अनुजु, विषम. 🗝 i. तिर्यक् निरीक्ष् 1 A.

Skewer, ६. शलाका, कील:-लकः, शंकुः. Skiff, ६. तरी:, नी ∱्लघुनौका.

Skill, इ. कौशलं, नेपुण्यं, पहुता, पाटकं, पादिण्यं, चातुर्यं, वेदग्ध्यं, युक्ति f., विज्ञता, &c. -ful, -ed, a. कुशलं, निपुणं, पदीणं, पदु, विचक्षणं, दक्ष, विदग्धः, चतुरं, विशारदं, पेशलं, युक्तिमत्, कृतिनं, विज्ञः, अभिज्ञज्ञानिद् in comp. -ly, adv. सपाटवं, स-नेपुण्यं, दक्षःया, चतुरं, कुशलतया, विज्ञवत्, सवेदग्धं, त्र. -ness, Nee (इ.) above.

Skim, ह. मंड:-इं, फेन:-ण: -एः रः फेनं गल् ०. वा अपनी 1 P ा निर्द्ध 1 P. -एः रः जवेन-वेगात् परिसृष् 1 P वा परि-द्ध 1 P, लघुगरया चिस्प् -med, तः हत-मंड-फेन; 'हः milk' योलं,मधिततकः.-णer, हः झझरी-रं, खजःकः-Skimp, एः रं कार्यव्यं समाच्छ् 1 P. 2 निर-

बधानं कु 8 U.

Skin, s. चर्मन n. (of animals), स्वच् 'f.; (hide) अजिनं, हृति:, कृति f.; (of snakes) निर्मोक:, कंचुंक:, 'reduced to mere s. and bones '' स्वगस्थिमात्रशेष- 2 Rind, q. v.: 's.-deep' चर्मगत; See Superficial; 's-flint' अतिकृपण:, कद्येः; See Miser. =v. t. चर्म-स्वचं-अपनी 1 P or निर्दे 1 P or उद्धिख 6 P, निस्त्वचीक 8 U.

-ny, a. चर्मभूत, त्वङ्गमात्र, चर्ममात्रावशेष, क्षीण, कुञ: See Lean.

Skip, v. i. प्र 1 A, बल्ग् 1 P. जूत् 4 P. -s., ~ping, 8. प्रतं-ति ∫.. प्रदर्भ, प्रतगति f. -ping, a. हतराति-गामिन्.

Skipper, 8. नीकााधिप:.

Skirmish, 8. डिंबाहव:, दिव:, दिवयुद्धं.

-v. i. 55 8 U with (s.).

Skirt, ह. प्रांतः, पर्यतः, अंतः, प्रांत-पर्यत-भागः, परिसर:, सीमा, धारा: 's. s of a mountain ' पर्यतभू:. 2 अंचल:, दशा-बस्ति m. f. · (pl.); वस्त्रांचल:, वसनांत: 🗝 Ex. by (8.). पांतयति (D.); See Border.

Skittish, ... चंचल, चपल, तरल. 2 कीडा ा खेळा-ज्ञील ०१ परः

Skulk, v. i. निभ्तं-अलक्षितं नधा 1 P or वृत $\mathbf{1} \; \mathbf{A}$, प्रच्छक्तं आसू $2 \; \mathbf{A}$.

Skull, म. कपाल:-लं, कर्पर:, जिरोस्धि गः; 'в. for alms ` भिक्षाकपालं: See Scull.

Sky, 8. नभस् n., वियत् n., व्योमन् n., गगनं-णं, आकाशः शं, अंबरं, अंतरि री)क्षं, स्तं, नाकः, दिव् f_{\bullet} , द्यो f_{\bullet} विहायस् m_{\bullet} n_{\bullet} , विद्यायसः, अभ्रं, पुष्करं, अनंतं, सुरवर्त्मन् गः, विष्णुपदं, तारापथः; roaming through the s. ं नभश्चरः, खेचरः, &c. s.-coloured 'ब्योम-नील-वर्णः ' 8 -lark ' भ(भा)र-हाजः; व्याघाटः; 's.-light' आकाशमकाशः; 's.-touching' अञ्चलिह्-लिख्, नभोलिह्, ष्योमस्पृञ्जू, गगनचुंबिन्.

Slab, ६. ज्ञिला, ज्ञिलातलं-पद्गः-फलकः.

Slabber, v. i. लालायते (D.), लालां स्र c. Slack, a. शिथिल, प्र-,श्लथ, सम्त, गलित. 2 भंद, अतीव, अतीक्ष्ण, प्रमत्त, अनवहित; See Remiss. -en, v. t. शिथलयति (D.). श्रुध् 10, ज्ञिथिली-श्रुधी-मृ 💍 U, मंदीकु; रथस्य मंदीकृतो वेग: (S. 1.) 'I have s.ed the speed ' &c.: प्र-ज्ञाम c. (ज्ञामयति) 'will not s. (the bonds of) her love' न अनुरागं शिथिलयति (V. 2.); ' B. your pace a little 'गतिवेगं किंचित शिथिलय; who have s. ed their efforts : হিাখি-लितप्रयत्नाः, श्रुथोद्यभाः 🗝 🎉 शिथिली-श्रुधी-भू, शिथिलायते (D.), मंदीभू; See Relax. -ened, त. शिथिलित, शांतवेग-रय. -ly, adv. जिथिलं, प्रमाद्तः, अनवधा-नेन. =ness, ८. इधिल्यं, &c.

Slake, v. t. प्र-,शम् c. (शमयति), छिद् 7 P, (•thirst). 2 जलेन संमिश्र् 10 or संसुन् 6 P. =v. i. प-, इ.म. 4 P.

Slam, v. t. (Door) तीवाघातेन पि-धा 3 U or wife 9 P.

Slander, 8. अप-परि-वादः, पैशुन्यं, पिशुन-आभे-,अ**स्**या, निर्वा**दः**; See Scandal. =v. t. परि-अप-वद् 1 A, अस्-

यति (with dat); अपभाष् 1 A, कलंक-यति (D.), आभिशंस् 1 P; See Defame, Libel. 2 सूच् 10, उपजप् 1 P, कर्ण जप्. -er, ह. परि-अप-वादकः, अभि-, अमूयकः, पिश्चनः, सूचकः, कर्णजपः, उपजापकः। -ous, त. पिशुन, साभ्यसूय, सपरिवाद, सापवाद, परिवाद-अपवाद-गर्भ, परिवादा-त्मक. -ously, adv. सापवादं, पिश्नं, सपरिवादं.

Slang, ह. प्रलाप:, अपभाषा, अश्लीलं भाषणं,

खलोकि 🏸

Slant,-ing, // तिर्यच, वक्र, कुटिल, तिर-श्वीन; अवसर्पिन, प्रवण: 'striking e ly with the tusks' तिर्यग्दतप्रहारिन्: ' ९. blow 'तिर्यक्रप्रहारः. 🗝 t. आवृद्ध 10, वकीकु $8 \cup 1$, प्रवणीकु $-v \cdot i$ दकीसू, अवसुप् 1 P, प्रवणीभू, आनम् 1 P. -ingly, adv. तिर्यक्र, तिरः, साचि, तिरश्रीनं.

Slap, ह. चपेटिका, चपेटः, तल or चपेट-प्रहारः or आचातः, आस्फोटनं, =ार्टिन प्रह 1 P or तड़ 10 or आहन् 2 U, आस्फुट्ट c_{ullet}

Slash, v. /. दीर्घ छिद् 7 :P or कृत् 6 P. व्यवाच्छिद्, बिनि-कृत्, क्षताविक्षतीकु 8 U. 🗝 दीर्घ-महा-छेदः, महाक्षतं-ति f. -ing, a. दीर्घच्छेदकारिन्: (fig.) अरंतदः, मर्मच्छिद्रः भिद, तीक्ष्ण: See Sharp.

Siattern, ह. वेशप्रमत्ता, अपरिष्कृतवेशा.

Slaughter, v. t. विशस 1 P, हन, 2 P or ¢.(घातयति),व्या-पद् ८., प्र-मी ^{9 U},आलम् । A (beast); Sec Kill. = अ. विशसनं, वेशसं, धातनं, प्रमाथः, कंटनं, संहारः, प्रमापणं: See Killing; 's.-house' सु(झू)ना, वध्यस्थानं, नधभूनि f_{\cdot} , घातस्थानं. $-cr_{\cdot}s_{\cdot}$ घातकः, विशसित 🐠 , सो(शा)निकः.

Slave, ह. दास:, प्रेड्य:, चेट:, किंकर:, भृत्य:, दासेयः-रः, भुजिष्यः; See Servant; born a s. गर्भदासः; 'domestic s. गृहदासः, 'a female s. ' दासी, चेटी, मुजिण्याः 'हा-trade' दासविक्रयः; dealer' दासविकायन m.; (fig.) दासः, or ex. by बझ, अधीन in comp.; as. to carnal passious ' इंद्रियसुखनशगः, विषय-स्यवाधीन:: 's. to love' कामपरवज्ञ:. -ry, s. दास्यं, दासत्वं, दासभावः, दास्य-बृत्ति f. -ish, a. दासवत् adv., दास in comp., दासोचितः See Servile.

Slaver, s. See Saliva.

Slay, v. t. विशस् 1 P, हन् 2 P, व्या-पद् c., मु c. -er, s. घातकः, हेतृ 111., हन् in comp.; See Kill,-er.

Sledge, हः अचक्रयाने. Sledge-hammer, ह. सुदूर:, महाघन:. Sleek, a. मृद्र, श्रुक्ष्ण, क्रिग्ध, सुखस्पर्श. Sieep, v. i. स्वप 2 P, जी 2 A, संविद्या 6 P, नि-द्रा 2 P, निद्रायते (D.); 'I also do not s. over this matter ' मयादयस्मिन वस्तुनि न शयानेन स्थीयते (Mu. 1.). अ. मिद्रा, स्वमः, स्वापः, सुप्ति $f_{m{\cdot}}$, शयनं, संवेशः; ' go to s. निदां या 2 P; See (v.); 'fall into s. 'निद्रया आभिभू pass. or आक्रम् pass: 'he fellinto a deep s.' गाइ-निद्राभिभूत:-विधेय:-वभूव; ' death-s. यार-काल-निद्धाः 'roused from s.' विनिद्ध, भग्रनिद्र, प्रचोधित. -er, ह. निद्रालु:, श्रयालु:, hetter by (v.). -ing, 8. शयनं, निद्रा, &c: 's.-house' शयनमंदिरं-गृहं. -a. निद्राण, शयित, शयान, सुप्तः 's. draught' निडाकरमौष्धं -less, a. नष्टनिद्द, उसिद्द, अ-वि-निद्ध, निर्णिद्धः ' passes s. nights उन्निद्धाः-उत्सन्ननिद्धाः-क्षपा गमयति. -lessness, 8. निद्वानाशः, निर्णिद्वता, निद्वाभाषः -y, a. निदाल, शयाल, तंद्राल, निदाशील, 2 निद्राक्रांत, निद्रापर-वश-विधेय-अभिभूत· आकल-ग्रस्त 3 निदापद-जनन (नी $f \cdot)$, स्वापकर (री f.). 4 सुषुप्सु, शिशियेषु, ज्ञयनेच्छः ' to feel s. ' स्वप्-ज्ञी-desid.: ' I feel ड.ँ निद्वयाऽपन्हिये-पराभूये, सुषुप्सामि. Sleet, 8. इतिकरः, तुषार व्य झीकर-वर्षः व्य Sleeve, 8. पिष्पल:: 'to laugh in आसार: one's s. अंतर इस 1 P.

Sleigh, s. See Sledge.

Sleight, s. (Of hand) हस्तलाघवं कीशलं माया, इंद्रजालं.

Slender, a. म-,तस्त, कृश, क्षीण, क्षाम; 'having a s. waist ', 's.-waisted' क्षीण or तसु-मध्य or मध्यम, कृशोद्र, मृग or सिंह-किट or मध्य; 's.-waisted woman' समध्यमा, कृशोद्री, तसुमध्या, वेदिविलग्नमध्या. 2 अल्प, सुद्र, लसु, तसु; ' possessed of s. meaus ' क्षीणविभव -ness, s. तसुता, कृशाता, कार्य, तानवं, अल्पता.

Sleuth, 8. पदवी, पद्धाति f.

Slice, s. સંદ:-દં, शकलः-लं, छेदः, भागः, लवः. -v. t. संद्व 10, छिद् 7 P, संदशः छिदः.

Slide, v. i. अब-वि-सुप् 1 P; 's. up and down ' आरोहावरोह कु 8 U. 2 च्यु 1 A, स्वल् 1 P, भ्रेज्ञ् 1 A, 4 P. -ing, s. वि-सर्प:, अवसर्पण, स्वल् में

Slight, a. सु-,अल्प, स्तोक, श्चद्र, तन्तु, लयु, ईषत् in comp.; 'a s. blow' लयुप्रहार:, ईषद्यायात:; 'in a s. degree' ईषत्, किं-चित्, मनाक्, स्तोकं, कियत; 'not in the s. est degree' न मनागि-किंचिद्रिप-स्तोक्सिप. =v. t. उपेश्च 1 A, अवधीर् 10, अव-ज्ञा 9 U, नृणीश्च 8 U, नृणाय मन् 4 A, अवमन् 4 A, अवगण् 10; See Contemn. =s. उपेक्षा, अवधीरण-णा, अवज्ञा, अवमानः, अनाक्षरः, अवगणन-ना. =es, s. उपेक्षकः.

मंदादर:. -ing, a. सावज्ञ; अनादरपूर्वक, सावमान. -ingly, adv. सोपेक्षं, अनादरपूर्वक, -ly, adv. ईषत्, मनाक्, किंचित्, स्तोकं, अल्पमात्रं, by,आ pr.; 's. blue' आनील, ईपक्तिः.

Slim, o. See Slender.

Slime, ह. पंकः, इयानकर्द्मः, सांद्र-इयान-पंकः-- प्र. त. इयान, पंकिल, चिक्कण, सांद्र.

Slink, v. i. अलक्षितं-निभृतं-अपया 2 P or अपगम् 1 P or अपस्पू 1 P or अपस्पू 1 U,

4 P, छलेन अप-या, ८c.

Slip, v. i. प-, स्खल 1 P, (fig. also): वच-नानि स्खलयन पदे पदे (K. Iv. 12) ' making their words slip.' &c.;चल् 1 P. 2 सहसा-अलक्षितं-अज्ञातः-निर्गम् 1 P or अ-पसूप् 1 P. 3 (Off) च्यु 1 A, प्र-, भ्रंका 1 A, 4 P, संस् 1 A, निर-,गल 1 P, पत् 1 P; 's. away ' व्यप-या 2 P, अपमृप्-गम्; See Slink; 's. in 'अलक्षितं आ-प-विद्य 6 P; 'let s. an opportunity ' अवसरं-समयं न ग्रह 9 U or अवाक्षेप :6 P. =v. t. अलक्षितं नि-धा 3 U or प्र-नि-विशू ः 2 वि-,सुच् 6 P, क्षिप, भ्रंशू c.; अवगण् 10, उपेक्ष् 1 A, च्यु c, त्यंब्द् 1 P, See Neglect. 3 जि-थिलीक 8 U. संस c., शिथिलयति (D.); See **Loose. -**s. स्खलनं, स्खलितं, (fig. also); 's. as to names ' गोत्रस्वलितं: प्र-,भ्रंशः, च्युति f-, पतनं. 2 दोषः, प्रमादः, अपराधः, भ्रमः, स्वलितं 3 विट्यः, शाखा, पल्लवः, कांडः. 4 खंडः-हं. -pery, a. पिन्छि-ल, मेदुर, चिक्कण, स्निम्ध, श्रुक्ष्णः ground ' निपत्या, पिच्छिलभूमिः. 2 अस्पिर, चल, लोल, तरल, अनवस्थित, चपल, चंचलः See Fickle.

Slipper, इ. (लघु) पादुका, पाद्त्रं, उपानह् f. Slit, इ. दीर्घच्छेदः वेधः छिदं.

Slobber, v. i. लालां सु c.

Slop, s. (S. 8) अधों शुक्त, अधोवसनं 2 अमेध्यं-अपवित्रं-जलं, मिलनं-समलं-जलं 3 कर्दमः, पंकः. =v. t. इतस्ततः प्रमादात् पत् €. or क्षिप् 6 P. =py, a. पंक्तिल, अनूप, सक-र्दमः

Slope, v. i. अवस्यू 1 P, प्रवणीभू 1 P, क्रमशः निम्नीभू. =v. t. आवृष्य 10, प्रवणीकु 8 U. =s. प्रावण्यं, प्रवणमूमिः, अवसर्पिणी भूमिः; क्रमशः निम्नता. 2 (Of a mountain) निर्तयः, उत्संगः, कटकः-कं; 'mountain s.' शिरिनितंबः, अवसर्पिणी भूः =ing, a. प्रवण, अवसर्पित, क्रमशः निम्न, पातुकः

Slot, 8 छिद्रं 2 कीलकः

Sloth, s. तदा, आलस्य, तांदि-दी f., तांदिका, कार्यविश्वसार -ful, a. अलस, तांदिल, तदालु; See Lazy.

Slouch, v. i. अलसं चल् or गम् 1 P.

-ing, α. प्रहंच, निम्न.

Slough, ह निर्मोकः, कंचुकः, अहि-धुजंग-त्वच् / 2 महापंकः, पंकिलस्थानं, पंकादच-स्थलं.

Sloven, ह अविनीत-अपरिष्कृत-वेश:. -ly, क मलिन, अध्यवस्थित; अविनीत, अपरिष्कृत, अविनीत-अपरिष्कृत-वेश -liness, ह अ

न्यवस्था, अपरिष्कारः, मालिन्यं.

Slow, ब. मंद्र, (in all senses); मंद्राग्निः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, मंद्रगतिः, अशोघः, मंथरः, ' & mind s. to discriminate' मंथरिविवेकं चेतः, ' 's. in recognizing' मत्यभिज्ञान-मंथर (S. 4.). 2 विलंबितः, कालातीत अती-तसमयः, See Late. 3 मंद्रमतिःधी-बुद्धि, जड ०ए स्थूल-बुद्धि or मति, ६०:. See Dull. 4 दीर्थस्य-त्रिनः, चिरिकेयः, ' 's. time' विलंबितवृत्तिः तः s. fever' जीर्णज्वरः - - पु. odv. मंदं, मंदं मंदं, मंथरं, रानैः, रानैः, रानैः, अशीग्रं, अद्भुतं, विलंबेन. - ness. ह. मांद्यं, मंद्राः, विलंबनः, दीर्थस्यन्ता, ६०:

Sludge, 8. पक:

Slug, अ प्रक्षपणि ग्रुलिका. 2 मंदः, अलसः, जडः, तुंद्परिमृजः, शीतकः, आलस्यशीलः, तंद्रान्तः, स्थूल-जड-मतिः. -gard,: 8. See. 8. 2 above. -gish, a. मंद, अलस, तंद्रालु, मंद्गति, आलस्यशीलः, See Dull.-ly, adv. मंदं, अलसवत्. -ness, 8. मार्थं, आलस्यं, तंद्रा, जाड्यं.

5]uice, 🕾 (जल-) प्रवाहः,: प्रपातः. 2 द्वारं,

परि(री)वाहः, जलनिर्गमः.

Slumber, $v.\ i.\ n$ -, स्वप् $2\ P$; अनिर्भरं स्वप्; (fig.) अन्तपयुक्त-अध्यापृत-a. स्था or भू $1\ P.=s$. लक्ष-अल्प-अगाह-निद्या.

Slur, s. कलंक:, दूषणं, अकीर्तिचहं. =v. t. · cast a s. on ' कलंकरित-मलिनयति-(D.). मलिनीकु 8 U, दुष् c. (दूषपति). 2 प्र-,छद् 10, ग्रह 1 U.

Slush, ह. कर्दमः, सजलपंकः.

Slut, s. बंधकी, अविनीता, पुंश्वली; See Prostitute, -tish, a. अविनीत, अपरि-

Sly, a. धूर्त, कितव, कापटिक-छाग्निक-(की f), समाय, सन्याज, वंचन-कपट-पटु. 2 चतुरं, विद्यान्न, 's. laugh' अंतर्होत्तः: -ly, adv. चतुरं, धूर्ततया, वैद्यान्ने, सन्याजं, समायं 2 निभृतं, अलक्षितं: -ness, इ. व्याजः, छलं, छस्र ग., कापटचं, माया, धूर्तता, वैद्यान्यं, चत्री

Smack, v. t. Ex. by गंध, स्वाद in comp.; आ-अव-भास 1 A; See Savour. -v. t. आ-,स्फुद ०; आस्फल् ०. २ सज्ञब्द्ं चुंब 1 P. - हः आ-,स्वादः, रसः, गंधः २ आस्फाटनं, आस्फाटनं, परुषस्वनः. 3 सज्ञब्द्चुंचनं

Small, a. अल्प, स्तोक, (of quantity). 2 लघु, तन्तु, अणु, धुद्दः, अल्प-धुद्द-तन्तु, अल्प-शरीर, अग्रुक, अनृहत्, अमहत्, oft. ex. by क affixed; See Little; 's. tree ' दूक्षकः; 's. boy ' बालकः &c. 3 (Voice) नीच, अग्रुकः, 's.-pox ' मस्री-रिका, विस्कोटकः; शीतला, वसंतरीगः (modern names).

Smart, a. तिश्णमति, कुशायबुद्धि, प्रदीप्तपज्ञ, चतुर; विद्ग्ध. 2 तीव्र, तीश्ण, शीघ्र, दुत्त, लघु; आझु-शीघ्र-कारिन्. 3 (Speech &c.) सरस, मामिक (की f.), रासिक, रसगर्भः 4 शोभन, सुवेश, प्रफुल, सु pr. 5 (Pain &c.) तींव्र, तीश्ण, उग्र, दुविषह; वेगवत् - s. तीव्ववद्गा, तीश्णव्यथा-वेदना; शूल:-लं - ev. i. व्यथ् 1 A, तप् pass., तीश्णव्यथा अनुभू 1 P; 'I am s. ing under the defeat uराभवो मम हृदि पत्युत्तं शत्यमिव; न्यव्यारो हृदि वज्रकील इव मे तीव्रं परिस्पद्तं (Vi. 5.). - iy, udv. तीश्ण, तीव्रं, शीघं, द्रतं; लाघ-वेन, शोभनं, सु pr. - ness, s. तीव्रता, तीश्णता; शीघमतित्वं, मार्मिकता, सरसता; शोभा, &c.

Smash, v. t. जूर्ण 10, वि-,मृद् 9 P, निर्हेष-ष 7 P, भंज 7 P, प्रमंथ 9 P, निर्हेल् c. (दलयति); See Break. = प्रमाथः, नि-र्दलनं, विसर्दः, चूर्णनं, निष्पेषः-षणं.

Smatter, v. i. अरुपं ज्ञा 9 U, पछवामाहि पांडित्यं कु 8 U, किंचित् अवगम् 1 P. ←er, श. जुंबकः, पछवामाहिपंडितः; अरुपज्ञः.—ing, श. अरुपज्ञानं, पछवामाहि पांडित्यं; oft. ex. by किंचित्, अरुपमात्रं; 's. of knowledge' अत्यल्पं ज्ञानं.

Smear, v. t.ਲਿਧ੍ 6 P, ਵਿ-ਸ-आ-अव-°, आਮ-, अंद्य 7 P or c., दिहु 2 U. =ing, s. ਲੇਧ:-

पनं, अंजनं

Smell, s. बाणं; 'sense of s.' बाणंत्रियं, बाणशक्ति f., गंधग्रहणशक्तिः. 2 आ-, बाणं, गंधग्रहणं. 3 गंधः, वासः, आमोदः; See Odour, Fragrance. -v. t. बा 1 P, आ-उपा- -v. i. Ex. by गंध in comp. or सगंध-तुल्यगंध-a.; 's. ing f of honey' मधुगंधि; 's. ing like fat' वसागंधि; 'the flower s. s sweet' मधुरोस्य सुसमस्य गंधः; 'it s. s of smoke' धूमसगंधमेतत्. -ing, a. गंधग्राहिन. 2 गंधग्रत, सगंध, वासयुक्त. Smelt, v. t. वि-ली c., वि-लू c. -er, s. लोडहावकः; लोहकारः.

Smile, v. i. स्मि 1 A, मंदं विहस् 1 P, इंषड् हस्, मंदस्मितं-मंद्हास्यं-कु 8 U; 's. on' अज्ञबहु 9 P; प्र-सस् 1 P, प्रसन्ध-कुषादंहृष्टिa. मू (with loc .); 'fortune s. s on you' भाग्यशाली भवान. -श. स्मितं, मंद्हासः-हास्यं-स्मितं, विहसितं, विहसितं, विहसितं, 'speaking with a s.' स्मित-पूर्वाभिभाषिनः, 'with a s.' सस्मितं. -ing, a. स्मेर, सस्मितं, स्मयमान, पसम्ब, पफुछः, 's. sweetly' श्रुचिस्मितं, चाषहासिनः, 'a s. countenance' स्मेर-हास्य-सुखं, प्रसम्बद्धाः, व्यक्तः सस्मितं, विहस्य.

Smirch, v. t. मलिनीकु 8 U.

Smirk, अ विकृतहासः, विलक्षास्मितं. 🗝 i.

கை 8 U with (க.)

Smite, c. t. हन् 2 P, प्रन्ह 1 P, तङ्क 10. निअप-कु 8 U, तुद्ध 6 P; ह्यप् 4 P; 's. en
with anxiety' संस्पृष्टमुस्तठया (S. 4):
's. en by love' मदनवाणहन, कामोपहन,
कामार्त, मदनसंतम, अनगपीडित 2 हन्,
मृ c., सूद्ध 10: See Kill. -er, s. हनु m.
सूदनः, घातकः

Smith, s. शिल्पिन m., कार: in comp.: 'iron's.' लोहकार:, अयस्कार:; स्वर्णकार:, &c. =ery,-y- s- शिल्प-कर्म-शाला;लोह-

कारशाला.

Smock, *. (स्थूल) शाटकः, अधोवसनं.
Smoke, * धूमः-मिका, धूपः-पिकाः, ' a quantity of s. 'धूम्याः, 'cloud of s. धूमपटल-ऑवः, -१० १८ (धूमनालीं) पा 1 P, सेव 1 A. 2 धूमेन छुपू c. or छुव c., धूप् 1 P. 10, धूमपति-धूमपति-(D.). -०. १८ धूमायते (D.), धूमे उत्किप् 6 P or उद्गृत 6 P or निः-स c. or उत्सन्त 6 P; 's. ing food धूमे निस्तात (प्राण) असं 2 धूमनालीं पा. -९०, * धूमपानं 2 धूमेरक्षेपः-पणं. -१९०, क. सधूम, धूमविक्त, धूमचहुल. 2 धूम, धूम, धूमकुल. 2 धूम, धूम, धूमकुल. 2 धूम, धूमम, धूमकुल. 2 धूम, धूमम, धूमकुल. 2 धूम, धूमम, धूमकुल. 3 धूममंध-स्वाद.

Smooth, a. सम; भ्रहण, मृद् (fig. also); क्षिग्ध, मसुण, अरूक्ष; अपरुष, अकद्, अक-की (sound); ' by s. words ' श्र्यक्ष्णया गिरा, सांत्ववादेन, मृदुःभिर्वृचोभिः; ' by в. 2 धाराremedies ' सामोपायै:-वाहिन्. विप्तारिन्, सततपवाहिनः नि-निरंतराय, निर्वाध, निविधः, (business &c.); शांत, अक्षुब्ध, मसस्त, अनुत्तरंग, निर्वात (water). - v. t. समीकृ 8 U, श्रुक्ष्णीकु. 2 अविद्य-यः &c. कु, निर्वि-ब्रीक. -ly, adv. सुखेन, निर्विधं, निरंतरायं, अनायासेन. =ness, 8. श्रद्धणता, स्निग्धता, मृदुता, अक्षोभः, प्रसादः, &c.

Smother, v. र. श्वासं अच-नि-चध् 7 U, श्वा-सावरोधं कु 8 U. 2 प्रति-,स्तंभ् 9 P, निग्रह् 9 P, नियंत्र 10, नियम् 1 P. -ed, «. रुद्ध-

न्द्रास-प्राण,

Smoulder, v. i. अंतर ज्वल् 1 P or स्फ्रुइ 6 P or दह pass., better by 's. ing'; 'just as a s.ing tree bursts into flame 'अंत:मसुमद्दाना ज्वलंकिव वनस्पति: (U.4). = ing, "अंतर्दाहिन ज्वालिन, गढदाहवत, मससदहन

Smudge, v. i. मिलिनयति (D)ः कुष्णी-अस्पष्टी-कृ 8 U. दिहु 2 U: =ऽ. मलं, कलुषं,

कलंकः

Smug, //. शोभन, स्वेश.

Smuggle, v. i. प्रतिषिद्धानि भांडानि आहु 1 P or आनी 1 P.

Smut, s. मसी, मलं. 2 अश्लीलवाच् ∕्रइकक्तं, दुर्वचनं = •v. t., Smutch, v. t. मलिनीक् 8 U, मलीनसीक्तं, मलिनयति (D.). -ty, a. मलिन, मलीमस. 2 अश्लील, दुरुक्तं, अवाच्य.

Snack, s. See Share, Repast.

Snaffle, s. लघुवल्गा.

Snail, 8. शंबुक:, कोष-कवाब-स्थ: 2 संथर:. Snake, अ. सर्पः, भुजगः, भुज्ञंगः गमः, पन्नगः, अहिः, नागः, उरगः,उरंगमः, विषधरः, भागिन *"•* व्यालः, आशीविषः, फाणिन् *™* दर्शिकरः, जिह्मगः, पवनाशनः, कुंभीन्मः, दंदशूकः, चिक्रेन् 🌇 द्विजित्वः, द्विरसनः सरीस्पः, कुंडालिन् 🐠 गृहपाद् 🐠 चक्षु:अवस् 🐠 .. काकोदरः, दीर्घपृष्ठः, बिलेशयः: 'hooded 8.' फणमृत् m भोगधरः, भोगिन् m :: 's. without poison' राजि(जी)लः, इंड्रुभः; 's. with a spotted skin ' मालुधानः, मातुलाहिः; that has cast off his चित्रसर्पःः slough' निमुक्तः, मुक्तंकचुकः: 'his venom' क्वेड:, गरलं, विषं: 'his hood' स्फटा, फटा, फणा, स्फोटा दवी: 'charmer of s. s' अ(आ)हितुंडिकः, ष्यालग्राहिन् 🎟 -y, a. (s.) in comp., आहय (यी / ·).

दुःशील, कुक्करस्वभाव.

Snare, s. पाश:, जाग्रंस, जालं; 'take in a s'. जाले बंध १ P; (fig.) उनमार्गण-अपधेन-प्रवृत्त c. or गम् c. (गमयति) -v. t. पाशे पत् c., पातथित्वा बंध १ P, पाशीकः 8 U; जाले बंध

Snarl, v. i. भच् 1 P, रे 1 P; गर्क 1 P. 2 पर्य-कर्कशं-वद् 1 P. - er, s. भचकः, कर्कशः, श्वशीलः-स्वभावः-

Snatch, v. t. (away) आच्छिद् 7 P, (कुपाणपातविषयात् अर्राभेदतः प्रेयसीं Mal.

433

5); आक्षिप्य ग्रह्म 9 U, झादिति ग्रह्म 0 कृष् 1 P or हा 1 P or घू 1 P, 10 or आ-कल् 10 (कलयित). -at, ग्रहीतुं प्रवृत 1 A, सवेगं ग्रह्म desid. (जिप्नक्षाते). -off, अपह, सुष् 9 P, जुर् 10. -out, उत्-कृष्, निर्हे, उज्जु, उन्मूल् 10, बि-उत्-पट् 10.-up, उत्क्षिप् 6 P, (उत्क्षिप्येनां ज्योतिरेकं जगाम 8.5.). -अ., -ing, अ. आकस्मिक्शहणं-धरणं, आच्छेदः, सहसा आकलनं- 2 अल्पांतरं, अल्पावकाः. 3 क्षण-आकस्मिक-महस्ति f.; ' by s. es ' खंडराः; 's. es of moonlight' कदा-चित्रः चंद्रमकार्.: -ing, «. लोलुप, गृथ्यु; See Greedy.

Sneak, v. i. See Slink. -ing, a. कुत्सित-वृत्ति, अधम, कायुरुषतृत्तिः, See Mean.

Snoor, v. i. (at) अव-उप-इस् 1 P (with acc.), सहासं अवज्ञां सूच् 10; अव-ज्ञा 9 U, अवमन् 4 A; See Deride. = अव-उप-हासः; अवज्ञाहासः. =ingly, adv. सोप-हासं, सावज्ञं-

Sneeze, v. i. क्षु 2 P, कृ 8 U with (s.) =s., =ing, s. क्षुतं, क्षतः, क्षत्रः, क्षुत् f.,

हंजिः, छिका.

Snicker, Snigger, v. i. अंतर हस् 1 P.

Sniff, v. t. नासाहारेण नि ५स् 2 P. Snip, v. t. अग्रभागं-अग्र-ल 9 U; See Nip.

Snipe, ४. ६ अग्रभाग-अग्र-लू ५ ७; See Nip. Snipe, ६. दीर्घचंचुः. 2 Fool, q. v.

Snivel, है. नासामलं, सिंहा(घा)णं-नं =७. र. मलं सु ८.; ' he s. s ' तस्य नसः मलं स्रवति

Snob, ह. सभ्यंमन्य:, भद्रमानिन् m.

Snooze, See Nap.

Snore, e. t. घर्वरायते (D.), प्रवर्रतं कु 8 U. -ings. s. घर्षरः, घर्षररवः, क्रथनं.

Snort, <. फू(फु)स्कारः = c. i. फूस्कु 8 U, फ़्लारं सुच् 6 P.

Snot, See Snivel.

Snout, s. प्रोधः, नासा, पोत्रं.

Snow, के हिमं, तुषारः, तुहिनं, प्रालेयं, अवइयायः, नीहारः, मिहिकाः, 'flow of s.'
तुषारस्रति ति, हिमनिष्यंदः, 's.-drift,'
'mass of s.' हिमानी, हिमसंहति ति, हिमराजिः, 's.-capped 'हिमानुराजिखरः, 's.storm' हिमवर्षः-संपातः. = c. ति हमं इष्
1 P, हिमकणान् सुन् 6 P. = y, a. हिमवत्,
हैम(मीति)ः, तुषार-हिम-मय (योति) हिमाहृत्, (s.) in comp.; 's. mountain'
हिमााद्रः, तुहिनान्वलः, ६०. 2 हिमाभ, हिमवर्ण.

Snub, v. t. पराभू 1 P. अधिक्षिप् 6 P; प्रत्या-विश्न 6 P; अधरीक् 8 U, अपकृष् 1 P, वाचं रूप् 7 U; 's. nose' चिपिटनासा, क्र्य-नासिका; 's.-nosed' अवटीट, अवनाट, अव-अट, नतनासिक, चिपिट. Snuff, 8. नस्यं, नासाचूर्ण, झुत्करी; '8.-box' नस्यधानी, नस्याधारः. 2 दम्धवर्ति f. तूला, छत्रं -ए. t. निश्वस् 2 P, अंतर् ग्रह् 9 U. 2 दम्धवर्ति अवच्छिद् 7 P, छत्रं अपनी 1 P; '8. out' निर्वा See Extinguish. -ers, 3. वर्तिकर्तनी-छेदनी. -y, 4. नस्यदूषित-मलिन.

Snuffle, See Snort.

Snug, त. सु-,संहत, सु-,पश्छक, सुग्रम, आहत, सुग्रह, सुमंश्विष्ट, सुरक्षित. 2 सुखानह,हितकर (री.ने.). सुरथ, सुस्थित, सुख, रवस्थ.3 निकड-शाचित -ly, (the सुखेन, यथासुखं; सुसंहतं, सुमंश्विष्टं, सुग्रमं. -Snuggle, अ. तिकडे-पार्श्वत:-शि 2 A.

So, adv. तथा, एवं, तहत्, एवंविधं; हाति, इत्धं-2 ईंड्रक, एतावत्, इयत् तथा, एता**ड्रशं 3 तत्,** नन, तरमात, ततः '॥व-वः' यथा-तथाः '।that ' तथा-यथा: ' a. and so ' अनुक (की.गे.); मया हांसुकसूतुना लिखितं **हासु**-केन (Y. 11, 88) written, by me s. and s., the son of s. and s. '; 's.called ' नाम, नामन् in comp.; 's. far ' एतावत्, एतद्वधिः, एतावस्पर्यतः, ' ह. किः वहर नावत, oft. ex. by इति; See As; '8. forth 'इत्यादि, एवमादि: ' 8. long ' एता-वत्काल यावत्, इयतो दिवसान्, इयतं सालः 's long as' यावत् तावतः, 's masy' इयत्, एतावतः, 'as many''s many' यावत् तावतः, 's much'(adv.) ताहुक्, ईडक, तथा; (ब.) एतावत् इयत्; ' s. that येन, यथा; 's. then 'एवं तहि, एतावता एवं च; ' s. much as ' आप, आप ताबत; could not s. much as wet the tip of his bill ' चंद्रग्रमपि तावत् जलक्किनं कर्ते नाशकत्.

Soak, ... t. (चिरं) मस्द्र ८ (मज्जयति), जलन सिच् ६ P, क्रिड् ८., आ-प्रु ८, अन्युस् 1 P. == a., जल-सिक्त-क्रिस, अन्युक्ति

50ap, s. मार्जनलेप:; perhaps अरिष्टः. फेनिल: (s. berry plant). -y, α. चिक्रण, स्निग्ध.

Soar, v. t. उत्पत्-उद्गम् 1P, उड्डी 1 A, ऊर्श्व विस्प् 1 P or ही; 'the aspirations of the great s. high' उत्सर्पिणी महतां प्राथना (S. 7); 'high-s. ing hope' वूरिधरेरिहणी आझा (S. 5) -- v. s. उड्ड-यनकृत् m. -ing, s. ऊर्ध्वगमनं, उड्डुयनं, ऊर्ध्वरिष्टणं, दूरिधरोहणं.

Sob, e. i. सगद्रदं रुद् 2.P or कंद 1 P, फु-(फ़्)हकु 8 U. -bing, s. फु(फ़्)स्कारः, गद्रदः, सगद्रदाकंदनं. -bingly, adv. स-

गद्रवं, गद्रवगिराः

Sober, कः शांत, धीर, गंभीर, स्थिर, स्थिरमित-इंद्धि, विचारशिल. 2 अमत्त, अक्षीव, निमंद. 3 (In drinking) पानावसक्त, पानसंप- मिन्, अमितपांचेचः 4 मित, परिमित, नियत, समर्वादः = v. १ निर्मदीकः 8 U, स्थिरीकः, मदं अपनी 1 P, स्थैप आ-पट् ०. =0d, व. विगतमद, निर्मद, नष्टमदः = ly, adv. धीर-वत, गंभीरं, झांतचेतसा, विचारपूर्वः, सविचेतं, = ness, Sobriety, १. धीरता, गांभीरं, स्थेपं, विचारशीलता, सुविचारः; झांति र्रं, अनुद्देगः, अरभसः 2 अमत्तता, मदाभावः 3 संयमः, निग्रहः, पानामसक्ति र्रं, मितपानं

Sobriquet, 8. उपाधि:, उपनामन् n.

Sociable, a. संगमिय, संसर्गभिय-शील, जन-संगशील, संवासिय-शील. 2 शुजन, मधुरा-लाप, सुशील, संलापिय, स्नेह्झाद्धि: -ness, Sociability, a. संसर्गशीलता, जनसंगम-मीति तः, सोजन्यं, सुशीलं, संलापियवता-शीलता

Society, ६. संगमः, संगः, संसगः, समागमः सहवासः, संगति र्र-,संवासः,साहचर्य. २ श्रेणीः संघः 3 समाजः, लोक ० जन-समूहः ० संघः, पिक र्र-, सभा-संसद्-परिषद्-रिः, admissible into ८. थाकच्य, पाकच्य, पाकच्य, सभ्य. -Social, ० सामाजिक, सांसगिक (की र्र-); ofte exby (८.) in comp.; '८. interest' समाजित; '८. intercourse' अन्यान्यसंघद्दनं, परस्पसंसमंगः-व्यवहारः 2 Sociable, q. v. 3 संसर्ग ० संगम-रूप ० आत्मकः

Sociology, ह समाजकार्स.

Sock, ह पाद्ञं, (ओणें) पाद्त्राण

Socket, ह. आधारः, पात्रं, भाजनं

Sod, ह शाहलं, तृणावृतसूभागः

Sodden. a. अति-सिक्त-क्रिक्त; शून-

Sodomy, ह. पुनेशुनं, पुरुषमेहः, पायुग्रद् मधुनं --Sodomite, ह. पुरुषमेहिन्, गुरुमेधुनकृतः

£012, ह पर्यकः, नंचः, शब्याः शयन, आसनं. Soft, a, मुद् (in all senses); प्रकृत्या गृद्ः, मृबुर्गाः, मृदु पुष्पं, मृदुरुदायः. dec.; 'even red-hot iron becomes 3. 'अभितसमयोपि मार्द् भ अते (R viii 43); 'neither very ver, severe nor भृदु. (R. VIII. रान् च भूयसा 🖢 ोः कोमल, मृदुल, पेलव, सुकुमार, अप्रकार अध्यक्ष, अक्टार, अञ्चय, अक्टिन, अकवाजा, सोग्य (disposition) 2 स्विन्ध, अक्ष्म, सम्चन, मृतु-सम्बन्धर्यः, आहेर्धयत, भाइक, अधम; (vuice) मधुर, सुदू, मञ्जल; (in ming) : सुप्रधार्य, अल्प ब्रुद्धि, वालिहा. च्चां terj. मूट्यी भव, तूट्णीं, शांत, निचेः. -en, i. t. मृह्यू 8 U, with (a.) (with pity) द्वराद्यांक, बि-,द्व ७, कवण-या द्र c. 2 सम्बद्ध (इ.स.चित्र), प्र-,उप-°, सांत्व 10. लघुड, लघयांत (D.), See Alleviate. =v. i मार्ट्स भवा 1 A, भू 1 P with (a.); हृद्दस् द्याडीमू:म:हाम् 4 P; See Melt. -ening, a. श्रातिद, शांतिकर (री.), शमक-न. -ly, adv. सुदु, कोमलं, समार्द्वं, &c. 2 लघुगत्या, चपलं 3 निःशः निभृतं, मादं श्रातेः, शनैः शनैः -ness. अ. स्रदिमन क , मार्द्वं, सीकुमार्य, कोमलता, शिथल्यं, मस्रणता, माधुर्यं, &c.

So-ho, interj. हही, भी भी:•

Soil, इ. सू., भूमि f., प्र-,देश:, स्थलं-ली; (earth) मृद् f., मृत्तिका, 'native s.' जन्मभूमि:; 'fertile s.' उर्वरा, सर्व-सस्याद्वया; 'dry s.'मका, धन्वन् ग्रः, 'barren and salt s.' ई(इ)रिणं; 'waste s.' खिलं, अमहतभूमि:; 'stony s.' शर्करिलभूमि:. 2 मलः-ले, कल्कं, कल्कं किंद्रं, कलंकः = v. t. मलिनीकु 8 U, कल्कं पित-मिलनपित-कलंक्याति-(D.), दुष् c. (दूष्याति). = c.), य. मलिनित; कल्कंपित, कलंकः, कल्कंकः

50journ, ए.. रं. अव-स्था 1 A, स्वल्पकालं निवस् 1 P, प्रवस्, दृशांतरं आध-आ-वस्, प्रवासं-यात्रां-क्ष 8 U. -४., -ing, ४. अव-स्थानं, अवस्थिति f., यात्रा, प्रवासः, अल्पकालनिवासः; 'the s. of life' संसारवृत्तिः, संसारयात्राः -er, ४. आगतुकः: अवस्थायिन् १८., प्रवासी, यात्रिकः, परदेशसवीः

Solace, v. t. सां(शां)त्यू 10, आ-समा-श्वस् c.; परितृष् c.; (oneself) विजुड् c., वि-ह 1 P. -». सात्वलं-ना, आश्वासनं, विनोद:-दनं, क्रश or शोक-शांति ∫. or अप-हरणं, See Comfort, Console.

Solar, a. सौर (री.f.), सावन (नी.f.); सूर्य, अर्क (Sun, q. v.) in comp.; 's. heat' सूर्यातपः; सूर्यचंशः, सूर्यग्रहणं, अर्क-बिंगं, &c.

Solder, ए. १, सं-धा ३ U. - ८. संदिः,धातुलेषः. Soldier, ८. मिकः, योधः, भटः, आयुधिकः, योद्धः क. रास्त्र वा अख-धरः-भृत् क. जीविन्तकः - आजिवः, शस्त्र वा अख-धरः-भृत् क. जीविन्तकः - आजिवः, शस्त्र-युद्ध-उपजीवीः, -like,-ly, a. सैनिकवत, सेनिक इव, सेनिकयोग्य. 2 शुर्, विक्रांत्,६८८ Brave. - ५,४ सेना, वलं, सैन्यं, योध-सेनिक-समृहः, भटगणः-

Sole, a. एक with एव; एकाकिन, केवल. = s. तलं, पादतलं; (of shoe) पादुकातलं: — ly. adv. एक a. with एव or simply एव; केवलं Solecism, s. संस्कार=धृति f., अपमयोग, अ-

शुद्धप्रयागः, म्हेस्छितं.

 आहंबर:. - izo, v. t. यथां निष्ठि अन्न-ष्ठा 1 P or सं-पबू c., यथाज्ञाक्षं निष्ठू c. 2 गौरवं उत्पद् c. or आहु 1 P. - ly, adv. यथा-विधि, निष्ठेवत, यथाज्ञाक्षं, विधिपूर्व. 2 साइं-बरं; धीरं, गौरवेण, सगौरवं, गंभीरं, &c.

Solicit, v. t. पास् 1 A, प-आभ-अर्थ 10 A, सिवनयं पास् or प्रस्तृ 6 P. —ation, s. यास्त्रा, प्रार्थने-ना, यास्त्रा, साविनयपाधना, —or, s. यास्त्रा, आर्थन, m., प्रार्थयितु m., प्रार्थकः. —ous, a. उत्सुक, सस्त्रित, सोत्कंठ, स्या, उत्क in comp.; उद्विस, सिताकांत. —ously, adv. उत्हकं, सोत्कंठ —ude, s. स्यात, स्विता, उत्कंदा, उत्कंदा, औत्सवयं, उद्वेगः.

Solid, a. ससार, सारवत, वास्तविक (की f).

2 अञ्चन्य, सगर्भ, पूर्णगर्भ. 3 वन, सु-,दृढ, दृढसंथि; सु-,संहत, स्थूल, कठिन, संघातवत; अद्भव; अग्रिसंथोगाद द्रवभावापस्या काठिन्यविनाशो भवति (S. B. 545) 'lose their s. state' &c. 4(Knowledge) अगाध, परिपक्त, सुटुढ, सुपरिणत —s. घनः, 's. contents' घन्यलं. 2 संघातः, घन- अद्भव-द्रव्यं.—lfy, v.t. घनीकृ8 U, कठिनी- सु. —ity,-ness, s. घनता, काठिन्यं- सुढता, &c.

Soliloquy, s. स्वगत or आत्मगत-भाषणं or वच:.-Soliloquize, v. i. स्वगतं &c. वच् 2 P. (Say q. v.)

Solitary, a. विविक्त, निर्जन, विजन, निमृत, एकांत; (of persons) विविक्त ा एकांत पासिन् or से बिन, विविक्त िय, एकचर, निःसंगः
एक, एकांकिन, असहाय. 2 Single, q. v.
-s. विविक्तवामिन m., परिज्ञाल m. -lly, adv. विविक्त, निभृतं, रहः, उपाँछु. -iness, -Solitude, s. विविक्तं, निर्जनंविज्ञनं-स्थानं, रहःस्थानं, विजनं, अरण्यं. 2 विजनता, निर्जनता, विविक्तताने 3 विविक्ताधिवासः, विविक्तवानि f-सेवा, संसर्गाभावः.

Solstice, ह. अयनांतः, अयनं, अयनकालः-संधिः, क्रांति / - कालः, ' summer s.' कर्कसंकांतिः उत्तरायणं, ' winter s.' मकरसंकांतिः, दक्षिणायनं. - Solstitial, a. (s.) in comp.; ' ь. point' अयनांतः.

Solve, v. t. ब्याकु 8 U, विवृ 5 U; शुप c., वि-परि-, व्या-क्या 2 l', विश्वविकृ, साधास्य स्थ (... (साधयति), उप-प्रति-पट्ट ... (... 8.8 the difficulties विषमपदानि शोधयति-विमशंपति. 2 (Question) उत्तरं दा 3 U or वद् 1 P: 's. doubt' संश्चयं छिट्ट 7 l' or निराकु or निरस् 4 U or अपनी 1 P. 3 वि-द्र c., वि-, ही c. -ency, s. समुद्धता, अण्डोधनक्षमता -ent, a. समुद्ध, सधन, क्रम्यकोधनक्षमता -ent, a. समुद्ध, सधन, क्रम्यकोधनक्षमता -ent, a. समुद्ध, सधन, क्रम्यकोधनक्षमता -ent, a. समुद्ध, सधन, क्रम्यकोधनक्षमते 2 द्वावण (णी ग्रं), इन्वस्त-

रणं, &c.; व्याख्या, व्याख्यानं, सिद्धि री., उपपत्ति री. 2 द्वावणं, विलयनं, 3 से.,योकः Sombre, य. इयाम, मिलन, धूसर, मंब्रू-मिलन-प्रभ.

Some, a. किम् (क:-का-किं) with (का. चन, अपि, or असुक in comp.; 'the son of s. one 'arrange: 2 (Quantity) - किंचित्, कियत्, ईषत्, अस्प, स्वस्प, स्तोकः 'to s. extent ' किंचित, इंबत, कियता-प्यंशेन, स्तांकांक्रेन, 's.-others क्के or केचित्-अन्ये-अपरे ३ (Number) क्रिके चित्र कतिषय (यीभा f.): 'going डstels 'कति।चित् पदानि गत्वा; 's. how' कथमपि, केनापि मकारेण, अध कथमपि, कथंचित, यथाकधंचित; 's, bow or other' 's.-body' येन केन प्रकारेण: '8. one, काश्चित्, कापि, यःकश्चनः असुकः. बेटः; ' 6.thing यत्कि चित्, किमपि, किंचन, किंचितः 's.-thing is better than nothing ' aft-रान्मद्कणः श्रयानः, '8--time ' पूर्वे, एकदा, एरा, प्राक् गत्कास्ट, पूर्वकाले, '8--times' काचित्, कडाचित्, कवापि, कहिचितः कडा कदा,काले काल, 's.ewhat' किंग्चित्; किंचन, अल्पं, स्तोकं; (adv.) किं। चेत्, ईषत्, स्तोकं, आ Pr., देश्य-देशीय-कल्प in Comp.; or by doubling adj .; 's-what red ' sarats, तामकलपः, ईपमक्तः 'e.-what afraid भीतभीत इव: ' e.-where 'काणि, कुश्रवित. क्रवापि, यत्र क्विचित्, राज कुर्वापिः

Somer-sault,-set, क अन्त्रिपादलंबनं. Somnambulate, ए १. निद्वापा ०१ स्वमे **पर्** 1 P.-Somnambulism, १. निद्वा**पार:-**भूमणं, स्वमचार:- -Somnambulist, ६. निद्वाचार:, स्वमचारिच ७०

Somniferous, a. स्वाप-निद्धा-जनन (नी

Somniloquist, है. निद्रालापिन क., निद्रा-

Somnolent, क निद्वाल, निद्वालम; See Steepy.

50n, 8. पुत्रः, सुत्रः, स्वत्यः: सुद्धः, आत्मजः, आत्मसंभवः, नंदनः, अंगजः, तत्तु(सू)कः, दारकः, कुमारः; oft. ex. by deriv., 's. of Dasaratha' दाशर्थः; गोगेयः, पांतवः, त्रु., 's., in-law' जामातृ m. =less, a. अपुत्र, निपुत्रिक, निःसंतान-

Song, ster, s. See under Sing.

Sonnet, ह. गीतिका, गाधा, लघुमीतं-काच्यं Sonorous, व. मधुर, मंजुल. 2 व्यक्त, स्पष्ट, परिस्फुट, व्यक्तवर्णः 3 विरावित, उच्च, सु-क्टर, झस्त्रत, घोषण, जब्द-ध्यनि-कर (री.)।--।पु, adv. मधुरं, स्पष्टं, व्यच्यैः, महाझब्देन. -ness, ह. माधुर्यं, स्पष्टता, उच्चता, सखरता Soon, adv. अचिरंण, अचिरात्, अविलंषं, आहु, सद्यः, झाटिति, सपदि; झाक् झुतं, See Quickly; 'as s. as ' (so s.), 'no ser than ' ex. by यावत्त्तावत्, च-च, माज in comp.; See Scarcely. -er. adv. चरं, शीधं, 's. or later 'अद्य बो चा; 'this is s. said than done ' वक्तं सकरमिदं न त करी.

500t, s. कञ्जलं, किहं, मसी-पी. -y, a. कञ्जलमय (यी f:), धूत्रइयाम.

Sooth, हे सत्यं, तथ्यं, 'in ह.' सत्यं, नाम, यत्सत्यं, नूनं खल्ल, सत्यमेव; 'ह.-sayer' दैवज्ञः, गणकः, मौत्रिकः- 'ह.-saying' स्थासुभकथनं,: दैवपरिक्षा-चितनं.

500the, v. t. शम् c. (शमयति), प्र-उप-°, छष्क 8 U, लघयति (D.), निर्वा c. (वाप्रयति); (persons) लल् 10, अनुनी 1 P,
सांत्व 10, प्र-तत्त् c., परि-तुष् c., आराध् c.,
परामुञ्ज 6 P (by stroking), आश्वस् c.
-lng, a. शमन (नी f), शांतिकर (री f.),
शांतिप्रद, निर्वापयितृ, तापहर-हारिन. 2 सांरवक, आश्वासनशील; ' by s. words'
सांत्वनीगरा, सामवचोभिः = s. प्र-उप-शमनं, निर्वापणं, सांत्वनं, अन्तयः, लालनं.
50p, s. पिंडः, अभं, पिष्टकसंडः.

 Sophism,
 Sophistry,
 १. हेत्वाभासः,
 यु

 करवाभासः,
 पक्षाभासः,
 आभासः,
 सत्याभासः,
 वाक्छलं
 -Sophist,-er,
 १. हेत्वाभासः
 काशिनः
 काशिनः

 काशिनः

Soporific, Soporiferous, a. निद्राजनन-स्वापन-(नी f.), निद्रा-स्वाप-कर (री f.), निद्रा-क्ष्य

Sorcery, ह. ऐंद्र जालं, माया, कुसति र्., योगः, अभिचारः (black art). =er, ह. ऐंद्र-जालिकः, मायाकरः, अभिचारविद् =288. ह. योगिनी, मायिनी, अभिचारिणी.

Sordid, a. नीच, कृपण, कुत्सित, अधम, दीन, जयन्य, निंद्य; See Mean. 2 मलिन, मली-मस

5010. ह. क्षतं, ज्ञणः-णं, अरुष् ॥. हंमी. व्यः स-रूज, जातन्यथ, दुःखित, क्षतं, सत्रणः, सवेदनं, सर्वेष्य, स्पर्शासहः 2 पीडाकर (री. री.), कष्ट-क्रेश-बद, दुःखदः 3 उग्रः, तीज्ञ, दारुण, ग्रुरः, 'ह. :throat' कंठपाकः, कंठरुक्त्र. -ly, adv. भूशं, अतीव, नितातं, उग्रं, दारुणं, स्तरां, जलवत्

Sorrel, इ. चुक्रः, सहस्रवेधिन क., अम्लवेतसः, क्रतवेधी. = द. पिंगल, पिशंग.

Sorrow, s. भोक:, ग्रुच f., दु:खं, खेद:, क्रेश:, आधि:, संताप:, आर्ति f., व्यथा; See Grief. -c. i. ग्रुच 1 P. खिद्र pass., व्यथ् 1 A; See Grieve. -ful, a. सशोक, शो- कार्त-आकुल-अन्वित-उपहत-आधिष्ट, दुःखिताः संतप्त, दुःखिन्त, दुःखानं, उद्विय, विषण्ण, दीन, दुर्मनस्, खिन्न, अवसन्न, म्लान, विमनस्. 2 शोच्य, शोचनीय, शोकास्पर्वाभूत, दुःखावह. -fully, adv. सशोकं, सखेदं, सोद्वेगं, मन्दुःखं. -Sorry, a. दुःखित, दुःखिन, विकं, कष्टापन्न, &.; Sec Sorrowful. 2 दीन, अनु,शोच्य, कृषण, अनुकंट्य, 'क. for onc' क past conduct' सानुशय, अनुतप्तः ' I am s. to hear this' इदं श्रुत्वा दुःखितोस्निः, ' I am s. to inform you' &c. इति भवते निवेदनं में दुःखमावहति, निवेदयन्दं कष्टापन्नोस्नः, ' s. horse' कद्श्वः; ' s. fare' कदकः

Sort, 8. प्रकारः; विशेषः, भेदः in comp.; जाति f., विधा in comp.; See Manner; ' a s. of tree ' वृक्षविशेषः-भेदः; 'ont of s. s ' असुस्य-अस्वस्थ-गरीरः -e. t. यथाक्रमं-यथावर्गं रच् 10 or विन्यस् 4 U, वर्गक्रमेण न्यस्. -e. i. युज-उपपद्-pass., ex. by अनुह्रण, युक्त; See Becoming, Proper.

Sortie, s. अवस्कंदः, अवपातः, Ses Sally. Sot,-Sottish, a. पानसूढ, पानसक्त, मदो-म्म, सद्यापानस्त. 2 Foolish, q. v.

Soul. s. आरमन m.; 'individual s. ' प्र-त्यगामा, विज्ञानात्मा; ' rational B. ' चिदा-त्मा 'supreme s.' परमात्मा, ब्रह्मन् गः; ' animating ह. 'जीवात्मा, प्राणः, चेतनः, जीव::'embodied s.' देहिन् कः,शारीरात्मा, शरीरिन् ...पाणात्मा, क्षेत्रज्ञः. 2 आत्मा, चतस् n., चित्तं, मनस् n., हृद्यं; See Mind; 'possessed of a large s. महात्मन्, उदा-रचेतस्; 'oneness of s. ' चित्तेत्रयं, एक्य-भाव:: 'the whole s. ' सर्वातमा, सर्वभाव:• 3 जीवनं, सारः; तस्यं, सार or तस्व-भागः or अंशः, सारभूतः 4 (Self) आत्मा, स्वः 5 बीर्य, बलं, उत्साहः, तेजस् 6 Person, q. v. 'the departed s.' मेतः, मेतनरः; ' heart and a. ' प्र-नि-कामं, सर्वात्मना, सर्व-भावेन: See Heart; 'he throws his heart and s. into the work ' सुसमाहि-तेन चेतसा-सर्वात्मना कार्ये पवर्तते-ध्याभियते · Sound, ह. शब्दः, नि-,नादः, ध्वानिः, नि-,स्व-(स्वा)नः, निऱ्हादः, स्वरः,निनदः, निर्-,धोषः, रावः,रवः, वि-सरावः नि-,स्वा(ध्व)नः, स्वानितं; 'musical s.' निका(क)णः, कणितं, ' confused s.' कोलाहलः, कलकुलः, तुमुलरवः; ' rattling s. 'रणः, रणितं-2 संधिसागरः. 🗝 सस्थ, अरुग्ण, कल्य, निरामय, अनामय, नीरोग, नीरुज, प्रकृतिस्थ, व्याधिरहित: (in body) अक्षतशरीर, अवि-कलेंद्रिय (in mind) अनुपहताचित्त, अविष्ठत, अवात्ल, अविक्षिप्त- 2 अक्षत, अजातक्षत, अ- 437

निश्-व्रण, क्षत-व्रण-हीनः 3 ससार, सारवत्, सारगर्भ. 4 अविकल, अन्यन, अखंड, अभिन्न 5 तीक्ष्ण, तीवः निर्भर, प्र-,गाढ, सु-आति pr.; ' s. sleep ' गाउनिदा; ' s. beating ' तीक्ष्णदंडः, अतिताहनं 6 निर्दोष, निःच्छित्र, विद्युद्ध, दोषहीन. 7गाढ,ग(गं)भीर,अगाध, सुपरिणत, परिपक्कः 8 (Argument &c.) अखंडन्ब, सप्रमाण, दृढ-सु-प्रमाण, न्याय्य,धर्म्य, युक्तिसिद्ध. 9 (In views) विशुद्धाचार: सत्यमार्गानुयायिन् -vं i नि-,नद् 1 P, ध्वन् 1 P, स्वन् 1 P, क्रण् 1 P, दहाइ 1 A, वि-, र 2 P, स्तन्-रस्-1 P, शब्दं कु 8 U, शब्दायते (\mathbf{D}_{\cdot}). -v t. ध्वन् \mathbf{c}_{\cdot} , स्वन् \mathbf{c}_{\cdot} , नद् ७.; वष्ट् ७., आ-ध्मा 1 P, मुखमार्यतन gg 10, (trumpet, conch &c.); (drum) तुद्ध 10, आहन् 2 U; 'the drum being s. ed ' आहतायां भेर्या: (bow) आस्फल ८. 2 परीक्ष 1 A. सूक्ष्मं-निपुणं-निरूप 10 or अनुसं-धा 3 U, ज्ञा desid. (जिज्ञासते). 3 उट्ट-घुष् 10, प्र-ख्या ८. (ख्यापयति), प्रकाश ८., प्रकटीक: 's. the depth' तलं अवगाह ! A; 's. the depth of water ' जलवेधं परि-मा 3 A, 2 P. -ing, a. इाट्टन, मुखर, शब्दायमान, निनादिन, निनदत्, घोषण, गर्जत्, निर्म्हादिन्, शब्दकर (री र्र.); 'धlead ' लंब:, लंबसीसकं. =s. ध्वाननं, शब्दनं, वादनं :: 2 वेधपरिमाण, तलावगाइनं - 'y, adv. तीवं, तीक्ष्णं, अत्यंतं प्र-,गाढं: निर्भरं, दुई, सुखेन, सु--अति pr. -ness, ह. स्वास्थ्य, कत्यता, आरोग्यं, अक्षतत्वं, निवंगत्वं, अवैक-ल्यं, अन्यनता, अखंडचाता, निर्दोषता, &c.; ' 8. of mind ' चित्तस्वास्थ्यं, अविष्ठवः.

Soup, 🗵 जु (यू)ष:-षं-

50धा, a. अम्ल, शुक्त, अम्लरसः; ' 8 to the teeth' दंतरु.ठ. 2 कर्करा, परुष, दारुण,रूक्ष, अरंतुदः, सदावक, वक्र-वाम-शील, कर्करा-स्वभाव, दुष्पञ्चति. =७. t. अम्लीञ्च 8 U. 2 कर्कशिञ्च, वक्रीञ्च. =७. i. अम्लीच्च 1 P, कर्क-शीभ्रः =॥ess, s. अम्लान्, कार्कर्यं &c.

Source, क्र प्रभवः, योनि क्रि. मूलं, कारणं, हेतः, प्रस्ति क्र , उद्भवः, संभवः, आदिः, उद्भवस्थानं, Sec Origin; 'to have s. in 'प्र-भू 1 P, प्र-,जन् 4 A, उत्पद् 4 A (with abl.); 'लोभास्कोधः प्रभवति, लोभास्कामः प्रजायते (H.1), 'the s. of the Ganges is in the Himalaya' हिमवतो गंगा प्रभवति (S. K.).

Souse, v. t. सहसा हु c. or मस्त्र c. (मञ्ज-यति) or जलेन सिच् 6 P. = c. i. Pounce, q. v.

South, ह. दक्षिणा, दक्षिणदिक्-दिशा-आशा, अवाची; 'to the s.' दक्षिणतः, (with gen.). -a., -ern,-erly, a. दक्षिण, अवाच्य, अवाचीन, अवाच्य, दक्षिण, णात्य; 'in a s. direction' दक्षिणेन (with acc. or gen.); 's. country ' दक्षिणापशः; 's.-east ' दक्षिणपूर्ज, आग्नेया; (a.,-ern-erly,) दक्षिणपूर्ज, आग्नेय; 's.-west ' दक्षिणपश्चिमा, नैर्ऋती; (a.,-orn, -erly) दक्षिणपश्चिमा, नैर्ऋती; (a.,-orn, -erly) दक्षिणपश्चिम, नैर्ऋत. -ward,-wards, adv. दक्षिणाभिसुखं, दक्षिणतः, दक्षिणस्वा दिशिः

Souvenir, & See Memorial.

Sovereign, ८. स्वर्णसुद्धाः 2 अधिराजः, अधीश्वरः, अधिपतिः, महाराजः, अधीशः, सार्वभीमः, नृपतिः, सम्राज्ञ m., oft. by राजा,
पालः, नाथः, ९८०; ९८० King. -a. प्रम,
अष्ठेष्ठ, सुख्य, प्रसुख; ८८० Principal. 2
उत्कृष्ट, सुणावह (medicine ९०.): 's.
medicine' प्रमीष्यं, महोष्यं -ty, ६.
प्रभुत्वं, राज्यं, आधिपत्यं, साम्राज्यं, इंशस्यं,
रचाम्यं, ईश्वरत्वं, इद्वता in comp.; 's. of
beasts' मृगेद्वता. 2 (Authority) सुख्यअष्ठेष्ठ-अधिकारः, प्रधानाधिकारः

Sow, *. स्(ज्रू)करी, वराही, काली. -ए.स. वप् 1 P, आ नि-°, (बीजानि) विक्रू 6 P, आरु हु c.; 's. dissensions ' भेदं जन c., भेदबीजानि वप्, 's. dragon's teeth' कल्हबीज वप्, 'us yous., so you reap' बा यद्वपति बीज हि सोपि तल्लभते फलं, See also Reap. -er, *. वम्नु गा., वापिन् गा. वापकः.

-ing, ४. चपनं, वापः, उति ं, जीजारोपणं.
Space, ४. आकाशः-शं, शून्यं, दिगंतरं, रिकं, अंतरिक्षं, नभोमंडलं, 'infinite 8.' अनंतं, महाकाशं, 'finite 8.' घटाकाशं. 2(Intervening 8.) अंतरालं. मध्यं, अभ्यंतरं, अंतरं, अभ्यंतरावकाशः, व्यवधानं. 3 अवकाशः, अवसरः, प्रसरः, विद्यानाः, रियु भागः; 'pervading all 8.' सर्वदिग्व्यापिन, अभिव्यापिन्, अंतरं, अध्वनं काले विद्यानिन्, अनिव्यापिन्, अनिव्यापिन्, अपियापिन्, अल्वापिन्, अल्वानरं, oft. ex. by अभ्यंतरं; 'in the 8. of six months' प्रणासाभ्यंतरे. -Spacious, a. विस्तीणं, विशाल, वियुल, विस्तृत, पृथु; See Large. -ness, ४. विस्तारः, विस्तृति f., वेषुल्यं.

Spade, क खनित्रं, अवदारणं, स्तंत्रग्नः

Span, s. किण्कु वितस्ति-m. f.; 'life's ड.' जीवितावधिः; gen. ex. by words for 'Transitory 'q. v.; 'the s. of life is short' आयुः कहोललोलं (Bh. 11. 82), कारिपर्यानमेषायुषि जने (सिती)) (Bh. 11. 40); जीवितं तरलं ६८. -v. t. प्र-परि-सा 3 A. 2 P.

Spangle, ६ रजतपत्र; धातुतारा 🗝 ध. Adorn, q. v.

Spank, v. t. चपंटेन मह 1 P or तसू 10. –v. i. सवेगं चल् 1 P or विस्प् 1 P. Spar, 8. स्कटिकसुत्तिका. 2 दीर्घयष्टि f. कार्ड, टाइलंट:. –v. i. परिहासेख सुधीस्रष्टि सुध् 4 A. Spare, v. 1. रख 1 P, स-| च 5 U, (money); म व्यय 10 (व्यययति) or विक्षिप 6 P, परिमितं प्र-विनि-युक्त 7 A, 10; 'does not s. time 'काल विशिपति-हरति: ' will you e. three hours for me 'अपि भवान्मदर्थ प्रहरमेकं विनियोजिश्वियतिः 2 सूच 6 P. (बधात्, छेदात् &c.), त्यस् 1 P, हा 3 P, वि-उत सूज् 6 P. 3 उपेक्ष्र 1 A, न अपेक्ष्र, सुखेन त्यज्र; oft ex. by 'not' with other words: 'but s. this tree' gi बक्षं तावनमा छिद्धि: ' 8. him ' मुच्यतामसी, न हंतच्य: he can now be s. cd from uny service 'सस्य सेट्या न मे प्रयोजन-मधुना, तस्य सेवां नापक्षे; Sec Dispense. 4 अब-,शिष् ः, उद्-वृत् ः =़ः उद्वत्, अग्या-प्रत. अधिकः अतिरिक्तः अव-अहरः 2 अहरः स्तोक, परि-,मित, अबहुल, 3 क्षाम, कुश, परि-,क्षीण, निर्मोस, शुक्त; See Lean. -iog, त. मितव्यय, अत्य-परिमित-व्यायिन्: परिमित, अल्प; '8. of words' अल्पभाषिन: परिमितालाप -ingly, adv. मितं, अल्पं, मितष्ययेन, अल्पदाः, स्तोकहाः; 'eating s.' मिताहार, मित्रभुष्य, -ness, अ कुज्ञता, क्षीणता.

Spark, s. वि-,स्कुलिंगः आश्च or उवलन-कणः or कणिकाः, कणः, कणिका, लवः, लेशः, अखः. 2 Fop, q. v. - Sparkle, ७.४. स्कुर् 6 P, प्र-वि-°, तेजःकणान-स्कुलिंगान-उत्किप् 6 P or विकृ 6 P; See Shino also: 's.-ing fitfully ' अणनष्टदृष्टाः (Mr. 5.). -ing, a. स्फुरत्, स्फुरितप्र, दीसिमत् &c.: 's. wit' पुरःस्फुरती मतिः, मतिबिलासः.

Sparring, 8. मुडियुद्धं, मुशीमुडियुद्धं 2

Sparrow, त. चटकः, कलविकः; 'female ह. 'चटका.

Sparse, a. विश्ल, अबहुल, अनिविश्व.

Spasm, s. (अंग) संकोच:, आक्षेप:, आकर्ष:, उद्देष्टनं, व्यास:; 's. in the leg ' पिंडिको-द्वेष्टनं, शूटं (with pain). -Spasmodic, a. सोद्वेष्टन, आकर्षित, आक्षेपक, by (s.); 's. contraction ' आकर्ष:, संकोच:

Spatter. *v. t.* अवसिच् 6 P.or अवङ्ग 6 P, (पंकादिना.)

Spattle, Spatula, 8 प्र-चि-लेपनी.

' Spavin, 🧸 संधिशोध:.

Spawl, s. निष्ठचतं; See Saliva.

Spawn, ह. अंड, मीनांड, भेकांड, ६०. -ए.

अंद्रानि मोक्ष् 10 or प्रस् 2,4 A.

Speak. v. t. बब् 1 P, बब् 2 P, अण्-गब् 1 P, आख् 1 A, ब्र 2 ग. आलप् 1 P; See 5ay; बाचं-चिरं-उदीर c. or उद्-ग (; P; 's. of 'अभि-धा 3 U, कथ् 10, "निर्दिश् 6 P, वर्ण् 10; 's. ill of ' अपभाव, परि-अप-वद् 1 A, निंद्ध 1 P; 's. ont' स्पष्टं-

स्फुरं-वद्, पकाशं ब्र;'s. well of' प्रशंस 1 P; See Praise: 's, with,' 's, together' संबद्द, सेभाष, संमंत्र 10 A. -er, s. प्र-, वक्त m., बारिमन् m., बाहित् m. -ing, 8. भाषणं, भाषितं, वचस् n., उक्ति f., व्याहारः, See Speech below. -Speech, ह, बाच f.. घाकुशक्तिf , वाणी, गिर्f $\mathbf{2}$ वाकु, वर्चः, गीः, वाणी, उक्तिः, व्याहारः, भाषणं, वचनं, आलापः, वाक्यं, भारती, सरस्वती, व्याहृति f. 3 भाषा, उक्तिः: 'eloquence of s. ' भावत-पद-लालित्यं: 'covert s ' भंगिभाषणं. व्याजोक्तिः: 'openig of s.' वाङ्ममुखं: 'goddess of s. वाग्देवी, भारती, सरस्वती; 'part of a. ' झन्दजाति:-भेद:. -ify, e. i. Harangue, q. v. -less, a. मुक, बारहीन, स्तंभितवाकुः See Mute.

Spear, s. श्रेजः-लं, कुंतः, प्राप्तः, तोमरः, शक्ति र्. शरूदं, 'head of a . ' फलं, श्रूलाग्रं, 's -man' श्रूलिन् कः. श्रूलपरः-भृत्, श्रूल-पाणिः, प्राप्तिकः, कोंनिकः, शक्तिकः, शक्ति-धरः-ग्रहः. -कः के श्रूलेन व्यथ् 4 P.

Specie, 8. सुद्रा, नाणको.

Species, a. जाति f., प्रकारः, भेदः, विशेषः; 'of the same s. ' स-एक-जातीय; 'a s. of animal | प्राणिविशेष:-भेद:: 'genus and F. -तामान्याविशेषी. -Special, a. विशेष in comp.. असामान्य, असाधारण (णीf.), अध्यापक, बैद्येषिक (कीf.), विशिष्ट, अवच्छेदकः ' 8. तीम् ४' विशेषधर्मः: विशेषनियमः, समयावेशेषः, &c. 2 लोको-त्तर, लोकवाह्य. 3 तद्धेतक, तिक्विमित्तक, तद्द-हिष्ट. 4 जातिवाचिन, जाति in comp.; ' s. characteristic' जातिधर्मः-लक्षणं. -ly, adv. विशेषतः, विशेषणः सविशेषं, कार्यतः, मयोजनापेक्षया. -ity, ty, अविशेष: विशेष-धर्मः, विशिष्टताः -Specific-, -al, a. विशेष, जाति in comp.; विशिष्ट, असामान्य, जाति-व्यक्ति-गतः, 's. gravity' विशिष्टगुरुखः, 's. character' जाति-विशेष-वर्मः-लक्षणं. 🗝 's. medicine' अमोचग्रणमीबधं, विज्ञि-ष्टीषधं -ically, adv. जातितः, विशेषतः, सविशेषं -- Specify, v. t. (सविशेषं) निर्दिश् 6 P, कथ् 10, अभि-धा 3 U, उदाह 1 P. विशिष् 7 P or c., एक कश: परिसं-ख्या 2 P or कथ्; विशेषं कथ् or बू 2 U, अवस्टिट्ट 7 P. =ied. a. निर्दिष्ट. अवस्थिका, निर्दिष्ट∙उक्त-लक्षण &c.; ' will be s. further on ' अबे बक्ष्यते -ication, हः विशेषानिदेश:-कथर्न-वर्णनं, व्यवस्थेदः, परिसंख्या, विशेषः.

Specimen, 8. आदर्जाः, प्रतिमा, प्रतिक्षपं.
Specious, a. सत्यसंकाज्ञ-आभाम-सन्धिभ,
आपातरमणीय, चिहः रमणीय, सुढूद्दय, चिहरेव मनीरम. -!y, adv. सत्याभासपूर्व.
-ness, 8. सत्याभासः.

Speck, Speckle, s. बिंदुः, चिक्कं, अंकः, कलंकः; तिलकः कं. 2 शकलः लं, कणः, लवः. अणः, चृक्ष्मबिंदुः, 's. s of clouds' मेघशकलानि -v. t.चित्र् 10,चित्री-कर्द्धरी-कृ 8 U;बिंदुभिः चित्र. -ed, a. चित्र, चित्रित, कर्द्धरित, चित्रविचित्र, बिंदुचित्रित-चिक्कित, श्वशीकृत, चित्रविचित्र, विद्वित्रित-चिक्कित, श्वशीकृत, चित्रविचित्र, श्वशीकृत, चित्रविद्वित्र, श्वशीकृत, चित्रविद्वित्र, श्वश्रुद्धर.

Spectacle, ह. हृइयं कौतुकं, आलोकः, चन-स्कारः, स्थानं हृष्टिविषयः. 3 (S. 8) उपनेत्रं-

त्रे, दक्षिप्तहायी.

• 5pectator, s. प्रेक्षकः, प्रेक्षकजनः लोकः, दृष्ट्ट m.; (in an audience &c.) पारिषद्यः, सामाजिकः, पापदः.

Spectre, र्रं भूतः, पिशाचः, छा. १, वेतालः, प्रेतः, 'to raise a s.' वेतालं उत्था ८., छायां उद्भ ८.

Specular, a. आदर्शगुणक.

Speculate, v. i. विचर् c., वितर्क् 10, विचर् व ह ह ि १ ९ ८०० होता है व व व ह हा आपे स्था की 9 U; अविचारेण दैवाधीन कर्म कु 8 U. =ion, श. विचारः, वितर्कः, विमर्शः, परिकल्पना. 2 कल्पना, प्र-, युक्ति में, उपायः =ive, a. विचारवत्, विचार-ध्यान-शील. 2 काल्पनिक-मानसिक- (की में), अध्यवहार्य, अप्यवतिष्य, अध्यवहारानुक्प, व्यवहारायोग्यः =or, श. कल्पकः, विचारकः. 2 Philosopher, q. v.

Speculum, s. See Mirror.

Speed, अ. वेग:, प्र-,जवः, रहस् गः, रयः, जब्नं, त्वरा, रभसः, तरस् n-, जीवता, तूर्णि f--v. i. त्वर् 1 A, ज्ञीधं-सवेगं गम्'or चल् 1 P. 2 सिंध 4 P, सफलीभू 1 P; See Prosper, Succeed. 3 Fare, q. v. -v. t. त्वर् C. (त्वरयति). 2 पुरस्कु, उपकु, सिध् c. (साधयति); धुभं-कल्याणं-कृ 8 U. 3 Ruin, Kill, q. v.; 'God s. !' शिवा-स्ते पंथानः संतु ($P.\ I.\ 1$), शिवस्ते पंथाः भ्यात (S. 4); विजयी भव. -Speedy, व. शीघ्र, त्वरित, सत्वर, अविलंभित, द्रुत, मजव, वेगवत्, जवन, महावेग, शीघगतिः See Prompt also; better by 's.-ly -ily, adv. आशु, शीघं, सत्वरं, झटिति, रवंरितं, तूर्णं, अविलंगं, सपदि. 2 सरभसं, सवेगं. -iness, ह. जबनता, वेगवस्व, शीध-ता ४०.

Spell, 8. मंत्रः, अभिचारमंत्रः (magic); मोहनं, आकर्षणं, 's.-bound' अभिमंत्रित, मंत्ररुत्रीरं. = v. t. अभिमंत्र 10 A, अभिच्य र., मंत्रेः वशीकु 8 U, वि-,गुहु с. 2 अक्षराणि निर्देश्च 6 P, यथाक्षरं सं-स्टपा 2 P or पद् 1 P or लिख् 6 P.:=ing, 8. वर्ण 0° अक्षर-विन्यासः or रचनाः 'baving a double s.' द्विरूपः, 'variation in s.' यावांतरं, पाठभेदः-

Spend, v. t. उत्-वि-सुक्ष 6 P, परि-, स्पक्ष 1 P. व्यय् 10 (व्यय्यति), विकि-सुक्ष 7 A, 10; 'good men, like clouds, take (things) for s. ing (them), आहार्न हि विसर्गाव सतां वारिसुन्तामिव (R. Iv. 86); 's.-ing on proper of jects पात्र व्ययः 2 अव-, तष्ट्र ट., क्षि 5 P or c., तश्र ट., अप-वि 5 U; क्षीणीक्ष 8 U, विक्षिप् 6 P; See Exhaust; 'spent with toil 'अमिक्षक्ष, अमावसकः 3 (Time) क्षे ट. (इ प्ययाति), तम् ट., नी 1 P, या ट., अतिबद्ध ट.; See Pass; 's. in, vain 'क्षिप्, ह 1 P. —ing, s. व्ययः, वि-उत्तर्भाः, त्यायः, विवियोगः, यापनं, हरणं, विक्षेपः -Spendthrift. 5. अतिब्यण्यः "., त्यागशीलः, सुक्तहस्तः, अर्थनाशिन ".

Sperm,-atic, See Semen, &c.

Spew, v. t. बस् 1 P. सर्ज् 10. लि-, न्रिब् 1.4 P. Sphere, s. गोल: न्लं, वर्तुलं, मंडलं, See Orb; celestial s.' च्योम-नभी मंडलं. 2 नियोगः, विषयः, अधिकारः, धर्मः, प्रकरणः 3 सं-, स्थिति 1., अवस्थाः, द्याः, (in life). —Spherical, a. गोलाकारः, वर्तुलं, गोल. —Spheroid, s. उपगोलः; अंडाकृतिः —81. a. गोलप्राय-कल्प, उपगोलः —Spherule, s. गोलकः, लच्च-श्रुद्ध गोलः.

Sphygmograph, ह. नाडीस्पुरण (स्पंदन)-

लेखनयंत्रं.

Spice, s. गधद्रस्यं, ' the three s. s. ' जि-जातकं. = v. t. वास् 10, अधि-सु-°. = ed,-y, a. वासित, सगंध, सुगंध, मिष्ट, सुरस.

Spider, ह. तंतुवापः, तंतुनाभः, तंत्रवापः, ऊर्ण-नाभः, लूता, मर्कटकः, जालिकः, कोश(व)-कारः, अष्टापदः.

Spike, क शस्यमंजरी; काणिशे-पं, धान्यशिषै-र्षकं. 2 महाकीलः, शंकुः, शूलः-लं, संटकः, -v. t. कील् 10. -ed, त. शंकुयुक्तः, कीलित. शंकुयद्धः -y, त. तीक्ष्णाग्रः स्वयंग्र, कील-निचितः

Spikenard, ह जटामांसी, तपस्विनी, जटिला लोमज्ञा, म(मि)सि-सी-वि-पी रं, नलदा.

Spill, 8. जालाका: -c. t. (अकस्मात्) अधः क्षिप् 6 P: अव-, पत् c., नि:-, बु c.; ' s., blood' रुधिरं सु c., रक्तस्मावं कु 8 U. -v. i. सु 1 P, पत् c. pass.

Spin, c. t. (तंत्व) कृ 8 U. जन् c., तन् 8 U, मुझ्द 6 P. के 1 P. कृत् 6 P. the spider a. a out its web (threads) from itself तंत्नाभः स्वत एव तंत्र्व सुजित (S. B. 477). 2 निष्कृत् 1 P. निर्मयः 3 परिवृत्त c. परि-अस् c. पूर्ण c. =c. अस् 1,4 P. परिवृत्त 1 A. =ner, s. तंतुवायः पः, कर्तकः. ning, s. तंतुवायः वापः, तांतवं, तंतुकरणं

Spindle, s. तर्ज र. नर्जुडी दे: ' a. shanked'

क्षामजंघ, पृक्षि, दीर्घजंघ-

Spine, s. पृष्ठबंशः, कशेष m. n., कशेषका, पृष्ठास्थि n.

Spinous,-Spiny, a. सर्कटक.

Spinster, क सूत्रकर्तिका. 2 अनुहा, अविवाहिता

Spiracle, 8. छिद्रे, सक्ष्मरंघ्रं, वायुमार्गः.

Spire, १. च्या-आ-वर्तनं, आवर्तः, ज्यावर्तनरेखाः. 2 शिखरं, शृंगं, शिखाः -बा, व. वि-,आवर्ति-न, चक्राकारः -ally, adv. चक्राकारेणः

Spirit, 8. पाणा:, अमव:,(pl.) 2 आत्मन् ... वहिन m., क्षेत्रज्ञ: See Soul; the supreme s.' परमात्मा, बहा. 3 चित्तं, मनस्-चेतस्र- n., ब्रुति f., भाव:; 'low-s.-ed' लघुचेतस, भुद्रमनस् 'proudness of s. ' चित्तसम्बति f., चित्तोद्रेकः; See Pride; 'in good s.s'. 'in high s s ' सोलास, महरू, प्रस्तित-चित्तः हर्षवृत्तिः ' high s. a. ' उत्साहः, उ-हासः, प्रफुलता, प्रहर्षः; 'low s. s' विवादः, उद्देगः; 'in low 8. 8' उद्दिश. विषया, उदासीन: See Dejected. 4 सन्त. तेजस n. बीर्य, प्रभावः, ऊर्जः, उत्साहः 5 भाषः. भाषार्थः, उद्देशः; 'he obeyed my order in s. only' भावार्थमेव गृष्टीत्वा ममा-ज्ञामन्त्रष्टितवानः 6 सारः, तत्त्वं, सत्त्वं, सा-रांश:,जीवितं; जीवनं; 'Ojas is the s. (soul) of prose' ओज: गद्यस्य जीवितं (Kav.) **7** प्रकृति f_{ij} शीलं, स्वभावः, वृत्तिः: ' gentle в. ' स्वभावसोजन्यं, शांतशीलता, 'of a noble s. 'उदारमकृति 8 भूतः, वेतालः; ' evil s. ' रक्षस् n., राक्षसः, पिशाचः, अप-देवता, 9 मेतः, परेतः, छाया. 10(Of style) ओजस् n., ऊर्जः; रसः 11 (S.s.) सुरा, मद्यं; See Liquor. -v. t. (up) आश्वस ए., उज्जीद ए., उत्तिक् ए. -एव, ए. सच्ववत. सोत्साह, तेजास्वन, वीर्यवत्, सत्त्वः '१३डः speech' ऊर्जिताश्रयं वचने 2 ओजस्विन, सरस. -edly, adv. मोत्साइ, ससरवं -less, u. नि:सत्त्व, तेजोविहीन: निस्तंजस् निर्वीर्य, नीरस. =uous, a. मादिन, मादक: 's. liquor ' सुरा, महिरा, &c. -Spiritual, a. अध्यातम in comp., (अध्यातमज्ञानं), आ-ध्यात्मिक (की f.); निर्वयव, निराकार, चिद्रप, अमूर्त, परम. 2 पाराजिक-पारलौकिक-पारमार्थिक-(की f.), मानासक-सास्विक-(की f.). 3 धार्मिक (की f.), धर्म in comp.; असांसारिक-अलोकिक-(की f_{\cdot}); ' θ_{\cdot} proceptor ' उपाध्याय:; ' s. father ' धर्मतात:-पितृ m. =ism, s. ब्रह्मवादः, ज्ञान-निवृत्ति-मार्गः: -ist, ह. ब्रह्मचादिन् m. -ity, अमूर्त-📆, असांसारिकता, परमार्थनिष्ठा. 🗕 y, adv चरमाधंदृष्टचा, परमार्थतः; 's. minded ' परमार्थदृष्टि-बुद्धि, परमार्थासक्त, बह्मानिष्ट संसारव्यावृत्त.

Spit, v. t. नि-, श्रिष् 1, 4 P, उद्वस् 1 P, निः-स्ट., उद्-गृ 6 P. 2 जूला कृ 8 U, जूलं आरह् c. =v. i. ष्टिन्, श्लेष्माणं-लालां निः-स. =s., -tiag, s. निष्टजूति f., नि-,ष्टीबः-वनं, उद्वसनं, उद्गिरणं, 's. ing-pit, spittoon' प्रतिग्राहः, पतद्ग्रसः. 2 जूलः-छं, 'roasted on a s.' जूल्प, जूलाकृत, भटित्र--Spittle, s. नि-, ष्टब्रुतं, श्रीवनं, मुखस्रावः, लालाः, See Saliva.

Spite, s. वि-,हेष:, ईष्पं, अस्पा, होह:, मात्सर्प; 'in s. of 'अनादृत्य (with acc.),
gen. ex. by gen. or loc. abs.; पर्यतोपि ग्रतो:, तिष्ठत्स लोकपालेषु बुद्धित नलंपितं;
'snatches away, in s. of our looking
on 'मिषतां नः आन्दिलनति (K. 11. 46).
-ए. t. वि-,हिष् 2 U; दृह्य 4 P, ईष्प्र्य 1 P
(with dat.). -ful, u. सास्प, विहेषिन,
मत्सरिन, सेष्पं, दोहसुद्धि, दुष्टभाव; See,
Malicious, -fully, adv. सास्पं, हेषात्
हेष-दोह-बुद्धना, सेष्पं, मात्सर्यात-

Splash, ए. आस्फल ए., (आस्फालितं यरवमदाः करा ग्रे: R. xvt. 13), क्रीडायां तडू 10; इत स्त त: विश्लिप् 61'. = s., =ing, s. आस्फालनं, विश्लेप:, आस्फालनका व्दः-वादः; 'the log fell down with a s. 'काष्ट्रचंडः प्रतितो जलमा-

स्फालयत्.

Spleen, 8. फ़ीहन m.; फ़्रांहा, गुल्मः; 'enlargement of the a.' फ़ीहाभिवृद्धि f., फ़्रीहो दरं. 2 संरंभः, मन्युः; 's.-wort' फ़्रीहमः, फ़्रीहमः; -Splenetic, a. फ़्रीहरोगिन्. 2 बक्त-कर्कश-शील, पिश्चन, कर्कश-

Splendid, त. भासुर; उज्ज्वल, भारवत, अिव-तंजस (सी कि.). अतिशाभन, सुप्रभ, अतियभ, अतिदीप्तिमत; महातजत; त. 8. dress व उज्ज्वलवंशाः, उदारनेपथ्यं 2 श्रेष्ठ, प्रशस्य, प्रभ, विशिष्टतम,अभिनंद्य,(success). 3 महा-प्रताप, प्रतापवत्; See Majestic. -ly, adv. उज्ज्वलं, सुप्रभं, अतिशाभया, अतिप्रतापेन; कि वेप्लsed' उज्ज्वलवंशधारित् -Splendour. के शोभा, तंजस् ॥. श्रीः, प्रभा, औज्ज्वल्यं, भासुरत्वं, अति-शोभा-कांति-दीप्ति कि. महा-तेजः, प्रतापः, विभूति कि. वभवं

Splice, v. t. संयुज् 7 11, 10.

Splint, =er, s. (काष्ट-) खंड:, शकलं, वि-दलं, भिक्तं. =v. t. वि-दू 9 P or c.; See Tear. =v. i. वि-दल् 1 P. स्फुट् 6 P, चिभिन्न

pass.

Spilt, v. i. स्फुट 6 P. 6-, 4-, 6 P, 4-, 6 P, 4-, 6 P, 4-, 6 P, 6-, 1 P, 1 1 P, 1 P,

बिदा, छिद्रं, रंघं: =ting, हः विदारणं, विपा-दनं, विदलनं, &c.

Spoil, पर्पता कर कि निष्ठ 8 U, कल्ल पि-आविली-क, मलिनयति-कल्ल पर्यात-आविलयति (D.), दुष् c. (दूषयति), (fig. also), विक्रुः, विमन्धः, अंग्रं c. (सत्पथात). 2 अत्यंतं लल्ल् 10, अत्यंतं लंदं अनुवृत् 1 A or अनुक् 4 A. 3 लंदं अनुवृत् 1 P. 4 नग्नं त., उद्गित-ध्वंस् त., उन्जिद्धः 7 P. दुष् c. =c. i. दुष् 4 P. नश्न् 4 P. =s. युद्धलच्छं धनं, लंदितं लोग्नं, लोप्नं, अपहारः, 's. of cattle' गो- महः—e4, =Spoilt, a. दूषित, मलिनीकृतः, नाशित, उन्छिनं. 2 आतिलालिन, दुर्लितः, लालना दूषित. =er, s. अपहारकः, लंदाकः, दुषकः, दुषकः, उन्छन्नः, उन्छन्नः

Spoke, s. अर:-रं, सिक्धि गः; 's. s are fixed on to the nave ' नामो अरा: प्रतिष्ठिता; ' a wheel having long s. s ' दीर्घसिक्य चर्क. Spokesman, s. सुखं, (त्वं समसुखं भव V.1).

व्कागा.

Spoliate, e. t. लुंड् 1 P, 10, अपह 1 P. = ion, *. अप-्रार:- हरणं, लुंडनं.

Sponge, s. Sponger, q. v. -y, a. विरल-शिथल-अवयव -Sponger, s. परास्तपुष्टः, परिपंडादः, पात्रेसभितः

Sponsor, s. धर्मप्रतिभू:-प्रतिनिधि:-

Spontaneous, a. याद्व च्छिक ऐच्छिक (की/), संबच्छा चुरूप, स्वतः प्रवर्तित, यद्वच्छा व्य स्वेच्छा-मुलक वर्ष्यक्ष, कामहेतुक, अयरनकृत-भूत, यद्वच्छा-स्वेच्छा-काम-in comp. = y, adv. स्वच्छा-स्वेच्छा-काम-in comp. = jy, adv. स्वच्छातः, स्वेच्छा प्रवृच्छया, स्वच्छात्तारेण, स्वयं, स्वतः, स्वेच्छा पूर्व, कामतः, अंतः प्रवृच्या, अयत्नेन, सङ्जाववाधन = ness, -Spontaneity, s. यद्वच्छा, स्वच्छा, कामः, रुचि नि. Spoon. s. चमसः-सं, कवि-चा /. द्वि-वि रि. खजाकाः, See Ladle; 'wooden s.' द्वारुद्धतः, तद्वं का. =ful, s. Ex. by (s.); 'two s. s.' द्वारुद्धतं, चमसद्धयमात्रं. Spoor, s. श्वापद्धव्दवी, वनप्रभुपद्धति /.

Sporadic, a. See Single.

Sport, e. i विन्ह 1 P, कीड् 1 P, विलस् 1 P, रस् 1 A, खल् 1 P 2 मृगयां कु 8 U, आच्छोदनं कु 3 परिहस् 1 P = s. विहारः, कीडा, खेला, केलि क. f., लीला, विलासः; 'boys' s. 'कूर्दनं, कीडा, लीला. 2 मृगयां, आच्छोदनं; आखेटः; 'to make the better s. मृगयारसं वधियतं, मृगयां अधिकफलदां कर्तः 3 अव-उप-हासः; विडंबनाः See Mockery. 4 परिहासः, लीला, कोलिः, नर्मन् गः; 'in s.' परिहासन, लील्या; 'uttered in s.' नर्मालापः, परिहासजल्पितं. –ive, a. (Of persons) क्रीडाशील-पर, विलासपर, खेलनपर, विहारिन्, विहार्नकोलि-पिय; See Playful. 2 उपहासगर्भ, नर्ममाय, सपरिहास. 3 सविलास, सलील,

सहेल, सखेल, बहासित. -ively, adv. स-खेलं, लीलया, सलीलं, सविलासं. -Sportsman, ह. धूगया-सेविन् m- विहारी-शीलः, भूगयः, ह्याधः, खुब्धकः, शकुविलुब्धकः.

Spouse, अपरिमहीतृ क., परिणेतृ क., वरः, भर्तृ क., पतिः 2 भार्यः, वधूः, See Wife. -श., अतिवाहः, परिणयः, पाणिदानं-महणं, See Marriage.

Spout, *. नाली, प्रणाल:-ली. -e. t. उस्मिष् 6 P,उदस् 4 U,बलबत् निरस् or निःसं e. or उक्षिप् (fig.), उद्-q 6 P, उद्ग्रम् 1 P, नि:-स् e., विस्ञ्ज् 6: P. -e. i. सर्वगं उद्गम् 1 P or निगम, निःस् 1 P, उस्मिच्-उस्मिप्- pass.

Sprain, ए. र. अतियत्तेन (संधीत &c.) वि-तन् 8U. आक्षिप् 6 P. अभिष्टन् 2 P. -४. संध्यभिघातः, ऋायुवितानः, अतिवितानः

Sprat, क नल-तल-जीनः.

Sprawl, v. i. सांग, क्षिपं स्वप् 2 1'.

Spray, ४. शी(भी)करः, तुषारः, 'bearing ८०८ वे शीकरिन, शीकरासारवाहिन. 2 पिटपः, शाखा, प्रशाखिका

Sprend, ल. नं. प्र-वि-मृष् 1 P, प्र-वि-सृ 1 P, वितन-विस्तृ-विस्तृ-pass., व्याप् 5 P, वित्रुंभ 1 A, प्रचर्र 1 P; (disease) सकस् 1 U, 4 P, संचर्र, वि-सृष्, प्रकृष्ठ् 1 P, वृष्
1 A. =v. t. स्तृ 5 U, स्तृ 9 U or c., विसं-आ-°; अव-वि-कृ 6 P, (net &c.); विप्र-सृष् c., वि-प्र-सृष्ट., तर् 8 U, प्र-वि-संआ-°, प्रवृष् c. 2 (Or nions &c.) प्र-सृ
c., सं-प्र-चर् c., प्रवृत् c., प्रकार्ग c., बहुलीकृ 8 U. =s. प्रसारः, प्रसरः, अभि-; वृद्धिः 1, प्रवर्तनं, विस्तारः. =ing, ल. प्र-वि-सारिच,
प्रसर्पन्, प्रतानिच, प्रशेलिचः, 'a s. creeper
is वीक्यं लताप्रतानिची चीकत्. =s. प्रसरः,
विसर्पणं, विताति 1., प्रतानः, प्रवर्धनं-

Sprig. 5. विटपः, शास्त्रा, पहुवः-चं, दलं, उप-

शाखा.

Sprightly, a. उत्साहवत्, प्रफुछ, सोत्साह, सोलास, प्रसुदित, उल्लासित, उल्लासवृत्ति. —iness, s. उल्लासः, प्रहर्षः, प्रफुलता. Spring, ह. वसंतः,-कालः -समयः, सुरभिः, मधुः, पुष्प-समय: काल:, मधुमास:: '8. of life मधमं वयः, अक्षतं योवनं, अयातयामं वयः 2 उत्सः, निर्झरः. स्रोतस् ル, वारिप्रवाहः, प्रस्न-वणं: ' 8.-water ' नहींर जलं, निर्हारवारि 3 प्रभवः, उद्भवः, मुलं, उत्पत्तिस्थानं, योनि 🎉 See Origin. 4 उत्क्षव:, भ्रव:, भ्रतं-नि र्र., उ-त्फ्रतिः, चलिगतं. 5 स्थितिस्थापकत्वविशिष्टः पदार्थ: -v. i. उद्भिद् pass.; परह 1 P, स्फ्रह 6 P, अंक्ररयाति (D:), See Shoot. 2 उत्पद् 4 A, प्र-,जन् 4 A, प्र-,सं-उद्-भू 1 P. मबूत 1 A, उद्द-ह 2 P, नि:स 1 P; also by भव, संभव, उद्भव, जात, ज in comp.; 'sprung from a noble family' फुलज, कुलोद्धव, कु**लसंभव, &c.;' sprung** from a royal family ' राजवंश्य, राज-वंशज. $oldsymbol{3}$ परावृत्, परापत् $oldsymbol{1}$ $oldsymbol{P}$, उत्पत् $oldsymbol{4}$ प्र 1 A, बल्म् 1 P; ' s. rp ' उत्पत्, इत्हः 's. over' लंघू 1 A, 10, उत्प्रत्य आति इं: '8. upon 'सवेगं आपन 1 P or आक्रम 1 U, $4~\mathrm{P}$, सरभसं आस्कंद्र $1~\mathrm{P}_{\odot}$ $5~\mathrm{Split}$, Start, $\mathbf{q} \cdot \mathbf{v} \cdot - v \cdot t$ उत्था $\mathbf{c} \cdot \mathbf{(}$ उत्थापयित $\mathbf{)}, \mathbf{ }\mathbf{y} - \mathbf{c} \cdot \mathbf{(}$ बुध् c. 2 उद्-भू c., उत्पद् c., जन्. c. 3 Burst, Split, q. v.

Springe, s. पादा: See Snare.

Sprinkle, v. t. सिर्च् 6 P, आ-नि-अव-,° सं-प्र-अभि-उक्ष् 1 P; अवक् 6 P. =er, s. सेक् m.. सेचकः, पोक्षकः: =ing, s. पोक्षणं, आ-अव-सकः; ''s. of ' ex. bj विरस्ट क., (विरं-स्तुष्णंरकणाः).

Sprite, s. Sec Ghost.

Sprout, 8. मंजरी. 2 पहान:-चं, किस(श)लय:-पं; अंकुरः, परोहः, उद्धिद्-अभिनवोद्धिद्-m, उद्धिरजः: -ए. / उद्धिद् pass.
परहु 1 P, स्फुद् 6 P, उत्-,फुह्न् 1 P, विकस् 1 P. -€d, α. उद्धिक्, अंकुरित, पहवित, स्फुद्धित. -। प्राप्त, व. उद्धिद्-जनद, प्रराहिन, अंकुरित - अ उद्धदः; प्ररोहः.

Spruce, a. विनीत, विनीतवेश, Sec Nest.

Spume,-y, See Froth,-y.

Spur, s. कंटक: 2 नख:-छ (of a cock).

3 प्रोत्साहनं, उत्तजनं, प्रचोदनं, उत्साहहतु:कारणं, See Incitement, Incentive; ,
'on the s. of the moment' पूर्व अविचार्य or अनलोच्य, अविचारपूर्व. -ए. t.
कंटकेन उत्सह ८., प्रतुङ् 6 P. 2(On) प्रोत्सह ८ , प्रचुङ् 10; See Prompt.

Spurious, a. कुन्निम, कल्पित, कपट-कूट-मिश्या in comp.; See Counterfeit,

False.

25purn, v. i. (Away) स्त्रतामहारेण प्रत्या-रूपा 2 P or नि: स c. or प्रत्यादिश ६ P. 2 पत्या-क्या, अवधीइ 10. तिरस्कु 8 U, निइ- अव-धू 5, 9 U, निराक्त, धिक्क, सावज्ञे प्रत्या-विद्या: See Scorn, Contemn,

Spurt, s. हठोखमः, महाप्रयत्नः. 2 सवेगः जलेक्षपः =v. t. सवेगं उत्क्षिप् 6 P or उद्ध्यः 4 U. =v. i. सवेगं निःसु 1 P or निःसु 1 P. Sputter, v. अंबुक्त 8 U, सनिष्ठीवं वद् 1 P or उद्धर् c. =s.,=ing, s. अंबुक्ततं, निष्ठीवनं Sputum, s. See Spittle under Spit.

Spy, 8. चारः, चरः,अप(व)सपः, (पञः, पणिधः, गढ or ग्रप्त-चरः or गतिः, गृढ-ग्रप्त-पुरुषः; पिश्रुनः, स्चकः, कर्णेजपः, रहस्याख्यापिन् m.
(slanderous): 'ड०० as a s.' अपमृष् 1 P,
(स मया पौरजानपदानपसर्पितुं भयुक्तः U.1):
' the king sees by s. es ' चारचश्रुमहीपालः. =o. 1. हुश् 1 P, ईश्च 1 A; See See.
2 निरूष् 10. निरीक्ष, अवश्च, अनुसं-धा 3 U.

Squab, ते. न्हस्वस्थूले.

Squabble, See Quarrel.

Squad, ह. नचसैन्यदलं

Squadron, श. (सन्य-) गणः, गुलमः लमं, दलं, ब्यूहः. 2 पोतावली, नौसमूहः.

Squalid, a. मिलन, कुत्सित, अमेध्य, अप-नि-कुष्ट, अधम, जधन्य, हिल् Dirty.

Squall, ह. चीत्कारः, चंडरयः, कलकलः, उ-त्कोशः, उञ्चनादः-रवः 2 (Of wind) चंड-वातः, प्रभंजनः, प्रकंपनः. =0. दे. उत्व्या-कृश् 1 P. उज्जेः ह 2 P or चुन् 10: See Scream.

Squander, र. र. अप-व्यय् 10 (व्ययपति), विक्षिप् 6 P, सुधा के c. (क्षपयति) or द्व 1 P, अमितं व्यय्, अतिव्ययं क्वः =er, र. अप-व्ययकारित् ..., अमितव्ययकारी, विक्षेपित् ... =ing, इ. अपव्ययः, विक्षेपः, अति-अमित-व्ययः.

Square, : s. (In Arith.) चर्गः, कृति f., दियातः; 's. root' चर्गमूलं, पद्; 'the root of the sum of their s. s' तत्- कृत्योगीगपदं; 'take the s. root' पदीकः, (Li.). 2 (In geometry) वर्गः, सम- चतुरसः, समचतुर्भुः. 3 चत्वरं, अंगनं- णं; See Courtyard; 's. formed by 4 houses' संजवनं, चतुःआलं. – ल. t. चर्गिकः 8 U, दगयति (D.), द्विः हन् 2 P or गुणयति (D.). 2 ममीकः, ज्ञुष् ७: समा- धा 3 U, प्रति-सं-आ- पुजः 7 U, 10. – ल. रं. संवद् 1 P, युका-उपपद- pass.; See Suit. – ल. समचतुर्भुज, समचतुरसः. 2 Just, q. v.

Squash, $v.\ t.$ संसुद् $9\ P$, संपीड् 10, संपीद् 7P, चूर्ण 10-3 संमर्दः, संपीडनं, चूर्णनं. Squat, $v.\ i.$ उत्कदुकामनं कु $8\ U$, अवसनिथ-

कासनं कु; अवनतसान्धि आस् 2A or उपिबर्ग 6 P. **2 Cower,** q. v.

Squeak, Squeal, ए. i. कर्कशं र 2 P or नद्द 1 P, बाज्य 4 A. = 3. फर्कशरप: नादः, वाशितं, चीत्कारः.

Squeamish, a. विविश्वपु,वमनीन्सुख (स्वी र्). 2 Fastidious, q. v. -ness, s. विवामिया-Squeeze, v 4. नि-सं-पीड 10, संसूर 9 P, निष्पिष् 7 P: (out) निर्गल् C., निष्कृष् 1 P, निर्देह 2 U; See Crush, Press. -lng, हैं. संपीडनं, संमर्दः-देनं, निर्गालनं, निष्पेषः, निष्कर्षः

Squelch, v. t. निर्देल् 1 P, विध्यंस् 1 A. = 8.

आचातः, प्रहारः.

Squib, s. See Satire.

Squint, e. i. तिर्यक् द्रश् 1 P or मेक्ष् 1 A, वकं वीक्ष. 🗝 निर्यकु-वक्र-दृष्टि 🗗 ; ' s.eyed ' बेकदृष्टि, बालेर, केकर, केदर; तिर्य-ग्द्राष्टि -

Squire, ह. महाजन:, आर्य:, श्री pr. 2 सा-

भहानिकः ·

Squirm v. i. See Writhe.

Squirrel, & काष्टमार्जार:-विडाल:, वृक्ष-शायिका, चमरपुच्छः.

Squirt, 8. धारायंत्रं. 🗝 💤 उदस् 4 🗓 ए उ-त्क्षिप् 6 P, बलेन नि:मु c. or निरम्र.

Stab, v. t. (छरिकया &c.) व्यव् 4 !, भिड् 7 P, क्षण, 8 P, द्भार 1 P: 's. in the secret 'परोक्षे समेनदं छ 8 U. = s. क्षतं, वेधः, त्वरभेतः.

Stable, a. स्थिर, निश्रह,∎अचल, दूढ, स्था-वर: See Firm. =s. मंदरा, वाजि-अश्व-शाला: (for elephants) वारी, गजवंधनी: (lor cattle) गोजाजा, गाँछ: 's.-keeper' अश्वपालः, मंदूरावालः -Stability, स्थेर्य, दृढता, सं-्रिशति 🚉 स्थायित्वं, प्रतिष्ठाः See Permanence.

Stack, ः राशिः, सं-,चयः, मंघः, उत्करः, चिति /. =:. /. राजीक 8 U, ममाह 1 P,

आ-सं-चि 5 U .

Staff, 8. दंड:, यप्टि र्ा. वेत्रं (caue), लगुह: (wooden). 2 आलंब:-पनं, आधार:, आश्रय:. 3 वर्ग:, गण:, अधिकारिगण: &c.; ' 8. of teachers ' शिक्षकवर्ग:-समुद्धाय:-

Stag, 🦸 हरिण:, मृग:, कुरंग:-गम:, ग्ण:-

Stage, ६ रंग:,-भूमि /., शाला: नाटचशाला: नेपथ्यं; ' behind the s. ' नेपथ्ये. 2 मंचः-चक:. 3 (On a journey) नस्ति f_{\bullet} , (तिस्रो वसतीरुषित्वा R. vII. 33), प्रयाण-कं; विश्रामस्थानं, अवस्थानं 4 पदं, स्थानं, आस्पदं, वृत्ति f-, दशा, अवस्था- $\mathbf{5}(\mathrm{State}\,\mathrm{of})$ existence) आश्रमः, (वानप्रशाश्रमः); ' last s. ' चरमावस्थाः ' first s. 'उपक्रमः, मधमारंभ:: ' s.-coach ' अध्वगयानं, पधिक-यानं: 's.-manager' सूत्रधार:: 's.-player' रंगोपजीविन् 🐠 , नटः, नर्तकः

Stager, %. ज्ञानवृद्धः, वृद्धः. Stagger, v. १. प्रस्खल् 1 P. विचल् 1 P. अस् 1, 4 P, घूर्ण 1 A, 6 P, दोलायते (D.); . मभयं-सन्वितं-परावृत 1 A. 2 विशंकु 1 A, विक्रप् 1 A. =v. t. विचल् c., भ्रम् c., शंकां-विकल्पं-उत्पद C.

Stagnant, a. रिधर, निश्वल, निष्पवाह, नि-श्रोष्ट, गति or प्रवाह-हीन or रहित. -Stagnate, v. i. Rufing 1 P, ex. by (a,) with y; when the stream of knowledge s. 8' यदा जानजीतमी गति-रोधः भवति, ज्ञानस्रोतोगतिः क्रंठिता भवति--ion,-Stagnancy, ह. अप्रवाह:, निश्च-लता, गति-प्रवाह-अभावः, निश्चलता, स्थेर्ये.

Staid, a. धीर, ग(गं)भीर, स्थिर; See

Serious.

Stain, v. t. (lit. and fig.) हम c. (इक्-यति). कलंकयति-मलिनयनि-आविलयति-कलुषयति (D.), मिलिनी-कल्पी कु 8 U. ਰਿq 6 P, ਲਾਂ ਲੂ 1 P, ਜਸਨੀ-ਸਨੀਸਸੀ-ਲ: ' what is the use of life s. ed by infamy (ignominy)' उपक्रोगमहीममैः प्राणी: कि (R. 11, 53); 's. ed by blood ' रक्तमलिनः ' with s. ed hands' लिप्तहस्त 2 रंज्र c. = कलंकाः, अंकाः, दूषणः, लांछनं, चिह्न, कलुषं, मलं, मालिन्यं 2 निंदा, उप-क्रोशः, वाच्यता, वचनीयं, मही -less, a. निष्कलंक, निर्मल, अद्भूष, अकल्प, कलंक-लांछन-हीन, निदांष, निरत्धः

Stair, 8. सोपानं, आरोहणं, पर्वन् गः, भंगि:-मी /:; ' flight of s. s, ' ' s.-esse, ' 's.s' मोपानपथ:-मार्ग:-पद्धानि ं .-परंपरा-पढवी-पंक्ति 🏸 निश्रेणी, अधिरोडिणी

Stake, ह. रजह:, पण: 2 की ज:, शंक:, श्रूल:-लं: स्थाणु:, स्थूणा, शलाका 3 संशय:, सं-देह:: 'his life wis ats. 'संशयस्थं जीवितं तस्य, संशयितजीवित आसीत्,जीवितं मंज्ञयदोलाधिरूढं - 🗠 t. पण् 1 A, (with gen. of thing staked); शतस्य पणते 's. s a hundred '. 2 झूलन-कीलन व्यक् 4 Por ਬਂਖ਼ 9 P, कੀਲ 10.

Stale, तः यातयाम, परि-, उषितः राज्यंतारतः निःसार, नीरस, असन्त्रः दृष्ट (जलं)- 2 जीर्ण, पराण, उच्छिष्ट. =c. i. सिंह 1 P, मूब 10.

Stalk, ह. कांड: इं, नाल: लं-ली; बंधनं, वृंतं, प्रसव शस्य बंधनं 2 साटोपगति 九 धीरो-द्धता गतिः. =v. i. साटोपं परिक्रम् 1 U, 4 P,उद्धतं-सगर्वे-चल् or गम् 1 P. धीराद्धतं गमः 's ing-horse' Pretext, q. v.

पण्यवीथिका, पण्यगेहं. आ-Stall, *. पण:, विपाणि र्:, See Shop. 2 ज्ञाला, स्थानं: (for horses) मंद्रा, अश्वस्थानं: (for cattle) गोष्ठं, गो-शाला-स्थानं.

Stallion, ह. बीजान्बः सबूषणः अश्वः.

Stalwart, a. दूढांग, प्रचल, 2 धीर, धृतिमत्-

Stamen, 8. केसरः, पुंकेसरः

Stamina, 8. (fig.) सार:, मरवं, तेजस् [गः, बलमाधनं-हेतुः-

Stammer, v. i. स्वल् 1 P. असमंजमं जल्प् 1 P. स्वल्रहाक्येन-अस्पष्टवर्णेः अस्पुटस्वरेणगद्भवाचा-वद् 1 P. अस्पटं-अस्पुटं-वच् 2 P.
— १. अध्यक्त-अस्पष्ट-वादिन् ॥ स्वल्रत्सद्भद-वादी, स्वलितस्वरः =ing, अस्पष्ट-अध्यक्त-आव्षर

Stamp, अ. सुद्रा, सुद्रिका, सुद्राषंचे 2 सुद्रा, चित्नं, अंकः, न्यासः, पदं 3 पाद्मप्रहारः -आग्रातः-विष्टभः 4 श्व-,क्पं,आकारः,आकृति र्रिः,
अकृति र्रिः, संस्कारः; 'of the common в,'
सामन्यमकृति, माकृतः, 'of high s.' महामभाव, महानुभाव; 'of the same в.'
समानक्प, तुल्य-स्वभाव-प्रकृति. च्टः पण्देवपादतलेन-पहः 1 P or आ-अभिन्हत् 2 U,
पादमहारं कृ 8 U. 2 अंक् 10, सुद्र्याति-चिद्वयति-((D.), लांक् 1 P; 's.ed with
infamy 'दुष्कीर्तिचिद्धित, उपकांशमलीमस,
अपयशांकित. 3 कल्प् ८, रच् 10, संविधा
3 U, 4 पादतलेन मुद् 9 P or चूर्ण् 10 or
पिष् 7 P. व्या, व. अंकित, लांछित. ससुद्र,
कृतमुद्र, सुद्रांकित.

Stampede, s. ससंग्रमं पलायनं.

Stanch, a. हृह, श्थिर, धीर, अचल: १८८० Adherent 'बद्धात्तरागः सहायः, हृहयस्यः, See Firm. =८. १. प्रवाह-प्रसावं स्तंभ् १ १ ०० रुप् ७ ४, शुष् ८. =०. शुष् ४ १, स्तव्यनवाह व. भू १ १.

Stanchion, s. श्रुद्धस्तंभ:-स्थाणु:.

Stand, ... रे. रथा 1 P. पदभ्यां स्था. 2 वत 1 A, विद् 4 A, अव-स्था 1 A;See Remain. 3 + 1 + P, अस 2 + P, इत. 4 + P ਜੇ ਤੁਰ, विरम् 1 17, स्तंभ्र pass., स्थिर-रुद्धगति-कृतित- व. भ: 'this will remain a s.-ing stigms (on me)' व**चनीयभिदं** व्यवस्थितं (K. IV. 21); 'this argument will not a long' इयं युक्तिर्न चिरं स्थास्यति, अचिरात् खंड-यिष्यंतः $-v \cdot t$, सह 1Λ , मुद्द् 4 P, 10; See Bear; ' to s. the test ' निकपपरीक्षां ह 1 P. निकंष परीक्ष pass. 2 उप-नि-रुध र ${
m \tilde{U}}$; प्राति-वि-रुष् = sgainst, प्रत्यव-स्था, बाधू L A; विरुध् See Oppose. -by,-near, साहाट्यं कु, संरक्ष् $f 1\ P$ परि ,त्रे $f 1\ A$. उपकुः अतुग्रह् 2 स्था, अव-स्था; अनुरुष 4 A. अनुवत: 5 by your अनुहुत्; lord's orders' शासने तिष्ठ भर्तः (V 5); Sec Obey. -for, स्थाने-भूमी स्था or बृत्. 2 पढं आपू desid. (ईटसित). =0ff, अप-सू 1 P. दूरत: स्था. -on, आ-अव-लंबू 1 A. आ-स्था (A), आश्रि 1 U. =out, पलंब, उद्यम् 1 1'; See Project. 2 Persist, q. v -over, ब्याक्षिप pass. 2 अधि-ष्ठा, अध्यास् 2 A; his name s. s over all ' स सर्वे-षां मुर्धिन तिष्ठति. -to, संबद् 1 P; 'does not s. to reason ' सयुक्तिकं-सोपपत्तिकं न भाति -up, उत्था -ह आधारः भाजनं पात्रं, उपष्टमः, आश्रदः: 'ink-s. ' मसीपात्रं-धानी; ' 6. of a lamp' दीपाधार: मुक्ष:. 👶 अब-,स्थानं, पदं, स्थिति 2 मंचः∙ अव-,स्तंभः, गतिरोधः-स्तंभः, कुंठनं, ecme to a s.' स्तब्ध-ज्ञांतa. भू, ' bring to a s. ' स्तंभू 9 P or c., गति रुप or इ c.: at a s.-still ' कुंडित, मति-हत-रुद्ध-गति: ' make a s. against ' प्रति: बंध् 9 P, प्रत्यव-स्था (Λ), प्रति-विरुद् -ing, .. अव-,स्थिति:, अवस्थानं, स्थायित्वं: of long हुं चिरस्थायिन, दीवकालीन, पु-राण: See Old. 2 स्थान, पदं, आस्पदं,पदवी, प्रतिष्ठाः high 8. 'उच्चपदं, महती प्रतिष्ठाः who has obtained a s. लब्धप्रतिष्ठ: -a. मनातन, चिर-नित्य-स्थायिन: See Lasting. उत्थित, दंडवत स्थित स्थ, स्थायिन, वर्तिन, अव-,स्थित in comp.; 'with the bair s. on their end' पुलक्तित, रोमांचित, कंटकित.

Standard, श. ध्वजः, पताका, केतुः, केतनं, वैजयंती; ' s.-bearer ' ध्वजिन, पताकिनः 2 मानं, प-परि-°, सूत्रं, विधिः, नियमः, ' & s. person ' प्रमाणपुरुषः, प्रमाणं, 's. authors' प्रमाणपुताः (विशिष्टाः) श्रंथकृतः.

Stanza, ह. श्लोक:.

Staple, a. प्रधान, मुक्तिय, विशिष्ट. - 8. Market, व. v. 2 लोहपुटः

Star, क तारा, तारका, नक्षत्रं, ज्योतिस् ", उद्दुः, भं, अर्क्षः, 'the s. s collectively ' उद्दुगणः, भगणः; 'shooting s. ' नक्षत्र- पतनं, उल्काः, 's. ui der which one is born' जन्मनक्षत्रं, 's.-light' ताराप्रकारा, तारिकतः, (क.) ताराप्रकाराः, न्य. t. तारासनाथ- व.कृ 8 U, तारक्षत्रति (D.); 'the breast s. ed with drops of tears ' अञ्चिद्वतारिकतपयोधराः, 'the s.-red heaven' तारासनाथ-तारकितं-नभः- = y, a.तारासंकुल-मय (योर्)-आकीर्ण-समाथ, तारकित. 2 तारान्नभ्, तारा in comp.; 's. firmament' नभोभंडलं, नक्षत्रभंडलं-

Starboard, हः नौदक्षिणपार्श्वः.

Starch, अ. मंद्र:-हं. =v - / मंद्रयति (D.), मं-हेन लिप् 6 P.

Stare, v. i. स्क्मं-बद्धलक्ष्यं-स्थरहृष्ट्या-अ-निभवलीचनाभ्यां-प्रेश्च 1 A or हुन् 1:P or आलोक्च 1 A, 10, अनन्यदृष्ट्या निरीक्ष, स्निग्धं निर्वर्ण 10. = :-स्थरहृष्टि / , बद्ध-अनि मेष-हृष्टि:, अनन्यदृष्टि: = ing, तः बद्ध-स्थिर, अनन्य-अनिमेष-हृष्टि:बद्धलक्ष्य, विद्यत-उत्फ्रष्ट-नयन-लोचन & c. उन्मीलिसाक्ष.

Stark, a. समग्र, पूर्ण, केवल, अत्यंत, अशेष. 2

Start, v. i. प्रस्था 1 A, प्र-या 2 P, प्र-, सल् 1 P; पात्राभिक्षणं पहुत् 1 A 's. on a journey' (Mal. 6). 2 स्कृद् 6 P, सहसा

क्षंप 1 A or स्पंद 1 A; 'e. back 'ससाध्वसं परावृत् or अपस्:1 P, सचिकतं व्यपम्, च-कित-a. भू; संत्रस्त-भयचिकत- a. भू; ' a. aside' स्वस्थानात विचल or भ्रंशू 1 A, 4 P or च्यू 1 A; अभिकागतयः शब्दं सहते (5.1) 'not s, ing aside &c.; 's.up ' महसा उत्था; (in sleep) सहसा अवबुध् 4 🛝; (an idea) सहसा उच्च or उत्पद्ध 4 A. -v. t. प्रकृत c., प्र-स्तु c., संचल c., प्रचार c. 2 उद्विब्द c., संत्रस c., चिकित-a. कू 8 U, उत्था ः (उत्थापयति), भी ः अकस्मात् त्रस् .c. or कंप c. 3 Propose, q. v. = s. प्रशानं, प्रस्थानारंभ:. 2 कंप:-पर्न, स्क्रुरणं, साध्यसी-रकंपः, सहसाकर्षः, आकास्मिकप्रकंपः: चिकतं: 'gave a sudden s.' (सहसा) ससाध्वसं चिकितो बभूव: 'with a s.'चकितं, सचकितं 2 पवर्तनं, आरंभः, प्रचारः; ' to get or have the s. of ' पूर्व (with abl.) प-स्था or भारभू 1 A; 'by 8. 8' सातत्यं विना, प्रतिरिव, आकास्मिकचरनैः.

Startle, v. See Start; 's. ing news ' उ-हेगकरी वार्ता; in a very s. ed manner ' विकतचकितं.

Starve, v. i. क्षुघ्या पीसू or अर्दू pass., आहाराभावात् मृ 6 A or अव-,सत् 1 P or नञ् 4 P, क्षुघ्या अवसद्; (oneself) आहार-अञ्ञनं-त्यस् 1 P, प्रायोपवेशनं कु 8 U; 'likely tor.' आसक्तमृत्युरिव, अन्शनेन मुमूर्जुरिव; (ब्रिट.) अव-,सर्. =v.t. अन्शनेन मु c.or नञ्ज c.; 'be sure, I shall s.myself (to death)' मया प्रायोपविश्चनं कृतं विद्धि (P. Iv. 1). -ation, s. अन्शनं, अनाहारः, आहाराभावः, क्षुध्यमसादः, क्षुक्षामताः -ed. -ing, a. क्षुध्यपिहित-अर्दित-आर्त, क्षुधावसक्त, निराहरः, निरक्तः

State, ε , अवस्था, दशा, भावः, स्थिति f., वृत्ति f., गति f.; स्वं-सा affixed. 2-राज्यं. राष्ट्रं, राजन in comp.; 's. affairs 'राज-कार्याणि; ' s.-servant 'राजसेवकः 3 ऐ-श्वर्षे, आहंबरः, आटोपः, प्रतापः, वैभवं, वि-भूति f_{-1} श्रीः, गौरवं. $- \phi_{-}$ t_{-} कच् 10, आचक्ष् 2 A, व र 2 P, बहु 1 P, नि-आ-विट् c., निर्दिश 6 P, वि-ज्ञा c. (ज्ञापयति), वर्ण 10, उपन्यस 4 U; See Tell, Say. -ed, a कथित, उक्त, निर्दिष्ट, वर्णित, &c.; 'as above s. 'यथानिर्दिष्ट- 2 नियत, व्यवस्थित -चly, α. सप्रताप, **सभीक, सवैभव,** उज्ज्वल; See Majestic; Grand. 2 साहोप, उद्धत्र सखेल: '8. in gait ' साटोपगामिन, खेल-गति-गामिन, इंसगामिन -adv साटोपं, उ-द्धतं, सखेलं, सलीलं, स्वतापं. -ment, s. कथनं, आ-नि-वेदनं, उक्ति 🗗, वसनं, उप-न्यासः, निर्देशः, विशायनाः, 'clearness of -Statesman, 8. उपन्यास**ञ्जब्धः** , मीतिज्ञ:-विद् m. -विशारदः, राजकायंकुशलः- थुरंधरः, राजनीतिनिपुणः -ship, हः नीति-जता, नीति रः

Station, 8. रथानं, अब-, स्थिति र्र., आस्पर्व, म्थलं, पदं, अवस्थानं. 2 दृशा, पदं, अवस्थानं, वृत्ति र्र., पद्वि-वीर्टः, 'high 8.' उन्नतपदं, परमस्थानं, उन्नतावस्थाः, 's. of life' जाति रे. 3 अधिकारः, नियोगः, पदं, पद्विः-वी. 4 निवेशः. =ए. र. स्था ८. (स्थापयाते), अव-मं-प्रति-, निविश्च ८.; 's. in any post' पदे-अधिकारे-नियुज्ज् ७ ते. 10. =ary, य. स्थिर, अचलं, निश्चलं, अचरं, स्थावरः, अजंगमः 2 अविधिल्यं, अवर्धमान

Stationer, हः लेखनमाधनविक्रियन् मः, =y,

Statue, 8. पातिमा, पातिकाति र्र., मूर्ति र्र., Sce Image. -Statuary, 8. कार: in comp. with(s.), तक्षक: 2 मृतिविधानं-करणं.

Stature, र. प्रमाणं, परिमाणं, उच्चता, मृति त. आकृति त. आकारः; 'of low s.' अल्प-प्रमाण; ' of dwarfish s.' वामनाकृति, खर्व, उहस्व; 'short in s.' उहस्व-अल्प-मृति.

Status, अ. स्थिति / , पदवी .

Statute, इ. विधि:, नियम:, व्यवस्था; See Law, Rule. -Statutory, a. विधियोक्त, व्यवस्थाकील्पत, नियतः

Stave, s. काष्टखंड:-इं, फलक:-कं. -v. t. स्फुट् c., छिद्रयति (D.).

Stay, v. i. वस् 1 P, स्था 1 P, वृत् 1 A, अध्यास् 2 A; See Dwell. 2 विरम् 1 P; अलं
with instr. or gerund: -v. t. स्तंभ् 9 P,
प्रतिचंध् 9 P, उप-नि-६६ 7 U, विलंब् e., निप्रति-वृ e.; नि-प्रति-विष् 1 P; 'र. one's progress' मार्ग निरुध् (Mr. 5.) · 2 आ-अव-लंब्
1 A,आश्चि 1 U, आश्च 10,अव-उप-स्तंभ; See
Prop. -s., -ing, s. नि-,वासः, अवस्थानं,
अव-स्थिति f · 2 आलंबः, आधारः, आश्चरः,
उपश्चः, उप-अव-ष्टंभः व प्रतिष्टंभः, निरोधः,
गतिरोधः, प्रतिबंधः -Stays, s. अंगिका,
चोलः लं, कूर्णस्तः.

Stead, s. स्थानं, भूमि f: See Instead (iof).

Steadfast, a. स्थिर, दृढ, सतत, अचल; नि-श्रक्ष, धीर, स्थिरबुद्धि-वृत्ति, अचंचलवृत्ति, ' s. in friendship दृढमाहृद् -!y, adv. दृढं, स्थिरं. -ness, s. स्थेरं. धेर्य, धृति /

Stendy, a. स्थिर, हुट, अचर, निश्चल, धीर, अस्वलित, धृतिमत्, सतत, अविश्वात, अविरत, अविरतीयोग, सदाद्यमिनः, 'of s. action' स्थिरकर्माः, 's. in resolution' स्थिर-हुट-निश्चय-संकल्पः 2 अनुद्विग्न, अशुब्ध, अनाकुल, प्रशातः =v. t. स्थिरीकु 8 U, हुट यति (D.), हुटक्कि, व्यव-स्था ८. (स्थापयति). नाप, ध्वीथः स्थिरं, हुटं,धीरं, अनवरतं, अविरतं, नित्यं, सद्दा, अविश्वांतः =incss, इ. स्थैपं, धेर्यं, अचापल्यं,

नित्यता, सातत्यं, अविच्छेदः, अविराति $f_{.}$; '8. of conduct ' अन्यभिचारः, आचारमर्यादाः Steal, v. t. चुर् 10, सुष् 9 P, अपह 1 P, स्तेन 10. =v. i. चुर, स्तेषं वि-धा 3 U. 2 (Away) अलक्षितं-निभृतं-गम् 1 P or अप-क्रम 1 U, 4-P or अपस् 1 P; नि:शब्दं चल 1 P; the night, the quarters of which (gradually) stole away ' st-विदितगतयामा शात्रः (U.1); '8. over, -upon' अलक्षितं समाक्रम् or अभिभू cr ग्रस् 1 A; 'sleep gently stole upon my eyes' शनंतिद्वा निमीहितहोचनं मामकार्षीतः -er, अपहृतं कः., अपहारकः, स्तेनः, स्तेयकृत्, चो(चौ)रः, भोषकः, तस्करः, इारी in comp.; 's. of hearte' हृद्यचीर: -ing, s_{i} स्तेयं.चौरकर्मन् u_{i} , स्तैन्यं, चौर्यं, मोषः,अप-हार:. -th, ह. अपहार: &c. 2 छलं, गृहं कर्म, निह्नवः, चोरिका. निभूत-प्रस्छन-कर्मः ' marriage by s. 'चोरिकाविवाह:.-thily, ' by s. ' adv. छलेन, निभृतं, प्रच्छन्नं, अलक्षितं, अदकाशं, सुगृहं, रहसि. -thy, a. निभृत, प्रच्छक, ग्रुप्त, रूढ, रहस्य, अलक्षित, अपकाश, अध्यक्तः

Steam, ह. बाह्य:; 's. boat' 'steamer' अग्निनोक्ता, बाह्यीयनौः -ए. ं. बाह्यायते(D.), बाह्यं उत्-सृष्ट् or उत्थिष् 6 P or उद्-मृ 6 P. -ए. t. बाह्येण ब्याप ८., रिबद्ध c.

Steed, 8. अश्वः, तुरगः, वाजिन m.; See Horse.

Steel, ह. चित्रायस, सारलोइं, पिंडायसं, ती-श्णायसं, शक्षकं. 2 शक्षं, शक्षकं; ' ह-yard ' तुलादंडः, मापनदंडः – य. तीक्ष्णायस (सी रि.). – १० र. काउनीकृ 8 U, दूदी-निर्दयी-क.

Steep, a. दुरारोह, उत्सर्पिन, पातुक, प्रवण, अतर. = 5: प्रपात: भृश:,अतर: = 7: १: नि-,मस्ब्र् ्ः (मज्जयति), स्नाटः (स्न-स्ना-पर्यति), ज-लन आहु टः वा सिच् 6: 1': 2 सं-धा 3 U, वास् 10', भू टः; ' # ing indigo' नीली-संधानं-पाचनं; '8: ed in perfumes' वासित, भावित:

Steeple, ह. जिस्सरं हांगं, (of a palace &c.) Steer, ह. बत्सतरः दृश्यः -ए. १. चलु ८., यहु ८., मार्थ उपदिश्च ६ P (with gen.); नी 1 P. मार्थ निश्चित ए ए निर्णी; 's. one's course स्वमार्थ-वर्त्वस्थ-निर्णी; 'he who s. s the vessel of state' (निर्वाध) राज्य-धूर्वहः, धुवनराज्यभारनीवर्णधारः (Ka. 56). -er,-Steersman, ह. कर्णधारः-ग्राष्टः, कार्णिच् m., नाधिकः.

Stellar, a. arer in comp.: See Starry. -Stellate, -eu, a. areign.

Stems. s. बं नं, वृत, प्रसम्बद्धनं 2 प-,काडः-डं, स्तंभः, नालं-लः. -ए. ध प्रतिबद्ध 9 P. प्रति- पि-कथ् 7 U, प्रति सम् 9 P, प्रत्यव-स्था 1 A, मिक्कुलयति-प्रतीपयति (D.); १ ८८ Oppose. Stench, १. पृति f., पृतिगधः, दुर्गधः.

Stentorian, a. आतितार, अत्यञ्च: उरुस्वन. Step, 8. पहं, पद or पाद-न्यास: or विश्वेप:, क्रमः, पद-चरण-पातः, विक्रमः (as in जि-चिक्रमः);'Vishnu took 3 s. s' चिल्लुक्की ज पदानि विचक्रमे. 2 पदं, क्रमः, (distance also); वयाय:, परिवादी: 'at every s.', ' धः by धः ' प्रति-अन्त-पदं, पदे पदे, प्दात्प्दं, क्रमशः, पदशः: 'by 8. 8' क्रमशः, शनैः शनैः, क्रमेण; 'the first's. 'प्रथमारंभः, उपक्रमः, मधमचरण 3 (Of a ladder) भंगि f., सोपानं, आरोहणं: ' fligit of a. a 'अधि-रोहिणी: See Ladder, Staircase. 4 उ-पायः, प्रतिपत्ति र्∕ः, क्रियाः, वयस्य कात्रः प्रति-पति: (Mal. 3); 'net knowing what s. s to take ' प्रतिपत्तिमृढः, विषाद् लुप्तपति-पत्ति (R. 111. 40); 's.-brother' वै-मान्न:चेयः, विमातृजः, अन्योदर्यः, '8-child ' अन्योदर्थ अपत्यं ' 8.-daughter ' सपत्नीसुता; 's.-father ' मातु: पति:: ' 8. mother' विमातु f., सपत्नीमाताः 's.-sister' वैमान्नी-नेथी, दिमातृजा, अन्यादर्या; '8.-801) सपत्नी सुत:. - ७. पादं विन्यस् 4 U ा निक्षिप् 6 P, पादन्यासं-पदिविक्षेपं कृ 8 U. 's.ing over his body' तच्छरीरे पादन्यासं कृत्या. 2 क्रमशः चल 1 P or गम् 1 P; (over) आऋम् 1 U, 4P; व्याप् 5 P'as much space as I-can a. 'over in three steps' यावतीं सुर्मि त्रिपढेनाहं व्याप्तुयां-आक्रमेयं-तावतीं: 's, in between ' अंतरा आगम् or पत 1 P; 's. towards ' प्रतिपद् 4 A. -ping, s. पादन्यासः &c.; 's-stone' सोपान-ाज्ञीला⁻ पस्तरः•

Stereotyped, a. रिधर, अपरिवर्तनीय, दृढ-

Sterile, a. चंध्य, अफल, निष्फल. =ity, चं-ध्यता, निष्फलत्वं

Sterling, a. यथार्थ, परमार्थ, वास्तविक (की f.); अकृत्रिम, मारभूत.

Stern, 8. पृष्टभागः. - व. निष्ठुर, रूक्ष, दारुण, परुष, काठेन, काठोर, उग्र; निर्द्य, कूर, 'in a decisive and 8. tone' परिच्छेद्दनिष्ठुर; 'of s. stuff' अभेद्यसार. - ly, adv. निष्ठुरं, कठोर, दारुणं, उग्रं. - ness, १. नेष्ठुर्यं, कठोरता, पारुष्यं.

Sternum, ह. उरोस्थि n.

Sternutation, s. See Sneeze. -Sternutatory, s. नहर्य.

Stertorous, a. वर्षरायमाज.

Stethoscope, इ. द्वावरीक्षवायंत्रं, तुम्बस्कुरण-साविजीयस्काः

Stew, ए.4. मर्द पच 1 P. नः चिंता, मनस्तापः

Steward. इ.पारिचारकः. 2 अर्थाधिकारीन मः, कार्याधीकः. -8hip, इ. कार्याधीकारवं.

Stibium, ह. सौचीरं, कापोतं, स्रोतोंजनं,

Stick, s. दंड:, यष्टि f.; वेत्रं, वेत्रयष्टिः (cane); काष्टं, काष्ट्र खंडः, लगुडः - ev. i. सं-लग् 1 P. संक्षित्र 4 P., संज्ञ paas., आ-सं-अनु-°, आ-सरुद्र 1 P. अनुगंद 9 P. संसक्ती-संलग्नी-भू 1 P. 2 मरुद्र 6 P. निरुध्-स्तंभ् paes.; 'the wheels stock fast into the mire' एके गाढं निरुद्धानि चकाणि. 3 विकल्प 1A, विशंक् 1 A; See D ubt; 's. ont' प्रलंख 1 A: See Project. -v. t. निविश् c., अनुगंद, आ-सं-संज्ञ c. संलग्नीकृ 8 U. 2 प्रस c. -y, a. क्षिन्य, चिक्कग, श्यान, सांद्र, संलग्नील.

Stickle, v. i. एक्षं ग्रह् 9 U. 2 Contend,

Stiff, a. कठिन, संहत; दृढ, घन, अनम्य, अशिथल, स्नच्य 2 परुष, रुझ, कर्कश 3 असुगम, दुर्चोध, दुर्झोथ, गहन; 's.-hearted, -necked' प्रतिनिविष्ट, स्तच्य, दृढनिश्चय -en, v. t. कठिनीकु 8 U, घनीकु, स्तंम्र 9 P or c. -v. i. कठिनीसू l P; 'remain with your body s. ed' स्तंभितगात्रास्तिष्ट -ly, adv. दृढं, कठिनं. -ness, s. काठिन्यं, दृढता, &c.

Stifle, v. t. श्वासं नि-,रुष् 7 U. श्वासरोधं कः 2 स्तंष् 9 P or c., निग्रह् 9 P, नियम् 1 P, नियम् 10: See Choke, Suppress; 'with s. ed words 'स्तंभित शकु.

Stigma, 8. कलंक:, अंक:, लांछनं, दूषणं. —tize, ए. १. जिंदू 1 P. परितद् 1 A, दुष् c. (दूषयति); कलंकयति (D.), अपकीर्त्या अंकु 10; See Stain.

Stile, s. सोपानमार्गः-गद्धति /.

Stiletto, s. Sec Dagger

Still, s. अधार्यत्रं, बक्रयत्रं, मंधानपात्रं, व्यः निः शब्द, नीरव, मुकः, See Silent. 2 निवक्षं, निश्चल, अखल, स्थर, निश्चेष्ट. 3 प्र-उप-जांत, स्तिमितः निवात, अधुव्धः, See Quiet; heart, be s. दृद्यं मा उत्ताम्य (\$ 1); in the s. midnight 'स्तिमितेऽधरात्रे; 'to be s.' प्र-उप-जान् 4 P; 's. born' मृतजातः, 'a e.-born ehild' मृदग्भः, मृतजातः. व्याप्यः, स्वदाः 4 शांत, नृष्णां, निः भृत्यः उत्तर्दः, कवंदः, 4 शांत, नृष्णां, निः भृवदः, -ए. १, जम् ८. (अव्यति), प्र-उप-पिः शब्दः, -ए. १, अम् ८. (अव्यति), प्र-उप-पिः शब्दः, निः शब्दः, विश्वलता, कांतता, अकोभः.

Stilt, , वादयष्टि /
Stimulate, v उशिक्ष ः, प्रोत्सह ः, प्रचुद्
10. प्रवृत् ः, प्रश्चर् ः, उद्धीय् ः, शक्ति-तजः-)
कृष ः =ing,-Stimulant, a. द्वीयक्ष-मुज्ये-

जक, पराचक, तजावाधिन, प्रवर्तक, प्रोत्साहक.

-8. दीपनं-कं, प्र-राचनं, जीवनीयं, उत्तेजुकं, नवकं &c. -ion, 8. प्र-उद्-दीपनं,
पोत्साह:-हनं. -Stimulus, 8. दीपनं,
पोत्साह:-हनं, प्रचोदनं, उत्तेजनं, &c.; 'give
8. to ' वृद् c. &c.

Sting, v. l. दंश 1 P. 2 अस्पंत बींड् 10 or व्यथ c. (व्यथयति), मर्माणि भिद्-छिद् 7 P or स्पृश्त 6 P. =s. दंशः, दंशचंतु /, कंटकः, शंकुः, (.of a scorpion) अलं. 2 मर्भव n., रसः. =ing, a. कहु, दंशक, मर्भस्पृश्त्, अर्चतः.

Stingy, a. कृषण, बद्धसृष्टि, दानिवरक्त, अस-कहस्त, क्षुद्र, कदर्यः - 1.y, adv. कृषणं, बद्ध-सृष्ट्याः - 1ncss, s. कार्यण्यं.

Stink, s. पूति मं, नांव:, दुर्भव: -v. i. Ex. by 's. ing 'with मू. -ing, a. पूतिगंधि, दुर्भव, कृत्सितगंध, पूति

Stint, ए. ८ नियम् 1 7, नियंष् 9 P, निग्रह् 9 P, संह 1 P, परि-भा 3 A, 2 P, परिष्टद 7 P. - प्याप्तान, परिभित्ति J., नियम:-मनं, इयत्ता, मर्यादा; See Limit.

Stipend, s. धेतनं, पृत्ति f., वर्तनं, भृति f. —Stipendiary, s. धृत्ति-धेतन-भुक्य m., वृत्तिप्राहित m., धेतनिकः.

Stipulate, ७. इ. सम. ४-संबिदं-कृ 8 U, नियम् 1 P; मतिपद् 4 A, परि-,पण् 1 A, मतिज्ञा 9 A, अभ्युपगम् 1 P, -दू 2 P. -ed, a.
नियत, नियमिक- सामयिक-(की /), मतिज्ञात, संकेतित, निरुचित, निर्दिष्ट. -ion, इ.
समयः; संबिद् / , असिसंधिः, नियमः, पणः,
संकेतः, मतिज्ञा-

Stir, v. t. चल c., सं-वि-°; See Move; 'when the fuel is p. ed, the fire blazes up' उचलित चिलतेंधनोग्निः (S. 6).
2 आ-वि-छुद् c, धुभू c, (of water); मंधू 9 P or c., आ-धु 5, 9 U; (up) सं-, धुभू e., उत्तिच c., प्रकृप e.: उद्योप c., प्रवृत् c., प्रकृप e.: उद्योप c., प्रवृत् c., प्रकृप e.: उद्योप c., प्रवृत् सुभू 4 P, 1 A, चल् 1 P, डिग्लिंग-संधुद्ध-a. भू 1 P. = इ. संक्षोभ:, संग्रम:, चलनं, धूननं, विष्ठवः, तुसुलं. = ring, a. प्रक्षोभिन, प्रकोपका, उद्योपका.

Stirrup, हः पाद्यहणी-धारणीः

Stock, त. मूलं, मूलधन, परिषणः; नीचि-वी f; 'common a. ' गणञ्चव्यं 2 स्सरुः, दंदः, वारंगः, मुटि म. J. ड संखम, राक्षिः, समारः, समग्री; 'a. in cattle' गोधन, पहासंपत्ति f. 4 मूलं, प्रसृति J., बेक्षः, कुल, अन्वयः. 5 प-,कांड:-उं, स्कंध:. 6 स्तंभ:, स्थाणु: 7 (S.8) निगडः, हडि:: 'म.-dove' कपोतः: ठेटट Dove; ' 8.- till ' स्थिर, स्थाणुरिव अचल-=v. t. सं-भू 1, 3 U, संचि 5 U, समाह 1 P, राज्ञीक 8 U, उपक्लप् c., परि-,पूर् 10. -a. मूल in comp., प्रधान, विशिष्ट: 's. instance ' मुर्घाभिविक्तसुदाहरणं .-Stockade, s. स्तंभपंक्ति f-, शंकु वरणं: \cdot

Stocking, ४. चरणच्छद्ः, पादावरणं, पादवं-त्राणं •

Stodgy, तः मंद, जञ्च. 2 नीरसः 3 दुष्पच्ः Stoic, al, ल निःस्पृह, जितेदिय, निःसंग, ममबुद्धि-चित्त,सुखदुःखानधीन,स्मसुखदुःख, हांद्रियानायत्त. -ally, udo ओठासीन्येन. चीतस्प्रहं -ism, हः निःस्प्रहताः निःसंगं. औदासीन्यं, आत्मसंयमः, .इंद्रियजयः, सुखदुःखसमता.

Stoke, v. t. ਚੁਲੂ c.

Stolid, a, See Stupid.

Stomach, इ. जठर:-रं, पक्ताशय:, कोष्ठ:, अ-**का**शयः, आमाशयः; उदरं, पिचं(चिं)हः 2 रुचि f., ex. by Like, q. v. 3 औ-द्धत्यं, दर्पः; See Haughtiness. -v. t. बि-,सह 1 A, मृब् 4 P, 10. ≔ic, a. अग्नि-दीपन-वैर्धन (नी 🏂), उत्तेजक, अग्निद, दी-पंक, रुचक, पाचक. 2 जाठर $(\widehat{\mathbf{tl}} f_{\cdot})^{\mathbb{L}} = s_{\cdot}$ दीपनं, रुचकं, अग्निवर्धनं

. Stone, s. शिला, पाषाणः, अश्मन् m., प्रस्तरः, उपलः, ग्रावन् m-, द्रुपट् f-, शर्करा. ${f 2}$ (${
m Of}$ fruits) अस्थि n., अष्टि f., अष्टीला. 3 (In bladder) अञ्मरी, मूत्रकृच्छं. 4 Testicle, q. v. 's.-blind ' घनांध; 's.cutter ' आपालिकः, आश्विमकः, पाषाण-टारक:: 's.-hearted' पाषाणहृदय, अइम-हृदय, निर्दय, कठोर; 's.-horse' बीजाश्वः; 's.-pit ' s.-quarry ' प्रस्तरखान f.-आ-कर:. -a. Stony, q. v. -v. t. लोष्ट्यातं-उपलै:-इन 2 P or ध्या-पद् ए. -y, u. उपल-संकल-बहल-आकीर्ण. 2 औपल (ली $f \cdot)$, शिला-प्रस्तर-मय (यी f:), शार्कर (री f:), आशिमका (की $f \cdot$), शर्कारेल, श(शा)-कारिक (की f.). (s.) in comp; 's seat ' शिलासनं - 3 पस्तरनिभ-तुल्य-समान -Stool, हे. पीट:-हं, आसनं, पाद-चरण-पीठं. 2

उच्चारः, रेकः, मलोच्चारः, पुरीषोत्सर्गः; 'to pass s. s ' उच्चा 1 P, पुरीषं उत्स्का 6 P. Stoop, v. i. गात्रं नम् c. or आवृज् 10, नम् $1~{
m P}$, अव-आ-ਸं $^{\circ}$ -,ਸ਼ੁਫ਼ੀਮ੍ਰ $1~{
m P}$, ਜਸ਼ੀਮ੍ਰ, ਸਥਾਂੀਂ-भू. 2 Condescend, q. v. -v. t. आ-वृद्ध, नम् c., नम्रीकृ 8 U, प्रह्वीकृ. = x.,-ing, s, -ing, a, -ing, a, -ing, a, -ing

प्रवण, प्रणतिभवण; अव-,नम्र, प्रह्व, नतांग, अवनत्काय, प्रणताशिरस्; 'a s. posture ;

नितः, वैतसी वृत्तिः.

Stop, v. t. वि-,स्तंभ 9 P or c., अव-न्धा c. (स्थापयति), रूप 7 U, नि-मति-अव-सं°. मति-बंध 9 P; पि-धा 3 U (ears &c.); ' s.s the chariot ' रथं स्थापयति. 2 निक ., बाच 1 A, प्रति-वि-हंन 2 P, प्रति-नि-विक 1 P, विच्छिद्ध 7 P. 3 निवृत c, विरम c.. विश्रम् ८., प्र-उप-शम् ८. 🗝 🙃 प्र-उप-शम् 4 P, विरम् 1 P, निवृत् 1 A; स्था 1 P, अप-स्था (A), निश्चल-स्थिर-स्तब्ध-रुद्ध-गति- a. भू 1 P; See Cesse, End. 2 विश्रम 4 P (rest); 'the evil does not s. here " नैतावता पींडा निष्कामित (S.2). -s.-ping, s. स्तंभः, स्तंभनं, प्रतिष्टंभः, प्रतिबंधः, अव-नि-प्रति-रोधः, विधानं; विष्टंभः, यान-निवृत्ति f., विराम:; 'put a e. to' See (v.), often by farm with abl. 2 अव- स्थिति f_{ij} विरामः, प्रज्ञांति f_{ij} , विश्रांति f_{ij} विन्,नि-ब्रुत्तिः, विच्छेदः, भंगः, विरति fः, $oldsymbol{3}$ (\ln music) यति /. अवसानं, विरामः 4 वि-रामः,-चिह्नं,-चिंदुः, अत्रसानचिह्नं. -page, s. प्रतिबंध:, प्रतिष्टंभ:: See (s); 's. of any organic function ' अव-,रोध:, आ-, नाहः, बंध:. -per, -Stopple, ४ रोध:. अवष्टंभः.

Storax, हे. शिलाजं, शिलाकुमुमं-पुष्पं.

Store, v. t. संभू 1, 3 U, समाह 1 P, संचि 5 U, संग्रह 9 P, संपूर् 10, प c. -s., -age; 🚱 संभारः, संचयः, राज्ञिः, संग्रहः, समाहारः, सामग्री, निधिः, निधानं, कोशः षः, संचातः. 2 Store=house, q. v.; ' в.house ' कोष:, भांडारं: कोष्ठ:: 's.-keeper' कोषाध्यक्ष:-पाल:: 's.-house of corn' कञ्चलः, धान्यकाष्ठः

Stork, 🧸 सारसः, बकः, बलाकः, काँचः.

Storm, 8. वात्या, चंडवातः, प्रभं नाः, महा-अति-वातः, वात्याचेगः, प्रकंपनः, दुर्दिनं, झं-झावात: (with showers).2 संरंभ:, संशोभ:. 3 लंघनं, अवस्कंदः-दनं. 🗝 💤 आ-अव-स्कंट्र 1 P, लंबू 1 A, 10, सहसा आपत् 1 P or ग्रह 9 U or इन् 7 U. -v- i. Rage, q. v. $-\mathbf{y},\ a.\ \mathbf{y}$ चंडवात, वात्याकुल, वाताहत, प्रवन-क्षुच्ध, अतिवातविशिष्ट; ex. by (8.); it is s. weather to-day 'अद्य प्रभंजन: सर्वतो वाति, दुर्दिनमद्य; 'в. вся ' क्षुव्धार्णवः. 2 संरब्ध, संक्षुब्ध, संक्षोभित.

Story, ह. कथा, बृत्तांतः, आख्यानं, उपाख्यानं. उप-परि-कथा, आख्यायिकाः, historical s. ' इतिहासः चरित्रं-तं; 'remaining only in s. ' कथीकृत, कथावशेषीकृत, कथाशेष •2 वस्त "-, कथानकं (of dramas &c.). 3 भूमि f; सप्तभूमिकः प्रासादः 's palace having 7 s. es '; 'ground s. 'तलं; ' s.-teller ' कथक:, =icd, a. सभूमि-मिक. 2 इतिहासपासद्ध.

Stout, त. महा-स्थल-काय, बुहर्स्सरीर, मांसल, स्थूलज्ञारीर, प्रबल, महाबल, नलवत् 2 धीर, विकात, शर. पगलभ (heart). -ness, 8. शरीरस्थलता, मांसलता.

Stove, ३. चुल्लि-ली ∫्, अधिश्रयणी, अग्निकंडं. अरमंतं, उद्धानं, अंतिका-

Stow, $v.\ t.$ (कोई)) निविद्य c., नि-धा $3\ U,$ स्था c. (स्थापयाति); See Store, also.

Straddle, v. i. प्रगतजंघ-a. स्था 1 P.-

Straggle, v. i. व्यभिचा 1 P, विभ्रम् 1, 4 P, मार्गात प-वि-चल 1 P or च्यू 1 A or भंश 1 A, 4 P. -er, ह. भ्रष्ट-भ्रांत-पथ:, ब्याभ-चारिन भः, नष्टपधः

Straight, a. सरल, ऋजु, आजिह्म, अक्रुटिल, अभुग्न, अवक, समरेख, अनराल, प्रगुण, अंजस: ' the s.-stemmed lotus ' अनरा-रालनालनलिनी. -adv., 's.-wsy' सपदि, अनंतरनेव: सद्य:, तत्कालं, अविलंबितं. 2 सरलं, अवक्रं, ऋजु. -en, v. t. ऋजक 8 U, सरलीक -ly, adv. सरलं, अवकं, ऋजुतया, &c. -ness, s. सारत्यं, आर्जवं, अकोटिल्यं. -Straightforward, a. ऋजु, मरल, श्रुचि, ऋजु-सरल-प्रकृति; See Honest. -ly, adv. सरलं, अवकं, ऋजुतयाः स्पष्टं, ब्यक्तं. -ness, ह आर्जवं, सारल्यं, टाक्षिण्यं •

Strain, v. t. आयस् c., अत्यंतं आकृष् 1 P; ' s. every nerve ' सर्वात्मना प्रयत् 1 A. 2 अत्यंतं तन् $8~\mathrm{U}_{2}$, अतितानेन आभिहन् $2~\mathrm{P}_{3}$; Sec Sprain. 3 (Juice) निष्पीड 10, निर्गल c., निष्कुष् 4 (Filter) शुक् c., पू 9 U, विमलीक 8 U, सु c.; 'should s. through a cloth ' आवयेत पहात् 5 (To the bosom) See Clasp; 'this is not the time to s. courtesies ' अत्यपचार-पूर्वकं-यथा चारं-व्यवहर्त नायंसमयः - - : i. अत्येतं प्रयत or उद्यम् 1. A or आयस 1.4 P or ब्यव-सो 4 P. 2 निर्माल 1 P, स 1 P. =8. आयासः, अतियत्नः-श्रमः. 2 प्रवहणं, अत्यं-ताकर्षः: See Sprain. 3 तानः, संततस्वरः $\mathbf{4}$ आ-,कर्षणं, विताति fः $\mathbf{5}$ रीति fः, प्रकारः. 6 विषय:. -ed, a. वितत, आ:-,कृष्ट &c. 2 (Meaning) क्रिष्ट, नेयार्थ, -cr, ह. गालनी, चालनी, शोधनी.

Strait, a. संकट, संबाध, अनायत, संकुचित; See Narrow. - s. कुच्छं, कप्ट, संकट, दुईशा, कष्टावस्था, संकटावस्था; 'in 8.8' कुच्छगत, कष्टापक. 2 सासुद्रधुनी, संकट-मार्ग:: -en, v. t. पीड़ 10, सं-, बाध 1 A, संकच् 1 P; ' s. ed circumstances (अर्थ-) कुच्छं, कष्टं, दुर्गाते ʃ-

Strand, म. तीरं, तटं, कूलं - म. १. उत्कूलगति (D.). -v. i. तीर माप 5 P.

Strange, a. अपूर्व, वि-, बिन्न, अद्भुत, आश्वर्य भूत: 'what is s. in this ' किमन चित्रं-99

2 विदेशीय, परकीय: See Foreign. 3 अप-वि-रूप, विलक्षण असेगत, असंबद्ध, अलोकिक (की f.), असंभव• 🍕 अपरिचितः असंस्तुत, अज्ञातपूर्व. =interj. चित्र, अहोबत चित्रं, आश्वर्थ, =er, 🦠 आगंतकः, अभ्यागतः, 2 वैदेशिकः, विदेशीयः, वैदेश्यः 3 परः, पर-पुरुषः, पारक्यः, अपारिचितः,अन्यजनः. 4(०) अपरिचित, अनम्यस्त, अनभिज्ञ, अ**ज्ञा**त; 'we are s s to the use of chariots वयं अनभ्यस्तरधचर्याः (U. 5). -ly, ०००ः अद्भत, चित्रं. -ness, ह. अपूर्वता, वैचित्र्यं, वेलक्षण्यं, &c.

Strangle Strangulate, v. L. निपीडच-श्वासं निरुध्य-मृ ७ or न्यापद् 0., गलहस्तय।ति (D.); भगमं अव-नि-**रप** 7 U. –ing, –iou, 🔠 गलपीडनं, गल-इस्कः, श्वामावरोधः.

Strangury, ४. अइमरी, मुचकुच्छे-

Strap, हः चर्मपद्धः-बंधः, वरत्रा, वधी, नश्री, -v. t. चर्मपहेन मह 1 F or तद्ध 10.

Stratagem, अ. उपाय:, कल्पना, युक्ति j., अपन्यपन्देशः, द्यस्त, कपटोपायः, द्यसन् 🚈 Strategy, ह युद्धकाँश्रेलं, समरणेटवं व्युद्ध-**रच**नाविद्या-नैपुण्यं.

Stratum, १. स्तरः, फलकः-कं, आ-मं-स्तरः. Straw, ८ पलः, पन्नालक्लं, नालः-लं, तृषं (ng. also), जुष्कधान्यं; 'to make s. तुणाय-तुजof ', ' not to care a s. for मन् 4 A; 'a man of a. ' तुणमृति f - किल्प-

Stray, v. i. (यूथात &c.) अंश् 1 A, 4 P, व्यभिचर् 1 P, (मार्गात्) प-,विचल् 1 P, प-,भ्रेश्. 2 प्रमद 4 P, स्खलू 1 P; See Err. Mistake. -ed, a. प्र-अष्ट, च्युत, विचलित, भ्रांत, मार्गभ्रष्ट, नष्टपय, यूथभ्रष्ट. 2 (Thoughts) निरन्धयः

Streak, के रे(ले) खा, राजि J.; 's. of lightning ' विद्यालेखाः 🗝 ध. रेखाभिः अंक् 10, चित्रीक 8 Ü; 's. ed with gold' कनकरेखाभिः सनाधीकृत, हेमरेखांकितः -ed,-y, a. रेखांकित-चिद्धित, ।चेत्र, चि-(त्रित, शबल∙

Stream, s. स्रोतस् गः, सरित् f., नदी. रैस्रोतः प्रवाहः, रयः, ओघः, प्रवृत्ति 🗲, वेला, वेगः, मस्रायः, धारा-रः, ' s. of rain ' पर्जन्यधारा. -v. i. सुध् 1 P, सततं प्रव<u>त</u>्त 1 P or प्रस् 1 P. 2 Radiate, Extend, q. v. -er, s. पताका,केतुवसनं. =ing, व- संतत व्यानिरंतर-प्रवाहिनं or साविन्. -lot, . ध्रव-कु-सरितः अल्पस्रोतः.

Street, ह. पाधिन म., मार्गः। बीचि-धी र्र., रध्या, मतो ही, विशिक्षाः ' royal s. 'राज-मार्गः-पथः, महापषः, संसरभं.

Strength, s. See under Strong.

Strenuous, a. सोरसाह, सोचम, सोचोग, महोचम; अविरत, अविभात, अभिनिविष्ट, संतत. -ly, adv. सोरसाह, प्रयन्तेः, अविरतं -ness, s. उरसाहः, उद्योगः, उद्यमः, उद्यम-सातरदं; See Energy, Industry.

Stress, s. भार:, भर:; ग्रुक्त्वं.,माहात्म्यं, गौ-रवं, प्रभाव:, बलं; 'Işlay s. on this point'

इन्नमर्थं गुरुवयोजनं-गुर्द-मन्ये.

Stretch, v. t. विस्तृ-स्तृ ७., प्र-वि-तन् ८ U, आपम् 1 P, दीर्घोक् ८ U; (hand) प्रमृ ८., हंब् ८. = v. i. प्र-वि-तन् pass., विस्तृ pass., प्रमृ 1 P, प्र-,हंब् 1 A; See Extend also. 2 Exaggerate, q. v. = ×. वितति f., विस्तारः, विस्तृतिः, आयामः, प्रसारः-रणं. 2 प्रकलः, प्रापासः, उद्याः. 3 विषय, प्रसारः. 4 वातुपन्ययः, अस्युन्ति f. = er, x. शिविकाः
Strew, v. t. अव-प्र-विकृ 6 P, स्तृ 9 U,: सं-

5trew, v. t. अब-य-विकृ ७ P, स्तृ ७ ८ - आ-परि-°, आच्छद्र 10,

Striate, a. रेखांकित.

Strict, a. आशिधिल, हुढ, नियत. 2 अनितिक्रमणीय, अनुसंदय; See Peremptory. 3
पदम, निषुर, कांठिन, कठार, तीक्ष्ण, तीब. 4
सूक्ष्म, निषुग; 'on the s.-est search'
अतिनिषुणमन्विष्यापि. -ly, adv. आशिधलं,
पद्दयं, सनिश्चयं, परिच्छेद्निष्ठरं, दृढं; 's.
true' सर्वथा सत्यः eness, s. अशिधलं,
सक्ष्मता, कांठिन्यं, &c.

Stricture, क निंदा, भत्सेना, आक्षेपः, See Consure. 2 प्रज्ञावराधः, मूत्रग्राधः,

Stride. क. विक्रमः, पादन्यासः, दीर्घविकमः =: वि-पारे-क्रम् 1 U, 4 P, लंघ् 1 A, 10, आ-अध्या-बहु 1 P, आ-अध्या-क्रम्.

Strife, ह. कालिः, विवादः, कलहः, विमितिपत्तिः र्गः, विरोधः, इंग्रेंट

Strike, v. t. हन् 2 P, प्र-अभि उप-°, अ.हन् 2 U, तद 6 P, पह 1 P (with icc.), तड 10; आस्तलू c. (water); ' s. on the face ' मुख चपेटां दा 3 U, इस्ततलेन पह. 2 बिद्ध c, पीड़ 10, अर्द् 1 P or c.; ' famine-3 (With s.en ' दुर्भिश्च-पीडित-विष्ठतwonder &c.) उपहन्, चिकत-यः कृः oft. by चकित-सविस्मय; ' was struck with the beauty of his horns ' शृंगज्ञोभां दूद्वा विस्मयमापेदं. 4 बद् ८., नद् ८., ध्वन ६. (lute &c.). 5 जन ०., उत्पद्ध ०.; े ६.४ fear in the mind ' चित्ते भयं जनयति: B. ing deep root ' न्धिरबद्ध-मरूड-मूल: ' e. Hail 'वातवका अवपत् c. or अवत् c., निश्वली-स्तर्धी-भू; ' e. blind 'अधीकु; ' e. accounts ' गणनां समीकः, ' it struck me 28 wonderful ' तद्भुतामिष्मां प्रतिषभी; he was struck with wonder ' तस्य ब्रह्म पस्पर्श विस्मय: (Ka. 80), आश्चर्य-

चिति वश्रवः 'being used in its most general sense, it easily s.s the mind ' विक्र प्रसिद्धतरेण प्रयोगेण शीघं बुद्धिमारी-इति, प्रसिद्धिबलेन प्रधमतरं प्रतीयते (S. B. 135, 137). -c. i. (Against) संबद्ध 1 A or c., эпеке 1 Р; See Dash. 2 संभूय कर्म परित्यक्त् $\hat{\mathbf{1}}$ \mathbf{P}_{i} कार्यनिवृत्तिसंकेतं क. -down, नि-अब-पत ः., शङ्क ः. (शात-यति), आहत्य भूमी पत् c. -for, प्र-स्था 1 A, प-या 2 P, निर्मम 1 P; See Start. =0ff, वि-,नङ्ग ८., वि-, हुपू ८.; अप-र्या-मृ**व्ह**् 2 P or c., उच्छिद 7 P. -out, (Fire) घर्षणेन संघद्वनेन जन c. 2 लप 6 P or c., नशू ः, उच्छिद्, ध्यामृद्धः See, Efface. 3 कृतप् C. चित् 10, पुज् 7 U, 10, जिल्प 10. 4 सुद्रयति (D.). -through, निर्भिष्ठ 7 P,पंबिद्यु 6 P, पविदय निर्गमु, =up, आरभू 1 A, प्रस्त 2 U; See Begin. - s. युगपत or संभूय कार्यनिवृत्ति संकतः. -ing, a. बि-, चित्र, आश्वरंजनन (नी f.,), अञ्चत, विस्म-आश्वर्यभूत, हृद्यग्राहिन, चित्त-हारिन् -ingly, adv. मनोहरं, विाचित्रतया, अद्भृतं, अतीव, हृदयग्राहितया. =Stroke, 8. आ-अभि-घातः, आहाति fः, प्रहारः, ताडनं, पात:: ' s. of a thunder-bolt ' बज्जपात:, अज्ञानिपातः, 2 रेखा, लेखा, 3 आक्रमः, अव-तारः, आवेशः, लंघनं, ' sun-s. ' आंतपलं-घनं, सूर्याभिघातः 4 प्रयत्नः,आकास्मिक्यत्नः; 's of policy 'नीत्युत्कर्षः, नयनिपुणताः -v. t. (पाणिना-हस्तेन) परामृश्ho P, स्पृज्ञू $\mathbf{6}\;\mathrm{P}$; (परामुज्ञन् हर्षज्ञहेन पाणिना $\mathbf{R}_{f r}$ 111. 68); शनै: मुख्द 2 P or समालप 1 A, **इ**स्तेन लल 10.

String, ४. रज्जु र., सुज:, तंत्र-त्रीं(of lutes &c.), तंतु:, सुत्रं, दामन् र. ग., शुरुषं, See Rope; (of a bow) ज्या, गुण:, मीर्षों, शिंजिनी. 2:परंपरा, माला, पंक्ति र., अणि-णी र., आवलि-ली र.; 's. of pearls' सुक्ता-वली, सुक्ताहार:-सर:. 3 (Human) शिरा. -०. थ. सं-ग्रंप 9 P. गुं(गु)फू 6 P. वि-,रख् 10. सं-,दूभ 6 P, 10, सूत्र 10. 2 तंत्रीभि:-गुणे:-वंप 9 P; (a bow) आयेज्यं कु: धतुष ज्यां आकह् तः ठा आतत् 8 U; 'a bow strung' अधिज्यं-आतत् अयं-आरोपितज्यं-धनुः: 'a string strung tight on a bow' धनुलि आतता मोर्ची (स. म. 19). -od, व. तंत्रिन, तंत्री-गुण-विशिष्ट, तंतुमुक्त. -y, व. सूत्रिन, सूत्र-तंतु-मय (यीर्र-).

Stringent, a. तीक्ष्ण, कठोर, बृढ, अशिथिल-Strip, v. t. अय-, द्व 1 P, अय-नी 1 P, निर्-द्व: gen. by अप, निर्, वि in comp.; ' s. of clothes' विश्वस्थात (D.), निर्वेशीक 8 U, उच्छत् 10; 's. of bark' विश्वस्कापति (D.); निष्पत्रपति, निर्तृतीक, &c. - % संबः: हं, पह:. -ped, a. अप-,हत, अपनीत. 2 विवस, विवसीकृत, नग्नीकृत; हतवस्र वेश; s. of one's all ' gantate.

Stripe, अ. रे(ले)खा. 2 तीर्घखंड: 3 कशाधात - प्रहार: -ए. १. रेखाभि: चित्रयति (D.) or अंक् 10. 2 क ज्ञाया तड 10 or ਸ**ਫ਼** 1 P.

Stripling है शिद्धाः, अभैकाः, हिंभः, बालः, किञोर:.

Strive, v. i. प्र-,यत् । A, घंट 1 A, उद्यम 1 A, चेष्ट 1 A, ब्यव सो 4 P, प्रवृत् 1 A.2 स्पर्ध 1 A. 3 (Against) विवद 1A, बिरुधू 7 U, कलहं कू 8 U; See Contend. Stroke, s. See under Strike.

Stroll, v. i. (आलस्येन) विचर् 1 P, परि-फ्रम् 1 U, 4 P, विह्न 1 P, परिभ्रम् 1, 4 P. =ा. परिक्रमः-मणं, विहारः, परि-अमणं, यथे-ष्टचारः -er, ३ पधिकः, यथेष्टविहारिन 🐠 .Strong, a. बलिन, बलबत्, सबल, बीर्यवत्, शक्तिमत्, समर्थे अर्जस्यल, ओजस्विन्, प्रवल, ऊर्जित: ' 8.-minded 'मनस्त्रिन्, धीरप्रकृति. 2 क्षम, दक्ष, कुशल. 3 दृढ, स्थिर (resolution); उग्र(en ell). 4 तीव, तीक्ष्ण, चंड, प्रखर, अति $\mathbf{p} \cdot \mathbf{5}$ गाढ, उत्कट, प्रचल; SccIntense. 6 बीयवत, प्रतापवत, गुणावह, गुणकारिन् (medicine): 'to grow s. भवलीन्, सुद्धे 1 P; '10000 s.' अयत-संख्याक: 's.-bodied ' 's -built 'उपचित-गाञ्च, मांसल, हुद्वांग, हृद्वावयव; 's. hold ' **इगे,** कोट: र्-पुर वर्तरः घलवत्, द्रहे, गार्ट, परमं, उग्रं, उत्करं, &c. -Strength, s. बलं, वीर्यं, इन्ति 🏸 सामध्यं, तेजस् 🔭 प्रभाव:, ओजस् ग, ऊर्जः, सर्त्वः विन्परा-क्रमः: क्षमता, घलवत्ता, प्रायल्यं, विभवः: 'the s. of mind ' धीशक्तिः, बुद्धि-प्रभावः, मति-विभव:: 'what is thes. of the enemy कियत्संख्यकाः शत्रवः: 'on the s of ' अवलंद्य, =sn, ए १, प्रवलीकु 8 U, बलंदा 3 U or बृध् c. 2 दृहीकृ, झ्ढयति (D.): See Confirm, Establish; निवंश: शैलानां तदिद्यमिति बुद्धि बहुयति(U. 2) ' s. s the belief that it is the same ': Sringara 8. ed by Karuni' करुणालुजााणितः श्लंगार-रसः =n, i. प्रवालीभू । P, प्र-उप-चि-P#84.: बि-प-ब्रध् 1 A; प्रस्तु 1 P. -ing, a. बल **बर्धन (** नी 🎷), बलपेंद्र.

Structure, 8. निर्माणं, संस्थानं, जिल्हानः, पचनं-नाः 2 आकारः, रूपं. 3 मंद्रिंक भवते, .Struggle, ए. ं प्रयत । A अधास-यस्तं-कृ 8 U, चेष्ट्र 1 A; ज्ञाईल: पश्चमिव हन्मि चेष्टमानं

(S. 6) an animal s.-ing, while being killed ' &c. 2 युध् 4 A, सपत्; See Fight. -ing, ह. प्रयास:, प्रयत्न:, वि-चेष्टा-चेष्टितं, अतियत्नः; मुक्तप्रयत्नं मां सलिल-

भिंदू नपाययत् (Ka. 38) ' me who had ceased s. ' &c. 2 युद्धं, कलहः, विवादः, ĖĖ.

Struma, 🗵 विस्कोट: टकः

Strumpet, s. See Prostitute.

Strut, ए i साटोपं-उद्धतं-धीरो द्धतं-परिश्रम 1 U, 4 P, सगर्वे चलू 1 P. = s. साटाप-उद्धत-सगर्व-गति f. -ting, a. सगर्वगति, साटोपगामिनः

Stubble, ह नाल:-ली, लूनशस्पनाल:

Stubborn, तः दुर्दोत, दुईम, प्रतिनिधिष्ट, अवश्य, अविनेय, प्रतीय; See Obstinate.

Stucco, s. सुधा, चूर्णलेष:. =0.1. सधवा लिप 6 P. -ed. a. संधालित.

Stud, 8. गंड:; (of horses) अध्वा:, आर्थ. अश्वीयं, वाहवं; (place) अश्वज्ञाला, मंदरा =v. t. उत्-,खच् 10 (खचयति), प्रतिषंप 9 P, प्रतिवप् 1 P, अनुब्यप् 4 P; 'sky e. ed with stars' ताराकितं नभः: 's. ed with gems ' रत्न खाचित , रत्ना चुविद्ध-प्रत्यप्त &c.

Study, v. t. आधे-इ 2 A, अधिगम् 1 P, (acquire by s.); शिक्ष 1 A; पद्घ 1 P; आवृत c., अभ्यस् 4 U. 2 ध्ये 1 P, चित् 10, कल्पू 10: पयत् 1 A, विमृशू 6 P. =s. अ-ध्ययनं, अभ्यासः अभ्यसनं, शिक्षणं, पठनं, पाठः, अधिगमः-मनं; '8. of the Vedus' चेता-ध्ययनं, उपाकरणं; 'close 8. ' अविस्ता-भ्यासः, अतुपरि-ज्ञीलनं, 'desultory 👂 ' चंक्रमणं. 2 अध्ययनशाला-आगारं, ग्रंथकृटी. 3 पाठः, अध्ययनविषयः 4 चितनं, कल्पेना, विचारः. =ent, ह. अध्येतृ m., छात्रः,शिष्यः, अधीयानः, विद्यार्थिन् m; 'a religious 9. ' बह्य चारी, बती, हिंगी: -ied, यः: पूर्वपठित, सुनिश्चित, पूर्वनिर्णीत, चितित-निर्णीत-पूर्व, कामतः कृत. -ious, a. अध्ययनपरायण-तत्परः **जी**ळ-आसक्त, विद्यापमित-अभिनि**विष्ट** • 2उत्स्क, ब्यवसायपर, अध्यवसायिन: ' of 3. habits 'बपबमायज्ञील. -lously, adv. विद्यान्यासंगेन: संकल्प-निर्णय-पूर्व, कामत:-=iousness, ४. अध्ययन-विद्याः आसासितः -अभिनिवेशः, विद्याष्यासंगः,

Stuff, 8. वस्तु म., द्रव्यं, प्रकृति मे., पदार्थ: 2 पट:, वहां, बसनं; See Cloth. 3 गृहोप-स्करः गृहसामधी-द्रव्याणि-भांद्यानि. त 🗝 कृतिसत-द्रव्यं. 5 अन्धेकप्रलापः. 🗝 🕻 अत्यत पर 10, अतिशयम तृप क 2 Crowd, Cram, q. v.: 's. ed with cotton' कार्पासपूरित. 🗝 i. आतृप्ति व pass. 🗕 ing, s. पूरणं केट-

Stuffy , a. निवात.

Stultify, e. t. मुडीकु 8 U, मुखबत् आचड् c.: (oneself) मुखंबत् आचा 1 P.

Stumble, ए. रं. प्र-,स्खन्न् 🗓 🤒 विषमीयु, (मार्गे पटानि खलु ते विषमी भवति S. 4),

प्र-वि-चल 1 P, च्या 1 A. -v. t. प्र-,स्वल c. (स्खलयति). - s. -ing, s. स्खलनं, स्ख-लितं; 's. ing-block' गतिकंडनस्थानं; this is a s. ing-block to all ' 313 मर्वे स्वलंतिः अत्र सर्वेषां गतिः कंटिता भवति -Stump, ह.कंद:-दं,स्थाणु:- - y, a. =हस्वस्थूल-Stun, v. L. बधिरीकु 8 U, (आक्रोहोन दिशो बधिरीकता:): (persons) आचातेन-प्रहारेण-जहीक 8 U, मुच्छी प्राप c. or जन् c.; 's. the ears ' कर्णविवर-कर्णपुट जर्जरीकु or जर्जर-यति (D.) or स्फ्रद्ध c. or उपहन् 2 P, जर्ज-रितकर्णविवर: (Ka. 27), जर्जरीकृतकर्णपुट: 'the ears being s. ed' &c.; ' he was s .ed by the naise ं निनादश्रवणेनामुच्छत्। -ned, a.आदात-प्रहार-मृद्ध-जड-मोहित, जर्ज-रितकर्ण.बधिरोक्रतः -ning, a कर्णोपचातिन्, अवणशक्तिहारिनः

अवणजिकहारियः

Stunt. v. t. (बुद्धिं) स्तंभ् 9 P or c., कध्
7 U, वामनी-खर्वी-कु 8 U. = श्रृ वृद्धिरोधः स्तंभः.
-ed, a. पृश्चित, अल्पतन्त, वामनाकृति, रुद्धृ वृद्धिः

Stupefy, v. t. जडीकृ 8 U, जहयति (D.),
सुह् c., सं-च्या-°, निष्पंदीकृ, सं-, स्तंभ c.
-action, Stupor, श. जाहचां, जाहमन् ग्यः.,
जहता-स्यं, मोहः, सं-च्या-°, इंदि यस्वापः मोहः:
स्तंभः -ing, a. व्या-, मोहिन्, मोहकारिन्,
स्तंभकः -Stupid, a. जड, मृढ, मूर्खं,
मंद्, पृढ्-स्थूल-जह-मंद्-धी-मितः बुद्धिः,
निर्मुद्धिः, दुर्बुद्धिः, अविकः, अज्ञः 'a. 8.
mistake' अतिग्रहणीयः प्रमादः -ity,
-ness, श. जाहचं, मोरूपं, मूढता, जाहमन्
ग्यः, अज्ञानं &c. = ly, adv. जाच्येन, पूर्षंतया, मुढ्वन्

Stupendous, a आतिविशाल, अद्भुत, आ-अर्थ-विस्मय-कर (री f), विस्मयोत्पादक.

Sturdy. a. कठिन, कठोर; दृढांग, प्रबल, See Stout.

Stutter, v. i. See Stammer.

Sty, ह. श्रुकरशाला.

Style, ह. रीति र्र., प्रकारः, पद्धति र्र., वृत्ति र्र., सरिण र्र. 2 भाषासरिणः, लेखनपद्धतिः; (of speaking) वाग्वृत्तिः-च्यापारः-सरिणः- 3 संज्ञा, आख्या, ख्याति र्र. 4 लेखनी, कलमः 5 शलाका, कीलः; शंकुः(of a dial). – v. t. आभि-धा 3 U, वच् 2 P, संज्ञां दा 3 U, कृत् 10; See Name, Call; ' s. ed Kakutsıha' ककुत्स्थ इत्यावितलक्षण (R. vi. 71), ककुत्स्थसंज्ञ &c. –ish, a. शिष्ट-जनमत, सभ्याचारासुरूप

Styptic, a. रक्तस्तंभन, रक्तस्रावरोधिन्. = ६० रक्तस्तंभनं अवरोधः

Styx, s. वैतरणी, पेतनदी.

Sussion, s. See Persussion under Persuade.

Suave, a. सुशील, सभ्य, मधुर, मनोक्का -ity, s. माधुर्य, मनोक्कता, स्वाहुता. oubacid, a. ਵੇਚਰਜ਼ਨ.

Subdivide, v.t. प्र-, चिभन्त १ U, अंज्ञांज्ञान् क् 8 U. -Subdivision, इ. प्रभागः, प्रविभागः; उपज्ञास्ता, प्रति-प्र-ज्ञास्ता. उपांगं, अवयवः

Subdue, v. t. वशं नी 1 P. वशिक 8 U, वि-परा जि 1 A, अभि-वशं - भू । 1', दम् c. (दमयति), स्वायतीक, स्ववशे स्था c. (स्थापयति) 2 (Passions) जि. सं-नि-यम् 1 P, निम्रह् 9 P, दम् c., वशं नी: See Control. -er, s. जेतु m., दमनकारिन् 2 वशिन् m. -ing, s. वि-,जयः, दमः-मनं, अभिभवः, नि-सं-यमः, निम्रहः, &c.

Subjacent, a. अधोवार्तिन्

Subject, s. प्रजा, प्रकृति f. (usually in pl.). 2 विषय: (विषयित m., as opp. to object); प्रकारण, प्रस्तावः, प्रसंगः, अर्थः, पद, स्थानं, आस्पदं, भूमि f., आधिष्ठानं, आधार:, आश्रय:, आश्रय:, भाजनं 3 नाय-कः, कथापुरुषः-नायकः. 4 कर्ता (in grammar). 5 साध्यं; 'e. in hand' प्रकृतं, प्रस्तुतं, प्रस्तुतार्थः; 'this chapter is on the s. of Sankhya doctrines ' सांख्य-वादविषकोऽयमध्यायः. = कः वशवतिन्, वशग्त उपजीविन, आश्रितः निघ्न, वज्ञ, अधीन, आयत्त, तंत्र in comp. 2 (Liable) अधीन, आयत्त, &c., अई, पात्रं, आस्पदं in comp.; See Liable; 'one that is born is s. to death ' जातेन खलु मर्तव्यं, जातस्य हि धवो मृत्यु:: 'not s. to anger' अनायसी राषस्य (Ka. 45); во अवशो विषयाणां, अदत्तावकाको मत्सरस्य (ibid.); 'в. to disease ' रोगाधीन, नित्य-सदा-रोगिन्, रोगपात्रं, &c. =v. t. वज्ञीकु 8 U. आभिभू 1 P; See Subdue. 2 पदं नी 1 P,अधीनी-आयत्ती-आस्पदी-कृः 'you have :s.-ed yourself to trouble 'क्के इंग्स्यात्मा पद्ध-पनीत: (S. 1); ' you have s. ed yourself (soul) to great penance ' आयोजित-स्तपास महत्यातमा (Ka. 173); अयत्नेनैवो-पहासास्पदताभी श्वरो नयात जनं (Ka. 151) ' easily s. s to ridicule ' &c.: उपहा-सास्पदं कू, &c. -iou, & वश:-शं, वशता. निघता, तंत्रता, आश्चितत्वं, अधीनता, &c. in comp.; 's. to another' प्रवज्ञता. पराधीनता, परवसा, &c. -ive, a. विवयिन, आधिकरणानिष्ठः

Subjoin, v. t. अनुषंष 9 P, आयुक्त 7 U, 10; अधः लिख् 6 P or निर्देश 6 P.

Subjugate, v. t. बज्ञीकु 8 U, अभिभू 1 P, प्रा-वि-जि 1 A, अंक्र 7 P, करदीकु; See Subdue. =ion, s. द्माः-मनं, जयः, प्रा-अभि-भवः, भंगः, विषयः, निषयः, निषयः; See Control also.

Sublimate, s. रमकपूर:-पुष्यं -v. t. बाब्पीकृ

Sublime, a उन्नत, अत्युच्छित, उत्कृष्ट, विशिष्ट, गुरु; See Lofty; उदान, प्रोड (sentiment &c.). -v. t. Exalt, q. v. -ity,-ness, s. तुंगता. उन्नति /.. अनुभावः, प्राहि / , अन्युक्तवंः, गौरवं, 'इ. of meaning' अर्थगारवं, उदानार्थः.

Subliminal, a. बांधातीत, अध्यक्त.

Sublunary, a. ऐहिक-सांसारिक-(की f): Sec Worldly.

Submarine, त. समुद्रस्थ-गत; 's fire' आवः, वहवानलः, वाहवः.

Submerge, v. /. नि-,मस्क c. (मज्जयाति), आप्तु c. =c. i. नि-,मस्क 6 P.अवगाह् 6 A: See Plunge. =Submersion, .. निम-जनं आप्ताब:, प्रावनं

Submit, ... i. प्रणम् 1 P, वहाः गम् 1 P, हा-रणं गम् or या 2 P or प्रपद्ध 4 A; (to order &c.) अनुरुध 4 A, अनुबन 1 A. अनुपा C. (पालयति); See Obey; सह 1 A. क्षम् 1 A, मुख 4 P, 10: oft. ex by बमाणं: आयामिश्रा: भमाजं (M.1) 'I s. to your honor's opinion (decision)'. 2 सविनयं वद् 1 I' or प्रार्थ 10 A =v.t. सविनयं ऋ € (अर्प-यति) व्यक्तिक्षप् 6 P or निर्दिश् 6 P: See Refer. -Submission, s प्रणति f_{ij} वशता-त्वं 2 अनुवृत्ति ∱ अनुवर्तनं, अनु-रोध:. 3 क्षमा, क्षांति 🏸 सहिब्छता. -Submissive, a. वहरा, प्रणातिप्रणीव, वहाग, वशवर्तिन्, विधेय, अनुविधायिन्, आज्ञाकर (र्राf $). <math>oldsymbol{2}$ सर्विनय, नम्र, दीन. $oldsymbol{-iy.} adv$ सविनयं, नम्रतया, प्रार्थनापूर्वं, प्रणातेपूर्वे.

Subordinate, a. अधीन, आयत्तः 2 अमधान, गीण (णी ते.), अमुस्यः, 'any thing s. to another 'अमधानं, उपसर्जनं -v. t. (to) अन्यापेक्षया गीण-अमधान-a. मन् 4 A. -ion, s. अधीनता, वज्ञता, वज्ञ्यता, परवज्ञाता, पारतंत्र्यं, पराधीनता, 2 अमधान्यं, गीणताः -ly, adv. गोणतः, अमधान्यंन, अमस्ययतः.

Suborn, v. t. (धनदानादिना) ऋटसाक्ष्यं दा c. (दापर्यात)

Subpœna, 8. आह्वानपत्रं = v. t. आहे 1 P. Subscribe, v. (अध:) नाम लिख् 6 P or निविद्या ट., इस्ताक्षरेण अंक् 10 or खिद्धायति (D.); See Sign. 2 Agree, q. v. 3 (द्वब्यं) दातुं प्रतिज्ञा 9 A, अंशं दा desid. (दिस्सति-ते). = er, 8. अंशदायिम् क. = Subscription. 8. नामलिखनं निवेशणं. 2 अंश-उद्धार-दानं, स्वांशः, उद्धारः 3 (Of a paper) मूल्यं.

Subsequent, a. उत्तरगामिन, उत्तर, पश्चात् in comp. पर, पश्चात्कालीन; श्रद्ध pr ; ' है। rites ' अक्षुत्वमाणि; श्रद्धगमनं , क्षर, ' है। mention वश्यमाणताः -ly, adv. तर ऊर्ध्वः अनंतरं, तत उत्तरं, पश्चातः (to)परं, ऊर्ध्वः, अनंतरं, परतः (withabl.): अकु pr.; 's. to the marriage अनुविवाहं, विवास्तरं, &: -Subsequence, ह. अनुगमनं-यानं.

Subserve. ह. ह. पुरस्कु 8 U, वृष् ६., उपकु; See Promote. -Subservient, a. आयत्त, अधीन, वहा, निन्न, तंत्र in comp. 2
उपयुक्त, उपकारिन, महयोगिन. -Subservience,-cy, तंत्रता, अधीनत्वं. 2 उष्योगः, उपकारः

Subside, v. i. इ.स. 4 P, प्र-उप-°, निवृत् 1 A, विश्स् 1 P, वि-गस् 1 P; प्रसद् 1 P. 2 अधस्तले आसद्, अधः गस् ०७ एत् 1 P.

Subsidy, s. (धनरूक) साहार्यं, करः.

-Subsidiary, a. सहकारिन्, साहार्यकारिन्, अनुकृत, मिन्नभाषापन, 2 Subordinate, q. v.; something s. अनुधारं,
उपसर्जनं, गोणार्थः.

Subsist, v. i. भू 1 P, वृत् 1 A, विद्
4 A, अस् 2 P, स्था 1 I. 2 जीव 1 P, आउप-°, पाणयात्रां क्र, जीवितं पाणान् धू 1 P,
10; See Live. -ence, s. सत्ता, आस्तित्व,
भावः, वृत्ति f. 2 आजीवः, वृत्तिः, आ-उपजीविका, पाण-अरीर-यात्राः, See Living.
-ent, a. जीविन, सम्बवत

Subsoil, s. अधःस्तरः

Substance, ह. सार:, सरवं, तरवः, भावः, भावार्थः, सारांज्ञः, सात्पर्ये, मात्पर्यार्थः: ' sum and s. ' पिंहित: निर्गालित: अर्थ:, निष्कर्ष:; भाव:: 'they are the same in s, ' बस्तुत: समा:, अर्थत: तल्या: 2 (In Philosophy) इच्यं, पदार्थ: 3 नस्तु ग., इच्यं, अर्थः, सूर्न-द्वच्यं, 4 संपत्ति 🏸 द्वच्यं, धनं, अर्थः, विसं, विभवः, वैभवं, See Wealth. -Substamtial, a. सारवत्, ससार, सगर्भ, धम. 2 तात्त्विक-साश्विक-वास्तविक-(की 1. यथार्थ, सत्य, वास्तव (वी.f..) 3 धनिय, सधन, समृद्ध, धनवत्: See Wealthy.-lv, adv. वस्तुतः, अर्थतः, तत्त्वतः, सारतः -Substantiate, v. t. साध् ः. उप-प्रति-पद c., प्रमाणयति (D.), प्रमाणीकः 8U, सत्यापयति (D.), सन्याकु, वि-भू C.; उँ% Prove. -ion, ः उपपादनं, साधनं, सिद्धि f. =Substantive, %. विदेशियां, सप्य: ' dependent on the gender of the s. विशेष्यनिष्ठा, वार्ड्यालिंगः 🗝 सस्ववास्त्रितः Substitute, 5. प्रतिनिधिः, प्रतिहस्तः-स कः,

Substitute, s. प्रतिनिधिः, प्रतिहस्तः-स कः, प्रतिपुरुषः, oft. by स्थानीय-u. or स्थाने वृत् 1: A. 2 (In grammar) आहेशः - v. t. स्थाने ग्रेट्-सं-,निविद्या ए. or प्र-नि-उप-दुष् 7 A, 10 or उपकर्ष ः, तत्त्रवे धातोः स्थान हषादेशं प्रति संन्यवेशयत् (R. XII. 58) 's. ed Sugriva in his place' & c.

'Adesa is one word s.-ed for another' आहेशो नाम शब्दांतरस्य स्थाने विधीयमानं शब्दांतरमभिधीयते (M. N. on ibid.). 2 परिवृत् e., उपस्कर 6 P.-ion, s. स्थाने निवशनं-उपकल्पनं-विधानं.

Substratum, हः स्तरः, फलकः कं 2 आधारः, आश्रयः. स्थानं.

Subtend, e. t. आभिमुखं संमुखं-वृत् 1 A or स्था 1 P(with gen.).

Subterfuge, 8. इ.लं., इ.स.च् ग., अप-च्यप-

Subterranean, o. आंतर्भोम (मी f.), भूमि in comp.; भूम्यंतर्गत, मृद; 's. place' भूमिगृहं, अंतर्भूभिः; 's. passage' सुरुंगा, मृदमार्गः.

Subtile, Subtle, a, अतिस्क्ष्म, अणु, अतिलयु, जिरवयव. 2 चतुर, विद्ग्ध, स्क्ष्मद्किन, स्क्ष्म or कुशाय-मति क बुद्धि, मार्मिक (की.रि.), मम्बिट्टैं. 3 Roguish, Siy, q.v. -iy, adv. स्क्ष्मं, स्क्ष्ममत्या -ness, -iy, क. स्क्ष्मता, अणिमन् १११, अतिलायचं 2 वेद्यस्यं, चातुर्यं. Subtract, e. t. विश्वंत 10, विश्वं 2 P, क्यवक्त्म (10) (कल्यति); विश्वं 10, (with instr.); शुष् c.: एताचयुत्तवियुत्ताच् (Li. 13) 'these s. ed from 10,000;' अयुत्त-च्छोधितं जातं &c. (ibid.) 2 उद्ग-इ 1 P. -ion, क. वियोजनं, वियोगः, च्यवकितं.

व्यवकलनं, शोधनं, वि-वर्जनं, 2 उद्धारः

Subvert, v. 1. उद-, हवंस् ८., उन्मूल् 10. विनञ्ज ८., उिछट् 7 P or ८., अवसङ् ८, खंड्र 16, नि-अव-पत् ८. — Subversion, ह. हवंस:, उच्छेद:, वि-, नाज्ञः, &८. — Subversive, a. विनाज्ञिन, हवंस-नाज्ञ-कर (री. /), उच्छेदिन; better ex. by (v.); it is s. of happiness हुं सुखं उच्छिनात्ते, सुखांत-कर

Subway, ह. आंतर्भोनमार्गः.

Succeed, e. i. (Of things) निष्पद् 1 A, सं-पद, सफलीभू 1 P: फल् 1 P: सिध् c. (साध्यति), जयं आप् 5 P, विजयिन-व. भू (of persons); सिध् 4 P (of both); 'he s. ed in all his attempts' सर्वे तस्य भयत्ना निष्पक्षाः-सफला यभूदः &c. =v. t. Ex. by Go q. v. with (अनंतरं with abl.) पश्चात् (with gen.); अज्ञु pr.; 's. ing his father. as sovereign of the North Kosaln' पितुरनंतरसुत्तरकोशालानसमधिनम्य (R. ix. 1): 's. to the throne' राजपदं-सिंहासनं-आडद् 1 P, राजपदं आप् 5 P, राजपदं आप 5 P, राजपदं आप राजप्यनाप् भू; 's. ed his brother' भादः पश्चात् राज्यस्वाप: 's. ed the

General ' सनापतेः पश्चात तत्पटमवाप् (lit.) सेनापतिमन्दगच्छत्; See Follow; 'joy s. ed by fear ' भयोत्तर: हर्ष: -ing. a. पर, उत्तर, आगामिन, अनुयायिन्-गामिनुः 's. generations ' पुत्रपौत्रादयः, उत्तर-कालीना जना:. -Success, 8. सिद्धि रि. साफल्यं, अर्थ-साध्य-सि।द्धः, कृतार्थता, जयः, संपद् f_{*} , श्रीः, उदयः $-ful_{*}$, a_{*} , कृतिन्, कृतार्थ, सिद्धार्थ, विजयिन, चारितार्थ, कृत-कृत्य, प्राप्त-पूर्ण-सब्ध-काम, संपन्नमनोरथ- 2 (Of things) सिद्ध, सफल, निष्पन्न, फल-वत. =fully, adv. सफलं, अवधा, अमोषं, सिद्धन्याः -ion, क अनु-,क्रमः,परंपरा, आनु-पूर्व्य, पर्यायः, अन्वयः, श्रेणीः हेले Urder; 'in 8.' अनुक्रमं-क्रमेण, यथाक्रमं, अनु-पूर्वज्ञः, निरंतरास्वंतरवातृ शिषु (K. v. 25) ' coming 2 in 8. '. आवाले ली 🏸 माला: Nec Series. 🐉 उत्तराधिकार:-रिता, दयाधिकार: -ive, a. क्रमचद्ध, आनुक्रमिक (की(f)), यथाक्रम, अनु-पूर्व, परंपरा वर्ष कम-आगत वर्ष आयात,कमानु-सारिन् 2 निरंतर, सतत, अविरत. -ively, ade. क्रमशः, क्रमण, अनुक्रमशः, अनुपूर्वशः, आनुपूर्वेण, यथात्रमं -०१, ह. प्रत्यनंतरः. उत्तराधिकारिन 🎮 , अनंतरागाभी -

Succinct, त. संक्षिप्त, रुचु, अविस्तीर्णः निष्कु, व्यक्तिः सिक्षां, समासतः

Succour, ह. साहाउयं, शरणं = १. त. वा 3 U with (ह.), उपकु 8 U.

Succulent, त. सरस, आर्द्र, रसमय (यी र्र.), सद्भव, सज्रलः

Succumb, v. i. ৰহা ধন্ 1 P or इ-या 2 P, ৰহামু 1 P, জৰ-,মহ্ 1 P; Sec ' Give way 'under Give.

Such, a eggi \Rightarrow (\Rightarrow) f) and \Rightarrow \Rightarrow . दुशु-डा, तथाविध, एवाविध; ' 8 "us my colf, -yourelf ' मादुश्-श, महिध, भवादुश्-श, त्वादश &c.; 's, and s. असुक; 'as s. एवं सति: परमार्थत: प्रेम ' effection as s. ' Suck, v. t. 317-, 5, q 1 P, q 1 P. 2 (Aschildren) धे 1 P, स्तनं-स्तन्यं-पा: 'क child that s, o the breast ' स्तनंधव: शिशुः **3 (** чр) उत्-, शु**ष्**ः, आ-नि-पा, आचम् 1 P, (रसं) आदा 3 A. -ing, s. स्तनपानं, चूषणं. 2 श्तन्यं, दुग्धं; चूष्यं; 'who gives s. स्तन्यदायिनी. -Suckle, v. t. स्तनं स्तन्यं पा c. or दा 3 U, स्तनं धे c. (धापयति), स्तन्यदानन पुष् ः -ing, s. स्तन्यदानं 2 स्तनंधयः (यी f), स्तन्य-पायिन. -Suction, इ. आ ,चूपणं

Sudden, ... आकत्मिक (की f.), अकांड, अलक्षित, अतार्कित-अचितित-पूर्व, अकल्पित, अकस्माजूत. 2 चल, चंचल, लोल; See Fickle. -ly, 'on a s.' adv. अकस्मात्, सहसा, एकपदे, अकांड'डे, काकताली -

न्यायेन, अतार्कतं, असमधितं, 'befalling s.' अतार्कतोपनतः

Sudorific, a. स्वेदजनन (नी f.), स्वेदकर

 $(\mathbf{f} f.)$

Sue, v. प्र-अभि-अर्थ 10 A, सविनयं याच 1 A. 2 अभिनुद्ध 7 A, 10, निविद् c. (राजकुले); 'if he s. me in a court of law' यदासी राजकुले मां कथपति(Mr.4).

East a mer draw a

Suct, ह. बसा, मेदस् n. Suffer, v. t. अजुभू 1 P, उपगम् 1 P, उप-. मुक्द 7 A, प्राप् 5 P, ज्ञा 9 U (Experience, q. v.). 2 अनु-ज्ञा, अनुमन् 4 A, अनुसुर् 1 A,न मतिबंध 9 P or मति विध् 1 P. 3 वि-, सह 1 Å, अम् 1 Å, मृद् 4 P, 10. -v. i. (from) क्रिश्-तप-पीड-pass., व्यथ् 1 A; 'is s.ing from an injury ' (an-) निकृत्या पीड्यते: ex. by भावा in comp., (दुःखभाक्); दुःखं-पीडां-अनुभू; पराघे यः पीडामनुभवति 'who s.s for others'; 'if any important duty should not s. thereby 'यदि नावसीदाति गुरु प्रयोजनं (Ka. 181) 'a wicked person commits a fault and a good man s. s for it 'खल: करोति दुर्वृत्तिं नूनं फलि साधुषु . =ance, ह. अनुज्ञा, अनुमति f., क्षमा. -er, ह. दु:खित:, दु:खभाक्, दु:खी. -ing, अ. पीडा, क्रेशः, इंट्लं, व्यथा, परिन्तं तापः, बेवना, कुच्छं 2 दुःखात्तभवः बेदनं &c. -a. क्रिष्ट, दु:खभाकु-भागिन्-

Suffice, v. i. कर्ष् 1 A (with dat.), पर्याप्त-त. भू 1 P; See below; 's. it to say 'इति कथनं पर्याप्त भवतः -Sufficient, त. पर्याप्त, उपयुक्त, उचित, समर्थ, gen. bv अलं (with dat.). 'this (cow) will be s. to satisfy my hinger' तस्वाल-मेवा शुधितस्य तृट्त्य (R. 11. 39), शुधा-शांतये कल्पेत, पर्याप्ता भवेत. 2 पर्थट, भचुर, विदुल; 'you cannot do him s. honour' तहिषये अपर्याप्ति भृष्टमानस्य. -ly, adv. पर्याप्त, पर्थेट, भचुरं- -Sufficiency, s. पर्याप्ति f., ओवित्यं, पर्थेटता- 2 स्वशक्त्यभि-

मानः

Suffix, See Affix.

Suffocate, v. t. श्वासं-कंट-क र 7 U or स्तंभ 9 P; Ses Choke. -ed, a. रुद्धश्वास-प्राण-कंट. -ion, s श्वास-प्राण-रोधः, कंटस्तंभनं-

Suffrage, s. See Vote.

5uffuse, v. t. आ-परि-द्व c., स्थाप् 5 P, स्थाप् 5 A, आ-सं-कृ 6 P; 'eyes s. od with tears 'बाड्पपरिद्वत-अश्रुहाबित-बाड्प-समाकुल-नयने; 's. ed with blushes' -हीपरिगत; सबीड, बीडाविलक्ष. -100, s. आप्लाब:-वनं, स्थापनं.

Sugar, s. शर्करा, सिता, खंडविकारः; 'coarse s.' ग्रुडः; ' raw s. ' म्रास्पंडी, फा-

णितं. = v. t. मिटी-मधुरी-कु 8 U, शर्करा-न्वित-a. कु. =ed.-y, त. मधुमय (ची f.), मधुस्यदिन, शर्करावग्रंडित; सशर्कर, मिट, शर्करायुक्त; 's.-candy' सिताखंडः, खंड-मोढकः: 's.-cane' इथुः, रसालः

Suggest, e. t. सूच 10, उपन्यस् 4 U, उपक्षिप् 6 P, उद्दिश् 6 P, पस्तु c., सहप-स्था
c. (स्थापयित); व्यंख्र c. 2 उपिदिश्, पदुष्
c., मंत्र 10 A; 's. ed sense' ध्वनितःव्यंग्यः-अर्थः; 'such is the s. ed sense'
इति ध्वनिः; 'this plan s. ed itself to
my mind' अयसुपायो मे मनिस पादुर्वेष्णः,
एजसुपायमहमचितयम् =ion, s. स्वना,
उपन्यासः, उपक्षेपः,पस्तावः-2 मंत्रणं,उपवेशः,
दुद्धि f. =ive, a. व्यंजक, स्वकं, प्र-,भोधकः
Suicide, s. आत्महत्या-धातः-वधः, प्रणजीवित-त्यागः- हिंसाः-2 आत्मधातकः-धातीइत् m.; 'commit s. 'प्राणान् उत्सुष्ण 6 P,
आत्महत्यां कु. =s!, a. आत्मधातिन, आत्मनाशिनः-स्वनाशावहः

Suit. v. ger pass. (with loc. of person), जुस् 1 A (with gen. of person), उपपन् 4 A, (with gen. or loc); ननु रामभइ इत्येव मां प्रत्युपचारः शोभवे तातपरिजनस्य (U. 1); शुमर्यादत्वं ब्रह्मणी कीषपश्चते, ने गुणाः परस्मिन बद्धाणि उपपदाते (S. B. 147, 170), oft ex. by words for ' proper ' q. v. =s. प्रार्थना, प्रणयः, विज्ञिति f_{\cdot} , विज्ञापनाः 2 कार्यं, अभियोगः, व्यवहारः, अक्ष:: ' file a s. ' आभियुक्त 7 A, See Suc. 3 (Of clothes &c.)युगलं, युगमं, युतकं,युगं, संयोगः, समुहः: See Set. 4 परिजनः, परिवार:, See Retinue -eble, a अञ्चलप, युक्त, उचित, योग्य, उपवन्न, अनुगुण, रहूर (sit f.); See Becoming Proper -ably, adv. यथोचित, अनुस्पं, यथायोग्धं, यथाई, युक्तं. 2 अनुगुणं अनुसारेण, अनुरोधेन. - or, 8. प्रार्थित m., प्राथकः, आहेदकः. 2 आर्थन् m. 3 विवाहार्थिन् m., पाणिग्रहणार्थिन् m.

Suite, 8. परिच्छदः, परिवारः, परिजनगणः. 2

(Of rooms) समाष्टि / , संयोगः.
Sulk, v. i. उद्-आस् 2 A, उद्-विक् 7 P.
-y, a. सक्ष, भतीप, विवण्ण, उदासीन, उद्विक,
अंतःकुपित. -ily, adv. उदासीन वत्, सीदेशं. -iness, » औदासीन्यं, अंतःकोपः,
उद्वेगः.

Sullen, -ly, -ness, See Sulky, -ly, -ness.

Sully, v. t. हुन् c. (हुन्यपित), आविलयति-कलंकपित -(D.), मलिनीकु 8 U; See Stain.

Sulphate, s. (Of copper) तुत्यं; 'red s. of iron' काशी(सी)शं; 'green s. of iron' भातुकोसरः Sulphur, इ. गांधिकः, गांधकः, गांधात्रमन् m., सीगांधिकः -ated,-eous, a. गांधकसंपृक्त-युक्त, गांधकगुणविशिष्ट, गांधकगर्मः

Salphuret, s. (Of iron) तार्य; (of mercury) कज्जली.

Sultry, a. प्रखर, तिरम, प्रवृद्धताप, अत्युष्ण, निवास:, भीष्म:.

Sum, ६. योगः, संकलनं, संयोजनं (in Math.).

2 साकल्यं, समाहारः, समावायः 3 सारः, तात्पर्यं, मारांशः. 4 रोशिः 5 संग्रहः, संभेपः 6 (Of money) राशिः, धनभागः-अंशः, oft. not ex.; 'spending a large s. of money भ्रत्युच्यच्ययः; 'small s. of money भ्रत्युच्यच्ययः; 'small s. of money भ्रत्युच्यच्ययः; 'small s. of money भ्रत्युच्यच्ययः, 'small s. of money भ्रत्युच्यच्ययः, 'see Substance. -v. t. संयुद्ध 10, सं-कल् 10 (कल्यति). 2 (up) संक्षपेण कथ् 10, समासतो चद्य 1 P. (उक्तं) उपसं-द्व 1 P. -Summary, व. संक्षिप्त, सामासिक (की f.) 2 क्षिप, आष्ठलंचित. -९. संक्षेपः, सारः, संग्रहः. -॥ प्रत्येषः संक्षेपः, संसेपः, समासतः

Summer, इ. ग्रोहमः, निदाधः, घर्मः, तपः, उष्णः, उ(ऊ)ष्मागमः, उ(ऊ)ष्मकः, ग्रोष्मसमयः-कालः &c.; 'इ.-house' केलि or निलास-गृहं or मंदिरं, ' इ.-house with fountains &c.' जलमंदिरं, धारायंत्रगृहं.

Summit, s. शिखर: रं, शूंगे, सात गः., गः., चूहा, शिखा, अग्रं, कुट: रं; 'reclining on the s. of the western mountain 'अस्ता-चलेश्द्रावलंबिन. 2 (fig.) परा काष्ट्रा-कार्यः

Summon, v. t. आहे 1 P, आहु c., आनी c., आवह c.; 'to s. up courage'; See Courage. -Summons, *. आहानं; 'written s. आहानपत्रं; 'he who disobeys s e.' आहुतोऽनागच्छन् (V. M. 4.).

Sammum-bonum, म. निःश्रयसं, परमार्थः, अपवर्गः

Sumpter,-horse, s. रथू(स्था)रिन m.,

Stimptuary, a. स्ययाचिषयका, स्ययानियम-संविधित.

Sumptnous, u. महाई -ध, बहुष्ययसाध्य, महा-बहु-मूल्य 2 विशिष्ट; 'ह. feast' भोजनविशेषः. -!y, udv. अतिव्ययपूर्व, महा-च्योज-विशेषः. -!y, udv. अतिव्ययपूर्व, महा-च्योज- =ness, 8. महा-अति-व्ययः

Sun, श. रवि:, सूर्यः, आदित्यः, भाखः, सवितृ' अकः, भास्करः, दिमकरः, दिवाकरः, मा-तेढः, मरीचिम, विवस्तत, मित्रः, खगः, प्रथन, भास्वत, and comp. of 'Hot' with 'Ray', 'Ray' with महस्र, पति: with 'Day': उच्चारिमः सहस्राकरणः, सहस्र-द्यामा, दिनपान्ः कटः 2 भातपः, 'mornings' वालातपः, राहाकः, 'exposed to the sun ' आतपे दसं, आतपायोजिक्सतं (धान्यं); 'a.-beam ' सूर्यकिरणः, अंद्युः, See Ray; 's.-day ' रिवारः-वासरः, भाजवासरः; 's.-dial ' सूर्यघटी; 's.-rise ' सूर्योद्यः, उद्यः; 'a.-set ' अस्तमनं, अस्तः, दिनातः; 'at s.-set ' अस्तं गते रवी; 'at s.-rise '; ससुदितः रवी ' from, s.-stroke ' आतप-छंचनात् (S. 3); 's.-aline ' सूर्यातपः, प्रकाशः, सूर्यात्रोकः. -ny, '2. सीर (री. / .) (s.) in comp. 2 सूर्यतस, आतपच्यास, आनपाकांतः, आतपवत्, सातप

Sunder, See Separate.

Sundry, a. बहुविध, नानाविध, विविध, अनेक-नाना in comp.

Sup, v. i. रात्री भुनं 7 A. -Supper, s. रात्रिभोजनं.

Super, A prefix rendered by आति, अधिक, अतिशय in comp.; 's.-abound' अतिबहुलीभू; 's.-abundant' अतिबहुल, उपाचित.

Super-annuated, a. वयोधिक, मार्धक्येन कार्याक्षम

Superb, a. आतेक्षोभन; See Magnificent. Supercilious, a. अवलिप्त,अत्युद्धत,अतिहृप्त. Supererogatory, a. विध्यतिरिक्त, नियमातिरिक्त. -Supererogation, a. नियमातिरेकः, अत्याचारः

Superficies, ह. तलं, पृष्ठ. -Superficial, a. बाह्य, बहिःस्थ, बहिः-पृष्ठ in comp.: 's. contents' पृष्ठकलं; 's. view बाह्या-लेकः. 2 गाध, पहच्चाहिन, अल्प, असूक्ष्म, अनिपुण, अगाढ; 's. scholar' अल्पक्तः, चुंककः. -ly, adv. बाह्यतः, बहिः

Superfine, अतिसुक्ष्म, सर्वोत्कृष्ट.

Superfluous. a. अधिक, आंतरिक, ध्यर्थ, अपेक्षातिरिक्त; oft. ex. by. पुनकक्त; render s.' पुनकक्ततां नी 1 P. (इद्रमुल्याय सरःसलिलं अमृतरसमुत्यादयता पुनकक्ततांमिव नीता स्वमृष्टिः Ka. 124); 'when there is clear moonlight, torches are s.' अभिन्यक्तायां चंद्रिकायां के द्यापिका-पोनकक्त्येन (V. 3); आज्ञास्यमण्यत्युनकक्त्रमूतं (R. v. 34). =ness,-Superfluity, s. आधिक्यं, पुनकक्तता, अतिरेकः, वैयर्थे.

Superhuman, a. अ-अति-नास्तव (वी f.), अतिमत्यं, अपीरुष (वी f.), मासुवातिक Superincumbent, c. उपरिश्यित, अधि-श्वात, उपरिवर्तिन.

Superinduce, v t. अध्यारह c., अधिनि-

Superintend, ए. १. प्रयंबेक्ष् 1 A. अधि-ष्ठा 1 P, अध्यास् 2 A. -ence, अधिष्ठानं, अवेक्षा, अधिकारः, अध्यक्षता, अवेक्षणं, कार्य-वृक्षनं. -ent, १. प्रयंबेक्षकः, अधीशः, अध्यकः, अधिकारिक् कः. Superior, a. (To) ज्यायस्, गरीयस्, श्रे-यस्, वरीयस्; अधिक, श्रेष्ठ, वरिष्ठ, गरिष्ठ, विशिष्ट, मसुख; oft. by अतिरिच-विशिष्pass.; See Excel; 'truth is s. to thousands of horse-sacringes' अश्व-मेधसहस्रेभ्यः सत्यमेवातिरिच्यते-विशिष्यते (H. 4); 'of s. merits' गुणाधिक, वि-शिष्टगुण. = s. गुरुः, ज्येष्ठः, श्रेष्ठः, वरिष्ठः, अध्यक्षः = ity, s. आधिक्यं, ज्येष्ठता, श्रेष्ठता, विशिष्टता, उत्कर्षः, मायल्यं, माग्भावः.

. Superlative, a. सर्वोत्कृष्ट, परम, अत्युक्तम, अतिकृष in comp. - ly, adv. अत्यंत, परमं. Supernatural, a. अलोकिक (की f), अ-अति-मानुष-(षी f), पकृतिवाह्य, मानुषातिग, - ly, adv. अलोकिकतयाः

Supernumerary, तः अतिरिक्तः अधिक, संख्यातिरिक्त.

Superpose, v. t. उपरि नि-धा 3 U.

Superscribe, v. t. बाह्यनाम लिख् 6 P or दा 3 U. -Superscription, s. बाह्यनाम; (fig.) बहिर्देश:, बाह्यभाग:.

Supersede, v. t. उन्नंघू 1 A, 10, अतिकम् 1 U, 4 P, निरस् 4 U, निराकु 8 U; 's. ed him in the office' तमतिकम्य तत्पद्म-वापः 2 वि-,लुप् c., खंडू 10, निष्टत् c. -ed, u. निरस्त, विलोपित; 'n.s. wife' अधि-विका, अध्युद्धाः

Superstition, ६. मृहविश्वासः, अतिविश्वासःभक्ति f., मिध्याधर्मः, अविधिनिष्ठा-श्रद्धाः
-Superstitious, ७. मृह, विश्वासनिष्ठः,
असत्य-मिध्या-धर्मिन, अन्याचार्रानष्ठः, 2
मृहविश्वासमूलकः

Superstructure, 8. भवनं, मंदिरं; See Building.

Supervene, v. i. अकस्मात उप-स्था 1 P, or उपनम् 1 P.

Supervise, v. t. पर्यवेक्ष् 1 A. =er, s पर्य-वेक्षकः; See Superintend.

Supine, v. उत्तानक्षय, अवपृष्ठभायिन, उत्तान, अर्घमुख (खी र्र.) 2 अलस, निरीह, उद्दा-सीन. =ness, s. आलस्य, तदा.

Supplant v. t. निष्कस् ए., स्थानं व्याप् 5 P or अधि-द्या 1 P, अप-नि:-स्र ए., निराक्त 9 U, निरस् 4 U.

Supple, a. कोमल, सुनम्य, अहृद्ध, मृदु, चपल, लघु, नमनज्ञील

Supplement, ह. परिशिष्ट, गरिपूरणं, उत्तर-सक्षः, शावदरणं, -ए. .. पूर् 10, न्युनतां निराक्षः 8 U. -at, -ary, a. परिशिष्ट io comp-

Supplicate, v. t. अनु-नी 1 P, अर्थ् 10 A. सांजलि याच् 1 A. -ion, s. प्रार्थना-नं, अन्न-नयः, सविनयपार्थनाः -ory, :a. सान्नयः, सविनय, प्रणतिपूर्वः

Supply, v. t. उपाह 1 P, परि-उप-क्रुप् ..., मंयुक्त 10; 'he was s. ed with food' अक्तसुपकल्पितं तस्य; सं-भु 3 U, उप-स्था c. (स्थापंयति), परि-,पूर् 10. 2 (An ellipsis.) अध्याह, अभ्युह् 1 U, पूर. - क. सीमार:, संचय:, सामग्री, उपकल्पनं. 2 (S. s.) वीवध:; See Provision.

Support, v. t. उप-सं-अष-उत्त-स्तंभ् 9 P or c., आ-अव-लंब 1 Λ , सं-,धू 1 Pआलंब-अवलंब-सो 3 U; ' how shall I s. my life 'कथं जीवितं धारविष्यामि (S. 4); 's. by the hand' इस्तं टा. (सेवाविज्ञक्षण-R. x111. 69); See हरीश्वरदत्तहस्तः Lean. 2 भू 1, 3 U, ब्रासाच्छादनं दा 3 U, पुष्र 1, 9 P or c., (अक्तादिना) पा ए (पालयति), संबुध् c.: 's. oneself' उदरपूरणं कु. 3 वि-,सह 1 A: See Bear.4 उपके 8 U, अनुग्रह 9 P , साहाय्यं क्र \cdot 5 समर्थ् 10 , द * यति (D.); See Prove; न हायं मत्रः स्वातंत्रयेण कंचिटिप वाटं समर्थियतुमुत्सहते (S. B. 356) 'cannot, by itself, s. any theory '. 6 आभिनंद 1 1'. अनुमुद A, अनुकलयति (D.). =
 आ-अव-लंबः-लंबनं, धारणं; 's. of life' असुधारण, प्राण-यात्रा. 2 अवष्टंभः, आश्रयः, आधारः, आ-अव-लंबः, उपस्तंभः, उपद्मः; ' a tree of 🤫 े संभ्रय-आश्रय-द्रमः,उपञ्चतरुः. 3 भरणं,पीषणं, पा ४ नं, संवर्धनं, 4 (Means) आजीवः: उपजी-विका: See Living.5 साहाय्यं,अनुग्रहः,आनु-कूल्यं: अभिनंदनं. -ed, a. साधार, सावष्टम, उत्तीमत, दत्तहस्त (with the hand). 2 सप्रमाणः -cr, ८ आधारः, अवष्टभः, आलंबिन $m_{\cdot \cdot}$, उद्गहः $oldsymbol{2}$ पोषकः, वर्धयित् $m_{\cdot \cdot \cdot}$ पालकः.

Suppose, v. t. वि-सं-भू ८, करूप् ८, उपन्यस् 4 U. 2 मन् 4 A, ऊहु 1 A, अनु-मा 3 A, अवगम् 1 P, वि-, तर्क् 10: See Inter; ' S. ing that ' ex. by अध, यदि, (अध मरण-मवश्यमेव जंतो: Ve. 3). —ition, s. सं-, भावना, कल्पना, उपन्यासः; तर्कः, ऊडः; अनुमानं, 'on this s. only ' एवं कल्पिस एव, अनेन एव उपन्यासेन. —Supposititious, a. कुट in comp., कुन्निम, कल्पित; ' s. child ' सुन्नमतिनिधिः, कृटपुत्रः.

Suppress, v. t. सं-नि-यम् 1 P, नियह् 9 P, ज्याद् नि-रूष् 7 U, नि-तृ c., नियंत्र 10; स्रु 10, संस्प्र 9 P or c., प्र-, हाम् c. (हामयाति), निष्टत कः 's. ing the emotions of sorrow नियम्य होकाविंग; अंतर् in comp.; 'who s. es his tears' अंतर्षाच्याः, अंतःकोणः &c. 's. ing disturbance' संशोभहामनं-निया

रणं: (the passions) जि 1 P, दम् c. (दमयाते), नि-सं-यम्, निम्हः See Control. 🕽 गुहु 1 U, छहू 10, गुपू 1 P, संबू 5 U, अपलप 1 P; See Concent. -ion. सं नि-यम:-मनं, निग्रहः. अब-नि-रोधः, नियंत्रणं, स्तंभनं, निवारणं, प-,शमनं, अवष्टभः (of the passions) दमः मनं, जय:, निग्रह:, &c. 2 गहरं, गोपनं, छादनं Suppurate, v. i. पार्क बद्ध 1 P, पद्म pass., सपूय-a. भू. =ion, s. परि-,पाक:, सपूपत्वं-Supreme, « परम, अतिश्रेष्ठ, निर्तिशय: ' s. soul' परमातमा, परबद्धा, जगदातमाः 2 मुख्य, मभाविष्णु, प्रधान, विशिष्ट: Sec Principal; 's. power 'साम्राज्यं, पारमेष्ठचं, मधाना-धिकारः, ऐकपत्यं; 's. monarch' अधी-श्वरः, सम्राह, परमराजः: 'be a. to' अति-रिच-विशिष-pass., (with abl.); See Excel. -ly, adv. परमं, अत्यंतं, परं, अति-स pr. -Supremacy, हः आधिपत्यं, प्रशुक्तं, प्रभाविष्णुता, स्वाम्यं; ।प्राधान्यं, सुक्रयता, श्रेष्ठता, विशिष्टताः

Surcharge, v. t. अस्पंत पर 10. -ed, a. अतिभाराकांत, पूर्णगर्भ.

Surd, s. wolf.

Sure, a. निञ्चित, असंि मध, भ्रव, निःसंशय, स्थिर, नियत: See Certain; (of persons) हुद्धनिश्चय, जातनत्थय, संशयदीनः 'I am a. बुद्धं मन्ये, मम बुद्धपत्याज्ञा विद्यते, नूनं खलु, or my with verbs; 'he is s. of success' सिद्धि भ्रवां भन्यते; 'sheis s. of heaven' तस्याः स्वर्गवास्रोऽवस्थितः एवः तं इतं विद्धि be s. that he will be killed '. 3 निर्भेय; अकुति।भय: See Secure, Safe. -ly, adv. नियतं, नूनं, खलु, भ्रवं, अवइयं, निश्चितं, निःसंदे्ं, निःसद्यायं, Sec Certaimly. -ty, s. प्रतिभू:, बंधक:, लग्नक:: 'ह, for recognizance दर्भनप्रतिभू:. 2 पत्ययः, निर्णयः, निश्चयः. -tyship, हः प्रातिभाष्यं Surf. ह. लहरी, सरंगः, कल्लालः-

Surface, ४. तलं, पृष्ठं, सुखं, हृश्यांगं, तल-पृष्ठ-भाग:, पिठं: ' s. of the ea.th ' क्षितितलं. **थरापीठं, &**c.

Surfeit, v. t. अतिपुर् 10, अतिभोजनं कु c., अत्यंतं तुपू ८., सोहित्यं-निर्धेदं-जन् ८.; See Clut. - हे. अतिभोजनं, अतिपूरणं, अतितृप्ति *∱*∙सोहित्यं.

Surge, v. i. उहालू 1 P, उद्गम् 1 P, उत्सिप् pass.; 's. ing waters 'कल्लोलाकुलं-तरंग-धाभतं जलं −% कहोलः, महोमि f

Surgeon, 8. शस्यतंत्रविद्, -Surgery, 8. अल्पं, शल्यतंत्रं-शास्त्रं, शस्त्र-विधा. -Surgical, a. (s.) in comp.

Surly, a. कर्कश, रूक्ष, प्रवच, प्रतीप, प्रक्र, दुःशील.

Surmise, e. आ-,शंकु 1 A, तर्फ 10, सं-भू c. =8. वि-तर्कः, आ-.siका.

Surmount, v. t. तृ 1 P. सं-उत्-, अतिक्रय 1 U, 4 P, लंपू 1 A, 10, पारंगम् 1 P.

Surname, ८. उपनामन् ॥., फुलनाम. 🗝 ६. Ex. by (8,); ' s. ed Vyasa ' व्यासकला-त्पन्नः, प्यासोपनामा.

Surpass, v. t. अति-जी 2 A, अतिक्रम् 1 U, 4 P, आतिरिश्च-विशिष-pass., जि 1 P; See Excel. -ing, a. sift in comp.; 's, the strength of man' अतिमाज्य: See Beyond.

Surplice, ह. धौताबार:, उपरिच्छद:-

Surplus, 8. उद्-वृत्तं, उद्दर्तः, अतिरिक्तभागः. Surprise, v. t. बि-स्मि c. (स्माययति, स्माप-यते), साश्चर्य-a. कु, विस्मयेन उपहन् $\mathbf{2} \ \mathbf{P}$, विस्मयाकुल-आश्चयंचिकत-य-क्र. 2 अतिकेतं-सहसा-अव्यत् 1 Por आसन् c. or अप-स्कंड् f 1 f P; सन्निपत्याभियुक्तः (f U. f 3) $_{i}$ 'was s. ed and attacked '-s.,-al, s. विस्मयः, आश्चर्य, स्वमस्कारः, समत्कृति ʃ., अञ्चर्तः 2 अतिर्जितः आपातः-अवस्कंदः, सह-साक्रमः-अवस्कंदनं ->0, व. विस्मित, विस्मा-पित, बिस्मपाकुल, साश्चर्य, आश्चर्यचित्रत, बिस्मयोपद्दत-आन्वित-आपक्ष: 'to be s. वित्नि 1 A. 2 सहस्राक्रांत. -ing, a. आश्चय-विस्तय-कर (री 🏸), अञ्चतं, विन्न चित्र आश्वर्य-विस्मयाबहः

Surrender, v. t. उपान्ह 1 P, उपान्ती 1 P, सं∹्ऋ ८ (अर्थयति), निकाप् 6 P, प्र-दा 3 U, प्रतिन्वद् c. 2 परि-,त्यक्त् 1 P, उत्सुक्त् 6 l', हा 3 l', संन्यस् 4 U. 3 (Oneself) भरणं गया 1 Por या 2 Por प्र-पष्ट्र 4 A, वर्श गम्-या. = समर्पणं, प्रकानं, परि-त्यामः, उत्समेः 2 प्रणति /., वश्रीम न.

Surreptitious, a. मोबेज-चौरेज-छलेन-कृत-मकाश्चित-निवेश्चित, &c. -ly, adv. छलेन.

सक्दं.

Surround, v. t. परिन्यु 5 U or c., परिक्षिप् 6 P, परि-इ 2 P, परिगम् 1 P, परि-, वेह् 1 A or c., q R-g 1 l; oft. by मेखला. रसना, बलय in comp.; 'the earth s. ed by ocean 'समुद्रसना-उदाधिवलवा-रत्नाकरमेखला-उधी. -ing, a. समेतत: वर्तिन्, आभोग-पर्यत-वर्तिन्, परिसरस्य, ८६६ Naar. 🗝 परिवेष्टनं, संबलनं

Surtout, . उत्तरीयं, पाचार:.

Surveillance, s. अवेक्षा-क्षणं, निरूपणं. .

Survey, v. t. 9-,487-, #1 3 A or c. (#14-यति). 2 (With the eye) संदु रा 1 P, परि-अव-ईक्ष् 1 A, विलोकु 1 A,10, निरीस, निरूप 10. =८ अव-आ-लोकः-कनं, निरीका. निरीक्षणं 2 मापनं -or, s. क्षेत्र-भू-मापकः Survive, v. t. Mत-जीव 1 P; जीव with पश्चात् (with gen.) or उत्तरं (with abl.); 's. danger' आपदं उत्त 1 P. -v. i. धू pass., अव-स्था 1 A. -al, s. अति-जीवनं, अवस्थानं. -ing, a., -or, s. शेष, अवशिष्ट, अतिजीविन, श्रियमाण, अवस्थित-

Susceptible, a. पोग्य, उचित, प्राहिन, प्रहण-वेदन-क्षम-ज्ञाक, गमनीय, प्राहक; See Admit (of); 'I am made s. of an emotion े विकारस्य गमनीयासिम संयूत्ता (S. 1); 'youth is s.' विकारि योवनं (Mal 1); 's. of anger' सुलभकोप, कांधजील, जीवकोपिन. —Susceptibility, अप्राहंकत्वं, प्रहण-वेदन-जीलता-क्षमता.

Suspect, v. t. शंकू 1 A, वि-आ-परि-°, संशी 2 A, न प्रांत-इ 2 P or विश्वस् 2 P: 'excessive affiction s. s evil' अतिस्तिहः पापशंकी (S-4). 2 मन् 4 A, वि-, तर्कू 10. – Suspicion, ह. आ-,शंका, संदृहः, संशयः, विकल्पः, वि-तर्कः. – Suspicious, ल. आ-,शंकिन, जातशंक शंका प्रसंशय-शील प्रांत्रक्ष, सांत्रक्ष, संदृर्धिचत्त-मति, अविश्वासिन, 2 आशंक्य, शंकावह, शंकास्थान-आस्पदं-पात्रं-

Suspend, e. t. उद्-,बंध 9 P. प्र-अव-लंब ८., वि-अव-संबद्ध टें: विटपविषक्तवल्कलेषु (S. 1) 'the bark-garments s. ed from the branchen'; आंटोलयति (D.). 2 ज्यासम्बद्ध 6 P, निलंब c. 3 (From office) नियतकालं यावत आधकारात निष्कस C. OI प्रस्तु c. or भ्रंशु c. -cd, a उद्घद्ध, प्र-अव-लंबित, विषक्त, आंडोलिन, &c.; ' 8, ed in a loop 'काचित, जिक्कियत: 's. ed from the neck ' कंडलियन्-लग्न. -Suspense, । अनिश्चयः, महेहः संशयः, विकल्पः, टोला-इति 九 हेथीभावः: धृतहैधीभावकातरं मे मनः (S.1) my mind is held in s. and hence arxions'; ' being in s. **ढोलायमान, संशयदोलारूढ, संदेहदोलास्थ**ः -Suspension, s. उद्घंपनं, अवलंबनं 2 विलंबनं, ष्याक्षेपः. 3 विच्छेदःः निवृत्ति ∫., निरोधः.

Sustain, v. t. भू 3 U, सं-वृष् c. पा c. (पालयति) &c. 2 सं-धू 10, (ज्ञोकक्षोभं इत्यं मृलापरेव धायते U. 3); सं-स्तंभ् 9 P or c.; See Support; 's. life' प्राण-धारणं-प्राणपात्रां-कु 8 U, जीवितं धू, पाण-सापं भू; See Live, Maintain. 3 प्रवृत् c. 4 मति-उप-पद c. See Prove. 5 सह 1 A, असु-भू 1 P. —Sustenance, s. जीवनं, उपजीविका, वृत्ति f., असं, आहारः; See Maintenance, Living.

Sutler, s. सैन्यानुगामिन्-a. विणक् m.

Suture, 8. संधिः, सीवनं-

Suzersin, s. अधीशः, अधीश्वरः

Swaddle, v. t. क्षोंमेण परिवृ c. or परि-वेष्ट, c;; ' s.-ing clothes ' वालपरिवेष्टमं Swagger, v. i. प्र-,गल्भू I A, विकाल्यू 1 A; See Boast.

Swaln, 🗵 ग्रामिकः, असभ्यः, ग्रामीणः 🔏 Agriculturist, q. v.

Swallow, v. t. यस् 1 A, नि-, मृ 6 P. न्ड. ग्रासः, गिलनं. 2 निगरणकोतस् गः, अन्नमानंः, ' s.-wort' अर्कः, वसु(स्)कः, आस्फोटः, गणरूपः, विकी(कि)रणः, मंदारः, अर्कपर्णः, Swamp, ह कर्न्डामः, अनुगो हेताः, अनुगन्न

Swamp, 8. कच्छभू:, अनुपो देश:, अनुपभू:.
-ए. t. आ-१९ c.: See Plunge. -y, a.
कच्छ, अनुप.

Swan, ह. मरालः, राजहंसः, श्वतगहत् m.

Sward, ह. शाहलं, सतृणभूमि 🏂

Swarm, & सघ:, समूहः, गणः, वृदं, कुलं, See Multitude. -ए. i. गणशः संनिपत् 1 P or संस्थित 6 P, संघशः गम् 1 P or सा 2 P. -ing, a. (with) व्याप्त, संकुल, आ-सं-कीर्ण, जुष्ट, उपमेचित.

Swarthy, a. इयाम, कृष्ण, कृष्णवर्ण.

Swatte, ... $v_{\mathbf{E}}$:, \mathbf{c} lude: $\mathbf{c} \cdot \mathbf{c} \cdot \mathbf{c} \cdot \mathbf{c} \cdot \mathbf{c}$ ($\mathbf{u}_{\mathbf{E}}$ \mathbf{r}) at \mathbf{r} \mathbf{c} ... \mathbf{c} \mathbf{c} \mathbf{c} ... \mathbf{c} \mathbf{c} \mathbf{c} ... \mathbf{c}

Sway, 8: शासनं, आधिपत्यं, दंशत्यं, प्रमुखं, वश:-शं, अधीनताः =v. /. शास् 2 P. 2 प्रमुत् -0., प्र-, नी 1 P. प्रेट्ट -0., प्रयुद्ध 10, प्रमुद्ध -10; See Influence, Subject; 'not s. cd by avarice' अवशा लोभस्य, अनाकृष्ट: लोभन, लोभाषेत्ति, ४०. =v. i. प्रेस् 1 P. इतस्ततः चल 1 P धा कंप 1 A; नम् 1 P. आ-प-लंब 1 A.

Swear, e. i. जाप 1, 4 U, जापधं जाप - e. t. जाप c., जापधं बाह्न c. -er, s. जापध कृत् m. -ing, s. जापधं, जापः

Sweat, ए. i. प्र-,स्विट् 4 P; See Perspire.
2 पारअम् 4 P; तम् 4 l' (tire). -ए. t.
स्विद् १० -८० स्वेदः, धर्मः. स्वेदजलं. 2 परिअमः, आयासः; by the s of thy brow'
आत्मनः परिअमेण -ing, -y, 40 सस्वेद,
धर्मलिस, स्वेदवत्

Sweep, v. t. मृज् 2 P or c., सं-परि-म-, '8. away' अव-अप-मृज, अपवह c., (रपेण) अपनी; · 8. across', '8. over' जवेन अतिकस् 1 U, 4 l' or अतिन्द्व 2 P. -8. प्रसरः, गोचरः, विषयः, See Range. -or, 8. संनार्जकः, खलपूः, बहुकरः. -ings, 8. सं-,मार्जनं-ना, मलापहरणः. -ings, 8. अवकरः, अव(प)स्करः, मलं, संकरः, उच्छिष्टं

Sweet, a. मधुर; मिष्ट, सुरस, स्वादु, मधुमब (यी f.), (of taste only). 2 चारु, मंजुल, लिल, कोमल, मनोज्ञ; See Pleasant, 's. smile चारु-मधुर-स्मित; 's. song' चारुगीतं, &c. = 8. मधु n., भिष्टं, आस्वादः. 2 सुखं, सौरूयं, 's. s of royalty' राज्यसुखानि; 's.-heart' बल्लभ, मणियनं, वृषित, कांत, रमण (जी f.), प्रियतम; 's.-meat'

मिष्टाकं, माद्कः, वायनं; 's.-smelling' सुगंधि, सुराभः; 's.-speaking, -toned, -voiced' मंजुलस्वन, चारुभाषिन, मियंवदः, मधुराकुः -ए. सपुराकुः 8 U, मिष्टीकुः स्वाद्कः -ए. सपुराभः -ly; adv. मधुरं, चारु, मधुरं, -ness, s. माधुर्य, स्वादुता, क्षेट.

Swell, v. i. श्वि 1 P or pass., प्र-उत्-°, स्काय् 1 A, वृध् 1 A, उत्स्प् 1 P; प्र-उप-चि pass., बहुली-भू । P; ' a heart s. ing with joy ' हपोत्फुछं हृद्यं; See Increase. –v. t. श्वि c., स्काय् c. (स्कावयति), दूर c. (with air), उत्-प्र-आ-ध्या 1 P: See Puff. –s., -ing, s. स्फीति f., वृद्धि f., उप चयः 2 श्वयथुः; शोधः; शोफः, बंडः 3 (Of the sea) ऊर्मिप्रलेडनं, संक्षोणः. -ing, a. ज्ञ्यमानं, उत्सर्पिन्; 'a a. se. प्रचलदूर्मि-मालाकुल. –Swollen, a. ज्ञ्न, स्फीत, प्रदृद्ध, &c.

Swelter, v. i. घर्मण आभिभू or बाष् pass. Swerve, v. i. प्र-वि-चल् 1 P, अंश् 4 P, 1 A, पराङ्गुखीभू 1 P, च्यु 1 A, व्यति-इ 2 P, व्यतिक्रम् 1 U, 4 P. (with abl.); आतेचर् 1 P, अति-वृत् 1 A (with acc.): See Deviate; 's. ing from the right

path सन्मार्भभ्रष्ट, &c.

Swift, a. जवन, वेगवत, त्वरित, सत्वर, शीध-दृत-लघु-गामिन, प-,जिवन, शीधम, पजवन, तरस्विन, महावेग; 's. of foot' धावन महा-जव; 'as s. as the wind े वायुगति, वायु-वेग. -ly, adv. शीध, जवन, सवेगं, सत्वरं. -ness, s. शीधता, वेगः, तरस् a.

Swig, Swill, ए. अतिपानं कु 8 U.

Swim, v. t. ह 1 P; प्र 1 A: 'swam across the sea with their arms' पय: अतारिषुश्रीजै: (Si. xii. 77): 's. ing against the waves 'बाहुम्यां लहरीप्रिंड-दुन: 'the Earth s. s in blood' रुपिरा-प्राविता मही: -v. t. ह (with acc.). पारं सम् 1 P. -mer, s. तरण-एवन-कृत् 124. -ming, s. तरणं, एवनं, 's. against the current ' प्रतीपतरणं-

Swindle,-er, See Cheat.

Swine, s. शू (सू)करा:, वराहा: -ish, a. सौकर (री रि.). सुकरशील-वृत्ति

Swing, ह दोला-ली, प्रेंखा, प्रेंखोलनं, हिंदोल:; कार्च, ज्ञिक्यं (with a loop). 2 दालनं, प्रेंखणं डे रय:, वेग:, गति क्रिक्ट में प्रेंख् 1 P, दोलायते (D.), इतस्ततः सं-वि-चल्ल् 1 P. -u. t. प्रेंख् क्रिक्ट व्यक्ति-प्रेंखोलयति (D.), इ. स्ततः सं-वि-चल्ल c. -ing, a. प्रेंखत्, द्यो-लाबमानः काचित, ज्ञिक्यित.

SWinge v. t. बलवत् तद् 10, प्रतुद् 6 P,

परुषं प्रहा 1 P.

Swirl, v. i. चूर्र 6 P.1 A, असू 1, 4 P. Swish v. t. वेत्रेण तडू 10 or इन् 2 P or अन्द्व 1 P.

Switch, s. प्रिंजा; पल्लब:.

Swoon, ए. .. सहूँ 4 P, प्र-वि-ध्या-°, सुन्ध् 1 P. = श. मृद्धां, मोहः; ' he fell in a s. मोहपरायणो वभूव, मृद्धांपकः: -ing, ॥ मृद, सुग्ध, मृद्धांपक, मोहवशः

Swoop, s. अवपातः, सहस्राक्रमणं-आपतन -" i. सहस्रा अवपत्य ग्रहु 9 U or आकः 1 U, 4 P.

Sword, s. आसि:, खड्ठ:, निर्स्निशः कृपाणः करवा(पा)लः, चंद्रहासः, रिष्टिः, मंद्रलाग्नः कौक्षेयकः; 's.-belt' त्सक्षेधनं, 's. stick 'क्रूटास्तं, 's.-man' खड्किन्, म्बड्न धरः, आसिकः

Syce, ह. अश्वबंध:-पाल:-

Sycophant, श. चाडुकार:-पदु:, अतिलालन पर:, अत्यनुरोधिन m. -Sycophancy, श्रं चाहुक्ति ं.. चाडुकारित्वं, See Flatter,-y Syllable, s. अक्षरं; of one s. श्रं एकाच एकाक्षर; of many s. s अनेकाच्, यह क्षर.

Syllabus, ह. सारः, संक्षेपः, सारांज्ञः-

Syllogism, s. न्याय:. -Syllogistic, a. न्यायसंगत, न्याय्य, न्याय in comp.

Sylph, .. तन्वंगी, तनुगात्री 2 विद्याधरी, दिव्यंगना

Sylvan, बन्य, आरण्यकः

Symbol, र चिह्नं, लक्षणं, लिंगं, संज्ञा, प्रति-रूपं. =ic, व. लाक्षणिक-सांकेतिक (की. f), संकेतरूप

Symmetry, ः सीष्ठवं, चतुरस्रता, यथायमा-णता, अंगसंयोगः, अवयवसंगति f. -ical कः सम, चतुरस्र, सम-यथा-स-प्रमाण, संगता-वयवः

Sympathy, S. सहानुभवः, संवेदनं, अनुकंपा, ममदुःखता, समदुःखता; समसुखिताः oft. by समदुःख-सुखः, 'the birds even screamed as if out of s.' विह्नाः समुदुःखा इव चुकुञ्चः (R. vIII. 39). 2 स्वभाव-प्रकृति-साम्यं, आनुगुण्यं, साधम्यं आनुकृत्यं—etic. a. समदुःख-दुःखिन्, सद्य, क्रिम्ध, सहदुःखिन्, चुिखनः—ize, v. i. सह-सम-दुः खिन्-a. भू &v.: See (s.): 'I s. with you in your distress' खहुःखदुःखिनोहः; स्वस्समदुःखभागहं, 'many s. with us in our success' बहुवः अस्सद्युव्येन सुख-भाजो भवंति-सोवृते-प्रीयेते &c.

Symphony, s. एकतानता, स्वरेक्यं, साम्बं; See Harmony. -ious, a. सम or संगत-

स्वर ा तानः

Symposium, ६ सह-पाष-भो गर्न.

Symptom, s. रिलंग, लक्षणं: See Indication. -atic, a सुचक, बाधक

Synagogue, ३. समाजः, सभागृहं.

Synchmous. एक-सम-कालीन. 4. -Synchronism. s. योगपद्य. समकाली-नता. -Synchronize. ए. : युगपत्-एक-काले-बत I A or भा P or जन 4 A.

Syncope, 8 मछो

Syndicate. ह सभा, संसद् f., सद्स् f. n. Synod., s. समाजः, सभा, परिषद् f. = c. a. चंद्र in comp., (चडमास:).

Synonym. - पर्याय:, तुल्याधशब्द:, एयाय-शब्द:. =ous, ए. समानार्थ, तुल्य-एक-अर्थ. महार्थ-

Synopsis, s. सारसंग्रह:-पत्रकं -Synoptical, s. सारभूत.

Syntax, अ कारकप्रक्रिया, वाक्यरचनावि-

Synthesis, 🤼 संयोगः, संकलनं -Synthetical, a सांयोगिक (की f); संयोग in comp.; संयोगात्मक.

Syphilis, ४. उपटंश:.

Syringe, s. श्रंगं गर्क, बस्ति $m \cdot f$.

Syrup, इ. मधुरं, मधु ॥., लेहां.

System, s. पुद्धति f., सीति f., सरणि-णी f. कमः, पर्यायः; Se Manner. 2कल्पना, प्रयोग: 3 जाखा: 4 (Of the body) काय-न्यह:. 5 (Of philosophy) दर्शनं: 'the Bolar e.' सीरं जगत. -atic. अनु ज्झितकम, यथापद्धति, क्रमानुगत. -atically, adv. यथाक्रमं. यथापद्धाति -atize, v. i. व्यव-स्था ℃ (स्थापयति), यथाकमं रच् 10 or विन्यस् 4 U; See Method,-ize, &c.

Systole, ८. हृत्संकोचः.

Т.

Tabard, s. तनुत्राचारः. Tabasheer, s. See Manna. Tabby, a. चित्र, शवल, कर्नुरित-Tabernacle, s. पटवेइमन् n., पटमंडपः, दृष्यं: (fig.) अचिरस्थायी आनासः Tabes, s. क्षयः, क्षयशुः. Tablature, s. See Picture.

Table, s. फलकः-कं, आधारः, मंचः; ' t. for writing ' लेखनाधारः, लिपिसञ्जाधारः 2 पत्रं. 3 (Of metal &c.), पत्रं, फलकं; 'sitting at the same t.' सहभोजिन्, पांक्तेयः: 't. of contents स्वी-निषट-पत्रं, स्चि-भी f., अनुक्रमणिका; 't. of numbers ' अंकपर्य-जालं; 'be at t. ' मुद्दा 7 A; 'te |

keep good t. ' भोजनविशेषान् उपक्लप c.; 't.-land' अधित्यका, ऊध्वर्भूमि f., मालं क्षेत्रं, सातु m. n., प्रस्थः; 't.-talk' विश्रंभालापः-कथा. -Tablet, 8. पहिका, पहः, फलकः, पत्रं on the t of your heart' हत्पहिकायां-Tabular,a पत्राकार. Taboo. See Interdict.

Tabor, ८. सुरजः, मृदंगः.

Tacit. u. तुष्णीं दत्त, मानस (सी f.); 't. consent ' मानसाज्ञा; 't. obedience निर्विकल्प-निर्विवाद-आज्ञापालनं. -ly, adv. तुष्णीं, जोषं, मुकभावेन, मनसाः निर्विकल्पं, Taciturn, a. संवृतिमत्, मौनिन्, अनालाप-

शील, तृष्णीक, तृष्णीशील भाषणविरक्त. भितवाकु-कथ. -ity, s संवृति f., मौनं, मुक-भावः, अनालापः, भितवाक्, कथाविराक्ति 🔭, वाग्यमः

Tack. v. t. आ-बंध् 9 P, पि-आ-नह 4 P. 2 (a vessel) नीमार्ग परि-व्या-वृत् c. -s. कीलकः, गुणः: =ing, 🔗 नौमार्गपरिवासि 🏸 Tackle, 🧸 (नी-)सज्जा, रज्ज्वादिसामग्री.

=v. t. सज्जीक 8 U, सेनह c. =ing, s. Sec (s.) above.

Tact, की कोशलं, नैपुण्यं, वैदाध्यं, युक्ति री., चातुर्यः, See Skill. -Tactics, 8. युक्ति-कौशलं: (of war) चलविन्यासकौशलं, ब्यूह-रचनाविद्याः -Tactician, s. यक्तिकज्ञलः व्युह्रपंडितः.

Tactile, s. See Tangible.

Tadpole, हा भेकाशिद्धाः शावकः.

Tag, s. अग्रं.

Tail, s. लांगू(गु)लं, पुच्छ:-च्छं, लूमं; बालहरत:, बालाध: (bushy end). -ed, a. पुच्छिन्, लांगूलयुक्तः

Tailor, ह. सोचिकः, तुस्रवायः, सूचिकः; ''ः'ह work ' सुच्या सेवनं, सुचिकर्मन् n.

Taint, v. t. दुब् c. (दूबयति), लिप् 6 P, कलंकयति (D.). =८ इषणं, कलंकः,दोषः: See Stain.

Take, v. t. ग्रह 9 U, प्रात-परि-° (in all senses) अगृहीते राक्षसे (Mu. 1); उप-देशं गृहाण &c.; आ-दा 3 A. प्रति-इष् 6 P; स्वी-अंगी-कृ 8 U.2 धू 1 P, 10, आ-अव-लंब 1 A. 3 (A word in a sense) परि-, ग्रहः तत्राधशब्द आनंतर्याधः परिगृह्यते (S. B. 23) 'is taken in the sense of' &c. 4 नी 1 P, बहु 1 P, हु 1 P. 5 उपलभ् 1 A, अवगम् 1 P. 6 अनुभू 1 P; See Suffer, Affect. 7 लभ्, प्राप् 5 P, आधेगम्, आ-सङ् e.; See Get. 8 Captivate, q.v.; 't. food' आहार सेव् 1 A; 't the field 'रण-भामें अवत 1 P, रणांगणे युध् 4 A; 't. rest' विश्रम् 4 P; 't, root'मूलं बंब् 9 P;'t. heart' समाश्वस2 P, धैर्य अवलंब-अवष्टं भ् 9 P; See Courage; 't. fire ' दह pass., आग्नें उप-इ

८ P; 't. in hand' प्रतिपद् 4 A, उ(अ)रीकु 't. place '; See Happen; 't. part in इस्तं दा 3 U, संगिन्-सहकारिन्-सहाय-a. म: 'took part in the massacre ' विज-सने सहाये। षभूव; 't. aim' सं-धा 3 U; 't. one's way'' सिष्-साध् ः (साधयति), साधयामी वयं (S. 1); 't. effect' फल 1 P, सफलीभू 1 P; 't. possession of ? आक्रम् 1 U, 4 P, आविश् 6 P; 't. to task' निर्भत्स 10 A, पर्च निष्ट 1 P. =v. i. सिधू 4P, संपद् 4A, गुणं आवहः 2 आश्रि 1 U, дет 1 P. -away, эт चि-नी 1 P, अप-, ह 1 1', अप-ऊह 1 U, बिलुकु c.; See Remove. -back, सं मातिसं-ह, मत्या-दा, मत्यानी -down, अवस्ट्र ट., नि-अव-पत् e., अधो नी. 2 लिख् 6 P. =for, मन् 4 A: See Consider; 'mischievousness is t. en for assiduity ' चापल्यमुद्योगितां भजते. -in ग्रह, सेव्; (in the stomach) ग्रस् 1 A: नि ,ग 6 P. 2 विम-लभ् 1 A; See Cheat. =0ff, अपनी, अवहा ः,उन्मुच् 6 P, अवकृष् -out, बहिनी, अवनी -to, सेवू, आश्रि, अवलंबु. =up, प्रतिपद्, अंगी-स्वी-कु 2 आरभ् 1 A, प्रवृत् c. 3 Occupy, ingross, q. v. -upon, (oneself) si-गीक़, प्रति-पद, उ(ऊ)रीकः (निर्वाहः मतिपस्तवस्तव् Mu. 2). -er, s. ग्रहीत m., ब्राहिन्-हारिन्-हत् in comp. -ing, a. मोहिन, मनोहारिन, चित्ताकार्षेन, प्रनोज्ञः See Charming. 2 ग्राहिन, &c. - . आ-दानं, ग्रहणं, स्वीकारः.

Iale, इ. कथा, उप-,आरुयानं, आरूपायिका.
2 परि-,गणना, संख्यानं; 't..bearer'
सूचकः, कर्णेजपः; 't.-bearing' पैशुन्यं,
उपजापः

Talent, क मित कि, बुद्धि कि, धीशक्ति कि भूजा, बुद्धि का मित-प्रभावः का विभवः, बुद्धि-कौशलं श्रेमुकः -ed, क धीमत्, प्रज्ञा, सुधी, सुणिन, गुणवत्.

Tall, " उद्ध, तुंग, उक्तत, उच्छित, प्रांद्ध; 't. in stature उच्च or दीघ-दह or मूर्ति; 't.person' प्रांद्धुः.—ness, अ उच्चता, उत्तुग- ता, उक्तति र्र, उच्छायः; 't. of etature' देहदीर्घता-उच्चता

Tallow, % (मेबादीलां) बसा, वपा; 't.chandler' बसाविकयिन m.

Tally, v. i. सं-वद् 1 P, तृत्य-अनुरूप-अनु-ग्रुण-a. भू 1 P; 't.-ing of hands ' अक्षर-संवाद:. =s. Match, q. v.

Talon, s. नख:-खं,नखर:-रं.

Tamarind, ह. विचा, तितिही-दिका, अस्लिका, आस्लि(म्ली)का.

Tamarix, ४. पिचुलः, भानुकः.

Tambour, -ine, s. See Drum (1).

Tame, ए. १. वि-नी 1 P, दम् ए. (दमयित), निम्रह् 9 P, वशीक्त 8 U; (fury) अस् ए. (अमयित), = a. विनीत, दांत, वशाग, अधीन. 2 मान्य, गृहपुष्ट, गृह्य-गृह-माम-in comp: 't. dove' गृहकपोतः; 't. hog' मान्यञ्चकरः, विद्चरः. 3 निस्तेजस्, नष्टपीयं; नीरस, निःसस्य; See Spiritless.—ed. a. दांत, जांत-कार्य, विनीत.—er, ब. विनेतृ म., दमयिता—ing, ४. दमने.—!y, adv. नष्टवीयेवत्, कापुष्ठप्यत्, क्रोप्यत्, निष्टा, ४. वशात, गृह्यता, व्रह्मय्त, क्रोप्यत्, क्रोप्यत्, निष्टा, इ. वशता, गृह्यता, व्रह्मय्त,

Tamper, (with) e. i. Meddle, q. v. 2 (Witness &c.) कपडेन-छलेन-वशीकु 8 U; दुष c. (दुषपति), अन्यथा कु, विक्रुः

Tan, e. t. इयामीकु 8 U, सं-धा 3 U, ह्युधू e.: परिष्कु c. =ner, s. चर्मकारः, चर्मशोधन-कृत्

Tangent, ह. स्पर्शः, स्पर्शरेखाः

Tangible, कः स्पानीय, स्पृश्यः 2 स्पर्शवेखः, प्रकट सुस्पष्ट, विभाव्यमानः

Tangle, ए. Entangle, q. v. -ed, त. जटिल, संभिश्र, स इल, संकीर्णः

Tank, अ. तहागः-गं, जलाशयः, कासारः, वापी, टीर्घिका (क्षिण्टल t.); See Pond.

Tankard, अ. चपक:.

Tantalize, र. ८ आशां नृष्णां मृष्णां मृष्णाः आशां वर्धियत्वा विभल्छ । A. जाताशाः खंड् 10 or भंज् 7 P. 2 (general) Cheat, q. v.

Tantamount, त. सम, तुल्य, समार्थक, तुल्यार्थक

Tantrum, s. निकारण नैरभायः or दुःशीलं. Tap, v. t. लघु अ:-अभि-हन् 2 U or प्र-द्व 1 P. 2 छिद्रयति (D.), खिद्रं कृ 8 U. =s. सृदु-लघु-चपेटः, लघ्वाधातः-महारः

Tape, 8. दीर्घपद्र:-बंधनी

Taper, इ. दीपिका, अददीपः.

Tapering, a वृत्ताचुपूर्व (K. 1. 35); गी-ु पुच्छाकार,धुंडाकृषि.

Tapestry, र चित्रयः।निकाः

Tapeworm, s. कृमिः, अंत्रकीदः।

Tapis, s. See Tapestry.

Tar, 8. अ-,राल:. सज्जेरस:; See Pitch.

Tardy, a. चिरकिय, दीर्घसत्रिन, मंद, See

Target, s. धुद्रचर्मन् n. 2 शर्रुं, लक्ष्यं-सं. -cer, हः चर्मधरः.

Tariff, १. (पण्य-) द्वाल्कपत्रिकाः

Tarnish, v. f. इब् c. (इब्यति) कलंकपति (D.); See Stain. -v. i. मलिनीभू 1 P, **3**₹ 4 P.

Tarpaulin, s. सर्जरसलितं शाणं.

Tarry, v. i. विलंब् ((रा)यति

(D.); अय-स्था 1 A.

Tart, a. अस्त्र, **श्रुक्त**. 🗝 अस्तीय. Tertar, 8. दंतज्ञकेश, मलं, पिब्पिका.

Task, s. कार्य, नियुक्तं कर्म, कर्तव्यं, कार्यभा-(भ)र:, ब्रतं; 'one who does a t. imposed ' जातीन:; 'to take to t. ' अधि-बिए 6 P, निर्भत्स 10 A; See Reproach. 🗝 🗜 कार्यभारं स्पन्न 🕯 U, गुरुकार्यं नियुद्ध **7 A**, 10.

Tassel, s. कौशेयसूत्रगुच्छः.

Taste, v. t. आ-,स्वाद् 1 A or c., रस् 10, माज़ू 9 P, लिह 2 U. -v. i. Oft. by (s.). 🗝 आ-,स्वादः, रसः 2 आ-,स्वादनं, रसनं-3 (Sense of t.) रसनं, रसनेंद्रियं, रुचि $f \cdot \mathbf{4}$ अभि-,रुचिः, प्रवृत्ति $f \cdot \gamma$ शीलं, व्यसनः, 't. s differ', 'different men have different t. o' भिष्मदिचिहि लोकः; 'he was not to her t. ' स न तस्या इच्चये बभूव (R. vi. 44); 'of like t.s' समानशील. 5 रसज्ञता, रसिकता; 'devoid of t.' अ-रसिक, अरसज्ञ. 🗝 , 🦠 आस्वादक:- 🗝 , -ful, a. रुचिकर (री.), स्वाइ, मिष्ट, सरस, सुरस, इच्य. 2 हवा, मनोहर, हद्य-ग्राहिन्. -fully, adv. सकौशलं: रसज्ञतया, यथारुचि -less, a. नीरम, विरम, रसहीन Tatter, s. चीरं, चीरचीवरं, नक्तकः, कपटः; See Rag. - ed, a. जीर्ग, जर्जरित :

Tattle,-er, See Babble,-er.

Tattoo, v, t, रंख्द c, -s, पटह प्रणाद:.

Taunt, v. t. आ अधि-क्षिप 6 P, निंद् 1 l', उपालम् 1 A; See Censure. 2 सीलंडन-[सोत्नासेन-बद् 1 P; 'enough of t.; ing ' 🗠 अलमेलेंसुवालभ्यः =४: आ-अधि-क्षेपः,उपालंभंः,

सोहंडना कि ʃ: =ing, व: साक्षेप, सापालंभ, आक्षेपगर्भ: See Sarcastic.

Taurus, ८. वृषभ:,-राज्ञि:-

Taut, a. दृढ आतत.

Tautology, s. पुनरुक्ति f. पुनरुक्तत्वं, पीन-इक्त्यं. =0us, a. पुनकक्त, पुनकक्तभूति-

Tavern, 8. गंजा, शुंडापानं, शुंडा: पाथेका-अम:: 't. keeper ' जीहिक:.

Tawdry, a. बहिदज्जवल, भाह्यशोभन, मिध्या-शोभायुक्त-

Tawny, a. पिंग, पिंगल, पिशंग (गी./-), कपिल, कहार, कड़.

Tax, s. कर:, बलि:: ग्रुल्क:-ल्कं, राजस्वं- 2 भार:. -v. t. करं न्यस 4 P (with loc.) or दा c. (दापयति) or ब्रेड्ड 9 U (with abl.). ${f 2}$ आयस् ${f c}_{*}$, अत्यंतं पीं ${f c}_{*}$ $^{-10}$. ${f 3}$ निंद् $^{-1}$ $^{-1}$ होषं मह 9 U; See Censure. -able. a. कराहे, ग्रुत्क-कर-अधीन. -ation, s. कर-ब्रहणं-आधानं, ब्रुह्कसंख्यापनं.

Teach, $v.\ t.$ अधि-इ $c.\ ($ अध्यापयति), शिक्ष c., पद c., उपिद्दशू 6 P, ज्ञास् 2 P. -er, s. अध्यापकः, शिक्षकः, गुरुः, उपदेष्ट्र 🐠., शास्तु m.: ' religious t. े उपाध्यायः, आचार्यः--ing, हर अध्यापनं, शिक्षा-क्षणं, उपदेशः

Teak, ८. अर्ण:, 't.-wood ' अर्ण, अर्णकाष्टं.

Team, s. युग्में or by pl.

Tear, 8. अश्व-सू 11., बाष्प:, असं, नेत्रांस 11. -जलं-उद्कां, नयनवारि, and sim. comp.; ' with t. s in eyes' सवाब्यं, सासं, बा-ब्याकलनयन-दः; 'starting of t. s'बाब्यो-दूम:, उद्बाब्पत्यं; ' flood of t. s' धाराश्च, Mayner: ' baving the eyes filled with t. 8 ' बाब्पाकुल, अश्रुनयन, साम्र, अश्रमुख, अभुपरिष्ठतेक्षण, पर्यश्र. - ful, a सचाच्य,साश्र अभ-संकुल-पूर्ण-परिप्रत--fully, सासं, सवाच्यं, साश्रु.

Tear, 8. छिन्, विदरः, -v. t. a-, a 9 P or बि-,श 9 ^{P}, विदल्ल $^{\mathrm{e}_{3}}$ भिंद्-निर्भिद्- 7 ^{P}; ' she tore her heir for grief ' विललाप बिकीर्ण मुर्धजा (K. Iv. 4); 't. to pieces ' शकलीक, चूर्ण् 10. -down, अव-कुष्1 P , निकुष्, =off, आस्टिटङ् 7 $\mathrm{.P}$, अप-नी 1 P, ब्यपह्र 1 P, निर्द्ध 1 P: 't. off the hair' केशान् उहंच् 1 P: See Pull also; 'I am unable-to t. myself off from the cane-bower ' निर्गतं सहसा न बेतसगृहारछक्तास्मि ($\mathbf{S},3$). -up, उन्मृत् 10, उत्-वि-पद् 10, उद्-धृ 1 P, उच्छिद्, उत्स्वन्, व्यप्रहु c. =v. i. विद-विभिद्-pass. 2 सवेगं चल 1 P. -ing, s. वि-दारणं, विभेदनं, पाटनं, रुंटः

Tease, v. t. इ 5 P. क्षुभ् c., अई 1 P or c., बाध् 1 A, पीड 10; See Injure.

Teat, 8. वृतं. 2 चूचुकं, स्तनाग्रं.

Technical, a. पारिभएषिक-सांकेतिक-(की र्*∱ः)ः −*ity, इ. पारिभाषिक्रशब्दः, परिभा**षा** . 2 पारिभा विकत्वं निष्, ade. पारिभाषा-त्रसारेण.

Technology, 8. परिभाषा 2 शिल्प-कला-विज्ञानं; 'school for t. ' शिल्पशाला.

Tedious, a. अतिदीर्ध, दीर्घसूत्र, दीर्घतर: 'passes the night grown t. by sorrow' गमयति रजनीं विषाददीर्धतरां (\$.4).2

TEN

अमावह, क्लांति खेद्र कर (री र.). 3 मंद्र, भंधर, दीर्घस्त्रिम् चिरक्रिय. - पु. adv. अति-सु-दीर्घ. -ness. १. अतिदैर्घ्य, अमावहता; दीर्घता ex. by (a.).

Teem, v. i. Abound, q. v. 2 बाहुल्येन उत्पद् c. or प्र.स् 2, 4 A. =ing, a. परिपूर्ण, पूर्णगर्भ, आडचा, समाकुल, आकीर्ण, प्रचुर; See Abundant.

Tectotal, a. मद्यानिवृत्तिविषयक. -(1) er, अ. मद्यात निवत्तः, निवत्तमद्यः

Tegument, ह. आवेष्टनं, आवरणं, कवचः-चं, पुटः-ट.

Telegram, ८. विद्युत्भेरितवार्ता, विद्युत्संदेशः-वार्ता -Telegraph, ६. विद्युद्धं विद्युद्धार्तावहः. Teleology, ८. भीमांसा, हेतविद्याः

Telephone, १. दूरभाषणयंत्रं.

Telescape 8. दूरदर्शनयंत्रं.

Tell, ज.ट. कथू 10, आचक्ष 2 A, इंस् 1 P, आ- ति-विद्व ..., आ-, स्या 2 P or c. (स्यापयित)
- (भारी dat.); वर्ण् 10, कत 10, भ्र с., नि-, गर्
1 P, ज़्या-उदान्ह 1 P, अभि-धा 3 U, निरूष्
10; See Say also. 2 गण् 10, स-परिसंस्या; 't. beads' जप् 1 P. =v. i. सिथ्
4 P, सफलीध् 1 P, ग्रुणं-कार्य-कृ, यज्ञासिद्धि-वा 3 U. 2 (upon) ग्रुणं-कार्य-जन्
c. or उत्पद् ८.; अवसद् ८; अप-चि 5 U, क्षि
5 P or c. 2 हुर्बलीकृ; See Impair;
't.-tale' सूचकः, पिजुनः, कर्णजपः --ст,
s. कथकः, आस्यायकः -- ing, s. कथकं,
इंसर्न &c.

Temerity, s. साहसं, क्षिपकारिता, असमीक्ष्य-अविमृश्य-कारिता; See Rashness.

Temper, v. t. संमिश्र् 10, संयुद्ध् 10, संयुद्ध 6 P. 2 मृद्कु 8 U, स्निग्धीकु, प्र-, शम् ट. (भमयति), लघुकः, लघयति (D.), नियम 1 P; See Moderate. - 8. ज्ञीलं, प्रकृति f., स्व-,भाव:: ' good t. ' सुशीलं, सद्भाव:, सौजन्यं: See under ' Good. 2 समता. अक्षाभः, असंभ्रमः, संयमः, रोषाभावः, ।चित्त-स्वास्थ्यं, समता: 'to lose t.' क्षम 4 P, ary-apy 4 P. 3 Anger, q. v. -Temperament, 8 प्रकृति:, स्वभाव:, देह or ज्ञारीर-प्रकृति: or स्वभाव:; 'of a choleric t.' पित्त-प्रकृति. -Temperate, a. परि-,मित,सम-र्याद, नियत. 2 प्र-,शांत,अक्षुब्ध, धीर, अको-पन, अचंह 3 संयत, सयमिन, संयतवृत्ति, संयमशील: 't. in eating' मिताहार, अल्पा-हार, मिताशिन, संयताहार; 't. in drink-' &c.; See Moderate. 4 सम-शीतोष्ण, मंद्रोष्ण. -ly, adv. धीरं, शांत्या, अक्षोभेण, निरुद्वेगं, शांतचेतसाः -Temperance, 8. संयम:, निग्रहः, परिमितता, नियमः, नियतत्वं, मिताहारः, मिताकानं, मित-वानं, पानापसक्ति f, &c.

Temperature, ह. उष्ण-धर्म-परिमाणं. Tempest,-ous,: Sec Storm,-y.

Temple, s. देवालयः, देवतायतन-निकेतमं, तिद्धायतन, देवगृहं-भवनं-मदिरं; and sim. comp.; मठः, विहारः (Jaina t.); 'endowment of a t.' देवस्वं 2 कुंभः, कपोलः, शंखः

Temporal, a. ऐहिक-सांस।रिक-ऐहलौिकक-प्रापचिक-लौिकक- (की f)

Temporary, a. अचिरस्थायित, अचिर-अल्प-कालिक (की:f), अभाश्वत (तीf.), अभ्-सनातन (नीf.), अचिर, अनित्य, क्षणिकः -ily, adv. स्वल्पकालं, अचिर, अभाश्वतं,

Temporize, v. i. यथाकालं-यथासमयं-च्यवह् 1 P; इंदोजुङ्ग् 1 A =ing, a. समयानु-वर्तिन, कालान्तरीधिन

Tempt, v. t. प्र-वि-लुक्ष् c., वि-आ-कृष् 1 P, वि-,सह् c.; See Allure. 2 एति 1 A. -ation, s. प्र-वि-लोभनं,आकर्षणं,विकारहेतुः, विकारहेतौ सति विक्रियंते येषां न चेतांसि त एव धीरा: (K. 1. 59) 'there being t. s &c. '; 'liable to t. s' प्रलोभनास्पदं. -er, s. प्र-वि-लोभकः मोहकः. -ing, s. आकर्षिन, वि-,मोहिन, प्रलोभन्.

Ten, α. दशन; 'in t. ways' दशधा; 't. times' दशकृत्व:. -th, α. दशम (मी f.).

Tenable, a. रक्षणीय, प्रतिपादनीय.

Tenacious, a. ग्राहिन, संलग्नशील 2 धारणा-वतः, See Retentive. .3 साग्रह, प्रतिनि-विष्ट, आग्रहिनः, दृढसंकल्प, स्वमताग्रहिनः, See Obstinate. 4 श्यान, सांद्र, चिक्कण. -ness,-Tenacity, अ ग्राहकल्वं, धारणा-शक्ति f. 2 ग्राहः, (एको ग्राहस्तु मीनानां), आ-,ग्रहः, अभिनिवेशः, दूढता, श्यानता

Tenant, s. भूम्यधिवासिन् m.; (in general)
गृहनिवासिन्, =v. t. परभूमिं आधिवस् 1 P
or अधि-द्वा 1 P.

Tend, ए. i. प्रवणी-भू 1 P, प्रवृत् 1 A, प्रवह् 1 P, उद्दिश्च 6 P, अभिसं-धा 3 U; oft. by आलु, शील in comp.; 't. ing to fall' प्रवालु, प्रवन्शील, प्रिपतिषु; 't. ing to the same object' तदुद्दिह; 't.s to the centre' केंद्राभिसुस्तीभवति 2 (to) आषष्ट्र 1 P; क्लप् 1 A, संपष्ट् 4 A (with dat.), (किष्पक्षमायमपि प्रश्लमयोजनं न मे भूतिमावहिति Rat. 1); कल्पसे रक्षणां न &c.; oft. by dat. with or without सू; See Lead. - v. t. चर् c, पा c. (पालपति), रक्ष्म 1 P (of cattle only). - cacy, s. प्रवृत्ति f., प्रवर्णता, प्रावण्यं, रक्षभावः, भीलता-आलुता in comp.

Tender, a. सुकुमार, कोमल, सुदु, पेलब; See Delicate, Soft. 2 सुलभवेदन-दुःख, दुःखज्ञ, सुदु, 3 वाल, कोमार (री.). 4 सद्य, करणार्द्र, करण, ख्रिम्ध, द्याहु, ' t.- hearted 'करणात्मक, कोमल-मृडु-चित्त, क्रिक्सहृद्य, द्याह्रिक्त = v. t. उपान्। 1 P, उपह्र 1 P. 2 उपिक्षप 6 P, उपन्यम् 4 U. = 3. उपन्यामः, प्रस्तवः = ly, adv. सकरणं, सद्यं, सानुकंपं,साद्यं, करणाह्रहृष्ट्या = ness, * माद्वं, कोमलता, क्रिय्यता, कारुण्यं, द्यालता, बान्सल्यं, & c.

Tendon, s. जि(मि) रा; स्नायु र्र. स्नमा--Tendinous, a. जिराल;स्नायुमय (यी र्र.) Tendril, s. तंतुः; (of creepers) प्रतानं, - किसलय:-थं; See Shoot.

Tenement, s. भवनं, आयतनं, 'earthly t.' देह:. 2 स्थावरं

Tenet, ह. मतं, अभिपायः.

Tenour, ८ भावः, भावार्थः, अभिप्रायः, ताल्पर्यः 2 क्रमः, अन्वयः.

Tense, s. काल:. -a. आतत. -ion, s. आ-,

Tent, " बस्न-पट-वेडपन् "., तृष्य-च्यं, पटमेडपः-गृहं, 'royal t.' उपकार्या, उपकारिका; 'pitch at.' दूष्यं रच् 10 or उप-कलप् c.

Tentative, a. प्रशिक्षार्थ कृत, तत्कालोपयुक्त. Tenuous, a. See Thin. -Tenuity, s. See Thinness.

Tergiversation, s. बाक्छलं, अपलापः; See Prevarication.

Term, 8. पर्यतः, अंतः 2 मर्यादा, अवधिः. सीमा: 'the utmost t, ' परमावाधिः: 't of life ' आधुर्मयांदा, आयु:सीमा: ' the t. of life is small ' स्वरूप आय: 3 कार्य निर्वाहसमयः-कालः ४ पदं, शब्दः, सज्ञाः 5 ज्यवहार:, ब्रत्ति f., भाव:: 'on friendly t.: s ' मित्रभावन, सद्भावन, प्रात्या, सुखन: 'ill t.s.' अप्रीति f., विरोधः, असंतोषः. 6 (Math.) पदं र अवयव: (of a syllogism). 8 (T s) समय:, संकेत:, संविद् f., मतिज्ञाः -vः tः आ-रूपा 2 P, अभि-धा β U, 317 1 P; See Call, Name. -less, a. निरवधि, अनंतः -inable, a. अंत्य, सीमा in comp. -inal, a. अंत्य,अंतिम. -inus, s. अंत:,स्रीमन् f. -Terminate, v. t. अव-स्रो 4 P, ниц с. -v. i. ниц разя. -ion, 8. अंत:, अवसानं, परिणामः, निष्ठा, समाप्ति f-, निवृत्ति f. $oldsymbol{2}$ प्रत्ययः ϵ

Termagant, s. आतिकलहमिया, कर्कशा,

चंदी; See Shrew, Scold. Terminology, ६. पश्मिणा.

Terpsichorean, a. सूरयसंबंधिन.

Terrace, s. अलिंदः, भूमि f., प्रघा(घ)णः. 2 Roof, q. v. 3 वितर्दि f., वेदिकां

Torraqueous, α. जलस्थलाःमक.
Torrono, Torrestrin!, μ. पार्थिव (ची f.).
भौमिक (की f.), भौम (मी f.), भू in
30

comp. 2 लौकिक, ऐहिक: (की f.); See Worldiy. 3 भूचर, स्थलज, भूलोकस्य; 't. glohe' मुगोलः.

Territory, s. प्र-,देशः, राष्ट्रं, राज्यं, भूमि f.

Terror, ह. सं-, बास:, भयं, साध्यसं, शंका 2 भयंहतु:- स्थानं, शंकास्थानं, 'a t. to the wicked' शठान व्यथियता (Mr. 9).
-Terrible,-Terrific, a. घोर, दारुण, भीषण, भीम, उग्र, कराल, विकट.-Terriby, adv. दारुण, चलवत्, घोरं, उग्रं - Territy, v. t. सं-, वस् c., भी c., See Fright.-ful. &c.

Terse,a. लाघवान्वित, संक्षिप्त, लघुपद् --ness, हे लाघवं, संक्षेपः

Tertian, ह. तृतीयक:-ज्वर:, त्र्यहिकविषम: (t. ague).

Tertiary, u. तृतीयक, तृतीयन्त.

िest, v. t. प्रशिक्ष 1 A, (मायां मयोद्धान्य परीक्षितोसि R. II. 62), विसुद्धा 6 P, (शाक्ष प्रयोगे च मां विसुद्धा M. 1). → • परीक्षा, विमर्शः, प्रतीति f. 2 प्रमाणं, (something whereby to t.) निक्रमः, निक्रमयावन् m.; 'this should be put to t.' एतत्यतीतिहत्याद्या; See Touch.

Testaceous, a. कंबुविशिष्ट, शंसवासिन् Testament, s. मृत्युलेख:-एत्रं, इच्छापधं. 2 संहिता. -ary, a. मृत्युपत्रदक्त

Testa or, s. मृत्युलेखकर्तृ m.

Testicles, s. अंड:, कोष:-য়:, सुब्क:, वृत्रणः फर्ल (in dual).

Testliy, v. t. साक्ष्यं दा 3 U, प्रमाणयति (D.), प्रमाणीकु 8 U. 2 प्रकाइन् ए., विष् 5 U, व्यंज् 7 P or c., प्रकटीकु; आविष्कु; (by words) ब्रू 2 U, वच्य 2 P &c

Testimony, ह. साक्ष्यं, प्रमाणं, प्रामाण्यं -Testimonial, ह. प्रमाणपर्यं-लेखः.

Testy, a. See Fretful.

Tetanus. 8 धनवांत:

Tete-a-tete, s. रहः-संलापः-प्रत्यासन्ति f. Tether, s. बंधनरज्जु f.-सूत्रं- =v. t. (रज्जा) बंधू 9 P.

Tetrad, s. चतुष्टयं, चतुष्कं.

Tetragon, श. चतुर्भुजः, चतुर्थः -की, a. चतु-रम, चतुरकोण.

Text, s. मूलं, मूलपंक्ति र्रः, मूलग्रंथः. 2 विक र्रः, सूत्रं, वचनं, वाक्यं =ual, a. मोहिक (की र्रः), मोल (ली र्रः)

Textile, a. तांतव (वी f ·), तंतुनिशित Texture, a. विन्यासः, वि-, रचना-नं, अ.जि f · ,

Texture, ४. विन्यासः, वि-,रचना-न, अ.क.) -वापः-यः. 2 तंतु-सूत्र-सणः- 3 तांतवं-

Tew v. t. See Ply.

Than, conj. Ex. by abl. of word following it; मतिरेव बलावृरीयसी देत:; with ' better' ex. by न ख, न तु, न पुन:; See Prefer, Better; oft. ex. by अपेक्ष्य (with acc.), अपेक्षया in comp.

Thank, v. t. उपकृत-अन्नम्भाति-a. अस्ति इत् व् 1 P, ('Say,' q. v.); फुतज्ञतां दृश् c. or आविष्कु 8 U. कुतोपकार स्तु 2 U or मज्ञस् 1 P; 't-ed his deliverer' भवतातु-गृहीतः उपकृतः अस्मि इति रक्षितारसुवादः '(1) t. you', 'thanks' अनुमहीत्तोस्मि, महानयं प्रसादः 't. God' दिष्ट्याः—s. (Thanks) कृतज्ञताद्शेनं-पक्षाञानं, उपकारस्तुति f., धन्यवादः; hetter ex. by (v.); 'accept my t. s. hy (c.).—ful, a. कृतज्ञत, कृतवेदिन, उपकारज्ञ, कृतज्ञताद्शिनः—fully, adv. कृतज्ञताप्वे, कृतज्ञतायाः—less, a. अकृतज्ञ, कृतज्ञतायाः—less, s. Sec (*.).

That, a. तर् (स:-सा-तत्). 2 यत् ((य:-या-यत्), oft. by comp.; he t. has strength' सम्बद्ध, बलिन् &c. -conj. इति (after assertions) यथा, यत् (at beginning) with or without इति; sometimes not ex. 2 (Purpo. e) इति with pot, mood or अर्थे थे in comp.; 'Oht.' See Would.

Thatch, ८. छदिस् र्र., पटलं, तृणपटलं-छदिः. -७. १. तृणादिना आ-,छद् १०. -०८, ४. तृण-पटलकारः.

Thaw, v. i. द्र 1 P, वि-ली 4 A. = v. t. द्र c., द्वीकु, वि-ली c.; See Melt. = s. हिम or तपार-सुति f. or खाव:

The, (Article) Ex. by तत् (स:-सा-तत्) or अद्स् (असी-अदः); gen. not ex. 2 (With comp. adj.) by यथा यथा-तथा तथा; यथा यथा यैवनमतिचकाम तथा तथा अन्परवाजन्मा अवर्थतास्य संतापः (Ka. 59), 't. older he grew, t. greater his torment' &c.; 't. sooner, t. better' यथा यथा लखु कार्य संपाद्यते तथा तथा अधिकं अयोभवेत; 't. more so' विशेषतः, विशेषणः

Theatre, s. रंग:,-भूभि f.,-शाला, तृत्य-नाटवा-शाला, नाटकगृहं. =Theatrical, a. नाटक, माटचां in comp.; 't. performance' नाटकप्रयोग:.

Theft, s. See under Thieve.

Theism, ८. ईश्वरबादः, आस्तिवयबादः, आस्तिक्यं --Theist, ८. ईश्वरबादिन् ॥ ., आस्तिकः-

Theme, s. विषय:, प्रकर्ण, वस्तु n., प्रवंध:Then, adv. तदा, तदानीं, तस्मिन्काले. 2 तत:,
अनंतरं, अथ- 3 तहिं, तत्; 'now and t.'
कदापि, कदाचित्, 'ao t.' एवं, तहिं,
'what t.' तत: कि. -Thence, adv. तत:,

तरमात्, तस्मात् रथानात्; 't.-forth ', 't.-forward ' ततः प्रभृति-आरम्य, तदाप्रभति-

Theocracy, ८. ईश्वरप्रभुत्वं, ईश्वरकर्तृकत्वं.

Theogony, 8 देवोत्पत्ति 🏸 चंशः.

Theology, क है व्यन्त्रसम्भानं, परमार्थविद्या, अध्यात्म-ज्ञानं-विद्या. =iau, क परमार्थविद्या, अध्यात्म-ज्ञानं-विद्या. =iau, क परमार्थविद्य गाः, ईश्वरज्ञानविद्यात्म्यः, ब्रह्म-विद्-ज्ञानिन्, बेदांती, अध्यात्मवादी. =ical, a. ex. by (s.) in comp., आध्यात्मिक-पारमार्थिक-(की.f.)

Theorem, 8. प्रमेयोपपाद्यं.

Theory, 8. सतं, सिद्धांतः; वादः; 't. of evolution' परिणामवादः; नास्तिकमतं &c. 2 कल्पना तर्कः मनः सृष्टि / 3 आगमः, शार्कः, उपात्ति / (as opp. to : practice प्रयोगः), द्वावेपाच्यागमिनौ प्रयोगनिपुणौ च (M. 3) well-versed in t. and practice; oft. मंत्रतंत्रं 't. and practice.'—Theoreticai, a. ड्य वहारायोग्य, काल्पनिक-अध्यावहारिक-(की /).—ally, 40%. कल्पनापूर्वः—Theorize, v.t.मतं उपकल्प c. Theosophy, s. ईश्वरष्टादः-ज्ञानं.—ist, s. अध्यात्मविदः.

Therapeutic, a. ज्ञांतिकर (री.f.), रोगध्न (ध्नी.f.); 't. s' भेषजञ्जास्त्र

There, ade. तत्र, तस्मिन्स्थाने, तत्स्थले. 2
(Expletive) by आस्त. =interj. पदय, पदय, 'here and t.' इतस्ततः, 't.-about'
(t.s) तत्रेत्र कुत्रापि; तत्स्थानसमीपे;
(with number) उप-आसक्ष in comp.;
Sec Nearly, About; '20 or t.-abouts'
उप-आसक्ष-विद्याः (नराः) &c., 't.-after'
ततः, तद्यु, ततः परं, तद्नंतरं, 't.-at' तेन,
तत्र तदुएपि; ततः; 't.-by' तेन; तेनोपायेन,
तद्द्यरेण; 't.-fore' अतः, तस्मात्, तस्मात्
कारणात्-हेताः, ततः, तत्, इति हेताः, अनेव
कारणेन-हेतुनाः, 't.-in' तस्मिन्विषये, 't.of' तत्रत्य, ततस्य, तत्रस्य (क.); तस्य,
अस्य, तद्यः, 't.-upon' ततः, &c.

Thermal, a. उष्णतासंबंधिन. Thermometer, s. उष्णमापनयंत्रं Thesis, s. मितज्ञा, पूर्वपक्षः. 2 प्रबंधः.

Thews, s. Sec Musole, (1). 2 इारीरबरुं

Thick, a. घन, निविड, अविरल, सांद्र, गाढ; नीरंग्न, रयान. 2 स्थल, महत, विपुल; See Large. 3 मंद्र, जड, स्थूल; See Dull; 't.-headed' मंद्रधी; 't.-skinned' काठिन, सहिष्णुः, मंद्र, स्थूल. 4 पंकिल, कल्लुषित, आविल. 5 (Of a solid body) घन. — जुमुलं, जिरस् ग., सूर्धन ग., संकुलं; 'in the t. of the fight; रणजिरसि, रणसमदे मूर्पि.—adv. अविरतं, निरंतरं, आविरलं, निविड, by (a.) in comp.; 't. sown' घनोस; सांद्राच्छादित &c; 't-set' सु-, संहत, उपचित.

en, v. t. चनीकु 8 U, निषिद्धीकु &c.
ev. i. चनीसू 1 P, निषिद्धीसू; 'the horizon t. -ed' दिख्नमंडलं (अअपटलेः) वनीसूतं, अअपटलाकीणं. -et, s. गहनं, गुरुमः-लमं, निषिद्धारण्यं, दुक्ष-तक्-गहनं -ly, adv. निरंतरं, अविरलं, निष्दिं, गादं - ncss, s. घनता, सांद्रता, संहति f., &c. 2 वेषः, चनता, पिंद्रतं. 3 (Of voice) स्वरभंगः

Thieve, v. t. चुर् 10,सुब् 9 P, स्तेन् 10.-ish, a. आपहरण or चौर्य-शील or वृत्ति. चौर्यासक्त.
-ishness, श्रःचौर्यासक्ति f.-Thief, श्रःस्तेनः, कोरः, चौरः, तस्करः, द्रस्युः, मोषकः, कुंभील्लकः, पा(प) टच्चरः, प्रतिरोधिः, परास्कृतिः, मलिम्छचः, ऐकागारिकः -Theft, श्रःस्तेयं, मोषः, चौर्यं, चोर्यं, चार्यं, चार्यं, चोर्यं, चार्यं, चार

Thigh, s. ऊ६: (m.), सिन्ध n.; 'having beautiful t. s' वामोद:- रू.

Thimble, ह. अंगुलिजाणं, अंगुलिसुखर्जः

Thin, a. प्र-,तन्त, स्रम, विरल, अस्थूल, अरुण.
2 कुरा, क्षीण, रांत; 'grown t.' तन्वंगकिरोतांग-(गी f.); 'having a t. waist'
तन्तमध्यम, क्षीणमध्यम; See Slender.
-ए. १. विरलयति (D.), ऊनी-विरली-कु 8 U,
संख्यां अप-चि 5 U or क्षि 5 P or c. 2
तन्कु, तक्ष् 1, 5 P, उद्घिख् 6 P. - ly, adv.
विरलं, असंहतं. - noss, 8. तन्तता, स्रमता,
वेरल्यं, काइर्यं, क्षीणता.

Thing, 8. वस्तु n., द्रष्यं, पदार्थः, अर्थः. 2 विषयः, अर्थः.

Think, v. चित् 10, ध्ये 1 P, विस्कृ 6 P,. आ-पर्या-लोच 10, वि-तर्क 10, वि-वा c., मनसा क्ॡप् c., सं-,भू c. 2 मन् 4 A, गण् 10; See Consider; 't much of ' we मनः ' It. so ' इति मे मतिः ' dose not t. of going to his capital ' नगरगमनाय मर्ति न करोति (S. 2); 't. of 'स्यू 1 P, मनिस कु 'I never thought of winter' क्रेमंतः समुपस्थास्यति इति चिता नैच मनसि कृता, इति नेवालेखितं. 🗝 , ३. सुरि:, श्रमिः; (lit.) चितकः; See Philosopher. -Thought, s. (act) चिंता, स्पानं; आलो-चनं; (result also) विचारः, विमर्शः, वि-चारणं-णा, भावना, मनोच्यापारः, चित्तचेष्टा. 2 मतं, अभिपायः, मनोर्धः ॐ मति ∱ः, बुद्धि $f_{m{\cdot}}$, कल्पना, विचारः.संकल्पः.मनोगतं, चित्तं, मनत् n_i , तर्कः, जित्त-मनो-वृत्ति f_i , भावनाः 'one's inmost t. s ' अंतगति मन:; 'evil t. ' कुमति:; 'benevolent t.' परहितनुद्धिः; 'swift as t.' मनोजव; 'beyond t. आचित्य: 'in t., word or (actual) deed' मनोवाकायकर्मभिः - w. व. चिंताशील, विचार-विवेक-शील, विमृद्य-समीक्ष्य-कारिन, असाहसिक (की.र्.), सावधान, अमनत्त. 2 चिता-कल-पर-निमग्न, ध्यानपर. -fully, adv. विचित्य, विमृत्य, विचार्य, समीहय, सविवेकं, पर्यालोध्यः -fulness, इ. सवि-वारता, विवेकिता, समीहयकानिता. -less, a. प्रमत्त, अनवहित, असावधान; See Negligent. 2 निश्चित, वीतर्चित. 3 अस-मीहय-अविमृत्य-कारिन, क्षिप्रकारिन, विवेक-विचार-हीन, सरअस, मृद्ध. -lessly, adv. मोहात, रुअसा, अविमृत्य, अविवेकन, अवि-चारण. -lessness, इ. अविवेकः, अविचारः, रुअसः, मोहः.

Thirst, v. t. तृष् 4 P,(fig. also); पा desid.
(पिपासति), उदन्यति (D.). -ः. तृष्णा,
(fig. also); द्रव्यतृष्णा, जीविततृष्णा &c.;
पिपासा, तृषा, तृष् र्रः, उदन्या, पानेच्छा. -у.
तः तृषित, पिपासित, तृषार्त-आकुल-आतुर,
सतृष्ण,पिपासु,उद्काधिन तृष्णाविष्ट-आकृतंत.

सतृष्ण,पपासु,उद्काश्यन तृष्णावष्ट-आकात. Thirteen, a. त्रयोद्शन. -th a. त्रयोदश (शी f.).

Thirty, a. तिंशत् f. =ieth, a. तिंश (शी f.), तिंशत्म (मी f.).

This, pron. a. एतङ् (एष: एषा- एतत्), इदं (अयं-इयं-इदं); 't. way', 't. way'

Thistle, ६, गोधुर:-रकः, गोकंटकः, वनशृगाटः, स्वादुकंटकः, पलंकवा, इधुगधा, श्वदंद्रा, (plant)

Thither, adv. तत्र. -ward, adv. तं देश

Thong, s. बरत्रा, π (व)ध्री, खर्मरज्जु f. Thorax, s. उर:-वक्ष: n-,-स्थलं.

Thorn, इ. कंटक:-कं, शर्ल्य; शिताग्रः, तब-बुमनखः; (fig.) कंटकः, शर्ल्य; 'he is a t.
in your side' अंतः प्रत्युप्तं शर्ल्य-कंटकं-बृष्
स त्वां पीढणति; 'there is no rose without a t.' सुखं नाम दु:खिमिश्रतमस्त्येष, दु:बासंभिष्तं सुखं नीव प्राप्यते- 2 कंटलकता-बुकः;
't.-apple' धन्तरः, धुस्तरः, उन्मतः, कितवः,
धूर्तः, कनकाह्नयः, मातुलः, मह्ननः; (fruit)
मातुलपुत्रकः -less, a. निक्कंटक. -y. a.
कंटकाहृत, कंटकाकीर्ण, कंटकित, सकंटक

Thorough, a. संपूर्ण, सम्यन्, साद्यंत, पर्योख, See Gomplete; 't.-bred' अभिजात, अतिकुलीन; (horse) आजानेयः, कुलीनः; 't.-fare' राजमागः, यंद्यापयः, संसरणं, सर्वसामान्यपथः, सर्वगम्यमागः- -iy, adv. सम्यक्, संपूर्ण, साद्यतं; by पार in comp.; 'who has t. learnt the lores' विद्यानां पारहृश्वनः (R. 1. 23); 't. mastered all lores' ततार सर्वा विद्याः (R. 11. 30). -ness, s. पूर्णता, परिपूर्ति / , निःशेषता.

Thou, pron. त्यं, 'to t. and thee' त्यंकृ 8 U; 'do not t. your elders' झुस्तु; त्यंकारं न प्रयोजियत, -Thime, a. त्यदीय, तायक (की. j.), तायकीन, त्यत्क, भवदीय, त्यु in comp. Though, adv. अभि, यद्यपि; 'as t. 'इन.
Thousand, a., s. महस्र, द्रागतं; 't.s of
times' सहस्रशः-पारं; 'in a t. ways
or parts' सहस्रथा; 'ten t.' अयुतं;
'hundred t. लक्षं; 'by t. s.' सहस्रशः.
-th, a. सहस्रतम (मी f.)

Thrall, s. दास:. -dom, s. दास्यं, दासदात्ति f., दासत्वं, See Slave,-ery. 2 वज्ञता,

बारतंत्रयं, अधीनता.

Thrash, v. t. पड रं-पालवन्ता व्हु 10 or पन्ह 1 P. 2 निस्तुषीकु 8 U, पू 9 U; See Thresh.

Thread, इ. सूत्रं, तंतुः, (fig. also), (आज्ञातंतुः), गुणः,तंत्रं; 't. of a story' कथाप्रवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः-अन्नवंधः (Mr. 2), सूत्रवंषः, अर्जनः--०. t. सूत्र 10; सु(गुं) प्रू 6 P, ग्रंष् 9 P; 't. one's way ' अदं नंद प्रसूप् 1 P. -y, a. सूत्र-तंतु-मय (वी f.).

Threat, s. तर्जन, तर्जितं, भरसंन, अपकारगिर् f. = on, v. i. सं-, तर्ज 1 P, 10 A, निर्, भर्म 10 A, भी c. = v. i. प्रत्या-सन्न 1 P, सम् 10 A, भी c. = v. i. प्रत्या-सन्न 1 P, सम् - कंपन्न 4 A, उद्यम् 1 P; war t. s' प्रत्यासीद्रति रणपसंगः; See Impend. = oning, a. भरसंतकृत्, अनिष्टावेदिनः, प्रत्यासस्यम्य, विभीषक. = eningly, adv. तर्जपत्-a.

Three a. त्रि (तिस् f.); 'aggregate of t. त्रयं, त्रितयं, त्रितं, त्रयो; 't. months' विमासं, मासत्रयं; 't wo or t.' द्वित्र, त्रित्र, त्रित्तरं, &c.; 't.-cornered' त्रिकोण; 't.-eyed' त्रिलोचनः, त्रित्रयनः; &c.; 't.-fold' त्रिग्रुण; 't.-fourths' त्रिपादः, पादः त्रयं; '2 and t.-fourths' पादानत्रयं. —Third, a. तृतीयः — तृतीयभागः-अंशः. — ly, adv. तृतीयस्थाने. — Thrice, adv. त्रिः, त्रिवारं.

Thresh, v. t. सृङ् अ P, परि-,पू 9 U, निस्तु-बीकु 8 U, कंड् 10. 2 तड् 10, प्र-ह 1 P. -cd, a. निस्तुवित, निस्तुव, पूत, बहुलीकृत. -ing, s. पावनं, बहुलीकरणं, कंडनं, निस्तु-बीकरणं; 't. floor' खलघान्यं; 't. instrument' सुसलः-लं. अयोगं, कंडनी.

Threshold, ह. देहली, द्वारविंडी, ग्रहाचग्रहणी; (fig.) पारंभः

Thrift, ३ मितव्ययः च्ययिता. 2 सं-वि-वृद्धि f. -y, a मितव्ययिन, अल्पव्ययः, See Frugal.

Tarill. 8. भ-,कंपः, रकुरणं, हर्षः; (of joy, horror, &c.) रोमांचः, पुलकः; उद्धर्षः; 't. of joy ' हर्षरोमांचः, पुलकोद्भमः, रोमहर्षः, 'a.t. came over her body ' तस्या मात्र रोमांचितं-पुलकितं-कंटकितं-कंट्यक्तं-च्यूव; 'with a t. of horror 'सास्वसरोमांचितमात्रः. = c. रकुर

6 P, हुन् 4 P, प्र-,कंप् 1Λ ; gen. ex. by पुलकित, रोमांचित, कटकित, (a.); he ted with joy 'आनंदपुलकिततनुर्यभूत.=Ir g, a. लो(रो)महर्षण (णी $f \cdot$), पुलकित, रोमांचित, &c.

Thrive, v. i. प-, हुए 1 A, प्र-उप-चि pass., संऋष् 4, 5 P, उक्षति-उत्कर्ष-प्राप् 5 P; Ses Prosper, Flourish. -lng, a. वर्षिण्य, प-उप-चीयमान, समुद्धः.

Throat, s. कंड:, गल:, कुक:, निगरण:, 'relating to t. ' कंडच, ' up to the t. ' आकंड, आकंडात.

Throb, v. t. प्र-,स्पंद् 1 A, स्फुर् 6 P, वेप 1A, कंप 1 A. -bing, s. स्पंदः, स्पंदनं, स्फुरफं, स्फुरितं, कंप:.

Throz, s. यातना, वेदना, व्यथा; (of delivery) प्रसववेदना, प्रसवकालव्यथाः

Throne, s. भिहासनं, नुपासनं, &c.;भद्रासनं; 'ascended the ancestral t.' भेजे पैतृ-कभासनं (R. xvii. 28); 'getting the t.' राजपदावाति f.; 'having lost his t.' छत्रभ्रष्टः =v. t. अभिषिच् 6 P, राज्ये अभिषिच्, सिंहासनं आरह् c.; 't. ed king' अभिषिको राजा.

Throng, 8. जनसंमर्दः-संकुलं, लोकनिषदः-v.t आ-समा-क 6 P, संगध् 1 A. -v. i.
जनकीर्ण-जनसंगध-a. भू; See Crowd.
-cd, a. आ-समा-कीर्ण, जनसंकुल-संगधित.
Throttle, v. t. गलं निष्पीइ 10, गलनिष्पीइनेन ष्या-पद् ८., गलहस्तयति (D.).

Through, prep. Ex by instr. or abl. 2 मध्येन, अंतरेण: 't. the branches' विट पांतरेण 3 पारं, तीरांतरं यावत 4 सुखेन: द्वारेण, द्वारा, in comp; सखीसुखेनोचे spoke t. her friend '. -adv. समग्र, साद्यंतं, शेषं यावत्, आसमाप्तेः; oft. by पारं गम् or दृश् I P; 'he has learnt the Vedas t. े श्वातिपार गतः, आतिपारहृहवा, ' to get t. ' तार्यति-पार्यति (D.), समाप् c, -Throughout, prep. Ex. by सर्व, समस्त: See All; आ or यावत in comp.; 't one's life ' यावज्जीवं-वेन, आजीवि-तांतात 't. the town 'आखिले नगरे, नगरे सर्वत्र -adv सर्वत्र, अशेषतः: सर्वत्र बैता-लीयं छंद: 'the metre is Vaitali'ya t. ' Throw, v. t. प्र-, क्षिप 6 P, प्र-, अस 4 P, पत c., प-,सुच् 6 P, विसुद्ध 6 P, ह्यू c, पेषु c.,

c., म-, सुन् ६ P., म-, अस् ६ P., पत् c., म-, सुन् ६ P., विश्वकः ६ P., इर्रुट, भेष्ट, (with loc. of place); 't. a glance' दु: हिं-चश्च:-क्षिप् or दा 3 U or पत् c.; 't. into disorder' विजली-आकुली-क्र 8 U, व्युह भंकर 7 P; 't. dice' अक्षान आवप् 1 P or पत् c. -about, उत्-चि क्षिप्, इत-स्ततः चालु c.; वाहुत्क्षेपं 't, ing about the arms.' -away, नि:-चि-क्षिप्, आपान्त,

अप-हा 3 P, अपव्यप 4 P, त्यक्द 1 P; (time) शिप, ह 1 P, यां c. (यांपपति). 2 निरस्त, मत्याख्या 2 P; See Reject; ' it was t.ing words away ' निर्धकं-मोधं-एव तद भाषणं, बागायासमानकं भाषणं: ' kindness was not. thrown away upon him ' साद्यदं कृतज्ञतयास्मरत्; 'to be thrown away .. pon' विफलीभू 1 P, विफलतां गम् 1 P, लयं-कायं-नाइां-गम्-या &c.; गता नाइां तारा उपकृतमसाधाविव जने (Mr. 5); असत्पुरुषसेवेष दृष्टिविकलतां गता (Mr. 1). -down, पत ट., अध: क्षिप or पत: प्र-भ्रेष्ठा C., प्र-च्यु C. -Off नि: प्र-क्षिप, अव-निइ-ध्र 5, 9 U, निराक, अपन्यप, अप-स c.; 't. one off his guard 'असावधान-a. कः 't. off the veil or mask 'स्वस्पं प्रकटीक or चि-चू 5 U or प्रकाश c. -out, Reject, q. v. 2 नि:-,स c., अपास्. 3 (hints) सूच् 10, उप-क्षिप्, उपन्यस्, व्यंक्c. =up, उदस्, उत्थिप &c.: (from the stomach) बहुम् 1 P, उद्-ज 6 P; 'I have thrown a wall around ' उपिक्षमी मया भित्तिवंधः (M. 5). =8. प्र-,क्षेप:-वणं, प्रासनं, प्रेरणं; &c. -cr, s. क्षेप्तु m., प्रासकः.

Thrum, उ. दशा:-वस्तय: (pl.).

Thrush, s. सारिका, शरारि f

Thrust, v. t. अपक्यच् 4 P, प्र-सू c., प्र-क्षिप् 5 P; 't. away ', 't. out ' निरत 4 U. नि:-सु c., बहिण्कु 8 U; (the band &c.) भ-सु c.; 't. into 'म-नि-विद्या c.; 't. on' प्रचुद् C., C. प्रचलू C. =8. आधात:, प्रहार: ताडमं: (with fist) मुष्टिप्रहार:-आधात:.

Thumb, 8. अंग्रह:, 'under one's t.' आयत्त, वहर. -0. t. अंग्रहेन परासृश् 6 P or स्प्रज्ञ 6 P or आंक्र 10.

Thump, v. t. энең 2 U, तद्ध 10, प-ह 1 Р. 🗝. आ-अभि-षातः, प्रहारः-

Thunder, 8. मेघगर्जनं, घनध्वानिः, जीमुतस्त-नितं, मेघनजितं: and sim. comp.; वि-, स्फूर्जथुः- थूः, स्फूर्जितं, स्तनितं, रसितः,गजितं, गर्जनं-नाः, 't.bolt' बज्रः-ज्रं, कुलिशं, भिडुरं, पवि:, अज्ञानि ル 🏸, ज्ञातकोटिः, स्वरुः, ज्ञांबः, न्हादिनी, दंभोलि:; 't. clap' वज्रनिर्धोष:-निर्घातस्वन: निष्पव:; See (8.): 't.-storm' अज्ञानिवर्षः-पातः; 't.-atruck' अज्ञानिता-बित,चन्नाहत,See Astounded.-v. गर्क 1 P, स्तन् 1 P, वि-स्फर्क 1 P; 'shouldst t. reproof ' यश्वं (साक्षेपमिव) नद्सि सिंह-मादै: (Mr. 5). -er, s. वाञ्रिन् m., कुलि-शभृत्, बज्रपाणिः

Thursday, 8. गुरुवासर:.

Thus, adv. एवं, इत्धं, इति, अनेन प्रकारेण, अनया रीत्या.

Thwack. See Smack.

Thwart, v. t. खंड 10, वि-पति-इन 2 P. मोबीक 8 U.जि-प्रति-वि-क्य? U:प्रतिकल्यति-पतीपयति (D.): क ईप्सितार्थस्थिरिमश्चरं मनः प्रतीपयेत (K. v. 5): See Frustrate. Baffle.

Tiara, ह. मकुटं, किरीटः, मौलि:.

Tick, s. यका. 2 Credit, q. v.

Ticket, मिर्हर्शनी, अभिज्ञानपत्रं

Tickle, v. कुतकूतयति (D.), कंडुयति (D.); (fig.) Please, Gratify, q. v. -er, s. कंड्रयनकः -

Tide, s. बेला (of the sea). 2 wोतस म., ओघ:, वेग:, रय:; Sec Stream. -v. t. (over) तृ 1 P, सं-उत्-°.

Tidy, a. Neat, q v.

Tidings, s. बार्ता, प्रश्नुसि 🏸 See News.

Tie, v. i. नि-, बंध् 9 P, पिनह 4 P: (together) योक्श्रयति (D.), संबंध, संभित्रष् c., संसंबद c., संन्युक्त 7 U, 10, सं-धा 3 U; (flowers &c.) गुंद्र 6 P, सं-ग्रंब 9 P. -8. निषंधनं, (द्वितीयं मनेसी निषंधनं) संश्लेषणं, वध:-धनं-नी, ग्रं:धे:; '६ of s yoke ' योक्तं, आवंधः: 'this ('child) is the mutual t. of parents ' एतदन्योज्य-संक्रेज्यणं विज्ञोः (U.3). 2 दामन् f.u., ग्रुण:, तंतु:. 2 Fetter, q. v. 4 संग:, गंध:: ' worldly t. भ ' संसारबंध:: ' free from t. s ' नि:-संग, मुक्तसंग. -cr, s. पंक्ति-भोणेf.; See Line.

Tiffin, १. उपाहार:-

Tiger, ४. ब्याघः, जार्नुलः, द्वीपिन् 🐠

Tight, 🕖 आशिथिल, दूढ, गाह, संसक्त, सुर्स-इत. 2 अतिधिनद्ध, गाढ-दृह-यद्ध, संनिषद्धः 'I am chained down by this t. barkgarment 'आतिपिनद्धेन वल्कलेन नियंशि-सास्मि (S. 1): 'the coat sits t. on your अंगानंतरवती अंगसंसक्तः कंचुकः। 3 आतत. 4 संघाध. -en, v. i. वृहीक 8 U, नियम् 1 P, इढयति (D.). -iy, adv. इढं, प्र-गार्ढ, अशिथिलं; ' tied t. ' ्रहचद्ध &c. -ness, ३० दृहता,धनता, सुसंसक्ति ार् महित f , आनंतर्य $oldsymbol{i}$

Till, adr. prep. यात्रत (with acc. of noun) or यावत न (followed by तावत): t. now अद्यावधि, अद्य यावतः gen. by Fir in comp. or with abl.; t. death ' आमरणं, आमृत्योः; 't. the learned are satisfied ' आपरितोषाद्विद्वषां (S. 1). -v. t. gre 1 P, 6 U. -age, -Tilth s. -विकर्मन् गा. कृषि 7. -er, 8. कृषका, कर्षकः, क्रबीवलः: क्षेत्राजीवः-

Tilt, श. वितानं, उल्लोचः 2 प्रासक्रीहा-प्रकं -v. t. आवृत्त् 10. 2 प्रासयुद्धे प्रवृत् 1 A. =c. i. आ-अव-नम् 1 P, भुऋ 6 P.

Timber, 3. काष्टं, दाच //. Timberel, s. See Drum. Time, s. काल:, समय:, वेला-2 (Occasion) अवसरः, प्रसंगः, प्रस्तापः 3 वारः, वासरः 5 अवधिः, मर्यादा. 5 तालः, लयः 6 (With (Personified) कालः. numerals) गुजं, कृत्यः, वारं, in comp.; ' 10 t. s ' दशकुत्वः: सहस्रकुणं, त्रिवारं, &c.; 'from t. to t. 'काले काले; 'losing or wasting t. कालहरणं कालक्षेप:-हानि:: by thist अनेन समयेन, इयता कालेन; 'After a long t. चिरात, यहो: कालात; 'for a long to चिर, महांत कालं; 'of the same to' समकालीन, समकालिक (की /); at the right t. काले, यथा-नमरं, प्राप्तकालं; in time यथासमयं-अवसरं, काले: in a short t. अचिरेण-रात्; 'at the t. when ' यदा-तदा; ' at the same t. समं, एकावसरं, तत्कालं, तत्क्षणं, 'at all t. s.' सदा, सर्वदा, 'at other t.' अन्यदा, 'at t. s.' काले काले, अंतरा अंतरा; at this, that, 🌣 े अधुना, तदा; 'at any t.' यदा कदा; ' come at any t. ' यदा इच्छिस तदा-यथे-हकाले-आगच्छ: 'of our, those. t. s इदः नीतन-तदानीतन-(नी $f\cdot$); ' $\mathrm{high}\ \mathtt{t}\cdot$ ' उचित: समय:; 'it. is high t. to bathe and take our meals 'समय: स्नानभोजनं संवितं (V. 2): ' good for the t. being ' आपातरमणीय, आपाततो रम्य: ' hard t. s.' आपत्कालः; विपत्समयः, आपद् ृ : ' dark t.s. कलिकालः; 'from t. to t.' अनुबेलं, वारंवारं; ' ınany t. s' बहुशः, बहुवारं, काले काले: 't.-server', 't.-serving 'काला-तुवतिन, समयातुराधिन, 'I shall not do 80 n-xt t. ' नैवं वारांतरं विधास्यामि: 'what is the t. now 'का वेला अधुनां वर्नते: 'begging is out of t. ' अनवसर-यस्ताधिभाव: (Mal. 9); 'sign of the t.' कालधर्मः: ' without loss of t. ' अकाल-संपेण,आविलंभितं:'one keeping or beating t. with the hands ' पाणिय:, पाणिवाद:; करिकसलयतालैर्सुग्थया नर्त्यमानः (U.3) ' by keeping t. with her hands ' &c.; 'quick, mean, slow, t. द्रतं, मध्यं, विलं-वितं; 'out of t.' विताल, वैतालिक (की / ·). =ः t. कालं निर्णी 1 P or परिक्छप् с., कालानुरूप a. कू 8 U. -ly, a. Ex. by (s.) in comp.; 'showering t.' काल-समय-वर्षिणः; सामयिक (की f_{\cdot}); कालकृतोद्यो-नात ' by t. attempts. ' -adv. काले. यथा-समयं-कालं.

Timid, Timorous, a. भीक, कातर, ससा-ध्यस, जस्त, सभय, दीन, भीकहृद्य, चितत. —ity,-ness, s. सं-,त्रास:, कातर्य, साध्वसं, &o., भीकता-त्वं, चित्तंबकुव्यं. —ly, adv. ससाध्वसं, चित्तं,सभयं. Tin, s. ज्ञपु u., वंगं, रंगं, पिटचटं; 't.-man' वंग-ज्ञपु कारः; 'calx of t.' ज्ञपुभस्मन् n. Tincture, s. आभा, द्वाया, आभासः; ईष-न्मिश्रणं-संसर्गः. 2औषधिवासितो मद्यार्कः; निर्यासः, (cxtract). -e. (lit.) ईषत् मिश्र 10 or अधिवास् 10; (fig.) ex. by (s.): 't. ed with truth' सत्याभास.

Tinder, s. इंधनं, एधस् n , शीघदास्र.

Tine, ह. जूल: 2 मृगविषाणशाखा.

Tinge, s. रंग:, राग:; आभा, छाया, आभास: ; ' speech with a t. of falsehood ' अस-त्याभासं वचनं.-υ. t. रंख c. -ed, α. सराग-

Tingle, e. i. रणत्कारं क् 8 U, रणरणायते (D.), सञ्जलं स्फुर् 6 P; 'making the ears t.' अवणाविदारणं (वचः). =8. सञ्जल-स्फुरणं, रणरणाथितं.

Tinker, 🧸 कांस्यकारः.

Tinkle, v. i. कण् 1 P, ज़िंक् 2 A, झणझ-णायते (D.): वि-रु 2 P. -lng, s. कणितं, शिजितं, झणझणध्वनिः.

Tinsel, 8. मिथ्याशोभनं वस्तु, बाह्यशोभनं दृष्यं = ० बाह्यशोभ, क्रुत्रिमशोभि, मिथ्या-शोभन.

Tint, s. राग:, रंग:, छाया. - t रंजू c.

Tiny, a. शुद्ध, अतिलघु, प्रतन्तु; 't. spark'

Tip, s. अग्रं, शिखरं, अग्रभागः, प्रांतः, सुखं, अणि m. f.; 't. of the foot ' प्रवृदं, पादाग्रं; 'learning danced on the t. of his tongue ' असुष्य विद्या रसनाग्रनतेकी (N. 1.), समस्ता एव विद्या जिद्धाभेषवन् (Ka. 346); 't.-toe 'पादाग्रं, पपदं, अग्रपादः; 'from head to t.-toe ' आपादमस्तकं, नखशिखांतं. -v. l. Ex. by अग्र, सुख in comp.; 't. ed with silver' रजताग्र, रजताभिष्ठदकोटि; 't. ed with iron 'अयोग्र, लोहाग्र, अयोग्रुख. 2 Top. q. v. 3 पारितोषिकं दा 3 U. -s. s. पारितोषिकं

Tippet, ८. ग्रेवेयं-यकं, ग्रीवाच्छाटनं.

Tipple, v. t. अतिपानं कु 8 U, नित्यशः मर्चे पा 1 P. -er, ह. अतिपानासक्तः, मद्यपः. Tipsy, a. क्षीव, प्रमक्त, मदविह्नल, प्रदक्तः.

Tirade, 8. आक्षेपः, निदाबचम् n., लेखः, उपालं-भलेखः

Tire, s. उच्णीय:-बं, शिरावेष्टनं, 't. ing r.om' नेपध्यं,-शाला. 2 लोहबल्य:-चं. -v. t. खिद् ८., क्लम् ८., अम् ८.; 'to be t.-ed'क्लम् 1, 4 P, परि-, अम् 4 P, आयस् 1, 4 P, खिद् pass., निविद् pass., (राज्ञो वयस्यभावेन निर्विण्णोहिम S. 2); See Fatigue.-ing,-some, a. कष्ट-खेद-कर (रार्तः), आयासक, कष्टावह.

Tissue, s. जालं, क्रमः, रचना; 't. of

falsehood ' अनुत्वाज्वालं.

Titan, s. दानवः, देस्यः; See Demon. Tithe, s. दशांशः, दशमभागः-

Titillate, v. i. See Tickle.

Title, ह. नामन् म, संज्ञा, लक्षणं, आख्या; See Name; t. of honor ' उपाधिः, उपपदं, मानपदं, कीर्तिचिद्धं; ' distinguished by the t. of Sri'kantha ' श्लीकंठपदलांछनः (U.1). 2 अधिकारः, आगमः, स्वत्वं. 3 उपाधिः, उपपदं. 4 स्थानं, पदं, विषयः; 't.-page' सुखपृष्ठं-पत्रं; 't.-deed' आगमः, -पत्रं--Titular, य. नाममात्र; See Nominal.

Titter, अ. उद्धहास्यं.

Tittle, अ. लवः, लेशः, अणुमात्रं -Tittle-Tattle, अ. विजल्पितं

To, prep. (With verbs of motion) ex. by acc.; वास्यतां याति, उमाख्यां जगाम &c. 2 (As indirect object) by dat. of person. 3 (Up to) ser in comp. or with abl., यावत् with acc.: from one to अंत-पर्यंत in comp.; एकादिवशांताः (संख्याः) (Possession) by gen. 5 (Purpose) by dat or inf., or અર્થ- & in comp. 6 (Consequence) by circum.; by dat.; · he was stoned to death' लोहचातं हतः, 'he, to my great delight, soon recovered 'सोचिरात्सुस्थोऽभवद्येनाहं प्रमु-दितोऽभवम्: 'tortured to death' तथा पीडितो यथा विगतासुरभूत; 'went to his ened to death ' भीत्या मृतकल्पा बभूव: 'she accompanies the movements of her feet to the musical time ' पाद-न्यासो लयमञ्जगतः (M. 2); 'to the number of 10 'दशसंख्य-a: 'face to face ' समक्षं, संगुखं; ' ten to one ' प्राय:, भूपसा; भूपिष्ठं; 'take to wife' पत्नी-स्थाने मन् 4 A: 'to man' निःशेषं, अशे-वेण; 'to and fro' adv. इतस्ततः.

Toad, s. मंडूकः -y, s. मिथ्याशंसकः

Tobacco, s. तमाखुः

Tocsin, 8. भयध्वनिः, भयस्चिका घंटा-

Toddy, 8. ताली-

Toil, v. i. यत् 1 A, अम् 4 P, आयम् 4 P. - श्रः अमः, आयासः.

Toilet, 8. प्रसाधनं, मंडनं.

Token, हा चिह्नं, लक्षणं.

Tolerate, v. t. See Endure.

Toll, v. t. (घंटां &c.) वद c., कण् c.; See Sound. -v. i. ज्ञानै: कण् 1 P. -s. छुल्कः ल्कं; करः; ' t.-collector' ज्ञौल्किकः, छुल्कमाहिन् m.

Tomb, s. समाधिः, स्थानं, 't.-stone' चेत्यं. Tome, s. (ग्रंथस्य) खंडः, भागः. To-morrow, ndv. भ्यः, परेशः, परेशादि; 'day after t.' परश्वः ; 'of t. : श्वरतन (नी.f.).

Tomtom, ९ पटहः, भेरीः

Ton, 🚈 जिष्टाचारः. 2 इनः (परिमाण विशेषः). Tone, ह. स्वरः, स्यनः, नादः, ध्वनिः, रवः, शब्दः; See Sound. 2 भावः, खेष्टा, खेष्टितं-3 (In music) स्वरः; 'long t.' तानः: ' keep a a protracted t.' U. (उद्गास्यतामि-तानं पदा 3 तानपदायित्वभिनोप-**किसरा**णां गंतु K. I. 8). 4 (Of body) चलं, आरोग्धं, स्वास्थ्य, सुस्थता, आग्नः 🗝 💤 (down) मृद्कु 8 U,. स्निग्धीकः, पारुष्यं अपनी 1 P. -Tonic, क यहर्य, बाजीकरणं, बल-वर्धनं, अग्निदं, रोचकं, दीपनं; क्षीणबलीय-वाजीकरणचिकित्सा 'administering t. s to persons reduced in strength. ' -a. वाजीकर (री /), बलवर्धन.

Tongs, 🛭 कंकमुखं, संदंशः.

Tongue, जिंहा, रस(श)ना, रसज्ञा; 'hold the t.' See Hold; 't. of a bell' लोला 2 वाणी, भाषा; See Language; 't.-tied' बद्ध-नियंत्रित-जिंह

To-night, adr. अद्य रात्रो, नक्तं

Tonsi!, ह. जिह्नामूलस्थः मांसग्रंथिः

Tonsure, ः क्षौरं, मुंडनं,केशवपनं, चूडासंस्कारः शिरोमंडनं, 't. ceremony' चौलं

Too,ade. अपि, तथा, चैच. 2 अति or सु pv.; अत्यंतं, अतीव, भृशं; See Exceedingly; सुदीर्घ, दीर्घतर 't. long' do.

Tool, s. उपकरणं, साधनं, यंत्रं 'a mere 't. ' यंत्रमात्रं, 'you are a t. in the minister's hands' त्वं सर्वथा सन्विवाज्ञानुवर्ती नेन यंत्रवत चाल्यसे

Tooth, s. दंत:, दशन:, रदः, रदन:, दंशःदंष्ट्रा, द्विज:, जंभः; 'two middle foreteeth 'राजदंतां; 'double teeth 'माहिf. 2 (Of a saw) दंतः; 't.-picker' द्वतस्य निष्कोषणं, दंतोहेखनीः, शोधनीः, निष्षणकं; 't.-powder' दंतशोधन चूणे, दंत
पवनं; 't.-brush' दंतपवनं,-कूर्चकं; 'having good teeth 'सुद्तः, 'in the teeth
of 'अनाहुत्य (with acc.) or by abs.
constr.; See 'In spite of' under
Spite, 'in the teeth of the Vedas' वेदेषु
जागरुकेषु सत्स आप.—cd, a. दंत, दंतुः व पान्, भग्न-उद्धृत-दंष्ट्र.—some, a. स्वादुः,
—Teething, s. दंतोदेदः, दंतो दृमः.

Top, १. अग्रं, शिखर, शृंगं, सात क्षां, १०, शिखा, चुडा, शिरस् क., शीर्षकं, मुधंच क., नस्तकं. 2 अमरं 3 विधानं, आच्छादनं, पुटं 4 सुरूप अष्ठ-स्थानं; 'he stands at the t. of the class' सर्वेषां बालकानां मुर्धिन तिष्ठतिः 'thenvy 'उध्रम्भः ' t-knot ' खूडा, शिखा, शिखंड:, शेखर:. - . मुख्य, उपरिस्थ, अग्र in comp.; 't.-most branch,' अस्तासा. -v. t. Ex. by (s.); 't. ed with snow, वहिनावृत्तिशिखर. 2 Excel, q. v.; See (8.)

Topaz, 8. पीताइमन् m., पुष्परागः.

Tope, 8. स्तूप:. =v. i. मद्यातिपानं कु 8 U. =r, a. मद्यासक्तः

Topic, s. विषय:, अर्थ:, प्रस्ताव:; प्रकरणं, वस्त ॥.

Topography, ह. स्थानवर्णनं.

Topple, v. i. (शिखरात्) सहसा पत् 1 P or

Topsyturvy, adv. विपर्यस्त व अधरोत्तर व. Torch, ह. उल्का, उल्सुकं, दीपिका, अग्निकाष्ट Terment, v. t. (अत्यंत) अई 1 P or c., पीड़ 10, संतप c., सं-,बाद 1 Å, कि हा 9 P, आयस् c., विव-क 8 U, प्रमंध् 9 P; See Afflict. = s. (अत्यंत-) अतिकः, संतापः, ब्यथा, पीडा, दूःखं, वेदना, यातनाः कारणा, दारुण-तीब्र-तिग्म-यातना-वेदनाः -ing, a. प्रमाधिन, अरुंतुद, आयासकारिन, -or, s. अतिपीडकः, प्रमाथिन् m., आयासकः, सं-तापकः.

Tornado, s. घूर्णवायु:.

Torpid, a. जड; सुप्त, विचेतन 2 मद, जड; See Dull, Slow. -ity, Torpor, s. जाड्यं, सुप्ति fः, चैतन्यनाशः, स्वापः, मांद्यं, तंदा, जाहमन् m.

Torrent, s. स्रोतस् n., रयः, वेगः, ओषः 2जलमवाहः-प्रपातः, निर्झरः, प्रस्रवणं; नदी. 3 धारा, आसार:; 't. s of rain ' धारासंपात:, धारासारः, वृष्टिधारा; धारासारैर्महती वृष्टि-बंभूव 'it rained in t. s'.

Torrid, a. sevi; See Hot.

Tortoise, ह. कूर्मः, कमठः, कच्छपः; 'female of at. 'कूमी, कमठी, डुलि:.

Tortuous, a. वक, कुटिल, जिहा, तिर्यच्. -ly, adv. वकं, तिर्यक् कुटिल in comp.

Torture, v. t. यत् c., अत्यंतं पीड् 10, प्र-ਸੰਬ 9 P; See Torment.

Toss, $v.\ t.$ उत-वि-क्षिप 6 P, ब्युदस् 4 U. उद-धू 5, 9 U, संद्रुभ c.; See Throw, 🗝 ं. विक्षिप्-उद्ध-pass., इतस्ततः विचल् 1 Por ge 6 Por ge 1 Por g 1 A, पूर्ण् 6 P, 1 A. = s. उत्-क्षेपः-पणं; स-ड्या-क्षोभः.

Total, त. सकल, सर्व, समग्र, संपूर्ण, &c.; See Whole; 't. rout ' अत्यतनाज्ञः, सुप-लाचितं; ' t. disorder' अत्यंतमाकुलं. -ity, 8. साकल्यं, समाष्टि f., ऐक्यं, कार्स्स्यं; ' what is the t. ' एवं सर्व (पिंडीकृत्य) कति संप-चंते. -ly, adv. संपूर्ण, साकल्यन, सर्वधा-तः, अहोषेण, निःहाषं.

Totter, v. प्र-,स्वल् 1 P, कंप 1 A, वि-चल 1 P; See Shake. -ing, a. स्खलित, स्खालित-विद्वल-गतिः

Touch, v. t. सं-,स्पृज्य 6 P, (fig. also); परामुञ्जू $6\,\mathrm{P}$, हस्तन आलभ् $1\,\mathrm{A}_5$ जातसंख्या तुः मामियं स्प्रज्ञाति (Ve. 2) 't. es me home '; 'was t. ed to the heart ' हृदये (दिग्धशरीरिव) आहतः (R. v. 25); 'heart t. ed with anxiety' हृदयं संस्पृष्ट-सत्कंडया (S. 4). 2 (On, upon) उद्दिश्य-अधिकत्य-वद 1 P ('Say ', q. v.). =v. i. संसर्ग-संपर्क-इ 2 Por गम् 1 P. - 8. सं-, स्पर्शः-र्शनं, परामर्शः, आलंभनं, संसर्गः, संपर्कः 2 स्पर्शयाधः ज्ञानं 3 स्पर्शः, स्पर्शे-दियं; 't.-stone' नि-,कषः, निकषग्रावन m.-पाषाणः उपलः, शाणः; 'adversity is the testone of (the sincerity of) friendship' तेपां (मित्राणां)तस्वनिकषशावा विषत् (II. 1.). =ing, prep. उद्दिश्य, अधि-कुत्यः See About. a. द्वद्यंगम, हादिस्पृञ् See Pathetic. -y, -तः कोपन, चंडकोप, शीघ- सलभ-कोप.

Tough, $ar{a}$. किंटन, दूह, दुर्भेंद्य.

Tour, ह. परि-भ्रमण: पर्यटन: 'he is on t.' स्वमंडले चराते-भ्रमति; 'make at.' परि-भ्रम् 1, 4 P. -ist, s. पर्यटकः.

Tournament, s. सादिकीडा-युद्ध

Tow, v. t. कुन् 1 P, आकृष्य संचल c. =s. स्थलशाणं, शणसूत्रं.

Toward, Towards, prep. मति (with acc.), आभ in comp.; by आभिमुख-a. (खी f.) or अभिमुखं-adv. in comp., (गृहा-भिसुखं प्रतस्थे), उद्दिश्य (with acc.). 2 (With words of direction) by loc. also, उपरि (with gen.); 't. the north' उत्तरस्यां दिशि, उत्तराभिमुखं; 't. me' ममोपरि, मां पति, मामुद्धिरय, मयि, 3 प्रायः: 't. evening' आभिसायं, सायाह्नकल्पं - a. See Forward; 'un-t' अताकत, असमार्थ-तोपनत.

Towel, 8. गात्रमार्जनी, मार्जनवृद्धं.

Tower, 8. अहः, उत्सेधः; क्षीमः मं (room on the t.). -v. i. मूर्डिन दृत् 1 A or स्था 1 P. -ing, a. प्रोक्तत, प्रोच्छित, उत्तंग.

Town, 8. पुरं, पुर रि., पुरी, नगरं री, पत्तनं (small t.), पुटभेदनं, स्थानीयं, ानिगरः. -Townsman, 8. नागरिकः, पौरः, जनः (पोरी, पौरवधू ʃ.).

Toxic, a. विश्वसंबंधिन्. -ology, विषविद्याः

Toy, 8. क्रीडनकं, क्रीडाव्व्यं-वस्तुः =v. i. क्रीड् 1 P; See Play.

Trace, 8. चिद्वं, अंकः, अभिज्ञानं; See Mark. 2 (Of foot steps) पद्ची, पद् पद्धति f.; See Footstep. 3 (Of carts) मग्रहः, सर्मबंधः. =v. t. आलिख 6 P, बाह्य

रेखां लिख्. 2 अतु-सृ 1 P, अनु-धाष् 1 P; सृग् 10 A, अनुपद् या or गम्. 3 (Out) आ-सद ट., गहु 9 U, ग्राहकेर्गृह्यते चौरा लेटलेणाथ पदेन वा (Y. 11. 266) 'or is t. ed out' &c.; oft. by प्रभव: ('Source' q. v.)' his sudden affluence has been t. ed out' तस्याकास्मिकविभूते: प्रभव उपलब्ध: 4 (Word) खुत्यद ट.; 'when the word Brahman is t. ed (to its root); बह्मशब्दस्य खुत्याद्यमानस्य. (S. B. 33).

Trachea, 8. श्वास-प्राण-मार्ग:

Track, v. t. अलु-सृ 1 P, अनु-धावू 1 P, मार्ग 10; See Follow. = श. मार्गः, पदस्विह्नं पंक्ति f.; See Way. 2 चिह्नं, अंकः: -less, a. निःसंचार, निर्जन, पादासृष्ट

Tract, ह. प्र-,देशः, भूभागः. 2 प्रबंधः, ग्रंथः,

_ लघुलेखः-ग्रंथः.

Tractable, a. विधेय, विनीत; वहय; Sec Docile.

Traction, s. कर्षणं, वहनं.

Trade, 8. वाणिज्यं, विशिक्षमेत् ॥., व्यापारः, क्रयविक्रयः. 2 व्यवसायः, व्यवहारः, वृत्ति त., व्यापारः. =v.i. वाणिज्यं कृ 8 ८, व्यवन्द्धः 1 P, पण् 1 A, क्रयविक्रयं कृ; oft. by (s.); went out to t.' वाणिज्येन गतः; 't. ing by sea' समुद्रव्यवहारी (S. 6). =cr, 8. विणिक्षं ॥., वाणिज्यकारिनः, See Merchant. =Tradesman, 8. पण्य-विक्रियन ॥.

Tradition, 8. संप्रदायः, आम्नायः. 2 ऐतिहां, लोककथा, पारंपरीयकथा, पारंपरी; 'there runs at to this effect' इति ऐतिहां. -al,-ary, a. परंपरागत-पात,परंपरीण, कमा-गत-आपात, सांपदायिक पोराणिक-(की /); 't. knowledge 'संप्रदायः, (कुमारस्य पुनः कुतः संप्रदाय इति पृच्छामि U. 6). -ally, adv. संप्रदायतः, पारंपर्येण.

Traduce, v. t. आक्षर c., अभिज्ञंस् 1 P, अप-परि-वव् 1 A; See Calumniate. -er, s. आक्षारकः, अपवादकः

Traffic, See Trade.

Tragedy, s. ज्ञोकपर्यवसायि नाटकं Tragic,
-Tragical, a. ज्ञोकपर्यवसायिन्, दुरंत. 2
कर्णरसमधान.

Trail, 8. गंध:. 2 पदवी, पादचिद्गं, पदं.-v. t. वि-आ-कृष् 1 P; See Drag. -v. i. कृष् pass.

Train, s. परंपरा, श्रेणी, माला; See Series.
2 परिवार:, परिवर्ड:, परिजन:..3(Of dress)
पुच्छं, वसनांत: 4 परिपाटी, अनु-क्रमः;
मबंधः; 't. of reasoning ' ऊहक्रमः, तर्कःमबंधः; t. of a peacock 'बर्चः, पुच्छं: =v. t.
वि-ती 1 P, (animal also), अधि-इ с.
(अध्यापयति); अनु-,शास् 2 P, शिक्ष द.;
वृद् ए. (वृमयति). 2 परिचयं-अभ्यासं-कृ с.;

'a t. -ed soldier' कृतशस्त्रपरिचयः पदाती.
-ing, s. शिक्षा, विनयः-यनं, शिक्षणं, अभ्यासः; ' military t. ' रण-अस्र-शिक्षा,
युद्धाभ्यासः

Trait, ह. लक्षणं, चिह्नं.

Traitor,-ous, s., a. विश्वास-विश्रंभ-घातिन, मिथ्यापातिज्ञ, शतु-द्विद्द-सेविन, 't. to the king 'राजापथ्यकारिन, राजदोहिन, 't. to the country ' स्वदेशशज्ञ:-घातकः, 'act the t.' दृह् 4 P.

Trammel, See Fetter.

Tramp, क. 7. चरणं-पादं-न्यस् 4 P or क्षिप् 6 P. = अ पादशब्दः, चरणविक्षेपः

Trample, v. t. मुद्दे 9 P., सं-अव-, आभिह्य 2 P; (under foot) पादतलेन आह्य 2 U or आ-समा-कम् 1 U, 4 P or शुद्ध् 7 P; t. to dust? चूर्ण् 10; नित्येष्ठ्य 7 P. =ed, a. सं-अव-मिद्दित, पादतलाहत, पादाकांत; पाद्धुण्ण. =ing, s. मर्दनं, पादाषातः, पादाक्रमणं, प्रमध्यनं.

Trance, क समाधिः, लयः, तन्भयावस्था, देहा-तीतवृत्ति र्र., 'being in a t.' लीनवृत्ति, समाधिस्थ.

Tranqull, $a. \, \pi$ -, ज्ञांत, स्तिमित, निश्वल,स्वस्थ, अशुन्ध, ञांतात्मन्, See Calm.—lity, s. ज्ञामः,ज्ञांति f., प-,उप- $^{\circ}$, अक्षोभः, निर्नृति f., निरुपहन्तं, धेर्य, अनुद्वेगः, स्वास्थ्यं, स्थैर्यः—lize, c. t. सां(ज्ञां)त्व् 10, ज्ञम् c. (ज्ञाम्यति), प्र-उप- $^{\circ}$,आ-समा-श्वस् c.; See Calm, Compose; t. yourself' समाश्वसिंहिः

Transact, v. t. सं नि:-पट्र c.,साध् 5 P or c., वि-धा 3 U, क्र 8 U, अञ्च-ष्ठा 1 P; निर्वेह्न c., मञ्चत् c., आ-समा-च्यू 1P;(a business) पण् 1 A, व्यव-हृ 1 P. =ion, s. करणं, अञ्चष्ठानं, विधानं, निर्वाहः, आचरणं &c. 2 कार्यं, कृत्यं, कर्मन् 2., व्यापारः, व्यवहारः, पणाया.

Transcend, v. t. अति इ 2 P, अति-ज्ञी 2 A; अतिकम् 1 U, 4 P; See Excel; t. s. definition ' अपरिच्छेदा, परिच्छेदार्तात; 't. s description ' सकलबचनानामविषय: (Mal. 1), वर्णनविषयातिकांतः; See Pass. ्र-ent, -ental, a. सर्वातिरिक्त, सर्वातिशायिन, अन्युत्तम, -ently, adv. सविशेषं, परमं, अन्युत्तमं.

Transcribe, v. t. ਨਿਕ੍ 6 P. -er, s. ਨਿਧ-कारः; ਨੇਸ਼ਕ: -Transcript, s. ਸ਼ਰਿਨੇਕ:, ਸਰਿ-ਲਿਧਿ ∱

Transfer, v. t. स्थानांतरं नी 1 P or गस् c. 2 सं-क्रस् c (with loc. for 'to') संचर् c., रं-,ऋ c. (अर्पगति),निक्षिप् 6 P, अध्यास् हु c.; तनयेक्षहं तरुषु संक्रमध्य (Ka. 345), (पुत्रसंक्षांतलक्ष्मीकै: U.1).=ence, s. स्थानांतरप्रापणं नयनं, स्थान-स्थल-परिद्वासि,

f 2 संक्रांति f, संक्रमणं, संचारः, परह-

Transfigure, v. t. See Transform.

Transfix, e. t. व्यथ् 4 P, निर्मिट् 7 P. 2 जडीकु 8 U, कील्ट्र 10, निखन् 1 P, कीलि-तेव चास्मिकेव स्थाने तद्यः (Ka. 278) 'as if t -ed to this very spot':: 't.- ed through the belly' निर्मिकोदर

Transform, v. t. परिणम् ८. (परिणमयति), स्पांतरं वि-धा 3 U, आकारं-रूपं-परिवृत् ८.: 'to be t.- cd' परिणम् 1 U. स्पांतरेण परि-णता &c. (V. 4.). 2 विडंब् 10, विक् 8 U. -ation, s. स्पांतरपरिणामः, परिवर्तः, स्पांतरं, विकृति f., थिडंबनं

Transfuse, v. t. अन्यपात्रे संक्रम् c. or भिविश् c., -ion, s. संकामणं.

Transgress, v. t. वि-,अतिकस् 1 U, 4 P, अति-इ 2 P, उद्-,लंप् 1 A, 10, अंच्र 7 P; व्याभि-आति-चर् 1 P, अतिदृत् 1 A, लुप् 6 P or e. = v. i. अप-,राध् 4 P (with loc. of person); See Offend.=ion, s. अतिकमः, उल्लंबनं, व्यतिकमः, अत्याचारः, अत्याः, भंगः, लोपः, आतिपातः. 2 अपराधः, दोषः, पापं = or, s. अतिकामिन्, अत्याचारी, अपराधः,

Tranship, v. t. वाहन-यान-अंतरं नी 1 P.

Transient, a. चंचल. लोल, क्षणभंगुरः अचिरस्थायित, अस्थायित, चपल, विनश्वर, अनित्य, सणिक, असार, अझाश्वत (ती /-), क्षणविध्वंसिन् -necs, s. अनित्यता, अस्था-वित्वं.

Transit, क क्रांति /., संक्रम: -lou, क संक्रांति /., परिवर्तः, विकारः; (state) स्थित्यंतरं, अवस्थांतरं. -ive, क सक्तमंक--ory, क क्षणभंगुर, असारः, See Transient.

Translate, v. t. भाषांतरेण वि-परिणम् c. or परिवृत् c.; 'boys should t. Sanskrit sentences into English 'बालका: संस्कृतवाक्यानि आंग्लभाषया विपरिणमयेयु:. 2 Transform, q. v. 3 (To the skies) (सज़रीरं) लोकांतरं नी 1 P or प्राप् c. or गम् c., 't.- ed to the skies' सज़रीरमुक्तः. -lon, s. विपरिणामः, विपरिणमनं भाषांतरं अद्धवादः. 2 लोकांतरनयनं, स्वर्गारोपणं, सज़रीरमुक्ति f. -or, s. भाषांतरकृत् m.

Translucent, a. See Clear.

Transmigrate, v. i. पुनर्जन्म प्राप् 5 P, देहांतरं गस् 1 P. =ion, s. पुनर्जन्मन् n., पुनर्जनमं, देहांतरपासिनी-गमनं, योग्यंतरं

Transmit, v. t. See Send, Remit.
-Transmission, ह. प्रापणं, वाहनं, प्रेषणं,

Transmute, v. t. See Change, Transform.

Transparent, a. शुद्ध, स्वच्छ, प्रसन्त, विशद्ध, विश्वद्ध, विश्व-भन्न, स्कटिकप्रभः 2 प्रकाश-किरण-भेद्य, पारदाशिवः -Transparency, अ. स्वच्छता, प्रसादः, नैर्मल्यं, ७००

Transpire, ए. . . प्रकाशतां गम् 1 P, प्रचली-मकाशी-भू 1 P, (कथं प्रकाशतां गतायमर्थः पौरेषु Mu. 1), प्रसिद्धीभू, नि: प्र-सृ 1 P.

Transplant, v. t. स्थानांतरे रुद्ध c.

Transport, v. t. नी-वहू-1 l': हू c. 2 द्वीपां-तरे निर्वस c. or विवस c., स्वदेशात् दूरीफ 8 U. 2 अत्यंतं प्रमुट्ट.: 'Delight' excessively, q. v.: 't.- ed with joy' हर्षनिर्भर, आनंदस्य परां कोटिंगत. =श-नयनं, पाहनं 2 प्रवहणं. 3 हर्षोन्नादः, हर्ष-निर्भरः; हर्षावेशः

Transpose, v. t. विषयंस् 4 U, स्थानं परि-वृत् ७., विनि-मे 1 A; See Exchange. -Ition, s. (स्थान-) ध्यत्ययः, व्यत्यासः, विनिमयः, विषयांसः, परिवृत्तिः

Transverse, a ब्यत्यस्त, तिर्यक्; 'with legs t. ब्यत्यस्तपाद्य-a -ly, adv. ब्यत्या-

सेन, तिर्यक्र, व्यत्यस्तं.

Trap, s. उन्माथः, कूटयंत्रं, कूटं, 't.-door' कूटह्र(रं, छन्नमार्गः -v. t. कूटे निश्चिप् 6 P. 2 भूष् or मंडू 10.

Trapezium, ह. अतुल्यलंबकः.

Trapezoid, ह. समलंबकः

Trappings, s. सज्जा, भूषा, परिकर्षन ग., परिच्छद्रः; 't. of an elephant' परिष्टोमः; आदानं; See Housings.

Trash, a असार, निर्श्यक, निःसार. =

Travail, See Lobour.

Travel, ह. त. परि-भ्रम् 1. 4 P, परि-भ्रम् 1 P, विचर् 1 P: See Journey. = s.,-ling, s. पर्यटन, परि-भ्रमणं, विचरणं, यात्रा, व्वासः, अध्वगमनं = ler, s. पाधः, पधिकः, अध्वगः, अध्वगः, अध्वगः, सारणिकः

Traverse, v. /. आक्रम् 1 U, 4 P, हू 1 P, सं-अति-उत्-°, पारं गम् 1 P.

Tray, 环 भाजनं, आधारः, पार्त्रः

Treachery, ८. विश्वासभंग:-वात:, विश्रंभभंगः, असत्यसंघता, प्रतिज्ञा-समय-भंगः, See Perfidy. -ous, वः विश्वासचातित्, आविश्वास्य, असत्यसंघ. 2 मिध्यावभास, असार, मायाबहुल. -ously, adv. विश्वासचातेन, ज्ञाठन्वेन. -ousness, ८. ८०० (६.).

Treacle, ε. ਗੁਫ਼:; See Molasses.

Tread, v. धुद् 7 P, आ-समा-कस् 1 U, 4 P.
पादाभ्यां पीद् 10 or आक्रम् or मृद् 9 P;
'from the trodden path' धुण्णाद्धर्मनः,
(धुद्रजनधुण्ण एष मार्गः Ka. 146);' tròd
one of them to death' तेषामेकतमः

पादाकांतोऽभ्रियत, एकं पाटतलेन अवासन्टात: 't, in the footsteps of ' पदं अनुवि-धा 3 U, पदवीं प्रतिपद् 4 A, (पदवीं तरवल्क-वाससां प्रपेदिरे R. VIII. 11). 2 क्रम्, एदं-चरणं-विन्यसं 4 P or ऋ c. (अर्पयति). -अ चरणपातः, पादन्यासः-विक्षेपः, विक्रमः.

Treason, अ राजद्रोहः, राजाभिद्रोहः-अपकारः. राजापध्यकारित्वं -able,-ous, a. राजद्रो-हिन्, राजापथ्यकारिन्

, Treasure, ह. कोश:-प:, निधि: निधानं, द्रव्य-संचयः राशिः संग्रहः 2 वित्तं, धनं, भांडं, द्रविणं: See Wealth. -v. t. सं-चि 5 U, राजीक 8 U. नि-उप धा 3 U: See Store;

't. in the beart 'हृदि उप-नि-धाः, अवध् 10, चित्ते कू. -er, ह. कोशाध्यक्ष:-अधीश:, कोषगृहे नियुक्तः अर्थाधिकारिन 🖦 धना-ध्यक्षः, कनकाध्यक्षः, भौरिकः (gold t.); स्रुपाध्यक्षः, नेष्ठिककः (silver t.). -y, s.

कोषागारं, कोश:-ष:, भांडागारं, कोशगृहं-Treat, ... t. Ex. by 'Act' (towards) प. V.: प्रत्रे मित्रव**टाचरेत** 'should t. a son like a friend ; 't. your rivals as dear friends कर त्रियसखीवृत्तिं सपत्नी-जने (S. 4), 't. with honour' पुड़ा 10, पुरस्कु 8 U,सत्कु, सेन् 1 A; See Honour; 't. hospitably आतिष्टयं क्र, अतिथिसत्कारं क. 2 (A subject) निरूप 10, विचा ... वर्ण 10, प्र-स्तु 2 U: 't. at length ' प्रयंच-यति (D_{\cdot}) . $oldsymbol{3}$ उप-उपा-चर् $oldsymbol{1}$ P_{\cdot} कित् desid (चिकिन्सति-ते), 4 संतुप एव 'gave a good t.' भोजनविशेषैः संतर्प-याचकार: 't, with ' सं-धा 3 U. -s. भाजनविशेषः, उत्तमास्तर्पणं. -ment, ह. आचरणं, व्यवहारः, वृत्ति 🏸 आचारः, नयः; 'ill-t.' अपकारः, अपक्रिया. 2 चिकि त्सा, उपचारः, उपक्रमः 3 बर्णनं-ना, निरू-पणं, विवेचनं, विचारणाः -y, हः संधिः, संधानं 2 संधिपत्रं, नियम-समय-पत्रं. Treatise, ४. नि-प्र-बंध:, लेख:-

Treble, a. त्रिगुल, त्रिविध. -8. (In music) तारः: उच्चस्वनः -r. t. त्रिगुणीक् 8 U. ∸Trebly, adv. त्रिगुणं, त्रिधा, त्रेधा-

Tree, s. वृक्ष, तरुः, द्मः, पाद्पः, वनस्पतिः, शाखिन m., अनोकहंः, विटिपन m., कुटः, सालः,पलाशिन् m.,द्रः,अगमः, अगः;and ४६-ह with 'Earth' q. v., क्षिति-मही-पृथिवी-ਚੌह:-ह m. &c.

Trefoil, a. त्रिपर्ण, जिटल.

Trellis, ८ जालं, गवाक्षजालं.

Tremble, v. i. वि-त्रस् 1, 4 P, (with fear) प्र- वेप् 1 A, कंप् 1 A, स्फ्रुइ 6 P, प्र-वि-°, स्पंच 1 A; भ-वि-द्वल् 1 P. -ing,-Tremulous, a. कंपमान, बेपशुमत्, सकंप, तरल, विलोल, चपल, चंचल; उत्त्रस्त, कातर (with fear); भग्न, गद्द (voice); 'in a t. voice' स्वरभंगेन, -Tremor, s. प्र-कंप:, साध्वसं, वेपथु:, वेपनं,स्फ्रुरणं, उत्त्रासः, कातरता, &c.

Tremendous, u. महाप्रमाण, अतिबृहत्; घोर,

द्वारुण, अतिग्रुरु

Trench, ह. खातं, परिखा, नाली, प्रणाली; आलवालं (of a tree). =v.t. खन् 1 P; 't upon ' элтэр 1 U, 4 P: See Encroach. -er, s. खनक: 2 काष्ट्रपात्रं-भाजनं.

Trend, वृत्ति /., भावः.

Trepidation, ह. उद्वेग:, संक्षोभ:, साध्वसी-त्कंपः. भयकंपः

Trespass, ए. अति-उत-ऋन् 1 U, 4 🖰, अति-चर् 1 P, अनधिकारं प्रविद्या 6 P: See Transgress, Intrude, Offend. -s. अतिक्रमः, मर्यादातिक्रमः अमर्यादा, अपराधः,

Tress, र. कवरी, केशकलापः: अलकः, चुणे-

कुतलः.

Triad, s. चिकं, त्रयं, त्रितयं-

इयसं. Triangle, 🤞 त्रिभुजः, त्रिकाणः, उयस्र, -Triangular, त्रिकोण, त्रिभुजाकार, त्रिकोणाकृति.

Tribe, s. जाति / : वर्ग:, वर्ण: (caste). Tribulation, s. दुःखं, द्वेज्ञः, कटं; See

Distress. Tribunal, ». धर्म-न्याय-आसनं, व्यवहारासनं;

'sat on the t.' व्यवहारासनमाददे. 2 धर्म-ऱ्याय-सभा.

Tribute, ४. करः, ज्ञुल्कः-ल्कं; (fig.) उपहारः; See Present. -ary, a., s. करद, सामत; 'rendered t. 'करदोकृत. 2 (Of a river)

Trice, s. Sec Twinkling.2 रज्ज्वा बंध् 9 P or **தூரு 6** ₽.

Tricentenary, s. त्रिशताच्यं. 2 त्रिशताच्य-तिथि m. /

Trick, s. छलं, छसन् n, कपहं, कूटोपाय:-कल्पना-प्रबंधः, अप-व्यप-देशः,व्याजः,कतवं. 2 माया, हस्तलाघवं (juggler's t.) 3 कुचेष्टा, चेष्टितं; लीला, खेलनं, दुर्लक्षणं. -v. t. वंस् 10, मन्दू c.; See Cheat. -ery, s. See Deceit. -ster, s. वंचकः, कितवः, प्रतारकः

Trickle, v. i. मंद मंद सु 1 P, परि सु,कणशः-शनै: शनै:-क्षर् 1 P or स्यंद 1 A.:

Trident, ह. त्रिशुलं, त्रिशिखं, त्रिशीर्षकं पिनाक:, कं (of Siva).

Triduan, a. ज्याहिक (की f.).

Triensial, a. त्रैवार्षिक (की f.).

Trifle, v. i. बालकवत् आखर् 1 P or वृत् 1 A; खेल् 1 P; 't. with' परिहम् 1 P; See Jest; 't. away' अन-,क्षिप् 6 P; See Spend. = s. अणुः, लेशः,लवः 2 अल्प-स्वल्प-विषयः लद्द्ययः. = log, a. लपु, निर्धक, तच्छ, क्षुव्र, लट्टवर्थ, सु-,अल्प, नृणपाय, अ-किन्वित्कर (रो f.).

Trifoliate, a. बिदल, त्रिपर्ण. Trigonometry, s. बिकोणसिति f. Trilateral, a. बिशुज, बिपार्श्व. Triliteral, a. इयक्षर.

Trill, s. स्वरकंप: -v. i. कंप् 1 A (Said of voice).

Trillion, 8. दशपरार्ध.

Trim, v. t. कर्रप् ८., वि-, रच् 10.परिष्कु 8 U. -a. क्रुस, सु-,रचित, विनीत, परिष्कृत. -s., ming, s. परिकल्पः, भूषा-पणं, सज्जाः, 'the body is not in good t.' शरीरमसाष्ट्रचं (Mal. 1). 2 अवस्था, दशाः

Trinity, s. त्रिमूर्ति m.

Trinket, अ. कंकणः-णं, अलंकारः, See Ornament.

Trinomial, a. त्रिपद.

Trio, ह. त्रयी, त्रयं, त्रितयं, विकं.

Trip, v. i. प्र-, स्खल् 1 P; वि-, अम् 1, 4 P, वि-चल् 1 P.2 लच्च चल् १ P. =v.t. प्र-, स्खल् c. =s. स्खलितं स्खलनं, अमणं, प्रयेटनं.

Tripartite, a. त्रिभाग, त्रिग्वंह.

Tripe, ह. जठूरं, उद्दरं, अंत्राणि (pl.).

Triped, 8. त्रिपदी.

Triple, a. त्रिग्रुण, त्रिविध, त्रिधा-त्रेधा ind. -०. र त्रिग्रुणीकु 8 U. -Triplicate, a. त्रिग्रुण, त्रिरावृतः -४. तृतीयः प्रतिलेखः -Triplicity, s. त्रैविध्यं, त्रेग्रुण्यं.

Tripod. 8. जिपदं आसनं.

Trisect, v. t. समं त्रिधा विभन्त 7 P.

Trisyllable, s. इयक्षरं, त्रिकं.

Trite, a. क्षुण्ण, जीर्ण, उक्छिष्ट, सुमसिद्ध, सदाब्यवहारित.

Triturate, v. t. संघृष् 1 P, निविषष् 7 P; See Grind.

Triumph, v. i. वि-परा-जि 1 A, पराभू 1 P. 2 विजयोत्सवं कु 8 U. = 8. वि-,जयः. 2 विजयोत्सवः, जययात्राः. 3 जयहर्षः-उद्धासः; आनंदहेतुः. = al, a. जय in comp.; जयस्तोरणं 't. arch'; 't. column' जयस्तोर्भः = ant, a. जैत्र (त्री f), जयशातिम, जेतृ, जिल्छ, वि-,जियन्, मासजय, क्षतारिः = antly, adv. सजयं, सजययोषं.

Triumvirate, ह. त्रिनरप्रभुत्वं.

Trivial, a. See Trifling.

Troll, v. i. परि-भ्रम् 1,4 P. =s. See Goblin. Troly (cy) हस्तवाह्यं यानं.

Troop, ह. (T. s) सैनिकाः, पदातयः, सैन्यं, See Force. 2 ग्रुल्मः-हमं, दूलं. 3 यूथं, गणः, कदंगः, दृदं, कुलं; See Hard. -er, s. सादिन ..., अश्वारोहः

Trope, s. स्तपकं.

Trophy, इ. जयस्तंभः-चिह्नं-

Tropic, s. अयनवृत्तं, क्रांतिवलयं मंहलं. -था, a. Ex. by (s.) in comp.

Trot, s. धो(धौ) रितंत्तकं. =ः i. धोरितेन या 2 P or गम् 1 P.

Troth, क विश्वासः, प्रत्ययः, 'by my t.'
सत्यमेव, यदि तव मिर्य विश्वासः.

Trouble, ४. कप्टं, दु:सं, पीडा, क्लेजः, प्र-आयासः, खेदः, क्लच्छं; आ वि-पद् र्र., दुदंजा,
बाधा, उपरोधः: 2 यरनः, उद्यमः; 866
Pains. 3 कंटकः, आयासकः, जल्पं- = v. t.
बाध् १ A, पोड् १०, क्लिज्ञ १ P, उपरुष् ७ U,
आयस ८:, सं-परि-तप् ८:, See Afflict; 't.ed at beart खिलांतःकरण, उद्दिप्तिष्क
and sim. comp.; 'Oh! do not t. yourself' अलमात्मानमायास्य, कुतं कुतं आयासेन. = ed, व. बाधित, पीडित &८., व्यक्त,
उद्दिप्त, कातर, विद्धल, आर्त, विक्लय - क0000,
व. कष्ट-पीडा-कर (रि.), पीडापद, क्लेजावह,
दु:खावह, दुष्ट, आयासहेतुकः, 'a t. fellow'
कंटकः: - Troublous, व. धुच्ध, सोपह्रय.

Trough, s. द्रोणि-णी f.

Trounce, v. t. See Whip.

Troupe, s. संघ:

Trow, v. t. अद्धा 3 U. प्रति-इ 2 P

Trowel, s. anofi f.

Trowsers, 8. जंबात्राणं-वस्रे.

Truant, a. कार्यपराङ्मुख (स्वी f.); अलस; 'to be t.' अलसवत आचर् 1 P.

Truce, s. युद्धविश्रामः, युद्धनिवृत्तिं f., अव-हारः; 't. to 'ex. by विरम् 1 P, अलं (with instr.); 't. to your jest' अलं परि-हासेन 't. to your impudence' विरमाति-प्रसंगात् (U 5).

Truck, s. जकट:-दं; See Cart.

Truckle, v. i. See Flatter.

Truculent, a. जूर, निष्ट्र, निर्द्य.

Trudge, v. i. शनै:-मंदं-जज् or चल् 1 P. पद्भ्यां चल्

True, a. सत्य, तथ्य, अवितय, ऋत, यथार्थ, वास्तिविक (की f'), सत् pr.; अकृतिम, अकृतक (not feigned). 2 युक्त, उपपन्न; 'what you say is t.' युक्त आह भवानः, 't. to one's engagements' सत्यसंच्यातिज्ञ-वतः—!y, adv. सत्यं, वस्तुतः, यथा-र्थतः, परमार्थतः, तर्चतः; 'affection t. so called 'परमार्थतः, वेम, 'Parantapa t. so called 'परंतपो नाम यथार्थनामा (R. v1.21); ध्रुवसिद्धेरपि यथार्थनाम्नः सिर्धि न मन्यते (M.4) 'true to his name', 't. so called.'—Truism, s. सत्यं, स्वतः

सिद्ध यस्तरं -Truth, ह. तथ्यं, सत्यं,अवितर्थं, अतं तर्यं, भूतार्थः, परमार्थः, तर्वार्थः 2 सत्यतः , यथार्थता, योथार्थ्यं, 'in t.' सत्यमे ह. खलु, चूनं, 'to tell you the t. 'यत्सत्यं, वस्तुतः -ful, a. सत्यः See (a.). 2 (Of persons) सत्यवादिन, यथार्थवक्तू-वादिन, तथ्यभाषिन

Trump, v. t. कहप् c., सकूटं निर्मा 3 A; See Fabricate. -Trumpery, a. असार, कुन्निम, कूट in comp. -s. असार तुच्छ-

झुच्य.

Trumpet, s. तूर्य, तूरी. 2 (Flower) पाटला-लिः, मोषा, काचस्थाली, फलेरुहा, कृष्णवृता, कृषेराक्षी. =v. t. उद्-युष् 10, प्रकाश्र ८., उत्रै: प्र-रूपा ८. (रूपापपाति). =er, s. तूर्य-वादक: 2 उद्योषक:

Truncate, v. t. लू 9 U, अवस्थित 7 P.

Truncheon, s. गष्टि f , दंड:, गदा.

Trundle, See Roll.

Trunk, s. (Of the body) कांचाः, अपसूर्यक लेवरं. 2 (Of trees) स्कंघः, प्र-,कांडः-इं, 't. with the branches lopped off ' स्थाणुः-3 (Of elephants) हुंडः, छुंडा,-दंडः, हस्तः, करः- 4 भांडे- 5 अग्र-मुख्य-भागः-

Truss, s. पहः, बंधनं 2 (तृण-) क्रूर्चः, भारः = v. t. कील् 10, संबंध 9 P, संसंख्य c.

Trust, v. t. विश्वस् 2 P, प्रति-इ 2 P; See Belleve. 2 निक्षिप् 6 P, सं, ऋ c. (अर्पविते), न्यस् 4 U; See Entrust. -v. i. Ex. by Sure, q. v.; 'learn to t. in God' ई श्वरासक्त ईश्वराधीन-चित्तो भव, ईश्वरं भरणं प्रवश्यस्व; 't. to' आ-अव-लंब् 1 A, आश्वि 1 U. -s. विश्वासः, विश्वमः, प्रत्ययः. 2 निक्षेपः, न्यासः. 3 कालिका, उद्धारः. -ee, s. निक्षेपधारिन् म. -ing, a. विश्वासिन, विश्वस्तः, 't. to the strength of his own arms' स्वभुजबलमवलंब्य. -worthy, -y, a. विश्वसनीय, विश्वास्य, विश्वासाई, विश्वासयोग्य, विश्वास्य, विश्वासाई, विश्वासयोग्य, विश्वास्य, विश्वास्य,

Try, v. t. परीक्ष 1 A, अनु-भू 1 P; 'to t. their strength upon a traveller ' पाथ-कमात्मशक्तिनिकषं कर्ते. 2 (Cases) हुश् 1 P, वि-चार ८., अनुसं-धा 3 U, वि-विच् 3, 7 U; See Judge; 't. ing cases' ज्यवन्यरक्त्रीनं; द्दशं संशयन्द्रेशान्ययव्हारान् (R. xvi. 39) 'tried contested cases'.—v. i. u-चा 1 A, उद्यम् 1 A, व्यव-सो 4 P, प्रवृत्त 1 A: See Attempt; oft. ex. by desid. forms.—ing. a. कष्ट-पाँडा-कर (रा. f.), (hout &c.).—Trial, s. परीक्षा-कर्ण; 'to make at. of 'परीक्ष; अञ्चलवा; 'under t. 'अनुस्यमान- 2 व्यवन्यरक्त्रानं, विचाराः 3 कृष्ट्यं, वि-आ-पद f.;

See Calamity, Misfortune. 4 प्रः,यत्मः, उद्यमः, उद्योगः

Tryst, 8. संकेत्रधानं. 2 समागमसंकेतः.

Tub, ह. द्रोणि जी र्.

Tube, हो नाल:-ली-लं, न(ना)लिका, नाहि-ही र्र., सुषरं, पणाल:-ली. -Tubular, a. नालाकृति, नाहीरूप

Tuber, s. कंदः-दं =ous, a. ग्रंथिठ, ग्रंथि-मत्, कंदिन

Tubercle, s. सुक्ष्मत्र गः, ग्रंथिः.

Tuck, See Fold.

Tuesday, s. मंगलवासर:.

Tuft, s. चूड़ा, जिखा, जिखर:-रं, शेखर:, 'having a t.' जिखिन, 2 पहुत:, स्तम्क:, गुच्छ:, अवर्तस:. =ed, a. शिखिन, शेखरित.

Tug, v. t. आ-कृष् 1 P. प्रयत्नेन कृष्; See

Tuition, 8. शिक्षणं, अध्यापनं, उपदेशः.

Tumble, v. i. अवपत् 1 P, स्खल् 1 P. -s. अवपातः, स्खलनं-

Tumbler, 8. काचपात्रं. 2 कलायनः, सूत्रा-

Tumid, a. स्फीत, आध्मात.

Tumour, Tumefaction, हः वि-,स्कोटः टकः, शोफः, श्वय्थुः, हणः-णं, मांसार्थुदं, ग्रांधः, 'fatty t.' मदोर्थुदः

Tumult, s. तुसुलं, संजुलं, अत्यंतमाकुलं, 't. in the army' पिजलः. 2 कोलाहलः, कल-कलरवः. -uous, a. तुसुल, संकुल, सुक्ध, अञ्यवस्थित.

Tune, s. रागः; तालः. 2 तालेक्यं, स्वरेक्यं; 'out of t.' विस्वर-a.; 'in t.' श्रिष्ठस्वरं, युक्तस्वर-a.=v. t. स्वरेक्यं कृ 8 U.=ful, a. सुस्वर, मधुर, संगतस्वर. See Harmonious. Tunic, s. चालः-ली, ब्रप्सकः-की.

Tunnel, ३. कुल्या, सुरुं(रं)मा, गृढ-आंत-भॉम-मार्ग:=v. t. उत्स्वन् 1 P, सुविरीकृ 8 U.

Turban, s. उच्णीय: वं, शिरोवेष्टनं.

Turbid, a. कलुष, आविल, पं.किल, संपंक, पंकर्रावित, मालिन.

Turbulent, a. पीडाकर (री रि.). दुवास, कलह-तुसल-कारिन, अवश्वातिन, अनवस्थित.

Turf, 8. शाहलं, सतृणभूमि f.

Turgid, s. स्फीत, उच्छून.

Turmeric, इ. हरिद्रा, कांचनी, पीसा, निका, वरवार्णनी.

Turmoil, इ. संक्षिः, उपह्रवः, तुसुलं, 't. of wur' संग्रामतुसुलं.

Turn, v. i. परि-,भ्रम् 1, 4 P, चूर्ण 1 A, 6 P, ब्या-परि-वृत् 1 A. 2 परिवृत्; oft. by भू 1 P, जन् 4 A. 3 अम्हीभू, अम्हतां गम् 1 P; food t s into blood? अकं दिधर-भावेन परिणमति; See Change; 't. into white नेति भवति; 't. to nothing निर्माक.

व्यर्थ-a. भू. 4 भू with संसुख-अमिसुख-(स्ती f.) in comp. or with gen.; 't. ing to the hero' नायकाभिमुखी भूत्वा. -v. t. परि-,भ्रम् c., (fig. also). चूर्ण् c.; परि-वि-च्या-चत c. 2 परिवृत् c., आ-,वेल c., (आव-लितवदनं राजकमासीत् Ka 10); परिवृत्ता-धंमसी (V. 1) ' with her face half-t .ed '. 3 विषयंस् ८. 4 साचीक 8 U; See Bend. 5 अन्तिकः, t. to account; See under Account; 't. to use ' उपयुक्त 10; 't. into ashes ' भस्मसात-भस्मी-क or भू: 't. the back' पृष्ठ दृश् ए., पराइमुखीभू 't. sa single fault to two' एकापराधे द्विगणीकरोतिः -about, वि-परि-वृतः परि-ऋम 1 U, 4 P. -against, प्रतीपयति (D.); (v. i.) प्रतिकूलीभू, प्रत्यिष्टिन् a. भू, विरुद्धa. भू. -away, अपनी 1 P. वृतीकः, अपास, मि:सू c., निराक्त; See Dismiss, Discharge 2 (aside) नि व्यावृत् क, सं-ह 1 P: माचीक, तिर्यग्-वलः (श्रभिसुखे मि संहतमीक्षितं S. 2); 'shall t. away his mind (in another direction)' अन्यतः इनं शिवामि-संचारयामि; (v i.) व्यावृत्1 A, (स्यावतमाना हिया), पराङ्गमुखी विमुखी-भू; सुसं परिवृत्. -back, परि-परा वृतः (». t.) परि-परा बृत c. =into, कु, (तपोबनसुपवनं इतं S. 2). 2 परिणम् c. with भावेन; आखुं चिष्ठालभावेन पर्यणमयत् 't.- ed the rat into a cat'; See Change. off, दरीक्क, निवृत् c., अपास् &c ; (v. i.) अप-से 1 P, निर्गम् 1 P. -out, (v. t.) नि:-स c., निष्कस् c, बहिष्कुः See Discharge; (v. i.) संपत् 1 P; See Happen. 2 जन 4 A, भ 1 P; 't. ed out pale ' विवर्णी-सतः, सहसा विवर्णभावं प्रपेदे; 'the words of the great never t out untrue ' न हीश्वरब्याद्वतयः कदाचित्पुब्णंति लोके विपरी-तमधे (K. III 63). -over, उत्सिप 6 P. 2 परिवृत c.,चल c.;'t. ing over the pages' प्रष्ठानि चालियत्वा समालोक्यः -round, परि-परा वृत्. -to,हृज् 1 P, ईक्ष् 1 A;by प्रति with acc. -towards, अभिमुखी-संमुखी-मू (with gen).-up, सहसा अःविर्भू or पार्ट्सू. 2 Happen, q v = अवितः तेन, आवृत्ति f. 2 परिवृत्तिः, परिवर्तः, विकरः 3 पर्यायः, परिवृत्तिः; 'by t в पर्वायण, पर्याय in comp.; 'service by t. s' पर्यायसेवा. **4 वारः**, (इाशकस्य वारः समायातः P. 1. 8). 5 प्र-,वृत्तिः, भावः, दृशाः, ' ६ of mind' चित्तवृत्तिः, मनःस्वभावः 6 आकारः, स्वरूपं; matters took a different t. ' बस्त-स्थितेरवस्थांतरं अदूर्यत,मकलोऽर्थः परिवृत्तः 7 शति f., क्रमः; 'mysterious is the t. of fate ' कर्मणी गहना गतिः; 't. of fortune ' दैवगति: 8 परिक्रम:; (walk) |

ईषष्ठिहार:. 9 अषसर:, समय:, काल:. 10 वंक: (of rivers); 'a good t. 'उपकार:; 'ill t 'अपकार:; 'one good t. deserves another ' उपकार: प्रत्युपकारेण निर्यात-।यितव्य:. = or, श. चिक्रव m., कुंदित m. – Turncoat, श. स्वपक्षत्यागिन m., मसयानवरोधिन.

Turnip, अ शिखाम्ल.

Turpentine, s. देवदारतेलं, सरलद्रवः.

Turpitude. ८. दुष्टता, दोषः.

Turquoise, ८. चैदूर्य, हरिताइमन् कः Turret, ८. झिरोगृहं; प्रासादशृंगं-शिखरं

Turtle, s. क्रमे:; See Tortois:.

Tusk, s. दंत:, दंष्ट्रा, रदः, रदनः

Tussel, s. बाहुयुद्धं. 🗝 i. प्रति-आ-युष् 4 A.

Tutelage, s. बालावस्था, बाल्यं

Tutelary, a. रक्षक, रक्षा in comp.; 't. deity 'इष्ट-कुल-देवता.

Tutenag, s. तृत्थं, तृत्थांजने

Tutor, हे गुरु: अध्यापकः, आचार्यः, शिक्षकः =ship, हे आचार्यत्वं

Twaddle; See Prate.

Twain, s. (In t.) द्विधा, द्वेधा.

Twang, v. t. (A bow) आ-स्कल्र ८., टेक्स 8 U, ज्यां चुल् 10; (a lute) क्रण् ८., नद् ८. –v. i. क्रण् 1 P, टेकार कु 8 U – s. टंकारः, ज्या-शब्द:-घोषः, धन्तरास्कालनं 2 क्रणितं, झणत्कारः

Tweak, See Pinch.

Twe:zer, इ. संदंशः, कंकमुखं.

Twelve, a. हाद्शन्. -Twelfth, a. हाद्श (शी f.). -8. हाद्शांशः.

Twenty, a. disida f. -Twentieth, a. disida (sh f.), disidan (π).

Twig, ह. विटपः, ज्ञाखा, प्रजास्वा.

Twilight, इ. संध्या, संधिप्रकाशः,संध्याकालः-समयः, निशादिः.

Twin, a. s. यम, यमज, यमज; 'we are t. brothers' भातरावाचा यमजो (U. 6); oft by यमल, युग, इंड, मिथुनं, युगलं; 't. stars' मिथुनं; 'one of t.' यमः, यमलः.

Twine, ८. सूत्रं, तंतुः. 🗝 t. उद्-ग्रंथ् 9 P, उत्स्वच् 10, (कुमुमात्स्वाचिनान्वलीभृतश्वल-यन् अलकान्. R. viii. 53). 2 (Itself) आ-परि-वेष्ट् c., आ-परि-वृत्त् c.

Twinge, ह. ब्यथा, पीडा, वेदना, शलः लं, तीववेदना. =v. t. Ex. by कु with (s.).

Twinkle, v. t. (Of the eye) नि-, मिष्
6 P, उन्मिष, निमीन् 1 P. उन्मीत्, निमेषोन्मेषं कु. 2 रक्का 6 P, तरलं मकंपं-प्रभा 2 P
or प्रकाश 1 A or बत् 1 A. - s., -ing, s.
निमि(मे)षः, निमेषे निमेषीः 'within the
t. of the sye' निमेष मात्रात, निमेषेण. 2
रक्करणं, रक्करितं, तरलज्योति गः, प्रभा; 'the

eyes knowing not.' (पपौ) निमेषाल-सपक्ष्मपंक्ति: (R. II. 19), अनिमेषले चनो दर्दा (Ka. 11).

Twirl, v. t. त्वरितं अम् ८. ०१ परि-वृत् ८. -v. i. परि-वृत् 1 A, अम् 1,4 P. -3. त्वरित-परिवृत्ति ∫.

Twist, क. t. परि-ध्या-वृत् ६., आकुंच् ६., सुद्-डू 10. =०.ं. ध्यावृत् 1 A, आकुंच pass. =- ध्यावृत् . आ-.कंचनं. मोटनं.

Twit, r. t. See Censure, Taunt.

Twitch, v. t (सहसा) आकृष् 1 P. आ-भिष् 6 P. =v. i. स्फुर् 6 P,स्पंच् 1 A, प-,कंप् 1 A. =8. सहसाकषः-आक्षेपः, स्फुरणं, स्पेट्नं Twitter, v. i. प्र-जल्प् 1 P, प्र-लप् 1 P. =s. मलापः, प्रजल्पः, See Chatter.

Two, a. हि (ही. हें / a), हि pr.; हयं affixed; 't. years' हिनकें, नजद्रगं, 't. or three' हिना; 't.- fold 'हिगुण; 't.- handed' हिहरन; दिजिह &c.; 'in tways' द्विया.—Twice, adv. दि:, हिनारं, 't. married' पुनस्दा, पुनर्भुः (widow rematried); '20 is t. 10' हिरावृत्ता हन विंजति: संपद्येत.

Tynpanum, s. कर्णोद्दर, कर्ण्डेड्सि:-

Type, s. आदर्शः; प्रतिक्तं; See Model. 2

ाश्चिह , उक्षणं, ब्यंजनं 3 सुद्राक्षरं 4 प्रकारः,
रीति f. –ical, a. Ex. by (s.) in comp.;
आदर्शभूत, प्रतिक्तकः –Typefy, v. t.
आदर्शकः 8 U. प्रतिक्रोण दृश् c.
–Typography, s. सुद्रांकनं.

Tyranny, श्रेप्रजापीडनं, लोकोंपह्रवः,जनमर्दनं, निष्ठरशासनं. –ic,-lcal, त. प्रजोपह्रवित्, प्रजोपद्रिवत्.-ize, v. t. (भृक्षं) पीड् 10, उप-ह्र 1 A, विष-कु 8 U, उपद्रु 1 P. -Tyrant, s. प्रजापीडकः, लोकोपहावकः, उपद्रिवत् क.,निष्ठरशासनः.

Tyre, 8. नेमि f.

Tyro, 8. नवच्छात्र:-जिष्य:, अनभ्यस्तः.

U.

Ubiquitous, a. सर्वगत, सर्वच्यापिन.
Udder, s. ऊधस् ", आपीनं, स्तनं (mostly hunan); having pot-like u s' घटाइनी; having large u. s' पीनोध्नी।
Ugly, a. कु-वि-अप-स्तप, विकृत, कदाकार; दुर्द्शन, विकृताकार. 2 कुत्सित, निष्य.
—iness, s. देस्टप, अपस्तपता, कदाकारः.
Ulcer, s. पूपस्तपः चं, विद्वायः, नाहीवणः चं, . पूपस्ततं - etc, v. t. व्रणं उत्पद्ध c. - v. s.

सक्षतीभू 1 P, वर्ण बंध् 9 P. -ated,-ous, a. पूरविणन्, सवण, सक्षत, उपहत in comp. with (s.).

Ulterior, a. उत्तर, अपर, See Distant. Ultimate, a. चरम, अतिम, See Last. -ly, adv. अत, शेषे,अनत:. -Ultimatum,

". चरमाभिसंधिः, अंत्यप्रतिज्ञाः Ultra, a. ex. by अति in comp.

Ultra-marine, a. द्वीपांतरभव.

Umbilical. a. नाम्य, नाभि in comp.: 'ग. cord ं नाभि f.,-नाल:

Umbra, १. पूर्णच्छाया.

Umbrage, क. छायाः 2 अभीति ्रि., कोषः, असंतोषः, अपराधः, 'take ॥.' प्र-,कुप् 4 P. Angry, प. v.: 'give ॥.' विरागं नी 1 P; See Insult.

Umbrella, ४. छत्रं, आतपत्रं, घर्मवारणं, जलत्रं.

Umpire, s. मध्यस्थः, निर्णेत m.

Un, A prefix, ex. by M (M) before vowels), sometimes by निर्, वि, दुस् pr., होन, रहित in comp.; 'unaide.l 'undaunted' असहाय, साहाय्यद्दीन: ' unmixed निर्भीक, अभय: मिश्रः 'unwelcome' आप्रिय, अनिभेमत &c.; ' unattainable ' दुव्याप. (In cases where the word formed with 'un' is not given, the student should take the simple word or form it, and use the above prefixes. With nouns the sense of 'un' may be expressed by अप-नी 1 P, or ह 1 P; e.g. 'unbar' अर्गलं अपनी, निर्गलीकु dcः).

Unaccustomed, a. अपरिचित, अनम्यस्त,

अननुभूत•

Unaffected, a. अकुत्रिम, सहज, अन्याज; See Artless.

Unanimous, a. एकमत-चित्त. -Iy, adv. एकाचित्तीभूय, ऐकमत्येन. -Unanimity, s. ऐकमत्यं, चित्त-मत्-ऐक्यं, एकचित्रता; अस्मिन विषये सर्वेषामैकमत्यं 'there is a u. on this point. '

Unarmed, a. विशस्त्र, निरायुध, असज्ज-

Unassailable, a. दुष्प्रधर्ष, अभूष्य, दुरासङ् Unassuming, a. अविकत्यन, अङ्कृत, विनीत; See Humble.

Unavailing, a. निर्धक, निर्मण, निर्कल. Unawares, adv. अतर्कित, अलक्षित, नियुत्त, अकस्मात: See Suddenly also.

Unbar, Unbolt, v. l. निर्यालयति (D.). Unbeliever, s. नास्तिकाः, श्रद्धाः, पासंबः,

मिटयाद्दृष्टिः Unbend, v. t. शिथिलीकु 8 U; See Relax. —ing, a. Cruel, q. v.

Unbind, v.t. उद्-ग्रंथ् 9P, क्षिथिलीकु 8U. Unblemishod, a. निष्कलंक, निरुव्य, अक्षत. "Unbosom, v. t विष्टु 5 U; See Disclose; 'n. oneself' हृद्यं-मनोगतं-विद्-

Unbounded, a. अनंत, आमितः

Unbridled, a. उच्छूंखल, उद्याम, निर्मयाद, अनगल.

Unburden, v. t. भारमपनी 1 P; See Alleviate also.

Unceremonious, a. अनाद्र, मंदाद्र. = ly, adv. मंदाद्रेण.

Uncertain, a. संदिग्ध, संशयग्रस्त; See Doubtful. -ty, आनेश्वयः, आनिणयः

Unchain, v. t. निगडान अपनी 1 P, सुन् c.; See Free, Liberate.

Uncharitable, a. दोषहृष्टि, अस्यक, छिदा-

Unchaste, a. आविनीत, पांसुल, &c.; See Prostitute.

Unclaimed, त. अस्वाभिक, अनधिकृत-

•Uncle, ». पितृष्यः. 2 मातुलः (maternal u.)

Unclose, $v. \ \tilde{t}$. Open, $q. \ v.$ Unclothe, $v. \ t. \ Strip, \ q. \ v. -ed, \ a.$

विवस, नग्न; See Naked. Uncloven, a. अविदीर्ण, अस्फ्रटितः 'u.

Uncloven, a. अविदीण, अस्फुटित पा hoofed, एकशफ, एकखुर

Uncommon, a. असामान्य, अपूर्व, अ लाकिक (की f.). -ly, adv. अपूर्व; See Exceedingly.

Uncompromising, a. प्रतिनिविष्ट, स्थिरः निश्वलः, अग्रहिनः

Unconcern,-ed, a. Indifferent, &c.

Unconscionable, a. विवेक शुन्य.

Unconscious, a. निःसज्ञ, अपगतचेतन, मृद्धित, 2 अनभिज्ञ.

Uncontrolled, a. अमितबंध, निर्मेल, निर्य-

Uncouple, $v.\ t.$ Separate, $q.\ v.$

Uncouth, a. ugly, Strange, q. v.

Uncover, v. t. उच्छद् 10, अपा-वि वृ 5 U; See Strlp; 'they u. ed their heads' जिरोवेष्टनमपनिन्दाः

Unction, ह. आभे-,अंजनं, आ-वि-लेपः-पनं. -Unctuous, व. स्निग्ध, मसुण, चिक्कण,सांद्र.

Undeceive, v. t. भूमं निरस् 4 U or अपाकु 8 U or छिद्द 7 P.

Undecided, a. आनिश्चित; (of persons) Irresolute, q. v.

Undeniable, a. निर्विवाद, निःसंदेह.

Under, Underneath, prep. अधः, अध-स्तात (with gen.); See Below; तले in comp. or with gen. 2 अधीन, आयत्त, बजाब, See Subject. 3 (Age &c. जन in comp.; 'u 16, 'जनबाह्य कर्या, 'n. ago' अभासवयस्क, अमासव्यवहार 'should bury one who is u. two years 'जन हिवर्षे निस्तनेत् (Y. m 1.). 4 काले, समये or ex. by 'Reign', q. v.' u. the Moghuls' मोंगलेषु मही ज्ञासन्तु; gen.ex. by loc. or instr.; 'u. this condition' अनेन समयेन; 'u. misfortunes' आपदि, आपत्काले; 'u. your favour:' अवतोऽनुब-हेण, -a. अवर, अधः in comp.: Undercurrent, s. अधः or अंतःभवाहः 'u. garment' अधोतु तं, अधोवासस् n.; See Garment; oft. by उप pr.

Undergo, v. t. अनुसू 1 P, सह 1 A, उपगय् 1 P; Sec Suffer; 'u. examination' परीक्ष pass.; 'u. change' परिवृत् 1 A.

विक pass.

Underground, a. आंतर्भी म, भूस्यधस्तात् -Underhand, a. गृह, अच्छन्न, परीक्षकृत, छलेन कृत: निंद्य, गर्हणीय.

Underlay, r. t. अधः निन्धा 5 U or स्था c. Underlie, v. t. ही 4 A, निगृह् pass. (with loc.).

Underline, v. /. अधोरेखया अंकू 10.

Underling, s. अनुजीविन् m.

Undermine, v. t. सुरंगां कु 8 U, उत्स्वन् 1 P, अध्यतात् विनञ्ज ७ 2 विनञ्ज ६, अवस्त् ७, उत्त्वित् द , उत्तित्व द 7 P, कच् 1 P, a river u. -ing its banks' कृत्यकथा सिंधु:

Underrate, Undervalue, ए. ८. न्यूनमूह्यं क्छप् ६., अर्घतः पत् ६. 2 लष्ड मन् ४ A, अष-

मन्, लघुकु, अपकृष् 1 P.

Understand, v. h. बुंध् 1 P, ज्ञा 9 U, अव-गम् 1 P, ग्रह् 9 U, उपलक्ष् 1 A, वि-भू c., अव-इ 2 P, अवधु 10: See Know. 2 (Words &c.) अध्याह 1 P, ज्रह् 1 A, (इदं पदमन्नाध्याहर्तच्यं). —ing. s. मित:, बुद्धिः, धीः, मेधा, ग्रहण-ज्ञान-क्राक्तः, प्रज्ञा; See Intellect. 2 भावः, दृक्ति f.; 'good u.' सद्भावः, मिन्नभावः; 'come to an u.' See Settle.

Undertake, ए. t. आरभ् 1 A, उपक्रम् 1 A; See Begin. 2 ज्यवसी 4 P, इंद्र 1 A; See Attempt, Intend. 3 स्ती-अंगी-कृ 8 U, उ (ऊ) रेतिक, अम्युपम् 1 P, अम्युप-कृ 2 P, मित-पद् 4 A.—er, इ. आरंभकः, अनुष्ठातृ m. 2 भेतकमीनिहरिकः.—ing, इ. कार्य, ज्यापारः, कर्मन् n., आरंभः, त्यापारः, म्वासि f-Underwood, इ. कुरमः-लनं, स्तंषः.

Underworld, ह अधी-भ्रवनं-लोकः.

Undeserving, a. अनहं, अगुणवत्, अपात्र,

Undesigned, a. अन्भियत, अदुद्धिपूर्व. -ly, adv. अज्ञानतः, अयोधपूर्व, अकामतः

Undesigning, a sincere, q. v.

Undiminished, a. अक्षत, अन्यून, अनपाय, अलूप, अक्षीण.

Undisgulsed, a. Frank, q. v.

Undivided, a. आभन: (attention)एकाय, अनम्यासक्त, सुसमाहितः अनन्य, Fixed.

Undo, v. t. उन्सुच् 6 P, उद्-घट्ट c., उद्-ग्रथ् 9 P. 2 च्या-परा चूत् c.; 'able to do, 'not to do, or u things 'कर्तुमकर्तुमन्यथा कर्तु क्षम: 3 हन 2 P, नज़ c.; 'Oh! I am un-हा हतोस्मि (मंदभाग्यः), दैवेन done मधितोसिमः.

Undress, v. t. वास: वस्त्रं-अपनी 1 P or अवत् c. or उन्मुच् 6; P or अपनह 4 P. -s. लघुवासस् n. -ed, a. (food) अस-रक्तत, अपक्र, आम. 2 विवस्न, विवसन, उन्मुक्तवसन.

Undulate, v. i. तरेणायते (D.), उत्स्प 1 P, better by 'u. -in (, ' -ing,-ory, a. अभिमत्, तरंगित, उद्धनावनद, भंगुर, उत्स-पिन. -lon, s. भंगुरता, अभिमत्ता, &c.

Unearth, v. t. उत्खन् 1 P. Uneasy, a. आतुर, चि कल.

Unequalied, a. Matchiess, q. v.

Unerring, a. अमोघ, अञ्चात, अवंध्यपात; ' took an u aim on his bow 'धनुषि अमोधं समधन्त बाणं: See Fix.

Uneven, a. विषम, उन्नतानत.

Unexpected, a. असमिधित, अतर्कित, आक-स्मिक (की /) अकांड, अनपेक्षित, अ-चितितपूर्व. -ly, adv. अकस्मात्, अकांडे, अतर्कितं -

Unfaithful, a. Faithless, q. v. Unfasten, v t. Loose, q. v.

Unfathomable, 🐠 अगाध, अतलस्पर्श.

Unfavourable, त. प्रतिकृत, वि-पराक्क-मुख (खी f_{\cdot}), विरक्त, अननुक्रेल; विपम, अप्रिय, अपसन्न.

Unfeeling, a. निर्देश, कर, See Cruel. Unfeigned, a. अकृतिम, निर्धाज.

Unfit, a. अयोग्य, अक्षम, &c. =v. t. Disable, q. v.

Unfold, v. t. विस्तु स्ट c. 2 विष् 5 U; Sec Disclose.

Unforescen, a. Unexpected, q. v.

Unfortunate, a. अधन्य, दुर्देव, मंद्-हत-भाग्य, दैवोपहत, आपद्यस्त. 2 अमंगल, अभद्र, अधुम. - y, adv. मंद्भाग्यत्या, दुर्देवात्. Unfounded, a. अमूलक, निर्मूल, मिध्या in comp.

Unfruitful a. Fruitless, q. v.

Unfurl, Sce Unfold.

Ungainly, a. Clumsy, q. v.

Ungodly, a, पाप, धर्मभ्रष्ट.

Ungovernable, a. अवस्य, अविधेय, अनि-बाये, दुनिंवार, दुनिंग्रह, उद्दाम, निर्यत्रण, उच्छंखल.

Ungrateful,-ness, See Ingrate &c.

Unguent, ह. अम्यंजनं, असु-वि-लेप:-पनं, समा-लंभः-भनं.

Unhappy, a. अधम्य, मंदभाग्य, दूःखभाष्य, अमिर्वत: See Miserable.

Unharmed, a. अक्षत, निर्वण.

Unharness, v. t. मुच c.

Unhealthy, a. अपथ्य, रागावह.

Unhinge, v. t. विसंधीक 8 U, अपसंधीक.

Unburt, See Unbarmed.

Unicorn, 8. एक श्रेग:

Uniform, a. सरूप, एक-समान-विध, एक-समान-रूप, एकपकार, एकाकार; सम, समान, अविशेष. =8 निविशेष: वेष:. =ity, 8. सारूप्यं, ऐकविध्यं, साम्यं, एकरूपताः निप्रः adv. नियतं, अश्रांतं,अविरतं,एकस्पेण,सङ्गा. Unimpeachable, a. निद्धांष.

Unimpeded, Uninterrupted, a. निर्विष्न, निरंतर, अनंतराय, अविच्छिन्न, अविरत,

Unique, a. अपूर्व, अद्वितीय, अप्रतिम्हप.

Unison, 8. एकतान:, स्वरंक्यं,

Unit, s. एक:, एकांक: -Unity, ३. एकता-त्वं, अहैतं: 'doctrine of u.' अहैतवाह:. अभेदः. 2 ऐक्यं, एकचित्तता. -Unitarian, अद्वैतवादिन् m.

Unite, v. t. युक्त 7 U, 10, मं-समा-°, संगम् c., संहन् 2 P, समानी 1 P, सं-धद् c., स-पुच् 7 P, 2 A, सं-धा 3 U; 'seems u. ed' भवति कृतसंधानमिव (S. 1). -c.i. घट 1 A. (तप्तेन तप्तमयसा घटनाय योग्यं V. 2), सं-युक्त pass; एक अभू, सं-,मिल 6 P: See Assemble. -ed, a.संहत: मिलित्वा:संयुक्त -edly, adv संभूय, मिलित्वा, एकी भूय, संहतa. -Union, s. संग:, संगम:,समागम:,संगत-ति f., संहति f., समवायः, सं-,योगः, संधिः: ' u is strength ' समवाया हि दूस्त्रः: (८). बह्नामप्यसाराणां संहतिः कार्यसाधिका 'weak faggots make a strong bundle').

Universe, 8. विश्वं, सर्वे जगत्, त्रिभुवनं: See World. -al, a. विश्व, सार्वलीकिक-मार्व-त्रिक-(की.f.); सर्वगतः सर्वः 'u. spirit विश्वातमा, जगदातमा, ब्रह्म. -ality, ह. सर्व-गतत्वं, अभिव्यापित्वं, -ally, adv. सर्वतः, सर्वत्र, विश्वतः, विष्वक्र.

University, ६. विद्यालय-मंडलं-गणः, ज्ञाला Univocal, a. एकार्थ. ऐकतानिक (की J.).

Unkempt, a. अप्रसाधित.

Unkind, a. अस्तिग्ध, विभिय, निर्द्य, कर. -ness, ह. निर्द्यता, लेट. 2 अपकार:, अहितं Unlace, v. t. See Free.

Unlawful a. Illegal, q. v.

Unlearn, v. t. स्मृते: अपास 4 U, वि-स्म 1 P

−ed, a'. अज्ञान, अकृतविद्य. Unless, conj. न-नो-चेत्, यदि न.

Unlic**ensed,** a. विशृंखल, निरमेल.

Unload, ए. १. भारं अप-नी 1 P or अव-ता c. or अवरह c.; See Disburden.

31

Unsuitable, a. अन्-उपपन्न-उचित.

Unswerving, a. स्थिर, इंड, अचल.

Untenable, a. अरक्षणीय, अन्नतिपादनीय.

Unlock, v. t. उद्-घट्ट c., उन्सुद्वयति (D.). Unioose, See Loose,-en. Unman, v. t. पीडचं नहा c. or ह 1 P. -ly, a क्रीच, पौरवहीन, पुरुषानई. Unmask, v.t. छझवेशं अपह 1 P, (fig.) निजस्तं प्रकटीक 8 U; 'be was u. ed' तस्य वास्तविकं स्वस्त्यमाविष्कृतं. Unmeaning, a. अनर्थक, असंगत, अपार्थ. Unmoor, v. t. उन्सुच् 6 P or c. Unmoved, a स्थिर, अविचलित, निर्विकार. Unnatural, a. निसर्ग or मुष्टिकम-विरुद्ध or Unnecessary, a. निष्पयोजन, वृथा in comp. Unnerve, v. t. Enfeeble, q. v. Unpack, v.t. उद-घट c.,कोशात निष्कृत 1 P. Unparalleled, बे. निरुपम, अतुल. Unprecedented, a. अपूर्व. Unpretending, a. विनयशील. Unprincipled, दुर्वृत्त, विचारहीन, सदस-दिवेकहीन. Unravel, v. t. उद-अंथ 9 P, व्याक्त 1 U, **च्या-स्ट्या** 2 P. Unreal, a. असार, मायात्मक, अतथ्य. Unrelenting, a. See: Cruel. Unremitting, a. दूढ, आशिथिल. Unreserved, a. अशेष, निःशेष, एं-,पूर्ण. Unrest, ह. चिंता, वैक्कव्यं, क्षोभः, शनिर्वृत्ति र्र. Unrestrained, a. निरवग्रह, उच्छंखल, उद्याम, निर्वेञ्चण, अनर्गल, निरंकुज्ञ. Umrivalled, a. अप्रतिम, अद्वितीय, अतुल, अप्रतिरूपः अनुपम. Unroll, v. t. See Open. Uuruly. a. Ungovernable, q. v. Unsaddle, v.t. वर्शन अपनी 1 P. Unscrupulous, a. निःशंक, शंकाहीम. Unseal, $v.\ t.$ सुद्धां अपनी $1\ P$, उद्-धद्गc., उन्सद्भयति (B.). Unsettle, v. t. आकुलीक 8 U, सुभ् c., आक्लयति (D.); See Agitate. -ed, a. आस्थर, आकुल, शुब्ध. Unshackle, v. t. See Free. Unsheathe, v. t. कोशात् उद्-ह 1 P or निष्कृष् 1 P. -ed, a. विकोश, उल्लंसित. Unsightly, a. अभिय-विरूप-दर्शन, कुरूप: See Uzly. Unsophisticated, a. निर्धांज, निर्धलीक, सरल, ऋज. Unsound, a. अम्रार, अयुक्तिसिख. Unspeakable, a. अवर्णभीय. 2 अवाच्य. Unspotted, a. निष्कलंक, विमल. Unstable, a. अस्थिर, चंचल. Unsteady, a. See Fickle. Unstring, v. t. (A bow) ज्यां अपनी 1 P or शिथिलयति (D.); 'a bow unstrung' जिथिलज्यावंधं धतः (S. 2).

Untie, v. t. उत्-सुच् o., मोश्च 10, उद्व-शंष् 9 P, शिथिलयति (D.). Until, prep. See Till. Untimely, a. अकाल in comp.; oft. अप pr. Unto, prep. See To. Untoward, a. प्रतिकृल, प्रतीप, अभव, **फेटद**, Untwist, Untwine, Unveil Unwrap, See v.: t. Open. Unusual, a. अपूर्व, असामान्य, अलौकिक (की *f*⋅). Unvarnished, a. यथार्थ, यथातथ, अनलंकत. Unwholesome, a. अपध्य, अहिताबह. Unwieldy, a. स्थूल, अतिमहत्, अनुत्थान-Unwittingly, adv. अज्ञात्वा, अज्ञानात. Unworthy, a. अनर्ह, अयोग्य, निर्मुण: oft. by अ: ' u. object ' अपात्रं: अकार्य, &c. Unyoke, v. t. मुच् c.,मोक्ष 10. 2 वियुक्त 10. Up, prep., adv. उत् prefixed; अर्घ, उपरि, उद्ये:; 'up to ' See Till; आपदानात 'up to being given away 'आफलोहयकर्मणा &c.; 'be up and doing ' कार्यव्यक्षो भव: 'upe and downs' पातीत्पाता:: See Down. -per, α. उपरितन (नी f.), उपरि-स्था, अधर्व, उत्तरः 'to get the u. hand ' आभ-भू 1 P, अतिरिच pass; See Excel. Upbraid, v. t. निर्भर्त्स 10 A; See Reproach. Uphold, v. t. समर्थ 10, इस्यति (D.), उत्तंभू 9 P, सं-धू 10, आ-अव-लंबू 1 A; See Support. Upholsterer, ह. गृहोपस्करविक्रियन m. Upkeep, ह. रक्षा, रक्षणं. Upland, s_c उपरिभूमि $f_{
m e}$, अधित्यका. Uplift, v. t. उद्यम् 1 A, उत्था C., (उत्थापयति), उच्छि $1~\mathrm{U};$ See Raise. Upon, prep. See On. Upraise, See Uplift. Upright, a. उद्भत, उच्छिल, दंहवत् ind., ऋज. 2 सरल, सत्यात्मन, ऋजः Honest .- ly. adv. बृंहवत् ; ऋगु,सारत्येन. Uprosr, 1. कोलाहलः, कलकलः, तुसलं. Uproot, v. t. उन्मूल् 10, मूलात् छिद् 7 P, जल्पद्र 10, उद्ध 1 P; See Eradicate. Upset, v. t. परिवृत् c., पर्यस् 4 U.=ह. पर्यासः, परिवर्तनं: See Overturn. Upshot, s. परिणामः, पर्यवसानं. Upside, s. अधरांज्ञ: ' u.-down ' अधरोत्तर-a., अधोद्यस-a., ' turn u. -down ' अधोसुसीयः.

Upstart, s. नवोद्दयः, नवोत्थानः, नवद्धिः, आगंतकः.

Upward, Upwards, adv. ऊध्के, उपरि. 2 अधिक in comp.; अधिकित्रिंशा नराः 'u. of 30'; परं, परः in comp. (परःसहस्राः शरदः U.1).

Urban, a. पौर (शि f.). नागरिक (की f.). 2 सुजन, सुशील, दक्षिण -ity, s. दक्षिण्य, नागरिकवृत्ति f., सोजन्यं.

Urchin, s. (दृष्ट-) बदुः, माणवकः.

Urethra, 8. मूजमार्गः-द्वारं.

Urge, v. t. मोत्सह् c., पचुद् 10, उत्तिज्ञ c., प्रणुद् 6 P or c., पद्भत् c.; See Prompt.

2 निर्वधेन पच्छ 6 P, अनुनिर्वध् 9 P: See Importune. -ency, s. गौरवं, गुरुता, भारः. 2 निर्वधः, आग्रहः. -ent, a. गुरु, आवश्यक (की f.), अपरिहार्य, अविलंब्य. -ently, adv. निर्वधेन. 2 आञ्च, अपरिहार्यतयाः

Urine, s. सूत्रं, प्रसावः, मेह:. -v. i. सूत्र् 10. -al, s. सूत्रपात्रं-भाजनं. -ary, s. सूत्रस्थानं. -a. मन्न in comp.

Urn, ह. (जल-) कुंभः, कलसः-शः, भाजनं.

Ursa-major, s. सत्तर्थयः Usage, s. प्रयोगः 2 व्यवहारः आचारः,

Usage, s. प्रयोगः:- 2 व्यवहारः, आचारः, आचरणं, वृत्ति fः; 'conventional \mathfrak{n} .' स्कृति

Use, v.t. प्र-उप-युद्ध 7 A, 10, न्यव-ह c., न्याप c., उप-, भुज् 7 U, सेव् 1 A; धृ 10 (clothes &c.). 2 प्र-युज् ; 'is used in the sense of Light ' तेजिस प्रयुज्यते; 'for it is found to be so used ' इति प्रयोग-दर्शनात: ' to be used (conventionally or by popular acceptance)' ex. by रूढ, प्रसिद्ध: ज्योतिःशब्दो ज्वलन एव रूढः (S. B. 104); द्वाक्षिण्यस्त्हेन नाम्ना (R. t. 31). 3 आचार् 1 P, व्यव-ह 1 P, वृत् 1 A (with loc.); See Act. 4 अभ्यस्त-परिचित-a. क 8 U. 5 (With inf.) By present tense simply; पातं न प्रथमं व्यव-स्यति, नादसे &c. (S. 4) or by पूर्व, पुरा: 'I used to sing' पुरागायकवृत्तिरासं; 'it used to be so' एवं पूर्व आचार आसीत्; 'to be used to' आमिज्ञ, परि-चित, अभ्यस्त, अनुभूत, उपभुक्त; अनभ्यस्त-रधचर्याः (U. 5) 'not used to sit in chariots'; 'Used to pain' दुःखाभिज्ञ, अनुभूतदुःखः 'not used to ornaments ' अनुपभुक्तभूषण: (S. 4).=8. उपयोगः, प्रयोजनं, अर्थः, फलं कार्यः कि with instr.; कि तेन जातेन, कोर्थस्तेन जातेन &c.; See Want. 2 प्रयोगः, व्यवहारः, व्यापारः, उपभोग:, सेवनं: 'to apply to one's own u. 'स्वयं उपयुज्जः, 'in general u. ' मसिद्ध, सर्वप्रयुक्तः - वाः।, ३. ₹66,

उपयुक्त, हित, सोपकार, उपयोगिन, उपकारिन, हितकर (रार्). -fully, adv. अनुधा, सफलं, सोपयोगं, असुधा. -fulness, ह. उपयोगः-गिता, हितकारिन्तं -less, व. निष्पयोजन, निर्धक, विफलं, निष्फलं, निर्धक, विफलं, निष्फलं, निर्धक, विफलं, निष्फलं, सुधा in comp. -lessly, adv. वृथा, रुपर्यं, सुधा, निष्फलं. -lessness, ह. अनुपयोगः, वैयर्धं,

Usher, प्रति(ती)हारः

Usual, a. साधारण (णी f.), सामान्य, ध्य-(ध्या)वहारिक-प्रायिक-लीकिक-सांबदायिक-(की f.) प्रसिद्ध; oft. by 'u.-ly.' =ly, adv. प्रायः, प्रायेण, प्रायशः, साधारण्येन, सामा-न्यत . बहुशः

Usufruct, ह. फल-फलभोग-अधिकारः.

Usurp, v. t. बलाद् ग्रह् 9 U or आत्मसास्क् 8 U, अनधिकारेण आक्रम् 1 U, 4 P. -ation, s. बलाद् आक्रमणं-ग्रहणं, बलाप-हार:, -er, s. बलाद् ग्राहिन्, 'u. to the throne' राज्यापहारिन् m.

Usury, s. कुसीदं, कौसीदां, अर्थप्रयोगः, दृद्धि-जीविका. ==r, s. कुसीदकः, दृद्ध्याजीदः, वार्धुषिकः, वार्धुषिः. \sim 0us, a. कौसीद् (दी f.), सद्दाद्धिक.

Utensil, ८. भांड, पात्रं, उपकरण, भाजनं. Uterus, ८. गर्भकोज्ञः, गर्भाज्ञयः, **योनि f.** -Uterine, ८. सहोद्र, सोद्र, समानोद्र, सनाभि.

Utility, 8. उपयोगः; See Use.

Utmost, a. एरम, पर; 'to the u. of one's power 'यावच्छात्र्यं, पावच्छात्त्रतः; 'do or try one's u. 'यावच्छात्र्यं प्रयत् 1 A; 'u. limit 'परा काष्ठा, परा कोटिः; 'this is the u. that I can do 'एष मे परमा विभवः (Ka. 159).

Utoplan, a. काल्पनिक (की f.), मनःस्ड; '॥ scheme 'काल्पना-मनः-सृष्टिः.

Utter, a. संपूर्ण; See Complete. 2 केवल, मात्र in comp.; (मौर्क्य-मात्रमिदं) -v. t. उदीर c., च्या-इ 1 P, उदाह, उद्-पू 6 P, उच्चर c.; See Say also. -ance, s. उच्चार:-रणं, उदार, च्याहार:, उदीरणं, 'easy of u.' सुखो-च्चारं, सुखोय: -ly, adv. सर्वथा, अहोदेण, साकल्येन, संपूर्णं.

Uvula, ह. आले-मति- जिद्धा.

Uxorious, a. स्त्रीवश्य, भार्यासक्त, स्त्रीविधेय, दारनिरत, कामवज्ञा. = ness, 8. भार्यासकि f., भार्याधीनता.

v.

Vacant, a. जून्य, (fig also), रिक्त; 'with v. looks' जून्येक्षण a.; 'v.minded' जून्यहृद्य- 2 अस्वामिक; 'a v.
throne' अराजक. -Vacancy, s. जून्य,
रिक्तं- 2 जून्यं; अस्वामिक अधिकारपदं-Vacate, v. t. उत्सुक्त 6 P. रिच् 7 P,
परि-, त्यज् 1 P. -ion, s. अनध्ययनं, अध्ययनविश्रामः-निवृत्ति f., विश्रामकालः

Vaccine. a. मध्य.

Vaccinate, v. t. गोबीजं निविश् c.

Vacillate, See Waver. -ion, हे. आस्थिरता, अनिश्चयः, चांचल्यं

Vacuity, Vacuum, s. ज्ञून्यं, खं, रिक्तं, आकाशं.

Vagabond, a, s, स्वेच्छाचारित, परिभ्रमित; यथेच्छविहारित् 2 अज्ञातनिवास,गृहचारित् Vagary, s, वि.,भ्रमः, छंदः-दस् गः, मनो-होत्यं, बुद्धिचापत्यं.

Vagrant, See Vagabond.

Vague, a. आनिश्चित, संदिग्ध, आनियत, आनि-णीत, अपरिच्छित -ness, s. आनिश्चयः अपरिच्छेदः, भनिर्णयः, संदेहः, संज्ञयः.

Vain, a. व्यर्थ, निक्तल, विकल, निर्धक, मोष, सुधा-वृथा in comp.; 'v. thoughts' वृथामनोरथाः 2 असार, निःसार, झून्य. 3 (Vainglorious) वृथाभिमानिन, अहंका-रिन, वृथानलेप, गर्वित; See Proud. -ly, 'in v.' adv. वृथा, सुधा, निर्धकं, व्यर्थ, निष्फलं. -Vanity, s. वृथाभिमानः, मिध्यागई; अहंकारः; See Pride. 2 असारत्वं, निःसारता, अन्लेपः, वैयर्थं, मोषता. 3 असारव्वं

Valediction, s, आमंत्रणं, आपृच्छा, आप्र-च्छनं, स्वस्तिवादः. -Valedictory, a. स्वस्तिवाचनिक (की f.).

Valet, ह. चेटः, दासः, पार्श्वचरः.

Valetudinarian, a., s. रोगिन्,दुर्घल, व्याधि-पीडित, सदारागिन्.

Valiant, a. विक्रांत, पराक्रमवत्, उरुविक्रम, क्रूर, वीर; See Brave. - ly, adv. सविक्रम, सपराक्रमं, क्रूर-वीर-वत्, साहसपूर्वकं.

Valid, a संबंह, पबल, सप्रमाण, सयुक्तिक (की f.), अखंडच, न्याय्य, धर्म्य. –ity, s. प्रावहर्य, सिद्धि f.

Valise, 8 चर्म-मंज्रुपा-पेटकः.

Valley, Vale, s. द्री, उपत्यका आदिदोणी. Vallum, s प्राकारः, वपः.

Valor, 8. वि-परा-क्रम:, शीर्थ, वीर्य. =ous, α. क्रूर, वीर, विकांत; See Brave,

Value, ए. १. मूल्यं-अर्ध-निरूप 10 or स्था ८. (स्थापयति) or संन्त्या ८ 2 मन् 4 A, वि-

गण्10, आ-कल् 10; 'v. highly,' बहु मन्संमन् ८. - ८. मृत्यं, अर्थः; See Price. 2 माहात्म्य, गरिमत् ..., ससारता. 3 महायः, बहु-सहा-मृत्यं. 4 अर्थनमाणं; 'fixing the v.' अर्थनं स्वापनं .- बिल्लानं ... महार्ह-र्ध, महा-पहु-पुल्य, मृत्यवत्, गुणवत् .- ८. यहु-पृत्यव्यं. - ation, ८. मृत्यिनस्वणं-संख्यापनं .- १ प्रत्येनस्वणं संख्यापनं ...

Valve, s. कपा(वा) ट:-टी-टं; पिधानं:

Vampire, अ. भूत:, घेत:, पिशाच:-

Van, श. (मेना-) मुखं, अग्रभागः, अग्रं, मूर्घन् गः, नासीरं, शिस्म् गः; 'in the v.' अग्रे, पुरस्तात्, अग्रतः 2 यानं, See Cart; 'v.guard' अग्रानीकं, सेनामुखं, नासीरचराः (pl.).

Vane, 8. वायुगतिदर्शि यंत्रं

Vanish, v. i. तिरोभू 1 P, तिरोधा-अंतर्धाpass.; See Disappear. 2 वि-नज्ञू 4 P, प्र-चि-ली 4 A.

Vanquish, v. t. पराजि 1 A, पराभू 1 P, वशं नी 1 P; See Humble, Subdue, -er, s. जितू m.

Vantage,-ground, इ. अग्रभूमि f. 2 उत्कर्षः, श्रेष्ठपदं.

Vapid, a. विरम, नीरस, रसहीन.

Vapour, s. बाहरा; धूम:; 'v. of the sky ' खबाहरा; अश्रं; 'v. bath' उहणस्वेद:. -v. i. वि-,कत्थ् 1 A; See Boast. -ous, -y, a. बाह्यस्य (यी तिः), बाह्यस्य 2 असार, निःसार.

Variegate, v. t. चित्र् 10, चित्रीमु 8 U, कर्बुरीकु, शवलीकु; कल्मापयित (D.).—ed, त. चित्र, कर्बुर, कर्बुरित, कि(क)मीर, किर्मीरित, शवल, कल्माष, कल्मापित, एत, आरः, ' colour' कर्बुरः, किर्मीरः, शवलः.

Variola, क. मसूरी रिका

Varlet, १ भृत्यः, किंकरः 2 नरापसदः, जाल्गः. Varnish, १. कुक्कुभः. =७. ५ कुक्कुभेन लिप् 6 P,

स्निग्धीकु; (fig.) बाह्यशोभाँ दा 3 U.

'ढा y, v. t. परिवृत c., विषयस् 4 U or c., अन्यथाकु 8 U, नानाविध-विविध-व. कु; विषयसं नी 1 P; See Change. -v. i. भिद्र pass, परिवृत् 1 A; विकथ् pass.; oft. ex. by भिक्न, भिक्तस्वप; प्रयोजनापेक्षितया प्रभूणां पायश्वलं गौरवमाश्रितेषु (K. III. 1) v. -es with the object in view '. &c. —iable, a. अस्थिर, चंचल, परिवृत्तिशील, अनित्य,अनवस्थितं,—iance, ४. भेदः, विशोधः, विवातिपत्ति ∫ः विवादः, कलहः, वैरं, हंदं; 'to he at v.' विप्रति-पद् 4 A; (अत्र स्मृतयः विप्रतिपद्यंत); 'at y.' विमत, विप्रतिपक्ष, परस्परविकद्धः —iation, ४. परिवृत्ति ∫ः, विकारः, भेदः, -iety, ४. विचित्रता; भेदः, -विकारः, भेदः, विद्याता; भेदः, -विकारः, शेदः, विद्याता; भेदः, -विकारः, भेदः, -विकारः, भेदः, -विकारः, श्री विकारः, भेदः, -विकारः, निः विकारः, भेदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, भेदः, -विकारः, भेदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, भिदः, -विकारः, -विकारः, भिदः, -विकारः, -विका

शबलता, चित्रता, (of colours); 'v. of' Various, q. v. -Varied, Various, a. विविध, नानाविध-रूप-प्रकार-जातीय, अनेक-नाना in comp.; बहुविध; 'v. talks' उच्चावचाः प्रलापाः; 'in v.' ways ' अने-कथा, बहुविधं, नाना. -ly, adv. बहुधा. विविधं, नाना, नानाप्रकारं अनेकविधं.

Vascular, a. नाही विशिष्ट संबंधिन्

Vase, ८ कुंभः, कलसः- इः, पात्र, भाजनः '& golden v. ' भूगार:, कनकालुका.

Vassa, 8. प्रजा, वशवर्तिन् m., आयत्तः, पर-तंत्र:: See Dependent

Vast, a. विज्ञाल, विस्तीर्ण, विपुल, अपारीमेत. सुमहत्, अतिषृहत्.

Vat, 8. कुडं, (बृहत्) भांडं.

Vaticinate, v. t. See Prophesy.

Vault, s. गुप्ति f., विवरं, भूमिगृहं. 2 खोडकः शीर्भ; 'v. of heaven' नभोमंडलं. 3 वल्ला-तं. =v. i. चल्य् 1 P, प्र 1 A.

Vaunt,-er, See Boast: 'v, ing of his might ' आतिदर्पितवल: (Mr. 5), स्ववला-वलिप्तः.

Veal, s. गोवत्समांसं.

Veer, v. परिवृत् 1 A, भिक्नादिशं या 2 P or गम् 1 P.

Vegetate. v. i. उद्भिद् pass., स्फ्रुट् 6 P, प्र-रुह 1 P. -ion, ह. उद्भिद्,उद्भेदः, तृणादि n., नुणजाति f. -Vegetable, a. उद्भिद्-द, उद्भिज्ज, औद्भिद (दी f.). =8. (Eatable) शाकः-कं: हरितकं, शियः. 🗝 उद्भिद-ज्जं, ओषधि ∱-, तृणादि.

Vehement, a प्रचंह, तीव्र, तीक्ष्ण, बलवत्, उग्र, सरभस, सवेग; परुष, रूक्ष (of tone, speech &c.). =ly, adv. बलवत् चंहं, तीवं. "Vehemence, ६. चंहता, तीक्ष्मता, रभसः,

वेगः, तरस् ग., संरभः.

Vehicle, s. यानं, प्रवहणं, वाहनं, रथः, वाहः, पन्ने. 2 टारं.

Veil, v ू t छद् 10, आ-प्र-सं-°, अवग्रंद् 10, सं-वृ 5 U, व्यव-धा 3 U; See Cover. -अवग्रंठनं, आवरकं, आवरकः, तिरस्करिणीः 2 आवरणं, व्यवधानं, आच्छादनं, 'throw the v. off 'स्वरूप' प्रकटीक 8 U, ${f or}$ आविष्कु, वि-बृ ${f 5}\ {f U}$, विषद्िकु \cdot

Vein, 8 शि(सि)रा, धमनी, नाहि-ही रि; (of stones) हे (ले)खा 2 दृत्ति र्., भावः, मनोवृत्तिः, 'angry v. ' कोपवृत्तिः.

−y, a. शिराल.

Vellum, हः चर्म-पटः-पत्रं :

Velocity, 8. जब:, वेग:. रहस् n., रभस:,

Venal, a. धनभेद्य, उत्कोचदानवश्य. 2 पण्य in comp; 'a v. woman ' u vu

Vend, v. t. वि-की 9 A, पण् 1 A. -er, s. विक्रयित् m. -ible, a. पण्य, विक्रय-

Venerate, Venerable, See Revere,-ed. Venery, s. मैथुनं, रात f., संभोगः. 2 सृगया. -Venereal, a. (s.) in comp.; 'v. disease ' उपदंशः 2 वाजीकर (री f.).

Venesection, ह. शिराच्छेद:.

Vengeance, 8. प्रतिहिंसा, प्रत्यपकारः, वैरनि-यातन-ज्ञुद्धि 🏸 See Revenge.

Venial, a. मर्षणीय, क्षंतच्य,लघु, उपेक्ष्य, अल्पः oft. by उप pr.

Venison, s. मृग-हरिण-मांसं.

Venom, ह. विषं, गरलं, गरं, क्ष्वेद्य:. -ous, a. सविष, विषाक्त, द्ंदशूक, विष in comp.

Vent, v. t. उत्-वि-सूज् 6 P, उत्क्षिप 6 P. नि: सृ c., उह्नम् 1 P,उद्-गु 6 P See Emit. =8. छिद्रं, रंधं, द्वारं, 'give v. to' उदीर c., प्रकटयति (D.), आविष्का 8 U.

Ventilate, v. t. बीजू 10; See Fan. 2 प्रचा c., प्रन्स c. -ed. a. प्रवात, वायुज्याप्त; ' a bed in a v. place ' प्रकातश्यनं (M. 4).

-or, 8. वीजनं, व्यजनं.

Ventral, a. उटर in comp.

Ventricle, s. कोठा:-ष:. टारं.

Ventriloquist, ८. गारुडवादिन m. -Ventriloquism, ह. गारुडवाद:.

Venture, 8. साहसं, साहसिक्रिया. 2 संकट, संज्ञयः: See Danger. -c. i. संज्ञये निक्षिप 6 P. 2 उत्सद्ध 1 A, साहसं कु 8 U, धृष् 5 P; 'we cannot v. to state this इति कथनरूपं साहसं कर्तुन शक्रमः, इति कथितुं नोत्सहामहेः 'nothing v., nothing gain 'साहसे श्री: प्रतिवसति. -०४०,• 50me, a. साहसिक (की f), साहसबुद्धि.

Venus, ८. क्यकः, भार्गयः, कविः, उज्ञनस् 🐠 😽 काष्यः, वैत्यग्ररः.

Veracious, a. सत्यवाच् सत्यगिर, सत्य-षादिन्, सत्यशीलः -Veracity, हः सत्यवा-**वि**त्वं, सत्यज्ञीलता.

Veranda, s. See Porch.

Verb, s क्रिया,-पदं. -त!, a. शाब्दिक (की f.), शाब्द (ब्दी f), शब्दरूप. $\mathbf{2}$ (Oral) वाचिक-वाचिनक (की f); (वाचिक-मिदानीं श्रोतुमिच्छामि Mu. 5). -ally, adv. वाचा. 2 शब्दतः, यथाशब्दं -atim, adv. यथाच्याहतं, पदानुषदं, शब्दशः, यथा-जब्दं. -ose, a. वाग्यहल, अतिविस्तीर्ण; See Prolix. -osity,-lage, 8. वाग्विस्तर:, बाक्प्रपंचः, बागुपचयः.

Verdant, a. हरित, शाहलः

Verdure, 8. हरितत्वं, हारित्यं; शादः, शाह-लता; ' clothed in fresh v. of sprouts' नवहरितसस्यांकुरवती.

Verdict, हः निर्णयः; विचारः; दंहनिर्णयः Verdigris, ह. ताम्रकिहं-मलं, कलंकः.

Verge, 8. मांत:, पर्यंत:, धारा; 'on the v. of 'उन्सुख (खी f.), आसम्म in comp.; 'on the v. of ruin' विनाशोन्सुख, आसम्मल्य. 2 दंड:, पष्टि f. -v. i. अव-,लंब् 1 A; by (s.); 'is v. ing on ruin' आसम्मन्याचे वर्तते; 'when it was v. ing towards sunset' परिणतमाये अहनि 'v. ing on 18' अष्टादशवर्षदेशीय; See Border. -er, 8. दंडिन का.,दंड-वेश-धर:.

Verify, v. t. प्रमाणीक 8 U, प्रमाणयति (D·), समर्थ 10, सत्याक, सत्यापयति (D·), निर्णी 1 P. -lcation, s. सत्यापनं, सत्याकारः

Verily, adv. सत्यं, नूनं, नियतं, नाम, खलुः Verisimilitude, ह संभवः. 2 सादृह्यं. Veritable, Verity, See True, Truth.

Vermes, s. (pl.) कृमयः, कीटकाः.Vermicide, -Vermifuge, a. कृमि-हर-प्र (प्री. f.); -Vermicular, a. कृमिमहुश (शी.f.), -Vermiform, a. कीटकाकृति.

Vermillon, s. सिंदूरं - a. शोण, रक्त. -v. t., 'cover with v. सेंदूरीक, सिंदूरेण रंख c.

Vermin, s. ज्ञुमय: (pl.), ज्ञुमिगण:. Vernacular, a. जन्म in comp.: 'v.dialects'

vernacular, α. जनम in comp.; v.dialects'
भाषा, प्राकृतभाषा. = » जनमभाषा, मातृभाषाVernal, α. वासंत (ती f.), वासंतिक (की
f.), वसंत in comp.

Versatile, a. चपल, लोल, लोल-मित-बुद्धि, चंचल; See Fickle. -ity, s.

(बुद्धि-)चापल्यं, लौल्यं.

Verse, s. कविता, पद्यं, कान्यं; 'syllabic v.' वृत्तं; 'blank v.' सुक्तपासः 2 श्लोकः. 3 (Portion of v.) चरणः, पादः, पदं. -Versify, v. t. पद्यानि रच् 10 or निषंध् 9 P, कवयति (D.). -ler, s. कविः, कविदेशः. -ication, s. श्लोक-पद्य-रचना, छद्दोबंधः.

Versed, a. अभिज्ञ, कुझल, निषुण, प्रवीण, सुप्रतिष्ठित, अभ्यंतर, विज्ञारद; See Skilful. Version, s. Translation, q. v. 2 पाठांतर, पाठभेदः

Vertebra, 8. पृष्ठवंज्ञांस्थि n. -te,-ted, a. पृष्ठवंज्ञायत-विशिष्ट.

Vertex, s. जीर्ष, अग्रं, शिखरं; See Top also.

Vertical, a. ऊर्ध्व-उपिर-तन (नी f.), लंब-रूप -ly, adv. अधोसुखं, ऊर्ध्वाधरं.

Vertigo, ह. भ्रमरं, See Giddiness.

Verve, 8. उत्सार्ह:, आवेश:-

Very, adv. अति-सु pr., सातिज्ञायं, अतीव, भूरि,नि-सु-तरां, अत्यंतं, See Exceedingly; 'v. deceitful 'भूरिमायः =a. ex. by demonstrative pron. with एव; 'the v. hills' त एव गिरयः; 'this v. day' अधैव 2 सत्य, तथ्य 3 मात्रं in comp., केवलः

Vesicle, ह. त्वक्-चर्म-स्फोटः

Vesper, ह संस्या, संस्योपासनं

Vessel, ८ पात्रं, भाजनं,भांडं, आधारः. 2पोतः, समुद्रयानं, जलयानं, वहित्रं, नौः. 3 नाडी; See Vein.

Vest, s. चस्त्रं वेश:-प:, वसनं. -v. t. वेष्
c., परि-धा c.; See Dress. -ed, a. (in)
व्यवस्थित; 'are warlike qualities v.
(in any one)' कि व्यवस्थितविषयाः
क्षात्रधर्मा इति (U.5). 2 अधीन, आयस.
-Vestm:nt, Vesture, s. वासस् n., वस्त्रं;
Dress.

Vestal, a. शुद्ध, पवित्र; See Chaste.

Vestibule, s. ਫੇਵਲਿ-ਲੀ f.; See Porch.

Vestige, s. चिह्नं, अंकः, लक्षणं, पदांकः, पदपंक्तिः f., पदवी.

Veteran, a., हे जातानुभव, ज्ञानवृद्ध, अभ्या-सवृद्ध

Veterinary, हः पद्मचिकित्सकः, पद्मवैद्यः; (art)पद्मचिकित्साः

Veto, v. t. मति-नि-षिच् 1 P, प्रत्या-ख्च्या 2 P; See Contradict. = s. प्रति-नि-षेघः, प्रत्या-देशः

Vex, v. t. बाध् 1 A, पीड़ 10, क्किश् 9 P, संतप् c., उद्दिन्त् c., अर्द् 1 P or c. 2 प्रकुष् c., कोधं उद्दीप् c. -ation, s. क्केशः, दुःखं, पीडा, कष्टं, बाधा, आयासः, संतापः. 2 पकोप्पं, कोधोद्यीपनं. -ations, a. कष्टद्, क्केश-कर-पीडाकर.-(शि f.), उद्देगकर, संतापक. -ed, a. दुःखित, संतापित, अदित, &c. -edly, adv. सकोधं, सोद्वेगं.

Viand, ($V \cdot \mathbf{s} \cdot$) $s \cdot$ असं, भक्ष्यं, सिद्धासं.

Viaticum, & पाधेयं, पाधे भोज्यं.

Vibrate, v. i. दोलायते (D.), कंप् 1 A, स्फुर् 6 P, अम् 1, 4 P. =v. t. अम् c., इतस्ततः चल् ट., बि-भू 5, 9 U. =ion, s. आंदोलनं, दोलायितं, स्फुरणं, कंपः, अमणं.

Vicar, s. प्रतिनिधिः. -lous, a प्रतिनिधिरूप.
Vice, s. अधर्मः, पापं, पापाचरणं, असद्याचारः,
sयभिचारः. 2 द्येषः, दुर्गुणः, व्यसनं. 3
(Instead of) Ex. by स्थाने or प्रतिनिधिः
oft by उप pr.; 'viceroy' 'vicegerent,'
राजप्रतिनिधिः; राजस्थाने स्थितः; ' v.-president' उपाध्यक्षः. -Vicious, a. दुष्ट,
दुराचार, अपथपवृत्तः, व्यसनिन, दुरात्मन,
पापवृत्तः, दुर्वत, दुश्चरित, खंडितवृत्ति.
-ly, adv. दुष्टतया, दुर्वत्तया, दुष्टभावेन.
Vicinage, Vicinity, s. संनिधिः, संनिधानं,

Vicissitude, s. आ-परि-वृक्ति f-, विषयेयः, परिवर्तः, अद्धक्रमः, 'Oh! how rarely seen (by mortal prescience) the strange v. s of human life' अहो अलक्षितोपनि-पाताः पुरुषाणां समविषमदृशाविभागपरिण-तया भवति (Mu. 6).

मंनिकषेः.

Victim, s. बलि:, उपहार:, वध्य:, यज्ञपञ्च:; (fig.) See Prey. -ize, v. t. उपहारीक 8 U; See Sacrifice.

Victor, Victorious, s., a. वि-, जायन, जैन्न (जी f.), जिल्बर (री f.), जिल्ख, प्राप्तजय. 2जय-प्रवृ, जयावह. =iously, adv. सविजयं, जयपूर्व. -y. s. वि-, जयः, 'gain v' विजयं-छप्न् 1 A, or प्राप् 5 P, वि जि 1 A; 'v. to your Majesty' जयत जयत देवः.

Victual, v,t. खाद्यसामग्री उपक्रूप् c=s. (V,s) खाद्य-भक्ष्य-सामग्री, भक्ष्यसंभारः. -ler, s. भक्ष्यविक्रयिन् m. -ling, s. अक्ष-

विक्रयः, भक्ष्यच्यवहारः.

Vie, (with) v. i. स्पर्ध 1 A, जि desid. (जिगीपति); See Rival; अहमहमिकया प्रणामलालसाः (Ka. 81) ' v. -ing with

each other for saluting '.

View, v.t. सं-, $\mathbf{\hat{z}}$ ध्र $\mathbf{1}$ A, निर्चर्ण् $\mathbf{10}$, आ-अव-लोक 1 A, 10, निरक्षि: See Sec. - 8. आलो-कनं, समीक्षणं, दर्शनं, दृष्टि रिन्नं ' point of from a worldly दृष्टिः, पक्षःः (practical) point of v.' लोक-ब्यव-**द्यार-दृष्ट्याः, आस्त्रदृष्ट्या** &ःः इत्येतल्लोक-हृष्ट्या निर्दर्शितं शास्त्रदृष्ट्या न पराणुद्यते (S.B. 508); from this point of v. अस्मिन् पक्षे 2 मतं, बुद्धि f_{ij} मति f_{ij} दृष्टिः. 3 हेतुः, आशयः. अभिपायः, उद्देशः; ' with what v. ' किसुह्दिइय, केन हेतुना, किमभिमेत्यः ' with this v. ' अस्माद्धेतोः, एतदर्थः ' of narrow v.s ' कृपणबुद्धि-दृष्टिः ' of liberal v. s ' उदारधी:- 4 दृक्पातः-विषय:, नयनगोचर: प्रदेश:: 'having in v.' हुग्गो चरवर्तिन्. -less, a. अहूइय.

Vigil, ८ जागरण, प्र-,जागराँ, रात्रिजागराः -ance, ८ अवधानं, अवहितता,दृक्षता, जाग-सकता. -ant, ८ जागरूक, अवहित, दक्ष, सावधान, अप्रमत्त. -antly, adc. अप्रमादेन,

मावधानं.

Vigour, 8. वीर्थ, शलं, शक्ति / , ओजस् n., सर्च, तेजस् n., प्रभावः, पौरुषं, See Strength. -ous, a. प्रवल, ओजस्विन्, महासस्व, जर्जस्वल, वीर्यवत्, See Strong; सीरसाह, सप्रयत्न. -ously, ade. चंडं, बलवत्, तरसा, ओजस्वितया; सवीर्थ, महा-प्रयत्नेन, सोद्यमं, सोत्साहं.

Vile, a. अधम, नीच, जपन्य, नि-अप-कृष्ट--ness, s. नीचता &c.; Sec Mean, &c. -Vilify, v. t. परि-वद् 1 A. कुरस् 10, आ-क्षेत्र c.; Sec Traduce, Libel. -er,

-lcation: See Calumny.

Villa, 8. ग्राम्यं गृहं, विनोद्स्थानं

Village, s. ग्रामः, निवसथः, 'head of a v.' ग्रामणीः, ग्रामेशः, ग्रामाध्यक्षः = ग्राम्य, ग्रामीष ग्रामीण, ग्राम in comp. = er. ग्रा- मिन् m., ग्रामिकः, ग्रामवासिन् m., ग्रामीणः, ग्रामस्थः, ग्राम्यजनः.

Villalu, s. दुर्शृत्तः, अपसदः affixed, (नश-पसदः), चांडालः, खलः, अधमः, दुरात्मन् m.; See Rascal also. -ous, a. दुर्शृत्त, दुष्टतम, अधम &c.

Villein, अ. दासः, प्रजा.

Vim, s. शक्ति में, सरवं, चलं

Vindicate, v. t. रक्ष् 1 P, प्रमाणीक् 8 U, समर्थ 10, प्रति-पद् c., स्था c. (स्थापयित); (from blame) छुधू c., निवांषीक 2 निर्वेह 1 P or c.; निव्यूहस्तेपत्यस्नेहः (U-3) thy parental affection has been v. ed '. =ion, s. रक्षणं, प्रतिपादनं, स्थापनं, निर्वाहः; दोषमुक्ति /., परिज्ञोधनं. =or, s. रक्षकः, समर्थियन m.

Vindletive, a. प्रतिकारपरायण-शील, बैर-साधनपर, बैरनिर्यातनीत्सुक; क्रोधन, कोधिल;

अक्षमिन, असहिष्णुः

Vine, s. द्वाक्षा, लता. -ous, a. सुरामय (यी f.). -Vinegar, s. शुक्तं, शक्तिकं. -Vineyard, s. द्वाक्षाकें नाटिका. -Vintage, s. द्वाक्षाः, द्वाक्षाफलं; 'v.-time' द्वाक्षावचयकालः: -Vintner, s. शोडिकः, सराजीविन m.

Violate, e. t. धृष् c. (a woman). 2 अति-क्रम् 1 U, 4 P, उद्घंष् 1 A, 70, अतिचा 1 P, व्याहन् 2 U, छुप् c., भंक् 7 P; 'for fear of v.-ing your word' प्रतिज्ञाभंग-भीकणा (त्वया). 3 भंज, पराजि 1 A.-ion, s. अतिकसः, भंगः, उद्घंषनं, टोपः, पर्न. 2 उद्धंपकः. Violent. (१) प्राच्न प्रवत् नित्र गरु. शहरिकः.

Violent, ८. प्रचंड, प्रवल, तीव्र, ग्रुक, महावेग, उग्र. 2 साहसिन, साहसिक (की की.), तीक्ष्ण-कर्मन; 'av. death' अपमृत्युः. =ly, adv. प्रसद्य, पसभं, तरसा, वेगेन, बलात्कारेण, बलवत्, उच्चंडं, तीवं, गाढं, अति-सु pr.; 'v. in love' गाढासुराग. =Violence, अ. बलं, तरस् अ. जवः, वेगः. 2 बलात्कारः; साहसं, प्रसाधः, पसभं.

Violet, ह. पाटलं. 2 (Colour) नीललोहितः.

Violin, ह.सा(ज्ञा)रंगी, पिनाकी.

Viper, हे. दंदश्कः, अहिः, अति Snake.

Virago, इ. श्लीयोधी, पुरुषपृक्षिः, ऋषभी.
Virgin, इ. कुमारी, कन्या, तरुणी, अक्षता,
अक्षत-अविद्ध-योनिः, पुरुषास्पृष्टा. चढकौमार (री र्र.), (इ.) in comp. 2 पि-,
ग्रुद्ध, अक्षत. चांty, इ. कौमारं, कुमारीत्वं,
पुरुषास्पर्शः. 2 विद्युद्धता.

Virgo, 8. कम्या,-राशिः.

Viridity, s. Sec Verdure.

Virile, a. पौरुष (बी.र.). पौरुषेय (बी.र.). पुरुषांn comp. = ity, इ.पुरुषं, पुरुषः तै, पौरुषं. Virtue, इ. धर्मः, पुण्यं, सुकृतं, मदाचारः, साधुता, धर्माचरणं, नीति ... 2 ग्रणः, सब्- मुण: 3 शक्ति f., बलं, प्रभावः, सामर्थ्यं, 'by v. of ' बंशात्, बलेन, प्रभावेण.

-Virtual, a. बास्तविक (की f.), better by 'v.-ly '.-ly, adv. बस्तुतः, यथार्पतः, अर्थतः. -Virtuous, a. धार्मिक (की f.), पुण्य-धर्म-शिल, धर्मपर-परायण, साधु, पुण्या-त्मन्, सुकृतिन्, पुण्यभाव्य, न्यायाचार, साधु-पुण, महाचार, सञ्चरितः, oft. by मतः, सती, सज्जनः &c. 2 (Offacts) धर्म्यं, पुण्य, साधु.-ly, adv. धर्मतः, धर्मण, सदाचारतः.
Virulent, a.: उद्यु: कहः, तीक्ष्ण, चंडः See

Mailgnant Sharp.

Visage, क आस्यं, आननं, बदनाकृति रि., बद्न-च्छायाः, ' with sad v. ' विषण्णवदन.

Viscera, s. अंत्राणि (pl.).

Viscid, Viscous, a. सांझ, इयान, शीन; चिक्रण, स्निग्ध; 'v. fluid' दानजलं, दान (of an elephant).

Visible, a. हृइय, हृगोचर, प्रत्यक्ष, हृष्टिबिषय, नयनपथर्वित्, नेत्रविषयगत, ब्यक्त,
सुप्रकाश, चक्षुर्याद्य, and sim comp.

–Visibly, adv. प्रत्यक्ष, प्रत्यक्षतः, साक्षात्.
Vision, s. हृष्टि f., चक्षुरिद्रियं. 2 छाषा,
आभासः, माया, मनःसृष्टि f., कल्पना. 3स्वप्तः, स्वप्रदर्शनं. –ary, a. अवास्तव (वी f.), मानासिक-काल्पनिक -(की f-), मनःसृष्ट-काल्पत.

Visit, s. दर्शनं, अभ्यागमः. 2 साक्षात्कारः; 'pay a v. to 'द्रष्टुं अभ्यागम् 1 P. =v. t. हृश्, अभि-इ 2 P, अभ्युपगम्, द्रष्टुं गम् or या 2 P. 2 साक्षात्कु 8 U. 3 (With punishment) दंद्र 10; 'v. a lover ' अभि-स 1 P (कासुकं). =ant,=or, s. अभ्यागतः, गृहागतः. =ation, s. अभ्यागतः, 2 द्रिवि-पाकः.

Yista, ह बीधि-धी र्र., तरपंक्ति-श्रेणी र्र., Visual, a. चाश्चव (बीर्र.), दृष्टिगत, चश्चस्-नेत्र in comp.; 'v. organ' चश्चरिदियं.

Vital, a. आवश्यक (की f.). 2 प्राणभूत, जीव-पाण in comp.; 'v. air' प्राणवायुः; 'v. principle' जीवात्मा; 'v. part' मर्मन n.; 'v. -s' मर्माणि; 'touching (rending, piercing.) the v. s.' अर्च-तुद, मर्मस्पृङ्ग, मर्माणि कृतत्. -ity, s. जीवनं, चतनत्वं, सजीवत्वं, चतना; प्राणः, जीवः, जीव-पाण-इक्ति f.

Vitiate, v. t. Corrupt, q v. -ion, s. ह्यणं, भ्रेशनं.

Vitrious, a. काचज, काचाभ, काचमम (यी f.). =Vitrify, v. t. काचमास्क 8 U.

Vitriol, s. (Blue) तुत्थांजनं, शिखिमीवं, वित्वकं, मयूरकं, कर्परी; (green)कासीसं. Vituperate,-ion, See Consure. Vivacious, a. प्रक्रुञ्ज, सोत्साह, सतेजस्. -ness, -Vivacity, s. उत्साहः, तेज-स्विता, प्रक्रञ्जता, उज्जासः.

Viva-voce, See Orally.

Vivid, व. सुस्पष्ट, विशद्, परिस्फुट.

Vivify, v. t. जीवू c., सजीवीकु 8 U.

Viviparous, a. जरायुज, जीवज. 2 सचेत-नमज

Vixeu, s. कलहिपया, कर्कशा, चंडी.

Vocable, ह. शब्द:, वाक्यं, वचने

Vocabulary, हैं अभिधानं, कोशः, शब्दाः र्णवः, शब्दसंग्रहः-कोशः.

Vocal, a. वाचिक (की र्र.), वाङ्मय (यी र्र.), वाग्जात. 2 वाणीयुक्त, वाग्विशिष्ट. 3 सुस्वर, मधुर: 'v. music' कंठगीत.

Vocation, s. वृत्ति f., व्यवसायः, नियोगः, व्यापारः.

Vocative, s. संबोधनं, संबुद्धि f.

Vociferate, ए. रं. उन्हें: ऑकंट्र 1 P, उत्कुश 1 P, उद्-युष् 10. -ion, इ. आकोशः, उद्-घोषः. -Vociferous, a. महाशब्द, सको-लाहल, उद्घोषणः. -ly, adv. महाशब्देन, उद्द्योषेणः

Vogue, s. ब्यवहार:, पत्रृति f., प्रचार:, रीति f., क्षुण्णा पद्धति:; 'it is not in v. here ' अत्र नेतृशो ब्यवहार:; 'being long in v.'

चिरपवृत्त.

Voice, ४. स्वरः, स्वनः, नादः, शब्दः, वाणी, बच्चनं, वाच् री. कंटध्वानः-रवः. 2 मतं, अ-भिषायः; 'with one v.' एकचित्तीभूय, ऐकम-त्येन, 'cracked v.' भग्नस्तरः, 'active v.' कर्तृवाच्यं, 'passive v.' कर्मवाच्यं, 'neuter v.' भाववाच्यं.

Void, a. जून्य, रिक्त. 2 असिद्ध, अप्रमाण, अिंतिकार (री. री.), निर्धक. 3:Destitute. Devoid, of q. v. = s. जून्यं, जून्यस्थानं. = v. t. रिच् 7 P or c., जून्यीकु. 8 U. 2 निष्फलीकु. 3 (Excrement) उच्चर् c., वि-उत्-सुब्द, उद्-नृ 6 P. = able, a. विवर्जनीय, परित्यक्तव्य-

Volatile, a. वायुपरिणामशील. 2 चंत्रल, लोल; See Fickle. -ity, s. चापल्यं, चांचल्यं.

Volcano, ८. ज्वालामुखः, आग्नेयगिरिः

Volition, s. संकल्पः, इच्छाः See Will.

Volley, 8. वर्ष:, (शिलावर्ष:. शरवर्ष: %c.), वृष्टि f_{ij} -पात:.

Voluble, a. चंचल, चपल. 2 (Of tongue) वाचाल, चपलजिद्ध.=Volubility, s. वार्झ-चापरूप.

Volume, s. खंड:- हं, भागः, पुस्तकं (when the sense is clear). 2 अतगतं घनफलं. 3 आवलि-ली f., पटलं, राशिः, मंहति f. -Volur nous, a. विस्तीणं, बहुपुस्तक. Voluntary, a. ऐच्छिक-याद्वाञ्चिक f.), इच्छा-मति-पूर्व; better ex. by 'v.-ily.' -ily, adv. यद्वच्छया, इच्छापूर्वकं, स्वेच्छातः, प्र-नि-कामं, आत्मसंतोषेण. -Volunteer, v. t. अयाचितं उपानी 1 P or ऋ c. (अर्प-यति) or दा ? U or कृ 8 U. -8. याद्व-च्छिकः युयुत्सुः, स्वेच्छासीनिकः.

Voluptuary, Voluptuous, ह., a. विष-यासक्त, भोगन्दिरत, इंद्रियसुखामक्त, विष-

-चिन्: See Sensual.

Vomit, v. उद्-, वस् 1 P, उद्-गृ 6 P, छर्द् 10, उत्किप् 6 P. =s. वातं. 2 वमनं (emetic) = lng, s. वमनं, वम: मि f., वमथु:, प्रच्छित्का. = lve, a. वमन (नी f.), वातिकर (री f.), वातिकृत्

Voracious, a. चस्मर, गृध्तु, अतिलोहुप, औदरिक (की f.); See Cluttonous.

Vortex ,8. भ्रमि f., आवर्त:.

Votary, ८ भक्तः, उपासकः, पूजकः, आश्रितः. vote, ८, संमृति ति, संमते. 🗝 ी संगिति-अनुमोदन-दा ३ ८, मतं प्रकाश्च ६, संमितिपूर्व ष्र ५ ८ जानियुन्त ७ ४, १० जातः

Votive, a. संकल्प-संबंधिन-दृत्त-

Vouch, v. t. साक्षीकु 8 U, प्रमाणीकु, प्रम णं दा 3 U. 2 दृढीकु, बृढयति (D.).=er, s. प्रमाणपत्रं-लेखः, साधनपत्रं-लेखः, आगमः.

Vouchsafe, v. t. विन्तृ 1 P, क्रपया दा 3 U; (with inf.) प्र-तद् 1 P; See Condescend, Please; भगवान मारीन्द्रस्ते दर्शनं वितरित (S. 7:) 'v.s thee an audience' 2 अतु-ज्ञा 9 U.

Vow, 8. वर्त, संकल्पः, प्रतिज्ञा, शपथः, नियमः, 'under a v.' व्रत्यद्ध, धृतव्रत, संकल्पः बद्धः = v. प्रति-ज्ञा 9 A. प्रतिज्ञां कृ 8 U or आरुष्ट् 1P, सशपथं-सप्रतिज्ञां बद्धः 1 P or अभि-धा 3 U, (Say, q. v.); 'he has v. ed to destroy us' अस्मिद्धिनाशे कृत-संकल्पोसो.

Vowel, s. स्वर:, अच् m., अजुर्गा:.

Voyage, ८. जलयात्रा यानं, सगुद्रयानं, संगात्रा -ए.Ex. by क्र with (८.) पोतेन ग्रम् 1 P. जल-वर्त्मना गम्. -er, १. सांयात्रिक:, जलयात्रिक:.

Vulgar, a. ग्राम्य, असम्य, अश्लील, अजि हः, प्राकृत, लोकिक (की f.). -lsm, s. ग्राम्या शितः. 2 ग्राम्यज्ञाब्द्रमयोगः. -ity, s. असम्य-ता, अश्लीलता. -ly, adv. साधारणतः, लोकिकरीत्या. 2 असम्यरीत्या, ग्राम्यतया. -ize, v. t. ग्राम्योकः

Vulnerable, a. भेद्य, घुष्य; वेध्य; 'v. point' रंध, छिद्रं, सर्मन् गः; आवृणोदात्मनो रंधं संभेषु पहरन रिपून् (R. xviii. 61) 'guarded against bis own v. points ' &c.

Vulpine, a. धूर्त; शृगालवत् Vulture, s. गृभ्रः, दाक्षाय्यः

W.

Wad, ह. चूर्णरोधनी.

Waddle, v. i. हसवत् गम् 1 P or चर् 1 P. Wade, v. i. ह 1 P, कटन गम् 1 P, कु-

ुच्छ्रेण पारं गर्भे

Waft, v. t. बहु 1 P or c., उत्क 6 P; कण-बाही मालिनीतरंगाणां (S. 3); पुष्परंणूत्कि-रैवातै: (R. 1. 38); (boat &c.) बहु ,, प्रणुद c., प्रजुद् 10, भेरू c.; See Drive. -v. i. हु 1 A, बायुना बहु-नी-pass.

Wag, v. t. सं-, चल् c., वि-, धू 5, 9 U, वि-क्षिप् 6 P; 'w. ging the tail ' लांगूलचा-लनं-विक्षेप:-विध्नति f. -v. i. चल् 1 P, धू pass. -s. परिहासवादिन् m. -gish, a. See Witty, -Wag-tail, s. खंजन:

Wage, v. i. (War) विश्रह 9 P, युद्धं आरभ् 1 A.

Wager, s. गलह:, पण:. =v. गलह-पण् 1 A, (with gen. of thing staked).

Wages, 8. वेतनं, भृति त., मूल्यं, निवेशः, पण: See Hire.

Wagon, 8. प्रवहणं, यानं, शकटः दं, चातुरं - er, 8. शाकटिकः, शकटवाहः, चात्ररिकः.

Waif, 3. अज्ञातस्वामिकं दृष्यं.

Wail,-Ing, See Lament,-ation. Wain, s. गोवहनं, शकट:-दं.

Wainscot, र भित्तिपटलं

 \mathbf{Waist} , s. सध्यः-ध्यं, मध्यमः-मं, काटि-टी f., कटि-देशः; 'w.-coat' कटिवस्त्रं. Wait, e. i. स्था 1 P; (for) प्राति-ईक्ष 1 A, अनु-प्रति-पा c. (पालयाति) (of time and persons); 'w. for some time ' কাল: काश्चित्प्रतीक्ष्यतां ($\mathrm{K.~11.:}54$); मां प्रति-पालय &c.; सह 1 A, स्था, (of time only) (द्वित्राण्यहान्यहांसि साद्धमहन् !R. v. 25); स्फ्रलिंगावस्थया वह्निरेधापेक्ष इव स्थितः(S.7) 'here is fire in the state of a spark (only) w. ing for fuel (to blaze up)'; (on or upon) उप-स्था 1 A, उप-अनु-आस् 2 A, उप-सेव् 1 A, उप-चर् 1 P; · w at table ' परिविध c. -er, s. संवकः, परिवेषकः, परिवेष्ट m., (at table). Waive, v. t. परि-,त्यंज् 1 P; See Abandon.

Wake, v. t. प्र-बुध C., जागृ C. -v. i. प्र-धि-बुध 4 A, जागृ 2 P. -s. जागरण, जागरः, प्रवोधः-धनं. 2 पद्वीः, 'follow in the w. of 'पद्मवीं प्रतिपद्म 4 A; See Tread. -ful, a. (lit.) रात्रिजागर, निद्माधिस्रस, विनिद्म, उसिद्मः, जागरूक, दक्ष, अवहित, सावधान. -fulness, s. जागरः-रणं, अ-स्वापः, अस्वमः, अनिद्मा, प्रवोधः, जाग्रव-वस्थाः 2 दक्षता, अवधानं, &c.. Walk, v. i. (पद्स्यां) चर्-चल्-गम् 1 P, परि-,कम् 1 U, 4 P, पादास्यां या 2 P &c.; 'w. about', 'w. to and fro' परिकम्, इतस्ततः अम् 1, 4 P; (for pleasure) वि-हृ 1 P; 'w. away,-off' अपम् 1 P, अप-या-कन्-गम् &c. -s. -ing, s. पाद्चारःगमनं; 'w. about' परिकमः-मणं; 'tak-ing a w.' विहारः, विहरणं, (वायुसेवनार्थ) परिकमणं. 2 गमनागमनस्थानं; अध्वगमार्गः. -er, s. पादचारिन, पा(प)दगः.

Wall, ह भित्ते f., कुड्यं; 'enclosing w.'

प्राकारः, वरणः, सालः, प्राचीरं; 'take the
w. of 'अयस्थानं आ-सद् c.; 'go to the
w.' अव-सद् 1 P, अवस्ता-उच्छिन्-वः भू
1 P; 'drive to the w.' अव-सद् c., उच्छिद्
7 P, =c. t, प्राकारेण आ-च 5 U.

Wallet, s. भञ्जा; श्चदकोष:.

Wallow, v. i. छुद्र 6 P, छुद् 4 P; क्रीड् 1 P. Walnut, s. अक्षोट:, अक्षोट (fruit).

Wan, a. See Pale.

Wand, 8. दंड:, यष्टि र्.

Wander, v. i. परि-,भ्रम् 1,4 P, अह् 1 P, वि-चर् 1 P, परि-,क्रम् 1 U, 4 P; 'w. from' भ्रंज्र् 1 \(\lambda\), 4 P, च्यु 1 A. =s., =lng, s. परि-,भ्रमण-अदनं =er, s. परि-भ्रमकः, भ्रमिन् m.

Wane, v. 2. परि-, क्षि 1 P or pass., -इस् 1 P; See Decay Decline. -s. क्षय:, हास:. -ed. a. परि-क्षीण, क्षीणकल, पास-क्ष्य, निष्कल, कलाशेष (चंद्र:). -ing. a. क्षयिन, क्षय in comp.; 'w. period' क्षयकाल:, कृष्णपक्ष:, बहुल:, तामि-स्रपक्ष:

Want, v. अपेक्ष्र 1 A, आ-,कांक्ष्र 1 P, इच् 6 P; gen. ex. hy, कार्य, पर्योजनं, अर्थः, कि, (with gen. of that which wants and instr. of thing wanted); 'I do not w. this house' ममानेन गृहेण न कार्य, न प्रयोजनं &c; ' why do you w. to see her? किं तया दृष्टया (S, 2). 2 Wish, प. v. 3पारे-, हा pass ; हीन, रहित, निर् in comp.; आर्यस्य सुविहितप्रयोगतया न किमपि परिहास्यते (S.1) 'nothing will be w. ing ' &c.; 'w. ing in courage ' शौर्यहीन, निर्वीर्थ, &c.; 'he w. s. wisdom स निर्मुद्धिः, ज्ञानरहितः -8. अपेक्षा, त्रयोजनं, कार्य, आकांक्षा. 2 अभावः, विरहः, अमाप्ति रि., राहित्यं, हीनता. 3 न्यून-ता, ऊनत्वं, अपचयः. 4 दारिग्रं, धनाभाषः दुर्गति f., कुच्छं; 'come to or reduced to w. ' दारिद्योपहत, भाग्यक्षयपीडितां दशां प्रपन्न (Mr. 1). -ing, a. ऊन, न्यून, विकल; See Deficient.

Wanton, a. विलासवत्, विलासिनः; 'w. sport' विलसितं See Playful. 2 अ-

नियंत्रित, निर्मर्थाद, स्वेच्छामवृत्त, लोल, (स्वभाषलोल), स्वैरिन, स्वेच्छाम्बारिन; क्षाम in
comp.; 'a w. woman ' पुंखली, स्वैरिणी,
बंधकी 3 ज्ञानतः-कामतः-कृत, बोधपूर्व कृत4 मचुर, विपुल. -v. i. विलम् 1 P, कीब्
1 P, वि-भ्रम् 1, 4 P -ly, adv. सविलासं;
नियंत्रणं, स्वैरं, स्वेच्छया, यथाकामः, कामतः.
-ness, s. विलासः, कामचारः; न कामचारो
मयि शंकनीयः 'do not suspect me of w.'

War, Warfare, s. विश्वहः, संग्रहारः, वैरारंभः, वैरं, संग्रामः, युद्धं, रणं, (a particular battle); 'w.-cry' सिंहनादः, क्ष्वेद्धाः, 'w.-horae' वारकीरः: -v. i. विश्वद्धः 9 P, युध् 4 A, क्षः with (s.). -like, a. रणिय, युयुत्स, युद्धद्भः, रणोत्सुकः, रणवीर-शुरः, 'w. qualities' क्षात्रधर्माः, 'w. tribe' क्षत्रियजातीः. 2 सांग्रामिक-सामरिक -(की/.),

Warble, v. कुद्ध 1 P, वि-र 2 P.

W'ard, s. रक्षा. 2 रक्षितः पुरुषः, आश्रितः; रक्षकाधीनः, रक्ष्यः. 3 विभागः. -v. l. वार् 10 or वृ c., नि-पति-°, निरुष् 7 U, निरस् 4 U, नि-पति-विष् 1 P, पति-हन् 2 P, व्यप-ऊह् 1 U. -en, s. रक्षकः, रक्षापुरुषः. -er, s. रक्षकः, वीवारिकः, द्वाःस्थः:

Wardrobe, s. वासांसि (pl.); वस्रसमूह: 2

वस्त्राधानं-आधारः.

Ware, Wares, s. पण्यं, पण्यञ्ज्ञ्यं; 'w.honse 'पण्यागारं, पण्याधानं, पण्यशाला.

Warm, a. तप्त, उष्ण, चंह, घर्म in comp.; (fig.) तिक्ष्ण, चंह, सोत्साह. 2 घर्मार्त, आतपाकांत; 'grown w.' Angry, q. v. =v. t. तप् e., इष्पत् तप्; 'w. oneself' (in the sun) स्पातपं सेच्च 1 A, (सेचयेत्पृष्ठतो ह्यर्क H. 2); 'w. oneself at the fire' अग्न्यातपं सेच् =ly, adv. सोत्साइं, सक्केंहं, उष्णं &c. =ness,-th, s. तापः, उत्तापः, उष्पत्त m.; 'w. of wealth' विचोष्माः 2 चंहता, तीक्ष्णता. 3 उत्साहः; 'w. of affection' स्नेहातिकायः

Warn, v. t. (पूर्व) प्र-अनु-बुध् ए., उप-दिश् 6 P, अनु-भास् 2 P. 2 सूच् 10, निर्दिश्, वि-ज्ञा c. (ज्ञापपति), 'I w. ed himof the impending danger' प्रत्यासस्वापदं तं प्रावोधपं, oft. by Beware, q. v.; अविहतो भव यदापत्प्रत्यासस्वा. -ing, 8. प्रवोधनं, उपदेशः

Warp, v.t. आ-बृत् c., संकुच् 1 P; (fig.) कलुषीक, दृष् c. (दृष्यति). =v. i. आवृत्

1 A, संक्रम pass.

Warrant, ८. प्रमाणं, अधिकारः; (written)
अनुज्ञा-अधिकार-पर्यः =एः १. प्रमाणं दा ३ U,
प्रमाणीकु ८ U, अधिकः ८.; Sec Sanction.
=ed, ८. सप्रमाण, साधार-=५,४. प्रमाणपर्यः
Warren, ४. शशकनिलयः.

Warrior, ৪. भटः, योधः, योखःॄ m., वीरः, रथिच m., विक्रांतः; See Hero, Soldier; 'w. s on the enemy's side ' प्रतिभटाः. Wart, ৪. किणः, चर्मकीलः-सं, अधिमांसं

Wary, a. सावधान, अप्रमत्त, दक्ष; See Careful.

Wash, v. t. प्र-,क्षस्त् 10, प्र-सृब्द् 2 Por c., निक् 3 U, अव-निर्-, धाव् 1 U, 10; 'w. the mouth (after meals)' उएस्पुञ् 6 P. -s., -ing, s. धावनं, प्र-,क्षारुनं, मार्जनं, अवसेकः, निर्णकः. 2 आलेपः, वि-प्र-लेपः-पनं. -ed, a. प्रक्षालित, निर्णिक, धौत, धावित, मार्जित &c. -y, a. जलधर्मक. -Washerman, s. रजकः, धावकः, निर्णेजकः. (रजकी, रजकाभू /.).

Wasp, ह. वरटा, गंधोली -ish, त. कर्कश-स्वभाव, वरटाशील

Waste, v. t. क्षि 1, 5 P or c., अन-मद् c., नश्र . , शे . (क्षपयाति), न्हासं-क्षयं-नी 1 P, अप-चि 5 U, व्यय् 10 (व्यययति). 2 (Away) सुधा-व्यर्थ-ह 1 P or गम c., वि-क्षिप 6 P. -c. i. परि-,क्षि-परिहा-अपिचpass., क्षयं-नाशं-लयं या 2P or $n \neq 1P$, विनश् +P, अवसङ् 1P, इस् 1P; क्षे 1 P; (in strength) अंगै: परिहा pass.; Sec Lean. - ८. क्षयः, नाज्ञः, अपचयः, व्ययः, न्हासः, अनसादः 2 अपच्ययः, वि-क्षेपः, हरणं: ' w. of time ' कालक्षेपः-नाशः-हरणं-यापनं: 'w. of breath ' वाग्ड्यय:-क्षेप:. 3 (Land) खिलं,-सूमि f., मस्भू:. =a. उच्छिए, निःसार, निर्गुण 2 निर्जन, ज्ञून्य, खिल, अप-हन, जंगल; 'lay w. ' उप-प्र 1 A, उप-द 1 P, बाध् 1 A, पींडु 10. -ed, a. परि-, भीण, क्षाम, अपचित, &c. -ful, a. अप-ध्ययिन, वृथाव्ययिन, व्ययज्ञील. चेng, a. क्षीयमाण, क्षायिन. -Wastepipe, ह. उच्छि-ष्टजलनाली, परि(री)वाहः

Watch, v. रक्ष 1 P, मति-,पा c. (पालयाति); See Protect. 2 निरूप 10, निरीक्ष 1 A, अवेक्ष. 3 उपास् 2 A, उप-स्था 1 A; "w. over ' अधि-ष्ठा 1 P. -v. i. जागृ 2 P, (fig. also), रक्षार्थ जायु 2 अव-धा 3 U. अवहित-सावधान-वः भू; 'w. for ' अपेक्ष, मतीक्ष्र-s रक्षा, निरूपणं 2 रक्षिन् m. रक्षापुरुषः, रक्षित् m. 3 जागरणं, जागरूकत्वं. द्क्षता. 4 प्रहर:, याम:; ' w.-house ' उद-गाट:: 'W.-man ' रक्षिन् m.; रक्षकः; मह-रिन् m., वैबोधिकः, वैतालिकः; 'w.-word ' मत्ययवास्त f -ful, a. जागरूक, दक्ष, साव-धान, अपमत्त. 2 प्रजागर in comp., उसिद्ध. \mathbf{Water} , s, जलं, अंबु-अंभस् $_{m{\cdot}}n$., उदकं, वारि: पयस गः, तोयं, सलिलं, नीरं पानीयं, वाइ f., अप f. (pl.) पाथस n.; 'land and w.'

स्थलजले: 'place where w.is distributed'

मपा, पानीयशालिका; 'by w.' जलेन, जल-बरमेना: 'of first w.' अनहर्य: 'it can hold. w. ' प्रमाणकोटिं पवडुमईति. 2 मुत्रं, प्रसावः: 'make w. ' मुत्रोत्सर्ग कु: 'w.-carrier' ज्लवाहः, उदवाहः, दूतिहारः; ' w.-closet ' शौचकूपः, 'w.-course' जलमार्गः, पुरि-(री)बाहः: 'w.-fall 'जलप्रपातः, निर्झरः: ' w.-ing place ' प्रपा; 'w -man' नाविकः, उदवाहः: 'w.-melon' गोडुं मं, सेंदु भ., तरं-बर्ज, कालिंगं: 'w.-mill ' जलचाल्यचकं. जलयंत्रं, 'w.-pot'घटः, कुंभः, कलसः-शः; See Jar; 'w.-proof' जल ੋੜ; 'w.. snake ' जलसर्पः; राजिलः; ' w.-spout ' जलवजाः: 'w -wheel ' घटीयंत्रं, उद्चन-यंत्रं. :=v. t. (जलेन)सिच् 6 P, प्र c., उध् 1 P. 2 जलं पा c. or दा 3 U. =v. i. जलं सुच् 6 P or ह्तु c. or वत् c.; 'my eyes are w. ing 'जललवस्यंदिनी नेत्रे 2 लालायते (D.). -ed, a. जलश्रविष्ठ, अनूप; जलसिक्तः; ' w. by rivers ' नदी-मातक; 'w. by rain 'देवमातक -y, a. जलमय (ची $f \cdot$), जलात्मक, जुलक्ष्य; ' $\mathbf{w} \cdot$ shafts ' वर्षश्रराः, धाराशरसंपाताः जलादच, बहुदक, जलभूविष्ठ, अनुप, जलपायः

Wattle, s. काष्ट्रावरणं, 2 प्रजाखा,

Wave, 8. तरंगः, ऊमि f., वीचि-ची f., कालोलः, भंगः, भंगि-गी f. = v. t. पू ö, 9 U or c. (धूनपति), वि-आ-°, चल् c., मं-, ईर् c. 2 उत्सुक 6 P, परित्यक्र 1 P・=v. i. इतस्ततः भ-वि-चल् 1 P, पू pasa. =y, a. तरंगित, ऊमिमत्, कल्लोलमय (ची f.), भंगिमत्, भंगुर, उक्ततानतः

Waver, v. i. दोलायते(D.) द्वेधीयू 1 P,सं-ज्ञी 2 A, विकल्प् 1 A; 'his mind w. ed being at a loss which course to follow ' इत्येकपक्षाश्रयविक्कवत्वादासीत्म दोलाचल-चित्तवृत्तिः (B. xiv. 34); of t. by अनवस्थित, अक्कतनिश्चय also. -ing, a. अनिश्चित, दोलायमान, संदिग्ध, अनवस्थित.

Wax, 8. लाझा (for sealing). 2 सि(जि)-क्यं, सिक्थकं, मधून्छिष्टं, मधुजं 3 कर्णमलं, तोक्मं. = v. i. दृष् 1 A: 'w. ing and waning,' वृद्धिक्षयों, 'the moon w. -ed' कलावृद्धां बभूव; 'w. ing hot' कोधद्धो भूत्वा. 2 सिक्थकंन लिप् 6 P or अंक 7 P. =en,-y, a. सिक्थमय (यी f.), शिवधाकः Way, s. मार्गः, पथिन m., अध्वन m., वर्दमन n., पद्दि-वी f., अयनं, सर्ण-णी f., पद्धति-ती f., पद्धा; 'step in a: wrong w.' अपये पदमर्पयति (R. is. 74). 2 अंतरं, मात्रं, पर्यतः; 'a little w.' ईषद्रं, स्तोकांतरं. 3 उपायः, युक्ति f. 4 मकारः, विधिः, रीति f., कमः, मार्गः; 'a good way' अतिपंधाः,

सुपंचा:, सत्पथ:, सुपथ:; ' a bad or wrong w. ' अपंधाः; अपधः, ब्यध्वः, दुरध्वः, विमार्गः, विषय:, कद्मवन् m.,का (कु) प्रथ:; 'a place where four w. s meet ' शूंगाटक:, चतु-म्पर्ध; ' a dreary w. ' पांतरं, दूरशून्योधवा ' difficult w. ' कांतार:-रं, दुर्गमं घटमें, दुर्ग-'संचर:, संक्रम: 5 (With numerals) Ex by धा; 'in two w. s' द्विधा; शतधा &c.;'a long w. off ' सुदूर, ' on the w. ' अंतरा, अंतरे: 'stand or come in the (one's) w.' परिपंधीभू, अंतराय: &c. ('Obstacle', q. v.) भू: (lit.) नयनपर्ध-विषयं या 2 P; in this, that-w. ' इत्थं-एवं, तथा; ' by w. of example' निद्दर्शनद्वारा-स्त्रेण; ' lead the w. ' मार्न आदिश 6 P or दश e.: 'this w. 'this w.' इत इत:; 'by w. र्धा द्वारंण, रूपेण: 'make w.' अपसर, अपहि अंतरं दीयतां; 'in every way ' सर्वधा; 'in another w.'अन्यथा, 'w.-farer प्रिक: See Traveller; 'w. lay 'पाथ निभतं प्रतीक्ष 1 \Lambda (लंडनार्थ, वधार्थ) पाथ अःस्कंद्रो 1 P: 'w.-ward 'प्रतीप, स्वैरिच , दुर्ललित; See Obstinate; 'w.-worn' अध्वक्षांत. अध्वमंजातखेट-

Wenk, त. दुर्वल, अज्ञक्त, अवल, क्षीणवल, वल-शक्ति-हीन, निःसप्व, निस्तेजस्, निर्वीय, अल्प-वल-शक्ति. 2 (In mind) मंद्र, अल्प-धी, विकलचित्तं, 'w. point or side' छिद्रं, रंप्रं, दोषः, मर्मस्थानं, =en, v. t. दुर्वलोक् 8 U, जिक्ते वलं ह 1 P, शक्ति अव-सद् c. or अपचि 5 U; 'to be w. -ed' अपचि pass.; See Waste, Lean. =ed, a. इत्वल, क्षीणशक्ति, च्हस्व (form). =ness, श्रं द्विल्य, वलं ला इतिकस्यः or नाज्ञः, असामध्यं, वल-मस्व-हानि f. 2 दोषः, (योवन-दोषाः): छिद्रं.

Weal, 8 हितं, कल्याणं, क्षेमं, श्रेयस् गः, भद्रं, कुझलं: ' w and woe ' ग्रुमाशुभं

Wealth, 8. धनं, दृब्पं, वसुः, ११. अर्थः, विसं, दृविणं, संपद् रि., हिर्ण्यं, विभवः, वभवं, संपत्ति रि., ऐश्वर्यं, रे रि., रि. क्रि क्यं, युद्धं, स्वाप्तेयं, 'win cattle' गोधनं -y. a. धनिन, धनिक, धन-वित्त-वत् &c., सधन, वित्तसंपन्न, सभीक, वसुमत्, अर्थयुक्त, विभव्यालिन् and sim. comp.

Wean, v. t. स्तन्यं त्यक् ० ० ग्रहा ०. (हाप-यति) ० विद्युत् ०. 2 विरक्ती-विद्युखी-कु 8 U; See Separate. -ing, ३. स्तन्य-त्यागः. 2 विरक्ति f., वैराग्यं, संगत्यागः

Weapon, s. इन्हां, असं,अस्प्रधं, महरणं, हेति f. Wear, v. t. परि-धा 3 U, धू 1 P, 1C, भू 3 U, चस् 2 A. 2 (Away) क्षि 5 P, नज्ञा ८, चिलुप् ८, महन्त्र 2 P or ८.; धर्षणंन नज्ञा ८. 3 जीर्णीकु 8 U. 4 अव-,सन् ८. खिन् ८., क्रुप् ८.; ग्ले ८.; See Fatigue. -v. i.

(Away) far pass., अवसद 1 P, अपाचे pass. 2 (By use) ज़ 4 P, जर्जरीभू 1P; ' when the night had almost worn away 'क्षीणभूयिष्ठायां क्षपायां: 'w. off' अवगम् I P, नज्ञ 4 P, क्षि pass .; ' w. out' जीर्णी-जर्जरी-कु, अपिचः (v. i.) ज, ज्या 9 P, जर्जरीभू. = परि-क्षयः, अपचषः, उपयोगः. 2 घर्षणं 3 सेतुः, आलि र्र -er, s. धारिन, भृत in comp. -ing, a, धारिन, भृत, धर in comp. 2 परिधानयोग्य. Weary., v. t. आयस् c.,क्रम् c., खिद् c.=v.i.. आयस् 1, 4 P,क्रम् 1, 4 P. =ied, a. खिन्न, क्कांत, परिश्रांत, म्लान, जातखदः 'w. of ' निर्विण्ण, निर्वेदमापन्न; Sec Disgusted; of life ' जीवितादृद्धिजमानः (Mal 3). -iness, s. क्रम:, श्रम:, खेद:, आयासः: See Fatigue,-ed &c.-isome, a अम-खेद-जनन (नी f.), आयासकर

् (री ∱ः), श्रमावह, कष्टपद्∙ Weasel, कः नकुलः, बझुः, अंगूषःः

Weather, s. कालः, दिनं, 'bad w.'
दुदिनं, 'good w.' सुदिनं, 'if the w. be
fine 'यदि दुदिनं न स्पातः, 'w.-beaten'
वाताहत, प्रभंजनापहतः, 'weather-glass,'
s. वायुमापक्षयंत्रं 'ww.-wise' वातादिलक्षणविद्, कालविदः -o. t. दृ 1 P,
प्रत्यव-स्था 1 A; पारं गम् 1 P.

Weave, v. t. के 1 P; वप् 1 P, ग्रं(ग्रु)फ् 6 P, वि ,रस् 10. -er, s. तंतुवाया-पः, कुविंदः, पटकादः. -ing, s. वायः-पः, तंतु-तंत्र-वायः, जति-ध्यूति -f, पटनिर्माणं, पटकमन् n.

Web, ह. जालं, तंत्र-तंतु-संतति 🖯 ; (of the eye) पटलं: 'w-footed' जालपादः

Wed, v. t. वि-उष्ट-वहु 1 P, परि-णी 1 P. -ded, a. ऊढ, परिणीत 2 आमक्त, अवलं-विन, रक्षिन, (to an opinion); 'w-lock' विवाह:; 'a wife married in w-lock' धर्मपत्नी, सहधर्मचारिणी; See Marriage.

Wedge, s. कील:, शंकु: -v. t. संपीद् 10, संबाध 1 A, संबुद 9 P.

Wednesday, s. ब्रुधवासरः.

Weed, s. कक्षः,:तृणादिकं, स्तंयः; (fig.) मति-राधनं, प्रसरस्तंभनं 2 (W. s.) वासस् n.; See Garment; 'widow's w. s.' क्किष्ट-निवसनं, चीरं. -υ. t. (Out) (कक्षं) उद् ह 1 P, निदां 4 P, उत्पद् 10. -υ. s. निर्दातृ m., कक्षोद्धारिम् m. -y, α. कक्षपूर्ण-यहुल

Ween, v. i. मस् 4 A; See Think; 'over w.-ing ' अत्यंताभिमानिन.

Weep, v. s. इड् 2 P, वि-लप् 1 P, अश्रूणि पत् c. or विसुच् 6 P, आ-,कंद् 1 P; See Cry, Lament. -ing, s. ६दितं, रोदनं, विलापः, आकंदनं, कंदितं, अश्रुपातः -a. साम्र, अश्रुलोचन

Weigh, v. t. तुल्-तूल् 10, तुलायां धू 10. 2 (In mind) वि-मुद्दा 6 P, आहोच्च 10, वि-चर् c., वि-गण् 10; See Think. 3 (Anchor) उत्तुल; 'w. down ' आभि-भू 1 P, आक्लीक: 'w. duly 'परिन्छद् 7 P, स्टमं निरूप 10. -v. i. Ex. by 'Weight' 'q. v.; 'w at does it w. ' किंभारमिदं। किं भारपरिमाणं: 'w. upon ' पीड 10, बाध 1 A; See Afflict; ' w. with ' मन pass; 'dress w. s much with them ' वेषस्तेबहु मन्यते - =ing, s. तोलनं, विगणना-नं. -Weight, s. मानं, भारः, तोलः, परि-माणं, भारपरिमाणं, गुरुत्वं, 2 गुरुत्वं, गौरवं, प्रभावः, भारः 3 भारः, धुर् f.; ' of little w. 'लध्वर्थ: लघुपभाव, अग्रुफ, -y, a. ग्रुफ, महत्, सप्रभावः सप्रमाण.

Weir, 8. बंध:, योग:.

Weird, है. विधिः, अभिचार-मन्त्रः -व. अति-

Welcome, a. स्वागत. 2 शुभ, इष्ट, हित; पिय, अभिमत, सुखदः =v. t. स्वागतं व्याह 1 P, सभाज् 10, अभिनंद 1 P, सत्कु 8 U, पूष्ट(10; (अअभमृगैरभिनंदितागमनेषु सभीरेषु Ka. 49). =interj. स्वागतं (with dat) =s. स्वागतं, सभाजनं, अभिनंदनं.

Weld, v. t. See Unite.

Welfare, s. हितं, कल्याणं, क्षेमं, कुशलं, श्रेयस् n., अद्यं, मंगलं, सुखं, भूति f., शिवं, सुस्थिति f

Welkin, s. नमस् n.; See Sky.

Well, 8. वापी, कृप:, प्रहि:, अंधु:, दीर्घिका (large w.), उटपानं: 'covering of a w.' चि(वी)नाह:; 'reservoir near a w.' आहाव:, निपानं, उपक्रपजलाशय: 2 गुप्ति f. =a. कुशलिन, स्वस्थ, सुस्थशरीर, निरामय, नीरोग, कल्य; See Healthy. 2 कुशल,क्षेम, सुखिनः oft. by कुझलं: अपि कुझलमस्याः नजापालस्य मातुः (U. 4) ' is she w.';' got w. again ' पुन: मक्कतिस्थोऽभवत् प्रक्वाति-मापना:: 'know that we are doing w. in every respect' सर्वत्र नो वार्तमवेहि (R. v. 13). -adv. स pr., (सुकृत, सुद्-शेंन &c.); सुष्ठ, रूपध, सम्यक, 'w. said' 'साधूक, स्क, 'w. off' सुस्थित a., वित्त-वत, सुस्थ; 'you might as w. have kept all (fruits)' सर्वेषां रक्षणेपि न तव कश्चिद्दे ाषोऽभविष्यत्. =interj. वाढं, तथा; 'saying very w.' युज्यते, बाढं, तथेति उक्तवा; 'very w.' भवतः; 'w. then' तेन हि. 2 (As expletive) भवत, अस्तु. gen. by तावत; 'w. we go away now' साध्यामस्तावव्धुना; : 'w.-behaved' साध्यामस्तावव्धुना; : 'w.-behaved' साध्यामस्तावव्धुना; 'w.-being' हितं, कुशलं See Welfare; 'w.-born' कुलीन, सत्कुल्लात; 'Well-bred': a. सुविनीत; 'w.-done' साध साधु: 'w.-informed बहुज्ञ, बहुअत; 'w.-meaning' सदाराय, हितबुद्धि: 'w. nigh;' See Nearly; 'w.-read' अधीतिन, 'm. segुश्चवः, 'Well-timed' a. उत्तितावसर. 'Well-to-do' a. समृद्धु, ऐश्वर्यशालिन; 'w.-wisher' हितकामः, हित-षिन m., भिष्पिम m.

Welter, v.i. लड़ 6 P, लुद्द 4 P; See Roll.

Wen, 8 मांसाचु

Wench, ह. बंधकी, पुंश्वली, दुवृत्ताः 2 कन्या, तरुणीः =v. i. Fornicate, q. v.

Wend, v. t. (one's way) गम् 1 P, चल् 1 P; See Go; 'here he w. s his way' इत एवाभिवतिः

West, s. प्रतीची, पश्चिमा, वारुणीः -a., -erly, -ern, a. पश्चित्य, प्रतीच्य, चरम, अपर. 2 पश्चिमाभिमुख (खीf.). -wards, adv. प्रतीचीमाभि, प्रतीच्यभिमुखं, पश्चिमादिशीः

Wet, a. आर्द्र, क्लिफ, सिक्त, उक्षित, उफ्न, जलार्द्र. =v. t. क्लिट्ट ०., आर्द्रीकु ८ U, आर्द्र-यति (D.); See Melt. =s. आर्द्रता, तेमः, क्लेदः. 2 दुर्दिनं, 'w.-puise' स्तन्यदायिनी, धात्री, उपमात् f.

Wether, s. शिक्षव्रषणो मेष:.

Whack, v. t. See Strike.

Whale, 🖇 तिमि:, तिमिंगिल:.

Wharf, इ. घट्ट:, तरस्थानं. -age, इ. तरपण्यं-

मुल्यं, घट्टदेयं शहकं.

What, pron. किं (क:का-किं), किं in comp.; 'w. then 'ततः किं, किं तिहैं, 'w. is he doing now 'स (राजा). किमारंभ: संप्रति (U.2); 'w. is his name 'किंनामासी; 'w. else 'अधिकः, 'w. is that to me 'किंमन तेन; 'w. though 'यद्यपि. 2 यद्यद्.—inter). कर्य, आ: किं, नजु.—ever,-soever, a यद् यद् 2 यक्किम, यिंकिचित; 'to w. person' यस्मै कस्मैचित्युरुषाय; यो वा को वा भवा-स्यहं, &c.

Wheat, s. गोधूम:, सुमन:. -en, a. गोधूममय, (s.) in comp.

Wheedle, v. t. चाह्निभिः प्र-तृ c. or वंच् 10 or लल् 10; See Flatter.

Wheel, s. चर्क, रथांगं, मंडलं. =ए. i. परि-भ्रम 1, 4 P, परा-परि-आ-वृत् 1 A, मंडला-कारेण भ्रम्. =ए. t. व्यावृत् ए., भ्रम् ए. =ed, a. चिकिन, चक्रपुक्त. =Wheel-wright, s. रथकारः, चक्रकारः. Wheeze, v. i. क्रस्छेण श्वस 2 P.

Whelp, 🦇 ज्ञाच:-नकः, ज्ञिद्धः, किज्ञोरः.

When, adv. ver; by loc. abs.; 'w. the speech was over ' वचस्यवसिते तस्मन्। 2 कहा: 'w.-ever,-soever' यहा यहा, यदा कदाचित. -Whence, adv. यतः, यस्मात् 2 कुतः, कस्मात्

Where, adv. क, कुत्र. 2 यत्र; 'w.-ever' यञ्च यञ्च; यञ्च कुत्रापि, यञ्च कुत्रचित्; ' w.as ' यतः, विपर्यय तु; ' w. -by ' येन; ' ' w.fore ' यद्ध, यतः, येन, किमध, कस्य हेतोः, 'w.-in', 'w.-to' यत्र; 'w.-upon

यदनंतरं, तदन्तु.

Whet, v. t. तिक c., नि-, जो 4 P, क्यु 2 P. 🗝 .. -stone, ४. जाण:-णी, जाणाइमन ル

Whether, pron. कतर:-रा रत. -conj. किं followed by या, उत आहो वर आहोस्वित (for 'or'), 'w. he do that or not स तत्करोत न करोत वा-

Whev. ३. मस्तः गः, टाधेमंडं -

Which, pron. (Relative) यत् m. f. n. (य: या-यत). 2(luterrogative) किं m. f. n. (क:-का-कि); 'w. of two' यतर, कतर; 'w. of many ' यतम, कतम; 'w -ever 'ex. by repeating (1).

Whiff, ह. फूत्कारः, फूत्कृतं.

While, ह. क्षण:, सहूर्त:, काल:, समय:; ' for aw. 'कंचित्कालं, क्षणं; 'after a long w. 'चिरेण; 'not worth w.' निष्फल, निरर्थक, न उपयुक्त; 'worth w.' उपयुक्त. -conj. Whilst, यदा, यावत् (followed by तावत); gen. by pres. part.; ग्रामं गच्छंस्तुणं स्पृशाति ' w. going ' &c. -v. t. (away) क्षिप 6 P, गम् c., ह 1 P, वितुद्.

Whim, 8. कामचारः, कामवृत्ति 🗗 छंदः, **छंदस् n**, चापल्यं, मनोलौल्यं, लहरी, चित्त-तरंगः; 'at one's w. ' स्वच्छंदेन, स्वेच्छया; 'acting according to another's w. छंदोत्रवृत्ति f. -Whimsical, a. कामचा-रिन्, स्वेरिन्, स्वेर, स्वच्छंदानुवर्तिन्, स्वच्छंदः चपल, लोल, अनवस्थित.

Whimper, v. i. बालकवत् रह् 2 P or कंद् 1 P.

Whine, v. i. See Murmur.

Whinny, v. i. See Neigh.

Whip, ४. कज्ञा-षा, प्रतादः, प्रतिष्काषः-ज्ञः. -v. t. कशया प-ह 1 P or तडू 10 or चुद् 10 or दंड 10 or आहन् 2 U. -ping, 8. कजा. घातः ताहनं-प्रहारः; 'deserving w.' कर्य, कशाई.

Whirl, p. i. चूर्ण 6 P, 1 A, परि-,भ्रम् 1, 4 P. = : t. घूर्ण् c. अम् c. (अमयाति). -8., ·lng, & भ्रमणं, धूर्णनं, भ्रामि f.; आ-वृत्तिf ; ' \mathbf{w} - \mathbf{pool} ' आवर्तः, भ्रामः, भ्रमः, जलावर्तः, जलगृहमः, 'w.-wind' चक्रवातः, वातावतेः, चास्या, वातभ्रमः

Whisk, ए. ३. आतिशीघं चल् ८. or विक्रिप् 6 P. - ह. लडुक्षेप:. 2 जामर (for flies).

Whitekers, ८. गंडलोमन् ११., गुंफ:.

Whisper, v. नीचै:-उपांजु-वद् 1 P; कर्णे जप् 1 P or कथ् 10 or ख्या 2 P; कर्ण उप-जपः ' w. aside ' जनांतिकं वद्. -8., -ing, 8. कर्णवादः, उपाद्यावादः, कर्णेजपः: जपः-पनं; 'in a w. 'उपांछ, जनातिकं, नीचस्व-रेण. =er, ह. कर्णे (र्ण)जप:-कथक:.

Whistle, s. जीक्यज्ञाब्दः. 2 वंशः-जी. 🗝 ः.

शी स्वाब्दं कु 8 U.

Whit, है. लेजा:, लव:, गंध:, अणु:; ' not a w. ' न मनागपि, न स्तोकमपि, नारूपमपि

White, a. ब्रुक्ल, श्वेत, धवल, ब्रुस्न, सित, गौर (री र्र.), शुचि, अवदात, विशवः, धौत, पांड्र, अविमल 🗝 श्वेतदर्णः, श्रुक्कदर्णः, शुक्रः: श्वेत:, सित:, &c.; ' dressed in w. श्वेतवासो तथान. -en, v. 1. धवलीक 8 U, धवलयति (D.) &c. =v. i. धवलीभू 1 P, धवलायते (D.). -ish, a. आपाइ. -ness, s. शुक्रता, धावल्यं, शुभ्रता, धवलिमन्, शुक्रिमन् m. -White-wash, v. t. सुधया लिप् 6 P or धवलीकु; ' a house w. ed ' सुधानवनं. -s. सुधा, सुधालेप:.-Whites, s. श्वेतप्रटर:.

Whither, adv. कुत्र, क. 2 यत्र.

Whitlow, ८. नखंपच:, चिप्यं, नखवणं. Whittle, v. t. छिद् 7 Ü, तक्षू 1 P. Who,-ever, &c. See Which &c. m. f.

Whole, a. सकल, समग्र, कृत्स्न, आखिल, सम-स्त, सर्च, अखंड, निखिल, विश्व, अंशेष, नि:शेष, पूर्ण, अनून · 2 (Number) अभिन. -८ साकल्यं, कात्स्न्ये, सामग्रन्थं, समासः; ' on the w. ' एवं च, एतावता, समासतः, समासेन: 'the w. of 'ex. by (a.) -ly, adc. समग्रं, साकल्येन, अशेर्ण, निरवशेषं, सर्वधाः सर्वतः-ज्ञः. सर्वभावेन, एकांततः -Wholesale, a. Ex. by, स्तूप in comp., समस्त (विकयः); 'w. dealer' स्तूप-विक्रियन्: 'w. buying 'समस्तरााशकयः। Wholesome, a. पथ्य, आरोग्याबह: हिताबह:

See Salutary.

Whoop, ३. सिंहनाद:, क्षेद्धा.

Whore, s. See Prostitute; 'w.'s son' वेदयापुत्रः; 'w.-monger' मुजंगः, विदः- $-\mathbf{dom}$, s. वेइयावासि f.-प्रसक्ति f.

Why, adv. किं,कुतः, कस्मात्, किमर्थ, किकि-मित्तं, केन हेतुना; 'w. do you do so' एवं करणे कस्तव हेतुः 2 ननुः 'w. you yourself are before me 'नत भवानेव गमाग्रे वर्तते (S. 2).

 \mathbf{Wick} , s. ढ्या, वति f., वतिका, तैलिनी \cdot

Wicked, a. (Of persons) दुछ, दुर्जात, दुरात्मन, पाप, शठ, दुराचार, खल, पाप-कमेन, दुवेत्त, तृशंस, पापात्मन्, पापचरित, अधारिक (की f.), दुश्चरिक् 2 (Of things) दुष्ट, पाप in comp., दुर् pr.; 'w. policy ' दुर्णाति:; See Sinful. = ly, adv. दुष्टतया, दुर्वस्तरया, खलवत्. =ness, s. दुष्टता, दोर्जन्यं, दोरात्म्यं, पाप, दुष्कृतं-ति ∫., पाप-कर्मन् n., दुराचारः, अनाचारः

Wicker, a. चैणुव (भी f.), बैद्दल (ली f.);

' w.-work ' वैदलं.

Wide, a. विस्तीर्ण, विशाल, उर, विपुल, पृथु, See Broad; 'w. of the mark 'लक्ष्मञ्चरच्छुत, अमास्ताविक (की f.). -adv., -ly, adv. विपुल, सर्वत्र, सुआत-बहु pr., 'w. known' सुविख्यात, 'w. awake' सुपचुद्ध; 'with eyes w. open' उत्पुल्लनयन.
-on, v. t. पृथुक्क 8 U, विशालीक, मथ् 10.
-Width, s. विस्तारः, च्यासः, परिणाहः, विशालता-

Widow, ८. विधवा, अ-गत-भर्नृका, विश्वस्ता, अमाधा, रंडा; 'child-w.' बालविधवा--cd, व. अनाधा, नष्टभर्नृका. -cr, ६. सूत-एत्नीक:, गतभार्थ: -hood, ८. वैधव्यं, वै-

धव्यद्शा.

Wield, v. t. (हस्तेन) भू 3 U, धू 1 P, 10, प्र-उप-युक्त 7 A, 10. 2 (A state &c.), प्र-, शास् 2 P, निर्वह c.; राज्यधुरा वह 1 P. -y, a. सुप्रयोज्य; (body) उत्थानयोज्य (S. 2).

a. सुप्रवास्थः, (bous) उत्थासवास्य (6. 2).
Wife, 8. भाषां, पत्नी, जाया, वधूः, कलजं,
द्वार m. (pl.), झी, परिग्रहः, गृहिणी,
गेहिनी, सहधमिणी, द्यिता, वसुभा, भिया,
कांता, रमणी, क्षेत्रं, गृहाः (pl.); 'a rival
w.' सपत्नी; 'taking a w.' दारपरिग्रहःक्रिया; 'a w. whose husband has gone
abroad 'प्रोषितभर्तृका.

Wig, ह. उपकेशः, कुत्रिमकेशः = v. t. निर्-

- ਮਨੀ 10 A, ਤੁਧਾਲਮ 1 **A**,

Wight, s. माणवकः, जंतुः, प्राणिन् m.

Wild. a. चन्य, चनजात, आरण्यक, चन-अरण्य in comp.; 'a w. mountain 'क्तांतारमध्य- चर्ती-वनांतर्गतः-पर्वतः; चनपञ्चः, क्नगजः, वनपुष्पं &c. 2 हस्य, क्र्र, कृष्यातः. 3 जन्मत्त, अतिष्यासुलः, 'w. with anger' कोषोन्मतः, 'w. with joy' हर्षोन्मतः, हर्षनिर्भर. 4 मचंह, तीवः, दुदीत, अनियंत्रण, उद्दामदृत्तिः, इंग्लेखलः, 'w. storm' मचंडमकंपनः 5 अयुक्तिकः, अव्ययकः, निर्श्वकः, See Absurd. = erness, s. चनं, अरण्यः, See Forest. 2 मरः,- भूमि f., धन्वत् गः. = ly, adv. जन्म- चत्, मचंडं, कोन्मादं, उन्म्यता, रोद्वता, उन्मादः, &c.

Wile, 8. छलं, कपटं, वंचनं, माया, छसन् १--Wily, व. भूरिमाय, मायाविन, समाय, छसपरं, कापटिक-छासिक-(की कि.), सकपट. Will, १. संक्लप् ८., निर्दिश् 6 P, निश्चि 5 U, निर्णी 1 P. 2 Wish, q. v. 3 (As auxiliary) by Future or Pot. mood. -अ. सकल्पः, संकल्प-इच्छा-ककि कि. 2 कामः. इच्छा, अभिलाषः, आकांक्षा, इष्टं; ' God's w. be done ' ईश्वरेच्छा बलीयसी, प्रभवति भगवान् विधि:; 'against one's w.' बलात्, हटात्, अकामतः; would have her w. निर्वेधपरासीत्: 'at w.' आत्माभिपाये स्रेच्छया, यथाकामं, स्वेरं, काम in comp.; ' subject to the w. of another ' प्रतंत्र-व्हा. 3 इच्छापत्रं. -ful, a. कामतः कतः 2 स्वेरिन्, काम-स्वेच्छा-चारिन, स्वैरवृत्त-See Wanton, -fully, adv. कामतः, इच्छापूर्वकं, स्वैरं, ब्रद्धश्या, जानतa. अ.पि. -fulness, हः कामचारः, स्वेच्छा-चारः, यदुच्छा,स्वेरिता, स्वाच्छंद्यं. -ing, a. इच्छु, सकाम, उद्यत: oft. by desid. 🏖 इष्ट, अनुमत, यथेटिसत. -ingly, प्रकामं, स्वेच्छया, कामतः, स्वेच्छापूर्व. -Would. (that) Ex. by आप नाम; आपि नामाहमप्यात्मनोनुरूपं वरं लभेयति (S. 1); 'w. I had loved him more ' वरं तस्मि-ष्महमधिकतरं स्निग्धोऽभूवं: यदि ... अभविष्यं तर्हि-अहो शोभनमापतिष्यत.

Wilt, v.i. म्ले 1 P, म्ले 1 P.

Win, v. t. वि-जि 1 A, विजयिन व. धू; 'won the battle ' युद्धे जयमाप, समरविजयी बभूव; 'who is said to w.' यो विजयिति गण्यते-मन्यते 2 लभ् 1 A, प्राप् 5 P; See Get. 3 आकृष् 1 P, प्र-वि-छुभ c., See Attract; 'w. over 'स्वपक्षं धह् c., अनु-पायिन व. फू. -ner, & जियत् क., जेतृ क--ning, & जयः. 2 लाभः, अजितं. -व. -some, हृद्यहारिन, चित्ताकषिन.

Wince, v. i. वि-, कंप् 1 A, स्फ्रुप् 6 P, 'he did not w.' स भयचिकतो नाभवतः See

Start.

Wind, ८. बात:,वायु:,पवन:, पवमान:,आनेल:, समीरणः, मारुतः, मरुत् т., मातरिश्वन्, श्वसनः,स्पर्शनः, गंधव(वा) हः,आञ्चगः 2(In stomach) बातः; वायुः 3 श्वासः; ' w.fall ' वायुपातः; (fig.) अलभ्यलाभः; ' w.lass ' उत्तोलनी; 'w.-mill ' वायुचालप चक्रं, वायुगेषणी: =v. i. वक्रं-कुटिलं-गम् or सुप् 1 P, जिहां या 2 P; 'the river runs w.ing for a koss 'कोशं कृदिला नदी (S. K.) 2 Turn, q. v. =v. t. परि-आ-वृत् c. 2 प्रा 10 (मारुतेन), ध्मा 1 P. 2 (Up) संप्रटीक 8 U, पिंहीक, उप-,सं-ह 1 P; अब-सो 4 P; (hair) सं-द्ध, सं-यम् C., (संय-मय के शपाशं Ka. 84). -ing, त. वक्र, कु-टिल, जिह्या - ४. वक्रं, वंकः, पुरमदः - ward, adv. वाताभिसुखं. -y, a. धातमय (यी f.), बातल. -Window, ह, बातायनं, जालं, गवाक्षः.

Windpipe, 8. श्वासनालिका.

Wine, इ. मद्यं, द्राक्षारसः-आसवः, मधु माध्वीकः, मदिरा, सुरा; 'w.-bibber' मद्यपः, सुरपिः: ' w - Reller ' मद्यविक्रयिन, गोंबिक:

Wing, ह. पक्षः, पत्र, पत्रत्रं, गरत् m., छदः पक्षमन् n., ' root of a w. ' पक्षति f., पक्ष ਸਲਂ: ' to be on the w. ' ਵੀ 1 A; 'under the w. of ' आश्रित-a. 2 (Of army &c.) पक्ष:, दलं, पार्श्वदलं -v.t., 'w. the way' अध्यक्रमणं कु 8 U. -ed, a. पाक्षिन, पतात्रिन्-

Wink, v. i. नि-मिष् 6 P, नि-मील् 1 P, पश्म संकच $\mathbf{1P} \cdot \mathbf{2}$ संकेतं-संज्ञां-क्र $\mathbf{8} \ \mathsf{U}^{\frac{1}{2}}$ (नेत्रेण): ' w. at ' उपेक्ष 1 A, न गण 10. =s: निमि-(मे) पः, निमीलनं, पक्ष्मसंकोचः 2 नेत्र

संज्ञा, अक्षिसंकेतः

Winnow, v. t. वि-, शुभू o., पू 9 U. 2 प्रस्कृद c.; (fig.) परीक्ष् 1 A; See Discriminate. -er, s. पानक: .-ing, s. पवनं, प्रक्ताटनं: 'w. -ing basket ' शूर्प:-र्षे. प्रस्कोटनं •

Winter, 8. हेमंत:, शिशिर:, तुषारकाल:, हि-मागमः, हिम-शीत-कालः. -Wintry, a. (s.) in comp.; हैमंत (ती f.), हैस (मी f.). 2

जीत-जिजिन्-

Wipe, v. t. प्र-परि-मृज् 2 P or c., प्र-क्षंत्र 10, निर्मृष् 1 P, स-मृद् 9 P; See Wash; 'w away. ''w. out ' प्रमुख, (स्वभाव-लोलेस्ययज्ञ: प्रमुष्टं (R. vi. 41), अप-अव-मुक्त, =८. मार्जनं, पक्षालनं 2 पहार:. =er, ८. मार्जनी, प्रक्षालनी

Wire, हः तंत्रं, तंत्री, तारः-रा, धातुसूत्रं, लोह-तारा-सूत्रं-तंतु: =v. t. तारायंत्रेण भेव c. =y,

a. तंत्रमय (यी f ·) ·

Wise, a. प्र(प्रा)ज्ञ, विज्ञ, विवृग्ध, ज्ञानवत्, पांडित, पज्ञावत्, धीमत्, विवोकीन्, सुधी, धीर, मति-बुद्धिःमत्, मनीषिन्, विद्वसः See Learned also. 2 (Of acts) g in comp.; ज्ञानप्रयुक्त, वैदग्ध्यम्लकः: 'w. saying ' सुभाषितं; 'w. step' साधुमार्गः. -8. प्रकारः: See Manner; 'in this w. 'एवं, इत्थं. -ly, adv. प्रज्ञया, ज्ञानेन, सविवेकं, सम्यक्, सुसमीक्ष्य, सुष्ठु, प्राज्ञवत् -Wisdom, हे. मज्ञा, ज्ञानं, वैद्रुग्ध्यं, बुद्धि र्., धीः, विवेकः, बेद्रुवयं, पांडित्यं,धीरता, मनीवा - Wiseacre, s. **पंडितंमन्यः**.

Wish, v. t. sq 6 P, +gg 10 (with dat.), सं-,ईह 1A, बांछ्र P,आ-,कांक्ष् 1 P,अभिलच् 1, 4 P, कम् 1 A, बङ्ग 2 P; oft. by desid. forms; जिगमिषात 'w -es to go;' जिच्छात &c.; w. ill to ' अस्वति (D.) (with dat.);अमंगलं आजंख 1 A; 'I w. no evil to any 'न मे कस्मिकापि दोहबुद्धिः द्वेषभावः: ' I w. I could see him again ' अपि नाम तं पुनरपि प्रथेयं; 'he had nothing left o w for ' न किमपि तस्य स्पृहणीयमा-सीत्. 🤲 इच्छा, मनोरथः, स्पृहा, ईहा, कामः, इप्टं, बांछित्, अभिलाषः; बांछा, कांक्षाः

Wisp, s. ज्ञुष्कतुणकर्चकः. Wistful, a. See Eager.

Wit,s. बुद्धि-मति-र्, मेधा.धी::See Intellect. 2 बुद्धितिक्ष्णता, बुद्धिविलासः-चातुर्यः ' was at his w.'s end ' किंचक्त व्यतामूद:-कंडित-मति:-आंसीत्, निरुत्तरीकृतः. 3 (Person) वाकुचतुरः, नर्मज्ञः, परिहासकथः, नर्मभाषिन m. 4 रस:, नर्मन् n., वैदग्ध्यं, सारस्यं, नर्म-रिसक-उक्ति f , नर्मालापः-भाषणंः ' to w. ' तद्यथाः -ty, a. नर्मवेदिन्, नर्मभाषिन्: सरस विवृग्ध, रसयुक्त; परिहासजनन (नी f); 'w. speech' परिहासालापः,: नर्मवाक्यं, नर्मालापः-

Witch, हे डाकिनी, नायाविनी, कुहकिनी, मा-यिनी: -ery, 'w.-craft', s. माया, अभिचार:. With, prep.Gen. ex. by instr. 2 (Manner) by instr.; श्रीत्या 'w. affection'; by comp. with स; सहर्ष, सभयं &c.; पूर्व, पूर्वक in comp.; 'w. respect 'मानपर:-सरं, आदरपूर्वकं. 3 (Accompaniment) by Bah. comp.; ' Madana w. Ratî ' रात-सहायो मदनः; सकुष्णो रामः: gen. by समं, साकं, साधे, सह, सहितं, with instr.; ' send the book w. Rama रामहस्ते प्रस्तकं पेषय. 4 (With verbs) सं: 'to live w. 'सं-वस्. 5 (On the side of) पक्षे. 6 (In the opinion of) मतेन, मते, (तर मतेनाकि चिंत्करमिटं) ' w. all ' अना-हत्य: See 'in spite o' ' under Spite. 🛶 l. adv. समं, तथा च, अपि च, तथैवः

Withdraw, v. t. प्रति-,सं-ह 1 P, अपाकृष 1 P, अप-नी 1 P, भत्यंत्र-हृ; 'w.-s the world into himself 'आत्मन्येवाखिलं विश्वं सहरति. =v. i. अप-क्रम् 1 U, 4 P, अप-म् 1 P,अप-राम् 1 P,परात्रत 1 A: See Retire. -al, s. संहार:,संहरणं,अंपनयंन,अपऋमः-मणं. Wither, =v. i. म्ले 1 P, ग्ले 1 P, बि-ज़ा pass; सर 1 P, क्षि pass -v. t. नज्यू c., ज् c.; See Fade. -ed, a. म्लान, ग्लान,विशीर्ण, ब्रुडक,

Withers, ८. स्कंथवेशः, स्कंधः

Withhold, v. i. नि-ग्रह 9 P, अव-नि-रूप 7 U, नियम 1 P, न्यति संह 1 P, अपसं-ह, वि-मृ 10; न दा 3 U.

जीर्ण.

Within, adv. अंतर in comp.; अंतर्वतिन्. 2 चित्तोञ्चत, आंतर (a.). =prep. अंतरे, अ-भ्यंतरे, मध्ये, अंतर in comp.; 'w. the house ' गृहाभ्यंतरे, अं ग्रंड &c.; ' w. six months ' षण्मासाम्यंतरे, षण्मासमध्ये: अवांक (with abl.) 2 (In the reach of) गोचर, विषय, बाह्य, in comp.; ' w. hearing 'कर्णगोचरीभूत; 'w. the reach of eyes ' नयनगाचरे, नयनविषये &c.; ' w. the reach of the hand 'हस्तमाटय-माह्य.

Without, prep. बिना (with acc., instr., abl.), अंतरेण (with acc.), ऋते (with abl.) वर्जीयत्वा, मुक्त्वा, विद्वाय (with acc.); by अ-निर्-pr., हीन, रहित, बॉर्जित, व्यतिरेकेण, व्यतिरिक्तं in comp.; 'w. delay' अविलंबं; 'w. doubt' निःसंशयं, असंशयं, 'w. money' धनहीन-रहित, निर्धन-2 (Before participles) By अ (अन्); 'w. burning' अदृहन, अवृश्वा; 'w. being marked' अलक्षित. 3 बहि: (with abl.), बहिभीने. -adv. बहि:, बाह्यतः; 'lying w.' बहि:स्थित.

Withstand, v. t. निरा-मति-कु 8 U, मतिकू-लयति (D.), वि-रुध् 7 U, परिपंधीभू 1 P, (बद्धपरिकरस्य ते न त्रैलोक्यमपि क्षमं परि-पंधीभवितुं Ve. 3); प्रत्यव-स्था I A; See

Oppose.

Witness, s. साक्षित्र m.; 'w. -es for prosecution' पूर्ववादिनः साक्षिणः; 'ear-w.' श्रुतसाक्षीः; 'eye-w.' दृष्टसाक्षी. 2 साक्षात् इष्ट m. 3 साक्ष्यं, प्रमाणं -v. t. पत्यक्षां हुशू 1 P; See Sec. 2 साक्ष्येण प्रमाणीक्ष. -v. i. साक्ष्यं दा 3 U, साक्षीभू 1 P.

Wizard, 8. मायाकार:; See Magician.

Wizen, a. म्लान, ग्लाम.

Woe, s. दु:खं, शोक:; See Sorrow, (drief. -interj. हा, धिद्ध, (with acc.); अहा चत, हा कष्टं. -ful, a. Sorrowful, q. v.; 'is in a w. plight' कष्टमभ्यापन्नः (U. 3). Wold, s. वनं, अरण्यं. 2 गिरिः.

Wolf, s. बुक:, कोक:, ईहासूग:.

Woman, ह. स्त्री, नारी, अंगना, अवला, यो-षित, वनिता, ललना, योषा, सीमंतिनी, वधूः, बामा, महिला; ' nobly-born w. ' कुली-'young w.' gafa:-कुलजा, ती, यूनी, तरुणी, पमदा, बाला: 'beautiful w. ' सुंदरी, प्रमदा, सुभगा, नितंबिनी, वाम-'an excellent w. ' बरारोहा, स्रोचना; मसकाशिनी, उत्तमा, वरवर्णिनी; 'pasmionate w. ' कोपना, भामिनी; old w. ' स्थापरा, बुद्धा, जरती 'virtuous w.' सती, साध्वी, पातिवता, सुचरित्रा, कुल्ह्री, कुलपालिका -hood, ह. यौवमं, -ish, a. स्त्रीवत् ind., स्त्रेण (जी f.). -kind, s.श्रीजनः, अवलाजमः, श्रेणं -ly, a. (s.) in comp.; ' with w. timidity ' स्नीस्वभाव-'सुलभकातरतया•

Womb, 8. गर्भ:, गर्भाशय:, गर्भस्थानं.

Wonder, s. विस्मयः, 'चमस्कारः, आश्चर्य, कीतुकं 2 अद्भृतं, चित्रं, अद्भुतवस्तु, 'ft is no w. that' नेतञ्जितं यद् &c., किमन चित्रं; ' w.-struck ' विस्मयाकुल-उपहत-आपक--ः i. वि-स्मि 1 A, by (s.) in comp.; w.- ed at hearing the news ' वार्ताश्रवणेन संजातविस्मय:-साविस्मय:-चभूव. -ful-Wondrous, a. अद्धत, अध्ययंभूत, विस्मय-कर (री. री.), अध्ययं, वि-,चित्र, विस्मायक, -fully, adv. अद्धतं, साश्चर्य. -ingly, adv. सविस्मयं, साश्चर्य.

Wont, ह. अभ्यासः, रीति f., संप्रदायः, आचारः, नित्यव्यवहारः. -ed, वः परिचित, नित्यः, अभ्यस्तः, 'w. nature' स्वभावः, प्रकृति f., See Nature; 'to bring to one's w. nature' प्रकृती स्था ८., प्रकृतिस्थ-वः कृ

Woo, s. (विवाहार्थ) याच् 1 A. अर्थ् 10 A. आराष्ट.—er, s. विवाहकामः, विवाहार्थिन्ताः. Wood, s काष्ठ, दारु n. 2 वनं, अरण्यं, See Forest; 'w.-apple' कपिरथः, 'w.-cock' काष्ठ-वन-कुक्षटः, 'w.-cutter' काष्ठान्छिन्तः, काष्ठिकः, 'w.-land 'वृक्ष-वृक्षावृत-भूमि /-, 'w.-man 'आटविकः, वनजीविन् ता., 'w.-cutter' q. v.; 'w.-nymph' वनन्दवता; 'w.-pecker' काष्ठकृटः, दावाघाटः; 'w.-pigeon' हारीतः; 'w.-sorrel' चुक्तिका, देतराठा.—ed, a. वृक्षावृत, सर्वकः—en, a. काष्ठ-वारु-मय (यी र्र-), काष्ठ-दारु in comp.
—y, वृक्षाकीर्ण, दुमभूयिष्ठ, नुमावृत. 2 Silvan, q. v.

Woof ङ. प्रतितंत्रः, वाणि-णी ∱

Wool, s. लो(रो)मन् ७., ऊर्णा (of sheep). -len, a. लोभज, ओर्ण (णी / ं), ऊर्णामय (यी / ·); मेषलोमज; ' w. cloth ' आर्ण-वस्त्रं-पटः -ly, a. लोमज, रोमवत.

Word, ह. झब्दुः, नामन् ॥, पदं, वाचकः; ' W. for w. ' यथाशब्दं. 2 वचनं, संगरः, प्रतिज्ञाः See Promise,; 'true to, or keeping, one's w. ' सत्य-पालित-संगरः; ' you have given your w.' विहितप्रतिज्ञ:-दत्तवचन:-आसि: 'to break one's w.' विसं-बद् 1 P, प्रतिज्ञां लुपु C. 3 वाक्यं, वचस्य ग., वास्f, उक्ति f, वसनं; 'whose w. can be trusted ' आसः, आसवाक्, यथार्थवक्ताः, 'war of w. 8 ' वाग्युद्धं, दोक्कलहः: '& man of few w. s ' नितवाक, अल्पभाषी. 4 संदेश:, वार्ता; 'in a w. 'किं बहुना; 'in a few w. s'समासतः, समासेनः 'upon my w.' (I tell you &c.) यदि महत्तः अद्धेयं मन्यसे,यदि ते महत्त्वने विश्वासः -ए. ाज्ञब्दान् **रच्य 10 or युक्त 10 or ग्रंथ 9** P; gen. ex. by (s.); 'a briefly w. ed message' लघुसंदेश-पदा सरस्वती; 'well-w. ed ' सम्यग्याधेत, साधुविन्यस्तर्शब्दः ' pathetically w.-ed करणार्थग्रथित (संदेश &c.). -Wordy, a. बहुशब्द, विस्तीर्णवाच्, बहुवाझमय (यी f.), उपचितवाक् -iness, ह. शब्द-गाक्य-विस्तरः, बाग्रपचयः, बहुशब्दत्वं

Work, s, कर्मन् n., कृति f., कार्यं, न्थापारः, स्थवसायः,नियोगः:क्रियाः 2 Labour, q. v

उद्यम:, उद्योग: 3 ग्रंथ:, क्रिया, क्रुति:; 'at w. 'कर्मध्यम a., कार्यव्यापल a.; ' had hard w. to go ' गच्छकतीवायासित:. 'w.house ' कर्मशालाः ' w.-shop ' कर्म-शिल्प-अच्छोग-ज्ञालाः -ए. i. परिश्रमं-कर्म-क 8 U. ह्या-प्र 6 A (with loc.), कार्यासक्त, कार्य-ध्यापत-तः भू 1 P,परि-, अम् 4 P, उद्यम् 1 P, 2 फल 1 P, गुणं आवह 1 P or दा 3 U,oft. by गुण: अतिवीर्यवतीव भेषजे बहुरल्पीयसि हर्यते शुण: (Ki. II. 4) 'w. s well or e fficaciously '. =v. t. सं-, चल् c., स c. 2 🜇 8 U, वि-धा 3 U, निर्मा 3 A, 2 P, रख 10), घट C., (घटयति), क्लूप C. हे उत्पद् ए., जन् ए., आबहु. 4 आयस् ए., परिन्ध्रम् c., क्रिशू c. 5 Manage, q. v,; 'w. out' परि-उप-करूप् c., साध् 5 P or c.; 'w. up, 'Excite, q. v.; उप-प-युक्त 7 A, 10. -ing, अ चेष्टा, व्यापारः, प्रवृत्ति र्., क्रियाः See (8.). - Wrought, a. कृत, विहित డం. 2 संस्कृत, परिष्कृत, कृत; 'w. gold ' कृतहेम, 'w. iron ' कुशी. -Workman, कार:, जिल्पकार: -like, a. दक्ष, कर्मठ. -ship, अ कर्मकोइनलं, इस्तकिया. 2 कर्म. निर्मा**णं, घटना**, आकृतिः.

World, 🖅 विश्वं, जगत् 🕮, भुषमं, लोकः, च-राचरं, त्रिद्धणप्, अस्तितं जगत्, बह्माहं; ' three w. ह. दिसुवनं, त्रिलोकी, बैलाक्यं 2 Earth, q. v.; end of the w. ' क-ल्पांत: 3 लोक:, जन:, (pl. also). 4 संसारः, भवः, संसुति रि., प्रपंचः, जीवयात्राः $\mathbf{5}$ लोकाञ्चार:-मार्गः, जनरीति f_{ij} रूढि f_{ij} लौकिकं, लोकः; 'in this w.' इह; 'in the next w. ' असुत्र, परत्र, प्रेत्य ' the next world ' वर-मेत-लोकः, लोकांतरं: 'of this w. 'ऐहिक; ' of the next w. ' पार-त्रिक-आमुब्सिक-पारलोकिक- (की f): 'you are my all the w.' त्व मम जीवित-सर्वस्वीभूतः; 'renounce the w.' संन्यस 4 P, वेराग्यं भन्द 1 U; 'aversion to w.; बेसाग्यं; 'knowing the ways of the w. लोकिकज (S. 4); 'snares of the w.' मोहपाद्यः, मायाजालं-चक्रं -Worldly, a लौकिक: 'w. sages' लौकिकाः साधवः: (s.) in comp; 'w. tie' संसारतंतु:-नि-बंधनं, भवपाशः 2 ऐहिक, सांसारिक, ऐहली किक, प्रापंचिक 3 (W.-minded), ऐहिक-ष्टुष्टि-बुद्धि, संसारनिष्ठ, विषयासक्तस्त्रिस्, प्रयंचासक्तः, 'w-wise संसारज्ञानित्रः, 'w-संसारज्ञानं, व्यवहारजानं. -iness, असंसारनिष्ठा, प्रपंच-निषय-आसक्ति f. -Worldling, s. See Sensualist.

Worm, ह इस्ति)मि: (in the stomach also), कीट: टक्तः 'w.-disease' कुन्नि-

रेताः; 'destroying w. 8' क्रुमिहर, कृमिझ-y, a. क्रुमिल, क्रुमिसर (बी f.), क्रुमिकुलचित. 2 क्रुमिभक्षित-निष्कुषित.

Worry, v.t. प्र-,वाध् 1 A, अर्द् 1 P or c., आयस् ८., क्रिक्स ८., पीइ 10, प्र-ह 1 P.

Worse, a. निकुष्टतर, अधिकदुष्ट, पापीयस, दुष्ट-खलनतर. 2 अधिकरुग्न, or by दुध् 1 A; 'she is getting w. day by day' अन्तादिवसं तस्या विपययो दृह्यते or तस्या विकारो वर्धते एव; 'you are none the w. for it' न तर्हि प्रागवस्थायाः परिहीयसे (Mal. 4). -adv. कु, दुष्टतया; ex. by (a.)

Worship, v. l. पूज् 10, उपास 2 A, उप-रथा 1 A, अभि-,अर्च 1 P, 10, आ-राद 0., भच्च 1 U, सेव् 1 A, नमस्यति (D.). =8. पूजा,उपासना-नं, अर्चा, अर्चनं-ना, आराधनं, नमस्या, सपर्या, अपिविति f., अर्हणा 2 (As a title) देवः, महराजः. =per, 8. पूजकः, अर्चकः, उपासकः, भक्तः,जनः, आराधकः, सेवकः, 'w. of Siva' शेवः, 'w. of Vishau 'वैष्णवः.

Worst, a. दुष्टतम, पापिष्ठ, निकुष्टतम, कष्टतम.
च्यः कष्टतमावस्था, कष्टतमो भागः. व्यः t.
Humble, Subdue, q. v.

Worsted, ह. और्णसूत्रं-तंतुः

Worth, s. अर्घ:-चं,मूल्यं; See Value. 2 गुण:, उत्कर्षः, सारवत्ताः 🗝 अर्घ, मूल्य, अहे in comp.; ex. by pot. pass. part. or arg 1 P; 'w. considering' विचाराई, विचार-महिति, विचार्य: 'w. much' बहुमूल्य: ' w. little ' अल्पार्ध; ' w. while ' सोमत. उचित, श्रमाई. -less, a. निर्शुण, गुणहीन, निरर्थक, असार, अ**किंचित्कर** (री रि.), सार-ग्रुण-हीन, अल्पमूल्य, तुणप्राय, अधम, कु-त्सित: See Mean: oft by or in comp.; अद्भर्य, अपात्रं 'a w. object'. -Worthy, a. योग्य, उच्चित, अर्ह, सदुश, अनुरूप, or by pot. pass part. or sig, 'a pupil w. of the name ' परमार्थतः यः :शिष्यः, य: शिष्यनामार्ह:; ' having a husband w. of her ' अनुरूपभर्तुमामिनी (S.); "a w. object ' पात्र, सत्यात्रं, खणास्पदं. 2 अर्थ, मान्य, पूज्य, भगवत्. 3 ग्राणिन, ग्रणवत्, ग्रुणोपेतः 🗝 मान्यजनः, आर्यः, जनः, स-ज्जन:. -ily, adv. योग्यतया, उचितं, यथार्थे. उपपन्न -iness, ह. योग्यता, अर्हता. गुणः, पात्रता-

Would. See under Will.

Wound, s. जण:, अर्थ, अति f.; अरुष n., ईमी, आघात:, पहार:; 's w. in the flesh' त्वग्रण:; 'fresh w.' आईश्वात, सथोजण:. v. t. ड्यथ् 4 P., श्वाच 8 P., तुद् 6 P., आआंभे-हन् 2 U. श्वि 5 P., जण् 10. भिव्-छिष् 7 P., विन्तृ 9 P., See Offend, Hurt. -ed, u. क्षत, वाणित, जिला, विन्तृ, भिणवेह:

'greatly w.' श्रतविश्वत; ' mortally w.'

Wraith, ह. पिशाचः, वेतालः, भूतः.

Wrangle, v. i. See Quarrel.

Wrap, v. t. आ-सू 5 U, आ-परि नेष्ट्र 1 A or c., अन-सुंद्र 10, आच्छद् 10. -ped, α. नेष्टित &c.; कोशिकृत, कोशस्थ -per, s. प्रावार:, प्रावरणं, अनस्टनं, आ-,नेष्टनं, पुट:-ंट, कोश:-च:, आच्छादनं, पिधानं.

Wrath,-ful, See Indignation, Indig-

nant &c.

Wreak, v. t. (revenge) सिंध् ८.-सार् ८. (साधयति), शुध् ८., निर्यत् 10; 'w. ing revenge' वैरसाधनं-निर्यातनं, 'w. anger upon one' कोपसांत्वनं कृ, कोधं शम् ८.

Wreath, श. माला, स्रज् f., माल्यं, हारः, उत्पीडः, दामन f. n., आवलि-ली f. See Garland; 'w. of smoke' धूमस्य उत्पीडः.
-Wreathe, v. t. ग्रंथ् 9 P., सूत्र 10, ग्रु-(ग्रं)फू 6 P. संन्दृष् 6 P., 10. -ed. n. स्रान्वत, माल्यवत, स्रात्रित.

Wreck, v. t. (नार्च &c.) मंजू 7 P, नजू c., उच्छिट् 7 P, भिट् 7 P.=v. i. मंजू pass. =8. पीतर्भगः, यानर्भगः, नौन्यसनं. 2 भग्न-पीतः, भिन्ननीः. 3 उच्छेदः, मंगः, नाजः.

Wrench, Wrest, v. t. संपीदच ग्रह 9 U, बलात् आकृष् 1 P or आन्छिद् 7 P, अप-ह 1 P, आन्ध्रिय ग्रह. = s. बलादाकर्षणं.

Wrestle, v. i. मेह्रयुद्धं-बाहुयुद्धं-हु 8 U, वाहु-बाहिव युध् 4 A. -er, श. महरः, वाहु-योधः-धिन m. -lng, श. बाहु-मह-युद्धं, महक्रीडायुद्धं-

Wretch, 8. दुरात्मन् m., दुर्जातः, पापः; पापिष्ठः, जाल्मः, हताशः, नराधमः, चंडालः, खलः- 2 मंद्र-इत-भाग्यः, वराकः, अधन्यः, दीनः, तपस्विनः. -ed, a. दीनः, वराकः (श्रीः त.), अधन्यः, gen. ex. by हतक allixed, दग्ध pr.; दग्धोदरं, मद्गल्हतकः ४०० हताशः दुर् pr.; ' w. state ' दुर्दशाः 2 निकृष्टतम, ज्यान्य 3 दुःसभाष, अतिदुःखितः -edly, त्रीलः दीनवत्,दीन in comp.; 'w. dressed' दीनवेषः See Miserable.

Wriggle, = e. t. इतस्ततः चलु e.

Wring, e. t. (बलवत्) आर्कुच् c.. सं-पीड् 10; 'w.-ing his hands in grief' दु:-खात् इस्तं इस्तेन निष्पिषन्; 'w. oil' बलात् निष्कृष् 1 P or निर्ह् 1 P: 'w. out' निष्पीडच्य ग्रद्ध 9 U. निष्कृष्, बलवत् नि:स् c. or निर्मेस् ए

Wrinkle, क विलिन्ही कि भीषा, रे(ले)खा, चर्मलेखा-भंगः, चर्मसंकोचः. -७ कि चर्मत्वचं संकुच् 1 P or सं-द्व 1 P -० विलभनं, बलीमत्. -**००** मु

rist, : मणिबंधः धर्म, प्रकेश्यः

Write, v. t. लिख् 6 P,:(in all senses), पत्रे आरु टू ट or नि-विद्यू ट. 2 प्रणी 1 P, रच् 10, अंध् 9 P, निर्मा 3 A, 2 P, नि-य-वंध् 9 P. = er, s. लेखकः, लिपिकारः, लिख् in comp. 2 प्रणेतु m., अंधकृत्-कारः, रचकः, निर्मातु m. =ing, s. लेखः, लेख्यं, लिखितं, पत्रं, लेख्यंपत्रं, 'committed to w. v व्या-ख्ट, लेख्यंपत्रं, 'दे लेखें होता. 2 (Art of w.) लिपि-वि f., लि(ले) खनं. 3 रचना, निर्माणं, प्रणयनं. 4 अक्षरसंस्थानं-रचना-विन्यासः.

Writhe, v. i. (दु:खात्) संकुच् 1 P (limbs &c.) or आकृष् 1 P; See Smart.

Wrong, a. अन्याटय, अधर्म्य, न्यायविरुद्ध, अयथान्याय, oft by उत्-कु pr.; w. road विमार्गः, उत्पथः, कुमार्गः. 2 अयुक्त, अनु-चित, अग्रुप्पन, अनर्ह. 3 भ्रांत, मिथ्या, अ-यथार्थ, सदोष, वितथ, असत्य, अनूत; ' you are w. ' मिथ्या-अन्तर्त-भ्रांतिमूलकं ते वचा: ' this is not w. 'नेष दोष:. =% अन्याय:, अधर्मः. 2 अपकारः, निकृति f-, अपराधः. 3भ्रांति 💤, भ्रमः, अयाधार्थ्यं, असत्यता- 4 दोषः: 'in the w.' मदोष, भ्रांत, भ्रांतियुक्त; 'yourself are in the w. here' srs तबैच दोष:. =v. / नि-अप-कृ, वि-प्र-कृ, अप-राष 4 P .: (with gen. or loc.). 2 मि-ध्यादोषं निक्षिप 6 P or न्यस 4 P; ' w.doer ' अपराधिन, अपकारकः. -ful, a. अन्याट्य, दुष्ट. -fully, adv. अन्यायतः, अन्यायेन 2 दुष्टतया. -ly, adv. मिथ्या, अयुक्तं, अन्येषा, अवितर्थ. 2 अन्यायत., अयधान्यायं, अन्यायेन,अधर्मणः भ्रांत्या, &c. Wroth, a. See Angry.

Wry, a. वक्क, =ness, s. वकता. 2 विकृतं विकृति

Χ.

Xanthippe, श. केकेथी, कर्कशा, वक्तशीला-

Y

Yacht, क केलिपोतः, कींडानी कि Yak, क चमरः (रीकि) Yam, क आलु(रू)के. Yard, क अंगने, प्रांगणे, चत्वरं, अतिरं 2 गजः 3 कृपकार्थः Yaro े सूर्वः (और्ण-) सूर्व-संतुः Yawi, s. नी f., तरी, क

Yawn. ए. रं. वि-,श्रृंश्च 1 A, ज(ज)श्च 1 A. -वि. कं. श्रृंभः भा, वि-, श्रृंभणं, वि-,श्रृंभिका-श्रृंभितः -दा. ६. वि-श्रृंभकः.

Yes, adv. बाढं, ओम्, See Yes. 2 अपरंच, अपि चः

Year, 8. वर्ष:- धें, सं-, वत्सर:, अब्दः, हायन:, समा f. (pl), ज्ञरह f., संवत् ind.; '12 y. -s old ' द्वावशवार्षिक (की f.); '2 y. sold ' द्विहादनी (बाला), ' approached their 16th y. ' बोह्यज्ञवर्षात्मका बभूदः, बोड्डावर्षवयावस्थामस्प्रज्ञनः 'this or current y.' वर्तमानवर्ष, ऐबमस् ind.: 'last y. 'गतचर्ष, परुत् ind: 'the y. before last' quit ind.; 'next y.' उत्तर-आगामि-बत्सरः; परवर्षः ' half-y. पण्मासं, वर्षाधी, 'throughout the y.' आवर्षातातः ' y. after y. ' प्रतिवर्षे, वत्सरे वत्सरे -ly, a. वार्षिक-सावत्सरिक-आव्दिक-(की f.), प्रति°; ' half-y.' अर्धवाधिक-पाण्मासिक (की f.) -adv. वर्ष वर्ष, प्रतिवर्ष, प्रतिसं**चत्सरं** &c.

Yearn, v. i. स्पृष्ठ् 10; स्निष्ठ् 4 P; See Long; उत्कंद्र 1 A, (उत्कंठते च युष्मत्सिक्कपर्य U. 6), उत्कंठते च युष्मत्सिक्कपर्य U. 6), उत्कंठते च युष्मत्सिक्कपर्य U. 6), उत्कंठते च युष्मत्सिक्कपर्यते (D.); जून-मनपत्यता मां वत्सलयति (S. 7.) 'causes me to y. towards the child '. —ing, s. स्पृष्टा, उत्कंठा, ओत्सक्षपं, वात्सलयं.

Yeast, 8. सुरामंड:. आरोत्तरः; किण्वं, नग्रहः ...

Yelk, s. See Yolk.

Yell, v. i. आ-उत्-कुज् 1 P, उच्छेः आ-कंड् 1 P; See Scream. =ः उत्क्रोकाः. चीरकारः, शब्दः, महा-दीर्घ-कव्दः

Yellow, a. पीत, पीतल, हरिद्राभ, मीर (री. f.), पीतवर्ण. = lsh, a. आपीत, हरिद्राभ; 'y.white' पांहुर, आपींडु. = nk ss, 5. पीत-वर्ण:, पीतता.

Yelp, See Bark.

Yeoman, ह. क्षेत्रपालः, गृहपतिः, 'y.-ly service' उपयुक्ता-बहुमाननीया-मेत्रा.

Yes, adv. बाढं, आं, अंध किं, तथा, एवं; एव-भेव; sometimes by repeating verbs: 'saying y.'तथेति उक्त्वा.

Yester, a. हास्तन (नी f.), हास्त्य .-Yesterday, adv. हा:, पूर्वेद्यः; 'of y.' हास्तन (नी f.). -Yesternight, ". यतरात्रिः. -udv. अतीतायां रात्रो.

Yet, conj. तथापि (correl. of यदापि), not ex. when y. comes after अपि (पुष्पवत्यपि पवित्रा). =adv. अधापि, अधुनापि, इदानीमपि. 2 (With adjectives) by अधिकं, परं in comp.; 'y. more glorious' अताधिकतरं तेजस्वन

Yield, v. t. भ-, दा 1 P, 3 U: 'y. ing fruits and flowers' कलपुरुपदा (भू:); भ-सू 2, 4 A, उत्पद ८., जन ८. (जनपति). 2 त्यदा 1 P, उत्-चि-सुद्ध 6 P, दा 3 P. 3 मन्दा, चि-तृ 1 P, (with loc.). =v. i. वज्ञ मन्दा, चि-तृ 1 P, (with loc.). =v. i. वज्ञ मन्दा, चि-तृ 1 P, (with loc.). =v. i. वज्ञ मन्दा 1 P or चा-दृ 2 P, वजीभू 1 P. 2 ज्ञरणं भपद 4 A or मन्द्र ६८. 3 (to another's opinion) अञ्च-मन्द्र 4 A, तिर्विध स्वामहेन्त्यद्ध, अञ्च-रुध 4 A; 'y. to a superior foe' चैतनीं वृत्ति आश्रि 1 U (R. IV. 35); 'y. ed to his prowess' विक्रमज्ञालिनस्तस्य वज्ञं ययो; 'does not y. to Sachi in majestic splendour' ओजस्वितया न परिहीयते ज्ञच्या: (V. 3). =s. उत्पर्ध, फलं, लाभ: =ing, ढ-फलद्-पद-दायन- 2 अञ्चरीचिन, अञ्चवतिन, अञ्चक्रल.

Yoke, s. युग:-गं, धुर् f., (धुरा in comp.);
fit for the y. 'युग्य, धुर्थ, प्रासंग्य; (fig.).
being under a foreign y.' परवज्ञता,
पारतंत्र्यं. 2 युगं, युगलं, युग्मं. 3 योक्तृ बंधनं,
आवंध:. =v. t. युद्ध 10, योक्त्रयति (D.), संगम् c.;'y. ed to an unfit husband' अननुरूपपतिसंगता; 'y.-fellow' सह चरः(री f.)

Yokel, s. ग्राम्य:, ग्रामीण:, जानपट:.

Yolk, 8. अंडमध्यं, पेशीगर्भः.

Yon, Yonder, a. अदस्, इदस्, (pron. a.) पुरो हृदयमान, नातिदूरस्थः - udv. नातिदूरस्थः रे, स्तोकांतरे, अग्रतः

Yore, (of) पुरा, पूर्व; See Formerly.

You, यूयं -Your, a. त्वद्दीय, युष्मदीय, तावक-योष्माक-(की /.), योष्माकीण

Young, a. युवन (यूनी-युवति-ती f.), तरुण (णी f.), बाल (of trees &c. also); अल्पवयस्, कौमार (री र्.), अभिनववयस्कः (of men) oft. ex. by दारक:, कुमार: in comp ; 'y. sage ' सानिक्रमार:-रक:, ऋषि-दारकः: ' y. warrior ' वीरपोतः, बालचीरः, oft. by (s.) in comp., See below. -s., ' y. one' ज्ञावः-वकः, अर्भकः, अपत्यं, पोतः-तकः, शिद्युः, डिंभः, पृथुकः, 'y. of an elephant,' 'y. elephant' गजां,गञ्जः, कलभः. -er, a. यवीयस्, क्षनीयस्, अनु-जन्मनः; 'y. brother or sister ' अनुजः-जा, अवरजः-जा, अनंतरजः-जाः ~Youngster, इ. घट्टः, अर्भकः, कुमारकः, बालः. -Youth, इ. योवनं, तारुण्यं, पूर्व-नवं-प्रथमं-वयः, कौमारं-रकं; 'being in the prime or heyday of hery 'प्रथमे वयसि वर्त-माना, नवयोवनाः; (state of y.) योवन-दशा-पदवी, तारुण्यावस्था, योवनकालः &८. 2 (Young man) युवन m., तरुण:, बाल:, कुमारः-रकः, बालजनः, किशोरः -ful, a. तरणवयस्कः by पोतः, बालः, in comp. See (a.). -fulness, s. ताइण्यं.

Z.

Zany, ३. भंडः, वैहासिकः, विदूषकः.
Zeal, ३. उत्साहः, औत्सुक्यं, सोत्साहता, व्यवता, आस्था, अत्युत्कंठा, उद्योगः, उत्तापः, उच्चंडता, अत्यवुत्तगः. -0us, व. सोत्साह, अति-,उत्सुक, उत्साहवत्, व्यव्र, चंड, तिक्ष्ण, अत्यासक्त, उद्युक्त, तिक्ष्णकर्मन् -ously, वर्षणः, औत्सुक्येन, सोत्साहं, व्यवतया.
-Zealot, ४. अतिव्यवः,सोत्साहः

Zebra, ३. वनगर्दभः रासभः Zenana, ३. अंतः पुरं, अवरोधः. Zenith, ६. समध्यं, शिरोविंदुः, स्वस्वस्तिकं; (fig.) ' z. of prosperity ' ऐन्दर्यस्य परा काष्टा-परा कोटिः; ' z. distance ' नर्तः Zephyr, ८. संद्वायुः-वातः,सृदु-सुस्तस्पर्श-पवनः
Zero, ८. ज्र्न्यं, खं, बिंदुः: ्
Zest, ८. आ-, स्वादः, अभिकचितः
Zigzag, ॥. वक, कुटिल, जिह्ना, कुदिलगति.
Zinc, ८. दस्ता.
Zodlac, ८. ज्योतिष्चकं, भूचकं, संदलं, राशि-चकं, 'व sign of the ॥.' राशिः, लग्नं.
Zone, ८. सेखला, रज्ञा(स)ना, कांचीः See Girdle. 2 संदलं, (भू-) वलयः-यं, कटियंधः.
Zoographyः ८. प्राणिविद्या-ज्ञासं, जीवादिशासंZoology, ९. प्राणिविद्या-ज्ञासं, जीवादिशासंZoon, ८. प्राणिव ॥., सर्त्वं-

Zootomy, & प्राणिव्यवच्छेदः-

